Csóka –

– Csókfalva.

CSÓKA Béla festő

MN 1996 március 2.

CSÓKA BÉLA festményeiből nyílik meg tárlat ma délután négy órakor a Podmaniczky Galériában (Budapest VI., Eötvös u. 10. I. emelet), és március 10-ig látogatható.

LYOS GIMNÁZIUMOKRÓL

telefonszáma, jelentkezési határidõk :	
zekas Mihály Fõvárosi Gyakorló nnázium I. Horváth Mihály tér 8. : 113-54-63	1995. március 31.
TE Trefort Ágoston Gimnázium I. Trefort utca 8. : 266-33-22	1995. március 1.
övey Klára Gimnázium Vendel utca 1. : 133-95-90	1995. január 27.
ncsics Mihály Gimnázium . Kiss János alt. utca 15. : 156-59-73	1995. március 15.
rzsenyi Dániel Gimnázium I. Kárpát utca 49/53. : 173-16-13	1995. március 31.
dnóti Miklós Gimnázium V. Cházár András utca 10. : 142-17-31	1995. március 1.

Csóka B.—i
Csóka vaiva
Csóka Zs.né

Csóka Béla, grafikus

Hozzászólás

„Diploma és főiskola" című cikkükhöz — Harangozó Márta írásához — szeretnék hozzászólni. Több mint tíz esztendeje magam is foglalkozom az említett problémával. A fiatal nemzedéket valóban nem bűvészkedésre kell nevelni, hanem meg kell adni a sziklaszilárd, biztos mesterségbeli alapot, amire később egyéni hangvételét építheti. A pedagógiai vonatkozást érintve: ma, amikor az új tanterv megvalósításához méginkább alaposan felkészült művésztanárokra van szükség, valóban nagy felelősséggel oda kell figyelni. A megoldást a következőkben látom: 1. főiskolai tanár csak olyan mester lehessen, aki maga is igen alapos mesterségbeli tudással bír, és ezt a rábízott ifjú művészhallgatóknak korszerű módszerekkel képes átadni; 2. feltétlenül vissza kellene állítani a titkos alapon történő, igazságos felvételi vizsgát, s a gyakorlati vizsgát írásbeli intelligenciateszt is kövesse; 3. az elméleti tárgyakból szigorú kollokviumokat kellene tartani, s diplomázás után a Műcsarnokban meg kellene rendezni a végzősök tárlatát.

Csóka Béla rajztanár
az Alsóerdősor úti ének-zenei tagozatos iskola pedagógusa

6

Esti Hírlap,

Csóka Béla

Magyar Nemzet 1984. VI. 5. 7

Egy pedagógus festőművész

Érteni a kéz szavát

Nem divat manapság festőművész-diplomával pedagógusnak állni. Talán csak a legfanatikusabbak hiszik, hogy a gyermekek szépre, művészetre nevelésének éppen a *rajztanítás* a legsikeresebb eszköze. Csóka Béla festőművész harmincöt esztendeje végzi ezt a munkát. Nemrégiben a XVII. kerületben, ott, ahol a pedagóguspályát kezdte, kiállításával emlékeztek meg erről az évfordulóról. A megnyitón *Vámos* László főrendező, az egykori osztálytárs mondta: „Csóka Béla humanizmust hirdető festő, számára nincs az a sötét, boltozatos épület, vagy komor és zord táj, amelyben meg ne látná a fényt..."

— *Hogyan alakult ez a két embert kívánó élet, miképpen kezdődött a két pálya?*

— Édesapám is festőművész volt, így kerültem kapcsolatba a képzőművészettel. Mindig nagyon sok művész járt hozzánk, így az öröklött képességen túl a környezet hatása is alakította festészetemet. Már tizennégy éves koromban megélhettem volna képeim eladásából. Apám barátainak ajánlására bejártam a városházára, ott nagyon szívesen vásároltak tőlem. Később elvégeztem a főiskolát. Mestereim, Szőnyi István, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Pátzay Pál, *Barcsay* Jenő és Gerlóczy Gedeon voltak. Igazán megalapozott szakmai tudással vághattam volna neki a festőművész-pályának, mégis inkább tanítani mentem. Ennek a döntésnek nem az volt az oka, hogy nem tudtam volna megélni, inkább az, hogy szabad és független akartam maradni. Nem szívesen alkalmazkodtam volna különböző külső követelményekhez, vagy egy rámkényszerített munkatempóhoz.

— *Ez a választása véglegesnek bizonyult. Mennyiben segítette, vagy hátráltatta egyik élete a másikat?*

— Könnyebb tanítani annak, aki tud rajzolni és festeni. Ma a tanárképző főiskolán például nem tanítanak alakrajzot, vagyis a fiatal tanárok jórésze nem ért ehhez. Pedig lényeges, hogy amit a tanár megkövetel, azt be is tudja mutatni. Sőt, ha a növendékei megnézik a képeit, megérezzék és megértsék, mit magyarázott egészen addig az az ember. Nagyon sokat jártam külföldön. Ezeken az utakon tudtam új témákat, új színeket és új élményeket gyűjteni. Legjobban Dél-Európát szeretem, nagyon sokat festettem ott. Egyik kedves munkám Stefano *Conia*, magyar származású cremonai hegedűkészítő mester portréja. Rengeteget fényképeztem is. Olaszország a nagy szerelmem, műremekeit majdnem mind megörökítettem. És itt újra csak összekapcsolódik a festő és a pedagógus, hiszen ezeket a képeket én rendszeresen *levetítem* a tanítványaimnak. Segíthettem nekik abban, hogy ezekből az alkotásokból megismerhessék és megérthessék az emberi kultúra örök folyamatát.

— *Melyek voltak a festőművész legnagyobb élményei?*

— Például Csók István atyai barátsága, szakmai útmutatása, főiskolás koromban pedig Strobl Zsigmond kedves és hasznos segítsége. Csók Istvántól tanultam meg, hogy a tájnak lehet *önarcképe* és éppen ennek a megörökítésére kell törekedni. Úgy gondolom azonban, hogy ezek az útmutatások csak segítették, de nem befolyásolták festészetemet. A kezdet kezdetétől megmaradtam saját stílusom mellett. Azt festem, ami a legjobban érdekel: embereket, tájakat, arcokat.

— *Melyek voltak tanári pályájának legfontosabb sikerei?*

— Nagyon sok tehetséges növendék került ki a kezem alól. Lehet, még fogunk róluk hallani. 1970-ben megkaptam a Szocialista Kultúráért kitüntetést, s 1975 óta részt veszek az Országos Pedagógiai Intézet új rajztantervének kidolgozásában. Kísérleti tanterv alapján tanítok az Alsóerdősor utcai általános iskolában. Nagyon bízom ebben az új munkatervben, csak az a rossz, hogy a hetedik és nyolcadik osztályosoknak már csak heti egy órában tanítjuk a rajzot. Ez bizony kevés. Úgy gondolom, hogy a rajzot nemcsak a festő- és képzőművészjelölteknek kell szeretniük, mindenki gazdagabb lehet, aki a szó mellett érti a *„kéz szavát"* is. Ennek jegyében tanítottam az elmúlt harmincöt esztendőben, s ugyanez marad a célom a hátra levő években is. És persze az, hogy tovább gyarapítsam képeim számát.

H. K.

NA

MSZBT-vetélkedő

Baráti szövetségben címmel vetélkedőt hirdet az MSZBT-tagcsoportok szocialista brigádjai részére a Magyar—Szovjet Baráti Társaság. A többfordulós vetélkedők alapanyagául Berecz János: Baráti szövetségben című kötete, valamint a közeljövőben megjelenő, Hazánk felszabadulásának kronológiája című kiadvány szolgál. A nevezéseket június 15-ig várják az MSZBT agitációs és propaganda osztályára (Bp. 1071 Gorkij fasor 45.). A vetélkedő győztesei szovjetunióbeli utazáson vehetnek részt, s számos értékes jutalomban részesülnek.

— **A Vas megyei nemzetiségi napot** vasárnap Szentpéterfán, a kis horvát nemzetiségi községben rendezték meg. A találkozóra csoportosan érkeztek a megye tizenkilenc horvát, szlovén és német nemzetiségi településeinek képviselői és művészeti együttesei. A békegyűlésen Kovács László, a Hazafias Népfront Vas megyei elnökhelyettese mondott beszédet, majd a nemzetiségi művészeti csoportok adtak műsort.

Hincz Gyula Kossuth-díjas festőművész tárlatát július 1-ig meghosszabbították a Munkásmozgalmi Múzeum aulájában.

— HÚSZ SZÁZALÉKKAL OLCSÓBBAN kirándulhatnak a Magyar Nemzet olvasói a Budapest Touristtal, június 10-én, Szatmári irodalmi körútra. Utazás: autóbusszal. Útvonal: Budapest — Kápolna — Leninváros — Nyíregyháza — Vaja — Mátészalka — Fehérgyarmat — Penyige — Túristvándi — Szatmárcseke — Tiszacsécse — Tivadar — Gulács — Vásárosnamény — Nyíregyháza — Leninváros — Mezőkövesd — Budapest. Program: Vaján, a várkastélyban, Mátészalkán a Szatmár Múzeumban, Túristvándiban a műemlék malom megtekintése, Szatmárcsekén a Kölcsey-ház, Tiszacsécsén a Móricz-ház meglátogatása. Indulás: 5.30 órakor a Roosevelt térről, visszaérkezés, Budapestre körül belül 23 órára. Ebéd Fehérgyarmaton, vagy Szatmárcsekén. Kedvezményes részvételidíj: 500 forint. A Magyar Nemzet Honunk a hazában rovata ezen a napon Szatmárról ad körképet. Jelentkezni lehet a Budapest Tourist bármelyik irodájában.

A színházak keddi műsora

Erkel Színház: Requiem (Palló Imre bérlet, 8. előadás — 7)

— **A KGST** villamosenergia-ipari állandó bizottsága Varsóban tartotta a 64. ülését. A tagországok és Jugoszlávia, a KGST-titkárság és az Interatomenergo képviselői áttekintették a KGST-országok 2000-ig szóló egyesített energiarendszerének keretében történő villamosenergia-ipari fejlesztés távlati terveit.

CSÚCSFO

— **Magyar—szovjet baráti hét** kezdődött hétfőn Tolna megyében. A megnyitót Szekszárdon, a megyei moziüzemi vállalat Béke és Barátság Klubjában rendezték. Anatolij Bormotov, a budapesti Szovjet Kultúra és Tudomány Házának igazgatója a Szovjetunió békepolitikájáról tartott előadást, délután pedig kerekasztal-beszélgetést folytattak a magyar—szovjet műszaki és tudományos együttműködésről az MTESZ szekszárdi székházában.

— **A Battonyaiak Baráti Körének** mai klubestjén a Fővárosi Operettszínház Kálmán Imre brigádja vendégszerepel délután 6 órai kezdettel a Hazafias Népfront IX. kerületi székházában. (Kinizsi u. 22.) A belépés tagoknak és érdeklődőknek egyaránt díjtalan.

— **Nem közlekedik** a HÉV június 5., 6., 7. és 8-án 08.30—12.30 óráig Szigetcsép—Szigetszentmárton között, pályaépítési munkák miatt. Június 12., 13., 14. és 15-én 08.30-tól 12.30-ig Szigetszentmárton—Ráckeve között ugyancsak nem jár a HÉV — az utasokat autóbusszal szállítják.

— **Június 5-én** reggel 7 órától lezárják a Műegyetem-rakpartot a Bertalan Lajos utcánál, ezért a forgalom kétszer egy pályára szűkül.

Re... számok

NÉPSZABADSÁG

BUDAPEST

1999. MÁRCIUS 12.

Két kórházban lemondott az igazgató

A vezetők a távozással elkerülhetik az intézmény csődje miatti felelősségre vonást

Februárban távozott posztjáról a Szent János Kórház főigazgatója, most a csepeli és a Szent István Kórház vezetői adták be lemondásukat. Mindhárom intézmény csődhelyzetbe került, a gazdasági összeomlást csak a városházi hitel jóvoltából tudták elkerülni.

A Szent János Kórház vezetőjéhez hasonlóan a most lemondott főigazgatók is személyi okokkal indokolták döntésüket. A fővárosi önkormányzat egészségügyi és sportbizottságának fideszes alelnöke, *Kupper András* viszont úgy véli, a távozások hátterében az esetleges felelősségre vonás elkerülése áll. Egy közelmúltban hozott rendelet értelmében ugyanis – mivel a lemondás után a főigazgatóknak már nem a főváros a munkáltatója – a bizottság nem indíthat ellenük fegyelmi eljárást.

Az egészségügyi és sportbizottság tegnapi ülésén (függetlenül a lemondásoktól) mind a csepeli, mind a Szent István Kórház főigazgatója eleget tett beszámolási kötelezettségének. *Dr. Kollár Zoltán,* a csepeli Weisz Manfréd Kórház vezetője elmondta: az év elején folyósított 90 millió forintos városházi hitel jóvoltából adósságaik nagy részét sikerült törleszteni, a beszállítói tartozásokat néhány millió forintra apasztották. Az intézmények adósságállományának kialakulását a főigazgató főként azzal magyarázta, hogy az elmúlt év folyamán elestek a hospice-finanszírozástól, és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár folyamatosan levonta a 13. havi bérhez nyújtott hitel törlesztését, valamint a konszolidációs előleget. A meglévő adósságállományból adódóan már nem lehetett elkerülni, hogy a megváltozott csődtörvény életbelépésének időpontjára 60 napon túli adósságuk legyen. Az intézkedési terv végrehajtásának részeként az elmúlt hetekben csaknem 50 dolgozótól kellett megválniuk, ami Kollár doktor szerint veszélyezteti a minőségi betegellátást.

A Szent István Kórház adósságállományának csökkentése érdekében a Fővárosi Közgyűlés 250 millió forintos visszatérítendő támogatást szavazott meg az év elején. A hitelnek köszönhetően a kórháznak sikerült kifizetnie a legégetőbb adósságait, ennek ellenére az intézmény helyzete továbbra is bizonytalan – jelentette ki *dr. Mogyorós László,* aki március 10-i határidővel – közalkalmazotti jogviszonyának megtartása mellett – lemondott posztjáról. Az intézmény vezetője beszámolójában rámutatott: a Szent István Kórház a főváros egyik legnagyobb intézménykomplexuma, számos szempontból igen kedvezőtlen adottságokkal rendelkezik (jelenleg hat telephelyen működik). Az intézmény korábbi, közel 2000-es ágyszáma 1400 alá csökkent, de a kapacitáscsökkenés csak részben eredményezett működőképes struktúrát. Tavaly 341 beteggel kevesebbet láttak el az aktív fekvőbeteg-ellátásban, mint 1997-ben. Az ápolási napok száma 32 747 nappal csökkent, ami jelentős megtakarítást jelentett a kiadási oldalon, és jelzi a szakmai munka színvonalának emelkedését is. A főigazgató szerint a kórház adósságspirálba kerülését csak a jelenlegi struktúra radikális átalakításával lehet megelőzni. A bizottság mindkét lemondást elfogadta, a főigazgatói állásokra kiírandó pályázatok ügyében napokon belül intézkednek.

Szigeti Ildikó

Péntek

Gyors segély

Az egyszerűség és a gyorsaság kedvéért úgy döntöttem, hogy a Máltai Szeretetszolgálat számlavezető bankjánál fizetem be a belvízkárosultaknak szánt összeget. Az ügyintéző hölgyek hosszas bogarászás – Mucika, hol van az árvizes számlaszám? – után végül is átküldtek ahhoz az ablakhoz, ahol a vállalkozói ügyeket intézik. De hát nekem nincs is folyószámlám, én nem vagyok vállalkozó, sem közület – értetlenkedtem, majd meghunyászkodva beálltam a vállalkozók mögé. Háromnegyed óra múlva kerültem a pénztárhoz.

Pedig én csak a belvízkárosultaknak, tetszik tudni... Gyorsan és egyszerűen.

V. M. P.

Utak és utasok

- Budafokon a Kossuth Lajos utcát lezárják dél és 12.30 között.
- A 62-es villamosok helyett buszok járnak az Örs vezér tere és a Bosnyák tér között, mert a Nagy Lajos király útján vízvezetéket javítanak.
- A Bimbó utat egyirányúsították a Kapy utcától a Sövény utcáig gázvezeték-építés miatt.
- A Pesti úton, a 31-es számú főút bevezető szakaszán, közel a városhatárhoz csatornát építenek, 100 méterenként zárják le a fél útpályát, ahol az áthaladást jelzőlámpa irányítja.

A március 15-i ünnepségek megrendezése miatti forgalomkorlátozásokról a 25. oldalon olvashatnak.

Forrás: Fővinform

Hétmilliárd kell a Ráckevei-Dunára

A kormány a szakmai érvekkel egyetértett, de pénzt nem adott

Egy PHARE-tanulmány szerint több, mint 7 milliárd forint kell a kedvelt üdülőhely, a Ráckevei-Duna-ág megmentéséhez. A holtágban évente 40-60 ezer köbméter iszap termelődik. Többek között ez is okozza, hogy a víz fürdőzésre csak Ráckevétől lefelé alkalmas.

A Ráckevei-Duna-ág története az 1838-as nagy jeges árvízzel kezdődött. Akkor a Duna még két sekélyebb, zátonyos ágon folyt. A katasztrófa tanulságai alapján 1873-ra fejezték be a térségi Duna-szakasz átalakítását; a budafoki ág kimélyítését és medrének szabályozását, valamint a soroksári ág lezárását a mai Gubacsi híd térségében. A hajózhatóságot végül az 1910-től épült Kvassay-zsilip és az alsó tassi vízlépcső biztosította. Az előbbi 1954–1961 között áramtermelésre és vízátemelésre egyaránt alkalmas vízi erőmű lett. A tassi vízi erőmű és vízleeresztő zsilip az 1956-os jeges árvíznél tönkrement, a vízlevezetés az azóta átalakított hajózsilipen keresztül történik. Sajnos ezzel egyidejűleg kezdődött az eliszaposodás, melyről az elmúlt 15 évben hallottunk egyre aggasztóbb híreket.

A holtág 57,3 kilométer hosszú, átlagosan 240 méter széles és 3 méter mély. A Kvassay-zsilipen keresztül a Nagy-Dunából kap vizet. Szintjét a part menti épületek miatt állandó magasságon kell tartani. Vízmennyisége alul a tassi zsilippel is szabályozható. A holt Duna-ág öntözőcsatornákon keresztül fontos szerepet játszik a térség belvizeinek levezetésében, de erre csak a nagy-dunai árszint normális alakulásánál képes.

A Duna-ág jelenlegi állapotáról és a szakmai elképzelésekről *Papanek László,* a Közép-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság folyamfelügyelő csoportvezetője elmondta, a felső 10 kilométeres szakaszt érintő part- és mederszabályozást kivéve az elmúlt évtizedekben csak kisebb, helyi jelentőségű és mellékági kotrásokat végeztek. Az évenkénti 700-900 millió köbméter vízpótlás biztosításával a vízfrissítés normális vízállásnál ugyan megoldható, de a víz szennyezett. Ez és más okok is közrejátszanak az évi 40-60 ezer köbméter iszap termelődésében. Például a horgászok haletetési szokásai, a part menti nyaralók szennyvíz-elvezetési anomáliái. A legalább 2 méteres vízmélység biztosítására pedig a hínárosodás elkerülése miatt is szükség lenne.

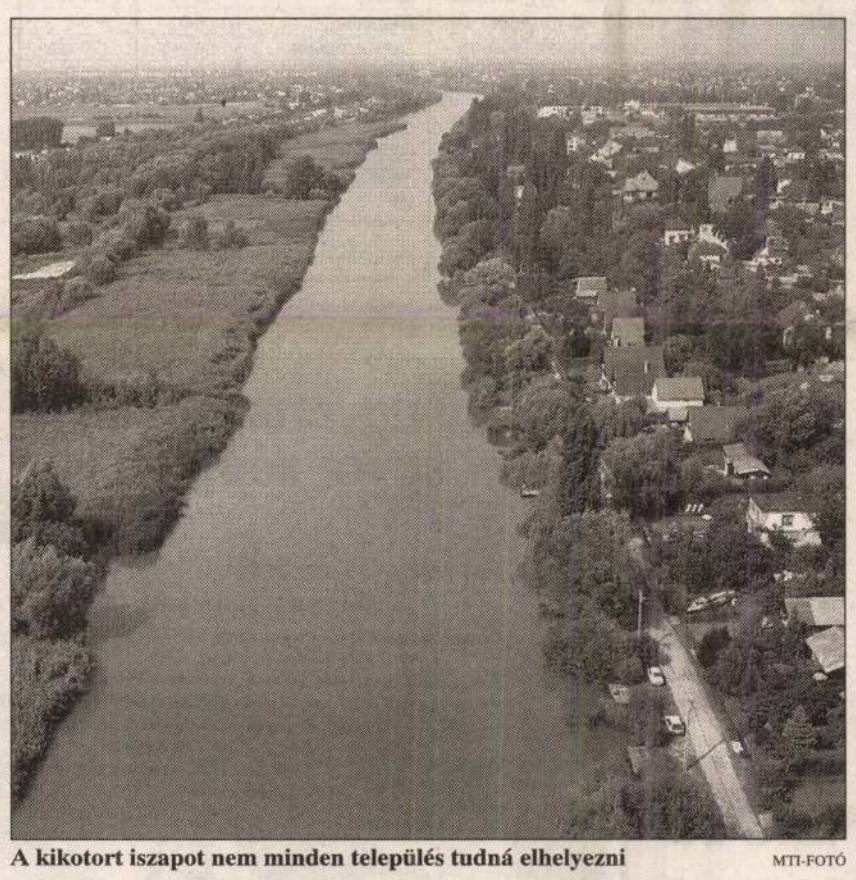

A kikotort iszapot nem minden település tudná elhelyezni MTI-FOTÓ

A vízminőséget négy ponton, kéthetente vizsgálják, megállapításuk szerint a víz fürdőzésre csak Ráckevétől lefelé alkalmas.

A vízügyi igazgatóság 1996-ban 900 millió forintra becsülte a szükséges kotrási munkák költségét, de a pénzt akkor nem tudták előteremteni. Az elmúlt két évben a 290 ezer ECU-s PHARE-támogatással tanulmány készült, mely többek között az állapította meg, hogy a legkritikusabb a szigethalmi híd feletti 19-20 kilométeres szakasz. Innen 1,5-2 méter vastag iszapréteget kellene eltávolítani.

Gondot okozhat a kikotort iszap elhelyezése. A környékbeli önkormányzatok egy része nem rendelkezik alkalmas területekkel, mások, például Soroksár, Ráckeve, Makád és Szigetbecse csak a saját szakaszukon kitermelt iszap elhelyezését vállalják. A holtág melletti földterületek döntő részben privát tulajdonban vannak. A környezetvédelmi hatóság szerint az iszap termőföldre kihelyezhető ugyan, de ehhez a tulajdonosokkal külön megállapodásokat kell kötni.

Kovácsné Pék Ildikó, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium vízgazdálkodási munkatársa elmondta, a kormány 1996-ban már foglalkozott a Ráckevei-Duna ügyével. A rehabilitáció szakmai érveit elfogadták, de pénzt nem szavaztak meg a munkákra. Azóta csak a szakmai előkészítő munka és a tervezés folytatódott. Várhatóan az év közepén tárcaközi egyeztetésekre kezdődik, hogy meghatározzák a legsürgősebben elvégzendő feladatokat. Ezek közé tartozik a környezetvédelem, szennyvíztisztítás teendőinek sorolására is. Ekkor döntenek a végleges költségekről. A PHARE-tanulmány csupán az említett 20 kilométeres szakasz kotrásának, az iszap elhelyezésének teljes költségét 7 milliárd 300 millió forintra becsüli.

K. G.

Pesti árvízmentesítők indultak Beregbe

A Felvonulási térről tegnap reggel elindult Vásárosnaményba a fővárosi közműcégek árvízmentesítő kontingense. A tizennyolc járműből álló menetoszlop élén, felvezetőként *Demszky Gábor* főpolgármester haladt hivatali személygépkocsijával. A konvoj 39 nagy teljesítményű szivattyúval, 29 aggregátorral, 2500 folyóméternyi tömlővel, három vegyi mentesítő berendezéssel és száz lapáttal vágott neki az útnak.

Ma kezdődik a Tavaszi Fesztivál

A több mint hatvan helyszínen majdnem kétszáz esemény várja az érdeklődőket a ma kezdődő és március 28-ig tartó Budapesti Tavaszi Fesztiválon. Az idei fesztivál mottója: Búcsú a XX. századtól.

A hazai előadókon kívül a rendezvényt szervező Budapesti Fesztivál Központ Kht. jó néhány külföldi sztár fellépését is ígéri. A Budapesti Fesztiválzenekarral énekel például *Cheryl Studer, Hans Sotin, Poul Elming,* valamint az együttest vezényli egy másik alkalommal *Gennagyij Rozsgyesztvenszkij,* zongorán kíséri *Viktoria Posztnyikova.* A Liszt Ferenc Kamarazenekarral koncertezik *Borisz Berezovszkij,* a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarával a hegedűművész *Maxim Vengerov* játszik. A március 28-i záróhangversenyen a Londoni Filharmonikusok lépnek fel a Budapesti Kongresszusi Központban. A zenekart *Kurt Masur* vezényli, az énekes szólista pedig *Felicity Lott* lesz.

A mai nyitónapon a Budapesti Fesztiválzenekar ad koncertet a Zeneakadémián, a Kolozsvári Állami Magyar Opera vendégjátéka pedig a Thália Színházban lesz látható. A Mátyás-templomban *Veres Beáta* orgonaestje, a Bartók Emlékházban az Új Haydn Vonósnégyes hallható. A Korona Pódiumon *Vukán György* és *Szakcsi Lakatos Béla* A jövő zenéje című estje kerül műsorra. A fesztivál programkínálatának kiegészítő katalógusában hirdették meg az Új Orlando Vonósnégyes koncertjét az MTA Roosevelt téri dísztermében.

Ígéretesnek tűnik *Sebestyén Márta* és a Muzsikás együttes 22-i CD-bemutatója, egy nappal később a *Magyar Éva* vezette Sámán Színház előadása és az Egri–Pertis Duó estje 17-én a Zeneakadémián.

Sz. K.

Adómentes pénzből vizsgálódott a TI

Névtelenséget kérő városházi szakértők szerint különös, hogy a Transparency International (TI) magyar tagozata – amely egyelőre visszavonta a városházi korrupcióval kapcsolatos vizsgálati anyagát – a jelentés elkészítésének finanszírozását hatmillió forintos ösztöndíjból oldotta meg.

A TI a Soros Alapítványtól kapta a hatmillió forintot ösztöndíjként, ugyanis a főváros számára ingyen vállalta a vizsgálat elvégzését. Az alapítvány és az egyesület között létrejött szerződés szerint a TI kétszázezer forintot kapott költségeire a Soros Alapítványtól, 5,8 millió forintot pedig közvetlenül a szerződés kiegészítésében szereplő, a jelentést készítő személyeknek utaltak át. Az alapítvány által így kifizetett ösztöndíj a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján adómentes. Ha a visszavont jelentés után újabb készülne, akkor feltehetően újabb alapítványi támogatást igényel a TI. Egyelőre azonban nem tisztázott az, hogy a visszavont jelentés elkészültnek tekinthető-e. Ha ugyanis a szervezet nem végezte el az eredetileg vállalt feladatát, az ösztöndíj arányos részét vissza kellene fizetnie.

K. A. I.

UNIÓS ISMERETEK ANGOLUL!

Út az Európai Unióhoz

- Az EU-val kapcsolatos témák, kérdések feldolgozása, szavak, kifejezések, megismerése és elsajátítása 11 témakörben, pl. Az integráció, A GATT és a WTO, A Római Szerződés, Az EU intézményrendszere, Az egységes piac, stb.
- 12 hetes, 48 órás angol szaknyelvi tanfolyam
- részvételi díj bevezető áron: 32 000 Ft

EU-asszisztens képzés

- Az EU alapismereteken túl az angol nyelvű ügyintézés formái és nyelvi technikák elsajátítása, idegennyelvi környezetben a napi ügymenethez szükséges nyelvi ismeretek és gyakorlati tudás megszerzése pl. A globális világgazdaság és az integráció, Napi ügyvitel, Angol nyelvi üzleti levelezés, Memorandum készítés, Prezentációk, stb.
- 10 hetes, 40 órás angol szaknyelvi tanfolyam
- részvételi díj bevezető áron 27 000 Ft

Heti 2x2 óra (hétfő-szerda, kedd-csütörtök) 17.30-tól 19.00-ig • A részvétel előfeltétele a magabiztos (középfokú) angolnyelv-tudás • A tanfolyamok indulása: 1999. március 29. • Jelentkezési határidő: 1999. március 16.

PERFEKT PÉNZÜGYI SZAKOKTATÓ ÉS KIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest: 374-6020, 374-6017 • Miskolc: 46-354 869 • Szolnok: 56-422 276 • Győr: 96-318 084 • Pécs: 72-212 232

perfekt

Tükröt tartó városvédők

Szobrot is mos és képzőművészeti kiállításokat rendez az egyesület

A Városszépítő Egyesület 1983-ban alakult. Akkor még senki sem sejtette, hogy tizenhat évvel később a magyar társadalom egyik legnagyobb civil szerveződésévé fejlődik. A neve is megváltozott: Budapesti Városvédő Egyesület lett. Az egyesületnek ma ezernégyszáz tagja van, fennmaradásához, munkájához pályázatokon szerzi a pénzt. Idei terveikről Vitkay Katalint, az egyesület ügyvezető titkárát faggattuk.

A hőskor a szakmai csoportoké volt. Azoké, akik úgy gondolták, elég abból, hogy épületeink, értékeink pusztulnak, s akik úgy vélték, ők maguk is tehetnének azért, hogy ne így legyen. A munka dandárját *Ráday Mihály* végezte, egy fotós csoporttal örökítve meg a belső városrészek lassú enyészetre ítélt épületeit. Még ma is rengeteg fotó és negatív őrzi munkájukat, s, ha nincs valamilyen nagyobb kiállítás a Történeti Múzeumban, az első emeleten kiállítják a legszebbeket. Akkoriban még nem voltak helyi csoportok, pedig a városvédő munka elsősorban a lokálpatriotizmusra épül. Aztán eljött 1987, amikor Budafokon megalakult a Promontor Társaság. Ők szorgalmazták először, hogy a városvédők helyi csoportba tömörüljenek. Azóta is olyan kiválóan működnek, hogy az egyesület számára ma is ők az etalon.

A fővárosban ma már nem is egy olyan kerület van, ahol több kis helyi városvédő csoport is működik. Az egyesületnek célja, a helyi csoportoknak pedig a feladata figyelemmel kísérni az önkormányzatokban folyó munkát, és a kerületet érintő döntések meghozatala előtt megfogalmazni a civil társadalom ajánlásait. A városvédők között sok a helytörténész és az idősebb ember, akiknek a tudása ötvöződik a városrész szeretetével.

Vitkay Katalin szomorúan állapítja meg, hogy ma sokkal bizalmatlanabbak az emberek, mint egykor voltak. A fotósok ugyanis egyre nehezebben jutnak be a házakba, az ott lakók többnyire szófukarok, vagy azért, mert nem ismerik lakóhelyük múltját, vagy mert mindenfajta nyilvánosságtól elzárkóznak. Az egyesület nemcsak az épületek megörökítésével foglalkozik. A közelmúltban elhunyt alapító tagjuk, Rajna György összeállította Budapest köztéri szobrainak katalógusát, felsorolva azokat az alkotásokat is, amelyek már rég eltűntek a közterekről, vagy megsemmisültek az idő folyamán. Most arra készülnek az egyesületnél, hogy az emléktáblákról állítsanak össze hasonló katalógust, de azt már fényképekkel.

Mivel az egyesületben roppant sokrétű munka folyik, sokan megtalálhatják itt egyéniségüknek, szakmájuknak, vagy éppenséggel hobbijuknak leginkább megfelelő tevékenységi kört. Nem kell mást tenniük, csak belenézniük az egyesület havonta megjelenő értesítőjébe, s máris kezükben vannak a kapcsolódási pontok. Az említett szobor és emléktáblacsoportok mellett van építészeti szakcsoport, a közlekedéssel, a templomokkal, az ólomüveg-ablakokkal, az utcabútorokkal és a temetőkkel foglalkozó társaság, de itt működik a Nemzeti Pantheon Alapítvány is, amelynek tevékenysége a határainkon is túlmutat.

A művészeteket is szívesen pártolja az egyesület. Így az VI. kerületi Eötvös utca 10. alatti Podmaniczky teremben várospolitikai, helytörténeti kiállítások mellett rendre helyet adnak a kortárs művészet művelőinek is. Vitkay Katalin szerint ezzel mindenki nyer, hiszen olyan embereket lehet ezzel az egyesületbe „csábítani", akik felkészültek, akikre lehet számítani a város védelmében, de közügyekben is hajlandók állást foglalni. Áprilisban az egyesület fotóművészeinek tárlata lesz látható Budapest épületeiről, utána pedig a XVI. kerület amatőr képzőművészeinek kiállítása. Májusban az orvos művészeknek lesz tárlatuk, ezután *Erdős Apolka* szobrászművész mutatkozik be. Júniusban a Csepeli Helytörténeti Csoport számol be tevékenységéről, augusztusban egy alkotó közösség mutatja be műveit. Szeptemberben egy faszobrász munkáit lehet majd itt látni, októberben a Szőnyi Kör állítja ki munkáit. Őket *Csóka Béla* festőművész tárlata követi, novemberben pedig *Révész Judit* és *Révész Antal* grafikusművész mutatkozik be alkotásaival. Karácsony előtt *Szekeres Erzsébet* textilművész kiállítása lesz látható a Podmaniczky-teremben.

Persze a városvédelem ettől még önmagában fontos marad az egyesületnek. A közeljövőben Podmaniczky Frigyes szobrát fogják megtisztítani, és kísérletképpen olyan anyaggal lemosni, amely lehetetlenné teszi, hogy összefirkálják. Az akciót június 20-a előtt tervezik, amikor nagy ünnepség, nyílt nap lesz, mint Podmaniczky Frigyes születésnapján eddig minden évben. Az ünnepségre a *Podmaniczky* lányok is hazalátogatnak Amerikából.

Ha kérik, az egyesület bekapcsolódik a közvetlen politikába is. A közelmúltban nyújtották be javaslatukat a kegyeleti törvény tervezetéhez. A 2000. évre szeretnék összeállítani azoknak a szellemi vagy anyagi értékeknek a listáját, amelyeket jobban kellene védeni, s indítványozzák, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma különítsen el pénzt ezeknek az értékeknek a védelmére.

Munkájuk során a Budapesti Városvédő Egyesület tagjai ma is sokszor kénytelenek harcot vívni. Sok függ attól, hogy a helyi potentátok mennyire ismerik el az egyesület munkáját, létét, beleszólási jogát a döntésekbe. Egy demokráciában, ha egy vezető ad magára, akkor kikéri a civil szervezetek véleményét egy-egy döntés előtt, s minél több emberrel egyeztet, annál bölcsebb. Sok vita elkerülhetővé válna így. Az egyesület többek között ezért tartja fontosnak, hogy tükröt tartson a várospolitikának. Más kérdés, hogy a város politikusai mennyire szeretnének belenézni ebbe a tükörbe.

Millei Ilona

Eljött a kerti munkák ideje, megjelentek a vetőmagok

Újra háromnapos, ünnepi hétvége előtt állunk. Aki teheti, nyilván igyekszik legalább egy részét a szabadban, kirándulással, kertészkedéssel tölteni. Természetesen a piacok kínálatán is érződik, hogy eljött a tavaszi kerti munkák ideje.

Kis tasakjaival megjelent a vetőmagárus. Egyre több zöldséges árusít dughagymát, kilogrammonként 220–300 forint közötti áron. A fokhagymát fejenként tíz forintért kínálják. A különböző szárazbabokat (bár annak a vetési ideje egy kicsit később van) is, már a veteményezésre gondolva, félkilós csomagolásban árusítják. A piros virágbab például 220 forintért kapható.

Az őstermelők standjai között találkoztunk a rózsatöveket árusító kertészszel is.

Futórózsatövet 300, bokorrózsát 260 forintért kínált. A színpompás kardvirágok hagymáit darabonként 22 forintért vehetjük meg. Újdonság a karikába hajlítható, gyökeres „barkafa", amelyet földlabdával együtt vesszőnként négyszáz forintért láttunk.

A kerti munkához vagy a kiránduláshoz persze jól csomagolható élelmiszer is kell. Nos, a tojás viszonylag olcsó, 10-13 forint darabja. Akciós áron, már ötszáz forintnál is olcsóbban lehet egybesüthető karajt, combot vásárolni. A paradicsom kettőszáz és négyszáz forint között, a primőr karalábé, a húsos paprika darabja hatvan-nyolcvan forintért kapható.

Aki pedig úgy érzi, hogy azért a primőrök, zöldségek árai még igencsak telet mutatnak, vigasztalódjon a tavasz vitathatatlan jelével: legalább a hajnali bevásárlást már nappali világosban teheti meg.

Cs. K. É.

PIACI MINIMUM- ÉS MAXIMUMÁRAK 1999. MÁRCIUS 9-ÉN

Termék	Vámház körúti cs.	Fény utcai piac	Fehérvári úti piac	Vörösvári úti piac	Lehel téri piac	Nagybani piac
Burgonya, őszi IX. 1-jétől	69-98	70-88	68-68	74-78	60-78	50-65
Bab, száraz	198-398	280-340	298-328	198-198	198-480	170-280
Vöröshagyma	68-98	68-78	68-98	60-68	58-80	50-53
Fokhagyma	248-348	280-298	248-248	298-300	200-240	200-260
Sárgarépa	48-98	48-98	58-68	68-68	80-140	30-50
Petrezselyemgyökér	70-198	98-160	98-98	68-108	80-140	60-75
Zellergyökér	98-198	98-168	98-98	120-128	98-200	50-70
Paradicsom	398-680	198-480	248-298	198-380	198-298	300-350
Uborka	188-360	198-480	298-298	198-320	158-268	200-222
Karfiol	130-180	128-240	178-198	198-198	140-220	145-177
Fejes káposzta	36-48	48-68	28-38	40-48	38-60	20-27
Kelkáposzta	98-108	98-128	68-98	98-128	88-140	50-70
Karalábé	48-98	98-98	65-80	88-98	45-90	30-33
Zöldpaprika	0-0	0-0	0-0	360-360	0-0	0-0
Termesztett gomba	199-248	128-298	228-360	240-280	250-298	170-325
Téli alma	0-0	0-0	0-0	0-0	0-0	0-0
Körte	398-398	280-380	298-298	248-248	160-398	150-280
Dióbél	980-1100	980-1200	980-980	0-0	980-1200	650-700
Csemegeszőlő	680-998	680-880	680-680	780-880	498-980	400-768
Tyúktojás, darab	9,90-14,50	11,50-14,00	11,00-12,00	11,00-02,50	10,00-13,80	10,80-13,50
Méz	950-950	850	850	0-0	0-0	520-650

Forrás: AKII, Piacinformációs Szolgálat

Hazafiak
's Polgárok!

1999. marczius 15-kén
13 órakor
a Petőfi szobornál

FORRADALOM!

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

Buda–Pest városának megbízatásából

Kelt. Pest Böjtelő havában

Meskó Zs. sk.
Puskás T. sk.
szerv. bizottmány

Demszky G. sk.
főpolgármester

Nyomatott Révai Nyomdájában
a PestiEst és a Népszabadság támogatásával

Magyarországon is egyre népszerűbb

Tavaszi akció!

Gazdaságos és elnyűhetetlen haszonjárművek mindennapi használatra

A világ harmadik legnagyobb járműgyártó csoportja, a TATA konszern jelenleg két tipussal képviselteti magát a hazai piacon.
A TATA 2.0 D diesel pick-up praktikus, 950 kg összteherbírású, robusztus felépítése ellenére meglepően mozgékony jármű, mely jól bírja a gyűrődést a munkás hétköznapokon.
A duplakabinos, összkerék-meghajtású TATA turbo diesel 4x4 crew cab sokoldalúan használható, hű társ a munkában és szabadidőben egyaránt.
A TATA haszongépjárművek különleges menet- és rakodási tulajdonságaik mellett kategóriájuk legkedvezőbb árú autói is.

TATA pick-up 1 499 900 Ft + áfa

TATA **Márkakereskedők:** ***Budapest*** Autóház Gold Car Kft. 1144 Budapest, Fogarasi út 197. Tel.: 383-8131 • Bécsi úti Autóház Kft. 1037 Budapest, Bécsi út 335. Tel.: 250-1052 • MGM General Center Bt. 1142 Budapest, Tengerszem u. 62. Tel.: (30) 941-8023 • **Békés** TATA Autókereskedés 5630 Békés, Cseresznye u. 8. Tel.: (30) 968-9110 • ***Cegléd*** Postaautó Ceglédi Kir. 2700 Cegléd, Külsőkátai út 94. Tel.: (53) 314-205 • **Csurgó** Nagy és Társa 8840 Csurgó, Iharosi út 2. Tel.: (82) 471-035 • **Debrecen** Postaautó Debrecen Kft. 4030 Debrecen, Monostorpályi út 35/A. Tel.: (52) 471-628 • **Győr** Odor-Ker. Kft. 9012 Győr, Vásártér. Tel.: (20) 924-5215 • **Kecskemét** Erdősi Áruház 6000 Kecskemét, Izsáki út 80. Tel.: (76) 481-878. • **Kiskunfélegyháza** Kuntex Kft. 6100 Kkf.ház III. ker. 173. Tel.: (76) 463-344 • ***Környe*** Autó-Gábölös Kft. 2851 Környe, Alkotmány u. 67. Tel.: (34) 512-870 • **Miskolc** Árvai és Fia Kft. 3527 Miskolc, Zsolcai kapu 16. Tel.: (46) 411-220 • **Nyíregyháza** Postaautó Nyíregyházi Kir. 4405 Nyíregyháza, Lujza u. 20. Tel.: (42) 460-789 • **Pécs** Transfer Autó Kft. 7635 Pécs, Siklósi út 68. Tel.: (72) 214-491 • **Szeged** Veszprémi Autószalon 6727 Szeged, Algyői út 65. Tel.: (62) 473-000 • **Szekszárd** Eximpo Trade Kft. 7100 Szekszárd, Palánki u. 5. Tel.: (74) 418-813 • **Szombathely** Horváth Autóház Sz.hely 9700 Szombathely, Fábián Gy. u. 13. Tel.: (94) 329-860 • ***Tatabánya*** Autó-Gábölös Kft. 2800 Tatabánya, Környei út 33. Tel.: (34) 512-870 • ***Vác*** TATA Szabó Autóker. 2600 Vác, Sövény u. 18. Tel.: (27) 307-810 • **Zalaegerszeg** Autó Lábodi Kft. 8900 Zalaegerszeg, Nekeresdi u. 18. Tel.: (92) 319-272.
Magyarországi kizárólagos importőr: SWISSCAR Rt. 1222 Budapest, Háros u. 121–123. Tel.: (1) 227-4445.

KÉRJÜK, hívja a Népszabadság automata előfizetői ügyfélszolgálatának zöld számát:

06 (80) 66-00-99*

NÉPSZABADSÁG
Magyarország legkedveltebb napilapja

ha Ön szeretné
- előfizetni a Népszabadságot
- előfizetését meghosszabbítani vagy
- az előfizetéssel kapcsolatos kérését, véleményét megosztani velünk.

A lap kiadói előfizetési díja
negyedévre 3132 Ft, fél évre 6264 Ft, egy évre 12 528 Ft.

**A hívás Önnek ingyenes, a díjat a Népszabadság fizeti.*

CSÓKA BÉLA KIÁLLÍTÁSA ELÉ

Teljes hasonulás

A tágas, világos műteremből rálátni a szemközti cserepes háztetőkre, mintha Párizs művésznegyedében, egy padlásszobából néznénk ki. A hangulat így is elbüvölő a nyárvégi verőfényben, a csend pedig hihetetlenül beszédes. Csóka Béla festőművész szentélyében vagyunk, ahol bárhová is fordul a tekintet, mindenütt a mester alkotásaiba akad, s lebilincselve ott is marad. Portrék, tájak, színek ejtik rabul a szemlélődőt. Itt, a Dózsa György úton, ebben az emeleti, erzsébetvárosi lakásban sajátos, varázslatos világba csöppen a látogató.

Igazából egy kiállítási meghívó ürügyén találkoztunk először. Majd kezembe került egy katalógusa. Aztán megint találkoztunk, egyre inkább kíváncsibbá tett, s egyre inkább szerettem volna jobban megismerni, többet tudni róla, s ráéreztem, olyan értékei vannak, amit közkinccsé kell tenni.

Csóka Béla született festő és pedagógus. A génjeiben hordozza mind a két hivatásra való hajlam legfontosabb tulajdonságait. Szerencsés alkatnak is nevezhetném, de ő ennél több: a kiválasztottak közé tartozik, akik mindenben az átlag fölé nőnek. Igaz, az indíttatása is kivételes, a szintén festő apa árnyéka nem nyomasztja, inkább inspirálja, s egyénivé formálódik mellette önálló szárnyalásra képes. Tagadhatatlanul szerencsés is, mert atyai jóbarátként Csók István tanácsait kapja útravalóul, akinek portréját másfélóra alatt ugyanúgy lerajzolta egykor, mint Kisfaludy Stróbl Zsigmondot, aki még dedikálta is alkotást. Portréjukon kivül a szellemiségük is ideköltözött, otthonra lelt ebben az alkotóműhelyben.

Szerettem volna a tanítványa lenni! Csóka Béla következetes pedagógusi pályát futott be, aminek íve van, mint egy jó novellának, ahol a csúcspontot az jelentette, amikor a pedagógus eggyé vált a festőművésszel. A teljes hasonulás a tanítványokban, s rajtuk keresztül a társadalomban vált igazi értékké. Csóka Béla mindig is azt vallotta, hogy az tud igazi rajztanár lenni, aki maga is alkotóművész. Nem csak beszél valamiről, hanem meg is tudja mutatni. Közszemlére teszi a saját művét is. Mindig is fontosnak tartotta, hogy formálja tanítványai látásmódját, térlátását, arra ösztönözte őket, vegyék észre az igazi értékeket, becsüljék azokat.

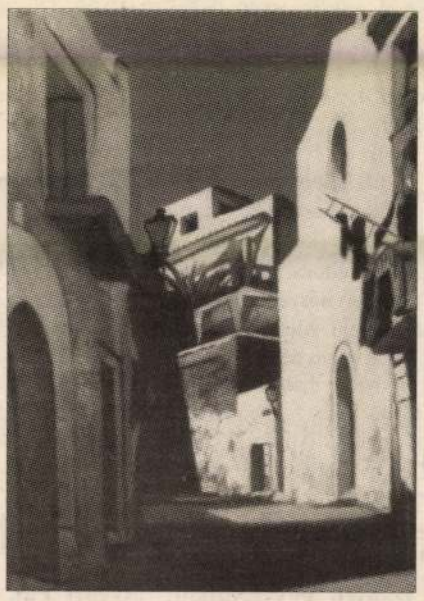

Spanyol hangulat: ibizai sikátor

Ilyen szellemben tanított például az Alsóerdősori általános iskolában 1965-től egészen a nyugdíjazásáig. Nem titkoltan büszke arra, hogy megszeretette tanítványaival a művészettörténetet, s volt olyan időszak amikor öt éven keresztül az ő csapatai nyerték az országos vetélkedőket. A tantárgya szeretetének jegyében fogantak komoly pedagógiai-módszertani tanulmányai az Országos Pedagógiai Intézet számára.

Dr. Pogány Ödön Gábor művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója Csóka Béla művészetének méltatása kapcsán többek között azt mondta, hogy: „...műveltség, honmentő hivatásérzet, fáradhatatlan pedagógus-szenvedély, hitbéli szent buzgóság sűrűsődik festményein művészi kifejezéssé, reménykeltő emberi együttérzéssé."

Hajszálpontos szavak, mintha ceruzarajzon tárulna elénk Csóka Béla portéja.

Azé a festőművészé, aki egy témát csak egyszer festett meg életében, aki azt mondja, hogy a fényárnyék viszonyokat nem lehet fejből festeni, tehát igazi tájképet sem...

Csóka Béla ha tehetiakkor kerékpárra pattan, és úgy járja az országot, ilyen barangolások közepette köszönnek rá a „témák". A műterem fala mellett, a padlóra állítva a Szarvasi Arborétumban készített tanulmány-füzérek sorakoznak. Soha nem látott, s mégis a valóságból elcsent türkizek, bíborok, sárgák világítanak, lángolnak, izzanak, zöldek ölelnek, simogatnak. Mondtam, hogy varázslatos világ ez...

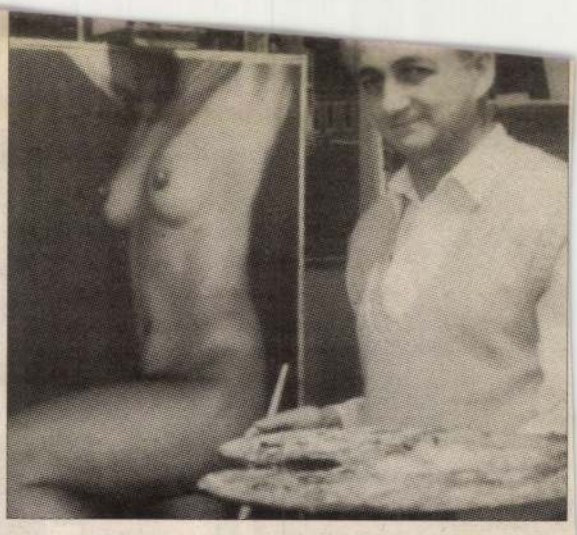

Csóka Béla azt a torzóját festi, amely most a Magyar Független Szalon V. Országos és Nemzetközi Kiállításán szerepel

Aki kiváncsi rá, az október 4-én szomszédoljon el a VI. kerületbe, a Podmaniczky Galériába (Eötvös u. 10.I.e.), ahol 16 órakor nyílik kiállítása, amit édesapja: Csóka Lajos festőművész születésének 100. évfordulójára, új műveiből rendeződik. A tárlaton többek között az idén nyáron, a Baleari szigeteken készült festményei is láthatók.

Varga László

Erzsébetvárosi Képzőművészek figyelem!

Az Erzsébetvárosi Pedagógiai Szolgáltató Központ (EPSZK) második alkkalommal szervezi meg az Erzsébetvárosi Képzőművészek Kiállítását az ERNA keretében. A kiállítás 1997. november 10-23-ig tart nyitva. Helye: a Budapesti Városvédő Egyesület Podmaniczky terme (Budapest VI., Eötvös u. 10.). Olyan képzőművészek (festők, szobrászok, iparművészek), rajztanárok jelentkezését várjuk, akik a VII. kerületben élnek. Akik a kiállításon részt kívánnak venni, szóban vagy írásban jelezhetik szándékukat 1997. október 10-ig *dr. Telegdiné Tóth Mária* igazgatónőnél (1073 Budapest, Erzsébet krt. 32. Telefon/Fax: 342-2308). A jelentkezéshez szükséges adatok: név, lakcím, a műalkotás címe, mérete, műfaja.

ERZSÉBETVÁROS 1997 03.02.

...s Karoline Zeppelinnel

Ödön von Horváth fiumei születésű drámaíró az örök kispolgár (Mesél a bécsi erdő) lábszagszagú filozófiájának keserédes kritikusa, ostorozója volt. Ödön von Horváth szinte minden szereplője, figurája korlátolt, beszűkült tudatú tudatlan. Vegetáló létparaziták. Önpusztítóan. Nincs gerincük, nincs életvezetésük. Tehetetlenül, mint habzó, rohanó vízre vetett parafadugó sodródnak az életben a kikerülhetetlen végkifejlet felé. Sodródnak a történelem örvényében, sodródnak a vurstli kavalkádjában. Ödön von Horváth színdarabjának levegője sűrű, izzadmányszagú. Dagonyaközeg. A Kasimir és Karoline című darabjának vezérfonalát mondata lehet akár egyik gondolata: „Semmi sem kelti bennünk annyira a végtelenség érzetét, mint a butaság." A butaság történetét járja körbe a szerző. A müncheni sörfesztiválon zajlik a játék, a banális felszín mögött fel-felbukkan az 1923-as hitleri sörpuccs valósága. A dugába dőlő sorsok kistragédiái megállíthatatlanul rohannak a világdráma felé. A vurstli népünnepélyét időnként spiritualizálja a dramaturgiailag jól funkcionáló, méltóságteljesen elhúzó Zeppelin léghajó, az elérhetetlenség, a vágyak misztikus tárgya. Az R.S.9 Színház aprócska játékterén 13 színész csapatjátéka adja a sörfesztiváli kavalkád illúzióját. Jó színvonalon. A Kasimir és Karoline új feladat elé állította a játszókat, hiszen karaktereket kell megjeleníteniük. A rendező *Dobay Dezső* a nehéz feladatot megoldotta, *Veres Dóra* díszletei kitűnőek, *Vedres Csaba* zenéje félelmetesen találó. Érdemes a Rumbach Sebestyén utca 9. alatti pinceszínházba elmenni, megtekinteni az előadást.

SZ.ZS.

Madách Színház és Stúdió

Okóber 1. szerda 19.00 Hegedűs a háztetőn * 2. csütörtök 19.00 Hegedűs a háztetőn * 3. péntek 19.00 Hegedűs a háztetőn * 4. szombat 19.00 Hegedűs a háztetőn * 5. vasárnap 10.30 Ludas Matyi * 15.00 Hegedűs a háztetőn * 19.30 Klezmer a háztetőn * 19.30 Stúdió: Mario és a varázsló * 7. kedd 19.00 Nem ér a nevem * 8. szerda 19.00 Nem ér a nevem 9. csütörtök 19.00 Nem ér a nevem * 19.30 Stúdió: Mario és a varázsló * 10. péntek 19.00 Will Shakespeare * 11. szombat 19.00 Will Shakespeare * 12. vasárnap 15.00 Will Shakespeare * 19.30 Stúdió: Mario és a varázsló * 14. kedd 19.00 József * 15. szerda 19.00 József 16. csütörtök 19.00 Ne most, drágám * 17. péntek 19.00 Ne most, drágám * 18. szombat 15.00 Csak semmi szex, angolok vagyunk * 19.00 Csak semmi szex, angolok vagyunk * 19. vasárnap 19.00 Nem ér a nevem * 20. hétfő 19.00 Macskák * 21. kedd 19.00 Macskák * 19.30 Stúdió: Mario és a varázsló * 22. szerda 19.00 Macskák * 19.30 Mario és a varázsló * 23. csütörtök 19.00 Macskák * 25. szombat 15.00 Egy nyári éj mosolya * 19.00 Egy nyári éj mosolya * 26. vasárnap 19.00 Kaviár és lencse * 28. kedd 19.00 Isten pénze * 29. szerda 19.00 Isten pénze * 30. csütörtök 19.00 Isten pénze * 31. péntek 19.00 Kaviár és lencse.

Elmarad a „Klezmer"!

A Madách Színházban 1997. október 5-én, vasárnap este a „Klezmer a háztetőn" koncert elmarad. A jegyek október 30-áig a pénztárban visszaválthatók.

Madách Kamara

Október 7. kedd 19.00 Örömszülők * 8. szerda 19.00 Örömszülők * 9. csütörtök 19.00 Apácák * 22.30 Hofi-Élelem bére * 10. péntek 19.00 Ölelj át * 22.30 Hofi-Élelem bére * 11. szombat 19.00 Ölelj át * 12. vasárnap 20.00 Hofi-Élelem bére * 13. hétfő 19.00 Miért nem marad reggelire * 14. kedd 19.00 Az utolsó hősszerelmes * 15. szerda 19.00 Az utolsó hőszerelmes * 16. csütörtök 19.00 Mese habbal * 22.30 Hofi-Élelem bére * 17. péntek 19.00 Mese habbal * 22.30 Hofi-Élelem bére * 18. szombat 19 Baby Jane 19. vasárnap 20.00 Hofi-Élelem bére * 20. hétfő 19.00 Páratlan páros * 21. kedd 19.00 Az utolsó hősszerelmes * 22. szerda 19.00 Az utolsó hősszerelmes * 23. csütörtök 19.00 Páratlan páros * 22.30 Hofi-Élelem bére * 24. péntek 19.00 Apácák * 22.30 Hofi-Élelem bére * 25. szombat 19.00 Baby Jane * 26. vasárnap 15.00 Páratlan páros * 20.00 Hofi-Élelem bére * 27. hétfő 19.00 Az utolsó hősszerelmes * 28. kedd 19.00 Miért nem marad reggelire * 29. szerda 19.00 Örömszülők * 30. csütörtök 19.00 Örömszülők * 22.30 Hofi-Élelem bére * 31. péntek 19.00 Páratlan páros * 22.30 Hofi-Élelem bére

Itt a színházi évad kezdete, Önt hogy érinti ez?

Karanovics Ede, tűzoltó: Pár évvel ezelőtt a tűzoltók még színházi ügyeletet adtak, akkor rövid ideig gyakrabban jártam színházba. Aztán az ügyeletek megszűntek, hamarosan azután, hogy a tűzoltóságra kerültem, azóta ritkábban jutok el egy-egy előadásra. Talán évente egyszer. Legutóbb a Mikroszkóp Színpadon láttuk a Gálvölgyit. Tűzoltói

Kakuk Viktória, ápolónő: Körülbelül félévenként elmegyünk megnézni egy-egy darabot, legutóbb a Fösvényt láttuk. Mindig baráti társasággal járunk, csoportosan olcsóbban jutunk jegyhez. Valamelyikünk mindig ajánl valamit, hogy ennek jó a szereposztása, a másik előadás meg azért, mert érdekes. Így

Valkó Dániel, egyetemista: Korábban operába jártam, az Erkelbe. Szüleim operakedvelők, azért kezdtem azzal, de érdeklődésem átállt, most inkább a színházat kedvelem. Ha valaki mond egy tippet és kíváncsivá tesz, azt megnézem. Sokszor járunk barátnőmmel a Villányi úti József Attila Gimnázium előadásaira. Legutóbb a

Győri Pál, taxisofőr: Nézze, tizenhárom órát kell melóznom magántaxisként a megélhetésért, és színházjegyre nem tudok költeni. Legutóbb talán a nyolcvanas években voltam, a legelején.
Ha jól emlékszem, a Vígszínházban láttunk valamit. Panelban lakom, húsz-huszonháromezer a havi rezsim.

(Fotók: Gálompos Anita)

Csóka István

Magyarország (Hongrie, Hungary) II-III. sz. 21.

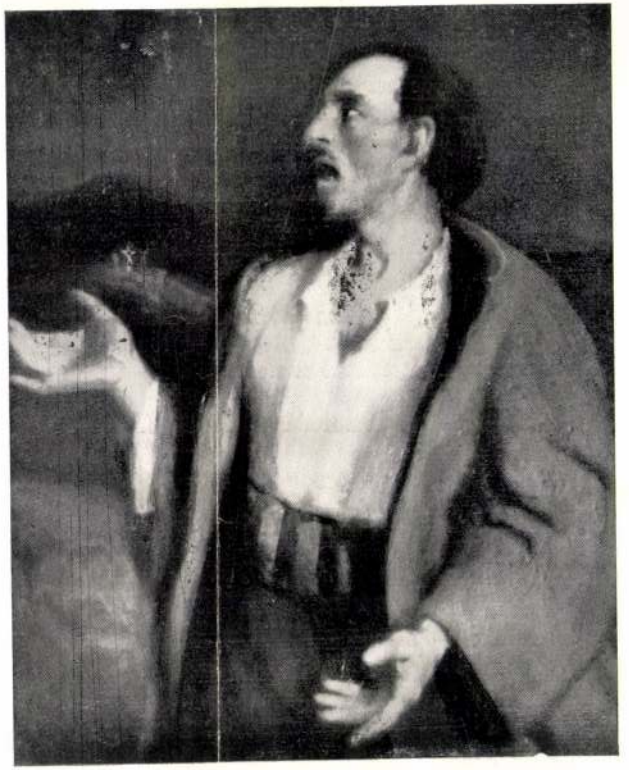

Les compositions intitulées : „Étude du Nu" et „Judas" de M. Étienne Csóka — plusieurs fois lauréat — saisissent le visiteur par leur force expressive. Il résout d'une main précise les nouveaux problèmes de la perspective.

Csóka István több dijat nyert művészünk „Akt" és „Judás" cimű kompoziciói kifejező erejükkel ragadják meg a szemlélőt. Biztos kézzel oldja meg az uj perspektivikus problémákat.

Two compositions by Stephen Csóka, an artitsts whose works have often been awarded, deserve special attention, because of their arresting power — a „nude" and his „Judas".

236—

236. Cock, Jan de (németalföldi festő + 1529 előtt). Tájkép Szent Kristóffal. Fa, tempera, 26 x 36 cm.

Gerevich PA, 243 l. (repr. 246 l.) Patinirral és H. Blesszel rokon Jan de Cock

—

Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in ~~Ost~~ Esztergom. A Műgyűjtő, V—1931, 8 l.

é Kis-
re de

ns M.
es de
succès
duites
nonde
fut
sident

xième
toute
it pas
et les
urs.

t de
sance
dago-
qui,
istra-
isique
rit et
ispiré
rouve
ement
uvres
ration

nfant

póban j
magyar
busztus
jével. Hamarosan ...

De társadalmi téren is bámulatos gyorsan érvényesül, amit úri fellépésén kívül konzervatív életfelfogásának köszönhet. Rövid egymásutánban lesz a Petőfi Társaság és a Kisfaludy Társaság tagja. Később az Akadémiába is beválasztják.

Regényein kívül színdarabjai is hozzájárultak világhíréhez. Minden művelt nemzet nyelvén olvassák munkáit. Külföldön is elismert tekintélyét a Reviziós Liga azzal honorálta, hogy elnökévé választotta.

Most hetven éves. Elhárított minden ünneplést, de a feléje áradó szeretetet és hódolatot nem lehet elutasítani.

Hubay Jenő

A magyar zenevilág most ünnepelte a hegedű egyik művészének és pedagógusának 75. születésnapját. Hubay Jenő magas kora ellenére szellemi és fizikai frisseséggel látja el a Zeneművészeti Főiskola vezetésének sokágú munkáját.

make him famous all over the world. His works are read in every civilised language. The popularity enjoyed by his works abroad induced the Hungarian Frontier Readjustment League to elect him president.

Francis Herczeg is seventy. He refused to be fêted, but he cannot reject the affection and homage going out towards him because of their sincerety and warmth.

Eugene Hubay

The Hungarian musical world recently celebrated the 75-th birthday of one of the great masters and pedagogues in the art of the violin. In spite of his advanced years Eugene Hubay still attends to the many branches of his work as Director of he Academy of Music with a surprising vitality of mind and body. An artist to the core, he also finds time for composition and for training a younger generation of violin artists.

Eugene Hubay began his career as an infant prodigy. His physical and mental disposition predestined him to be a master of the most lyrie of instruments, the violin. of the most lyr c oi instruments, the violin

Árvák. Csóka István rézkarca

Stéphanie Chandler (belga): Ha mindig teljesítjük a kötelességünket, boldogok vagyunk.

Dr W. M. Westerman (holland): A boldogságnak csak egy módja van: megelégedettnek kell lennünk és arra kell törekednünk, hogy környezetünk és mindazok, akikkel érintkezünk, megelégedettek legyenek.

Zágonné Verő Márta: Két gyerek mamája lenni: ez a boldogság.

Dr Wolgast (német): A boldogság: összhang belső és külső világunk között.

Jules Romains: Nem merem összefoglalni a boldogság fogalmát. Talán, amikor majd ismét Párizsban beszélgetünk.

Benjamin Crémieux (francia, az összes Penclubok főtitkára): Párizsi viszontlátásunkkor teljes órán át mesélek önnek a boldogságról és boldog leszek, hogy megtehetem. E pillanatban csak ezt vallom boldogságnak: „Jót aludni a kongresszus után!"

Wisingerné Dr Mohr Margit.

Kisfiam esti imája

Uram, láttam ma egy embert,
A vak koldus mellett elment
Földi jókkal megrakottan.
— Köszönöm, hogy nem én voltam.

Uram, láttam ma egy árvát,
Nem oda ment, ahol várták
S kifordúlt a kapun szótlan . . .
— Köszönöm, hogy nem én voltam.

Uram, ma egy kis virágon
Ott mélyűlt egy néma lábnyom . . .
Vád-gyötörten ráhajoltam . . .
— Köszönöm, hogy nem én voltam.

Uram, ma egy kis bogárka
Lehullott az út porába.
Szálló szárnya szétbomoltan . . .
— Köszönöm, hogy nem én voltam.

Varga Lajos

Uj Idők 1932. XXXVIII. 23.

Amit mindenkinek tudnia kell

Érzéstelenítés gázakkal és villanyárammal

Az Uj Idők számára elmondta: **Lobmayer Géza dr.** egyetemi magántanár

A kémiai tudomány és ipar, valamint mechanikai tudásunk fejlődése folytán a sebészet ma már mindennemű beavatkozást fájdalom nélkül végezhet el. Az érzéstelenítő eljárások hosszú sora áll rendelkezésünkre, amely közül a beteg egyéniségének megfelelően válogathatunk.

Helytelen az a felfogás, hogy a sebészi beavatkozás közben a beteg teljes öntudatlanságára kell törekedni, de éppúgy helytelen az is, hogy „műtét közben a beteg beszélgessen, vagy cigarettázzék", ami „a helyi érzéstelenítés diadala."

A helyi érzéstelenítés alkalmazása: idegkérdés. Sok beteg a műtét előtt, műtét közben, vagy utána nem szívesen látja a műszereket, nem akarja hallani azok csörömpölését, sok beteget izgat a műtét közben elkerülhetetlen beszéd, a vér látása, stb. És ami a legfontosabb: minden beteg fél. Ez szól az altatás mellett. Tagadhatatlan azonban, hogy sok az olyan műtét, amelynél az altatás veszélyes. Ilyenkor a sebész feladata viszont az, hogy rábeszélje betegét a helyi érzéstelenítésre. Ennek a módszernek számos válfaja van. Megfelelő érzéktelenítő folyadékok be- vagy körülfecskendezésével lehet magát a műtéti területet érzéstelenné tenni. Messze az operálandó területtől lehet a területet ellátó idegtörzsökbe befecskendezni a folyadékot, amikor is a műtéti területnél jóval nagyobb testrész, olykor akár az egész végtag is teljesen érzéstelen lesz. A törzsön végzendő műtéteknél lehet az érző idegeket közvetlenül a gerinccsatornából való kilépési helyükön felkeresni és érzéstelenïteni. De a sebész még tovább is követheti az idegeket: belehatolhat a gerinccsatornába és az itt levő folyadékba is befecskendezheti az érzéstelenítő orvosságot, amely az egész alsó testrészt érzéstelenné teszi.

Újabban az amerikaiak olyan összetételű és fajsúlyú érzéstelenítő szereket készítettek, amelyek a gerinc-csatornába jutva, az egész testet érzéstelenné teszik, úgy, hogy a mellkasban, a nyakon, sőt az arcon végzendő műtétek is fájdalom nélkül vihetők keresztül. Legtöbbször azonban felesleges és kényelmetlen az egész testet érzéketleníteni, azért a németek egyik igen kiváló sebésze olyan oldat-kombinációt készített, amely a gerinc-csatorna megfelelő magasságú részletében helyezhető el és amely, elhelyezése következtében a testnek csak azt az övszerű területét teszi érzéstelenné, amelyen az érzéstelenségre, a műtét miatt, szükség van: így, például, epekő-műtéteknél, csak a máj területét. Érzéstelenné tehetünk területeket azzal is, hogy ha az érzéstelenítő folyadékot a vérerekbe: akár az ütő-, akár a gyüjtőerekbe fecskendezzük be. A vegyszereknek egész légiója áll rendelkezésünkre és ezek között, a beteg egyénisége, alkata és betegsége szerint kell válogatnunk.

Az általános érzéstelenítéshez, az altatáshoz használhatunk folyékony, könnyen illanó altatószereket, de használhatunk gázneműeket is. A gáznemű altatószereket az amerikaiak tökéletesítették: a tengeren túl majdnem kizárólag ezeket használják, de hozzánk is mind nagyobb számban érkeznek az ezt a célt szolgáló, igen költséges gépek.

Az altatás lehet néhány percig tartó bódítás, amely elegendő kisebb beavatkozás elvégzésére. Minthogy az érzéstelenségnek egy faja gyorsabban következik be, mint az eszméletlenség, az ilyen, rövid bódításoknál előfordulhat, hogy a beteg nyugodtan beszélget altatójával és észre se veszi, hogy közben a sebész elvégezte rajta a műtétet.

Az alvást előidéző gyógyszereket bejuttathatjuk az emberi testbe belégzés útján, bejuttathatjuk a vérereken keresztül és bejuttathatjuk a bélcsatornán át is.

Az altatás után több-kevesebb kellemetlenség mutatkozik, amely, nagyjában, a lumpolás után való „katzenjammerhez" hasonlítható. Az újabb eljárások épp ezeket a kellemetlenségeket igyekeznek kiküszöbölni és ez teszi megokolttá a gáz-alkatú altatószereket adagoló gépek használatát.

Régebben a fogorvosok, a foghúzás érzéstelenítésére, az úgynevezett kéjgázt használták, amely onnan kapta nevét, hogy, a néhány percig tartó bódítás alatt, a beteg kellemes álomképeket látott, majd pedig nevetve, vídáman tért magához. A németek éppen ezért, ezt az altatószert „Lach-Gas"-nak nevezik. Ez az altatás csak olyan rövid beavatkozásra volt alkalmas, mint például a foghúzás. Sikerült azonban ennek a gázalkatú testnek egy válfaját, a nitrogén-oxidult nagyban és olcsón előállítani, azonkívül hatalmas vasbombákba sűríteni.

Ha altatás céljára nitrogén-oxidult használunk, a beteg néhány szippantás után, minden izgalmi tünet nélkül elalszik. Az alvás a kívánt ideig fenntartható és a gázadagolás megszüntetésével a beteg nemcsak, hogy rögtön magához tér, hanem az altatás után való kellemetlenségek is lényegesen csökkennek.

Mindezeknél a, belélegzéssel járó altatásoknál fokozza az alvás mélységét, ha a betegnek mentől kevesebb oxigént juttatunk, és ilymódon fokozzuk a saját szénsavtermelését. A szénsav ugyanis bizonyos mértékig védi, elősegíti az alvó állapot fennmaradását. Az újabb gépekkel történő altatásnál nem elégszünk meg az emberi szervezet saját szénsavtermelésével, hanem, mesterségesen még mi magunk is juttatunk a gázkeverékbe egy bizonyos mennyiségű szénsavat.

Ilymódon csökkenthetjük az altatószer mennyiségét, mert az altatószer végeredményben mégis csak méreg. Az orvostudomány a szénsavas altatás tökéletesítésére törekszik. Az ideál: a tisztán szénsavval való altatás.

Régen kísért már az az eszme, hogy a magas frekvenciájú váltó-áramot használják fel a fájdalmak idegvezetésének kiiktatására. Néhány francia egyetemen folytattak is már ilyen irányú kísérleteket, legújabban pedig arról értesültünk, hogy az egyik német sebésznek, állítólag sikerült elektromos úton teljes érzéstelenséget előidézni. A tudományos körök azonban hivatalosan erről még értesítést nem kaptak.

Az eszme kitünő! Ha meg lehet valósítani: eszményi megoldás lenne, mert úgy lehetne érzéstelenïteni, hogy mérget nem viszünk be a szervezetbe és az érzéstelenséget, az elektromos áram rákapcsolásával, abban a pillanatban állíthatnók elő, amelyben a sebész megkezdi a műtétet. De megszüntetni is abban a pillanatban szüntethetnők meg, amelyben a műtét befejezést nyert.

Talán ebből a rövid áttekintésből is képet nyerhet az olvasó arról a tényről, hogy az érzéstelenítés maga is önálló és hatalmas tudomány. Az érzéstelenítés módjának megválasztásánál sok körülmény játszik közre a beteg, a betegség és a sebész részéről. És minden műtét előtt szigorúan mérlegelni kell, hogy az adott esetben melyik érzéstelenítő eljárás a leginkább helyénvaló.

Az az egy bizonyos, hogy semmiféle műtéti beavatkozásnak nem szabad fájdalmasnak lennie, éppen ezért minden beteg nyugodtan és bizalommal bízhatja műtétét a modern sebész kezére.

Csóka István

Genthon István közlése.

CSÓKA ISTVÁN festő és grafikus, született 1897 január 2-án a fehérmegyei Gárdonyban. Tanulmányait 1920-ban Vesztróczy Esti szabadiskolájában kezdte, majd a Képzőművészeti Főiskolán Csók István tanítványaként folytatta Kiállított a Nemzeti Szalonban és Récsett. Alajképeiben Csók István, pénan rézkarcaiban Rudnay Gyula után indul, művészete gyökerében egészséges és mélyen nemzeti.

L'illuminazione naturale proviene nel salone ~~dalla~~ dal soffitto, nella saletta ~~l'illumin~~ ~~naturale è~~ da lato di

Ujra megkezdjük a magyar gyüjtők tulajdonában levő ismeretlen magyar remekművek bemutatását. A magyar művészettörténet nagyon sokat nyer e bemutatások által. A magyar klasszikus mesterek alkotásai szétszóródtak, a Szépművészeti Muzeum nem tudja összegyüjteni mind e mesterműveket, s a magyar műtörténet ilykép — e bemutatások által — számon tarthatja őket.

És az esztétikai élvezet, melyet ily válogatott gyüjtemény szemlélete kelt!

Szemünk elé tárul művészettörténetünk heroikus korszaka, amit a gyüjtők művészetszeretetének köszönhetünk. Megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek ők kulturánknak, mikor megmentik e remekműveket, egybegyüjtik és ápolják a mult kultuszát. A nagy teremben felsorakoztatjuk néhány gyüjtő nagy gonddal összeállitott gyüjteményének néhány ujabb szerzeményét, melyek művészettörténetünk egész folyamatát szemléltetik. Kezdődik a sorozat Kupeczky egy remekbe készült arcképével (Dános Géza tulajdona), mely a XVIII. század szellemét érezteti. A biedermeyer kor képviselve van elsőben Barabás Miklóssal, akinek 1842-ben még olasz országi utján festett tengertáját látjuk (Beczkói Biró Henriké), finom szürke tónusban tartott alkotását, lágy és sima ecsetkezelésben, a biedermeyer kor gyöngédségének tipikus példáját. Folytatódik Markó Károllyal, akinek művei (ugy az Ernst Vilmosé, mint a Dános Gézáé) a mester e mélytüzü tájképei, a század közepének ragyogó alkotásai. Aztán Borsos két kedves zsánerje következik, a táblabiró kor jellegzetes alkotása. (Ugy az Ernst Vilmosé, mint a névtelen gyüjtőé.) Műteremjelenet. A mester képét a művész távollétében a gyerekei „javitják." Mosoly ül a képen. A másik egy hir hatását szemlélteti. Mily gondosan részletezett itt minden. Következik Lotz. A Rahl-iskola e kiváló tanitványa a velencei mesterek hatása alatt tizianos tüzü

148. Répcepart. (Rézkarc) . . . . . 15.—
149. Vasárnap délután. (Rézkarc) . . . . . 20.—
150. Marokszedők. (Rézkarc) . . . . . 20.—
151. Kompozició. (Rézkarc) . . . . . 20.—
152. Munkások. (Pasztell) . . . . . 200.—
153. Malom. (Rézkarc) . . . . . 20.—
154. Csavargók. (Rézkarc) . . . . . 15.—
155. Városliget. (Rézkarc) . . . . . 20.—
156. Tanya. (Rézkarc) . . . . . 20.—
157. Hazafelé. (Rézkarc) . . . . . 20.—
158. Déli harangszó. (Rézkarc) . . . . . 15.—
159. Szegények ebédje. (Rézkarc) . . . . . 30.—
160. Füzfák. (Rézkarc) . . . . . 20.—
161. Piroska. (Rézkarc) . . . . . 20.—
162. Fejés. (Rajz) . . . . . 100.—
163. Faluvége. (Rézkarc) . . . . . 20.—
164. Munkás. (Rézkarc) . . . . . 15.—
165. Tájkép. (Rézkarc) . . . . . 30.—
166. Kukoricaföld. (Rézkarc) . . . . . 20.—

Csóka István pozitivabb szellem, de az ő művészete is merő festőiség. Ezt pasztelljei igazolják. Fátyol borul formáira, de a fátyol alatt tiszta formák. Nagy rajzkészsége grafikájának segitségére jön, mialatt festői látása a formák gyöngéd, odalehelt finomságaival játszik. Megérezték a külföldön menten, mert amikor külföldön kiállitott, mindig nagy érdeklődést keltett, grafikai lapjait külföldi muzeumok szerezték meg. Ez az első bemutatkozása tele igérettel, oly készséggel indul el pályáján, mellyel bizton eljut majd a legnemesebb festői feladatok egyéni megoldásához.

Dr. Lázár Béla.

ÖTÖDIK TEREM.

Feszty Masa grafikája.

94a.	Gyallai fák	100.—
95.	Arno part	100.—
96.	Certosa	100.—
97.	Elhagyott ház. Magántulajdon.	
98.	San Miniato	100.—
99.	Certosai dombok	100.—
100.	San Domenico	150.—
101.	Firenzei házak	100.—
102.	Certosa. (Vizfestmény)	100.—
103.	Domboldal. (Vizfestmény)	100.—
104.	Santa Croce	100.—
105.	Ciprusok	150.—
106.	Ponte Vecchio	100.—
107.	Assisi Sz. Ferenc szülőháza	100.—
108.	Firenze	100.—
109.	Magyar tanya	150.—
110.	Ravennai pincék	100.—
111.	Kis olasz bolt	80.—
112.	Tanya	150.—
113.	Kolostor	100.—
114.	Füzfák. I.	150.—
115.	Martosi asszony	150.—
116.	Füzfák. II.	150.—
117.	Külváros Firenzében. Magántulajdon.	

HATODIK TEREM.

Csóka István grafikája.

118. Ivó munkás. (Rézkarc) . . . . . 30.—
119. Déli pihenő. (Rézkarc) . . . . . 40.—
120. Munkások. (Rézkarc) . . . . . 20.—
121. Ásók. (Rézkarc) . . . . . 20.—
122. Rossz út. (Rézkarc) . . . . . 15.—
123. Naplopó. (Rézkarc) . . . . . 20.—
124. Kukoricafosztás. (Szénrajz) . . . . . 80.—
125. Vásár. (Rézkarc) . . . . . 15.—
126. Krumpliszedés. (Szénrajz) . . . . . 80.—
127. Árvák. (Rézkarc) . . . . . 30.—
128. Pásztor. (Rézkarc) . . . . . 20.—
129. Beszélgetés. (Szénrajz) . . . . . 80.—
130. Menekülés. (Rézkarc) . . . . . 30.—
131. Angelus. (Pasztell) . . . . . 200.—
132. Birkanyiró. (Rajz) . . . . . 100.—
133. Tájkép. (Rézkarc) . . . . . 30.—
134. Krumpliszedés. (Pasztell) . . . . . 250.—
135. Anya gyermekeivel. (Pasztell) . . . . . 250.—
136. Mulatozás. (Rézkarc) . . . . . 20.—
137. Koldusok. (Pasztell) . . . . . 200.—
138. Rőzseszedők. (Rézkarc) . . . . . 15.—
139. Dénesfa. (Rézkarc) . . . . . 15.—
140. Major. (Rézkarc) . . . . . 15.—
141. Beszélgetés. (Rézkarc) . . . . . 10.—
142. Boszorkánytánc. (Rézkarc) . . . . . 20.—
143. Kompozició. (Rézkarc) . . . . . 30.—
144. Fejés. (Rézkarc) . . . . . 20.—
145. Krumpliszedés. (Rézkarc) . . . . . 20.—
146. Kaszáló. (Rajz) . . . . . 100.—
147. Zugló. (Rézkarc) . . . . . 20.—

Domanovszky Endre

Budapesti Hírlap 1930. május 1.

* **Fiatal magyar festők kiállítása.)** *Glatz* Oszkár festőművésznek, a Képzőművészeti Főiskola népszerű tanárának kezdeményezésére a Corvin-áruház minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül a III. emeleten egy termet bocsátott rendelkezésre, ahol a fiatal művészgárda május 1-től e hó végéig kiállítást rendez. A Corvin-áruház igazgatósága még a szokásos percent leadását sem kívánja eladás esetén a művészektől. A fiatal kiállítók nagyrészben a Képzőművészeti Főiskola növendékei, így nem egy munkán meglátszik tanáruknak, elsősorban *Rudnay* Gyula mesternek befolyása. A Rudnay-stílus mellett a neoklasszicizmusnak is több hívével találkozunk, akik redukált színharmóniákkal főképpen a forma és a dekoratív vonal hatására építik föl képeiket. Egyébként a közvetlen naturalizmustól a természetutánzást teljesen elhagyó irányig minden törekvéssel találkozunk. Nincs az alkotások között remekmű, azonban mindegyik tisztességes tudást és őszinte művészi hitvallást árul el. Nivótlan dologgal nem igen találkozunk a kiállításon. A festmények sorát egy sorozat rajz és grafika egészíti ki. A legjobb alkotások alatt *Domanovszky* Endre, *Pataky* Tibor, oraviczai *Szabó* István, *Paizs-Goebel* Jenő, *Kohári-Kuharik* Jenő, *Csóka* István, *Piri* Kálmán, *Jantsch* Antal, ~~*borbereki Kovács J.*~~, *Hollós-Mattioni* Eszter, *Jancsek* Antal, *Kántor* Andor, ~~*Baross Géza*~~ és *Stéhlik* Lajos nevét olvassuk. A szobrászok közül *Ispánki* J. és *Rózsa* Géza a legjelesebbek. A művészet barátai olcsó áron fiatal festőktől, szobrászoktól itt igazán kvalitásos munkákat vásárolhatnak.

A vallás- és közoktatásügyi

11.338-1916. szám.

III.

Folyó évi julius h
jesztésére értesitem a t. Orsz
kir. miniszter úr folyó évi au
alatt kelt rendeletével Surány
sághoz beosztott főgimnáziumi
sereghez el nem indult, vagy m
ból:/ a 235.793/4-1915. sz. ho
mében még kivehető, a népfölke

CSÓKA ISTVÁN

szül. Gárdonyban, 1897. Tanulmányait a bpesti Képzőművészeti Akadémián végezte. A Műcsarnok állandó kiállítója és résztvett a spanyol, lengyel, olasz és svédországi reprezentatív kiállításokon. Ismertebb munkái: Édesanyám, Dénesfai út, Judás, Földmunkás stb. A Szinyei Társaság kitüntető elismerésben részesítette.

CSÓKA STEFANO.

nato a Gárdony, nel 1897. Studiò all'Accademia di Belle Arti a Budapest. Espone al Salone delle Esposizioni ed ha partecipato a numerose esposizioni rappresentative in Spagna, Polonia, Italia e Svezia. Fra le sue opere più note vanno elencate: „Mia madre", „Strada a Dénesfa", „Giuda", „Lavoratore agricólo", ecc. La Società Szinyei gli ha conferito una menzione d'onore.

Csóka Lajos festő

VÁLLALKOZÓBÓL ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ?

Bődi János a Köztársaság Párt és az SZDSZ szarvasi jelöltje

A pártok javában készülnek az 1994-es országgyűlési választásokra, sőt, sokan máris kihirdették jelöltjük személyét. A Köztársaság Párt és az SZDSZ nyilvánosságra hozott listáján *Bődi János* szarvasi képviselő neve is szerepel, aki városa, valamint az ahhoz tartozó települések – Békésszentandrás, Kondoros, Gyomaendrőd, Csabacsüd, Hunya, Kardos, Örménykút – lakóinak érdekeit szeretné képviselni a Parlamentben, amennyiben megválasztják.

„Gyors, lendületes, határozott és az üzleti élet logikáját követni tudó politikusokra van szükség..."

Bődi János egyébként a helyi képviselősködés mellett tagja a város gazdaságfejlesztési bizottságának, az Integrál Tervező és Beruházó Gmk. cégvezetője és tulajdonosa, építőipari vállalkozása kapcsán közelről ismeri az említett körzetben élők minden gondját-baját. Amikor nemrégiben felkerestük, elmondta, hogy véleménye szerint a gazdaság érdekében a jövőben ideológiai ködösítés nélkül, illúzióktól mentesen kell politizálni, nem pedig a politika érdekében gazdálkodni... Azonban rögtön hozzátette: sosem nem vágyakozott erre a szerepre.

– Miért vállalta mégis a jelöltséget?

– Ennek a választókörzetnek szüksége lenne egy olyan képviselőre, aki a körzet érdekeit markánsan, akár lobbyzva is érvényesíteni tudja. Sajnos *Deme Zoltán* nem így vélekedett erről, ő csak az egyházi iskolákkal törődött. De nem csak ezért vállaltam a jelöltséget. Régi jó barátságban vagyok Palotás Jánossal, a Köztársaság Párt elnökével, akivel együtt dolgozom a Vállalkozók Országos Szövetségének elnökségében. Tavaly augusztusban kétszer is felkeresett és közölte, hogy pártot kíván alakítani, melynek országgyűlési képviselője lehetnék. Gondolkodási időt kértem, közben felkért az SZDSZ, majd a Fidesz is. Kicsit groteszk helyzet alakult ki: határozatlanságom miatt mindenkinek azt mondtam, hogy még nem tudok dönteni. Abban sem voltam biztos, akarok-e parlamenti tag lenni. Végül közöltem a fideszesekkel, hogy kizárólagos, vagyis önálló jelöltjükként nem indulok a választásokon. Mivel közös jelöltről hallani sem akartak, visszaléptek. A korábbi két párt nyomása ekkor felerősödött, Palotás, *Magyar Bálint*, *Kuncze Gábor* és *Pető Iván* egyre többet győzködött, nagyon nehéz helyzetbe kerültem. Úgy döntöttem, csakis közös jelöltség jöhet szóba, ebbe végül is mindkét fél beleegyezett, és a családom is elfogadta lépésemet.

– Miért volt olyan fontos önnek, hogy a két párt közös jelöltet állítson?

– Palotás Jánossal nagyon jól megértjük egymást, kitűnően dolgozunk együtt, neki nem mondhattam nemet. Igen ám, de az SZDSZ támogatott engem a '90-es önkormányzati választások idején. Azt hiszem, nem volt jobb választás, mint a „közösködés". Esélyeimről annyit, hogy a KDNP és az MSZP is megnevezte jelöltjeit, akik budapestiek. Úgy vélem, a vidéket nem lehet a fővárosból képviselni! Én itt születtem negyvenöt éve és itt is szándékozom leélni az életemet. Gyakorlatias gondolkodásúnak tartom magam, a választókörzetem valamennyi településén dolgozott cégem az elmúlt húsz év alatt, jól ismerem a környék megoldatlan problémáit.

– Hogyan tudná orvosolni ezeket?

– Óriási nehézségekbe ütközik a megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása, ez sürgős változtatásra szorul. Szarvas belterületéről ki kell terelni a kamionnal közlekedőket, mihamarabb be kellene vezetni a gázt Csabacsüdre, Békésszentandrásra, Kardosra és Örménykútra, fontos a hagyományos telefonközpontok korszerű digitális rendszerekkel való kicserélése. Gazdag külföldi tapasztalaim alapján az infrastruktúrális fejlesztéssel ide lehetne csalogatni a külföldi tőkebefektetőket, beruházókat, akik által új munkahelyek teremtődhetnének. Hazai forrásból szinte elképzelhetetlen mindezek megnyugtató rendezése. A Budapesten irodát nyitott olasz, német, svájci és amerikai víztisztítással foglalkozó cégek közül például biztosan vállalná valamelyik a szarvasi víz minőségjavító programjának fővállalkozásban történő megoldását, esetleg az üzemeltetéssel együtt.

– Képviselőként milyen változásokat szorgalmazna az országos gondok enyhítésére?

– Ellenőrzés alá vonnám az állam költekezését és a legszívesebben azonnal eltöröltetném azt a most hozott törvényt, mely szerint a veszteséges vállalkozások számára is kötelező a társasági nyereségadó fizetése. A tb-járulék mai szintje elviselhetetlen, a nehézségeket tetézi a nyugdíj-, a munkadói-, a munkavállalói járulék és a személyi jövedelemadó együttes mértéke. Az SZDSZ és a Köztársaság Párt gazdságpolitikai koncepciója közel áll egymáshoz és mindkét párt egyetért azzal, hogy a következő választás győztesének mindegyik társadalmi réteggel egyaránt törődnie kell, de a fejlődés motorja a vállalkozói szféra lesz. Nincs más út, hiszen a választókat az érdekli, hogy az ígért modernizációs programok garantálják-e megélhetésük jobb kilátásait. Gyors, lendületes, határozott és az üzleti élet logikáját követni tudó politikusokra van szükség, akik számára a különféle szorongások ellen legjobb orvosság a siker. Az emberek hangulatát ismerve azonban minden politikusnak megvan az oka arra, hogy kellően szerény is legyen. Bízom benne, hogy megválasztásom esetén el tudom végezni a rám bízott képviselői teendőket, ugyanakkor a vállalkozásommal sem szeretnék felhagyni.

Laer

FOTÓ: BARTOLF ÁGNES

Vérében van a festészet

Otthonában kerestem meg Csóka Lajos mezőberényi amatőr festőt, aki soha sem tanulta, mégis – ahogy az öregek mondják – vérében van a festészet. Megérkezésemkor is új színösszeállítást próbált ki, majd feleségével beinvitáltak a szobába, ahol szebbnél szebb képeket láttam a falakon. A színek magukkal ragadtak, és kíváncsiságom csak fokozódott, amikor egy éppen csak lealapozott képet is megpillantottam.

– Hol tanult meg ilyen jól bánni az ecsettel?

– Sajnos, iskolában nem tanultam festészetet, de nagyon sokat köszönhetek Ignácz Mihálynak – elismert amatőr festőnek, aki elindított, és segített a festészetet közelebbről megismerni.

– Milyen témájú képeket készít leggyakrabban?

– Többnyire tájképeket festek. Ebben tudom a legjobban kifejezni magamat. Nagyon romatikus lélek vagyok, és szeretném, ha a képeim is tükröznék ezt, visszaadnák az egyéniségemet. Több képet is készítettem a szabadban. Amikor megtetszik egy tájrészlet, fogom a felszerelésem, kiülök és megfestem. Szeretném visszaadni mindazt a szépséget, amit a táj tud nyújtani. A sokszínűséget, nyugalmat és a színek harmóniáját.

– Mire fest és hogyan?

– Olajjal festek. Eleinte vászonra dolgoztam, de később áttértem farostlemezre, amelyet először lealapozok, majd több rétegben újra és újra ráviszem a különböző színeket. Előre látom magam előtt azt, amit majd meg fogok festeni, és tudom, hogy milyennek kell lennie.

– Vannak példaképei?

– Természetesen igen. Hogy a nagyok közül említsek: Munkácsy Mihály és Szinyei Merse Pál.

– Sok idő kell ahhoz, hogy megszülessen egy alkotás?

– Ez függ a kép nagyságától, témájától és a hangulatomtól. Volt már rá példa, hogy egy festményen három hétig dolgoztam, finomítottam, mégsem sikerült, de az is előfordult, hogy órák alatt elkészültem vele és tetszett. Nekem ez a hobbim, az életem. Nálam a festészet belső kényszer, amit csak az ecset oldhat fel. Jóleső érzés fog el, amikor végignézek a festményeimen, és tudom, hogy ezeket én csináltam.

– Meg van elégedve önmagával?

– Még rengeteget kell tanulnom és fejlődnöm. Végül is jónak tartom a képeimet, de még sokszor nem ugyanazt tükrözik, amit elképzeltem.

– Volt már kiállítása... vagy szeretné, ha lenne?

– Jelenleg is a Földi Imre felé Steffl-bárban található néhány festményem, mert ő jó barátom és megkért, hogy a hely hangulata érdekében használjunk fel néhányat. A kiállítás szervezése folyamatban van a Mezőberényi Művelődési Központban, és szeretném, ha a környező településekre is eljutnék velük.

(korcsok)

Játékos fejtörő: lenne mire, de nincs mit, mert nincs miből, azaz..

Gyerek volt, terem lett, pénz nincs

„Hogy mit ki nem találnak Kétegyházáról! Még-hogy a tornateremben nem lehet a tornaszereket felerősíteni" – hallom a vonal túlsó végéről a jegyző, *Stégermájer Györgyné* őszinte felháborodását. Már csaknem mentegetőzöm, hogy megnyugtassam, aztán mégis visszanyelem érveimet: miért is magyarázkodnék, hiszen nem a kisujjamból szoptam az információt. Falubeliek mesélték, hogy baj van az új tornateremmel. „Jöjjön ki és nézze meg – invitál a jegyzőasszony, s a műszaki emberhez irányít. – Gondunk van, nem mondom, de nem az, hogy nem lehet felerősíteni a tornaszereket..."

Nos, így indult a magam kis kétegyházi „testnevelésórája". Bemelegítésül elegendőnek bizonyult ez a telefon, aztán jöhetett az igazi „testedzés"

a kocogás

...Mármint a gépkocsiig. Kétegyházán, a polgármesteri hivatalban semmiféle erőgyakorlatra nem volt szükségem, hiszen a műszaki ügyintéző, *Tarján Péterné* magára vállalta a dolog ezen részét. Egy súlyemelő odaadásával készítette az asztalra a tornaterem aktáit. Megérte a fáradozást, hiszen így könnyedén „dobáltuk egymásnak a medicinlabdát". (Azaz, én kérdeztem, s ő válaszolgatott.)

– Szeretném mindenekelőtt leszögezni – fordult hozzám –, a tornaterem olyan műszaki megoldással épült, hogy abba minden szükséges felszerelést be lehet építeni.

– Kik voltak a kivitelezők és miért éppen ők?

– 1992. június 8-án tartottuk meg azt a testületi ülést, melyen az öt pályázó közül a szekszárdi Alisca Patent Rt. pályázata mellett döntöttek a képviselők. Árban is, határidőben is ők tették a legkedvezőbb ajánlatot. A többiek tízmillió fölött voltak, a szekszárdi céggel 6,5 millióban állapodtunk meg. És ami ugyancsak mellettük szólt: szeptember elsejére ígérték az átadást.

– De nem tartották be...

– Bizonyos szállítási problémák miatt, melyet géphiba okozott, csak '93. januárjában készülhetett el a használatbavételi engedély.

– Beszéljünk egy kicsit a technológiáról!

– Ez volt az első, ilyen amerikai eljárással készült épület az országban, bár volt egy másik, melyet később kezdtek ugyan, de korábban adtak át. Egyébként előregyártott elemekről van szó, melyekre – hadd hangsúlyozzam ismét – bármit felszerelhetünk s olyan sűrűn van bordázva, hogy minden (labda)vihart kibír. A felső főtartók is erősek, azokra bátran lehet kötelet erősíteni.

– Ha minden rendben, miért tartottak vissza bizonyos összeget s miért halogatják a végleges elszámolást?

– A technológia honosítása még nem történt meg.

– Mégis kiadták a használatbavételi engedélyt?

– Az Építésügyi Minőségellenőrző Intézet leveléből idézek: „...az önkormányzat a kísérleti épületek esetében mind az építési, mind a használatbavételi engedély kiadását nem tagadhatja meg (kivéve olyan esetben, ha más épületszerkezeti hiányosság, hiba fennáll, amely a használatot zavarja)."

Az én testnevelésórám persze ezzel nem ért véget, hiszen a „tetthelyen" még nem jártam. Némi...

helyben futás

...után – amíg az iskola igazgatóhelyettesét, *Nagy Sándornét* keresték –, kellemes légzőgyakorlathoz fogtam. Hogy miért éppen ahhoz? Nos, mert bizony fellélegezhettek az iskola vezetői is, mikor birtokba vehették az új tornatermet...

– Addig – emlékezik Nagyné – a gyerekek vagy az udvaron tornáztak, vagy esőben, hóban átjártak a sportcsarnokba. És micsoda bérleti díjat fizettünk ezért!

– Beszélik – én is ezért vagyok itt –, hogy nem elég erős az új tornaterem. Hogy a bordásfalat és miegyebet nem lehet ráerősíteni...

– Talán azért gondolják így, mert a hullámos lemezre emlékeztet a fala. Mégis meg kell mondjam: nem az a baj, hogy nem tudjuk feltenni, hanem az, hogy nincs mit feltenni...

– A felszabaduló bérleti díjból sem futja néhány tornaszerre?

– Annak a pénznek javarészt a fenntartásra, fűtésre, világításra megy el. Egyébként is... Legalább 800 ezer forintba kerülne a berendezés...

...Vagy még többe. Mert közben átballagtunk az ominózus helyiségbe, ahol éppen két osztály(!) tartotta testnevelés- óráját. Hamar megállapítottam: ők sokkal jobban csinálják, mint én a magam képletes testedzését, úgyhogy rájuk hagytam. Hadd ugrabugráljanak kedvükre. Inkább a két tanárnőt fogtam vallatóra...

Kajáriné Kemény Anna: „Nincs egy ugrószekrény, egy pad, egy zsámoly... Dehát csoda ilyen árak mellet? Mikor 10 röplabdát harmincezer forintért kap az ember? És ez még csak labda..."

Hipszki Erzsébet: „Az épület egyik oldala kőfal. Oda akármit feltehetnénk. Szóval meg lehet itt oldani mindent, csak pénz legyen hozzá..."

...És kitartás a pályázatokhoz. A hivatal eddigi kísérletei dugába dőltek. Aggodalomra azonban nincs ok, hiszen így van ez a testnevelésórákon is: addig kísérletezni újabb és újabb nekifutással, míg csak át nem lendülünk a lécen. Ha egyáltalán lécre futja a költségvetésből...

Nagy Ágnes

FOTÓ: BARTOLF ÁGNES

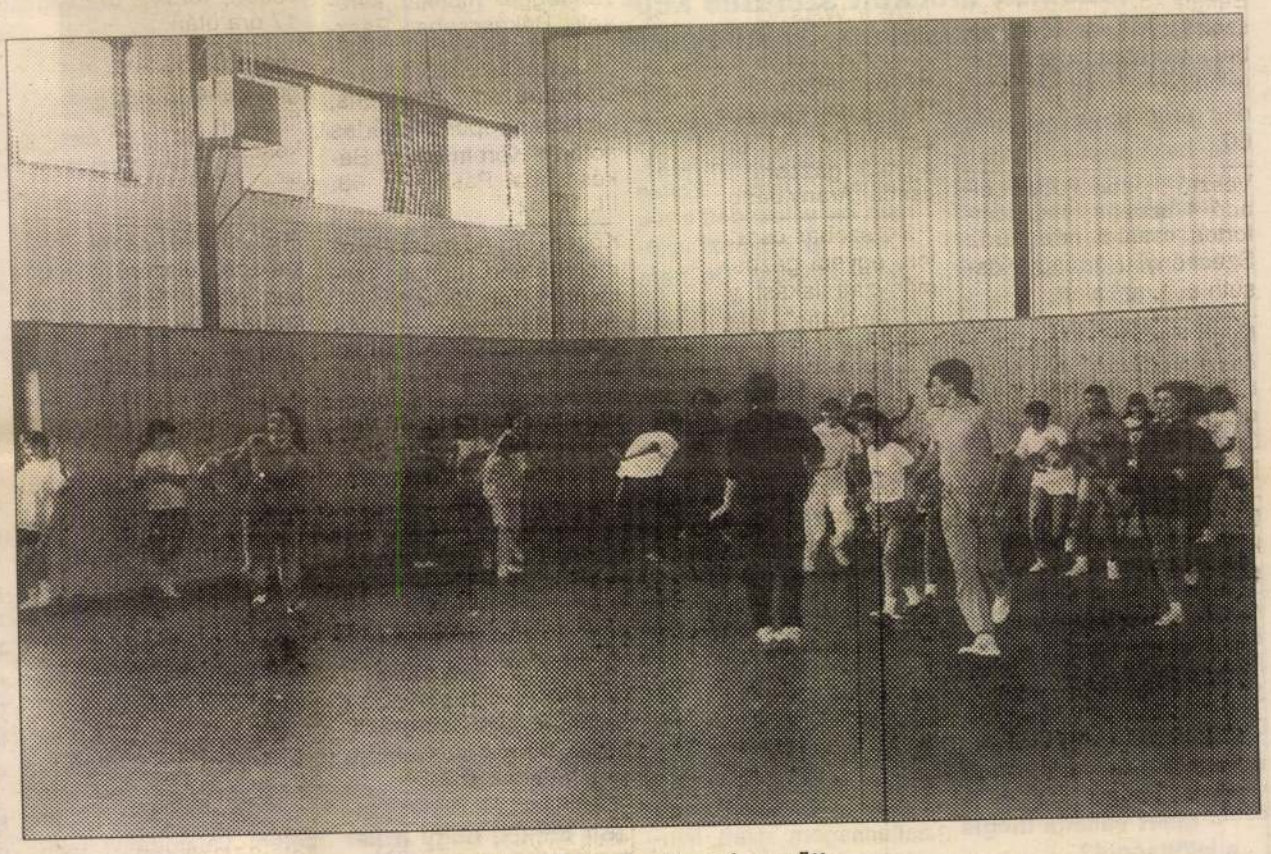

Hatodikosok, nyolcadikosok, együtt...

„Legalább nyolcszázezer forintba kerülne a berendezés..."

Csóka Mór

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1881. tavaszi kiáll.: Kidobolás, olajf., ~~500 ft~~. – Város vége, olajf., ~~80 ft~~

1884: Bevásárlás, of. –

Aukciók. Trust Muz:

~~1920 ápr. XI. a.: Kidobolás (1881) of~~

1921 nov. XVII.: Csendélet (1895) of

1923 nov. XXV-VI: Férfi akt tanulm. (1875) kr. h.

M. Studio 1921. II. a.: konyha csendélet (1884) of

N. Szal. 1924. III.: Gyarchép, Erdőréklet, Csendélet, Tópart I-II of

Árv. Csarn.

1943. máj. 107.: A művész cijére, of

É-G. I. 222. l. – Fleischer: Bécs. 36. l. – kiáll. tm. – Petrovits E: Az Trust Muz. leíró lajstr. VII. k. művészarchépek. Bp. 1931. 5. l. – Sz-Sz. 336. l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Csóka László,
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1983 DEC 15.

AZ ŐSZI TÁRLAT ANYAGÁBÓL

1021

CSÓKA LÁSZLÓ: CALAIS ÉS LYDIA

HAJDÚ-BIHARI NA

lküli 2 vagy
összkomfortos
bb időre al-
adó. Érdek-
ten 18 óra
aton és va-
nap. Tele-

7 km kö-
négyszögöl
Érdeklődni:
onon.

Szepesi u. 34.

Bánkl zártkertben 400 négyszögöl telek eladó. Villany van. „9-es busz" jeligére a kiadóba.

Elcserélem egyszobás, összkomfortos, 150 négyszögöl kertes házunkat másfél szobás, összkomfortosra vagy + étkezős tanácsira. Ráfizetést kérek. „Kék ibolya" jeligére a kiadóba.

ajá

AMENNYIBEN

A KELET-MAGYARORSZÁGI

MÉH

VÁLLALAT

OLCSÓÁRU-BOLTJÁT

Debrecen, Kandia utca 1. szám alatt.

— plüss (bútorszövet)

50% ENGEDMÉNNYEL

— különféle színes jerseyket, szöveteket

REKLÁMÁRON AJÁNLUNK.

Nyitvatartási idő:

hétfőtől péntekig 9.00—17.00-ig

csütörtökön 9.00—18.00-ig

Várjuk kedves vásárlóinkat!

ARORSZÁGI

T

ENGEDMÉNNYEL

ZILIKÁT

Ft/db.

KELET-MAGYARORSZÁGI TÜZÉP VÁLLALAT NYIREGYHÁZA

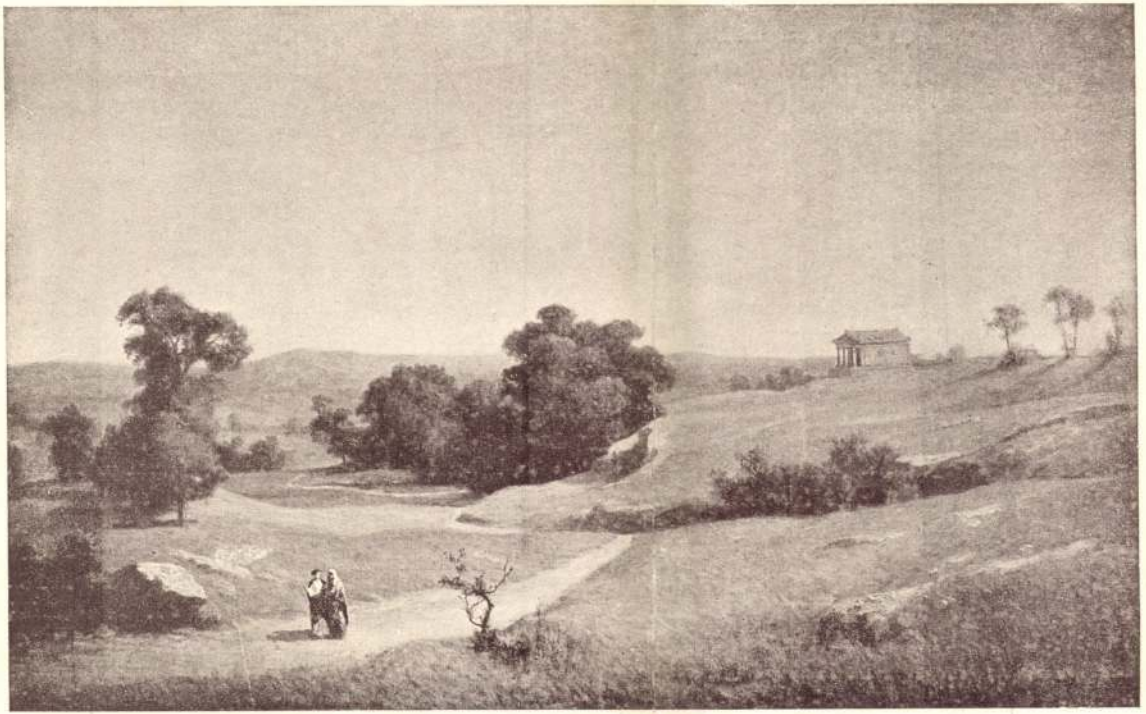

TELEPY ♡
KÁROLY: ♡
VALLE EGYERIA

Művészi Ipar ♡ 37
Nemzeti Művészet

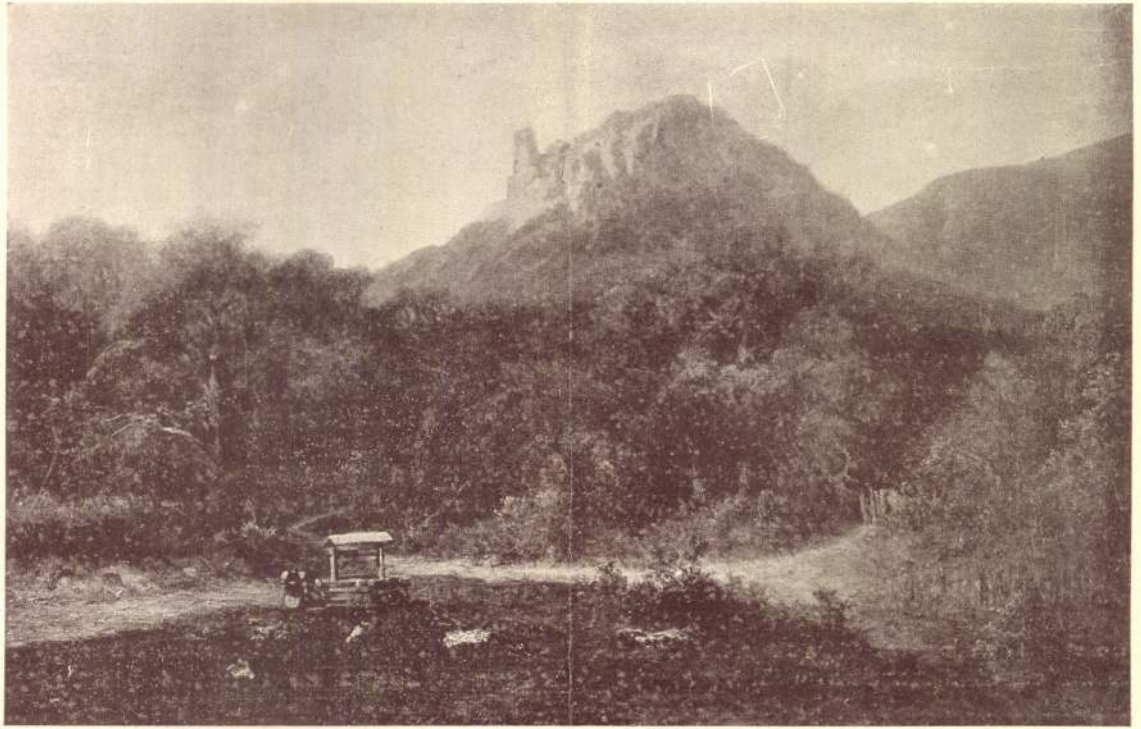

Telepy Károly: Csóka vára.

1. 1906.

Hirlapirodalmunk a 19-ik században.

Második közlés. 1831—1840.

(Folytatás.)

Német nyelven megjelent hirlapok és folyóiratok ez időszakban:

„*Vereinigte Ofner und Pester Zeitung.*“ Politikai lap, 1800-ban alapitva, Budán jelent meg 4 rétben hetenkint kétszer, „*Gemeinnützige Blätter*“ czimü melléklappal 8-rétben, 1838-tól 4-rétben. 1831—1834. szerk. kiadó Röszler Kristóf, 1835-től Janisch József a szerkesztő és Röszler özvegye birta a lapot tulajdoni joggal, nyomatott az egyetemi könyvnyomdában. 1837-től a főlap ivrétben jelent meg, félévi ára postai küldéssel 4 ft. 24 kr. volt p. p. (Palugyay Imre Magyarország leirása I. k. Pest, 1852. 190. — Tud. Tár. 1834. II. 210. III. 205. 1841. Lit. 490.)

„*Pressburger Zeitung.*“ 1764. julius 14-én alapitva. Politikai lap 4-rétben, hetenkint kétszer kedden és pénteken jelent meg egy iven. Tulajdonos Pozsony városa, mely a lapot hat-hat évre a többet igérőnek bérbe adja; 1825—1836-ban a bérlő ör. Wigand Károly Frigyes nyomdász lőn, 1837—1840-ben Schaiba Ignácz Adolf a kiadó, szerkeszté Richter A. F. Melléklapja: „*Aehrenlese.*“ 4-rétben 1831—1836 ban hetenkint kétszer; 1837-től: „*Pannonia.*“ Welt- und Zeitgemälde zur Belehrung und Unterhaltung. Megjelent mint a főlap. (Pannonia 1848. II. 1. sz. — Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 243. 1839. VI. Liter. 444. Bibl. Ért. 1840. 5.)

„*Der Siebenbürger Bothe.*“ Politikai hirlap. 1786-ban keletkezett. Benigni adta ki Nagy-Szebenben 4-rétben; hetenkint kétszer jelent meg; 1833-tól kiadó lett Hochmeister Márton lovag könyvkereskedő; félévi ára postán 2 ft. 48 kr. Melléklapja: „*Transilvania.*“ Periodische Zeitschrift für Landeskunde. Szerkesztők: Mildenbergi Benigni József és Neugeboren Károly kiadók. Nyomatott Gött János betüivel Brassóban, 8 rétben 1833-tól jelent meg 10 ives füzetekben. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 235. 1839. VI. Liter. 445. — Bibl. Ért. 1840. 5 lap.)

„K. k. priv. *Agramer politische Zeitung.*“ 1826-ban keletkezett Zágrábban, nyomatott Gay L. nyomdájában 4-rétben kétszer hetenkint. 1840-ben kiadó-szerkesztők: Staudner Ferencz és Rosenau Ferdinánd. Melléklapja: „*Luna.*“ 8-rétben, mindkettőnek ára 4 ft. 48 kr. (Tud. Tár. 1834. III. 205. 1841. Lit. V. 491. Bibl. Ért. 1840. 4.)

„*Der Spiegel,* für Kunst, Eleganz und Mode.“ Budán, 1828-ban keletkezett, 8 rétben szinelt képekkel az egyetemi könyvnyomdában. Kiadótulajdonos Wiser Ferencz. Szépliteraturai lap, hetenkint egyszer jelent meg. Melléklapjai: „*Pesther Handlungszeitung* von und für Ungarn. Kommerzial- und Industrie-Anzeiger.“ Hetenkint kétszer féliven 4-rétben jelent meg. — „*Schmetterling*“ 1833-tól 8-rétben. A lap félévi ára 4 ft., postán 5 ft. p. p. mellékleteivel együtt; a H. Zt. külön postán félévre 3 ft. 30 kr. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 244. 1839. VI. Liter. 445. Bibl. Ért. 1840. 5. lap.)

„*Die Biene.*“ Szépirodalmi lap 1831. és 1832-ben. Szerkesztő: Weber József; hetenkint kétszer szerdán és szombaton 8-rét iven jelent meg Pesten; ára 5 ft. egy évre. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205.)

„*Der Bothe von und für Ungern.* Ein Wochenblatt zur Belehrung und Unterhaltung.“ Divat- és egyéb képekkel. 1833—1834-ben Kassán 4-rétben jelent meg ezen szépirodalmi lap hetenkint egyszer (Tud. Tár. 1835. VI. 243. VII. 211.)

„*Das Siebenbürger Wochenblatt.*“ 1837-ben keletkezett politikai hirlap egy értesitővel. Megjelent kétszer hetenkint 4-rétben. 1838-ban nyomatott belőle 700 példány. Melléklapjai: „*Satellit.*“ 1840-ben mulattató egyveleg kétszer egy héten. — „*Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde.*“ 1837—1840-ben egész iven egyszer hetenkint. Hazai irányu tartalmasságáról nevezetes. „*Stundenblumen der Gegenwart*“ czimü beszélygyüjtemény. 1840-ben 32-r. Havonkint egy füzet jelent meg belőle. Ezek kiadói és szerkesztői brassói nyomtató Gött János és Németh Vilmos könyvárus. Félévi ára 2 ft. 40 kr. volt postai szétküldéssel. (Figyelmező 1838. I. 256. 1840. II. 720. — Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445. — Bibl. Ért. 1840. 5. l.)

„*Pesther Tageblatt.* Zeitschriftliches Organ für Wissen, Kunst und Leben.“ Belletristikai-encyclopaediai folyóirat. Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. 1839 ben alapitva, első napilap hazánkban; szerkeszté dr. Saphir Zsigmond Pesten. Landerer nyomdájában 4-rétben (magas fél iv) nyomatott. Ára félévre 5 ft. postai szétküldéssel. Frankenburg Adolf e lap rendes dolgozótársa volt, hová magyar érdekekben magyar dolgokról irt, s e lap német szellemét s a magyarok iránti ellenszenvét sikerült némileg paralyzálni (Uj. Ismeretektára III. 487. Tud. Tár. 1840. Lit. 478. Bibl. Értes. 1840. 5. l.)

Temesvárott Beichel József könyvnyomtató költségén 1840. elejével egy tudósító lap jelent meg, „*Temeswarer Wochenblatt*“ czim alatt, mely julius óta tudományos, szépliteraturai és értesitő folyóirássá tágult, részint eredeti, részint a belés külföldi lapokból átvett czikkelyekkel. Hetenkint egyszer jelent meg szombaton egy szám, értesitővel. Szerkeszté Klapka József. Félévi ára postán 3 ft. p. p. (Tud. Tár. 1841. Liter. 491. — Figyelmező 1840. II. 686. Bibl. Ért. 1841. 4. l.)

„*Pesther k. k. pr. Kundschafts- und Auctions-Blatt.*“ (Tudakozódó- és árverési lap) 1827-től kezdve minden kedden és pénteken egy szám 4-rétben. Kiadta Weber, nyomtatták Budán. Ára félévre 1 ft. 12 kr., postán 2 ft. p. p. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205, 1839. VI. Liter. 445.)

„*Zeitschrift für Weinbau und Weinbereitung.*“ (Bortermesztést és borkészitést tárgyazó folyóirat.) Schams Ferenctől 1836—1837. Két füzet. Pesten Landerernél nyomatott 8-rétben. (Ugyanez magyarul is megjelent.)

„*Münz-Journal.*“ 1836. Budán az egyetemi nyomdában. (Tud. Tár. 1837. XVI. Lit. 474.)

„*National-Panorama.*“ 1839-ben támadt, de 2-dik füzetével elakadt. (Figyelmező 1840. I. 405.)

Végre szláv, román, olasz és latin nyelven megjelent lapok és folyóiratok:

„*Tatranka.*“ Vegyes tartalmu tót folyóirás, tudósok és nemtudósok számára. Szerkeszté Palkovics György. 1832-ben jelent meg Pozsonyban, Belnay örökösök nyomdájában. Az I. rész 1—2 füzete; 1834. 3 füz.; 1837 4. füzet, összesen 468 lap 8-rétben. — Tartalmát tevék: költemények, történelmi, földirati, literaturai s kritikai czikkek. (Jungmann: Historie Literatury Ceské. Praga. 1849. 2-ik kiadás. 420 lap n. — Tud. Tár. 1834. III. 206.)

„*Hronka.*“ Szép és hasznos olvasmány. Tót folyóirat, szerkeszté Kuzmány Károly Besztercebányán, hol Machold Fülöp nyomtatta. 1836. I. rész 1—3 füzete 292 l. 1837. II. rész 287 lap. 1838. III. rész 298 l. Ára a három kötetnek 2 ft. 30 kr. (Jungmann Hist. Liter. Ceské 421. Tud. Tár 1839. V. 445.)

1835. jan. 1-én látott napvilágot a kiválólag panszláv érdekeknek szentelt illyr lap: „*Horvatzke Novine*“ s melléklapja „*Danica*“ Gaj Lajos vezetése alatt, legfelsőbb engedelem mellett. — Ezen lap megjelenésével kezdődött a Magyar- és Horvátország közti összezörrenés voltaképeni kifejlődése. Ez ugyanis czéljául tüzé, a magyarok minden lépését gyanusitgatni, s Horvátországban a magyarok iránti, akkor még határtalan vonzalmat gyülöléggé változtatni. — 1836 elejére Gaj, lapja eddigi czimét, a „Horvatzke Novinet“ átváltoztatá „*Illyrske Narodne Novine*“ (Illyr nemzeti ujság) czimre. Megjelen ivréten, Zágrábban, a priv. illyr nemzeti nyomt. műhelyében (Gaj L. nyomdája) a főlap hetenkint kétszer, velinen; melléklapja: „Illirska Danica“ (Illyr reggeli csillag) minden héten egy 4-rétü ivnyi számban. Félévi dijok postán 6 ft. pp. (Uj. Ismeretektára III. 559. IV. 429. Bibliogr. Értesitő 1840 77. lapon.)

„*Serbske narodne novine.*“ (Szerb nemzeti ujság) kiadta Pavlovics Tivadar 1840-ben ivréten; melléklapja „*Serbsky narodnyi list*“ (Szerb nemzeti hirlap) négyrétben. Pesten Beimel József betüivel; mindkettőnek ára 10 ft. pp. egy évre. (Uj. Ismeretektára. VI. 293. Tudománytár 1838. XX. 393. — Bibl. Ertesitő. 1840. 78 lapon.)

„*Novy serbsky Ljetopis.*“ (Uj szerb évkönyv) 1827-ben jelent meg először, szerkeszté Pavlovics Tivadar; a „Matica Srbska“ társulat adá ki ezen folyóiratot Pesten, nyomatott Budán, a m. kir. egyetem betüivel. Minden évben 4 füzet egy-egy 10—11 iv 8-rétben. Évi folyama 2 ft. pp. (Uj. Ismeretektára VI. 293. Tud. Tár 1834. II. 210. III. 206. 1835. VI. 244 VII. 112. Bibl. Értesitő 1840. 78.)

„*Serbska Pcsela.*“ (Szerb méh.) Évkönyv. 1829-ben keletkezett Stammatovich Pál szerk. alatt. Budán, az egyet. betüivel. 1840-től Ujvidéken Jankovich Pál nyomdájában 8-rétben. Egy kötet 30 kr. pp. (Tud. Tár 1834. II. 210. III. 206 1835. VI. 244. 1836. X. 196. Bibl. Értesitő 1840. 78 lap.)

„*Croatia.*“ Haviirat 1839. elejével keletkezett Zágrábban Horvát- és Tótország számára 4-rétb. 4 ivnyi füzetke. (Figyelmező. 1840. I. 405. Társalkodó 1839. I. 28. lap.)

„*Szerb filléres tár*“ 1835. 4-rétben Budán, az egyetem betüivel. (Tud. Tár. 1536. X. 196.)

„*Fillértár.*“ *Rácz nyelven* 1836. Budán, az egyetem betüivel. (Tud. Tár 1837. XVI. Liter. 474.)

„*Gazetta Transilvaniei.*“ Oláh nyelven. 1838. inditá meg Baricz György ezen legelső román politikai lapot Magyarországon, sőt az ausztriai birodalomban. Eleinte igen kis alakban jelent meg, de lassankint növekedett terjedelme és népszerűsége is. Melléklapja: „*Foaia pentra minte imina shi literatura.*“ Nyomtatta Gött János kiadó. A két lap ára 4 ft. (Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445. 1841. Liter. 491. Vas. Ujs. 1863, 27. sz. 233 lap.)

„*Foea Duminace*“ (Oláh vasárnapi lap). Fordítás a német Bilder — Heller — Sonntags és Pfennig-Magazin és egyéb folyóirásokból. — Brassóban jelent meg 1837 és 1838-ban; évi ára 4 ft. pp. (Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445.)

„*Gazetta di Zara.*“ Olasz lap. Zárában 4-rét. 1832—1838. Figyelmező 1838. I. 102. Tud. Tár. 1834. III. 205. 1838. VI. 244.)

„*Ephemerides Posonienses* statisticae, politicae, oeconomicae, literariae“ mely 1804 apr. 1-én alapittatott Pozsonyban, s azóta szakadatlanul folyt; hetenkint kétszer jelent meg egy iven, 4-r. féliv melléklettel 8-rétben, melynek czime „*Appendix ad Ephem. Poson.*“ Belnay örökösök nyomdájában, s kiadásában. 1827-től Kovács Pál, az alapitó veje szerkeszté, ki 1837 elejével „*Alveare*“ czimmel egy másik 8-rétü melléklapot csatolt főlapjához, mely vegyesen latin és magyar nyelven iratott. Miután az „Ephem. Posonienses“ 34 és negyedévig futá pályáját, megszünt 1838. jun. végével és latiumi érdemborostyánira hajlott pihenni. Utolsó évi folyama 400 példányban nyomatott. (Pannonia. 1848. II. 1-ső sz. Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 444. Jelenkor 1838. II. 213.)

„*Annales memorabilium orbis cath.*“ Vallási lap. Gyarmathi J. F. szerkesztése alatt jelent meg 1840-ben, hetenkint kétszer, szerdán és szombaton 4-rétben, Beimel József betüivel. — Félévi ára 5 ft. (Tud. Tár 1841. Liter. 491.)

(Vége következik.)

Mitől függ az emberi élet hosszasága?

A tudósok legujabb kutatásai szerint három tényező van, mely legnagyobb befolyással bir az emberi élet tartamára, ezek: a) a *nem*, b) az *éghajlat*, és c) a *foglalkozás*.

A *nemre* nézve mindenekelőtt megjegyzendő, hogy tapasztalás szerint Európában sokkal több *fiu* születik halva, mint *leány*. De átalában véve a férfiak halandósága tetemesen nagyobb a nőkénél, s pedig azért, mert a nő testének intensitása (fész-ereje) az élet minden szakában sokkal nagyobb, mint a férfié. Tekintetbe veendők itt természetesen a két nem különböző szokásai és foglalkozásai is. A férfi élte, bölcsőjétől sirjáig viharosabb, tehát több pusztitó oknak van alávetve, mint a nőé. Politikai szenvedélyektől izgatva, a háboru, a tenger veszélyeinek kitéve, állásánál fogva sokkalinkább kicsapongó lehetvén, nem csoda, ha halandósága nagyobb, a különben gyengébb testalkotásu, de többnyire kényelmes békében elő nőénél.

Finlayson angol tudós tapasztalásai szerint Európa lakosainak számitásánál *több élő nő találtatott*, mint *férfi*, noha a halál- és keresztelő-lajstromokból kitünik, miszerint középszámmal, 5 százalékkal *több fiu születik*, mint *leány*; csak a 35—50 években, mely időszak a nőnél *kritikai kornak* mondatik, vehetni észre nála némileg nagyobb halandóságot. A férfinak kritikai kora pedig *Finlayson* szerint 25 és 35 évek közé esik, ekkor levén legnagyobb a férfinem halandósága, s ekkor fordulván elő köztük legtöbb öngyilkosság, és pedig azért, mert ez azon időszak, melyben a szenvedélyek leginkább garázdálkodnak a férfi-kebelben; ez időszakban, képzelő tehetségük legnagyobb fokra levén csigázva, a jövő terveit koholják.

Első pillanatra különösnek látszik, hogy a nők halandósága a *falukon* tetemesen nagyobb, mint a *városokban*, de ez könnyen felfogható, ha azon nehéz mezei munkákra gondolunk, melyeket a pórnők végeznek, kitéve a nap igéző sugarainak és a természet egyéb rontó elemeinek.

Kétségtelen, hogy az *éghajlat* is nem csekély

*

befolyást gyakorol az emberi élet tartamára. Legcsekélyebb a halandóság a *mérsékelt* földöv lakosai közt, s a mérsékelt földöv lakosai közt ismét ott csekélyebb, hol az éghajlat befolyása nem szenved a tulcsapongó civilisatio befolyásától, tehát azon népeknél, kik a müveltségnek még azon fokán állanak, melyben annyi polgárisultság uralkodik, mennyi az élet *kényelmesebbé* tételéhez okvetlenül szükséges; igy például Oroszországban a lakosok számát kellő arányba véve 50 emberre 1 halott esik, Olaszországban pedig 35-re; Svéd- és Norvégországban 47-re egy, Francziaországban 39-re, Törökországban 30-ra esik egy halott; Havannah-ban 33-ra, Battaviában 20-ra. Ebből kitünik, hogy a *forró* égöv alatt legnagyobb a halandóság, még sokkal nagyobb, mint a hideg földöv alatt, noha itt is nagyobb, mint a mérsékelt égöv alatt.

Mi az időszakokat illeti, a legnagyobb halandóság a legmelegebb és leghidegebb napokat követő hónapban szokott lenni.

Legfontosabb az élet tartamára a *foglalkozás.*

E tekintetben érdekes adatokat gyüjtött *Casper* berlini tanár, ki az *orvosok* és *papok* életkorát hasonlitotta össze leginkább.

Hogy párhuzamait minél tökéletesebben vonhassa, 1000 esetet gyüjtött, melyből azon szomoru bizonyosság tünt ki, hogy az orvosok ritkán öregszenek meg.

Ha az emberi élet közönséges tartama 70 évnek vétetik, az orvosoknak alig egy negyed része éri el, fele pedig 50-ik év előtt hal meg.

Mig 1000 orvos közül 62 év alatt 601 halmeg, ugyan annyi pap közől, ugyananynyi év alatt, csak 345; a papok közől 1000 közt 327 érte el a 73-dik évet, mig az orvosok közől csak 171.

Hogy összehasonlithassuk *más* foglalkozásu emberek élettartamát az orvosokéval,

Casper következő táblát készitett:

Papok közt elérte a 70-ik évet		100 közől	42
Magas hivatalt viselők közt	„	„	35
Kereskedők közt	„	„	35
Ügyvédek közt	„	„	29
Müvészek közt	„	„	28
Tanitók, tanárok közt	„	„	27
Orvosok közt csak	„	„	25

A *költők* és *szinészek* közől még kevesebben érik el a 70-dik évet, t. i. 100 költő közt csak 20, 100 szinész közt pedig 19. A *szinészek* tehát *legkisebb* élettartammal birnak, mit *Hufeland* egyrészt izgatott életmodoruknak, másrészt azon körülménynek tulajdonit, hogy kénytelenek folytonosan egyéni jellemüket eltagadni.

Ha psychologiai ok nem forog fenn, a sokoldalulag elfoglalt, ereje aránya szerint tevékeny ember, rendesen magasabb életkort ér el, mint a tétlenségben lézengő vagy egyoldalu kiképzés által testileg elkorcsosult.

Casper vizsgálatai szerint 1000 ember közől, ki egy időben született, 50 év után 943 gazdag él még, és csak 655 szegény, 80 év után 57 gazdag és csak 9 szegény, ugy hogy a közép élettartam a gazdagoknál 50, a szegény embereknél 32 év. Az esetleg véletlen tehát, mely a csecsemőt puha vánkosokon születni hagyá, 18 évvel többet ajándékozott ennek, mint a szegénység szalmaágyán született gyermeknek, s az élet tartama még nagyobb volna a gazdagoknál, ha sokan az élvezet poharából mérsékletesebben innának.

Az élet meghosszabbitására szolgálnak: Rendes *társadalmi* élet, *tisztaság*, *erkölcsiség*, jól szervezett *egészségügyi* felügyelet, szóval a *bizonyos határokba* szoritott polgárosodás, mely ment minden *túlfinomodástól.* *B.*

Csóka vára.

Fehérmegyének sármelléki járását a természeti szépségben bővelkedő s történetileg nevezetes vértesi bérczek, a legregényesebb vidékké varázsolják.

E szép hegyláncznak egyik legnevezetesebb pontja az ugynevezett „Csókakői“ meredek, kopár és sziklás hegycsúcs, melynek tetején a hajdani *Csókakő* várának még megmaradt kevés romjai daczolnak az enyészettel, mig déli oldala a megye legjobb borát, a somlaival vetekedő csókai bort termi.

A várhegy tövében egy hason nevezetü kis magyar falu házai terülnek el, katholikus anyaegyházzal és mintegy 600 lakossal.

E vár eredetéről adatok hiányában semmi biztosat nem tudhatunk; de hogy régen fennáll már, az kiviláglik V. László királynak egy 1453-

Csóka vára. — (*Zombory G.* rajza után.)

ban kelt adománylevéléből, melylyel e várat a hozzátartozó uradalommal együtt a vitéz Rozgonyiaknak adományozta. — Később a Nádasdyak birtoka és lakhelye volt, a midőn a csókakői uradalom már 11 helységből állott.

A török uralom alatt e várban is törökök tanyáztak, de 1566-ban julius kezdetével Salm császári tábornok vezérlete alatt, midőn Tata bevétetett, s a török őrség felkonczoltatott, a *csókakői* s más várak u. m.: Vitthán, Gesztes és Zsámbék őrségei is hasonló sorstól tartva, részint Budára, részint Esztergomba menekültek.

1691-ben Leopold király az egész csókakői uradalmat, — mely akkor nem kevesebb mint 40, különböző helység és pusztával birt — a várral együtt Hochburg János főélelmezési mesternek hű szolgálataiért aképen adományozta, hogy az mindkét nembeli utódaira is szállhasson; és ezenfelül még egyszer mindenkorra 60,000 r. ftot is adott.

E család férfiágban kihalván, hihetőleg házasság utján jutottak birtokába jelenlegi tulajdonosai. A Fehérmegyét érdeklő Jankovich-féle kézirat-gyüjtemény között, a magyar nemzeti muzeum könyvtárában — honnan ez adatokat is meritettem — találtam egyre, melyből kitünik, hogy 1703 ban még a Hochburg-család birtokában volt, a midőn Fehérmegye akkori főjegyzője Pósfay Ferencz e jószágban levő hidakat és határokat vizitálta. De azontul semmi emlités nem történik, már sem a várról, sem az adományt élvező családról, s igy még azt sem mondhatjuk biztossággal, hogy mikor és mely alkalommal lett lakhatlan rommá e vár.

A hagyományokból, melyek az itteni nép ajkán keringnek, még annyit mondhatunk, hogy a török uralom alatt e várban felütötte tanyáját valamely kegyetlen basa népével, és az egész vidéket szünteleni rémülésben tartotta, a keresztyéneket, a hol csak lehetett, kinozta, velök szántatott s mindenféle nehéz munkára hajtatta. Igy azt állitják, hogy azon roppant mélységü kutat is ő ásatta a leigázott nép által, mely a vár déli aljában épen a szőlőhegyek kezdetén maig is megvan, s igen jó vizéről az egész vidéken nevezetes.

Nem messze van ide a kies fekvésü Bodajki fürdőhely, honnan a vendégek gyakran kirándulnak e gyönyörü vidékre, és főképen a csókai várhoz fel, honnan a kilátás igen jutalmazó. *Z. G.*

Az inség-bazár Pesten.

(Február 11—14)

Mint Ararat hegyén a bárka nem látott mást csak zúgó vizözönt: ugy az alföldnek egykor dús virányin, csak pusztaságot lát a vándor most, ha széttekint. De mindkettő felett ott állt az ég, mintha mondaná, hogy földi bajok, szenvedések ellen onnan kérjünk, s nyerünk vigasztalást. És a hol most az inség terjeszti ki hollószárnyát, kirepül olykor a bárka galambja, hogy a reménytelen szenvedőknek meghozza a vigasztalás olajágait.

A hol legnagyobb a szenvedés, az ég ott van legközelebb. S ez alkalommal is angyalok szállottak a földre letörülni a szenvedőknek könyeit.

Gróf *Batthyány* Lajosnak özvegye a szükséget szenvedők javára *bazár* rendezését inditvá-

nyozá; a magyar gazdasszonyok egylete nehány lelkes honleánynyal együtt fölkarolta az áldott eszmét, hogy annak sikert és diadalt szerezzenek a fővárosban.

Igy nyerünk most a nőktől vigasztalást!

És volt négy napi vásár Pesten, melyben nagylelkü hölgyek voltak a fáradhatatlan árusnők, a könyör hordta össze nagyrészt az áruczikkeket, s a jószivüség vette meg oly áron, minőt adni szoktunk, ha tudjuk, hogy általa egy egy életet mentünk meg.

A Lloyd-épület földszinti terme 12 boltra volt osztva. A fölszerelés költségeit az inditványozó és rendező urhölgy jószivüsége téritette meg. A bemenetnél a zöld lombbal s virágokkal diszes előcsarnokban gr. *Batthyány* Lajos és *Damjanich* János özvegyei osztá a belépti jegyeket, s e tekintet elég volt, hogy megszentelt hajlékká változzék a terem. A 12 bolt mindegyikében lelkes honleányok forgolódtak, kiknek fáradhatlanságát jellemzőleg irja le a „Koszoru“:

A bazárban foglalkozó árusnők, szives készségök, legőszintébb nyájasságuk által, melyben árnyéka sem volt az ugynevezett leereszkedésnek, mely a gőg és hiuság álarcza, leginkább emelték azt az ellenállhatlan közszellemet, mely mindenkit magával sodort. Semmi kimért, semmi mesterkélt, vagy erőltetett. Nem mondom, hogy a női bájok hatalmas segélyei nem voltak a csupa

Hirlapirodalmunk a 19-ik században.

Második közlés. 1831—1840.

(Folytatás.)

Német nyelven megjelent hirlapok és folyóiratok ez időszakban:

„*Vereinigte Ofner und Pester Zeitung.*“ Politikai lap, 1800-ban alapitva, Budán jelent meg 4-rétben hetenkint kétszer, „*Gemeinnützige Blätter*“ czimü melléklappal 8-rétben, 1838-tól 4-rétben. 1831—1834. szerk. kiadó Röszler Kristóf, 1835-től Janisch József a szerkesztő és Röszler özvegye birta a lapot tulajdoni joggal, nyomatott az egyetemi könyvnyomdában. 1837-től a főlap ivrétben jelent meg, félévi ára postai küldéssel 4 ft. 24 kr. volt p. p. (Palugyay Imre Magyarország leirása I. k. Pest, 1852. 190. — Tud. Tár. 1834. II. 210. III. 205. 1841. Lit. 490.)

„*Pressburger Zeitung.*“ 1764. julius 14-én alapitva. Politikai lap 4-rétben, hetenkint kétszer kedden és pénteken jelent meg egy iven. Tulajdonos Pozsony városa, mely a lapot hat-hat évre a többet igérőnek bérbe adja; 1825—1836-ban a bérlő ör. Wigand Károly Frigyes nyomdász lőn, 1837—1840-ben Schaiba Ignácz Adolf a kiadó, szerkeszté Richter A. F. Melléklapja: „*Aehrenlese.*“ 4-rétben 1831—1836 ban hetenkint kétszer; 1837-től: „*Pannonia.*“ Welt- und Zeitgemälde zur Belehrung und Unterhaltung. Megjelent mint a főlap. (Pannonia 1848. II. 1. sz. — Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 243. 1839. VI. Liter. 444. Bibl. Ért. 1840. 5.)

„*Der Siebenbürger Bothe.*“ Politikai hirlap. 1786-ban keletkezett. Benigni adta ki Nagy-Szebenben 4-rétben; hetenkint kétszer jelent meg; 1833-tól kiadó lett Hochmeister Márton lovag könyvkereskedő; félévi ára postán 2 ft. 48 kr. Melléklapja: „*Transilvania.*“ Periodische Zeitschrift für Landeskunde. Szerkesztők: Mildenbergi Benigni József és Neugeboren Károly kiadók. Nyomatott Gött János betüivel Brassóban, 8-rétben 1833-tól jelent meg 10 ives füzetekben. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 235. 1839. VI. Liter. 445. — Bibl. Ért. 1840. 5 lap.)

„K. k. priv. *Agramer politische Zeitung.*“ 1826-ban keletkezett Zágrábban, nyomatott Gay L. nyomdájában 4-rétben kétszer hetenkint. 1840-ben kiadó-szerkesztők: Staudner Ferencz és Rosenau Ferdinánd. Melléklapja: „*Luna.*“ 8-rétben, mindkettőnek ára 4 ft. 48 kr. (Tud. Tár. 1834. III. 205. 1841. Lit. V. 491. Bibl. Ért. 1840. 4.)

„*Der Spiegel,* für Kunst, Eleganz und Mode.“ Budán, 1828-ban keletkezett, 8 rétben szinelt képekkel az egyetemi könyvnyomdában. Kiadótulajdonos Wiser Ferencz. Szépliteraturai lap, hetenkint egyszer jelent meg. Melléklapjai: „*Pesther Handlungszeitung* von und für Ungarn. Kommerzial- und Industrie-Anzeiger.“ Hetenkint kétszer féliven 4-rétben jelent meg. — „*Schmetterling*“ 1833-tól 8-rétben. A lap félévi ára 4 ft., postán 5 ft. p. p. mellékleteivel együtt; a H. Zt. külön postán félévre 3 ft. 30 kr. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205. 1835. VI. 244. 1839. VI. Liter. 445. Bibl. Ért. 1840. 5. lap.)

„*Die Biene.*“ Szépirodalmi lap 1831. és 1832-ben. Szerkesztő: Weber József; hetenkint kétszer szerdán és szombaton 8-rét iven jelent meg Pesten; ára 5 ft. egy évre. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205.)

„*Der Bothe von und für Ungern.* Ein Wochenblatt zur Belehrung und Unterhaltung.“ Divat- és egyéb képekkel. 1833—1834-ben Kassán 4-rétben jelent meg ezen szépirodalmi lap hetenkint egyszer (Tud. Tár. 1835. VI. 243. VII. 211.)

„*Das Siebenbürger Wochenblatt.*“ 1837-ben keletkezett politikai hirlap egy értesitővel. Megjelent kétszer hetenkint 4-rétben. 1838-ban nyomatott belőle 700 példány. Melléklapjai: „*Satellit.*“ 1840-ben mulattató egyveleg kétszer egy héten. — „*Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde.*“ 1837—1840-ben egész iven egyszer hetenkint. Hazai irányu tartalmasságáról nevezetes. „*Stundenblumen der Gegenwart*“ czimü beszélygyüjtemény. 1840-ben 32-r. Havonkint egy füzet jelent meg belőle. Ezek kiadói és szerkesztői brassói nyomtató Gött János és Németh Vilmos könyvárus. Félévi ára 2 ft. 40 kr. volt postai szétküldéssel. (Figyelmező 1838. I. 256. 1840. II. 720. — Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445. — Bibl. Ért. 1840. 5. l.)

„*Pesther Tageblatt.* Zeitschriftliches Organ für Wissen, Kunst und Leben.“ Belletristikai-encyclopaediai folyóirat. Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. 1839-ben alapitva, első napilap hazánkban; szerkeszté dr. Saphir Zsigmond Pesten. Landerer nyomdájában 4-rétben (magas fél iv) nyomatott. Ára félévre 5 ft. postai szétküldéssel. Frankenburg Adolf e lap rendes dolgozótársa volt, hová magyar érdekekben magyar dolgokról irt, s e lap német szellemét s a magyarok iránti ellenszenvét sikerült némileg paralyzálni (Uj. Ismeretektára III. 487. Tud. Tár. 1840. Lit. 478. Bibl. Értes. 1840. 5. l.)

Temesvárott Beichel József könyvnyomtató költségén 1840. elejével egy tudósító lap jelent meg, „*Temeswarer Wochenblatt*“ czim alatt, mely julius óta tudományos, szépliteraturai és értesitő folyóirássá tágult, részint eredeti, részint a belés külföldi lapokból átvett czikkelyekkel. Hetenkint egyszer jelent meg szombaton egy szám, értesitővel. Szerkeszté Klapka József. Félévi ára postán 3 ft. p. p. (Tud. Tár. 1841. Liter. 491. — Figyelmező 1840. II. 686. Bibl. Ért. 1841. 4. l.)

„*Pesther k. k. pr. Kundschafts- und Auctions-Blatt.*“ (Tudakozódó- és árverési lap) 1827-től kezdve minden kedden és pénteken egy szám 4-rétben. Kiadta Weber, nyomtatták Budán. Ára félévre 1 ft. 12 kr., postán 2 ft. p. p. (Tud. Tár. 1834. II. 209. III. 205, 1839. VI. Liter. 445.)

„*Zeitschrift für Weinbau und Weinbereitung.*“ (Bortermesztést és borkészitést tárgyazó folyóirat.) Schams Ferenctől 1836—1837. Két füzet. Pesten Landerernél nyomatott 8-rétben. (Ugyanez magyarul is megjelent.)

„*Münz-Journal.*“ 1836. Budán az egyetemi nyomdában. (Tud. Tár. 1837. XVI. Lit. 474.)

„*National-Panorama.*“ 1839-ben támadt, de 2-dik füzetével elakadt. (Figyelmező 1840. I. 405.)

Végre szláv, román, olasz és latin nyelven megjelent lapok és folyóiratok:

„*Tatranka.*“ Vegyes tartalmu tót folyóirás, tudósok és nemtudósok számára. Szerkeszté Palkovics György. 1832-ben jelent meg Pozsonyban, Belnay örökösök nyomdájában. Az I. rész 1—2 füzete; 1834. 3 füz.; 1837 4. füzet, összesen 468 lap 8-rétben. — Tartalmát tevék: költemények, történelmi, földirati, literaturai s kritikai czikkek. (Jungmann: Historie Literatury Ceské. Praga. 1849. 2-ik kiadás. 420 lap n. — Tud. Tár. 1834. III. 206.)

„*Hronka.*“ Szép és hasznos olvasmány. Tót folyóirat, szerkeszté Kuzmány Károly Besztercebányán, hol Machold Fülöp nyomtatta. 1836. I. rész 1—3 füzete 292 l. 1837. II. rész 287 lap. 1838. III. rész 298 l. Ára a három kötetnek 2 ft. 30 kr. (Jungmann Hist. Liter. Ceské 421. Tud. Tár 1839. V. 445.)

1835. jan. 1-én látott napvilágot a kiválólag panszláv érdekeknek szentelt illyr lap: „*Horvatzke Novine*“ s melléklapja „*Danica*“ Gaj Lajos vezetése alatt, legfelsőbb engedelem mellett. — Ezen lap megjelenésével kezdődött a Magyar- és Horvátország közti összezörrenés voltaképeni kifejlődése. Ez ugyanis czéljául tüzé, a magyarok minden lépését gyanusitgatni, s Horvátországban a magyarok iránti, akkor még határtalan vonzalmat gyülölséggé változtatni. — 1836 elejére Gaj, lapja eddigi czimét, a „Horvatzke Novinet“ átváltoztatá „*Illyrske Narodne Novine*“ (Illyr nemzeti ujság) czimre. Megjelen ivréten, Zágrábban, a priv. illyr nemzeti nyomt. műhelyében (Gaj L. nyomdája) a főlap hetenkint kétszer, velinen; melléklapja: „Illirska Danica“ (Illyr reggeli csillag) minden héten egy 4-rétü ivnyi számban. Félévi dijok postán 6 ft. pp. (Uj. Ismeretektára III. 559. IV. 429. Bibliogr. Értesitő 1840 77. lapon.)

„*Serbske narodne novine.*“ (Szerb nemzeti ujság) kiadta Pavlovics Tivadar 1840-ben ivréten; melléklapja „*Serbsky narodnyi list*“ (Szerb nemzeti hirlap) négyrétben. Pesten Beimel József betüivel; mindkettőnek ára 10 ft. pp. egy évre. (Uj. Ismeretektára. VI. 293. Tudománytár 1838. XX. 393. — Bibl. Ertesitő. 1840. 78 lapon.)

„*Novy serbsky Ljetopis.*“ (Uj szerb évkönyv) 1827-ben jelent meg először, szerkeszté Pavlovics Tivadar; a „Matica Srbska“ társulat adá ki ezen folyóiratot Pesten, nyomatott Budán, a m. kir. egyetem betüivel. Minden évben 4 füzet egy-egy 10—11 iv 8-rétben. Évi folyama 2 ft. pp. (Uj. Ismeretektára VI. 293. Tud. Tár 1834. II. 210. III. 206. 1835. VI. 244 VII. 112. Bibl. Értesitő 1840. 78.)

„*Serbska Pcsela.*“ (Szerb méh.) Évkönyv. 1829-ben keletkezett Stammatovich Pál szerk. alatt. Budán, az egyet. betüivel. 1840-től Ujvidéken Jankovich Pál nyomdájában 8-rétben. Egy kötet 30 kr. pp. (Tud. Tár 1834. II. 210. III. 206 1835. VI. 244. 1836. X. 196. Bibl. Értesitő 1840. 78 lap.)

„*Croatia.*“ Haviirat 1839. elejével keletkezett Zágrábban Horvát- és Tótország számára 4-rétb. 4 ivnyi füzetke. (Figyelmező. 1840. I. 405. Társalkodó 1839. I. 28. lap.)

„*Szerb filléres tár*“ 1835. 4-rétben Budán, az egyetem betüivel. (Tud. Tár. 1536. X. 196.)

„*Fillértár.*“ *Rácz nyelven* 1836. Budán, az egyetem betüivel. (Tud. Tár 1837. XVI. Liter. 474.)

„*Gazetta Transilvaniei.*“ Oláh nyelven. 1838. inditá meg Baricz György ezen legelső román politikai lapot Magyarországon, sőt az ausztriai birodalomban. Eleinte igen kis alakban jelent meg, de lassankint növekedett terjedelme és népszerűsége is. Melléklapja: „*Foaia pentra minte imina shi literatura.*“ Nyomtatta Gött János kiadó. A két lap ára 4 ft. (Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445. 1841. Liter. 491. Vas. Ujs. 1863, 27. sz. 233 lap.)

„*Foea Duminace*“ (Oláh vasárnapi lap). Fordités a német Bilder — Heller — Sonntags és Pfennig-Magazin és egyéb folyóirásokból. — Brassóban jelent meg 1837 és 1838-ban; évi ára 4 ft. pp. (Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 445.)

„*Gazetta di Zara.*“ Olasz lap. Zárában 4-rét. 1832—1838. Figyelmező 1838. I. 102. Tud. Tár. 1834. III. 205. 1838. VI. 244.)

„*Ephemerides Posonienses* statisticae, politicae, oeconomicae, literariae“ mely 1804. apr. 1-én alapittatott Pozsonyban, s azóta szakadatlanul folyt; hetenkint kétszer jelent meg egy iven, 4-r. féliv melléklettel 8-rétben, melynek czime „*Appendix ad Ephem. Poson.*“ Belnay örökösök nyomdájában, s kiadásában. 1827-től Kovács Pál, az alapitó veje szerkeszté, ki 1837 elejével „*Alveare*“ czimmel egy másik 8-rétü melléklapot csatolt főlapjához, mely vegyesen latin és magyar nyelven iratott. Miután az „Ephem. Posonienses“ 34 és negyedévig futá pályáját, megszünt 1838. jun. végével és latiumi érdemborostyánira hajlott pihenni. Utolsó évi folyama 400 példányban nyomatott. (Pannonia. 1848. II. 1-ső sz. Tud. Tár. 1839. VI. Liter. 444. Jelenkor 1838. II. 213.)

„*Annales memorabilium orbis cath.*“ Vallási lap. Gyarmathi J. F. szerkesztése alatt jelent meg 1840-ben, hetenkint kétszer, szerdán és szombaton 4-rétben, Beimel József betüivel. — Félévi ára 5 ft. (Tud. Tár 1841. Liter. 491.)

(Vége következik.)

Mitől függ az emberi élet hosszasága?

A tudósok legujabb kutatásai szerint három tényező van, mely legnagyobb befolyással bir az emberi élet tartamára, ezek: a) a *nem*, b) az *éghajlat*, és c) a *foglalkozás*.

A *nemre* nézve mindenekelőtt megjegyzendő, hogy tapasztalás szerint Európában sokkal több *fiu* születik halva, mint *leány*. De átalában véve a férfiak halandósága tetemesen nagyobb a nőkénél, s pedig azért, mert a nő testének intensitása (fesz-ereje) az élet minden szakában sokkal nagyobb, mint a férfié. Tekintetbe veendők itt természetesen a két nem különböző szokásai és foglalkozásai is. A férfi élte, bölcsőjétől sirjáig viharosabb, tehát több pusztító oknak van alávetve, mint a nőé. Politikai szenvedélyektől izgatva, a háboru, a tenger veszélyeinek kitéve, állásánál fogva sokkalinkább kicsapongó lehetvén, nem csoda, ha halandósága nagyobb, a különben gyengébb testalkotásu, de többnyire kényelmes békében elő nőénél.

Finlayson angol tudós tapasztalásai szerint Európa lakosainak számitásánál *több élő nő találtatott*, mint *férfi*, noha a halál- és keresztelő-lajstromokból kitünik, miszerint középszámmal, 5 százalékkal *több fiu születik*, mint *leány*; csak a 35—50 években, mely időszak a nőnél *kritikai kornak* mondatik, vehetni észre nála némileg nagyobb halandóságot. A férfinak kritikai kora pedig *Finlayson* szerint 25 és 35 évek közé esik, ekkor levén legnagyobb a férfinem halandósága, s ekkor fordulván elő köztük legtöbb öngyilkosság, és pedig azért, mert ez azon időszak, melyben a szenvedélyek leginkább garázdálkodnak a férfi-kebelben; ez időszakban, képzelő tehetségük legnagyobb fokra levén csigázva, a jövő terveit koholják.

Első pillanatra különösnek látszik, hogy a nők halandósága a *falukon* tetemesen nagyobb, mint a *városokban*, de ez könnyen felfogható, ha azon nehéz mezei munkákra gondolunk, melyeket a pórnők végeznek, kitéve a nap égető sugarainak és a természet egyéb rontó elemeinek.

Kétségtelen, hogy az *éghajlat* is nem csekély

*

befolyást gyakorol az emberi élet tartamára. Legcsekélyebb a halandóság a *mérsékelt* földöv lakosai közt, s a mérsékelt földöv lakosai közt ismét ott csekélyebb, hol az éghajlat befolyása nem szenved a tulcsapongó civilisatio befolyásától, tehát azon népeknél, kik a müveltségnek még azon fokán állanak, melyben annyi polgárisultság uralkodik, mennyi az élet *kényelmesbbé* tételéhez okvetlenül szükséges; igy például Oroszországban a lakosok számát kellő arányba véve 50 emberre 1 halott esik, Olaszországban pedig 35-re; Svéd- és Norvégországban 47-re egy, Francziaországban 39-re, Törökországban 30-ra esik egy halott; Havannah-ban 33-ra, Battaviában 20-ra. Ebből kitünik, hogy a *forró* égöv alatt legnagyobb a halandóság, még sokkal nagyobb, mint a hideg földöv alatt, noha itt is nagyobb, mint a mérsékelt égöv alatt.

Mi az időszakokat illeti, a legnagyobb halandóság a legmelegebb és leghidegebb napokat követő hónapban szokott lenni.

Legfontosabb az élet tartamára a *foglalkozás*.

E tekintetben érdekes adatokat gyüjtött *Casper* berlini tanár, ki az *orvosok* és *papok* életkorát hasonlitotta össze leginkább.

Hogy párhuzamait minél tökéletesebben vonhassa, 1000 esetet gyüjtött, mi ekből azon szomoru bizonyosság tünt ki, hogy az orvosok ritkán öregszenek meg.

Ha az emberi élet közönséges tartama 70 évnek vétetik, az orvosoknak alig egy negyed része éri el, fele pedig 50-ik év előtt hal meg.

Mig 1000 orvos közül 62 év alatt 601 hal meg, ugyan annyi pap közől, ugyananynyi év alatt, csak 345; a papok közől 1000 közt 327 érte el a 73-dik évet, mig az orvosok közől csak 171.

Hogy összehasonlithassuk *más* foglalkozásu emberek élettartamát az orvosokéval, *Casper* következő táblát készitett:

Papok közt elérte a 70-ik évet	100	közől	42
Magas hivatalt viselők közt	„	„	35
Kereskedők közt	„	„	35
Ügyvédek közt	„	„	29
Müvészek közt	„	„	28
Tanitók, tanárok közt	„	„	27
Orvosok közt csak	„	„	25

A *költők* és *szinészek* közől még kevesebben érik el a 70-dik évet, t. i. 100 költő közt csak 20, 100 szinész közt pedig 19. A *szinészek* tehát *legkisebb* élettartammal birnak, mit *Hufeland* egyrészt izgatott életmodoruknak, másrészt azon körülménynek tulajdonit, hogy kénytelenek folytonosan egyéni jellemüket eltagadni.

Ha psychologiai ok nem forog fenn, a sokoldalulag elfoglalt, ereje aránya szerint tevékeny ember, rendesen magasabb életkort ér el, mint a tétlenségben lézengő vagy egyoldalu kiképzés által testileg elkorcsosult.

Casper vizsgálatai szerint 1000 ember közől, ki egy időben született, 50 év után 943 gazdag él még, és csak 655 szegény, 80 év után 57 gazdag és csak 9 szegény, ugy hogy a közép élettartam a gazdagoknál 50, a szegény embereknél 32 év. Az esetleg véletlen tehát, mely a csecsemőt puha vánkosokon születni hagyá, 18 évvel többet ajándékozott ennek, mint a szegénység szalmaágyán született gyermeknek, s az élet tartama még nagyobb volna a gazdagoknál, ha sokan az élvezet poharából mérsékletesebben ivnának.

Az élet meghosszabbitására szolgálnak: Rendes *társadalmi* élet, *tisztaság*, *erkölcsiség*, jól szervezett *egészségügyi* felügyelet, szóval a *bizonyos határokba* szoritott polgárosodás, mely ment minden *túlfinomodástól*. *B.*

Csóka vára.

Fehérmegyének sármelléki járását a természeti szépségben bővelkedő s történetileg nevezetes vértesi bérczek, a legregényesebb vidékké varázsolják.

E szép hegyláncznak egyik legnevezetesebb pontja az ugynevezett „Csókakői“ meredek, kopár és sziklás hegycsúcs, melynek tetején a hajdani *Csókakő* várának még megmaradt kevés romjai daczolnak az enyészettel, mig déli oldala a megye legjobb borát, a somlaival vetekedő csókai bort termi.

A várhegy tövében egy hason nevezetü kis magyar falu házai terülnek el, katholikus anyaegyházzal és mintegy 600 lakossal.

E vár eredetéről adatok hiányában semmi biztosat nem tudhatunk; de hogy régen fennáll már, az kiviláglik V. László királynak egy 1453-ban kelt adománylevéléből, melylyel e várat a hozzátartozó uradalommal együtt a vitéz Rozgonyiaknak adományozta. — Később a Nádasdyak birtoka és lakhelye volt, a midőn a csókakői uradalom már 11 helységből állott.

A török uralom alatt e várban is törökök tanyáztak, de 1566-ban julius kezdetével Salm császári tábornok vezérlete alatt, midőn Tata bevétetett, s a török őrség felkonczoltatott, a *csókakői* s más várak u. m.: Vitthán, Gesztes és Zsámbék őrségei is hasonló sorstól tartva, részint Budára, részint Esztergomba menekültek.

1691-ben Leopold király az egész csókakői uradalmat, — mely akkor nem kevesebb mint 40, különböző helység és pusztával birt — a várral együtt Hochburg János főélelmezési mesternek hű szolgálataiért aképen adományozta, hogy az mindkét nembeli utódaira is szállhasson; és ezenfelül még egyszer mindenkorra 60,000 r. ftot is adott.

E család férfiágban kihalván, hihetőleg házasság utján jutottak birtokába jelenlegi tulajdonosai. A Fehérmegyét érdeklő Jankovich-féle kézirat-gyüjtemény között, a magyar nemzeti muzeum könyvtárában — honnan ez adatokat is meritettem — találtam egyre, melyből kitünik, hogy 1703 ban még a Hochburg-család birtokában volt, a midőn Fehérmegye akkori főjegyzője Pósfay Ferencz e jószágban levő hidakat és határokat vizitálta. De azontul semmi említés nem történik, már sem a várról, sem az adományt élvező családról, s igy még azt sem mondhatjuk biztossággal, hogy mikor és mely alkalommal lett lakhatlan rommá e vár.

A hagyományokból, melyek az itteni nép ajkán keringnek, még annyit mondhatunk, hogy a török uralom alatt e várban felütötte tanyáját valamely kegyetlen basa népével, és az egész vidéket szünteleni rémülésben tartotta, a keresztyéneket, a hol csak lehetett, kinozta, velök szántatott s mindenféle nehéz munkára hajtatta. Igy azt állitják, hogy azon roppant mélységü kutat is ő ásatta a leigázott nép által, mely a vár déli aljában épen a szőlőhegyek kezdetén maig is megvan, s igen jó vizéről az egész vidéken nevezetes.

Nem messze van ide a kies fekvésü Bodajki fürdőhely, honnan a vendégek gyakran kirándulnak e gyönyörü vidékre, és főképen a csókai várhoz fel, honnan a kilátás igen jutalmazó. *Z. G.*

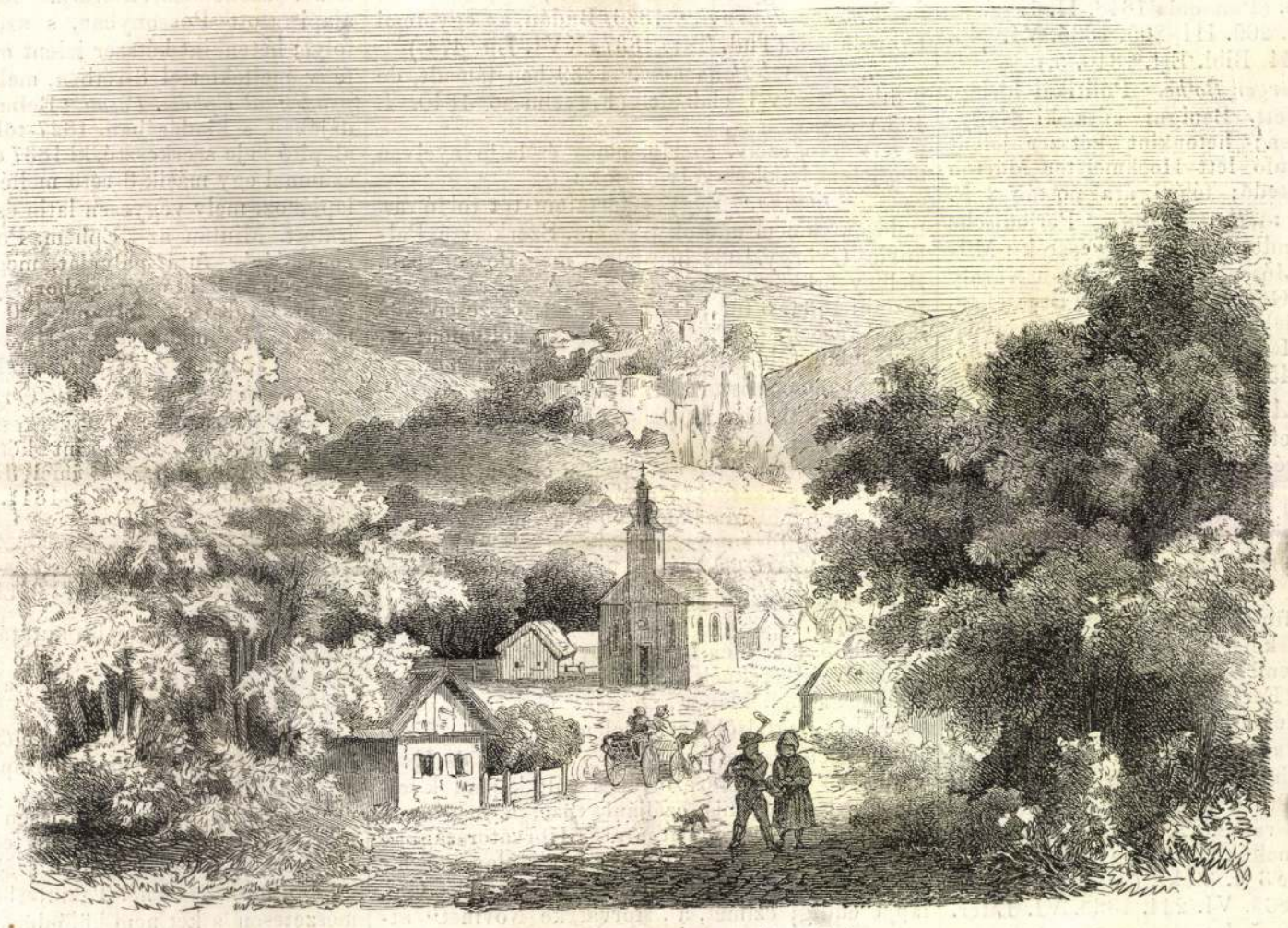

Csóka vára. — (*Zombory G.* rajza után.)

Az inség-bazár Pesten.

(Február 11—14)

Mint Ararat hegyén a bárka nem látott mást csak zúgó vizözönt: ugy az alföldnek egykor dús virányin, csak pusztaságot lát a vándor most, ha széttekint. De mindkettő felett ott állt az ég, mintha mondaná, hogy földi bajok, szenvedések ellen onnan kérjünk, s nyerünk vigasztalást. És a hol most az inség terjeszti ki hollószárnyát, kirepül olykor a bárka galambja, hogy a reménytelen szenvedőknek meghozza a vigasztalás olajágait.

A hol legnagyobb a szenvedés, az ég ott van legközelebb. S ez alkalommal is angyalok szállottak a földre letörülni a szenvedőknek könyeit.

Gróf *Batthyány* Lajosnak özvegye a szükséget szenvedők javára *bazár* rendezését inditványozá a magyar gazdasszonyok egylete nehány lelkes honleánynyal együtt fölkarolta az áldott eszmét, hogy annak sikert és diadalt szerezzenek a fővárosban.

Igy nyerünk most a nőktől vigasztalást!

És volt négy napi vásár Pesten, melyben nagylelkű hölgyek voltak a fáradhatatlan árusnők, a könyör hordta össze nagyrészt az áruczikkeket, s a jószivüség vette meg oly áron, minőt adni szoktunk, ha tudjuk, hogy általa egy egy életet mentünk meg.

A Lloyd-épület földszinti terme 12 boltra volt osztva. A fölszerelés költségeit az inditványozó és rendező urhölgy jószivüsége téritette meg. A bemenetnél a zöld lombbal s virágokkal diszes előcsarnokban gr. *Batthyány* Lajos és *Damjanich* János özvegyei oszták a belépti jegyeket, s e tekintet elég volt, hogy megszentelt hajlékká változzék a terem. A 12 bolt mindegyikében lelkes honleányok forgolódtak, kiknek fáradhatlanságát jellemzőleg irja le a „Koszoru“:

A bazárban foglalkozó árusnők, szives készségök, legőszintébb nyájasságuk által, melyben árnyéka sem volt az ugynevezett leereszkedésnek, mely a gőg és hiuság álarcza, leginkább emelték azt az ellenállhatlan közszellemet, mely mindenkit magával sodort. Semmi kimért, semmi mesterkélt, vagy erőltetett. Nem mondom, hogy a női bájok hatalmas segélyei nem voltak a csupa

M.D.K.

Csóka Béla festőművész, rajztanár

Gyermekrajz kiállitást rendezett a Csokonai mo
ziban "Békeharc a gyermekrajzok tükrében" cim-
mel.

Mozi, Bp. 1954. juni 19. II. évf. 13. sz.
4. lap

Csóka Béla, festő

MDK

Hozzánól a Budapest - vitához.

– : Ill budapestiek benélnek 4.

ESTI HIRLAP Dn. 1967. okt. 10.

CSÓKA Béla

H. K. = Értenia lér szavát [beszélgetés Csóka Béla festővel] = MN XLVII. 131. 1984. június 5. 7. p

ső szakemberek illetve
résztvevők körének meg-

ányos konferenciákon,

sainak belföldi tudomá-
kiküldéséről az illetékes
a az igazgató dönt.

ányos konferenciákon,

erenciákon, kongresszu-
az igazgató javaslata
mányi Főosztály engedélye

CSÓKA Béla festő

M. Nemzet 1991. nov. 15

CSŐKA BÉLA FESTŐMŰVÉSZ kiállítása november 15-én, pénteken délután nyílik meg a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban. A tárlat, amelyen délutánonként a művésszel is találkozhat a közönség, november 25-ig látható.

PYROSTOP®
LANGMENTESITŐ KFT
2225 ÜLLŐ, PF.: 14.
Tel 186-9950 · Fax 186-9761 · Tx 20-2825

TŰZVÉDELMI S
monopol

A tűzvédelmi segélydoboz használata, a tűz elleni v
szere.
A könnyen mozgathatóság, a mindenkori készenlét
zása esetén - elejét veszi, olyan tüzek kialakulásá
azonban a tűzoltó eszközöket nehézkes volt a hely

Gondoljunk csak azokra a hegesztésekre, melyek a

A tűzvédelmi segélydoboz tartalma:

1. 2 kg-os halonnal oltó (kérésre 2 kg porolt
2. 4 m^2-es tűzelfojtó takaró.
3. Aids (nem hegesztett műanyag kesztyű)
4. Azbesztszálas (vagy kérésre, alumíniums

MDK.

Csóka Egyed

Müködése a Soproni Képzőmüvészeti Körben

Kisalföld 1965 május 11.lap -

Csóka Géza

műépítész Berlin

1896/97-ben végezte

az alábbi iskolát

Jánosi II. ker. reálisk.

12 i. l.

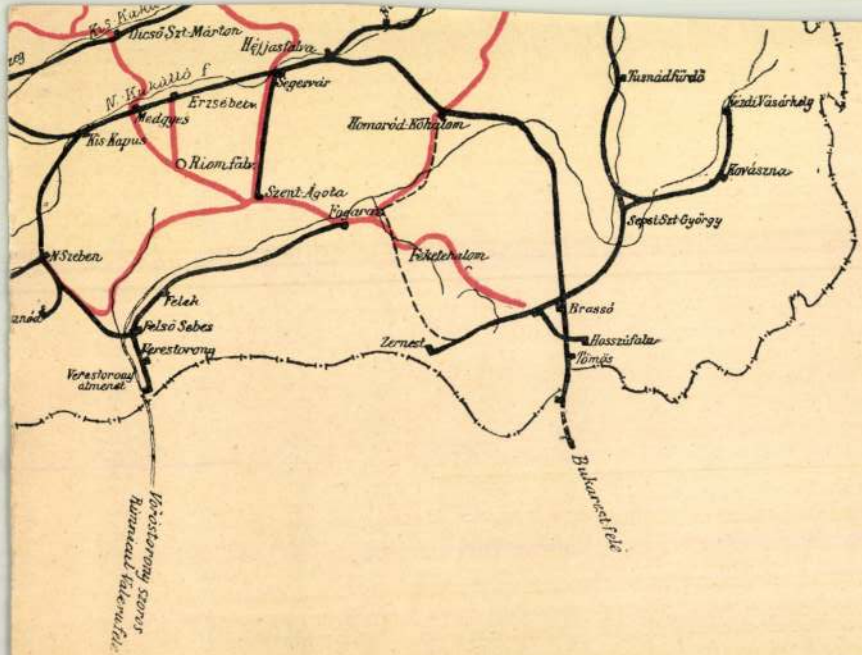
Dicsö Szt-Márton
Héjjasfalva
Segesvár
N. Kukülló f.
Erzsébetv.
Medgyes
Kis Kapus
Riomfalv
Szent-Ágota
Fogaras
Homoród-Kőhalom
Tusnádfürdő
Kezdi Vásárhely
Kovászna
Sepsi Szt-György
Feketehalom
N. Szeben
Felek
Felső Sebes
Verestorony
Verestorony átmenet
Zernest
Brassó
Hosszúfalu
Tömös
Bukarest felé
Vöröstorony szoros
Rinnicul Valeru felé

Osóka Géza

MAGYAR MUVÉSZE

1926. 361

ŐVETSÉG
:akmák Országos Egyesülete
. — Telefon: 86—4—85.

tályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
íszonylatban is oly nagy fontossággal
:tus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
·ra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
ıálásával, avagy a bemutatott gyüjtőiven
ıozzánk juttatni.
·rt ismételten köszönetet mondok vagyok

.....szakosztály
elnöke.

Csóka Géza építén

360-301.o. Magyar Művészet, 1926

Dr. B.V.: A Római Fürdő általános trabályozásának tervpályázata

MOK

Csóka Géza építész

a Római fürdő.tervpályázata

Bierbauer V: Művészeti élet. Magyar Művészet,
1926. 359-361 l.

Csóka

Magyar Művészet, 1926

177.0.
kiállítások.

Csóka Imre

grafikus

1921—22.

Kiállítás 1930. 82. l.

Csóka Imre

festő

l.

Budapest 1941

A Tiszaszalyi Sz. plebanus hivatalból.

7
/
237

A Műemlékek Országos Bizottsága
Nagyméltóságú Elnökségének

KATH. LELKÉSZ
TISZASÜLY

TISZASÜLY
NAGYBORSTAG
1911-1936
20 JAN 10

Budapest
VII. Aréna út 41 m

Hivatalból.

utána Rákos u 10.

MDK

Csóka Imre

Kilátás a Gellérthegyről

A magy. Névtelen Katona sirja a Mill. Emlékműnél

Ferenc József hid

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. házi példány

2 l.

MDK

Csóka Imre

Országház

Szent Margit kápolna a Margitszigeten

Szent Gellért Gyógyfürdő

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. házi példány

2 l.

Csoka Stephen festő

magyar származású művész, 349 Evergreen Avenue, Brooklyn 21. (N.Y.) U.S.A.

International Directory of Arts I.

Berlin 1965/66[8] közlése alapján

MDK

Csóka István festő

N.Szal. tárlatai. /Szinyei Társ./ Képzőművészet.
1930. 31.sz. 144. l.

Csóka István

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1929.IX.11.

CSÓKA ISTVÁN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
79./.-CSÓKA ISTVÁN,- Önarckép, /1928/,-rézkarc, 13+ 10 cm.-Lts z. 68.697.1.-307.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

Csóka István
Istőmúvár

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – Lamatrutai-
val szerepel.

Erti Kazin
1929 III.3

Csóka István
grafikus

Tavaszi Tárlat - Műcsarnokban. Képével szerepel.

Pesti Napló

1929 III. 3

MDK

Csóka István

Pásztor, rk.

Főv. Képtár háborus veszteségeinke jegyzéke
Bp. 1952.

Csóka István
Istőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – képeivel szerepel –

Sza Est

1929 III. 3.

Csóka István festőművész

Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalonban

Ennek a kiállításnak az anyagát a *Szinyei Merse Pál Társaság* birálóbizottsága válogatta össze. A kiállitók legnagyobbrészt fiatalok. Törekvő, ambiciózus fiatalok, akik bizony még forrongásban vannak, keresik azt, amit elgondolni nem olyan nehéz, de amit megfesteni annál nehezebb. Ők is, mint ma az egész Európa uj müvészgenerációja, egyéni, önálló munkát akarnak produkálni. Nos, ez nem sikerül. Akik kiemelkednek, azok mindnyájan valakinek a nyomában járnak. Ezt pedig nem kell szégyelni. Végre be kell látni, hogy a müvészeti fejlődés nem kiugró, fel-

Magyarság
1929 V.5.

villanó fénysugár, hanem az egymásba akaszkodó láncszemek sorozata. *Csóka* István *Krumpliszedői*, valamint a többi három munkája is, erősen *Milettre* emlékeztet. A figurák elosztása, valamint a szinezés is a halhatatlan francia mester modorában történik. Fejlődése biztató. *Ducsay* Bélát már régen kisérjük figyelemmel. Mostani két munkája is nagy képzeletgazdagságát bizonyitja, tele szin-orgiával, nagyszerü komponálási készséggel. *Domanovszky* Endre egyike a tárlat legkomolyabb müvészeinek. Az olasz Felice *Casoratti* stilusában festette meg több képét *(Fürdő, Ülő akt, Női képmás)*. Klasszikus latinhangulat jellemzi. *Istokovics* Kálmán a félárnyalatokat használja ki. Inkább a konturozásra fekteti a fősulyt, meglehetősen kemény szinekkel, bravuros festő-tehnikával. Tájképei vannak. Az elsők között kell megemlitenünk *Biai Föglein* István *Kiskölyök* cimü képét. Érdekesen megkomponált alak, kitünő szinskálával. Töle van egy tehetséges női alak *(Görögös kosztüm)*, merész beállitásával külön figyelmet érdemel. A kiállitó nők közül *Förök* Évát kell kiemelnünk. Önarcképe, felfogás és megfigyelés tekintetében, a kiállitás egyik legsikerültebb darabja.

87.
11 m.

Többen vannak, akik biztató igéretek és akiket elvétve már láttunk is. Igy a tehetséges *Bayer* Ágost, akinek a tájképei *(Monte Zirett, Szicíliai hegyek)* alkotójukban egy szépjövőjü müvészt árulnak el. — *Mihalik* Pálnál kár, hogy egy munkája van csak kiállitva. Nemes törekvéseket árul el, de szinezése nagyon elrontott és plakát-hangulatot ád. — *Kelemen* Emil *Favágója* kiváló plainair. *Hollós Mattoni* Endre *(Testvérek, Julcsa)* mélyen elgondolt, komoly munkát állit ki, de a törekvést, a studium kitartását nem szabad elhagynia. *Hay* Károly László egy munkája *(Kislány)* egész modern, de nem a szó agyoncsépelt, hanem jobbik értelmében. Ugyanez áll *Vörös* Gézára is *(Csendélet és interieur.)* Eléggé jó krétarajzokat állitott ki *Vasinka* Géza, rézkarcokat *Vadász* Endre, *Tihanyi* János, fametszetet, bár eléggé közepeset, *Szemere* Lenke. *Pekary* István olajfesztményei *(Vasárnap, Angyal Bandi)* nagyon eredeti, értékes munkák. *Csengeri* Ibolya női portréja *(Nővérem)*, bár sötét szineivel kellemetlenül hat, jó munkának nevezhető. *Vais* Emilio pasztelljei *(Merengés* és *Giuseppe barátom)* tökéletes szinhatásukkal tünnek ki.

Plasztikai anyag meglehetősen kevés, de ami van, az értékes. *Kaszás* Miklós életnagyságu férfiaktja a görög iskola szellemében van megoldva, bár átstilizálva, enyhitve azzal a klasszikusan érdekes felfogással, ami a nagy *Rodin* munkáin látható. *Kaszás* Miklós ezzel a szobrával a legszebb igéretek sorába lépett elő. *Metzky* Ödön tanulmánya igazán szép, nemes munka. Rá is áll az, amit Kaszásra mondtunk. Kisebb, értékes plasztikával szerepel még: *Madarassy* Walter, *Ispanki* József, *Bernole* Károlyné, *Csucs* Ferenc, *Nagy* Gyula, *Némety* Kálmán, *Villain* Rózsi, *Litmann* Frigyes és *Varga* Ferenc

A kiállitásnak, reméljük, szép sikere lesz. Mert a fiataloknak *feltétlenül* látni kell, hogy nem állnak egyedül. Hogy a fejlődés *biztos* utján járjanak: látni kell nekik a társadalom szeretetét is. ***Dékány András***

Csóka István (1897-)

Pásztor.
Rézkarc.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Csóka István

festőművész

Magyar-Olasz Vándorkiállítás - Művész otthonban Rákóczi út 72 sz.a. - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1973.VI.3.

Csóka István

Festőművész

Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállítása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Képei közül meg kell említenünk János bácsi és Delelő c.-t

Ujság
1930.V.11.

Csóka István

festőművész

Szinyai Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
A nagybányai naturalizmus jegyében,azt tovább fejlesztve,festett egy igen jó paraszt portrét - János bácsi - és tájképet.

Budapesti Hirlap
1930.V.11.

Csóka István

festőművész

A Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

E s t .
1930.V.11.

Csóka István

festőművész

Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Erős, biztos uton járó tehetség-Delelő cimü olajképe a tárlat legszebb darabjai közé tartozik.

Nemzeti Ujság
1930.V.11.

Csóka István MDK

Éva, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Csóka István

MDK

Édesanyám, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Csóka István MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Csóka István MDK

Akt, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Česká Letvén

Akt, olf.

Csóka István

P.I. arcképe, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Česká Ladvén

P.I. arckeje, olf.

Csóka István MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

Csóka István MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Csóka István MDK

Pirossapkás leány, olf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Česká Lotyšan

Příspěvky Jednoty, atd.

Csóka István MDK

Akt

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

Csóka István MDK

Akt

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Csóka István

életrajz

ivad

Csókássy 71. l.

mit. Gárdony 1897

Kinyes Társaság Kitüntető elismerés.

T. 496.

a hol négy hadihajó tünik szemünkbe,
ben pedig a császári és a török tá-
anácsházat látjuk. Oldalt jobbra
emlélhető; alól pedig a Provill és
an adva. Felirata fölül balra:

ayserlichen u.
anden bey Carloviz.

Kayserliche Lager és befejezése:

: 25.5 cm.

Csóka István

Unalom, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Cnoka Iavvèn

Unalom, oll.

Csóka István MDK

Akt

Árva leány

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Csóka István M.D.K.

festőművész, grafikus. Szül. Gárdony, 1897.jan.2.
Jelenleg Amerikában él. Cime: 349 Evergreen Av,
Brooklyn 21.

vö. Who's who in America, 1952-1953, 1956-1957.

MDK

Csóka István, festő

Eva. Olajf.
P.Évi portréja.
Csendélet. Tempera.

Nemzeti Szalon.-féle tárlat..1932.dec. Kat.

Csóka István, festö MDK

Tanulmányfej. Olajf.
Akt. "

Nemzeti Szalon. -Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Csóka István

Zugló

Zio Stefano si diverte

Operario che beve

Mostra Roma 1928. VI.

52. 1.

MDK

Csóka István

Lo stupido del villaggio

Pranzo di poveri

Riposo meridiano

Paesaggio

Mostra Roma 1928. VI. 52. 1.

MDK

Csóka István

Mostra Roma 1928. VI.

MDK

Csóka István, festöm.

Tájkép. Olf.

Nemz. Szal.-VI.Tavaszi Szalon. 1931.ápr. Kat.

Csóka István festőművész

Piros-sapkás leány

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa 1933
Mücsarnok

Csóka István festőművész

Akt.

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933
Mücsarnok.

Csóka István MDK

Vásár, rézkarc
Tájkép, rézkarc

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Csóka István.

a Műcsarnok téli kiállításán
festményei szerepel.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Csóka István

IDK

Szalmaláng, pasztell

Akt, olf.

Miccarnok 1931 tavaszi kiállitás

Csóka

Kiállít

Nővelnek 932 X. 30.

Csóka Gitván.

Képe szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán.

Magyarság, 1928. Máj. 20.

Csóka István.

Grafikai szerepelnek a Képzőmű-
vészeti Főiskola kiállításán.

Magyarság, 1928. Máj. 20.

Csóka.

Olgyai tanár növendéke

Rézkarca szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Az Est, 1928. Máj. 20.

Csóka István.

a Munkácsy-Céh első kiállításán „Delelő" c. műve szerepelt. (említve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Csáka István,
Rudnay tanár tanítványa.

Képe szerepelt a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Az Est, 1928. Máj. 20.

Csóka István

Pályázat a Ferenc József jubileumi alapítványra

M. 932. X. 8.

.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Csóka István

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

k: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Csóka István

Kiállít

N. u. 932. X. 3-

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa G
Megrendelés esetén az összeg MNB
ciós Központ számlaszámára utaland
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a

Csóka István

Király

8. ó. U. 932. XII. 18.

Csóka Ystván

Kiállít

P. H. 932. 2t. 29.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1-
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból '
mely a terület épitészeti állagának a t

Csóka

Kiállít

M. 932. XII. 18.

Kérd

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

. . . . . .

Csóka István

Vidlik

N. U. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Csóka István.

a Munkácsy-éh bemutató kiállításán tájképe szerepel. (említve.)

Budapesti Hírlap, 1928. Nov. 11.

Csóka István MDK

Pipacsok, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Csóka István

Pályázott a Ferenc József festészeti dijra.

N.U.934.VI.2.

Csóka

festőművész

Téli tárlat - [illegible] - képével szerepel.

Jeles fiatal művész, óvakodnia kellene stilusának kettősségétől és az édeskedéstől.

Magyarság
1934.I.14.

Csóka

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1934.I.14.

Csóka István

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1934.1.13.

Csóka István

Nemzeti Szalonban a Magyar Akvarell- és Pasztell festők Egyesületének kiállításain neve szerepelt.

PN. 930. XII. 14.

Csóka István

Nemzeti Szalonban a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a bizottság a pasztell-díjat neki adta.

M.930. XII.23.

Csóka István

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Egy finom tónusu,heverő női akt,amelynek festője első látszatra Csók Istvén,de azután kiderül,hogy Csóka István,itt nemcsak a névben,de a rajzban is hiba van.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Csóka István

XVI. Akvarellkiállítás Bizottsága ~~rajzdíjat~~ pasztelldíjat neki adta.

PH. 930XII.23.

Csóka István

Akvarellistàk és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

NM-930. XII. 14.

Csóka István

Nemzeti Szalonban a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a bizottság pasztell-díjat neki adta.

Ujság 930. XII. 24.

Csóka István

XVI. Akvarellkiállítás Bizottsága
pasztell-díjat neki ítélte.

NU. 930. XII. 23.

Csóka István

Rézkarcokkal és dajfestményekkel
nezepel o Nemzeti Szalon
nagy tavaszi tárlatán

Magyarság, 1927 VI. 16.

Csóka István festő

Szerepel a Nemzeti Szalon Nagy
Tavaszi Tárlatán.

Pest. Nagy 1977 VI. 16.

Csóka István

Szerepel a Nemzeti ~~[illegible]~~ Szalon tavaszi tárlatán

Mj Nemzedék 1927 VI. 16.

Csóka István

Szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi
tárlatán

Nyírág 1927 VI. 16.

Csóka István

festőművész

A Corvin áruházban rendezett kiállításon - képével szerepel. Festői felfogású tájképek.

Nemzeti Ujság
1930.V.1.

Csóka István.

A Műcsarnok téli tárlatán tájképe szerepel.
(emlékre.)

Magyarság, 1927. dec. 18.

Csóka István

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt

EK. 932. XII-14.

Csóka István

festőművész

Szinyei-Merse Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Erőteljes, jó naturalista. Kitünő rajza: a Birkanyirás szép és szines a János bácsi -Koszta hatás alatt -

Pesti Hirlap
1930.V.11.

Csóka István.

Festménye szerepelni fog a Munkácsy Céh első kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 11.

MDK

Csóka István

Fiatalok a Mücsarnokban. Müvész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

MDK

Csóka István

Csendélet c. of. a "Fiatal müvészek diját" nyerte

Fiatalok a Mücsarnokban. Müvész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Csóra István

szerepelt az I. nemzeti társaban.

VM. 1933. IV. 20.

Csóka István

szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

PH. 1932. X. 29.

Csóka István

Kerepelt a Múcsarnok őni tárlatán.

MO. 1932. X. 30.

Csóka István

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. 1933. IV. 20.

Csóka István

Szerepelt a diósgyőri téli táborban.

PH 1932. XII. 20.

Csóka István

"Fiatal művészek díjá"-t nyerte.

Függetlenség, 933. IX. 23.

Csóka

Rézkarcműveivel szerepel a British Museumban a legújabb grafikai szerzemények kiállításán.

P. H.	929.	XII. 5.
M. H.	929.	XII. 5.
E. K.	929.	XII. 7!
V. U.	929.	XII. 6.

Csóka István

"Fiatal művészek dija"-t, "Csendélet" c. olaj-festménye nyerte.

M.933.IX.23.

Csoka István

a pasztell festészet technikájáról írja le és 8 színes táblát, valamint 150 fekete-fehér reprodukciót közöl

Stephen Csoka: Pastel-Painting, Modern Techniques, New York, 1962

Csoka István

Vörös házikabát (címlap mellett) szines, egész tábla reprodukció,

Naprafirgók, fekete-fehér, reprodukció, 10 l.

Szántóföld aratás után, fekete-fehér reprodukció.

Stephen Csoka: Pastelpainting.

New York, 1962.

Csoka István

Pastel kréta vonások különféle papírokon, (a-g.) fekete-fehér reprodukcióó.

Stephen Csoka: Pastel painting
New York, 1962.

Csoka István

Pólójátékosok, szines, egész tábla, fénykép reprodukció, 19 l.
Kilátás a Huntington tóra, egész táblán 3 fekete-fehér, fénykép reprodukció, 22 l

Stephan Csoka: Pastelpainting
New York, 1962.

Csoka István

Vadalma fa, fekete-fehér tábla, fénykép reprodukció, 23 l.

Elsodort fagyökér, fekete-fehér fénykép reprodukció, 25 l.

A psiiti, fekete-fehér fénykép reprodukció, 26 l.

Stephen Csoka: Pastel painting
New York 1962

Csóka István

Tájcsoló alakok, 2, fekete-fehér fénykép reprodukció, 28 l.

Kereszttevétel, 2 fekete-fehér fénykép reprodukció, 30 l

Kereszttevétel, fekete fehér fénykép-reprodukció, 31 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting
New York, 1962

Goka István

Tájkép fehenekkel, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 32 l.,
Tájkép fehenekkel, 2 fekete-fehér reprodukció.

Stephen Goka: Pastelpainting,
New York, 1962.

Csoka István

Szélvihar a tavon, fekete-fehér fényképreprodukció, 34l

Téli táj, fekete-fehér fényképreprodukció, 34l.

Kora tavasz, fekete fehér fényképreprodukció, 36l.

Stephen Csoka: Pastelpainting
New York, 1962.

Csoka István

Fa tanulmány, fekete-fehér fénykép reprodukció, 37.

Fügefák, fekete-fehér fénykép reprodukció, 37 l.

Fák, színes, fénykép reprodukció, 38 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Görcsös, csomós galyak, fekete-fehér reprodukció, 39 l

Fésser, fényképről készült pasztell, fekete fehér reprodukció

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka Istvánt

Long Island-i fényképek, fekete-fehér reprodukciók.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962

Csoka István

Tengert ábrázoló tájkép elsodrott fával, egész táblán, fekete-fehér fénykép-reprodukció, 43 l.

Világító torony, fekete-fehér fénykép reprodukció. 44 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

13

Maine folyóparti sziklák, fekete-fehér fényképreprodukció, 45 l.

Homokbánya, fekete-fehér fényképreprodukció, 45 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting New York, 1962.

Csoka István

Utcasarok, fekete-fehér fényképreprodukció, 47 l.

Leamlott fal, fekete-fehér fényképreprodukció, 47 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Vízszintes vonalak, kompozíció, utcavágány részlet, fekete-fehér fényképreprodukció, 50 l.

Pastrészlet, fekete-fehér fényképreprodukció 52 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka Istvan 16

Ábrák, fekete-fehér fényképreprodukció, 53 l.

Zöld fény, fekete-fehér fényképreprodukció, 54 l

Tengeri kagylók és papír, színes, fényképreprodukció, 55 l.

Stephen Csoka: Pastel painting.
New York, 1962

Csoka István

Kaucsók és korsók, kompozíció, fekete fehér fényképreprodukció, 57 l.
Művirágok, színes tábla, fényképreprodukció, 58 l

Stephen Csoka: Pastelpainting
New York, 1962.

Csoka István 18

Üvegek és kaucsók, tanulmány, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 60 l

Őszi barackok és ecsetek, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 61 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962

Csoka István

Őszi borachok és ecsetek, kidolgozott pasztellrajz, fekete-fehér fényképreprodukció, 61 l.

Halak, csendélet, fekete-fehér fényképreprodukció, 62 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Gyümölcsök és diók, fekete-fehér fényképreprodukció, 63 l.

Gyümölcsök és konyhakerti növények. fekete-fehér fényképreprodukció, 3 kép, 64 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting. New York, 1962.

Csoka István

Álmodó ember, egész alakos, fekete-fehér fényképreprodukció, 65 l.

Tengeri kagylók, 2, fekete-fehér fényképreprodukció, 66 l.

Stephen Csoka; Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Kanál egy vizes pohárban, sekete-sehér sénykép reprodukció, 68 l.
Szőrme nyakravaló, sekete-sehér, sénykép reprodukció, 68 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Nőszírom vázában, fekete-fehér fénykép reprodukció, 69 l.

Hegedű öreg könyvekkel, fekete-fehér fénykép reprodukció, 70 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting New York, 1962.

Csoka István

Deszkák, fekete-fehér fényképreprodukció, 71 l.

Fakéreg, fekete-fehér fényképreprodukció, 71 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Állat koponya bársonyon, fehete-fehér fénykép reprodukció, 72 l.

Tengerpart jelenet, egész tábla, szines, fénykép reprodukció, 75 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Alakok rajz vázlat, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 76 f

Idézek, fekete-fehér fényképreprodukció, 77 f.

Stephen Csoka: Pastel painting.
New York, 1962.

Csoka István.

Lóbőrjek, fekete-fehér fényképreprodukció, 78 l.

két ballerina, fekete-fehér fényképreprodukció, 78 l.

Stephen Csoka: Pastel painting, New York, 1962.

Csoka István

28

Három ballerina, fekete-fehér fénykép-reprodukció. 79 l.

Vázlat, 5 perces kidolgozás, fekete-fehér fénykép reprodukcio (2db) 80 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Álló akt hóttal, fekete-fehér fényképreprodukció, 82 l.

Dikenő tőrcsök, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 83 l.

Stephen Csoka: Paperpainting, New York, 1962.

Csoka István

Jamie könyvet rínez, fekete-fehér fényképreprodukció, egész tábla, 86 l.
A csecsemő, fekete-fehér fényképreprodukció, 87 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting
New York, 1962.

Csoka István

Fejrajzok Jamieröl, fekete-fehér reprodukció, 881

Fejtanulmány, fekete-fehér reprodukció

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Fej tanulmány, 2 db, fekete-fehér fényképreprodukció, 90 l.

Három fej, tanulmány, fekete-fehér fényképreprodukció, 91 l.

Stephen Csoka: Pastel painting, New York, 1962

Csoka István

katonák csakkal, fekete-fehér fényképreprodukció, 93 l.

Önarckép, 2 fekete-fehér fényképreprodukció, 93 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka József

Cigarettázó lány, fekete-fehér, egész
alak, fényképreprodukció, 95 l.
Vörös haju nő, fekete-fehér fényképi
reprodukció, 97 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting,
New York, 1962.

Csoka József

Női fej, tanulmány, egész táblás fehér-fehér fényképreprodukció, 98 l.

Sikoltó lány, fehér-fehér fényképreprodukció, 99 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

György bácsi 2 fehete-fehér fény-kép reprodukció, 100 l.

György bácsi, színes, egész tábla fény kép reprodukció, 101 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting.

New York, 1962.

Csoka István

Fantom lovasok, egész tábla, fekete-fehér reprodukció 102 l.

Őszi napsütötte, egész tábla, színes reprodukció. 104 l.

Stephen Csoka: Pastel painting. New York, 1962.

Csoka István

A tékozló fiú, fekete-fehér reprodukció, 105 f.

Vigasztalás, fekete-fehér reprodukció, 106 f.

Stephen Csoka: Pastelpainting. New York, 1962.

Goka István

Anya gyermekével, fekete-fehér reprodukció, 106 l.

Lányok galambokkal, fekete-fehér reprodukció, 109 l.

Stephen Goka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Parkrészlet, sétány, ülő-járó alakokkal, fehete-fehér reprodukció, 111 l.

Kávehází jelenet, fehete-fehér reprodukció, 112 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Kisleány galambokkal, fekete-fehér reprodukció, 113 l.

Kertrészlet alakokkal, fekete-fehér, két táblás reprodukció, 114–114 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Juhok, tanulmány, fekete-fehér, egész tábla reprodukció, 1161

Lovak, tanulmány, fekete-fehér egész tábla reprodukció. 1171

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Párosan felvonuló gyerekek, egész tábla, fekete-fehér reprodukció, 118 l.

Vágtázó lovak, egész tábla, fekete-fehér reprodukció, 119 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

"Ilo", galombokat etető gyerekek, egész tábla, fekete-fehér reprodukció, 120 Ft

Férfi akt, háttal, fekete-fehér, egész tábla reprodukció, 121 p.

Stephen Csoka: Pastel painting, New York 1962.

45

Csoka István

Felnőtt gyerekekkel, tanulmány, egész tábla, fekete-fehér reprodukció, 122 l. –

Alak gyerekkel, tanulmány, fekete fehér reprodukció, 123 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Fekvő oroszlán, vázlat, lehete-lehér reprodukció, 124, l.

Játszadozó gyerekek, vázlat, lehete lehér reprodukció, 124 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting.
New York, 1962.

Csoka István

Felnőtt-gyerekek kertben, vázlat, fehér-fehér reprodukció, 125 Ft
Háttal álló nőstény akt, tanulmány, fehér-fehér reprodukció, 125 Ft.

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

Csoka István

Két fekvő vadállat, vázlat, fekete-fehér reprodukció. 126 l

Fekvő himoroszlán, fekete-fehér reprodukció, 126 l.

Stephen Csoka: Pastelpainting

New York, 1962.

Csoka István

49

Parkrészlet, ülő-jóró alakokkal, fekete-fehér reprodukció, 1271.

4 korlátnak támaszkodó kisfiu, egész tábla, fekete-fehér reprodukció, 1281.

Stephen Csoka: Pastelpainting New York, 1962.

Csoka István

Barítálapon; váza virágokkal, gyümölcs, ujság, színes egész tábla reprodukció

Stephen Csoka: Pastelpainting, New York, 1962.

MDK

Csóka István

Képzőművészet 1928. II. évf. 6. sz. 11. l.

Csóka István festőművész

Alvó nő

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Mücsarnok

MDK

Csóka István

Rézkarcokat és két szénrajzot állitott ki a Magyar Rézkarcolók Egyesülete kiállitásán.

Cikk: A Magyar Rézkarcolók Egyesülete Kiállitása.

Képzőmüvészet, 1931. 96.1.

MDK

Csóka István, festöm.

Fekvö nöi akt. olf. Jelz.

Árv. K.zl. 1937.4.rk.sz. 2o.l.

MDK

Csóka István, festöm.

Csendélet. Olf.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.2e.-jan.17. Kat. 21.l.

MDK

Csóka István

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

ténete

MDK

Csóka István, festö

Öreg harangozó és párja. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

CSÓKA István

KÓTAI József: Csóka István festményei. =
Magyar Nemzet, 1992. október 30. 11.

Veress Ferenc 547, 1413
Vermes György 1588
Vermes Zoltán 2352
Vermes Zsuzsa 49
Verő Mária 812
Vertel Beatrix 2376
Vető Béla 1689
Vető János 2132
Vezér Erzsébet 1360, 2241
Vida, Georghe 1367
Vida Győző 2377
Vida Mária 165, 554
Vidor Emil 1414
Vidor Ferenc 1586
Vidovszky Béla 2378
Viga Gyula 1141
Vigh Tamás 1905, 2379
Viorelli, Giancarlo 844
Villangó István 1314
Vilt Tibor 2380
Vincze Balázs 2381
Vincze Lajos 2382
Vini, Sebastiano 221/3
Viniczai István 11, 33
Vincze Géza 2067
Vinkó József 2383
Viola József 2361
Violet le Duc, Eugéne Emanuel 292
Visy László 1999
Vitéz János 765
Vitruvius Pollio 141
Vizz László 833
Vizkelety András 469, 769, 786

Csóka István M.D.K.

Gárdonyban született 1897-ben. A barcelonai világkiállitáson 1929-ben bronz érmet nyer; 1933-ban pedig a Balló dijat. Eddig összesen huszonnégy különféle kitüntetést és dijat kapott. A budapesti képtártól kezdve, London, British Museum és egyéb muzeumokon kivül még a Metropolitan Museum-ban találhatók müvei.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 59.p.

MDK

Csóka István

Falu bolondja c. munkája elismerő oklevelet kapott

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 65.l.

MDK

Csóka István

Művével résztvett a Munkácsy céh kiállitásán.

Művész-Élet, 1933.II.5-6.sz. 9.l.

Csóka István,festőm.

aktja ennek a teremnek egyik legtovább szemlélt képe.
Nagy képességek ígérete.

A IV.-VI.terem megannyi elismert művész munkáját mutatja be.

A Mű-csarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet.1932.48.sz. 64.l.

MDK

Csóka István

Képzőművészet 1931. 41. sz. 144.l.

MDK

Csóka István, graf.

lapjain finom hatásokra törekszik, melyeken meglátszik a művészet iránti szeretete.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet -művészetünk fejlődése. - Képzőművészet. 1934. 77.sz. 200,201.l.

Csóka István

Akt. Mgt.

Kégnér.Párn.1934.évi téli kiall.tárgym.
Jan.4 - Febr.11.

MDK

Csóka István

János bácsi, olajf.
Kipacsek, olajf.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ kiáll.1930.Munkácsy-Céh.kat. 18.1.

MDK

Csóka István

Három téli kiáll. Füleky J.: N. Szal. Művész-Élet
1933.II.2.sz. 4.l.

Csóka István.

Az Ernst muzeom kiállitást rendezett müveiből 1930-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Csóka István

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 70.l.

MDK

Csóka István

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

MDK

Csóka István

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

M.D.K.

Csóka István

"Pirossapkás lány" c. képének repr.-ját bemutatja a lap a "Fiatal Müvészek Kiállitása a Mücsarnokban" c. közl. keretében.

Szinházi Élet. Bp. 1933. szept. 24-3o.
XXIII. évf. 4o. sz. 24-3o.

.

Csóka István

Művével szerepelt a szinyei-társaság kiállításán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 11.sz. 144.lap

MDK

Csóka István

Önarckép

Három téli kiáll. Csallóközi Farkas L.: Műcsarnok.
Művész-Élet 1933. II. 2. sz. 3.l.

Csóka István

Szegényember ebédje, gipsz

Falúbolondja

Vihar, rézk.

Falubolondja, olaj

Rózsika, olaj

K. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.

9 l.

MDK

Csóka István

Szeptember, Vásár
Marika, rézk.
Beszélgetés, "
Poros ucca, "
Pásztor, "
Halászok, "
Krumpliszedés,"

M.Rézkarcolómüvészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 7 l.

MDK

Csóka István

Hómunkás, rézk.
Hajléktalanok, "
Végtelen a hazavezető ut, rézk.
Józsefet eladják
Árvák, rézk.

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 7 l.

MDK

Csóka István

Fer.József koronázási jub.dij. Képzőművészet, 1928, II.évf. 12.sz. 172 l.

Csóka István

Vásár, olaj

Töprengés, olaj

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 1o 1.

oromfalas, 2 ablakán barokk kovácsolt-

MDK

Csóka István

Krumpliszedés, rézk.

Krumpliszedők, olaj

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 10 1.

1+2+1 tengelyes, épült a kapu fe-
ben. Bent stukkós mennyezetek.

vv. Eger, 1937, 66 l, képpel -

MDK

Csóka István

Fekvő női akt, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

2o l.

MDK

Csóka István

Csendélet, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.

7 l.

MDK

Csóka István

Alvó nő, of.

Fiatal művészek kiáll. Wien. 1933. szept.

7 l.

MDK

Csóka István

Pihenő bakák, paszt.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. lo l.

MDK

Csóka István

Akt, paszt.

Karaván, "

Akv. és paszt. kiáll. M.Szal. 1932. máj.
6 l.

MDK

Csóka István

Képzőműv.Főisk. grafikai gyűjt. 2.kiáll. 1943.jun.

7 l.

MDK

Csóka István, sz. 1897

Kutnál, rézk.

A falu bolondja,"

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943.jun.
11 l.

MDK

Csóka István

Piros-sapkás leány, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.
8 l.

MDK

Csóka István

Akt, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

8 l.

MDK

Csóka István

Pipacsok

Munkácsy máj. céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc. 8 l.

MDK

Csóka István

Cigányok

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 7 l.

Csóka István festő

Ért. 1928

MDK

Csóka István

Akt

Árva leány

Neuk. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

14 l.

Csóka István, festö

szereplésével kiérdemelte, hogy nevét külön emlitsék.

Tárlatok. Tavaszi Szalon. Szinnyei Társ. rendezésében. "Képzömüvészet" 1928. lo.sz. 132 l.

Csóka István xxxx

Delelő

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 23 lap

Csóka István

Grafikusnak indult, később a pasztellhez fordul.

Szegények , pasztell

Őszi táj "

Akt "

Strand "

Csavargó "

Velencei tó "

Ebédosztás "

Ernst Muzeum Kiállitásai XXIII. csoportkiállitás katalogusa 7 lap 1931.

Csóka István

Cigányfiu, pasztell
Szerelem, "
Hajnali vándorlás, pasztell
Tanulmányfej, "
Őszi táj "
Ülő nő "
Ősz "

Ernst Muzeum Kiállitásai CXXIII. csoportkiállitás katalogusa 7 lap, 1931.

Csóka István

Jelmezes leány /a székesfőváros pasztell
dijának nyertese

Aktok, pasztell

Ernst Muzeum Kiállitásai CXXIII. csoportkiállitás katalogusa 7 lap 1934

Csóka István

Pihenő bakák, pasztell

A magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX.kiállitása, 1922.Nemzeti Szalon katalogusa

Csóka István

Koldusok, grafika

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 9 l.

Csóka István

Beszélgetés, Pestre.

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 7 l.

Csóka István

Kocsmában, grafika

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 8 l.

Csóka István
Őszi táj, olaj
Városliget, "
Öregasszony, "

O.M.Kir.Képzőmüv.Főisk. kiáll. 1924. 4 l.

Csóka István
Vizhordó nő, rézk.
Rőzseszedés, "
Vihar, "
Balaton partján,"

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Csóka István
Félakt, olaj

O.M.Kir.Képzőműv.Főisk. kiáll. 1924. 4 l.

Kogutowitz Lajos: A m.térképészet multja, jelene és jövője. Bp. 1929.

Csóka István
Jegenyés táj, olaj

O.M.Kir.Képzőmüv.Főisk. kiáll. 1924. 4 1.

Csóka István
Önarckép, rézk.
Bucsu, "
Vasárnap a Zugligetben, rézk.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Csóka István

New Yorkban él. Jólismert rézmetsző.
A New York-i Porson elnevezésu tervező
iskola művészeti előadó-felügyelője.
Címe: 349 Evergreen Ave., Brooklyn 21,
N.Y.
Fehete Morton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 l
61 l.

Stephen Csoka

Mühöslik: USA, New York City, Parsons School of Design, 410 East 54th Street (22);— rajzot és festineket tanít.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966 I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 545 l.

Csoka, Stephen

Fertő.

349 Evergreen Ave., Brooklyn 21
(N.Y.)/USA

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é. n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill.

Csóka István

Delelő

Munkácsy-Céh I. kiállítás. Nemz. Szal. 1928. nov.

23 l.

Csóka István
Tanulmányfej

Ernst-Muzeum CXXXi. /Jubiláris/ kiállitása.
1932. május 13 l.

Budapest, 193 6. IV. 20. 63

nla.

szágos Bizottsága

H.

etéről hazánkban	P	—	50
styl fogalma		—	50
	"	2	—
101 éves özv.	"	3	—
lyi Kápolna	"	10	—
654.		P 16	—

Csóka István

Fürdőzők

Ernst-Museum CXXXI. /Jubiláris/ kiállítása.
1932. május, 13 l.

M. K. MISKOLC

rálására, e nemes cél érdekében dijta-
ügyigazgatóság rendelkezésére. Ez ügy-
s Országos Bizottság épitészeti szak-
ügépitész, kormányfőtanácsos figyelme
által időközben már összegyüjtetett
vizsgálva azt a várból eredőnek s
almasnak találta.

Tisztelettel jelenti a m.kir.erdő-
őr-Tapolcai Fürdő R.T. által dijtala-
észt faragott kő /:főképen vegyes szi-
sége 28 /:Huszonnyolc:/ ürm3-t tesz
g csekély költséggel - ürm3-kint 1.
ár kertjébe szállitatta és ott kész-

Csóka

festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Erősen rajzos figurái érdekes lapok.

8 órai Ujság
1931.III.22.

Csóka István

grafikus

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Élettől duzzadó formalátásának hangulatos kifejezésében kivánhat egyéni elbirálást.

Esti Kurir
1931.III.24.

Csóka István

grafikus

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyes lőtének kiállitása . Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Igen erős tehetségü fiatal.Rézkarcain a bravuros technikát mély tartalmasság jellemzi.Ilyen a Végtelen a hazavezető ut/hazafelé tartó oroszországi foglyok/ - az Árvák - a Hajléktalanok - a Krumpliszedés/Millet-szerü/ - a Pásztor.

Pesti Hirlap
1931.III.22.

Csóka István

Szerepelt a művészcsoportok műkiscsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Csáka.

A Műcsarnokban a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán grafikai munkája szerepel.

Pesti Napló, 1924. Máj. 20.

Csóka
festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel -
finom gyermektanulmánya

Magyarság 1931.XII.20.

Csóka István

Rudnay Gyula tanítványa,

Rajzai szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujság, 1928. Máj, 20.

Csóka István

Olgyai Viktor grafikai osztályán

Munkája szerepel a Képzőművé-
zeti Főiskola növendékeinek
kiállításán, a Műcsarnokban

Budapesti Hirlap, 1928. Máj. 20.

Csóka.

Olgyai nőrendéke.

Rézkarca szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. Máj 20.

Csóka István.

Rudnay Gyula növendéke

Festménye szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap, 1928. Máj. 23.

Csóka Gitta

Rudnay Gyula tanítványa.

Tájképe és kompozíciója részeként a képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság 1924. Máj. 20.

Csóka István.

A Ferenc József jubileumi ösztöndíj pályázaton műnével szerepel, a Műcsarnokban.

Pesti Napló, 1928. jún. 14.

MDK

Csóka István festő

M. táj- és életképkiáll. 19-20. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Csóka István

Déli pihenő, r.

Ivó munkás, r.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. Mücs. 1927. jan.

Csóka István
festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállítása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

Csóka István

Művei, a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

N.U.932.V.1.

Csóka István

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi Tárlatán.

N. M. 1931. IV. 26.

Csóka István

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Csóka István.

„Falu bolondja" c. műve és két vézkarca szerepel a Nemzeti Szalonban lévő Szinyei-Merse Pál-Társaságának kiállításán. (említve)

Pesti Napló, 1927. márc. 25.

Csáka István.

„Falu bolondja" c. képe szerepel a Szinyei-Merse Társaság tavaszi szalonjának második kiállításán.
(említve)

Esti Kurir, 1927. márc. 27.

Csóka István.

Gyermekképe szerepel a Szinyei-Társaság Tavaszi Szalón második kiállításán. (emlitve)

Az Est, 1927. márc. 25.

Csóka István.

„Falu bolondja" c. művét és néhány rézkarcát állította ki a Szinyei-Merse Társaság termében, a Nemzeti Szalonban. (multitue)

Pesti Hírlap, 1927. márc. 25.

Csóka festő

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

M.932.IV.29.

Csóka István

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

P.H.932.IV.29.

Csóka István

"Akt" c. műve a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

M.932.V.29.

Csóka István

"Akt" c. műve a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

M.932.V.20.

Csóka István

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

B.H.932.V.29.

Česká letuvňa

Csóka István

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarel és pasztel kiállitásán.

N.U.932.V.31.

Csóka István

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarel és pasztel kiállításán.

N.U.932.V.31.

Csóka István

Alkotása, az Ernst-Múzeum jub. kiállitásán.

P.H.932.V.29.

Čaŭka Latvėn

Csóka István

Szerepelt a Képzőm.Társ. tav.tárlatán.

M.U.932.IV.24.

Cedīna Latvijā

Csóka
festőművész

Műcsarnok Téli Tárlata - képével szerepel. -
Kislányfej.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Csóka István festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

Csóka István festőművész

Ernst-Muzeum CXXIII.csoportkiállitása.Képével vesz részt

Pesti Hirlap 1931.XII.15.

Csóka István festőművész

Ernst-Muzeum CXXIII.csoportkiállitása - képével vesz
részt

Pesti Hirlap 1931.XII.22

Csóka István festőművész

Erns-Muzeum Csoportkiállitása - képével vesz részt

Az Est 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Ernst-Muzeum csoportkiállitása - képével vesz részt "Szerelem","Ülő nő" egy pomps tanulmányfej,sok finom tákjhangulat.

Pesti Hirlap 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Csoportkiállitás Ernst Muzeumban - képével vesz részt
Paszteljein erősen érzik grafikai hajlandósága és már
elismert multja. Fágurális dolgainak kissé konvencioná-
lis édességét ellensulyozza egyéb lapjainak frissesé-
ge.

8 órai Ujság 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Csoportkiállitás az Ernst Muzeumban - képével vesz részt. Ezuttal pasztellben hoz meglepetést. A zsiros kréta teljesen olaj hatásu alkalmazása, az élő szinek hiánytalan megmaradását, a bársonyos, meleg, a lehelet-szerü tónusok érzékeltetését kevés esetben láttuk i-lyen öntudatos, célirányos alkalmazásban.

Esti Kurir 1931.XII.15.

Csóka István festőművész

Erns-muzeumban festők és iparművészek kiállitásaképével vesz részt

Magyarország 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Csoportkiállitás az Ernst-Muzeumban - képével vesz részt.

Magyarság sl931.XII.23.

Csóka István festőművész

Ernst-Muzeum csoportkiállitása - képével vesz részt.

Nemzeti Ujság 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Ernst-Muzeum csoportkiállitása - képpel vesz részt

Nemzeti Ujság 1931.XII.15.

Csóka István

festőművész

Ernst-Muzeum uj csoportkiállitása - képével vesz részt

Pesti Napló 1931.XII.13.

Csóka István festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.IX.20.

Csóka István

Alkotása a clevelandi muzeum grafikai kiállitásán.

Est, 931. IV. 22.

Uz'ka Latvia

Atlieku Jums elsevjamu muzeju greizsirdīgi sirdī-
gu.

Rīt, 23.IV.22.

Csóka István

Alkotása, a Szinyei Társ.tav.tárlatán.

Ujság, 931.IV.5.

Csóka István

Alkotása, a Szinyei Társ.tav.tárlatán.

Ujság, 931.IV.5.

Csóka István

"Tájkép" c. műve a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

N.U.931.IV.5.

Ce^ka Latvia

"Te^ji^p^ c. mive a Saingyel Te^xs. tav. tetjate^n.

M.U.?:.IV.5.

Csóka István

P.H.933.IX.10.
M.933.IX.10.

Fiatalok a Műcsarnokban.

Az őszi művészeti idény meglepetéssel szolgál. Műcsarnoki kiállítással kezdődik.

Még ujabb meglepetés az, hogy ezuttal odakünn csakis a 40-ik életéven aluli fiatal művészeké a szó.

Most lemaradt a *Nemzeti Szalon*, de csak azért, mert ott nagy átalakitási munkálatok folynak s az első kiállitás október közepén lesz a Szinyei-Merse Társaság szereplésével. Lemaradt az *Ernst Muzeum* is, de ez mint muzeum tulajdonképen már meg is szünt, mert értékes művészettörténeti anyagát átvitték a Nemzeti Muzeumba. Uj tárlatának műsorát pedig még nem tudjuk.

A magyar képzőművészet első szereplése tehát most a Képzőművészeti Társulat hajlékában történik.

Fiatalok kiállitása.

És fiatalságunk megértette ennek jelentőségét, mert sok ambicióval lépett föl. Ebben a szereplésben különféle törekvések érvényesülnek.

Művész ifjuságunk egy része a legmerészebb ujitásokig modern akar lenni. Fantáziáját és törekvéseit szabadon ereszti, mint a puszták száguldó csikóit. Másik része a modern festői törekvésekben művészi finomságokra helyezi a fő sulyt. Életre kel ujra a neo-klasszikus és romantikus irány, mely évszázadok óta a századok első harmadában jelentkezik. Sokan megmaradnak a tiszta természetlátás utján, becsületes naturalisták es impresszionisták. Viszont egészen háttérbe szorul a történelem festése, a vallásos-piktura pedig az egyház támogatásából él. Uj életerőre kap a népélet festése, mely különben is örökös kincsesbányája a képzőművészetnek. A magyar népélet páratlanul pazar dekorativ bőségét és ötletgazdagságát eléggé bemutatta a „*Gyöngyösbokréta*“ tüneményes szereplése. Bár az is igaz, hogy ennek életrekeltéséhez olyan vérbeli piktor tehetség, mint *Paulini Béláé*.

Szóval fiatalságunk számára nagy az érvényesülés bősége. Hátha még a műpártolásban is ilyen bőséges része lenne!

*

Hétszázötven beküldött műtárgyból kétszázhetven került kiállitásra hat teremben. Ehez képest a kiállitott anyag igazán válogatott.

Az első nagy teremben muzeális értékek *Csóka István* női aktjai. Az egyik az „Alvó nő“, a másik akt fejjel lefelé, skurzban, Csók István „Műteremsarok“ c. képének aktjára emlékeztetve. A két név között csak az „a“ betü a különbség, de művészet dolgában is a fiatal mester közel jár ideáljához. Női testein lehellet finom a hus, szinharmóniája lágy szinek zenéje, rajzban is kitünő. Sok szépség van *Kováts Árpád* női aktjában, egészen elzöldült hussal festi *Pohárnok Zoltán* „Fürdő nők“ c. aktjait. Zöld fényvisszaverődés száz százalékig.

A tárlat egyik kimagasló biblikus vászna itt *Mezey Arthur* „Angyali üdvözlet“-e, sok poézissel átszürve. Nagyon szép képmás *Mailinger Dezsőtől* édes anyja arcképe, finom szürkék jellemzik *Fenyves Edith*, „Ami elmult“ cimü női képmását, igen jól sikerült *Andrik Valériától* Dany Baba világbajnoknő fehér dresszes portraitja. Szép szines képmás *Gulyás János* „Nyári délután“ olvasó nője. *Kapussy György* „*Szegénység*“ c. vásznán akadémikusan festi meg az erősen hangsulyozott nyomort. *Udvary Pál* két szines tarka vásznán a sióagárdiak üditően szép népviseletét látjuk, *Mihály Gyula* „Templomba menők“ c. vásznán lágy tónus enyhiti ezt a tarkaságot.

Tájképekben feltünnek *Kézdi-Kovács Elemér* szelid humorral élénkitett tájai („Ballada“, — „Csatornán csónakázók“), — Napsütéses virágos táj *Neogrády László* „Öreg almafák“ c. vászna, karakterben kitünő tőle az édesatyja képmása.

Szánthó Mária nevét itt egy virtuózan megfestett félakton látjuk, a „Vágy“ — érzékiségével, nagyobb aktja: a „Vénusz születése“, (a monda szerü kagylóból). — *Molnár Géza* „Fekvő aktja“ rajzban finom, szineiben tulsok a barna, — *Rossner Károly* „Erdő szélén“ álló aktjának husán egészen fekete az árnyék. — *Gecse Árpádtól* „Napsütésben“ cimmel sikerült plein-airt látunk, ifj. *Czene Béla* „Bessy fehér ruhában“ c. képmásán kedvesek a belekarcolások, *Kern Andor* „Manci“-ja és feketepiros női képmása friss, *Bánovszky Miklóstól* dr. *Gombár* képmása és *Lühnsdorf Károly* olajfestésü portrait-feje akadémikusan komoly dolgok. Nagyobb kompozició *Hollós Endrétől* a „Csilledöntők“, — rajzban igen jó, szinben frissebb lehetne. Megemlitendők még *Timon Andor* és *Csengeri Ibolya* munkái.

A tájképek nagy sokaságából kiválnak *Halasi-Horváth István* szép pasztelljei („Tavasz a Rózsadombon“, „Októberi esős nap“, Friss hó Szentendrén“), *Csallóközi-Farkas Lőrinc* városszéli képei („Nyomortanya“, „Sikátor“), *Nádasdi-Sárközy Elemértől* a „Tátrai havas csucsok“, „Kilátás műtermemből“, *Breyer József* „Téli patakpart“-ja, *Gál János* kis tanulmányai, *Boldizsár Istvántól* „Vihar a város fölött“, *R. Reissmann Gizella* „Juliusi est Balaton-Fenyvesen“, c. szép akvarellje, *H. Lovass Piroskától* a „Ponte Vecchio“, *Jordán Miklóstól* a „Szénaboglyák“, *Hatvani Perlusz Gyula* „Hidegkuti táj“-a, vitéz *Pataky Ferenctől* a „Krisztina-téri templom“ és tempera tájrészletek. A vizfestésü tájképek tömegében muzeális értékek *Hende Vince* és *Diósy Antal* whistleresen egyszerü balatoni sorozatai, *Nagyenyedi-Jeney Zoltán* szép Balatonmenti részletei („Olasz avangardista tábor“, „Hullámverés“, „Alkony a vizen“), *Szautner Lajos*, *Haffner Jenő* és *Szamossy Miklós* városrészletei, *Gallia Andornétól* „Mallorca strand“-ja, *Lady Wittenberger Magdától* az „Alkony“, *Komjáti Gyula* vihar-hangulatai (rézkarcban).

A rajzok között *Lühnsdorf Károly* elismert mesteri képmásai mellett is feltünik *Balogh Margit* igen finom női feje, *Molnár József Antal* szénrajz-fejei, *Emanuel Béla* „A lélek elszáll“ c. krétarajza, dr. *Darabné Varga Edith* szines meseképei, *K. Nagy Sándor* naiv, szines tussa, a: „Toborzó“.

Szoborművekben a tárlat gazdag. Sok fiatal tehetség mutatkozik be. A második teremben három szép női akt: vitéz *Szabados Bélától* az „Őszinteség“ (igen szép pózzal) és *Buzy Barnabástól* a „Fatime“ és a „Kutfigura“ (klasszikus pózokban). A harmadik teremben *Homokay József* barokkos poézissel mintázott „Madonná“-ja és „Gerelydobó“-ja, *Boldogfai Farkas Sándor* „Rakodó munkás“-a nagyobbstilü alkotások. A finomabb fejek egész sokaságát látjuk a termekben: *Antal Károly*, *Varga Ferenc*, *Csucs Ferenc*, *Gerő Gyula*, *Baksa-Soós György*, ifj. *Zölley Gyula*, *Tamássy S. Gyula*, *Guhrauer Frigyes*, *Mikus Sándor*, *Kovács Panni*, *N. Haich Erzsébet*, *Lukács Irén*, székelykereszturi *Horváth Árpád*, ónozó *Németh Lajos* kezeiből; — szép figurák: *Orbán Józseftől* („Magyar gazda“), *Gaádi-Kaiser Lajos* („Toldi a bikával“, „Kubikos“), *Juhász Gyula* („A magány“), *Izbégi-Villám Rózsa* („Munkás“), dr. *Taschekné Csulyok Margit* („Leány korsóval“); — érmek és plakettek: *Merényi I. Gina*, *Madarassy Walter*, *Székely Móric*, *Papp József*, *Zombori Kiss István* művei.

A kiállitást a Képzőművészeti Társulat *buzditásul* rendezte.

Hogy a műbarát-közönség is résztvesz-e a buzditásban?

Vérmes reményeink nincsenek.

Kézdi-Kovács László.

Polónyi Dezső temetése. Baloldalt: gy

Polónyi Dezső temetése.

Rendkivül nagy részvét mellett temették el pénteken délben *Polónyi Dezső* volt országgyülési képviselőt, a kiváló ügyvédet és publicistat. A társadalom minden rétegéből számosan jöttek el jóbarátai, tisztelői közül végtisztességére, hogy utolsó bucsut vegyenek tőle. A Kerepesi-temető halottasháza előtt már délelőtt fél tizenkettőkor gyülekezett a gyászoló-közönség. Az elsők között érkezett az elhunyt családja és rokonsága; könnyekig meghatott mindenkit, amikor a ravatalhoz érkező 80 éves édesanyja, *Polónyi Géza* volt igazságügyminiszter özvegye ráborult korán elhunyt fia koporsójára. Ott voltak továbbá az elhunyt fivére, *Polónyi Gyula* és nővére, dr. *Boronkay Dénesné*. A nagyszámu gyászoló közönség

nataru Magyarország függetlensége érdekében volt.

A budapesti honvédek

Kisasszonynapján tartotta meg közös ezredünnepét Budapest két volt háziezrede: az 1-es honvéd és az 1-es népfelkelő gyalogezred. Régi hajlékában, a Ferenc József gyalogsági laktanya udvarán gyülekezett már a korareggeli órákban a két ezred volt tisztikara és legénysége. A jelenlegi 1-es honvédgyalogezred tisztikara élén *Paravicini Jenő* ezredessel fogadta az érkező veteránokat, akik sorban és rendben álltak fel zászlóalj-alakzatban, mint régente. Felvonult a frontharcosok százada is zászlóval, valamint a volt cs. és kir. 32. gyalogezred hadviseltjeinek egy civilruhás százada. Az előkelőségek a szabadban felállított tábori oltár előtt foglaltak helyet. Megjelentek többek között *Scholtz* tábornok, a budapesti vegyes dandárparancsnokság képviseletében, *Antal István* miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, *Samarjay Lajos* MÁV elnökigazgató, *Staub Viktor* tanácsjegyző a polgármester képviseletében, *Bezegh-Huszágh Miklós* ny. főkapitány, *Lednitzer Sándor*, *Bihar Elemér* tábornokok, vitéz *Sólyomváry Kálmán*, *Dereiánó Ödön* és *Bartóffy Miklós* ezredesek.

Tiz órakor fegyverbe lépett a laktanyaőrség, a kürtökön megszólalt a diszjel, a honvédzenekar a Himnuszt játszotta és az arcvonal előtt elvonult az 1. honvédek muzeumban őrzött régi hodilobogója. Néhány perc mulva ujra felhangzott a diszjel: megérkezett *József* királyi herceg, tábornagy, aki elvonult a csapatok arcvonala előtt és fogadta a jelentéseket. Ezután csendes tábori misét mondott *Mátéffy Viktor* pápai prelát s-prépost, az 1. honvédek volt tábori papja, aki mise után prédikációt tartott. Utána *József* királyi herceg, tábornagy intézett lelkesitő szózatot volt katonáihoz, megkoszoruzva a régi honvéd-

ezred régi zászlaját, elől Bartha Lajos altábornagy j jobbol

Csóka István

Alkotása a Szinyei Társaság tav.tárlatán.

P.N.931.IV.5.

Са'ка latvāņ

Csóka István.
fatőművész

Karácsonyi kép- és zabarkiállítás
nyílt meg Váci út 35. a. alatt, melyen
műve szerepel

Magyarság, 1927. dec. 22

Csóka István, festőm.

amlitésreméltó.

A N. Szal. tav. tárlatán szerepel.

? 932. VI. 19.

Csóka István

jó mundzával járul hozzá a Nemz. Stal. szezonzáró kiáll. – művészi érhelemben vett magas nivójához (rézkarc)

Dékány András
M. 932. VI. 19

Csóka István, festőm.

művei a kiáll. legjobb darabjai
közé sorolnak.
Tavaszi tárlat a N. Szal.-ban.

(m. o.) N. U. 932. VI. 19.

Csóka István, festő

öreg Lázaspárja komoly, leszűrődött mű a Nemz. Szal. tavaszi évadzáró tárlatán.

P. H. 932. VI. 19

(f. 1.)

Csóka István.

Műve szerepelt a Károlyi-palotában rendezett kiállításon, melyet az árvízkárosultak javára rendeztek.

Magyarság, 1926. ápr. 1.

Csóka István.

Az árvízkárosultak javára a Károlyi-palota két termében kiállítás nyílt meg, melyen kompozíciója szerepel. (említve)

Budapesti Hirlap, 1926. márc. 25'

Nóbra Istvánt.

Az árvaszámvatak javára a Kisolyi-
palota ezt termelen hidelitán nyílt
nap, melyen kompozíciója vesepel.
(multbo)

Budapesti Hírlap, 1926. márc. 25.

Csóka István festőm.

említésre méltó.
Tavaszi tárlat a Nemz. Szalonban.

-io. M. O. 932. VI. 19.

MDK

Csóka István

Varga N.L: Ismertető a művészi grafikához. Bp.1943.

MDK

Csóka István

5 mü

Second International Exhibition of Prints. The Print Club of Philadelphia, 1929.

MDK

Csóka István

e.a: Fiatal művészek kiáll. Ujság, 1926. márc.24.

MDK

Csóka István

3 rézk.

Ivó munkás

Tájkép

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926.szept.
6 l.

MDK

Csóka István

Vihar a pusztán, rézk.

Mohács emléke. Brust Muz. 84.kiáll. 1926.szept.

6 l.

MDK

Csóka István

Boszorkánytánc, rézk.

Mohács emléke. Ernst Muz.84.kiáll. 1926.szept.
6 l.

MDK

Csóka István

Falu bolondja, festm.

Mohács emléke. Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.
8 l.

MDK

Csóka István

Öreg malom, rk.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926.szept.

14 l.

MDK

Csóka István

Tiszapart, festm.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.
16 l.

Czóka István.

Sórai Ujság.
1930. I. 8., 11.
(:Kritika.:)

Csóka István

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

NM. 1932. XI. 3

Csóka István

Alkotásával szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

N.U.930.IX.21.

Csóka István

A Balatoni Társaság kiállitásán vett részt
müveivel a Nemzeti Szalonban

P.N.93o.IX.21.

Csóka István

Szerepelt a [illegible]
[illegible] tárlatán.

PH. 1933. 10. 19.

Csóka István

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

EK 1932. XII. 25.

Góra István

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

NN 1932. XII. 25.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-mú-
zeumban.

Újvidék 1930. I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

PM 1930. I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-Múzeumban.

Vh 1930. I. 17.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

Reggel 1930. I. 7.

Csóka István

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére szánt bronzérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Csóka István

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton a metszetek és grafikai müveknek szánt
bronzérmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.11.9.

Csóka

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.

Grafika

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Csóka István

A barcelonai Arte Moderná-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére kitűzött bronzérmet nyerte.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Csóka István

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

PSL. 1932. XII. 25.

Csóka István

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

MH. 1932. XII. 28.

Csóka István

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

ch. 1922. XII. 28.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

M. O. 1930 - I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

BH 1930. I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

M. 1930. I. 5.

Kóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

dr. K. 1930. I. V.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepel az Ernst-múzeumban.

Ernst 1930. I. V.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

NM 1930. I. 9.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

EK 1930. I. f.

Csoka István

Csoportkiállításon szerepelt az Ernst-múzeumban.

Nk 1930. I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon nevelpelt az Ernst-múzeumban.

PK. ~~[illegible]~~ 1930. I. 5.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepel az Ernst-múzeumban.

Est 1929. XII. 29.

Csóka István

Csoportkiállításon szerepel az Ernst-Múzeumban.

Pfe. 1939. XII. 29

Csóka István

Csoportkiállításon szerepel az Ernst-múzeumban.

Ma 1930. I. 4.

Csóka István

festőművész

Munkácsy-cén kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyarság
1933.III.19.

Csóka István

Művével szerepelt a a Nemzeti Szalónban a
Balatoni Társaság negyedik képzőművészeti kiáll.-án.

Az Est, 930.IX.21.

Csóka

festőművész

Munkácsy-céh kiállításon - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

8 órai ujság
1933.III.19.

Csóka

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Nagyar Hirlap
1933.III.19.

Csóka István, festö

37. Szürke nap. Pasztell.
38. Evezösök. "
39. Utolsó sugarak. "

Nemzeti Szalon.- A Balatoni Társ. IV. kiáll.
Bp.193c.szept. Kat.

MDK

Csóka István, festö

Fekvö möi akt. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt. 4. rk.sz. 28.1.

MDK

Csóka István, festö-graf.

Rudnay Gyula tanitványa. Rajzával szerepel.

(e.a.)
A Képzömüv. Föisk. növ. kiáll. -Mücs.
Ujság. 1928 máj. 20. 22.1.

M.D.K.

Csóka István. /1897-

883. Pásztor. Rézkarc. 26x20 papir.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
62. l.
MŰMOK. Bp. 1952.

MDK

Csóka, István

Tájkép kocsival, rk.

Árv. Csarnok 104. aukc. 1942. máj. 6. 1.

MDK

Csóka István

Boszorkánytánc, rézk.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 31. l.

osszu Tekaros tollat vett ki a ki-
volt, a mellyet Sánta Mátyásné ma-
llyel hánt, az után a Párnát be var-
a fekütt semmi nyavalyája nem lett.[143]
perből tudjuk: "A fatens egyebet nem
appal Répási Pálnét, a midőn nagy
ban volt volna, czérnábul csinált
gyapjuval együtt; először a tollst
jut, melyet mindjárást megégettek.
ron Répási Pálné a száján kivetette
között, hogy Kovács Istvánné paradi-
okat enni."[144] 1755. évi aradmegyei
.ő benne halálos kötés volna és a
t."[145] 1756-os biharmegyei per tanu-
a tovább nem fájt, hanem a belső ré-

Csóka István MDK

Falu bolondja, rézkarc

Szegények ebédje, rézkarc

Déli pihenő, rézkarc

Tájkép, rézkarc

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Csóka István MDK

Erdélyi Tiborné, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Csőka István MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Csóka István MDE

Déli pihenő

Ivómunkás

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

MDK

Csóka István

Magyar Művészet 1930. 58.l.

Csóka István

MDK

Ligeti részlet, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Csóka István, festőm.

425. Eső után.

Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 23. l.

MDK

Csóka István

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

MDK

Csóka István

Művével szerepelt a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Csóka István MDK

Ivó mezei munkás, rézkarc

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Csóka István

MDK

Boszorkánytánc, rézkarc

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Csóka István MDK

Eső után, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Csóka István

Képzőművészet, 1934. 2oo l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

Csóka István

MDK

Zugló, rézkarc

Pista bácsi mulat, rézkarc

Ivó munkás, rézkarc

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Csóka István

Ivó mezei munkás, rézk.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.
31. 1.

szei, mintha szaggatták
benne a hasában meg lehe
Néha maga a megrontott k
es biharmegyei perben mo
né mondta nekem: a párná
valami és azért nem alha
ne egy csomó czérnát. Ig
ve egészlen, olyan képe
mondja nekemö oldozd meg
mentem a malomhoz és bébu
már nem sok hijja volt, e
mögül megfogja az vén Ki
szép czérna ez. Hej! meg
tánna."[150]

MDK

Csóka István, festö

Akt.
Árva leány.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 14.1.

MDK

Csóka István

Virhordó nő, rézk.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
14. l.

MDK

Csóka István

Rőzseszedés, rézk.

Vihar, "

Balaton partján,"

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
14. l.

MDK

Csóka István

Önarckép, rézk.

Bucsu, rézk.

Vasárnap a Zugligetben, rézk.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
14. l.

MDK

Csóka István

Félakt, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst.Muz.1924.

5. l.

MDK

Csóka István

Jegenyés táj, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst.Muz. 1924.
4. l.

MDK

Csóka István

Őszi táj, of.

Városliget,"

Öregasszony.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

4. l.

MDK

Csóka István

Tavaszi szal.

Képzőművészet, 1932. 51.sz.

133 l.

MDK

Csóka István

3 rézkarc

Ivó munkás, graf.

Tájkép, "

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.l.

MDK

Csóka István

Vihar a pusztán, rézk.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.1.

MDK

Csóka István

Tájkép kocsival, graf.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.l.

MDK

Csóka István

Boszorkánytánc, rézk.

Mohács emléke. Ernst Múz. 84. kiáll.1926. szept.

6.1.

Kastély, 1541-ben épült. Egyike
reneszánsz kastélyoknak. Az abla-
sgraffiátos diszités. A belső
esztvoltozat, lebegő zárókőszerü
kastélyt 1672-ben kezdték épiteni.

Bertalan Vilmosné

G

MDK

Csóka István

Falu bolondja, ~~arat.~~

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926.szept.

8.1.

MDK

Csóka István

Öreg malom, rk.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept.
14 l.

MDK

Csóka István

Tiszapart

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

16 l.

Csóka István

grafikus.
naturalista rézkarcainak egy kollekciója ki volt állítva 1930 januárjában az Ernst Múzeumban.

Magyarország.
1930. január 5.

U. 3019.

Mag. 1933

Sept. 23

December hó 11-én.-

A miniszter rendeletéből:

Rónay

miniszteri tanácsos.-

ttságának,

B u d a p e s t .-

Csóka István

festő

mil. Gárdony (Fejér m)

1897, jan. 2

l. MTL

Lex Magy Társ

102. b. l.

14. t.

Csóka István

~~Magyar Művészet~~

~~1926. 177~~ ~~6~~

Rabinovszky M

A M. Rézk. m. Egyes. Miall.

MM 1931. 250. l.

Kiskunfelegyháza VI. 226

A MUZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE
BUDAPEST.

141 sz.

A ./. alatt egy p
muzeumok és könyvtárak szám
jes felkéréssel vagyok bátor
ni s nagybecsü észrevételei
ellátva a főfelügyelőséghez

Csóka István

l.

Művész Otthon 1929

11. l. 34. l.

Ernst Múzeum

kiállításai.

CXXX.

[65] Csoportkiállítás

Batthyány Gyula gr.
Feiks Alfréd és Jenő
Fried Pál
Jándi Dávid
Lesznai Anna
Rigán Andor és
Mikus Sándor
1932. máj.

Főv. Képtár

Csóka István

grafikus és festő

Szül. Sárdony 1897 jan. 2.

Revai XXI. 233. l.

Csóka István

festő

szül. 1897 Gárdony

lásd

Schneider Ruh Fejérvm

296. l.

MVVM.

1937

Január

Csóka József

arch. repr.

Lex. magyar

14. kötet

V

CSÓKA 1. *István*, festő * 1897 jan. 2. Vesztróczy Manónál kezdett tanulni, majd Csók István tanítványa lett. 1930. gyüjt. kiállítása volt az Ernst-Múzeumban. Olajképeiben Csók István, rézkarcaiban Rudnay Gyula után indul.

K. Gy. I. 222 l.

hrovits Vendel királyi közjegyző úr által meg-
ısdi kastélyban talált műtárgyak mennyiségét

A műtárgy				Jegyzet
becsértéke				
egyenkint		összesen		
K	f	K	f	
—	—	—	—	
—	—			
—	—	—	—	
70	—			
176	—	246		
65	—			
5	—	70	—	

Csóka István

festő

koll. kiáll.
Ernst.

cód
1

Ujság

1930. jan. 5

(e. a.: Az Ernst-
muzeum csoport-
kiállítása.)

LXXXIII. Csoportkiállítás

a világhírű herendi díszkészletek,
jutányos kézifestésű asztali készletek.

21 világkiállitáson nagydij.

Központi iroda:

BUDAPEST IV, VÁCI UCCA 20.

Telefon: 827-55.

1935. V. 1-től IV, VÁCI UCCA 37.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

Csóka István

szul. Gárdony, 1897

wód.

Varga Nándor Lajos

A rézkarc. Bpest,

1935. 131 l.

Csóka István "

Született:

1897 jan 2

Képzőművészeti
főiskola Közlése

CSÓKA ISTVÁN festő és grafikus, szül 1897 január 2. Gárdonyban (Fehérm.) Tanulmányait 1920-ban Kernstóczy Iréti szabadiskolájában kezdette, majd a Képzőművészeti Főiskolán, Csók István keze alatt folytatta.

Csóka István

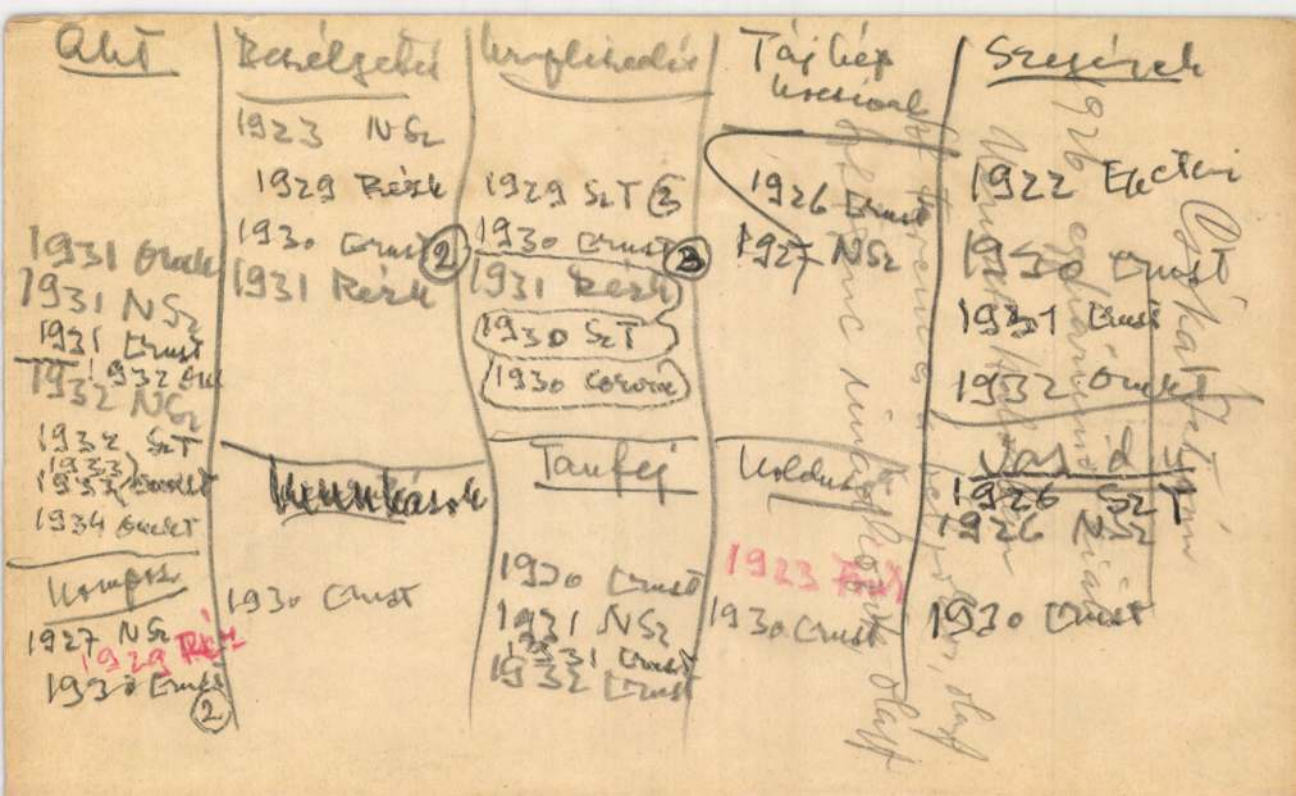

Akt	Beszélgetés	Kompliszedés	Tájkép kocsival	Szegények
1931 Orsk 1931 NSz 1931 Crust 1932 Orsk 1932 NSz 1932 SzT 1933 Crust 1934 Orsk	1923 NSz 1929 Rézk 1930 Crust (2) 1931 Rézk	1929 SzT (3) 1930 Crust (3) 1931 Rézk 1930 SzT 1930 Corona	1926 Crust 1927 NSz	1922 Ekcteri 1930 Crust 1931 Crust 1932 Orsk
Kompos. 1927 NSz 1929 Rézk 1930 Crust (2)	Munkások 1930 Crust	Taufej 1930 Crust 1931 NSz 1931 Crust 1932 Crust	Koldus 1923 Rézk 1930 Crust	Vasidy 1926 SzT 1926 NSz 1930 Crust

Csókatétán
1926 egyszerűsítés
Munkáskalyán
Ferenc és Pepo, olaf
Ferenc nincsen olaf

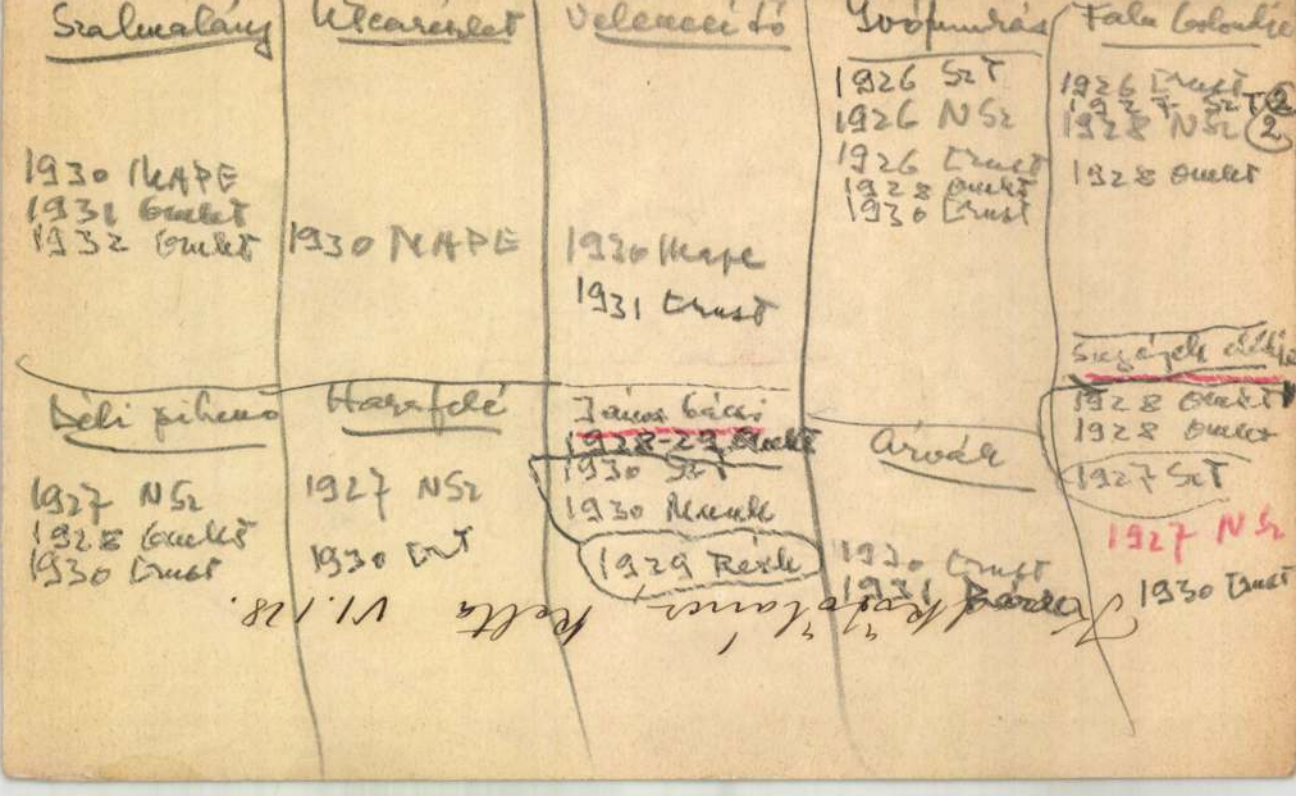

Kmodkőtőlánc, Kelta VI. 128.

Szalmalány	Ulcsárlet	Velencei dó	Vörösmárás	Fala Colombie
1930 MAPE 1931 Ernst 1932 Ernst	1930 MAPE	1930 Mape 1931 Ernst	1926 SzT 1926 NSz 1926 Ernst 1928 Ernst 1930 Ernst	1926 Ernst 1927 SzT 1928 NSz (2) 1928 Ernst
Déli pihenő	Hagyfelé	János bácsi 1928-29 Ernst 1930 SzT 1930 Mamlk 1929 Révk	Ariadne	Szegényfelé elkéjek 1928 Ernst 1928 Ernst 1927 SzT 1927 NSz
1927 NSz 1928 Ernst 1930 Ernst	1927 NSz 1930 Ernst		1930 Ernst 1931 Ernst	1930 Ernst

Koldusok	Menekülés	Kényfej	Csendélet	Tóc	Grigassony	Városligi
1923 NSz 1930 Trust	1926 SzT 1926 NSz 1930 Trust	1927 NSz 1930 SzT 1931 SzT	1931-32 1932 NSz 1933 Ora	1932 NSz 1932-33	1924 Trust Delelő 1928 Münk 1930 SzT	1924 Trust 1930 SzT
Mukorcsfarkás 1930 Trust	Csavargó 1930 Trust 1931 Trust	Boszorkánc 1926 Trust 1926 Trust 1930 Trust	Vásár 1928 SzT 1929 SzT 1930 Trust	Tájkép 1926 Trust 1928 Trust 1928 SzT 1930 Trust 2 1931 SzT	1930 SzT	Pipaszi 193 Mun 1931 Ora 1932 M

		021.585		1000	1882
	felesége	H sor 004.568		1000	1887
	leánya	H. sor 004.569	15 éves	1000	–
	fia	H sor 004.570	13 éves	1000	–

...n, hogy a kimutatásban 1.2.3. és 5. sorszám
... álló hivatali erkút tett évi jiretéssel
... állami tintisselők.
...felesége együtt él, a 4.7. és 8. n. alatt
...szülői ellátásban vannak és önálló

...k 1924. január 9-n

Kerüm
...mák hegyettes.

Rózsika	Vilma
1927 SzT	1927 SzT
1928 NSz	1928 NSz

MAPE Csóka István

1922. ápr. (N Sz.)

M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Pihenő bakák, pastell 4000.—

1930. dec. / N. Sz.

Utcarészlet

Volencei tó I

Szalmaláng I

1932 ötvi (Muzeum)

Szegények

Olaszország legnagyobb könyvtára

V. 214–216.

1923 [illegible] (M. Ekt. és Fösk. Hallg. [illegible])
Behélgetés i testm.
kocsmában, koldusok I, graf. – Képzen Fo

Csóka István.

Nemzeti Szalon

1926 Tavaszi tárlat.

Ivonumkás II, rézk.
Vasárnap délután II, olajf,
Menekülés II, olajf,

1926 Egyházmüvészeti kiáll.

Szt. Ferenc és a bélpoklos, olajf,
" " imádkozik, olajf,

1927 Tavaszi tárlat.

Hazafelé, rézk. I
Déli pihenő I, rézk.
Tájkép kocsival II, rézk,
Kompozitio I, olajf,
Leányfej I, olajf,

1928 Tavaszi tárlat.

Szegények ebédje, rézk. II
Falubolondja, rézk. V
Vihar, rézk,
Falubolondja IV, olajf,
Rózsika, olajf,

1928 Tavaszi Szalon.

Vásár, rézk,
Tájkép, rézk,

1928 Munkácsy Céh kiáll.

Delelő,

1929 Tavaszi Szalon.

Vásár, olajf,
Töprengés, olajf,
Krumpliszedés, rézk.
Krumpliszedők, olajf,

1930 Öszi tárlat.

Téli utca, olajf,

1930 Tavaszi Szalon.

Leányfej, past.
Delelő, olajf.
Jánosbácsi, olajf,
Zolika. past.
Krumpliszedés, past.
Birkányirás. rajz.

1930 IV. Balatoni kiáll.

Szürke nap. pst.
Evezősők, past.
Utolsó sugarak, past.

1930 Aquar és past festők kiáll.

Utcarészlet
Velencei tó
Szalmaláng

1931 öszi:
Tan. fej II, of
akt II

Csóka István

1931 Rézkarcoló Müvészek Egy. kiáll.

Szeptember, Vásár
Marika, rézk.
Beszélgetés, rézk.
Poros ucca, rézk.
Pásztor, rézk.
Halászok, szénr.
Krumpliszedés, rézk.
Hómunkás, rézk.
Hajléktalanok, szénr.
Végtelen a hazavezető ut, rézk.
Józsefet eledják,
Árvák rézk.

1931 ~~Tavaszi~~ Szalon.

~~Tájkép, olajf,~~

1932 máj-jun.
akt V
karaván) pszt

1932 jun.
Öreg harangozó és párja, of

1932 dec
Éva, P. Évi portréje, of. i Csendélet II/, temp

SzT

Csóka István

39 Ivó munkás, rézkarc 350
40 Vasárnap délután, olajf. 6000
41 Menekülés, olajf. mgt.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

MÁRCIUS

31 nap — 10. hét

1 Vasárnap	
2 Hétfő	
3 Kedd	
4 Szerda	
5 Csütörtök	
6 Péntek	
7 Szombat	

Csóka István

41	Szegények ebédje, rézkarc	28.–
42	Falubolondja	28.–
43	Vihar, rézkarc	28.–
44	~~Falubolondja~~, olajf.	400.–
45	Rózsika, olajf.	200.–

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

sz. nban 5. — Átrétettek 1899. januar 25-en (36/99).

73

Dep. regi 95 E)
ij 42 E)
ly lelt. 730 E)

Csöka István

Vasár I, vézkare
Tájkép III "

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Térkép.

E megkeletelt lapnak fe
Comun. fölött:

TRANSYLVANIA.
Siebenbürgen

alól jobbra: M. Joh. Praetori

Rm., mér. a vk. 1

Csoka István

Vásár II olaj.

Töprengés, olaj.

Krumpliszedés II rezkarc

Krumpliszedők I olaj.

Nemzeti Szalon

1929. máj,

Tavaszi szalon

1987. A. Rodin.

A feltámadó ifjú.

Egész alak, bal lábára neheze
tekintet és nyujtozkodik, mialatt jobb
ökölre szoritja. Haja rövid, arcza
izmai kidudorodnak. Jelzése a talaj

Papirmaché, mag.
Vétetett a párisi kiáll
(179/1901.)

Csóka István

festő

l. Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

~~Leányfej~~
Delelő II
János kaczi
III
of

Leányfej II
Tolike
Kriplitsedés
VI
paszt

Bizkaj irás, r.

T. 409.

ülő Schlik kivont karddal kezében
hadi ékitménynyel diszitett ke-
sarokban balra tükörirással: F.
elirata czeruzával a kép alatti

FÜR KAISER u. VATERLAND ... WE...

eretnek disz nélkül 31.6 : 42.2 cm.

CSÓKA ISTVÁN

22 Tájkép VI olajf. 300.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

III

745 (3544).

813 (44)

ado

410.

1905.

a melyről

ól hattyun közeledik, a jobb-
lcsöt szedeti le, [redacted] közül egynél hajitó dár-
ról a földön fokos fekszik.
m. 125 x 240
i 20578 sz. leirattal 1000 K-án.

a másik a fatövében elhelyezkedett
madikát altatja el. A_2 érett
a bebur kolózott tündér ken-
rakjál.

2

224

Csóka István

26 Akt VI. olajf. 1000.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1932

419

48.

1905.

nembe néz.

rdul, Hátra fésült göndör haja és szem-
ülbevalója ékköves, bő ujjú vörös-barna
nyakon broche tartja össze;

cm.
7-iki 20578 sz. leirattal 2000 K-án

273. — 1885: VII. 273. — 1886: VII. 273. — 1887: VII. 273. — 1888: VII. 273. — 1889: VII. 308. — 1890: VII. 308. — 1891: VII. 334. — 1892: VII. 334. — 1893: VII. 405. — 1894: VII. 58. — 1895: VII. 58. — 1896: VII. 58. — 1897: VII. 58. — 1898: VII. 58 L

~~Erny Mihály hagyománya 1871. — Magy. Képt. 212. — Ltsza 173.~~

L — 1900: VII. 58. — 1901: VII. 58. — 1903: VII. 58. — 1904: VII. 58. — 1905: VII. 58.

J — Magy. Képtár 212. — Uj lelt. sz. 173. — 1905. átv. jegyz. 471. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2105. és a leltárban 3059. — Erny Mihály hagyománya 1871-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Omlás

Mk. 212
Ujl 173

Erny Mihály hag 1871

4483

Csóka István

25	Akt	pasztell	150.—
26	Karaván	pasztell	100.—

Nemzeti Szalon
Akv past kiáll. 1932 máj-jun

V

Sz T. Tav Szal

1926

Omkt — Csóka Istv.

1926 téli
Ligeti részlet, of

1926 aug-m. kiáll.
Bosyorkáytánc I, rézk
Ivó mezei munkás

1927-28 téli Eső után

1928 tav, l. katal. t

1928-29 téli János bácsi I

1929 tav
Judás
Kompozíció II
János bácsi II
Beszélgetés II

MRézk.

1931 febr-márc Pipacsok II/1 of

1931 tav akt I/1 of
Szalmaláng II/1 pasz

1931-32 téli Csendélet I/1 of

Másod példány

Kimutat

A Műemlékek Országos Bizottsága alkal
a kedvezményes menetjegy váltására jo
nek az 1924. évre leendő meghosszabbítá

Sor-szám	Név	állás	Fizet rang osztá
1	Dr Szőnyi Ottó	elnöd	VI.
2	Dr Schuller Vilmos	titkár	VIII
3	Nagrad Milyi	műszerető	IX.
4	Nagrad Ferér	.	.
5	Saráth Ferenc	Kezelő	

Csóka István

KMT 1928. kar. Graf

CSÓKA ISTVÁN művei:

497. Falu bolondja. Rézkarc. VI
498. Szegények ebédje. Rézkarc. III
499. Déli pihenő. Rézkarc. II
500. Tájkép. Rézkarc. II
501. Zugló. Rézkarc.
502. Pista bácsi mulat. Rézkarc.
507. Ivó munkás. Rézkarc. IV

LYI ÜGYIGAZGATÓSÁG

12. II. 13. — TELEFON: 118—926.

Érrágos

Budapest.

(2)

1932 febr-márc IV
Akt, pasit

1932 tav
Erdélyi Tibornéi, of

~~1932 ősz~~
~~MAPE~~ ~~Szegények~~

1932-33 téli
Éva II / of
Ecksanyám
Gyarekép

1933 ápr-máj (N. képem kiáll)
Akt VII
Arva láy

1933 szept
Csendélet III / of
Alvó nő
Pirosszaphás láy
Akt VIII

1934 téli
Unalom / of
Akt IX
P.Y. arch.

Ernst

170.688-1922. szám.

III/a.

A Műemlékek Országos

és pedig:

Dr. Szőnyi Ottó elő

Vilmos titkár részére 5000 K,

5000 K, dr. Medrey Viktor szá

művezető részére 3.800 K, Pol

Saláth Ferenc altiszt részére

dályezvén, felhivom a t. Eln

nevezetteknek szabályszerü ny

zésre álló javadalmaknál elér

kép számolja el.

~~MAFF~~ ~~N.Sz.~~ Csóka J.

Munkácsy Cék

1928 nov (N.Sz.)

Delelő I

1930 okt (Szeged)

János Gácsi III
Pipacsok I of

1933 márc (Ernst)

Cigányok

Pipacsok III

: Bizottsága alkalmazottai részére

adó részére 7000 K, dr. Schneller
Sztehló Ottó műépitész részére
mvevő részére 3000 K, Nagrand Mihály
akovits Margit kezelő részére 2000 K,
1700 K karácsonyi jutalmat enge-
ökséget, hogy ezeket az összegeket
ugtájára fizesse ki és a rendelke-
endő megtakaritások terhére kiadás-

CSÓKA ISTVÁN

44	Szeptember, Vásár		15.—
45	Marika	rézkarc	20.—
46	Beszélgetés II	rézkarc	20.—
47	Poros ucca	rézkarc	20.—
48	Pásztor II	rézkarc	20.—
49	Halászok	szénrajz	50.—
50	Krumpliszedés VIII.	rézkarc	20.—
51	Hómunkás	rézkarc	20.—
52	Hajléktalanok	szénrajz	60.—
53	Végtelen a hazavezető út	rézk.	30.—
54	Józsefet eladják		30.—
55	Árvák II	rézkarc	30.—

Magy. Rézk. Mű
Egyesül
Nemzeti szalon
1931. márc

1929 Iaw
l. Mücs

VÉSZI GERZSON KÖNYVNYOMDA
BUDAPEST, PODMANICZKY-U. 13

Művészotthon

1929 jun

Félakt

Régi levelek

s

Á G A

B U D A P E S T.

ás, illetőleg megvétele tárgyában
ratukra válaszolva, van szerencsém
a szept. hó 1-én kelt ajánlatomat
állásfák és deszkákért a mai piaci
hajlandó fizetni, vagyis,
egyes méretü álványpallók és zsalu-
720000, ennek 50%-a 360000
egyes méretü gömbfa napi ára m^3-ként

Coroin 1930. máj Csoka I

~~Fiatal ha Testők~~

Erdőréhlet
Urumpli+redők

1924. évi

...ás

...lmazottjairól és azok családtagjairól akik ...gosító arcképes igazolványaik érvényé-...ását kérik.

...lési ...ly	a családtag nyomtatva	az ig. szám	a gyermek kora	Illeték tervezés 1924 évi korona	Jegyzet
	.	B. sor 047705	.	1000 korona	
.	.	B sor 077089	.	1000	"
	.	H sor. 090148	.	1000	" 1870
	kánya	G. sor. 077306	23 évi	1000	"
	.	D. sor ...			1000

Kielfeld

1927 = Firenze, Venezia
1928 = Roma
1929 = Philadelphie
1930 = "
1931 = Cleveland
Philad.
1934 = Haga

ttatásügyi Miniszterről.

mány 1915-1918. évi működéséről az
közzétett jelentés és statisztikai
és használat végett idemellékel-

október hó 15.
A miniszter rendeletéből:

Árv Csaru

1936 nov 20. Fehoö úri akt, of

miniszteri titkár.

Csóka István

Arv. Csarnok. 114. 2

(1945)

Falurészlet, of.

4529

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ercsi, Fejér vm,	Róm. hat. templom belseje, szentély felé nézve,

Csóka István

festő

szül. 1897 (?)

Almásy-Telekiaukc.

XI. (1943)

Közeledő zivatar,

of.

Csóka István

festő

Mű RKV I. (1946)

ankc. 73, 74. 77

Majális, of.

Majális, vézk

Csóka István

Műcsarnok 1928. tav. K.

CSÓKA ISTVÁN művei:

497. Falu bolondja. Rézkarc.
498. Szegények ebédje. Rézkarc.
499. Déli pihenő. Rézkarc.
500. Tájkép. Rézkarc.
501. Zugló. Rézkarc.
502. Pista bácsi mulat. Rézkarc.
507. Ivó munkás. Rézkarc.

N

PORTOK:

ÜLETE.

SÜLETE.

TÁRSASÁGA.

ELŐSZÓ.

Budapest székesfővárossal kötött szerződésünkben fog-
t kötelezettségünknek tettünk eleget azzal, hogy ezen
llitásunk szervezési, elbirálási és elrendezési jogát, saját
elősségükre, az Országos Képzőművészeti Tanácsban
pviseleti joggal felruházott művészcsoportoknak adtuk át.
Ezen csoportok közül csupán a Benczur Társaság, a
gyar Víz- és Pasztelfestők Egyesülete és a Szinyei
rse Pál Társaság nem élt a részvétel jogával. A résztvevő
ıvészcsoportok nevei a termek falán láthatók.

Budapest, 1928. március hó 1.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
IGAZGATÓSÁGA.

Csóka István

festő

l.

Arv. Csarnok 104. aukc. Eal.

V

?

CORVIN-CODEX

(Modena, Este-könyvtár)

3.

Csontosi János: Attavantestől festett Corvin-Codexek. AÉ V-1885, 382 l.

Att. kiteles műve.

Csóka István

Műcsarnok István ut 81.

1926. angol-magy. kiáll. 418, 421 ✓

1926. téli kiáll. 393 ✓

1927/28. téli kiáll. 425. ✓

1928. tav. kiáll. 497–502, 507 ✓

Péterffy Sándor u. 41.

1928/29. téli kiáll. 473 ✓

1929. tav. kiáll. 398, 400/a b c ✓

~~Palásthy család címere V. 163.~~

Csóka István

festő

Rézkarcoló Egyes. tagja

KMTARS művcsoptok

1931. feb-márc. kiáll.

VII. 5. V

1931. tav. tárl. 365, 366 V

1931/32 téli kiáll. 342. V

1932. febr-márc. 289. V

1932. tav. tárl. 282 V

1932. őszi tárl. TV. 103 V

1932/33. téli kiáll. 223, 322, V

1933. nemz. képzm. kiáll. 404

112, 113. V

Csóka István

Műtárgyak

1933. szept. Fiatal művészek kiáll- 9, 11, 24, 31,

V

Csóka István

Utcarészlet,
Velencei tó
Szalmaláng

Nemzeti Szalon
MAPE 16. kiáll. 1930 dec

SCHIFFER ÁRMIN

KÉPKERETGYÁRÁBAN KAPHATÓK

Budapest, Király-utca 79

Telefon : 144-485

Ábrahám és Sugár, Bagó M. és Fia Utóda. Kiadó: Lehel Béla

Csóka István

35. Szt. Ferenc és a bélpoklos. Olajf.
36. Szt. Ferenc imádkozik. Olajf.

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll. -
1926 -

2925

ancesco

38. Fr. Hayez:

(Sz. Veneziaban 1791. február 15-én. + Mil

Beatrice di Tenda végperc

A menyezetes ágy
takarva, feszik a végpercze
mellett ülő hölgy kezét tar
bomlott szőke haja vállaira
lábánál egy ülő zsámoly
hátra néz, hol a nyitott a
jobbra egy piros köpenyt
a csapó-leczsiék karfájára
ablak előtt egy kezeit ösneku
fölött triptychon lóg, melyne
zussal, a két nyitva levő
nyezet függönyei siet vann

Vászon, méretei
Erny M. hagy.
M. kép. 236.
Ugyan 138.
IV: 38.

melyekről
L patyrlatinge kissé
lecsuszott.

Fés nézi F. M. Viscon-
ti ártatlan nejét

IV: 212.

Csóka István
festő

Lajos
2

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.
1930.
szept.

V

Csóka István

22a Öreg harangozó és párja olajf. 500.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

V

A NEMZETI SZALON NAGY TÉLI TÁRLATÁNAK

KATALOGUSA

Csóka István

Grafikus

Koll. kiáll. az Ernstben

1930. január

1067. *Gyula.*

Csaknem derékig, kissé l
és sima karimájú, de egyold
Hegyes bélésű sapkát, zsinór
galléros bő köpenyt visel. Üst
szakálla rövid. Felirata az e
»GYULA. III. CAPITANEUS. HU

Rézszínű ólom, átmérője 6·
téke 20 K. — Havas (Hirsch) Er
(787–907). — Átvétetett az 190
909), az 1910 február 25-iki 656 (
leiratok, illetőleg az 1910 januá
márczius 23-iki (519–910) sz. je
tett 1908 január 31-én (41–908

Csóka István

3 vízfestményével
részt vett az alábbi
kiáll. magyar csoportjá-
ban:

Cat. Firenze 1927
94. l.

V

mártiriumának állomásait. Érdekes, ho
ségi bronz keresztelőkutat festett, m
epizódban — Dorottya a gúnyolódó
égi jegyese kertjéből — egy scriptoriu
miniatúrhöz nagyon hasonló módon.

E két kis jelenet azt igazolja, hog
idegen festővel van dolgunk, ki szint
a falra. Innen magyarázható sokféle
bizonnyal a kölni iskolán át francia,
miniatúra szolgáltatta. Ugyanez indo
vélyesi cibórium vésett alakjaival, r

A röviden ismertetett falképel
ismertük meg. Részben a szent történe
jobb külföldi mintaképek után, de még
soknak falravetítésével találkozunk.
melyet a legutóbbi ásatás az esztergo
a már régebben ismert emlékanyag t

Az esztergomi királyi várban
díszítették egykoron freskók. A leg
falképek javarészét, míg az összeomlo
teket sikerült megmenteni. A hajóban
és férfiak mellképét festette meg a mű
glóriás női szentek váltakoznak szak
férfi szentekkel. A diadalívet a Maie
kompozícióban díszítette, míg a félkö
és kínszenvedésének jelenetei állhatt
rendelkezünk, de ezekből is kitetszik,

Csóka István

részt vett az alábbi
kiállitáson Philadelphiá-
ban

Third 1930

Csóka István

grafikus

részt vett az alabbi

kiállitáson

The Cleveland 1931

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csóka István

részt vett Philadelphiában az alábbi kiállításon

Fourth 1931

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi utca 36

Csóka István

részt vett az alábbi

kiállításon

Tent Haga 1934

dohány tőzsde
GÁDOROS

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csóka István

festő

Műcs. Kiáll. 1926 tól

Pipics 111. l.

1901. április 21-én

Át. Képt. 162.

Át. Képt. 162

bbra néz. Mellét két rendjel csil-
csipője felé fehér-kék-fehér szalag
lszakálla és nyirott bajusza ősz-
s nyakravalója fekete, atilláját vé-
prémes mentéjének kötője láncz arany-

cm. — Át. Képt. 162. —
~~Mansfeld.~~
déka 1852. ~~jún.~~ 8-án.

adatok.
:I.7.- 1870:I.23.- 1871:I.23.- 1873:I.
1880:VIII.30.- 1881:VIII.30.- 1883:VIII

84:VIII.134.- 1894: X.426.
ena ~~[illegible]~~ (Sz. Wienben 1811 április
-án) műve után.

Lechenius Lajos gr. aj. 1852. jún. 8

Csóka István festő

Péterffy Sándor u. 41. Műcsarnok
Glattfelder Gyula püspök díját
nyerte.

1934. téli kiáll. 61.236.333.

V

lején:

Szombathely (5. Stein am Anger) foglalja el,
elötérben pedig (a gyalog és lovas nemesi fel-
rgenten Armee) állítvák fel. Jobbról ló-
(2. Kaiserin Maria Theresia), ki a felkelők
z (1. Kaiser Franz) kiséretével foglalt
megtartsák. Balról a parancsnok (4. Comman-
kardját leereszte (tesz jelentést a felségeknek.
om sorban:

Kaiser, und Maria Theresia Römische Kaiserin, als König
arn, vor der fronte der adelichen Insurgenten Armeen
bei Stein am Anger
sti 1797."

agyárazat kezdete pedig: „1. Kaiser Franz" s be-
Anger."

éretei a vonalkeretnek 15: 24.9 cm.

a 8557.

227/94 № 1.

Csóka István

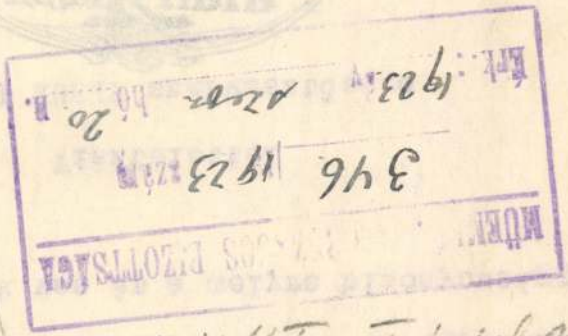

MŰEN... ...OS BIZOTTSÁGA
346 1923 szám
Érk.: 1923. szept. hó 20 n.

OMKT. Fiatal mű-
vészek kiáll. –
Csendélet, of. Al-
vó nő, of.
Poros sapkás leány
Akt, of. of.

1934. téli. Uvalom, of.

és harcosa minden igaz ügynek, zsurnalisz-
ntos, megbizható ujság, amelynek figyelme
esületi és társadalmi eseményre. Épen ezért
zonnal, tehát még a lap megindulása előtt
---
zerkesztőségét minden egyesületi mozgalmak-
nek meghivóikat már mostantól kezdve meg-
is evidenciában tarthassunk minden, a kö-
nost megteremtsük a lap és az egyesület kö-
zükségünk van és a melyre bizonyossággal

Tisztelettel

Az ESTI KURIR szerkesztősége

ESTI KURIR
SZERKESZTŐSÉGE

Crusť

Csóka 4

1924 dec 1925 jan (Néprm Fölsk Ifj. kiáll.)

Jezenyés táj, of
Téli Táj
Város liget I
Cerezasszony

N Szal

Falu kolondja, festm I
1926 szept. Tiszapart
Ivó műnkás III graf
Tájkép I
Rézk. I-III
Vihar a pusztán, rk
Bosnorkéj táne II
Tájkép kocsival graf I
Cerez malom, rk

1930 jan. ennyit graf. kiáll
l. katal. -+

Közoktatásügyi Miniszterium.-

Országos Bizottságot, hogy jelen ke-
Műemlékek Országos Bizottsága részére
ora beszerzési költségekre Hétszáz-
/ papirkoronát, elhelyezési költségek-
.000/ papirkoronát, közlemények ki-
romezer /10,013.000/ papirkoronát,
illióötvenezer /11,050.000/ papirkoro-
kpénztár Egyesület szabaságtéri fiók-

Csóka István

l.

1924

Ernst Múz. Bi. kiáll

98, 105. Az

✓

Csóka István

festő

l.

Ernst Museum kiáll.

123. sz.

1931 dec. együt

Szegények III
Étri tár II-III
Akt III
Strand
Csavargó II
Velencei tó II
Ebédosztás
Cigányfiú
Szerelem
Hajnali vándorlás
Tanfej III

Part

~~Étri tár~~
Ülő nő
Ős
Telmezes lány
Aktok

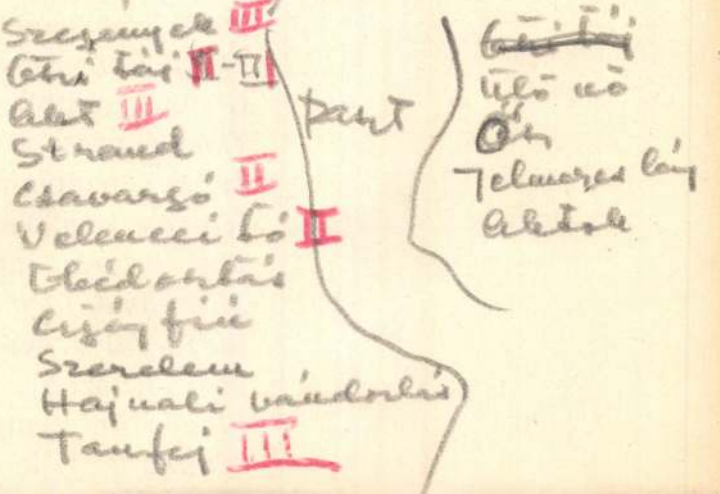

Alsó-Remete, a kis
Barabás, ref. templ
Batorcz, ref. templ
Bene, ref templom
Beregszász, r. k. te
Beregszász-Vég-Ar
Borzsova, újított r
Botrágy, ref. templ
Borsa közelében te
Csaroda, ref. templ
Darócz, újított régi
Déda, ref. templom
Felső-Remete, Pál
Gelénes, újított rég
Ilosva, várrom.
Iványi, templomala
Kigyós, régi templ
Márok-Papi, ref. t
Makkos-Jánosi, te
Mező-Tarja, templ
Mező-Kászony, ref
Mező-Vári, templo
Munkács, r. k. ter

Csóka István

Ernst Mur. kiállításai

~~[illegible]~~ CXXXI. 1932

98, 105

Fürdőzők

Tan. fej IV

Csóka István

Föv. kép.

Akt, pasz.

Csóka István, festő és grafikus; v. Fljárdonyban (Fejér m.). 1920. Vesztróczy Manó esti szabadistolájában, 1922–28. a bpesti képzőművészeti főiskolán Csók Istvánnál és Olgyai Viktornál tanult. 1927. a Szinyei Társaság Tavaszi szalonjában kitüntető elismerésben részesült. Több művével ~~szerepelt~~ volt abban a grafikai kollekcióban, melyet a m. kormány ajándékozott a British Muzeumnak, s melyek 1929. ki voltak állítva a muzeum ny szerzeményi kiállításán. 1933. Ctendéletével a Fiatal művészek díját nyerte.

F. 1897. jan. 2.

Huzamosabban dolgozott Dénes-fán (Lyrron m.) Akt c. passzellyét a Fővárosi képtár szerezte meg.

412 k. 190

14696-1902.
kig. szám.

Országos műcule

17201-1901. sz. a. kelt
szerencsém ezuttal vármegy
kötetét megküldeni.-

Filab 1902 [illegible]

Csóka István

M. Étienne Csóka: „Retour".

Csóka István: Hazatérés.

Stephan Csóka's „Homecoming".

Magyarország (Hongrie, Hungary) II – III. 27. 14. C.

Egyesült Kő-, Könyvnyomda, Könyv- és Lapkiadó rt. Budapest V., Tátra-utca 4. Telefon: Aut. 107-68 és 224-07. Felelős nyomdavezető: Reiner Ödön.

Csóka István

MAGYAR MUVESZET

~~1926. 177~~ a tévi Tart.

1930. 58 / ~~[illegible]~~ 117 (mező élet és vod.)

Rabin!

M Kéth m. 2

Miall

~~1931. 250~~

~~1932. 64~~ ~~0~~

~~1929. 300~~ ~~0~~

ŐVETSÉG
:akmák Országos Egyesülete
. — Telefon: 86—4—85.

tályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
'iszonylatban is oly nagy fontossággal
:tus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
'ra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőíven
nozzánk juttatni.
:rt ismételten köszönetet mondok vagyok

.....szakosztály
elnöke.

Budapest, a postabélyeg kelte.

Ismét

Bátorkodom b. figyelmét felhivni ama körülményre, hogy a nálam vásárolt képek mai napig hátralékos ~~esedékes~~ részlete,

P 220.—

cimemre még nem érkezett be.

Amidőn ennek szives pótlására felhivom, vagyok

teljes tisztelettel

Solymosi Képszalon
Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 13.
Telefon: 897—62.

Csóka István

vod

(Kézdi.) Festők és úparmű-
vészek. Pesti Hírlap. 1931.
dec. 13.

U. 3142

Ernst Muzeum kiállí-
tása alkalmából

LEVELEZŐ-LAP.

SOLYMOSI KÉPSZALON
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.
TELEFON: AUT. 897-62.

T.

Csóka István

l. Déry 1927

12, 100, 102. l

Mnv. Miáll-de
hulföldön az 1927-
évben
1928

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Csóka István

1927. Nemzeti Szalon
elismerő oklevele

Tavaszi Szalon

T. 3807.

ország korona nélküli czimerével di-

GANGO LAZIO AVCT.

keretben pedig a Hungarice uoces
agyarázó szöveg czime.
leirása olvasható.

35.3 : 50 cm.

Csóka István

Jestő

irod

Pesti Napló. 1933. szept. 23.
(Díjkiosztás és állami vásárlások a Műcsarnokban)

U. 2366

Glattfelder Gyula „Fiatal művészek díját" nyerte a fiatal művészek kiállításon csendéletével.

irod

~~Magyarság~~

~~1933. szept. 23~~

54). Zeneszerző
ıdonban, majd
Elsőrangú zon-
ıeszerzői mun-
ırbe szorította.
perát írt. (He-

Emánuel (1819
ırje 1840; címe
1861-ben eny-
z a polgárhá-
okkal szemben
ött ultimátum

—1922). Jeles
nogr. intézetet
grafiai múzeu-
Hamilton Mary
ich Taszilóhoz

ománya, nagy

. (* 1875). Fele-
világháborúban
ban a sarkában,
ltak elfoglalni.
ztotta vele fele-
ónő.
. m., L. 1219 M.

—1902). Szász
rák részen har-

., L. 4078 M.

kéjét, III. Ince fölhivására Montfort Simon kereszteshadjáratot vezetett ellenük (1209—29), mely hazájuk, Languedoc pusztulását és elnéptelenedését eredményezte.

Albinók. Általában azok az állategyének, melyeknek testéből hiányzanak az illető faj szinét adó festékanyagok s azért szinük fehér v. legalább nagyon halovány; az ember albinizmusának oka a festék hiánya a bőr Malpighi-féle rétegében; ezeknek szőrzete is fehér, szemük szivárványhártyája pedig halovány rózsaszinű.

Albion. Nagy-Britannia régi neve.

Albit = Na Al Si₃ O₈, plagioklas-fajta (L. o.)

Álbogyó. Bogyóhoz hasonló termés; ilyen pl. a boróka termése, mely tulajdonképen meghúsosodott toboz.

Alboin. *Longobárd kir.* (561—573). A gepidák legyőzése után Pannoniát átengedte szövetségeseinek, az avaroknak, maga pedig népét Itáliába vezette, annak nagy részét elfoglalta és megalapította az itáliai longobárd királyságot, melynek székhelyévé Páviát tette.

Albrecht (1250—1308). *Osztrák hg.*, majd *német-római császár.* (Uralk. 1298—1308). Atyja, Rudolf császár (1283) reáruházta az Ottokártól 1278. elfoglalt Ausztriát, Stiriát, ez azóta a Habsburgok örökös birtoka. Reáhagyta Magyarországot is, de ezt a jogosulatlan adományozást A. nem tudta érvényesítni. Göllheimnél 1298. legyőzte Nassaui Adolf ellenkirályt. Saját unokaöccse, János gyilkolta meg.

Albrecht (* 1897). *M. kir. herceg.* Frigyes

Alfafű.

vagyonak A és Ω, az első és az utolsó (1, 11.), a kezdet és a vég, aki van, aki volt és aki eljön (1, 8.). Azért az A és Ω a keresztény archeologiának sokszor előforduló szimbolúma.

Alfieri, *Vittorio,* (1749—1803). Olasz drámaíró. Tárgyait leginkább a római és görög történetből vette (Antigone, Agamemnon, Mezope, Mirra), ritkábban a bibliából (Saul), vagy az újabbkori történetből (Maria Stuarda, Congiura dei Pazzi). Ezekben a szabadság dicsőítője; de a francia forradalom kegyetlenségeit hevesen elítéli (Misogallo). Drámáinak szerkezetében szemmel tartja az aristotelesi hármasegység szabályait. Fontossága az, hogy a XVIII. sz.-ban tisztán formajátékká vált olasz költészetbe tartalmat önt.

Alfonz, spanyol király, XIII., (* 1886). A spanyol-amerikai vesztett háború után lépett trónra (1902.) Házasságával (Battenberg hercegnő, Viktória unokája) angol támogatást szerzett hazájának, mely már az algecirasi konferencián is érvényesült. (1906.) A vil.-háb.-ban megőrizte Spanyolország semlegességét, a marokkói kérdésben a francia féltékenysége és a kabilok kitartó küzdelme dacára eredményeket ért el.

Alföld. 1. A környezeténél lényegesen mélyebben fekvő olyan síkság, amely a környező magasabb területek folyóvizeinek erőzőbázisául szolgál. A folyóvizek ugyanis a hegy-vidékbe völgyeket vágnak, a hegy- és domb

megirva

Csóka István

1922/23 – 1927/28

Ferképzőm főistévk

73. l.

Kepr

Péterfy Sándor

41. 17

vörös nimzovánkos. [illegible]
dig a királyi család képei: IV. Ká-

† Csóka Jenő

festő

Pacsáról (Zalamegye)

1875-ben 18 éves

lásd

Fleischer Béla 35 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

MDK

Csóka Lajos

Szépmüvészet 1941. 12. sz.

Csóka Lajos
festő
VII. Dózsa György út
68.

MKSz 1947

Csóka Mór festő

Budapesti Hirlap 1881, XI. 9.

146. r. 3. o. (Sz. és M.)

Csóka Mór
festő

L. Kendrey - kentirányi
336. l.

Nürnberg V. 93.

Csóka Mór

festő

l.

Arv. Csarnok 107 aukc.

kat.

1943 máj.

A művész cíjére, of

Ipolyi: Emlékszerű építészet

Csóka Mór

festő

Nagykanizsáról, 1875-

ben 16 éves.

Csóka Mór, festő, Nagykanizsáról, 16 éves korában, 1875 okt.-ben iratkozott be és 1879 júl.-ig Wurzinger és Griepenkerl tanítványa volt. 1878-ban 100 forint ösztöndíjat élvezett.

lásd Fleischer Béla 36-l.

1875
16
59

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Csóka Mor

Gendelete 1895
forszámi Ernst
Museum 17. auk-
ciójáu.

Poprad 4. n. IX. 86.

Csóka Mór

Lépe a Szépm-
Murban

Nápolyi múzeum V. 240.

Csóka

CS. 2. *Mór*, festő. 1882. ösztöndíjjal Münchenben tanult, azután Mohácson élt. Naturalista életképeket (Kidobolás stb.) és csendéletképeket festett. Egy kis tájképét ajándékul kapta a Szépművészeti Múzeum.

K. Gy. I. 222

NÉHAI

NAGYMÉLTÓ

ERDŐDI GRÓF P

VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁC
POZSONY VÁRMEGYE ÖRÖKÖS FŐISP
ÉS A FŐRENDIHÁZ ÖRÖ

ALSÓ-NYÁRASDI K

TALÁLHA

GRAFIKAI L

Csóka Mór, festő. 1881-ben 200 frtos festészeti ösztöndíjat kapott a vallás- és közoktatásügyi minisztertől, mellyel 1882-ben Münchenben tanult. A Képzőművészeti Társulat kiállításán 1884-ben Bevásárlás cz. csendéletképét (olajf., 150 frt.) állította ki. Ekkor már Mohácson lakott.

Képes tárgymutató az O. M. Képzőművészeti Társulat 1884. évi őszi kiállításához. Budapest, 1884. — *Közleményei*, Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat —. Budapest, 1882. 69. l.

Szám	Átírás			
	az új lelk.	O. K.	T. K.	r. és ú. de

Csóka Mór

festő

ünarchépe

l.

Petr E M magyarnyelvű

archépek

5. l.

Csóka Mór

Szépm. Muz.

Guarckép, kr. a. (1871)

Csóka Mór

Fő. képe:

A művész cégére, of

...elgett.

...sár.

Kifirathatott
1907 IX/6

Szigeti

...ának.

Gróka Mór

stul. 1881

lárd

Nemzeti Szalon
aukció
III. 1924
19–23 sz.

✓

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Csóka Mór, festő; sz. 1859.
Nagykanizsán. 1875-79. a
bécsi képzőművészeti akadé-
mian Wurzingernél és
Griepenkerlnél ~~tanult~~,
1882. a m. kultuszminisztéri-
um ösztöndíjával München-
ben tanult. Az 1880-as évek-
ben Mohácson élt. ~~1884.~~
~~Bevásárlás c. csendéletképé-~~
~~vel szerepelt az OMKT. tár-~~
~~latán~~. Festett életképeket:
(Kidobolás, Szibériából haza-
térő foglyok stb.) ~~és~~ táj-
~~képeket is~~
és csendélet-
képeket.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
286/1924

A Szépművészeti Múzeum-
ban van Önarcképe kr. r.,
a Fővárosi képtár tulajdoná-
ban A művészcégére, of-

Fleischert az irodalomba bevezni

a Visegrádon szükséges cserépfedési

következő árak mellett tudjuk elké-

. . . . . 26,000.-

. . . . . 8,000.-

egélyző stb. címén 60% ,

. . . . . 1,500.-

. . . . . 5,000.-

. . . . . 120,000.-

visszautazási költsége és az utazás

téritendő. A munka teljes tartama alatt

elő tartozik gondoskodni.-

rendelésüket és vagyunk

teljes tisztelettel

DOBAI JÁNOS
MAGY. KIR. UDVARI
CSERÉP- ÉS PALAFEDŐ CÉG
Ráday-ucca 24. szám.
Telefon: József 15—16.

Csóka Mór MDK

Bevásárlás. Csendélet, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Csóka Mór MDK

Bevásárlás, repr.

Mücsarnok 1884. őszi kiáll.

Csóka Mór MDK

Város vége, olf.

Műcsarnok 1881. ápr.1.

Csóka Mór, 1881.

Önarckép, olaj
Erdőrészlet, "
Csendélet, "
Tópart, "

N. Szal. III. aukc. 1924. 4 l.

Csóka Mór MDK

Kidobálás, olf.

Mücsarnok 1881. ápr.1.

MDK

Csóka Mór festő

1881. Münchenből meghívást kér a KT-tárlatra

MDK-A-I-1/884.

Csóka Mór festő (?)

Pesti Hirlap. 1881. márc. 24. 3.
a kiszőrmöváspti tárulat
tavaszi kiállítására....

MDK

Csóka Mór fertő

1883. (München).

„Mosónők a Dunaparton" c képét a KT-tól elkéri.

MDK-A-1-1/1169.

MDK

Csóka Mór, 19.sz.

Kidobolás

Ernst aukc. 11. 1920. ápr.

5 l.

MDK

Csóka Mór

Konyha csendélet, ~~xfó~~ of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 8 l.

Csóka Zsigmondné, [építész:] MDK

Tatabányai építészmérnök, az Országos Tanács tagja.

– : A Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagjai 4. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 21.

Csókavár

fehérm-

varrom

Könyöki 1886

1) alapraje
eszaki és nyugoti oldallal

2) leirás

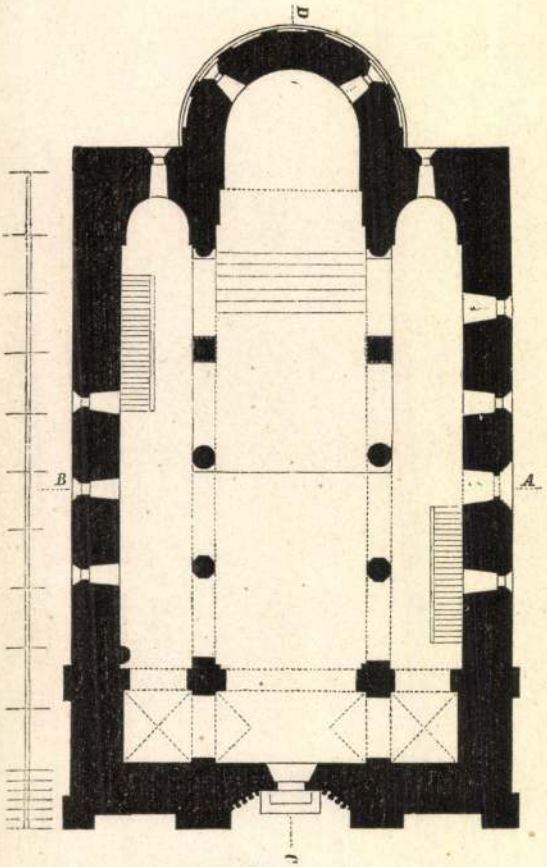

1.

Csokás várrom

Háromszék

l.

Gaalí - I. 199. l.

Csóka Zsigmondné, építész

MDK

Tatabányai építészmérnök.
A Kongressus elnökségében
foglalt helyet.

— : Megkezdődött a Hazafias Népfront
Kongressusa

1

ESTI HIRLAP, 1964. márc. 19

Csóka Zsigmondné, építész

Elnökölt a kongresszuson.

–: Tanácskozik a népfrontkongresszus 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. márc. 20.

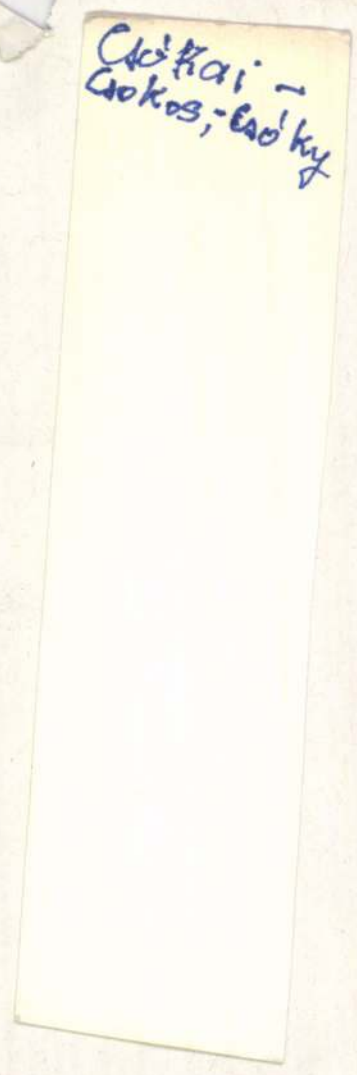

Csókai –
Csokos, -csóky

A Kapucinus Rend története

Irta: P. MEDGYESI DEZSŐ

Alig hunyta le szemét síri álomra az assisi Pátriárka, Szent Ferenc 1226-ban, lelki fiai között hamarosan megindult a harc és versengés a szeráfi regula megtartása körül. Három évszázadig tartott a harc. Ennek következtében a Rendben külön csoportok alakultak. Ezek között kettő vitte a főszerepet: a szigorúságért harcoló observans és a lazább felfogású conventuális csoport.

Mindkét irányzat magának követelte a vezetőszerepet, ami nem egyszer aztán komoly ellentéteket váltott ki. Ilyenkor mindig a pápáknak kellett a Rend életébe beavatkozni és az ellentéteket elsimítani. A szerzetesi szigorúságért meg-megujuló harcot azonban az egyeztető kísérletek sehogysem tudták megoldani. Épen ezért X. Leó pápa engedett az observansok kérésének és 1517-ben a Rendet két felé választotta, hogy mindkét irányzat szabadon érvényesülhessen.

A Pápa ezen intézkedésétől mindenki azt várta, hogy ezzel a háromszázéves harc legalább egy időre elcsitul és Szent Ferenc rendjében a béke nyugalmas évei következnek. De nem így történt. Az új és hamarosan jelentkező harc az observansok között jelentkezett. A leglelkesebbeket nem elégitette ki az elért eredmény. Ugy érezték, hogy maguk az observansok is engedtek a hosszú harc alatt az eredeti szigorúságból. Ezek tehát nagyobb szigorúságra vágytak. Olyan szegénységben akartak ezek élni, mint élt Ferenc testvér és az ő első követői. Csendes, magányos remeteségben, apró kicsi cellákban. Ahol csak annyi butor van, ami az élet fenntartásához nélkülözhetetlen. Daróc-ruhában, imádság és virrasztás között. Innen járogatni időnként a nép közé, hirdetni Krisztusnak szent Evangéliumát. Majd ismét visszatérni a magány csendjébe, az imádsághoz és elmélkedéshez.

Ilyen gondolatok lelkesítették Máté atyát is, aki önmegtagadó életéről, kemény vezekléséről közismert volt az observansok között. Alig volt 15 éves, amikor Szent Ferenc rendjének Monte Florentinó-i kolostorába lépett. Elöljárói és rendtársai csakhamar felfedezték benne a kiváló szónoki tehetséget. Korán megmutatkozott benne a szigorú életre való hajlam. Megszerették és mindenfelé nagyrabecsülték.

De bármennyire meg voltak elégedve Máté atyával elöljárói és rendtársai, ő még sem volt boldog. Elégedetlen

maradt önmagával. Folyton csak az assisi Atya, Ferenc testvér lebegett szeme előtt. Gyakran hasonlította vele össze magát és úgy találta, hogy még a ruhája sem azonos a rendalapító Atya öltözékével.

Máté atya nem nyugszik addig, míg nem szerez egy hosszú, hegyes csuklyával ellátott ruhát és VII. Kelemen pápától engedélyt nem nyer a remeteségben való élethez. Példáján és a kapott engedélyen sokan fellelkesednek, hozzászegődnek. Lázba hozza őket a gondolat, hogy három évszázad után visszavarázsolják szent Ferencnek és első társainak igazi evangéliumi életét. Máté atya azonban nem sokáig nevelgeti az általa életre hívott új ferences ágat. Visszatér az observansok közé, ahol példaadó jámborságban fejezi be életét.

De az új hajtás most már életképes. Egyre jobban terjed, erősödik. A mozgalom élére Fossenbronei Lajos atya áll, aki kieszközli VII. Kelemen pápától a megerősítő iratot. Ezen irat értelmében külön előljárók vezetése alatt élhetnek a szigorú fegyelem követői. Hosszú hegyes csuklyájuk miatt a nép kapucinusoknak nevezte őket.

Az olasz városok egymással szinte versenyre keltek új kapucinus kolostorok alapításában. Sőt 1574-ben IX. Károly francia király országába is meghívta őket. Sűrű egymásutánban létesültek a többi rendtartományok. Szinte csodával határos: alig egy évszázados fennállás után a Kapucinus Rendnek 62 rendtartománya volt 33.000 rendtaggal.

Forrón szeretett magyar hazánk területén a kapucinusok 1595-ben jelentek meg először. Mint tábori lelkészek lépték át e honnak határait. Messze Olaszországból jöttek, hogy a felszabadító seregekben dolgozzanak a pogány török ellen a lelkek megmentésén és a keresztény magyar haza felszabadításán.

Ezek olaszok voltak, akik — hasonlóan a mai dicső olasz nemzet fiaihoz — szerették a mi szép hazánkat. Ezek az atyák pokoli csaták füstölgő zajában sebesülteknek nyújtottak segítséget, haldoklóknak utolsó vigaszt. De nem elégedtek meg ezzel, hanem hősi elszántsággal gyakran odaálltak az előretörő csapatok első sorába és magasra tartott feszülettel vitték, vezették győzelemre a keresztény zászlót a pogány török félhold hatalma ellen.

Az első kapucinus, ki országunkba jött, így halt hősi halált Esztergom ostrománál. Maximus atya volt ez Mantuából. Társa pedig, P. Archangelus az esztergomi, majd a visegrádi csatákban bátorságával és hősiességével többszörösen kitüntette magát.

Külön említésre méltó Brindisi szent Lőrinc Kapucinus atya magyarországi szereplése. Miután megszervezte a csehországi és ausztriai kapucinus rendtartományokat, a török ellen harcoló keresztény sereggel hazánkba jött. Magyarország felszabadítását annyira szívén viselő római Szentszék küldötte őt különleges megbizatással.

Közel Székesfehérvárhoz Csókakő vára uralta a vidéket. A keresztény sereg felvonult és támadásra indult ellene, hogy kiűzze belőle a pogány törököt. Kezdetét vette az ütközet. Egyszerre a várból kitört az ellenség.

Brindisi Szent Lőrinc Csókakőnél győzelemre vezeti a keresztény sereget a törökök ellen

A keresztény sereg ijedten vette észre, hogy óriási túlerőben van a pogány. Sorfala megingott, szakadozni, hátrálni kezdett. Megfordulni készült, hogy mentse, — ha tudja — puszta életét.

Ebben a szorongatott helyzetben és veszélyes pillanatban a szakállas kapucinus atya lóra ugrik, az arcvonal élére áll. Magasra emelt jobb kezében megcsillan a kereszt. Int a seregnek és mintegy második Kapisztrán új harcra vezeti azt. Lelket önt a csüggedőkbe, kik mint elszánt, fergeteg, rohantak az ellenségre. Csoda történt. A többszörös túlerőben levő ellenséget megzavarja a halált nem ismerő előretörés, az élen rohanó szakállas barát, akin nem fog a golyó és nem fog a kard éle, csak rohan előre...

Mire a harc elült, 30.000 török halott és jajgató sebesült borította a vérrel öntözött csatateret. A keresztény seregből alig esett el néhány ezer ember. A különös isteni segítség, a csoda nyilvánvaló. Ezt a hőslelkü Lőrinc atya szentté avatása alkalmával a hivatalos vizsgálat is elismerte.

Hazánk történetébe még döntőbb súllyal kapcsolódik bele egy másik olasz kapucinus atya: Avinói Márk. Mint a római pápa által kinevezett tábori lelkész működik a felszabadító keresztény seregben. Bécs ostrománál 1683-ban nagy segítségére van a vezéreknek. I. Lipót császár előtt nagy tekintélyre tesz szert. Amikor Bécs alól elvonult a megvert török sereg és a császár abba akarja hagyni a további harcot, Márk atya nem nyugszik. Minden tekintélyét latba veti, hogy a császárt rábírja a végső győzelemmel kecsegtető háboru folytatására és Magyarország felszabadítására.

A császár engedett a kapucinus atya kérésének. Megindult a felszabadító küzdelem. Esztergom, Visegrád, Pest egymás után rázza le a pogány rabigát. De Buda várának falairól visszapattan, mélybezuhan minden roham, minden támadás. Bevehetetlennek látszik.

A bajt és csüggedést csak fokozta, hogy a felszabadító sereg vezérei között féltékenykedés kapott lábra. Hatalmi civakodás. Már arról beszéltek, hogy abbahagyják a céltalannak látszó, sok áldozatot szedő ostromot és elvonulnak a vár alól.

Márk atya azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Azonnal levelet írt a császárnak, hogy rendelje el az ostrom folytatását. A császár így is cselekedett. Majd összebékítette a torzsalkodó vezéreket és rábírta őket az általános támadásra.

1686. szeptember másodikán indult meg a döntő roham. A törökök keményen védtek, de a keresztények még elszántabban támadtak. Márk atya mindenütt ott volt, ahol legvéresebben tombolt a csatazaj és leginkább aratott a halál. Harsány hangja túlszárnyalta a csata zaját, amikor kiáltotta a pogány török felé »Nézzétek az Ur keresztjét, — meneküljetek ellenséges hatalmak.« Majd egy lándzsanyélre erősítette és magasra emelte Szent József képét, kinek különös segítségét kéri a győzelem kivívásához. Dús aratást tart a halál. Ezrek hullanak le a mélybe, fekszenek szanaszét... sebesültek, halottak.

De a csoda megtörtént. Ami lehetetlennek látszott, valóra vált. Megtört a 150 éves varázs. Amikor a távoli nap a távoli hegyek mögé készült hanyatlani, csodálkozással láthatta, hogy Buda várának füstölgő falain magyar

Halk könyörgés

Irta : PUSZTA SÁNDOR

Csupa harangszó és ünnep a lelkem
A besnyői Mária képénél miséztem.

Ezt az órát tartsd meg, Istenem
Örökre ily fehéren bennem.

Hogy nézhessek szelid szemedbe mindig
Tiszlán, hogy Hozzád s hozzám illik.

Gyümölcstelen leszek, de virágzó friss ág,
Egy gyümölcsöm legyen: a tisztaság!

Tehessek nagyot s érted örökre jót,
Te add ajkaimra tüzesen a szót,

Mint Izaiás ajkaira tetted,
Engedd zengenem az örök Hármas-Egyet!

S ha uj titokra lesz szomjas a lelkem,
Enyhítő italom szívedből merítsem.

A határkőnél úgy léphessek át,
Hogy láthassa szemem mindig a Csodát.

A Bor s Kenyérben átlényegülésed
S emberségedben rejtett Istenséged.

Mig lelkem egyszer szárnyat bont s odaszáll
Trónusodhoz, mint költöző madár:..

Máriabesnyőre évenként legalább egyszer téged is elvár a Szűzanya

zászlót lenget az őszi szellő. Márk atya pedig ott térdepel Nagyboldogasszony templomában, hogy hálát adjon Istennek a kivívott győzelemért. Másnap levelet írt a császárnak, melyben csak ennyi állt: »Csoda. Buda elesett. Dicsértessék az Isten!«

Márk atya végigkisérte a magyar rónán is a felszabadító diadalmas sereget. Csak a belgrádi nagy győzelem után vett búcsút a csataterektől, az általa nagyon megszeretett magyar hazától. Aztán visszavonult nehéz csaták zaja után egy kicsi kolostor csendes magányába. A nekünk, magyaroknak is oly nagy szolgálatokat tett kapucinus atya porai ott pihennek a bécsi kolostor templomában.

A keresztény és magyar ügyért oly sokat dolgozó kapucinus atyák híre megmozgatta a magyar lelkeket. A török kiűzése után egyre-másra alapítják az új kolostorokat. Az elsőt Bazinban 1674-ben. Majd Pozsonyban. Majd Budán, hogy meghálálják Avinói Márk atya érdemeit. Aztán Eszéken, Mórott, Holicson, Mosonban, Tatán, Pécsen, Tokajban, Hatvanban, Belgrádban, Máriabesnyőn és Nagyváradon. E kolostorok a török megszállás után igen nagy és messze szétágazó munkát fejtettek ki, hogy az évszázados rabságban és üldözésben széthullott nyájat összetereljék és Krisztus aklába visszavezessék.

A Kapucinus Rend osztrák-magyar rendtartománya Mária Terézia uralkodása alatt érte el tetőfokát. 31 kolostora volt több mint 700 rendtaggal. II. József a kalapos király rendünkre is viszontagságos időket jelentett. Egész sorát szüntette meg kolostorainknak.

Fejlődésének új szakaszába lépett a legújabb időkben. Békéscsabán és Szentesen új települések létesültek, hogy Szent Ferenc atyánk szakállas fiai az Alföld szívében is állandóan ott dolgozzanak Isten országáért és magyar hazánk erkölcsi megujhodásáért.

A közelmult napokban tért vissza a nagyváradi kolostorunk is húsz esztendős rabság után. Igy jelenleg 7 kolostorunk van. Budapesten, ahol plébániát vezetünk és a rendi főiskolát tartjuk fenn ifju papjaink nevelésére. Tatán, intézetünkben nevelkedik a szerafikus ifjuság. Máriabesnyő, az országos hírü búcsújáróhely évente a zarándokok tizezreinek nyújt lelki vigasztalást és a Rend ujoncainak ad otthont. Móron, ebben a tizezer lakósu nagy községben minden lelkipásztori munkát mi végzünk. Missióba járó atyáink pedig szerte az országban hirdetik szent Ferenc alázatos szellemét, a földiek mulandóságát és az égiek örök értékét. Lelkes trombitásai az Isten és magyar hazánk szeretetének.

A csókakőiek most a kövek összehordásának idejét élik

Mit tesznek azért, hogy a kövek és a kévék ne hulljanak szét?

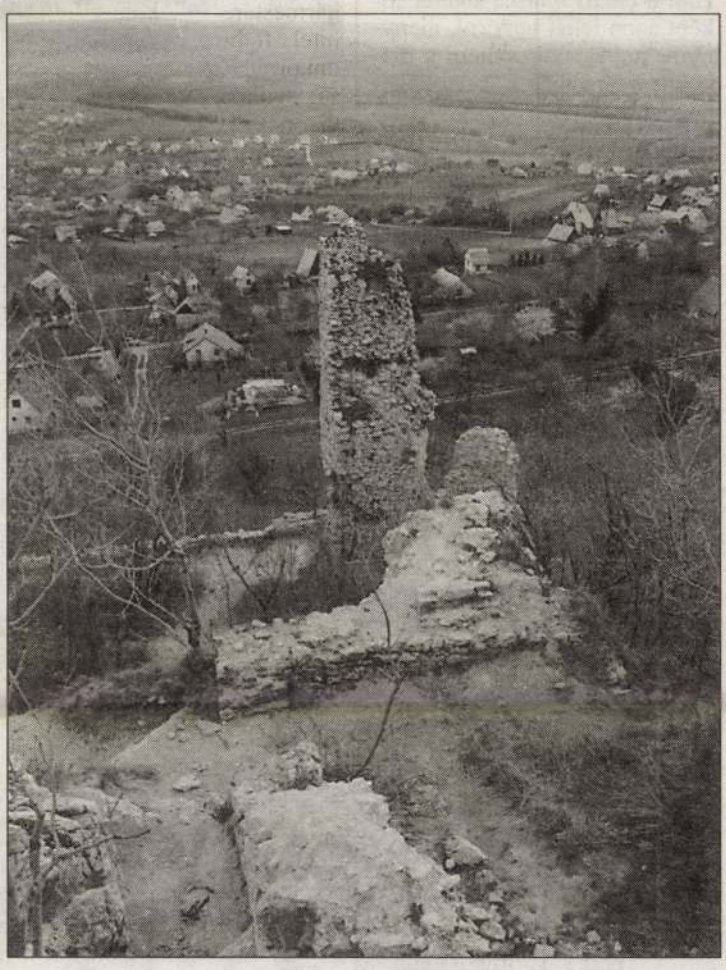

Csókakő valóságos tündérkert, az Isten jókedvében teremtette. Helybéli, tősgyökeres lakói és a „jöttmentek" újabban mindent elkövetnek, még sziklaméretű köveket is görgetnek, hogy a település történelmi ékességét, koronáját, a várromot megmentsék a végső pusztulástól. A falu és a porták takarosak, a szőlőkben jó gazdák, a pincékben szép borok.

Dr. Fitz Jenőtől tudom, hogy 150 éven át ez a vidék állandóan ide-oda hullámzó harcok színtere volt, és a kis Csókakő Székesfehérvár mellett a török végvárrendszer kulcsaként működött. A legfontosabb hadiút mellett őrködött, falainak, tornyainak erőssége messzi földön híres volt. Evila Cselebi szerint: annyira a határszélen van, hogy oda minden oldalról az ellenség kakasainak hangja hallatszik.

Sörédi Pál iskolaigazgató, a várbarátok társaságának lelke és motorja nemcsak szervezi a vármentő társadalmi munkákat, írja históriáját, sőt fényképezi a jelen történéseit, az itt látható fotók is az ő munkái. Az 1995-ben megalakult társaság sok harcot vívott az életveszélyes állapotok megszüntetéséért, anyagi támogatásokért. Néhány milliót már kaptak a romok megmentésére, abból a kaputornyot hozták helyre. A fellegvár falát csinálják meg az idén, ehhez gyűjtik a köveket a mostani szombaton. A nyáron ásatások kezdődnek, megjött az engedély. A várhoz vezető út egy részét a Bazalt Bt. járhatóvá tette.

Most a kövek összehordásának van itt az ideje, a régi időkben széthordták, beépítették.

Az építőkövek része a borkultúra reneszánszának újbóli megteremtése, mert a falusi és a várturizmus szerves része a pincekultúra. Bognár Endre a minőségi bortermelés térhódítása érdekében 1991-óta szorgalmazza a borversenyeket. A hegyközségi tagok száma ma már 165. A zsűri elnöke a „szomszédvár", Mór egyik neves borásza, Bozóky István, tagjai ugyancsak jeles móri férfiak voltak. Az idén már 32-en neveztek be az isteni nedűk nemes vetélkedésébe. Nem csak a csókakőiek, a hétvégi telek- és pincetulajdonosok is jeleskednek a borászatban. Aki egy-két évtizede a helybéli gazdák színe-javától tanulja a szőlészetet, az már akár aranyérmes borokat is tud produkálni, mint például a Fehérváron élő, dolgozó Kárpáti László és felesége.

Végh Donát, aki a borverseny abszolút győztese lett Veress István jóvoltából, a diplomák mellé még 20 ezer forint jutalmat is kapott. Ősi csókakői vendéglős, borászcsalád tagja. Aranyérmes Rizlingszilvánijáról verset lehetne írni. Mellesleg a költők világában is járatos, a történelmi pincéjéhez vezető úton Petőfit, Aranyt, Tompát emlegette és mormolta a sajnos időszerű sorokat: mint oldott kéve széthull nemzetünk...

A kövek és a kévék összerakásán, összetartásán fáradozik még 70 évesen is. Kertész fia viszi tovább a szakmát, lánya orvosként ápolja a szülői hagyományokat. Jóízű történeteket mesél miközben fiatalos borait kóstolgatjuk. Alsó-Magyaloson a XVIII. század elején épült, valamikor egyházi tulajdonban lévő úgynevezett „dézsma-pince" jó ideje a család tulajdona. A háború alatt odamenekültek a csókakőiek, a tüzelés miatt keletkezett korom máig feketíti a boltíves, árkádos pince falait.

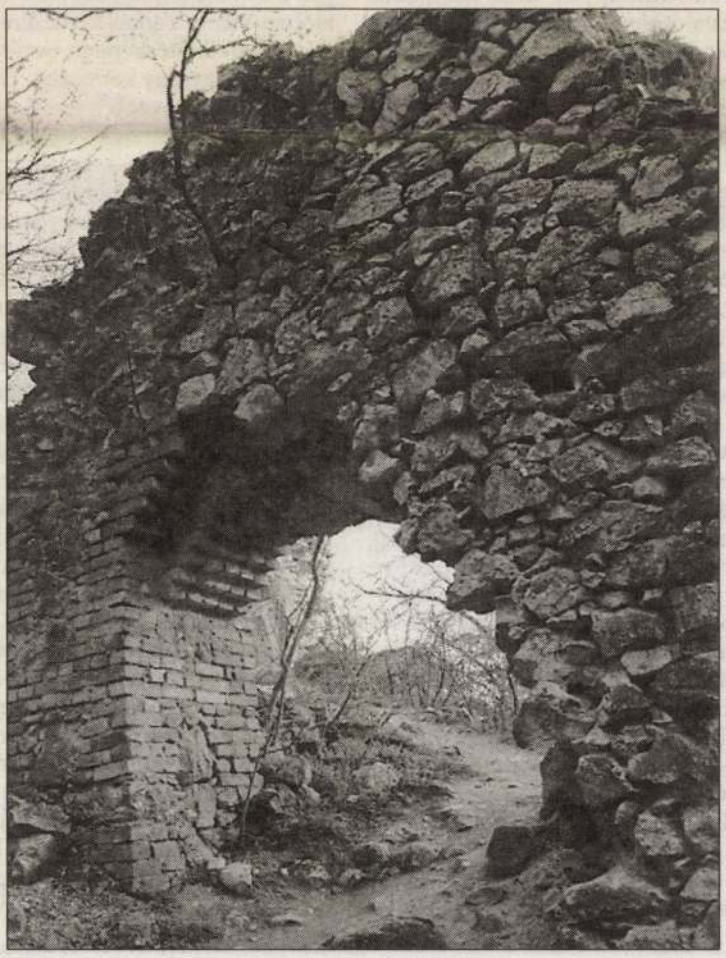

A vár alatti hatalmas és gyönyörű Zichy-féle pince jó kezekbe került. Csókakő egyik legjobb hírű bortermelője, Bognár Endre vette meg. A településnek, de a nagyobb hazának is akkor válik hasznára, dicsőségére a magántulajdon, ha minden azoké lesz, akik bánni tudnak vele. Akik nem csak méltón megőrizni, de gyarapítani is tudják mindazt, amit a jeles elődök rájuk hagytak a folytatás, a továbbörökítés szándékával.

Várnai Jenőnek is szép borai vannak, Koó Antal pedig a főzésben nagy mester. Mindketten tudják, a vendéglátás akkor igazi, ha megágyaznak a jóféle boroknak. Felséges „ágyat vetettek" a borverseny zsűrijének, tagjai 6 arany-, 14 ezüst-, 9 bronzfokozatot és három termelőnek dicsérő oklevelet nyújtottak át.

Zágoni Erzsébet

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP 1997 MÁJUS 31

A szekesfehérvári Arany János Általános Iskola és Speciális Szakiskola az enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek oktatási intézménye, ahol a személyiség és a képesség fejlesztése, az életmódkultúra alakítása a legfőbb nevelési cél. A pedagógia olyan területén kell a szakembereknek helyt állniuk, ahol a tanári munka sikerét főként azon lehet leméri, menynyire tudták felkészíteni a diákokat a társadalmi cselekvőképességre, a közösségekbe való beilleszkedésre.

Dr. Guseo Andrásné, igazgató

Ösztönző sikerszéria

— Nem csak most, mindig kemény tanévet zár az intézmény. A gyógypedagógiai nevelés az iskola típusából adódóan speciális feladatok ellátását követeli meg. Mivel a mi gyerekeink az átlagtól eltérőek, nagyon sok nálunk a nehezen nevelhető, az értelmi hátrányok mellett magatartási problémákkal is küszködő diák. Igen rossz a „háttér", amelyben dolgozhatunk, az iskola épületének állaga, a környezet most már nem alkalmas a gyermekek foglalkoztatására — konstatálja a az Arany János Általános Iskola igazgatója, aki joggal félti az eddig elért szakmai eredményeket.

— A gyerekeink különböző tanulmányi vetélkedőn szerepeltek kiválóan. Az iskolatípusnak megfelelő országos komplex tanulmányi versenyen, ahol több tantárgyban és kreativitásban mérik össze tudásukat a tanulók, iskolánk csapata első lett. A színjátszó csoportunk szépen szerepelt a megyei bemutatón, eredményük alapján meghívást kaptak az országos megmérettetésre. A speciális szakiskoláink képzésében pár év alatt az oktatás olyan szintet ért el, hogy a diákjaink az Országos Képzési Jegyzék szakmáiban szereznek szakképesítést. Legutóbb kőműves és asztalos tanulónk ért el első helyezést az országos szakmai versenyen. Az alsó tagozatosok rajz-, bábversenyeken jeleskedtek. Jók a sportban elért eredményeink, nagyon ügyes a kötélugró csoport, az úszóversenyen már a kicsik is remek teljesítményt nyújtottak — sorolja nem kis büszkeséggel az eredményeket Csapó Gáborné igazgatóhelyettes, és utal arra, hogy a teljesítmények eléréséhez nagymértékben hozzájárult a nevelők szakmai felkészültsége, igényessége, odaadó munkája.

Megújítási projektek

Karikás István igazgatóhelyettes az intézmény komplex pedagógiai tevékenységéből a speciális szakiskola fontosságát hangsúlyozza:

— Arra vagyunk hivatottak, hogy a gyerekeinket fel tudjuk készíteni az életre, olyan tudással vértezzük fel őket, hogy képesek legyenek a társadalmi beilleszkedésre. A közoktatási törvény pontosan meghatározza a

---

Csütörtök este Horn Gyula, Magyarország miniszterelnöke meghitten társalgott Magyarország ügyeletes csodagyerekével, a korához képest rendkívüli fejlettséget, tehetséget tanúsító Szász Marcival, aki számítógépvirtuózként írta be nevét a honi csodagyerek-vonulatba, s akinek szívből kívánom, hogy ezt ne kelljen megbánnia később.

Történt mindez a Friderikusz-show nevű újmódi magyar csodában, amelyben a meglepetés ezúttal az volt, hogy nem a csodálatos műsorvezető kérdezett, hanem őt kérdezhették a boldog kiválasztottak, Esztergályos Cecíliától Horn Gyuláig, a jelenlegi és hajdanvolt csodagyerekek. Utóbbiról ugyan nem köztudott, hogy csodagyerek lett volna, de valószínűleg az volt, ha sikerült a miniszterelnökségig fölkapaszkodnia, ami túlszárnyalja azt a növekedést, amit Alice élt át Csodaországban, amikor hirtelen kinőtte Bill, a gyík házát, és egészen addig nem tudott belőle kiszabadulni, amíg nem zsugorodott vissza olyan aprócskára, amilyen korábban volt.

A csodálatosan bájolgó, rángatózó „Fridi", aki ezúttal Mujkómintájú csörgősipkáját a fejébe csapva táncolni, dalolni se szégyellt, túláradó narcizmussal áradozott önmagáról és a műsorairól, sűrűn hivatkozva a nézettségi mutatókra, rajongóira és kreatúráira, igen jeles vendéggel nyitotta a sort: Sebeők János íróval, aki utóbbi öt évét a nemzet és az emberiség őszinte fájdalmára afféle belső száműzetésben töltötte. Sebeők úr (neve nem Sebőknek, hanem magának a mesternek intenciói szerint Sebeőknek ejtendő; vigyázzanak kérem, ha bárki hódolatát és feltétlen elragadtatását szeretné kifejezni, nehogy mucsai módon megfeledkezzen erről!) szintén csodagyerekként kezdte magasra ívelő pályáját; a Ki kicsoda szerint már kilencéves korában megjelent első verse: s ettől kezdve rendszeresen publikált, s innen már üstökösként vezetett útja a budapesti állatkert párducketrecén keresztül a Bioszféra Párt elnöki székéig. Kifogástalan csodagyerekként igyekezett ezúttal is szerepelni, és azt a kérdést tette fel az isteni Fridinek, hogy a hiúság vásárán mint nagybani szállító vagy mint fogyasztó óhajt-e részt venni, s ezzel meggyőzte a nézőket arról, hogy minden korábbi téves nézettel szemben az egyik exhibicionista nagyon jól el tudja viselni a másik exhibicionistát; két azonos fázisú hullám az interferencia jelenséget produkálva nem kioltja, hanem erősíti egymást.

Sebeők úrról azt kell még feltétlenül tudni, hogy ő nem csak a magyar irodalomnak, hanem a magyar környezetvédelemnek is egyedi és megismételhetetlen csodaporontya. Majdnem azt írtam, Mozartja, de időben ráébredtem, hogy Sebeők úrra nézve

Csalafinta

esetleg sértő lenne ez az összeha
agyú, infantilis kis zongorabille
száz év alatt se fogant volna m
nagyszerű ötlet, hogy közszemlé
lyét, mint az ember, a homo sapi

Hogy mindenki értse, miről va
pen a trópusi erdők védelmét tek
zióban Vitray Tamás kérdésére b
figyelemfelkeltésképpen bezárat
kertjének egy-egy ketrecébe; Bu
netben vonul tovább a nyugat-e
tekbe.

Abban az időben — belátom: (
beavatatlanságom számlájára íra
hogy nem voltam csodagyerek -
ezt a bejelentést, és egy csodák
ban néhány földhözragadt kérdé
zus vállalkozással kapcsolatban
hogy megkérdeztem: 1. Olvasta-
nő angol író Ember az állatkertb
főhőse, bizonyos Cromartie Johr
igaz, nem magasrendű elhivatott
tágabb értelemben a Föld megi
közérdeklődésre nem méltó szer
az állatkert Homo Sapiens felirat
tása igazán eredeti: Párizs, Lon
programjában; vajon miért nem l
dául Varsó, Tirana vagy Bukares
fokozatú állatkertjében is?; 3. Ko
san ő az a példány, aki a homo sa
a legmeggyőzőbben demonstrál

Választ persze nem vártam e
már tudtam, hogy egy csodagye
kérdéseire válaszol; nem fecsér
átlaglényekre, akik például (ha
dők) Sebeők és Friderikusz alk
tenborough írásait és filmjeit ol

Mindezt nem is írtam volna le
re kidolgozott forgatókönyv szer

1021

Csókos Kiss György, festő-textiltervező

1980.VIII.1.Televizió 2.MÜSOR 17.45 Dné
Dél-Alföldi krónika

- Ez az alkotótábor sokféle emberből áll össze, vannak köztük amatörök, képzőmüvészek és hát olyanok is, akik még most látnak először ilyen munkát.

- A hölgy.

- A hölgy, ő a kisinas, aki különben jogász és itt ajánlkozott, hogy segit. Évenként visszatér ez a tábor ide és itt tényleg most már megismertek minket az emberek és jönnek ide rendszeresen, nézelődni. Nagyon jó érzés, mert az ember érzi, amit csinál az tetszik az embereknek és hogy mondjam ez nagyon jó.

- Az fogott meg, hogy itt a textilesek kerámikusok, fafaragók, festők, grafikusok együtt vannak, sőt főiskolások is és legtöbbet attól kaptam, amit Csókos Kiss Györgyi vezetésével a szövő-tábor gyerekei csinálnak, kint a szabadban ilyen alkalmi szövőfákon beviszik a textiliába a természetet, játékosan, különféle szabadtéri játékokat tanulnak meg és észre se veszik, hogy megtanulták a textil müvészetét, a szővést, a fonást, megismerkednek az anyagokkal, az egyszerü népi eszközökkel és itt a lényeg, hogy a népi szövés müvészetét tanulják meg.

- Azon keresztül, hogy a gyerekek naponta idejönnek és a szüleik jönnek a gyerekek munkáit megnézni, Hajós mai hangulatát tükrözi ez, ebből próbáltam képet csinálni.

- Sok mindenkiben felvetődhet, hogy ebben az isten hátamögötti kis faluban hogy jönnek össze igy emberek, ugy jönnek össze, hogy az egy akaratu, jóakaratu emberek könnyen megtalálják egymást, megtalálják a mecénást, ahhoz a Hosszuhegyi Állami Gazdaságot, a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaságot, aki jelentős anyagiakkal támogatja ezt a kezdeményezést és megtalálják a falujukat. A falujukat, amit megtaláltak az egyetemisták is, akik ebben az évben először vannak itt és tekintélyt szereztek maguknak azzal, hogy kimentek dolgozni a határba, hogy a népmüvelő legszebb munkájának tartva ezt a hármas négyes tábor összejövetelét, optimista-e a jövőt illetően azt kell hogy mondjam igen és akkor lesz igazán nagy az öröm, ha a következő években ujból visszatérnak hozzánk ezek az emberek.

- Köztudott, hogy hazánk nyersanyagokban és energiahordozókban szegény ország. Ismert viszont, hogy hévizekben gazdagok vagyunk. Annyira azonban nem, hogy olyan pazarlóan bánjunk a természeti kincsünkkel, amint azt Csongrád megyében tapasztaltuk.

1971. május 19. Petőfi 14,oo VGné

RÁDIÓNAPLÓ

- Egy kisházban, Etyeken él és dolgozik Csáltvári Nagy Lajos és felesége, Csókos Györgyi képzőművész házaspár. Nyolc gyerekük van, lassan a legkisebb is saját szárnyaira kap. Nos, ezt a családot, tud a nagycsaládokban jól ismert olyan szoros érzelmi kötődéseken kívül még valami más is összefűzi. Az ősi természetes anyagok, a kő, a fa, az agyag, a gyapju, illetve a textilia szeretete és ismerete. Az apa szobrász, az anya textilművész. A gyerekek között pedig akad faragó, fazekas és még jónéhány művészeti ágban dolgozó fiu és lány. Munkatársammal, Perjés Klárával bejártuk a fél országot, a család tagjait keresve, hogyha már mindannyian nem is találkozhatnak, családostól el sem férnek már egyszerre otthon, nos egy műsorban azért találkozzanak. Ezekből a beszélgetésekből most csak egy kis részt hallgassunk meg, a közös inditatás és az egyéni törekvés, az anyagszeretet és az erkölcsi tartás összefüggéseire gondolva.

- Jár ki tanyasi iskolákba, gyerekekkel beszélget, kezükbe ad fadarabokat, lesimitott kis darabkákat, illeszthető kis játékelemeket.

- Egy olyan parkot kéne nekik létrehozni, ahol tevékenykedhetnének. A grundokhoz hasonló dolgot.

- Ők rakhatnának össze játékokat, alkotásokat.

- Ez a legfontosabb talán hogy a játékban, meg az én munkámban is, nem az, hogy én kitalálok dolgokat, és azok vagy szépek vagy sem, hanem az, hogy a gyerekek, ők teljesithessék ki, amik bennük rejlik. Amig föld lesz és ember lesz, addig ezek az anyagok végigkisérik az embert az életében.

- Az anyaggal mindig szerettem bánni, a hozzáférkőzés adva van, hát minden háznál van gyümölcsfa, amit kiszednek a kertekből, főlapritják tüzelőnek. Hát énnekem ez könnyü volt ehhez hozzájutni igy vidéken. De olyan anyag, ami meleg, ami emberközeli, szerszámokra jó, mindenre jó. Ha a kőre gondolok,

akkor a kövekmek a szinessége megkap, közelit hozzám. Maradjon az, ami. A kő, kő, a fa, fa.

- Egyszerre nőttek a gyerekek és a munkák, mert a munkákat is együtt csináltuk, nem olyan asszonyi munka pl. a mozaik, meg a 20-30 mázsa márvány megtörése sem, mert kb. annyit törtünk a mozaikhoz. Hát a nehezét mindig az erősebb csinálta, de én is csináltam valamit. Végtelenül szép a márványnak az anyaga, az ugyanolyan élő, mint ahogy a fáról azt mondjuk, hogy élő, mint ahogy a fáról azt mondjuk, lélegzik. Ugyanugy érezzük, mint a testünket.

- Hozzá kellett férkőzni a szövéshez, a szinek legalább annyira belőlünk fakadnak, az emberekből.

- A környezetünkben éppen székelyek élnek, akiket elkezdtem faggatni, vallatni. Nemnagyon emlékeznek rá. Visszamenten oda, ahonnan ők jöttek.

- Elment a szinekért Székely-földre?

-Nemcsak szinekért, leginkább apró szerszámokért, meg a szinekért. Kipróbáltam a vadcseresznyekérget, a diót,

- Mennyi ilyen titokzatos rendeltetésü növény van itt a környezetünkben, amelyeknek a kőzete ilyen természetes árnyalatokat tud terenteni, a gyapjunak, a textilnek,

- Nagyon szeretem a teát. Mindenféle gruz tea, legelőször is azzal festettem. Nagyon sokat mostam a gyermekeim ruháját, s arra nagyon jól emlékszem, hogy mi az, ami nem jött ki a kis ruhákból.

- Nem gondolt arra, hogy pelenkánódra fest fonalat? Már, hogy a gyerekek a pelenkát megfestik.

- Van egy jó magyarsággal beszélő barátnőm, aki Pálfalváról való, látogatott meg, akkor kezdtem el itt igazán szőni és játszani ezzel a növényi festékekkel. S aztán mondta, ó György, hát vagytok elegen, gyüjts össze egy vödörrel, ne engedd őket máshová pisilni, azzal lehet a legjobban rögziteni.

- Gruz teával is festett, de Gruziából is hozott gránátalmát is.

- Csodálatos rózsdás szint ad, meg kell mondani, hogy a magyar alma is hasonló foltot hagyott, éppen a gyermekeim ruháján, mert azt elég sokat tömtem belejük.

- Kutyabenge, kéregfestette szint is említett.

- Mindenféle fakéreg, főleg a gyökerek, azokban van sok vas,

fémoxid, festék.

- Daniella egy pesti bérház társbérlőtének lakója, most éppen nem dolgozik, két kisgyermek anyja, és a kisebbik annyira pici, hogy itthon kell, hogy legyen.

- Izgatott vagyok most már, szeretnék dolgozni, de még nem lehet. Nem ismertem igazán Csákvárt, mert én csak egy éves voltam, amikor eljöttünk. Aztán visszamentem és ott kezdtem el a fazekasmasságot, s ott tanultam meg a mestersóget.

- Kristóf azt mondja, hogy Daniella azért jó, mert ő nem művészkedik, hanem mester. Nem pepecsel, nem csinálja tul vizesre az agyagedényeket,

- Én azt szerettem volna, hogy ezekből az agyagedényekből együnk-igyunk,

- Két helyen is láttam kacsasütőjét. Testvéréhél is, ott gyertyatartónak használják.

- Habár abban még lehet kacsát is sütni, ki is próbáltuk, és nem durrant szét. Foglalkozom gyerekekkel egyébként, egy gyerekszakkört vezetek a fazekasgyakorló iskolában, és látom is, hogy a gyerekeknek mennyire szükségük van arra, hogy ismerkedjenek anyagokkal. Odajött egy-két gyerek, ilyen madársipolót csináltam, és kipróbáltuk már ugy nyersen. És akkor az egész alsótagozat mind odajöttek, és mindnek kellett egy picike agyag.

- Nagyonérdekes ez a riport, én talán első pillanatban, azt hat meg, az anyagnak a varázsa, az anyagnak a hallatlan tisztelete, és az anyagot megszólalni engedő ember., az anyagnak engedelmeskedő művész. Én nem akarom itt fetisizálni az anyagot, de higyjék el hallgatóim, hogy törvénye van az anyagnak. A fának, az agyagnak, a fémnek, a kőnek. Nem lehet egy agyagszobrot ugy csinálni, hogy megerőszakoljam az agyagot, mert egyszerüen összerogy. Nem lehet fából vaskarikát csinálni, egy közmondás ugye, mert eltörik. Tehát ez arra értendő, hogy addig nem lehet vékonyitani, addig nem lehet hajlitani, addig lehet nem manipulálni.

- Közbevetőleg csak egyet idézek alátámasztásul. Becher Michelangeloról irt verséből. Igy kezdődik: "A kő az igaz, az nem tud hazudni."

- Igy van! Igy igaz.

- Tovább lehetne talán kicsit bővíteni ugy, hogy itt a hangról is szó van, mint anyagról, szóval visszatérve az előző ripportra.

- Hát persze. Én itt ezt az anyagnak a voltát,

- A művészet alapanyaga,

- Majdnem, hogy művajokra is érteném, tehát a muzsikának nyilván a hang az anyaga, ősi zenének.

- A költészetnek a szó.

- A költészetnek a szó, és sokminden. És itt az előbbi riporttal kapcsolatban, ahol a művészeteknek a sokrétűségéről beszéltél, ott kimondtad azt a szót, hogy olyan dzsungelben élünk, ahol nagyon nehéz eligazodni. Én ugy értelmezem, a dzsungelnek nem teoretiv értelmet adtál, hanem a gazdagságot, és ott igaz ez még, az egymásba kapaszkodását, átnövéseiket, most a fák egymásba nőnek, szóval az erdőben is, például mi a gyönyörű, az egymásba növő fák, amellett, hogy kellenek szálfák lenni, egyedülálló fák. Teljesen magukat mutató fák. Na és azt hiszem, hogy a művészet is egymásba nő, ennél a kis családnál. Ez egy kis képlet is lehetne. Szőnek, agyagot gyúrnak, fát faragnak, mozaikot raknak, tehát követ törnek, az apa fest, az asszony sző, de minden szavából, az asszonynak is, a férfinak is - nagyon tisztelem őket, nagyon szeretem őket,

- Nos ők a gyerekeikben ezt a közös indittatást hát örökségként továbbadták.

- És a müveltség gyönyörüsége.

- És, hogyha itt nevelésről beszélünk, mert nagyon sokat a mai gyerekek, nagyon sokat készen kapnak. És már nem, hogy mondjam, az anyag saját természetét kapják, amivel játszhatnak és amivel a fantáziájukat kiélhetik.

- Mert nem hagyják magukat megismertetni a gyerekekkel.

- De a gyerekekhez visszatalálnak más gyerekekhez, ennek a nagycsaládnak a művészgyerekei is. Hiszen a két testvér elmegy a gyerekekhez tanyasi iskolába, elmegy óvodába, azért, hogy tanitson és tanuljon a gyerekektől.

- Persze, hogyha kilépünk a család vendégházából, vagy szobájából, akkor már egy pillanat alatt nemcsak az ő gyerekeikről van szó, hanem a nevelésnek ennek az első fokáról, a kisgyerek, az óvodáskor neveléséről.

- Tehát el kell mennünk a kisgyerekhez.

- El kell menni a kisgyerekhez, és adunk-e neki nem manipulált anyagot, a kezébe, hanem, hogy ő egyáltalán a maga kis logikus észjárásával, mert azt hiszem, hogy az ember logikusnak is születik, nem?

- Nagyon!

- Hát, mert a kezét egyszerre fogásra használja,

- És fantáziadus,

- Most ez lehet, hogy egy nagyon buta dolog, de fantáziadusnak. És asszociációkkal telinek.

- Hogyne, hát a gyerek.rajzkiállitások nagyon jól mutatják,

- A gyerek rajzkiállitások, ón ezt nagyon sokszor elmondtam, hadd mondjam el megint, nem ákom-bákomok, hanem az akkori kornak megfelelő gondolatvilágának a képi kópletei, amit ő vissza is tud olvasni. Az álomvilágát,

- Sokszor sokkal gazdagabbak, mint művészkiállitások.

- Sokkal gazdagabbak. És akkor később kezdjük el manipulálni, vagy ha tetszik, gátlásrendszerrel vesszük körül, amit én neked a beszélgetésnél is elmondtam, ott kezdődik a baj, amikor Jancsika megfesti az első zöld lovat. És a tanitó néni vagy az óvó néni azt mondja, Jancsikám, hát hol láttál te zöld lovat? Hát persze, hogy nem látott. De mégis, csodálatos ez a zöld ló, mert kell, hogy az ember álomvilágában zöld lovak. Kék madarat hol láttam? Hát a kék madár képlete elfogadott, a boldogságnak a képlete. És akkor Jancsika felnő, lehet, hogy az óvónéni sem, de Jancsika sem tud mit kezdeni Csontvárynak az Ötlábu lovával.

- És éppen a különböző művészeti iskolai kisérletek bizonyitják, hogy azok fejlődnek igazán, ahol a gyerekek fantáziáját szabadjára engedik teljesen.

- Ahol tulajdonképpen egy csomó dolog elé van téve, a kitalálás örömét is megadják az embereknek. És azt hiszem itt van neked nagyon nagy igazad, amikor azt mondtad, hogy készen kapni. Kell készen kapni, mert hát kapok sokmindent készen, de a kitalálás örömét is meg kell kapjam. Nem tudom, hogy buta hasonlat-e, a számtanfeladatoknál kapja készen, hogy egyszer egy az egy, de már utána azt mondjuk, hogy háromszor egy az mennyi? Már a kitalálás örömét, a logikát is próbáljuk. Na most a képzőművészeti logika nem számtani logika, tehát nem kell ezt megint fetisizálni, de azért ott is van egy logika. Ott is vannak kitalálások. Mindig azt szoktam mondani, szóbrot ki kell találni. Ott állhat a modell, a modell az csak egy inspiráló erő lehet, illetve talán a modell igazán abból nem is az a fajta modell, aki beáll egy pózba, egy bizonyos studiumoknak a megnézésére való bizonyos dolgokat megtanulok róla, de a modellem az, aki esetleg elsuhan mellettem. Egy gondolat, vagy szrongás, vagy egy átélt élmény, akkor az a modell.

– És alighanem itt tér vissza az anyag természete, ekkor az anyag is diktál.

– És akkor az anyag diktál, mert hogyha ennek a bizonyos gondolatnak nem találom meg azt a plasztikai képletét, és hogyha ez az anyag azt mondja, hogy te ezt a gondolatot most te kőbe tudod leginkább egy olyan képletté lefordítani, amely a nézőben ujra egy gondolatot tud majd visszavál tani, párolsulva és találkozva a maga értelmében, indulatiban, őrzött gondolattársakkal, asszociációkkal és egyebekkel, igy tud aztán kiteljesülni.

– Tulajdonképpen az izlés az anyag természetének tisztelete, és a kis közösségek egymásra ható szerepéről szólt ez a müsorunk, ez a háromórás müsor. Na most eljutottunk, ugye összegezés képpen az első kis közösséghez, a gyerekek közösségéhez, és azt hiszem, hogy nagyon sok tapasztalat bizonyitja, hogy ahol ez a kis közösség vitális, együtt vannak, ott a gyerekek esztétikai biztonsága is kezd óledozni, vagy magabiztonsága, ugy mondhatnám, hogy ez egy ilyen préesztétikai, mindegy.

– Egy természetes.

– Magán is megválthatja ezeket, erre mindjárt egy kérdésre is válaszolunk.

– És a másik, amire én még ki akarok térni, hogy néha sokszor a szeretet is rontani tud, öltözködéses kislánynál a szeretet is rontott, de esztétikumban is a szeretet sokszor rontani tud. Láttam én már, most nagyon furcsa példát hozok fel, kis puritán protestáns templomokat, amiket egy közösség rendbe akart hozni, és akkor szeretetből ezt a szép fehér falat fának festették, söderözték, és nem engedték, hogy az a szép fehér fal, a vakolat, a kő élje a maga életét. Ugyanigy van ez, vissesen azt szoktam mondani, engedjenek be egy lakásba, és azért én ugy megközelitőleg sokmindent elmondok az ottlakókról.

– Igen, igen, és itt van mégegy nagy nehézség, tudniillik hát azért a müvészet mindig itt a tanitásban érvényesül. Na most a modern lakásokba is nagyon sokszor beviszünk olyan dolgokat,

– Érzelmi dolgokat,

– Meghagyományokat is,

– Tudom én, hogy ezt ilyen sterilen nem lehet csinálni, meg emlékül, meg minden,

1978. X. 20. Petőfi 17,38 Áné

Csókos Györgyi festőmüvész

Láttuk, hallottuk... 7. ikkd.

- Györffy Miklós két kiállitást is látott ezen a héten, a két kiállitásban van valami közös. Az ujpesti Mini Galériában látható Csókos Györgyi festőmüvész textilkiállitása, Gulyás Katalin textiltervező pedig a Fészek Klubban állitotta ki a munkáit.

- Csókos Györgyi kiállitása olyan, mint egy otthon, mint egy jurta. Tulajdonképpen kitapétázta szőnyegekkel a falat. Még a földön is szőnyegek vannak, az ember legszivesebben végighemperedne rajtuk. Nagyon szépek, puhák, az ember meg akarja simogatni és tapogatni.
Nagyon szép szőnyegek, valamennyi természetes gyapjuból készült, nagyon érdekes dolog, hogy ő maga fonja a gyapjut, nagyon sok esetben, és maga festi. Ezek a legszebbek, amelyeket ő festett. Kutyabengekéreggel, dióhéjjal, különféle füvekkel, gyönyörü árnyalatokat, természetes árnyalatokat ad. Ilyet nem lehet kapni a boltokban.

Nagyon érdekes dolog az, hogy évekig gyüjti egy-egy szőnyegéhez az anyagot. Van benne ausztrál gyapju, magyar racka, teveszőr, gyönyörü csikokból állitja tulajdonképpen össze ezeket a képeket. Nem véletlenül mondom, hogy képek, hiszen tudjuk, hogy Csókos Györgyi festő, és ezek valahogy szövőszéken előállitott képek is. Nem figurálisak, mondjuk azt, hogy absztraktak? Bizonyos jelek vannak rajtuk. Játszik a domborulattal, a szövés technikájával, fihom szállal, a vastag szállal, a göbös szálakkal, nagyon szép épitkezés. De meg kell mondani, hogy tulajdonképpen ez hagyományosnak mondható textil és mindenképpen a festő kezenyoma rajta van. Nemcsak a szinekben, a kompozicióban is.

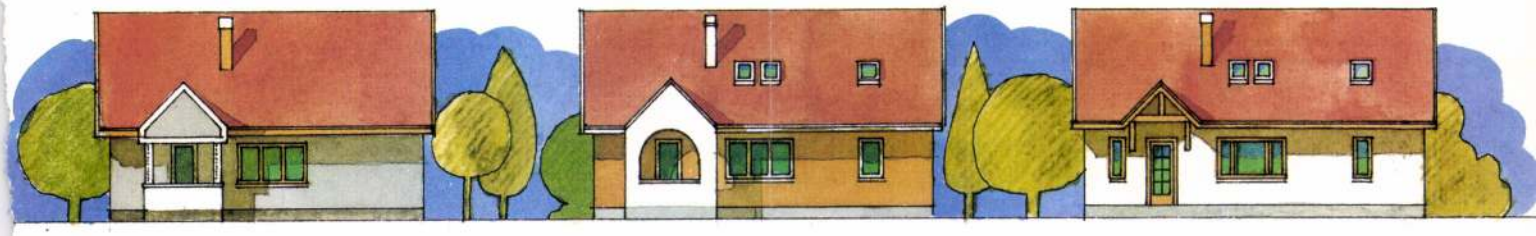

rajz: BELLA BEA

kezik. Újabb változatokat, lehetőségeket kell tehát megvizsgálni a takarékos ház mibenlétének feltalálására. Változatlanul érvényes az az alaptétel, miszerint minél többszintes az épület, annál inkább növekszik az építés ideje és költsége.

Másképpen megfogalmazva: legkönnyebben, leggyorsabban egy földszintes ház hozható tető alá, illetve lasználatbavételre alkalmas állapotba. A pinceszint építése ezért mindenképpen költség- és időigényes vállalkozás, attól függetlenül, hogy egyéb viszonyok (pl. telekméretek, beépíthetőség korlátozása, terepviszonyok) mellette szólhatnak.

A földszintes elrendezésnél különös gonddal célszerű mérlegelni a feltétlenül szükséges alapterület mértékét. A példaként mellékelt vázlattervhez kiindulási alapként egy két-három gyermekes család igényeivel számoltunk. Eközben feltételeztük azt, hogy a gyermekek viszonylag kis korkülönbséggel követik egymást. Tapasztalatok szerint kiegyensúlyozott lelkületű gyerekek 12-14 éves korig egy szobában is gond nélkül elhelyezhetőek, ha a helyiség méretei, arányai, berendezési lehetőségei is megfelelőek. (E követelménynek egy 3,5 m legkisebb oldalméretű, 14 m²-es alapterületű szobának meg kell felelnie.) Ha az említett kisgyermekes család számára egy fekhelymentes nappalit és két hálószobát alakítunk ki (a szükséges kiszolgálóhelyiségekkel együtt), akkor ezzel életvitelük, lakhatásuk alapvető feltételeit teremtettük meg, legalább 5–10 évre. Ennyi ideig élhetnek nyugodtan a beköltözéstől számítva, amíg további igényeik kényszerítő erővel hatni nem kezdenek. Mit lehetett ilyen módon megtakarítani a teljes értékű földszintes elrendezéssel szemben? Legalább 30–35 m²-t, illetve egymillió forintot. A mellékelten ábrázolt földszinti alaprajz 82 m²-ével szemben ugyanis egy öttagú család méltányolható területigénye legalább 115–120 m². Ábrázolt földszintünkön a területmegtakarítást részben egy szoba és az étkező, részben közlekedőterületek elhagyásával értük el. A kifejezetten közlekedési célú terület esetünkben az előszobára s a WC zsilipelését szolgáló előtérre korlátozódik. A fekhelymentes nappali átmenőelosztó közlekedőként is működik. Ezzel a elrendezéssel több szoba elhelyezése, illetve megközelítése már nehézkes volna, ha nem is lehetetlen. Az átlagos méretű szobák mellett a többi helyiség inkább tágasnak minősíthető. Az előszoba a tetőtér beépítését, illetve a lépcső elhelyezését követően sem válik szűkössé. A 10 m² fölötti területű konyhában az étkezés számára is kialakítható hely. A fürdőszobát a mosás-szárítás tevékenysége nem terheli, mivel arra a konyhából nyíló 4 m²-es háztartási helyiség lehetőséget teremt.

A mértanilag központi helyzetű nappali feltehetően a családi életvitelben is központba kerül, többcélú hasznosíthatósága folytán. A beköltözés utáni öt-tíz évben muszáj egy kicsit lazítani, erőt gyűjteni, majd eztán lehet a felnövekvő gyermekek igényeinek megfelelően terjeszkedni a tetőtér irányába, ahol további 2-3 szoba alakítható ki. Létszámtól függően, a hálószobák akár teljes egészében áthelyezhetők itt. Ez esetben az új, tágas nappali a 3-as és 4-es jelű szoba összevonásával alakítható ki mintegy 28 m²-en, az eredeti (2. jelű) nappali pedig nagyvonalú ebédlő vagy lakóelőtér lesz. E lehetőségek mellett megfontolható az is, hogy a fürdő-WC előtérre kapcsolódva megmarad egy kisebb, dolgozó- vagy vendégszoba a 4. jelű szoba helyén, a nagy nappali tér a 2. és 3. jelű helyiségek nagyobb arányú összenyitásával képezhető ki. Erre gondolva, már az eredeti kivitelezés során be kell építeni egy, legalább 3 m-es nyílást lehetővé tévő kiváltót a teherhordó falba, amely a későbbi összenyitást lehetővé teszi. Mindezekből látható, hogy egy így kialakított házban, a kezdeti szerényebb viszonyok után lehetőség nyílik a tágasabb, az igényeknek árnyaltabban megfelelő térelrendezésre is. Ez lényegében a családi élet szükségszerűen változó szakaszainak építészeti eszközökkel való követése. Az épület szerkezeti kialakítása a lehető legegyszerűbb, helyszíni betonozású, egyedi gerendák és födémszakaszok kialakítására még a lépcső környezetében sincs szükség. A lépcső tetőtérbe való érkezésénél, a kellő belmagasság érdekében a tetőszerkezetet a födémkoszorúk 30 cm-es felmagasításaira kell ültetni. Ennek figyelembevételével, 45°-os tető-hajlásszög mellett érhetők el a tetőtéri alaprajzon ábrázolt helyiségméretek.

Az épület egyszerű, nyeregtetős tömegét célszerű kiegészíteni, színesíteni a bejárat védelmét is ellátó fiatetővel, amely lehet oszlopos vagy boltíves alátámasztású, amolyan „kódisállás" jellegű, de lehet ferde dúcokkal kitámasztott konzolos megoldású is.

ZSILINSZKY GYULA

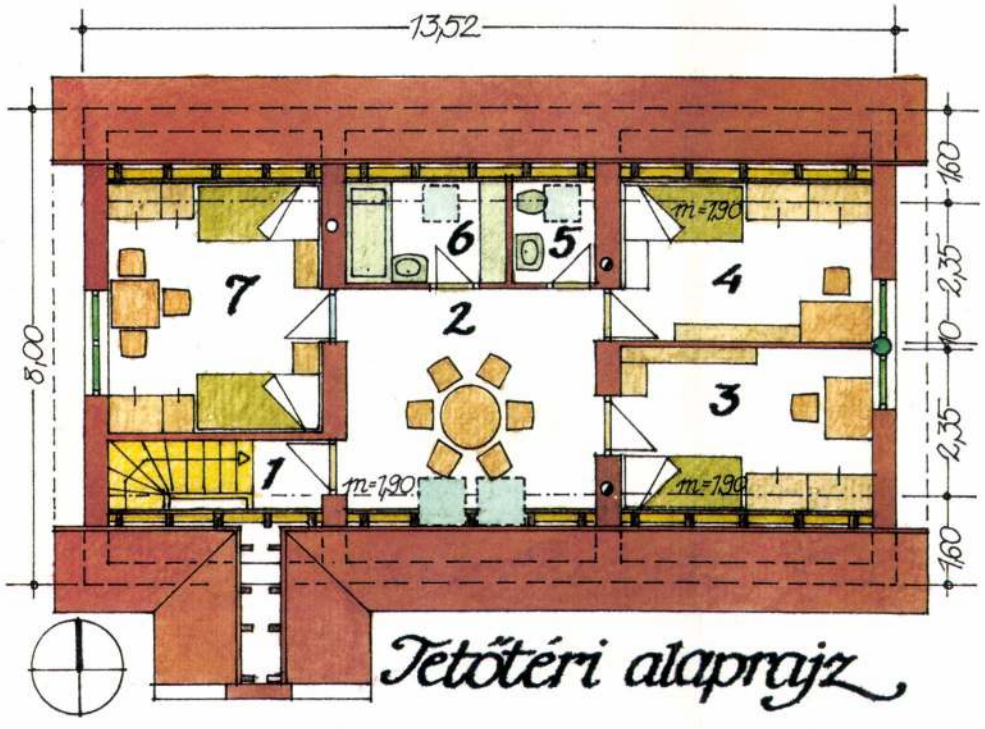

Tetőtéri alaprajz

Csókos Varga Györgyi 1944–49 között
a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél, Boldizsár István, Barcsay Jenő,
Fónyi Géza festőművészek növendéke volt.
A főiskola elvégzése után közel 25 évig mozaikmunkákat készített,
1971-ben fordult a textilhez.
Számos bel- és külföldi kiállításon mutatkozott be, kizárólag természetes anyagok
felhasználásával létrehozott szőnyegekkel,
textilképekkel, papírmozaik festményekkel.
Sokoldalú művészi tevékenysége ellenére festőnek vallja magát.

MŰHELYMUNKA

1

4

6

2

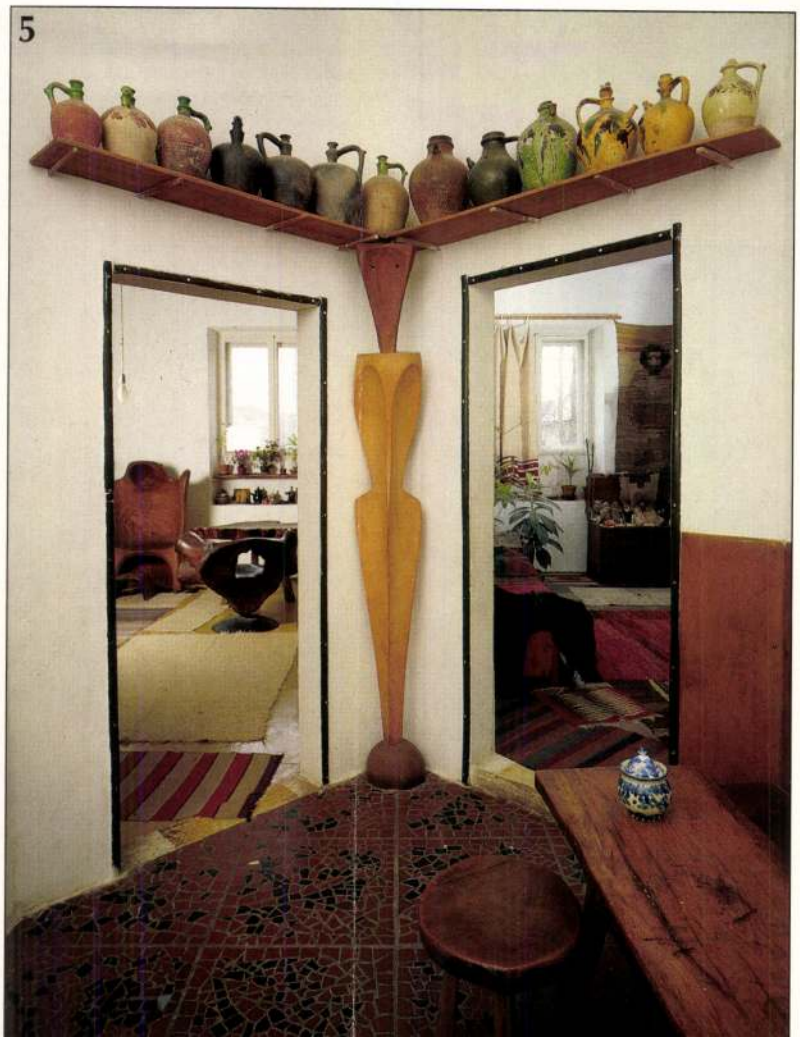
5

3

1. A falba süllyesztett bárszekrény a fekete ajtó mögött kiemelt szerepet kapott a nappaliban
2. A gazdagon cizellált kovácsoltvas asztalka köré rendeződött a nappali. A falon lévő szürrealisztikus festményeket a feleség testvére festette. Az erőteljes színvilágú képek jól ellenpontozzák a semleges környezetet
3. A közös együttlétek fontos helye a térbe ferdén benyúló, a konyhából is könnyen elérhető asztal
4. Az ágy sarkában alul ágyneműtartó, felül polcok és tárolószekrények mindenütt. A csaknem az egész hálószobát kitöltő ágy fekete fejrésze, az ágytakaró a párnákkal és a környező polcok tökéletes harmóniát alkotnak a lakás többi részével

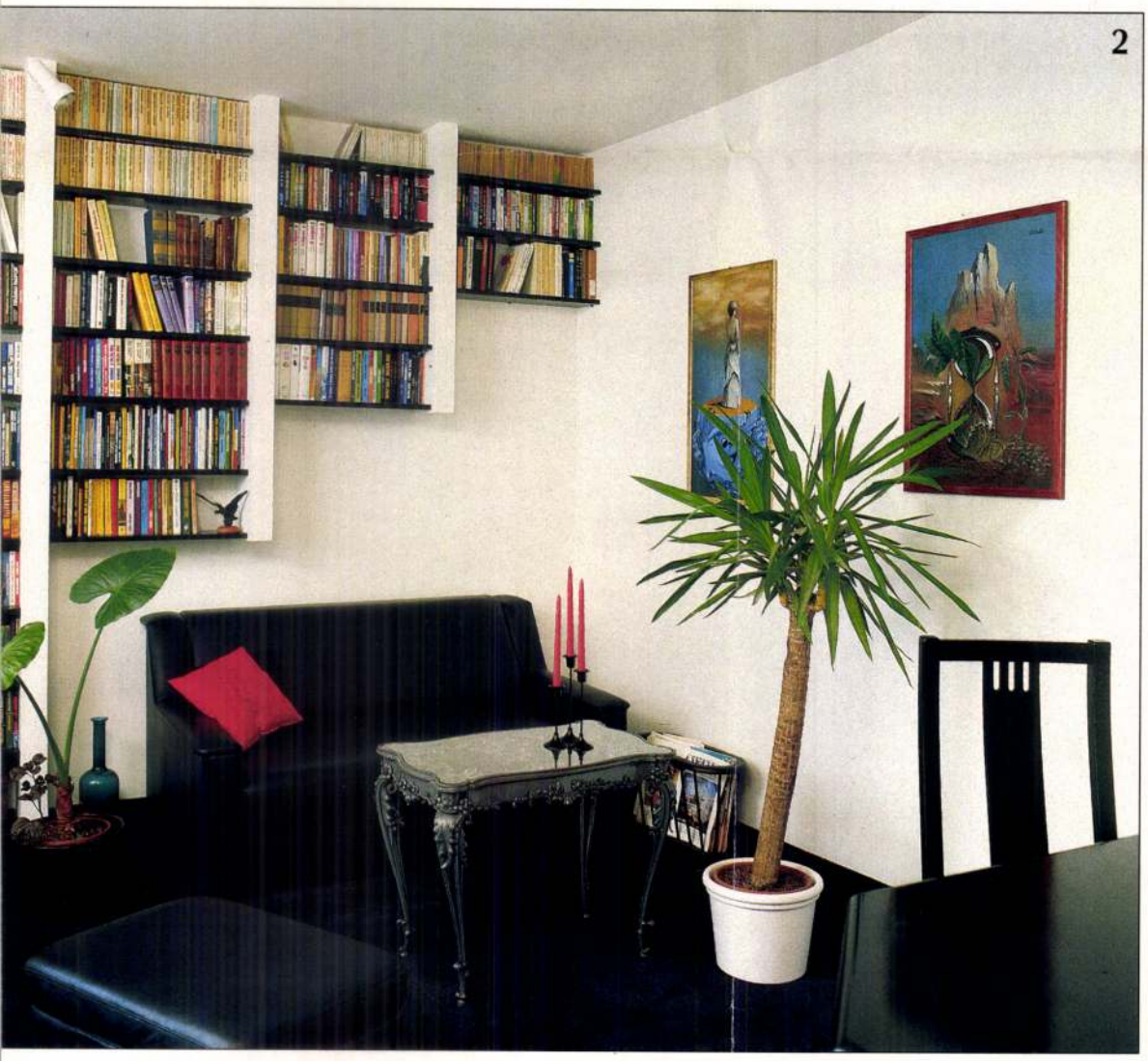

Csoma József festőművész

1021

1982.III.12.Televizió 2.Müsor 21.lo
TV Hiradó 2

- Két kiállitás nyilt meg ma egyidőben a Miskolci
ban. Az első teremben Csoma József festményei láth
13 éve elhunyt müvész képein az élet egyszerü esem
a táj szépsége dominál. Hüségés volt környezetéhez
hüség sugárzik ákotásaiból is. Vásznai mindenki sz
érthetőek, szinei világosak, valósághüek.

TV-Híradó 2.
1982. III. 12. Televízió 2. müsor 21.10

Galériá-
atók. A
ényei,
s ez a
ámára

CSÓKAI MÁRTA / nobrán

nagykőrösi nületésű

Vetkőző nő c. nobrát a városi strand-fürdő előtt állították fel

---

Pest Megyei Hírlap (Nagykőrösi Kiadó)
1968. szept. 14.

/4

CSÓKAI ISTVÁN, szücsmester

21.sz.kép.-A Garai család szibája./Felv.Erdélyi Zoltán 1955.Népr,Múz.F.171.868./. 331.old. Fekete repr.

U.KERÉKGYÁRTÓ ADRIEN: Adataok Alsónémedi viseletéhez 301.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Muze umaiból,3. Szentendre, 1975.

CSÓKAI ISTVÁN, szücsmester

Irhás bunda,suba,ködmön,bekecs.-Csak néhány megőrzött darab van.Egyiket ,Garai Zsigmondét egy 1955-ből való fénykép örökiti meg.Ezt 1902-ben Csókai István kecskeméti szücsmester készitette. 327.old. 21.sz.kép.331old.

U. KERÉKGYÁRTÓ ADRIÁN: Adatok Alsónémedi viseletéhez 301.old.

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest megye múzeumából. 3. Szentendre, 1975.

<Csókakő vár>

Szabó E.: < >
története. 81 l.
Székesfehérvár,
1930

Gent (2083)

bbi években eszközölt építkezések
n a törvényhozásnak ered etileg be-
jelentékeny mérvben tulszárnyalták,
eresét is meghaladták, ezen, az 1897.
ivel össze nem egyeztethető rendszer
sziveskedjék a beruházási objektumok
pitására különös gondot fordítani
ázások végrehajtásánál a jövőben min
en kerültessék.

ig a beruházási összköltség elhárit-
em részletes költségtervek alapján
a körülmény a költségvetési indoko-
etesen megokolandó: az összköltség
t is a legnagyobb körültekintéssel

./.

Csókakő vára

bő leírása

képeiregy

Károly János

Fejér vármegye

törtenete. III k.

287 l.

291 l 300 l.

309 l.

K I M U

a Müemlékek Országos Bizottsá
Nemzeti Muzeumtól margarin ka

Dr.Szentiványi Gyula .....

Dr. Lux Kálmán .....

Dr.Dercsényi Dezső .....

Dr.Tolnai Gáborné .....

F.Tombor Ilona dr. .....

Dr.Szabó Erzsébet.....

Csókakő vár

Rómer Bakony

46. l.

das Dissoziationsschema einiger Metallhydride." (Naturwissenschaften 26, 108. 1938.), „Rotationsanalyse des a → X CO-Bandensystems." (Zeitschrift für Physik 109, 204. 1938.), „Rotationsanalyse des c → a CO-Bandensystems." (u. o., 109, 210. 1938.), „Rotationsanalyse von a' → a Banden des CO." (u. o., 109, 216. 1938.), „Prädissoziation im CO-Spektrum bei 8, 83 Volt." (Physikalische Zeitschrift, 39, 460. 1938.), „Revision of Al I. Terms." (Nature, 141, 1017. 1938.).

Dr. Mátrai Lászlóné Zemplén Jolán dr. (1911, Budapest, ág. ev.), okleveles középiskolai tanár, műegyetemi fizikai intézeti kisegítő tanársegéd Budapestről (Pogány professzor), 400 P kutatási ösztöndíjjal folytatta előző évi spektroszkópiai kutatásait. Kutatásai a molekulák sávos színképeire irányultak. A vizsgálatok során interkombinációs átmeneteket, elektromos quadrupol és mágneses dipol sugárzásokat, továbbá a színképeken észlelhető perturbációs és predissociációs folyamatokat kutatta. A CO molekula dissociációs problémájának megoldása után az elmúlt tanévben a CN molekula színképének és disszociációs energiájának meghatározását végezte el. Eredményeit az alábbiakban tette közzé: „Über das Dissociationschema des CN Moleküls." (Die Naturwissenschaften, 1937.), „Dis-

(Csókakő vára)

Lőrd

Károly János

( ) és várbirtokai.

Évkönyve, A Fejér-
megyei és Székesfejérvár
városi Tört. és Rég.
Egylet — 1893. évre
II. évf. Székesfejérvár
1893.
1 és köv. ll.

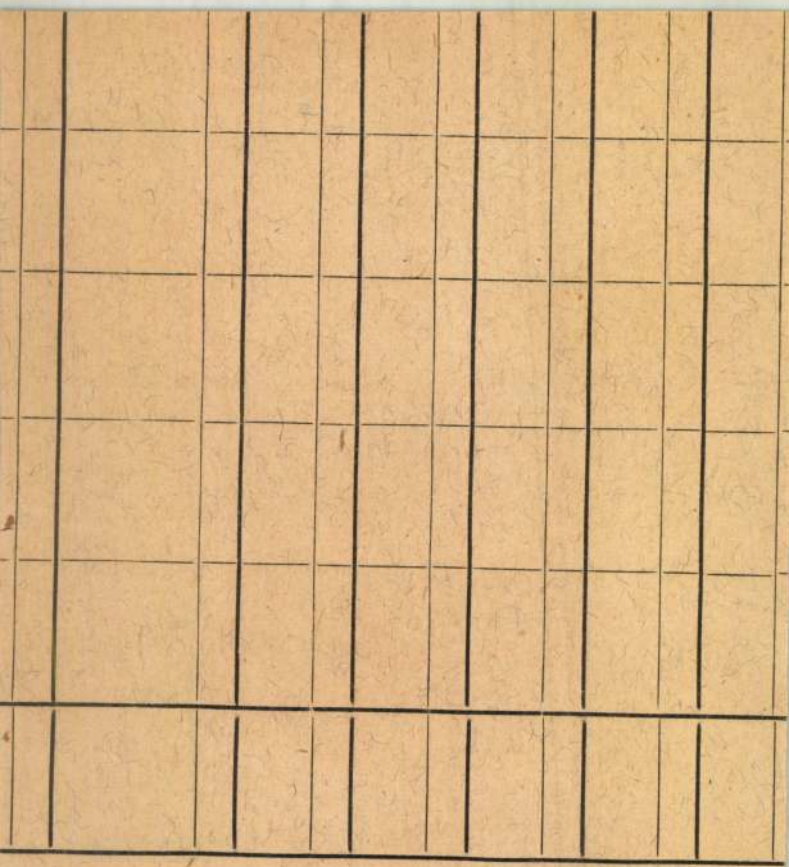

----------, 19

Csókakővár

romjai

kepé repr

Polgárdy Géza

Vértes hegység kalauza.
Magyarországi útikalauzok. 3. Bp. 1939.
17. l. előtt, és 72. l.
78. l.

Károly János: Csókakő
vára és várbirtokai.
Fejérmegyei és Székesfehérvári
Tört. és Rég. Egyl. Évkönyve
1893. 131. l.

Szabó Elemér dr: Csókakővár tört.
Székesfehérvár 1930.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

CSÓKAKŐ (Fejér)

Csókakő

Kértes?

VÁRROM udvarral, kétemeletes donjon maradványaival. Építtette a XIII. szban a Csák-nemzetség. Róbert Károlyé, Zsigmondé volt, 1543-ban a török elfoglalta s néhány visszavétel ellenére 1686-ig birtokolta. A Nádasdy-Széchenyi és Hochburg családoké volt, ma a gróf Lamberg-családé.

Csókakő vára

Cserna Károly rajza

Repr.

Om IV. 557. l.

SALGÓ

Városom

Kéne VV 1861, 481 l.

Csókakő

Arch. Közl.
XXII. 144 l.

Könyöki
616, 617. l

Csókakő

l.

Arch. Közl

1899. XXII. k.

119—165. l.

hordeum distichon
kétsoros árpa

Csókakő vára

Fejér vármegye

Luk Podm

III. k. 645. l.

Csókakővára

Károly János = Fejér vm.
tört. Székesfehérvár
1899. III. k. 286, 354. l.

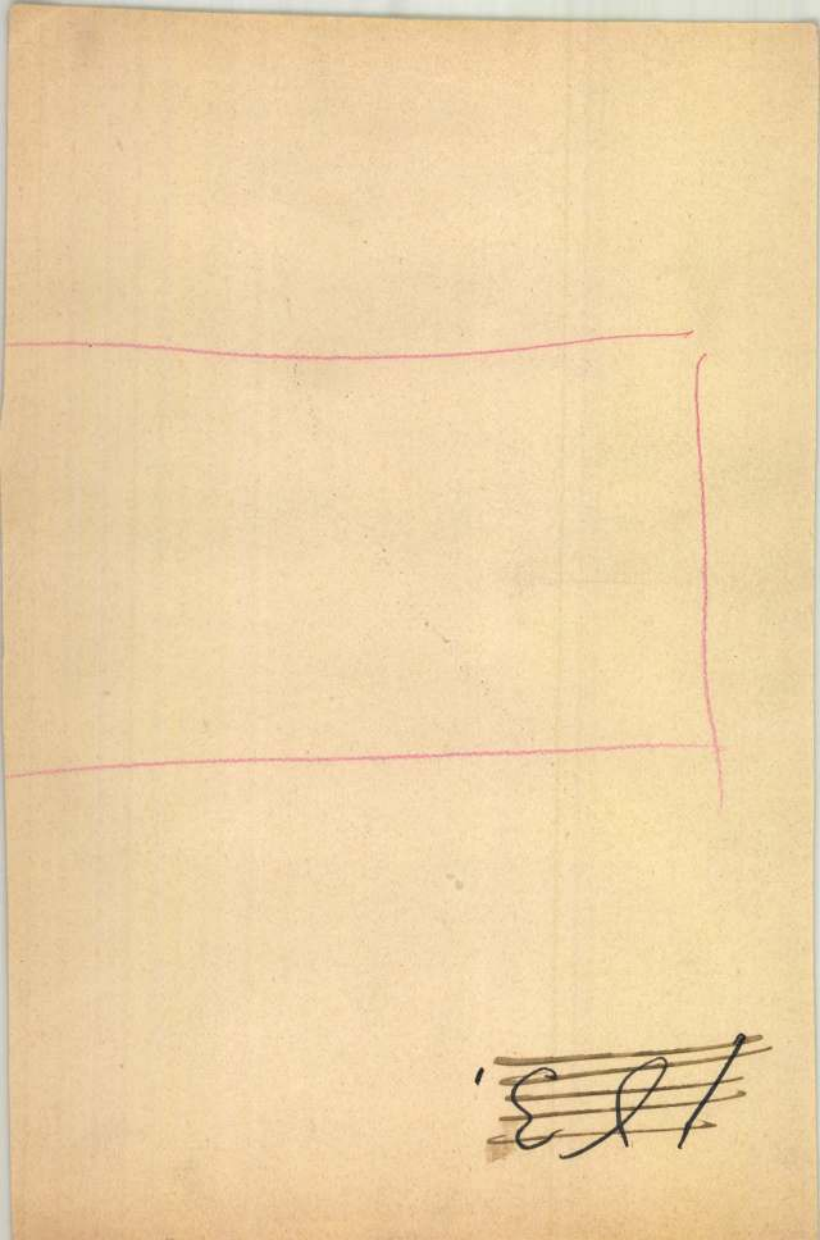

Csókakővár

(Fehér vm)

l.

Polgárdy Kéret

43. l. Keppel

44. l.

CSÓKÁS ESZTER

Biennálé Békéscsaba

2002

```
xxx0
revi= 17 Jul 2002/SCHUBART
25 May 2001/BRANDT
created 3 Jul 2000/BRANDT
```

Csókás Gusztáv

asztalos

készítette a templom

szónszék a lipót-

városi bazilika-

Kaus Lech

ban.

NDK

Csókás Gusztáv

asztalos munkák

A szt.István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-5 l.

MDK

Csókás Gusztáv
a szószék hangvetője és ajtaja, gyóntatószékek a misekönyvtartók

Pesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 1905. nov.20. 391-94 l. képek

CSÓKÁSI Ferenc mérnök

1855, Csongrád, vaskohára

CSMÉE 57.

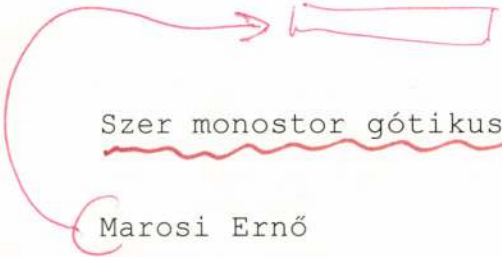

Szer monostor gótikus kerengőjén

Marosi Ernő

A Szer monostora 1970-es évekbel
a maguk idején művészettörténeti
leleteknek az ekkor lelt oszlops
Mivel ez idö tájt napirenden vol
magyarországi művészettörténet á
stílustörténeti modell elvetésév
művészettörténeti szemléletmód[1
ez utóbbi számára számára szolgá
ellenére, hogy datálásukra abszo
régészeti indicium nem áll rende
gyökerező stíluskritikai meggyőz
művészettörténeti szemléletmódna
művészettörténeti korszakoknak a
alapuló, dinamikus elképzelése,
korstílusok mellett és velük pár
stílusirányzatok, tendenciák, di
magyarországi művészet történeté
vezették be a franciaországi kor
recepcióját, ami ellentmondott a

MDK

Csókási Ferenc

Szegedi épitkezés.

Épitészet és Iparmüvészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

MDK

Csókási Ferenc, sz.1898. építész ~~Bp.~~ Szentes

A Kamara uj tagjai. MMÉKÖzl 1929 jun.9. 148.l.

MOK

Csókási József

nyomdász

Terve: Levélboríték (Magy. Papíripar)

Ábra.

÷ Szedéspéldánik és fedőlapunk

Grafikai Szemle 1928 évf 1 sz 34 l

< Csókássy István >

< > A mű és alkotója.
Bp 1933. Term.
Mihályi Ernő dr.:
Pannonhalmi Szemle
1933. 396. l.

Csókássy István

festő

koll. kiáll a

Budapesti Orvosi

Kaszinóban

könyvtáramban

(Guttenberg

Lex. tól)

1599. Zemplényi Tivadar:

Érdekes vendé

Az előtérbe
ül a fehér pongyolá
át tartja, ki
az anyja, által
kalapot és álla
és czipője sárg
nyel és le ezek
edény nyéklel
jobbra: „Zempl

Olajfest
Vétetett
az 12
(99/98) és
2469/98
Az 189
és mapkvár
1900. IV. 9-

Csókássy István

Pesti Hirlap

1940. január 27

temetőben.

Csókássy István festőművész Budapesten meghalt. Január 28-án 11 órakor temetik a rákoskeresztúri uj temetőben.

Csókássy István

Új Magyarság

1940. január 27.

Csókássy István festőművész január 25-én Budapesten elhunyt. Január 28-án délelőtt 11 órakor temetik a rákoskeresztúri új temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint.

Nagyságos

Szentiványi Gyula

tanár

Budapesten

XI. Lágymányosi u. 16.

Csókássy István

Magyarország

1938. dec. 11.

(Karácsonyi kiállítások.)

Csókássy István az Orvosi Kaszinóban (Andrássy út 2.) rendezett gyüjteményes kiállítást. Kellemes hatású képei erőteljes festői készséget és komoly technikai tudást árulnak el.

Csókásy István: A mű és alkotója

(magyar és olasz nyelven)
8°, 226 K, 144 L, Budapest, 1933.

Csókásy István
levelei

Csókássy István

Esti Kurír 1938 dec. 4.

— **Csókássy István festőmüvész kiállítása.** Az Orvoskaszinó (Andrássy-ut 2.) egyik termében állitotta ki *Csókássy* István festőmüvész néhány alkotását. Tájképek, figurák, genreszerű kompoziciók, impressiók, a legtöbb kiérett szemlélet eredménye. A változatos anyag változatos előadása mindenesetre a müvész sokoldaluságát dicséri, mert nem merevedik meg egynemü előadási modorban, akár esthangulat, akár egy kakassal vesződő kis parasztlány, vagy egy téli táj képének megoldásáról van szó. Általában jó és tárgyilagos a tájlátása, amelynek szinben és formában is tehetséggel ad kifejezést, fejlett technikáját a helyes grafikus alap is támogatja s mindez müvészetté fémjelzi *Csókássy* István festőtehetségét.

(b. m.)

Ez a ki a Mű és alkotója c. lexikont irta?

Csókásy Istvánné

Föv. lépő

Pesti rakodópart, of

MDK

Csókássy István

Vizimalmok, of.

Budai Szépm. Társ. karács.kiáll. 1936. dec.

Csókássy István festő

Gyűjtemények kiállítása nyílik ma az Bp-i Orvosi Kaszinó termeiben / VI. Andrássy út 2. I. /

Függetlenség 1938 XII. 4

Csókássy István festő

a Orvosi Kamarában gyűjteményes kiállítása nyílt

Magyarország 1938 XII. 11

Csókfalvi várak

Marosszék

l.

Gyalui II. 16 l.

Csókfalvai ref. templom

harangtornya -

alaprajz, keresztmetszet

távlati kép

Debreczeni László

1935. 94-96. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Csokay-Vadász Endre.

Műre szerepel a Szinyey-Merse Társaság második tavazi kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1927. márc. 25.

Csokonai ref. fatemplom

1756–59-ből való adatok

l.

Ravasz Boriska:

A magyarállam és a protestantizmus Mária Terézia uralkodásának második felében.
Bpest 1935. 58. l.

Ugyanitt Kath. templom is volt faharangtorony-nyal

u. o. 61. l.

Ø Csokonai József

sebészmester, műkedvelő festő *

A debreceni főiskola öreg diákjainak viselete a XVIII. században. A debreceni Déri Múzeum tulajd. 1777. ból

Repr. kettérve

Magyarművelődtört

IV. 462. l. 649. l.

* Csokonai Vitéz Mihály apja

Lilestam

Csokonai József segézsmester M.N.K.

Debreceni diá kok. XVIII. sz. Egykoru vizfestmény

repr.

eresztury-Vécsey-Falvy:A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 132.l.

Csokonai József

Illusztrációk

Varga Balázs: Debreceni diákéltözetek.
Új Tükör, 1979. május 6-10. lap.

Csokonai József

Csokonai József debreceniseb-
orvos 1775-ben készített víz-
festményeket a debreceni diak-
riseletről.

Vangha Balázs: Debrecen diakoltözetek.
Új Tükör, 1979. május 6–10. lap.

Csokonai József

Csokonai József (Csokonai Vitéz Mihály ecclesapja) hiz ir atos kötete ma is megvan a debreceni Déri Múzeum gyűjtemé-nyében.

Vargha Balázs: Debreceni diáköltözetek. Új Tükör, 1979. május 6 – 10. lap.

CSOKONAI József rajzoló

CSERBÁK András - GÁBORJÁN Alice: XVIII. századi magyarországi parasztábrázolások és viselettörténeti tanulságaik. - Etnographia, 101.évf. 1.sz. 1991 68.p.

XVIII.sz. rajzán a debreceni kollégium diákjai

Mdk

1798-ban Csokonai Vitéz Mihály

Első levelét írja Festetics Györgynek. 1803-ban megküldi Keszthelyre a katonai akadémiáik tett alapítvány tiszteletére írt odaját, amelyet Festetics 100 forinttal jutalmaz, és 100 példány-ban kinyomat

Magyar Mineinlékek: Keszthely 1962. 54. l

Fénykép

Magyar Foto: D 31117/1-13 Hegedűsné

Csokonai Vitéz Mihály szobrának felavatása a városligeti Művész-sétányon

1953. XI. 17.

Neg. van

O Csokonai Vitéz Mihály

a költő, mint festő

1.

Csokonai Szobor-emlék.

Debrecen, 1871. 21. 1

Mell Könyvtár

9 39.

ágos Bizottsága

ny	száma:		19
	kelte:	III 27.	19 39.
	beérkezése:	III 20.	19 39.

k száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

ista:

Csóka György
kiállítása Kőbányán

Magyar Nemzet 1984. 1. 19.

Csókos György

szerepel az „Ecsak-dunántúli művészek" tárlatán a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1970. március 17
4. old

Csókos György
Étyek

Este	olaj: lakk	19 x 56 cm
Madaras	poliéter	18 x 24 "
Mozaikvázlat	"	15 x 34 "
Ponte Vecchio	"	18 x 37 " (repr.)
Őszi kert	"	40 x 40 "

V. Észak dunántúli képzőművészek kiállítása.
Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kovalovszky Márta

CSÓKOS VARGA GYÖRGYI
iparművész

Palást

Oskolamester-ház

TKM 219

Csókos György festő

Szekeres az Észak-dunántuli Képzőművészek kárlatán a műszaknak ban

Illusztrációk Dante-hoz (eml)

Olaszmagyi vázlat (rajz, szepró)

Tosday Aliz: Csákvási Nagy Lajos és Csókos György festőművészek

Fejér megyei Hirlap 1970 IV. 4

CS. CSÓKOS György /

1.) Sárga rózsa műanyag 63 x 28,8

2.) Tavasz —"— 61 x 38

Fejér megyei képzőművészek őszi tárlata. Kat. 1963.
/Székesfehérvári István Kir. Muz. közleményei D.sor. 27./

CSÓKOS György / Enying

1. Kal morair
2. Vonat morair

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat. bev.: Cseh Miklós

Székesfehérvár, István király Múzeum
körlemezei D sor 14./

N. Csókos Györgyi MDK

szerepelt a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportjának kiállitásán.

Ez lesz a müvész bemutatkozása a közönség előtt.

—: Április 4-én nyilik a Tavaszi Tárlat.

Fejér Megyei Hirlap. 1963. márc. 30.

Csókos György

Polyester-ablak, 2 m², ~~Ba~~

Somogy megye, Balatonmária-fürdő, autóscsárda.

Tájékoztató, 64/65, képző- és iparművészeti kollokátus.

44 l.

Csólos Gyöngyi

Üvegablak, polyester,
Veszprém-m. Ábrahámhegy,
„Balaton gyöngye" - étterem.

21 l.

Tájékoztató 64/65 Képző és Iparmüvészeti Sektorátus

Csókos Gyula:

Esti fények. 35×70 cm.

Este – 20×55 cm. (9. old.)

Fejérmegyei Képzőművészek Kiállítása
1965. Kát. Kralovánszky Alán.
Székesfehérvár.

3. l.

Csákos György

Említve

Sárvári Mária: É-Dunántuli művészet
seregszemléje a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet, Bp. 1970. már. 17.

Csókos Gyöngyi

Este olaj 50 x 40 cm

Dunántúli képzőművészek harmadik kiállítása. Székesfehérvár, 1966. Kat. szerk.: Kovalovszky Márton. Bev.: Kovács Péter.

5 l.

MDK

Csókos György

Este, o.

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár
Csók I. Képtár 1966.

N. Csókos Györgyi

csak egy képpel

MDK

Szerepelt a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportjának ~~tavaszi~~ tavaszi tárlatán, amely az István Király muzeumban ápr. 4-én nyilt meg.

K.Kovalovszky Márta: Tavaszi Tárlat.
Fejér megyei Hirlap. 1963 ápr. 7.

Csókos Györgyi MDK

szerepelt a ////////// a megyei festők tárlatán.

Kovács Péter: Gondolatok az őszi tárlat képeiről.
Fejér Megyei Hirlap 1963. dec. 1.

Góbor György

Kiállítás München

Magyar Nemzet 1987. III. 14.

Csókos Kiss György, képzőművész, festő textiltervező

Napjainkban a népművészet és annak egyik kései leszármazottja, a népi iparművészet ismét reneszánszát éli. Ez utóbbinak különleges képviselője az étyeki műhely. A műhely tagjai (egy régebbi felvételen): Csákvári Nagy Lajos, Csókos György, Nagy Bertalan, Nagy Daniela, Nagy Kinga, Nagy Kolozs, Nagy Kristóf, Nagy Márk; Nagy Niké, aki nem szerepel a felvételen, mert akkor még meg sem született, ma azonban ő is kiállító művész.

Stúdió '83.

1983. XII. 13. TV 1.-műsor, 20.50 (Zné).

Csókos Gyöngyi, [ ]

Szövés c. műve

8.

-: Most jelent meg

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 22.

Csókos György, ujzarművész

L: Csákvári Nagy Lajos

—: □ A csákvári család

2.

Esti Hirlap, Bp. 1977. dec. 7

Csókos Gyöngyi, textilművész

l. Nagy Judit

Torday Aliz: A szövés – életmód 2.
Esti Hírlap, Bp. 1930 aug. 12.

CSÓKÁS Györgyi

Kenessei András

Az Etyeki Műhely

i Pataki István Művelődési Központ

[Csákvári Nagy Lajos és Csókos Györgyi]

17/26. Kiáll 1984

Magyar Hirlap, 1984 [illegible]

Artillery and siege tactics

Roman artillery in the 1st century AD was of 2 m
catapults (**catapultae**) which fired metal b
arrows, and stone-throwers (**ballistae**). Both w
inventions, which the Romans had copied, and w
thing like a mediaeval crossbow to look at. Inst
bow, however, two wooden arms were inserted i
springs made of twisted animal sinew or hair. T
or stone was placed in a track in the middle
draw-string between the arms was drawn bac
bowstring) using a winch. The missile was fired b
a trigger which released the catch holding the dra

CSÓKOS Gyorgyi

Csákvári Nagy Lajos

Csókos Györgyi

AZ ÉSZAK-DUNÁNTÚLI IPARMŰVÉSZEK II. kiállítása vasárnap nyílt meg Székesfehérvárott. A textiltervezők, ötvösök és belsőépítészek, valamint formatervezők részvételével megnyílt tárlaton — amely június 1-ig tart nyitva — átadták a Fejér megyei Tanács nívódíjait. Az elismerést ezúttal Csókos Györgyi, Szekeres Károly és Vásárhelyi Emese nyerte el.

Magyar Hirlap 1981/5/5/9

Csákos Gyöngyi, textilművész

a székesfehérvári Művelődési Központban láthatták az érdeklődők a művésznő műveinek kiállítását.

(cv): Bodor Aladár kiállítása.
Fejér Megyei Hírlap, 1978. febr. 9.

CSÁKOS Györgyi

(bán): Az Etyeki Műhely kiállítása Kőbányán.
= Magyar Nemzet, XLVII. évf. 15. sz. 1984.
január 19. 7. p.

Bp., Pataky Művelődési Központ Csákvári Nagy Lajos szobrai
és Csákos Györgyi ipszív. kiállítása, 1984.

in einem Rausch von Festen und Feierlichkeiten. Als am 15. Mai 1797 französische Truppen ihr Gebiet betraten, war sie nicht mehr verteidigungsfähig. Bonaparte setzte ihrer Unabhängigkeit ein Ende und sprach Venedig im Frieden von Campo Formio Österreich zu. 1805 dem Königreich Italien zugeschlagen, wurde es durch den Wiener Kongress 1815 wieder österreichisch. Während der Aufstandsbewegung 1848 musste es nach fünf Tagen Beschiessung kapitulieren und kam erst 1866 endgültig zum Königreich Italien.

Kunstgeschichte. — ARCHITEKTUR. — Auf Grund seines Handels und seiner Eroberungen stand Venedig frühzeitig schon in enger Beziehung mit Griechenland und Byzanz. Als die Venezianer im 9. Jh. die Errichtung der St. Markuskirche begannen, war es also natürlich, dass sie griechische Baumeister herbeiriefen und die Hagia Sophia Konstantinopels zum Vorbild wählten. Im 13. Jh. wurde der byzantinische Baustil von der Gotik abgelöst, in die sich arabische Merkmale mischten. — Im 15. Jh. schufen sich die *Lombardi*, deren bedeutendster *Pietro* (1453-1515) war, berechtigten Ruf und schmückten ein Jahrhundert hindurch die Stadt mit Palästen, Kirchen und Denkmälern in einem originellen, eleganten Stil mit prachtvollen Verzierungen. Dieser besondere, nirgendwo anders zu findende Stil wurde *Architettura lombardesca* genannt. Unter den grössten Baumeistern dieser Zeit seien genannt : *Bart. Buon* (1410-1470), *Ant. Rizzo, Scarpagnino, Bergamasco* und *Ant. da Ponte*.

Jacopo Tatti, genannt *Sansovino* (1486-1570), einer der grössten Künstler des 16. Jh., ausgezeichneter Bildhauer und glänzender Baumeister, entwickelte die Bauweise der Lombardi und bereicherte Venedig mit zahlreichen Werken, denen der Einfluss seiner Studien in Florenz und Rom anzusehen ist. — *Sammicheli* (geboren in Verona, 1484-1559) ist bemerkenswert durch seinen kraftvollen Stil in Festungsbauwerken. — Ein weiterer vielbeschäftigter Baumeister war *Scamozzi* (geboren in Vicenza, 1552-1617). — Im 17. Jh. ist *Longhena* besonders bemerkenswert (1604-1675).

MALEREI. — Die ersten Maler in Venedig waren die griechischen Mosaikschöpfer, die im 11. Jh. herbeigerufen wurden, um die Markuskirche auszuschmücken. Im 13. Jh. besass Venedig Maler, die in der Beherrschung der Fresko- und Temperatechnik ihrer Zeit voraus waren. Im Jahre 1410 wurde ein neuer Stil in Murano geboren, wo die *Vivarini* arbeiteten. — *Squarcione* (1394-1474) und *Mantegna* (1431-1506) brachten das klassische Stilelement nach Venedig. — *Giovanni Bellini* (1426-1516) ist der Gründer der eigenen Malschule Venedigs; seine bedeutendsten Schüler waren *Giorgione, Tizian, Cima da Conegliano* (1459-1518), *Andrea Previtali* und *N. Rondinelli*. — *Gentile Bellini* (1421-1507), ein Bruder von Giovanni, war ein reizvoller Historienmaler. — *Vittore Carpaccio*, Rivale Giovanni Bellinis, arbeitete 1480-1520 und muss zu den grossen venezia-

CSOLLÁK MIHÁLY

CSOLLÁK MIHÁLY

1954-ben született Budapesten. A Tököli Alkotók és Művészetpártolók Egyesületének vezetője. Vallja: „Az alkotás kegyelmi állapota a jutalom".

Művészetbarátok 2003. kiállítás a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 – NOV. 15.

unst in Ungarn, Bp. 1982

CSOMA Horn fertő

Muradin Jenő: Erdélyi fertőiskolik.
Bukarest, 1997 56-61. ill 83. élet.

sodik emeleti
boltozat díszít
kállas puskák,

nyek, zászlók,
onban rokokó
olicsi kályha,
Európa a bika
dbeli intarziás
őben faragott
XVIII. századi
emben XVIII.
tély baloldali
ev. templom.
ázában őrzött

Csókos Györgyi, festő

□ CSÓKOS GYÖRGYI festőművész kiállítását Győrffy Miklós újságíró nyitja meg október 19-én, csütörtökön délután 5 órakor az újpesti Mini Galériában. (IV., Árpád út 37.)

—: □ Csókos Györgyi 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. okt. 16.

Csókos Varga Gyöngyi

Megbízták Csókos Varga Gyöngyit, hogy a Béketéri Napközi otthonos Óvoda udvarán mászókát és fa lábhintát helyezzen el.

—: Körtéri munkák.
Művészet, 1979. május – 47. lap.

CSÖKE Renáta

Aknai Tamás: Csöke Renáta és Horváth Zsuzsanna Ziállítása
= Echo, 2004/1. 40-41. ill

Közelítés Egyesület Galériája,
2004. I.

Pályázati

Felhívjuk a tisztelt kollegák figye
Minisztériuma 2004-ben az alábbi múzeumi té

1. **A műszaki és technikatörténeti muzeális**
   Pályázhatnak a fenti gyűjtőkörrel rendel
   veszélyeztetett értékek mentését, a gyűjte
   és bemutatását szolgáló feladatok támogatá

2. **A magán-, alapítványi és egyházi**
   támogatására
   Pályázhatnak a fenti tulajdonformában lévő
   - a nyilvántartási és műtárgyvédelmi tevé
     támogatására,
   - az őrzés-biztonság technikai feltételeinek
   - tudományos feldolgozásra és eredményei
   - kiállításrendezésre,
   - a közművelődési tevékenység feltételei
     nyolítására, különös tekintettel a k
     bemutatására.

   A pályázat során nyert támogatás építési
   üzemeltetési kiadásokra nem fordítható.

3. **A Múzeumpároló önkormányzat — 20**

Csókos Györgyi, iparművész

Szőttesbemutató Székesfehérvárott

Csókos Györgyi iparművész és az Etyeki Népi Szövőműhely legszebb munkáiból nyílt hétfőn szőttesbemutató Székesfehérvárott, a megyei művelődési központban. Az egy éve működő etyeki népi szövőműhely országos kísérletként feledésbe merült népi szövéstechnikát, mintákat elevenít fel. A színpompás tárlaton terítőket, gubákat, tarisznyákat, fali képeket és takarókat állítottak ki, a megnyitón a Fejér megyei népi együttes zenekara *Regölés* címmel karácsonyi népszokásokat adott elő. A január 12-ig megtekinthető székesfehérvári kiállításon szövési bemutatókat, vetített képes előadásokat és népzenei műsorokat is rendeznek. (MTI)

– Szőttesbemutató Székesfehérvárott. 7.

Magyar Hírlap Bp. 1977 dec. 20.

Csákos György grafikus

Sárbogárdon vasárnap nyílik meg egy kiállítás, amelyen a Csákvári Nagy család tagjai mutatják be művészetüket. — Az anya — Csákos György grafikus, de tetilképeket is szö. — A család kiállítási anyaguk egy részét a Velencei nyár rendezvénysorozaton már láthatták az érdeklődök.

F.E.: Hangverseny, kiállítás a művelődési központban.

Fejér Megyei Hírlap, 1975. dec. 11.

CSÓKOS GYÖRGYI festő
Budapest, 1926

1945-49 között Bernáth Aurél növendéke a Képzőművészeti Főiskolán, a hatvanas években állami ösztöndíjasként művészeti technológiák kidolgozásával foglalkozik. Tanulmányuton Olasz- és Franciaországban, Lengyelországban és az NSZK-ban járt, itt 1971-ben önálló tárlattal is bemutatkozott. Itthon 1954 óta szerepel az országos kiállitásokon. - Alkotásaiban a természet és az élet jelenségeinek festői rögzitésére törekszik, müveit áthatja a mély emberszeretet. Monumentális műfajokkal; mozaikkal, faliszőnyeggel is kisérletezik.

Művészéletrajzok 1975

Csókos Györgyi textiltervezőművész

A Gárdonyi Művelődési Házban rendezett kiállitást két művész: Csókos Györgyi textiltervező és Csákvári Nagy Lajos festőművész.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.
A tárlat 1975. augusztus 17.-ig tekinthető meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 8. lap.

Csákos Gyöngyi

Székesfehérváron vasárnap megnyílt az István Király Múzeumban a millenenni képzőművészeti kiállítás, melyen a meghirdetett pályázatra érkező alkotásokat lehet megszemlelni. Ezer ft-os díjazásban részesült pályaműve.

Fejérmegyei Hírlap, 1972. szept. 26.

Csákos György

műveit láthatják

Az etyeki műhely tárlatan kőbányán
a Patari Művelődési Központban

1984 I. 13 Kossuth rádió „fő reggelt"

Csókos Györgyi

Csókos Györgyi és Csákvári Nagy Lajos festőművész házaspár kiállitása aug.4-én nyilt meg Gárdonyban a Velencei Nyár 1975 rendezvénysorozat keretében.

Magyar Hirlap 1975/214/8

Csókos György festőművész

Aug. 4.- én nyitja meg Gárdonyban Borbély Jolán, a művelődési házban Csákvári Nagy Lajos és Csókos György festőművészek közös kiállítását.

Omaújvárosi Hírlap, 1975. jul. 29.

Csákos Varga Gyöngyi festő
Felesége Csákvári Nagy Lajos festőnek,
családjával Csákvárott él.

Magyar Újság, 1944. dec. 24.

Csókos Vanga György
iparművész

„Spaiga mőnyeg"
(repro)

— Kialletási napilár.
Művészet, 1974. augusztus - 49 lap.

CSÓKOS Varga Gyorgyi fertő

Új Ember 1995. jan. 15. 7.

Etyeken él, népművelő, nyolc gyermeke van

Csokurovits Pál

ötvös

1828 Ujvidék

Kapmagyarorszötvösök 34 l.

Louis

4514. Neuberth ~~Lajos~~:
Sz. Leipzigban 1846 febru
1892 marcius 25

Az erdőben.

~~A~~ E festmény két asszonyt
vezető uton ~~[illegible]~~ s a
fejkendőt visel. Szemkört a
szik. Legelől jobbra, a fa
galy fekszik. Jelzése alól j

—|| haladnak

Vászon, mér. 76:6
ke 1000 K.-- Gróf Andráss
9-én (6[illegible]1-913).-- A Magya
(1381-913).-- ~~Átvétetett~~
Bejelentetett 1914 márczi

Csóky Ida rajza

Nyírségi Madonna.

Vigilia 74/4 272.o.

Csáky József szobrász
(1888 - 1971)

Szegeden született élete nagy
részét Párizsban töltötte.
A „La Palette" Akadémiám Picasso,
Brague tanítottók.

Bor Pál: Emlékezés Csáky Józsefre.

Tótóhatár 73 / márc 227. o.

Csolakovics
Csoma – Csoma-
kezi
Csomay

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

1984 -11-

MUNKA

Csollák Mihály,
festőművész
1021

KÖZMŰVELŐDÉS

Három munkásfestő

Társadalmunk kulturális térhódítása nemcsak abban érvényesül, hogy tömegek részesülnek a képzőművészet, irodalom, zene új kincseiben, hanem alakítják, teremtik is azt. A tehetség és a közösség fogadó tapintata jellemzi Bodnár Ede, Pánti Imre, Csollák Mihály munkásságát. Tény, hogy kiállításaik a Ganz-MÁVAG és a Csepel Autógyár művelődési központjaiban termő hangulatot eredményeztek. Mindhárman a XX. kerületi Kisduna Galériában növekedtek munkásokból festővé. „Bakallár József festőművész irányítása révén, aki fogékony és magabiztos korrekcióval segítette őket, hogy lehetőségeik valóra váljanak. Mindhárman — Bodnár Ede, Pánti Imre, Csollák Mihály tehát munkások, három korosztály képviselői — barátok.

A festői triumvirátus legidősebb tagja, Bodnár Ede 1931-ben született Pesterzsébeten, ott is dolgozik az egyik üzemben. Rendszeresen részt vesz a XX. kerületi Tavaszi Tárlaton, eddig tíz önálló kiállítása volt. Tehetsége abban is megmutatkozik, hogy festőileg veszi számba, megörökíti a főváros ezen peremkerületének változásait, képileg leltározza az eltűnő földszintes házak egykori meghittségét. Vonzódik az emberekhez, Duna-parti otthonaik színes feljegyzéseiben sorsuk is látszik, nemcsak a táj hangulata. Leleményes és kezdeményező, festhet fűzfát vagy kerítést — mindenből a mai ember öröme, nosztalgiája tárulkozik fel.

Pánti Imre Nagyrábén született negyven esztendővel ezelőtt, 1945-ben, akkor, amikor a szabadságunk. Dolgozott téeszben, a soroksári vasöntödében, s 1968-tól a XX. kerületi Tavaszi Tárlatok kiállítója. Önállóan mutatkozott be többször is Budapesten, 1975-ben Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész nyitotta meg a ráckevei Savoyai kastélyban gyűjteményes kiállítását. Rendkívül felkészült és szerény alkotó, aki gondolkodása, szemlélődése erejével, mélységével írja át a táj látványait egyedi, festői látomásokká. Fejlődése egyenletes, értékei állandóak, nincs zavar előrehaladásában, mely töretlen.

Csollák Mihály e triász legfiatalabb tagja, harminc-éves — 1954-ben született a XX. kerületben, az egykori Soroksáron, a Gyáli-patak mellett. Ez lett, ez az üzemekkel, fákkal, temetőkkel szabdalt táj az ifjúsága. Civilben szakács. Emellett festő a javából: tehetséges és vidám ember. Szereti az életet, a természetet és a családját. Anyanyelve a rajz. Mióta eszmél, ezzel a képi jelrendszerrel fejezi ki magát. Két vidék határozza meg vizuális élményeit: Soroksár, mely az ifjúsága volt és Tököl, ahol otthont alapított. Első önálló tárlatát az idén a tököli művelődési házban nyitották meg, képeit bemutatták a Ganz-MÁVAG Kolónia Galériájában, Csepelen, a Csepel Autógyárban és Ráckevén, a Nagy István Csoport kiállításán. Rajzaiban a külvárosok hajdani, átváltozó „villa negráit" ragadja meg mély együttérzéssel, finom grafikai intelligenciával.

Bodnár Ede, Pánti Imre, Csollák Mihály: három festő, három barát, három nemzedék. Megtalálták küldetésüket, megtalálták közönségüket. Munkások voltak, munkások maradtak, és — művészek lettek tehetségük s társadalmunk figyelme jóvoltából.

Csollák Mihály: Ville Negre

államiság kialakulása után vált el egymástól.

A könyvforgalmazás — ha lassan is — bővíti a kínálatot. Megjelent *Bornemisza Pétertől* az Ördögi kísértetek mai olvasatban (Magyar Helikon, 1977), *Szepsi Csombor Márton* útirajza, az Europica varietas, mai helyesírással, mindössze negyven forintért (Szépirodalmi Könyvkiadó, 1979.), a Magyar Remekírók sorozatban (ugyancsak Szépirodalmi Könyvkiadó) a Magyar emlékírók 16—18. század (1982.), a Magyar költők 18. század (1983.), s még több hasonló válogatás, a Magyar Hírmondó, illetve Magyar tallózó sorozatban (Magvető Kiadó) *Faludi Ferenc* Téli éjszakák című kötete, *Heltai Gáspártól* a Háló című válogatás, *Kónyi Jánostól* A mindenkor nevető Demokritus, és több hasonló munka, a Magyar Ritkaságok sorozatban kézbe vehettünk olyan köteteket, mint a Pajkos énekek, *Gyöngyösi Gergely* Arcok a magyar középkorból című könyve vagy a Fortunatus és Magelóna históriája.

Könyvcsodákon túl

Láthatjuk tehát, hogy több sorozat népszerűsíti a régi magyar irodalmat, ugyanakkor születnek újabb egyedi kötetek is. És bizonyára nem véletlen, hogy a Tan-

Elérhető tehát, hogy egyre töl
ben olvassák, ismerjék is őket,
az olvasottak alapján elgondolko
zanak. Ne divatból, ne illembő
ne pillanatnyi föllángolásból, ha
nem *az idők, események, dolgo*
ismeretének szükségességét meg
értve, a lényeget értve. Emberi kíváncsiságból és felelősségérzetből.

Szép feladata lehet mindenkinek, aki ezért tehet valamit, az-az oktatónak, pedagógusnak, népművelőnek, könyvtárosnak és hasonló elhivatottsággal rendelkező

megbeszélni az olvasottakat. A könyvek most már ott vannak, boltokban, könyvtárakban, lakások falipolcain. *Talán-talán egyre több kéz mozdul feléjük.*

MÁTYÁS ISTVÁN

Részvét és segítség

Régi és bensőséges barátság fűz össze egészséges munkásokat és egy önhibáján kívül rokkant közösséget. A kettejük között annak ellenére kiváló a kapcsolat, hogy a mindennapi gondokon és feladatokon nem tudnak egyformán osztozni.

Miért?

Mert merőben különböző körülmények között élnek.

De kikről van szó?

Az egyik közösség: a Győri Keksz- és Ostyagyár jánossomorjai gyáregységének Béke aranykoszorús szocialista brigádja. A másik: a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének mosonmagyaróvári csoportja. Az elsőben tizen vannak: nők, feleségek, két és négygyermekes édesanyák — közöttük három szakszervezeti tisztségviselő: két bizalmi és egy főbizalmi. A másikban százötvenen vannak, jobbára idősek, gyengén látó vagy teljesen vak — nők és férfiak.

Érdekszövetségüket még 1976-ban alakították. Titkáruk Fettik Mária, a csoport egyik fiatalja, a Győri Keksz- és Ostyagyár telefonközpontosa. Kevesen tudják róla — mert hiszen munkáját kifogástalanul ellátja — hogy kislány kora óta teljesen vak.

Ennek ellenére havonta kísérő és segítőkutya nélkül utazik Mosonmagyaróvárra, hogy ellássa a társadalmi teendőket a bérelt klubban, a város egyik ifjúsági klubjának helyiségében. Ő beszél társainak a világ eseményeiről, intézi ügyes-bajos dolgaikat, szervezi a találkozókat, a kultúrműsorokat, a különféle megemlékezéseket az egyes év-

CSOLLÁNY RUDOLF

GYŐRI FAFARAGÓ

Csaknem egy évtizede hódol fafaragó szenvedélyének Csollány Rudolf. Kiváló munkájának elismeréseként megkapta a Népművészet Ifjú Mestere címet.

ÚJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 4. sz. 43. o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek meg

3. A dijazás számitásánál alapulvett mun

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes en

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jö
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

LÓSPORT

Nagy meglepetés a Tátrai hendikepben

Csütörtökön szép programot bonyolított le a *Lovaregylet* a pesti pályán. A nap főszáma az 1600 méteres *Tátrai hendikep* volt, amely lefutásában a várhatónál is nagyobb meglepetést hozott. Mint nyilvánvaló volt és előre jeleztük is, ez a verseny az évad legszebb, de egyben legnehezebb hendikepje. A mezőnyben nagyon sok klasszist jelentő telivér indult és így az esélyek meglehetősen tisztázatlanok voltak. A fogadók teljesen tájékozatlanul néztek a verseny elé, tanácstalanságukban nem tudták melyik lóra helyezzék el fogadásaikat. Az előrefogadásban *Mikulást* pártfogolták, majd *Haladj, Top weight* és *Vonzalom* örvendtek bizalomnak. A versenyben azonban ezek közül egyik sem volt helyen, valamennyien a vert mezőnyben végeztek.

Az izgalmas hendikepet *Palotás II.* nyerte meg nyakhosszal Mokány legény ellen. *Dividenda* 5/4 hosszal harmadik lett. Hogy mennyire váratlanul érte a közönséget ez a győzelem, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy *Palotás II.* 12:1-hez startolt, tótosztaléka 10 pengőre 222 volt, befutóra pedig 1904, illetve 6664 pengőt fizettek a 10 pengős tikettekre.

A többi versenyben a szokásos eredmények alakultak ki. A gátverseny hendikepet *Gorosz Pista* nyerte, *Nippon* és *Corti* ellen. A Kistarcsai díjban *Díszes, Páratlan* és *Mafla* volt a befutási sorrend. A nyeretlen kétévesek versenyét a favorit *Réka* nyerte, *Tódor* és *Bardia* ellen. Ez volt az egyetlen kimondott favorit-győzelem a tegnapi versenynapon. A kétévesek eladó hendikepjében *Bálmos* győzött *Eredmény* és *Harsogó* ellen. Az eladók hendikepjében *Lökötő* futott be elsőnek, *Komárom* második, *Hitves* harmadik lett. A Welter hendikep első részében *Adu, Bokser, Borka*, a második részben *Sirály, Suttogó* és *Dubarry* volt a befutó.

Jármy Menyhért felsőházi tag meghalt

Dr. szolnoki *Jármy* Menyhért, a felsőház tagja, m. kir. gazdasági főtanácsos, a Johannita-rend lovagja, Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagja, a Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, a Felsőszabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat elnöke, stb., földbirtokos, Budapesten, hosszas betegség után, életének 64-ik évében *meghalt*. Az elhúnytat június 26-án, szombaton délután a református egyház szertartása szerint *Kótajban* a családi sírboltba temetik.

— **Pápai kitüntetések.** Dr. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás előterjesztésére XII. Pius pápa *Hesz* Nándort, a terézvárosi templom gondnokát, *Kemenes* Frigyes templomi karnagyot és *Schmidt* Józsefet, a Szent Teréz egyházközség világi elnökét a pro ecclesia et pontifice érdemkeresztttel tüntette ki. A kitüntetéseket Úrnapján délután az egyházközség Hegedüs Sándor-utcai székházában dr. *Hamvas* Endre budapesti érseki helytartó adta át.

— **A Vitézi Rend irodalmi pályadíjai.** A Vitézi Rend Zrinyi-csoportjának vezetője, a honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke főnöke megbízásából olyan szellemi alkotásoknak, amelyek a magyar nemzeti és katonaeszmény szolgálatát és ezen keresztül a honvédelem érdekeit a legjobban előmozdítják, az 1943. évre is kitűzi a Zrinyi-jutalmakat azzal a szándékkal, hogy a honvédségben folyó nevelő munka hatása fokozódjék. A tárgykörök tudományos munka, regény, színdarab, nagyobb szobrászati alkotás, festmény vagy nagyobb grafikai munka, nagyobb zenemű. *Jutalmak 1000—1000 pengő.* A pályázaton csak az 1943. év folyamán nyilvánosságra hozott eszmeileg katonai tárgyú szellemi alkotások részesülnek jutalomban. Részletes felvilágosítással szolgál a Vitézi Rend Zrinyi-csoportjának vezetősége, Budapest, VIII., Reviczky-utca 4/b.

Magyar Lovaregylet
27-én délután 3 órakor **versenyt tart**

SZINHÁZ ÉS FILM

Kodály Zoltán próbál a Margitszigeten

Holnap nyitja kapuit a Margitszigeti Színpad

Szombaton este nyitja meg kapuit a *Margitszigeti Színpad*, ahol *Fényes* Szabolcs igazgató ez évben nagyszabású zenei attrakciót mutat be. Kedd óta *Kodály* Zoltán vezetésével próbálnak a Szigeti Színpadon a Filharmónikusok, ugyanis szombaton este a nagyszabású ünnepi megnyitó Magyar est keretében *Kodály* Zoltán művei is bemutatásra kerülnek.

A szezónnyitó Magyar est műsora a következő:

I. rész: Himnusz és Rákóczi-induló, *Erkel* Ferenc: Ünnepi nyitány, vezényel *Rubányi* Vilmos, *Dohnányi* Ernő: Szimfónikus percek és *Liszt* Ferenc: Mazeppa, vezényel Sergio *Failoni*.

II. rész: *Kodály* Zoltán: Concerto és Psalmus Hungaricus, vezényel Kodály Zoltán, tenorszólót *Rösler* Endre énekli.

Közreműködik a Filharmóniai Társaság zenekara, az Operaház énekkara, karigazgató *Roubál* Vilmos.

A szombati klasszikus zenei est után vasárnap és kedden Muzsikáló Margitsziget címmel hangulatos, zenés kavalkádot mutatnak be *Szeleczky* Zita, *Pataky* Kálmán, *Szivássy* Margit, *Kelly* Anna, *Nagypál* László, *Latabár* Kálmán és *Hámory* Imre felléptével. Rendező: *Tihanyi* Vimos, a műsort *Pataky* Jenő vezeti be, vezényel *Rubányi* Vilmos és közreműködik a Budapesti Hangversenyzenekar, valamint hatalmas ének- és tánckar.

Július 1-én *Verdi Aida* című operáját mutatja be a Sziget Színpad újszerű *hangversenymegoldás keretében*, amelynek díszleteit *Bercsényi* Tibor tervezte. Az Aida főszerepeit *Németh* Mária, Elena *Nikolaida*, a bécsi Operaház művésznője, *Laczó* István, *Székely* Mihály, *Losonczy* György és *Szomolányi* János énekli *Rubányi* Vilmos vezényletével.

A Corvin és Scala szombati premierje

ÉJFÉLI GYORS

TÖRÖK ILONA ÉS SÁRDY JÁNOS

Holnap mutatja be a Corvin és Scala filmszínház a Tátra-film Éjféli gyors című produkcióját, amely a magyar vasutas kötelességteljesítésének állít felejthetetlen emléket lebilincselően izgalmas és érdekes, bűnügyi szálakkal tarkított szerelmi história keretében. A filmet Segesdy László forgatókönyvéből Rodriguez Endre rendezte, a kitűnő kísérőzenét pedig Dolecskó Béla írta. A film férfifőszereplője Sárdy János, aki mozdonyvezetőt játszik az Éjféli gyors-ban. Partnerei: Bordy Bella, Greguss Zoltán, Bilicsi Tivadar, Toronyi Imre, Török Ilona és C. Turáni Endre. A lebilincselően érdekes szerelmi drámát, amint már mondottuk, szombaton mutatja be a Corvin és Scala filmszínház.

Befejezték a *Kölcsönadott élet* felvételeit

Muráti Lili

A Margitszigeten befejezték a Magyar Film Iroda legújabb produkciójának, a »Kölcsönadott élet« című Vaszary-filmnek felvételeit Bánky Viktor vezetésével. A külső felvételek során Muráti Lili mint sportlady mutatkozott be: Buttykay Emmivel teniszezett, Vizy Bélával lovagolt, továbbá evezett, autót vezetett és egy izgalmas teniszversenyen is résztvett. A film forgatókönyvét Vaszary János írta, zenéjét Malcsiner Béla szerezte, a gyártásvezető pedig Gottesmann Ernő volt. A komoly tárgyú, rendkívül érdekes film főszereplői Muráti Lili mellett Ilosvay Katalin, Lánczy Margit, Borsovay Lengyel László, Mihályfi Béla és Vizy Béla.

JUBILÁL AZ AKROBAT OOH!

Madridból jelentik, hogy Charlie *Rivels*, a zseniális világhírű zenebohóc különösen érdekes artistajubileumot ül. Most júliusban lesz huszonöt éve, hogy egy spanyol vándorcirkusz ponyvái alatt megszületett egy ötlet, amely azóta bejárta az egész világot és szinte fogalommá vált az artistavilágban, *Akrobat ooh!* sóhajtja áhitatosan és vágyódóan a trapéz alatt a világhírű bohóc és ellenállhatatlan humorának ez a röpke megnyilatkozása azóta is félholtra kacagtatja a cirkuszjáró közönséget. Ebből a kis mondatból fejlesztette ki aztán Charlie *Rivels* briliáns műsorát, amelyet elképesztő rögtönzésekkel, akrobatikus és zenei mutatványokkal tarkított.

MA MUTATJA BE Lopótök címmel új műsorát a Komédia Orfeum. A A premierrel egyidőben ma próbálják ki a kis színház új hűtőszerkezetét is, amely lehetővé teszi, hogy a mai naptól kezdve hűtött nézőtérrel fogadják estéről-estére a közönséget.

MÁRIA FŐHADNAGY A MŰSZINKÖRBEN. Szombattól, június 26.-ától kezdve a városligeti Műszinkörben folytatja diadalútját Szilágyi László és Huszka Jenő nagysikerű operettje, a Mária főhadnagy. Az idei színházi évad kimagasló eseménye volt ez a darab, amit legjobban bizonyít az, hogy a Fővárosi Operettszínházban több mint 250-szer játszották egyfolytában. A Műszinkör, amelynek nyári darabjai három év óta mindig 100 előadásnál többet é tek meg, most rekordot készül felállítani, legalább 200 előadást tervez a »Mária főhadnagy«-ból, melynek vezető szerepeit Dalmady Erzsi, Dobay Izabella, Verő Ezsi, Szép Zoltán, D. Kovács József, Koller János és R. Tóth József alakítják. A bemutató iránt máris igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A színházak mai műsora

NEMZETI: *Tacskó* (½7). — KAMARA: Nyári szünet. — VIG: *Hat szerelem keres egy szerzőt* (½7). — ÚJ MAGYAR: *Tábornokné* (½7). — FŐVÁROSI OPERETT: *Egy boldog pesti nyár* (6). — ANDRÁSSY: *Egy nap a világ* (½7). — ERZSÉBETVÁROSI: *A két Kapitány* (½7). — MÁRKUS PARK: *Legszebb éjszaka* (7). — KOMÉDIA: *Lopótök* (½7). — BÁBSZINJÁTÉK: *Az ügyvéd és a férje* (½7). — FÉNYES CIRKUSZ: *Unus* és a *Nevető porond* (¼4, ½7). — MŰSZINKÖR: (¾5, 7).

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—707): **A nap hőse.** (¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Szélvészkisasszony.** (¼4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **A kegyelmes úr rokona.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Az új földesúr.** — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): Második hétre prolongálva! **Örvény.** (½2 ½4 ⅛6 ⅛8.) — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Megbélyegzett asszony.** (¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11 ½2 ½4 ⅛6 ⅛7 ⅛8.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Talpraesett lány.** (½4 ⅛5 ⅛6 ⅛7 ⅛8 ⅛9: V Ü ½2 ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Kajakkal a vadvizeken** (sportfilm). **Rajzos híradó a Földközi-tengerről. Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **Annamária.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Talpraesett lány.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Nevadai pokol.** — **CAPITOL** (134—337): **A pók felesége.** (½2 ¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): Harmadik hétre prolongálva! **Csókparádé.** (3 5 ⅛8.) — **CSABA-SAVOY** (146—046): **Annamária.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Mire megvirrad.** — **DEÁK-DÉCSI** (121—343, 125—952): **Egér a palotában.** (½2 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **DUNA-LLOYD** (111—994): **Annamária.** (½4 ⅛6 ⅛8: V ½2-kor is.) — **ERZSÉBET-VESTA** (222—401): **Lidércfény.** (11 ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **FORUM** (189—707): Második hétre prolongálva! **Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ⅛6 ⅛8.) — **GLÓRIA** (427—521): **Csizmáskandúr.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Kajakkal a vadvizeken** (sportfilm). **Rajzos híradó a Földközi-tengerről. Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): **Pergőtűzben.** (½4 ⅛6 ⅛8: vasár- és ünnepnap ½2 órakor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **300.000 pengő az utcán.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2 órakor is.) — **KAMARA** (423—901): Második hétre prolongálva! **Heten, mint a gonoszok.** (11 ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **KORZÓ** (182—818): **Borgia Lucrezia.** (¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR-ELIT** (114—502): **Lezárt ajkak.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Hivatása: orvos.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Kölcsönkért kastély.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Hatodik hétre prolongálva! **Egy szoknya, egy nadrág.** (¼4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Talpraesett lány.** (¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Szüts Mara házassága.** (10—1-ig folyt. ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Ítél a dzsungel.** (½4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Sárga rózsa.** — **PEST-PALACE** (221—222): **Pista tekintetes úr.** (11 ½2 ½4 ⅛6 ⅛8.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): Negyedik hétre prolongálva! **Ragaszkodom a szerelemhez.** (¾4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11 ½4 ⅛6 ⅛8.) — **SZÉKELY-OLYMPIA** (226—425): **Éjfélre kiderül.** (11 ½2 ½4 ⅛6 ⅛8.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Dr. Jörn, egy nőorvos naplója.** (¼4 ⅛6 ⅛8.) — **TINÓDI-TIVOLI** (235—602): **Talpraesett lány.** (½4 ⅛6 ⅛8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI-RIALTÓ** (224—443): **Marco Visconti.** (10 ¾12 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **TURÁN** (170—003): **A nap hőse.** (11 ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8.) — **ÚJBUDA-SIMPLON** (268—999): **Annamária.** (¼4 ⅛6 ⅛8: V Ü ½2-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): Harmadik hétre prolongálva! **Erénycsősz.** (3 5 ⅛8: V Ü 11-kor is.)

Latabár remek bohózata
Egy szoknya egy nadrág
Kizárólag **OMNIA**
Hatalmas siker! 13-ik premier hét

2-ik hétre prolongálva!
HETEN, MINT A GONOSZOK
Sárdy, Bilicsi, Kiss Manyi, Vaszary
Kizárólag **KAMARA**

Zsindely miniszter avatta fel a bácskai székely-állomást

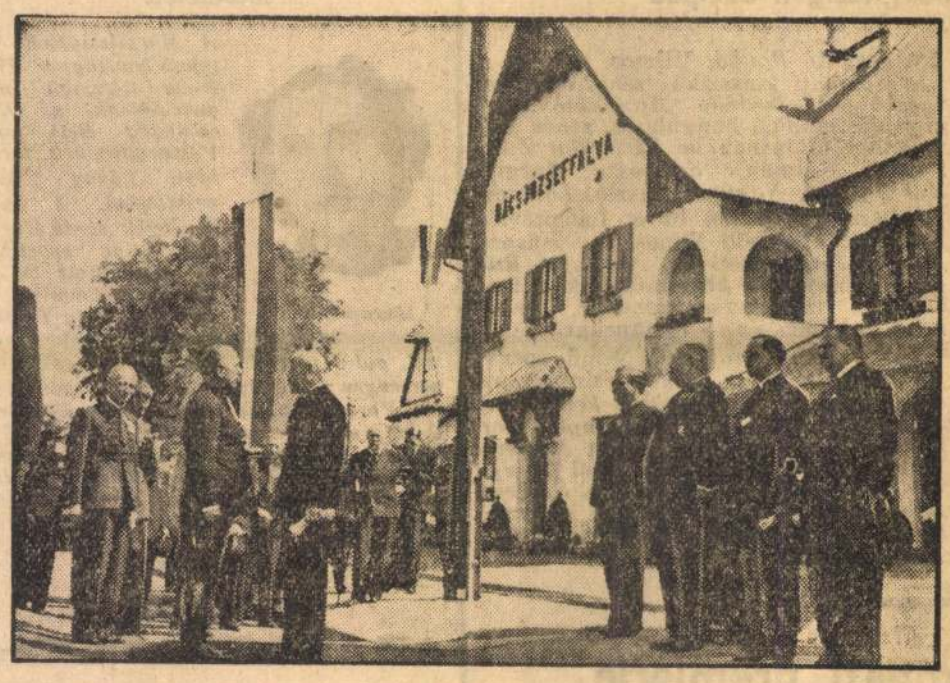

ZSINDELY FERENC KERESKEDELMI MINISZTER A BÁCSJÓZSEFFALVI ÚJ PÁLYAUDVAR ÜNNEPÉLYES FELAVATÁSÁN

A két évszázadon keresztül számkivetésben élt, de a honi földre két évvel ezelőtt visszatért és Bácskában letelepített bukovinai székelység Úrnapján ünnepet ült. *Zsindely* Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a magyar kormány nevében *felavatta Bácsjózseffalva székely stílusú állomásépületét.* Az ünnepségen megjelentek: vitéz *Bonczos* Miklós államtitkár, dr. *Imrédy* Kálmán, a MÁV elnök-vezérigazgatója, vitéz *Kozma* Zoltán vezérőrnagy, *Markos* Olivér államtitkári hatáskörrel felruházott MÁV igazgató és sokan mások. Dr. *Imrédy* Kálmán megnyitója után *Zsindely* Ferenc mondotta el avatóbeszédét.

— A Bukovinából hazatelepített székelység próbatétele közel 200 esztendeig tartott. És íme *csupa ujjongás, csupa reménység közöttetek az áldott bácskai tavasz,* de tavaszi ragyogásnál fényesebb, aranynál, ezüstnél drágább a ti diadalmas *hiteték,* Istenfélő kis bukovinai magyar nyáj, örvendezzetek, megállottátok az Úristen próbáját. Az új állomást, amelynek neve megemlékezésül Józseffalvára, ezentúl Bácsjózseffalva legyen, azzal adom át, hogy Szent István birodalmát, amelybe immár Bácsjózseffalva is szervesen bekapcolódott, áldja meg az Isten jókedvvel, bőséggel, adja *minden magyar lélekbe a bukovinai székelység hitét* s jutalmazza meg olyan gazdagon, mint a tiéteket megjutalmazta.

A miniszter beszéde után dr. *Németh* Kálmán, a falu plébánosa a hazatért székelység köszönetét tolmácsolta. A miniszter és kísérete ezután az állomás mellett felállított zenélő kutat tekintette meg, amelyet a falu lakói *Bonczos-kútnak* neveznek.

A „JÓZAN SZÉKELYEK SZIKVÍZGYÁRA"

Irta: Paulini Béla

Bácsjózseffalváról szóló regényem — nos jó, tudósításom — első fejezetében már a minap leírtam, milyen lesz az új állomás, amit Úrnapján adnak át rendeltetésének, nagymértékben ünnepies keretek között.

Nos, az átadás — ahogy arról egy másik tudósítás már beszámol — meg is történt. Sőt szószerint meghatóan szép ünnepség keretében. Ahogy különben az illett is ama tényhez, hogy ennek a vasútállomásnak a megépítése egy *történelmi tettnek* — a bukovinai székelyek hazatelepítése, itthon való földhözjuttatása — egy részét jelenti, helyes, a befejező részt.

*

De az olvasó engedelmével rátérek a Bácsjózseffalva regénye (?) multkor már bejelentett fejezete megírására...

Hát ahogy *Németh* plébános barátom társaságában a még csak készülőfélben lévő bácskai székely állomás oszlopait, tizennégy, fából faragott domborművét, — a »székely szenvedések 14 stációját« — szobrait, zenélő kútját csodálgattam, csak elém állt *Péter* Vilmos józseffalvi gazdálkodó, jóismerősöm és azt mondta, hogy most már szíveskedjek elmenni a lakodalomba. Annál is inkább, mert ő lesz a lakodalmi gazda. (Nem házigazda valamelyik háznál: a vőlegényes meg menyasszonyos ház közösen kér fel egy — bizonyára arra érdemes — embert legfőbb rendezőnek, ceremónia-mester félének, az a — lakodalom gazdája.)

De lássuk *Péter* Vilmos lakodalmi gazdát a lakodalom színhelyén is.

Például, amikor a menyasszonyt elbúcsúztatja a szüleitől.

Padot tétet Péter Vilmos a szoba közepére. Arra leülteti a menyasszony apját, anyját. (Azok már szedik elő a zsebkendőt.) A menyasszonyt elibük térdelteti. (Már nyomkodja a keszkenőjét a szeméhez.) Majd Péter részenkint mondja a búcsúzás szövegét, hogy majd a menyasszony utána mondja. Ezt a szöveget:

— Isten megfizesse édes jó apám, édes jó anyám, hogy engem ekkorára fölneveltek... megőriztek tűztől, víztől, rossz emberek nyelvétől... És kívánom, édes jó apám és édes jó anyám, hogy énnékem a mai szent napon tiszta szívből megengedjenek... hogy én is léphessek a szent oltárnak jobb szögére, szentül és boldogul... és végül juthassak az örök életre... Kívánom, édes apám és édes anyám, hogy ennek utána is lehessek olyan jó gyermekik, mint eddig voltam... És én kendteket meg nem áldhatom, hanem áldja meg a mindenható Úristen... ki megáldotta az egész világot. Isten megfizesse édes jó apám, édes jó anyám, minden jócselekedetüket.

Zokog a menyasszony, zokog az anya, de az apa is törölgeti a szemét és sírnak a rokon asszonyok, de a barátnők is.

Amíg — a gazda intésére — a muzsikusok rá nem kezdenek egy csárdásra. Akkor felszikkadnak a könnyek, sőt a fiatalság már ugyancsak jókedvvel járja.

Amíg a gazda nem intézkedik olyképp, hogy most már mindenki menjen ki az udvarba, mert indulni kell a templomba.

Ott *Németh* Kálmán plébános úr adja össze a fiatalokat.

Ebédre meghívnak a vőlegényes házhoz is, meg a menyasszonyos házhoz is. No, jó, majd elmegyek ide is, oda is, az a legjobb.

S folytatom a ceremóniák leírását? Fájdalom, ujságbeli helyem szűkreszabott, ezt nem folytathatom. Különösen, ha egyszer a címhez is kell magyarázatot adni.

Nos, ami így lakodalmas viszonylatban különösen feltűnő, az asztalokon sokkal több a szikvizes üveg, mint a boros. S a rengeteg szikvizes üvegeken feltűnő a felirat: »*Józan székelyek szikvizgyára*«.

Miféle csoda — a kevés bor, lakodalmon? Nos, a magyarázatot keresve, megint *Németh* plébános úr kerül előtérbe.

Szó, ami szó, népe kicsit jobban kedvelte a szeszt, — főként a pálinkát — mint ahogy helyesnek találhatta. Ennélfogva összegyüjtötte az egész népet. S megfogadtatta vele, hogy egy évig egy csepp szeszt se iszik.

Egyúttal azonban gépeket szerzett s megcsináltatta velük a »Józan székelyek szikvízgyárát«.

Az esztendő eltelt, a népek becsülettel kiállták a tilalmi időt. Most már szabad inniok, de csak mértékkel. Csak mér-ték-kel! Nagyon betartják.

A szikvízgyár virágzik. Pedig nem is mérik drágán a szikvizet. Kis üveg, székelynek tíz fillér. Igaz, más közönséges embernek húsz. (Tiszta józanság!) Haszon is van a gyárból. S azon ugyan mit vásároltat *Németh* plébános úr? Nos, könyvet vásároltat, ez csak nyilvánvaló.

De szeretnék *Kálmán papról* regényt írni! Vagy legalább is hatalmas tanulmányt — népnevelési, nemzetnevelési »módszereiről«. No, de hát Kálmán pap a tanulmányt, vagy regényt — vagy valamit, ami a két műfaj között áll — már nagyjából szintén — befejezte. (Mondom, hogy különleges ember: mindent befejez.) De ez a könyv talán inkább népe dolgáról szól, mint a magáéról? Akkor is főhős benne, hiszen jóformán mindenhez, ami népével történik, döntően sok köze van.

De miért „népművészet"?

Az azonban nem volna helyes, ezt a vasútállomást — székelyes építkezésével, domborműveivel, szobraival, zenélő kútjával stb. — népművészetként emlegetni.

Népművészet az, aminek a »szerzője« a nép. Ezt az egészet pedig egy, az értelmiséghez tartozó költő — *Németh* Kálmán — gondolta el, »szerzette« — hogy az épületet *Csorna* Dezső műszaki főtanácsos, *Juhász* József mérnök tervezzék meg, hogy a domborművek, szobrok rajzát *Márton* Lajos festőművész alkossa meg stb. Az kétségtelen, hogy az egész csodában sok a népművészeti motívum — jól alkalmazott, átérzett — és való igaz, hogy a néphez tartozók faragták az oszlopokat, domborműveket, szobrokat — a »Jézusfaragó iskola« — de megadott tervek után! Tehát a szerző? (Az egyik részlet — a zenélő kút — szerzője ugyan a néphez tartozik, annak a szerzője Székely Albert ezermester.)

Igen, ezeket akkor is így kell megállapítani, ha *Németh* Kálmán magát az általa szerkesztett meghívóban — mint szerzőt — dehogy is említette meg.

Nagyszerű magyar csoda az az »állomás« — sok-sok részletcsodájával — fogalomzavarok nélkül is.

Helyes, állapodjunk meg abban, hogy a magyar egyakarat alkotása.

... nézi, nézi *Németh* Kálmán — egy csendes percben — az állomásukat s csak azt mondja:

— Nagyszerű háttér egy szabadtéri játékhoz.

Nos, mondom, már megint tovább költ Józseffalva regénye főhőse.

Séta a faluban...

Az előkelő vendégsereg — élén a miniszter úrral, meg a feleségével — sétát tesz a faluban. A házak egész sorát látogatják meg.

Mezei Vilmosék arról nevezetesek, hogy kilenc gyerekük van.

Özv. *Péter* Tituszné megmutatja a rokkáját, szövőszékét.

Mezei Domokoséknál sok régi szőttest látni.

Lőrincz Vilmoséknál is, sokat, nagyon szépeket.

Mondja *Péter* Vilmos jóismerősöm, hogy no most ő előre megy, hátha hozzá is bemennek.

Kérdem, neki mi nevezetessége van?

Mondja, hogy — magkancája. Veres tábornok úrtól kapott a község két magkancát, az egyik Székely Alberthez került, a másik hozzá... Bár az is lehet, hogy az ő házáig már nem jutnak el a vendégek.

Természetesen felajánlom közbenjárásomat.

A magkanca nagyon szép. Mellette egy tehén áll. Jó istállóban. Két esztendeje ilyenkor bizony még nem állt *Péter* Vilmos istállójában se tehén, se magkanca. Mert istállója se volt.

— — — — — — — — — — — —

Hanem: az ebédnél majd kellő számban szerepelnek-e a »Józan székelyek szikvízgyára« palackjai?

Kellő számban sorakoztak fel, csupa szép kék. A jóravaló melegben való séta után fogyott is elég belőle. A »Józseffalvai ..... Könyvtár« alapja javára? (A könyvtár címében tizenkét pontnyi helyet üresen hagytam. Oda az kerül, hogy milyen könyvtár. Majd Németh plébános úr kitalálja, hogy milyen.)

— A Dosztojevszkij-család tragédiája a bolsevista uralom alatt. Röviddel ezelőtt a legnagyobb nyomorban találták meg Ekaterina Dosztojevszkijt, a világhírű orosz író menyét, aki elmondotta a család megrázó tragédiáját. Kiderült, hogy a nagy író özvegye koldussorban halt meg, fiát a GPU éveken át üldözte és végül is búvóhelyén a szörnyű nélkülözések következtében úgyszólván éhenhalt és Ekaterina is csak a legnagyobb nélkülözések árán tudta megmenteni életét, mint egyszerű munkásnő.

— **Gyászrovat.** Dr. *Grandjean* Emil, a Pénzintézeti Központ igazgató-főügyésze életének 59. évében Budapesten elhúnyt. Június 25.-én, pénteken délután 5 órakor temetik a farkasréti temetőben.

— **Havas István:** *Az opálgyűrű.* Az elbeszéléseiről előnyösen ismert *Havas* Istvánnak ez a kötet két rövidebb lélekzetű regényét és jónéhány elbeszélését foglalja egybe. Az író erőssége a gondosan bonyolított cselekmény, amely egy kikristályosodott drámai mag körül csoportosul, biztosítva a megtörésnélküli lendületet. A szórakoztató kötetet a *Singer és Wolfner Irodalmi Rt.* adta ki.

MEGJELENT!
Bruno Frank:
AZ ÉLET VÁNDORA
CERVANTES
kalandos élete
Kapható minden könyvkereskedésben

Csoma Gábor, grafikus

Csoma Gábor: Szombat esti láz

ház-
et, arra
ától —

röndöm szekrénytetőre teszem. Legföljebb szegényebb vagyok egy bőrönddel és gazdagabb egy fortocs-

bár faragni, lehet, könnyebb lett volna. De kell, hogy mások is

Csoma Gábor, grafikus

Csoma Gábor metszete

Csoma 13.

Élet és Irodalom Bp. 1986. jún. 25. XXX/30

Csoma Gábor, grafikus

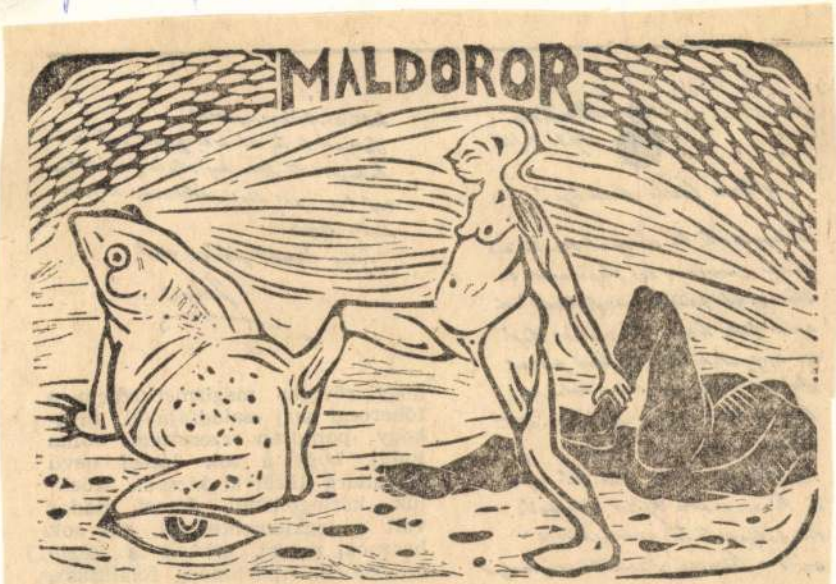

Csoma Gábor metszete

Csoma

5

Élet és

XXX/39

EÖRSI GYULA

1922–1992

1969 tavasza volt, ültünk Szegeden, a Virág cukrászda teraszán, a híres, nagy tekintélyű jogtudós és a harmadéves egyetemista. A beszélgetés számomra váratlan fordulattal a jogi kérdésekről „az" íróra és „a" novellára, *Thomas Mannra* és a Tonio Krögerre kanyarodott. Németül idézte a novella első mondatait. Akkor még nem tudtam, nem tudhattam, hogy mit jelentett számára ez az írás és a Thomas Mann-i életmű többi darabja. Egy ízben elmesélte, hogy pszichológusnak készült, de közbeszólt a háború, így lett jogász. A Tonio Kröger alakjában megírt kettősség egész életét végigkísérte.

Sok évvel később írt egy könyvet a jogrendszer tagozódásának problémáiról, amely meglehetősen visszhangtalan maradt, míg meg nem jelent egy kiméletlenül éles, de intellektuálisan a szerzőhöz méltó kritika, egy addig ismeretlen jogász tollából. Eörsi Gyula válasza hasonló módon és színvonalon, a szokásos udvarias formák mellőzésével íródott. Nem értettük a helyzetet, nem tudtuk ki a kritikus. Amikor megkérdeztem Tőle, azt mondta: „Nem emlékszel? Fordítsd csak le magyarra Tonio Kröger nevét." Máig őrzöm a kritika és a válasz különlenyomatát, rajta az ajánlás, amit – hogy a két aláírás ne legyen egyforma – „Korsós Antal" bal kézzel írt.

Ha azt mondom, hogy nagyon nagy tudós volt, egyike a legnagyobb magyar magánjogászoknak, méltó a nagy elődökhöz, akkor ez a szakmabeliek számára közhely, miközben a nem jogászok feltehetően nem tudnak a kijelentéssel mit kezdeni. Pedig valóban az volt, tudós és tanár. Jogásznemzedékek nőttek fel a keze alatt, hallgatták ~~csillogóan szellemes, tömör~~ előadásait az egyetemen és csak később értették meg, mit jelentett számukra az a tudás, amit tőle kaptak. Nemcsak tárgyi értelemben, hanem szemléletben is, abban, hogy léteznek másfajta jogrendszerek, más megoldások, más ideológiák, amelyeket saját véleményünk fenntartása mellett is ismerni és tisztelni kell, abban, hogy a tolerancia kötelező, abban, hogy ki kell tekinteni a világba, hogy nem lehet többé elzárkózni.

Akik olyan szerencsések voltunk, hogy mellette dolgozhattunk az Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetében, úgy szólítottuk: Főnök. Így beszéltünk róla akkor is, ha éppen nem volt ott és így említjük ma is, amikor már végképp nincs közöttünk. Az ő munkatársának lenni kitüntetés volt és naponta új kihívás, mert számára csak a teljesítmény számított. Ha elkészült egy munka, az volt a fontos, mit mond róla, mert mindent elolvasott, a kezdő első recenzióját éppen úgy, mint a nagynevű kolléga új könyvét. A „csapat", mert az intézetben a hatvanas-hetvenes években volt körülötte egy csapat, mára szétszóródott, ki nagykövet lett, ki egyetemi tanár, ki alkotmánybíró, de az irányítása mellett eltöltött idő, az intellektuális műhely, amit egyéniségével és tudásával teremtett, és amit nemcsak a múló idő szépít meg, mindnyájunk életútját meghatározta.

Pályája során – méltán – sok elismerést kapott. Állami Díjat és akadémiai Aranyérmet, volt az ELTE rektora és az Akadémia osztályelnöke. Mégis, a legbüszkébb talán arra volt, hogy 1980-ban egy ENSZ-konferencia, amely végső formájába öntötte a nemzetközi kereskedelmi jog mindmáig valószínűleg legfontosabb egyezményét, szakmai tekintélyét elismerve, őt választotta elnökéül. És miközben keményen dolgozva tudásának és képességeinek maximumát nyújtotta, hogy végre sikerüljön elérni azt, amit közel ötven évig nem lehetett megvalósítani, írt angol nyelven egy, saját magát, az elnököt sem kímélő, gyilkos szatírájú színdarabot (egy szonggal), a jog egységesítéséről. A színdarab, amelyet testvéröccse, *Eörsi István* fordított utóbb magyarra, a legrangosabb amerikai jog-összehasonlító folyóiratban jelent meg. Egyszer azt mondta – félig tréfásan, félig komolyan – „ez a legfontosabb művem".

A sors kegyetlen tréfája, hogy a szörnyű betegség először a jogot felejtette el vele. Azután mind több fal emelkedett köré, amelyeket egyre kevésbé lehetett áttörni. Az utolsó időben jóformán már beszélni sem tudott. 1992. április 20-án, hetvenéves korában halt meg. A többi, most már valóban és véglegesen, néma csend.

Ma temetjük.

Sándor Tamás

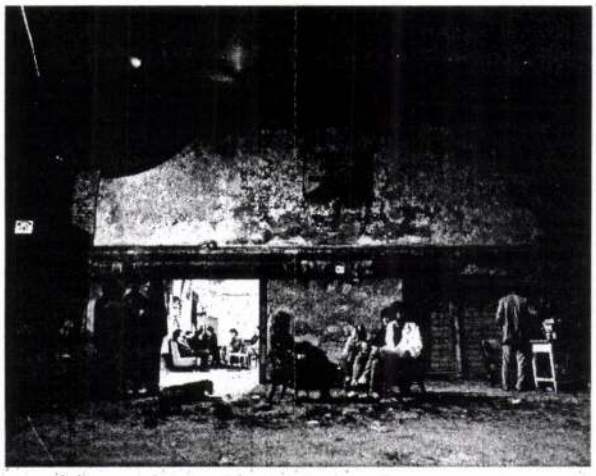

Éjszaka a Hangárban

A Gyöngyösi utcai metrómegállótól fiatal csapat indul a Duna-part felé, kérdeznem sem kell az utat, láthatólag ők is Pest egyik új éjszakai kávéháza felé tartanak. Hangoskodnak, nevetgélnek, kergetőznek. Tehetik. Autó nem jár a Meder utca macskakövén, kétoldalt is csak elárvult gyártelepek, roncsok, hulladékok és meredező daruk. Gyárak, valamit gyártottak, most jobb jövőjükre, privatizációjukra várnak.

Az utca végében, a Népszigetre átvivő gyalogoshíd magas korlátján felirat: *Hangár*. Ide jöttünk.

A híd tövében partra vetett rozsdás hajómaradványok, az öbölben jégre váró jégtörők és a Duna sötétje.

Ganz-Mávag Kajak-Kenu Szakosztály – függ a volt csónakházon a majd' lerohadó tábla. A szélesre nyitott ajtó előtt nem áll izomagyú beengedő, hogy „levegyen belépőre", és a söröket is akadálytalanul hozzák-viszik a térre. Biztató jelek.

A fehérre meszelt falakon és tövükben négy ifjú képzőművész munkái. *Baranyai Levente* vakolatvastagságú festékkel felrakott képei (A kis dög, Jegyeket, bérleteket...!), *Csoma Gábor* festményei és élénk színekkel festett papírszobrai, ősállatai, kék lovon ülő kopott aranyfüstlemezzel borított kis figurája *(Váci András* lovasszobra). Ők ketten és *Fuchs Tamás* főiskolások, negyedikük, *Korodi János* a Casus művészeti menedzserképző hallgatója, és egyben a Hangár szervezője, ideiglenes disc jockeyja is. Úgy tervezi, kéthetente friss tárlatot tud ide szervezni. Később talán a bemutatkozók egy-egy alkotásából gyűjteményt hozhat létre, hogy a jelenlegi huszonéves generáció tevékenységét dokumentálja.

Hátul, a büfében húszért üdítőt, ötvenért sört kínálnak, és a káposztás rétes, amit egy nagymama sütött, isteni.

A pult mögött fiatal lányok, a Hangár szervezői, üzemeltetői. Iparművészetisek, kiállításrendezők, alkotók maguk is. Így, öten, együtt jártak középiskolába, és azóta is gyakran dolgoztak csapatban. Novemberben a Műcsarnok *Tatarozás* című rendezvényén ők tervezték és kivitelezték a nagy sikerű tetőkávéházat. Akkor született az ötlet, ami itt áprilisban megvalósult. Egy „galéria-kávéház", ahol mindenki úgy szórakozik és viselkedik, ahogy tud.

Összejöttek az itteni szakosztály edzőivel, akiket elhagyott korábbi támogatójuk. Ők maradtak, hogy „társadalmi munkában" életben tartsák félszáz sportolóért a nagy múltú sportklubot. Azóta vállalkoznak, kempinget nyitottak a Népszigeten, és bérlik a Hangárt a Ganz utódjától, hogy a befolyó pénzekből élni, edzeni és versenyezni tudjanak.

– Támogatás helyett csak a szorongás maradt, hogy bármikor eladhatják fejünk felől az épületeket, amelyeket még a gyár dolgozói építettek a századelőn – mondja a telep idős gondnoka.

Nekik nagyon tetszenek a fiatalok elgondolásai. Igaz, a nyitás második hetében máris megkísértették őket a belvárosi hiénák, hogy tőkét, százezreket hoznának ide, ha átvehetnék a már beindult „üzletet" – de ők ellenálltak a kísértésnek. Végiggondolták, a befektetéssel együtt jönnek a kidobófiúk, a játékgépek, a taxik és a súlyos belépők, később talán a maffia gázsprayi és cirkuszai. Ezzel odavesznének terveik egy angyalföldi kulturális és sportcentrumról. Non profit vállalkozásuk a rögösebb utat választotta. Egyesületalapítás, pályázatok benyújtása, ahová csak lehet – talán akad támogató a fennmaradáshoz és a fejlesztéshez.

Bíznak benne, hogy lesz együttműködés a két csapat – a tervezett alkotótáborok résztvevői, a kiállítók és a sportolók – között. Hogy ne csak kocsma legyen itt, hanem több annál.

A kezdet ígéretes – meséli lelkesen *Irmai István*, edző és „vállalkozó". Hisz abban, hogy nevelő jellege lesz ennek az egésznek. A „saját" fiai közül az egyik még a kiállítás megnyitása előtt Korodi János *Önarcképét* nézegette. Értetlenkedett, mit akart ezzel a felismerhetetlen puzzle-lal, aki csinálta. Bemutatták neki Jánost, aki felhívta a figyelmét az itt-ott kivehető arcrészletekre, ami azután lett ilyen, hogy arcképét egy puzzle-ra fölragasztotta, kivágta darabonként és véletlenszerűen rendeződött el a kompozíció. – Ez baromi jó ötlet! – lelkendezett az evezős, majd még órákig beszélgettek.

A „főállásban" képzőművészeti szakközépiskolásokból álló, *Ness* együttes, hirtelen elnémul. Kiment az egyik erősítő. Míg másik érkezik, addig tanáruk, *Barnás Ferenc*, aki fuvolán kísérte feszes rockzenéjüket, félórás improvizációt ad egy dobossal és egy basszusgitárossal. Közben sokan elszállingóznak. A sziget reflektorai szabdalják a Duna vizét. A parton már – vagy még? – ott gubbasztanak a horgászok. A matrózok viszik hajójukra „úti söreiket". Egyébként mindenkit magába fogad az éjszakai 182-es.

Sós B. Péter

Tévés hírműsorok amerikai magyaroknak?

– avagy egy sajátosan magyar kultúrkapcsolat anatómiája

Meglehetősen furcsa históriának tűnik az amerikai Scola televíziós kábelhálózat magyarországi ügye, amelyről a közelmúltban a Rádió 168 óra című műsora számolt be.

A tengerentúli társaság ajánlatot tett, hogy szívesen közvetítene Amerikában – ingyen! – Magyarországon készülő, magyar nyelvű hírműsorokat az ott élő magyar származású nézőknek, ugyanúgy, ahogy a világ negyven országából érkező tudósításokat forgalmazza. Az ajánlattal a társaság megbízottja több mint egy éve jutott el hazánkba, közelebbről – eléggé meglepő módon – a Magyar Demokrata Fórum központjába. Ott tárgyalás és levélváltás kezdődött az ügyről, melyben az MDF „felajánlotta" a Magyar Televízió Híradó és A Hét című műsorát, de a kazettaátjátszáshoz pénzt kért az amerikai féltől – természetesen dollárban. A társaság azonban közölte, nem áll módjában erre áldozni, hiszen a sugárzást ingyen vállalja, és a többi partner is gondoskodik a szóban forgó költségekről.

A 168 órában nyilatkozott az MDF külügyi osztályának vezetője, az MTV Híradó és A Hét főszerkesztője is (utóbbi nem emlékezett a megkeresésre). Munkatársunk megkérdezte az ügyben *Hankiss Elemér* tévéelnököt, mert a rádiós híradásban úgy szerepelt, ő szignálta volna ki *Pálffy G. István* nevére a Scola-ajánlattal kapcsolatos levelet. Az elnök – meglepetésünkre – semmit sem tudott az ügyről, ámbár más, hasonló megkereséssel foglalkozik. Megígérte, újabb tíznapos amerikai tartózkodása során (a stanfordi egyetemen tanít) tisztázza a Scola révén kínálkozó lehetőségeket.

Ezután kereste meg washingtoni tudósítónk *Szabó Csabát*, a magyar nagykövetség kulturális tanácsosát, aki – mint kiderült – idén március óta foglalkozik a Scola tévével. Méghozzá nem kérésre vagy utasításra, hanem magánlelkesedésből, egy véletlen jóvoltából.

Ugyanis – mint washingtoni tudósítónk elmondta – márciusban az Indianai Egyetemen járva hallott valakitől a Scola létezéséről, és az illető mutatóba lejátszott neki az általa videóra vett magyar nyelvű műsorokból. Szabó Csaba úgy látta, régi, esetlegesen kapott, gyenge, giccses dolgai voltak a Scolának. Nagy kár, mert tapasztalatból tudja: óriási itt a szomjúság a hazai képi információra. Kinyomozta hát, kik és hol csinálják a Scolát, s megkérdezte, miben lehetne nekik segíteni. A Scolánál nagyon megörültek a magyar nagykövetségről jött érdeklődésnek. Elmondták Szabó tanácsosnak, hogy ők maguk többször is keresték a kapcsolatot különböző magyarországi szervekkel, de azok nemigen kaptak a lehetőségen, vagy pedig horribilis összeget kértek azért, hogy rendszeresen időszerű magyar nyelvű felvételeket küldjenek.

Szabó Csaba ezek után két dolgot tett. Egyrészt részletes leírást kért a Scoláról és idegen nyelvű adásáról, másrészt az E-Mail számítógépes beszélgetőlevelező rendszeren keresztül további adatokat és nézői véleményeket szerzett be róla. Most már együtt az egész paksaméta, amit – a saját javaslatát tartalmazó feljegyzéssel együtt – az első diplomáciai futárral elküld a Külügyminisztériumba. Véleménye: ezt a páratlan anyanyelvi tájékoztatási lehetőséget nem szabad veszni hagyni. A dolog természeténél fogva a Magyar Televízió nélkül nehezen képzelhető el a megoldás.

S. P.–V. Gy.

Csőd és mozi

Hogyan lehet ma Magyarországon filmet csinálni? Nem jó a kérdés. Hogyan *nem lehet* ma Magyarországon filmet csinálni? Nos, végy egy fordulatos, kedves, bohókás történetet, keress hozzá népszerű szereplőket, és fordulj a leginkább rentábilissá vált hazai iparvállalatokhoz. Ajánld föl nekik a biztos siker nyújtotta reklám előnyeit anyagi támogatás fejében. Vagyis: keress szponzorokat. Bízz benne, hogy nem fogsz találni. Legalábbis nem eleget. De azért kezdd el a filmet, bízva a hazai gazdasági föllendülésben.

Nagyjából ilyen kondíciókkal kezdi el a Hunnia Filmstúdióban a színész *Koltai Róbert* és az író *Nógrádi Gábor* a stílszerűen *Sose halunk meg* című vígjáték forgatását (míg a forgatókönyvet mindketten jegyzik, a költségkímélés okán a színész nemcsak a főszerepet alakítja, hanem rendez is).

Koltai Róbert egy korábbi filmszerepben

filmbarátok, akiknek momentán volt egy-két milliójuk-

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!

Vegyen a tortánkból egy nagy szelet Mitsubishit.

Egy éve a Mitsubishi haszongépjárművek hivatalos forgalmazója

Duna Interservice

CSOMA Gábor Jenő

CSOMA Gábor

Hallgatói díjazottak:

KÁCSER LÁSZLÓ
TOLNAY IMRE
RASZLER GYÖRGY
TÓTH GÁBOR
CSOMA GÁBOR
BUKTA NORBERT
FÓTH GÁBOR

Fiatal művészek:

KORONCZI ENDRE
MÉREI SZILÁRD
ZSANKÓ LÁSZLÓ
KÓTAI TAMÁS

A BARCSAY KURATÓRIUM
ÉS A
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

tisztelettel meghívja kedves családjával együtt

DÍJÁTADÁSI ÜNNEPSÉGRE
1992. január 14-én, kedden du. 4 órára a
Barcsay Gyűjteménybe (Szentendre)

Harmadik alkalommal a díjakat és emlékérmeket átadja

Deim Pál
elnök

Kéri Ádám
elnök

CSOMA GERGELY

VÉGZŐSÖK

A budapesti Bartók Béla úti Galériában a Képzőművészeti Főiskola végzős növendékeinek munkáiból nyílt kiállítás. Képünkön Csoma Gergely Harcos című műve.

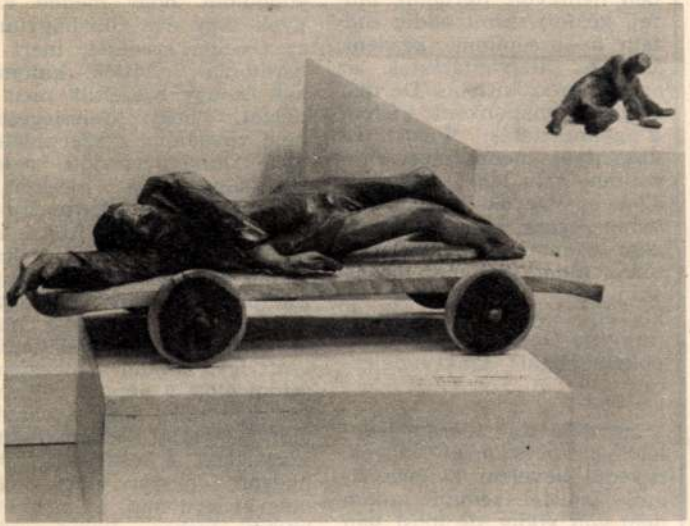

egytértésben - fokozott mérté
az ifjuságpolitikai szempontol
az e korosztálybeli kutatási
dolgozók alacsony beállási sz
Felelős: az igazgató,
Határidő: 1985. vége.
3./ Szorgalmazni kivánjuk -
támogatni is - hatékony, nyel
a nyelvtudást megfelelően bőv
Felelős: személyügyi, megbizot
Határidő: 1985. vége.
4./ Megvizsgálandó a Kutató
kutatók illetve kutatási segé
ösztöndijasok egymáshoz viszo
hogy előbbiek hasonló lehetős
megközelitse azok ösztöndijai
Felelős: személyügyi megbizot
Határidő: 1985. első fele.
5./ A Szakszervezeti Bizottsá
/a valóságos igényeknek megfe
biztositható támogatás legere

CSOMA GERGELY

2001. 04. 21 MAGYAR HÍRLAP

Az oldalt szerkeszti: Margittai Gábor

Varázslások és gyógyítások

Csoma Gergely fotói a moldvai csángókról

P. Szabó Ernő

A csángók, a legarchaikusabb magyar nyelvet beszélő, legősibb szokásokat őrző Kárpátokon túli magyar népcsoport falvaiba sokan legfeljebb egyszer merészkedtek el az anyaországból, mert tartottak a román hatóságok inzultusaitól. *Csoma Gergely* számára azonban nem jelentett akadályt a nacionalista tiltás, majd négy évet töltött a moldvai csángó falvakban. Több tízezer felvételt készített, filmre, magnetofonra vette a pusztuló középkori magyar nyelvi emlékeket, szokásokat. A Corvina Kiadónál 1988-ban (*Domokos Pál Péter* utószavával) megjelent könyve, a Moldvai csángómagyarok revelációt jelentett mindazok számára, akik a továbbélés zálogát látták-látják a hagyományos életformák hordozta értékek megismerésében, megmentésében.

Legújabb, a moldvai csángók világát bemutató könyvének első képei nagyjából akkor születtek, amikor az első kötetet szerkesztette, képanyaga, szövege így újabb adalékokkal egészíti ki a korábbit. Míg az elsősorban a hétköznapok, az élet nagy fordulói, az egyházi ünnepek témaköreivel, a közösségi lét mozzanataival foglalkozott, a Varázslások és gyógyítások a moldvai csángómagyaroknál című könyv még rejtettebb, a múlt, a hiedelmek mély, ismeretlen rétegeit feltáró világába vezeti az olvasót. „Igízés" és ráolvasás, rontás és megkötés, bubavédelem és tejhozás: a mélyen hívő katolikus csángók számára ma is élő, ható valóságot jelentenek a sok évszázados múltból, a pogányság időtlen mélyéből megőrzött szokások, s magától értetődően olvadnak össze a keresztény tanokkal, a Biblia szereplőivel, történeteivel.

Némelyik varázslás eredete a távoli múltba vész, mások alkalmazása alighanem a legkorszerűbb orvostudományt is eredményesebbé tehetné. „Bájilódtak vala, hisznek a bájilászokban" – mondja a hátsó borítón idézett szöveg, amely fölött az egyik legizgalmasabb felvétel, a szerelmi varázslást, az „oglindálást" ábrázoló látható. Sok a kötetben a szép, szuggesztív felvétel. Kár, hogy a fotók némelyike a kép mérete miatt nem érvényesül eléggé, ahogyan az is, hogy a kötet végén elhelyezett képlista kezelése meglehetősen nehézkes. Előfordulnak szerkesztői figyelmetlenségek is: a 33. és a 60. kép ugyanazt a fiatal somoskai nőt ábrázolja, ugyanabban a ruhában, az egyik mégis 1990-es dátumot kapott, a másik viszont az aláírás szerint hat évvel később készült. Jó, hogy a bevezető és a képlista németül és angolul is megjelent, kár hogy csak ennyi, s hogy a fontosabb irodalom listája is hiányzik.

(Csoma Gergely: Varázslások és gyógyítások a moldvai csángómagyaroknál. Kráter Műhely Egyesület, Budapest, 2001. Ármegjelölés nélkül)

lovakról és a szénhordásról

A Gróf Esterházy Alajos-emlékverseny 1943. április 1-jén, Megyeren. Ferkó nyergében Gencsy Tibor

zulukaffereknek, vallja Gencsy Tibor, ha már erre adja a fejét, de leginkább az háborította fel, hogy a kihallgatótiszt szerint e tevékenysége közben sötétkék öltönyt és sárga cipőt viselt. „Uram, mondtam neki, én sötét öltönyt sárga cipővel soha nem vennék fel."

A Gencsy szülők sem kerülhették el az osztályidegeneknek kijáró sorsot. Az édesapát, aki éppúgy szenvedélyes lovas volt, mint a fia, 132 versenyt nyert, Dévaványára telepítették ki, ott is halt meg hatvannégy éves korában. Később Kislétára vitték földi maradványait. Gencsy Tibor húga *Balogh Károlyhoz* ment feleségül, aki *Vattay Antal,* a kormányzói kabinetiroda főnökének segédtisztje volt. Hat év orosz és magyar hadifogság lett a „jutalma". Az édesanya Balatonalmádiban halt meg, Nyírmihálydiban van eltemetve. Arra a kérdésre, végül is miért nem ment el Magyarországról, Gencsy Tibor azt feleli, a szúnak a fában kell maradnia.

Ma már nehéz belátni, mi lehetett kevésbé vonzó annál a sorsnál, amelyet a szocializmus keményebb és puhább évtizedeiben az osztályidegenekre mért. Gencsy Tibor büszke arra, hogy nyolcéves szeneslegényi működését kiváló dolgozó címmel ismerték el. Csak 1969-ben került vissza a szeretett lovak mellé, bár korábban negyhette volna, 1944-ben ugyanis Budapestre helyezték *Ujfalussy Ákos* huszárszázadához, hogy folytathassa a lóversenyzést. De az beosztottai arra kérték, ne hagyja el őket. Így hát a háborút választotta.

A ló, amely meghatározó szenvedélye volt, 1969-től ismét élete része lehetett. *Benedek Gábor* öttusa-világbajnok ajánlására került a visegrádi lovasiskola élére Gencsy Tibor, ahol a gyönyörű környezetben a tehénistállókból lovas paradicsomot teremtett. Mára teljesen tönkretették az alkotását, mondja szomorúan. Ló, agár és puska. Mi maradt e háromból? Gencsy Tibornak ma a legjobban a veszteségek fájnak. A rendszerváltozás után vissza nem adott juss, a tönkretett vadászat és lóversenyzés. A galoppversenyeken nincsen doppingvizsgálat, az épülő Kincsem Park kisebb és rosszabb lesz, mint az elődje, a versenyeket pedig csak távcsővel lehet majd követni a pálya és a nézőtér közötti nagy távolság miatt. A lóversenysportról hozzá nem értők döntenek.

A nyolcvanhárom esztendős Gencsy Tibor még ma is nyeregbe szállna, ha lenne miért, és keserves pillanatokat okozna a vadaknak is, ha lennének. Régi világ elavult szenvedélyei ezek? A XXI. századnak talán még szüksége

Csoma Ilona /Kalotaszentkirály,1868.ápr.17. - Győr,1938.ápr.6./: festő. -- Sz:Csoma Zsigmond ref. kántortanító,Gámpé Anna htb. -- 19o3/o4:a Budapesti Mintarajziskola /Képz.Főisk./ növendéke.19o7/o8: Deák Ébner Lajos Női Festőiskoláját látogatta,majd Münchenben járt tanulmányúton. -- 19o9/13: a Kvári Állami Felsőbb Leányiskola rajztanára. 19o9/12: női festőiskolát alapított Kv-on; növendékeivel Kalozaszeg népművészetét ismertette meg,hozzájárulva a magyar szecesszió motívumkincsének gyarapításához. 19o9:Gyarmathy Zsigmondnéról festett arcképet. 1919,1921:részt vett az összerdélyi kiállításokon. Egyéni tárlatai: 1921,1923,1928:Kolozsvár. -- 1936-tól Győrben élt.

Murádin Jenő:Csoma Ilona női festőiskolája.Utunk 1988/45.

[Zu Meradin]

44 x 65
22 Jhr.

Csoma Ilona
egy 1907-s fehete-
len

Foto: Beyer
Katalin

CSOMA Ilona

Murádin Jenő

CSOMA ILONA ÉS NŐI FESTŐISKOLÁJA A SZÁZAD ELEJÉN

Nemcsak a nagybányai kolónián, de minden szabadiskolában megsokasodik a századfordulóra a női hallgatók száma. Úgy tűnik, a messze múlté már a biedermeier szalonokban hímezgető nők illedelmes zsánerjelenete; a merészebbek, bátrabbak vállalják a művészpálya nyilvánosságát is. Mennyi közöttük az igazán tehetséges, s mennyi a csupán kedvtelésből festegető nő, az csak később derül ki. Jelenlétük *lázadás*; a társadalom elavult normáinak tagadása.

Csoma Ilona példája mindenképp tanulságos. Pályaképét szinte a feledésből kell felvillantani. Megéri azonban a fáradságot, mert az ő hozzájárulásával is teljesebbé válik művészetünk érdekes, izgalmas fejezetének föltárása, az erdélyi népművészet ihlető hatásának, *Kalotaszeg felfedezésének* történeti képe. Legszínesebb néprajzi vidékünket szülőföldjeként ismerő Csoma Ilona hatékony részt vállalt Kalotaszeg értékeinek tudatosításában és motívumkincsének fölmutatásában. Érdekessé teszi számunkra pályáját az is, hogy Erdélyben egyedülálló kísérletre vállalkozott. *Női festőiskolát* alapított és vezetett, Mészöly Géza és Deák-Ébner Lajos tanításának példájára.

* * *

Csoma Zsigmond kántortanító a múlt század derekán költözött Kalotaszentkirályra. Születési helye Székelykeresztúr volt, de távolabbi ágon Háromszékről húzódtak le ide. Családjukban mindvégig élt a hagyomány, hogy a nagynevű elöd, Kőrösi Csoma Sándor leszármazottai közé tartoztak. Csoma Zsigmondot pályája, sorsa, mint ez oly gyakori a múlt néptanítóinál, immár a választott faluhoz kötötte. Tanított, gazdálkodott, népes családjának teremtett létalapot a szülőföldjétől messze eső tájon.

Feleséget már itt választott magának; a közeli Csucsáról nősült. Mint a Kalotaszentkirály-Zentelkei Református Társegyház anyakönyvének bejegyzésében olvasható, Csoma Zsigmond „református rektor" 1866. február 13-án vette nőül Gámpé Annát.[1] Kalotaszegnek ezen a vidékén soha sem pusztított az egyke. Így hát az sem volt szokatlan, hogy a kántortanítói lakásban, a Csoma-portán nyolc gyermek nevelkedett, öt fiú és három lány nőtt fel. Közülük Ilona választotta a *művészpályát*.

Amikor a székely néptanító Kalotaszentkirályra költözött, a falu még alig-alig heverte ki a forradalmi idők rettenetes dúlását. Gótikus temploma romokban hevert, elüszkösödött házait akkor kezdték újraépíteni. A végzetes veszedelmet Vasvári Pál szerencsétlen vállalkozása hozta rájuk. A Fîntînelén gyülekezett havasi románok ellen 1849 nyarán indított büntető expedíció nemcsak a kezdeményezők vesztét okozta, hanem a havasalji falvak egy részének pusztulását is. Ártatlan emberek szenvedték meg a két nemzet közötti béketárgyalások idején indított támadás következményeit.

Az elpusztult vidék újbóli fölemelkedését, mint annyiszor a történelem során, *a szellem szerény munkásai is* segítették. Kalotaszentkirályon már 1653-ban működött iskolamester. Tanítók, oktatók több nemzedékét követte a polgári fejlődés korában Csoma Zsigmond.

Kalotaszeg legősibb területének, a Felszegnek volt *virtuális központja* ez a település. Sokkal inkább, mint a később felemelkedő, urbanizálódó Bánffyhunyad. Területét a tiszta

vízű Kalota patak osztotta fel a szentkirályi és zentelki részre. S jóllehet a két falu területe régen összeforrott, a szellemi határvonalak mindvégig – máig hatóan – meghúzhatók. A szentkirályiak ma is kevélyebben, rátartibbak, a zentelkiek csendesebbek. Az egykori kisbirtokos, nemes falu ezt a magatartásformát őrizte meg a jobbágytelepüléssel szemben. A dombon emelt kalotaszentkirályi templom alatt épült meg az iskola, míg lennebb a Kiszely-udvarház és kert húzódott. Irodalomtörténeti nevezetességű ez a hely; Ady Endre kalotaszegi látogatásainak emlékét őrzi. A nemes Kiszely család rokona volt a költőnek. Eljegyzését Csinszkával Ady a Kiszely kisasszonyok házában tartotta.

A helyszín a falu újjáépülése után nem sokat változott. Rekonstruálható az a környezet, ahol a festőnő, Csoma Ilona nevelkedett.

A Bánffyhunyadtól mintegy négy kilométerre eső falu a kalotaszegi települések jellegzetes építészetét és népművészetét őrzi. Pávafarok díszítésű, faragott homlokzatú házaiból nem egy maradt meg érintetlenül máig. A Kalota patakból kivezetett Malomárok apró malmokat hajtott a két falu határán. A szemhatárt a Kőhegy zárja le (alatta a Kőhegy tója), mint hatalmas színpadi díszlet, a havasok közelségét sejtető tömegével. A dombos kalotaszentkirályi részről, a templom és az iskola magasságából a Kiszely-kertre lehet látni. Lent a Kalota partján, a hídról nézhette Ady Endre „a pompás vonulásokat", a templomból jövő, színes népviseletű, embertípusában is érdekes, tatáros arcú kalotaszegieket.

Mennyi szín, mennyi szín, mennyi kedves
És tarkaságban annyi nyugalom
És fehér és piros és virító-sárga,
Izgató kék és harcos barna szín
S micsoda nyugodt, nagyságos arcok,
Ékes párták, leesni áhítók.

Ember és táj összetartozásának *költői szintézise* bizonyosan a festő számára is meghatározó erejű lehetett. Ezek a színélmények élednek újra Csoma Ilona festményein, akvarelljein is.

* * *

Súlyos csapás, sorsszerű fordulat változtatta meg a család életét. Az apa, Csoma Zsigmond korai halála. A népes család fenntartásának minden gondja ilyenformán az özvegyre maradt. Csakis az anya szívós kitartásán, törhetetlen akaraterején múlott, hogy minden gyermekét taníttatni tudta. Rokoni visszaemlékezésekből tudjuk, hogy a családnak jószerint minden tagjában benne élt a rajzszeretet. Ez azonban nem volt, s nyilván nem is lehetett meghatározó – Csoma Ilonát kivéve – a gyermekek pályaválasztásánál. Kereskedő, gazdálkodó, pénzügyi szakember került ki a fiúk közül. Az apa mesterségét Zsigmond nevű fiuk folytatta, aki tanító, majd tanfelügyelő lett Budapesten. Árvaházi felügyelőként és kézimunkatanárként működött Csoma Rózsika.

A Kalotaszentkirályon 1868. április 17-én született Csoma Ilona pályája *rendhagyó módon* alakult. Úttörő vállalkozással, minden hagyománnyal szakítva akadémiai tanulmányokat végzett, hivatásos alkotó, festőnő lett.

Hogyan érlelődött meg elhatározása, nem tudjuk. Már az is szokatlan, hogy nagyon későn, az átlagos jelentkezések korhatárát messze meghaladva jelentkezett magasabb fokú tanulmányokra. Harmincötéves volt már, amikor neve fölbukkan a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendékinek névsorában. Az 1903-1904-es esztendőkben járt az akkor még Mintarajziskolának nevezett főiskolára, elsajátítva ott mindazt, ami a festőpálya mesterség-

beli részéhez tartozik. A Lotz Károly és Székely Bertalan nevével fémjelzett intézet az anatómiai tudásra, a biztos rajzra, a pontos természeti megfigyelésre ösztönözte a növendékeket.

Csoma Ilona kései jelentkezésének okára családi körülményeiből lehet következtetni. A gazdasági pályákat választó fiúk mellett inkább csak szeszélynek, felépíthetetlen légvárnak tűnhetett az ő vágyakozása. Már felnőtt korban, saját sorsát nagy öntudattal alakítva pótolta a mulasztottakat. Elfogadta azt a segítséget, amit testvére ajánlott föl számára. A Budapesten megtelepedett Csoma Zsigmond biztosította ellátását, otthonát a főiskolai évek alatt.

Fönnmaradt a festőnőnek egy életes, szép portréja a tanulóévek idejéből. Egy fénykép, amely a kor divatja szerint, nagyanyáink méltóságteljes öltözékében, ruha- és hajviseletében mutatja a festőnőt. Magas homlok, klasszikus, erőteljes vonású orr; tekintetéből határozottság, biztonság, meggyőző hit árad. Olyan egyéniséget állít elénk, akiről érezzük, hogy döntéseit vállalja, elhatározásaiért küzdeni, megharcolni tud.

A fénykép egy igazolvány számára készült, amely a műcsarnokbeli kiállítások ingyenes látogatására jogosította fel a növendékeket. A rajta levő pecsét keltezése: 1907. Csoma Ilona ekkor már a főiskola mellett működő *Női Festőiskola* növendéke volt.

Ezt az intézményt eredetileg a magyar tájképfestészet úttörője, Mészöly Géza vezette. Az ő halála után Deák-Ébner Lajos vette át az irányítását, aki kereken harmicöt évig (1887 és 1922 között) vállalta a tanítást, a művészpályára jelentkező nők oktatását. Csoma Ilona a főiskolán végzett tanulmányait egy időre megszakítva – 1907-1908-ban látogatta a Női Festőiskolát.

Fejlődésére az itt töltött idő volt a legnagyobb hatással. Ebben a nők számára szakosított intézményben találta föl hivatástudatát, a művészpálya melletti pedagógiai elkötelezettségét is.

A század végére Deák-Ébner művészete már túljutott fölívelő szakaszán, Párizs szellemétől elszakadva a hazai közízlés felé tájékozódott. Tanítványai a Női Festőiskolán mindemellett igen sokat tanulhattak tőle. Növendékeit Deák-Ébner az elemző, aprólékos megfigyelésekre vezette rá, *a természetelvű festészet* lehetőségeit ismertette meg velük. Fölkeltette ugyanakkor figyelmüket a magyar tájak festőileg is megragadható, egymástól eltérő hangulataira, néprajzi változatosságára.

Csoma Ilona szellemi síkon is közel került mesteréhez. A 48-as forradalmi hagyományokért és a népélet témáiért lelkesedő festő szeretettel fogadta az Erdély szívéből, Kalotaszegről érkezett növendékét. Átérezhette pályájának rendhagyó alakulását is, hiszen ő maga is özvegy édesanyját és sok testvérét segítette a tanulásban, a létfenntartásban.

A Deák-Ébner-festőiskolából Csoma Ilonával szinte egyidőben Csíkos Antónia indult el a festőpályán. Sorsuk azonban másfelé vezette őket. Csíkos Antónia (Krizsán Jánosné) a nagybányai művésztelep elkötelezett alkotója lett. Pályatársa, Csoma Ilona Nagybánya hatókörén kívül ért el egyéni eredményeket. Életének színtere *szülőföldje* lett – Kalotaszeg és Kolozsvár.

* * *

Csoma Ilona hazatérését *külföldi tanulmányútja* előzte meg. Művészképzésünk bevett gyakorlata szerint Münchenbe ment. A bajor főváros akadémiája, az ott működő szabadiskolák, művészegyesületek, s nem utolsó sorban képtárak, múzeumok változatlanul erős vonzást gyakoroltak a magyar növendékekre. Csoma Ilona is élt ezzel a lehetőséggel. Utazására va-

lószínűleg a főiskolán eltöltött szemeszterek után vagy a Deák-Ébner-festőiskola látogatását követően került sor. Pontosan meddig maradt itt, nem tudjuk; valószínű, hogy tanulmányútját egy rövid franciaországi látogatással is megtoldotta.

Bár később, de megadatott számára tehát mindaz, amit hivatásos festő a művészképzés szintjén elérhetett. Felkészülten, a művészet dolgaiban tájékozottan érkezett vissza szülőföldjére.

Kolozsváron még tanulmányai befejezésének évében kiállításra nyílott lehetősége, és állás is várta.

Az 1908-as év decemberében a kolozsvári teológián nyitották meg azt a csoportkiállítást, melyen – első ízben – Csoma Ilona festményei is helyet kaptak. A december 20. és január 6. között nyitvatartó kiállítás az ő számára különösen fontos volt. Itt találkozhatott azokkal a művészekkel, akik a kolozsvári szabad festőiskolák alapítói, fenntartói voltak. Személyes vonzódások és szellemi-alkotói közösségvállalás alakította ki az a csoportot, amely a népművészet felfedezésében, a modern művészetben és az új nemzedék, a fiatalság oktatásában találta meg programját. Ezen a csoportkállításon is megvonható volt már az idősek, az akadémizmus hívei és az úttörő fiatalok közötti *korszakhatár*. A plein-air alapú naturalizmus és impresszionizmus frissítő szellői ekkoriban érték el az erdélyi részeket. Nagybánya messzesugárzó hatását mutatták Ács Ferenc festményei. Róla a kiállítás egyik kritikájában ezt olvashatjuk: „Ács egészen modern, ízig-vérig impresszionista, és nem egy képével keltett már a fiatalok között méltó feltűnést, s az öregek közt méltó felzúdulást."[2] Nem sokkal azután Ács Ferenc egyéni kiállítással tett hitet az akadémizmust és zsánert elutasító új művészet mellett. 1911-es tárlatáról életrajzi visszaemlékezéseiben ő maga is úgy emlékezett, mint „Kolozsváron az első impresszionista plein-air kiállításról."[3]

Mozgalmasan, ígéretesen, tele megbízásokkal indult a festőnő *kolozsvári élete*. Az 1909-es esztendő őszén rajztanári állást kapott az Állami Felsőbb Leányiskolában. A francia származású, kiváló pedagógus, De Gerando Antonina alapította elitintézményben (a népszerű „dezserandóban") messzemenő igényekkel léptek fel mind a tanárokkal, mind a növendékekkel szemben. Csoma Ilonát akadémiai végzettsége, felkészültsége és pedagógusi hajlama jogosították erre az állásra. Az említett esztendőtől az 1912-1913-as tanév végéig tanított óraadóként a város Sétatere közelében felépült korszerű tanintézetben.

Pedagógusi elkötelezettségét bizonyítja, hogy rajztanári elfoglaltságával egyidőben nyitotta meg Kolozsváron *női festőiskoláját*.

Vállalkozása Erdélyben példa nélküli.

Magániskoláink alapítói közül egyik sem tett kísérletet arra, hogy a női hallgatókkal külön kurzusokon foglalkozzék, s a tehetségkutatásnak sajátos módszerét alkalmazza. Csoma Ilonát a Deák-Ébner-festőiskolában szerzett tapasztalatai vezették rá kísérletének hasznos voltára. Nyilvánvalóan azt a szellemet és elgondolást követte, melyet tanulmányai idején a maga számára is annyira hasznosnak ítélt.

Női festőiskolájáról néhány tárgyszerű adaton kívül voltaképp keveset tudunk. Kortársi emlékezések azonban megerősítik vállalkozásának gyümölcsöző voltát.

A szabadiskolák mintájára létrehozott festőiskoláját Csoma Ilona 1909. szeptember közepén nyitotta meg. Az első évben magániskolája a Vigadó kis társalkodó termében, a Redoutban működött (a mai December 30. utca 21. szám alatt). Innen költöztek át a következő év szeptember 15-től a Bástya utca 20. szám alatt levő épület első emeletére, majd – 1912 őszén – a festőnő hosszabb távolléte után, a Petőfi utca 10. szám alá.

Növendékeit Csoma Ilona a finom, kifejező rajzra, az alapos természettanulmányokra vezette rá. S ami talán a legfontosabb, pályatársaihoz (Ács Ferenc, Csermely János) hason-

lóan fölkeltette érdeklődésüket a népművészet iránt, ráirányította figyelmüket a hazai tájak festőiségére. Igen jól fölmérte, hogy növendékeinek csupán kis része hivatott a művészpályára. Vallotta azonban, hogy az elsajátítható művészeti ismeretek a fiatal lányok, a jövendőbeli feleségek és családanyák számára az ízlésnevelés legjobb iskoláját kínálják. A művészethez értő, a jó képet megbecsülni tudó tanítványokat nevelt. Azzal pedig, hogy *a népművészet megbecsülésére* oktatta őket, mintegy továbbgondolta azt a programot, melyet Gyarmathy Zsigáné állított e vidék népe elé. Az eredeti népi művészet felkarolása akár megélhetést is kínál: a háziipar művelésére ösztönöz. Nem egy olyan növendék került ki Csoma Ilona, Ács Ferenc, Csermely János és mások magániskolájából, akik a maguk rendjén, írásban, szóban, példaadással karolták fel az erdélyi népművészetet életbentartó, fölújító mozgalmat. Közülük Dóczyné Berde Amál példája a legszemléletesebb. Ő ecsettel és tollal, előadásokkal, terepbejárással, személyes kapcsolatok ápolásával szolgálta a meghírdetett nemes célt.

Csoma Ilona vállalkozása egybeesik a már említett szabadiskolák alapításával és működésével. Ács Ferenc és Csermely János egyidőben – az 1908-as esztendőben – nyitott magániskolát Kolozsváron.

Programjuk közös: a művészet oktatását egybekapcsolni a népművészetileg érdekes vidékek, mindenekelőtt *a közeli Kalotaszeg kollektív fölfedezésével.* A téli kurzus végeztével Csermely János például kalotaszegi tanulmányútra vitte növendékeit. Az 1909-es év nyarán három hónapig táboroztak Bánffyhunyadon. Bejárták a környező falvakat is, megörökítették a népi építészet emlékeit. Tanáruk a népművészet formakincséből kifejleszthető sajátos, nemzeti jellegű művészet lehetőségére hívta föl a tanítványok figyelmét.

A Kalotaszeget járó festők és festőnövendékek az élményszerű fölfedezések erejével mélyedtek el a népi életforma és népművészet tanulmányozásában. Másolták a varrottasok mintáit, a kazettás mennyezetek és festett karzatok motívumait, a faragott szószékek nagyszerű vésett mintázatát. Sokan megérezték a kalotaszegi népviselet tiszta, élénk színeiben rejlő rendkívül kifejező erőt, s azt festményeiken is hasznosították. Mások művein az a nagyszerű arányérzék kapott képi visszhangot, mely e vidék gótikus templomait, fallal körülkerített cintermeit jellemzi.

Ács Ferenc műtermében kalotaszegi varrottasokból, párnákból, terítőkből kialakított enteriőr és a rengeteg kalotaszegi festmény ihlette alkotásra a növendékeket.

Más körülmények is ösztönözték az erdélyi népművészet iránti fokozott figyelmet, s az etnografizáló festészetnek ezt a reneszánszát. Történetünk idején indult meg a nagy vállalkozás, *A magyar nép művészete* című kiadványsorozat megjelentetése. A szerző, Malonyay Dezső, az 1907-ben kiadott első kötetet a kalotaszegi magyar nép művészetének szentelte. A közel háromszázoldalas kiadvány ugyanannyi rajzzal (Kriesch Aladár, Edvi Illés Aladár és mások munkáival) mutatta be Kalotaszeg népművészetét. Ez a könyv lelkesítette, egyéni felfedezőutakra indította Erdély képzőművészeit is.

Méltató írások sora jelent meg valamivel később (1910-ben) az elhunyt Gyarmathy Zsigánéról. Ezek ismételten fölkeltették a közfigyelmet az ő missziószerű munkásságára. Gyarmathyné életműve korszakos jelentőségű Kalotaszeg értékeinek tudatosításában. Alkotóink érdeklődését is betájolta a néprajzi-népművészeti szépségekre.

Bizonyosra vehető, hogy Csoma Ilona személyes kapcsolatokat ápolt már régóta a Gyarmathy családdal. Nem kizárt, hogy biztatást kapott tőlük pályaválasztása idején is. Az ugyanis semmiképp sem lehet véletlen, hogy rábízták az 1908-ban elhunyt Gyarmathy Zsigmond portréjának elkészítését. A portrémegrendeléssel Csoma Ilona az 1909-es eszten-

dő őszén készült el, s a nagyobb méretű képet Kolozsváron egy főtéri üzlethelyiség kirakatában mutatták be.

* * *

Csoma Ilona *alkotói hagyatékának számbavétele* nehéz feladat elé állítja a kutatót. Festményei két világháború zivatarában szétszóródtak; többségük felderítetlenül magántulajdonban lappang. A festő magányosságából, társtalanságából következő életvitele még inkább hozzájárult a képek elkallódásához. A fölbukkant művek ilyenformán, a részből az egészre következtetés elve szerint, inkább csak vázlatos áttekintésre nyújtanak lehetőséget. Az mindenképp kiviláglik, hogy az alapvető festőtechnikák mindegyike érdekelte. Dolgozott olajjal, pasztellel, akvarellel. Egy-egy kép hangsúlyozott rajzi összefogottsága arra utal, hogy a grafikusi hozzáállás sem volt idegen tőle. Rajzok azonban mind ez ideig nem kerültek elő hagyatékából.

Fejlődése, miként tanulmányai is, művészetünk hagyományos útját követte.

Az akadémizmustól távolodva a naturalisztikus táj- és emberábrázolás felé haladt, munkái egy részén megközelítette az impresszionista eszményképet. A népművészet bűvöletében készült képeit ugyanakkor a tárgyi hűség jellemezte. Festett portrékat, kompozíciós témákat, csendéletet, tájat, enteriőrt.

Egyik korai festménye talán még főiskolai tanulmányai idején készült. Dús szakállú öregembert ábrázol. Egységes, szürke tónusban tartotta a képet, határozott kontúrvonalakkal és jó karakterérzékkel.[4]

Egy portrékompozícióján fiatal férfit látunk hegedűvel. Többször is visszatért a témára. A zenélő férfi klasszikus arcvonásai, kifejező kéztartása, a hangszer nemes formája csábította a kép újbóli megfestésére.[5]

Mint a magányos emberek oly sokszor, Csoma Ilona is többször festett *önarcképet*. Negyveneves éveinek elején ábrázolja az a portré, amely a család tulajdonában, rokonainál maradt meg. A festmény nagyon hasonlít a diákkorában készült fényképfelvételhez, csak hajviselete itt egészen más. Barnás-lilás sötét háttérből ugrik elő a világos színekben megfestett arc, a festőnő ismert, magas homlokú képmása. A mélybarna kifejező szemek elkísérő erejűek. A dús hajkorona beleolvadni látszik a háttér sötétjébe. Dekoratív hatást kölcsönöz a képnek az apró fehér foltokkal áttört okkersárga-siennabarna árnyalatú, magasított nyakú könynyű blúz. Már idős korában nem sokkal halála előtt ábrázolta a festőnőt egy kegyetlen őszinteséggel megfestett portré. Illúziómentesen, megöregedve, talán már betegségének előjeleit érezve festette meg önmagát.[6]

Többször jelennek meg képein a népes család tagjai. Özvegy édesanyja őszhajú portréja, testvéreinek képmása. Lánytestvérét, Csoma Rózsikát is megjeleníti; a magas, piros ruhájú lány cimbalmon játszik.[7]

Megrendelésre készült portréinak *típusát* mutatja Csoma Józsefné képmása. A nagyobb méretű kép korántsem annyira érzelmi töltetű, mint önarcképei. Inkább a külsőségre, a gesztusra, a dekoratív hatásokra alapoz. Mindemellett nem hiányzik belőle a lendület, a festői virtuozitás. Két világháború közötti festészetünkben ez a fajta ábrázolás tipikusnak mondható. Mindig a művész hozzáállásán múlott, hogy az ilyenfajta portré megmaradt-e a szalonképek szintjén, a rendelői igényeknek tett eleget, vagy valami többletet, alkotói értékeket is kínált. Az említett kép pasztellel készült,[8] más portréi – a rendelői kéréseknek megfelelően – az igényesebb olajjal.

Csoma Ilona művei

33. Tájkép fákkal

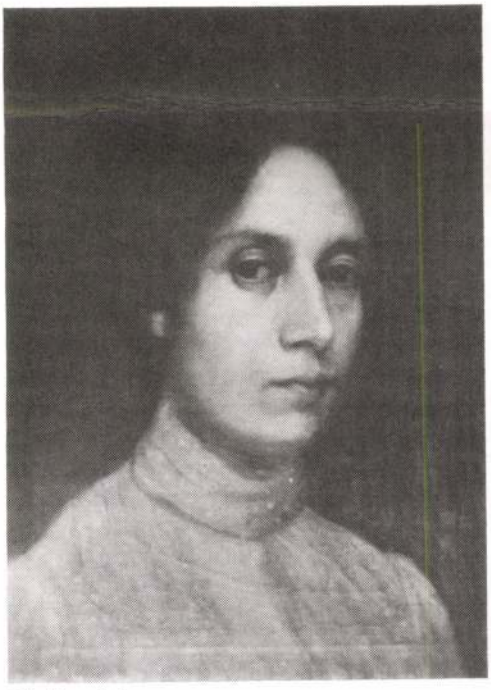

34. Önarckép

35. Lány korsóval

36. A kalotaszentkirályi cinterem-kapu

37. A sztánai Varjúvár fogadószobája

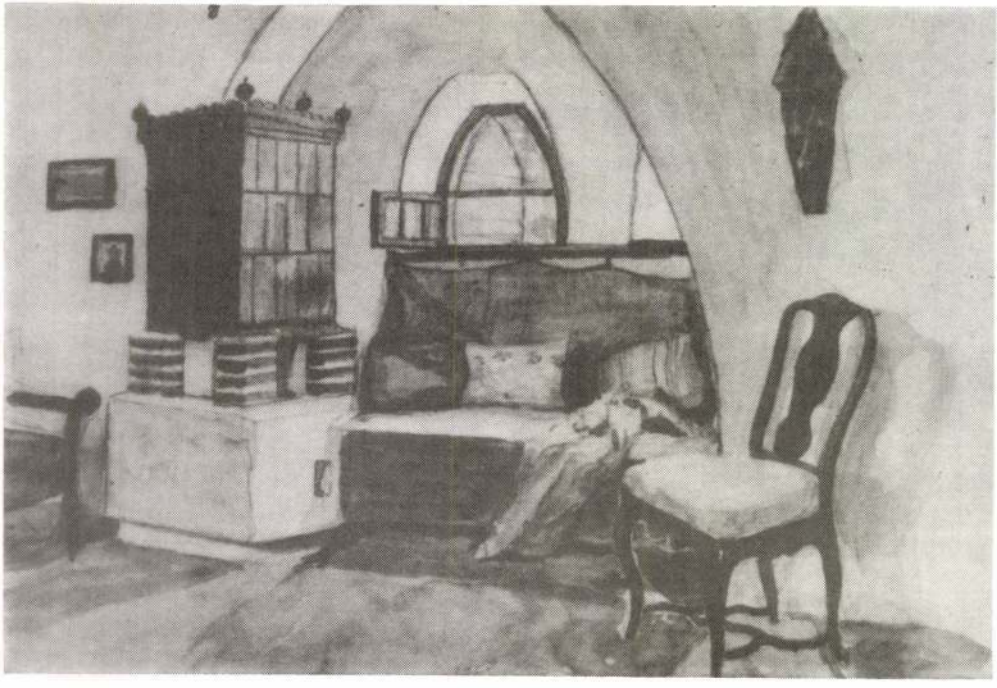

Újra meg újra visszatért falusi témáira. Szokásosnál nagyobb portréján (76x46 cm) gondolataiba merült fiatal lányt ábrázol. Modelljének fekete haját rojtos szélű bordó kendő szorítja le. A virágmintás fekete lájbi alól anyagszerűen megfestve bukkan elő a buggyos ujjú és csipkében végződő fehér vászoning. A lány sötét munkakötényt visel, kezében zöld korsó.[9]

Tájképeiben közelítette meg a festőnő legeredményesebben a későnaturalista-impresszionista eszményeket. Tájai Erdély legkülönbözőbb vidékeit örökítették meg. A Kalotaszeget, Kolozsvár környékét, a Mezőséget, a Körös és az Almás völgyét, az Érmelléket.

Pasztellfestmények és akvarellek szép sorozata mutatja be a *kalotaszegi tájat*. Megjeleníti a termőföldben szegény, dombos vidéket, ahol a szorgos munka eredményeként a nadrágszíj keskenységű parcellákat is megművelik, s az alacsony, zömök szénaboglyákkal jelzett kaszálók váltakoznak teraszolt földekkel. A színperspektíva szabályainak megtartásával sejlenek föl a háttérből a kalotaszegi táj hangulati lezárói, a dombok vagy a Felszeg vidékén a sötét havasok. Egy könnyed, vizestechnikájú akvarelljén napsütötte út vezet lenge fák között.[10] Ugyancsak akvarellel készült több, nosztalgiát hordozó, színeiben friss tájképe Kalotaszentkirályról. Téli kép *a Barcsay-kert Bánffyhunyadon* című festménye. Az eddig előkerült művek közül leginkább ez közelíti meg az impresszionista képalkotás lényegét. A kőoszlopokkal tagolt vaskerítés mögött hajladozó fák tűnnek elő a téli dermedtségben. A pasztelltechnika lehetőségeit kihasználva a festőnő sejtelmes, elmosódó vonalakkal jeleníti meg a zúzmarás világban didergő fákat.[11]

Meleg színekre vált át egy kisméretű, nagyon szép akvarelljén. Rozzant viskót ábrázol, dőlt kerítéssel, háttérben felderengő, kéklő heggyel. A ház udvara a napszítta agyagos föld melegségét árasztja.

Kis pasztellképek sorozata készült Hídalmáson a vendéglátó rokoni környezetben. Egyikük a hídalmási Csoma-kert virágzó almafáját ábrázolja, a másik hídalmási zsindelyes parasztházat, előtérben intim kertrészlettel.[12]

A szülőföld emlékeit több festménye idézi minden korszakából. Egy akvarellje a kalotaszentkirályi templom cintermének bástyaszerű bejáratát ábrázolja, nyári lombok között, az okker és siennabarna árnyalataiban. Kalotaszegi konyhát mutat be egy olajképe. A cserepeskályha körül edények, jellegzetes kalotaszegi kerémiák. A festmény ihletője nyilván a néprajzi hűség, de a padkán melegedő öregasszony alakja zsáneres ízt visz a képbe. Ez a korántsem szerencsés műfajegyeztetés egyébként Csoma Ilona és kortársai munkáira is jellemző.[13]

* * *

Kiállításai segítenek hozzá Csoma Ilona munkásságának nyomonkövetéséhez. Legaktívabb a húszas évek végéig terjedő időszakban volt.

Még a világháború végén, 1918 januárjában szervezték azt a jótékony célzatú kiállítást, melyen Kolozsvár régi művészei és a fiatalabb nemzedék alkotásai kerültek egymás mellé. A kolozsvári mérnök- és építészegyesület rendezésében az egyetem tornacsarnokának két termében megnyílt kiállításon Székely Bertalan, Melka Vince és Sikó Miklós festményeit társították a kortárs művészek, Ács Ferenc, Csoma Ilona, Papp Gábor és mások munkáival.[14] Az 1920-as esztendő decemberében Aradon mutatkoztak be erdélyi képzőművészek. Kolozsvár festőit Ács Ferenc, Csoma Ilona, Daday Gerő és Kupeczky Albert képviselte.

A háború utáni idők képzőművészeti életének korszakjelző eseménye volt az 1919-ben illetve 1921-ben megszervezett két *összerdélyi kiállítás*. A román, magyar, szász művészek

alkotásait fölvonultató tárlatokon voltaképp fölmérték a szétszórtan, szervezettség nélkül működő erőket, ösztönzést adtak az új történelmi helyzetben kialakítható közösségi munkának. Csoma Ilona mindkét kiállításon aktívan részt vett; alkotásaival a kolozsvári csoport jelenlétét erősítette. Az 1919-es esztendő nyarán szervezett első közös kiállításra tizennégy munkát küldött be, többségben portrékat. Néprajzi érdeklődése ez alkalommal is fölmérhető; *Hóstáti leány* című képe a kolozsvári földmíves-kertgazdálkodó városlakók jellegzetes típusát mutatta be. Az 1921-es kiállításon egy tájképét, virágcsendéletét és *Tanulmányfej* című munkáját láthatták.[15]

Nem sokkal a két kiállítás után mozgalom indult Kolozsváron egy *művészklub* – voltaképp érdekvédő szervezet – megalakítására. A résztvevők biztosítani kívánták a művészek központi-társadalmi támogatását, a kedvezményes anyag- és festékellátást, vándorkiállítások létrehozását, egy bukaresti és konstancai tanulmányút megszervezését. A szervezet 1922 tavaszán új választmányi tagokkal bővült. Közöttük volt a kolozsvári művészközösség két női alkotója, a festő Csoma Ilona és a szobrász Szabó Vera.

Festőiskoláját a háború után már nem ujította fel Csoma Ilona. Ennek ellenére módját találta annak, hogy maga köré gyűjtse a fiatalabbakat, a műtermét a művészet iránt érdeklődők szalonjává, találkozó helyévé alakítsa.

A város igen szép részén, a botanikus kert közelében tartotta fenn bérelt lakását és műtermét. Ide, a Majális utca 13. szám alá jöttek modellt állni a portrét rendelők, s itt találkoztak a rokon érdeklődésű pályatársak. A festőnő később a Jókai utca 16. számú ház emeleti traktusára költözött; itt élt kolozsvári tartózkodása utolsó idejéig. Mindkét lakásban ízléssel összeválogatott régi bútorok, szép könyvtár és festmények tették hangulatossá a festőnő otthonát.

Szokatlan vállalkozással, formabontó ötlettel Csoma Ilona kiállításait is műteremben rendezte. 1921 decemberében (plakáton is hirdetett) tárlata nyílt meg a Majális utca 13. szám alatt. Műtermében portrékat és többségben kalotaszegi tájakat mutatott be. Sajtóbeszámolók *Kalotaszegi lány* című festményét említik.

Ez időben járt ki festeni a Mezőségre. A kalotaszegi táj melegségével szemben festményein a fátlan mezőségi „holt vidék" kietlenségét próbálta megragadni. Az 1923 decemberében ugyancsak a Majális utca 13. szám alatt szervezett egyéni kiállításán már ebből a sorozatból is láthattak képeket. Az olajfestményeket most pasztellek és akvarellek váltják föl. A látvány rögzítésének ezek a gyors technikái jobban megfeleltek a festőnő tájképező szenvedélyének. Méltatói kiemelik finom rajztudását, azzal a megjegyzéssel, hogy nem él vissza vele, s nem vész el a részletekben. „Vízfestményei – olvasható egy tárlatkritikában – nyári mezők szélességét, nagy határok tágasságát, s a nyári reggelek tisztaságát hozzák elénk."[16] A félszáz festményt befogadó tágas műteremben a portrék mellett tehát kalotaszegi és mezőségi tájak váltakoztak. Előbbiek között e vidéken készült vázlatait is említik a bemutatások és *Kukoricafosztás* című kalotaszegi témáját, melyet szintetikus alkotásnak éreznek.[17]

Valószínűleg időzítetten, születésének hatvanadik évfordulóján szervezte meg gyűjteményes kiállítását a festőnő. 1928. április 1-15-e között a Református Nőszövetség rendezésében a kolozsvári református teológia egyik termében mutatták be a 83 olajfestményt, pasztellképet és vízfestményt. A tárlatot a művészet kérdéseiben jártas Maksay Albert nyitotta meg; a sajtóban kritikai méltatások és reprodukciók hívták föl a figyelmet a kiállítás értékeire. A bemutatások kiemelték az alkotó színérzékét, halk tónusú, lírai, a vershez közelálló nőies festészetének egyéni voltát. Portrék, tájak, kisebb kompozíciók és néhány csendélet összesítette a tárlaton a festőnőt foglalkoztató alkotói műfajokat.

A kiállítás katalógusa igazít el arról, milyen munkái kerültek bemutatásra ezen a visszatekintő jellegű és egyben utolsó kiállításán. Portréiban a kolozsvári társadalom több érdekes alakját mintázta meg. Ilyenek voltak a Tavaszy Sándor, a dr. Telia és dr. Stanca családok tagjait bemutató arcképei. Több festménye a Házsongárdi temető részleteit, dr. Veress Ferencné és az Andrásovszki család sírját örökítette meg. Kolozsvári urbánus részletek is szép számmal tűntek fel a kiállítás anyagában. Több képe (főleg őszi tájak) a botanikus kert egzotikus szépségét jelenítette meg, mások a Majális utca, a Kert utca illetve a Hegedűs (Sincai) utca hangulatát idézte föl. A képcímekből követni lehet azt is, merre járt festőútjai során. Kalotaszeg, a szülőföld továbbra is érdeklődésének központjában állott. *Bánffyhunyadi falurész, Keleceli ház, Kalotaszegi kályha* című képei mutatnak közvetlenül erre. Más festmények témája vagy címe a festőutak Erdély szinte minden vidékére kiterjedő szélesebb körét vonják meg. Megfordult a Dés felé eső Dobokán (ahol bizonyosan fiatalabb pályatársa, Gidófalvyné Pataky Etelka vendégszeretetét élvezte), járt a székely sóvidéken, a háromszéki Pákén, s a több erdélyi Szurduk falu egyikében.[18]

A kiállításon több olyan festménye kapott helyet, melynek címe elbeszélő-leíró tartalmú képre utal. Ilyenek a *Fűrészelő gyermekek, A szorgalmasak, Szőnyegszövő, Zongorapróba, Gyapjútépők* stb. Ezek arra mutatnak, hogy Csoma Ilona mindvégig ragaszkodott ahhoz a festészeti ideálhoz és ízléshez, amely a századforduló festészetét vagy egykori tanárának, Deák-Ébner Lajosnak hatását mutatja. Ezek egyikében sincs meg az a nagyvonalúság és tiszta festőiség, mely legjobb tájképeit jellemzi.

* * *

Jóllehet tájképeiben és etnografizáló témáiban nyújtotta a leginkább maradandót, Csoma Ilonát mégis elsősorban *portréfestőként* tartották számon. A módosabb megrendelőknek kora úri osztályának valóságos arcképcsarnokát festette meg. Ezek a festmények jó mesterségbeli tudásról, nem egyszer lendületes hozzáállásról tanúskodnak, de a rendelő igényének tett engedményekről is. Ugyanaz az alkotói attitűd jellemzi például női portréit, mint a Nyugaton oly népszerűségre jutott Márk Lajosét.

A portréfestés egyben *életformája* volt Csoma Ilonának.

Miként régi festőink közül Barabás Miklós, Vastagh György, Szamossy Elek és annyian mások udvarházról udvarházra vándorolva megrendelésekből tartották fönn magukat, ugyanúgy élt – egy más korban – az erdélyi festőnő is. Mivel családi kötöttségei nem voltak (soha sem ment férjhez), megfelelt számára ez az immár régóta anakronisztikus alkotói életvitel. Nemcsak rokonait kereste fel, s dolgozott náluk hosszabb ideig Bánffyhunyadon, Hídalmáson, Tasnádon, Győrött, hanem megrendelőinél, többnyire erdélyi arisztokrata családoknál hosszú hónapokig berendezkedett. Ilyenkor alighanem a család minden tagja modellt állt neki.

Vendégeskedett Sztánán is. Egy fönnmaradt akvarellje páratlan dokumentumértékű kép. Kós Károly *Varjúvárának* fogadószobáját örökítette meg benne, ahol Móricz Zsigmondot is vendégül látták. A hátsó kis udvarra tekintő, csúcsíves ablakú, boltozatos szobában még ott áll a cserépkályha, helyükön vannak a régi bútorok, képek, mindaz, ami a második világháború frontátvonulását követő fosztogatások során maradéktalanul elpusztult.

Vándorfestő életmódjából következik, hogy Csoma Ilona olykor évekig nem vett részt kiállításokon, nem volt jelen művészeti életünkben.

Kolozsvári Jókai utcai otthonát jelentkező betegsége idején hagyta ott végleg. Lánytestvéréhez, a családos Csoma Annához költözött 1936 körül Győrbe.

A győri Református Lelkészi Hivatal anyakönyvének bejegyzése szerint Csoma Ilona hetvenéves korában, 1938. április 6-án hunyt el Győrött, s ugyanott temették el április 8-án.[19]

Hagyatéka az *erdélyi kismesterek* szerény, de nem lebecsülendő értéke.

JEGYZETEK

1. A családi iratokból fény derül a férj-feleség életrajzi adataira is. E szerint Csoma Zsigmond 1837. október 5-én született Székelykeresztúron, Gámpé Anna pedig 1840. augusztus 1-én Csucsán.
2. Újság, 1908. dec. 20.
3. Utunk, 1959. 45. sz.
4. Mihályi Anna tulajdona, Kolozsvár.
5. A festmény egyik változata Kolozsváron, Zonda István hagyatékában maradt meg.
6. Benedek Ilona (Csoma Lajos lánya) tulajdona, Hídalmás.
7. Benedek Ilona tulajdona, Hídalmás.
8. Deésy Zoltán tulajdona, Kolozsvár.
9. Benedek Ilona tulajdona, Hídalmás.
10. U.o.
11. Deésy Zoltán tulajdona, Kolozsvár.
12. Mindkét festmény Hellerné Deésy Márta tulajdona, Nagyvárad.
13. Mindkét festmény Hellerné Deésy Márta tulajdonában, Nagyvárad.
14. A kiállítás 1918. január 18-án nyílt meg, a háború károsultjainak megsegítésére.
15. A kiállításokat Kolozsváron szervezték, és az eseményről a sajtó részletes beszámolókat közölt.
16. Újság, 1923. dec. 25.
17. U.o.
18. A kiállítás képei közül a Pásztortűz, Árva leányok, Tanulmányfej és Útszéli kereszt című festményeinek reprodukcióját közölte.
19. Az anyakönyvi bejegyzés szerint Csoma Ilona a Kossuth utca 17. szám alatt lakott győri rokonainál, Halálának oka: szívizomelfajulás.

IRODALOM

1. Malonyay Dezső: *A magyar nép művészete.* I. Budapest, 1907.
2. xxx *Képkiállítása a teológián.* Újság [Kolozsvár], 1908. december 20.
3. E. Csíky Jenő: *Képkiállítás.* Ellenzék [Kolozsvár], 1908. december 21.
4. xxx *Festőiskola nők részére.* Ellenzék, 1909. szeptember 2.
5. xxx *Gyarmathy Zsigmond képe.* Ellenzék, 1909. november 2.
6. Ilona: *Rajz, festészet.* Ellenzék, 1910. március 2.
7. xxx *Csoma Ilona festőművésznő.* Ellenzék, 1910. szeptember 17.
8. xxx *Festőiskola.* Újság, 1912. szeptember 28.
9. xxx *Kolozsvári művészek kiállítása.* Újság, 1918. január 18.
10. Az 1919-es erdélyi képző- és iparművészeti kiállítás katalógusa
11. xxx *Látogatás a képző- és iparművészeti szalonban.* Aradi Hírlap, 1920. december 29.
12. Az 1921-es erdélyi képzőművészeti szalon kiállításának katalógusa.
13. Székely Béla: *Erdélyi képzőművészeti tárlat.* Keleti Újság [Kolozsvár]. 1921. február 27.
14. xxx *Csoma Ilona festőművész kollektív kiállítása.* Ellenzék. 1921. december 7.
15. o. l.: *Csoma Ilona képkiállításán.* Keleti Újság, 1921. december 11.
16. xxx *Nagy élénkség a kolozsvári képzőművészek körében.* Ellenzék, 1922. március 14.
17. Ifj. Botár István: *Tárlatokról.* Előre [Kolozsvár], 1922. 2. sz.
18. -fz-: *Csoma Ilona kiállítása.* Ellenzék, 1923. december 19.
19. (I.): *Csoma Ilona képkiállítása.* Keleti Újság, 1923. december 23.
20. -jb.-: *Csoma Ilona képkiállítása.* Újság, 1923. december 25.
21. (n.r.): *Csoma Ilona képkiállítása.* Ellenzék, 1928. április 5.
22. xxx *Csoma Ilona képkiállítása.* Keleti Újság, 1928. április 6.
23. D.J. [Dsida Jenő]: *Kolozsvári képkiállítások.* Pásztortűz, [Kolozsvár], 1928. 8. sz.
24. Kós Károly: *Kalotaszeg.* Erdélyi Szépmíves Céh, Kolozsvár, 1932.
25. Mőbius Izabella: *Deák-Ébner Lajos.* Budapest, 1940.
26. A Kalotaszentkirály-Zentelkei Református Társegyház Lelkészi Hivatalának anyakönyvi kivonata Csoma Zsigmond és Gámpé Anna házasságkötéséről, 257/1944.
27. Abodi Nagy Béla: *„Emlékeztető" kiállítás.* Utunk, 1959. 45. sz.
28. Sebestyén Kálmán: *Kalotaszeg népoktatása a XV. századtól 1848-ig.* Művelődéstörténeti tanulmányok, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest. 1979.
29. Benedek József szóbeli adatközlése – Kolozsvár, 1988. március.
30. A Győri Református Lelkészi Hivatal Halotti Anyakönyvi Kivonata – Győr, 1988. június 15.

31. Deésy Zoltán szóbeli adatközlése – Kolozsvár, 1988. szeptember.
32. Murádin Jenő: *Csoma Ilona női festőiskolája.* Utunk, 1988. 45. sz.
33. Benedek Ilona szóbeli adatközlése – Hídalmás, 1988. november 20.
34. Hellerné Deésy Márta szóbeli adatközlése – Nagyvárad, 1988. december.

Jenő Murádin: Ilona Csoma und ihre Schule für Malerinnen zu Beginn des Jahrhunderts

Ilona Csoma wurde am 17. April 1868 in Kalotaszentkirály geboren. In den Jahren 1903 und 1904 besuchte sie die Budapester Modellzeichenschule, dann war sie in den Jahren 1907 und 1908 Schülerin der Schule für Malerinnen, in der sie von Deák-Ébner unterrichtet wurde. Im Jahre 1909 bekam sie eine Stellung als Zeichenlehrerin in Kolozsvár (dt. Klausenburg). Dort eröffnete sie auch Mitte September 1909 ihre Malerinnenschule, die in Siebenbürgen ein einzig dastehendes Unternehmen war. Beim Unterricht legte sie einen besonderen Akzent auf das eingehende Studium der Natur und setzte auch die kollektive Entdeckung des nahegelegenen Kalotaszeg zum Ziel.

Für ihre Bilder sind das naturalistische Landschafts- und Menschenschilderung sowie – bei einem folkloristischen Gegenstand – die sachliche Treue kennzeichnend.

Ihre Malerinnenschule stellte sie nach dem Ersten Weltkrieg nicht mehr wiederher, aber an den siebenbürgischen Ausstellungen nahm sie bis zu ihrem Ableben teil. Die Aussteilung ihrer gesammelten Werke fand zwischen zwischen 1. und 15. April 1928 in Kolozsvár statt.

Gegen Ende ihres Lebens zog sie nach Győr, dort starb sie am 6. April 1938. Außer Verdienste um die Bekanntmachung der Schätze von Kalotaszeg und um die Bearbeitung von dessen Motivgut.

der Bibliothek des Nationalmuseums ernannt und 1890 dem Budapester Studien-Oberdirektorate zugeteilt, dem er auch heute noch angehört. Selbständige Werke: *A Konstantinápolyból visszaérkezett Korvin-codexek* (Die aus Konstantinopel zurückgebrachten Korvinkodexe, 1877), *Ismeretlen magyar codex* (Ein unbekannter ungarischer Kodex, 1879), *Auswärtige Bewegungen auf dem Gebiete der Corvin-Literatur* (1879), *A budapesti országos könyvkiállitás latin kéziratai* (Die lateinischen Kodexe der Budapester Landes-Buchausstellung, 1882), *Mátyás király és Beatrix királyné arcképei Korvincodexekben* (Die Portraits des Königs Matthias und der Königin Beatrix in Corvinkodexen, 1889).

Csopey, Ladislaus, Übersetzer, geb. am 1. Okt. 1856, gab ein preisgekröntes, ungarisch-ruthenisches Wörterbuch heraus und übersetzte zahlreiche Romane Turgenyevs, Tolstoj's und anderer russischer Autoren ins Ungarische.

Csorba, Franz, Rechtsgelehrter, geb. am 24. Jun. 1862 in Budapest, ist Ministerialrat im Unterrichtsministerium. Er publizierte zahlreiche juridische Essays über das Patronatsrecht, die katholische Autonomie, die Studienfonde, die Parlaments-Cloture, etc., die in Fachrevuen und als Separatabdrücke erschienen, ferner einige interessante Reisebeschreibungen und Übersetzungen englischer Dramen.

Csorba, Géza, Bildhauer, geb. am 27. Juni 1892 in Liptóujvár, war ein Schüler des bekannten Meisters Béla Radnai. Zahlreiche interessante Akte und Kompositionen lenkten die Aufmerksamkeit der Kunstkreise auf ihn.

Csorba, Josef, mediz. Schriftsteller, geb. 1789, gest. 1858, publizierte mehrere Schriften über Hygiene und Heilkunde, wie: *Hygiastika, vagyis orvosi oktatás* (Hygiastik oder ärztliche Belehrung, 1829), *Észrevételek az éghajlatnak és más természeti okoknak befolyásáról az emberre* (Bemerkungen über den Einfluss des Klimas und anderer Naturerscheinungen auf den Menschen, 1833), *Észrevételek az álladalmi egészség rendezéséről hazánkban* (Bemerkungen über die Regelung der staatlichen Gesundheit in unserem Vaterland, 1848).

Csordák, Ludwig, Maler, geb. 1864 in Kassa, wandte sich erst in seinem 27. Lebensjahre der Malkunst zu und absolvierte seine Studien mit Hilfe eines Stipendiums der Baroninnen Melczer in München und Prag, wo er ein Schüler des bekannten Landschaftsmalers Julius Marák war. Nach seiner Rückkehr nach Ungarn verbrachte C. längere Zeit im Schlosse des Grafen Forgách in schöpferischer Tätigkeit. Später übersiedelte er nach Kassa, wo er zu den angesehensten Mitgliedern der, auf seine und seines Kollegen Halász Initiative, von der Stadt errichteten Künstlerkolonie zählt. Die ungarische Kunstkritik schätzt in ihm einen talentierten Landschaftsmaler.

Csubry, Bonifaz, Arzt, geb. am 27. Juni 1860 in Govasdia, absolvierte die Wiener Universität, an der er 1886 zum Arzt promoviert wurde, war dann über ein Jahrzehnt als Fabriksarzt tätig und ist seit 1898 in Gyulafehérvár als Professor der Hygiene und Schularzt am Obergymnasium und Priester-

Ruf im Auslande begründete und zahlreiche Ehrenpreise und goldene Medaillen davontrug.

Csokonai-Vitéz, Michael, Dichter, geb. am 17. Nov. 1773 in Debrecen, gest. 28. Jan. 1805, einer der Bahnbrecher der ungarischen Literatur, zeichnete sich durch seine humoristisch-satyrische Ader aus. Seine satyrischen Epen: *Béka-egérharc* (Frosch-Mäusekampf) und *Dorothya* (Dorothee), seine *„Liebeslieder an Lilla"* und seine Oden bildeten seinerzeit die beliebte Lektüre der ungarischen Gesellschaft, die in C. einen der literarisch gebildetesten Pfleger der ungarischen Literatur schätzte. C. zählte zu den hervorragendsten Lyrikern des XVIII. Jahrhunderts, in dessen Poesien trotz seines Klassizismus ein frischer, kernmagyarischer Hauch weht. Ausser den bereits genannten Poesien waren seine *Anakreoni dalok* (Anakreonische Lieder, 1806), *Ódák* (Oden, 1805), *Elegyes versek* (Gemischte Poesien) sehr verbreitet. Die Nachwelt hat ihn unter die Klassiker der ungarischen Literatur gereiht und ihm in seiner Vaterstadt Debrecen ein Monument und ein Reliquienmuseum errichtet.

Csoma, Ilona, Malerin, geb. 1868 in Kalotaszentkirály, absolvierte ihre Kunststudien bei Deák-Ebner, dann in München und Paris. Heimgekehrt, liess sie sich in Kolozsvár nieder, wo sie eine Malschule gründete, deren Leiterin sie ist. Sie ist hauptsächlich Portraitmalerin. Bekanntere Portrait's: *Graf Karl Zeyk, Anna v. Tisza.*

Csoma, Josef, Heraldiker, geb. am 27. Jun. 1848, absolvierte die juridischen Studien und publizierte in ungarischen und deutschen Revuen zahlreiche Abhandlungen über Wappenkunde und Genealogie. Selbständige Werke: *Östörténelmi nyomok Abaujmegyében* (Urgeschichtliche Spuren im Komitate Abauj), *Alte Grabdenkmäler aus Ungarn, Abauj-Torna egyesült vármegyék monográfiája* (Monographie der vereinigten Komitate Abauj-Torna), *Magyar nemzetségi cimerek* (Ungarische Genus-Wappen, 1904), *A magyar heraldika korszakai* (Die Epochen der ung. Heraldik), etc.

Csongor, Georg, Schriftsteller, geb. 1859 in Budapest, absolvierte die philosoph. und technischen Studien, war dann seit 1883 als Realschulprofessor, seit 1888 als Professor der höheren Handelsschule in Budapest tätig. C. entfaltete auf schriftstellerischem und journalistischem Gebiete eine äusserst rege Propaganda für die ungarische Industrieförderung, in deren Interesse er 1902 den Ungarischen Schutzverein gründete, in der ungarischen Tagespresse zahlreiche Artikel publizierte und seit 1908 die Revue *Iparvédelem* (Industrieschutz) redigiert. Der Klub der Handelsschulprofessoren der Hauptstadt anerkannte die intensive, hingebungsvolle, pädagogische und soziale Tätigkeit C.'s durch seine Wahl zum Vizepräsidenten des Klubs. Selbständige Werke: *Chemia-áruismeretek* (Chemie-Warenkenntnisse, 1889), *Ásványtan-földtan-vegytan* (Mineralogie-Geologie-Chemie, 1912), *Az ifjúság mint közgazdasági tényező* (Die Jugend als volkswirtschaftlicher Faktor, 1910), *A magyar kereskedő könyve* (Das Buch des ung. Kaufmannes, 1911).

Csontosi, Johann, Bibliograph, geb. am 26. Okt. 1846, wurde 1875 zum Hilfskustos an

Csoma Ilona

Nemzeti Szalon

C s o m a I l o n a .

II. bajai és II. szabadkai kiáll.

Érdekes hely,paszt.
Nyári délután, paszt.

1909. Magy.Képzőmüv,nők kiáll.

Arckép, olaj

1910. Magy.Képzőmüv.nők Egy,III,kiáll.

Irma paszt.

1911. Magy.Képzőmüvésznők III.kiáll.

Kalotaszegi varrólányok, olaj

1912. Magy.Képzőmüvész.nők,IV. kiáll.

Estefelé, olaj

1913. Magy. Képzőmüv.nők Egy.V.kiáll.

Kemény Anna bárónő, olaj

1916. Magy.Képzőmüv,nők VIII. kiáll.

Aki nem akar fegyvert fogni, olaj.

C S O M A I L O N A festő és rajztanárnő. Kalotaszentkirályon született 1868-ban székely nemes családból. Bruck Lajos és Gyarmathy Zsigáné biztatására a budapesti Képzőművészeti Főiskolára ment s ott nyolc évig Deák -Ébner Lajos tanitványa volt. Külföldi tanulmányut után Kolozsváron telepedett le, ahol festőiskolát nyitott. Mint festő, főleg pastell-portrékat festett. 1923 karácsonyán mintegy 60 képből kiállitást rendezett Kolozsváron Csobánczy Margittal, 1928-ban pedig önálló kiállitásán a kolozsvári ref. teológián kb. 90 képét állitotta ki. /Pásztortüz XIV. évf. 1928. 191. lap/. Önéletrajzának kéziratát Kelemen Lajos dr. őrzi.

Magyar, XVIII. sz. v. — Schrank, Nu...

er. — ~~Schreibtisch, Nussholz, mit Bockfüsse.~~

BB

Olasz, XVII. sz. — Italienisch, XVII. Jh.

2032. EMELETES SZEKRÉNY Louis XVI. — Etagenschr

2033. SAROKSZEKRÉNY, tölg Italienisch.

2034. IRÓASZTAL, mahagoni.

2035. SAROKSZEKRÉNY, diófa sz. — Eckschrank, Nussw

2036. NAGY ASZTAL, diófa, fa Schnitzerei. XIX. Jh.

2037. ASZTAL, diófa, négy balu XIX. Jh.

2038. EMELETES KÖNYVSZE Etagebücherschrank, Maha

2039. KÉT SAROKSZEKRÉNY,

2040. EMPIRE ZONGORA, mah stil, Mahagoni, Österreich,

Csoma József

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUN 3

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

[illegible] kezdődik.

EMLÉKKIÁLLÍTÁS 1021

Június 7-én, vasárnap dél-előtt fél 12 órakor lesz Csoma József festőművész emlékkiállításának ünnepélyes megnyitója a Rónai Sándor Művelődési Központ színházi előcsarnokában. A megnyitóbeszédet Tok Miklós vb-elnökhelyettes mondja.

lehet szó, hiszen : tempora mutantur et nos mutamur in illis. Mások vagyunk ma, mint tegnap vagy holnap, de ezenkivül még a legegységesebb szellemi irányitás alatt álló országokban is minden ember más. Igy hát a ma embere a szó nemesebb értelmében nem lehet valami, a mai világ képére uniformizált embertipus, de ne is legyen az, mert akkor meghalna a Szellem, megbénulna az Alkotás. A tipus-ember a maga egyénietlen és kritikátlan, pusztán mechanikus teljesitményével megmerevitné az emberi génius örök fejlődésct a szellem végtelenségéséges test pedig a léleknek és ezen keresztül a kiegyensulyozott egyéniségnek a legnagyobb támasza.

— A Ma igazi embere tehát csak az lehet, aki tudatosan egészséges, akinél az egészség nem állapot, hanem eszköz ahoz, hogy cselekvően illeszthesse be egyéniségét a közösség szolgálatába.

Az orvos rendelőjével be is fejeztük a körutat. Most az kellene következzen hogy összegezzük az eddigieket és párnuzamokat vonjunk.

Az ujságiró

tén a kivülállók közé
s ezzel szintén bá-
hogy önállóan hozzászóljon a mai ember különbözőképen megrajzolt arcához Rajtunk is keresztül zudul az élet. okat megirunk, sokat elhallgatunk róla, Ez utóbbiak talán érdekesebbek is lennenek. Mindenesetre bőséges alkalma nyilik arra, hogy találkozzék a kor emberével.

Mit irjunk meg róla? Elsősorban azt, hogy az ember magánviseli a világforduló minden esendőségét. Fájdalom nélkül dob el magától mindent, ami régi s mindent elfogad, csak azért, mert az uj. Hatalmasan nagyot akar s mindennel megelégszik, amit kap. Természetesnek képzeli magát s mesterkéltebb, szinpadiasabb minden kor emberénél. Eszmékért lelkesedik vélt idealizmussal s közben nem veszi észre, hogy hiányzanak szárnyai s csak az utca szintjéig jut el,

Álmok után vágyik ez az ember. de közben idegei annyira megviseltek lesznek, hogy csak lidércekkel küzd kétségbeesve.

És mégis Ő csinálja meg az uj világot.

(gy. l.)

J DAL

novellája.

ragott magának, szélkerekeket csi-

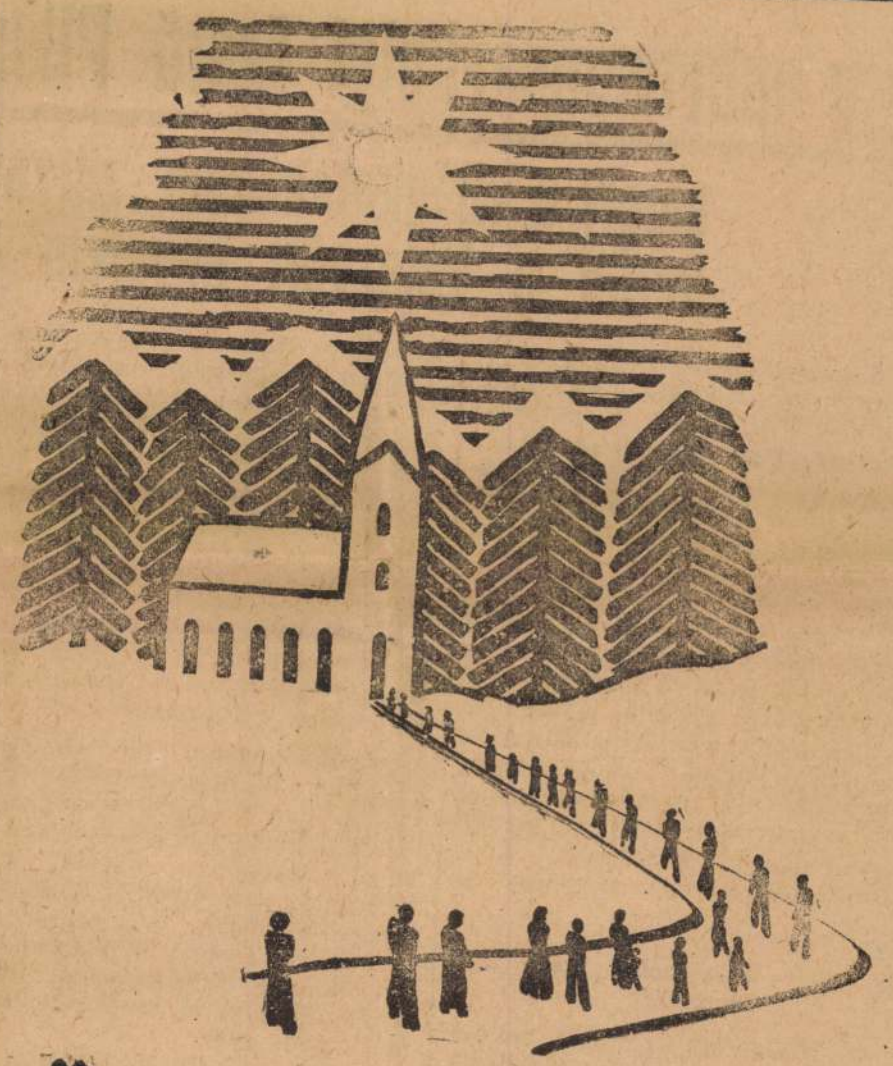

Ünnepi fény *
Ünnepi hang *
Tungsram

1942 DECZ 2 5.

Marosvásárhely

REGGELI UJSAG

Egy marosvásárhelyi festő Pilsudszky képe,

amely a világkataklizma zürzavarában gazdátlanul került a kolozvári egyetem könyvtárába

30

Marosvásárhely, december 24. Háborus gondokkal sulyos, sorsdöntő időket élünk. A külső és belső front mindennapi küzdelmében a rohanó élet fáradalmai kötik le minden időnket és idegszálunkat. Nem érdekli a mai embert, ami kivülesik a létfenntartás mindennapi világán.

De éppen ezért kell megragadnunk minden alkalmat arra, hogy nemzeti kulturánk hatóereje érdekében és például a szép, a maradandó, az alkotásokkal ékes képzőmüvészetek folytonosságát, létérdekét és ezeken keresztül az alkotó müvészek ismeretlen javait felszinre hozzuk és a közvélemény részére közelebb vigyük,

Egy helyi festő mütermében

A kultuszminisztérium rendezésében ez évben megrendezett VI. Nemzeti Kiállitáson több helyi festő- és szobrászmüvész résztvett. Annakidején pár soros tudósitásban számoltunk be erről. Most felkerestük a városunkban jólismert Csomafái Károly festőmüvészt, aki szintén résztvett ezen a kiállitáson. Mütermében rendre megtekintjük régebbi és ujabbkeletü vásznait. Változatos formákba öntött szinálmai, témakörének érdekessége hosszasan leköti figyelmünket. Önarcképe előtt állunk. A figyelő, élesen néző kék szempár, szinte belemarkol érdeklődő tekintetünkbe, mintha bennünket kémlelne. Megkérjük, mondjon el valamit emlékeiből, érdekesebb esetet képeiszemélyes ismeretségem kapcsán Tadeusz Stapinszky kolozsvári lengyel főkonzul a marsall arcképének megfestésével bizott meg. A kép lassan készült különböző jényképek és tanulmányok alapján mütermemben. Az lett éppen a baj, hogy lassan haladt a munka, mert már közben lezajlott a nagy német-lengyel összecsapás, sőt már vészesen közeledett az ismert befejezés felé. Sietve befejeztem én is a kép festését és személyesen Kolozsvárra vittem.

A kouzulátuson bár szivesen fogadtak mint régi ismerőst, mégis észrevettem a hangulat-változást, a közelgő nagy történelmi kialakulás a levegőben lüktetett s a konzulátus személyzetét nyomasztólag befolyásolta az események gyors, óráról-órára való lepergése A főkonzul a fővárosban volt, távol székhelyétől. Idegesség tombolt mindenfelé.

— Szinte szerettem volna észrevétlenül kiosonni a fényes fogadóterem bőrfoteljéből. Éreztem, hogy már későn jöttem és már sem nem osztok, sem nem szorzok.

A hangulat éppen most nem volt alkalmas egy Pilsudszky-képátadására. Természetesen, elsősorban a kép tiszteletdija jutott eszembe önzőn, s annak elvesztését éreztem lelki szemeim előtt. Ebben a percben már nem volt hitelképes előttem az egész Lengyelország. De már mindegy. A képet átadtam a konzulhelyettesnek, a tiszteletdij utólagos kiegyenlitésének reményében és elutaztam Kolozsvárról.

Összeomlott Lengyelország

— Ezt kövelőleg [illegible] Lengyelország össz[illegible] fásultan gondoltam [illegible] len tiszteletdijam köd[illegible] lanságára. Képemet, mivel visszahozatala külön költséget jelentett volna, egyelőre sorsára hagytam, hadd járja meg kifürkészhetetlen utjait.

— Egy év mulva egy kolozsvári lapban olvasom, hogy a képet az összeomlás után a távozó konzulátus odaajándékozta a lengyel emigráció konzuljának. Ugylátszik, közszeretet vette körül. Már-már lecsapni készültem pénzem kikövetelésére. De mindig a halogatással járja meg az ember. A nagymultu Pilsudszky további vándorutjára kelt. Hová jutott, azt a Függetlenség fentebb emlitett számából tudtam meg. De mivel nemcsak egy kép van a világon, alkalomszerüleg személyesen is meggyőződtem, hogy a kolozsvári egyetemi könyvtárba elhelyezett kép az én munkám, amelyet bizonyosan a lengyel tábornagy volt titkárnője helyezett utolsó pihenőhelyére.

— A dologban az az érdekes, hogy a kép rámázásakor a signálás lefejtődött és a budapesti ujságiró is sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a kép jó, de kár, hggy nem tudni ki festette, mert nem szignálta. Én elégtételként legalább, mint a kép egyetlen és jogos tulajdonosa és szerzője utolsó ajándékképen felfedtem szerzői mivoltomat a könyvtárvezetőségének és a kép most már csendben várhatja majd a történelmi kiegyenlitődést.

Csomafái Károly festő

Csomay Zsófia, YBL-díjas építész- és belsőépítész
YBL alkotódíjak, 1986.

Csomay Zsófia

1940-ben születtem, 1958-ban érettségiztem a veszprémi Lovassy László általános gimnáziumban. 1958-tól 1962-ig dolgoztam a Kiállítás-kivitelező Vállalatnál és a Budapesti Bútorgyárban betanított munkásként. 1962—69 között elvégeztem a Magyar Iparművészeti Főiskola Építészeti Tanszékét. Építésztanáraim: Szrogh György, Jánossy György, Jurcsik Károly; belsőépítész tanáraim: Németh István és Vass Antal voltak.

1970—72-ben tagja voltam a Mesteriskola I. ciklusának. Mesterem Jánossy György volt.

1967-től 1984-ig a Középülettervező vállalatnál dolgoztam, 1985-től a SOFORM STUDIO tagja vagyok.

Megvalósult munkáim:

OMKDK szolgáltatóház, Budapest; MAXIM mulató, Budapest (csak belsőépítészet); Veszprémi O.O.K. (csak belsőépítészet); Kontakta irodaház, Budapest; Industriálexport irodaház, Budapest (Gereben Gáborral együtt); Békéscsabai Megyei Könyvtár (Hegedüs Péterrel és Kerecsényi Zsuzsával együtt); Margitszigeti Nagyszálló (Jánossy Péterrel és Gereben Gáborral).

A Békéscsabai Könyvtár épületének tervezését Hegedüs Péterrel házi tervpályázaton nyertük. Az épület művezetésében a Békéscsabai Könyvtár alkalmazottjaként vettem részt, mert az építés ideje alatt a Középülettervező Vállalattól létszámcsökkentés miatt eltávolítottak.

a Margitszigeti Nagyszálló felújítási tervének részlete: Csomay Zsófia rajza. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 83-84. old.

- Zene

- Az egri tanácsa a magyar épitőművészek Szövetsége és az Épitésügyi és Városfejlesztési Minisztérium közösen irt ki tervpályázatot az egri Csebokszári lakótelep humanizálására. A tapasztalatokat az Épitésügyi és Városfejlesztési Minisztérium szeretné országosan is hasznositani. Az ötleteket, melyek itt születtek a pályázat során másutt is felhasználni. Csomai Zsófia épitésszel a zsüri egyik tagjával Mihály Éva beszélgetett.

- Egy olyan lakótelep, amely még a magyar lakótelepek viszonylatában is nagyon rosszul sikerült. Legnagyobb hibája az, hogy borzalmasan sivár, a növényzet ugy szólván a nullával egyenlő és sem terei, sem utcái nincsenek, mintha gyha hasábokat, vagy kockákat véletlenül leejtettek volna. Sajnos átfogó olyan eredmény, ami a lakótelep teljes humanizálását eredményezné nem született, de azt hiszem, hogy ezt senki nem is várta el. Részeredmények születtek és olyan kisérletek, aminek az utja feltétlenül járható. Növény falakat, dombókat, tehát olyan másodlagos növényvilágot teremtettek, ami tulajdonképpen közömbössé teszi a növényfejlesztő világnak a képét. Majdnem az összes pályázó nagyon tetőt rakott a házakra. Nagy sik homlokzatok elé nagyon formagazdag kis étkező zárt erkélyeket, volt egy két pályázó aki ezt az ötletet megvalósitotta, ami olyan izgő és jó világot tudna teremteni és tulajdonképpen az épülettömegek maradnának.

- Egy lakótelep, amelynek a legfőbb hibája az, hogy a lakások maguk nem emberiek. Akármilyen liszitő elemeket, akármilyen dombokat épithetünk köré, a lakások ettől nem lesznek jobbak.

- Itt az eszközök leszükülnek. Ebbe borzasztóan igazad van. Tehát alapvetően azt a helyzetet, hogy a lakások ekkorák, ezt nem lehet megváltoztatni, két dolgon lehet segiteni. Az egyik az, hogy azokat a valusági közösségi fundciókat, amiket tényleg igényelnek az emberek, tehát ez egy reálisan megoldható dolog. Az az igény, hogy az ember otthona nem csak a lakáson belül, hanem a lakáson kivül is egy matán szféra legyen. Tehát azt érezzem, hogy ez az én környezetem.

1984. V. 31. Petőfi 10. 45 (Alakelimé).
Láttuk, hallottuk

Egyik elsődijas pályázatnak pont az volt az érdeme, hogy az épitészeti eszközökön kivül ezt a lélektani részté is nagyon jól megoldotta, nemzetesen minden ilyen lakótömb elé, mondjuk leginkább a székelykapuhoz tudnám hasonlitani, nem formailag, hanem tényszerüen egy olyan bejáratot rakott, ami tulajdonképpen a régi kiskapunak a megfelelője az épitészeti eszközei annyira egyszerüek és annyira magától értetődök voltak, hogy még az is elképzelhető lenne, hogy egy ilyen kaput maguk a laókkugy ahogy összeeszkábálnak minimális irányitás mellett és majdnem mindegy lenne, hogy hogy néz ki. Nagyon érdekes volt például az, hogy annak ellenére, hogy majdnem minden pályázó csoport foglalkoztatott iparmüvészeket, vagy képzőmüvészeket, a képzőmüvészet mint eszköz kimondhatjuk, hogy ebben a pályázatban csödöt mondott. S volt egy olyan pályázat, ahol hát nem tulzok legalább ötven darab kézőmüvészeti alkotás le volt rajzolva és a panelházak elé oda volt állitva, és nem tudom elképzelni, hogy miben hitt ez a pályázó csoport. Annyira falanszterikussá vált ez a környezet, ahol hármtól tiz méter magasságu fantasztikus intenzitásu szobrok, festmények dekorálták ezt az amugy is rémes környezetet, hogy kimondottan borzasztó volt. Ezután készülő lakótelepeknél lenne a legfontosabb, hogy ennek a pályázatnak az eredményeit figyelembe vegyék. Tehát, hogy egy lakótelep tervezése ne csak egy tervező irodai feladat legyen.

- Zene

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csomai Zsófia

NAPLÓ

1963 SZEP 29

Furulyázó kislány

1021

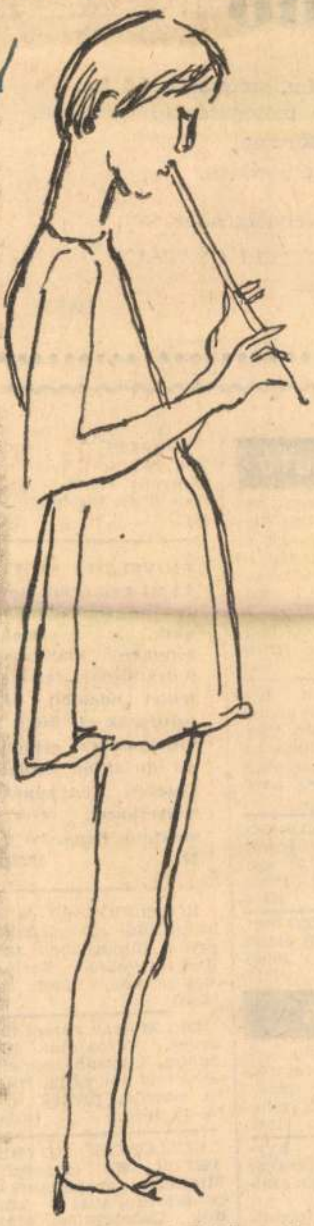

(Csomai Zsófia rajza)

1 db mosogatócsap tartállyal.
ettes sörcsap.
nlemez borítású.

latos felvilágosítást ad:

ZÁMVITELI OSZTÁLY
zi Béla.

(4782)

R-AUTÓ

T használt 500-
Puch és Sko-
igényesnek el-
ba, Erdőgazd.
i. Pápakovácsi
(9205)

IT Combi el-
vétel" jeligére
Magyar Hirde-
(9203)

apotban levő
személygépko-
en eladó. Vár-
szabadulás ut
mbat délután
ap egész nap.

NAGYKEREKŰ
ezret futott,
eladó 11 eze-
klődni: Pápa,
olt. (9190)

OCSIS IZS mo-
ár (zöld) eladó.
nető a felső-
nában. (1527)

GYES

EK, sírszegé-
ési könnyítés-
ali szállítással
netők Hárshe-
hidán. (1507)

DKAT, azy-
garnitúrákat
pontosan szál-
ákat és ár-
postafordul-
ök. Schuszter
rpitos, Pápa

ÚJSZERŰ modern konyhabútor, kombinált-szekrény eladó. Veszprém 16-41. telefonon. Ernei. (1529)

FIGYELEM! FIGYELEM! Felkérjük kedves megrendelőinket, akik a gyermekfénykép kiállításra feliratkoztak, felvételeiket mielőbb készíttessék el, hogy a kidolgozásra elegendő idő álljon rendelkezésre. Fényképész Szövetkezet. Gyermekfotó, Pápa, Fő u. 20. 79204)

BOKORRÓZSÁT kiváló külföldi újdonságokat, prima minőségben szállítok. Gyebnár kertész, Békéscsaba, Liget sor. (9202)

DR. Molnár József fogorvos, Várpalota, 52/c, épület, lakásán rendelését ismét folytatja. Hétfő, szerda, péntek du. 16—18 h-ig. (1536)

SZEZLONOK, AGYBETÉTEK 900 forinttól. Mintákat, árajánlatokat postafordultával küldök. Csomagolás, szállítás az árban benn van. Heimlich Sándor kárpitos, Pápa. (9079)

1021

Csomai Zsófia építész

1975. IV. 16. 19.00. /11/ V.

Esti krónika

- Már hagyomány, az Épitőművészek Szövetségében, hogy havonként egy alkalommal, az ország minden részéből összejönnek a fiatal épitészek, hogy beszélgessenek, vitatkozzanak egymással, aktuális szakmai gondjaikról. A mai találkozón készült, Fayer András hangfelvétele.

- Csomai Zsófia, és Gereben Gábor is rendszeres résztvevője ennek a beszélgetéseknek. De nemcsak résztvevői, hanem szervezői is.

- Főleg a vidéki városok tele vannak, olyan túlformált épületekkel, amik aztán egymás mellé fölépülve, egy olyan városképet adnak, ami nem nevezhető modern, és jó városképnek. Nem lehet ugy várost épiteni, hogy mindenki kiéli magát a saját épülete megformálásában, mert attól csak esztétikai zürzavar keletkezik. Mi azt valljuk, hogyha a tervezést felülről egy rendszerből bontjuk le, egészen a ház egyedi megtervezéséig, ez az egyedi szisztéma, sokkal többet ér, mintha mozaik faliképekkel burkolnak egy nem túl jó tömegü épületet. Szóval attól nem lesz egy épület jó, hogy többszázezer forintért képzőművészeti alkotásokat tesznek elé, vagy rá.

- Ez egy meglévő elmélet azonban, nálunk. Ennek még nincs gyakorlati hagyománya. Az ilyenfajta elvárás az épitőiparral szemben a legjobban iparositható, tehát a legolcsóbb épitési rendszer lehetőségeit biztositja, nagyon sokat kell tenni érte még.

- Általában, a fiatalabb épitészeknek az esztétikai elképzelései nincsenek fedésben az üzemeltetők, és és a használók elképzeléseivel.

1979. IV. 16. 19.00. /12/ V.

Bori Ivánka

- Már hagyomány, az építőivásnak nyugvópontjában, hogy haverunk ezt állandóan, az utolsó pillanatban rábeszéljen bennünket a részvételre, hogy legyünk, hogy bemelegítsenek, vidámítsunk egymásnak. Általában sosincsen pontjában. A mai találkozás különös. Ilyen hűvös hangulatváltozás.

- Ossunk Zsóka, és derekas Gábor is rendszeres résztvevője ennek a bonyolultságnak. De majdnem időszerű, hanem szervezői is.

- Pólay a vidéki vérsejt tulajdonosa, olyan tájfunszerű építőtehetség, mint ahogy egyedül Ő. Tudjátok, egy olyan vérmérséklet, aki nem nyugszik meg. Ő vérmérséklet. Nem lehet egy vérrel nyugodt maradni, ha

vel, és nagyon nehéz őket meggyőzni.

- És ezt a folyamatot, mi megsegiteni szeretnénk ezekkel a szerdai beszélgetésekkel.

Csomay Zsófia, Ybl-díjas építész – a belsőépítész
Ybl Miklós-díjasok, 1986.

Magyar építőművészet, 1986. 4. sz. 50. old.

Csomay Zsófia
(SOFORM STÚDIÓ)

Csomay Zsófia 1958-ban érettségizett, majd négy évig a Kiállításkivitelező Vállalatnál és a Budapesti Bútorgyárban dolgozott, betanított munkásként. 1962—69 között végzett főiskolai tanulmányokat a Magyar Iparművészeti Főiskola Építészeti tanszékén. 1967-től 1984-ig a KÖZTI-nél dolgozott. A Mesteriskola I. ciklusának hallgatója volt, mestere Jánossy György. Megvalósult munkái: Országos Műszaki Könyvtár Szolgáltatóháza, Budapest; Maxim mulató, Budapest (belsőépítészet); Országos Oktatástechnikai Központ, Veszprém (belsőépítészet); Kontakta irodaház, Budapest; Industriálexport irodaház, Budapest (társtervező); Margitszigeti Nagyszálló — építés alatt (társtervező).

A Békéscsabai Könyvtár terveit Hegedűs Péterrel és Kerecsényi Zsuzsával együtt készítette. Az épület művezetésében a Békéscsabai Könyvtár alkalmazottjaként vett részt, mert az építés ideje alatt létszámcsökkentés címén eltávolították a Középülettervező Vállalattól. 1985-től a SOFORM STÚDIÓ tagja.

Középülettervezési tanszék)

jába (1977 — Tihanyi Környezetépítési Kiállítás), és 1981-től fakultatív tárgyként

Palotás Lajos
(KELETTERV)

A díjat a Debrecenben és Kelet-Magyarországon kifejtett sokrétű városépítészeti tevékenységéért kapta.

Az ÉKME Építészmérnöki karán 1962-ben szerzett oklevelet, és három évig a Hajdú megyei ÁÉV-nél dolgozott. 1965-től munkahelye a Keletmagyarországi (akkor: Debreceni) Tervező Vállalat, ahol településtervezéssel foglalkozik. E szakterületen műteremvezető 1971-től, irodavezető 1973-tól, majd 1978-tól városrendezési szakfőmérnök. 1986 januárjától a KELETTERV műszaki igazgatóhelyettese.

Közel negyed évszázados tevékenysége alatt számos tervet készített, melyek közül a jelentősebbek: Hortobágy településrendezési terve, Hajdúszoboszló és Berettyóújfalu általános rendezési terve, Debrecen általános rendezési terve.

Csonay László építész (KÖZTI) 5.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építések: Hegedüs Péter és Csonay László (KÖZTI).

3. Gyermekkönyvtár és olvasó (repr.)
4. Hosszmetszet. 3. Hosszmetszet (repr.)
1. Az új épületszárny az udvarról (repr.)
5. A kétszintes tér a galériáról. (repr.)
5. A kétszintes tér a galériáról
6. Rajz (repr.)
7. A földszinti előcsarnok. (repr.)
8. Keresztmetszet. (repr.)

2 2. Szabadpolcos olvasótér

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 38–39. old.

Csomay Zsófia, építész |KÖZTI| 4.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia |KÖZTI|.

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 37-old.

9 A földszinti pilóza mögöt „utca" 10. a szabadpolcos c. vasóvár.

ideig olvasni, aszta
hallgatni, vagy mikr
egyedi tervezésű tá
tuk le, az olvasóter
lis kapcsolatot fix a

Minden olvasótér
rozási elveket alka

4

HOSSZMET

0 1 5M

Csomay Zsófia építész [KÖZTI]. 3.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia [KÖZTI].

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 36-old.

Bejárat az üttőrőház felől.

4. A régi és az új épületszárny.

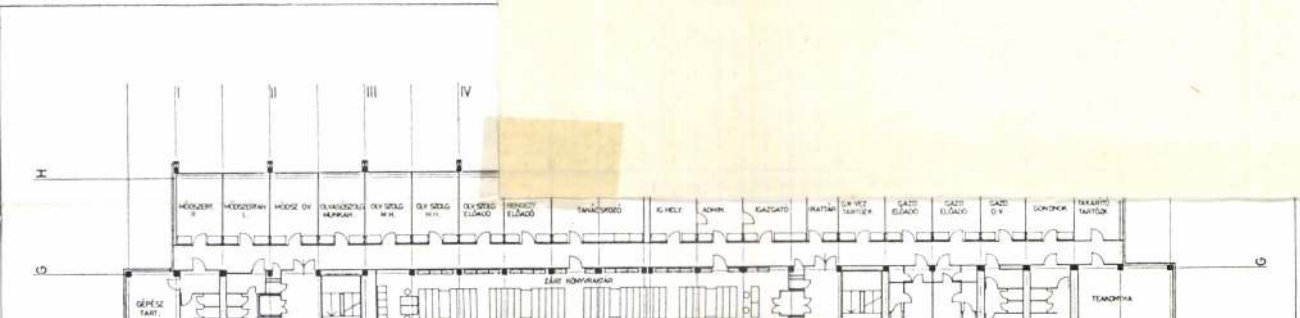
I
II
III
IV
MÓDSZERT. II.
MÓDSZERTAN I.
MÓDSZ. OV.
OLVASÓSZOLG. MUNKAH.
OLV. SZOLG. M. H.
OLV. SZOLG. M. H.
OLV. SZOLG. ELŐADÓ
HEROLDY ELŐADÓ
TANÁCSTEREM
IG. HELY.
ADMIN.
IGAZGATÓ
IRATTÁR
GAZD. ELŐADÓ
GAZD. ELŐADÓ
GAZD. O.V.
GONDNOK
TAKARÍTÓ TARTÓJA
ZÁRT KÖNYVRAKTÁR
GÉPÉSZ TART.
TEAKONYHA

Csomay Zsófia: építész

3) Folytatás

Industrialexport irodaház Budapest

Építész: Csomay Zsófia és Gereben Gábor.

Magyar Építőművésznek, 1984. 6., 19-old.

5. Helyszínrajz

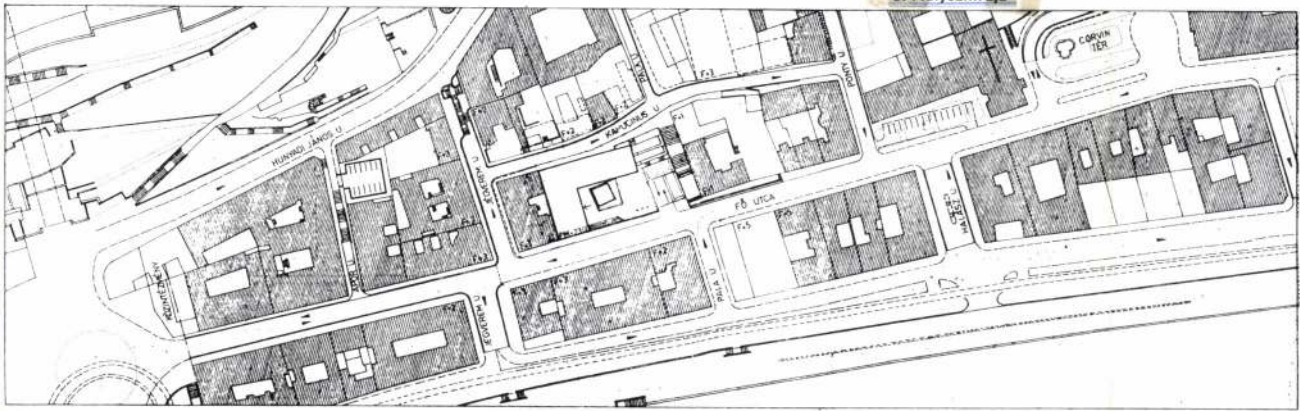

Csonay Zsófia, építész
2.) Folytatás
Industrialexport irodaház, Budapest.
Magyar Építőművészet, 1984. 6., 17-old.

INDUSTRIALEXPORT Irodaház
1. A keleti városoldal a Duna túlsó partjáról

INDUSTR

Építész: Csom

Statikus: Felkay Judi
szet: Gyurcsovics Laj
1978—81. Az építkezé
az INDUSTRIALEXPO
sában szervezett kivi
szerkezetet és a pane
építette.

A Fő utca

Buda egyik legszebb
elfoglalt helye, arár
gyöngysorszerűen
sora, változatos, jó
a rangra. A Fő utcán
den korból kapunk ü

1

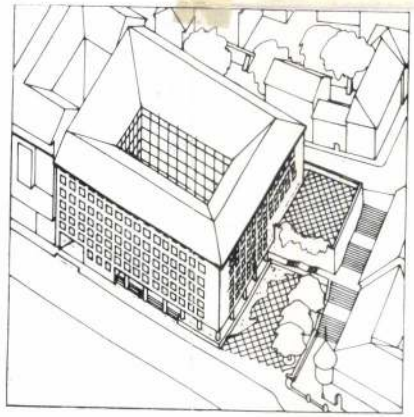

túrás ház, meghatározó a magas tető, a bejáratok az utcaszintnél vagy kissé alacsonyabb, vagy magasabb szinten vannak, a vár felé támfalas lépcsők futnak pálcás-göbös korlátokkal, az udvarokban és hajlatokban szép régi üvegfalak állnak, a földszintek a bejáratoknál kissé visszahúzottak, ahol kibukkannak az oszlopok, a fedélszékek párkánynyal záródnak, néhol bátor bevágásokkal stb., stb.

Lehetőséget láttunk urbánus környezet szellemi és építészeti hagyományainak megfejtésére, amit napjaink eszközeivel átírni és szembesíteni próbáltunk a mai élettel.

CS. ZS. és G. G.

2

térré válni, inkább a ház, mint a város része lett.

3

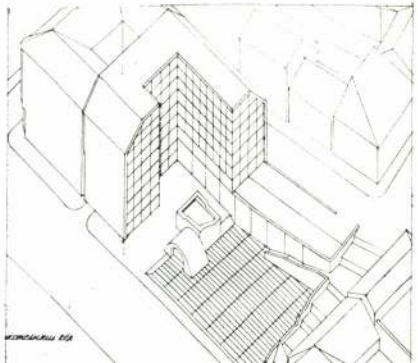

CSOMAY ZSÓFIA

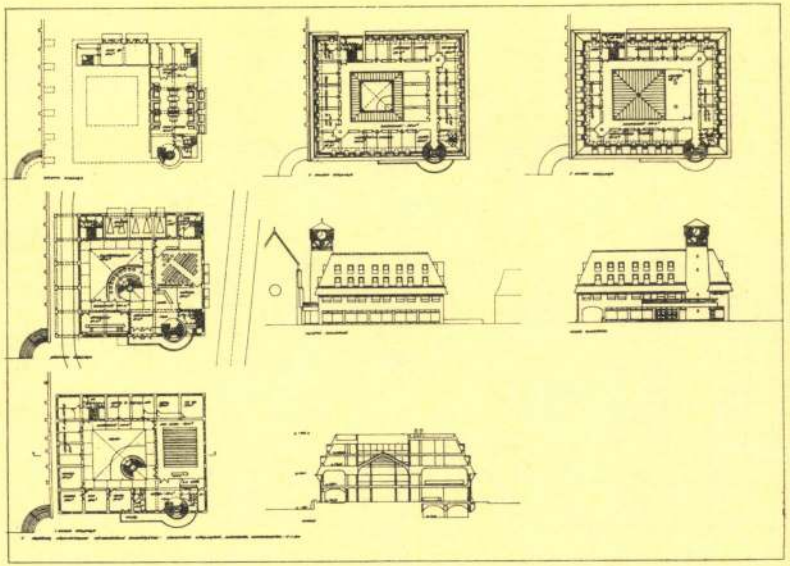

Rangsorolás nélkül megvételben részesített 11. bírálati sorszámú pályamű

Szerzői: **Csomay Zsófia**
Reimholz Péter
Sztojanov Miklós

Munkatársak: **Sylvester Ádám**
Maczelka László
Szász László
Hollósi Istvánné

A pályaművek a Bem és Kossuth utcák négysávos folyamatos vonalvezetésű forgalmi kialakítása nagy áldozatokkal jár és a városközpont továbbfejlesztése szempontjából nem ad kedvező megoldást. A zavartalan gyalogosforgalom biztosítására a Fő téren költséges, és e helyen túlzottnak látszó gyalogos aluljárót alkalmaz. Az átmenő forgalom prioritása tönkreteszi a belváros nyugalmát, intimitását. Tömbbeépítési javaslatai elfogadhatóak.

Nagyobb intézményrendszerei illeszkednek a városszerkezetbe, sőt a Fő tér módosítására adott javaslata a tér kedvezőbb kialakítását is befolyásoló lehetőség.

A sétálóutcához kapcsolódó idegenforgalmi funkciók kielégítésére adott javaslatai pozitívan értékelhető gondolatokat tartalmaznak, bár a helyenként megjelenő rusztikus építészeti megfogalmazás Keszthelytől idegen építészeti hang.

„Keszthely városközpont rehabilitációja 1981."

terpályázat

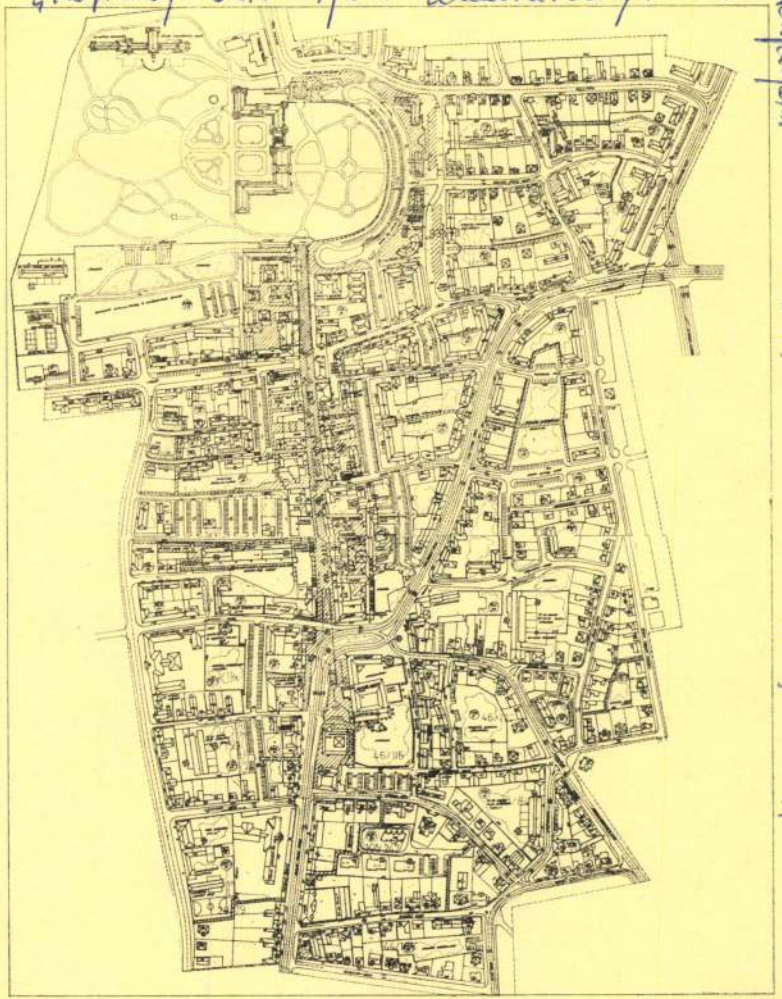

Magyar Építőművészet 1982/3

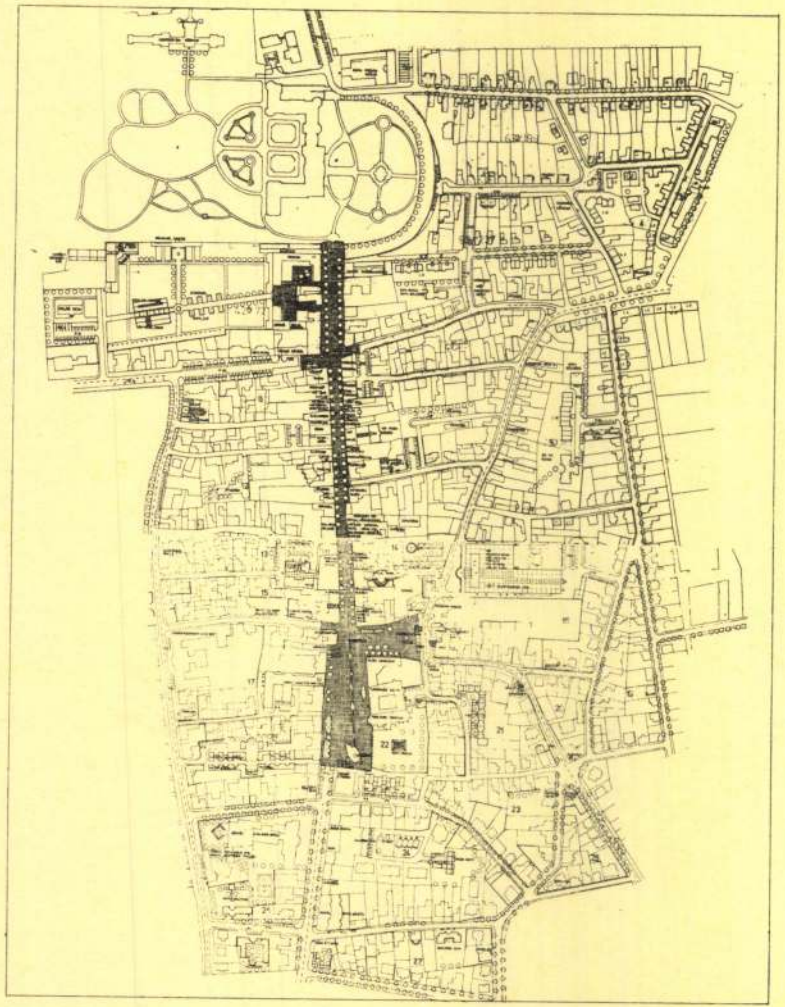

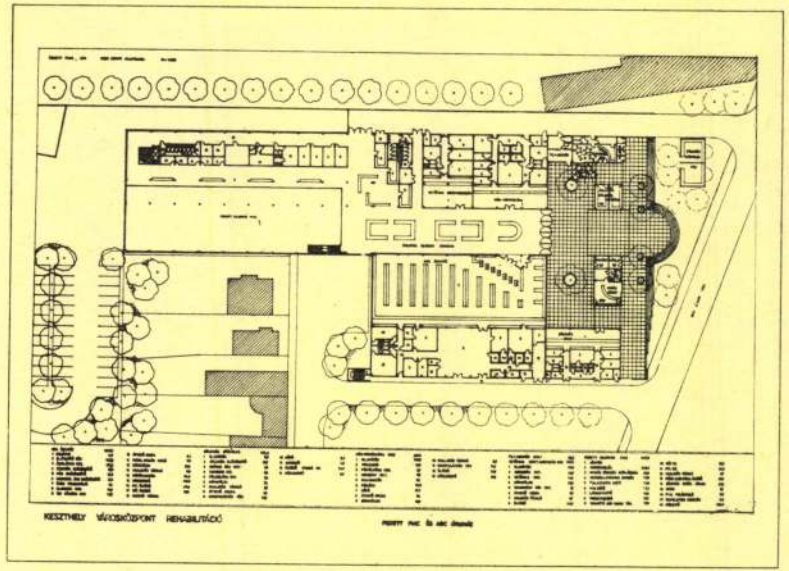

Rangsorolással megvételben részesített 5. bírálati sorszámú pályamű

Szerzői: **Szabó Attila**
Zsoldos Lehel
Horváth Gábor

Munkatársak: **Herbent József**
Ulrich Tamás
Gaál Tamás
Pilc Katalin
Albrech Tamás
Jelenik Katalin
Klaniczay Péter

Több jó úthálózati részletkérdést alkalmaz, de ezt nem ötvözi hierarchikus rendszerré. A gyalogos tengely konzekvens megvalósítása mellett a vkp. további gyalogos feltárására nem ad hasonló színvonalú megoldást.

A történelmi városszerkezetet, az utcahálózatot kíméli, lényegbe vágó módosítás nélkül megtartja, a lakásállomány megőrzésére is törekszik. A régészeti jelentőségű értékes várkert közepébe tervezett pavilonnal nem lehet egyetérteni.

Intézménycsoportjai általában a városszerkezetbe jól illeszkednek.

A párt- és tanácsház elhelyezése elfogadható.

Az ABC áruház és piac a jelenlegi piactéren, a terepadottságokat kihasználva, tagolt tetőformával, egyes pontjain vitatható architektúrával jelenik meg.

Ferkai András

Szigor és érzékenység I.

Megjegyzések a mai magyar építészet egy vonulatához

Manapság, amikor építészetünk homogén szemlélete már rég a múlté, nehéz dolog építészeti értékről szólni. A sokféle irányzat, modor a szakmabelit is óvatossá teszi, mennyivel nehezebb a laikusnak eligazodni az építészeti formák kavalkádjában! A nyolcvanas évek új szellemi-művészeti impulzusai előbb a szakmát, majd fokozatosan az építtetők-hatóságok által képviselt közízlést is átformálták. Az építészek sokféleképpen reagáltak a posztmodern paradigma kihívására: voltak, akiket megerősített korábbi elveikben (Makovecz Imre, Csete György), egyesek a szabadabb formálás, a stílus megújításának lehetőségét fedezték fel általa (Finta József, Kévés György, Vadász György), míg mások ennél mélyebb – szemléletet formáló – tanulságokra jutottak. Mindebből a köztudatba olyan fogalmak szűrődtek át és váltak többé-kevésbé elfogadottá, mint a helyi hagyományok tisztelete, a környezethez való illeszkedés, ami az esetek többségében csupán ürügy a romantikus hangvételre, a túlformálásra.

Az építészeti szemlélet változásával párhuzamosan zajlott a szakma intézményi-egzisztenciális hátterének átalakulása. A centralizált állami tervező-beruházó szervezet a recesszió és a konkurencia miatt (1982 óta nagy számban alakulnak magánirodák) válságba került. A korábban erős ágazati irányítás mára szinte nyomtalanul felszívódott. A tervezői piacon zajló verseny szabályozatlan és kegyetlen: korántsem az építészeti minőségnek kedvez. A verseny korrekt feltételeit meg lehet szabni, az építtetők érdekeit és vizuális kultúráját befolyásolni jóval nehezebb. Márpedig a megbízás létrejöttében ennek döntő szerepe van. A mai hangzavarban különösen hátrányos helyzetben vannak azok az építészek, akik alkatuk szerint vagy lelkiismeretüket követve, józan, halk szavú és érzékeny épületeket terveznek. Tanulmányom róluk szól.

Az alább következő építészek nem alkotnak egységes irányzatot. Az ország különböző pontjain dolgoznak, ki állami, ki magánirodában, még csak nem is egy generáció tagjai. Többségük részt vett hallgatóként, majd mesterként a Fiatal Építészek Köre (később Mesteriskola) néven 1970 óta működő posztgraduális képzésben. Ez a Fiatal Művészek Stúdiójához hasonló szerepű intézmény szellemével, mester-tanítvány kapcsolataival fontos szerepet játszott s játszik mindmáig a szakmai igényesség továbbörökítésében. Mégis inkább virtuális közösségről van szó, melynek határait a rokon szemlélet jelöli ki, s a rokonság kulcsa a címben említett két szó: szigor és érzékenység.

Az elsőként bemutatandó építészekben közös vonás, hogy a hetvenes évek kritikus szellemű nemzedékéhez tartoztak, és az egyik oldalon pragmatikus tömegtermelésbe, a másikon heroikus gesztusépítészetbe torkollt hazai modernizmus ellenében, analitikus szemléletben és strukturalista szerkesztésben látták a kiutat. E felfogást képviselte akkor többek között a budapesti Domus Áruház (Reimholz Péter – Lázár Antal), a XIII. kerületi IKV-telep (Janáky István), a békéscsabai művelődési ház és könyvtár terve (Csomay Zsófia) vagy a perbáli lakótelep (Maros Tamás). Alkotó módszerükből a teoretikus-spekulatív megközelítés és a hazai építésihasználati kultúra alacsony színvonalára rájátszó „low-tech" konstruktivizmus a nyolcvanas évek elejére túlhaladottá vált. Jó értelemben vett realizmusukat (tiszta és ötletes szerkesztés, hagyományos és korszerű építőanyagok korrekt használata stb.) azonban továbbra is megőrizték.

Reimholz Péter (1942) munkásságában a VIDEOTON oktatási központ jelentette a fordulópontot: a rendszerező elme és az ösztönös, elementáris formálókedv párviadalában az utóbbi látszik felülkerekedni. Újabb munkái a környezetre érzékenyen reagáló, sokrétű alkotások finom történeti utalásokkal, sokféle mai hatás lenyomatával s a leghétköznapibb elemek értő vegyítésével. A gyakran szokatlan tömegformákat, elemeket rafinált kompozícióba rendezi, melynek egyenrangú része a belső térképzés és a berendezés. Épületei közül visszafogottságával s ezáltal erejével a nézsai művelődési ház tűnik ki.

A teoretizálás kényszerétől nehezen szabaduló *Janáky István* (1938) újabban oldani igyekszik montázsszerű épületeinek didaktikus merevségét. A telepítés továbbra is fontos számára, de az együtteseken belül bátrabban használ különböző karakterű elemeket, változatos és esetlegesnek tűnő formákat, anyagokat. Miközben az ösztönösebb komponálás közelíti épületeit a spontán építés megcsodált életközeliségéhez (ELMÜ Népfürdő utcai sportcsarnoka), tovább él benne a magától értetődő egyszerűségű alapértékek utáni vágy (Lepkeház-terv).

A sok vitát kiváltó perbáli sorházas telep megépülte után *Maros Tamás* (1939) a falusi életet vállalva kiszorult a látványos megbízások piacáról. De kiszorult a településtervezés és családiház-gyártás területéről is, mert elveivel ellenkező feladatot nem vállalt. Tervezett hát kerítést, kaput, pavilont, bővítéseket-átalakításokat: mindent, amire a technikusoknak nem volt idejük... Kis opuszai egyszerűek, szellemesek: olcsóságuk ellenére valódi építészeti élményt adnak.

A skandináv építészet egyszerűségére, természetességére emlékeztetnek *Csomay Zsófia* (1940) újabb munkái. Épületeinek szervezése célszerű, de nem követ merev sémákat: a nyeregtetős tömegek természetes módon bővülnek újabb traktussal, bejárati előépítménnyel, lépcsőház-toronnyal és kívülről nem is sejthető szépségű tereket rejtenek. Tavaly elkészült pesthidegkúti iskolája (társtervező: Kocka István) jó példa arra, hogyan lehet puritán anyagokkal (nyerstégla, műkő, pala) és mai szerkezetekkel (fa rácsostartó, sorolt ablak) – nem nosztalgikus módon – humánus és míves házat készíteni.

MAGYARORSZÁG

CSOMAY Zsófia Spiten

Kaiser's minőség

Tegnap óta már a Skála Metróban is!

Ahol élmény a bevásárlás!
Közel 2.000 négyzetméteren kínálja az új Kaiser's szupermarket a több, mint 10.000 nemzetközi és hazai termékét.

★gyümölcs-és zöldségfélék, specialitások a világ minden tájáról
★tejtermékek gazdag kínálata
★friss hús, szalámi és sajtok
★óriási választék a friss salátáktól a szeszes italokig
★egész nap frissensült kenyér és finom pékáruk

Játsszon velünk és nyerjen!

10 x 10.000 Ft.-ot sorsolunk ki!

Nyerjen 10.000 Ft. értekű Kaiser´s vásárlási utalványt! Egyszerűen írja le, mennyi termék található az új Kaiser´s szupermarketben.

KUPON

❑ 1.000 féle ❑ 5.000 féle ❑ 10.000 féle

Név: _____

Lakcím: _____

Kérjük, hogy a nyereménykupont kitöltve az üzletben elhelyezett »Kaiser´s nyereményjáték« gyűjtőládába dobja be szeptember 1-től 3-ig.

Vásároljon és Spóroljon!

109.-

Mövenpick fagylalt 1000 ml, db, vanília, csoki, eper, szőlő, dió **299.-**

Tarja 1 kg **359.-**

Danone gyümölcsjoghurt 150g, db **29.-**

Zwack Unicum 0,5l, üv **359.-**

Lux tusfürdő 250 ml, db **209.-**

Sertés lapocka 1 kg **359.-**

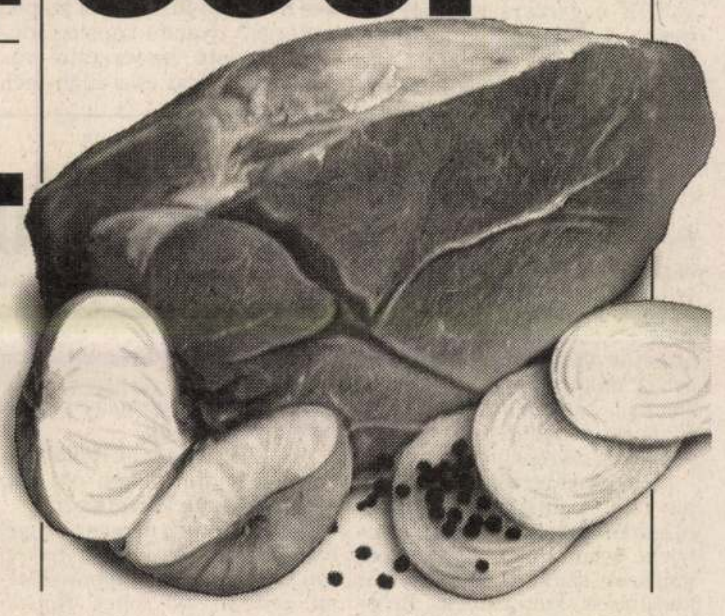

ÜZLETEINK

Skála Budapest Áruház
Váci út 168.

ÚJ!
Skála Metró Nyugati tér 1-2.

Nyitvatartási idő
Hétfőtől péntekig:
7-20 óráig
Szombaton:
8-15 óráig

KAISER´S SZUPER MARKET

Rokonszenves kísérlet a Belvárosban

Néhány hónappal ezelőtt, még tavasszal fogadta első vendégeit a Belváros legfiatalabb szállodája, a Királyi Pál utcai Hotel Art. A négyemeletes sarokház nem teljesen új, egy korábban teljesen leromlott épület majdhogynem teljes átépítése során vette fel mostani új formáját. Jelen állapotában a környezethez igazodás és a szálloda nevében sejtetett program, művészeti szellemiség kettősségében mutatkozik meg. Olyan kettősség ez, amely bármilyen rokonszenves célokat is tükröz, valójában ellentmondás, amely végigfut az épület egészén.

Az Art hotel csinos, fáradtrózsaszín homlokzata figyelmesen illeszkedik a háztömbjéhez tartozó felújított házak sorába. Szokványostól eltérő színezése, saroktornya, valamint a ház sarkához illesztett konstruktivizáló cégére kiemeli a többi épület közül; nem hivalkodóan, mégis különös jelentőséget kölcsönöz a számára. A szálloda középület mivolta igényli ezt a megkülönböztetést, sőt – megítélésem szerint – ez esetben a tervező ennél messzebb is mehetett volna. A környezethez illeszkedésben, szándékában mindig van némi elfogódottság, tisztelet. A művészeti program viszont elviselt volna valamivel több extravaganciát, amire egyébként a belső terek kialakításában érzékelhetően törekedett is az arculatot kívül-belül meghatározó Csomai Zsófia. A két-két ablaksort befogadó három mezőre osztott homlokzat hagyományos felépítésű: a lábazati párkány kirakatok sorát választja el a ház szemeitől. Különös figyelemmel kialakított tetőpárkány fölött a fedélszerkezetbe építve még két emelet kapott helyet. A sarokház kompozíciós szerepét hagyományosan biztosító nyolcszögű saroktornyon kívül a zárópárkány díszítése érdemel figyelmet. A párkány gerendázata rombusz minták és az azokat fölváltó ablakok sorával gazdagított. A köztes mezők mozaikszerű díszítése később a ház belső kialakításában is visszatér. Kár, hogy apró kivitelezési hibák kedvét szegik a bámészkodónak: a vízorr mögötti kazettás függőlemez betétei néhol lógnak és a saroktorony körablakainak szigetelése is bántóan kitüremkedik.

Az Art hotel koncepciója részint az egyik építtető, Somogyi Ádám művészetkedvelő, műgyűjtő hajlamából ered, másrészt a mai szálloda helyén egykoron állt intézmény kulturális örökségéből. Az 1940–1945 között itt működött Bolyai, majd Győrffy kollégiumok sok más kiválóság között Juhász Gyula, Bibó István, Móricz Zsigmond, Illyés Gyula és Zilahy Lajos átmeneti otthona volt. E nagyszerű múltból becsesen őrzött emlék maradt és egy kevéssé körvonalazott, ám igényességre törekvő látvány-

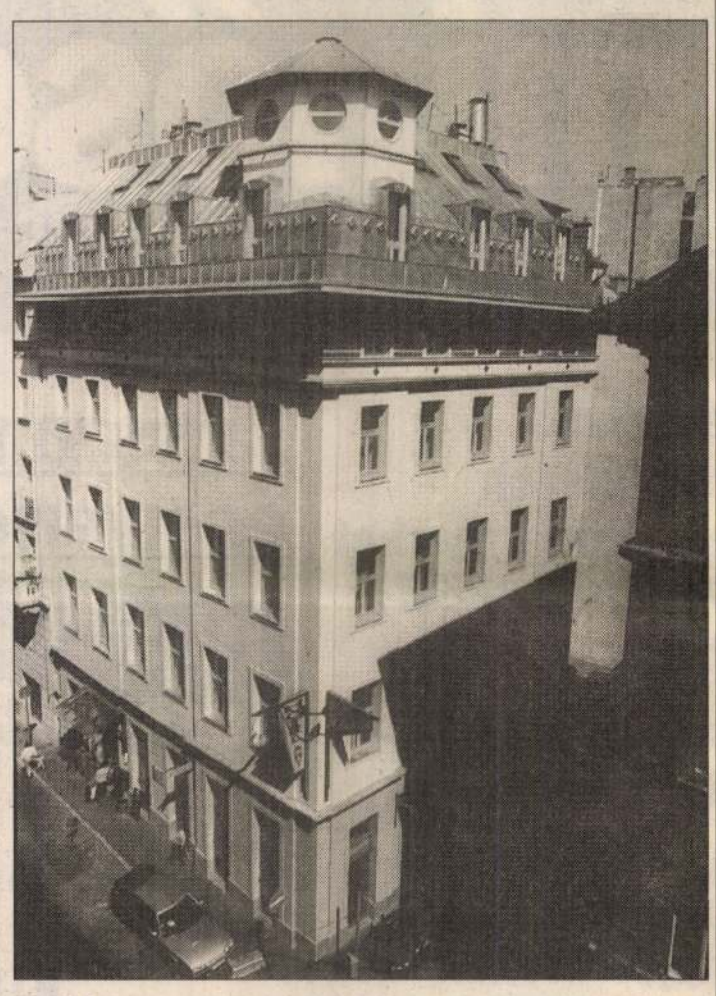

Hotel Art SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

világ az épület belsejében. Szellemesen, célszerűen és kellemes térélményt eredményezve jött létre a szálloda fogadó része. A különféle, egyébként szűkös térszakaszok értelmesen, jól kifejezetten kapcsolódnak egymáshoz, sőt az emeletre érve bensőséges, otthonos hangulattal lepnek meg. A látványban, az épület vizuális üzenetében főszerepet játszó díszítés azonban egészen furcsa elegyet alkot. Általános benyomását tekintve valamiféle eldönthetetlenséget sugall. Szépek az előcsarnok színpadiasan márványozott pillérei, a rákapaszkodó minták, amelyek a múlt század végének formavilágát idézik. Ezek kialakításával azonos szellemű a recepció mennyezetének díszítőfestése, ott azonban érthetetlenek a minták közötti szakaszok ácsceruzával berajzolt mezői. Kevéssel odébb egy színezett szoborfej mereszti szemét oktalanul egy mélyedésbe, a szellemvasút egyik megszökött figurája ő. Jelenlétét nem teszi értelmessé, csupán igazolja az emeleti átjáró fülkéjében megbúvó fejetlen nőalak. Itt válik érthetővé, hogy a plasztikai díszítés iránti igény kielégítéséről lehetett szó már a földszinten – majd a hetvenes évek intellektuális kirakatát idéző sárerzsébeteskedő női figura esetében is. Kevés azonosságot látok a Kandellábber Kft. nem túlságosan szépen esztergált nyersfa kapaszkodóval lefedett historizáló vas mellvédkorlátai és a high-tech Artemid lámpák között. No persze, értem én, szándékos eklekticizmus van itten, de a különféle kulturális hátteret, asszociációs készletet hordozó motívumok összeszervezése végsősoron mindig megegyezik egyvalamiben. Egyetlen olyan tulajdonságban, amely alkalmat ad e távoli látványelemek rafinált összeszervezésére, s amely épp ennek az egyetlen elemnek köszönhetően vezetnek megdöbbentő vagy mulatságos felismerésre: lám, milyen harmónia van ebben az összevisszaságban. Az Art hotel összevisszaságából hiányzik a látvány koherenciáját szervező legkisebb közös többszörös vezérmotívuma, tartok tőle annak köszönhetően, mert a szállodafunkció és a művészet szellemiségének működtetése nincs igazán kiérlelve. Szép, nemes szándék, csak örvendeni lehet, hogy vannak olyan vendéglátók, akik nem muskátliban, matyóban és bazseválásban gondolkoznak. E cél viszont magasabb követelményeket állít, s nem biztos, hogy ezek eléréséhez a látvány túlbeszélésére van szükség.

Az Art hotel szándékában és összhatásában is rokonszenves kísérlet, jóleső színfolt a Belvárosban az elmúlt négy-öt esztendőben épült tucatnyi épület között. Kevéssé sikerült megoldásai pedig olyan tanulságokkal szolgálnak, amelyek korrigálhatók, tapasztalat formájában máshol is hasznosíthatók.

Bojár Iván András

Szeméthegyeken nem való Thomas Mannt olvasni

Az 1994 novemberében esedékes önkormányzati választások után a főváros kulturális bizottságában is személyi változások várhatók. Körmendy Ferencet, a kulturális bizottság tagját (aki egyébként augusztus 1-jétől újra a Magyar Rádió zenei program főszerkesztője) arra kértük, foglalja össze lapunk számára a testület eddigi tevékenységét.

– Hogyan alakult a kultúra területén a fővárosi vezetés és a kormányzat viszonya?

– Megítélésem szerint az országos kultúrpolitika igen erőteljesen ideologikus alapokon állt. A kultúra képviselőit mint a nép előtt járó lámpásokat fogta fel, akiknek utat kell mutatniuk a „tévelygőknek". Ezáltal a kultúrának alapvetően nevelői funkciót szánt, amivel a főváros liberális vezetése soha nem tudott azonosulni. Mi az elmúlt négy évben abban a szellemben tevékenykedtünk, hogy a kulturális, művészeti életet önmagáért kell fejleszteni; az értékteremtés fontosabb szempont volt számunkra, mint bármiféle népnevelői attitűd. Mi kezdettől azt az elvet vallottuk, hogy „virágozzék száz virág", vagyis a legkülönbözőbb kulturális értékeket igyekeztünk támogatni. A mondat folytatása persze sajnos így szól: „... de melyiket locsoljuk?". A szűkös anyagi lehetőségek támogatáspolitikánkban komoly dilemmákat okoztak.

– Mit tart a fővárosi kulturális lobby legfőbb eredményének?

– Úgy érzem, szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy a kultúra az elmúlt időszakban a fővárosi önkormányzati működés egyik sikerágazatává vált. A leglátványosabb eredményeket az intézményrendszer kibővítésében értük el. A Budapesti Fesztiválzenekar fővárosi státusba vételével óriási haragot gerjesztettünk, de rövid idő múltán a zenekar művészi teljesítménye bebizonyította elképzeléseink helyességét. Ellenségeinknek is el kellett ismerniük, hogy a zenekar intézményesítése nemcsak a konkurenciaharc miatt hatott ösztönzően a többi együttesre, hanem előrehozta például a Magyar Állami Hangversenyzenekar és a Magyar Rádió zenei együtteseinek régóta várt béremelését is. Büszkék vagyunk a Merlin Színházra is, amely a Városháza klubjaként működő kis épületből hónapok alatt a budapesti progresszív értelmiségi kultúra egyik fellegvára lett. Hosszú távú együttműködési szerződést kötöttünk az Artpool Művészetkutató Központtal, amely elsősorban az avantgárd képzőművészet fejlődése szempontjából döntő fontosságú. Megvásárolunk a IX. kerületi Liliom utcában egy csodálatos ipari műemléket, egy csarnokot, amely az újonnan létrehozandó Kortárs Művészetek Központjának adna otthont. Létrehoztuk a budafoki szoborparkot; befejezéséhez további pénzösszegekre lenne szükség. De lapot is alapítottunk Budapesti Negyed címmel, amely évente négyszer, tematikus számokkal jelentkezik.

– Az intézményrendszer bővítésén kívül milyen kezdeményezéseik gyökeresedtek meg a fővárosi kulturális életben?

– Azt szeretnénk, ha Budapest fesztiválvárossá válna; ebben az irányban tettünk lépéseket. Az immár régóta működő, elsősorban a klasszikus zenei törzsrepertoárra építő Budapesti Tavaszi Fesztivál mellé elindítottuk az Őszi Fesztivált, amely főként a kortárs művészeteknek ad megnyilatkozási lehetőséget. A Budapesti Búcsú pedig magja lehet egy későbbi nyári fesztiválnak, amely szélesebb közönséghez szólna, sok szabadtéri programmal, utcabálokkal, könnyedségében is színvonalas művészeti produkciókkal, az évszaknak megfelelően.

– Milyen garanciát lát arra, hogy az új összetételű fővárosi vezetés folytatja az önök szerencsésen elindított kezdeményezéseit?

– Reménykedünk abban, hogy megvalósult terveink szilárd önértékké váltak, bizonyították létjogosultságukat, és sorsuk független attól, hogy éppen kik ülnek a városvezetésben.

– Melyek voltak azok a feladatok, amelyekkel nem tudtak megbirkózni, és így az utódokra maradnak?

– A legnagyobb falat a színházi finanszírozási rendszernek, magának a színházi struktúrának az átalakítása. Ezt „se lenyelni, se kiköpni" nem tudtuk. Kevés olyan világváros van, ahol az önkormányzat fenntartási kötelezettsége 13 színházra terjedne ki. Ezen a területen is meg kellene valósítani a több lábon álló finanszírozási rendszert. A művészeti produkciónak kellene a középpontban állnia, nem pedig a színházi infrastruktúra eltartásának. A részben állami forrásokból táplálkozó Színházi Alap épp ezért döntően produkciókat finanszíroz. Vitatéma az is, hány művészszínház legyen Budapesten, és hány populárisabb, szórakoztató színház. Ha arra kerül sor, hogy bizonyos színházak megszűnnek, melyek legyenek azok? Nincs a fővárosnak befogadó kőszínháza sem, tehát egy olyan épület, amit „staggione en suite" játékmódban bérelhetne egy produkció (tehát egyetlen darabot játszanának folyamatosan, ameddig a közönség érdeklődése tart). Talán nem akadályozza meg a műemléki szakemberek szűklátókörűsége a Nyugati pályaudvar melletti sátor hasznosítását. Évtizedes gond: a fővárosnak nincs saját, korszerű, reprezentatív Zenepalotája. Előrehaladott tárgyalások folynak arról, hogy a volt Óbuda mozi épületét, amely jelenleg a Fesztiválzenekar próbaterme, átalakítsuk hangversenytermi működésre. A Fesztiválzenekar már eddig is adott ott koncerteket, de a jövőben más zenei együttesek és szólisták előtt is nyitva állna. Ez azonban az említett Zenepalota gondját nem oldja meg. A Városház utcai épülettömb rehabilitációja immár évszázados terv. A Károly körúti bazársor lebontása után üzletközpont és művészeti központ (benne például a Zenepalotával), valamint hotel épülhetne itt. Nincs rá pénz. Amire utódainknak jobban kell majd figyelniük: a főváros közgyűjteményi és közművelődési intézményhálózata. Tény, hogy a Budapesti Művelődési Központot, a levéltárat és a Történeti Múzeumot egy kicsit mostohán kezeltük. .

– Az utóbbi időben sokat hallhattunk bizonyos fővárosi művészeti intézmények pénzügyi botrányairól...

– A Művész Színház májusra elköltötte teljes évi költségvetésének 83 százalékát, az Operettszínházban pedig 66 millió forintos kifizetetlen tb-járulék, illetve adóhátralék halmozódott fel az előző igazgató működése, illetve a főváros szűkkeblű költségvetési politikája folytán. Ezeknek az ügyeknek a kivizsgálása most zajlik. Tény, hogy egyesek visszaéltek a jóhiszeműségünkkel, mégis úgy érzem, ezeket a gazdálkodási szabálytalanságokat túldimenzionálta a főváros pénzügyi vezetése. Óvnám a leendő fővárosi vezetést, nehogy egy szigorúan a tőkehatékonyságon alapuló, kicsinyes kultúrpolitikát valósítson meg. A kultúrában nem elsődleges szempont a gazdaságosság. Olyan értékekről van szó, amelyeket meg kell őriznünk az utókor számára akkor is, ha az nem kifizetődő. Komoly probléma, hogy *Marschall Miklós* főpolgármester-helyettes távozása után gazdátlanná vált a kulturális ágazat, nincs olyan személy, aki a városvezetésben kellő súllyal képviselni tudná a kultúrának a költségvetési szempontokon messze túlmenő jelentőségét.

– Ön tagja volt a világkiállítással foglalkozó egyik fővárosi bizottságnak is. Mi a véleménye arról, hogy nagy valószínűséggel elmarad a '96-os budapesti expo?

– Azt mondom ma is: szeméthegyek tetején nem való Thomas Mannt olvasni. A kultúrának óriási lehetőség lett volna az expo, csakhogy az ehhez szükséges infrastruktúra: megfelelő csatornahálózat, szennyvíztisztító telepek, szemétszállítás, tömegközlekedés és sok egyéb nélkül nem lehet sikeres a rendezvény. Már korábban is léteztek alternatív tervek arra, hogy a világkiállítás elmaradása esetén milyen nagyszabású kulturális eseménysorozattal rukkolhatna elő Magyarország 1996-ban. Most már ezen kell dolgozni.

Solymosi Tari Emőke

Újpesti városnapok

Idén harmadszor rendezik meg az Újpesti Városnapok című rendezvénysorozatot a IV. kerületben. A fesztivállal Újpest 1907-es várossá nyílvánítására szeretne emlékezni a lakosság és az önkormányzat. A programban hagyományokat idéző és hagyományteremtő rendezvények is szerepelnek.

Az idei rendezvény három napig tart. A programban kulturális rendezvények, sportversenyek, bemutatók, szórakoztató műsorok, színházi előadások és kiállítások szerepelnek. Érdemes megemlíteni a ma délután 16 órakor megnyíló Szőnyi István kiállítást, ahol olyan Szőnyi alkotások is láthatóak lesznek, amelyek eddig nem kerültek a nagyközönség színe elé.

Vasárnap este hagyományteremtő céllal komolyzenei hangversenyt rendeznek a polgármesteri hivatal dísztermében. Az önkormányzat szeretné elérni, hogy a polgárok ne csak úgy gondoljanak az épületre, mint ügyes-bajos dolgaik komor színhelyére, hanem egyfajta szórakozási kikapcsolódási lehetőséget is találjanak az épületben.

H. L. L.

Csoda dolgokban lesz részed

Esik az eső New Yorkban, piszkosul esik.

Te, nézd, az ott a 42. utca, épp a Kern énekel.

Ott meg a Szabadság-szobor, nem is olyan nagy.

Az Ellis Islandon találkozhatsz még Bartókkal, aki épp Molnár Ferenccel vitatkozik.

Ne hatódj meg nagyon, vegyél inkább egy I love N. Y. trikót, egy borzalmasat, az egyik alkalmi árustól, aki lopva figyeli, jön-e a rendőr.

Nézd, az ott a Michael's Club, hétfőn ott lesz Woody Allen, klarinétozni fog. Óriási fazon. Szegény Mia Farrow.

Az ott a Bitter End, a kocsma, ahol Barbra Streisand kezdte, még most is ott sír, mellette áll Karády, menj be, nézd meg őket.

Most szállj fel a metróra, ne félj, senki nem fog bántani. Vegyél a kezedbe egy helyi lapot, hadd gondolják, bennszülött vagy, nincs nálad készpénz, csak csekk. Csekk, nálad? Jó.

Ne röhögj persze, ha azt olvasod a kocsi falán, hogy a metrón (egyebek között) köpködni tilos. Ha pedig két kamasz lövöldözni kezd az egyik kocsiban, ne ess nagyon pánikba, van ilyen.

Nézd, az ott az Empire State Building, ne ijedj meg, csak 102 emeletes.

Az ott a Harlem, hallgasd meg az Arc Gospel kórust. Csoda dolgokban lesz részed. Hallgasd, ahogyan a baptista lelkész kérdezi a híveit: megsértettek már benneteket a méltóságotokban? A válasz: igen. Megsértettétek már magatokat a méltóságotokban? És azt válaszolják, persze sokkal halkabban, hogy hát, igen.

Te, az ott a Chinatown, nézd, ott megy épp Faye Dunaway. Ne vegyél semmit, se hamis órát, se álindián kést, semmit. Átvágás lesz a vége. Vegyél inkább egy savanyú tojáslevest, vagy egy Sam Adams sört, azt nem lehet hamisítani.

Nézd, az ott a Metropolitan. Keresd a plakátokon Marton Éva nevét, ha nincs rajtuk, ne keseredj el.

Te, az ott az 59. utca, itt kezdődik a Central Park, fuss egy kicsit, úgysem bírod sokáig a párás levegőben.

Nézd, az ott a Rockefeller-központ, olvasd el a márványba vésett mondatot, amely tömény giccs, és persze egyik betűje sem igaz: „A szeretet a legnagyobb dolog a világon, önmaga is le tudja győzni a gyűlöletet". Meg azt is olvasd el, hogy „minden jog felelősség, minden lehetőség kötelezettség", ami persze igaz.

Ezek után menj vissza a 42. utcához és józanodj ki. Egy rozzant feketét, vagy inkább hamuszürkét látsz, egy még épp hogy élő lényt, amint éppen állva (hátulról) ürít. Ha hányingered van, akkor se fordulj el. Ez is a város.

Próbálj meg inkább Martin Luther Kingre gondolni. (I have a dream meg egyebek.) Még mindig jobb.

Láss csodát, vagy csodákat, az ott a Guggenheim.

A Múzeum. Az ott Chagall, a kedvenced, a hegedűs, aki a vityebszki kis parasztviskók felett repül. Ha Kandinszkijt akarsz látni, ott van neked még a Guggenheim SoHO.

Az ott a Broadhurst Színház, épp a Pókasszony csókja megy.

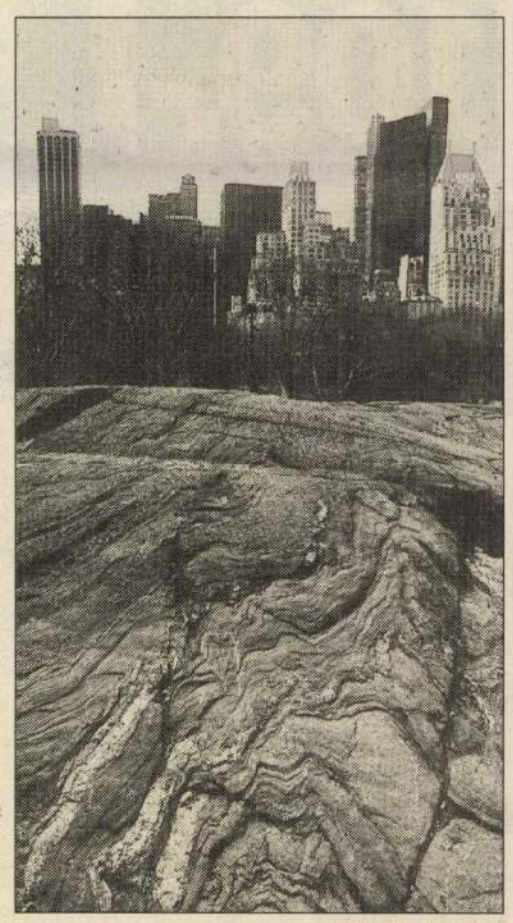

KAISER OTTÓ FELVÉTELE

Tony díjat kapott, de ne hatódj meg nagyon. A film jobb.

Nézd, ott a World Trade Center, állati magas, csak a nyolcvanadikig menj fel. Följebb már jön a félelelem.

Lenn az utcán taxisok verekednek. Az istenért, jó messziről figyeld csak őket. Tégy úgy, mintha ott se lennél. Arrébb lányok ütnek a seggedre, nem messze tőlük a stricijük. Ez az! Bartók: A csodálatos mandarin. Itt kellett hogy szerezze a mester. Neki is rá üthettek a fenekére. Ez biztos.

No jó, tedd takarékra azt a sznob fejedet.

Esik az eső New Yorkban, piszkosul esik.

Azért se nyisd ki az esernyőt.

Pogonyi La

gon is vendégszerepel. Ami a hazai pályafutást illeti, a bennfentesek botrányt jósoltak; tekintve az erősen katolikus ország tabuit és érzékenységét erősen provokáló opust – a botrány eleddig várat magára, noha a homoszexuális szerelmi jelenetekkel tűzdelt előadás már megjárta Avignont, Vilniust és Berlint is. Warlikowski másik fesztiváljáró darabja a *Dybbuk* – pár hónapja a New York Times áradozott róla.

A két fiatal rendező egyébként Krystian Lupa tanítványa – a krakkói színiakadémián végeztek. A színház két helyről kap támogatást: a város állja a fenntartást és a produkciókat, a minisztérium az utazásokat. A pénz persze kevés: az 1,2 millió euróból szűken futja évadonként két nagyszínházi és két stúdió-előadásra (a nagyteremben maximum 270-en, a kicsiben 50-en férnek el). Ebben az évadban Jarzyna egy régi gyárépületben rendezi meg Shakespeare *Macbeth*jét; ezenkívül bemutatják a *Romeo és Júliá*t, Hanoch Levin *Hectoplasmá*ját és egy regényadaptációt. Tizennyolc színész van a társulatban, a repertoáron jelenleg tizenegy előadás szerepel. Egy-egy bemutatót két-három hónapos próbaperiódus előz meg – ez olykor a duplája az itthoninak.

Jó szerencsénk aznap este a Warlikowski rendezte Shakespeare-darabra, *A viharra* vezérelt bennünket; a komótos, gazdag és összességében eléggé melankolikus előadásban számos rendkívüli színészt lehetett látni, és kicsi, de annál lelkesebb fiatal közönséget: ez a színház az övék.

A lengyel Katona

Másnap a Teatr Studióba mentünk – ez a „Katona", mondták. Már az épület is fantasztikus – mindenki szélsőségesen viszonyul hozzá: imádja vagy gyűlöli. Moszkvában „Sztálin nővéreinek" nevezik azt a héttornyos és monumentális épületet, melyek legismertebbje a Lomonoszov Egyetemnek ad otthont; nos ez a varsói kultúrpalota azok csöppet kicsinyített mása. 1952-ben épült a földig bombázott Varsó kellős közepén, „a szovjet nép ajándéka", mondják, bár a lengyel nép fizette, teszik hozzá, tipikus ajándék. Ma ez az épület ad otthont két színháznak, kiállítóteremnek, számos kulturális cégnek, hangversenyzenekarnak. Körülötte egyre szűkül a tér, mind több felhőkarcoló növi körül, igazi manhattani sziluett.

A két színház egyike a Studio, melynek hivatalnok fellépésű vezetői – a művészigazgatóval nem sikerült találkoznunk – készségesen válaszolnak minden kérdésre, kivéve a piszkos anyagiakat; úgysem értenénk, mondják, nincs mihez viszonyítani, teszik hozzá, hiszen ez valójában egy kortárs művészeti központ és múzeum, a zenekar is ide tartozik (amelyet egyébként a legutóbbi időkig Penderecki irányított), meg hát mindent együtt üzemeltetnek – szóval nem tudjuk meg, hogy a város reprezentatívnak mondható színháza mennyiből gazdálkodik, de érzésem szerint nem kevésből. Két játszóhelye közül a nagyobbik is elég kicsi, 350 személyes dobozszínház, míg a kisebb egy nagyjából 130 személyes kamaraterem – itt volt alkalmunk megtekinteni egy „szövegdarabot" lengyel nyelven –, ezért csak bámultuk tátott szájjal a két fantasztikus színésznőt, mert hát ez nyelv nélkül is átjött.

A színháznak jókora repertoárja van – 12-14 előadás –, és az otthon játszott évi 220 mellett 20-30 külföldi vendégjátéka is. A közeljövőben például nálunk Bruno Schulz darabját hozzák márciusban a Katonába, Oskaras Korsunovas, a litván színház ifjú, de máris világhíres zsenijének rendezésében. A társulat 30 színészt számlál, állandó rendezője csak egy van (a többi vendég), a művész-igazgató Zbigniew Brzoza, aki a nyolcvanas években Andrzej Wajdával dolgozott együtt (már szemünk se rebben a nagy nevekre). Érdekes még, hogy a színházkomplexum tavalyig vajdasági (mondjuk, megyei) intézmény volt, most már városi – eléggé szembetűnő, hogy a lengyel városok mennyire adnak arra, hogy saját színházaik legyenek.

Nemzeti büszkeségünket dagasztja, hogy nemcsak a budapesti Katona művészeit és előadásait sorolják kívülről, de rendezni fog náluk Novák Eszter is. Brzoza igazgató rendezésében májusban lesz a premierje a Lengyelországban fantasztikus karriert befutott Háy János-drámának, a *Gézagyerek*nek.

TEATR ZAR

Fesztiválok

A lengyel színházi „népség" nemzeti büszkeségét viszont pezsgő és dinamikus színházi életük, számos nemzetközi hírnévre is szert tett fiatal rendezőjük és a nemzetközi fesztiválokon való dicsőséges szereplések mellett az otthon, Lengyelországban megrendezett nemzetközi fesztiválok is dagasztják. Első blikkre legalább tíz nemzetközi fesztivált számoltunk össze – ezek egy részén az európai színházi mezőny fesztivál-turista élvonala is jelen van, egy másik részét tematikusan szervezik. Mind közül az egyik legrangosabb a wrocławi Dialog fesztivál, amelyet az a Krystyna Meissner vezet, aki a toruńi Kontakt fesztivált igazgatta hat évig, '96-ig. A Dialogot, mint mondja, a wrocławi polgármester kezdeményezte (a városok közti, szerintem egészségesnek mondható versengés hajtja a városatyákat a minél több saját színház, illetve a saját fesztivál megszerzésére), az elsőt 2001-ben tartották, azóta kétévente rendezik meg, tehát idén lesz a harmadik. Tizenhat előadást láthat a közönség – nyolc lengyel és nyolc külföldi társulat produkcióját. (Két évvel ezelőtt itt szerepelt a Krétakör a *W. – Munkáscirkusz*szal.) A fesztivál költségvetése körülbelül 180 millió forint – nagyjából annyi, mint a POSZT-é. Ebből az összegből jelentős részt vállal a két főszponzor, a legnagyobb lengyel bank és a Dialog telefontársaság.

A lengyel színházi életben egyre erőteljesebben föllelhető magyar „jelenségekben" pedig jelentős része van a Varsóban működő Magyar Intézetnek, amely magyar drámák lengyel fordítását, a magyar színház lengyelországi megismertetését és nem utolsósorban a magyar irodalom lengyelországi népszerűsítését végzi gőzerővel.

Csáki Judit

Fotó: Huszti István

Építészet

Térnyelés

Az Industrialexport irodaház

Kevés építésznek nyílik módja arra, hogy korábbi műve helyére másikat tervezzen. Csomay Zsófia irodaházával, a Francia Intézettel vis-á-vis ez történt, illetve mégsem teljesen.

Az új tulajdonos a Csomay Zsófia – Gereben Gábor tervezte Industrialexport irodaházat (1984) korszerűtlennek és a négyzetméterekkel fukarkodónak találta, ezért nagyobb ház tervezésével bízta meg annak egyik építészét. Csomay Zsófia a meglévő alapokat megtartotta, és a Fő utca felé nyíló teret megtöltötte házzal. A sárga homokkő burkolatú új épülettel alkalmasint a Fő utca egyik leghatalmasabb tömbje született meg, ami méretében versenyre kel a Clark Ádám téri Ybl-palotával és a Gyorskocsi utcai fogdával.

A Fő utcára rányomuló böhöm házhoz az építész szerencsére egy, a vári házakkal rokon, csinos tetőkertekkel díszített, lépcsőzetes téglaházat illesztett. A ház a Pala lépcsővel párhuzamosan fut fel a Várhegyre, és a Kapucinus utcaiak kedvére finomítja a lenti látványt. Az ottaniak abból a félíves bejáratból is részesülnek, ami a szintén várbeli, Reimholz Péterrel közösen tervezett Wallenberg vendégháznak is nagyon jól áll. A téglaház – mintha másságával dacoskodna – a szabálytalan alaprajzú telken néhány szögnyire kifordul az épületóriásból.

A helyszínen fellelhető középkori romot benyelte a nagy ház. Az épület leírása kávézót, városi piazzettát emleget, de most csak a hideg klausztrofóbiából jut, mikor az ember a rom tetejéről felpillant, és rájön, hogy egy függönyfalas irodaházkürtő legmélyén tartózkodik. Ráadásul a rom pincéjében uralkodó akusztikus körülmények sokszorosan felerősítve pattintják vissza a Fő utca rendes hétköznapi működésének hangjait. Az épület tehát legalább háromelemű, de a részek egymáshoz való viszonya nem maradéktalanul tisztázott. Az anyagok egymást átható használata – a téglából helyenként kibukkanó homokkő – világossá teszi, hogy a tervező a modern irodaház és a történeti környezet viszonyára reflektál a hozzátoldott épület lépték- és burkolatváltásával. A rommal ellenben kényszerűnek tűnik a kapcsolat, mert a nagy épület ezt már integrálni nem, csak bekebelezni tudja.

Természetesen élünk a gyanúperrel, hogy mindez nem csak az építészen múlt. Csomay Zsófia hangsúlyozza is egy interjúban: „ha nincs meg a kulturált fogadtatása az építészeti problémának, akkor az építészet a megbízó részéről csak materiális problémává válik." Jelen esetben is ezzel a leegyszerűsítő érzéketlenséggel állunk szemben: az irodaház a telken kínálkozó teret felzabálta, és csak részlegesen engedte az építészeti probléma kibontását. Mivel az építész ragaszkodott saját elgondolásaihoz, a beruházó rövid úton megszabadult tőle, és a változtatásokat a szerző jóváhagyása nélkül kivitelezte.

Somlyódy Nóra
epiteszforum.hu

JÁTÉKUNK NYERTESEI:

KURT COBAIN

KÖNYVET NYERTEK:

Tiszóczi Tamara, Eger
Sike József, Budapest
Cziglán Balázs, Törökbálint

Szombat
a XXI. század magyar–zsidó folyóirata

A februári szám tartalmából:
Képfogyatkozás – Roskó Gábor és Turán Tamás könyve a zsidó ikonofóbiáról • A szökőár és a zsidók • Nácivadászok és megélhetési nácivadászok (Karsai László és Gadó János vitája) • Felmérés az izraeli demokráciáról • A történelem nem üdvtörténet – interjú Karády Viktorral • Szántó T. Gábor: A félholtak feltámasztása

Lapunk megvásárolható a jobb könyvesboltokban és a nagyobb újságos standokon, vagy válassza a könnyebb megoldást: fizessen elő a Szombatra. Számlaszámunk: 11709002-20066703. Telefon/Fax: 311-6665, 311-9214/137. e-mail: info@szombat.org www.szombat.com A Szombat a www.antiszemitizmus.hu honlapon dokumentálja a zsidóellenes jelenségeket és küzd az előítéletek ellen.

Csolakovics Dániel

festő

Ráczkanizsáról (Zala m.), 1847-ben 24 éves.

Csolakovics Daniel, gör. kel., festő, Ráczkanizsáról (Zala m.), 24 éves korában, 1847 máj.-ban a tört. festészeti szakosztályba iratkozott be.

lásd

Fleischer Béla 36. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

Csolány

A genre festészetben a legkiválóbbak: Glatz Oszkár, Krusnyik, Kunffy Lajos, Nagy Vilmos, a kitünő Peske és Csolány, valamint a mindig magyar motivumokkal dolgozó Juszkó Béla és Pállya Celesztin, mondja dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Műcsarnokban" c. kritikájában, a jubiláris tárlaton résztvevő művészek munkájáról. Az állatfestők közül a kiváló "macska-piktor" Heyer Arthurt és néhai Pállik Bélát emeli ki, aki „haláláig büszkén viselte a birka-piktor nevet!"
A tárlaton szereplő teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Élet, Bp.1922. május.28.XIII.évf. 11.sz. 269-27o. lap.

Csolányi Viktor (Belányi!)

Csoportkiállításon szerepelt a Ernst-múzeumban.

NM. 1930. III. 30.

Csoll Ignác vagy Schull,
Kassán épitömester

1733-39 céhmester.

Kemény Lajos;Kassai épitömesterek. Barok és rokkokókorszak. MMÉE Közl. 1904 évf. 28 kötet,3.füzet.83.l.

Csoll I g n á c z, építő, l. *Schull I.*

Csollány Kálmán grafikus

Pálfy Gusztáv szabrászműszerre közös kiállítása nyílt meg Vácott.

Petőfi Népe, Kecskemét, 1941. szept. 28.

Gollák Mihály, festő

Czinege Sándor Ráckevéről, Gollák Mihály tököli udvarról festett képe a tárlat két kiemelkedő műve Kucs Éva szentendrei részlete mellett. (említve)

(Kisduna Galéria kiállítás)

Losonci Miklós: A köznapok művészi varázsa. Kiállítotermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 12.

Csollák Mihály

A XX. Ker.-i képzőművészkörök kiállítása a XX. Ker.-i Csiliben megnyílt, melyen szerepelnek munkái, képei.

Losonci Miklós: Három nemzedék alkotásai.

Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

Csallák Mihály festő

Ráckevén ma nyílik a XX. Ker.-i Táncsics Művelődési Ház képzőművészkörének kiállítása, melyen képei ~~[illegible]~~ szerepelnek.

Lasonci Miklós: Ma nyílik soroksári, erzsébeti festők közös tárlata Ráckevén.

Pestmegyei Hírlap, 1973. nov. 3.

CSŌLLEI BALÁZS

Biennálé Békéscsaba

2002

.T. .T. .T. .F. 1994.02.18
6431 Faklen Pál
. . . . .F.
.F.
.F. .T. .F. 1995.10.19 1995.10.19
6096 Fakó Árpád
1963.01.01 . .
fotó .T.
.F. .F. .T. .F. 1995.09.20 1995.09.20
10838 Fakó Árpád
. . . . .F.
.F.
.F. .T. .F. 2001.10.05 2001.10.05
5545 Faltisz Alexandra
. . . . .F.
.T.
.F. .T. .F. 1995.03.10 1995.03.10
987 Falus Elek
Orosháza 1884.01.01 Budapest
1950.01.01 .F.
.T.
.T. .F. .F. 1994.02.18 . .
9718 Falvay Miklós
. . . . .F.
.F.
.F. .F. .F. 2000.05.14 2000.05.14
9903 Fantoly PÁl
. . . . .F.
.F.
.F. .F. .F. 2000.09.04 2000.09.04
7038 Faragó Ferenc
. . . . író

CSOLNOK (Esztergom)

Csolnok

Vértes?

R. K. TEMPLOM, építtette Granalkovich Antal.

Osolnoky Károly

1884/85 – 1887/88

Terkápcsőmfőiskolk

74 l.

szet megalapítója, de a Hollandiára nézve jellemző napfénytől áthatott párás levegő hangulatainak festői visszatükröztetésével túltesz valamennyi XVII. sz.-i tájképfestőn. Többnyire jellegzetesen hollandi folyó- és tengerparti tájképeket örökített meg fákkal, parasztházakkal, városokkal, szélmalmokkal. Művészete a hollandi tájkép fejlődésére főkép S. Ruysdael, Molyn, A. Cuyp, valamint számos kisebb tanítvány (Knijf, Croos, Nolde stb.) nagy hatással volt. Ezenkívül itt még két műve s a Ráth György-Múzeumban egy jellegzetes folyamparti tájképe (1652) látható.

GOZZOLI (ejtsd: *godzoli*), *Benozzo*, tkp. *Benozzo di Lese di Sandro*, firenzei festő. * Firenze 1420 v. 1424, † Pistoja 1497. Előbb ötvös, mint ilyen Lor. Ghiberti segédje a Baptisterium 2. kapuján Firenzében (1444—47), azután festő és Fra. Angelico tanítványa és segédje Rómában (1446) és Orvietóban (1447). Tulajdonképen technikailag maradi művész, a gótikusok kései utódja, ki mestere mély vallásosságát naiv, vidám, dekoratív világi festészetté alakítja. Gazdag fantáziája, bájos mesélőképessége, mellyel csodálatos bőbeszédűséggel kora szokásait és embereit mutatja be bibliai és szentek történetét ábrázoló freskóin, valamint friss és élénk színei kora egyik legvonzóbb egyéniségévé avatják. Legkorábbi önálló munkái Montefalcóban (1449-től körülbelül 1455-ig): Freskók Szt. Ferenc életéből (S. Francesco), Madonna della Cintola, oltárkép (1450), S. Fortunato temploma részére (ma Róma, vatikáni képt.). Azután rövid ideig Perugiában (1456) és Rómában (1458). Ez időből: Trónoló Madonna szentek közt (1456, Perugia képt.). Visszatérve Firenzébe (1459—62), festi legbájosabb munkáját: a három király vonulása Betlehembe, háttérben a toszkánai hegyekkel, a Medici-család, a konstantj-

Csolnoky Károly

szül. Kecskemeten 1864
máj 24. Rk. Gimn. erettes
Kecskemeten
1884/85 I. vendéglát
1884/85 II. I. szakosztály
1885/86 I. II. " "
1885/86 II " " "
1886/87 I. IV. szakosztály
1886/87 II " "
1887/88 I. IV. osztály
1887/88 II " "

Hamburgi Kereskedelmi és ipari múzeum

IV. 171

Ø Csolnokyné Uray
Margit
festő
meghalt 1937-ben

Pécsi kiáll. Eat
1938.

38. Csoma, g. k. fatemplom.

1839. „. . . cum Eccl. Lig. ad Protectionem B. M. V." (Schem. Munk. p. 22.)

1906. „. . . antea cum Eccl. lign. ad Protect. B. M. Virg. nunc capella a. 1906. mur." (Schem. Munk. 1908. p. 75.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 201.; Gerecze p. 186.

(Berg m.)

Domfaép

kizárólag a patics falra.

A megye magyar lakossága a fatornyokat és a tornyos templomokat kizárólag gótikus stílusban építette. A barok későn jutott el ide, és legjobb tudásunk szerint, ebben a stílusban egyetlen fatemplom sem épült. A ruténnek a barok formákat tehát más megyék lakosságától vették át. A gótikus tornyok összes típusa a négyfióktornyos változattól az egészen egyszerű, a szerkezetből folyó gúlaalakú formáig mindegyik megtalálható itt.

Csonka-Bereg 24 községében ma már csak hat fatorony és egy paticstemplom áll. Fatorony van Nagylónyán, Vámosatyán, Csarodán, Márokon, Tivadaron és Tákoson, s ez utóbbi helyen találjuk a paticstemplomot is. Ezeket ottjártunkban mind lefényképeztük és szerkezetileg fölmértük (l. az ábráknál). További feladatunk lesz a megye elcsatolt részének még fennálló emlékeit tanulmányozni és a megyei levéltár anyagát feldolgozni.

Osoma B.

Árverési Csarnok aukciós kat.

39. sz. 1927. okt.

40–41. nem szepel

~~Ballagi Aladár VI. 280.~~

CSOMA GERGELY

Farkasmét

2003.

143.o.

pogr fi ja, V.2 (Pest), Bp. 1958

Csoma Gergely, szobrán

L: Kéri Ádám

Pogány Gábr. Nagyalád Kanokai

24-25

Új Tükör B. n. 1986. kel. 3.

XXIII/8

Csorna Gergely

XXV. Nyári Tábor Szegeden.

Magyar Nemzet, 1986. VIII. 19.

Csoma Gergely

Csoma Gergely 1954-ben született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolát Varsóban kezdte, s Budapesten, Szabó Iván osztályán fejezte be, 1982-ben.

a Fiatal Művészek Stúdiójába 1987-ben felvett új tag.

Mozgó Világ 1983/6

Csoma Gergely, szobrászművész

A XXIV. Szegedi Nyári Tárlaton szerepel Csoma Gergely portrészobra Gulácsyról, illuziótkeltő. (említve),

Kenessei András: XXIV. Szegedi Nyári Tárlat. Magyar Hírlap, 1984. aug. 31., 6-old.

Csoma Géza, grafikus

Csoma Géza rajza

Csoma Géza: Kej

8.

Élet és Irodalom 8n. 1986. nov. 7.

XXX/45

MDK

Csoma Ibna

Erdélyi művészeti kiáll. Walter Gyula: Festők és szobrászok. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 284 l.

Tábl[illegible]: Női profil, Csoma Ilona

Pásztortúr, 1921. II. r.

766. l.

Finta Zoltán: Karácsony kiállítás

Táblakép: Cigánylány, Csoma Ilona

Pásztortűz, 1921. II. r.
766. l.

Finta Zoltán: Karácsony kiállítás,

Táblakép: Beppo, Csoma Sloua

Pásztortűr, 1921. II. r.

766. l.

Finta Coltán: Karácsony hiállítás.

Táblakép: Erulékerés, Csoma Ilona

Pásztortűz, 1921. II. k.

766. l.

Finta Zoltán: Karácsonyki állítás

Táblakép: Férfifej, Csoma Ilona

Pásztortúr, 1921. II. r.

766. l.

Finta Zoltán: Szavácsony kiállítás

Táblakép: Gyászruhásnő, Csoma Ilon

Pásztortűr, 1921. II. k.
766. l.

Finta Zoltán: Karácsony kiállítás

Táblakép: Kemény Anna bárónő,
Csoma Sloua,

Pásztortúr, 1921. II. r.
766. l.
Krónika.

Táblakép: Krisztusfej, Csoma Sloua

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Finta Zoltán: Karácsonyhiállítás

Táblakép: Ravasz László, Csoma Sándor

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Fiúza Loltán: Karácsonyki állítás

Csoma Ilona festő - XX.

Pásztortűr, 1928. 8 sz.

191 - 192 l.

D. J.: Kolozsvári képkiállítások

Csoma Ilona festőművész

Pásztortűz, 1921. II. r.
766. l.

Finta Zoltán: Karácsonyi kiállítás

Csoma Sloma festőművésznő

Pásztorlúr, 1924. X. évf. I. fele
76-79. l.

Törvi géza: kulturalis szemle

Csoma Ilona XX. festő

Pásztortűz, 1928. 8 sz.

191 l.

D. J.: Kolozsvári képkiállítás.

Kolozsvár: ref. theologian Csoma Sboma képkiállitása

Pásztortűr, 1928. 8 sz.

1918.

D. J.: Kolozsvári képkiállitás

MDK

Csoma Ilona és Csobánczy Margit

Kolozsvárt rendeztek kiállitást.

Tövisi G: Kulturális szemle. Pásztirtüz 1924, X. évf. I. fele 76-79 l.

Csoma Sloma kiállítása Kolozsvá-
ron a Majális u 13-ban, 1921-ben

Pásztortűr, 1921. II. r.

766. l.

Finta Zoltán: Karácsonyi kiállítás

Csoma Ilona

Aki nem akar fegyvert fogni, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 11 l.

CSOMA Ilona

MURÁDIN Jenő: Csoma Ilona és női festőiskolája a század elején. = Ars Hungarica, 20,1992,1. 87-97. ill.G

Kolozsvár

ez kezdettől fogva v
dom, hogy ez eléggé
esetleg önmagukkal e
egy ilyen kollektiv,
mint hogy ez a purga
egy ilyen , ilyen bü
ami feltétlenül nagy
Tehát az akit akkor
Cserépfalvy kiadvány
a kis paperback, az
és ez a külváros mi
egy szóval, hogy ez
tényleg nagyon, azó
Kőbányán, meg ilyen
hát ez erősen egy i

CSOMA Ilona (1868 -?)

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 92pp.

CSOMA Ilona
Kalotaszentkirály, 1868.–?
Deák Ébner Lajos női festőiskolája, festő

Banner Erdély

Isten Országát keresték
kitartottak azon igazsá
voltáról meggyőződtek.

Boldog Mór már az el
szentje, aki a szerzete
séggé. A két remete, An
vány pedig példázta a k
a rejtekben megélt élet
ságtevés. Nekik a magán
már csak származásuknál
alapitását, egyházszerv
tották vagy szemlélték.

Csoma Ilona

l.

Művészeti héték

Kolozsvár 1942.

40. l

Ø Csoma Ilona
festő

l.

Bende 1916
r.
140 f.

Erdélyi Szemle
(Kolozsvár) 1919.
jun. 22. (Erdélyi
művészeti kiállítás)

—1889.

1888. H.B. Grien:

Sz. ~~xxxx~~ Strassburgban 1475 — 1480

1888 Ádám.

Egész alak, jobbra fordul
csavarodott kigyonak női feje l
jére támsztotta, ~~xx~~ leeresztett
elé. Mellét kidülleszti, testév
~~melylyel~~ kilép, ~~kissé felemelte~~
mely csak fülénél és állán nött
szőr~~ü~~ ~~látszik~~. Szája kissé nyitv
háttérben jobbról az alma-fára
fejjel.

Fa, méretei 208:83.5 cm.

Vétetett Artaria & Co. utján
~~xxxx~~ tett előterjesztés alapjá
tal (502/900) a rendes javadalo

F(443/900) ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ Elszámolta
számolás tudomásul vétetett 190

Származik a gróf Schönbor

904. V. 10
68355—900

Csoma Ilona, festőnő; szül. Kalotaszentkirályon. A budapesti női festőiskolában Deák Ebner Lajos vezetése alatt évekig tanult, s közben állami ösztöndíjjal külföldön is járt. Leginkább arczképeket fest, melyek közül nehányat a Nemzeti Szalon tárlatain is kiállított. Jelenleg festőiskolája van Kolozsvárott.

Budapesti Ujságirók Egyesülete Almanachja. Budapest, 1913. 30. l. (arczképpel). — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 159. l. — *Tábori Kornél:* Magyar művésznők. *Pesti Napló.* 1912 decz. 25. (arczképpel).

Csoma Ilona

1903/4 – 1907/8 a Deák Ébner féle női festőiskola nö-vendéke.

Ferképzőm főiskolák

1932-33. 74. l.

427

Csoma Ilona

kolozsvári festőkiindulás-
nő hosszas szenvedés
után meghalt Györött
1938 ápr. 6-a
Gyászolják testvérei
özv. Pentry Józsefné,
Csoma Zsigmond, Jó-
zsef, Lajos és Eitzjedt
rokonsag

Nemzeti Ujság
1938 ápr. 12 (Ha-
lálozás.)

Csoma Ilona

festőn

geb 1868 in Kalota-
szentkirály.

wed

Krück. I. 189. l.

Selmeczbányai népkönyvtár II. 174.

Csoma Ilona

1913. máj.-jun. kiáll. MKE
Nemzeti halon
Kemény Anna bárónő arc-
tejje, olajf.
1916. márc. MKE kiáll. n.o.
Aki nem akar fegyvert fogni, olajf.

Nyulfalui népkvt. III. 240.

CSOMA *Ilona*, festő, * Kalotaszentkirály 1868. Deák Ébner Lajosnál tanult a bpesti női festőiskolában, azután Kolozsvárt telepedett le, hol évekig festőiskolája volt. Főleg arcképeket festett.

E. G. I 223 l

OK LEIRÁSA.

Csoma István MDK

ács XVIII a.

végezte az ácsmunkát a bonczhidai Bánffy Kastély lovardáján

Bíró József: A bonczhidai Bánffy-Kastély

Cluj 1935

220.

Csoma István

ács, a XVIII. század közepén Bonchi-
dón a Bánffy kastély lovardájában
dolgozott, az ottani ácsmunkát végezte.

B. Nagy Margit: Renesánsz és barokk
Erdélyben, Bukarest, 1970

Csoma József.
Rudnay tanár tanítványa.

Képe szerepelt a Képzőművészeti Fő-
* iskola kiállításán, a Műcsarnok-
ban.

Az Est, 1928. Május 20.

Csoma József

festőművész

Képzőművészeti kiállitás - Makón- képével szerepel. Tehetséges, szorgalmas festő, képeivel stilusosan illeszkedett bele a kiállitás keretébe.

Magyarság
1929.IX.8.

Csoma József

festőművész

Képzőművészeti kiállitás - Makón - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.IX.4.

Csoma József.

Képe szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán.

Magyarság, 1928. május 20.

Csománé Forgács Emma, író és pedagógus.

Jávor Ottó: Csománé Forgács Emma: Fészek és fiókák. téka.

A háború utáni nehéz években a bölcsészkarra járt Forgács Emma, aki már akkor feltűnt személyiségének egyik alapvető vonása: a gyöngéblvek segítése. Önzettenül gyámolította az egyetemen helyüket kereső-vidéki lányokat, ez a támasznyújtás jellemző későbbi életére, pedagógusi munkájára, szülői gondoskodására is. – Öt fiút nevelt fel ugyancsak – azóta elhúnyt – pedagógus férjével. Erről a családi fészekről és az öt fiúról, majd az unokákról szól a könyv, amely nem regény, hanem a gyermekneveles évtizedeinek jellemző mozzanatait, felidéző emlékezés emlékezés. – Létrejöttében szerepet játszott Varga Domokos ihletése és segítsége.

|Kossuth Könyvkiadó|.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 46-old.

Csonádi ág. ev. Templom

(Pesten.)

A XVIII. század elején
gróf Fekete György-től
idetelepített lutheránus
tótok részére épült.

Chobotár 138. l.

Csomádi cv. kuplom

(Pest vm)

Ep. 1783

Bar Brestbalp

64-l-

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pánta" r.-t. Budapest — 435419

Csomafáy Károly

Kolozsvár, olajfa.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V., Visegrádi-u. 36. IV. em. 1.

Csomafája
ref. templom

Klenodiumok leírása, rajzai. Templom alaprajza, részletek, ajtósarok, faferagvány, — szószék faragványai, felirata, cinterem kapu képe, részletei. Templom távlati képei.

Debreczeni László

1929. 169–172
175–179. l.

Szerény gotikus templom tam-pillerekkel

Vasárnap

4

Assisi Ferenc

Hétfő

5

Placid vt.

Kedd

6

Brunó hv.

Szerda

7

Protestáns naptár

Október

V	4	Ferenc
H	5	Aurél
K	6	Brúnó
S	7	Amália
C	8	Etelka
P	9	Dénes
S	10	Gedeo.

Ó görög naptár

Szeptember

V	21	Jónás
H	22	Fóka
K	23	Iván f.
S	24	Tekla
C	25	Eufro.
P	26	Nilusz
S	27	Kallisz

Izraelita

Csomafáji templom

l.

Balogh Erdélyi ren

221, 365 l.

Csomai Ferenc

A füredi Balatoni Galériában rendezték a XI. Veszprém m. i képzőművészeti szakkörök kiállítását, melyen szerepel „Dunántúli falu" c. színes krétarajza. (enclitve)

Heitler László: A képzőművészeti szakkörök kiállításáról.
Napló (Veszprém), 1977. szept. 2.

M.D.K.

Csomai István, asztalos m.

Veszprémi mester./1886/ Adatok: 1886-tól 1890-ig.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok, 249.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém, 1963

CSOMAI KÁLMÁN
építész

a veszprémi evankelikus templom gotizló tornya tervezője

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956. Müszaki kiadó, 194. lap

CSOMAY KÁLMÁN
építész

a veszprémi Szent László templom tervezője és építője
1901-ben 1905.

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1966. Müszaki kiadó. 232.l.

Ø Csornay Kálmán

veszprémi építőmester

A székesegyház egyik helyi felügyelő építésze volt 1907 – 1910.

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház. Veszprém 1912. II. r. 522. l.

„Ma az ujság több talán,
mint pillanatnyi olvasmány,
röpke idegcsillapító....."

Köszöntjük Önt

és megtisztelve érez-
nők magunkat, ha ezt
a kis figyelmességet
szivesen fogadná.

Csonay Rátmán építőmester

Muz. és Kvt. Ert. X. 161.

Csonay Rátmán

Csonay Kálmán, építőmester

Muz. és Kvt. Ert. VIII. 197

4347

Cristian v. Cristan l. Keresztély.
Criston l. Keresztély.
Crnčić Kelemen, f. 1865–.
Croce Janos, f.
Crom l. Cromer.
Cromer Agoston l. Istvánné.
Cromer Istvánné l. Istvánné.
Cromawrer Istvánné l. Istvánné.
Crompholcz Miklós l. Krompholcz.
Crnić Roman, f.
Crusz Janos, ö. 1478–1494.
Čop Alajos, sz. 1867–.
Čortanović Pál, f. 1832–.
Čulinović György, f. 1472.
Csáktornyai György, ö. XVIII.
Csáktornyai Istvánné, f.
Csáky Antal gr. vm. XVIII.
Csáky Lászlóné l. 1888–

MDK

Csomay Kálmán veszprémi épitész

A veszprémi püspöki tpl... Vállalkozók Közl.
19o7. jan. 16. 6 l.

MDK

A beregszászi törvényszéki épület tervpályázata...
Vállalkozók Közl. 1907. jan. 16. 5 l.

Csomay Kálmán, építész

Völgyhíd keresztmetszete, Csomay Kálmán terve, 1948. /repr./

Völgyhíd keresztmetszete, Csomay Kálmán terve, 1948

Magyar Építőművészet, 1984. 4-5. szám, 54-old.

CSOMAY Káémán épitőmester , Veszprém

a Bakony Muzeum kivitelezője 1913- 19125

KISS Tamás: VEszprém: Megyeháza-Szinház-Muzeum. Bp. : TKM, 1990. - (Tájak, Korok, Muzeumok kis-könyvtára ; 369.) 14.p.

...indul a konkrét, egyedi dolgok felé.[1]

A primitív ember felsorolt ítéletei tehát mind dualisztikus értékítéletek, amelyek az egység tisztán elmebeli képzetének állandó alkalmazása miatt eo ipso észítéletek is. Azonban a primitív ember ítéletei sem mind fejeződnek ki a dualisztikus értékítéletek formájában. A jelenségek adott rendje arra készteti az egyszerű elmét, hogy más formájú ítéleteket is alkosson, amelyek azonban szintén csak értékítéletek, szintén csak azon alapulnak, hogy az elme a saját közvetlen formáját, az egység képzetét alkalmazza a jelenségekre.

A dualisztikus értékelési mód inkább csak a változatlan helyzetű jelenségek vagy viszonyok megítélésére alkalmas, de például a nap járásához fűződő napi munka, vagy a primitív ember előtt annyira érdekes két főégitest és a csillagzatok megfigyelése szempontjából már nem kielégítő, mert nem veheti tekintetbe a szemmel kísért események legfontosabb mozzanatát, magát a lefolyást itt respektive a napnak vagy a holdnak és a csillagzatoknak az égen való egy napi, illetve egy éji mozgását. Az egyszerű elme, hogy megmaradjon az ő szűkített érdekkörében s azért mégis jól számba vegye a

[1] Az egy konkrét dolgot jelentő 1-es számtól állandóan és következetesen csakis akkor indul ki az elme, amikor már szükségét érzi a birtokában levő dolgok igen pontos felszámolásának (felsorolásának), amikor is az egység képzetének, az ujjak és a nyelv felhasználásával, amelyeket a 2-es rendszernél is igénybe vett, megalkotja az általunk természetes számsornak nevezett egységrendszert. Ez a rendszer azonban más számrendszerekkel (a 2-es, 5-ös és 10-essel) szemben egyelőre háttérbe szorul és csak igen későn — amikor már a végtelen nagy számok felé menő számsorra van állandóan szükség — jut legfőbb uralomra.

Csomay Zsófia

Szerepelt a főiskolások szegedi kiállításán

Délmagyarország 1967. jul 26

Csomay Zsófia, belsőépítész

L: Jánossy György

Diplomata-lakóház, Bp. T. Szentháromság-tér

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983. 83/1

32 – 38

Csomay Zsófia, építész

L: Csányi Árpád

–: Díjak, kitüntetések - 1986 8.

Élet és Irodalom Bp. 1986 okt. 4. XXX/14

Csonai Zsófia

az alábbi tervpályázaton megvételben részesült 2. számú pályaterv egyik szerzője ~~munkatársa~~.

Gelambos Ferenc: Székesfehérvár, Arany János utca 7.számú lakóház tervpályázat a, 1971.
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 2-7.l.

Csomai Zsófia, építész

Székesfehérváron, a Jezsuita-rendbeli kollégiumát, amely műemléképület – ugyancsak múzeumi célra akarják hasznosítani. A Középület-tervező vállalat, illetve Jánossy György mellett dolgozó Csomai Zsófia fogja a terveket készíteni.

Művészeti Magazin

1977. jún. 29. Televízió, 21.30, V Gné.

Csomay Zsófia, Ybl-díjas építész és belsőépítész

„Körlevelezőlap".

1. A siklósi távolsági buszmegállótól kb. 200 méterrejre van egy tökéletes téglaház, – valami kis gyár volt benne régen, ma talán egy szövetkezeté. [repr.]

2. Öntöttvasvázas trafóház a Gellérthegyen, a Citadella alatt. [említve].

3. Földszintes lakóház Szarvas, Lenin út 90. [említve].

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 13-old.

Csonay Zsófia, Ybl-díjas építész és belsőépítész.

Csomor Tibor: Épült 1984-ben. Folyóiratszemle.

(Magyar Építőipar, 1984. 1-2 sz. 1-86 l.)

A lap az elmúlt év folyamán megvalósult és átadott kiemelkedő építészeti alkotásokat mutatja be. Bevezetője posztmodern építészeti irányzattal foglalkozik.

A tervező és alkotása: Csonay Zsófia: Ramada Grand Hotel, Margitsziget; OERI Központi radiológiai diagnosztikai épület, II. Határőr út. (építészeti nívódíjas).

Budapest folyóirat, 1984., 1., 47-old.

Csomay Zsófia, építész /KÖZTI/ 2.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. - Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia /KÖZTI/.

1. Helyszínrajz /repr./
2. Udvari homlokzat /repr./
3. Földszinti alaprajz /repr./
4. Kiss Ernő utcai homlokzat /repr./
5. Az I. emeleti alaprajza /repr./
1. Bejárat a Kiss Ernő utcáról /repr./
2. Az üzemi és irodai traktus. /repr./
5. A belső udvar és a régi épület az olvasótérből /repr./
6. Olvasóhelyek a Derkovits-sor felöli oldalon. /repr./
7-8. A kétszintes, fdülvilágított előcsarnok - „utca". /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 34-35 - old. 36-37 - old.

Csomay Zsófia, építész (KÖZTI) és belsőépítész 1.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia (KÖZTI).

Belsőépítész tervező: Csomay Zsófia és Kerecsényi Zsuzsa

statikus tervező: Felkai Judit

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 34-old.

Csomay Zsófia, Építész 1.) Folytatás.

Industrialexport irodaház, Budapest.

Építész: Csomay Zsófia és Gereben Gábor |KÖZTI|

1-4. A tervezéskor elvetett vázlatok. |repr.|

2. Kitekintés az étteremből. |repr.|

a borítón: Industrialexport irodaház homlokzata. |repr.|

6-7. Földszinti és emeleti (általános szint) alaprajz. |repr.|

Magyar Építőművészet, 1984. 6., 17-18-19 } old.

Kassa . . .

Csomaközi ötvös András, 1660

Arch.Közl.1899. XXI. 291

megjön

Csomaközi András

ötvös

Szendrei-szenti-
ványi lexikon-
ból

A fedélszék
mennyiben a helyszinen
nem találtam, 2 bud
— Winkler Antal lak
Dobay Jenő "
szólítottam fel, hog
költségvetésüket, a
nul nyujtsák be

Budapest 1924. o

(1 mell.)

Csomay

1965-ben készitett képtöredékeit használja fel Váli Dezső Nosztalgia cimü müvében.

Magyar Hirlap 1974 334/6
Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra

Csomay Zsófia

Csomay Zsófia: Nemzeti Szalon, Budapest.
/rövid életrajz + tervismertetés. Vezető építész:
Jánossy György/

Magy.ép.műv. 1972.4.sz. 26.1.
/Fiatal építészek Kiscelli-szám/

Csemiczky László, [ ]

L.: Lőrincz Gy.

Sándor L.: A Sarló ... 50–57.

Alföld, Debrecen, 1978. augusztus XXIX/8.

Cp

Csomay Zsófia, építész

L. Lipták Pál

Torday Aliz: Mint gyűrűben a kő 2

Esti Hírlap, Bp. 1980 júl. 31.

M.D.K.

CSOMÓ, STEPHANUS

Debreceni könyvkötő, 1747. V. 5.-i bejegyzése szerint a soproni könyvkötők emlékkönyvében. SCHRABS- könyvkötőnél állt meg, de munkát nem kapott. Pozsonyból jött ide.

A Debreceni Déry-Múzeum Évkönyve 1948-56
Debrecen, 1957.
Csatkay E.: Debreceni könyvkötő legények Sopronban. 114. o.

CSOMAY ZSÓFIA

CSOMAY ZSÓFIA: VIGÓNYLAG
RITKÁN ELŐFORDULÓ TÖRTÉNET

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1995, 2, 17-19

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMĚLCI
A UMĚLECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROCIA
ABS 4. 1970, 1-2. DZ

CSOMAY Zsófia épitész

VARGA Mihály: Átmeneti állapotban : Szerkesztőségi beszélgetés Csomay Zsófiával és Noll Tamással. = Magyar Építőművészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991 2 - 3.p.

NOLL Tamás ut.

2. Battonya

Mária születésének szentelt templom. A rendkívül nagy méretű és arányos architektúrájú épület 1778–79-ben épült klasszicista stílusban. Eredeti ikonosztázát nem ismerjük. Mostani, fényűzően faragott ikonosztázát 1820-ban fejezték be, és akkor készültek az ikonok is. A művész munkáját így írta alá: „Isten segítségével festette Sava Petrović, temesvári polgár". Az ikonosztáz festett részét az aradi Aleksić Dušan fejezte be 1880-ban A 19. század végén Sava Petrović némely ikonját szakszerűtlenül restaurálták. Az istentiszteletkor használatos műtárgyak jobbára a 19. századból valók. Az oltárában három moszkvai kiadású evangéliumot őriznek, az egyik a 17. századból való, a másik kettőt 1741-ben, illetve 1785-ben nyomtatták.

3. Beremend

Krisztus feltámadása templom. 1735-ben épült kisebb falusi templom. A 19. században felújították és fémsisakos tornyot építettek hozzá. Ikonosztázát kevéssé ismert ikonfestő készítette 1897-ben.

4. Budakalász

Gábriel arkangyal temploma. Az elsődleges gerendatemplom a 18. század elején épült. A mostani templomot kőből és téglából építették a 18. század második felében: 1752-ben került tető alá, és 1787-ben kibővítették. 1908-ban felújították. Az egyszerű oltárfal 1905-ben készült, a rajta levő ikonokat a 18. század nyolcvanas éveiben festették. A II. világháború után az egyházközség költségén felújították.

5. Budapest

Szent Györgynek szentelt templom. Elsődleges formában 1688-ban épült. Ez kisebb méretű templom volt, úgyhogy helyén 1733-ban jelentősebbet építettek, s ezt a század közepén masszív, rokokó elemekkel díszített harangtoronnyal látták el. Elsődleges ikonosztázát az aradi Stefan Tenecki festette, aki a kijevi festőiskolában tanult. 1838-ban ezt az ikonosztázt átvitték az adonyi szerb templomba, ahol a II. világháborúban négy ikon kivételével elégett, s ezek közül kettőt ismét visszavittek Pestre, kettő pedig Szentendrén a Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben látható. A pesti templom új ikonosztázának faragását az ismert aradi Mihajlo Janjić fafaragó mester készítette későklasszicista stílusban. Az ikonosztáz ikonjait a görög Sterio Károly festette, akinek Szent György trónusikonján látható is az aláírása. Az éneklőszékekre és fölébük a középkori Nemanjić-házból való szenteket festette.

Csomay Zsófia

CSOMAY Zsófia: „Tétova észrevételeimről megpróbálok számot adni..." = Magyar Építőművészet, LXXXII.évf.5/6.sz. 1991 3.p.

építészeti közélet
Magyar Építészeti Kamara

A város építész

hegyi imától a keresztfáról való levételig. Ezek az ikonográfiai motívumok igen népszerűek a nyugati barokk festészetben, ahonnan a szerb festészet is átvette őket.

A grábóci kolostortemplom ikonosztázának megfestésére vonatkozó szerződés nem maradt fenn, de a *Grábóci évkönyv*, a kolostor kéziratos krónikája említi az 1768. esztendővel kapcsolatosan az új ikonosztázt. Ezt az ikonosztázt is azonban java részben „restaurálták" a 19. század második felében, és egyes ikonokat részben, másokat pedig teljesen átfestettek. Feltehetően ezt a munkát is Güntzel végezte segédeivel. A grábóci, majd a szentendrei ikonosztáz várható restaurálása során mindenképpen sor fog kerülni az utólag felvitt festékréteg eltávolítására, és így láthatóvá lesz majd Vasa Ostojić eredeti alkotása, s erre annál is inkább szükség van, mert mindkét említett ikonosztáz a magyarországi szerb festészet elsőrangú alkotása.

STEFAN TENECKI (1715 körül – 1795 körül) Bánátból, a lippai Tenecki nemesi családból származik.[49] Akárcsak Jovan Popović, ő is a kijevi festőiskolában tanult, a „szláv barokk" stílusra képezte ki magát, de ugyanakkor megismerkedett a nyugat-európai grafika gazdag gyűjteményével is. Tanulmányai befejezése után visszatért Bánátba, ahol az aradi püspök udvari festője lett, úgyhogy megrendelői főként az egyházi körökhöz tartoztak. Aradon festőműhelye volt, tanítványokkal. Több teljes ikonosztázt festett a bánáti szerb és román templomok számára. Első nagyobb munkája a Maros menti régi Bezdin kolostor temploma ikonosztázának elkészítése volt. Tenecki 1760-ban Dionisije Novakovićnak, a művelt budai püspöknek a meghívására, aki Kijevben végezte a teológiát, Pestre ment, ahol 1760-ban megfestette az egykori Szent György-templom ikonosztázát. Ez az ikonosztáz az 1838. évi pesti árvízkor megsérült, úgyhogy átadták a dunaadonyi pravoszláv templomnak. A II. világháború alatt a dunaadonyi templomot lerombolták, és ikonosztázának legnagyobb része elégett. Négy sérült ikon azonban megmaradt, s ezek közül kettő, *Szent Péter apostol* és *Szent Pál apostol* ikonja a szentendrei Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben látható. Ezek az ikonok a festő működésének korai időszakához tartoznak, és legközelebb állnak hozzá a bácskai Vilovo (Tündéres) falu ikonosztázának ikonjai.

Művészi szempontból összehasonlíthatatlanul fontosabb Teneckinek a szegedi Nikolajevszka-templomban található két ikonja, melyek már az érett festőt tükrözik. Mindkét alkotás a *Mária megkoronázása* témára készült, és az egyiken „Stefan Tenecki ikonfestő" aláírás szerepel, míg a másik az előbbi replikájaként értelmezhető. Az ikonokat vászonra festette, aranyozott alapra, amely a díszítő kárpitot utánozza. A kompozíció közepén, fellegek között a fiatalos arcú Mária áll kissé balra fordulva, kezét imára kul-

CSOMAY Zsófia építész

CET Budapest Rt. tagja.

ld. M. Építőművészet, 1991 5/6. 68. p. stb.

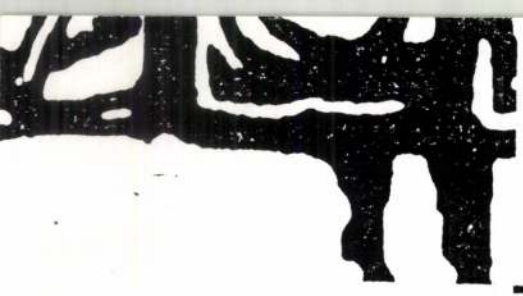

MA MŰVÉSZETI
990/91

R É

ölgyfutár címlapja

na belőle, ha az „Új
ján valamelyik etni-
Dávid-csillagot vagy

CSOMAY Zsófia épitész

VARGA Mihály: Átmeneti állapotban : Szerkesztőségi beszélgetés Csomay Zsófiával és Noll Tamással. = Magyar Építőművészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991 2 - 3.p.

Csomay Zsófia cikke az Építészeti Kamaráról uo. 3.p.

tevékenységéről uo. 4 - 11.p. és ill.

CSOMA Tsófia építész

Bojár Iván András: Az öregedés hanna.

= NSzb 1994. ápr. 22. VIII. ll

tani számunkra.

Elődei is hasonlóan na-
at sóhajtottak, amikor a
vtár pénzügyeiről, egyál-
fejlődésének esélyeiről
ltek.

Ezen nem is csodálko-
hiszen ennek az intéz-
nek évtizedek óta adósa
os.

5 helyen
yermekkönyvtár

kívül szűkös, könyvtár-
néltatlan körülmények kö-
olgozunk ma is, de örömmondhatom, hogy elké-

— Nagykőrösön minden tizedik lakos a Szabó Károly Könyvtár tagja. Országos kitekintésben milyennek mondható ez az érdeklődés?

— Jó közepesnek, de sokkal jobb az arány, ha figyelembe vesszük a többi könyvtár látogatottságát is. Úgy vélem, a jövőben további olvasói gyarapodásra lehet számítani, de nemcsak amiatt, hogy drágák a könyvek, hanem azért is, mert egyes témakörök, gondolok például az egyházi irodalomra, számottevően gazdagodnak.

Miklay Jenő

letet
érték
tek
Lajo
szám
A 80
Kiad
tisztá
tékre
kötet
gyűlt
mány
vé s
kozh
átado
tanul
vette
sai á
eredn

A
vésze
réről
zad
szaka
ben
stílus
histor
tisztá
fontos
száma
a kiad
nak
városa
építés

abadságszobor

Az emlékművet a város főterén, a színházzal szemben állították fel, s ekkor kapta a tér a Szabadság tér nevet.

Október 6-a már a múlt század második felétől „hallgatólagos közmegegyezés alapján" nemzeti gyászünnep napja lett, amelyet azután közhangulat hatására 1906 óta a magyar királyi kormány hivatalosan is megünnepelt

Kós

CSOMAY ZSÓFIA

ÉPITÉS 2

CSOMAY ZSÓFIA: VISZONYLAG RITKÁN ELŐFORDULÓ TÖRTÉNET

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1995/2, 17-19

TNL

Malierstvo 18.

ntextoch stredoe

, 85-107

Petrova-

storocia

európskéh

Ars 1990,

Csombó —
Csomos
Csomozvár

Újjászületés további száz esztendőre

Készül a nagy mű, javában tart a szép munka, amelynél szebb tán az, amikor saját ihlettességgel, új ornamentika kerül valamely templom nemrég elkészült belső terébe.

De a teljesítmény így is lenyűgöző.

❁

Nemcsak a megyének, hanem az országnak is egyik legdíszesebb — és méreteinél fogva legimpozánsabb katolikus temploma a Jézus Szíve nevet viselő kőszegi, amely idén szeptemberben ünnepli majd centenáriumát. 1892 áprilisában történt meg az első kapavágás, és ezzel a városka főterén elkezdődtek a minden addigi építménynél nagyobb, neogótikus létesítmény munkái. Manapság is sokan kételkednek benne, noha hiteles és igaz: két esztendő elegendő volt ahhoz, hogy teljes pompájában a hívek rendelkezésére álljon.

Az eltelt évszázad alatt külsőleg többször „nyúltak hozzá" kisebb javítgatások és a szükséges renoválások végett. A belseje azonban érintetlen maradt, egészen 1992 nyaráig...

❁

— Akkor, júliusban fogtam hozzá, először másodmagammal, aztán egy további segítséggel kiegészülve, a teljes belső felújításhoz — mondja a budapesti *Csombor István*, az országban található néhány templomfestő egyike. A laikus szemlélő számára roppantnak tűnő feladat az ő számára nem jelentett különösebb nehézséget, hiszen sok-sok hasonló munkán volt addigra túl.

Másfél éve állványerdő fogadja a belépőt a háromhajós, nagy templomban, no és a fokozatos megújulás gyönyörködtető látványa. Az oldalfalak, az oszlopok egy része, a boltívek, a főoltár és felette a legmagasabb rész, a 19 méter magas kupola már a száz éve elkészült csodálatosan szép ornamentika eredeti színeiben pompáznak.

— Szerencse, hogy szárazak a falak, nem kell félni a lepergéstől, és kedvező az is, hogy rendelkezésre áll az összes jó minőségű oxidfesték, amit jórészt Budapesten szerzek be, néhány fajtát pedig Ausztriában.

— *Olvastam az építés után megjelent kiadványban, hogy az eredeti festéskor vagy tízezer tojássárgáját is belekevertek a festékanyagba...*

— Igen, én is hasonlóképp járok el. Szükség van erre az alapszíneknél, így a rájuk vitt világosabb mintázat nem mosódik el.

— *Mennyire van kész a templom?*

— Csaknem a háromnegyedét elvégeztük már a munkának, most a Mária-kápolnát újítjuk fel (képünk), azután a megmaradt oszlopok következnek, végül a sekrestye és az alsó falrészek.

A nyár végére minden az eredeti formában várja majd a centenáriumi ünnepséget.

— *Mennyi ideig fogja megőrizni visszakapott szépségét a templom?*

— Nagyjából ugyanannyi ideig, mint őrizte eddig.

❁

A nagy munka két segítőjének a nevét is illik ideírni: *Székely József* és *Németh Péter*. És illene azoknak az önként jelentkező iparosoknak a nevét is feltüntetni, akik szinte hétről hétre gondoskodtak és gondoskodnak arról, hogy az égbe nyúló állványok mindig a megfelelő helyükön álljanak. Mivel sokan vannak, így „csak" a kollektív köszönetet tudom tolmácsolni. Azoknak az ezreknek is, a templomukat olÿ féltőn szeretŏ kőszegieknek, akik *Horváth Lajos* plébános úr sokszori kérésének eleget téve, segítették és segítik megajánlott összegeikkel a város nagyhírű ékességének újjászületését a jeles évfordulóra.

L. F. Fotó: K. D.

JELEK

A szent sátor

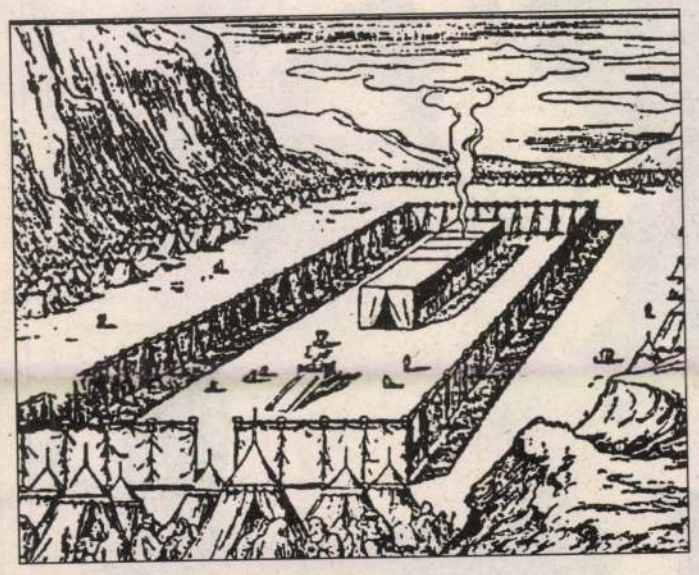

A pusztai vándorlás során felállított szentély, amelyben a frigyláda volt. A frigyláda az ókori zsidóság legfontosabb istentiszteleti tárgya. Benne tartották azt a két kőtáblát, amelyet a hagyomány szerint Mózes hozott le a Sínai-hegyről, amikor átvette Istentől a Tízparancsolatot. A láda tetején két mennyei lény (kerub) helyezkedett el. Közöttük jelent meg Isten „ködszerű fényességben".

A frigyláda fedelére hintett vér egy évben egyszer az egész nép bűneit eltörölte. Azt fejezte ki, hogy bár a törvény áthágása halálos ítéletet vonna maga után, az elhintett állati vér bizonyság, hogy helyettes áldozat történt a bűnös javára. Így állt helyre a kapcsolat Isten és ember, tiszta és a tisztátalan között. A kereszténység szerint ez csak Krisztus áldozata által vált lehetségessé. A sátor két részből állt, a pitvarból és a szent helyből, s ez utóbbiban volt a Szentek Szentje, ahol a frigyládát tartották. A szent sátrat oszlopokkal határolt udvar vette körül, itt zajlott az istentisztelet. A sátorban kapott helyet az égő áldozati oltár, a papok (kohaniták) előírásos tisztálkodásához szükséges réz medence, a szent kenyerek asztala, továbbá a hétágú gyertyatartó.

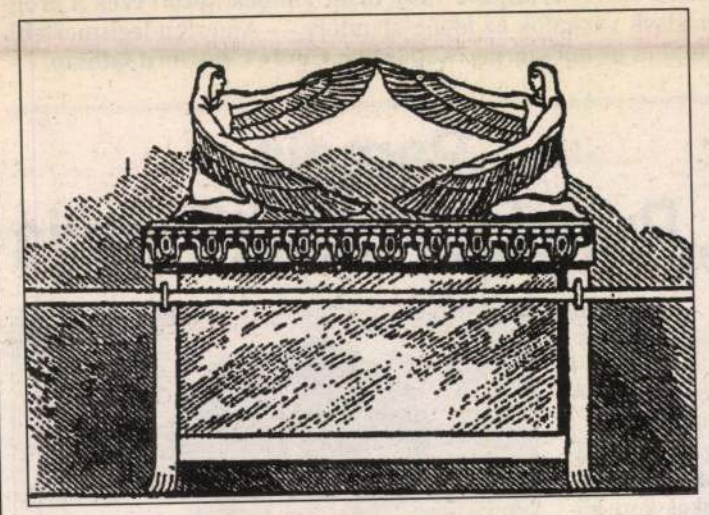

A titok nyitja az ima

Az élet beszéde — Koreából

Napjainkban Dél-Koreában a kereszténység egyedülálló növekedésen megy keresztül. A múlt század közepén protestáns misszionáriusok vitték azt az örömhírt, mely sok ember életét változtatta meg s tette újjá. A koreai háború idején ezek az emberek nagy üldözésen mentek keresztül, és sokan közülük életüket adták a hitükért. E nehéz években Jézus iránti hűséget és kitartást a mai koreai keresztények az elmúlt évtizedek alatt végbement óriási növekedés egyik fő alapjának tartják.

Az elmúlt év decemberében Budapestre látogatott nemcsak Korea, hanem a világ legnagyobb helyi gyülekezetének pásztora Dr. David Yonggi Cho. A harmincöt évvel ezelőtt, Szöul egyik nyomornegyedében 7 fővel megalapított gyülekezet ma hétszázezer felnőtt tagot számlál.

Budapesten december 8-a és 10-e között Yonggi Cho délelőttönként egy „gyülekezetnövekedési konferenciát" vezetett, esténként pedig az Olimpiai csarnokban hirdette az evangéliumot és imádkozott betegekért, szükségben levőkért. Mindhárom nap megtapasztalhatták az egybegyűlt emberek, hogy nem egy életidegen filozófiát hirdet Cho pásztor, hanem — ahogy Jézus mondta — az élet beszédét. Igehirdetéseiben a fő hangsúly az evangélium egyszerű és alapvető igazságain volt. Hangsúlyozta, hogy Jézus megfizette bűneinkért, betegségeinkért, átkainkért az árat, s ennek az lehet az eredménye, hogy mi Istennel megbékélt, egészséges, boldog, áldott emberek legyünk. Ahogy a prédikációi után imádkozott, a csarnokban elkezdtek csodák történni. Sok ember ment előre, hogy átélt gyógyulásáról bizonyságot tegyen. Láthatták az egybegyűlt emberek, amikor egy baleset miatt három éve mozgássérült férfi mankóit lóbálva ugrált. Sok idősebb ember olyan mozdulatokat tett, amikre már évek óta nem volt képes, és volt egy fiú, aki a dadogástól szabadult meg. Mindezekért Istené a dicsőség.

David Cho pásztor minden alkalommal elmondta szolgálatának és az egész koreai kereszténység titkát, ami nem más, mint az ima. Dél-Koreát az utóbbi időben a hajnali ima országának kezdik nevezni. A keresztények minden reggel fél ötkor, a nap kezdetén összejönnek imádkozni egymásért, az országért és saját szükségeikért. Isten pedig válaszol ezekre az imákra és áldást küld az emberek életére. Dr. Cho elmondta, hogy gyülekezetébe kb. ötvenezer milliomos és milliárdos jár, akik sokat adakoznak Isten szolgálatára. „Ezek az emberek komolyan vették Isten ígéreteit, amik az anyagi életre vonatkoznak, és hívő emberként, szorgalmas, kitartó munkával, a Biblia alapelveinek megélésével váltak ilyen gazdaggá."

Összegezve, nagyon izgalmas, a keresztények számára sok kihívást tartalmazó három nap volt David Cho pásztor látogatása, aminek még — ígérete szerint— lesz folytatása. **H.G.**

Hívők és hitetlenek

Feiszt György, levéltáros:

„Legyen bár olyan hitem, hogy hegyeket mozgasson meg, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem..."

A Szt. Páltól vett idézet sokszor eszébe jut manapság az embernek. Amikor azt mondjuk hívő, akkor szinte mindig az istenhívőkre gondolunk. A hit ügyében Istenhez való viszonyunkat értelmezzük, de amit ebből kimutatunk, az legtöbbször mégsem Istennek, hanem az embereknek szól.

Az emberekkel kapcsolatban a hit dolga nagyon bizonytalan. A történelmünk szinte másról sem szól, mint az emberek egymásba vetett hitének konfliktusairól. Emberi viszonyainkban ezért nem a hit, hanem a szeret a legfőbb dolog. Hívők és hitetlenek vitáját, a vallásháborúk hekatombáit nem a hittételek különbségei, nem az Istenhez való viszony differenciái, hanem a szeretet hiánya okozza.

Eszembe jut kamaszkorom egyik vitája: „tudom, vagy hiszem, hogy van-e Isten?" — hangzott a kérdés. Ki így, ki úgy foglalt állást és nagy veszekedés lett a dologból. Ma már bizonyos vagyok benne, hogy a „tudom, kinek hiszek" igazsága csak keveseknek adatik meg, hisz a hinni tudás képessége kegyelem dolga.

Ahogy múlnak az évek, az ember egyre többször kénytelen temetésre járni, ismerősök, jó barátok ravatalánál elgondolkodni azon, hogy mennyivel könnyebb egy halottnak megbocsátani, mint egy élőt megérteni, szeretni. A hit és a szeretet kapcsolatát igazán csak a halállal szembesülve érthetjük meg. Az istenhívőt a hitetlentől valójában a halálhoz való viszony különbözteti meg legjobban. A hitetlen ember fél a haláltól, hiszen élete végéig megvan benne a „mi van, ha tévedtem" bizonytalansága. Ez az érzés a szeretet kinyilvánításával azonban nagymértékben csökkenthető.

Gyermekáldások

Cindy Crawford és férje, Richard Gere házassága idén beteljesedik: hármas ikreik születnek, méghozzá három lány. A gyerekáldás nem kerüli el a nemrég férjhezment Júlia Robertset sem, bár a szép színésznő el akar válni férjétől, Lyle Lovett countryénekestől akkor, amikor megtudja, hogy terhes. Végül kibékülnek, a „Pretty woman" pedig ikreket hoz a világra. Az ugyancsak 1993-ban férjhezment Mariah Carey (férje a Sony főnöke, Tony Mottola) és a Beverly Hills 90210 sztárja, Shannon Doherty is anyává válik idén. Többek között ezek a prognózisok várhatók az idei esztendőre — Amerika legismertebb jósai és jósnői szerint. Képünkön Cindy Crawford látható.

Humor

— Ez a fösvény Jaroszláv végre kölcsön adott tízezer koronát! De milyen feltétellel!

— Magas kamattal?

— Nem. Meg kellett ígérnem, hogy megszöktetem a feleségét.

❁

— Szerelemből nősültél, vagy pénzért?

— Egyelőre szerelemből. A pénzt csak ígérik.

❁

Lord Ramsey éjszaka megy hazafelé a londoni utcán. Hirtelen egy revolveres férfi ugrik elé:

— Pénzt vagy életet!

— Inkább életet — sóhajt a lord —, a pénzemet öregségemre gyűjtögetem.

❁

— Még mindig férjnél vagy?

— Már megint!

❁

A foxinkat elküldtem a nemzetközi kutyakiállításra! — dicsekszik a kutyatenyésztő.

— Jól tette. Legalább megtudja az a szegény, hogy kell kinéznie egy rendes foxinak.

❁

— Mit gondolsz, Helena hogyan csinálja, hogy még mindig olyan jó a híre?

— Szerintem diszkrét szeretői vannak.

❁

— Gondjai nincsenek? — kérdezi az újságíró a százéves interjúalanytól.

— Azóta nincsenek, amióta a fiam bekerült az öregek otthonába.

Nagykövetség földönkívülieknek

Az ufók híveinek egy csoportja Japánban nagykövetséget készül létesíteni földönkívüliek számára.

A Shikoku-szigeten található Kagava városban működő klub tagjai kijelentették, hogy a létesítmény akkor tölti majd be igazi szerepét, ha létrejön a várva-várt kapcsolatteremtés egy földönkívüli civilizáció és az emberiség között. Addig is, az ufók nagykövetsége ismeretterjesztő központként fog működni, ahol a földieket felvilágosítják az időnként bolygónkra látogató idegenek természetéről és szokásairól. Az ITAR-TASZSZ szerint az ufók hívei úgy tervezik, hogy a nagykövetség Shikoku-sziget egyik festői szépségű hegyének lábánál fog elhelyezkedni. Az építmény mellett leszállópályát, sőt luxusszállodát is létesítenek a földönkívüli kozmonauták számára.

A bökkenő csak az, hogy az ufó-rajongók egyelőre nem rendelkeznek a terv megvalósításához szükséges anyagiakkal. Lehet, hogy majd a földönkívüliek kisegítik őket?

Ki, kivel vigasztalódik?

Burt Reynolds a felségétől, Loni Andersontól való botrányos válása után Hollywood tavalyi szexbombájával, Sharon Stone-nal vigasztalódik majd — állítják az amerikai jövendőmondók.

A 78 éves Frank Sinatra végleg búcsút mond a show-biznisznek és átnyergel a politikai pályára: az Egyesült Államok nagykövete lesz Itáliában. Michael Jackson is hátat fordít szülőföldjének és Svájcba költözik, barátnője, Liz Taylor szomszédságába.

Whoopi Goldberg viszont — filmbéli szerepéhez, az Apácashow-hoz hasonlóan — kolostorba vonul és abbahagyja késői, ám annál sikeresebb karrierjét.

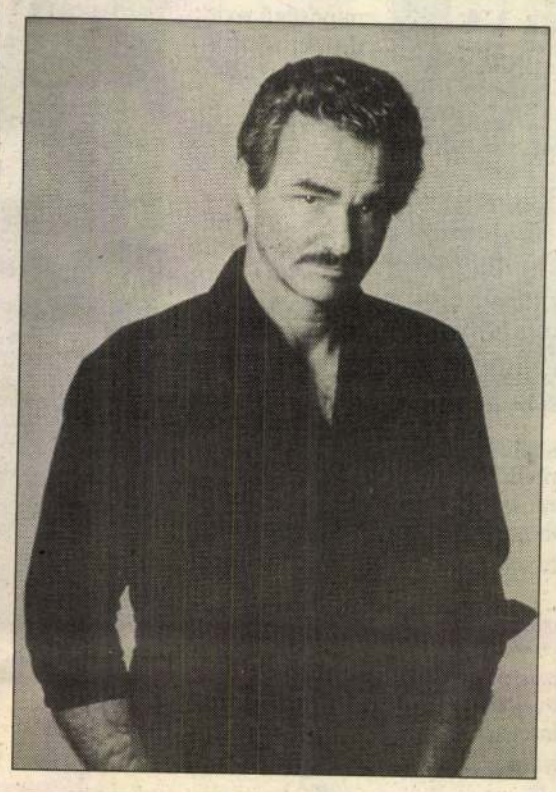

Pamela „Principal-titkait" árulja

Joan Collins, aki Alexist játssza a Denver című maratoni szappanoperában, egy botanikus kert közepén ülve dicséri a Bioflora nevű kozmetikumot, s mellesleg szerelmi élményeiről regél; Victoria Principal, a jószívű Pamela a Dallasból pedig saját, „Principal titkai" elnevezésű krémét masszírozza az arcába, közben pedig a filmszakmában szerzett tapasztalataival és a legújabb hollywoodi sztárpletykákkal szórakoztatja a nézőket. Ali McGraw, a „Love Story" főszereplőnője csipkés párnahegyeken heverészve a szerelemről elmélkedik, de az anyós iránti szeretetre is int, s még tippet is ad, hogy mit ajándékozzunk párunk drága édesanyjának: kézzel kötött pulóvert.

Amikor az amerikai „otthoni bevásárló csatorna" a Quality, Value and Convenience (QVC) nemrégiben 24 órás Tv-Butik műsort sugárzott, még hajnali négy órakor is 32 millióan nézték az adást.

— Valószínűleg ez is közrejátszott abban, hogy a múlt évben a QVC több mint egymilliárd dollár értékű árut forgalmazott. Csak egy „baj" van — mondja az üzlet egyik szervezője. — Sok szépséges női csipkefehérneműt küldenek vissza a vevők. Otthon ugyanis kiderül, hogy a valóságban a hölgyek nem mindig olyan erotikusak, mint a tv-ben bemutatott sztárok.

TITKOK ÉS VARÁZSLATOK TITKOK ÉS VARÁZSLATOK TITKOK ÉS VARÁZSLATOK TITKOK ÉS VARÁZSLATOK

A legősibb hit ma is él

Horatiustól, Pliniustól, Vergiliustól kezdve napjainkig nem tud szabadulni az emberiség attól a képzetétől, hogy boszorkányok élhetnek közöttünk. Ártó, betegséget, természeti csapást, bűnös szerelmi vágyat, istentelenséget gerjesztő asszonyok ezek (ritkábban férfiak), akiknek legismertebb összejövetele a boszorkányszombat, a sátánnak szentelt szörnyű orgia. (A híres thesszáliai boszorkányok a Holdat is le tudták hozni az égről...) Sok-sok évszázadon át dagadt a boszorkányok tetteiről szóló hiedelemtár. Minden megfoghatatlan, aggasztó jelenséget az ő nyakukba varrtak, kiderült például, hogy a boszorkánykenőcs egyféle kábítószer volt, az LSD-hez hasonlóan „utazhatott", aki élt vele. Innen a boszorkányok „repüléséről" szóló hiedelem.

Rengeteg különleges (például gyógyító) képességű, különleges érzékenységű asszonyt megkínoztak, kivégeztek, egészen az újkorig. Még Vas megyében is volt boszorkányper, Szalónakon 1653-ban elmondták a tanúk, hogyan csinálja a boszorkány a „kőesőt", azaz a jégverést.

A boszorkányság azonban ma is él! Ártó jellegét levetette, ma úgy tartják, ez egy kultusz, ősi, vagy hellén vallások maradványa, a természetvallások egyike. Középpontjában egy szarvakkal ábrázolt istenség állt, ennek feláldozása jelképezte a természet megújulását. Vagyis a kivégzett „boszorkányok" önkéntelen áldozatokká váltak a középkorban. E században Angliában többé-kevésbé újra nyíltan „működnek" a boszorkányok, ők már segítenek környezetüknek, például elősegítik a termékenységet. Újra megelevenedtek a régi boszorkánykö-zösségek kultuszai, kiderült, hogy voltak toszkanai (etruszk), szász boszorkányok is. Mostanában már rengeteg szervezetük van, szerte a világban, szokásaik rendkívül színesek. Egyes csoportok még megtartották azt az „előírást", hogy összejöveteleiken meztelenül kell részt venni, sőt páran megtartották a főpappal való időnként rituális közösülés szokását is. A „komolyabb" csoportok azonban ruhában hódolnak szenvedélyüknek. Például legnagyobb ünnepükön, a május elsejei éjszakán, a híres Walpurgis-éjjelen, amikor eljátsszák a Nagy Istennő és a zöld lombokba öltözött májuskirály nászát. Az ő egyesülésük jelképezi a természet megújulását, teszi termékennyé a földet.

„Természetesen" Magyarországon is vannak már boszorkányok! Méghozzá hivatalosan elismert vallásról van szó, ennek az egyháznak 6700 tagja van. Budapesti központjuk sokféle mágikus és szellemidéző szolgáltatással állt hívei rendelkezésére, borsos árú tanfolyamokat tartanak, kegytárgyakat árulnak — természetesen adómentesen, hiszen az egyházak nem fizetnek adót.

A Magyar Boszorkányszövetségnek erre a húzására tényleg csak egyet lehet mondani: boszorkányos!

-más

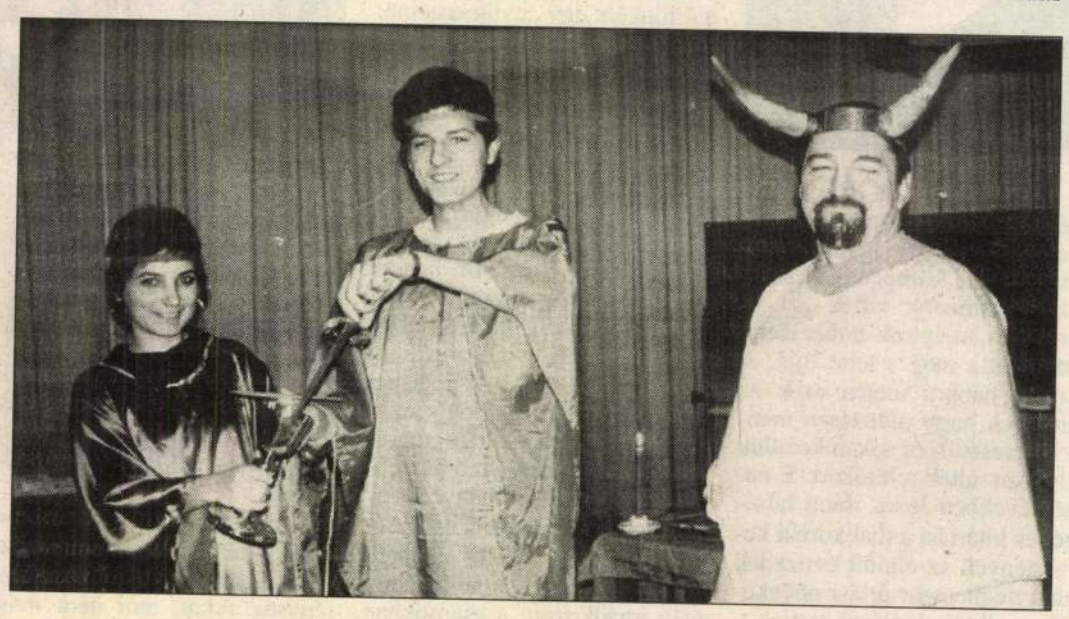

Boszorkánykellékek

Csomó Tihamér

Kiállítók
Vystavujúci autori

Almási Róbert
Balázs István
Balázsy Géza
Barczi Géza
Barta Gyula
Bott Mária
Bugyács Sándor
Csomó Tihamér
Csótó László
Darázs Rozália
Dolán György
Duncsák Attila
Ferdics Béla
Fodor Kata
Gály Kata
Gáspár Péter
Greškovič Roman
Jaksics Ferenc
Janiga József
Jankovich Imre
Kalita Gábor
Kocsis Ernő
Kopócs Tibor
Kovács Kálmán
Kovács Éva
Kovács Zsuzsa
Lábik János
Lipcsey György
Lőrincz Zsuzsa
Mag Gyula
Matuštík Munk Kyra
Nagy József
Nagy Zoltán
Rácz László
Németh Ilona
S. Fekete Zoltán
Szabó Ottó
Szentpétery Ádám
Szilva József
Szkukálek Lajos
Takács János
Takács Péter
Varga Emőke
Vavrikné Szarka Erzsébet

A SZLOVÁKIAI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRSASÁGA
ÉS A KORTÁRS MAGYAR GALÉRIA
Tisztelettel meghívja Önt és barátait
az SZMKT megalakulásának tizedik évfordulója alkalmából rendezett

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSÁRA

a dunaszerdahelyi Kortárs Magyar Galériába (Vásártér 825/8)
2000. január 21-én (péntek) 17 órára.

A kiállítást megnyitja: **Kovács Zsuzsa.**
A kiállítást méltatja: **Dr. Szabó H. Kinga** művészettörténész,
a losonci Nógrádi Galéria igazgatónője.

Támogatók:
Kulturális Minisztérium
Illyés Gyula Alapítvány
Dunaszerdahely Önkormányzata

A kiállítás megtekinthető 2000. február 29-ig hétfő–péntek 9–16.30 óráig.

SPOLOČNOSŤ MAĎARSKÝCH VÝTVARNÝCH UMELCOV SR
A GALÉRIA SÚČASNÝCH MAĎARSKÝCH UMELCOV
si Vás a Vašich priateľov dovoľuje srdečne pozvať na svoju

JUBILEJNÚ VÝSTAVU

usporiadanú pri príležitosti desiateho výročia založenia spoločnosti.

Slávnostné otvorenie výstavy:
21. januára 2000 o 17.00 hod.
v dunajskostredskej Galérii súčasných maďarských umelcov (Trhovisko 825/8)

Zaháji **Zsuzsa Kovács.**
Výstavu uvedie: **Dr. Kinga H. Szabó**, historička umenia,
riaditeľka Novohradskej galérie v Lučenci.

Sponzori:
S finančným príspevkom MK SR
Nadácia Gy. Illyésa
Mesto Dunajská Streda

Výstava potrvá do 29. februára 2000, otvorené pondelok – piatok od 9–16.30 hod.

SPOLOČNOSŤ MAĎARSKÝCH VÝTVARNÝCH UMELCOV SR
SZLOVÁKIAI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRSASÁGA
JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

nem scripto referant; qui praedeductae insinuationi nostrae parendo, qualesnam de laboribus in restaurationem antedicti oratorii requisitis nobis exhubuerint sumptuum specificationes, et respective conventiones cum fabro lignario, arcolario et vitrario Munkácsiensibus ex hic sub Nrio 1° 2° et 3° adiectis Uberius ligvet; in eius porro cognitionem, an modernum suplicantium oratorium simile sit delineationi penes representationem inclitae universitatis 3ª Februarii 779. submissae, novam et moderni et restaurandi oratorii delineationem fieri curavimus, et priorem quidem hic sub No. 4°., posteriorem vero sub No. 5° adnectimus; ex quibus itidem patet, quod modernum quidem suplicantium stramine tectum, et vetustate nimium labefactatum, ruinaeque proximum oratorium absque turri subsistat, fronti nihilominus eam in duplicis ordinis relationibus nostris inclitae universitati retulimus, campanile trium orgiarum altum aeque ruinae proximum eidem adlateratum habeatur; caeterum suplicantes intentionari ut cassato antiquo campanili novum oratorium in ea, quae sub No. 5° exhibetur forma erigatur."

Mellékelve 1. ácsköltségvetés (Georg Reitter) 162 r. frt. 51. kr., amihez járul 4 frt. a lakatosnak, 2. asztalos költségvetés, 3. üveges költségvetés, 4. a régi oratorium terve, 5. az új oratorium terve. (O. L.; Fasc. Batsak. 1780. Fons. 116. Pos. 1.)

39—40. Csomonya, ev. ref. fatemplom, majd paticstemplom.

1733. „ligneum sicut praecedens". (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.)

1778. ápr. 6. „Tekéntetes Nemes Vármegye! Fábúl épült óratoriumunk a régiség miá annyira megavult és elromladozott, hogy midőn közönséges Isteni tiszteletre szeles időben öszve gyülekezünk, tartunk gyengesége miá reánk ne szakadjon; de azon kivül is Isten kegyelmességébül miolta azon oratoriumocskánk épittetett, szépen megszaporodván helységünk, csaknem százon fele a halgatóknak kiszorul; ahozképest kedvetlen időben Isteni tiszteletre meg-nem-jelenhetünk: Instalunk azért alázatosan a Tekéntetes Nemes Vármegye előtt, méltóztasson maga uri tagjait annak revisiojára kiküldeni s alázatos instantiankat a Felséges Királyi Udvar eleiben terjeszteni..." (O. L.; Fasc. Batsak 1780. Fons 116. Pos. 1.)

1779. jan. 19. a csomonyai templom építése tárgyában kiküldött megyei bizottság jelentéséből: „ Et primo quidem medio architectorum magistri, moderni e lignis quercinis exstructi, et stramine cooperti oratorii oculatam revisionem et dimensurationem assumentes, deprehendimus illud vetustate sua et aeris intemperie suis iniuncturis admodum labefactatum, secundum adnexam sub litera A. delineationem, duas orgias et semi tertium pedem geometricum, in latitudine, quinque in longitudine, unam vero et tres pedes in altitudine, campanile autem tres orgias altum esse. Secundo: oratorii huius humillime suplicatae extensionis realem necessitatem, ex individuali 183 personarum, adultarum quippe 146. infra 15. annos 37. mentionatum oratorium frequentantium loci incolarum multi-

asseverarunt, illud nulla seu publica, seu [illegible] tione aut fraude congestum, verum e collatione egregii Josephi Hadar 100. Rf. pro praeinserti oratorii et campanilis reaedificatione conferentis partim, partim e proventu glaudinationis supra memoratarum sylvarum et introitu educilli per dominum terrestrale eum in finem communitati concessi, communi voto in reaedificationem oratorii attributum esse."

Mellékelve a régi és az építendő oratoriumok rajzai. (O. L.; Relig. Lad. Q. Fasc. 73.)

1780. okt. 11. Jelentés a csomonyai oratorium helyreállítása ügyében kiküldött megyei bizottság helyszíni szemléjéről: „Ut videlicet sumptus ad idem oratorium requisiti ad specificum reducantur, ea cum instructione exposuimus. Ut iidem de huius modi sumptibus cum idoneo artifice conveniant, nobisque praevio modo, ineundam conventio-

Csomonya. Ev. ref.

fatemplom

(Breg m.)

Donifaép.

ARGUS
CH-8030 Zürich, Telefon 01/252 49 37
Elemér Csomor
Luzerner Tagblatt
Luzern (CH)
Aufl. t. 24 695
Argus Media No. 1154
1021
30. Nov. 1983

Fotos, Ölbilder und Grafiken

Drei Künstler stellen im Zivilschutzzentrum Hitzkirch aus

HITZKIRCH – Am letzten Samstag fand sich eine beachtliche Zahl von Gästen und Freunden der Künstler zur Vernissage der Ausstellung im Zivilschutzzentrum Hitzkirch/Richensee ein. Gleich drei Künstler stellen ihre Werke einem breiteren Publikum vor.

rt. Der Ausstellungsinitiant, Bernhard Koch, begrüsste die Gästeschar, und das Familienorchester Furrer aus Retschwil verschönerte den Abend mit ländlichen Weisen. Bernhard Koch erwähnte in seiner Begrüssung, dass kurz nach der Eröffnung dieses Zivilschutzzentrums im Jahre 1972 bereits der einheimische Künstler Gottlieb Bregenzer aus Ermensee die kahlen Wände dieses Gebäudes mit seinen Zeichnungen und Gemälden verschönerte. Seither sind einige Ausstellungen gezeigt worden, welche immer guten Anklang beim Publikum fanden.

Uriel Fassbender, Restaurateur in Luzern, stellte anschliessend Leben und Werk von Elmar Elbs vor. Der Künstler stammt aus dem Vorarlberg, erlernte das Druckerhandwerk und wohnt heute in Rothenburg. Besonders in seinen Federzeichnungen zeigt sich immer wieder die Liebe zum Detail, aber auch die Aquarelle und Grafiken sind sehr fein und zart ausgearbeitet.

Bernhard Koch stellte anschliessend die beiden anderen Künstler in Form von Dialogen vor. Elemér Csomor aus Döttingen AG wurde in Budapest geboren und flüchtete 1956 in die Schweiz. Die Landschafts-, Pflanzen- und Blumendarstellungen sind in ganz kräftigen Farben gemalt. Seine Naturbeobachtungen übersetzt der Künstler im Atelier; viele Ölbilder zeigen auch eine Vielfalt von verschiedenen Farbkompositionen. Dieser Künstler stellt seine Werke erstmals einem breiten Publikum vor.

Fidel Deplazes bereichert die Ausstellung mit seinen interessanten Fotos. Der Künstler wurde im Bündner Oberland geboren und wohnt heute in Emmen. In seinen meist farbigen Bildern zeigt sich die grosse Liebe zum Detail. Gerade der Winter mit seinen Verzauberungen wie Rauhreif und Eiszapfen bieten ihm geschätzte Gelegenheiten zu eindrucksvollen Aufnahmen mit der Kamera.

Die interessante Ausstellung ist geöffnet: Samstag, 3. und 10. Dezember, Sonntag, 4. und 11. Dezember, sowie am 8. Dezember, jeweils von 14 bis 17 Uhr im Zivilschutzzentrum Hitzkirch/Richensee.

...ienstleistungen
...en

...führungen gab der
...Finanzkommission,
(CVP, Luthern).
Genugtuung Aus-
veranschlagte Ge-
(39 Millionen) um
...ttel kleiner sei als
63 Millionen). Da-
nun fertiggestellte
...ine ganz wesentli-
...ts in der Kommis-
...sich mit den weite-
...Stellen intensiv be-
betreffen den Spi-
...e seien die perso-
grosszügigen Spi-
...les erweiterten me-
...ebots. Hier sei nun
...n notwendig. Peter
noch vermehrtem
...shalten auf, und er
...n auch vor den wei-
...klaren finanzpoliti-
...ngen der Entflech-
...armassnahmen des

...Sinne äusserte sich
der Spitalkommis-
...un (LPL, Emmen).
...lem auch auf die
...ortschrittes in der
...r immer steigenden
...chen. Er plädierte
...kompromiss zwischen

Der LPL-Sprecher stellte dan
einige Fragen, die bereits in der F
nanzkommission gestellt wurde
und zu denen die LPL sobald a
möglich entsprechende Berich
und Konzepte erwartet:

– Ist ein dreijähriger Raumstopp für die kantonale Verwaltung ab 1. Januar 1985 möglich, nachdem im Zusammenhang mit dem Bezug der Büros in der Buobenmatt pro 1984 zusätzlich rund 1,3 Millionen budgetiert sind?

– Was geschieht mit dem überdotierten Personalbestand im Tiefbauamt nach Fertigstellung der N 14?

– Wie will man die sich anbahnende Lehrerarbeitslosigkeit in den Griff bekommen?

– Was kommt im Gesundheitswesen an Investitionen und Folgekosten bis 1990 auf uns zu? Wie sieht die Personal- und Zeitplanung aus?

Alois Graf wies auch bereits darauf hin, dass man bei der Einzelberatung auf einzelne «Rohrkrepierer» hinweisen werde.

CVP: In zwei Jahren 5000 Angestellte?

Urs Troxler (CVP, Sursee) begrüsste namens der CVP die klare Trennung der Konsum- und Investitionsrechnung. Bezüglich des sich wiederum abzeichnenden De-

Poch-Finanzdirektor, ich garantiere Ihnen, Sie würden den Voranschlag selbst kaum wiedererkennen.» Zur Sprache kamen etwa die Strassenbaukredite, die gänzlich gestrichen werden sollten. Zuoberst auf der Ausgabenseite stünde bei der Poch das Umweltschutzdepartement. Die Poch plädierte für Ablehnung.

SP: Falsche Prioritäten

Das Budget entspricht auch nicht den Vorstellungen der SP. Es würden falsche Schwerpunkte und Prioritäten gesetzt, stellte Hans Stocker (SP, Luzern) fest. Ausgelöst werde dies durch die «blinde Sparhysterie», die im «bürgerlichen» Bern ausgelöst werde. Dabei gäbe es verschiedene willkommene Einnahmequellen (Banksteuer, Autobahnvignette, Schwerverkehrsabgabe usw.). Der Kanton müsse sich nun mit einem Minimum herumschlagen. Zudem müssten im Kanton Luzern noch vermehrt Steuern nach der wirtschaftlichen Leistungsfähigkeit erhoben werden und auf unsoziale

Csomor Katalin

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1983 MÁJ 2 5
PEDAGÓGUSOK LAPJA

1021

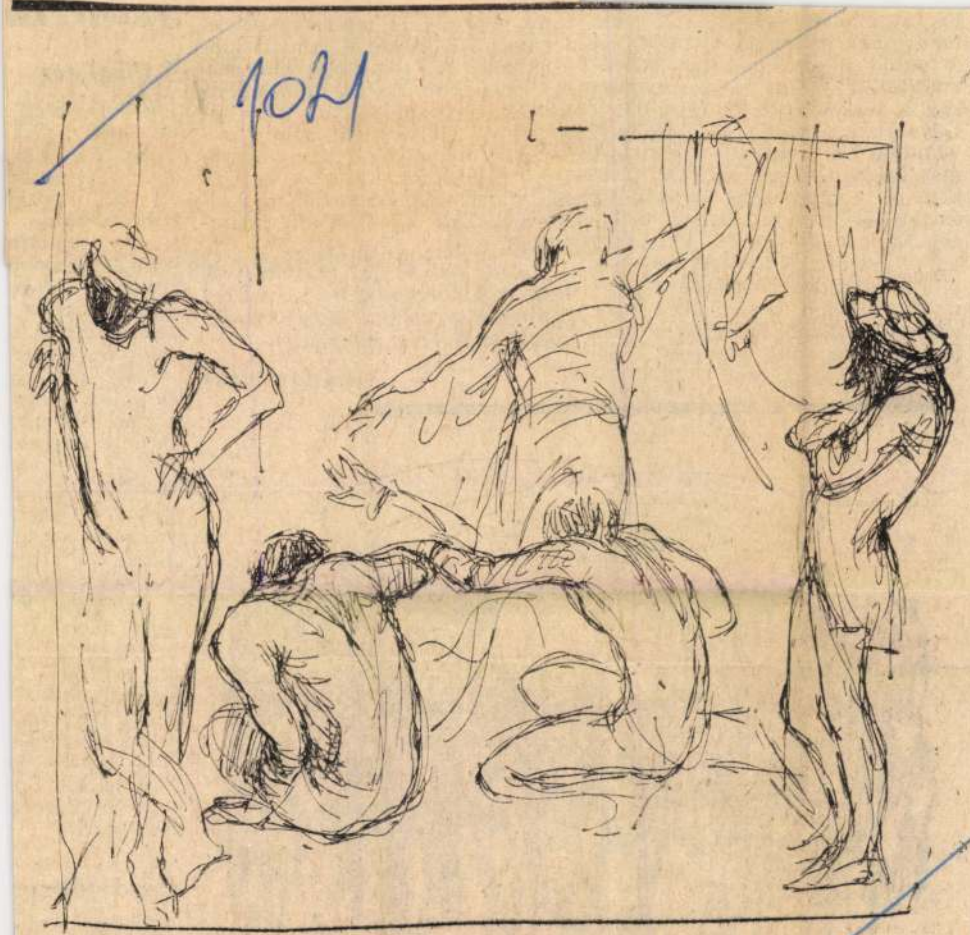

Csomor Katalin, a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola testőművész tanára legújabb tárlatával, mely május 5-től 19-ig volt nyitva, Győrött, a Képcsarnok Vállalat bemutató termében jelentkezett. A kiállított képek mind szuggesztív témáikkal, mind varázslatos színkezelésükkel kivételes tetszést arattak. Itt Az ismeretlen ember legendája című sorozat egyik részletének vázlata látható.

lők, az ellenőrzőkönyvet aláírják, tehát tudhatják, hogy mit érdemel a tanuló a jegyei alapján. A feladatlapokra adott jegy is csupán egy a félévi jegyek sorozatában. Úgy látszik, időről időre elő kell vennünk a legfontosabb dokumentumokat, s ha elővettük, időnként el is kell azokat olvasni. Az osztályzás folyamatában a pedagógusnak nagyon sok tényezőre kell figyelnie. Különben úgy jár, mint a példabeszédünkben szereplő, valóban létező, meg nem nevezett kolléga. Félévkor a rossz jegyek sorát adta, indokolatlanul. Valójában ő az, aki osztályzásKinek volt ez jó? Senkinek. A tanárnak különösen nem, hisz azt bizonyította, hogy évközi osztályzatait nem veszi komolyan.

Kovács József

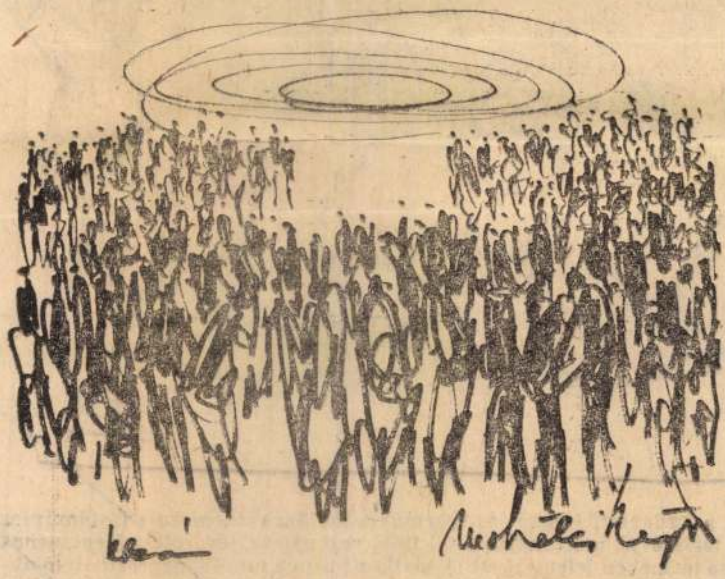

Mohácsi Regős Ferenc: Utcán

lemenye szerint volna. És egyál azok a tanítás- gas szféráitól, a Amit ő tesz, az

Az ő szaktárg nyegesek. Elism néhány tantárg külözhetetlen, a általuk az ő sz kerülhessenek

Persze, pers gusok is csiná „szent tűz" egy

A véleménye és meglepődik, egyet nem érte kor morózus le san mosolyog. E szélyes hangul letben tartsák. kedve, kioktatj húsz-harminc é ő az okos. Ebb feljebbvalójával eilenkezett.

A másodhege

Primás akko valami csoda t meg hozzá a Játszani csak kottából tud, az ütemet. Il erélyes: jaj an

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom Megyei Dolgozók Lapja

1966 APR 15

1021

1966. április 15(p...

A művészet önzetlen hive

— A nyáron kint voltam a művésztelepen. Sokat időztem közöttük, rengeteget beszélgettem velük. Hogy én mennyit épültem, gyarapodtam, azt nem tudom elmondani! Pedig látja, volt elég időm, hogy élettapasztalatot szerezzek, két esztendeje már nyugdíjban vagyok...

Csomor György a volt bakonybánki iskolaigazgató most Oroszlányban él. Én is ott beszéltem vele, a városi tanács kiállítási termében, ahol április 2-től 15-ig hat budapesti festőművész képeit tekintheti meg az érdeklődő közönség. A nyugdíjas iskolaigazgató reggeltől estig minden nap ott található a tárlaton. Útbaigazít, propagál, a művészekről beszél, a képeket mutatja be, kit mi érdekel. Mindezt önzetlenül, egyelten fillér ellenszolgáltatás nélkül teszi.

Reggel háromnegyed 9 van, most éppen az Arany János általános iskola tanulói nézik végig a tárlatot, Závory Zoltán festőművész-tanár irányításával. A gyerekeknek önálló ítéletet kell alkotniok. Ki kell választaniuk a nekik legjobban tetsző képet, leírni mi tetszett rajta és miért. Az ötödik A osztály tanulói nem állnak könnyű feladat előtt.

Az igazgató bácsi, a gyerekek barátja azonban segít nekik. Annál is inkább, mert Závory Zoltán elbúcsúzik tőle:

— Gyuri bátyám, légy szíves, ügyelj a kicsikre, nekem tanácskozásra kell mennem. Fél tízre jön értük a hivatalsegéd...

— Hogyne vigyáznék, örömmel! Csak menjél, nyugodtan rám bízhatod őket.

Csomor György átveszi a „parancsnokságot", a nyugdíjas igazgató újra „gyakorol". Igaz, történelem és földrajz szakos volt, de a színeknek is értője, a hat festőnek is tisztelője, sok olyant tud a gyerekeknek mondani, amit ők még nem tudnak „kiolvasni" a képekből.

Lampert András, Miskolci Emma, Sárkány Lóránd, Perez Jenő József, Koleszár György és Lázár Pál, a hat budapesti művész talán nem is sejti, hogy a nyugdíjas igazgató két héten keresztül értük is, művészetükért is, a közönségért is fáradozik. Az oroszlányiak azonban bizonyára értékelni fogják Gyuri bácsi önzetlen szolgálatát, művészet iránti tiszteletét.

— al —

1966. április 15. péntek

Tornázzunk

A tavasz beköszöntével meglepődve tapasztaljuk, hogy a téli,, kényelmesebb élet felesleges kilókat eredményezett. Itt az ideje tehát a friss mozgásnak, a kevesebb kalóriát tartalmazó étkezésnek, de leginkább: a tornának. A gyakorlatok megmozgatnak minden izmot, s ha következetesen, naponta csak öt-tíz percet áldozunk e tornagyakorlatokra, az eredményt két-három hét múlva már tapasztalhatjuk.

Első gyakorlat. A derék- és csípőizmokat mozgatja meg. Kezünket a tarkónkra helyezve, merev derékkal és lábbal, néhányszor előre hajlítjuk törzsünket. E gyakorlatot folytatásaként kezünket csípőre téve, mélyen lehajolva törzskörzést végzünk.

Második gyakorlat. Az egész test ruganyosságát szolgálja. Előrehajolva lendítsük karunkat mélyen a földig, s érintsük meg a jobb kezünkkel a bal bokát. Lassan felegyenesedve, ismételjük meg a gyakorlatot, egyre gyorsítva a hajlongó mozgás ritmusát.

Harmadik gyakorlat. A hátizmokat erősíti, ha előrehajolva, egyenes derékkal karjainkat kétoldalt kinyújtjuk, majd keresztben zárjuk. Ezt a gyakorlatot nyitott ablaknál hesodhat az, aki nyújtott lábbal, merev térddel tud felemelni a földről valamilyen tárgyat. Eláruljuk, hogy ez nem mindenkinek sikerül, főként nem első alkalommal.

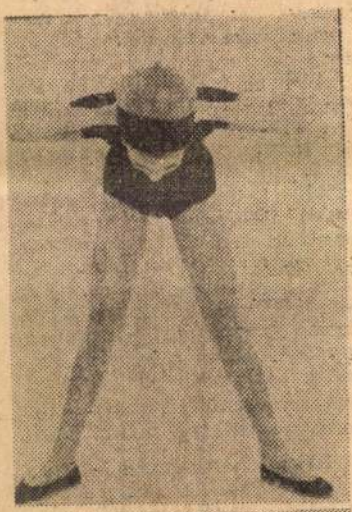

Csomor Lajos, népi iparművek

PULIMINTA, MACSKATALP

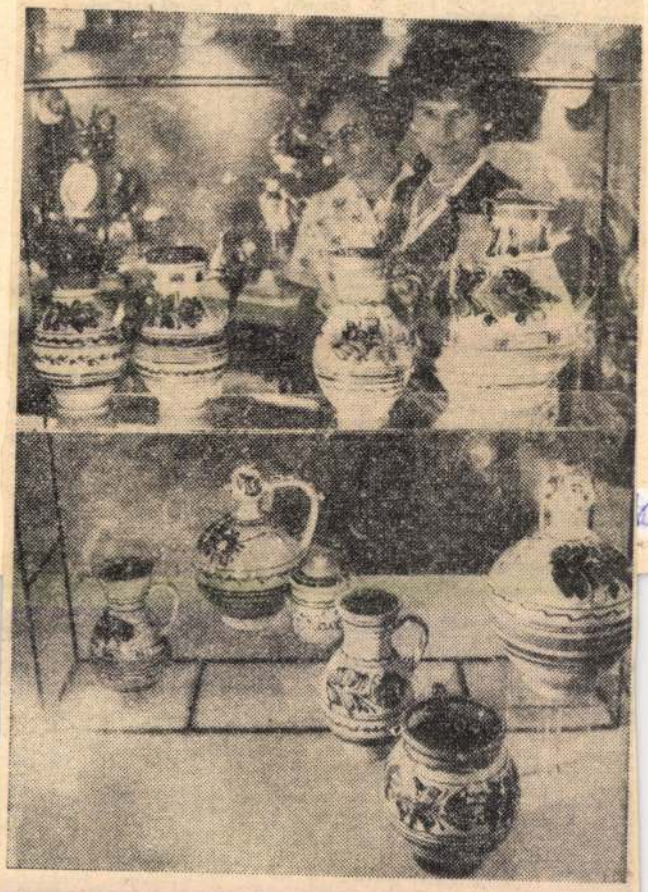

Ma délelőtt 11 órakor a Fővárosi Művelődési Házban mezőtúri fazekasok kiállítása nyílt meg a Körteremben. Mázas csurgatott és máztalan, úgynevezett vászonedényeket tekinthetnek meg az érdeklődők augusztus 31-ig. Az érdekes, *holdas, macskatalpas* és *pulimintás* motívumokkal ékesített, a múlt hagyományait mintázataiban feleleventő kerámiák és edények a Mezőtúri Fazekasok Háziipari Szövetkezetének alkotóközösségét dicsérik.

Az alkotó közösség tagjai munkáikat írókával díszítették és a Mezőtúrról származó díszítőelemeken kívül *erdélyi, székely és szász*, továbbá a *kárpátaljai* kultányérok ősi jelrendszerét követő motívumokkal is kiegészítették.

— Sárköz, Heves megye, Matyóföld és Hódmezővásárhely után most ötödik alkalommal adunk helyet tájegységi bemutatónak — mondja *Markovits Zsuzsa* igazgatóhelyettes. A kiállítás egy tehetséges alkotóközösség munkásságát igyekszik *teljes körűen bemutatni*, és stílusosan kiegészíteni emeleti kiállítótermünkben rendezett másik bemutatónkkal, *Csomor Lajos* és *Kocsi Márta*, a Népművészet Ifjú Mestereinek népi bútormustrájával. Mindkét rendezvényünk tükrözi: a múlt hagyományait felhasználva modern, a mának, a ma emberének szóló használati tárgyakat lehet készíteni.

(pálffy)

(pálffy Esti 12 augusztus 18.

helybádogosokat, üvegműveseket (fényreklámok gyártásához), ács-állványozókat neonberendezések szereléséhez kapcsolódó tető feletti kiduső és függesztett állványok építésére, bontására. Jelentkezés a vállalat neongyáregységében, személyesen: VII., Szövetség u. 37. vagy telefonon: 423-589.

Belvárosi nagykereskedelmi vállalat felvesz gyakorlattal rendelkező titkárnőt igazgató mellé. Jelentkezni lehet: 185-367 telefonszámon.

Fővárosi Vegyesipari Szolgáltató Vállalat felvételre keres közvetlen lakossági lakáskarbantartó munkára kőműveseket, festőket, víz-, gázszerelőket, burkolókat, tetőfedőket. Alkalmazunk még ipari és építőipari szakmákhoz, valamint raktárba és szállításra betanított munkásokat. Jelentkezés személyesen: IX., Lenhossék u. 18. vagy telefonon: 336-950.

Fővárosi Vegyesipari Szolgáltató Vállalat felvételre keres szállítási előadót szakvizsgával és lehetőleg középiskolai végzettséggel. Keresünk még középfokú végzettséggel anyaggazdálkodót, továbbá gép-gyorsírót, gépelni tudó adminisztrátort, kalkulátorokat, SZTK-ügyintézőt. Jelentkezés személyesen: IX., Lenhossék u. 18. vagy telefonon: 336-950, személyzeti osztályon.

kezelőt. Érdeklődni lehet: KÉV-Metró személyzeti osztály, Bp. XII., Böszörményi út 20—22. Tel.: 159-675.

Szállító- és rakodómunkásokat jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk törökbálinti és budaörsi munkahelyeinken. • Munkásszállást kívánságra biztosítunk. Jelentkezés: Törökbálint, Depo II. Autóker, cseh-lengyel reláció, 21. sz. Volán Vállalat kirendeltsége. (Autóker porta mellett) vagy Budapest X., Újhegyi u. 7. sz. alatt.

Az AFIT II. sz. Autójavító Vállalat 12. sz. üzeme felvételt hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: udvari segédmunkás, takarítónő (délutános műszak), nyugdíjas öltözőőr (2 műszak). Jelentkezés személyesen vagy telefonon az üzem vezetőjénél. **Cím:** Budapest XIII., Révész utca 1—5. **Telefon:** 291-012.

Az AFIT II. sz. Autójavító Vállalat 6. sz. üzeme felvételt hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: energetikus, asztalos, géplakatos, szerkezeti lakatos, szobafestő és mázoló, kőműves, villanyszerelő, segédmunkás, épületgépész, adminisztrátor, raktári kiadó. Jelentkezés személyesen vagy telefonon az üzem vezetőjénél. **Cím:** Bp. XIII., Petneházy u. **fon:** 209-824.

három műszakos), műtősnői (szülészet), műtőssegédi (sebészet), laboratóriumi, kórszövettani asszisztensi, gépírni tudó ea. adminisztrátori, szülésznői (két és három műszakos), takarítónői (egy és két műszakos) állásokra. Élelmezési osztály keres szakácsokat, cukrászokat, konyhai kisegítőket. II., Tárogató út 84., belgyógyászati és pulmonológiai osztály felvételt hirdet általános ápolónővéri, gazdasági nővéri és takarítónői állásokra. Indokolt esetben a nővérszállón férőhelyet biztosítunk. Jelentkezés a kórházvezető főnővérnél.

Televízió termelési igazgatósága felvételre keres **férfi és női munkaerőt öltöztetői munkakörbe.** Szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők és varrni tudók előnyben. Jelentkezés a 128-299 számon.

Szerszámmarást felveszünk. MEKOFÉM Isz, Bp. VIII., Kőris u. 27. Tel.: 132-002.

Szerszámgép-felújításban jártas géplakatos szakmunkást tmk-ba felveszünk. MEKOFÉM Isz, Bp. VIII., Kőris u. 27. Tel.: 132-002.

Szerszámkészítő szakmunkásokat keresünk felvételre 5 év feletti gyakorlattal. MEKOFÉM

A lakóte

konténeres MÉH-átvev

a papír- és textilhul

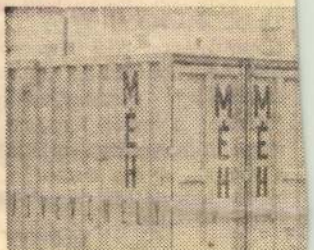

ARGUS
DOKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich Telefon 01 252 49 37

Vaterland
Luzern (CH)
Aufl.t.56 398

1021 5. April 1982

CSOMOR, SUSAN

Susan Herrmann-Csomor stellt im Gemeindehaus Buchrain Gemälde, Aquarelle und Zeichnungen aus; hier in der Bibliothek ihre beiden Zeichnungen (Tusche) «Mutter und Kind». *(Bild Christof Merki)*

Susan Csomor stellt in Buchrain aus

Die Liebe zur Heimat entdeckt

Noch bis zum 1. Mai stellt die gebürtige Ungarin Susan Herrmann-Csomor im Gemeindehaus und in der Post ihres Heimatortes, Buchrain, Oelgemälde, Zeichnungen und Aquarelle aus. Zu ihren Tuschzeichnungen der Gegend um Buchrain – entstanden in den letzten zwei Jahren – meinte sie: «Diese Serie hat mich die Liebe zur Heimat entdecken lassen.»

ChM. Die Familie Csomor floh 1956 aus Ungarn; Susan (damals zehn Jahre alt) hat dieses einschneidende Erlebnis zwei Jahre später in einer eindrücklichen Zeichnung dargestellt. Auch die anderen, im Gemeindehaus Buchrain aufgehängten Kindheitsbilder lassen ihr früh entdecktes Talent erkennen und gewähren einen Ueber-, manchmal sogar einen tiefen Einblick in ihre künstlerische Entwicklung. Aus diesen frühen Bildern, die vor und während des Studiums an der Kunstgewerbeschule Luzern entstanden sind, springt einem jene Lebenshaltung ins Auge, die bis heute fast allen Werken der Malerin zu Grunde liegt: eine ungarische Lebensbejahung und ein unbändiger Lebensmut.

In der Bibliothek des Gemeindehauses hat die seit etlichen Jahren in Perlen wohnende Künstlerin Bilder plaziert, die für ihre Verbundenheit mit der Musik sprechen (ihre Mutter war Musikpädagogin). So hat sie an den Musikfestwochen jeweils Dirigenten und Solisten (Penderecki, Karajan, Solti, Hubert Harry) portraitiert und ihre Werke signieren lassen. Sie zeigt den Dirigenten zum Beispiel in einigen typischen Haltungen; die Musik schwingt dabei auf dem Bild in runden Linien mit. Die Künstlerin plant, in etwa zwei Jahre ein Buch herauszugeben, in dem ihre Musikfestwochen-Zeichnungen zusammengefasst sein werden.

In der Post schliesslich sind (sinnigerweise) Susan Csomors Briefmarkenserien zu sehen – ungarische Trachten auf Europa-Marken. Die Ausstellung in der Bibliothek ist am Donnerstagabend und am Samstagmittag geöffnet, jene in der Post während der Schalterstunden.

Leasing-Ange
Renault 18 Break Fr. 270.—* pr
Renault 18 GTX Break Fr. 3
pro Monat
*plus Versicherung und Verkehr
Renault hat die Aufgabe g
Verbindung von eleganter
Funktionalität ist beim Ren
gelungen. Es gibt ihn als B
1650 cm³ und 2-Liter-Moto
mit 2-Liter-Triebwerk. Ausse
Aufg
Re
82.1.226.18.4d
Renault 18: 4 Motorisierungen, Benzin oder Diesel, Break oder Limousin

6

7

8

értük el. Ez az alaprajzi rendszer rendkívül tömör, széles épülettömeget eredményez, melyben energiatakarékosan, természetes szellőzés és megvilágítás biztosításával (belső udvarok és felülvilágítók) elhelyezhetők mind a közepes, mind a nagyobb méretű összevont terek.

Az épület képzőművészeti alkotásokkal való gazdagításában a főszerepet nem „hivatásos" művészek viszik, hanem Boros Ilona tanárnő vezetésével maga a tanuló ifjúság (batikok, falikép stb.). Az épület előtti plasztika Nagy Kristóf szobrász, a könyvtárban elhelyezett pedig Kereskes Ferenc szobrász alkotása.

Az épület kialakítása kívül-belül rendkívül egyszerű. Külső megjelenésében meghatározó a téglaburkolat, belsőkben pedig az a meghökkentően tiszta, áttekinthető téralakítás, melyet a belső udvarok és felülvilágítók adta fényhatás eredményez. Léptékében alkalmazkodik környezetéhez.

A szerkezeti kialakítás a helyi lehetőségeket figyelembe vevő, részben iparosított megoldás. Az épület vasbeton pilléralapozással épült, fejlesztett UNIVÁZ tartószerkezettel, 7,20 × 7,20 m pillértengelymérettel, kettős vasbeton tartógerendákkal, vakolatmentes födémpallókkal. A homlokzati parapetfalak, illetve attika hagyományos szerkezetű falazatok mezőtúri téglaburkolattal. Az összes nyílászáró szerkezet fából készült, az egyesített szárnyú ablakok 1,20 m tengelymérettel, bármely függőleges közbenső csomópontnál lehetővé téve a válaszfalcsatlakozást. A belső udvarok körüli üvegfalak Hungaropan üvegezésűek. Az emeleti közlekedő felett „hernyó" felülvilágító Wema bordás acélszerkezettel készült Hungaropan üvegfelülettel (az alsó üvegréteg drótbetétes). A padlóburkolat nagyrészt PVC, a vizes helyiségekben mettlachi.

A fűtést a teljes intézményegyüttes ellátására kialakított olajtüzelésű központi kazánházból táplált melegvíz-fűtés biztosítja.

Befejezésül ki kell emelni az építés közbeni kiváló kapcsolatokat intézmények és személyek között, a megértő megrendelői, beruházói, illetve kivitelezői magatartást és lelkes segítséget, amelyet a helyi tanács, annak elnöke és a helyi pedagógusok részéről tapasztaltunk. Az épület születése pillanatától kezdve szinte az épület befejezéséig formálták, alakították, gazdagították azt az alapgondolatot, amelyet mi — a szerzők — tervünkben próbáltunk megfogalmazni.

Természetesen ezzel az épülettel még csak az első lépést tettük meg. Meggyőződésünk, hogy az egész terv megvalósítása esetén az intézményegyüttes valóban oktatási, nevelési, művelődési, közösségi szabadidő- és sportközpontja lesz Kecelnek.

Ebben a meggyőződésünkben erősítettek meg bennünket azok a hazai szakmai fórumok, ahol az építészek mellett a társadalomtudományok képviselőivel együtt vitattuk meg a tervet, valamint az a nemzetközi tanácskozás (UIA Nevelési és Művelődési Létesítmények Bizottsága athéni ülése — 1976), ahol a terveket a Nemzetközi Előkészítő Bizottság döntése alapján bemutattuk.

J. L.

9

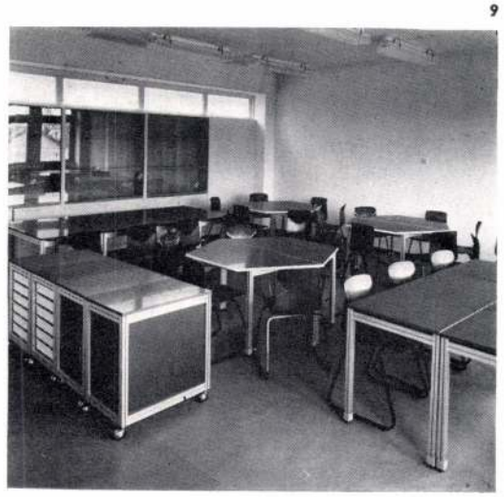

1

1. Utcai homlokzat
2. Helyszínrajz
3. Földszinti alaprajz
   1. Szélfogó 2. Kapusfülke 3. Kapcsolótér 4. Zsibongó 5. Tanterem 6. Napközisterem 7. Könyvtár 8. Úttörőszoba 9. Műhely 10. Műhelyraktár 11. Tornaterem 12. Tornaszertár 13. Orvosi rendelő 14. Előtér 15. Öltöző 16. Mosdó-zuhanyozó 17. W. C. 18. Takarítószer-raktár 19. Pissoire 20. Pihenő 21. Folyosó 22. Átvevő 23. Gazdasági iroda 24. Göngyölegraktár 25. Kézikamra 26. Szárazáruraktár 27. Zöldségraktár 28. Zöldségelőkészítő 29. Tojásmosó 30. Húselőkészítő 31. Főzőkonyha 32. Feketemosogató 33. Teakonyha 34. Tálaló 35. Fehérmosogató 36. Átadó 37. Kazánház 38. Pihenő 39. Széntároló 40. Hulladéktároló
4. Belső kép az auláról a főbejárat felé tekintve
5. Az aula részlete a lépcső és a díszudvar felé nézve
6. I. emeleti alaprajz
   1. Pihenő 2. Zsibongó 3. Tanterem 4. Igazgatói iroda 5. Igazgatóhelyettesi iroda 6. Nevelői szoba 7. Előtér 8. W. C. 9. Pissoire
7. A—A metszet
8. II. emeleti alaprajz
   1. Pihenő 2. Zsibongó 3. Tanterem 4. Természettudományi előadó 5. Természettudományi szertár 6. Előkészítő 7. Általános szertár 8. Biológiai szertár 9. Előtér 10. W. C. 11. Pissoire
9. B—B metszet

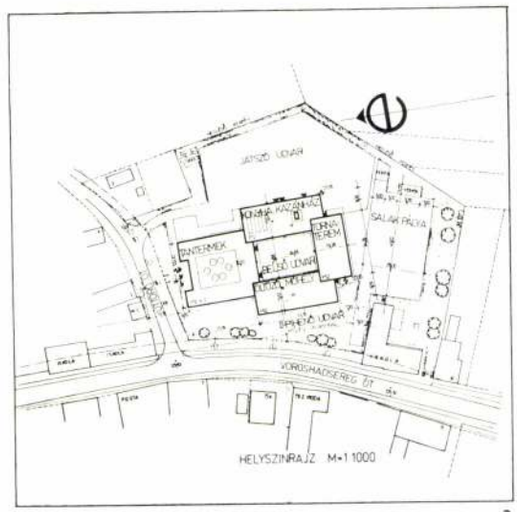

2

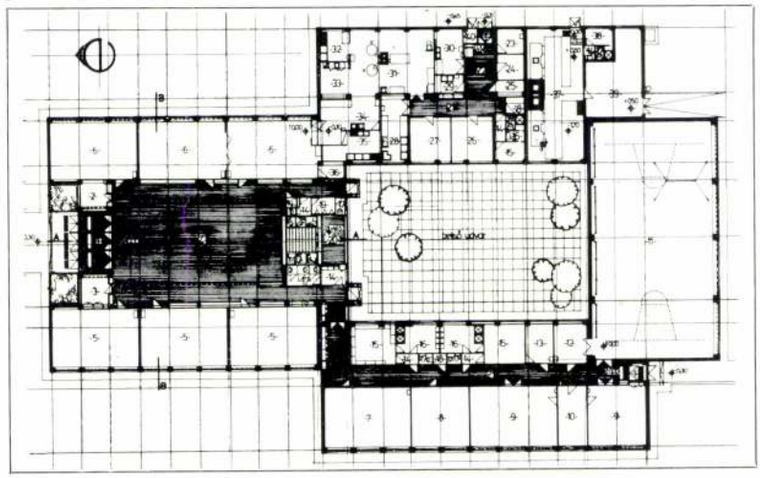

3

12 tantermes általános iskola, Újfehértó

Építész: Csomós Jánosné (NYÍRTERV)

Építész munkatárs: Kulcsár Attiláné; szerkezettervezők: Veress Menyhért, Molnár Imre; gépésztervezők: Kujbus István, Nagylucskay László; elektromos tervező: Csomós János; kivitelező: Mezőgazdasági Építőipari Közös Vállalat Nyíregyháza; beruházó: NYÍRBER; beépített bruttó terület: 3052 m²; építési nettó költség: 13 511 eFt; építési összköltség: 16 695 eFt; teljes beruházási költség: 19 064 eFt; fajlagos nettó költség: 4430 Ft/m²; fajlagos bruttó költség: 6250 Ft/m²

A létesítmény a nagyközség központjához közeli — földszintes családi házakkal beépített — lakóterületen, egy részben üresen álló saroktelken valósult meg, a rendezési tervben előírtak szerint.

A tervezési feladat legfontosabb követelménye a vonatkozó szabványok meghatározta minimális területi értékek betartásával, a legalacsonyabb bekerülési értékből olyan gazdaságos épület létrehozása, mely az iskolai funkció jó ellátása mellett, esztétikus és szép környezetet biztosít mind a tanulóknak, mind a nevelőknek.

Az alkalmazott építéstechnológia hagyományos. A betervezett anyagok, szerkezetek mindezeknek megfelelően nagyobb részt szokványosak, s ezért olcsók.

A kiviteli munka minősége az átlagot meghaladja.

A létesítmény háromszintes oktatási szárnyát egy központi aulát körbefogó galériára szervezett tantermek és ezek kiszolgálóhelyiségei képezik, amit a díszudvar köré csoportosított gazdasági (600 adagos főzőkonyha, kazánház) és szociális helyiségeket magábafoglaló két földszintes épülettömeget összekötő tornaterem zár le. Ez az épületkialakítás biztosította a létesítményen belüli funkciók szükséges szétválását és egyben jó tömegű épület kialakítását.

Az oktatási szárny központjában tervezett, műanyag kupolákkal megvilágított aula menynyezetének falburkolatával összhangban a lépcső- és mellvédkorlátok, virágtartók is faburkolattal készültek.

Az aulát több célra is ki tudják használni, s ezt segíti elő a tengelybe állított lépcső, valamint a főbejárattal és a díszudvarral való funkcionális és vizuális kapcsolatkialakítás.

Cs. J.-né

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 AUG 14
MAGYAR IFJÚSÁG

1021 Csomor Katalin

CSOMOR KATALIN: TANULMÁNY

FORRÁS

HOW
T

aresti „Constantin
ukarest 1970 című
kitünő — és na-
nek táncosaival és
eg a nézőket, ha-
magyarul konfe-
s a prózai jelene-
ünkön: jelenet az
evüképből.

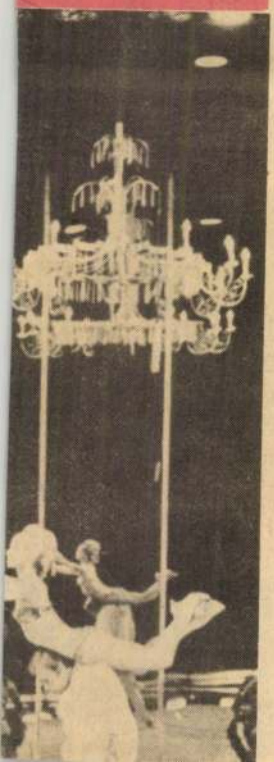

ILDIKÓ

1 EGY PERCES INTERJÚ

Újsághír: Pongor Ildikó, az Állami Balett Intézet nyolcadik évfolyamos növendéke a várnai nemzetközi táncfesztiválon, az ifjúsági kategóriában, harmadik díjat nyert.

Kimentem elé a Ferihegyi repülőtérre, hogy élményeiről, a versenyről kikérdezzem. Nagy, fehér kalap, kerek szemüveg, kezében a budapesti balettbarátok rózsacsokra. Fáradt.

— Mikor lehetne egy interjút?

— Nem tudom...

További érdeklődésre megtudom: utazik Zamárdiba.

Rendhagyó interjú a balatoni gyorson. Végre lekerül az órási szemüveg. Barna szem, átható tekintet...

— Számított a sikere?

— Ilyen nagyra nem. Nagyon boldog vagyok.

— Hogyan kerül egy nyolcadik év-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 19

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Csomor Katalin

1021

Balatoni hangulat

Csomor Katalin rajza

évek óta fárad
lenöt, húsz va
luszonöt éve a
én dolgozó pe
nűvelődésügyi
gárdajelvénnyel
kétezer, illetve
forinttal jutaln
keretgazdálkodá
lehetőséget.

Hatvannégy
lenleg a törzsg

Mindenk

A hatvannégy közül az egyik *Sasvári József*, a nagyiváni általános iskola igazgatója. Ő egyben a községi párttitkár is. A községben 1948 óta dolgozik, hárómesztendős

mondja Sasvári József. — Szinte természetes, hogy sok tanítványunknak már a szüleit is én tanítottam. De emellett hat olyan kartársam is van, akiknek én voltam a tanítója. Amióta itt dolgozom,

Havi húsz forintért

Az előrelátás nem veleszületett tulajdonsága az embernek. Kifejlesztéséhez éppúgy hozzájárulhat a pedagógus, mint az írni-olvasni tudás elsajátításához. A pedagógusok tehát jó úgy szolgálatában vet-

ben fizetett ki baleseti kártérítést és rendkívüli segélyt.

A vidéki pedagógusok — arányszámukhoz képest — a pestieknél jóval nagyobb mértékben vesznek részt a biztosítási és önsegélyező csopor-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

M068 652 7

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Csomor Katalin

1021

Csomor Katalin:
Öregasszony

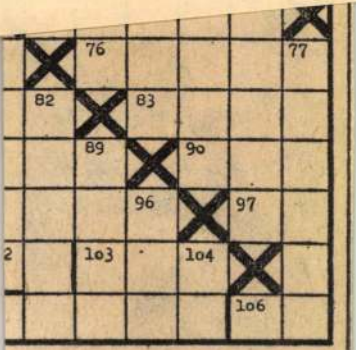

A Pedagógusok Lapja 1962. agusztus 18-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Báthori Mária; Kallós Ede; István király; Névtelen hősök; Sarolta.

A helyes megfejtők közül jutalomban részesülnek: **Csőgör Gézáné**, Nemesvámos; **Jusztusz Ferencné**, Nagyvarsány; **Kiss Tibor**, Győr; **Kőszegi Lászlóné**, Kőrösla-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Csomor Katalin

1021

Csomor Katalin:
Leányportré

Csomor
Katalin

— Szerintem ...

— Fogadjunk!

Vége lett a történelemórának. A fiúk egyenként szálltak ki a teremből. Pécsi tanár úr — diáknyelven Kuglifej — magához intette Rozogát.

— Gratulálok, Rozoga!

— Köszönöm, tanár úr!

— Szépen szerepeltetek. Öröm volt nézni.

— Én meg annak örülök, hogy a tanár úr is eljött.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csomor Katalin

IFJÚ KOMMUNISTA

1021

Csomor Katalin: TANULMÁNY

Hogy több mint egy éve r
volt klubnap a hídműhelyt
hogy két taggyűlés között szi
megszűnik a KISZ, hogy beí
autóbuszkirándulások marad
el a fiatalok jelentkezése eller
—, mindez nem hozza ki a sor
ból a Hídgyár KISZ bizottsá
Az érdektelenség okát, a hibát a
tagokban keresik, csak olyanok-
kal kívánnak együtt dolgozni,
akik minden körülmények között
kitartanak az alapszervezet mel-
lett. Azt elérték, hogy a tagdíj-
fizetés 60 százalékról 90 százalék-
ra „javult", de hogy a KISZ-ve-
zetőség egyre népszerűtlenebb,
azt eközben nem veszik észre.

A jószándék sem menti ezt a
félresikerült akciót. A „nehéz"
emberektől való megszabadulás
idegen a KISZ ténykedésétől. Az-
zal még sehol és semmit nem ol-
dottak meg, hogy kevesebben let-
tek. Az ifjúsági szervezeteknek
mindenütt csak egy törvénye lé-
het — s ez a hídgyáriakra nézve
is kötelező — minden erejükkel
a fiatalok megnyerésén és nem
elvesztésén kell fáradozniuk.

K. E.

masnol termek letiek beloluk,
ahol most twisztelnek a nyurga
majom-mozdulatokkal hadonászn
s nem értik keserűségünket, bo
de folytatják, amit mi abba sem
tépelődés nélkül, mindent a mai
élünk, a változások rajongói,
örökös változásban változatlan,

megízleltünk mi mindenféle idő

Elnehezedtünk, mint kicsapódott
de újra fel is oldódtunk egy jele
elképzeléseinkkel találkozunk az
s egy suhanc-kori barát szobrá
sikertelenségünk üres telkeinél
nem feledteti a bodzaillat, csev
türelmetlenek vagyunk a suhan
de a lábunkban érezzük a gyalog
szeretjük az üveg-falakat,
melyek a csillagokat a szoba p
de szeretnénk hallani gyerekkori
örülünk, hogy elvonultak innen
de szomorú dolog az emberek sz
hétköznapok alá rejtett álmokért
mert mindez s minden, minden a
itt az idő és mi leszünk a férfia
öregekre és fiatalokra egyaránt ü
s nekünk forradalom az érzékel

Csomor Katalin

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 MÁR

IFJÚ KOMMUNISTA

1021

Csomor Katalin:

GONDOLKODÓ

II

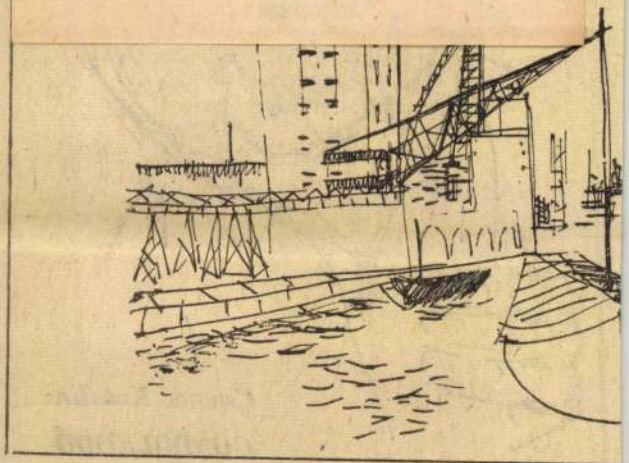

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 APR 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Csomor Katalin

Csomor Katalin:
Az első vonal

kesedése [illegible]
valamennyi osztály közösségére — mondja *Vigassy György*, a III/a osztályfőnöke, az iskola szakszervezeti bizottságának

égzett munka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 DEC 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Csomor Katalin tanár

1029

Lengyelországi képek

A lengyel—magyar barátság szép megnyilvánulása volt az a tárlat, melyet november 29-én nyitott meg a Lengyel Kultúra kiállítási termében *Cecylia Jarosinska* igazgatónő.

Szczecin képzőművészeti liceuma még az elmúlt tanév végén

Csomor Katalin rajza

meghívta a *budapesti képző- és iparművészeti szakközépiskolát* az általa szervezett nemzetközi művésztáborba. A szíves felkérésre két tanár, *Csomor Katalin* és *Szalai Zoltán*, valamint két diák, *Péter Anna* és *Palkó Tibor* vettek részt a sok művészi élményt nyújtó műhely munkájában.

A most megnyílt kamarakiállítás bizonyítja, hogy milyen gazdag „zsákmánnyal" tértek haza három hét múltán. Szalai Zoltán és Palkó Tibor festményei finom színeikkel a tengerparti táj lírai hangulatát érzékeltetik hatásosan. Csomor Katalin akvarelljei pedig a helyzeteket és alakokat egyaránt megelevenítő erejükkel ragadják meg figyelmünket. Hármójuk „anyagát" szebbnél szebb „kivágásokkal" gazdagítja Péter Anna, akinek a fényképezőgép volt a művészi kifejezőeszköze.

f. a.

eredményt elért megyék (tóváros) részére hatalmas összegű díjakat ajánlott föl. A legjobb módszereket alkalmazó és azokat széles körben terjesztő közművelődési intézmények, iskolák, vállalatok, felsőoktatási intézmények részére pedig külön díjakat adományoz. Ezek odaítéléséről 1977. decemberében döntenek. Az értékelés részletes szempontjait az érdekeltek részére az OKT Titkársága közvetlenül megküldi.

A felhívást az elmúlt hónap közepén részletesen ismertette a televízió, a rádió és a napisajtó.

ves

sát rejtvényünk vízszintes 3., valamint el. A megfejtéseket legkésőbb 1977. jáeni a szerkesztőség címére: 1068 Buda-

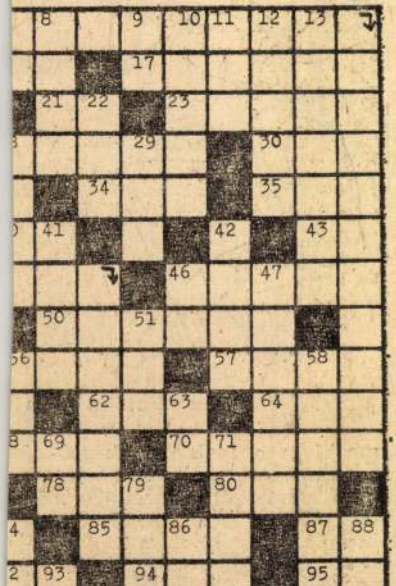

üzem. 9. Visszafú (!). 10. Járandósága. 11. Tor betűi, keverve. 12. Oki összefügges. 13. Öltözék. 15. Kossuth Lajos. 20. Arboc vége (!). 22. Beszédegység. 26. Ital, névelővel. 28. . . . a fonóban, Kodály műve. 29. Nagyközség Pest közelében. 31 Lásd: vízszintes 85. 32. Csehov keresztneve. 37. Nemesfém. 39. Ferdül. 41. Étel mellé ezt is illik kínálni. 42. Tisztítóeszköz. 44. Az USA egyik délkeleti állama. 45. Tél, oroszul. 46. Lóca azonos nemű hangzói 47. Tárgy, amely viselőjét „védelmezi". 51. Kerti szerszám. 54. Pályaudvar. 56. Esni enged. 58. Afrikai köztársaság. 60. Juttat. 61. Maupassant regénye. 63. Mássalhangzó kiejtve. 65. **Az idézet befejező része.** 69. Szük ketszeres ellentéte (!). 71. Német férfi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1916 MÁJ 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Csomor Katalin
1021

Az édesanya

Csomor Katalin rajza

Ké
az

A Csepel Művek óvodáiban dolgozó pedagógusok továbbképzését újszerű technikai „csoda", a képmagnó segíti. A továbbképzésben részt vevő óvónők a Vasmunkás téri óvodában ismerkednek ezzel a korszerű eszközzel, amely egycsapásra megváltoztatta a továbbképzés hagyományos formáit. A felvétel, melyet pár nappal ezelőtt készítettek a helybeli óvoda egyik csoportjának munkájáról, híven árulkodik a foglalkozás minden részletéről. *Minden szó, minden mozdulat egy-egy alkalom a pedagógiai tevékenység részletes elemzésére.* A kameraállások változatossága, a közelképek finomsága s főleg az ismétlés, visszajátszás lehetősége szinte idézőjel nélküli csoda, amelynek elemi erejét a résztvevők mindegyike most éli át először. Többek között az adás főszereplője, *Spilák Éva* is, aki ott ül a készülék mellett, és kiegészítő megjegyzéseket fűz a saját munkáját bemutató képsorokhoz. Paradox helyzet, az önellenőrzés eddig ismeretlen formája.

A korszerű eszköz gyakorlati

azt mutatja be — a gyerm
természetes közegében, az óv
dai csoportban —, hogy eg
egy gyerek problematikus
selkedése milyen zavart ok
a közösségben. Majd ezt k
vetően azt látják és hallják
résztvevők, hogy *milyen jele
tősége van a jól alkalmaz
dicséretnek a viselkedés m
dosításában.* A dicséretet r
héz lenne új vagy korsze
módszernek mondani. De
továbbképzés során mégis az
vált, erejének tudományos ig
zolásában, technikájának t
dományos pontosításában.
korszerűen alkalmazott dics
ret — és más viselkedésmo
fikációs eljárás felvétele
meggyőző bizonyítéka lett
humánus, dicséretközpon
pedagógiai módszerek hat
konyságának.

Jól tudom, könnyen mege
het, hogy az új ismeretek,
korszerű módszerek mit se
érnek, ha csak „egyesek" bi
tokába jutnak, ha a délelőttö
pedagógusok ismerik és alkal
mazzák ugyan, de a délutánc
partnerek már más elveket kö
vetnek, más módszereket al
kalmaznak. Ezért is érdeme
odafigyelni a Csepel Művel

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Csomor Katalin

1021

Csomor Katalin:
Nagyanya

A kozgyű
ünnepi mó
megbecsülé
amellyel a
idestova hú
ködő pedag
tézmény v
munkáját.

dültetésről

résztvevők — a tavalyi, szülők és gyermekek észrevételeit is magában foglaló pályázat.

Hasznos ismertetők hangzottak el a megbeszélésen *a táborozásra való felkészülésről, az évek óta jól működő horgásztábor előkészítéséről, a SZOT gyermeküdülők nevelői ellátottságának biztosításáról, az úttörőtáborok idei céljairól.*

A munkabizottság Híradójának legközelebbi száma részletesen ismerteti majd a hozzászólásokat.

az utazások és a külön-külö albérletek keserítették. Vona ton utazva olvasták egyszer Fóti Gyermekváros pályáza felhívását. Két esztendeje lak nak itt, ebben a modern, ké nyelmes, kétszobás nevelői la kásban. Két gyermekük va A második a Gyermekvár legfiatalabb lakója, alig né hány hetes.

Amikor idekerültek, éppe válságban volt az atlétika é a röplabda. Legelőbb ezt a ké sportágat lendítették fel. És a eredmény? Az első évben a úttörőlányok már Pest megy bajnokságot nyertek . Az or szágos területi bajnokságo pedig III. helyezést értek el.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-226

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Csomor Katalin

1021

Csomor Katalin rajza

özponti bérintézkedés szülessék. Iint ismeretes, céljaink egyetérésre és támogatásra találtak a árt- és állami szervek vezető estületeiben, s ennek megfelelően kerülhetett sor arra a jelenős bérpolitikai intézkedésre, ely *évenként több mint 1,3 milárd forinttal növeli az oktatási olgozók jövedelmét.*

A pedagógusok, a dolgozók vé-

Csomor Katalin festőművész

ünnap délután 5 órakor nyilik meg Debrecenben a Medgyesi
teremben Csomor Katalin festőművész kiállitása.A kiállí-
tást Antal Imre nyitja meg.A katalógus tanulsága szerint,
a festőnő fiatal,ezzel szemben a festtényei egy régebbi
stilust a posztimpresszinizmus stilusát követik.A festőnő-
vel,Csomor Katalinnal Kőszegi Gábor beszélgetett.

-Őszintén szólva egy kicsit meglepődtem,az életkorán és
azon a stiluson,amit képvisel,vagy amit fest?

-Nem elsődleges az,hogy én egy nellbevágó hatásu,formát
válasszak ehhez,persze távol is áll tőlem,ez nem jelenti
azt,hogy nem vitatom én a létjogosultságát az absztraknak
sem,sőt hát nagyon is tiszte felépitésü dolgokat lehet az-
zal készitení,de az absztrak festészetnek a tanulságai
nagyon is fölhasználhatóak,föl is használom őket,amenny-
nyiben lehetséges,vagy ám enn yire tudom.Olyan az mint
a matematikában,amikor nem számokkal számolnak,hanem
betükkel.Elvolt képletté válik.De ezek a képletek,mint
ahogy a matematikában is visszafordithatóak számokká való
munkára,a festészetben is visszafordithatók,az itt nyert
ismeretek,kompoziciók,törvényszerüségek,arányok,irányok
foltok.

-Végig nézve a Katalin képeit,én is valami büvöletes álom-
világba kerülten,és megmondom őszintén vártam ilyen nit

1981. V. 13. Petőfi 10.45 /Sz. Lné/.
Láttuk, hallottuk.

tudom ilyen szürke és kék, ilyen Kompozició I. és Kompozició II. című műveket, amikkel szemben én legtöbbször tanácstalan vagyok, bár én hogy mondjam nem várom el azt egy képtől mondta egy idősebb ember a szobám egyik falán lógó képre, azt mondta, most mond ez a kép mit ábrázol? Mondom ezt amit látsz, drága bátyám. Azt mondja ezek itt színek meg vonalak. Hát mondom ezt ábrázolja.

-Csak nálunk tünik ez igy hogy a fiatalok és az absztrak ezek eljegyezték egymást, ezért egyre inkább tért hódit a realizmus, sőt hát a szuper naturalizmus, szuper, realizmus, sokkal kevésbé ez az egyetlen dolog az absztrak ami a fiatalokat jellemzi, mint jónéhány évvel ezelőtt.

-Egy művész ember, a magánéletben, a közéletben, játszhat szerepet, hódolhat, azt csinál, amit akar, de amikor megnyilatkozik, amikor manifesztál képtelen pózolni, legyen az előadóművész, legyen az alkotóművész, de képtelen rá. Most belép ebbe az icike picike szobába, mondom egy ilyen álomvilág fogott meg, mondom én a magam hozzá nem értő nyelvén, azt mondtam, hogy jaj istenem, de Katalin milyen gyögyörüek a képei, márcsak ezért is mert szinesek. Szinek vannak rajta, tehát ezek a képek, amiket én láttam, én tudok ulörőkről és malőrőkről, és kompozicióról és nem tudom milyen technikáról és aranymetszésről beszélni, ez nem az én világom, ez a kritikái ez engem nem is érdekel, Na most ez a világ ez a művészi, alkotói világ amit én tapasztaltam, valami hallatlan harmóniáról, életszeretetről, emberszeretetről, tanuskodott nekem, nemcsak amiatt, hogy ilyen hallatlanul kedves, kellemes, szinei vannak a képeinek, hogyha jól megfigyelem, az ember nyoma ezért mindig ott van, ott érzem, valahol mindig ott van az ember.

-Ahogy folytatódik a meghivó a következőket találtam, ugyc megnyitja Antal Imre. Telefonon megkérdeztem magától miért éppen Antal Imre, azt mondta, hogy olyan szimpatikus, nem? Igy mondta.

-...azért alkotótársa legyek. Ugyanis hallatlan szabad teret enged a fantáziának. Tehát nem szájbarágósan egyértelmüen közli velem egy képen, hogy én most ezt ábrázolom. Nézd meg az emberalakos tájképeit. Mindig valami hallatlan meselőkedv is van az ő képein, mondom nem ugy, hogy egyszer volt hol nem volt, addáig, hogy a Küköllőn leereszkedtek, nem, hanem én magam kerekitbetek ki egy ha ugy tetszik sztorit, bármit, egy hangulatot, egy impressziót a képeiből, tehát félig meddig én magam is, egy bizonyos minimális szintig, alkotótársává válok, mind befogadó.

-A művelődéspolitikai rovat müsorát, ma Rózsa T. Endre készitette.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 15

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Csomor Katalin

1021

Csomor Katalin: Illusztráció

dendő dolgozatokban is egy értelmű lenne az elvi-ideológiai, az eszmei-pedagógiai tartalom: ha a dolgozatokban a honvédelmi nevelés nem szűkülne le a honvédelmi ismeretekre; ha a dolgozatok – az eddigiekhez mérten is – szelesebb skáláját rajzolnák meg a cselekvési alapvetés módszertani kultúrának mind a tanítási órákon, mind a tanórán kívül és a gyermekmozgalom nyújtotta lehetőségekre kiterjedően.

Kívánunk a pályázatot résztvevőknek sok siker

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 MÁJ 14

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Csomor Katalin festőművésznő

1981

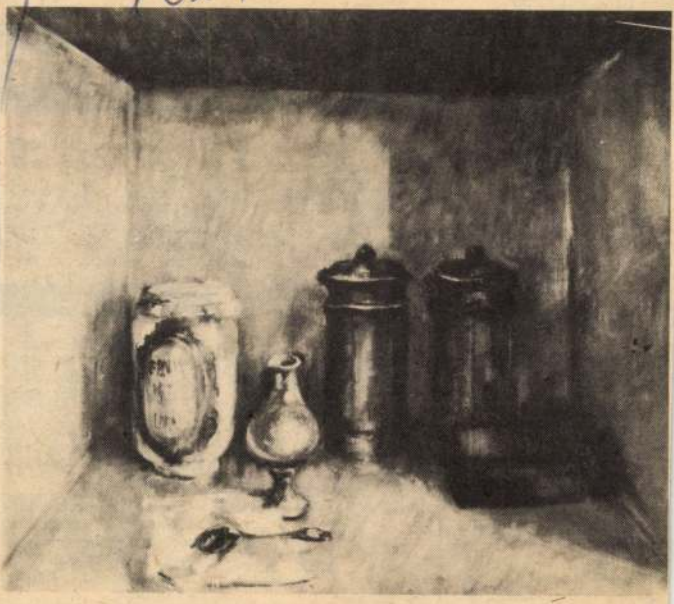

Csomor Katalin: „Tárgyak helye"

Csomor Katalin művei a Medgyessy Teremben

A debreceni születésű művész első önálló kiállítását a Képcsarnok Vállalat debreceni Medgyessy Termében rendezik. Mesterei a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban a hajdúszoboszlói származású Miskolczy László, a Magyar Képzőművészeti Főiskolán pedig Bernáth Aurél és Barcsay Jenő voltak.

Csomor Katalin lírai hangulatú, mégis expresszív mondanivalójú képein arra felel Debrecen közönségének, miként látja a világot, egyéni hangon mondja el félelmeit, érzelmeit — tiszteletben tartva a múlt művészi örökvéseit —, egyszersmind azt is kifejezve, hogy a mában él, s az önmegvalósítás génnyével alkot.

A kiállítás képein az ember és a táj szoros kapcsolatát, a tájat, mint az ember számára az öröm forrását játékot, csendet, derűt, nyugalmat) jeleníti meg. Csendéletein a tárgyak tapintható anyagszerűek, megtartva eredeti szín- és formai tulajdonságukat, intim térben elrendezve indítják a festői képzeletet, hogy azután a művész lelkén, látásmódján átszűrve szimbolikus jelentést is nyerjenek.

A bemutatott harminckilenc festményből hat akt a női lélek finom és bonyolult élményeit adja vissza. Aktjai elevenek, festőiek, szépek.

A kiállítás katalógusában dr. Szepes Lászlóné művészettörténész írja: „Valóság és álom, reális és megfoghatatlan ötvöződik egybe Csomor Katalin festményein", „... szellemi mondanivalója mindig a színek, a festői, képi eszközök nyelvén szólal meg, egyéni hangon, szuggesztív erővel".

A kiállítás 1981. május 14-én (csütörtökön) délután 5 órakor Antal Imre, a tévé munkatársa nyitja meg. A tárlat megtekinthető május 28-ig a Medgyessy Terem nyitva tartási idejében (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 31.).

HÁZ

Szeghalom, H utca 56. számú 2 parasztház eladó. ott 120 db anyaju adó. Érdeklődni dóan.

Társasház építésére is alkalmas, azonnal beköltözhető családi ház 300 négyszögöl telekkel eladó. „Örökösök" jeligére a kiadóba.

Rendben tartott debreceni kis családi házunkat eladjuk 280 négyszögöles kerttel, építési engedéllyel. „350 ezer" jeligére a kiadóba.

Bükkszentkereszten nyaraló eladó. Irányár: 320 000 Ft. Érd. miskolci telefonon: 14-525. 17—20.

Eladó szoba-komfortos ház telekkel. Érdeklődni: Báthori u. 50. sz. Telefon: 13-596.

Kétszobás, alápincézett családi ház a Zalka M. utcán beköltözhetően eladó. Kisiparosnak előnyös. Érdeklődni: Révész tér 2., Csonka templom mögött.

Eladó Hajdúhadházon, Arany János u. 65. alatti ház telekkel, azonnal beköltözhetően. Érdeklődni: 3 napig a helyszínen, utána Debrecen, Gohér u. 9., Szabó (Bartók Béla útból).

LAKÁS

Négylakásos, háromszobás, garázsos, kétszintes társasházhoz 1981. júniusban induló építéssel társat keresek. „Józsa" jeligére a kiadóba.

Elcserélem vénkerti tanácsi kettő és fél szobás, földszinti lakásomat két kisebb tanácsira. „Hortobágy utca" jeligére a kiadóba.

Egyszobás, összkomfortos, etázsfűtéses lakás 300 négyszögöl telekkel eladó, vagy másfél szobás tanácsira cserélem, megegyezéssel. „Kincs" jeligére a kiadóba.

ezer forinttal. „Hitel-átvállalással" jeligére a kiadóba.

Két és fél szobás szövetkezeti lakásomat elcserélem két különállóra. Garázs megoldható. Érdeklődni a 13-104-es telefonon 19 óra után.

INGATLAN

Bocskaikertben 200 négyszögöl építési telek eladó. „40 ezer" jeligére a kiadóba.

130 négyszögöl telek eladó. Homokkert utca 45. sz.

400 négyszögöles gyümölcsös telek eladó. Hosszúpályi, Kertész u. 28. sz. alatt.

400 négyszögöl építési telek megosztva is eladó a Veres Péter utcában. Érdeklődni: Gohér u. 36.

Eladó Dombostanyán 230 négyszögöl kert beállt gyümölcsössel, kis házzal. Víz, villany van. Érdeklődni a 14-149-es telefonon.

KULTÚRCIKK

Universum Hi-fi-torony, 80 watt és Grundig Super Hi-fi-stúdió RPC—500, 100 watt, vámkezelt, igényesnek eladó. Bartha, Berettyóújfalu, Széchenyi u. 7.

JÁRMŰ

Trabantosok: hattyúnyak, speciális küszöbök, hossz- és keresztartók cseréje, mindennemű karosszériajavítást, fényezést, vizsga-előkészítést rövid határidővel vállalom. Ifj. Gombácsi gépjármű-technikus. Db., Apafi u. 107. Telefon: 20-432.

II. 6.

12 000 km-t futott karambolos Skoda S—100-as egyben vagy bontva eladó. Verecke u. 8.

HÁZASSÁG

Nem dohányzó, független, diplomás vagy pozicionált nő levelét várja házasság céljából egyetemet végzett férfi 55 éves korig. Lakás, nyaraló van. „Magas színvonal 083 628" jeligére a Hirdetőbe.

Szerény nő levelét várja 170 cm magas, 43 éves férfi házasság céljából. Lehet vidéki is. „Lakás van 81" jeligére a kiadóba.

Magányos, leszázalékolt, 50 éves, 151 cm magas nő rendezett körülményekkel megismerkedne házasság céljából hasonló életkorú, káros szenvedélytől mentes, jóindulatú dolgozó, esetleg leszázalékolt, független férfival. „Napsugár" jeligére a kiadóba.

22 éves, 170 cm magas, fekete, érettségizett, szolid lány társaság hiányában ezúton keresi komoly, kellemes megjelenésű férfi ismeretségét házasság céljából. „Rózsa" jeligére a kiadóba.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Mosogatós konyhabútor, párnázott székek, ágybetét eladó. Tanácsköztársaság útja 59. fszt. 4.

Jó minőségű bútor vétele, eladása. Jerikó u. 25. (Bolyai—Jerikó sarok.)

EXPRESSZ

Eladó a Nagyerdőn másfél szobás, összkomfortos házrész emeletráépítési engedéllyel. Megtekinthető: Kardos u. 17. 17.00—19.00-ig.

Kétszobás kis családi ház háromszáz négyszögöl kerttel — PF 125 motor, Moszkvics alkatrészek eladók. Poroshát u. 12.

Elcseréljük belvárosi 2 és fél szobás házrészünket 1 + 2 feles vagy egy másfél szobás tanácsi lakásra. „Árpád tér" jeligére a kiadóba.

Újkerti tanácsi, 2 szobás + étkezős vagy 2 szobásért, III. emeletig kertes házat cserélek, sima cserével. „Liftes legyen" jeligére a kiadóba.

Elcserélem újkerti, kiemelt területen levő, kétszoba, összkomfortos tanácsi lakásom. Erdőbe, vagy erdőhöz közelesö kertes házra. „GÖCS-höz közel" jeligére a kiadóba.

Egy szoba étkezős, 42 négyzetméter területű szövetkezeti lakás sürgősen

Miskolctapolcán száz négyszögöl telek eladó. Vízvezeték, villany van. A strandhoz 10 perc. „Nyaraló" jeligére a kiadóba.

Szoba kiadó házaspárnak vagy két dolgozónőnek. Hortobágy u. 3. fszt. 1.

1984-ig műszaki vizsgázott Lada Combi eladó. Érdeklődni Szabó Béla autószerelő, Debrecen, Legátus u. 6.

Új rotációs kapa eladó. Menyhárt tér 9. II. 19. Újkert.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS

1981 MÁJ 19

Katalin Csomor

1021

Katalin Csomor's pictures reveal a humble appreciation of the great artistic trends of the past, and at the same time show a great attachment to the present, as well as her endeavour to create her own personal means of expression. They project her very personal experiences, across a broad scale. Whatever she paints—landscapes, still-lifes or human figures—,her compositions show an innermost coherence. Her landscapes show the aesthetic values of nature. In her still-lifes she shows a great understanding and love of objects. In some of these pictures the compositional order of Cézanne appears. Her nudes are both alive and picturesque, the sensitive details are filled with fine lyricism. A fine example of this is the picture entitled "Leaning".

NEWS

Nachrichten

Tuesday, 19. 5. 1981
Vol. 15. No. 96 6,50 Ft

On eve of US trip

SCHMIDT STANDS PAT ON EURONUKES

Bonn, May 18 (Reuter) — West German Chancellor Helmut Schmidt Sunday threatened indirectly to resign if his Social Democratic Party (SPD) dropped its support for Nato policy on nuclear missiles.

ing replaced by a completely different one", Schmidt said. "I personally could not in all conscience stand for such a policy as chancellor", he added.

Party officials said Schmidt had launched a counter-attack

Referendum

ITALY POLLS CLOSE

Rome, May 18 (AP) — Polling officials began counting votes Monday as ballot boxes closed in an Italian referendum focussing on whether women over 18 can continue to get state-paid abortions if the pregnancy is less than 90 days old.

About 80 per cent of Italy's 43 million eligible voters cast ballots, a slightly lower rate than in previous elections, but enough to draw claims of success from both sides in the abortion debate.

Two hours before ballot booths closed, pollsters predicted a narrow victory for the pro-abortion lobby. But they said a sympathy vote for wounded Pope John Paul II could still tip the scale in favour of the right-to-life movement, which wants all abortions banned except when the mother's life is at stake.

Until he was gunned down Wednesday in St. Peter's Square, the Pope had campaigned strongly against the abortion law, ignoring charges that he was meddling in Italian politics.

Italians voted on two abortion referendums. One, supported by the right-to-life movement, would prohibit abortion except

Csomor Katalin
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-287

IFJÚ KOMMUNISTA

1988 — 9

1021

CSOMOR KATALIN: **LEÁNYFEJ**

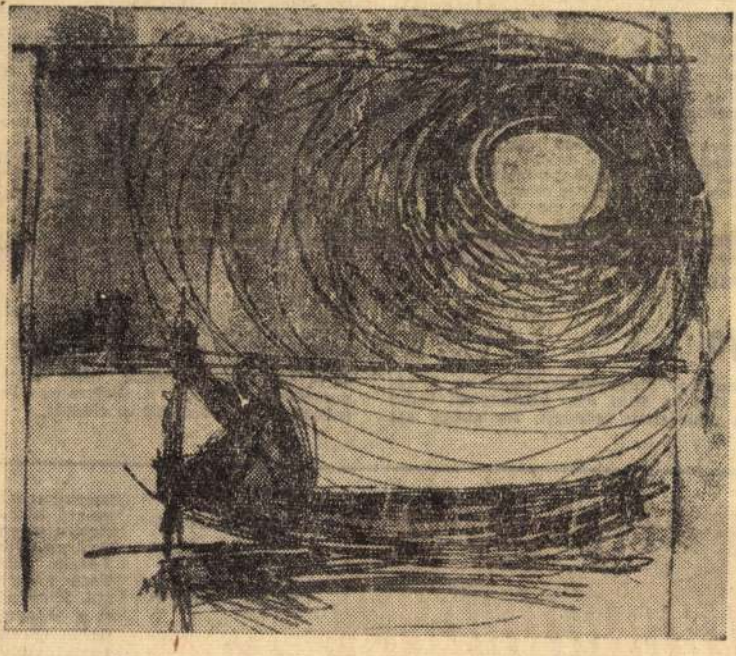

SÁNDOR MIKLÓS: **LADIKON** *(monotípia)*

MIT NÉZZÜNK MEG?

Fügefalevél

Magyar filmszatira, mindjárt hozzátehetjük: rendkívül ötletes, mulatságos, telibe találó. Többfelé osztogatja fricskáit, csapásait. Pellengérre állítja a karrierizmust, a képmutatást, a szűklátókörűséget. Története egy szobor körül bonyolódik. Halmaz nevű kisváros főterén ünnepélyes keretek között lepleznek egy szobrot. A Fuvolázó fiú mindenkinek tetszik, de amikor egy magas beosztású funkcionárius féireérthető megjegyzést tesz a szobor meztelenségére; a helyi vezetők egyszeriben erkölcstelennek bélyegzik. S miközben mindent elkövetnek eltávolításáért, ők maguk, mihaszna jellemvonásaikkal tökéletesen lemeztelenednek. Csiki B.-ről, a fiatal újságíróról is kiderül: mihelyt állása forog kockán, elárulja jobbik énjét, a legcsekélyebb aggályoskodás nélkül megírja a szobort elmarasztaló cikkét. De a védelmét is megírja, mint névtelen levelező egy budapesti lapnak, csakhogy ez a cikke a városka lelkes fiataljainak jóvoltából a névaláírásával jelenik meg. Kétszínűsége természetesen újabb botrányt kavar. Eléri ugyan, hogy felkerül a fővárosba újságírónak, de szerelme, egy tiszta szívű teremtés, mélységesen kiábrándul belőle, és faképnél hagyja.

Máriássy Félix, a rendező gazdagon és játékosan él a bővérű mese nyújtotta filmszerű lehetőségekkel. Viharosan pergő, leleményesen és szellemesen felépített képsorokkal utazza körül a kisváros néhány jellegzetes alakját, és merészen kiteregeti magán- és közéletünk szennyesét. A szereplők közül kiemelkedik Sinkó László, a fiatal újságíró alakítója. Bessenyei Ferenc buta és tehetségtelen főszerkesztője elemi erejű, magával ragadó; minden szava, arcfintora hiteles és sokat mondó. Csiki B. szerelmét, Ancsát Halász Judit formálja meg természetesen kedvesen, megindító hamvassággal.

Yoyo

Mennyire lényegtelen, hogy ez a remek francia film egy közhelyből indul ki: a pénz nem boldogít. De ahogy ezt hogy hangulatilag [illegible] ábrázolt világ éppoly anakronisztikus ma már, mint a néma film.

Aztán berobban a cirkuszi motívum, a szép múlovarnővel és a hajdani viszony gyümölcsével: a kis Yoyoval. S most megkezdődik valami más. Yoyo, a gazdag kastélytulajdonos tönkremegy, és követi a múlovarnőt meg a fiacskáját, a cirkusz kis bohócát. Aztán kitör a második világháború, Franciaországban káosz, összeomlás, majd újra béke. A kis Yoyo felnőtt; ünnepelt bohóc lett, szülőitől távol járja a világot. De apja elhagyott kastélyának képe nem hagyja nyugton. Különféle üzleti manőverek révén meggazdagszik: itt a lehetőség, hogy helyreállítsa a romos, pókhálós öreg kastélyt. Felavatására nagy társaságot lát vendégül: potyalesőt, érdekhajhászt, kétes erkölcsű elemeket. S ifjabb Yoyo egyszeriben nagyon egyedül, nagyon magánosnak érzi magát. Váratlan fordulat. A kastély közelében felbukkan a régi cirkusz és a cirkusszal a hosszú idő óta nélkülözött szülők. Yoyo kérleli őket: maradjanak vele, de apa és anya a kastélyélet helyett inkább az országutakat, a cirkuszi porondot, a színes kalandok lehetőségét választja. S ugyanezt választja Yoyo is, amikor később a kastélyba becammogó régi, kedves barátja, a cirkuszi elefánt az ormányával felnyalábolja a hátára, és viszi a szülők után.

A filmet az egyik legeredetibb tehetségű francia filmművész, Pierre Étaix írta (Jean-Claude Carriere társaságában) és rendezte, valamint a kettős főszerepet is ő játssza. Rendezői szemléletéről, ötletgazdagságáról és játékstílusáról külön tanulmányt lehetne írni.

Felettünk az ég

Ez a korántsem derűs, de az előbbinél nem kevésbé figyelemre méltó francia film története egy repülőgép anyahajón játszódik. Már maga az ijesztő méretű és technikai felszerelésű katonai apparátus látványa is megkapó, elgondolkodtató és szívet szorító: a kifutópályán szélsebesen sikló és égbe röppenő gépóriásaival, távvezérlési és egyéb műszaki berendezésével, atomsugárzást semlegesítő monstruózus vizifecskendőivel stb. A szabadságra küldött legénységet váratlan parancs visszarendeli. Hamarosan kiszivárog a riasztás oka: az égen titokzatos bolygó tűnt fel és közeledik a föld felé. Felderítők szállnak a levegőbe. Az egyik visszatért pilóta közli: rádióaktivitást tapasztalt, műszerei felmondták a szolgálatot, őt magát vakító fényesség kábította el. Hitetlenkedés, találgatás, izgalom, pánik az anyahajón. De szerte a világon is. A közös veszély végül összefogásra bírja a nagyhatalmakat; a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban rakétát lőnek fel a bolygó megsemmisítésére. S újabb izgalmak után általános megkönnyebbülés: a titokzatos bolygó mindinkább távolodik a földtől.

Fiú Kommunista

A KISZ KB folyóirata,
a KISZ-vezetők és aktívák részére

MEGJELENIK HAVONTA

X. ÉVFOLYAM,

6.

JÚNIUS

Szerkeszti: A SZEF
kesztő bizottság v
Tamás, Borsós Gyö
György, Novák Gy
László. Kiadja:
Tóth László, Szer
245. Kiadóhivatal:
ti a Magyar Posta
dánál (Budapest, V
postahivatalnál. E
számlaszám: egyé
MNB 8. sz. folyós
nem őrzünk meg
Budapest. A fedél

CSOMOR KATALIN

ISKOLAGALÉRIA

Csomor Katalin festőművész mutatja be képeit a csepeli Iskolagaléria új kiállításán. A tárlat április 16-ig látható.

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 15. sz. 43. o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek megfelelő

3. A dijazás számitásánál alapulvett munkaidő:
4. A jogviszony tartama:
5. A feladat irányitója:
6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csomor Katalin, festőművész

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1981 MÁJ 25

1021

Csomor Katalin tárlata

Csomor Katalin: Erdei fény

Ha nem lenne olyan szelíd és csöndes ember *Csomor Katalin*, első önálló kiállításának megnyitója után joggal elmondhatta volna a valamelyest módosított caesari hadijelentést: Jöttem, *láttak*, győztem. A 39 olajfestményt felölelő tárlat, melyet *Antal Imre* nyitott meg május 14-én a debreceni Medgyessy-teremben, kivételesen nagy sikert aratott.

A tehetség és az elmélyült, szívós felkészülés közös győzelme ez a lenyűgözően szép bemutatkozás. Hajdúszoboszlói gyermekévei után a fővárosba került Csomor Katalin: a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot elvégezve a Képzőművészeti Főiskolán tanult tovább, és szerzett 1969-ben diplomát. Kitűnő mesterek irányították: a középiskolában földije, *Miskolczy László*, az érettségi után pedig *Bernáth Aurél* meg *Barcsay Jenő*. Pedagógiai és művészi tudását most egykori iskolájában, amely azóta szakközépiskola lett, mint a festészet és rajz tanára kamatoztatja. És amikor csak ideje engedi, rajzol és fest.

Hogy az elmúlt esztendők során milyen kitűnő művésszé érett, azt a Debrecenben kiállított olajfestmények változatos együttese bizonyítja. A szépen illusztrált katalógus bevezetőjében *dr. Szepes Lászlóné* művészettörténész találó jellemzését adja Csomor Katalin alkotásainak. Szavait minden néző a saját élményével igazolhatja. A csendéletek, a tájképek, a természetet és embert egybeölelő kompozíciók és végül az aktok rendre egy-egy emlékkép vagy közvetlen látvány egyszerre valóságos és látomásszerű megfogalmazását nyújtják, mégpedig olyan bravúros színkezeléssel és árnyalással, amely elemi hatással bilincseli le a szemlélőt. Csomor Katalin művészetében az a „festészet" szól hozzánk, mely összetéveszthetetlen eredetiséggel és kifejezőerővel — biztosan ötvözve a művészi örökséget és a ma látásmódját — úgy jeleníti meg az alkotó vallomását a benne és körülötte levő világról, hogy azokat mindannyian megérthetjük és magunkénak érezhetjük.

(fényi)

Társadalombiztosítási tanácskozás

Miskolc adott otthont május 12-én és 13-án a kelet-magyarországi megyék és a felsőoktatási intézmények társadalombiztosítási felelősei, elnökei részére rendezett *tájértekezletnek*, amelyet központunk munkaügyi osztálya, valamint a Borsod megyei bizottság közösen szervezett meg. Részt vettek a találkozón az állami és társadalmi szervek megyei képviselői is.

A tájértekezlettel — mint továbbképzési formával — a társadalombiztosítás valamennyi területére kiterjedő feladatok jobb megoldásához kívántunk segítséget adni. A tanácskozást *dr. Sárdi Lajos*, központi vezetőségünk titkára nyitotta meg. Ezt követően az időszerű társadalombiztosítási feladatokról szólott *Palotai Károly*, a SZOT alelnöke. *Erdős Lajos*, a Borsod meg Társadalombiztosítási Bizott elnöke a TT feladatairól, hat köréről, munkamódszeréről sz szemléletesen, sok gyakorlati p dával. A társadalombiztosít tanács és az SZTK-kifizet hely együttműködéséről *Macs György*, a Társadalombiztosít Főigazgatóság politikai főmunk társa adott tájékoztatást. Vég szakszervezetünk Miskolc váro bizottságának segélyezési tev kenységét ismertette *Szajkó B láné*, a városi TT tagja.

A beszámolókat kétórás esz mecsere, vita követte. A résztve vők tarsolyukban új ismeretek kel, tapasztalatokkal térhettel haza.

Pásztor Józse

Pezsgődugó

Történetünk iskolájában vígan gyülekeztek a kollégák a fizetési napon, s miközben a pénzre vártak, beszélgettek. Nyílt az ajtó, és szinte berobbant egy fiatal kolléga. Örömmel újságolta, hogy fia született. Mindenki gratulált, s ő a táskájából egy üveg pezsgőt szedett elő, mondván, igyanak a fia egészségére, no meg a közelgő újévre. Előkerültek a kávéspoharak, amelyek csak ilyen ritka alkalmakkor látnak alkoholt.

Kezükben tartották tehát a kávéspoharakat a kollégák, amikor egy pukkanással kirepült az üvegből a pezsgődugó. Egyenesen az egyik kolléga szemének. Ő elejtette a poharat, s mindkét kezével a szeméhez kapott. Leültették, nyugtatgatták, hamarosan egy vizes zsebkendő is előkerült. Vége szakadt a jó hangulatnak, csend lett, sorban felvették a fizetésüket, s amilyen gyorsan csak tudtak, hazamentek.

A kollégát utóbb az orvosi ügyelet kórházba utalta, s ekkor kezdődtek a bonyodalmak. Mi lesz, ha operációra kerül sor? A baleseti jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell, hogy hol, mikor, milyen körülmények között történt a baleset. Hosszabb betegállományban százszázalékos táppénz illeti meg, de egyben fegyelmit kell indítani a pezsgőt hozó kolléga ellen.

Az igazgató búskomor lett, hogy az ő jónevű iskolájában ilyen eset megtörténhet. A kolléga pedig feküdt a kórházban, s elmélkedett. A többiek vitáztak, kétségbeestek, szócsatáik folytak. A balesetet szenvedett kolléga a nyolcadik nap előtt kijött a kórházból. Szerencsére már jól látott, s mivel azonnal munkába állt, ezzel mindenki örömére megoldotta a gordiusi csomót.

S ha másként, rosszabbul végződik az ügy? **Bihari Gyuláné**

Dióhéjban a gazdasági értekezletekről

Több tanácskozáson elemeztük

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1971 SEP 20

ARCOK

1021

Csomor Katalin rajza

BOLT

- Kamasz és bakfis felső
- Új úttörő egyenruhák
- Iskolaköpenyek lányo
- Melegítők, tornafelsze
- Ballonkabátok (midi
- Játékok, sportfelszere
- Zászlók, jelvények

Beszerezhetők az átalakít

ÚTTÖRŐ

Budapest, V., József Attila
Telefon: 181—022

Írásbeli megrendelésre pos
lítjuk a kívánt árufélesége

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 MÁJ 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Csomor Katalin, festő, grafikusművész, pedagógus

9021

Az Építők Műszaki Klubja a főváros szívében, a Petőfi Sándor u. 5. szám alatti kiállítótermében bensőséges hangulatú tárlattal fogadja a látogatókat május 10-től 31-ig: *Csomor Katalin* tizenöt olajfestménye s néhány pasztellje a vonzó látnivaló. A művész e kamarakiállítással is teljes élményt nyújt: a „csepnyi" anyagban is meglátttatja témavilágának, szemléletének, kifejezésmódjának eredetiségét, azokat az értékeit, melyek korábbi nagyobb bemutatkozásain — Debrecenben, Csepelen és Győrött — oly sok hívet szereztek művészetének. Legújabb alkotásai is a lírai színességgel és filozófiai mélységgel megélt „emberies" természetről vallanak az egymásba játszó színek, a párázó fények és a lebegő mozgások megragadó összhangjával. Hadd fűzzük hozzá e rövid méltatáshoz, hogy Csomor Katalin közülünk való művész, a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola jeles tanára. Képünkön egyik tusrajza látható.

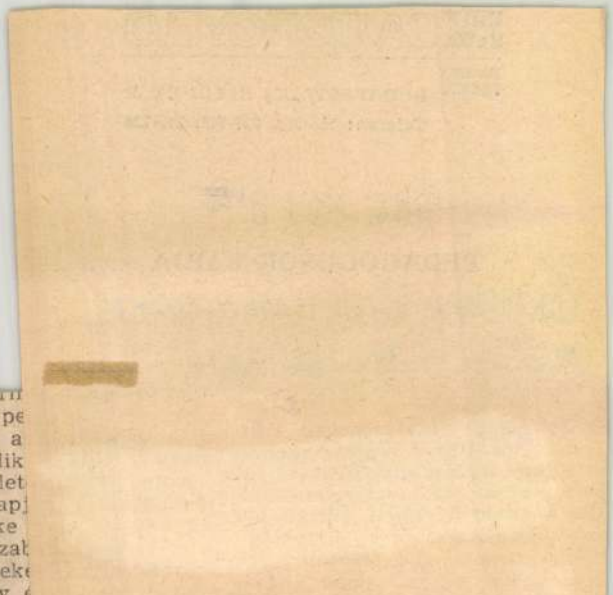

ben, utoljára pe
ben jogosult, a
a tizennegyedik
nyolcadik élet
Mindezek alap
négy gyermeke
lenc nap pótszab
mivel gyermek
még tizennégy
kívül még négy
szabadságra jog
gyedik gyermeke
a tizennyolcadik
vén, kereső foglalkozást nem folytat. Az így megállapított tizenhárom munkanap pótszabadság a rendes évi szabadságán felül jár, melynek kiadásáról az intézmény vezetője köteles gondoskodni. Az Mt. V. 47. §-ának (2) bekezdése alapján járó pótszabadságot az egész naptári év tartama alatt bármikor megkaphatja, amint erről az 5/1982. (V. 18.) MM számú rendelet 21. §-ának (2) bekezdése rendelkezik. A többit a rendes szabadsággal azonos módon kell kiadni.

— Szarvas Istvánné középiskolai tanárnő kérdezi: Héthónapos gyermekem ellátására heti három óra szoptatási kedvezményben részesülök. Osztá-

mert alkotója, Fejér Zoltán festőművész és Felsmann Tibor textilművész kiállítása látható a budapesti Fáklya Klubban május 20-ig.

PEDAGÓGUSOK LAPJA
a Pedagógusok Szakszervezetének lapja
Megjelenik havonta kétszer
A szerkesztő bizottság elnöke:
dr. Voksán József
Főszerkesztő:
Deregán Gábor
Szerkesztőség:
1068 Budapest, VI. Gorkij fasor 10.
Telefon: 228-464, 228-454.
Levélcím: 1417 Budapest, postafiók: 11.
Kiadja és terjeszti:
a Népszava Lap- és Könyvkiadó
1139. Bp. XIII., Váci út 73.
Telefon: 497-950.

Csomor Katalin KIÁLLÍTÁSA ELÉ

„A művészi látásmód alakulása – s ami ezzel együtt jár, a művészi ábrázolás változása – az életművön belül természetes.

Csomor Katalin művészetében is szinte egyidőben van jelen a természetelvű ábrázolás, a figurális, mély gondolati tartalmakat hordozó festészet és a tárgyak szimbolikus erejére építő festői hitvallás.

Csomor Katalin festészetében a belső világ és a tárgyi tükröződés egységesen bontakozik ki. Célja nem a környező világ naturalista ábrázolása, számára a látvány csak motívum, eszköz, amellyel megjeleníti, közvetíti alkotói leleményeit. Képein emberi viszonyok, állapotok sűrűsödnek. Figurális-táji kompozícióira nem a statikus nyugalom, lezártság jellemző, hanem a gondolati tartalom szolgálatában álló mozgalmasság, lendület.

Táj és ember együtt születnek ezeken a képeken, az alakok mozgásának feszültsége végiggyűrűzik az egész felületen; a fák hullámzásában, a színek sűrűsödésében, a távlat magába szívó mélységeiben. És e mozgalmasság, a figurák elhelyezése, egymáshoz való viszonya nem külső cselekmény illusztrálása – belső indulataink, feszültségeink, szorongásunk és lázadásunk nyer benne képi kifejezést.

Csendéleteiben szinte szokatlan tárgyakat sűrít egymás mellé. Nem igazán csendéletek ezek a szó hagyományos értelmében. Szimbolikus tartalmakat hordoznak. Jelképei a romlatlanság, az igazság és a szépség utáni vágyakozást fejezik ki. Kis méretű figurális festményein a lelki motivációk egyetlen kritikus pillanatba sűrítve jelennek meg. Emberi jellemek és viszonyok, robbanó indulatok csapnak össze. Az architektúra, a szigorú kompozíció is hozzásegíti a nézőt a mozdulatok beszédének megértéséhez. Memling finoman realista alkotásai jutnak eszünkbe e képek szemlélésénél. A jellemekből fakadó színek erősen, tisztán szólnak, a részletek ábrázolásában gyengéden finom."

„Fél évezred óta az akt nem került le a képzőművészet programjáról, és annak egyik legtisztább tárgyává lett. A művész céltudatosan törekszik az izgalmas formák megjelenítésére, aktjai eleven és festői testek. A lírai érzékkel megfestett részletek finom és bonyolult lelki élmények visszaadására is alkalmasak. A lényeges vonalak élesen kiemelik a testek plasztikáját, főszerep jut a fények és árnyak hullámzásában játszó színeknek is."

„Csomor Katalin alkotásai sok mindent sugallnak, s ezáltal lehetőséget adnak az önkényes értelmezésre is. Pontosabban szólva: arra késztetik a szemlélőt, hogy próbálja megfejteni, egyre mélyebb rétegeibe hatolva megérteni a képi gondolatot – s megérteni önmagát."

Dr. Szepes Lászlóné
művészettörténész

„Még egy dolog nagyon fontos ha Csomor Katalin művészetéről szólunk. A festő egyben tanár is 1969 óta a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában. Mint tanítványai is tanúsítják, könyvek, reprodukciók halmazával rója az iskola folyosóit. A-tól Z-ig ismeri az előző korok mestereinek munkáit. S hogy nemcsak ismeri, de saját élményévé is teszi, azt a kiállított képek sugallják. Néhol mintha Bruegbel életképeit burkolná az ő sajátos fényeibe, megint másutt a barokk festészet kompozíciói elevenednek meg »csomoros« kivitelben (Barokk éghajlat), megint másutt a paraszti világ tárgyai levegője érzékelhetők – nem véletlenül, hiszen alföldi művész az alkotó. Gyakoriak a félkörívvel lezárt terek munkái között, amelyeken a köpenyes shakespeare-i alakok a paraszti stabilitású, stílusú épületekben mozognak.

CSOMOR KATALIN

1945. július 24-én született Debrecenben, 14 éves koráig Hajdúszoboszlón élt. Édesapja a szoboszlói gyógyfürdő főorvosa volt. 1963-ban érettségizett Budapesten, a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, ahol Miskolczi László növendéke volt.

1969-ben szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Bernáth Aurél és Barcsay Jenő voltak mesterei. Még abban az évben visszatért egykori középiskolájába: 28 évig volt festő-tanára a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolának.

Idén ment nyugdíjba, korkedvezménnyel, de csak a tanítástól vált meg, az aktív művészeti munkától nem. Tagja a Művészeti Alap utódjának, az Alkotóművészek Szövetségének és egy szűkebb alkotóközösségnek is.

(A hét ajtó vagy Az ismeretlen ember legendája című sorozat.)

Az álmok, a Csomor által keltett viharok szelében mozgó alakok mellett mégis legfőbb jellegzetessége a kiállítás képeinek a csodálatos ragyogás, a fény virtuóz ábrázolása. Látható egy festmény a tárlaton amelynek címe: Árnyékban és fényben. Nos, Csomornál még itt is a fény győz a árnyékot keresni kell. Mint ahogy minden képén győz a ragyogás, a napsütés, a groteszkbe hajló derű. És győznek a szép, humánus álmok. Az apró figurák, amelyek az arányaiban sokkal hatalmasabb természetbe bújtatva, annak minden gyönyörűségéhez képest elképesztően kicsiny jelentőséggel bírva, mégis minden kép középpontját alkotják, talán mulandó és kisded játékaikkal is fontossá, hangsúlyossá válhatnak azok szívében, akik szemükkel látják s megértik őket."

Pió M.

SZÉKELYMONDÓ 1997 szept.

élázás DULÓN

és egyenlőségre vágyakozó nemzedékek hosszú sora. Az igazi tét az, hogy az emberiség a következő évezredekre tudja-e létét, életlehetőségeit biztosítani itt, e végveszélybe került földgolyón?

Az egyik támadó az ember legősibb ellenfele, egyben létét biztosító igaz barátja, az őt körülvevő természet. A naprendszer és a természet öntörvényeiből induló folyamatokkal szemben, melyek katasztrófák előidézői is lehetnek, az egész élővilág védtelen. Most ne azokra a „kisebb" földrengésekre, áradásokra és más veszedelmekre gondoljunk, melyek bizonyos területeket sújtanak és „csak" néhány százezer embert érintenek. Azokon a nagy természetet és földfelszínt átformáló változásokon tűnődjünk el, melyek következtében nagy kiterjedésű szárazföldek süllyedtek a mélybe, vagy emelkedtek a magasba. Gondoljunk nagy éghajlati változásokra, lehűlésekre és felmelegedésekre, melyek után az életlehetőségek az ember, az állat- és a növényvilág számára megváltoztak, ha egyáltalán átvészelte azokat.

Földünk nagy szén- és olajmezői bizonyítják, hogy évezredek során erdőrengetegek, tengeri állatok milliói változtak át olyan anyagokká, energiaforrásokká, melyek birtoklásáért századunk népei gyilkos háborúkat viseltek egymás ellen. Nem gondolhatjuk, hogy a világmindenség, a Föld változások végtelen sorában lévő folyamatai a karnyújtásnyira lévő jövő évezred embereit, élővilágát nem érinthetik.

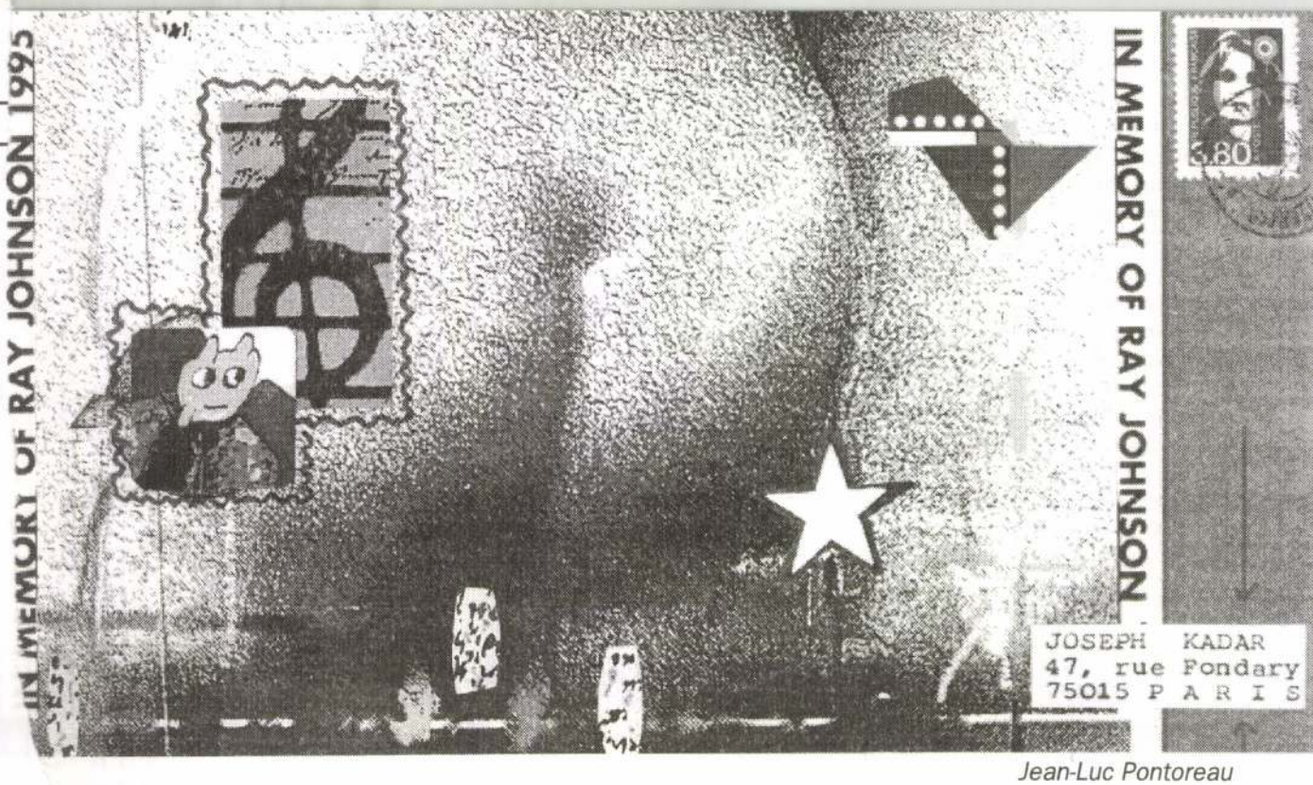

Jean-Luc Pontoreau

Az adatok nagyon eltérőek ől, hogy hány tagja volt a "New i Levelező Iskolának", egye- 200-ról, mások 1200 part- ől beszélnek. Kétségtelen ban, hogy amikor 1970-ben itney Múzeum kiállítást ren- a Ray Johnson körül ult "levelezőművészetnek", a tárlaton (nyilvánvalóan int válogatás) 107 "tag" szerepeltek. Johnson erelistáját eddig még senki ublikálta, és talán azért ert korán beleolvadt más a, s ezért rekonstruálása ir lehetetlen. De különben a lista közben mítosszá s ki merné megszámolni a ket?

Valójában nem a címlista terjedelme, hanem a funkciója az, ami fontos, és éppen e tekintetben lehetnek kétségeink afelől, hogy tényleg a mai értelemben vett networkról beszélhetünk-e. Johnson egy sor fiktív klubot hott létre (még NYCS után is egy lentőset, a Buddha-Universityt), melynek mind volt fiktív vagy alódi tagsága is, valóságos vagy ak elvben összeállított címyzékkel.

Látjuk az egész mozgalom g túl közel állt a koncepthez, tve egy olyan happeninghez, elynek egyik kulcsfontosságú ereplője éppen a posta volt, de elynek minden kétségen kívül gis egyetlen személy volt a spiritusz rektora – Ray Johnson. A network fő vonása azonban a homogenitása, vagyis az, hogy, legalábbis elvben, minden pontja egyenrangú. Így hát nem fordulhatnak elő benne vezető fontosságú játékmesterek, és még kevésbé olyanok, akik csak mint rezonőrök szerepelhetnek. A hatvanas évek fluxus mezőnyében valószínűleg hamarabb megtalálnánk a későbbi mail art forgalomra, tehát a networkre jellemző vonásokat. Ezeknek a művészeknek egy része ugyanis igen nagy távolságban élt egymástól. A fluxus egy diaszpóra volt az Egyesült Államok, Európa és Japán részvételével. Ehhez járult aztán a tagok vonzódása az efemer műfajokhoz. Ben Fillou Beuys, Watts és társaik szinte valamennyien bevonták a postát és a postai forgalomból ismert műfajokat, a levelezőlapot, a pecsétet stb. a művészetükbe, és ez a sor visszafelé az időben – ha kissé körülnézünk – újra és újra megtoldható egy lépéssel. Például 1959-ben egy kiállítása kapcsán a rá jellemző kék színű bélyeget ragasztott a borítékra Yves Klein is.

A fluxus művészei egymás közt tehát már egyfajta networköt alkottak, noha igen korlátolt volt az ebben részt vevők számszerű terjedelme. A kommunikációt azonban e művészek már nagybetűvel írták. Nem véletlen, hogy Dick Higgins, amikor a Something Else Press szerkesztőjeként működött, nemcsak a művészeket traktálta a kiadó munkájáról informáló levelekkel, hanem 1965-től kezdve az olvasóknak is küldött nyomtatott levelezőlapokat, majd leveleket. Ezek a Something Else Newscardok és Newsletterek átmeneti formát képeztek a folyóirat és a postai levelezés között. Kommunikatív funkciójuk azonban teljesen tiszta és egyértelmű volt minden művészkedő manír vagy bukfenc nélkül. Ha ehhez hozzáveszem azt, hogy a Something Else Press olvasótábora már eleve meg volt fertőzve némi avantgarde mentalitással, akkor azt kell mondanom, hogy már Higgins körül is egy olyan network rajzolódott ki, amelynek a tagjai a hivatalos művészeti közélettől elváló "külön" réteget képviseltek.

Ez azért fontos, mert végül is a network érett formájában nemcsak egy parodisztikus ötlet vagy a konceptre emlékeztető címlista lett, hanem meglehetősen autonóm realitássá vált. Nemcsak a belső forgalma nőtt igen jelentőssé, hanem az a szociális szervezőereje is figyelmet érdemel, amivel önmagának néhány év alatt publikációs fórumokat és kiterjedt folyóirat-hálózatot, azaz egy saját nyilvánosságot teremtett..."

Csomor Katalin
11. 9. M-B Napló

Képes tavaszi hangulatok

Csomor Katalin: Olvasó akt Reprodukció: Kortárs Galéria

Debrecen (HBN – V. F.) – **Hagyománnyá válik immár, hogy a Batthyány utcai Kortárs Galéria nem csak az ünnepkörökre – húsvéti, adventi és karácsonyi tárlatok mutatták ezt –, de a különböző évszakokra is tematikus kiállításokkal készül.**

Legfrissebben, bár még javában tombolni látszik a tél, a már tavaszt idéző képeket rendezték csoportos tárlattá. A tavasz ígérete azonban nem csupán a bemutatott tájakban, az egzotikus elvágyódásban vagy a virágcsendéletekben jelenik meg, de a tiszta égbolt, a természet sajátos erotikája, a panteisztikus eggyéolvadás vágya, a lehetséges idill, a virágok és az életre nyíló bokrok hangulatát és örömperceit egyszerre sugallja az akt, a kitárulkozó, mégis szemérmesen megjelenő női szépség.

A galériába látogatókat – a nevek alapján is színes paletta – Adilov Alim, Ambrus Imre, Bényi Árpád, Bozsó János, Raffaello Capozzi, Csáki-Maronyák József, Csikós András, Csomor Katalin, Fekete Zsolt, Fried Pál, Fodor József, Gádor Emil, Hornyik Zoltán, Pogány Géza, Sipos Zsófia, Vati József, Várkonyi János, Zsombori Erzsébet festőművészek alkotásai hasonló hangulattal fogadják. (A bemutatott alkotásokat február 24-ig tekinthetik meg az érdeklődők.)

s őrmester magányos szívek klubjának örök életű zenekara avagy egy amelyről szombati számunk Vasárnap mellékletében olvashatnak bő
Fotó: N

R

Napszemle. 10.00 s 15.00 Képújság. toli. 18.30 Közérzet. ikolits István, a tit- ló tárca nélküli mi- c, az Országgyűlés szeti bizottságának ıle. 19.35 Memory. emle. 20.15 Bizánci pszemle. 22.00 Hir- *lgyeleti telefonszám:*

Délelőtti sáv, benne: játék nyereményekkel. 8.30 Kulturális ajánlat. 10.30 Lakossági hirdetések. 11.50 Gazdasági hírek. 12.00–13.00 Slow-motion. 15.35 Útinform. 16.35 Útinform. 17.30 Napló-lapszemle. 17.35 Ügyeleti hírek. 19.30 A nap szenzációja. 19.45 Esti mese. 20.00–21.00 Élő, telefonos kívánságműsor. 21.00–24.00 A zene hullámhosszán. *Telefonszám: 430-530.*

CÍVIS a 103,5 MHz-en: 16.00–19.00 Születésnapi sorsolás – Útinform – A nap slágere – A nap érdekessége – Air-Play Top 50. Slágerlista – Lapelőzetes. Szerkesztő-műsorvezető: Ábrahám Ágnes. *Telefon:*

KOSSUTH, *középhullán* nika. 4.40 Határok nél 8.10 Műsorszemle. 8.28 Napközben. 11.05 Cigá száth Kálmán: a Tisztel krónika. 12.30 Ki nyer könyv. 12.50 Külpolitik dég a háznál. 13.20 Jidd man hegedűjén. 13.30 I Klasszikusok mindenk láim, drága iskolák. 15.24 Töprengő. 15.55 16.00 Délutáni krónika gazdaság. 16.20 Forród 16.25 Népzenei napló.

A

CSEPEL GALÉRIA

szeretettel meghívja

CSOMOR KATALIN festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyítójára
1989. január 26-án (csütörtökön) 18 órára

A kiállítást megnyítja:
D. Fehér Zsuzsa dr. művészettörténész

A kiállítást rendezte, a katalógust tervezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI., (Csepel), Tanácsház tér 3.
Telefon: 589-516

Megtekinthető:
1989. január 26-tól február 19-ig
keddtől vasárnapig 10—18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:
A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig. Utazási idő a Boráros tértől 10 perc.

F. k.: Kratzl Béláné
Foto-Press 88/472 — F. v.: Szabó László

CSOMOR KATALIN
festőművész kiállítása

Egy József körúti ház legfelső emeletén, napfelkelte után festőállvány elé áll egy törékeny asszony és vászonra álmodja a párás tájakat, a homályból előssurranó alakokat, s mindenekelőtt a sugárzó fényt. Az atmoszféra emléke benne él, csak az ecset legyen engedelmes! Gyerekkorból, a balatoni nyarakból és mostanában a Szelid-i tó körüli sétákból ívódnak belé a képek. Az erdőben barangolva úgy érzi, katedrálisban jár. Az üvegablakok sugárzó fényerejével rokon a lombokon átvilágító napfény. Tájai nyítottak, ünnepélyesek, fölülről láttatják a jelenségeket, a horizont magasan helyezkedik el. Mint a legtöbb lírai alkatú festő kicsit a föld felett jár, lebeg és ez a lebegés megmarad a képekben is. Nyítottnak érzem festészetét, de ezt inkább a formai megfogalmazásra értem. Hiszen az apró figurákkal vagy a pontosan a képbe illő tárgyi, növényi elemekkel szinte hívogatja nézőjét befelé a képbe. Ő maga is legszívesebben odaállna az általa teremtett lények közé s menne . . . menne . . . az ismeretlenbe. Világa titokzatos. Ember és táj, épület és nádas fölött az égbolton kavargó felhők mozdulnak egymásfelé, máskor meg feszültséget old fel e képelemek segítségével. Ez pedig abból a panteisztikus szemléletből eredeztethető, amellyel a megfoghatatlannak látszó és percenként változó természet hangulatát, légkörét, képi beszédét igyekeznek megragadni a festők több mint száz esztendő óta. Ők a maguk idejében botrányt kavartak, de az impresszionizmus diadalmenetben vonult be a modern művészek műtermébe. Talán csak annyit változott a XX. században, hogy a képen belüli mozgás és a részletek egymásra felelgető motívumai ott csendesednek meg a szemünk előtt. Növényzet és ember, a legszínesebb, legkisebb figura és a faóriás egyforma jelentőséget kap. Csoda-e, hogy a művész a víztükröt újra meg újra felfedezi a maga számára, amely megsokszorozza a fény erejét, a szüntelenül változó felületen.

A napszakok, amelyekben képei születnek, alig határozhatók meg. Az alkonyat árnyékai és a délidőben felerősödő, vibráló reflexek önmaguk rendezik el a képet. Színekben gondolkodik. Egyik ecsetvonás húzza magával a közeli tónusokat, vagy éppen arra kényszeríti, hogy sötétebb árnyalatokkal ellenpontozza. S vajon miért látjuk egyszer erősebb, kontrasztos színekben a figurákat, s miért oldódnak fel olykor az emberek és tárgyak körvonalai, hogy egyesüljenek a mindent átölelő sugárzásban? Mert a kompozíciók nem kötődnek szigorúan egy konkrét tájhoz. A növényzet, a szituáció karakterizál ugyan, de úgy vélem, hogy többféle emlék találkozik egy-egy festményben, a művész gazdag érzelmi életének megjelenítését vállalva. Mert mi tagadás, befelé forduló festő Csomor Katalin, aki igazán csak a természet jelenségei között képes megmutatni önmagát, akkor is csendben, háttérbe vonulva. Csak szóljon szépen, érthetően az a harmónikus muzsika, amit ő érez, és adja át töretlenül az indító élményt, a lírai lényeget. S a festő vállalja a kontinuitást, amellyel tovább viszi az elődök örökségét. S ahány ember, annyi magyarázat lehetséges a figurák szerepéről, a jelenet tartalmáról. De nem a történés a fontos. A tudatos formaépítés közben is megőrzött hangulat az az ajándék, amit leginkább festői őszinteségnek, az emberi kapcsolatok áhított közvetlenségének nevezhetünk.

Akt-képein is az ellenfénybe helyezett figura érzelmi életét, az epidermisz finomságát akarja megmutatni. Ezért irányítja teljes figyelmét a test szerkezetének izgalmas rendszerére, a plasztikusan kirajzolódó részletekre. De a legkisebb mozdulat sem zavarja meg a nyugalmat, amely alakjait átjárja. Az egysúly magában a figurában van. Külső tárgyak, környezeti részletek nem illenek hozzá, műveinek, mesterkéltnek hatnának.

Szívesen és biztos kézzel rajzol. A tanulmánynak induló képből néha így kerekedik kompozíció. Figurái, meztelen nőalakjai póztalan egyszerűséggel viselkednek, meghítt kapcsolatba kerülnek a nézővel, csak finoman erotikusak. Ez a kapcsolat, a képi kommunikáció fontos része Csomor Katalin művészetének. Táj és embercsoport nemcsak formai egyensúly miatt kerül a vászonra, hanem a festett világ harmóniáját megteremtve hozza létre a varázslatot.

Sokféle szélsőséges festői irányzat kergetődzik körülöttünk manapság. Egyik leszorítja a másikat a közös útról, majd ismét helyet cserélnek. Nincs könnyű dolga a lírai- atmoszférikus felfogásnak sem. De ha arra a küzdelemre figyel, ami körülötte zajlik, sohasem valósíthatja meg önmagát. Jobb ha a belső hangokra hallgat, ha béke van lelkében, és azt továbbadja a nézőnek is. A világ sokféle szőrnyű eseményével szembe lehet szegezni a harmóniát.

Az immár klasszikussá vált impresszionista festők kezét fogja meg. Ez a kézfogás erőt ad, és fontos üzenetet közvetít: „Hallgass érzelmeidre, a festés minden művi előkészítés és formai fontolgatás ellenére is a művész legszemélyesebb dolga, s a kép egy darabka az életéből!"

D. Fehér Zsuzsa dr.

Dr. Csomor László

Petőfi Népe

1993. II. 16

Két művész közös kiállítása látható a kecskeméti, Bagoly utcai Meditres Egészségház galériájában. Dr. Csomor László festményeit és Bálint Vilmos fotográfiáit február 20-áig tekinthetik meg az érdeklődők. FOTÓ: W. KIRÁLY ERNŐ

CSOMÓS László epitén

Somogyi Honismeret 1995/2.

Dr. Gál József
BÚCSÚ EGY ÉPÍTÉSZ DINASZTIÁTÓL...

A család utolsó tagjától, Csomós Lászlótól 1994. december 14-én vettek búcsút ismerői Marcaliban, a Kanizsai úti temető ravatalozójában.

Az ősök egyik ága a szabadságharc katonájaként bújdosva, a Bach-korszak évtizedében települt Gombára, Forgách gróf birtokára. Sztelek Ferenc (1828-1911) mint kőművesmester hagyta kezenyomát a városrész uradalmi épületein, s a sövényfalról, fecskerakásról, zsuptetőről téglára, cserépre váltó falu házain. Szakmai ismereteivel szinte Nyugat-Európa hírnöke volt: Vas megyében született, német anyanyelvű és cseh-morva ősök leszármazottja. Gombai sikereit jelzi, hogy az 1860-as években már házat vehet Marcaliban a Boronkai úton, a későbbi Liget-, a mai Kossuth utcában. Szakmai elismertségére — közvetlen adatok híján — a birtokában lévő marcali céh-láda utal, céh-iratokkal, pecséttel, nemzeti és fekete zászlókkal, több tucat német nyelvű szakkönyvvel. A ládát tartozékaival 1931-ben adták át utódai a megyei múzeumnak (Kaposvár).

Munkásságának nyomait alig őrzi már a város. Részt vett a régi Széchenyi-kastély Ybl Miklós féle (klasszicista) átalakításában, amelyet a század elején bontottak le. A Széchenyi (István) utca emeletes üzletházai délről, s az elbontott Istl-ház bővítése szerepelt még nevén a családi hagyományban. (Csomós László nyomán lejegyezte Móricz Béla, 1970. Kézirat. Helytörténeti Múzeum.)

Hat gyermeke közül ketten voltak sikeresek Marcaliban.

A fiatalabbik 1877-ben került a jónevű marcali iparoshoz tanoncnak. "Melhard Ferencz ... asztalos Mester úrnál mind/-t/ inas Stelek István helbeli Lakos beszegő/d/tetet/t/" április 15-én. "... az egész el/l/átás szüleit il/l/eti, amel/l/et/t/ be iktatási és szintén a felavatási kölcség a fiu Atyát il/l/eti". (Helytört. Múzeum, Tanoncok protocolluma 1849-től — Adattár)

A két év tanonc-idő végén, április 14-én állhatott saját lábára, 17 évesen. A jegyzőkönyvet már Sztelek Istvánként írta alá, szemben a családi hagyománnyal. Tanulmányait "Stelek István Marczaliba Lakos Melhard Ferencz Asztalos Mester Urnál (kétévi tanulási idejét) kitöltötte és maji napon fölszabadítatot..." — április 12-én. (U. o.) A szülői házat a század elején hagyta el, s a (Vasút-, Erzsébet-,) Petőfi utcába költözött műhelyével. A kései gyermek pályája rövidre szabatott: atyját megelőzve hunyt el (1862-1909). Leányát — id. Sztelek Ferenc unokáját — Csomós Gergely, a Békés megyei nemesi család leszármazottja vezette oltárhoz: gyermekük — az egykori bevándorló ős dédunokája, a napokban elhunyt Csomós László...

Igazi építész karriert azonban ifjabb Sztelek Ferenc futott be. (1856-1926) Nemcsak Marcaliban, de "messze vidék kastélyos urai részéről is keresett építőmesterré lett" — írja róla Móricz Béla. Képesítését a fővárosban szerezte, majd tervező irodákban dolgozott. A '90-es évek elején, negyvenedik életévéhez közeledve telepedett le Marcaliban. Elsősorban kivitelező, tervezést ritkábban

vállalt. Somogyban s a szomszéd megyékben, de a mai határokon túl is dolgozott. Alkotásai közül főleg a kastélyok maradtak fenn, pedig nem kevesebb lakóház, gazdasági épület, gyár, üzemcsarnok került ki keze alól. Utóbbiak sorsa, léte korszerűségüktől, napi értéküktől függ. — A kastély nemzedékek menedéke, körüllengve az ősök szellemétől, századok családi irataival, az ősök képmásával...

Ilyen mesterműa Véssey-kastély Szőcsénypusztán. (Tervezője Hauszman Alajos), a Forgách-család nagygombai emeletes kastélya, vagy a boronkai Kund-féle kastély. De épített Tűzoltószertárt, téglagyárat a Prater helyén (1891), lakóházak sorát az újonnan nyitott Vasút utcában. (Mizsur Ádám nyomdász, Lengyel Pál (Zeneiskola), Vasvári Mór kereskedők részére stb.). Magának a Kéthelyi (Rákóczi) utcában épített új otthont, elbontva Szaplonczay Manó egykori kórházigazgató házát. (Az utóbbi 2 épület helyén ma a Gimnázium ill. a Műszaki bolt található.) A Fő utca (Rákóczi) igazi ékessége azonban a Mayer-ház. A jónevű ügyvéd kosáríves, kőgyámon nyugvó barokkos erkéllyel kiemelt üzlet- és lakóháza sokáig a kisváros legszebb épülete volt. Vetélytársa csak 10 év múlva akadt a Széchényi uradalom platánjaitól takarva. (Kastély. Természetesen mindkettő kivitelezője Sztelek Ferenc.) Fő utcai elsőbbségét a Járásbíróság (Városi Bíróság) épülete sem törte meg: inkább csak ellensúlyozta, megosztva a járókelők tekintetét. (Talán e szépség okozta vesztét: családi otthon, árvaházi alapítványi tulajdon, hadsereg, középiskola, kollégium, általános iskola, polgári sörözó — volt...)

Ifj. Sztelek Ferenc a századvég eklektikus stílusában alkotott leginkább, de a neo-barokk sem megoldhatatlan feladat számára. Az előbbiek jellemző példánya a 100 éves vasúti vendéglő ill. a r. k. templom új szentélye 1898-ból. Az alacsony terepen, laza talajon tervezett katedrális építésének első szakasza, a szentély máig jelzi a grandiózus terveket. (14x12 m) Ezúttal azonban fontosabb, hogy a közel évszázada álló "... két cseh boltszakasz és a hevederekkel tagolt félkupola", a sekrestye és előtér cseh-boltozata, ill. a félkupolával fedett kosáríves (kegyúri) kápolna szilárdan áll, dacolva idővel, erózióval, földrengéssel... — Nem dacol így a múló évekkel a templom-építő mester másik ismert alkotása, a börtön. A részben alápincézett, földszinten dongaboltozatos, kosáríves, az emeleten boltozatra és stukatúrra vett épület 18 cellát foglalt magába, de ebből kettő őrszoba lett később. ("Feltűnő" hasonlósága a Bach-korszaki tervek 19 zárkával 90 fogolyra tervezett, kőfallal elzárt rabtartó intézményével!...) Az építészeti tökély itt is vitathatatlan. Az utókor szakértelme már kevésbé: Két nagyratörő átalakítás, bővítés után a boltozatok, kosárívek repedésektől ijesztőek, az épület keleti és nyugati fele távolodván egymástól. Az északi tűzfalon szemmel látható a baj, a délin a friss vakolás elfedi ugyan, belülről azonban követhető. A **pillérekké faragott** (alakított) teherhordó falak ugyanis 10 évig vízben álltak a vizesblokk csatlakoztatásának elmulasztása következtében. A vizesedő falak, elkorhadt padlózat rejtélyét egy (hétvégén) nyitva felejtett vízcsap oldotta meg!... De ki oldja meg a megrop-

pant boltozatok miatt veszélyeztetett, régi századok örökségét jövő századokra mentő (gyüjtő) Intézmény gondjait?!...

— E kitérő csak hangsúlyozza a tényt: ifjabb Sztelek Ferenc a város legtermékenyebb építésze volt. Marcali századfordulós fotói, képeslapjai az általa honosított kisvárosi jelleget hagyták a jelenre, számos esetben utódainkra. S ekkor még nem részleteztük megye és országszerte kivitelezett épületeit.

A tevékeny élet gyümölcse a kisgombai gépudvar a 68-as út mentén (a temetővel szemben), 150 holdnyi birtok, szőlők, pincék ("Garibaldi pince" — miként id. Sztelek Ferenc elnevezte.

A gyermektelenül elhalt sikeres üzletember után síremlékét örököse, Csomós Gergely tervezte ill. állította. — Aki úgy lett harmadik "nemzedéke" az építész családnak, hogy Ferenc testvérének, Istvánnak leányát vette feleségül. Az Arad megyei születésű (1883) fiatalember Budapesten végzett felsőfokú építő ipariskolát. Ezután neves műépítészek irodáiban dolgozott, ellesve, tanulva az építés lázában élő fővárosban a szakma fortélyait. 1911-ben tett államvizsgát az "építőmesteri tudományokból", amely ismeretek birtokában Széchényi Bertalan felsősegesdi kastélyának építésénél művezető építészként állt munkába: a kivetelező Sztelek Ferenc!... Társulva, így került Marcaliba, ahol letelepedett. Előbb tervező (regale vendéglő — Áruház — emelet ráépítés, szemközt a Regdon ház — régi ABC —, Hickmann Béla műlakatos háza, átellenben Nyúl József emeletes háza — Írószer —), majd tervező és építő (Széchényi gépműhely a téglagyárral szemben lakásokkal, a vasúttól keletre a Boronkai úton, fűrészüzem, családi házak — Putkovszky János orvos —, kúriák, kastélyok, marhaistálló, iskolák, s a tulajdonát képező malom 1936-ban.). Leglátványosabb kivitelezői munkája a Polgári fiú- és leányiskola épülete 1928-ból. (Tervező Fábián Gáspár Bp.) — A költségeket az országgyűlési képviselő "járta ki" — Strausz István — cikluson belül el kellett tehát készülnie. Ezért éjjel is dolgoztak, külön generátorokkal fejlesztett villanyfény mellett. A vízcsap, központi fűtés (1993-ig működött!), a széles folyosók, tágas, világos termek, a hatalmas épület barokkos homlokzata a huszártoronnyal — a Széchényi Andor Pál által adományozott telken elöl udvarral, hátul gyakorló kertekkel — az oktatás messze földön csodált és irigyelt palotája lett. A megyei sajtó odáig ment, hogy az "épület teljesen felesleges Marcaliban": a tanulók (60 fő körül) az igazgatói szolgálati lakás(!)ban elférnének (amely alatt altiszti lakás is volt)...

A neves építész munkássága tevékeny közéletiséggel párosult. Hegyközségi elnök, Takarékpénztár elnöke, a szarvasmarha tenyésztés helyi ügyeit koordinálja, stb. De érzékeny a község gyermekintézménye, az óvodaügy gondjai iránt is. Az építést elhatározó község pályázatára oly kedvező ajánlatot nyújtott be a két (gyermektelen) építész, Sztelek Ferenc és Csomós Gergely, hogy a kaposvári Államépítészeti Hivatal az "árlejtésen" nem is mérlegelhetett más ajánlatot. A mindig üres községi kassza ugyanis "kiürült" a telek vásárlással. Jól jött tehát, hogy a vállalkozók mindent saját költségen építettek fel (a játszó és munkatermeket, melléképületeket, az óvónők és dajka

szolgálati lakását). A tőke törlesztését a legkedvezőbb kamattal (6 %) kezdhette el marcali (5 év) de még ehhez sem volt pénz: 3 %-os "óvódai pótadót" kellett kivetni emiatt. (Az egyes polgárok által fizetett adó 3 %-át.)

A Templom utcai óvoda ma is áll, a gazdaasszonyképzőnek adott helyet. A szolgálati lakások egy részében érte meg 80. évét az építész-dinasztia utolsó tagja, Csomós László...

De messze még e vég! ... Csomós Gergely és Sztelek István leányának házasságából 1 fiú és 1 leány született. Utóbbi élete második évtizede végén meghalt, kiheverhetetlen csapásul a jómódú (Sztelek örökség!) és sikeres építész család életére.

Az idősebb — 1914-es születésű — fiú, Csomós László tanulmányainak eredményes befejezésével igyekezett kárpótolni e veszteséget. 1942-ben már mint okleveles építész atyjával együtt tervezte a Községházát, amelyet egy fonyódi építőmester kivitelezett. A kisvárosi utcaképbe ma is harmonikusan simuló Városháza szerény külső méretei ellenére belül tágas, mégis emberléptékű. A mesterművű faragott és kovácsoltvassal erősített ajtón belépve tágas elosztó-térbe érünk, ahonnan világos, mérsékelt fokozatú széles lépcsőn szinte sétálva érünk az emeletre. Ott két dupla szárnyú ajtó és kisebb előtér sejtteti, hogy egy nagy terem elé érkeztünk. Ez áttekinthető épületcentrumból jobbra és balra (emeleten és földszinten) széles folyosókon juthat a polgár az ügyintézők irodáihoz. E barátságos belsőt hívogató külső köríti. A kétszintes téglavörös építmény szürke működő lábazattal, fehér párkányokkal, lizénákkal tagolt. Tömbjéből a közép-rizalittal hangsúlyozott nagyterem a többinél magasabb ablakaival, a magasított fehér kerettel azonnal szembetűnik. A korabeli városlakó számára egyértelmű, hogy e síkból kimagasló ablakszemek (mint felkiáltójelek!) mögött dőlnek el a város ügyei. Ezt középen kiugró, kőgyámon nyugvó erkéllyel, alatta boltíves bejárattal, felette a címer párkánnyal hangsúlyozzák, ahol a városi jogok gyakorlásának török-kori szimbólumát vették alapul a tervezők (nyíllal átlőtt madár — félhold — napkorong, 1567.). Az épület középső részének kiemelése a tetőtér megemelésével fokozódik, szerves folytatásaként a kiemelt nagyteremnek, amely barokkos megoldás kellemesen ellensúlyozza a nyeregtetők egyhangúságát, s a munkaszobák ablakainak puritán egyszerűségét. E kiemelt tetőről két rézdíszítmény (szellőző) emeli tovább tekintetünket... De ha visszasiklik a szem, további részletekben gyönyörködhet. Az erkély mögötti benyíló, vagy a két oldalt elhelyezett szép kovácsoltvas zászlótartó (a város- és országzászló számára), az erkély és alatta a főbejárat kovácsoltvas díszei a kisváros nagy mestereit dicsérik. Mennyi nagyszerű részlet rejlik e funkcionálisan tökéletes, esztétikailag minden addigi egyszerűt és nagyszerűt összefoglaló-szintetizáló alkotásban?! S mindez a világháború közepén, (1943) amikor a "fegyverek közt hallgatnak a múzsák"...

Ha soká időztünk az építész-dinasztia 4. nemzedékének első alkotásánál — az nem történt ok nélkül. Remekművét ugyanis nem követik városunkban tucatszám hasonló alkotások. A szép épületekről álmodozó ifjút a világháború-

ban letarolt ország várta: álmai palotái helyett — újjáépítés, ideiglenes falak, átmeneti szállások, félig rendbetett hidak... Tervezőirodák részmunkásaként szériaterveket gyártott, másolt, tervezett. Mindez az államosítás közben munkával szerzett vagyonuk teljes elkobzásával egyidőben.

Alig csodálkozhatunk, hogy a szépen indult pálya utolsó három évtizedét az üldözöttség érzete tette gyötrelmessé. Mosókonyhában, bontásra ítélt szolgálati lakásban húzta meg magát, egy ideig ápolva édesapját, később egyedül.

De még így is hasznára tudott lenni ősei városának.

A helytörténet ügyében a múzeumalapítás lázában égő diákok hoztak össze bennünket. A család régi ismerőse, Móricz Béla ugyanis mint levéltári alkalmazott (a beosztásához megkívánt végzettség többszörösével), Noszlopy Gáspár életművén dolgozott. Ennek kapcsán kutatásai révén számtalan Marcalit érintő adatra bukkant, s e melléktermékkel jegyzetfüzetek teltek meg. Ebből összeállhatna Marcali rövid története, míg szélesebb körű kutatás teljesebb kötetet nem eredményez — vélték Csomós Lászlóval. A gondolat társadalmi elismertetésének szép, de fáradságos feladata nekem jutott. Előbb a nyert információk verifikálása (Fonyódon) következett. A megadott címen kitűnő fizikai és szellemi kondícióban lévő nyugdíjassal találkoztam. Addig megjelent füzetei, széleskörű műveltsége, latin nyelvismerete garanciának tűnt a vállalt feladat megoldására: Marcali története 80-100 oldalon 1 éven belül!...

E szóbeli megegyezés után a hivatalos szerződés aláírása következett a Járási Tanács épületében (Ress Zoltán, Paál László, Móricz Béla). Ha Móricz Béla ír 80 oldalt, képekkel, térképekkel a megegyezés szerint, – e sikeres epizód már a múlté!

Ám ő a megrendelt terjedelem majd tízszeresét szállította, másfél év múlva. Ez óriási adathalmaz a távoli rokon (Noszlopy Gáspár) élettörténetének évekig tartó böngészése folytán halmozódott fel. Nyugdíjasként a fővárosban albérletben lakott, félállást vállalt az Országos Levéltárban, s témájától messze kalandozott, puszta kedvtelésből. Ilyesmire Marcaliból senki sem vállalkozhatott, de levéltári kutatók sem időztek el így a távoli részleteknél megrendelés esetén. — A helytörténet "levéltára" e kézirat! Kutatásra való, helyieknek (kiadásra így nem volt alkalmas). A helytörténeti kiadványok alapja, bázisa lett. Minden ezzel, mint alappal indult! — S ez Csomós László érdeme! Ezen információ végeredménye minden helytörténeti kiadvány (3 színes, képes kiadvány, a Helytörténeti füzetek 8 száma, több tucatnyi cikk, monográfia, száz feletti előadás a város történetéről, stb.) A Móricz-féle kéziratot Csomós László rengeteg építészeti adattal, rajzzal, fotóval egészítette ki. A Szerzővel folytatott levelezése kötetnyi. 1975-ben pedig alap-dokumentumot állított össze családja építészeti tevékenységéről.

Minden eddiginél értékesebb helytörténeti anyagát, a család 120 éve halmozódó építészeti iratait, rajzait azonban halála utánra ígérte. A Helytörténeti Múzeum ez anyag várományosaként sokszor megtekintette e hagyatékot.

A jogi procedura után ennek rendezése, elhelyezése, feldolgozása — kiadása lesz a Helytörténeti Múzeum évtizedes feladata.

A várostörténet és az építész-dinasztia történetének összefonódása még egy érdekes momentumot tartalmaz: A család klasszicizáló sírboltja ad nyughelyet az egyetlen ismert '48-as (szabadságharcos) honvédnek (Sztelek Ferenc). Az 1848-as emlékkereszt és közelében e síremlék az újkori történelme legszebb fejezetére büszke város, Marcali egyik emlékhelye lehet, — amely életben tarthatja a lokálpatriotizmus gyéren pislákoló lángját a gyökerek nélkül jövőbe rohanó városlakókban...

PETRI LUKÁCS ÁDÁM:

Magvaválva

Tatatanár Úr kérem én igazán készültem a halálra, mint egy elkékedt szilvaszem, önmagával elszámolva, magvaválva. A férgeken már nem múlt volna semmi sem.

Gyér növényzetű, kopár tisztáson, hol a nap nem süttet tarkaszín virágokat, csak az erjedő moha szárad a fénynyalábok tűzében a kövek testén; az ugar közepéig elvonszolnám barna műbőrrel bevont, műlószőrrel kitömött, préselt farostlemez talpazaton álló tornatermi zsámolyom és leülnék.

Ülnék — életfogytig, fel nem állnék senkiért, senkinek, a hülyéket végképp odahagynám másnak, nem lennék a penge éle, sem felület az úgyis csorbuló élnek, felvinném magamat a padlásra, ha eszembe ötlene valami, hagynám elúszni,- ülnék. Szeretteim néhanap kijönnének hozzám ki csókot hozna, ki cigit, ki yoghurtot, ki almát; meglátnám ki az ki elmaradozik s ki, aki körém gyűlő piszkomtól sem megriadva kitart.

A fáradt Istennek több gondot nem, csak természeti nyugalmat jelentenék, a tova és visszatévedő őzek, erdészek, rókák megszoknák halk, monoton dünnyögésem: „Ha a világ rigó lenne..."

ÁRMOS ZOLTÁN:

A tánc

A miniszterelnöki sajtótájékoztató csendes érdektelenséggel indult. Sokáig csak a vakuk villantak a kormány tagjainak gőgösen görögös arcélén.

Aztán a miniszterelnök közelebb vonta magához a mikrofonokat:

— Köszöntöm sajtókampányunk résztvevőit.

Tudom, hogy néhány távollevő újságíró megpróbálta kétségbe vonni kormányunk erkölcsi tartásának józanságát. E fontoskodó elemeket lemerítettük, ezért nincsen szóbeszéd, amit tápláljanak.

Van-e valakinek kérdése?

Mialatt így beszélt, a miniszterelnöki tekintet sűrűn ráhullott egy mély dekoltázsú fiatalasszonyra.

Ám ekkor jelentkezett egy ifjú, és a következőket mondta:

— Magyarországba szakadt amerikai állampolgár vagyok. Gyalog jöttem Ceglédről.

— Ceglédről—szisszentek fel néhányan.

— Igen, Ceglédről. Elmondtam ott egy beszédet, amelynek az a lényege, hogy hagyjuk a motorizációt Amerikára! Egy ilyen kis országban mindenki járjon biciklivel! Persze, e tervben a kormánytagoknak luxuskivitelű tolókocsikat bocsátanánk rendelkezésére. Ezekkel látogathatnák meg az Országos Szalonnasütési Ünnepeket is. Erről jut eszembe: Hogy lehet az, hogy az újságírók nem kapnak enni?

A miniszterelnök elmosolyodott.

— Mi nemcsak szóval táplálunk — közölte a hallgatóság nagy örömére, és tapsolt.

Pincérek bicikliztek elő rejtekhelyeikről, és hatalmas tálakon hús- és halételek bő választékát hozták, és tették a kiéhezett újságírók elé.

— Meg van elégedve, fiatalember? — kérdezte a kormányfő az amerikaitól.

— Köszönöm, én vegetariánus vagyok — válaszolta a kérdezett.

Az újságírók csámcsogása és szürcsölése kellemes aláfestő zenét adott az ormányfői mondanivaló kibontakoztatásához.

— Mi, úgy is mint az Önök hű kormánya, biztosíthatjuk a jelenlevőket, hogy az erkölcsi feddhetetlenség talaján állunk — villant szeme ismét a mély dekoltázs felé, amikor annak tulajdonosa szólásra jelentkezett.

A miniszterelnök megadta a szót.

— Fertőy Gólyahír vagyok Fenékpusztáról — mondta a hölgy, miközben mellét úgy ringatta, hogy kitűnt: a ruhája gyenge alufóliából áll, melyet e gyengéd csecsrázás hasig rombolt.

A kormányfő kigúvadt szemmel meredt az előtűnő mellbimbókra, miközben azok birtokosából csak úgy áradt a szó:

— Én úgy örülök, hogy önök farkölcsi ehetetlenség alján állnak, mert ez is bizonyítja, hogy hazánk gépezetét hozzáértő szeretők — akarom mondani — szerelők tartják karban, kárban, kórban és kortyban, emellett én is osztom a nézetet a fedhetetlenségről, hogy tudniillik nem lehet elfedni azt, ami van... és még tovább is folytatta volna, ha nem olvas ki megrökönyödést a kormány tagjainak szeméből.

— Mi az, valami baj van? — kérdezte ijedten.

— Kisasszony, a melle — súgta a miniszterelnök halkan.

Fertőy Gólyahír azonban nem jött zavarba:

— Szép, ugye?

— Igen, de nem kellene eltakarni?

— Nem, mert amit itt látnak uraim, az a kendőzetlen igazság, amit a valóság leplezett le. Önöknek nem káprázik a szemük, de káprázik a szívük. Agyuk helyén ott a fagyuk, eszük helyén ott a szeszük, de ne felejtsék: az új divat minden mellett előhívat.

A miniszterelnök intett, mire két tagbaszakadt férfi kivezette Fertőy Gólyahírt a teremből.

Hogy a kínos eset feledésbe merüljön, a kormányfő jelt adott a cigányzenekarnak, amely játszani kezdett.

A pénzügyminiszter kalappal látogatta végig az újságírókat.

— Szuvenír a zenészeknek — mondta.

Az amerikai konyhakést vett kezébe, amelynek pengéjére felnyársalt egy ezerforintos bankjegyet, és a zenekar felé dobta.

A kés rezegve fúródott bele a parkettába.

A zene egyre gyorsabb és vadabb lett.

Ekkor két testőr egy bársonypárnán összetekert karikás ostort vitt a miniszterelnöknek.

A kormányfő megragadta az ostort, és a terem közepére állva fütyülni és csattogtatni kezdett.

A durrogtatás, a fütty és a zene ütemére elkezdődött a tánc.

A tánc, amely mindhalálig tart.

PODMANICZKY SZILÁRD:

Időtöltés

Milyen furcsán simul hátához
a kabát, lehet, hogy ilyen háta van
de nő, az fix
milyen furcsa ez a nő, minden előjel nélkül
simul hátára a kabát, mint egy lapát
juteszembe, kabát-lapát
és ahogy elviseli ezt
a simulást, szinte belegömbölyödve
van meg a formája, egészen
furcsa ez a sok sima ránc
a nő hátán, és elviseli, ezt
a kabátot is elviseli, *a többi*
kabátját is nyűttön nyűhette
ez a nő, aki, és ez fix
nem látja a hátát, mit
sem sejt a hátán
simuló viseltesráncokról
csak megy, viszi a busz bele
az éjszakai lidércnyomógépbe
hol meg tubusból
ömlik szájára a vak félsz
bár ha tudná is mi az
faggatna vakot napestig
erről, figyelj vak
félsz-e a sötétben
éjszaka, mikor
szembogarad arcodra mászik
de nem fél az, hanem
izgul, juteszembe, félizgultan
mutogatta a nő, mutatott
az ujjával egy nagy hármast
a sofőrnek, aki még bevette ezt
a kanyart, és várta a következőt
hol késik vagy
csak állunk
az idő se mehet túl gyorsan el
meglehet, a nőnek három
gyerekkori emléke van, mutatta
és közben megmozdult a hátán
az összes ránc
nem változott semmi
csak átment valamin közben
koraesti déltengeri
árnyék suhant a nő arcán, akkor
látszott csak, mennyi
haja van, jobbról főleg
azt mutatta, jóformán
csak jobbról ismerem ezt a nőt
egy félcentis plexin át, amiben
lassan észrevettem magam
így kerültem arccal a képbe
ami azért megint
egy másik kép
hol ezt, hol azt
nézni ide-oda nézve
a kabát ráncait egyszer az arcom helyén
aztán a nő haját a fejem fölött
a száját, ahogy a plexin a számhoz ér
a vezető merev
karját kabátom ujjába döfve
aztán jött csak
a háttér, ahogy ott állt előttem
juteszembe, a nő
a szívére vette a kezét
és hallgatott eközben, eközben
a meleg moheren pásztázott egy sárga fény
ráment erre egy pillanat is
nincs elég veszteségünk
az ilyen fénypászma kitölti az időt.

UNIKUM A ROCKZENÉBEN
BRÓDY JÁNOS
AZ UTCA MÁSIK OLDALÁN

NEUDL ERIKA RIPORTJA:

Vekni-cipó, kaszni-zsemle

Szakadó hóban, kihalt, lelketlen telepen keresem Bohákék címét, gyalogosan óriási bosszúság ez, mert a páros és páratlan számok egy kilométerre lehetnek egymástól. Saját házszámukon kívül a lakók sem ismernek többet, sőt még emberi választ sem remélhetek — tanácstalan arcok, széttárt karok üzenik felém: a semmit. Az utcát a barátságról nevezték el; azon morfondírozom, kinek volt ilyen sivár a lelke az — akkor még — tanácsi hivatalban. Merthogy a barátságról más fogalmaim vannak. Bohákék a földszinten laknak. A kaputelefon csengőjére sápadt asszony nyit ajtót, és olyan félénken, sután lépked felém, hogy a földre kell pillantanom, megtudjam, mit kerülget. De, akárcsak én, ő is akadálytalanul közlekedhet a folyosón, ahol egy cserép kiszáradt növény vidítja a környezetet. Önfeledt fotoszintézise már a múlté.

Miközben a meleg vizes kézfogás következményeit törölgetem a kabátomba, a háziasszony szótlanul vezet keresztül a lakáson. Hurutos férfihörgés hallatszik az egyik szobából, a többi ajtó tárva-nyitva. Olyan kép tárul elém, mint egy mosodában: elképesztő mennyiségű ruha mindenütt, nemcsak a fürdőszobában, de a szobákban, a konyhában és az ebédlőben is, ahol végül leülünk. Bohákné kihúz egy széket — magának —, én pár vasalnivalót tolok arrébb a padon, hogy leülhessek. Velem szemben, a falon helyes csecsemő fotója mellett egy subázott néger fiú vigyorog, „valódi" arany fülbevalóval.

— Jó lenne ezzel az üggyel megvárni a férjemet, ő jobban el tudja magyarázni...

— De hiszen önökkel történt meg minden a pékségben, önnel és a lányával, nem?

— ... hát igen, mi ketten dolgoztunk ott, a férjemet leszázalékolták, ő itthon van — mondja lassú, enervált hangon, miközben kivillannak sárgás, ételmaradékos szemfogai vékony szájának résén —, mindjárt jön a férjem, mer' én nem tudom kifejezni, amit akarok...

— Szóval a pékségben egy huszonegy éves fiú fogadott az ön lányára, hogy leviszi a pincébe, levetkőzteti és megmutatja fent a köpenyét. Ez egy jó heccnek indult.

— Igen. Én mondtam is a Nádor Zolinak, hogy úgysem meri, de ő ölébe kapta a lányomat és levitte. Pár perc múlva feljött a köpennyel...

— Mit szólt ehhez ön, és hogyan fogadta a lánya a sajátos kalandot?

— Hát, mink nem sokat szóltunk, úgy meg voltunk lepődve. A lányom azt mondta, nem nyúlt hozzá a Zoli, azután nem sokat szóltunk erről. Azt is mondta a Zoli, hogy ha szólunk, áthúz minket a kemencén.

— Bohákné... hogyan szólíthatom?... Erzsike! De hát mégiscsak volt véleményük, hisz feljelentést tettek a rendőrségen kiskorú ellen elkövetett szemérem elleni vétség címén.

— Hát, ezt a férjem rendezte. Na, megjött a férjem! — áll föl megkönnyebbülten, és szó nélkül adja át a helyét a kabátos férfinak, majd az érkező intésére, amit nem tudok mire vélni, kávét hoz.

— Tudja, én tettem a feljelentést — zendít rá a férj, határozottan, tagoltan fogalmaz —, a jogban járatos vagyok.

— De jó magának! Mivel foglalkozik?

— Nézze, nekem nyolc általánosom van, liftügyeletes vagyok, meg gondnok. Nem végezhetek fizikai munkát, tudja, a gerincem.

— Tehát a felesége és a lánya dolgozik, és ha jól tudom, van még egy fia.

— Igen, de ő munkanélküli, még alszik, van mikor ebédre ébred.

— Ott tartottunk, mikor ön — hál'istennek — megjött, hogy szeretném Erzsikétől hallani, mi történt még — fordulok az asszonyhoz.

— Egyik este a Nádor Zoli — ő a dagasztó, és ha nincs a főnök, ő parancsol, megkért, maradjak még. Én meg haza akartam jönni. Erre ő pofán vágott.

— Ez a huszonegy éves fiú megpofozott egy negyvenkét éves, kétgyermekes asszonyt?

— Igen. És engem meg a lányomat elneveztek Makimajomnak. Ezt a nevet még az ezelőtt itt dolgozó Karcsi adta nekem. Aszt rámragadt.

— Mondja, mennyiért tűri mindezt?

— Tizennégyezerért, tisztán.

A férfi nem bírja tovább szótlansági fogadalmát, megtöri saját csendjét: — Itt van három határozat. Az egyik a rendőrségi feljelentés, a másikat a pékség vezetője írta, Kovács János, a harmadik meg egy ötsoros levél, amelyben Kovács figyelmezteti a feleségemet és a lányomat, hogy ha nem dolgoznak kevesebb selejttel, nem tart igényt további munkájukra. Ez is érdekes. Az ügy novemberben történt. Én akkor is megkérdeztem, hogy van-e panasz a munkára, azt mondta, nincs. Ebben meg az áll, hogy utolsó figyelmeztetés — fújja ki a füstöt a háziúr az ablaktalan, rosszul megvilágított ebédlőbe.

— Beszéltek a fiúval, Kovács úrral, vagy csak leveleznek?

— Tudja, a rendőrségen dolgozik a fiú bátyja, már ott felajánlották, hogy ez nem is ügy, csak hecc, hogy nekik most csak az a dolguk, hogy felvegyék a jegyzőkönyvet, nem az, hogy minősítsenek. Nézze, ez nem bűntény, de kiskorú ellen elkövetett szemérem elleni vétség. A lányom, Kriszta, még csak tizenhét éves. Nézze, én kompromisszumot akarok, nem balhét, de ha a Kovács úr most a lányomékat rúgja ki, akkor a munkaügyi bírósághoz fordulok.

***

Nádor Zoltánt ugyanazon a lakótelepen, az egyik első emeleten találom meg, a lakásba benyitva azonban annyi ember tárul elém, hogy pillanatok alatt döntök, lent beszélgetünk. Zoli szép zöld szeme idegesen cikkant egyet de meg sem kérdi, ki vagyok, mit akarok, szó nélkül leblattyog velem a lépcsőkön.

A hó tovább szakad, ezért a fűtött lépcsőházban maradunk, így azonban el kell viselnünk a szobafestőket, létrástul, és a kismamákat — a gügyögéssel együtt.

A vékony testalkatú, dinamikus fiú szinte táncot jár, gesztikulál, lépdel, egy alkalommal meg is pördül előttem, de összeszedetten beszél.

— Tudod, ez az egész egy családi viszály következménye, szerintem.

— Családi? — képedek el.

— Igen. Nem mondták, ugye? Mi a Bohákékkkal távoli rokonok vagyunk, történt itt minden. Apám dugta az Erzsikét, a lánya meg szerelmes leveleket írogatott nekem. Persze egyet sem tudok megmutatni belőlük, mert eldobtam őket, az agyamra ment a primitív írásával az a lány. A férje verte az Erzsit, a dolgai miatt, egyébként is totál alkoholista. Azok a nők tartják el. Most meg elkezdtek bosszút állni.

— Mégis: mi igaz a pincéből, a köpenyből meg a pofonból?

— Hát valami... de egyik sem úgy történt, ahogy azt elmondták. Az Erzsi önként jött le, ő adta oda a köpenyt, ott röhögött a liszteszsákok tetején, mikor feljöttünk, akkor sem volt balhé.

Az anyja egy árva szót sem szólt: ez volt novemberben. Most meg februárban feljelentett.

A pofont azért kapta az Erzsi, mert belökött a zsemléskasznik közé. Nem játszom én a főnökösdit, de ha este kilenckor jön egy rendelés, nem szaladgálhatok a Komló utcában, hogy főnök, akkor bedagasztom. Megcsinálom, és kész. Ők meg haza akartak menni.

— Mi van a bátyáddal, a rendőrségen?

— Tényleg ott dolgozik, de fél éve kitagadták a szüleim, nem is beszélünk egyáltalán.

Te! Ez a két nő szerintem szellemi fogyatékos. Az anya egy éve nem tudja megtanulni a kalácsfonást. Iszonyú velük dolgozni. Egy óra alatt négyezerötszáz zsömlét teszek a kaszniba, ők meg ezerötszázat. Érted?! Ezerötöt. Komoly volt a dolog, már székletdobozt is kaptak, vagy mi a szart...

***

Egy bizonyos ponttól csukott szemmel is megtalálni a pékséget, a csodálatos illat terpeszkedve ül a környék házain.

A kenyér jó szaga.

Kovács úr bal bokáját jobb combjára téve jelzi magabiztos alapállását, merészen pöfékel, újabb terheket róva ezzel influenzával küszködő hörgőimre.

— Nézze, bosszantóan egyszerű ez az egész ügy, az a két nő klinikai értelemben fogyatékos. Nyolcvan fonott kalácsból hetvenkettő szétesik. Szorozza huszonkét forintjával. Csinálnak nekem időnként háromezer forintnyi kárt. És: olyan lassúak, senki nem akar velük dolgozni. Én ismerem a férjet, nyolc évig laktam abban a lépcsőházban, ahol a gondnok. Egyszerre nem iszik sokat, csak rátölt. A Zoli meg? Jó gyerek, remek munkaerő, csak most elvesztete a határt a hecc és a balhé között.

A határozatban szigorú megrovást említett. Végül is milyen következménye lett a munkahelyi vétségnek?

— Írásban közöltem vele, hogy ha még egy ügy, ami összehozható a nevével, és röpül.

— Kovács úr! Ebben az egész eseményfüzérben már nem az a kérdés, hogy mi zajlik — kinekkinek a saját intelligenciaszintjén —, hanem hogy miért. Jól látom?

— Jól. A város hat maszek pékje mellett ez az egyetlen állami, privatizáció előtt állunk. A tizenhárom ember azért harcol, hogy ki maradjon. Naponta öthat embert küldök el, aki az utcáról jön be munkáért. De nem olyan egyszerű, három-négy hónap kell, amíg betanítom az embereket. Mire itthon érzi magát, küldjem el?! Ezt nem akarom.

***

Találkozom Bohák Andreával, aki éppen vekni kenyereket rakosgat. Nm túl bőbeszédű, azt is lassan mondja. A mondatoknak többször fut neki, nem tudok jobb szót rá: makog.

***

— Bohák úr, akkor legyen újságcikk, vagy ne legyen?

— Hát, én kompromisszumra hajlanék, de ha nem, nem. Nekem van időm, energiám, és ha lépek, akkor sok ember fog szaladni.

— Hová?

— Sokfelé, hölgyem, sokfelé.

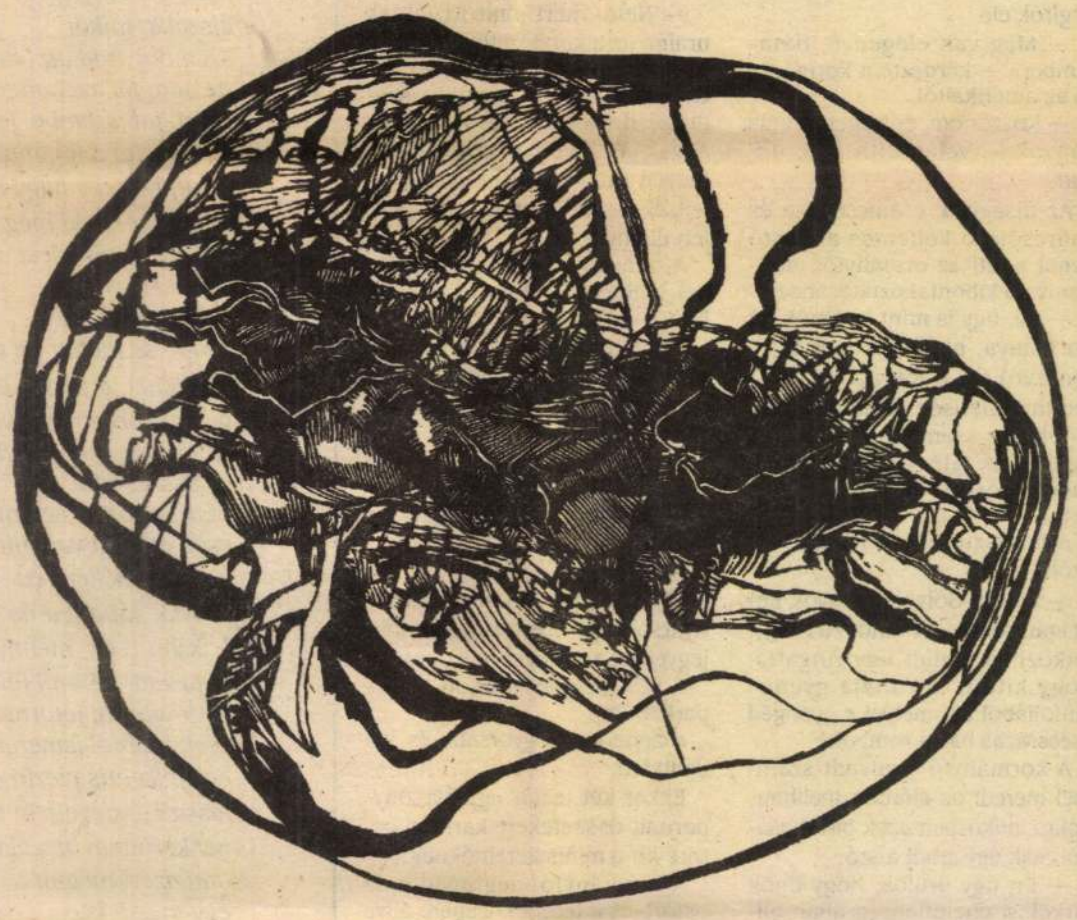

Csomós Zoltán fametszete

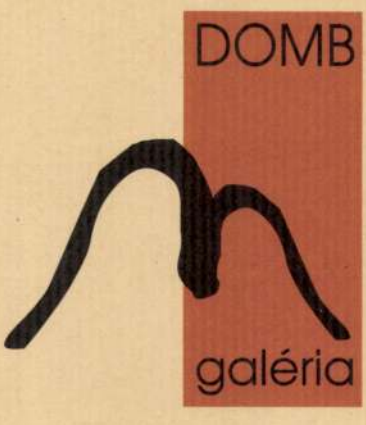

A
Domb Alkotóműhely Baráti Kör
szeretettel meghívja Önt
a
"Fiatal Grafikusok"

CsomósZoltán
CzeglédiGábor
HorváthKinga
LévaiÁdám
PappNikolett
TakátsMárton

című kiállítására

A kiállítást megnyitja
Feledy Balázs
művészeti író
1997. november 15-én,
szombaton 11 órakor.
Cím:
Szentendre, Alkotmány utca 14.
(A Templomdombon)
Megtekinthető november 16-tól 29-ig
minden nap 10-18 óráig.

Csomós Zoltán

1999/10

A papír megérintése

Csomós Zoltán színes tollrajzairól

Az emlékezet a mítoszokat, meséket teremtő kezdetektől különös vonzalommal viseltetik a különböző, ambivalens érzelmeket egyszerre megjelenítő torzalakok iránt, Rheia, a szárnyas istennő, a haltestű Szkülla, a torz arcú Gorgók, a szárnyas Artemisz és a többiek egymás sarkára taposva népesítik be a görög mitológia tereit, de a magyar mese- és hitvilág hétfejű sárkányai, griffjei, fa- és sziklanyűvő óriásai, lobogó lúdvércei is ugyanannak a logikának, emlékezet és képzelőerő sajátos egyensúlyának és egyensúlyvesztéseinek a teremtményei. Aztán ott vannak az ember-állat párosok: Héraklész a mocsári madarakkal, a tengeri szörnnyel, amelyben Jónás cetjének előképe ismerhető fel, a griff hátán lovagló legkisebb fiú.

Csomós Zoltán nem mítoszillusztrációkat készít, a mítoszok alakjait teremtő, megőrző és átalakító képzelet logikáját próbálja önmagában megtalálni. Kéz, láb, szem, száj furcsa kígyóvonaglásban kavarodik egybe, de mintha mégis volna e gordiuszi összevisszaságban valami rend. Az azonban könnyen belátható, hogy ezt a rendet nem a formális logika szabályai igazgatják. A teremtésnek ebben a szegletében a határokat, szabályokat és mindent másként érzékelő és megjelenítő képzelet az úr.

Csomós Zoltán nem kérdőjelezi meg az alaktorzító hajlam komolyságát, egyáltalán nem csábítja az olcsó humor, amely ezen a tájon bőven terem. Ezek a rajzok kerülik az idézőjeleket, mindent komolyan vesznek, ami komolyan vehető.

A Gorgók története áll kimondatlanul is e rajzsorozat erőtérképző középpontjában. A Gorgók Hésziodosz szerint hárman voltak, egyiküket Sztheinónak hívták, neve erőt sugallt, a másikat, akinek neve a széles tengerre emlékeztet, Eurüalénak, a harmadik Medúsza, a tenger uralkodónője, s a három testvér közül ő volt a halandó. A görögök lányaikat nevezték el róluk, nem tarthatták tehát egyértelműen visszataszítóknak, csúnyáknak őket, de riasztó arcukról is költöttek meséket, mígnem Perszeusz éles sarlójával le nem metszette e szépség és csúfság, halhatatlanság és halandóság határán imbolygó, zavarbaejtően ambivalens lény fejét, talán csak azért, hogy véget vessen e túlságosan is szerteágazni kész legendának.

Csomós Zoltán rajzait is sajátos ambivalencia jellemzi. Az általuk felidézett alakok, képzetek egyszerre váltanak ki taszítást és vonzalmat, némi tanácstalanságot szülve ezáltal. A lebegő távolságtartás, önismeretre ösztönző feszültség irodalmi mintákra utal. Jellemek bomlanak ki, alakulnak át, történetek fejlenek fel, zárulnak le egyetlen papírlapon, egyetlen alak vagy arc megidézése közben. A *Veszekedők* sziámi ikrekként összenőtt, de szétválni vágyó vergődése, a kutya nemzette szárnyas, félig hajadon, félig nősténynoroszlán *Szfinx*et körülrajzó szemek, arcok, végtagok, alakok óvatos csodálkozása, a *Vándor* botra kulcsolt keze, az *Üveggolyók* gömbökbe foglalt arcának nosztalgikus tekintete, és a többi motívum is, a *Kerítés,* az *Ikon,* a *Férfi kosfejjel* egy-egy novella csíráját hordozza magában; drámaian lázadó jellemeket, bármilyen irányban kibomlani kész történeteket rejt.

Valószínűleg nem véletlenül választotta a tollat e sajátos képzeletvilág megjelenítéséül a művész. A toll a grafika talán legérzékenyebb eszköze. Rembrandt vázlatait szemlélve az embernek néha az az érzése, e vázlatoknak nem is a leképezendő látvány elrendezése a legfőbb feladatuk, hanem hogy a művész idegrendszerének kardiogramját kirajzolják a papíron. Csomós Zoltán nem azonosul ilyen mohón az ábrázolásra használt eszközzel.

A távolságtartásnak több oka is lehet. Egyrészt a rostiron, a színes meg különösen, nem lehet ugyanolyan bizalmas viszonyban használójával, mint a maga faragta lúdtoll, másrészt az általa a papíron hagyott nyom sem függ annyira a művész érintésének jellegétől, már-már gépiesen egyenletes. Csomós Zoltán elfogadja e hűvösebb tárgykezelés következményeit, s megpróbálja esztétikai eszközként használni. Két vonalvezetési technikát alkalmaz. A felületeket egyenletes egyenesekkel fedi le, aztán e bevonalkázott felületeket egymásra fedve alakítja ki az árnyalatokat, keveri a rostiron skáláján föllelhető színeket festőien gazdag felületekké. Az arcok, alakok, mozdulatok körvonalait az elejtett cérna tekergését idéző vonalak próbálják tetten érni.

A toll útja a papíron bonyolult pókhálórendszert képez, hogy foglyul ejtse és láthatóvá tegye a képzelet egyébként elillani kész álomalakjait.

O. J.

Életrajzi jegyzet: Csomós Zoltán 1961. július 11-én született Sárospatakon. Sátoraljaújhelyen járt szerszámkészítő szakmunkásiskolába, majd itt is érettségizett. 1989-ben vették fel a budapesti Képzőművészeti Főiskola kép-grafika szakára. 1993-ban kapott diplomát. Két évet töltött a főiskola mesterképző kurzusán. Tanárai Eszik Alajos, Rozanits Tibor és König Róbert voltak.

Tagja a Magyar Alkotóművészek Egyesületének és a Grafikus Művészek Szövetségének. Munkáival rendszeresen részt vesz a hazai és nemzetközi grafikai tárlatokon. Rajzot és művészettörténetet tanít középiskolában.

Munkáit a Magyar Napló 1998-as évfolyamának áprilisi számában mutattuk be először.

ARTE Galéria és Aukciós Iroda

1053 Budapest, Ferenczy István utca 14. Telefon/fax: 317-4423
Nyitva: hétfőtől péntekig 10-18 óráig. Galériavezető: Marsó Diána.

Csomós Zoltán

kiállítása megtekinthető 1999. október 25-29-ig.
A művésszel 1999. október 27-én, szerdán
16 és 18 óra között találkozhatnak az érdeklődők.

A lapban közölt képek a helyszínen megvásárolhatók.

TISCHLER JÁNOS

Néphumor 1956. november 4-e után

Az alábbi röplapokat a Fejér megyei bíróságon 1956 és 1958 között folytatott megtorló perek iratanyagai között találtam. E röplapok terjesztése súlyosbító körülményként esett latba egy per során, amelyben a vádlottat — a forradalom alatt az *Új Fehérvár* című lap főszerkesztőjét — Tóth Dezső bíró a népi demokratikus rendszer megdöntésére irányuló mozgalomban való részvétel bűntette miatt három év és tíz hónap börtönbüntetésre ítélte (ezt a vádlott le is ülte).

Az összeállítás végén közölt *12 pont* máshonnan való: a Pest megyei bíróság iratai között leltem rá, ahhoz a levélhez kapcsolva, amelyben az illetékes főügyész a megtorlási perek során tanúsítandó keménység és könyörtelenség hiányát kéri számon alárendeltjein. A *12 pont* a főügyész számára éppen arra szolgált ékes bizonyítékul, hogy november 4-e után is aktívan tevékenykednek az „ellenforradalmárok", ezért a legfőbb ideje véget vetni a „puhaságnak", és a „törvény teljes szigorával" le kell sújtani ezekre az „ellenforradalmi elemekre".

Megdöbbentő és egyben csodálkozásra késztető olvasmányok az alábbi röplapok. Az országban tombol a szovjet csapatok és a Kádár-kormány terrorja, ugyanakkor ez a fajta fekete néphumor biztosan támaszt jelentett az embereknek, akik láthatóan még mindig bíztak valamiben novemberdecemberben is. Egyrészt megvetették a Kádár-kormányt, másrészt tudták, hogy a forradalom nem volt hiábavaló.

Budapesti Dolgozó, Vigyázz!

Az országban körülbelül 10 millió függetlenségre és szabad gondolkodásra elszánt ellenforradalmár bújkál. A letűnt arisztokrácia negyedeiben, így pl. Csepelen és Újpesten több 10 ezer földesúr, tőkés, tábornok és bíboros sáncolta el magát, akik születésüktől mindmáig következetesen munkásoknak álcázták magukat. E bandák garázdálkodása miatt összesen 5-6 munkásember maradt életben országunkban, akik a minap Szolnokon kormányt alakítottak. Örömmel jelentjük, a kormány egyre lelkesebben és szorosabban sorakozik önmaga mögött. Éljen Kádár János, aki megteremtette a magyar nép teljes egységét, önmaga ellen. Kerestetnek vevők a Népszabadság című napilaphoz. Híven képviseljük a Szabad Nép levitézlett irányvonalát! Továbbra is készek vagyunk a megalkuvásra és hazudozásra.

Felhívás a magyar néphez!

MAGYAROK! TESTVÉREIM! BARÁTAIM! ELVTÁRSAK!

Dolgozzatok, mert végem van! Családos ember vagyok, és hazaárulásból tengetem nyomorult életem. Most először vagyok miniszterelnök, hagyjatok az lenni továbbra is. Tekintsétek húsz hadosztályomat és becstelenségben megőszült fejem. Ha nem dolgoztok, az oroszok még majd kimennek az országból, és akkor mi lesz velem.

Kádár János

APRÓHIRDETÉSEK

Keresünk megbízható, minden ház körüli munkára alkalmas miniszterelnököt. Feltételek: büntetett előéletű, szovjet állampolgár, gerinc és jellem nem szükséges.

Az MSZMP-be jelentkezni lehet nálam, Kádár Jánosnál. Tíznél több jelentkező esetén első nagygyűlésünket a Vérmezőn tartjuk meg.

Elveszítették a nemzet bizalmát! A becsületes megtaláló értékes jutalomban részesül!

Kádár János miniszterelnök

Cím: 2745-ös rendszámmal rendelkező szovjet tank, olajtartály.

Beugratók! Ellenforradalmárok! Hazaárulók!

Támogassátok kormányunkat! Vegyétek fel a munkát, dolgozzatok! Az elemi iskolák osztályzási rendszerét megreformáljuk, és 65 ezer magyar legyilkolásával máris bizonyságot tettünk, hogy a dolgozó népet szolgáljuk.

Kádár János s. k.

Ludas volt Mátyás!

Szatirikus hetilap

Az árát már megfizettük!

Tudomásunkra jutott, hogy a Bimbó utcában a bölcsőde három napi harc után beszüntette a fegyveres ellenállást. A levert ellenforradalmárok élén Vanek Nándika 8 hónapos kisded állott. (Nem azonos Zalgó Jenővel, a Kismuránvi volt vezérigazgatójával.) Vanek Nándika, ez a hétpróbás fasiszta tudósítónknak kijelentette, hogy csak a negyedik orosz tank kilövése után kezdett idegeskedni. Egyébként jól van, de a harci cselekmények miatt három napig nem tudott pelenkát váltani. Kijelentette, hogy a változott körülményekre való tekintettel ő is sztrájkba lép mindaddig, míg a szovjet csapatok el nem hagyják az ország területét.

FELHÍVÁS!

Gabornyik(sic!) gárdavezérőrnagy nevében felhívom a vasúti dolgozókat, hogy a munkát azonnal vegyék fel, mert a szovjet hatóságok a deportálási tervüket eddig csak 3 százalékra teljesítették. Magyar vasutasok! Minél nagyobb számban járuljatok hozzá, hogy a magyar fiatalokat elburcolhassák. Az a mozdonyvezető, aki felveszi a munkát, minden elburcolt magyar fiatalért 1 Ft prémiumot kap.

Fantomkormánya nevében
Kádár s. k.

Fontos javaslat: a *Miatyánk* szövegezésére vonatkozóan: *..de szabadíts meg minket az orosztól ...*"

Az ÁVH felhívása!

Tudomásunkra jutott, hogy Magyarországon 10 millió fasiszta ellenforradalmár tevékenykedik. Felhívjuk a dolgozó nép figyelmét, minden eszközzel akadályozza meg, hogy ez a 10 millió bitvány feudálkapitalista befurakodjon az 5 ezer becsületesen gondolkodó szovjetbarát soraí közé, akik még mindig akarják az orosz csapatok jelenlétét az országban.

Csepeli helyzetjelentés!

A Rákosi Műveket Weiss Manfréd és két fia még mindig elszánt erővel védi. Ezek a veszett népellenségek eddig 50 szovjet tankot lőttek ki. Csepel 75 ezer munkása fegyelmezett megvetéssel szemléli az elszánt népgyilkosok garázdálkodását.

rület az irodalom. Mindenesetre egyelőre itt találtuk a legtöbb pótolnivalót, a legtöbb elismerésre méltó, de eddig nem, vagy csak alig díjazott életművet. A jövő azonban kifürkészhetetlen, bárki megkaphatja a kitüntetést.

— A díj létezik, úgy látszik, a folyamatossága is biztosítva van. Mit várnak tőle az alapítók?

— Azt, hogy hatást gyakorol nemcsak a művészeti életre, hanem a támogatási rendszerre is. Reméljük, egyre többen lesznek a művészetet támogató magánemberek között olyanok, akik nem érvényesítenek mellékszempontokat, nem kérnek a támogatásért közvetlen ellenszolgáltatást, hanem egyesítve erejüket kiépítik a magyar társadalom belső mecenatúrájának rendszerét. Erre nagy szükség volna. Versenyre ugyan nem kelhet ez a támogatási készség sem a Soros Alapítvánnyal sem a Nemzeti Kulturális Alappal, de mivel nem felülről jön, talán jobban ráébreszthetí az embereket arra, hogy ez a kultúra az övék.

Balogh Gyulát kérdezem, Vaja polgármesterét, miért döntött a támogatás mellett?

— A díj alapítói 1997-ben megkerestek itt Vaján, és hosszas baráti beszélgetés után úgy döntöttünk, létrehozunk a díj anyagi hátterének biztosítása érdekében egy alapítványt. A második díjnak a fedezetét már ez a Vaján bejegyzett alapítvány biztosította. Az összeg azonban ekkor sem kizárólag Vajáról került ki. Az alapítványnak a kezdetektől nagyon sok támogatója akadt, így a díj odaítélésének a jövőben anyagi akadályai remélhetőleg nem lesznek.

— Az alapítványt polgármesteri minőségében vagy magánemberként hozta létre?

— Magánemberként, bár az önkormányzat is jelentősen támogatja a kezdeményezést. A község a díjátadási ünnepségen, amelyre minden év március 13-án Vaján kerül sor, több száz embert lát vendégül, és biztosítja az ünnepség méltó körülményeit. A művészet pártolásának, a hagyományok őrzésének — ez a kettő az itteni emberek gondolkozásában összefügg —, nagyon mély gyökerei vannak nálunk, egészen Rákócziig nyúlnak vissza.

— Milyen személyes indítékok késztették a díj támogatására?

— Egy elég jelentős vállalkozás tulajdonosa vagyok. Zöldség- és gyümölcs-sűrítmények készítésével foglalkozunk. Megengedhetem magamnak, hogy a kultúrát támogassam. A díj mellett támogatom a Vay Ádám Múzeum programjait, könyveket adunk ki, művésztelepet működtetünk, írói alkotószobát tartunk fenn. Nem kártyázom, nem járok kocsmába; a kultúrára költöm a pénzemet. Ez a döntés nemcsak az enyém, egyetért vele a családom és a tágabb környezetem is. A szüleim, akik pedagógusok voltak, a maguk eszközeivel azon munkálkodtak, hogy Vaján kulturális központ alakuljon ki, ezt teszem én is.

— Mit gondol, lesz-e hatása a magyar művészeti életre ennek a díjnak?

— Szerintem már van. Sokan azt gondolták, ez az ötlet olyan, mint a sziklára hullott mag, nem lesz belőle semmi. Ez azonban gyökeret eresztett a vajai földben, és a virág kinyílt. Biztos vagyok benne, hogy a példa követésre talál.

Oláh János

Szinte hihetetlennek látszó hír került az elmúlt hetekben a nyilvánosság elé. Egy országos kulturális intézmény nevéből eltávolították Petőfiét.

A **Szárszói Találkozó** kötelességének tartja, hogy tiltakozzék Petőfi Sándor nevének a budapesti irodalmi múzeumból való száműzetése ellen.

Követeljük, hogy a kulturális kormányzat mihamarabb változtassa meg ezt a szégyenletes döntést!

Kérünk minden jóérzésű magyart és a világirodalom értékeinek megbecsülőit, hogy csatlakozzanak felhívásunkhoz!

Budapest, 1998. március 28.

Csatlakozni lehet a
Püski Könyvesbolt címén:
1013 Bp., Krisztina krt. 26.

1998/4

Átfedett terek

Beszélgetés Csomós Zoltán grafikusművésszel

— A családban senki nem foglalkozott képzőművészettel, édesapám, édesanyám fizikai munkások. Édesapám már négyéves koromban elvált tőlünk, édesanyám nevelt. Vidéken egy családi házban nőttem föl. Minden lehetőséget megkaptam ahhoz, hogy tanuljak, de a szüleim nem irányítottak semmilyen pályára, a képzőművészetire meg főként nem, csak azt akarták, hogy becsületes ember legyek. Édesanyám szereti a képeimet. Friss rajzaimnak máig ő egyik első kritikusa. A rajzolás iránti vonzalmat a tanárom ébresztette fel bennem a sátoraljaújhelyi általános iskolában. A rajzóra szertartásos rendben zajlott, ki kellett készíteni a rajztáblát, a rajzlapot, a ceruzákat, és csak utána kezdődhetett a munka, és ez nekem nagyon tetszett. Később irodalmi élményeim megjelenítésének igénye vonzott a rajzoláshoz. Nem jártam gimnáziumba, szerszámkészítő a szakmám. A szakmunkásképző iskola elvégzése után érettségiztem, bevonultam katonának, és csak néhány év felkészülés után, 1989-ben, huszonnyolc éves koromban vettek fel a Képzőművészeti Főiskolára grafika szakra.

— Miért éppen a grafika érdekelte?

— Nem egészen véletlenül. A miskolci művésztelep, ahol nagyon sok kiváló grafikus működik, közel van Sátoraljaújhelyhez. A művésztelep egyik kiváló ismerője, Seres János bácsi, a szomszéd városban, Sárospatakon vezetett rajzszakkört, amely a rajztanárok továbbképzését szolgálta. Itt szereztem első igazi képzőművészeti élményeimet, amelyek a grafika felé indítottak el. Lenkey Zoltán, Feledy Gyula voltak rám hatással, magától értetődött, hogy a grafikát válasszam. A főiskolán König Róbert volt a mesterem.

— Említette, hogy a képzőművészet felé irodalmi élmények sodorták. Melyek voltak ezek?

— Főként a versillusztrációk foglalkoztattak, Radnóti Miklós, József Attila verseinek világa. Itt ismét Feledy Gyula nevét említhetném. Aztán később, főiskolás koromban Bulgakov *Mester és Margarita* című regénye hatott rám, az abban ábrázolt kavalkád, a dimenziók átfedése. A rajzaim máig ezt az élményt próbálják visszaadni, igaz, már elszabadulva a regény tematikus kötöttségeitől.

— A Bulgakov-regény témájára konkrét illusztrációk is készültek?

— Nem, inkább csak a regény hatására született szabad ötleteimet vetettem papírra, találhatók közöttük tematikailag sehová sem köthető, absztrakt kompozíciók is.

— Szabályos könyvillusztrációkat nem is készített?

— Nem. Nem kaptam megbízást, sajnos. Megbízás híján pedig hajlamos vagyok túlságosan szabadon kezelni az engem ért irodalmi élményeket.

— Mikor érezte azt, hogy ez már a saját stílusa, saját világa, hogy ez már önmaga?

— Még mindig nem érzem. Még mindig vannak hatások, amelyektől talán meg kellene szabadulnom. Az ember ameddig csak él, állandóan alakul. Van, aki elhatározza, ez az én stílusom, és kész. Én azonban nem akarom magamat elkötelezni semmilyen irányban. Úgy érzem, az beszűkítene. Talán ezért is mutatom meg, állítom ki a munkáimat viszonylag ritkán. A főiskola elvégzése után eddig egyetlen kiállításom volt 1996-ban. Ezen a szülővárosomban rendezett tárlaton szinte mindent felvonultattam.

— A rajzon és a tuson kívül milyen technikai megoldások érdeklik?

— Főként a maratások, de érdekelnek a hagyományos sokszorosító eljárások is, mint a rézkarc, a litográfia, a fametszet. Érdekelne a számítógépes grafika is, de eszköz híján sajnos, hiába. Komoly grafikai programot működtető gépre nincs pénzem. Ami érthető is, hiszen egy horvát tannyelvű általános és középiskolában tanítok rajzot és művészettörténetet teljes óraszámban, és ez megélhetésem fő forrása.

— Milyen tervek foglalkoztatják?

— Szeretném folytatni, amit elkezdtem, továbbgondolni irodalom és grafika kapcsolatát. Munkáimmal, ahogyan eddig is tettem, szeretnék jelen lenni az országos meg a külföldi tárlatokon.

— Az idősebb mesterek közül, a kortársai közül kikkel tart szorosabb kapcsolatot? Tartozik-e valamilyen baráti körhöz, csoportosuláshoz?

— A mestereimet tisztelem, de szorosabb kapcsolatot nem tartok senkivel. A kortársaimmal sem. A főiskoláról kikerülve szétszóródtunk, mindenki egyedül keresi a helyét. Nemrég volt egy közös kiállításunk Szentendrén. Egyébként semmiféle közös kezdeményezésről nem tudok, pedig érzem, nagy szükség volna ilyenekre. Jó volna tudni egymásról, inspirációt kapni a többiektől, megosztani velük a gondjaimat, de mintha most a művészeti élet az izolálódás irányába hatna. Vagy csak én érzem így, mert túlságosan el vagyok foglalva magammal, kenyérkereső munkámmal meg grafikai elképzeléseim megvalósításával?

— oj. —

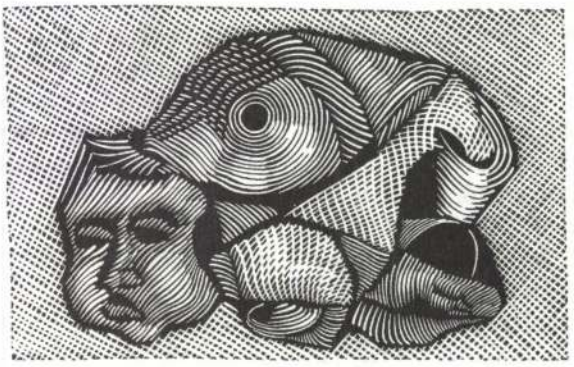

CSOMÓS Zoltán graf

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására

(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest,V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1994.július 18-1994 július 31.

10-18 óra között

MHB IMMO ART GALÉRIA
és a
KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST
meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására
(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

KIÁLLÍTANAK:

Atlasz Gábor festő
Ádám József intermedia
Bakos Gábor intermedia
Balázs Alfréd festő
Balogh István festő
Baranyai Levente festő
Berzsenyi Krisztina dOszlet-jelmez
Borbély Béla festő
Csiszér Zsuzsanna festő
Csomós Zoltán képgrafikus
Dobai Csaba szobrász
Gallusz Gyöngyi képgrafikus
Gyarmathy Éva festő
Kotormán Norbert szobrász
Lévai Ádám képgrafikus
Major Szilvia festő
Miksa Bálint festő
Pap Edina festő
Pintér József Zsolt tervező grafikus
Sellyei Tamás Ottó tervező grafikus
Turcsány Villő szobrász
Varga Zsolt tervező grafikus
Veres Kálmán szobrász

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1051 Budapest,V ker., Deák F. u. 15.
Tel./fax:266-4857
1994.július 18-1994 július 31.
10-18 óra között

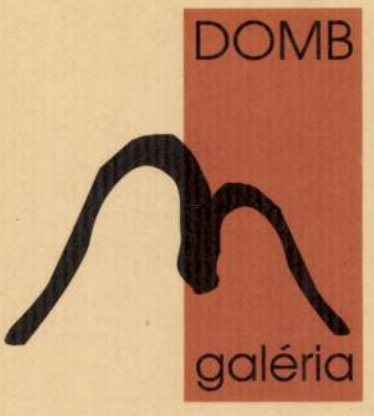

A
Domb Alkotóműhely Baráti Kör
szeretettel meghívja Önt
a
"Fiatal Grafikusok"

CsomósZoltán
CzeglédiGábor
HorváthKinga
LévaiÁdám
PappNikolett
TakátsMárton

című kiállítására

A kiállítást megnyitja
Feledy Balázs
művészeti író
1997. november 15-én,
szombaton 11 órakor.
Cím:
Szentendre, Alkotmány utca 14.
(A Templomdombon)
Megtekinthető november 16-tól 29-ig
minden nap 10-18 óráig.

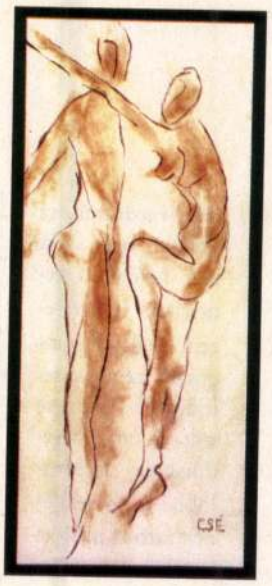

TEXTILMÚZEUM

TESTFORDULÓK

A Hannoverben élő alkotópáros, *Csomós Éva* textilművész és *Simon Florentz* fotóművész kiállítását nézhetjük meg 31-ig, a Textilmúzeumban. A kiállításon tiszta gyapjúból, hernyóselyemből, kétféle technológiával készült műalkotások láthatók. Csomós Éva az úgynevezett „Art Protis" műhelyben tanult technikával formálja faliszőnyegeit. A vágott, tépett, fátyolvékonyságúra kihúzott gyapjúrétegek nagyon jól alkalmazhatók belső terek kialakítására. Simon Florentz polaroid filmeket nyomtatott selyemre, és így készítette finom akvarellekhez hasonló munkáit. (Cím: Bp. III., Lajos u. 138.)

MAI MANÓ HÁZ

IDŐTLEN SZÉPSÉG

Lóránt Zsuzsa Tíz alabástrom szobor című kiállítását Báron György nyitotta meg, többek között így méltatva a művészt: „Lóránt Zsuzsa figurái azért is szeretetre méltóak, mert meghatóan aprók. /.../ Alabástromból vannak ezek az emberkék, márpedig e hófehér kőhöz a nagyság, a klasszikus fenség képe tapad. De mi átlátunk rajta, akár az üveglemezen vagy a celluloidszalagon. Áttetsző ez a tömörnek tűnő anyag, mint a fény felé tartott film. Szobrai a kopást mutatják meg: a kopás időtlen szépségét." Nyitva április 7-ig. (Cím: Magyar Fotográfusok Háza Bp. VI., Nagymező u. 20.)

ZENÉK TEKERŐLANTRA

MICHEL CORRETTE

Különleges zenei csemegét jelentetett meg a *Hungaroton*, mégpedig a tizennyolcadik század elején élt zeneszerzőnek, Michel Corrette-nek műveit. Ez volt az a kor, amikor az addig a vakok és koldusok megszólaltatta hangszer, a tekerőlant divatba jött, ahogyan a duda is. A zeneszerző talán ezért is komponált a csembalón, orgonán, csellón, zongorán kívül ezekre a hangszerekre is. A CD-n a tekerőlant mestere és újra felfedezője, Mandel Róbert játszik, közreműködik: Jean-Christophe Maillard – duda, Németh Pál – fuvola, Ratkó Ágnes – csembaló, Kállai Nóra – gordonka, Spányi Miklós – orgona.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

FOTOGRAFIKUS KÉPEK

Egy bizonyos *Robert Doisneau* címmel a hónap végéig látható a francia fotóművész kiállítása. A legnagyobbak közül való a mester életműve, aki azt írta: „Soha nem nagyon kutattam, miért csinálok fotókat. Ez valójában az elmúlás elleni reménytelen küzdelem. Makacsul meg akarom állítani az elfolyó időt. S ez teljes őrültség." Fényképező tehetségét sokan sokféleképpen méltatták, „költő, humanista, képvadász", vagy ahogyan Jacques Prévert írta, „mindig barátságos humorral állítja fel madárcsalogató tükreit".

BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONT

BBC SZIMFONIKUSOK

Különleges alkalom, ha a világ élvonalbeli zeneszerzője, *Eötvös Péter* vezényel, éspedig saját műveit. Akkor még nagyobb jelentőségű a hangverseny, ha a mű magyarországi bemutató, és akkor már valódi fesztiváltörténeti eseményről van szó, ha a darabot olyan nagy múltú zenekar, mint a BBC Szimfonikus Zenekara játssza. Március 30-án, este fél 8-kor két Eötvös-mű magyarországi bemutatóját vezényli a szerző, és ezenkívül két Debussy-darab lesz műsoron. Trombitán közreműködik Markus Stockhausen.

NEGYED ÉVSZÁZAD

Az Európai Unió Ifjúsági zenekara 25 éves jubileumi koncertjére 31-én este fél 8-kor kerül sor. Olyan karmester, Vladimir Ashkenazy vezényel, aki ünnepelt zongoraművészként kezdte pályáját, és versengenek érte a zenekarok. Zongorán a francia Hélène Grimaud működik közre. A műsoron Ligeti György, Beethoven és Sosztakovics egy-egy műve szerepel.

FESTMÉNYEK ÉS ÍRÁSOK

A PEDAGÓGUS MŰVÉSZ

Jaschik Álmos (1885–1950) iparművész, pedagógus, festő, könyvtervező, színházi díszlettervező és könyvillusztrátor munkásságáról a *Noran Kiadó* gondozásában látványos és szép album jelent meg a közelmúltban. A kiadvány nemcsak festményeit mutatja be, de írásait is tartalmazza. A művész többek között arról is ismert, hogy számos mesekönyvet, Ady- és Kosztolányi-köteteket is illusztrált. Az Ernst Múzeumban rövidesen megnyílik Jaschik Álmos egyéni kiállítása is.

ZENEAKADÉMIA

METAMORFÓZISOK

Ünnepi hangversenyt ad 28-án este fél 8-kor a Litván Nemzeti Szimfonikus Zenekar a 70 éves *Krzysztof Penderecki* tiszteletére. A mester saját művét, a Metamorfózisokat is vezényli, melyet hegedűre és zenekarra komponált. Mendelssohn III. („Skót") szimfóniája szerepel még az est programján. Közreműködik Julian Rachlin.

ÉVFORDULÓ

A most 10 éves Danubia Ifjúsági Szimfonikus Zenekar ünnepi koncertjén, 21-én este fél 8-kor napjaink egyik legnagyobb karmester-egyénisége, *Sir Neville Marriner* vezényel. A műsoron népszerű angol művek szerepelnek, mint Elgar Enigma-variációi, Walton hegedűversenye és Britten Peter Grimes című operájának „Tengeri közjáték". Az est szólistája Kelemen Barnabás hegedűművész.

ÜNNEPI HANGVERSENY

A Budapest Fesztiválzenekar is évfordulót ünnepel, épp két évtizede, hogy a Tavaszi Fesztivál zenekaraként megalakult. A 22–23-i ünnepi hangverseny vendége a világhírű hegedűművész *Vadim Repin*, aki már hétévesen zenekarral koncertezett, a világ legrangosabb zenei versenyeinek győztese volt. Az orosz hegedűiskola legkiválóbb képviselőjének tartott művész a chicagói Stradivari Társaság tulajdonában lévő, 1708-ban készült hangszeren játszik. Az est karmestere, *Yakov Kreizberg* Leningrádban született, 1976-ban az USA-ba vándorolt ki. Első ízben dolgozik a zenekarral. A koncertek este háromnegyed 8 órakor kezdődnek.

VÖRÖSMARTY TÉR

A VENDÉG: SZOLNOK

Szolnok köszönti Budapestet 22-én délután 2 órától a Vörösmarty téren. A műsor fúvósparádéval kezdődik az általános iskolások mazsorettcsoportjának közreműködésével. Ezután néptáncosok műsorát nézhetjük meg, és a Fioretto Reneszánsz Együttes szórakoztatja az egybegyűlteket.

GRAMMY-DÍJ

OPERAFELVÉTEL

A 45. alkalommal megtartott Grammy díjkiosztón a legjobb operafelvétel kategóriában Wagner: Tannhäuser operájának CD-felvételét jutalmazták Grammy-díjjal. A szereposztás: Tannhäuser: Peter Seiffert, Erzsébet: Jane Eaglen, Vénusz: Waltraud Meier, Hermann őrgróf: René Pape, Wolfram: Thomas Hampson, a további szerepekben: Gunnar Gudbjörnsson, Stephan Rügamer, Hanno Müller-Brachmann, Alfred Reiter, Dorothea Röschmann. Közreműködik: a Berlini Staatsoper Énekkara és a Berlini Staatskapelle. Vezényel: Daniel Barenboim.

ÍRTA ÉS ÖSSZEÁLLÍTOTTA: GALAMBOS ÁGNES

OSCAR-ESÉLYEK

Játékos kedvű, mozirajongó olvasóinknak - házi használatra. Mindenkinek jó tippelést kívánunk.

A LEGJOBB FILM

A GYŰRŰK URA – A KÉT TORONY *(Barrie M. Osborne, Fran Walsh, Peter Jackson)*	
NEW YORK BANDÁI *(Alberto Grimaldi, Harvey Weinstein)*	
A ZONGORISTA *(Roman Polanski, Robert Benmussa, Alain Sarde)*	
AZ ÓRÁK *(Scott Rudin, Robert Fox)*	
CHICAGO *(Scott Rudin, Robert Fox)*	

A LEGJOBB FÉRFI FŐSZEREPLŐ

JACK NICHOLSON *(Schmidt története)*	
DANIEL DAY-LEWIS *(New York bandái)*	
ADRIEN BRODY *(A zongorista)*	
NICOLAS CAGE *(Adaptation)*	
MICHAEL CAINE *(A csendes amerikai)*	

A LEGJOBB NŐI FŐSZEREPLŐ

NICOLE KIDMAN *(Az órák)*	
JULIANNE MOORE *(Far From Heaven)*	
RENÉE ZELLWEGER *(Chicago)*	
SALMA HAYEK *(Frida)*	
DIANE LANE *(A hűtlen)*	

A LEGJOBB FÉRFI MELLÉKSZEREPLŐ

CHRIS COOPER *(Adaptation)*	
ED HARRIS *(Az órák)*	
CHRISTOPHER WALKEN *(Kapj el, ha tudsz)*	
PAUL NEWMAN *(A kárhozat útja)*	
JOHN C. REILLY *(Chicago)*	

A LEGJOBB NŐI MELLÉKSZEREPLŐ

KATHY BATES *(Schmidt története)*	
JULIANNE MOORE *(Az órák)*	
MERYL STREEP *(Adaptation)*	
CATHERINE ZETA-JONES *(Chicago)*	
QUEEN LATIFAH *(Chicago)*	

A LEGJOBB RENDEZŐ

MARTIN SCORSESE *(New York bandái)*	
BOB MARSHALL *(Chicago)*	
STEPHEN DALDRY *(Az órák)*	
ROMAN POLANSKI *(A zongorista)*	
PEDRO ALMODÓVAR *(Beszélj hozzá!)*	

A LEGJOBB OPERATŐR

DION BEEBE *(Chicago)*	
EDWARD LANCHMAN *(Far From Heaven)*	
MICHAEL BALLHAUS *(New York bandái)*	
PAWEL EDELMAN *(A zongorista)*	
CONRAD L. HALL *(A kárhozat útja)*	

CSOMBÓ József kosárfonó M.N.K.

Vasbaken álló csónakformáju gyümölcstartó

/fehér/Kosáráru kiállitás a népi iparmüvészeti bemutató teremben

Magyar Nemzet 1962. október 2. 3.l.

Csombók Gergely MDK

Nagymama, olf.

Műcsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti kiáll.

Csombók Gergely MDK

szerepelt a szegedi hallgatók évvégi kiállításán.

D.E. A Pedagógiai Főiskola rajzszakos hallgatóinak kiállításáról.

Tiszatáj, 1962. jun.

Csombók Gergely (rajztanár ?)

Szerepel a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállításon. (Nem világos, vajon végzett rajztanár, vagy főiskolai hallgató.)

Pedagógiai Főiskolát végzett rajztanárok retrospektív kiállítása. Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 10. l.

Csombord Alsófehér

reftemplom.

Möller István 918./1910

1) alaprajz – 1:100

2) 1 terv is merettel herzitöt.

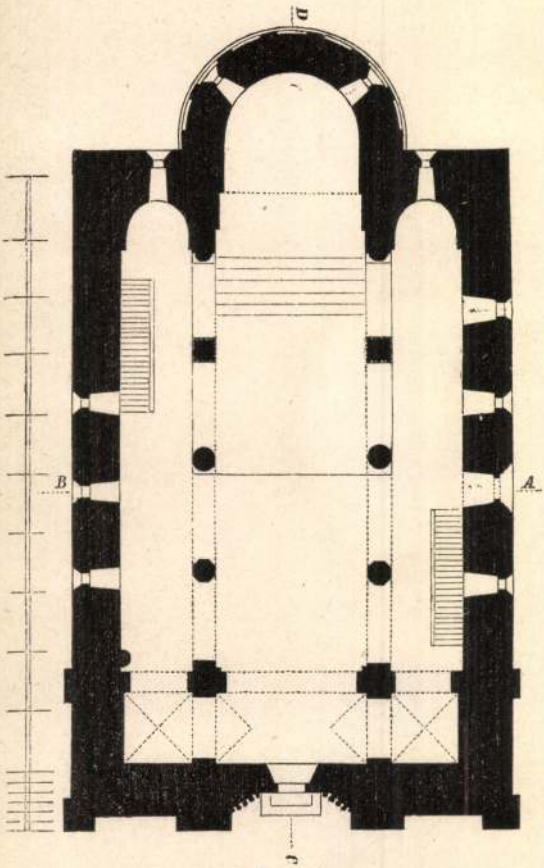

1.

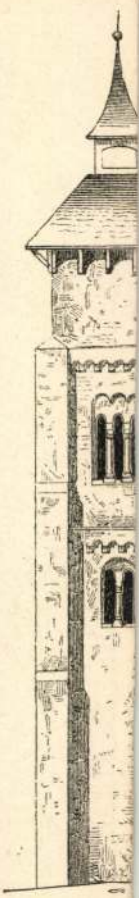

Csombord vára

Marosszék

l.

Gaali II. 8. l.

Csombordi ref.

templom

gotikus, négy fiatornyos,

fagalérias toronnyal.

Távlati képe előtről 315. l.

" Hátulról 316. l.

Debreczeni L. 1928

Csombordi ref. templom

alaprajza, régi képe,
klenodiumok leírása,
jegyzetek.
gótikus

Debreczeni László 1931

74-74a

Csombordi ref.

templom

l.

Korompay

13. l. 15. l.

14. l.

Kepekkel

844–845. Ph. Georg Rugendas.
Sz. Augsburgban 1666 novemb
majus 19-én

844. A fosztogatás.

L köség

a balról látjuk a várat, me
ságát fosztogatja. Az épületet fö
katholikus templom uralja. Lako
gyalog védekezik és seprükkel, vill
kel üzi a fosztogatókat, kik sertés
teheneket hajtanak ~~maguk~~ el~~ött~~. A h
egy katona igyekszik társát a szin
egy szalmafedelü viskó ablakából a
ben, a talapzaton nyugvó kőkeresztné
harczolnak, szekér tünik szemünkb
~~talank~~edik a mellette ülő férfival,
~~és dorongga~~l veri le az ellenállóka
és nők térdre ereszkedve ~~kér~~ik a lo
meket mutatnak fel. Balról, ~~többen~~ pi
kecskékkel, egy nő lovagol a fák kö
ravert foglyot ~~kisér~~, a birkával és
ripa fekszik a földön és az ~~sögötte~~
pedig, a megrakott szekér körül a há
meztelen nőt iparkodnak a talyigába
féle főző edények hevernek. ~~A vár~~
~~lenek~~

L engesztel
H a holné-
hanyan
L utána

Tollrajz, méretei 93: 234
~~Lanfran~~ Készitette: Ruger
Lanfranconi Enea gyüjtemé
Átvétetett az 1895: V. 30

904: V. 4.

Csombordi templom

l.

Balogh Erdelyiren

nevm

Ó Csómor Ernesztt

gróngrösi szűrszabó

l. Gröttyszűr

169. l.

MDK

Csomor Imre

Kiállitási kritika

Zalai hirlap 1968 juni.9.

Ø Csomor István

Csomor Sándor

grőngrösi szür-
szabók

l. Grőffyszür

169. l.

Csomor Lajos, [ ]

L: Kossi Márta

Sík Csaba: Gyík, rózsa, tulipán

Élet és Irodalom Bp. 1983 jan. 21.

8

XXVII/3.

Csomor Lajos, népmüvész

L. Gonda István

— Mezőtúri népmüvészet – Budapesten 7.

Népszabadság, Bp. 1981 aug 4

Csomor Lajos, népi iparművész

L.: Páll Antal

– Székelyföldi fazekasok bemutatója 9.

Népszabadság, Bp. 1981 máj. 19.

Csomor Lajos, népi iparművész

L: Busi Lajos

... Mezőtúri fazekasok alkotásai ... 7.

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 19.

Csomós Lajos, népművész

L: Lakatos Lilla

– : Közművelők és népművészek kitüntetésben 4

Népszabadság Bp. 1978 aug. 19.

Csomor Lajos

Csomor Lajos vagyasi székely bútorfestő, aki Kocsi Máriával a dunaujvárosi népművészeti pályázat első díját nyerte el.

Nagrádi Gábor: Használni vagy nézni. Új Tükör, 1978. december 31-40. lap.

Csomor Lajos keramikus

A fiatalok művészeti kollégiumának három hallgatója, – Harangozó Erzsébet Csomor Lajos és Makai Judit – kiállítása nyílt meg az Építők Művelődési Házában. Arcos gyertyatartóit láthatjuk. (cmlitte)

Fejérmegyei Hírlap, 1968. dec. 10.

Csomortányi Imre

üvegesmester

Kassa

1744

l.

Arch. Ert.

1916. 218. l.

Csomortányi vár

(Lemhény)

Háromszék

l.

Gaali I. 266 l.

Csomortányi várdomb

Csiksék

l.

Gaali I - 147. l -

Ø Csomós Gergely

építőmester Marcalibán

kastélyokat épitett

életrajzát lásd

Szabó Somogyvm

251. l

MOB kut. 3209.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomt.!

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

CSOMÓS Gergely epitári

Somogyi Honismeret 1995/2

5-9.

Csomós Sanos kuzsuvarró szűcs

volt Kövesden

Dajaszászyné Dietz Vilma: A mezőkövesdi kuzsu.

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1956. 74. l.

Csanós János, amatőr művész

Simon Józseffel közösen állította ki műveit, faintarziáit, a Művelődési Házban.

Futószalag, Budapest, 1974. jún. 18.

Csomor Katalin, festőművész

A Képcsarnok Váll. debreceni Medgyessy Termében hat jelentős rendezvény várja 1981-ben az érdeklődőket. – Csomor Katalin debreceni születésű fiatal festőművész. Főiskolai tanulmányait 1969-ben fejezte be, mesterei Bernáth Aurél és Barcsay Jenő voltak. Élete első kiállítása alkalmából szülővárosának mutatja be realisztikus tájait, csendéleteit és figurális képeit, május 14–28-ig. Kiállítását megelőzően színes diafelvételekről lehet képeit látni.

Hajdu-Bihari Napló, 1981. jan. 24.

Csomor Katalin

CSOMOR KATALIN festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás csütörtökön szülővárosában, Debrecenben. A Medgyessy-teremben rendezett bemutatón a művész harminckilenc olajfestményét — tájképét, aktját és csendéletét — tekinthetik meg az érdeklődők. A kiállítás május 28-ig látható.

Magyar Hirlap 1981/5/15/11

Csomor Katalin, grafikus

Rajz.

Repr.

Keresztes Ágnes: létjavítás 25

CSALÁD és ISKOLA, Gyp. 1966. május XVII/5

Csomor Katalin

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ
és a Szoboszlói Kulturális Közösség
tisztelettel meghívja Önt és barátait
1997. szeptember 26-án (pénteken) 17 órára
a Szoboszlói Galériába

Csomor Katalin

festőművész
kiállításának megnyitójára

Megnyitót mond:
Dr. Juhász Imre múzeumigazgató

A kiállítás nyitva október 11-ig
naponta 10-13 ill. 15-18 óráig,
vasárnap 9-12 óráig.

fk.: Kovács Gábor, KMVMK · grafika: Reklám Műhely · nyomda: Wider Print

Szoboszlói Galéria
4200 Hajdúszoboszló
Szilfákalja 2.
Tel.: (52) 361-224

Gonnor Katalin, grafikus

Tanulmány
repr.

Magyar Ifjúság, 1970. VII. 14. 14. o.

CSOMOR Lajos

Csáky Lajos: Álmok a szenvedélyről.
= Lege Artis Medicinae, 1, 1991, 18.
1076-1077. o.

Csomós László MDK

József Attila-szobrát

a Kiszentmártoni gimnázium hertjében állítják fel.

Népszabadság 1964. aug 30

megírva

Csomos Mihály

festő antalos

Szászmyérési (Szolnok-
doboka vm) ref. templom
menyezete 1753-ból.
Gebrese „Industria
Mikhaelis Csomos renov.
Antalos Bálint".

Foglár 108. l

CSOMÓS Zoltán

Erdélyi Magyarság 1991/2.

29. p.
60. p.

ben hasonló összefüggések játszanak szerepet,
építészeti alkotások szimbolikája, a hatalmi
lma általánosan közérthetőnek tekinthető, s
et feltételezni. Az újabb művészettörténeti
zeti vagy faji pszichikai vonások kifejezéseként
s eltorzulása, amely a magyarországi középkori
időn keresztül meghatározta. Ez a szemlélet a
énetírásában is már erősen vitatott volt, s a
ően az értelmezés történeti igényeinek adott
újabb magyar művészettörténeti kutatás immár
i Magyarország művészetföldrajzi és kulturális
eti interpretációját. A középkori magyarországi
és értelmezése meglehetősen nagy eltéréseket
ak és ezek értelmezésének felfogása, arányainak
aligha vitatja bárki is, hogy történeti megítélése
rnyezetében lehetséges. Konkrét eredményeit,
lokalizálását, datálását és értelmezését mind a
lkozó külföldi kutatás elsősorban e művészeti-
e el. Egyedül ezen a kereten belül van értelme
fejlődés általános sajátosságait, illetve kisebb

ben, mind társadalmi-funkcionális rétegződésé-
ultúra európai helyzetéről nem beszélhetünk
an egy állam polgára, nem is valamely nemzet
amely fokának képviselője. Mind egy országon

Csomós Zoltán tusrajza

MAGYAR NAPLÓ

A MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG FOLYÓIRATA

A megrendelő neve:

.....

Kézbesítési cím: □□□□ .....

.....

Telefonszám: .....

Előfizetem ..... év ..... hónaptól

☐ a Magyar Naplót ☐ a Művelődést (Kolozsvár)

☐ a Székelyföldet (Csíkszereda)

☐ a Látót (Marosvásárhely) ☐ a Bécsi Naplót

számonként 100 Ft-os kedvezményes áron:

☐ félévre 600 Ft, szomszédos országba 1200 Ft, egyéb külföldi országba 20 USD

☐ egy évre 1200 Ft, szomszédos országba 2400 Ft, egyéb külföldi országba 40 USD

Az előfizetéshez ☐ csekket, ☐ számlát kérek.

.....

a megrendelő aláírása

VÁLASZ-LEVELEZŐLAP

Belföldre bérmentesítés nélkül feladható. Az esedékes díjat a címzett fizeti.

MAGYAR NAPLÓ

Budapest

Pf. 15

1406

Csomozvár

hegyivár

l.

Pász Hevesmvárai

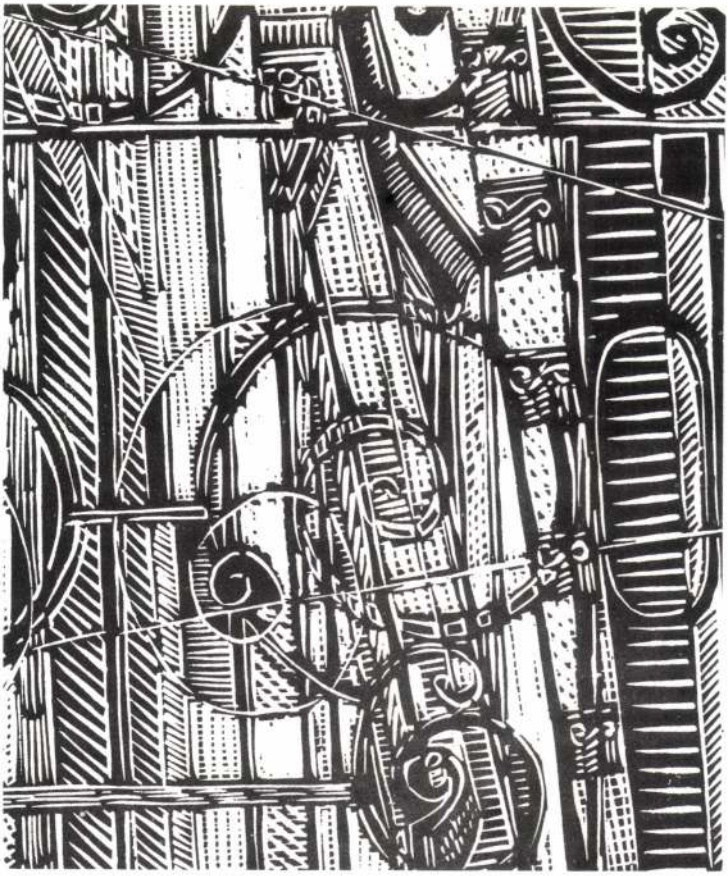

MEGHÍVÓ

BUDAPEST, X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KŐBÁNYAI KÖNYVTÁRA

Szeretettel meghívja Önt és családját

CSOMÓS Zoltán
grafikusművész

kiállításának megnyitójára
2000. február 3-án 17 óra

A kiállítást megnyitja:**KÖNIG Róbert**
grafikusművész

A kiállítás megtekinthető **2000. február 29-ig**
a könyvtár nyitvatartási idejében:
H., K., Cs., P.:10-20, Szo.:9-14 óráig.

Csongár —
Csongva:

Folyamatosan mérséklődik az infl

A Központi Statisztikai Hivatal most elkészült összegzése szerint a fogyasztói árak színvonala decemberben 1,6 százalékkal nőtt novemberhez képest (a múlt év decemberében a növekedés 1,7 százalékos volt). Ez az ütem (amely részben a szokásos karácsonyi vásárlásokkal függ össze) megfelel a várakozásoknak. A részletes inflációs elemzést ezúttal is Cinkotai János, a kormány főtanácsosa bocsátotta rendelkezésünkre.

Az infláció lassulását jelzi, hogy 1991 második felében a havi növekedési ütemek átlaga 1,1-1,2 százalék volt, amely 12 hónapra számítva 13 százalék körüli inflációnak felel meg. A termelői árak oldaláról még ennél is kedvezőbb a kép. Ezt mutatja az alábbi táblázat:

Hó (Növekedés százalékban az előző hónaphoz képest)	Termelői árak	Fogyasztói árak
Január	8,4	7,5
Február	3,6	4,9
Március	1,7	3,7
Április	0,6	2,4
Május	0,6	2,2
Június	0,5	2,1
Július	0,9	0,9
Augusztus	1,1	0,2
Szeptember	0	1,5
Október	-0,1	1,3
November	0,6	1,4
December	*	1,6

* Nincs adat

A termelői és a fogyasztói árak növekedési ütemei közötti különbséget részben a költségvetési kapcsolatok változása (például támogatáscsökkentés, adóvalorizáció), részben pedig a kereskedelmi árréseknek a piacgazdaságban szokásos arányaihoz való fokozatos igazodása (az árrésszint növekedése) magyarázza.

Az energiaárak (1990. év végi drasztikus) emelkedése az év elején egyszeri hatásként érvényesült a termelői árakban, de az átmenetileg felszökő árindexek, a termelői árak esetében a 2., a fogyasztói áraknál a 3. negyedévtől ismét a korábbi években megszokott kis mértékben növekedtek tovább.

A KSH jelentése szerint a fogyasztói árszínvonal 1991-ben az előző évhez képest 35 százalékkal emelkedett.Az 1991. évi gazdaságpolitikai programban figyelembe vett 35-38 százalékos fogyasztóiárszínvonal-növekedési ütem prognózisa szerint az inflációs nyomás fő tényezői — csak emlékeztetőül — a következők voltak: az energia világpiaci árszintjének múlt év végi ugrásszerű emelkedése, a KGST-kereskedelemben a konvertibilis elszámolásra történt átállás, a külgazdasági egyensúlyi helyzet javítása, illetve az exportorientáció további fenntartása miatt szükségessé vált forintleértékelés, az importbeszerzési árak növekedése, továbbá a támogatások csökkentése, az adók és vámok felemelése, valamint hogy a termelő infrastruktúra egyes területén a költségnövekedéseket meghaladó mértékű áremelések váltak szükségessé.

A program azzal számolt, hogy magas infláció esetében — még reálbércsökkenés mellett is — a bérköltségek növekedése számottevő inflációs hatással jár.

A gazdaságpolitikai program abból indult ki, hogy a tervezett inflációs rátát az elsődleges költségtényezők növekedéséből objektíven adódó szinten határozza meg, s az inflációt keresleti oldalról meghatározó monetáris eszközöket (pénzmennyiség, kamatárfolyam) egy ilyen mértékű infláció feltételezése mellett hangolja össze. Ily módon lesz elkerülhető, hogy a gazdaság teljesítményével összhangban nem álló jövedelmek keletkezzenek, hogy a pótlólagos kereslet a primer inputok hatásánál nagyobb inflációt gerjesszen. Ez volt a kormányzat 1991. évi antiinflációs politikájának a tartalma.

A program továbbá azzal számolt, hogy az említett árszínvonalnövekedési ütem akkor valósulhat meg, ha a gazdaság minden szereplője csak az őt ért költségtöbbletet hárítja tovább. Fennállt a veszélye annak, hogy a piaci szereplők, ha már „hozzányúlnak" az árakhoz, akkor a felmerült költségtöbbletet kisebb-nagyobb mértékben meghaladó áremelést hajtanak végre. Az utóbbi években a kiugró mértékű központi áremelések által felfokozott költség- és jövedelemvárakozások miatt ugyanis az egymást erősítő áremelési hullámok esélyét fokozzák, hogy a gazdaságban lényeges struktúraátalakulásra és az ahhoz kapcsolódó jövedelemátrendeződésre van szükség.

Az 1991. évre vonatkozó előzetes árszámítások szerinti és a ténylegesen bekövetkezett árszintnövekedés azonos mértékű lett. Ez az egybeesés részben az inflációs várakozások megtörése miatt következett be.

A kedvező változásban a piaci viszonyok érezhető javulása mellett döntő szerepet játszott, hogy a kereslet, tehát a lakossági jövedelmek és a gazdaság teljesítménye között a viszonylagos összhang fennmaradt, melyet a monetáris politika is támogatott. A keresleti korlátok erősödését segítette, hogy a lakossági megtakarítások mind forintban, mind devizában jelentősen növekedtek.

Pozitív hatást gyakorolt az áralakulásra az is, hogy ma Magyarországon évtizedek óta nem látott árubőség van, novembeig nem került sor a forint újabb leértékelésére, a forint hivatalos árfolyama sohasem volt ilyen közel a feketepiacihoz, s hosszú évek óta először a költségvetési hiányra való hivatkozással nem került sor a szokásos nyár közepi központi árintézkedésekre.

A kötelező biztosítás benzin árából való kivételének hatását a termelői árak emelése nem semmisítette meg teljesen. Az útalapba való befizetés növelése is a termelői árak terhére történt. Az árszínvonal növekedése szempontjából kedvező volt, hogy nem került sor a lakbérek — egyébként számított — emelésére, hogy a várakozásokkal ellentétben az egyes háztartási energiahordozók árainak emelésére kisebb mértékben, illetve később került sor.

Kétségtelen tény, hogy az 1991. évi kedvező áralakulásban a főszerepet az élelmiszer-gazdaság játszotta. Ezen belül különösen a húsfélék és a tejtermékek esetében az árszínvonalat a beszűkült piachoz képesti túlkínálat alakította, és nem a valós költségviszonyok. A túltermelés, illetve az 1990. évi drámai mértékű áremelések következtében kialakultak a fizetőképes kereslet további nyomására a bi csökkenésének nések (például szakma árcsökkenése orozatát kétej- és húsfélék) szerült végrehajtani.

Ennek és az id kedvező áralakul be, hogy az élelmis nala 1991 decemb év decemberéhez össze 10 százalékk is kétségtelen tény ten az 1991. évi k lást — hosszabb t het kivitelteni.)

Az átmeneti tén se", továbbá az a k — az elkövetkező nózisok szerint — ra való átállás vis nemzetközi árvisz történik, reális vá mindez már 1992-t teszi az infláció üten csökkentését. 199 nem ismétlődnek végén és az év ele emelkedéssel járó külgazdasági tényez KGST-külkereskec számolásra helyezé veszteség, öbölv energiadrágulás, il hogy a támogatások véglegesen megszű zolódtak tehát azo előrejelzések, amel elszabadulását jel természetesen ner hogy az idén nem l kedések, de azt iger kedési ütem mérsé év elején azzal le hogy a fogyasztói á vekedési üteme meg év második felében téket, de lényegese 1991 első negyedév kezett 17 százalék ütemtől.

Cinkotai János kormányfőtanácsos

Teljes körű exportellenőrzé s kell, ha lekerülünk a COCOM-li stáról

Japán lapértesülések szerint a tegnap Párizsban kezdődött értekezleten a COCOM — a fejlett technológiák exportellenőrzésére hivatott nyugati szervezet — törli Magyarországot az exporttilalmi listáról. Mindez példátlan lenne, hiszen a több mint négy évtizedes működése alatt a szervezet ilyet még soha nem tett, bár néhány éve egyes technológiák esetében könnyített az elbíráláson. Magyarország törlését egyébként egyes EK-országok, valamint az Egyesült Államok is szorgalmazzák, tehát kedvező döntés után viszonylag rövid idő alatt hatályba is lépne az intézkedés.

Az exportellenőrzési tárcaközi bizottság elnökét, a helyettes államtitkári rangban dolgozó Kőhalmi Zsoltot először arról kérdeztük, mennyire pontosak az idézett japán lapértesülések, és mi kell ahhoz, hogy csakugyan lekerülhessen az ország a COCOM-listáról?

A helyettes államtitkár információi szerint a párizsi COCOM-értekezlet kétnapos. Mivel maga a testület ritkán lép a nyilvánosság elé, pontos információkat csak a közeli napokban — például valamelyik tagország bejelenté szerezhetünk, ám b pro vagy kontra, di a magyar félhez hiv a jövő hét előtt nemi

Magyarország 199 óta működtet exp rendszert, amely h COM-éhoz, és a sze jól is működik. Ez a ban egyelőre csak a országokból származó együttműködő ország dezések reexportjára sőbbiekben, az erede terjesztve, Magyaror körű exportellenőrzés ni. A rendszer tehát n exportált termékekre

Az utóbbi időszal és gazdaságdiplomác seket egyaránt tett a mány a listáról való l kében, hiszen ennek chológiai hatásai is v netrend tehát kezd COCOM-éval azono gű exportellenőrzés alakítására.

Óvatos kamatcsökkentés a kincstárjegynél

A Budapest Bank Értékpapír Rt. szervezésében február közepén kibocsátják az új sorozatú változó kamatozású kincstárjegyet. Ennek az állampapírnak a kamatai már részben kisebbek lesznek a tavalyi kibocsátású, hasonló konstrukciójú kincstárjegyénél. Az éves kamat például a mostani elképzelések szerint bruttó 35 százalék lesz a korábbi bruttó 36 százalék helyett.

A költségvetési hiány finanszírozását szolgáló változó kamatozású egy éves lejáratú kincstárjegyből tavaly 25 milliárdot bocsátottak ki, amiből január közepén 12,5 milliárd forintos állomány volt kinn, a befektetőknél. Eladható kincstárjegy — a hírek szerint — már január végén is csak néhány eldugott OTP-fiókban volt, s mára már teljesen elfogyott. Érdeklődésünkre a Budapest Bank Értékpapír Rt.-nél is megerősítették, saját forgalmazóhelyükön már nem kapható. Ezek után különösebb jelentősége sem lesz annak, hogy február 14-én, a tavaly kibocsátott kincstárjegyek elsődleges értékesítését lezárják.

A nagyobb kamatoknak tehát végképp búcsút kell mondani, hiszen az új sorozat, amelyet 5 milliárd forint összegben bocsátanak ki, már — a Pénzügyminisztérium jelzései szerint — csökkentett kamattal jön ki. Pontosabban a mostani elképzelések szerint egy hónapon belüli visszaváltásnál továbbra sem fizetne kamatot a kincstárjegy, és 31 naptól 90 napig egyelőre maradna a korábbi 28 százalékos évi bruttó kamat. A három hónapon túli visszaváltásoknál azonban már a tavalyi — adott idősávokra meghatározott — kamatlábhoz képest 1 százalékkal alacsonyabbat számolnának fel, így a 365. napon visszaváltott kincstárjegy kamata is már nem évi bruttó 36, hanem csak 35 százalék lenne.

Ezekre a kamatokra azonban visszavonhatatlan kötelezettséget nem vállalt a Pénzügyminisztérium, így csak az új kincstárjegy meghirdetésekor derül majd ki, marad-e a jelenlegi szándék, vagy másképpen döntenek.

Az óvatos csökkentés mindenesetre nem jelenthet túl erős nyomást a bankokra a jelenleg is folyó kamatcsökkentési tárgyalásokon. De mint Kovács Álmos helyettes államtitkár kérdésünkre elmondta, bár valóban 4 százalékos átlagkamatszint-csökkenést tartana reálisnak a PM az idén, ez úgy értendő, hogy az év első felében enyhébb, míg második felében valamivel erőteljesebb mértékű kamatesésre számítanak.

A változó kamatozású kincstárjegy kibocsátási terve ehhez az elképzeléshez úgy idomul, hogy várhatóan több sorozatban bocsátják majd ki az éves szinten 20 milliárd forintos összegben meghatározott kincstárjegymennyiséget, így az egyes sorozatok esetében további kamatcsökkentést érvényesíthetnek, a kamatszínvonal kívánt vagy bekövetkezett alakulásának megfelelően.

A költségvetési hiány finanszírozására kibocsátandó államkötvényekről egyelőre nincsenek konkrét elképzelések. A Magyar Nemzeti Bankban megerősítették, hogy februárban nem lesz újabb államkötvény-kibocsátás, a Pénzügyminisztériumban pedig inkább májusi és októberi kibocsátást fontolgatnak. Még az sem eldöntött, hogy idén 10 vagy 15 milliárd forint összegben jelenjen meg a költségvetés a tavalyihoz hasonló konstrukciójú államkötvénnyel.

• P. E.

Több százmillióba kerül a tíznapos betegszabadság

Felháborodás a vállalatoknál

• Folytatás az 1. oldalról

mondta, hogy a tíznapos betegszabadság bevezetése legalább hárommillió forint pluszkiadást jelent számukra, s így az erre a célra kifizetett költségeik a háromszorosára emelkednek. Az elmúlt évben 1100 dolgozójuk után 280 millió forint társadalombiztosítási járulékot fizettek ki. Ha csak a tavalyi bérekkel számolnak, akkor is közel hárommillió forinttal emelkednek meg költségeik, amihez még hozzá kell adni a betegszabadság után fizetendő tb-járulékot, amelynek pontos összegét még nem tudják. A főosztályvezető azt is elmondta, hogy ezek az új szabályok tulajdonképpen a kötött bérszabályozás visszacsempészését jelentik. Elvileg tehát növekedhetnek a cégek költségei minden következmény nélkül, az már más kérdés, hogyan tudják ennek terheit viselni.

A komoly anyagi problémák mellett elmondható az is, hogy több vállalatnál teljes a jogbizonytalanság, kell-e fizetni tb-járulékot a tíznapos táppénzre fordított összeg után. A józan ész persze azt diktálná, ha a tíznapos táppénz tb-ellátást vált ki — márpedig ezt teszi —, akkor ne kelljen fizetni a járulékot. Ezzel azonban ellentétesen döntött a parlament, kötelezővé téve a betegszabadságról szóló törvényben a tíz nap után a járulékfizetést.

Az indok pedig az, hogy a betegszabadság tulajdonképpen szabadságnak számít, hiszen a nevében is benne van, az után pedig fizetni kell járulékot. Erről egyébként a főigazgatóság tájékoztatóban értesítette a vállalatokat a félreértések elkerülése végett — monta Kiss Lenke az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság főosztályvezető-helyettese. Nem volt teljesen egyértelmű a cégeknek az sem, hogy a betegszabadság első tíz napját kell csak finanszírozniuk, vagy pedig a táppénz első három napját is. Mint ismeretes, tavaly még a vállalatoknak dolgozóik részére a táppénz első három napját kellett fizetniük, s ez évtől vezették be a betegszabadság intézményét, amelyből az első tíz napot kell a vállalatoknak fizetniük. A két dolog nem teljesen ugyanaz, míg a betegszabadság a munkaügyi átlagkereset 75 százalékát jelenti, addig a táppénz az előző évi kereset 65 százaléka. S míg az előző tb-köteles, a táppénz nem az. Kiss Lenke hangsúlyozta; a betegszabadság kiváltja a háromnapos táppénz finanszírozását, azt tehát legalább nem kell fizetnie a cégeknek.

Problémák adódtak az ügyben is, hogy minek a terhére számolhatják el a betegszabadságot a vállalatok. Végül is döntés született ez ügyben, s azt a bérjellegű egyéb költség terhére számolhatják el, s nem mint bérköltség.

A jelentős terhek mellett sovány vigaszt jelenthet a vállalatoknak, hogy a törvény meghozatalára a parlament azért kényszerült, mert a tb közismerten nehéz anyagi gondokkal küzd, és a vállalatok mintegy 50 milliárd forinttal tartoznak neki. Mindenesetre egyelőre kérdéses: idén mennyi lesz az elmaradt tb-befizetés.

• Kamasz Melinda—Veres Ibolya

Végleg eltűnnek a lakásalappapírok

Új államkötvényt bocsátanak ki

Az OTP-nél és a Takarékszövetkezeteknél levő lakáshitel-állomány ellenében kibocsátott lakásalapkötvények tündöklésével és bukásával foglalkoztunk a Magyar Hírlap november 9-ei számában, s már akkor jeleztük, hogy a több szempontból megkérdőjeleződött konstrukciót új váltja majd föl. Az újra cserélésnek csak egyik — bár kétségkívül botrányosabb — oldala volt a bankok határidős ügyleti játéka, amelynek következtében egyes számítások szerint folyamatosan több mint 40 milliárd forint összegű kötvény volt kihelyezve a bankhoz, hogy azután ennek révén tartalékmentes forrásra tegyenek szert. Arra még a szakértők sem vállalkoznak jelenleg, hogy megbecsüljék, mondjuk egy év alatt ez mekkora volumenű pénzteremtéssel ért fel, sőt továbbra is van olyan nézet, hogy ebben az esetben nem áramlott ki többletlikviditás.

A csere másik oldala sokkal prózaibb, ugyanis az eredetileg 275 milliárdos nagyságú kötvényállomány ellenpárjaként számontartott lakáshitel-állomány a rendkívüli törlesztések és a költségvetés adósságátvállalásai következtében 1992 elejére 80 milliárd körülire csökken le, és részben piaci kamatozásúvá válik. Eközben a kötvényállományból több mint 77 milliárd fedezetlenné vált, ugyanis a költségvetés nem tudott a gyakorlatban is eleget tenni beígért adósságátvállalásának.

Ennek megfelelően a Pénzügyminisztériumban kidolgozták az új konstrukciót, és várhatóan egy hét múlva kormányülésen is megvitatják. Eszerint a fedezetlenné vált lakásalapkötvény-állományért cserébe államkötvényt bocsátanak ki, 25 különböző sorozatban 1-től 25 évi lejáratút, változó kamatozással, ami 29 százalék körüli lesz. A kötvényeket az állam negyedévente törleszti, s ekkor fizeti a kamatokat is. Ez a kötvény valódi értékpapír lesz, és elvileg forgalomképes. A becsérélt lakásalapkötvényeket megsemmisítik.

A társadalombiztosítás és a kereskedelmi bankok tulajdonában levő mintegy 19 milliárd forintnyi lakásalap-fedezeti kötvényeket (ezzel fizették ki az Ingatlanbank lakásalapkötvény ügyletei miatt póruljárt hitelezőket is) szintén átalakítják, de itt csak a név és a kibocsátó változik, mivel megszűnik a lakásalap. Minden egyéb feltétel, így a kamat is marad.

A megmaradt lakáshitel-állomány a tervek szerint visszakerül a pénzintézetek, azaz az OTP és a Takarékszövetkezetek tulajdonában a náluk levő lakásalapkötvények ellenében. Annál a hiteltömegnél, ahol nem a piaci kamatot érvényesíti a pénzintézet, a költségvetés kamattámogatást ad. A begyűjtött kötvényeket pedig ebben az esetben is megsemmisítik.

• P. E.

MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK Érvényben: 1992. január 5.

Devizanem	Vételi árfolyam	Közép 1 egységre, forintban	Eladási
Angol font	138,89	139,24	139,59
Ausztrál dollár	57,66	57,81	57,96
Belga frank (100)	235,10	235,68	236,26
Dán korona	12,49	12,52	12,55
Finn márka	17,76	17,81	17,86
Francia frank	14,20	14,24	14,28
Holland forint	43,00	43,11	43,22
Ír font	129,34	129,66	129,98
Japán jen (100)	61,15	61,30	61,45
Kanadai dollár	65,19	65,36	65,53
Kuvaiti dinár	264,50	265,19	265,88
Német márka	48,41	48,53	48,65
Norvég korona	12,34	12,37	12,40
Olasz líra (1000)	64,40	64,56,	64,72
Osztrák schilling (100)	687,88	689,58	691,28
Portugál escudo (100)	56,19	56,33	56,47
Spanyol peseta (100)	76,80	76,99	77,18
Svájci frank	54,23	54,37	54,51
Svéd korona	13,33	13,36	13,39
Tr. és cl. rubel	27,43	27,50	27,57
USA-dollár	77,05	77,25	77,45
ECU (Közös Piac)	98,83	99,08	99,33

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK)-ÁRFOLYAMOK Érvényben: 1992. január 5.

Pénznem	Vételi árfolyam	1 egységre, forintban	Eladási
Angol font	137,84		140,64
Ausztrál dollár	57,19		58,43
Belga frank (100)	233,35		238,01
Dán korona	12,39		12,65
Finn márka	17,61		18,01
Francia frank	14,10		14,38
Görög drachma (100)	41,53		42,37
Holland forint	42,68		43,54
Ír font	128,36		130,96
Japán jen (100)	60,70		61,90
Kanadai dollár	64,66		66,06
Kuvaiti dinár	262,44		267,94
Német márka	48,05		49, 01
Norvég korona	12,25		12,49
Olasz líra (1000)	63,92		65,20
Osztrák schilling (100)	682,78		696,38
Portugál escudo (100)	55,78		56,88
Spanyol peseta (100)	76,23		77,75
Svájci frank	53,83		54,91
Svéd korona	13,23		13,49
USA-dollár	76,47		78,03
ECU (Közös Piac)	98,10		100,06

Osztrák ketchup — magyar paradicsom

Ketchupoffenzívába kezd a Félix Ausztria. Az osztrák élelmiszeripari cég a svéd Procordia konszernhez tartozik; s tavaly 80 milliárd schillinges forgalmat bonyolított le.

A Félix Ausztria az osztrák piac 56 százalékát uralja, s a ketchup mellett majonézeket, salátadressingeket gyárt. A ketchup alapanyagának zömét Magyarországról szerzik be. Tavaly 3 ezer tonna paradicsomot vettek át feldolgozásra. A cég vezetői szerint a magyar paradicsom igen jó minőségű, magas szárazanyag-tartalma kitűnő feldolgozást biztosít. Középtávú tervük, hogy a magyar paradicsompürét vámelőjegyzésben veszik át, majd feldolgozás után reexportálják a készterméket Magyarországra. Később, elképzeléseikben az itteni gyártás is szerepel, ami — tegyük hozzá — inkább megfelelne a magyar érdekeknek.

• H. L.

Áfor: vezető- és stílusváltás?

A Magyar Olaj- és Gázipari Rt.-nél a napokban nevezt ek ki 31 új vezetőt, szervezeti egy ségek szűntek meg, miközben újak a lakultak.

Az átszervezések az Áfort sem kerülték el, a jövőber új gazdálkodási formában műkö dik a vállalat. Ezzel kapcsolatban J zsef Gábor, a Mol Rt. ügyvezető igazgatója úgy tájékoztatta lapunkat, hogy a változások részleteiről ko rai lenne beszélni, mivel a folyam at elején tartanak még, az új szerve zeti egységek vezetői kinevezésén még meg sem száradt a tinta.

Arról viszont szívesen beszélt az igazgató, hogy a legnagyobb magyar részvénytársaság vezetését mi motiválta az átalakításoknál. Az Áfor tevékenységénél mindenképpen egyfajta profiltisztítást szeretnének végrehajtani. Eszerint a kiskereskedelmi motorbenzin forgalmazása markánsan elvál na a nagykereskedelmi, tárolási és szállítási feladatoktól. A szétválasztás kapcsán önálló profitcenterek jönnek létre, a gazdálkodás hatékonysága, jövedelmezősége egyértelmű vé válik. Ez egyben azt is jelenti, hogy az Áfor kezelésében lévő 250-260 benzinkút felett „megszűnik a védőernyő", teljesítményüket tisztán vethetik össze az egyre terebélyesedő konkurenciával.

József Gábor szerint ez amolyan „ambícióinjekcióként" fog hatni a töltőállomásokra, s azt eredményezi, hogy a szolgáltatások színvonalát a „mamutcégekéhez" hasonló nívóra emeljék. Ami az Áfor tároló- és szállítórendszereit illeti, a kapacitásokat az eddigieknél hatékonyabban kívánják hasznosítani. Például úgy, hogy a konkurenciának is lehetőséget biztosítanak azok használatára, természetesen jól jövedelmező bértárolás, -szállítás konstrukcióban.

Kérdésünkre, hogy várható-e az Áfor név megváltoztatása, József Gábor nem tudott határozott választ adni. Mint mondta: a névcsere nem elképzelhetetlen, bár ezt meg kell fontolni, mivel a köztudatba már nagyon erősen rögződött az Áfor név.

• Hajnal László

Samax: 15 millió forint bírság

A teljesítetlen szerződésekkel tisztességtelen piaci magatartást valósított meg a dombóvári MB—Samax Kft., s a Versenytanács 15 millió forintos pénzbírság, továbbá az eljárásdíj kifizetésére kötelezte a céget. Mint emlékezetes, a Samu László vezette MB—Samax tavaly előtt a Merkur akkori árainál olcsóbban vállalkozott Nyugatról Lada Samara gépkocsik beszerzésére. A december 31-éig kitűzött határidőre az autókat nem szállította le vevőinek, akik közül jó páran a Samara teljes árát kifizették előre. A Versenytanács ezúttal nem hivatalból, hanem vásárlói kérelmek nyomán indított vizsgálatot. Tavaly kötött szerződéseket nem vizsgáltak, mert a panaszok 1990-es szerződésekre vonatkoztak.

Samu László mindenképpen köteles lett volna tájékoztatni megrendelőit a járművek késedelmes szállításáról. A céget a Versenytanács fizetésképtelennek találta, és éppen ezért hallhattuk ottani forrásokból, hogy szinte teljesen mindegy, mekkora bírságot rónak ki, behajtására igen kevés a remény. A tárgyalás, amit tegnap végre sikerült megtartani (legutóbb Samu László és a Samax képviselői nem jelentek meg), külön érdekessége, hogy a Versenytanács, történetében először, Samu példásnak korántsem nevezhető tárgyalás alatti magatartása miatt, 7 ezer forint rendbírság kirovására is kényszerült.

A dombóvári cég viselt dolgaival már többször foglalkozott a sajtó. A megrendelők pénzét, 2,4 millió német márkát Samu üzlettársa, egy Spitzauer nevű német állampolgár, (akinek hazájában csak egy fantomcége volt), Samu egyik magyar megbízottjával vette fel az egyik budapesti bankban. Az üzlet lebonyolításában közreműködött volna az Autotrade Kft. is. Az MB—Samax Samara-üzletéről a közelmúltban újabb dokumentumok kerültek lapunkhoz, amelyek ismertetésére a közeli napokban visszatérünk.

• M. Z.

FOTÓ: ISZA FERENC

Francesco Fontebasso (1709—1768) velencei festő két hatalmas méretű képének restaurálása nemrégiben fejeződött be a Szépművészeti Múzeumban. A munka csaknem egy esztendőn át tartott. A festmények március elejétől láthatók. Fényképünkön Csanda Jenő restaurátor

Filmlevél

Delicatessen — francia módra

A filmkrit[i]kus szerint természetesen a lap valamennyi olvasójához szól, de hatásosságát a kritikus mégis elsősorban saját ismeretségi körén belül tudja lemérni. Filmkritikák olvastán az emberek legritkább esetben írnak egyetértő vagy tiltakozó levelet az újságnak (ami politikai publicisztikák esetén oly általános), és a különböző politikai erők „szervezett levelezői” sem filmeken való vitatkozásra pocsérlik energiáikat. Ismeretségi körömön belül — sajnos — viszonylag kevesen járnak rendszeresen moziba, de ők (madarat tolláról?) többnyire egyetérteni látszottak véleményemmel. Az elmúlt hetekben azonban két ítéletem is meglehetős fejcsóválást váltott ki körükben: egymástól függetlenül szinte mindannyian úgy ítélték meg, hogy egyrészt túlságosan lelkesen fogadtam a Csendes napok Clichyben című, jó húszéves dán filmet, másrészt indokolatlanul szigorú voltam a Zsötem című új magyar produkcióhoz.

Meglehet, igazuk van. Mivel egyik film sem remekmű, de nem tucat kommersz, megítélésüknél elsősorban egyéni, szubjektív szempontok érvényesülnek. Engem elbűvölt a Clichy két évtizeden át érvényesülő lezsersége, lebegő könnyedsége, a félmúlt Párizsában csajozó főszereplők életének szabadsága és kötetlensége, és meglehetősen érdektelennek (bár nem hamisnak) tartottam a Zsötem antihőseinek igencsak földhözragadt történetét. Valószínű, hogy az utóbbi mégis fontosabb itt és most számunkra: örülök, ha másokat nálam jobban megérintett ez az új magyar film.

A Delicatessen című francia produkció szintén vitatható filmcsemege: nyilván lesznek, akiket elriaszt a benne látható kannibalizmus. Nekem mindenesetre tetszik, és talán lesznek mások is, akiket vonz a film eredetisége, egészen sajátos és ugyanakkor minden részletében hiteles közege. Jean-Pierre Jeunet és Marc Caro munkája bizarr történetet dolgoz fel, hősei is meglehetősen fura emberek, igazi erejét mégis az egészen sajátos atmoszféra, egy rémisztően idegen és fájóan ismerős világ tárgyi és hangulati bemutatása adja. Időtlen korban játszódik, a tárgyak — autók, hűtőszekrények, televíziók — mégis az ötvenes évek világát idézik, mely a nyugat-európai társadalmakban (így Franciaországban is) a jóléti társadalom születésének kezdete volt. A Delicatessen hősei is tévén figyelhetik a szórakoztatóipar örök kínálatát, más tekintetben azonban aligha élnek jólétben: az emberek a Nehéz idők című újságot olvassák, a kanálisból különös emberek kerülnek elő, hogy szembeszálljanak az arctalan hatalommal, hús pedig nincs a hentesnél, kivéve azt az esetet, ha a hentes egy-egy lakója eltünedezik, és kimért állapotban kerül a pultra, majd lakótársai tányérjába. A lakók estére ezért bezárkóznak otthonaikba, és a felesleges anyóst egészen bonyolult praktikákkal veszik rá, hogy sétáljon ki a lépcsőházba — ahonnan a henteshez visz az út.

Ebbe a házba keveredik mindenesként egy fura, sokszor megalázott és sok megalázást eltűrő emberke, szomorú arcú bohóc, magányos férfi. Elődjei kimért húsként végezték, és rá is ez a sor várna: ám beleszeret a hentes lánya, és ez teljesen összekavarja a történetet. Előbb lassan, kimérten csordogál a történet az örök francia kispolgáriság kopott, de rátarti díszletei között: majd felgyorsul, és váratlanul „akciókkal” folytatódik. Mindezen persze ott érződik a bizarr játék kellemes íze.

Közben lassan mi is „belakjuk” a házat, megismerjük lakóit rigolyáikkal, szenvedélyeikkel és bűneikkel együtt, magunk is összerezzenünk, ha éjjel megcsikordul valami a lépcsőházban: persze a megevés veszélye (ezúttal) minket nem fenyeget. A történet egyrészt egy fura világban és abszurd rendszerben játszódik, másrészt mégiscsak a jó öreg Franciaországban, melynek bútorai, tárgyai, kispolgári és értelmiségi szenvedélyei (no meg játékai) többé-kevésbé sokunknak ismerősek. Stílszerűen szólva „delikatesz” film.

• Hegyi Gyula

Katolikus középiskola Veszprémben

Az általános iskola után római-katolikus középiskolát is indít az idén a megyeszékhelyen a veszprémi püspökség egykori intézményében, amelyben jelenleg egészségügyi szakiskola működik. A város önkormányzata ehhez hozzájárult. Az iskola tanári testülete vállalja a tanítást a katolikus tagozaton.

Amíg a katolikus osztályok számára nem kerül többségbe, az önkormányzat fenntartásában működik az iskola. A felvételt már meghirdették, erre a gyerekek keresztlevelét, a plébános írásbeli ajánlását is kérik.

• A. A.

Kolumbusz ismét Amerikába tart

Az Operaház balettegyüttesének, pontosabban a „Ballet B” Film és Színházi Produkcióknak kivételes vállalkozása kerül színpadra február 28-án egy még kivételesebb vállalkozásról — a Kolumbusz Kristóféról, ami hosszas anyagi és tengeri hányattatások után 500 éve Amerika felfedezéséhez vezetett. Keveházi Gábor koreográfiájának betanulásával a magyar művészek végeztek, a világhírű vendég, Rudolf Nurejev is megérkezik, hogy eltáncolja az Angyal szerepét, s készen vannak a vendég Dorin Gál mesés kosztümjei.

(Zene: Szakcsi Lakatos Béla, librettó: Kóródy Ildikó, díszlet: Csikós Attila).

A történet részben a szigorú valóság alapjára épül (Kolumbuszt a „Santa Maria” elégedetlen, szedettvedett matrózai hajszál híján a tengerbe vetették), részben az Indiába szerelmes, s az ideérkezés tévedésében meghalt felfedező határtalan fantáziájának belső cselekményeire.

A balettet Kolumbusz örök nyughelyének városában, Sevillában mutatják be áprilisban, a világkiállítás megnyitása után, a továbbiakban születésének városában, Genovában viszik színpadra, később pedig Amerikában tett első lépésének helyétől, a San Salvadornak keresztelt Guanahani hajdani indián szigettől jócskán északra, New Yorkban kerül közönség elé.

• Rajk András

Izabella királynő szerepében Bán Teodóra FOTÓ: LELKES LÁSZLÓ

CSAK RÖVIDEN

FARSANGRA KÉSZÜL A FŐVÁROS: a nagy farsangi felvonulást február 22-ére tervezik. Aki azonban türelmetlenül várja az eseményt, egy héttel előbb máris „belekóstolhat” az első kerületi farsangi felvonulás eseményeibe. A felvonulás február 15-én, délután fél négykor indul a Vérmező Mikó utcai sarkáról. Gyülekezés farsangi maskarában!

A PÉCSI NARANCS-FESZTIVÁL mai programjában a Kisszínházban a Hétköznapi csodát játsszák (délután 4 órakor), a Virág presszóban a Jelenkor című folyóiratot mutatják be (délután 5-kor), az Ifjúsági Házban a Beatrice együttes lép fel (este 8 órakor). Ez utóbbit ökörsütés, tűzijáték és filmvetítés követi ugyanott. A Kossuth moziban olyan filmcsemegék láthatók, mint a Kék bársony és a Jákob lajtorjája.

A SZOCIÁLDEMOKRÁCIÁRÓL rendez vitát a Magyar Szocialista Párt szolnoki városi szervezete és Szociáldemokrata Műhelye ma délután ötkor Tófenék utcai helyiségében.

Lejmolók

Zömében félszegek voltak, a beszédük is akadozott, alig mertek közelíteni hozzánk. Nehezen bökték csak ki, hogy szeretnének egy bélást. Villamosra, autóbuszra, kiflire kell — mondták bátortalan magyarázatul. Bocsánatkérően, elesett rimánkodással néztek, ha továbbsiettünk, megadóan félreálltak. Nem volt még divat a lejmolás, és a szolídabb utcasarki koldusokat is általában odébbzavarta a rendőr. A lejmolás pedig a koldulásnak mindenképpen tevékenyebb, agresszívabb variációja. Némi emberismeretet is igényel. A járókelők közül ki kell nézni azt a palimadarat, akiről feltételezhető, hogy kifacsarható valami belőle. Be kell cserkészni, meg kell szólítani, olyan helyzetet kell teremteni, hogy megnyíljon a bukszája. A koldus nemcsak félszegebb, hanem nagyobb bizalommal is van a lejmolósnál az adakozó iránt. Nem mond összeget sem, mert szinte biztos benne, hogy passzív ácsorgása is kivált némi szánalmat, és mindenképpen csurran-cseppen valami.

A koldus a régi-szép-agyonszidott-idők tipikus figurája. Kérincselt szinte kivétel nélkül mindenki. Iskolaigazgató, hogy végre kifessék az osztálytermeket, gyárigazgató, hogy nyereségesre legyen feltupírozható a termelés. A dolgozó, hogy fizetésemelést, szakszervezeti beutalót vagy csak egy kis megértést kapjon. A filmrendező, hogy tehesse a dolgát, az artista, hogy legyenek idomítani való állatai. Mindenki megszokta, hogy semmi sem jár, hogy nincs is irigykedhet rájuk a beléjük fektetett reménysé miatt. Tőlük próbál meg ügyeskea kétségbeeséssel lejmolni a súlyo san beteg gyermekét gyógyíttatni a karó szülő, az egyház és az önkormá nyzat is.

Annyi a vá ományos, hogy a palimadárfogásb an — akárcsak utcai kollégáiknak — nekik is egyre erőszakosabbnak kell lenniük, minél fennköltebbe hangzatos célokat kell kitalálniu a siker érdekében.

A kultúrávi l foglalkozók különösen cefetül ére zhetik magukat. A sor végére kénysz erültek még a kérincselésben is. S ajját fontosságukba tett hitük is el vész az őrült tolongás- ban. Úgy érz k, terük, lehetőségük egyre csökker . Hatásosabban hangosabbra kell srófolni a hangjukat, hogy egyáltal án odafigyeljenek rájuk. Néha már ordítozóvá, sőt, egyenesen ordenár évá válik ez a hang, a siker érdekébe n. Élvezetes gondolati finomságokna k, halk, elmélyülő töprengésnek nen sok helye akad. Most a nagy, élénk gesztusoknak, a szenzációknak, az erőfitogtatásnak van itt az ideje.

Kemény ki szorítósdi, vad harc kezdődött, elv iselhetetlen helyzetükben megpróbá ülják túllejmolni egymást az embe rek. Aki netán kapott, attól a nála i rosszabb helyzetben lévők próbáln ak meg kicsikarni valamit. Az egyk ri szelíden szánnivaló koldus, az ak kor még valamit érő, hangulatosra keresztelt kétforintos — a bélás — na nosztalgiát ébreszt.

• Bóta Gábor

Veszélybe kerültek az óvodák!

MTI

Az óvodának — a gyermekek 3 éves korától kezdve — ingyenesnek kell lennie és ennek a közoktatási törvényben világosan meg kell fogalmazódnia! — ismertette a készülő jogszabállyal szembeni egyik legfontosabb igényét szerdán sajtótájékoztatón a Magyar Óvodapedagógusok Egyesületének Zuglói Köre. Turi Istvánné, az egyesület elnöke a sajtó képviselői előtt hangsúlyozta: véleményük szerint az új oktatási törvénynek garantálnia kell, hogy az óvoda is kötelező alapellátás legyen. Bekerüljön tehát abba a kategóriába, melyben az állami feladatvállalással összefüggő nevelési, oktatási feladatok vannak. Ez annál inkább indokolt — mutattak rá — mert a gyakorló óvodapedagógusok tapasztalják: egyre több a hátrányos helyzetű, nehéz anyagi körülmények között élő gyermek. Zuglóban például a 3500 óvodás közül 590-en segélyre és ingyenes étkeztetésre szorulnak. Elhangzott még: aggodalmat kelt az óvónők körében a koncepciónak az a megfogalmazása, hogy az óvodában is csak felsőfokú képesítéssel rendelkező szakemberek alkalmazhatók, hiszen — mutattak rá a sajtótájékoztatón — igen magas a középfokú végzettséggel rendelkező, gyakorló óvónők száma. Közülük sokan annak idején — a szűkre szabott felvételi keretszámok miatt — minden igyekezetük és többszöri próbálkozás ellenére sem nyertek felvételt felsőfokú óvónőképző intézetbe. Ezért — tértek ki rá a sajtótájékoztatón részt vevő óvónők — igen fontos lenne, hogy a művelődési minisztérium mielőbb kinyilvánítsa, milyen lehetőségük lesz a középfokú képesítéssel rendelkező óvónőknek a pályán maradásra vagy a felsőfokú képesítés megszerzésére — hangzott el a sajtótájékoztatón.

A Badacsonytördemici Önkormányzat

használásra ajánlja fel a 71. sz. főútvonal melletti 2 ha 4792 m² nagyságú ingatlanát.

A használás formája nincs meghatározva.

Az ajánlatok beérkezésének határideje: 1992. febr. 15.

MH 1072

az Áll

Táj

Az ÉT

A ki

É

PRIVATIZÁCIÓ!

Az Állami Vagyonügynökség bejelentett tanácsadója és az ÉTI-ÉTI GROUP KFT. ami Vagyonügynökséggel és a Fővárosi Épületlakatos-ipari és Gépjavító Vállalattal kötött szerződés alapján értékesítésre ismételten meghirdeti a

FŐVÁROSI ÉPÜLETLAKATOS-IPARI ÉS GÉPJAVÍTÓ VÁLLALATOT, Budapest IX., Kén u. 2.

koztatjuk az érdeklődőket, hogy a vállalat — az önprivatizációs modell keretében — várhatóan 1992. február 15-vel kft.-vé alakul.

Az állami tulajdon átalakítása során a vállalat értékesítésre kerül.
A vállalat értékét a független vagyonértékelő 85 millió Ft-ban állapította meg.
-ÉTI GROUP KFT. eladásra hirdeti meg a gazdasági társaságban levő — a dolgozók által kedvezményesen megvásárolni nem szándékozott — állami üzletrészt.

Kérjük, jelentkezzenek azok a befektetők, akik:
— szándékukat írásban benyújtják és röviden vázolják elképzelésüket,
— szándékuk bizonyítására a megvásárolni kívánt üzletrész 10%-át a pályázat benyújtását követő 3 napon belül egy megadott letéti számlára helyezik,
— vállalják, hogy sikeres ajánlat esetén az üzletrész teljes ellenértékét a szerződés megkötését követően 10 napon belül kifizetik.

A letétbe helyezett 10%-nak megfelelő összeg:
— eredménytelen pályázat esetén azonnal visszafizetésre kerül,
— eredményes pályázat esetén beszámít a vételárba.

vásárlásban a fentiek alapján érdeklődő befektetők az alábbi címeken jelentkezhetnek, ahol bővebb felvilágosítással állnak rendelkezésükre.

TI-ÉTI GROUP KFT., 1113 Budapest, Dávid F. u. 6. Tel.: 166-9825. Fax: 166-3766.
APORT KFT., 9700 Szombathely, Engels u. 38. Tel./fax: 94/16-750.
Az írásos szándéknyilatkozat határideje: 1992. február 13. 12 óra.

MH 1076

A Madách Színház igazgatósága értesíti kedves közönségét, hogy február 6-án, csütörtökön este a Lear király c. előadás betegség miatt elmarad. A megváltott jegyek március 2-ára, hétő estére érvényesek.

Enyedi Ildikó a berlini filmfesztivál zsűrijében

MH-információ

Enyedi Ildikó magyar filmrendező is felkérést kapott az idei berlini filmfesztivál zsüri-tagságára. Az én XX. századom című, jelentős nemzetközi sikert aratott magyar film rendezőnője már el is fogadta a felkérést. A február 13 és 24 között megrendezésre kerülő, a „nyugat-berlini” évek után immár másodszor „össz-berlini” fesztivál zsürijét egyébként Annie Girardot francia színésznő vezeti majd, és tagjai között lesz az „ex-nyugati” Michael Verhoeven és az „ex-keleti” Wolfgang Klaue, aki húsz esztendőn át az NDK Filmarchívumának volt az igazgatója. Girardot angol kollégájaként Susannah York, a Tom Jones egykori főszereplője is ott lesz a nemzetközi zsüriben. A fesztiválról lapunk is tudósítani fog.

Csongárné
Zöldy Róza

Csongárné Zöldy Rózsa.

1916 Tavaszi kiáll.

Csendélat, olajf, Nemzeti Szalon

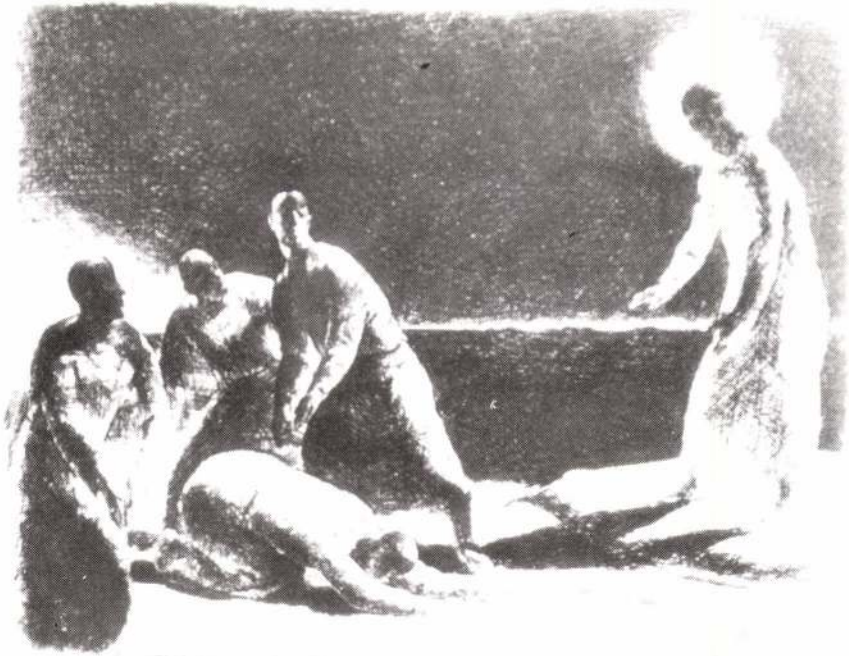

A Szombathelyi Képtár tisztelettel meghívja Önt és családját

"A húszas évek magyar grafikája egy magángyűjteményben"

című

kiállítás megnyitására

1995. szeptember 8-án, 16,30 órakor

A kiállítást

Dr. Csongor Dénes

a Magyar Nemzeti Galéria Baráti Körének alelnöke

nyitja meg.

A kiállítás megtekinthető: szept. 8 - okt. 8-ig

CSONGOR Dénes műgyűjt.

NAPÓLEON MŰVÉSZEI

XVIII.–XIX. SZÁZADI GRAFIKÁK CSONGOR DÉNES MAGÁNGYŰJTEMÉNYEBŐL

„Napoleon művészei" című tárlatunkkal egy, éveken átívelő sorozatot indítunk. Szándékunk szerint, az európai grafika évszázadait mutatnánk be – magángyűjteményekben rejtőző művek alapján.

Az ötlet Dr. Csongor Dénes műgyűjtőé, aki gazdag gyűjteményének féltett kincseit bocsájtja több részletben rendelkezésünkre. Gondolata találkozott korábban született elképzelésünkkel, amelynek valósággá vált ténye-jele volt a Kolozsváry-, Dévényi-, valamint a Barkóczi-gyűjtemény bemutatása, a Petz-gyűjtemény állandósult kiállítása. Hisszük, fontos művészeti-művelődési missziót végzünk, amikor az egyetemes és magyar kultúra értékes teremtményeit hozzáférhetővé tesszük – ha csak rövid időre is. Mindezért köszönet illeti a mindenkori, áldozatkész gyűjtőket a művek kölcsönzéséért, a gyümölcsöző közreműködésért.

A kiállítás a múzeum főépületében kerül bemutatásra
1981. július 14.–augusztus 20. között
Rendezte és a katalógust összeállította: Salamon Nándor
Fotó: Győri Margit
F. k.: Dr. Dávid Lajos
ISSN 0230–0354
Széchenyi Nyomda, Győr 81.9111

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM KATALÓGUSAI 6.

RÉSZLETEK EGY TANULMÁNYBÓL:

„Napóleon 1809. augusztus 31-én egyetlen éjszakát töltött Győrött. Akkor a város nem ünnepelte úgy a francia császárt, mint ahogy ma igyekszik emlékeit megbecsülni. Emléktábla jelöli a házat, ahol megszállt, a köztudat „Napoleon-házként" tartja számon. A múzeum falán külön őrzik a császári tisztek firkáit is . . .

A saját koránál hálásabb utókor megemlékezései sorába illeszthető ez a kiállítás is, amely Napoleon kedvelt művészeinek munkáiból és a császár bukása után, a személye iránti sóvárgás, vagy a restauráció iránti ellenszenvből kialakult a „napóleoni legenda" körébe sorolható alkotásokból állt össze.

Nem túl becsvágyó egy magyar vidéki város múzeuma, ha hasonló tematikájú tárlat megszervezésére vállalkozik?

Van a képzőművészetnek egy ága, a sokszorosított grafika, közelebbről a kőrajz, amely több szálon is kapcsolatba hozható a császárral. Így minden erőszakoltság nélkül rendezhető olyan kiállítás, amely megfelel a hely szellemének is, de egyben egy olyan kor művészetnek megismertetésére is lehetőséget ad, amire Győr másként nem vállalkozhatna. Ez a klasszicizmus és a romantika közötti átmeneti korszak művészete . . .

Bár nem kizárólag kőrajzokat láthatunk, a tárlat anyagának döntő hányada azokból áll. Így hozta ezt a minden gyűjtést formáló véletlen, de az a véletlen is, hogy a kőrajzolás feltalálása és elterjedése pont a nagy diktátor által formált időszakra esett. A feltaláló, Alois Senefelder 1798-ban jött rá az eljárás lényegére. Néhány kísérlet után Johann André offenbachi zeneigazgató és vállalkozó vette meg 1799-ben a találmány kizárólagos hasznosítási jogát. Az első nyomdák természetesen Németországban, majd Londonban jöttek létre. Az első művészi kőnyomatok is Londonban születtek meg az ott élő André-fivér ötlete nyomán 1801–1803 között. A litográfia azonban Franciaországban emelkedett olyan színvonalra a bukdácsoló kezdet után, amelyet azóta sem értek el sehol.

E ponton szólnunk kell Napoleonnak a művészethez fűződő kapcsolatairól és viszonyáról is. Természetes, hogy azt is hatalmának alátámasztására használta fel. Ismert, hogy hány műtárgyat hurcoltatott Franciaországba (Ezekről Bell, londoni kiadó Bergeret, a fiatal francia festő kőrajzai alapján sokszorosított sorozatot készült kiadni!), de kiváló érzékkel választotta ki a múzeumügyek igazgatóját, Denon-t is. A kor festőművészeit (David, Gros, Regnault, Guerin, Gérard, Bergeret stb.) őt dicsőítő alkotások megfestésére ösztönözte. Csataképek sorozatai készültek, a kastélyok a hadjáratok és a császári család tagjait ábrázoló képekkel teltek meg.

E művészek – ha nagyobb hírnévnek is örvendtek saját korukban, mint manapság – mégis méltóakká váltak arra, hogy képeik ma is a Louvre díszei legyenek. S e művészek sem találták lealacsonyítónak, hogy kőrajzokat készítsenek. Az ő lapjaik, továbbá az őket követő korszakalkotó festők (Gericault) és a körülöttük tevékenykedő kisebb csillagok alkotásaiból állt össze a kiállítás anyaga. Az időben határt 1821 körül húztuk meg, ami egyrészt a császár halálának éve, másrészt az az év, amely körül a litográfiai ősnyomtatványok, incunabulumok korszakának végét szokás meghatározni . . ."

DR. CSONGOR DÉNES

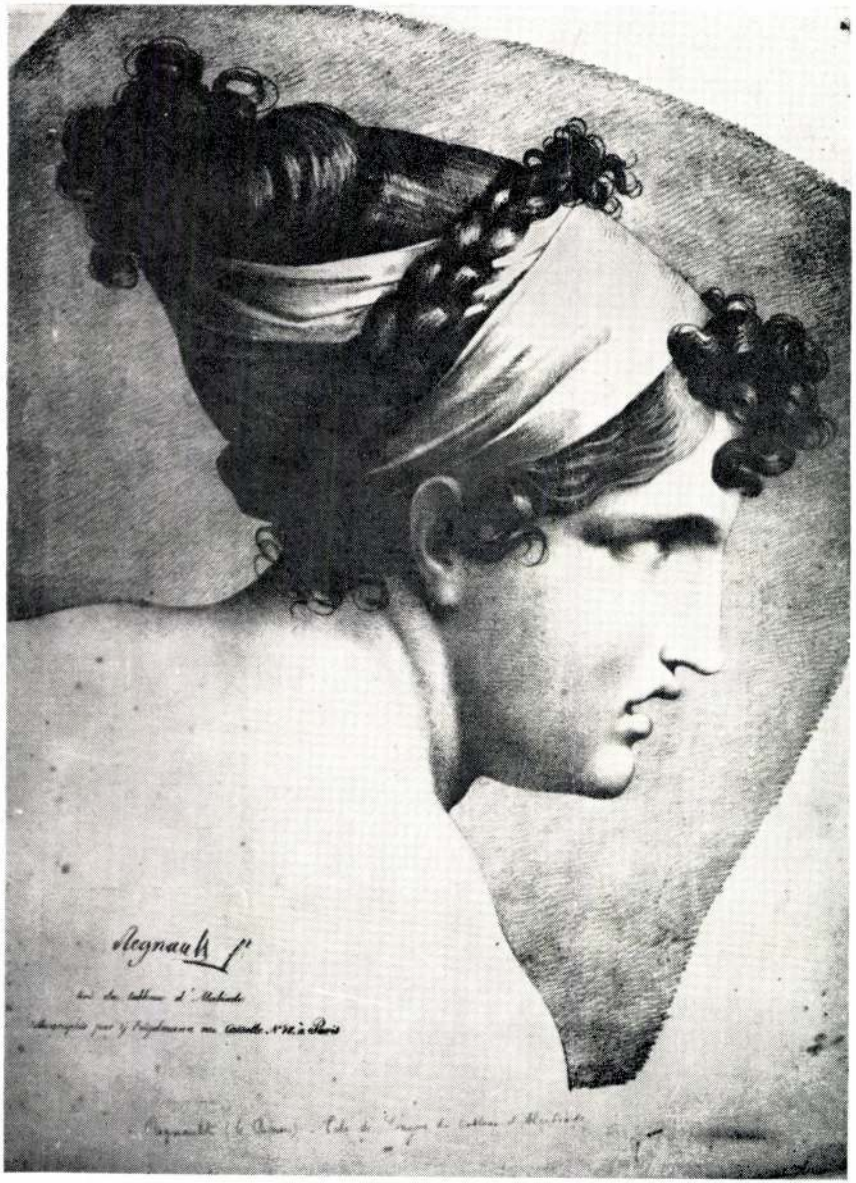
Regnault

MESTEREK ÉS MŰVEK

LOUIS PHILIBERT DEBUCOURT (Párizs 1755 – Párizs 1832): Promenade Publique, Le jour de barbe

PIERRE NOLASQUE BERGERET (Bordeaux, 1782 – Párizs 1863): Merkur, Habit, veste et culotte, Communion (Áldoztatás), Mort d'Eudamydas, Scene d'artillerie (Tüzérség), Décollation de St. Jean

ANTOINE PHILIPPE D'ORLÉANS, Montpensier hercege (1775–1807): Kettős férfiarckép, Adélaide

LOUIS FRANCOIS LEJEUNE (1776–1848): Kozák

LOMET ezredes (1759–1826): Stainінger

DOMINIQUE VIVANT DENON (Givry, 1747 – Párizs 1825): Szt. család, Kronos, Két nő zongoránál, Tanulmánylap sok figurával, Festő és felesége, Festő és 2 női modellje, Mlle Esménard, Mlle Lespinasse, Önarckép borozva, Fiatal férfi

CHARLES PHILIBERT DE LASTEYRIE (1759–1849): Kislány mellképe

PAULINE AUZOU (Párizs 1775–?): Tristesse

LAURENT: Férfiarckép

ISMERETLEN MÜVÉSZ: Férfiarckép

FRANCOIS PASCAL SIMON GÉRARD: (Róma 1770 – Párizs 1837): IV. Henrik, O'Connor

ANNE-LOUIS GIRODET DE ROUCY-TRIOSON (Montargis 1767 – Párizs 1824): Coupin

JEAN ANTOINE GROS (Párizs 1771 – Párizs 1835): Arabe du désert, Mameluque a cheval Mameleque signóval

JEAN BAPTISTE REGNAULT (Párizs 1754 – Párizs 1829): Phryné

PIERRE NARCISSE GUÉRIN (Párizs 1774 – Róma 1833): Paresseux, Paresseux, Vigilant, Vigilant, Qui trop embrasse, Qui trop embrasse, Le repos du monde (Ámor)

JEAN BAPTISTE ISABEY (Nancy 1767 – Párizs 1855): Női portré, Női portré, Escalier d'Harcourt, Mon fils, Sugdosó férfiak

PIERRE PAUL PRUD'HON (Cluny 1758 – Párizs 1823): Lecture, Famille malheureuse, Fiú kutyával

ISMERETLEN MESTER (H. P. monogr.): Puttók Prud'hon után

PHILIPPE AUGUSTE HENNEQUIN: (Lyon 1762 – Leuze 1823): Tanulmánylap

CARLE VERNET (Bordeaux 1758 – Párizs 1836): Viharos tenger

LOUIS LÉOPOLD BOILLY (La Bassée 1761 – Párizs 1845): Antiquaires, Le 9-me mois, La felicite supréme

JEAN HENRI MARLET (Autun 1771 –?, 1847): Famille indigente

HORACE VERNET (Párizs 1789 – Párizs 1863): Blessés francais, Grenadier de Waterloo, Tehenészlány, Don Quichotte, Forcats, álló nőalak, Görög matróz és kedvese, Soldat qui pleure

NICOLAS TOUSSAINT CHARLET (Párizs 1792 – Párizs 1845): Marin, Invalides, Gárdista, Kraft (Kocsmajelenet), Arab, Enyelgők, Valentin lapokból

HYPPOLITE BELLANGÉ (Párizs 1800 – Párizs 1866): Avancez

ACHILLE DEVÉRIA (Párizs 1800 – Párizs 1857): Ternaux

ISMERETLEN MESTER (D. monogr.): Carle Vernet karikatúrája

JEAN AUGUSTE INGRES (Montauban 1780 – Párizs 1869): Les magistrats

THEODORE GÉRICAULT (Rouen 1791 – Párizs 1824): Cheval de Caen, Tüzértiszt

RICHARD PARKES BONINGTON (Arnold by Nottingham, 1801 – London 1828): Tour d'horloge, La priere, Lovag, akasztófa, La villageoise (fedőlap)

GEORGES JACQUES GATINE (Caen 1773 – ?, 1824 után): Le grimacier italien

CHARLOTTE NAPOLÉON (1782–1839): Madonna imádása

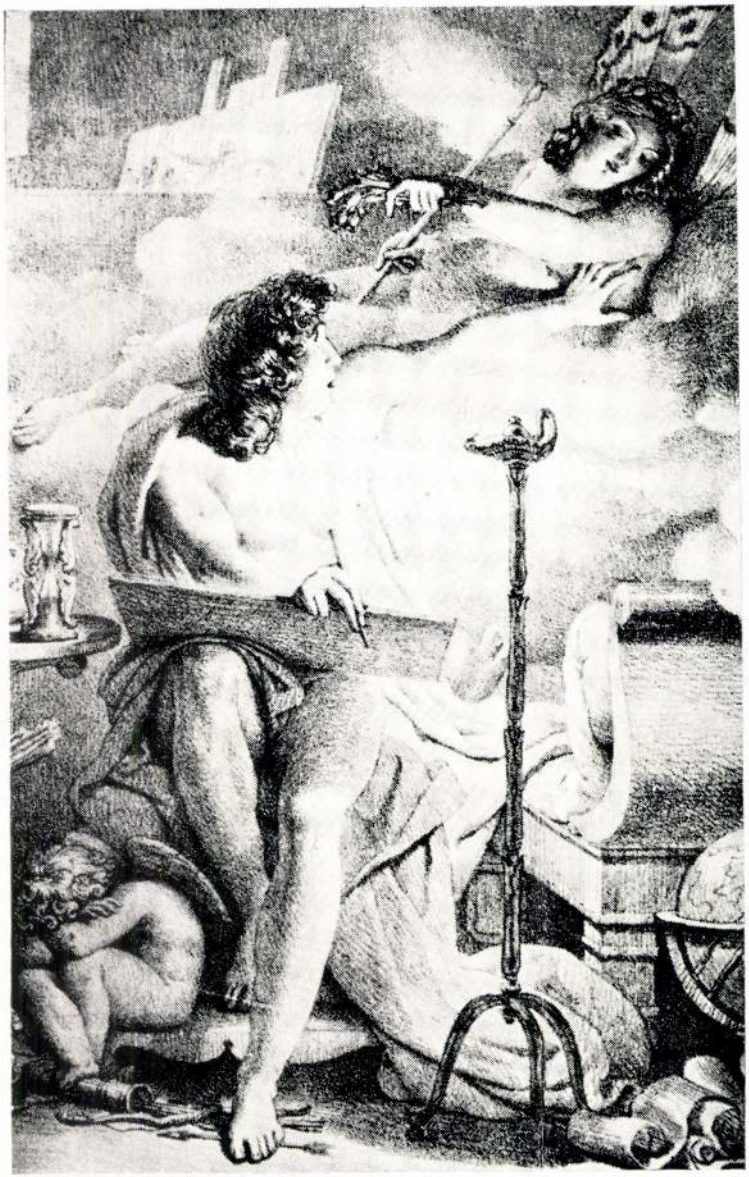

Közölt képek:

Bergeret: Merkur

Regnault: Phryné

Denon: Tanulmánylap

Charlet: Gárdista

Guerin: A szorgos festő

CSONGRÁDI CÉHEMLÉKEK.

A CÉHEK TÖRTÉNELMÉVEL foglalkozó irodalmunk a külföldihez képest vajmi szegény. Ez az oka annak, hogy nálunk általában a céhek szerepét is, a melyet ezek művelődésünk történetében betöltöttek, kisebb fontosságúnak tartják, mint külföldön. Hogy e hiedelem mily téves, azt csak azok tudják, a kik régibb városaink levéltáraiban megfordultak. A kiadatlan céhemlékeknek gyakran egész halmaza hever itt, a mely annyival érdekesebb a nyilvános levéltárainkban összegyűjtött emlékeknél, a menynyiben nagyobbára még a mohácsi vész előtti időkből való.

Az országos levéltárban, az Akadémia és a Nemzeti Múzeum levéltáraiban őrzött oklevelek alapján írta meg Szádeczky Lajos a céhekről szóló alapvető művét. E munka az Akadémia kiadásában 1889-ben jelent meg s azóta nem egy számottevő értekezéssel s egész kis okmánytárral gyarapodott történelmi irodalmunk, a mely mind a céhek multjára igyekszik fényt deríteni. Annál kevesebb a publikáció, a mely a céhekről ránk maradt s többé-kevésbbé szertartásos közhasználati tárgyak ösmertetésével foglalkoznék. Csak az Archeologiai Értesítő fejt ki nagy buzgóságot e téren, a mely már egész sor művészisebb céhemléket ösmertetett írásban és képben s a melylyel e tekintetben a Magyar Iparművészet annyival is inkább kész nemes versenyre kelni, mert ez emlékek különösen a régibb időkből valók, nagyrészt iparművészetünknek is java emlékei. A céhek ládája, meghívó táblája, pecsétje, közös díszkancsója s egyéb holmija rendszerint remekbe készült s így tükre iparművészetünk egyes ágai fejlettségének abból az időből, a melyben e tárgyakat megrendelték.

A céhek tárgyi emlékeinek minél szélesebb körökben való ösmertetése azért is fontos, mert ez az egyedüli módja megóvásuknak. A midőn nálunk 1872-ben a céhrendszert eltörölték, a céhek írott emlékei kilószámra kerültek a sajtoshoz. Bizonyára sok kallódott el a céhélet iparművészeti emlékeiből is, a melyek megmaradt része ma jórészt gondozatlanul hever régi városi levéltárainkban s az ipartestületek lomtárában, a melyek a céhek örökét átvették.

Szivák Imre, az ösmert gyűjtő és műbarát szives közbenjárására a csongrádi ipartestület az országos magyar királyi iparművészeti iskolának ajándékozta az emlékeket, a melyek a város hajdan virágzó céhéletéből fönmaradtak s a melyeket a fönt mondott testület mindmáig hűségesen megőrzött. Ezekkel kezdjük a céhemlékek ösmertetését, a melyekhez hasonlókkal időről-időre ezután is készséggel fogunk foglalkozni, kiváltképen akkor, ha munkatársaink s olvasóink törekvéseinkben támogatni fognak s lapunk szerkesztőségének figyelmét a még kiadatlan s művészisebb céhemlékekre felhívják.

A mint ez írott emlékeikből is kitűnik, a török hódoltság után szinte ujonnan alapított s még ma is faluszerű, bár népes Csongrád városa céheinek a története a XVIII. század utolsó negyedével messzibbre nem nyúlik vissza.

Virágzásuk így művelődéstörténelmünk hanyatló korába esik, ennek megfelelően emlékeik művészi szempontból véve, szintén kevésbbé jelentősek. Mindazonáltal eléggé érdekesek ahhoz, hogy behatóbb figyelemre méltassuk ezeket s képben való bemutatásukkal szélesebb körökben keltsük föl az érdeklődést a céhemlékek iránt, a melyek főleg azért vannak kitéve az elkallódás veszedelmének, mivel őrzőik jórészt nincsenek tisztában mivoltukkal s így jelentőségükkel sem.

A midőn a helytartótanács a mult század elején az akkor érvényben volt céhleveleket az egész országból bevonta, a csongrádi céhek is beküldték XVIII. szá-

Magyar Iparművészet
1903.

A CSONGRÁDI ÁCS- ÉS MOLNÁRCÉH MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

A CSONGRÁDI SZABÓCÉH MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

A CSONGRÁDI SZŰCSÖK MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

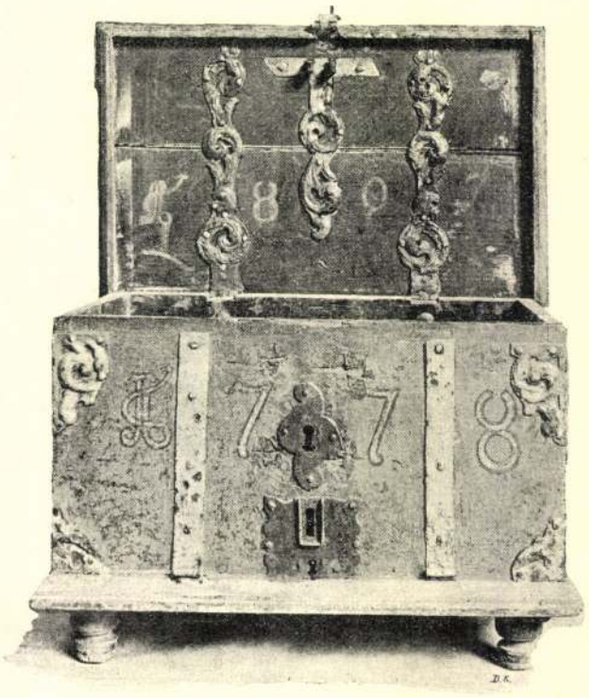

A CSONGRÁDI SZŰCSCÉH LÁDÁJA.

27 cm. magas táblája, a melynek a magyar koronás címer primitiv, barokk szabású képével ékes ajtócskával bíró fülkéjét, mint képünkön látjuk, a két felől kiugró talapzaton ágaskodó oroszlánok díszítik. Az oroszlánok a tábla oromdíszét képező medaillonokat tartják, a melyeket babérkoszorú szegélyez s a melyek egyikében malomkereket és kalapácsot, a másikban ácsszerszámokat látunk.

Kevésbbé díszes, de elég érdekes népies rokokó fafaragvány a takácsok céhtáblája, mely 24 cm. magas s a melynek nyitott fülkéjében papirlapot látunk. Ezt a szabók táblájából szedtük ki, hogy a sekély fülke jobban érvényesüljön. Az ajtócska e céhtáblán kívül-belül dísztelen; a szabók céhtábláján, a mely a legprimitivebb, ismét a magyar címert látjuk az ajtócskán s a céhtábla hátsó lapját nyitott olló diszíti. A feljebb említett s benn felejtett névsor szerint a csongrádi szabócéhnek, a mely 1815-ben kivált a szűcscéhből, a tábla utolsó járatása idején, 1872-ben 37 tagja volt. A csongrádi céhek pecsétnyomói közül ötöt kaptunk meg; a takácsok, a szűcsök céhének egy s az ácsok és molnárok kétrendbeli pecsétjét, valamint a „csongrádi takács-ipartestület“ pecsétnyomóját, a mi annak a jele, hogy a céh örökébe lépett ipartestületnek s úgy látszik, a takácsiparnak szintén immár Csongrádon is véget vetett a gyáripar. A céhpecsétek közül a takácsoké ólomból készült primitiv munka s körírata ez: CSONGRAD · TAKACS · CHE · PECS · 1776 · — Jóval tökéletesebb s nyilván Budán vagy Pozsonyban készült a szűcsök s a molnárok és ácsok sárgarézbe vésett pecsétnyomója, a melynek lenyomatát természetes nagyságban képünkön láthatjuk. A szűcsök pecsétjének pereme babérkoszorú; ezen belül ez a körirat van: * CSONGRAD VAROSSABAN · LEVŐ SZÜT · CHE · PETSETYEK * A pecsét címerképe ágaskodó oroszlánokkal szegélyezett irha, a mely fölött a barokk formájú magyar szent korona árnyékában a Madonna mikroszkopikus alakja látható, jobbjában a gyermek Jézussal, baljában hatalmas jogarral. A pecsétnyomó évszáma szerint 1778-ban készült. Az ácsok és molnárok pecsétnyomója 1821-ből való, körirata: * A CSONGRADI : ATS · ES : MOLNAR · C : PECSETYE *. A pecsét oroszlánok közé foglalt címere két pajzsból áll, a melyen az ácsok és molnárok emblémáit látjuk s a melyet szintén a szent korona tetőz be.

Ugyanennek a céhnek kis pecsétje a nagyobbikkal azonos szabású; körirata: ATS · MOLNAR · C : PECSETYE * 1821.

A CSONGRÁDI SZŰCSCÉH PECSÉTJE.

A MOLNÁROK ÉS ÁCSOK PECSÉTJE.

zadbeli privilegiumaikat. E céhlevelek mind magyar nyeiven írattak s 1776-ból valók. A csizmadiák s a szűcs- és szabócéh levelét ma az Akadémia levéltára, a takácsokét az egyetemi könyvtár őrzi. Az iparművészeti iskolának ajándékozott csongrádi céhirományok zöme a mult századból való; az a néhány XVIII. századbeli írott emlék pedig, a melyet a nagy irathalmazban úgy látszik csak véletlenül őriztek meg, kizárólag művelődéstörténeti érdekkel bir. Ilyen a szűcsinasok regulája 1776-ból, a mely valóságos s helylyel-közzel ugyancsak sajátságosaknak tetsző illemszabályokat foglal magában, továbbá a szűcs- és szabócéh jegyzőkönyve, a melynek bizonysága szerint a céh 1776-ban hét szabó- s tíz szűcsmesterből állott, a kik az ugyanez évben kelt céhlevélért 335 forintnyi díjat fizettek. Ez utóbbi kis negyedrétalakú könyv bőrkötése is érdekes s préselt, aranyozott diszítéssel bir.

Az újabb céhlevelek közűl a szabók és a takácsok szabadalomlevelét kaptuk meg. Mint más egykorú céhlevelek, úgy ezek is nagy negyedrét alakú, erősen bekötött s nyomtatott füzetek, a melyekben csak a helyi vonatkozás és adatok számára hagyott helyeket töltöttek ki írással. Az I. Ferenc király aláírásával ellátott céhlevelek egyike zöld bársony kötéssel s fatokba foglalt vörös birodalmi pecséttel bír, a másik kötése piros bársony, pecsétének foglalata kerek aranyozott rézszelence. A többi irományok helyi és ipartörténeti szempontból véve becses számadási és jegyző könyvek, esküformulák, árszabások, fölszabadító levelek, vándorkönyvecskék, iskolai és erkölcsi bizonyítványok, a melyek, különösen a céhélet vége felé, országszerte egyazon kaptafa után fogalmaztattak s állíttattak ki. A legények számára kiállított bizonyítványok keretében, rendszerint ama város primitiv fametszetű képét látjuk, a melyben inaséveiket eltöltötték. Jóval érdekesebbek az irott emlékeknél a céhládák, a melyeket iparművészeti iskolánknak szintén beküldtek s a többi tárgyi emlék, a melyet a ládákban találtunk. A láda a céh frigyszekrénye volt, a melyet minden összejövetelen s minden ünepélyes alkalommal előszedtek s közszemlére kitettek. Ebben őrizték a céhlevelet, a céh és tagjainak egyéb okmányait, a pecsétet, bizonyítványokat s a céh vagyonát. A három céhláda közül, a melyet az iparművészeti iskola Csongrádról kapott, az ácsoké és molnároké búbos fedelű s a mult századból való, barnára mázolt, puhafából készült dísznélküli asztalosmunka. Ehhez hasonló szabású a takácscéh ládája, a melynek homlokdeszkáján a következő festett fölírást látjuk: „Csongrádi takáts céh ládája. Anno 1776 esztendőben". A legdíszesebb a szabók és szűcsök ládája 1778-ból, a melyet képben is bemutatunk. Az 58 cm. széles és 43 cm. magas ládának fedele lapos s így fiók sincs rajta, mint az előbbi kettőén, a melyen a fiókot elzáró tolódeszka csak a csavaralakú kulcsra járó vasrugó fölhúzása esetén volt kihúzható. A ládát fedele belsején s külső sarkain kovácsolt és vésett vasalásokkal diszítették, a melyeket zöld olajos festékkel vontak be. Mint a legtöbb céhládának, úgy ennek is két zára van, a melynek kulcsát különkülön őrizték; belsejében balfelől csapajtós fiók van, a melyben a céh pecsétjét és pénzét tartották.

A fafaragásnak avagy más iparművészeti tehnikáknak nem egyszer valóságos remekei a meghívó táblák, a melyek mestertől mesterhez való járatásával a céh tagjait gyüléseire, a temetésekre vagy egyéb összejövetelekre egybegyüjtötte. A táblát a céhnek ezzel megbizott tagja, alighanem a céh szolgálatára „szegődött mester", rendesen a nyakába akasztotta s a XVII. század óta ritkán hiányzó fülkéjébe helyezett papírlapra írt névsor szerint kereste föl ezzel a céh egyes tagjait. A három csongrádi meghivó tábla mind népies jellegű fafaragvány. A legdíszesebb az ácsok és molnárok céhének

CSONGRÁDI CÉHEMLÉKEK.

A CÉHEK TÖRTÉNELMÉVEL foglalkozó irodalmunk a külföldihez képest vajmi szegény. Ez az oka annak, hogy nálunk általában a céhek szerepét is, a melyet ezek művelődésünk történetében betöltöttek, kisebb fontosságúnak tartják, mint külföldön. Hogy e hiedelem mily téves, azt csak azok tudják, a kik régibb városaink levéltáraiban megfordultak. A kiadatlan céhemlékeknek gyakran egész halmaza hever itt, a mely annyival érdekesebb a nyilvános levéltárainkban összegyűjtött emlékeknél, a menynyiben nagyobbára még a mohácsi vész előtti időkből való.

Az országos levéltárban, az Akadémia és a Nemzeti Múzeum levéltáraiban őrzött oklevelek alapján írta meg Szádeczky Lajos a céhekről szóló alapvető művét. E munka az Akadémia kiadásában 1889-ben jelent meg s azóta nem egy számottevő értekezéssel s egész kis okmánytárral gyarapodott történelmi irodalmunk, a mely mind a céhek multjára igyekszik fényt deríteni. Annál kevesebb a publikáció, a mely a céhekről ránk maradt s többé-kevésbbé szertartásos közhasználati tárgyak ösmertetésével foglalkoznék. Csak az Archeologiai Értesítő fejt ki nagy buzgóságot e téren, a mely már egész sor művészziesebb céhemléket ösmertetett írásban és képben s a melylyel e tekintetben a Magyar Iparművészet annyival is inkább kész nemes versenyre kelni, mert ez emlékek különösen a régibb időkből valók, nagyrészt iparművészetünknek is java emlékei. A céhek ládája, meghívó táblája, pecsétje, közös díszkancsója s egyéb holmija rendszerint remekbe készült s így tükre iparművészetünk egyes ágai fejlettségének abból az időből, a melyben e tárgyakat megrendelték.

A céhek tárgyi emlékeinek minél szélesebb körökben való ösmertetése azért is fontos, mert ez az egyedüli módja megóvásuknak. A midőn nálunk 1872-ben a céhrendszert eltörölték, a céhek írott emlékei kilószámra kerültek a sajtoshoz. Bizonyára sok kallódott el a céhélet iparművészeti emlékeiből is, a melyek megmaradt része ma jórészt gondozatlanul hever régi városi levéltárainkban s az ipartestületek lomtárában, a melyek a céhek örökét átvették.

Szivák Imre, az ösmert gyűjtő és műbarát szives közbenjárására a csongrádi ipartestület az országos magyar királyi iparművészeti iskolának ajándékozta az emlékeket, a melyek a város hajdan virágzó céhéletéből fönmaradtak s a melyeket a fönt mondott testület mindmáig hűségesen megőrzött. Ezekkel kezdjük a céhemlékek ösmertetését, a melyekhez hasonlókkal időről-időre ezután is készséggel fogunk foglalkozni, kiváltképen akkor, ha munkatársaink s olvasóink törekvéseinkben támogatni fognak s lapunk szerkesztőségének figyelmét a még kiadatlan s művészziesebb céhemlékekre felhívják.

A mint ez írott emlékeikből is kitűnik, a török hódoltság után szinte ujonnan alapított s még ma is faluszerű, bár népes Csongrád városa céheinek a története a XVIII. század utolsó negyedével messzibbre nem nyúlik vissza.

Virágzásuk így művelődéstörténelmünk hanyatló korába esik, ennek megfelelően emlékeik művészi szempontból véve, szintén kevésbbé jelentősek. Mindazonáltal eléggé érdekesek ahhoz, hogy behatóbb figyelemre méltassuk ezeket s képben való bemutatásukkal szélesebb körökben keltsük föl az érdeklődést a céhemlékek iránt, a melyek főleg azért vannak kitéve az elkallódás veszedelmének, mivel őrzőik jórészt nincsenek tisztában mivoltukkal s így jelentőségükkel sem.

A midőn a helytartótanács a mult század elején az akkor érvényben volt céhleveleket az egész országból bevonta, a csongrádi céhek is beküldték XVIII. szá-

Magyar Iparművészet
1903.

A CSONGRÁDI ÁCS- ÉS MOLNÁRCÉH MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

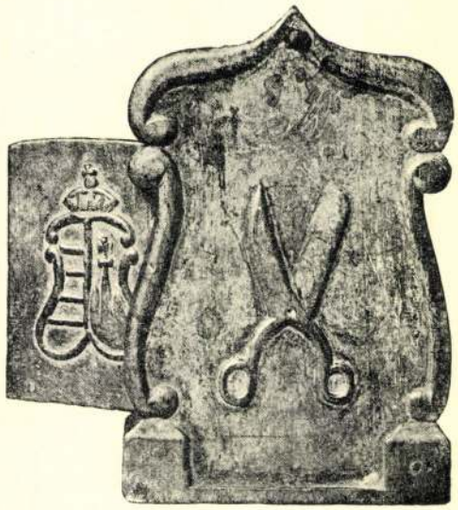

A CSONGRÁDI SZABÓCÉH MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

A CSONGRÁDI SZŰCSÖK MEGHÍVÓ TÁBLÁJA.

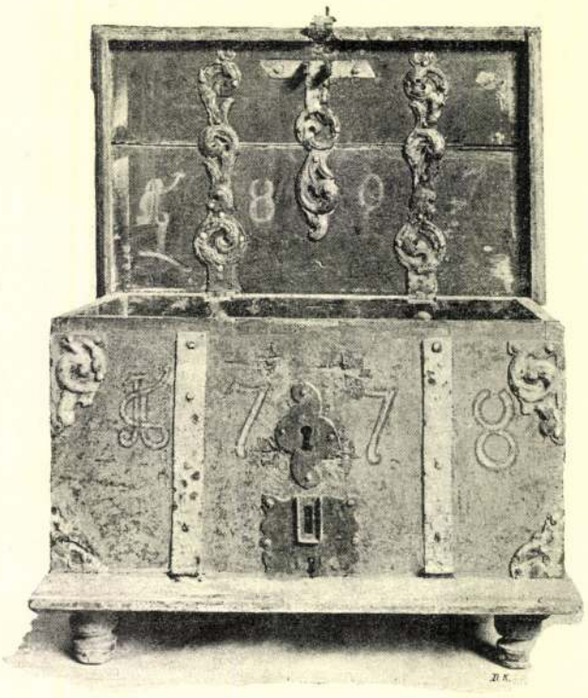

A CSONGRÁDI SZŰCSCÉH LÁDÁJA.

zadbeli privilegiumaikat. E céhlevelek mind magyar nyeiven írattak s 1776-ból valók. A csizmadiák s a szűcs- és szabócéh levelét ma az Akadémia levéltára, a takácsokét az egyetemi könyvtár őrzi. Az iparművészeti iskolának ajándékozott csongrádi céhirományok zöme a mult századból való; az a néhány XVIII. századbeli írott emlék pedig, a melyet a nagy irathalmazban úgy látszik csak véletlenül őriztek meg, kizárólag művelődéstörténeti érdekkel bir. Ilyen a szűcsinasok regulája 1776-ból, a mely valóságos s helylyel-közzel ugyancsak sajátságosaknak tetsző illemszabályokat foglal magában, továbbá a szűcs- és szabócéh jegyzőkönyve, a melynek bizonysága szerint a céh 1776-ban hét szabó- s tíz szűcsmesterből állott, a kik az ugyanez évben kelt céhlevélért 335 forintnyi díjat fizettek. Ez utóbbi kis negyedrétalakú könyv bőrkötése is érdekes s préselt, aranyozott diszítéssel bir.

Az újabb céhlevelek közül a szabók és a takácsok szabadalomlevelét kaptuk meg. Mint más egykorú céhlevelek, úgy ezek is nagy negyedrét alakú, erősen bekötött s nyomtatott füzetek, a melyekben csak a helyi vonatkozás és adatok számára hagyott helyeket töltöttek ki írással. Az I. Ferenc király aláírásával ellátott céhlevelek egyike zöld bársony kötéssel s fatokba foglalt vörös birodalmi pecséttel bír, a másik kötése piros bársony, pecsétének foglalata kerek aranyozott rézszelence. A többi irományok helyi és ipartörténeti szempontból véve becses számadási és jegyző könyvek, esküformulák, árszabások, fölszabadító levelek, vándorkönyvecskék, iskolai és erkölcsi bizonyítványok, a melyek, különösen a céhélet vége felé, országszerte egyazon kaptafa után fogalmaztattak s állíttattak ki. A legények számára kiállított bizonyítványok keretében, rendszerint ama város primitiv fametszetű képét látjuk, a melyben inaséveiket eltöltötték. Jóval érdekesebbek az irott emlékeknél a céhládák, a melyeket iparművészeti iskolánknak szintén beküldtek s a többi tárgyi emlék, a melyet a ládákban találtunk. A láda a céh frigyszekrénye volt, a melyet minden összejövetelen s minden ünepélyes alkalommal előszedtek s közszemlére kitettek. Ebben őrizték a céhlevelet, a céh és tagjainak egyéb okmányait, a pecsétet, bizonyítványokat s a céh vagyonát. A három céhláda közül, a melyet az iparművészeti iskola Csongrádról kapott, az ácsoké és molnároké búbos fedelű s a mult századból való, barnára mázolt, puhafából készült dísznélküli asztalosmunka. Ehhez hasonló szabású a takácscéh ládája, a melynek homlokdeszkáján a következő festett fölírást látjuk: „Csongrádi takáts céh ládája. Anno 1776 esztendőben". A legdíszesebb a szabók és szűcsök ládája 1778-ból, a melyet képben is bemutatunk. Az 58 cm. széles és 43 cm. magas ládának fedele lapos s így fiók sincs rajta, mint az előbbi kettőén, a melyen a fiókot elzáró tolódeszka csak a csavaralakú kulcsra járó vasrugó fölhúzása esetén volt kihúzható. A ládát fedele belsején s külső sarkain kovácsolt és vésett vasalásokkal diszítették, a melyeket zöld olajos festékkel vontak be. Mint a legtöbb céhládának, úgy ennek is két zára van, a melynek kulcsát különkülön őrizték; belsejében balfelől csapajtós fiók van, a melyben a céh pecsétjét és pénzét tartották.

A fafaragásnak avagy más iparművészeti tehnikáknak nem egyszer valóságos remekei a meghívó táblák, a melyek mestertől mesterhez való járatásával a céh tagjait gyüléseire, a temetésekre vagy egyéb összejövetelekre egybegyüjtötte. A táblát a céhnek ezzel megbizott tagja, alighanem a céh szolgálatára „szegődött mester", rendesen a nyakába akasztotta s a XVII. század óta ritkán hiányzó fülkéjébe helyezett papírlapra írt névsor szerint kereste föl ezzel a céh egyes tagjait. A három csongrádi meghivó tábla mind népies jellegű fafaragvány. A legdíszesebb az ácsok és molnárok céhének

27 cm. magas táblája, a melynek a magyar koronás címer primitiv, barokk szabású képével ékes ajtócskával bíró fülkéjét, mint képünkön látjuk, a két felől kiugró talapzaton ágaskodó oroszlánok díszítik. Az oroszlánok a tábla oromdíszét képező medaillonokat tartják, a melyeket babérkoszorú szegélyez s a melyek egyikében malomkereket és kalapácsot, a másikban ácsszerszámokat látunk.

Kevésbbé díszes, de elég érdekes népies rokokó fafaragvány a takácsok céhtáblája, mely 24 cm. magas s a melynek nyitott fülkéjében papirlapot látunk. Ezt a szabók táblájából szedtük ki, hogy a sekély fülke jobban érvényesüljön. Az ajtócska e céhtáblán kívül-belűl dísztelen; a szabók céhtábláján, a mely a legprimitivebb, ismét a magyar címert látjuk az ajtócskán s a céhtábla hátsó lapját nyitott olló diszíti. A feljebb említett s benn felejtett névsor szerint a csongrádi szabócéhnek, a mely 1815-ben kivált a szűcscéhből, a tábla utolsó járatása idején, 1872-ben 37 tagja volt. A csongrádi céhek pecsétnyomói közűl ötöt kaptunk meg; a takácsok, a szűcsök céhének egy s az ácsok és molnárok kétrendbeli pecsétjét, valamint a „csongrádi takács-ipartestület“ pecsétnyomóját, a mi annak a jele, hogy a céh örökébe lépett ipartestületnek s úgy látszik, a takácsiparnak szintén immár Csongrádon is véget vetett a gyáripar. A céhpecsétek közül a takácsoké ólomból készült primitiv munka s körírata ez: CSONGRAD · TAKACS · CHE · PECS · 1776 · — Jóval tökéletesebb s nyilván Budán vagy Pozsonyban készült a szűcsök s a molnárok és ácsok sárgarézbe vésett pecsétnyomója, a melynek lenyomatát természetes nagyságban képünkön láthatjuk. A szűcsök pecsétjének pereme babérkoszorú; ezen belűl ez a körirat van: * CSONGRAD VAROSSABAN · LEVŐ SZÜT · CHE · PETSETYEK * A pecsét címerképe ágaskodó oroszlánokkal szegélyezett irha, a mely fölött a barokk formájú magyar szent korona árnyékában a Madonna mikroszkopikus alakja látható, jobbjában a gyermek Jézussal, baljában hatalmas jogarral. A pecsétnyomó évszáma szerint 1778-ban készült. Az ácsok és molnárok pecsétnyomója 1821-ből való, körirata: * A CSONGRADI : ATS · ES : MOLNAR · C : PECSETYE *. A pecsét oroszlánok közé foglalt címere két pajzsból áll, a melyen az ácsok és molnárok emblémáit látjuk s a melyet szintén a szent korona tetőz be.

A CSONGRÁDI SZŰCSCÉH PECSÉTJE.

A MOLNÁROK ÉS ÁCSOK PECSÉTJE.

Ugyanennek a céhnek kis pecsétje a nagyobbikkal azonos szabású; körirata: ATS · MOLNAR · C : PECSETYE * 1821.

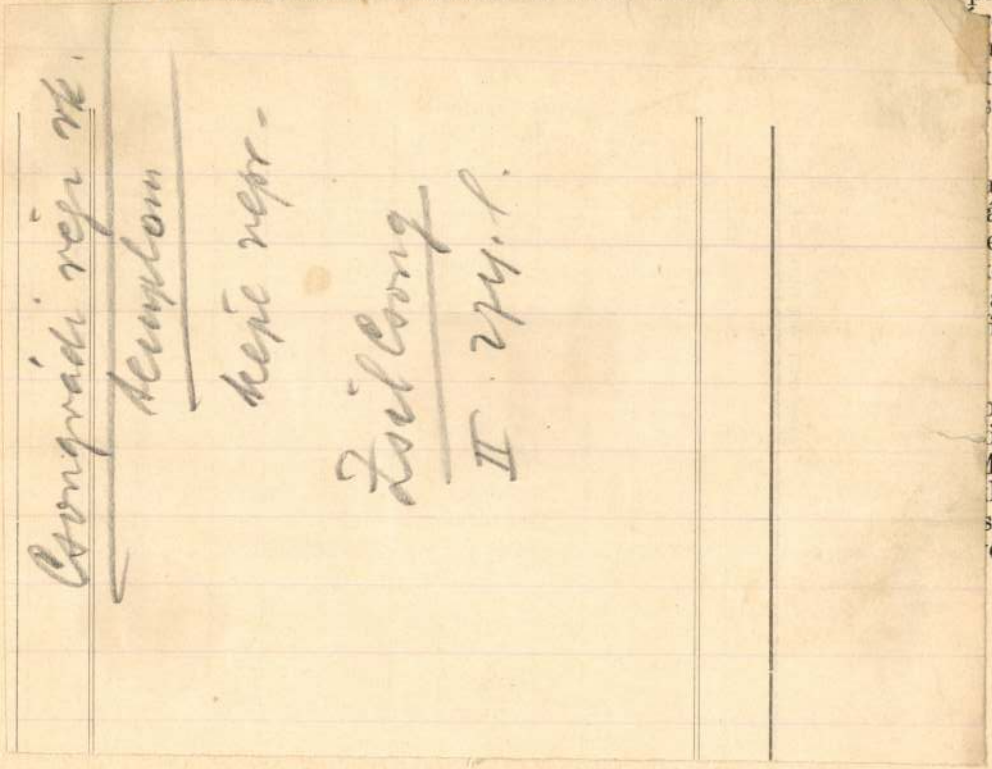

Csongrádi régi vk.

templom

képe repr.

Zsil Csong

II 274. l.

kisebb cikkeket írt Terentius Varroról, Ovidiusról, Martialisról és Apuleiusról. Április havában „Martialis, a római öntudat költője" címen előadást tartott a Budapesti Philologiai Társaságban, amely előadás az Egyetemes Philologiai Közlönyben jelenik meg. A készülő „Latin tanulmányok kézikönyve" számára megírta a római művészet történetét, jelenleg pedig az antik világ földrajzán és a római irodalom történetén dolgozik.

Dr. Dezső Lóránt (1914, Budapest, ref.), bölcsészetdoktor, csillagász Budapestről (Wodetzky professzor), ismét 400 pengő ösztöndíjban részesült csillagászati kutatásokra. Fotografiai-fotometriai megfigyeléseket végzett RR Lyrae-típusú változókon, az SV Camelopardalis fotometriai kettőscsillagon és az 1939d üstökösön. Programmot dolgozott ki speciális csillagok és üstökösök effektív hullámhosszának meghatározására s megkezdte erre vonatkozó észleléseit.

Dr. Ecsődi János (1911, Tenke, Bihar m., róm. kat.), a budapesti olasz királyi állami „Eugenio di Savoia" gimnázium tanára, az egyetemi Olasz Intézet díjtalan gyakornoka (Zambra professzor), olasz nyelvészeti tanulmányokra nyert 400 pengős ösztöndíjat. Ösztöndíjas évében folytatta a korzikai dialektusra és az evvel össze

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Csongrády Béla

1966 JÚL 29

1021

A szállásadó búcsúja

A minap a város impozáns művelődési palotájának klubjában Csongrády Béla népművelési felügyelő kedves kötelességnek tett eleget, amikor a tablókon látható vázlatok, rajzok, akvarellek, stb. kapcsán a kiállitókra, évenként visszatérő vendégeinkre, a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium növendékeire hivta fel a figyelmet:

— Úgy érezzük, hogy Salgótarján váltakozó karakterű, ezer arcú vidéke nemcsak felkelti a művészi tevékenység iránti vágyat, hanem egyúttal olyan témákat kínál, amelyek helyes irányba alakítják a szárnybontogató fiatal tehetségek szemlélet módját — mondotta. — A manuális készség mellett eszmeiségük is fejlődik. Annál is fontosabb ez, mert a művésszé érés időszaka életre szóló tevékenységre inspirálhat. Másrészt úgy véljük, hogy a táborhely megválasztásában nem kis szerepet játszott az, hogy a pubertás korát élő, kivételes intenzitással fejlődő munkásváros, Salgótarján az utóbbi évek pezsgő képzőművészeti életével is felhivta magára a figyelmet. Eredményesen tevékenykednek művészeink, egymást érik a rangos, országos szintű kiállítások, amelyek fejlett izlésű, műértő közönséget nevelnek. E tárlatok sorába helyet kapni feltétlenül a megbecsülés jele. Ugyanakkor e kiállítás a városnak is rangot ad, hiszen ismét egy lépcsőfok a kultúrcentrumhoz, az országos képzőművészeti fellegvárhoz vezető úton.

Igen, e kamarakiállitás egy fiatal város nyújtotta élmények és művészi pályájuk kezdetén álló tehetséges fiatalok találkozásának eredménye. Milyen alkotásokat szült?

Az iskolában elsajátított mesterségbeli tudás a friss élmények hatására műfajilag széles skálájú alkotásokban, s további reményekre jogosító vázlatokban realizálódott. Az ifjú alkotók érdeklődését leginkább a városkép legjellemzőbb vonása, a régi és az új egymás mellett élése keltette fel. A földbe süppedt pécskői vityillók tövéből égbe törő fehér, vagy a nap-esőben kékes színben játszó házak, a gyárak, üzemek szélzúgásos kéményei, az építkezések bonyolultnak tűnő, de a modern élet prakticizmusát pregnánsan kifejező vonalrendszere, a környező hegyek kúpjai a romantika maradványaiként tovább élő várromokkal, a színek, a számukra pár hétre egyetlen hatalmas nyári táborrá vált ipari táj világa.

Sajátos, művésznek kedvező világ. Ahol nem kanyarog ugyan a Duna szalagja, nem himbálódzik a Balaton viztükre, de a folyók, tavak, nádasok ősi ritmusélményét a modern, olajban, tűzben élő, s az örök anyagot formáló ember életritmusának élménye, hétköznapjai, ünnepei hangulatainak, zajainak, mozgás-forrásainak élménye pótolja.

Aki ide eljön, nem fest romantikus, középkori öreg utcákat, kéményekkel, szélkakasokkal, macskakövek, tetők felületeivel. Aki ide jön — embert lát, emberrel találkozik, aki, mint valami csodálatos Kőmíves Kelemenné, ott van az épületek konstrukcióiban, az ipari szerkezetekben, a tárgyi világ mesterségesen létrehozott figurarendszerében is.

Az ember közvetlenül — nyilván az iskolastúdiumok h[atá]sára — elsősorban portré formájában jelenik meg k[é]peken, tusrajzaikon. Nem kiforrott alkotásokban, bont[ás] esetenként igéretes művekben.

A tárlaton minden olyan friss. Jó, hogy megren[dez]
köszönet a Képző- és Iparművészeti Gimnáz[ium]
gának, hogy lehetővé tette növendékeinek

Bízunk abban, hogy kedves, közvetl[en]
gel bíró pályakezdőinkkel a jövőben is
szetük szocialista szellemben fejlődik t[ovább]
zik tőlük szállásadójuk — a város.

...gek huszonöt ...országból

...fejlesztés — 31 milliós érték

...ját termelésű ételfogyasz-...st közel 200 ezer forinttal ...öveltük.

Az étlapot külön érdemes ...rgatni a Karancs Szálló ét-...rmében. Naponta 100—110 ...le étel szerepel rajta: ha-...yományos és különleges ké-...zítmények minden igényt ki-...légítő készételek és frissen-...ültek. Étlapjukkal országos ...lismerést vívtak ki, és a köz-...ponti értékelések alkalmá-...val mindig az elsők között ...zerepelnek. A céljuk éppen ...z, hogy az ételfogyasztást ...növeljék, sokoldalú készítmé-...nyekkel vonzzák magukhoz a ...endégeket.

Azt is meg kell mondani, ...hogy nemcsak a 110 féle ...ételt tartalmazó étlap a von-...zó.

— Az étteremben öttagú népi zenekar, a presszóban trió játszik. De meg van a közönsége a szombaton és vasárnap a teraszon zenét szolgáltató Beatles-zenekarnak is. Iskolaidőben pedig a szombatonként működő Fórum Presszó vonzza, elsősorban a középiskolás fiatalokat.

S ha már itt tartunk, szólnunk kell arról a kulturális feladatról is, amit a Karancs Szálló hároméves fennállása óta a városban betölt.

Erről a következőket mondja az igazgatónő:

— Az új, a kibontakozó városközpont első nagy kultu-...rális létesítménye voltunk. ...azt a célt tűztük ki ma-...lé, hogy a hagyomá-...ndéglátás keretei kö-...olgáljuk a kultúrát. ...érdekében többféle ...ltunk, szer-...nk ma is. ...lagavató ...nkettek, ...az Ide-...a Pa-...kü-

...lást

a még jobb vendéglátást szolgálja, hogy szeretnénk felvenni a kapcsolatot a szomszédos Csehszlovákia, Zólyomban működő Hotel Polán nevű vendéglátó egységével. Ezenkívül a Karancs Szállodában kilenc brigád versenyez a szocialista címért, kettő pedig a Kiváló brigád címért. A dolgozók közül többen nyelveket tanulnak, nem egy már németből, oroszból, angolból, franciából letette a középfokú vizsgát.

Új, közel 31 millió forint értéket képviselő, az országban elismert és külföldiek által megcsodált létesítményről van szó, mégsem beszélhetünk gond nélküli üzemeltetésről.

A terasz-söröző egyelőre a legnagyobb gondunk. A vendégek szeretik, levegős, szellős, de ugyanakkor a kémények kormot, füstöt árasztanak. A megoldás: még az idén bekötik szállodánkat a távfűtésbe, és akkor az egyik kémény feleslegessé válik, jövőre pedig 1,60 méter magas üvegfalat emelünk a terasz körül, így védjük a vendégeket a széltől és koromtól.

Említem, hogy az étterem már kicsi. Olyan sok a naponta jelentkező rendezvény, hogy a la carte étkezésre különösen szombaton és vasárnap este alig van lehetőség.

— Valóban így van, ezért már többször javasoltuk, hogy az étterem felett, a terasz-söröző helyén létesítsenek újabb éttermet, tanácskozó termet, ahol rendezvényeket tarthatunk. Ezenkívül tervezzük, hogy a téren elkerítünk egy kis területet, *fagylaltozónak. Ehhez azonban* az is szükséges, hogy a teret mielőbb rendezzék és végre megvalósuljon a kedvező lehetőség, a gépkocsik parkírozásához.

Gáldonyi Béla

MAHIR
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csongrádi Kovács János,
grafikus

NÉPSZABADSÁG

1984 JUL 26

1021

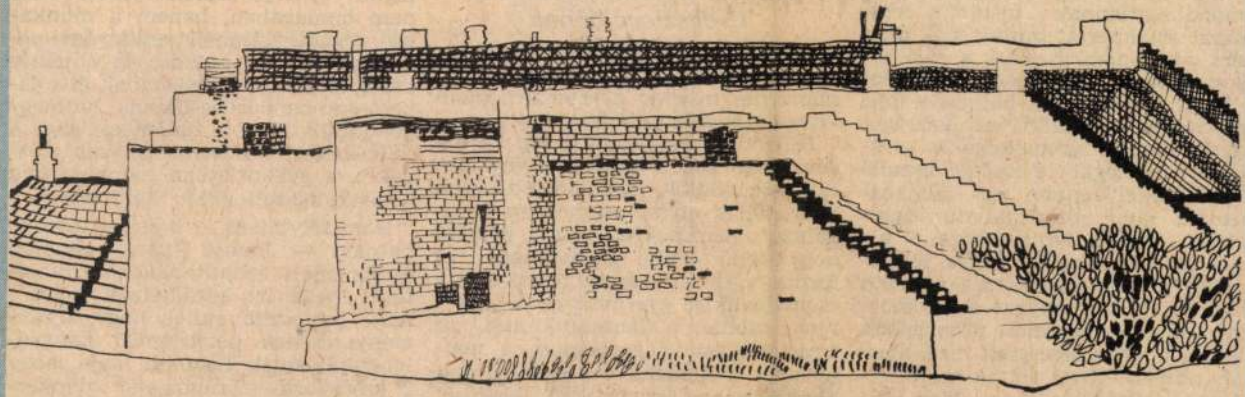

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA

nyes kérdésről, erről a sokáig tabu-nak tekintett témáról is kiderül, hogy az adatok felsorakoztatása, a histó-riai tények tárgyilagos megvilágítá-sa segít kimondani azt, amit sokáig kimondhatatlannak hittünk, akár rosszul értelmezett tapintatból, akár azért, mert nem akartuk a régi se-beket feltépni. Csakhogy — miként ez lenni szokott — a hallgatás űrje legendákkal telítődött: az igazságot tagadó, emberi gyengeségeket meg-szépítő, ideológiai tévutakat igazoló „elméletekkel" éppen úgy találkoz-hattunk, mint rosszindulatú rágal-makkal. Juhász Gyula e korszak ki-tűnő ismerője: sorra-rendre felidé-zi, hogy milyen feszültségeket kívánt elleplezni a kormányzat a zsidótör-vényekkel, a hivatalos propaganda kiket és hogyan tévesztett meg, mer-re és milyen erővel voltak megtalál-hatók az ellenállás gócai. Igen, Ju-hász Gyula adataiból megismerhető az „írástudók árulásának" néhány döbbenetes ténye is. Nem csupán *Er-délyi József* már-már patologikus

A nemzetiségi kult
része

Magyar gyermekirodalo
Csehszlovákiában

A pozsonyi Irodalmi Szemle jú-niusi számát teljes egészében a cseh-szlovákiai magyar gyermekirodalom vizsgálatának szentelte.

Különösen tanulságos a lap Fórum rovatában közölt ankét, melynek so-rán írók, költők, irodalomkritikusok válaszolnak olyan, számunkra is iz-galmas kérdésekre, mint például hogy kellő nyelvi gazdagsággal és formai változatossággal fejezi-e ki a csehszlovákiai gyermeklíra a „gyer-meki csodát, a fantasztikumot, az irracionálisat, a groteszket, a non-szenszet. Felfedezte-e a modern élet ábrázolásában az újszerű lehetősé-geket, vagy hogy miért nem kíséri korántsem olyan elmélyedt kritikai és esszéirodalom a gyermekköltészet, mint a felnőttekét", jóllehet ab-

erő regenerálásában rejlik. Így pe-dig közvetve a hasznosság objektív szempontjaihoz is igazodhat, és e le-hetősége nem lebecsülendő, ha meg-gondoljuk, hogy a tudomány vagy a művészet eredményei is csak köz-vetve, a gyakorlatban kamatoztatva hoznak kézzelfogható hasznot.

Nem folytatom — hosszan folytat-hatnám — Jánosi György elméleti és történeti vonatkozású megállapí-tásai mellé írt kérdőjeleim lajstro-mát; fontosabb ennél, hogy kezde-ményezésének pozitívumát hangsú-lyozzam ismét. Legfőbb ideje, hogy a szórakozás-szórakoztatás alapkér-déseit tisztázzuk, s ehhez a külön-böző nézetek minél szélesebb körű feltérképezésével juthatunk csak el. *(Kultúra és Közösség, 1984. 3. sz.)*

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JAN 19

Csongrádi Kovács János

Népszabadság

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS: ELHAGYOTT MŰHELY

1021

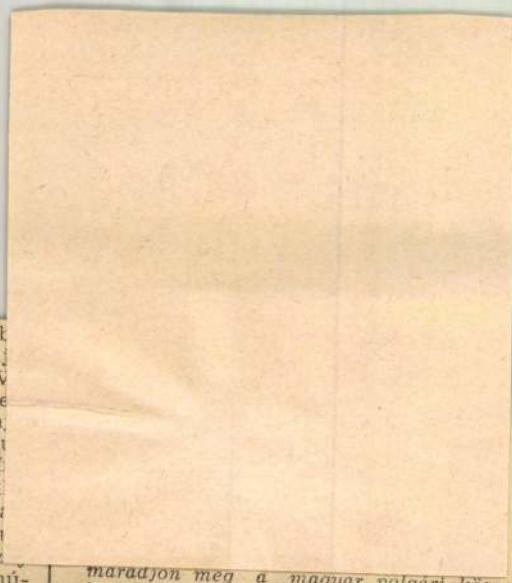

[illegible] lattam, mint az előző évekb
együttvéve. November 22-e délutánj
tartóztattak le bennünket Tarcsay V
mos lakásán, este nyolcra vágtak be
92-es cellába. Éjfel után nagy za
riadtunk fel. Ordítozás, csattanás, p
kazávár kattanása, tompa testek puf
nása hallatszott be a folyosóról. Cel
társunk, Révay Kálmán százados, a v
ajtóra tapasztotta a fülét, azután s
togva befelé fordult: „Bajcsy-Zsilinsz
Endre nevét hallottam." Összébb hú-
zódtunk a nyirkos szalmán. Egy-két
óráig abban reménykedtünk, hogy őt
nem találják meg, és mégis el tudja jut-
tatni Molotovhoz a magyar ellenállási
mozgalom levelét, amelynek francia
fordításával zsebemben buktam le. A
levelet, szerencsémre, Tarcsay lakásán
egy ágy alá lökve, sikerült megrágnom
és kiköpnöm.

Kisvártatva nyílt az ajtó, fényszóró
világított a cellába, és becsörtetett az a
Radó nevű csendőr százados, aki a
„nemzeti számonkérő széknek" nevezett
nyilas Gestapó főpribékjeként letartóz-
tatott bennünket. Lekutyázott és leha-
zaárulózott minket, és diadalmasan kö-
zölte, hogy elkapták a főnököt is.

Akkor nem jutnak el a levelek más
úton sem, se Malinovszkij marsallhoz,
se Molotovhoz. Mindmáig őrzöm a levél

*maradjon meg a magyar polgári köz-
igazgatás, beleértve a rendfenntartás
szervezeteit is;*

*5. építtessék ki a magyar nemzeti föl-
kelés fölszabadított és még föl nem sza-
badított területen küzdő erői között, va-
lamint a szovjetorosz hadsereggel a gya-
korlati összhang és együttműködés."*

Amikor Bajcsy-Zsilinszky Endre ezt a
levelet megírta, egy hosszú, nagy ívű
pálya utolsó előtti állomásához jutott, a
magyar nemzet élettörténetének egy
fontos fordulatát fejezte ki. Amit a le-
vél néhány utolsó szava kifejez, „a gya-
korlati összhang és együttműködés",
nem valósult meg a háború utolsó hó-
napjaiban, de erre a történelmi gondo-
latra mártírhalálával tett pecsétet Baj-
csy-Zsilinszky Endre, és az összhang és
együttműködés útjára lépett nemzete is.

Nemcsak az tolul most az ember em-
lékezetébe, hogy már a harmincas évek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 OKT 6
Népszabadság

Csongrádi Kovács János

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA

1021

…sabb rangu parancsnokat pusz…
el. *A legfiatalabb alig múlt ha…*
éves, a legidősebb sem volt töb…
…hét évesnél. Pályafutásukat 184…
többnyire századosként vagy ő…
ként kezdték, csak egyikük juto…
ár előbb az alezredesi rangi…
kedésüket mindenekelőtt nem tá…
mi rangjuk vagy nemzeti hovatar…

…thwark sörfőzői és az osztrák mészáros!" Angol röplap arról, hogyan hagyták helyben az Angliába látogató Haynaut az angol munkások.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 MÁR 26

NÉPSZABADSÁG

Csongrádi Kovács János

gesítette a nagy forgalom. A teherautók és az állami-közületi

1021

be, sunyi fenyegetés... majd hirtelen ez is kibillent a tu-

fel vakító hirtelenséggel. Még az

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA

Nos, apám volt az egyesület pénzbeszedője — neki 200 korona járt minden halott után. Így alakult ki az a családunkat állandó nyomás alatt tartó groteszk helyzet, hogy a mi „jólétünk" a halottak számától függött... Talán ez a fanyar élethelyzet alakult át bennem valamiféle látás- és kifejezési móddá...

— *Min dolgozik, milyen könyveket várhatunk öntől?*

— Közelesen megjelenik a Móra Könyvkiadónál *A mesehajó elmerül* című gyűjteményes kötetem rövidebb lélegzetű, fiatalokknak és fiatalokról szóló írásokkal. Jelenleg is egy ifjúsági regényen dolgozom és minden ellenkező hírrel szemben meg fogom írni régen tervezett Dunakanyar-szociográfiámat is. További tervem még, hogy gyermekkori emlékeimre és újabb kutatásokra építve megírom a losonci munkásmozgalom egy fejezetét. Ez a téma nem hagy nyugodni, mert érzésem szerint olyan dolgokat tudok elmondani benne, amit csak én írhatok meg. A többi tervemről még korai lenne beszélni.

Havas Ervin

rinthy ezzel
daton-kívüli,
tal vált igaz

Amellyel,
kreálta próz
ben is idő
legalábbis n
sőbb kibont
matokat. „N
ni, ahogy lé
gyezte fel e
nem is sejt
dern költészet egyik fontos munkahipotézisére hibázik rá. Az új amerikai költészet ötvenes években nagy világirodalmi hatással kibontakozó mozgalmának egyik vezető alakja, Charles Olson, a „projektív vers" meghatározásában ugyanide jut. „A sor (esküszöm) — írja — a lélegzetből fakad, annak az embernek a lélegzetéből, aki ír, és éppen akkor, mikor ír." Karinthy sajátos hosszú verssora, amely teljesen szabadon indul, hogy a végén csaknem mindig a hexaméter vagy a pentaméter klasszikus végződéseit vegye fel szinte észrevétlenül, a „lélekzetvételnek" ilyesfajta kivetítése, „projekciója".

Első kötetében a ma is inkább ismert *Nem mondhatom el senkinek* címűben ennek az új hangnak még nyoma sincsen. Néhány emlékezetes, standard antológia-darabbá vált ver-

JÁNOSSY FERENC RAJZA.

Csongrádi Kovács János, grafikus

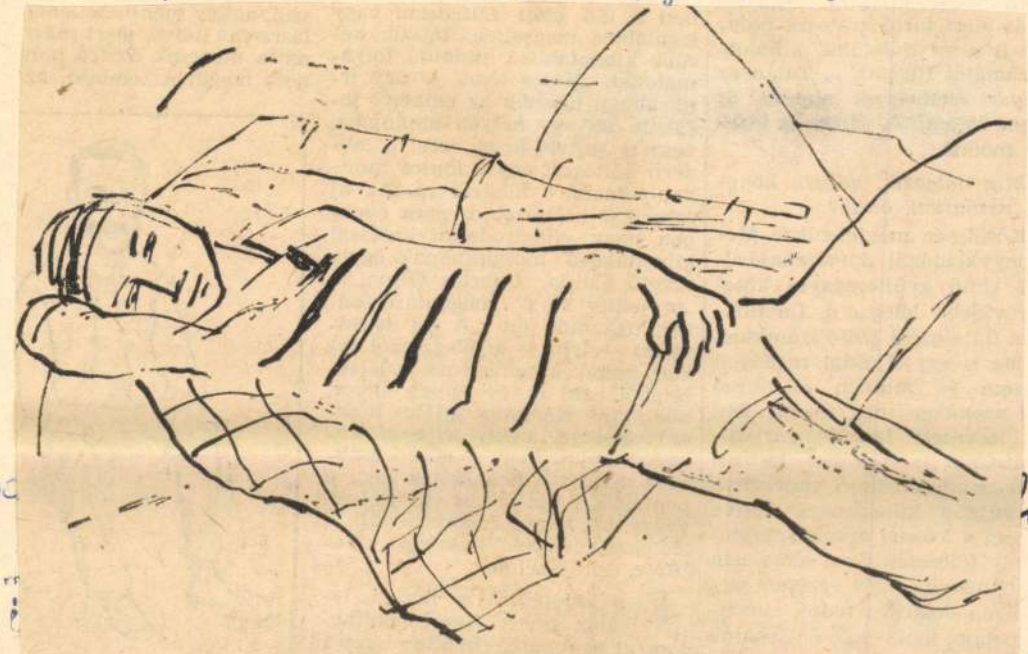

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA

A többi tervemről meg kenne beszélni.

az új hangnak még nyoma sincsen. Néhány emlékezetes, stan-

JÁNOSSY FERENC R

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 1

Népszabadság

Csongrádi Kovács János

célllövölde, zengeráj.

1021

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS
RAJZA

VASÁRNAPI MELLÉKLET

Nem mennyekből jöttem világra,
nem jóságos égi atya
küldött hozzád, gyötrődő rája,
szavam nem a vigasz szava.

Égi hatalmak, tömjén, áldás,
angyalok és szent énekek —
hiú beszéd! Nincs támaszom más,
csak a ti elszánt szívetek.

Gorgó vagyok, hajótok éke,
mely helyes irányba mutat
viharral farkasszemet nézve
a zord időben is utat.

Évszázadok szégyene perzsel,
szívem s agyam feszíti szét,
ökölbe szorított kezemben
őrzöm villámló vad tüzét

nem magam, milliónyi társsal!
S nem csak élőkből áll e had!
Hosszú sötét sorban utánam
a holtak serege halad.

Ők is, kik még meg sem születtek,
a magzatok is áldanak,
s esküdve, hogy niven követnek,
valamennyi fegyvert ragad.

Nem vigaszt igérő igékkel,
karddal jöttem közétek el.
Ahol jelem a földbe vésem,
fény támad ott és értelem.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG 11
Népszabadság

Csongrádi Kovács János
1021

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS 5
RAJZA

6

DÉKÁNY KÁLMÁN:

A HADN

Az utászlaktanya udvarán hidat vertek a tisztitanfolyamos karposok. „Száraz" hidat, ahogy maguk közt nevezték. Sanyó nem győzött csodálkozni: Meddig bírja még talpon? Ő volt mind között a legvéznább. Kézügyessége, gyakorlati érzéke semmi. Ilyen adottsághiánnyal nőtt föl érett katonaköteles korú ifjúvá. Maga-magát korholgatta. Ilyen hitvány az ember? Ennyit érnek a nagy fogadkozások! Nincs a világon az a rang, amelyért ő ennyi kínt, gyötrelmet vállalna. És még mindig vállalja. Tűr. Tűri a véget nem érő sanyargattatást. Zümmögő légy ... Még a lefüggönyözött szobában kerengő légynek is több elszántsága van, ha megáhítja a díványon lustálkodó istenség orrát legelőhelyül. Nem tágít, akárhogy riogatják.

Hát annyi sincsen? — szűkölt föl Sanyó önérzete a vállába nyomódó vasalt gerenda súlya alatt. A hús, az inszalagot vágta. Igaz, minden tőle telhetőt elkövetett, egyszer ravaszsággal, másszor konok megátalkodottsággal, hogy elhlicceljen egy-egy gyakorlatot. Eddi-

Csongrádi Kovács János, grafikus

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA.

8.

Csongrádi Ko

Népszabad

okt. 28.

nia, hanem éppen támogatnia kel
lene a VSZK felvételét.

Angola ENSZ-tagságának kér
dése — amelyben az USA hason
lóan makacs magatartást tanúsí
tott — levonandó tanulságul szol
gál a washingtoni politikusok szá
mára, hogy az egész világgal da
colva nem lehet tartósan megaka
dályozni országokat, népeket —
VSZK egyébként eleget tesz a
ENSZ-alapokmány követelmé
nyeinek, szellemének —, hogy el
foglalják az őket jogosan megil
lető helyet a világszervezetben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 NOV 28

NÉPSZABADSÁG

Csongrádi Kovács János

1021

CSONGRÁDI KOVÁCS JÁNOS RAJZA

Kétélű fegyverhez nyúl az amerikai vezetés, amikor a párizsi egyezményekre hivatkozik, hisz éppen ő az, amely nem teljesíti ezek előírásait. A XXI. cikkely második bekezdésében például az USA kötelezettséget vállalt, hogy „politikai hagyományait követve" — tehát nem kötve azt a vietnamiak „ellenszolgáltatásaihoz" — hozzájárul a háborús sebek begyógyításához, Vietnam és egész Indokína háború utáni felépítéséhez. Washington eddig egyetlen cent jóvátételt sem fizetett az általa okozott háborús károk fejében, nem beszélve arról, hogy az idézett szerződésrész szellemének megfelelően nemhogy akadályoznia, hanem éppen támogatnia kellene a VSZK felvételét.

Angola ENSZ-tagságának kérdése — amelyben az USA hasonlóan makacs magatartást tanúsított — levonandó tanulságul szolgál a washingtoni politikusok számára, hogy az egész világgal dacolva nem lehet tartósan megakadályozni országokat, népeket — a VSZK egyébként eleget tesz az ENSZ-alapokmány követelményeinek, szellemének —, hogy elfoglalják az őket jogosan megillető helyet a világszervezetben.

út 46.
Ebes, Ady Endre u. 2.
Hajdúszoboszló, Hősök tere 13–15.
Hortobágy, Czinege János u. 2.
Nagyhegyes, Kossuth u. 1.

Biharkeresztes és Vidéke Takarékszövetkezet
Berekböszörmény, Köztársaság tér 2–4.
Berettyóújfalu, Dózsa Gy. u. 3–5.
Biharkeresztes, Deák F. u. 1.
Biharkeresztes, Kossuth u. 54.
Körösszegapáti, Kossuth u. 46.
Váncsod, Kossuth u. 81.

Biharnagybajom és Vidéke Takarékszövetkezet
Biharnagybajom, Széchenyi út 1.
Sárrétudvari, Széchenyi út 9.
Szerep, Kossuth u. 5–7.

Egyek és Vidéke Takarékszövetkezet
Egyek, Hunyadi út 59.

Hajdúdorog és Vidéke Takarékszövetkezet
Hajdúdorog, Tokaji u. 6.

Hajdúsámson és Vidéke Takarékszövetkezet
Hajdúsámson, Rákóczi u. 6.
Nyíradony, Vörösmarty u. 2.

Bocskaikert, Debreceni út 62.
Debrecen, Mátyás király u. 25–27.
Debrecen-Józsa, Szentgyörgyfalvi u. 7/A.
Hajdúhadház, Bocskai tér 2/A.
Téglás, Dózsa Gy. u. 12.

Hosszúpályi és Környéke Takarékszövetkezet
Derecske, Köztársaság u. 5.
Hajdúbagos, Nagy u. 103.
Hajdúszovát, Hősök tere 2.
Hosszúpályi, Bagosi út 2.
Mikepércs, Petőfi út 76.
Monostorpályi, Landler tér 1.
Sáránd, Nagy u. 65.
Tépe, Dózsa Gy. u. 1.

Kaba és Vidéke Takarékszövetkezet
Báránd, Vörösmarty u. 34.
Földes, Fő u. 1.
Hajdúszoboszló, Szilfák alja 7–9.
Kaba, Rákóczi u. 120.
Nádudvar, Kossuth u. 1.
Püspökladány, Gagarin u. 1.
Sáp, Vasút u. 10.
Tetétlen, Rákóczi u. 1.

Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezet
Álmosd, Fő u. 8/A.
Bagamér, Kossuth u. 1.
Létavértes, Baross u. 1.

Nagyrá
Pocsaj
Be
He
Szent
Polgár
Hajdú
Ha
Tis
Tiszacseg
Új
Vámospé
Vám

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
FÜGGETLEN NAPILAP

Válasszon a következőkből: apróhirdetés, aprókeretes hirdetés, mell
és mindez három megyei napilapba
– Észak-Magyarország, Hajdú-bihari Napló, Kelet-Magyarország
Takarékoskodjon a pénzével és az idejével

BOLYAI HÚS-MARKET
MEGNYÍLT! 1997. január 29-én, szerdán,
Bolyai u. 22. alatt,
a zöldségespavilon mellett.
Kedvező árakkal, bő árukínálattal,
udvarias kiszolgálással
várjuk kedves vásárlóinkat.
Nyitva tartás:
hétfő–péntek 7.00–19.00-ig,
szombat 7.00–13.00-ig.
Nézzen be hozzánk! MEGÉRI!
460/1141/K

GÁZKÉSZÜLÉK-, RADIÁTOR-, PVC-LEFOLYÓ-VÁSÁR

F8–50 pp konvektor	30 500 Ft
GF–35 pp konvektor	26 700 Ft
VESTA M3 tűzhely	34 000 Ft
C–24 kazán termosztáttal	74 500 Ft
HŐTERM 23 kazán	49 000 Ft
RETTIG acél rad. 2 kW	13 100 Ft
LIPTÁK alu rad. 1,2 kW	10 000 Ft
110/2 m tokos cső	550 Ft
50/2 m tokos cső	265 Ft

Az árak az áfát tartalmazzák!
SZIKRA–94 BT.,
Debrecen, Varga u. 34.
Telefon: (52) 349-909
460/123/K

TÖTKER '94 KFT. TÜZÉP DEBRECEN
MŰTRÁGYAVÁSÁR
34,4%-os ammónium-nitrát kapható
január 31-ig, 2890 Ft áfával.
100 q fölött
ingyenes házhoz szállítás!
TÖTKER 94 Kft. TÜZÉP,
Debrecen, Mikepércsi úton
(reptér után 400 m).
Tel.: (52) 419-808, 06 (30) 431-258.
Derecske, Konyári úton.
Tel.: (54) 410-210
460/194/1H

Nőitáska-vásár
Az olasz
gyártó cég akciója
január 30-án,
Debrecen,
Kölcsey művelődési központ
(Hunyadi 1–3.) 8.00–17.00 óráig.
ITALIA-DUE KFT.,
Komló (72) 482-360
459/657/1K

MŰTRÁG
34,4
ammóni
MŰTRÁGYA
Érdeklődni:
napközben

Napló, Hajdú-bihari 1997. jan. 29.
H. Szerkesztőség Hajdú

járult hozzá ahhoz, hogy a je

KORTÁRS KATALÓGUS

H. Csongrády Márta

Debrecenben született, ugyanitt érettségizett, szerzett technikusi oklevelet, fényképész szakmunkásvizsgát és műszaki rajzoló vizsgát, 1986-ban, Budapesten tett fényképész mestervizsgát. 1968 óta a Kenézy Gyula-kórház tudományos munkatársa, a fotolaboratórium vezetője. Tagja a debreceni fotósok stúdiójának, a Debreceni Fotóklubnak, s 1992 óta tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Tizenkét különböző kiállítási anyaga van, ezek összesen mintegy hatszáz felvételt tartalmaznak. 1977-től kezdve harminc kollektív tárlaton mutatkozott be, s 1981 óta mintegy száz önálló kiállítást rendezett. Díjazott lett 1977-ben Szekszárdon és Debrecenben, 1979-ben Szolnokon, 1982-ben Salgótarjánban, 1983-ban Budapesten, 1985-ben Nagykanizsán.

Jelentősebb egyéni kiállításai: 1981–84, 1986–91, 1993–96 (évente több alkalommal) – Debrecen, 1983 – Salgótarján, 1984 – Miskolc, 1985, 1987, 1996 – Hajdúszoboszló, 1986, 1988, 1989, 1994 – Budapest, 1986, 1989 – Püspökladány, 1987 – Sopron, Berettyóújfalu, 1987, 1989 – Hajdúböszörmény, 1989 – Nagyiván, Hajdúdorog, 1990, 1991 – Kisvárda, 1991 – Nádudvar, 1993 – Mátészalka, 1994 – Fehérgyarmat, 1996 – Helsinki, illetve finnországi vándorkiállítás, 1996 – Észtország, Németország.

„Számos buktató, külső és belső akadály teremtődik az alkotó elé, míg eljut ahhoz a stílushoz, amely leghívebben tudja közvetíteni gondolatait, amely egyedivé, sajátossá teszi. Feszültségekkel teli az az út, amelyen haladok. A fotózásban éppen úgy, mint a festészetben rendkívül lényeges a színek viszonyának, a fényhatásoknak, a visszatükröződéseknek, az alaknak és a formának a legkisebb részletekig, árnyalatokig való pontos ismerete. Ugyanakkor nem célja a külső jelenségeknek a puszta utánzása. Hegel írja: »A művészet feladata és célja az, hogy értelmünkhöz, érzésvilágunkhoz és lelkünkhöz eljuttassa mindazt, ami az emberi szellemben egyáltalán benne foglaltatik.« Ezt vallom én is."

Fotók: Magánarchívum

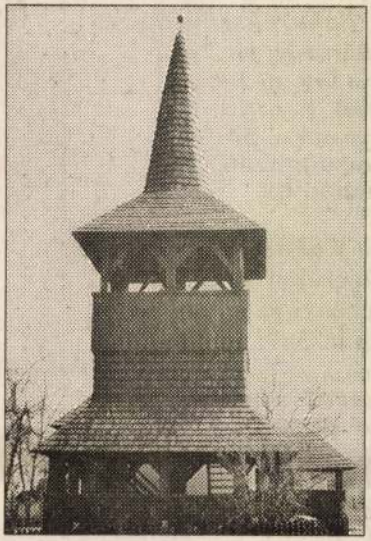

□

H. Csongrádi Márta – fotóművész

Hajdú – Bihari Napló

Akinek az élet volt az igazi mestere

H. Csongrádi Márta fotóművész néprajzi fényképanyaga Finnországban „vándorol"

DEBRECENI TAMÁS

Debrecen, Helsinki (HBN) – **A lélek üzenetére, az érzelmek kifejezésére, a gondolatok tükrözésére objektívjével keresi a választ, a megoldást. Alázattal a természet szépsége, a templomok meghitt csendje, a népviseletek ünnephangulata iránt – ez jellemzi H. Csongrádi Márta fotóművész negyedszázados pályafutását.**

Ez idő alatt hetvenöt kiállítását láthatta a magyar közönség, a legújabb Helsinkiben van, a Magyar Intézet kiállítótermében december 12-én nyílt meg.

– *Milyen anyaggal mutatkozik be első külföldi megmérettetésén?* – kérdeztem H. Csongrádi Mártát, aki egyúttal a Kenézy-kórház fotólaboratóriumának vezetője.

– A Nógrád megyei kis faluban, Bujákon készítettem a felvételeket a palóc népviseletről és az ünnepi szokásokról. Így ezekből 40 képet választottam ki, amely „Ünnep és viselet" címmel járja körbe Finnországot egy éven keresztül.

– *Miért ezek a témák érdeklik?*

– Hazánkban a különböző tájegységekre jellemző népviselet és a vallás témája adta azt az alapötletet, amellyel már több kiállításon szerepeltem képeimmel. Lélekben a finn és a magyar nép között vannak azonos pontok, amelyek az ősi múltba mutatnak, a múltra, rokoni kapcsolatunkra utalnak. Bizonyára a finn közönség is felfedezi ezt a kiállításokon.

Ildikó ünnepi öltözetben Fotó: H. Csongrády Márta

A „fertőzés" okai

– *Egy művész pályája számos buktatóval, akadállyal teli. Vívódás önmagával és másokkal, míg eljut egy olyan stílusig, amely végül megcsontosodik. Visszatekintve két-három évtizeddel előttre: hogyan kezdte a pályafutását?*

– A fotózás gyerekkorom óta foglalkoztat. Egyik alkalommal a testvérem bízott meg az éjszaka előhívott filmjei szárításával. Innen kezdődött a „fertőzés". Majd édesanyámtól kaptam egy Pajtás fényképezőgépet, ami tovább fokozta az érdeklődésemet. Kezdetben a felvételeim a természetről készültek. Egy témához többször vissza kellett mennem, mert nem igazán láttam meg azt, amit szerettem volna lefényképezni, láttatni. Ezért első lépésként mindig tapogatózó felvételeket készítek, majd azokból szelektálva választom ki, hogy mi az, amit más fény-árnyék hatással jobban előtérbe lehetne hozni, a mondanivalót, a gondolatot még jobban kidomborítani. Nekem az élet volt a tanítómesterem, a fotózás szakmáját saját erőből tanultam meg. Sok könyvből és gyakorlatból merítettem. Végül önmagam igazolására elmentem vizsgázni. Debrecenben és Budapesten is mestervizsgát tettem.

Csend, nyugalom...

– *Alkotásai milyen témák köré csoportosulnak, van-e közös vonásuk?*

– Én elsősorban a természet szerelmese vagyok. Egy témát többször lefényképezek az év különböző időszakaiban is – mintegy nyomon követve ugyanazon táj változásait (Négy évszak a Hortobágyon). A virágokról készült felvételek is nagyon közel állnak hozzám. Az Akadémia Könyvkiadó felkérésére kezdtem el fényképezni a Magyarországon fellelhető összes fatemplomot. A könyv 1990-ben jelent meg az illusztrációimmal. Ezenkívül vallási jelenetekről is készültek riport felvételeim. A harmadik téma néprajzi jellegű: a népéleti jelenségekről, szokásokról, életmód-ábrázolásokról, népviseletekről készültek fotóim. Ez a három terület a művészetnek visszatérő örök forrásai; keresem a nyugalmat, a meghitt csendet, a természet szépségét, az ünnep felemelő hangulatát.

– *Legutóbbi, a „Határok nélkül" című kiállításán az emberi érzelmek mezsgyéjét pásztázta végig lencséjével (gondtalan gyermekarc, az élet terhétől roskadozó idős asszony...)...*

– Igyekszem nemcsak a pillanat élményét rögzíteni – ami roppant nehéz feladat, fantasztikus kitartást jelent, – hanem olyan élethű benyomásokat is visszaadni, amely kifejezi az érzelmeket, tükrözi a gondolatokat s a lélek üzenetét továbbítja. Vallom, hogy a fotókon érezni kell az erdő leheletét, a templom levegőjét, a fény játékát, a bibék és a szirmok harmóniáját...

– *Munkahelyi elfoglaltsága és a fotózás mellett az egészségügy fotósainak országos találkozókat szervezi, a Kenézy-kórházban kiállításokat rendez, könyvekhez illusztrációkat készít...*

– Munkahelyem a szakmai és a kulturális célokat lehetőségeihez képest messzemenően támogatja. A sok és sokféle munkához természetesen a családom türelme is nagymértékben hozzájárul.

TE

Türelem

RÉTI GABRIELLA

Hogyan bánjunk az emberrel, ha azt szeretnénk, hogy elmenjen a kedve az utazástól? Íme.

Felszállok a vonatra, olvasni kezdek. Jön a kalauz. Megmutatom jegyemet, ellenőrzi. Minden rendben. Tovább olvasok. A kalauz ezután még többször is benéz, s mindig megkérdezi: „Új felszálló?" Egy idő után már nem is figyelek a kérdésre, hiszen az én jegyemet már ellenőrizte. Egy nagyobb állomás után ismét benéz: „Új felszálló?" Már szinte nem is hallom. De egyszer csak észreveszem, mindenki mutatja a jegyét, én is gyorsan előveszem, s legutolsónak adom oda. Közben látom, hogy ez a kalauz nem az a kalauz, s azt is látom, hogy milyen csúnyán néz rám. Van ebben a tekintetben valami felsőbbrendűség. Ő itt a hatalom. Ez a pillantás válaszra késztet. „Elnézést kérek. Azért nem vettem rögtön elő a jegyet, mert már ellenőrizték. Azóta többször is járt itt a kalauz, és nem kérte." „Micsoda??? – gondolja, s felháborodva mondja: „Tudtommal személyzetváltás történt, és tudtommal a másik kalauznak nem volt szemüvege, nekem pedig van." (Megjegyzem: a másiknak is volt.) Meglepődve a hirtelen felcsattanástól, szótlanul ülök, s arra gondolok, hogy ez az ember összes tudományát az epéjében hordozza. Utazótársaim összemosolyognak.

Trolival kell továbbmennem. Nincs bérletem, felszállás után azonnal kérek két jegyet, hogy visszafelé is legyen. Odaadok a sofőrnek 100 forintot, de nem tud visszaadni csak 5 forintot. Semmi baj. En vagyok a hibás, hiszen ki van írva: „A gépjárművezető váltópénzzel nem rendelkezik." Kilyukasztom jegyemet, utazok két megállót, s észreveszem, hogy nagy idegességemben rossz trolira szálltam. Gyors átszállás egy másikra. Szerencsére maradt egy jegyem, de veszek még egyet ugyanolyan megfontolásból, mint előzőleg: legyen a visszautamra is. Kiszámolok pontosan 45 forintot. Tizes, ötös, kettes érmék egyaránt vannak benne. Apróban adom, ne kelljen a visszaadással bajlódni, meg egyébként is ki van írva: „A gépjárművezető váltópénzzel nem rendelkezik." Becsületesen adom oda a vezetőnek a pénzt, s kérem a jegyet. Am amikor meglátja az aprót, rám rivall: „Mit gondol? Trafikos vagyok?" És bezárja az ajtót. Leforrázva állok, megdöbbenve a toleranciának e változatától. A troli utasai mosolygó, megértő szemekkel néznek rám. Ilyen emberek is vannak. Még marad annyi erőm, hogy

Te is más vagy – te sem vagy

SZILÁGYI ÁGNES KRISZTINA

Az 1995-ös év egyebek mellett a tolerancia éve is. Számos rendezvényt, programot szerveztek ebben a témában. Debrecenben tavasszal volt toleranciafesztivál, mely akkor főképp a zenei és a függőségek miatti mássággal foglalkozott. Nemrég más megközelítésben vizsgálhattam meg a másság különböző típusait. Vendégként részt vehettem egy olyan rádióműsor megszerkesztésében és lebonyolításában, melyet a Diákújságírók Országos Egyesülete szervezett, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, illetve az Európai Ifjúsági Kampány támogatott. A mottó ez volt: „Te is más vagy – te sem vagy más."

A rendezvény helyszíne a hódmezővásárhelyi Régió rádió stúdiója volt. Nem sokkal megérkezésünk után, in medias res, máris a munka sűrűjébe vetettük magunkat. Néhány szakmai előadás után már körvonalazódtak a feldolgozandó témák. Önhibánkon kívül(?) címmel a hajléktalanokról és a munkanélküliekről volt szó. Az e kérdéskört feldolgozó szerkesztők ellátogattak egy hajléktalanmenhelyre, illetve egy ingyenkonyhára is. Mindkét helyszínen csak a vezetők voltak hajlandóak nyilatkozni. Az érintettek szinte menekültek a riportermagnó elől.

A második óra témája a szellemi és testi fogyatékosság volt: beszélgetést hallhattak fogyatékos emberekkel, szülőkkel, akik fogyatékos gyermeket nevelnek s egy kimondottan fogyatékosoknak fenntartott általános iskola igazgatónőjével. Rövid hangjáték vezetett át a másság következő problémájához, a különböző függőségekhez. A drog, a dohányzás, az alkohol véget nem érő vitatémát jelentett. Véleménye tak pró és kontra. A mindenki egyetértet soroltak ártalmasal nem jutottunk.

A legnagyobb kör mindennapokban cs tett, melybe beletart üvegességtől a hajvis választól az étkezési mos kérdés. A hallga alapján úgy éreztük, nagyobb sikert a gen ság, generációs prob ját feldolgozó stábun A siker titka talán ab nos játékban rejlett, n tor jelentkezők kisebb szituációs játékokat akár arc, név nélkül i

A hatórás élőműso bentünk csak igazán Másság milyen sokré lult problémakör. S nincs vége...

A gyerekek, akik már mindig csak mosolyogni fognak... Morvay Zsuzsa iparművész munkája Fotó: Napló-reprodukció

Aki talá

KISS JUDIT

Lehetetlen szituációl olykor az élet. Ki kö sok energiát pazarol ezekkel. „A mindenn zet, a bennünket köri rek sokat segíthe visszataszíthatnak a zűrzavarba, olykor a ségi érzésbe" – véli bet pszichológusnő. kolás, Békési Tibor sa osztja meg velünk, s mája megoldását is e

„Általános iskolát méterrel alacsonyal grammal súlyosabb, s telt gömböc voltan egész osztály csúfolt. a helyzet, hogy már hány gúnynevem v osztályos korom vég belerokkanok az isko Nem tudtam, hogyan ni. Kicsit később má dolog, hogy amikor törtem a kezemet, tel sítettek, lenéztek. Hán va eltörtem a másik k kor aztán teljesen bén néztek.

– Amikor befejezte nos iskolát, kicsit fe Gondoltam, a közép

● KÉTSZÁZEZER FORINT adományt nyert a hajdúhadházi Dr. Földi János Általános és Művészeti Iskola a háztartástan oktatásáért a Gyermely Rt.-től.

● ADY ENDRÉRE emlékeznek születésének 120. évfordulója alkalmából a hajdúhadházi gimnáziumban november 21-én 12.30 órától. A műsort összeállította és előadja: Tóth-Máthé Miklós színművész-író, gitáron közreműködik Draskóczy Zoltán. 13.30 órától nyílik László Ákos grafikusművész kiállítása, a tárlatmegnyitón Béres László polgármester mond köszöntő szavakat.

● H. CSONGRÁDY Márta debreceni fotóművésznek rendeznek kiállítást a németországi Neuburgban. A művész népművészeti és hortobágyi témájú fotóit ismerhetik meg az érdeklődők december 5. és január 5. között.

H. CSONGRÁDY MÁRTA

Hajdúi – Bihari Napló

1997. 11. 19.

lenségi harc egyik vezető alakja volt. A függetlenség elnyerése után fontos állami tisztségeket töltött be. 1966–77 között, majd 1980-tól haláláig miniszterelnök volt. Az általa vezetett kormány az ország függetlenségének, szuverenitásának és egységének megerősítésén fáradozott. Politikája a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdítására irányult. Merénylet áldozata lett.

FÜGE

Harminc százalékkal drágul januártól a tégla.

Itt az ideje áttérni a titkosszolgálati alapanyagokra (hisz' a falnak is füle van)!

(V. A.)

H. Csongrádi Márta – fotós

1997. máj. 14. Hajdú-Bihari Napló

KULTÚRA

Velence – H. Csongrádi Márta fotóművész felvétele

INNEN-ONNAN

WEATHER

CITY FORECAST

AT BUICK JUST ABOUT EVERYTHING!
CLICK

CNN
active℠

OME
U.S.
LD
AL
ER
casts
casts
maps
enter
RTS
CH
VEL
YLE

Debrecen, Hungary

CONDITIONS AT 5 p.m. (local)

Tuesday, May 13, 1997

Temp.: 27° C (81° F)
Humid.: n/a
Wind: n/a

FORECAST

Thursday

Fride

Csongár Árpád

festő

1912

Éremlista 1930.82.1.

ségi „Kossuth Lajos“ Felsőkereskedelmi Iskola

Budapest, 1928 szeptember 14.

MLA

Gyula, Vörnak

Budapest.

d	975		9750
			142 30
			9892 30
béb		24731	
		780	25511
bej. dec. 14.			10.14741

Kiváló tisztelettel

Csongár Árpád

kiáll. Nemzeti Szalo[illegible]

1920 jan.-febr.

Tükör előtt, vers. 1500.—
Bánat, vers. 1500.—

Lelet, sombyói VI. 124.
— csabrendeki VI. 124.
— tapolcrai VI. 124
— szigligeti VI. 124
— csobáncri VI. 124.
— tátikai VI. 124

Csongárné Zöldy Rózsa

1916. ápr. kiáll. V. halom
Csendélet, olajf. 100.—

Treu, G.: Griech. Thongefässe in Statuetten und Büstenform. III. 204.

MDK

Csongárné Zöldy Rózsa

Cseddélet, of.

N. Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 8. l.

s. De mindenesetre nagy kára a magyar
czigányok tolmácsolásában, tehát idegen
zenei érzése és nyelvének zenéje között
k egészséges és nagyobbmérvű fejlődése

ltal képviselve:
tanulmányai befejezte után a külföldön
Ez időtől kezdve, — másfélév leszámítá-
lt a Nemzeti Szinháznak mindaddig, míg
lig voltak Lenovicsné Hollóssy Kornélia

Olaszországban tanult, a pesti Nemzeti
Normával vonult vissza.
vésznő, ki énekszerepekben is kitűnően
-ben, néhány napig tartó betegség sírba

d'amour a XVII. századból és a vonós
öbb igen érdekes hegedű a leghíresebb
nerius, Gaspar da Salo és más külföldi
thattunk be, ezek: egy hegedű és gordon
TEUFFELSDORFER-től Pesten (XIX. század).

Aggkorában visszatért hazájába és Bu
M. Kir. Zeneakadémia igazgatója és t
1886-ban Bayreuthban.

Nagyon természetes, hogy két
Erkel Ferencz és Liszt Ferencz a zene
társaik dicsősége elhomályosult. Hogy
magyar dalmű terén némileg érvényesü
őszinte törekvést, mely a nemzeti ügy n
karolását czélozta. Első sorban Doppler
azon magyar operaszerzők közül, kik
tevő módon gyarapították operairodalmu
(1818—1883) Lembergben született, de te
magát és műveiben tényleg sok magyar
került előadásra Benyovszky című
liával és nagy sikert aratott. Ilka czím
1849-ben került színre, még most is meg
műsorán. Az 1850-ben előadott Vanda
tett dalművek eredeti vezérkönyvei kiállít

Thern Károly (1817—1886), k
ostroma és A képzelt beteg cz
években a Nemzeti Szinházban előadatta

CSONGOR Dénes gyűjtő

MVSz. 1994/2. 107.

Csonsor József

Gulet

1941-42. Téli

1942. tav.

1942. jun. (M. kenőcstár)

1943 Téli

1944 tav.

GERE ANTAL
ÉPÍTÉSZ
◆
Telefon: 91—89.

A Müemlékek Országo
Nagytekintetü B I Z O T S

Az Ócsai állásfa elad
Október ho 23-án kelt b. áti
tizstelettel értesiteni hogy,
ma is fentartom, illetöleg az
uj anyag árak 50%-át vagyok
Vegyes méretben átveendö v
deszkák napi ára m³-ként K.
Vegyes méretben átveendö v
520000 ennek 50%-a 260000

Csongor József

festő

Csendélet

Repr.

Művészet

1942. 43. 4. 11. l.

Csongor Gyula

MDK

Fenyves

Mücsarnok 1942–43 téli kiállitás

Csongor József MDK

Magyar bika, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Csongor József

MDK

Halas csendélet

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Csongor József MDK

Őszi csendélet

Mücsarnok 1941-42 téli kiállitás

Csongor József MDK

Urnap Budaörsön, olf.

Mücsarnok 1943 téli kiállitás

Csongor József

MDK

Arckép

Mücsarnok 1943 Téli tárlat

Csanger József, festö

MDK

589. Magyar bika. Olf.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 22.l.

Csongor József

MDK

Napsütéses reggel

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Csongor József

Őszi csendélet.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 2o. 1.

Csongor József

MDK

Napsütéses reggel

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Csongor József MDK

Urnap Budaőrsön, olf.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállítás

Csongor József

MDK

Arckép

Miskolc 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Csengeri Szamosi Imre

szobrász

A Tisza István gróf szoborpályázatra beküldötte pályaművét.-

Magyarság
1929.VI.5.

Csonzó Szamosi Imre

szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Parant Gyuri.

Pesti Hirlap
1909.VI.16.

Csongrádi nagytemplom

rézlelet története

Szegedi Friss Ujság

1912. aug. 15.

U. 478.

1889 Ks. Kam
(409 — 429)

Csongrádi vk. templom

(Csongrád vm)

Épült 1762-69.

Torny 1784-ben épült.

1857, 1888, 1889, 1914-ben restaurálták

A belvárosban lévő, temetővel körülvett régi templomot 1884-ben teljesen megujitották

A kálvariát s annak befejező állomásakant szolgáló kápolnát 1852-ben épitették.

Chobotvác 369. l

A varoson kívüli Mikrosparti Kapolna 1896-ban épült.

Ich habe Ihnen
Ihre Karte
vom 19. d. M.
noch nicht
beantwortet,
weil ich
Ihnen
Ihre
Fragen
nicht
beantworten
kann.

Csongrádi vár. templom

Említve

Chobotnál 370. l.

Csongrád vára

l.

Ger MRE 129. l.

sé jobbrafordultan, szembe
ban van ábrázolva. Középütt
szemöldöke szőke, szeme kék.
ssel és ugyanilyen szegekkel.
jobb karjára vetetten viseli.
detije B. Radvánszky A.-ná
ffy Dezső 1912.«.
cm. — Lelt. sz. 1333. — Meg-
észtől 150 K-án. — Kifizette-
–912). — Elszámoltatott 1912
lszámolásra nézve lásd a 31835–

vakrámáján a következő szö-
irat: *Joseph fils ainé du prince*
ltal helyesbített felirat: *Georges*
chi fils cadet du Prince François

Csongrád vára

közvetlenül a honfoglalás után épült

Bárczay 580 k

~~Komárom III 173, 174.~~

Csongrád vára

Pais: Magyar Anonymus III. l.

eucalyptus globulus

laìffa

Csongrádi újabb

rk. templom

kepe repr.

Zsil Csong

III. 339. 1.

5 fill.
zöld

6 fill.
zöldeskék

10 fill.
piros

25 fill.
ltramarin

40 fill.
olajzöld

45 fill.
narancs

MDK

Csongrádi csilláros

Margittay E: Lakásművészeti kiáll. Magy. Iparművészet, 1912. 135 l.

Ø <Csongrádi János>

író és rajzoló

(Nem álnév??)

< > Harci Marci.

Mese. Bp. 1946.

Írta, rajzolta és

kiadta fenti.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

H. CSONGRÁDY Márta 1996. aug. 7.

Hajdú - Bihari Napló.

● H. CSONGRÁDY MÁRTA debreceni fotóművésznek rendeznek kiállítást Piliscsabán a Magyar népviseletek című sorozatból. A kiállítást augusztus 17-én nyitják meg. A fotóművész a közelmúltban Németországban szerepelt tárlaton ugyanezzel az anyagával.

89; Kubinyi 1973. 65.

*Spenning levele a pozsonyi tanács*hoz: Bureš, J.: Zum Werk des Meisters Laurenz Spenning. Actes Budapest 1969. Bp. 1972. I. 542.

István kassai építőmester ajánlólevele: Iványi 1910. 1532. sz.

Windecke és Rauchenwarter: Windecke: Das Leben König Sigmunds 67–68. fejezet. Viselt dolgaikhoz: Szűcs 1955. 295. skk.

*Farkas László*hoz: Mályusz E.: Budai Farkas László. TBpM IV(1963) 153. skk.

Soproni végrendeletek: Juding Miklós felesége, Ágnes. 1413. június 13: Házi II 1. 18; Agendorffer Márton. 1406 körül. uo. 13. sk.: Stefan Stichenwinkel. 1403. szeptember 13: uo. 148; Niklas Juding felesége. Erzsébet. 1423. március 6: uo. 25; Leonard Aindlefer felesége. 1427. augusztus 12: uo. 39; Mark Phendel. 1457. március 18: uo. 84. sk.; Hans von Wien. 1466. január 10: uo. 97; Jeronimus Siebenburger. 1467. december 7: uo. 102. sk.; Erhard Hierss. 1439. július 17(?): uo. 60. sk.

Pozsony: Ortvay 5. 1903. 208. sk., 249. sk. Egkenvelder könyvei: Kódexek 1985. 130. sk.

Kassai végrendeletek: Johannes Weysser özvegye. Margarethe. 1472: Libri civitatis maiores f. 69b. Kassa város lt. H III 2 pur. 2: Nikolaus Pogner. 1472: uo. f. 73.

Kolozsvár: Leonard Pauyer özvegyének. Dorottyának pere Ladislaus Pauyer özvegyének

Csongrádi Kovács János, grafikus

Rajz: Repr

Csongrádi Kovács János: rajza M. 8.

NÉPSZABADSÁG, B. r. 1974. okt. 6.

Csongrádi Kovács János, grafikus

Mehet: Repr.

Csongrádi Kovács János: Elhagyott műhely

M. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 19.

Csongrádi Kovács János, grafikus

Rajz: Repa

Csongrádi Kovács János: rajza M. T.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 1.

Csongrádi Kovács János, grafikus

Rajz: Repa

Csongrádi Kovács János: rajza M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 11.

CSONGRÁDI MÁRTA

Kelet - Magyarország

1998. VII. 9.

A mátészalkai Szatmári Múzeumban az állandó kiállítások mellett *Csongrádi Márta* fotóművész tárlata tekinthető meg.

Csongrádi Márta

Kiskelet 1998. IX. 24.

A mátészalkai Szatmári Múzeumban az állandó kiállítások mellett *Csongrádi Márta* debreceni fotóművész Velencei karnevál című tárlata tekinthető meg.

H. Csongrádi Mária

Hajdú-Bihari Napló

1998. III. 17

- H. Csongrády Márta fotóművész Velencei karnevál című kiállítása március 20-ig várja az érdeklődőket **Debrecenben**, az Újkerti Közösségi Ház klubtermében.

Csongrádi Péter

Képíró Egerben 1791-ben.

Voit Pál sk.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2838

CSONGRÁDI Lajos egri festő az egri városi adó-
összeirásban az 179o. évben szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Csongrádi Lajos, cseri festő

neve a városi adókönyvek-
ben 1790-ben szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319. old.

M.D.K.

Csorgádi Lajos, ceri festő

neve az ceri városi adó-
összeírásban 1750-ben szerepel

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319 old.

M.D.K.

Csongrádi Čerrse, népművész

hímzéseinek motívumait
Martos hőrságben (Csehszlovakia)
az ő neveről nevezték el.

Fél Edit - Hofer Tamás - Csilléry Klára:
L'art populaire en Hongrie. Trad. Imre Kelemen.

Bp.1958, Corvina, 81 l. 109 t. 30 old.

CSONGRÁDI Péter egri képiró, a Fasola Henrik u.2.sz. ház /Hrsz.490./ lakó bérlője 1791-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Csoprádi Péter, ács/festő

a városi adóösszeírásokban
1756-80 között, mint „rác kép-
író" szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319. old.

M.D.K.

Csoszrádi Péter, egri festő

a városi adóösszeírásokban 1756-80 között, mint „rác képíró" szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319. old.

CSONGRÁDI Péter egri festő az egri városi adóösszeirásokban 1756-1780 között, mint „rác képiró" szerepel és a város IV. negyedének IV. fertályában, mint bérlő lakik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ø Csongvai Szamosi Imre

nobrász ??

majdnem dilettáns

Rékt vett a lepesti Madách-nobor első pályázatán 1938 febr.

Csonka—
Csonka E. Gy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 DEC -81

Somogyi Néplap

Csonka Béla

1921

Tánc. Csonka Béla fotografikája.

... dél dunántúli népművészeti hét fotókiállításának anyagából.)

...dés háza?

...si darabokat libegteti a falakon. ...i, Szőnyegnek, függönynek nyo- ...l- ma nincs. A parkett talán a ...ni háború előtt találkozott pasz- ...n- távával. A villanyégők szaba- ...r- don, búrák nélkül csüngnek a teremben. A leírtak után nem ...én lehet azon csodálkozni, hogy ...t- ezt a helyiséget a mernyei ...lő. dolgozók nem tartják — de ...ik nem is tarthatják — a művelődés házának, a kultúra vá- ...eg rának. ...e- ...k- Ezek után szinte termé- ...ér- szetes, hogy ebben a művelődési ...re. házban nem úgy folyik a fa- ...gy lu lakosságának közművelő- ...é- dése, ahogyan az egy ilyen ...át nagy múltú, gazdag hagyo- ...ék mányokkal rendelkező köz- ...á- ségben méltán várható lenne. ...ött ...ó- Mernye Kaposvárhoz — a ...i- megyeszékhelyhez — csak 18 ...k- km-re van. Igy szinte hihe- ...r- tetlennek tűnik, hogy ezeket ...A az állapotokat az illetékesek ...k nem látták, avagy mindezek- ...- ről nem tudtak.

peare győző... évad nagy ... az *Ahogy te...* néző voksolt... rült az első ... dik »helyeze... lett.) Az Ah... újra színre ...

Szenzációs ... évad: *Sütő A...* az *Egy lócsisz...* *jával.* Nemcs... deklődő pes... legalább úgy ... is. Két bérletszüneti előadásra adták el a jegyeket — még a kakasülőre is. Sajnos azonban — mint ezt a színház már közölte — a jelzett időpontban betegség miatt elmaradtak az előadások, illetve később kerülnek megtartásra. *Szabó Kálmán*, aki a Sütő-darab egyik főszereplője, *A három testőr* próbái közben megsérült. (D'Artagnannak lenni, úgy látszik, a színpadon sem veszélytelen...) December 19-én kerül színre az Egy lócsiszár virágvasárnapja című darab, s a színházi esténék kedves vendége is lesz: az erdélyi magyar író, *Sütő András*. A látogatás napjának részletes programja még nem ismeretes, lehetséges azonban, hogy nemcsak a színházban találkozhat majd a nézőkkel, olvasókkal. A darab egyébként az *Igaz Szó* — irodalmi folyóirat — idei

... *katona* című darabját mu... tatják be. A főszerepben *Márton András*t látjuk vendégként. A prózát *Vekerdy Tamás* a verseket pedig *Weöres Sándor* fordította.

A Csiky Gergely Színház művészeivel ismeretterjesztő sorozat keretében is találkozhatnak a nézők: iskolákban, művelődési házakban mutatják be a *Séta a zene birodalmában* című összeállítást, amelyet *Rózsa Tibor* szerkesztett.

Két rendező — közönség találkozót tartottak a közelmúltban. *Zsámbéki Gábor*, a színház igazgatója, a Sütő-darab rendezője a mezőgazdasági főiskola tanáraival és diákjaival találkozott, *Ascher Tamás*, a műsoron levő Vekerdy-dráma rendezője pedig az 503. számú szakmunkásképző intézet diákjaival.

Az információk mozaikjának összképe a megyeszékhely egy-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 AUG 10
Délmagyarország (Szeged)

Csonka Béla

7

...ZIN... DM

1021

Fotógrafikák

Csonka Béla — Pantomim

DM MAG

A szoba falai

otthon

Ha benézünk egy üres szobába, nagyobbnak érezzük a teret, mintha ugyanebbe már berendezett formában kukkantanánk. Milyenre festessük, mivel díszítsük szobánk falát?

A fal festése előtt két dolgot kell végiggondolnunk, két olyan dolgot, amely adott, amely nélkül nem tudunk a magunk számára kellemes hangulatot teremteni. Az egyik: milyen bútorokkal vesszük körül magunkat, a másik: milyen kívánalmaink vannak a lakással, a szobával szemben, azaz: milyen emberek vagyunk.

A bútortervezők új ötletekkel állnak elő világszerte. A képen látható fekhely napközbeni ülőalkalmatosságként szolgálhat, éj-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-745, 340-726

1977 OKT 29

ÉLET ÉS IRODALOM

Csonka Emese
(11 éves)

1021

Csonka Emese (11 éves): Bűvészgondok

E:

, az elvarázsolt

az elvarázsolt,
l alá bújt.
csak a fényt
tőkeként.

nyós talaj,
, vérük olaj,
: bolynyi hangya,
szó visszhangja.

maradt meg épen,
venyigében,
gyűlve várja:

FILMIDŐ

Mi dolgunk a világon?

Az NSZK-beli Mannheimben, az elsőfilmes rendezők nemzetközi fesztiválján sok rokonszenves egyéniséggel és alkotással találkoztam. Rokonszenves válaszokban tehát nem volt hiány, mégsem lettem okosabb. Nyilván azért, mert a rokonszenv nem esztétikai kategória.

Amikor sokadszor láttam ugyanazt — más és más nemzetiségű rendező szemszögéből —, akkor legalábbis illett eltűnődni rajta: vajon a nagyjából harminc körüli művészeknek érdemes-e emlékezniük? Meglepetésszerűen kiderült ugyanis, hogy az én nemzedékemnek is van múltja. Igaz, szürke és jelentéktelen, hiszen a történelem éppen csak meghorzsolt bennünket, mindenesetre filmes kortársaim azt sugall-

ön alkalmatlan az intenzív osztályon való munkára." A bűvös körből nincs kitörés, sugallja a rendező, s az erkölcsi tanusághoz még egy adatsort is mellékel: kiviláglik belőle, hogy a kórházi alkalmazott nők elenyésző százalékban dolgoznak felelős helyen... Bizonyára a magyar néző(nő)k is érdeklődéssel fogadnák a filmet, ám félek a szembesítéstől: az olykor tempótlan, elnyújtott és túlpszichológizált részletek eltakarják a lényeget.

A lényeg pedig az, amit a tuniszi Ridha Behi szinte maradéktalanul érzékeltetett: nincs magánügy és nincs közügy, csak izgalmasan láttatott, határozottan megközelített *ügy* van. *Soleil des hyènes* — A hiénák napja — című filmben a sok jó jelenet mellett akad egy fe-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 6.

Csonka Ernő

VAS NÉPE

... fogadóoráját.

1021

— **Vas megyei ifjúsági bélyeggyűjtők** kiállítása nyílt meg tegnap Kőszegen a Jurisich-vár lovagtermében. Ugyanitt nyílt meg Csonka Ernő festőművész mintegy 20—25 akvarellből álló képkiállítása is.

— **Ügyeletes orvos Szombat-**

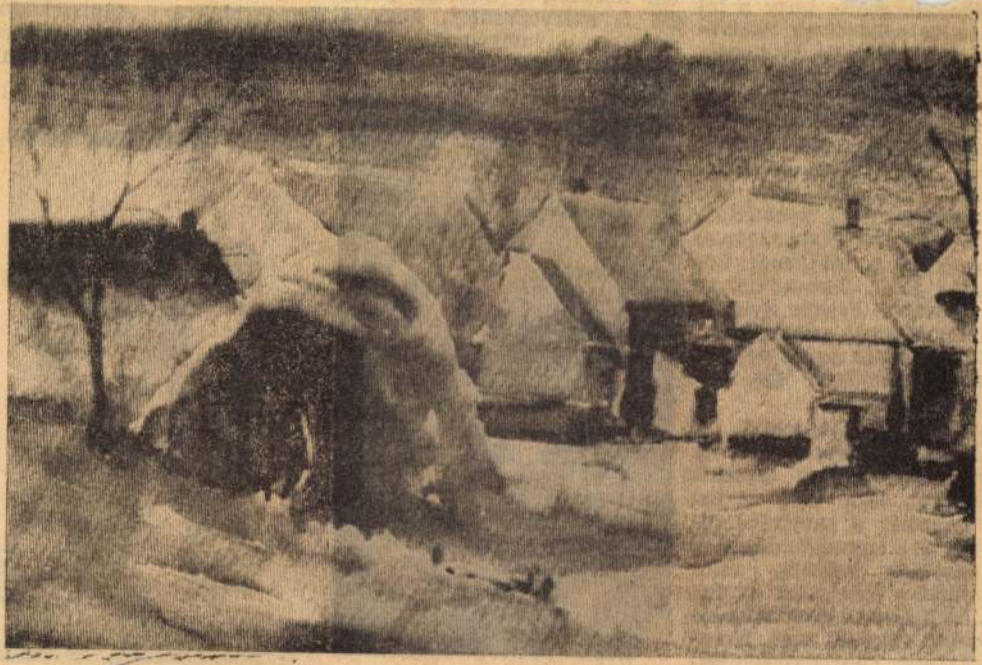

Csonka Ernő: Tájkép (akvarell)

VASNÉDE
1968 XII. 31

Külön szerencse, hogy a fél évszázados események feltárásában élő tanúk is segítenek. Az ifjúmunkások helyzetéről, a mozgalom elindításának körülményeiről, s a később mind következetesebbé váló szövetségről, amely végül is kommunista szervezetté vált, élő tanú emlékezetett bennünket. A KISZ megyei bizottságának vendégeként a jubileumi ünnepségre jött Szombathelyre *dr. Kummer Ferenc* nyugdíjas bányamérnök, kandidátus, aki 1918—19-ben egyik vezetője az ifjúmunkások Vas megyei szervezetének.

A korabeli újságokból is nyomon követhetők azok a lépések, amelyeket a fiatalok tettek meg. Már 1918. elején szervezkedtek a munkásfiatalok, ám ez a szervezkedés még meglehetősen ösztönös. mindenekelőtt a lehetetlen bánásmód, az inas-élet kíméletlenségei miatt emeltek szót. Kummer Ferenc visszaemlékezésében sokat beszélt erről: *„Éreztük, hogy össze kell fogni az ifjúmunkásokat, de politikai*

[illegible] Ők is szervezkedtek, hogy a sorsukon javítsanak, meg akarták szerezni maguknak a demokratákra támaszkodni. Később azonban — miután erősebbek lettek, s egyre nyil-

Dr. Kummer Ferenc ma...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1021 Csonka Ernő

A VAS NÉPE GALÉRIÁJA

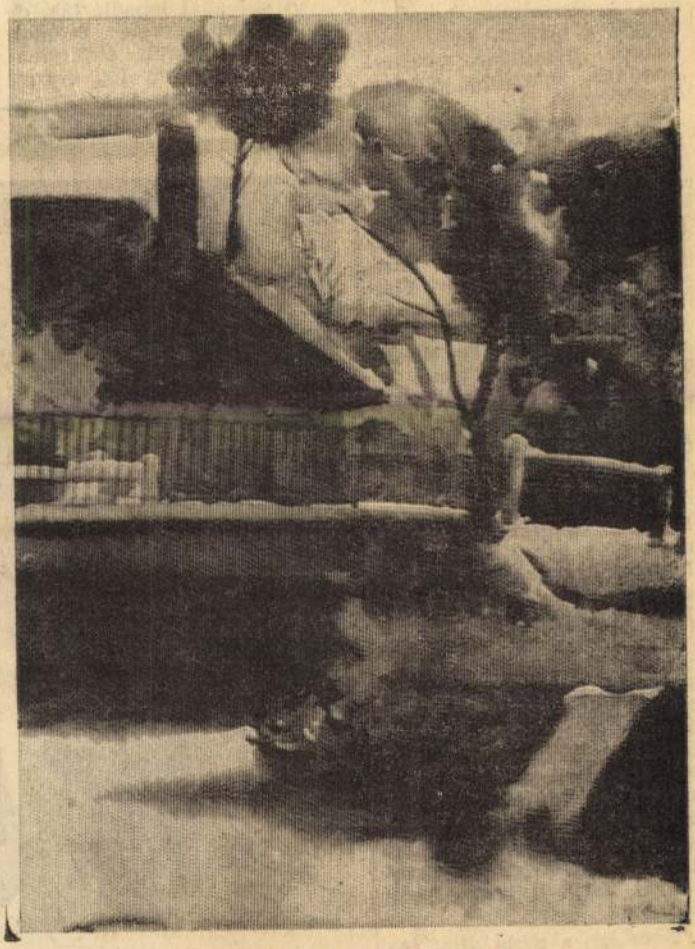

Csonka Ernő: Utcarészlet

lel: ott már „Rákóczi-birtokon" járunk.

Patriarchális közösségben él itt egy nagy család. Sopron megyéből jött vagy negyven esztendeje, és bár a gyerekek gyorsabban szaporodnak, mint a keserves munkával megszolgált katasztrális holdak, valahogy egyiküknek sem jutott eszébe, hogy elhagyja a tanyát. Együtt maradtak mindmáig, osztozva gondban, örömben, sok-sok vesződésben.

Egyetlen büszkeségük a név, amelyet viselnek. Apáról fiúra szálló hagyomány alapján tudni vélik, hogy a Nagyságos Fejedelem nemzetségéből származnak. Legenda? Valószínűleg. Hiba lenne megbolygatni? Szerintem megbocsáthatatlan bűn. Szívükkel a gyönyörűszép illúziókban, de dolgos két kezükkel annyira a mi valóságunkban élnek ezek a tanyasi Rákócziak, hogy maga a fejedelem sem tagadná meg őket.

A családfő, az idősebb Rákóczi Ferenc, ötvenhét éves. Két fiúval, meg egy lánnyal gyarapította a nemzetséget. Kék szemében, markáns vonásaiban mintha valóban őrizne valamit a történelmi Rákócziak arcából. Kosfejet formáz a pásztorbotja vége, mellyel elénk ballag, ő maga faragta a birkák mellett. Csizmája mellől szolgálatkész éberséggel figyeli az idegeneket Pille, a hófehér kuvasz. Nem acsarkodik, de nem is barátságos. Bölcs, tanyasi pásztorkutya; maga a testet öltött figyelem.

Nem így a többi állat. Az udvaron ingerült fácán űzi a ráberzenkedő leghorn kakast. Riadtan menekül az öt-

Magyarország kell
pén. Átszállóhely
pi józanságunkból
giák szárnyvonalár
dégnek szinte ide
mi látványosság.
lakóknak idill?
mégsem egészen.
megingathatatlan.

A szobákat lepad
a villany, és vele
ami a kulturált életformát
jelenti, sohasem fog eljutni

ménytelenül.

Kulcsár János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Csonka Ernő
VAS NÉPE
1964 NOV 29
1021

Az alkotás örömeért csinálom...

Őszvégi látogatás Csonka Ernőnél

Viszonylag nagy udvar. Mediterrán tájra emlékeztető házak, tűzfalak — háztetők kéménnyel. A délelőtti napfény sárgán törik meg az ősztől fakult udvar elhaló növényzetének fakóbarnáján. Az ősz a végét járja. Maholnap leesik a hó.

Az udvar végében roskatag ház. Hárman is lakják. A tető alatt mandzard szoba. Hatalmas ablakok, hideg, hulló vakolat, esőtől beázott tető — de műterem. Világos, egyszerű. Alkotásra való. Itt dolgozik, ha ideje engedi, a tárlatokról Vas megyében, de talán azon túl is ismert festő: Csonka Ernő.

*

Szemben ül velem önarcképekkel, interieurökkel, akt-tanulmányokkal és tájképvázlatokkal díszített egyszerű műtermében. Nyári élményeiről faggatom.

— Sajnos, a nyáron inkább csak élményeket gyűjtöttem, — képet alig-alig festettem. Az élmények és tanulmányok azonban kamatozni fognak.

— Mit ért azon, hogy tanulmányok?

— Nyáron végeztem el ugyanis a Marxizmus-leninizmus Esti Egyetem művészeti tagozatát. (El kell mondanom, amit szeriportfénykép dokumentatív jellegénél. Ez is valami, ám ennél tovább kell lépni. A társadalmi lényeget, a változás eredményezte újat kell megvalósítani, mindenkor értékelő, a jövőbe mutató szándékkal, úgy tartalmilag, mint formailag.

Moszkva

— A nyáron. Felejthetetlen emlékem a nyári kéthetes Szovjetunióban tett út. Moszkvában csak két napig voltam, sok mindent kellett megnéznünk, még sem tudtam megállni, hogy ne rögzítsem legalább egyetlen egy akvarellben a sok látnivaló egyikét.

(Úgy érzem, egyik legsikerültebb alkotása Csonka Ernőnek ez az akvarell. Az alkonyodó égbolt sárgás-vöröses fényében mint hatalmas felkiáltójelek merednek a magasba a múlt és jelen hatalmas épületei, tornyai. A lazúros, könnyed technika az ügyesen komponált bal oldal képlezárása csak segíti a roppant távlatok megértését. A párás levegő átengedi a képet, mint ahogy ez a látvány folyópartokon, víz közelében tipikus).

— Időnk legnagyobb részét a Fekete-tenger melletti Szocsiban töltöttük. De tettünk kirándulásokat a Kaukázus félelmetes hegyláncai közé is. (Erről vázlatai, krokijai és félig kész festményei tanúskodnak).

— Mi lesz a vázlatok sorsa?

— Természetesen szeretném őket megfesteni. De ez idő kérdése. Sokféle társadalmi munkám, amelyet a hivatalos munkámon (a Földszöv dekoratőre) kívül végzek, nagyon leköt. Azonban annyira mégsem, hogy a festést abbahagyjam. Aki ismeri az alkotás örömét, az tudja, hogy nem lehet abbahagyni.

Csonka Ernő

(Zentai Pál rajza)

Zentai Pál

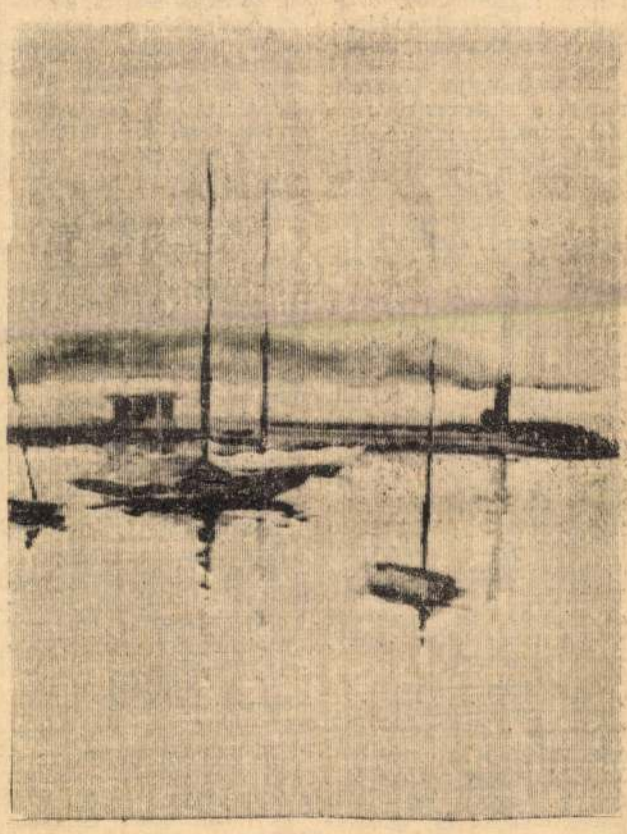

Szélcsend

rénységből elhallgatott: az egyetemet jelesen végezte el).

— A tanultak mennyiben változtatták meg a művészetről alkotott véleményét?

— Tudatosult bennem mindaz, amit eddig csak homályosan sejtettem. A művész nem vonhatja ki magát a társadalmi változások hatása alól. Ha igazán nagyot akar tenni, akkor ezeket a változásokat, az ezáltal keletkezett újat kell ábrázolnia, legyen az tájkép, portré, figurális kompozíció vagy éppen interieur. De nem mindegy, hogyan reagál a változásokra. Csak a változást ábrázolni adott történelmi valóságában, nem több, a

— Ezt az elméletet miként láthatjuk majd a gyakorlatban?

— A jövőben szeretnék festeni egy figurális kompozíciót a fiatalok életéből. Bár nem vagyok húszéves, közöttük érzem jól magam, érdekelnek problémáik, gondjaik, örömük, az egész életük.

— Egyelőre keresem a témát. Hogy képem tárgyát mi képezi majd, ma még nem tudom. Az élmények egyre gyűlnek, s egyszer, inkább előbb, mint utóbb kép lesz belőlük.

(Az ifjúsággal való kapcsolata nem újkeletű. Hosszabb ideje ő vezeti az Ifjúsági Házában működő képzőművészeti szakkört, ahol nap mint nap hallhatja vélekedni a fiatalo-

Példamutató tanácsülés Kőszegen

Napirenden: a tanács tömegkapcsolatai

Rendkívül népes tanácsülés volt pénteken délután Kőszegen. Mintegy száz érdeklődő jelent meg A városi tanács tömegszervező munkája című napirend tárgyalására. A napirendről szóló rendkívül tartalmas, érdekfeszítő jelentést Rákosi László, a vb. titkára terjesztette a tanácsülés elé.

*

Az elvi összefoglaló több fontos tényt is alaposan elemez. Kitér a tanácstagok széles körű demokratizmus alapján való választására, a tanácstagok példamutatásának fontosságára, a tanácsülések, állandó bizottsági ülések, vb-ülések, szakigazgatási osztályok munkájára és az ezekből fakadó tömegkapcsolat alakulására. Kiemeli az állandó bizottságok és albizottságok mellett működő aktivista hálózat szerepét, a tanácstagok beszámolási kötelezettségének jelentőségét, a tanács és a párt, valamint a tömegszervezetek kapcsolatát. A 80 tagú városi tanács tagjai közül 26 munkás, 2 mezőgazdasági dolgozó, 18 értelmiségi, 13 alkalmazott, 16 egyéb. (Három tanácstagi hely jelenleg üres, elköltözés, egyéb ok miatt. Vissza nem hívtak senkit.)

— Mint látható — mondotta Rákosi László — tanácsunk hűen tükrözi a lakosság összetételét minden tekintetben. Munkájukról már előljáróban is elmondhatjuk, hogy alapos, jó munkát végeztek az eddigiek során.

Eddig öt tanácsülést tartottak Kőszegen, a pénteki volt a hatodik. Az öt tanácsülésen 314 tanácstag (78,5 százalék) és 521 választó, átlagosan 104 érdeklődő jelent meg.

— Igazolatlanul egyetlen tanácstag sem maradt távol. Nem érthetünk viszont egyet azzal, és e helyről is tiltakozunk az ellen, hogy egyes munkavezetők — nem igazgatók, nem főmérnökök, hanem alacsonyabb beosztású vezetők! — tanácstagjainkat nem engedik el a tanácsülésre, jóllehet a tanácsi törvény kimondja, hogy „a munkaadó köteles anyagi hátrány nélkül engedélyezni, hogy a tanácstag munkaidőben is részt vehessen a tanácsülésen..." (Azt gondolom, az ilyen vezetők nagyot néznének, ha az országgyűlés elnöke bejelentené, hogy az országgyűlési képviselőket valamelyik művezető nem engedte el az országgyűlésre. E tekintetben az igazgatóknak azonnal rendet kell teremteniök a maguk üzemeiben. V. L. megjegyzése).

A tanácsülések színvonala követelményeiről — mindig a lakosságot érdeklő napirend, lejárt határidejű határozatokról szóló beszámolás és így tovább — szóló rész után az állandó bizottságok, albizottságok és az aktivistahálózat munkájáról szólt a jelentés. Kőszegen 9 állandó bizottság van, ezek kivétel nélkül megtartják havi üléseiket. A megjelenés 79,2 százalékos.

— Állandó bizottságaink munkája jó. Munkájukat a tanácsülésen elfogadott program szerint végzik. Nem elsősorban az ülések a fontos azonban tevékenységükben, hanem a munkavégzés, a határozatok végrehajtása. Üléseiket gyakran a vizsgálandó területen, a helyszínen tartják. Örvendetes az is, hogy széles aktivista-hálózatot szerveztek maguk köré. Az egészségügyi állandó bizottságot például 138, a mezőgazdaságit — noha Kőszeg nem kimondottan mezőgazdasági jellegű város! — 42 aktivista segítette eddig munkájában. Az állandó bizottságok eddig 270 javaslatot tettek, ezek közül a vb 202-et el is fogadott. Jó munkájukat jellemzi a 64 helyszíni ellenőrző vizsgálat is, egy-egy ÁB tehát átlagosan 7 helyszíni ellenőrzést végzett.

Rákosi László ezek után javaslatot tett két állandó bizottság: a lakásügyi ÁB és a családi ünnepségeket előkészítő ÁB átszervezésére. — Helyettük hozzunk létre egy átfogó, új állandó bizottságot igazgatási állandó bizottság elnevezés alatt. Ez segíteni, ellenőrizni tudja majd egész igazgatási osztályunk működését — mondotta.

Kiemeli a jelentés az ÁB-k és a szakigazgatási szervek jó kapcsolatait és azt, hogy az ÁB-k fokozatosan áttértek a szakigazgatási szervek munkájának ellenőrzésére.

Kőszegen a tanácstagok 85 százaléka tartotta meg rendszeresen fogadóóráit az első félévben, a tanácstagi beszámolók megtartása viszont 90 százalékos volt. A beszámolók alkalmával 138 javaslatot tettek a választók. Az egyéni panaszok száma minimális: gázpalackot kérnek, vagy olyan városfejlesztési feladatok elvégzését sürgetnék, amire jelenleg nincs anyagi lehetőség, (még több járda, villany, út).

A választók és a tanácstagok közötti kapcsolatról szólva fontosnak tartja a jelentés, hogy:

— Mind kevesebb a kétely a városfejlesztési munkával kapcsolatban. Emlékezzünk csak vissza, mennyi felháborodást váltott ki a főtéri fák kivágása, amíg a tanács tagjai meg nem magyarázták ennek okát, szükségességét. Amikor a választók megismerkedtek a városfejlesztés programjával, elképzeléseinkkel, látták, hogy új fákat ültetünk, a kedélyek megnyugodtak.

Ezek után a társadalmi munka szervezésének módjairól, eredményeiről, a vb munkájáról szólt a jelentés. Megállapítja, hogy a nem függetlenített vb-tagok is felkészülten jönnek a vb-ülésekre, továbbá:

— Végrehajtó bizottságunkat a részrehajlás nélküli igazságos döntés jellemzi, a megfontoló mérlegelésen alapuló állásfoglalás. 15 alkalommal fordult elő eddig, hogy a jelentésekben előterjesztett javaslatokat a vb nem fogadta el.

A szakigazgatás és a tanácstagság közötti jó kapcsolatok jellemzéséül kiemeli a jelentés: ma már gyakran előfordul, hogy egy-egy döntés előtt a szakigazgatási szervek kikérik a területileg illetékes tanácstag véleményét. (Szabálysértési, birtokháborítási ügyekben például.) Ez a kapcsolat gyakran olyan adatokra irányítja a figyelmet, amelyeket az íróasztal mellől nehéz lenne tudni, vagy beszerezni.

A jelentés végezetül a tanács pártirányításáról, a tanács és a tömegszervezetek, valamint a népfront kapcsolatainak kiépítéséről, a helyes együttműködés elveiről és gyakorlatáról tájékoztatta a tanács tagságát. Röviden összefoglalta a tanácsi irányítás alatt álló intézmények munkáját — iskola, könyvtár, múzeum, művelődési otthon tevékenységét — mint olyanokat, amelyek szintén a tömegkapcsolatok megteremtésének, elmélyítésének fontos részei, majd a határozati javaslatokat ismertette.

104 választó minden tanácsülésen

138 aktivista segíti az egészségügyi ÁB munkáját

Intézkedés a nők és a csökkent munkaképességűek foglalkoztatására

A jelentés vitájában 11 felszólaló vett részt. **Pál János** tanácstagi munkája módszereit ismertette. Elmondta, hogy választóit lakásukon, munkahelyükön kereste fel először. Ismertette elgondolásait, érdeklődött választói gondjairól, terveiről. Félévenként összehívja választókörzetéből az iskolás gyerekeket is, elbeszélget velük a tanulás fontosságáról, szüleik, az idősebbek iránti kötelező tiszteletről, a házak, fák, madarak védelméről, példaképeikről. Nyílt, őszinte a kapcsolata a választóival, közöttük nincs úgynevezett kényes kérdés. **Szakonyi Lajos** a szakigazgatási szervek gyors segítségéről, a vállalatok, intézmények, többek között a Városgazdálkodási Vállalat segítőkészségéről beszélt. Kiemelte — sokan mások is szóltak erről —, hogy csak a legritkábban kell valamilyen kérést, panaszt elintézés miatt a vb elé terjeszteni. **Szigeti Miklós** a tanácstagok továbbképzésének megszervezéséről, **Nagy László** a Gyermekvédelmi albizottság munkájáról, a veszélyeztetett gyermekek környezetéről, az iszákosság káros hatásairól, a sokkal szélesebb és hatékonyabb társadalmi összefogás megszervezéséről beszélt. **Kálmán Gyula** oktatási albizottság szervezésére tett javaslatot. **Wilheim Béla** a magánerőből történő építkezés rossz propagálása miatt marasztalta el az arra illetékes szerveket, hatóságokat. (Kőszegen kevés a magánerőből történő építkezés.) **Kótai Lajos** csökkent munkaképességűeket foglalkoztató üzem felállítását javasolta. **Harangozó Ferenc** — az iszákosság elleni küzdelem fontosságáról beszélt, **Szendrő János** a népszerűvé vált Tanácstagi Híradó nagyobb példányszámú kiadását kérte.

Péczeli László, a vb elnöke köszönetet mondott a tanácstagság eddig végzett jó munkájáért, további összefogásra, hasznos tevékenységre irányította figyelmüket.

— A csökkent munkaképességűek foglalkoztatását rövidesen megoldjuk. — mondotta azután. — A volt szappangyár helyén csőbútorgyár létesül, ahol elsősorban nőket és csökkent munkaképességűeket alkalmaznak.

A határozatok meghozatala után **Auguszt Ferenc, Palcsó János és Simon József** városfejlesztési, illetve a kereskedelem áruellátási ügyeit érintő kérdésekben interpellált. Az ezekre adott válaszokkal a tanácsülés befejezte munkáját.

Vágvölgyi László

Húsz nemzetközi vásáron jelennek meg termékeink jövőre

A kereskedelmi propaganda fontos részét képezik a kiállítások. A magyar Kereskedelmi Kamarában már elkészült a jövő évi kiállítási program, eszerint 20 nemzetközi vásárra, három önálló bemutatóra és 280 szakmai kiállításra jutnak el a magyar ipar különböző készítményei.

Megjelennek a magyar termékek azokon a nemzetközi vásárokon, Lipcsében, Poznanban, Brnóban, Zágrábban, Milánóban, Párizsban, Bécsben, Szalonikiben, Damaszkuszban, ahol már az előző években is rendszeres részvevő volt a Magyar Kereskedelmi Kamara. 1965-ben első alkalommal kerül sor magyar kiállításra az algíri vásáron. Az idén létrejött magyar—kanadai kereskedelmi megállapodás nyomán a kapcsolatok kiszélesítéséért külkereskedelmünk képviseltetni magát a torontói vásáron is. Szintén első alkalommal tárják a kubai érdeklődők elé a magyar termékeket a Havannában decemberben sorrakerülő önálló magyar kiállításon.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 41
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUL - 9
VAS NÉPE

Csonka Ernő, festő

1021 Lakatos Ferenc

„Beszédes kiállítás"

Három képzőművész tárlata Kőszegen

Hétfő óta kíséri nagy-nagy érdeklődés Kőszegen, a Jurisics vár Galeriájának legújabb kiállítását. Vasi Képzőművészek Tárlata — hirdeti a díszes meghívó és a plakát, a művelődési központ bejáratánál. Amint az összefoglaló címből kitűnik, kollektív kiállításról van szó; megyénk képzőművészetének egy részét — szűkebb pátriánk akvarell festészetének legjavát — hozta magával a 650 éves városba, a reprezentáns „vasi trió": Nagy István, Csonka Ernő és Káldy Lajos. Mindhárman a megye szülöttei, itt indultak a pályán, itt értek igazán jelentős művésszé, képeiket az itteni közönség ismeri, értékeli elsősorban.

Csonka Ernő: Bükkszentkereszt.

Csonka Ernő Kőszegre is régi ismerősként látogat el, az 1963-as és a tavalyi önálló kiállításait követően, ezúttal immár harmadszor. Káldy Lajost iskolás éveinek kedves emléke fűzi a városhoz, s hogy a celldömölki Nagy István is, mint alkotó, nem ritka vendég errefelé, bizonyítja „Kőszegi hegyek" című, szépen komponált, e tájhoz való őszinte kötődésről valló képe.

Csak lassan, a művek majd mindegyike előtt külön-külön elidőzve, gyönyörködve lehet ezt a tárlatot végigjárni. Figyeltem kiránduló csoportot. Szinte csak „betévedtek" ide, végigfutni a pluszként kínálkozó látnivalót, aztán negyedórák kerekedtek a szűkre szánt időből.

S mindezt nem csupán, sőt egyáltalán nem a képek aránylag nagy száma magyarázza. (Egyformán 14—14 festménnyel szerepelnek a kiállítók.) A sokszínű vasi táj, mint alapvető tartalmi meghatározó a bennünket körülvevő természet, települési és emberi szépségek kifejezése, érzelmileg „marasztalja" a látogatót. Ez a tény, ez a rendkívül erős szuggesztív hatás az, ami az első látásra is közös ismérve mindhárom művész alkotásainak. Vízfestmény, akvarell valamennyi, s ez a technika talán a legalkalmasabb kifejezési eszköz a friss benyomások azonnali megörökítésére. Hiszen teljesen spontán született művekről van szó. Szinte beszédesen árulkodnak: alkotóik nem tettek egyebet, kiálltak az utcára, kiültek a domboldalra, kerestek egy alkalmas helyet és hozzáfogtak a festéshez. Igen. Többé-kevésbé mindannyiunk által ismert tájak, falvak, városrészek elevenednek meg a képek javarészén, ám észrevétlen hangsúlyt kap a témáknál az, ami különösen felemelő, vagy elgondolkodtató. Úgy koncentrál az alkotó, hogy ez a kiemelés nem hogy homályosítja, hanem épp ellenkezőleg, felfrissíti az élményt. Amikor ez maradéktalanul sikerül, ez önmagában a művész legnagyobb elismerése.

Dicsérete a kőszegi tárlat kiállítóinak is.

Egy-egy sajátos hangulat adja az igazi töltést a látvány mellett, Csonka Ernő nagy rutinnal megfestett tájképeinek. Erőteljesen ragaszkodik, de egyáltalán nem rossz értelemben, a tárgyi valósághoz, melyhez saját „szűrőjén" adja a többletet. Sejtelmes romantika érződik egyebek között „Bozsok a kastélyparkból" című festményén, ahogy a buján zöld erdőtömegen alig észrevehetőn szűrődik át a napfény. Látvány mindenek felett! Talán ez a törekvés jellemzi leginkább a hármuk közül legismertebb szombathelyi festő munkáit. S ahol a látványnak szabott funkciót ad a művész, ott remekel igazán. Mint a „Hazafelé" című képével, ahol a bandukoló öreg házaspár, szinte belevész, beleolvad a falucska régi házainak, templomának kontúrjaiba. Mennyi mindent képes elmondani, kifejezni általa!

FÓ

Ujítottak – vagy elhagytak egy munkafolyamatot

Kétszer már megjártam. Megfogadtam, harmadszor elővigyázatos leszek — a borotvahab vásárlásával. Eddig azt hittem, — [illegible] hogy hibás összeszerelésű dobozt választok ki.

Most ismét vennem kellett, hát gondoltam, kipróbálom mindjárt az üzletben. Önkiszolgáló üzlet lévén, zavartalanul ügyködhettem. Sorra szedtem le a gondoláról a kirakott Barbon és Derby borotvahabot. S kezdődött a játék. Vigyázva leemeltem a zárókupakot, aztán hopp. Elrepült a nyomógomb. Bújócskázhattam a gondolák alatt. Csak az zavarta szórakozásomat, hogy a vásárlók kezdtek nagyon gyanús szemekkel méregetni. Amikor már 10—15-öt próbáltam így ki, megsokalltam aznapi tornámat, hiszen Müller Kati sem diktál ilyen ütemet esténként.

Fogtam egy Derby-t és odamerészkedtem az éppen nézelődő elárusítóhoz, s megkérdeztem tőle, — ez [illegible] rossz kiszerelésű széria-e, vagy ezentúl így gyártják? Már régóta így kerül forgalomba, nincs semmi baj, csak vigyázva vissza kell helyezni a nyomógombot. — És visszahelyezte. Megköszönve szívességét távoztam volna, ha ijedt tekintetét követve nem nézek végig magamon. Sötétkék kosztümöm pöttyösre változott a kifújódó habtól. Sebaj! — gondoltam megkérem, hogy a hátamra is permetezzen, már csak a szimmetria miatt. De szó nem követte gondolatomat, látva ijedelmét. Selyempapírt ragadott és tisztogatni kezdte kabátomat. Ingyen kaptam a száraz tisztítást. Igaz lenne a közmondás? — három a magyar igazság.

—ta

A kirakat a bolt tükre...

Csak a kirakatban címmel jelent meg rovatunkban dr. Király Lajosné olvasónk levele. Azt panaszolta, hogy Kőszegen járva a játékbolt kirakatában KRESZ-játékot látott, s betérve az üzletbe érdeklődött a játék használatát illetően. A felvilágosítással együtt közölték vele, hogy csak az az egy van belőle, ami a kirakatban látható, azt viszont nem tudják bevenni.

Olvasónk így vásárlás nélkül volt kénytelen távozni, s joggal tette fel a kérdést: vajon a kirakat nem azért van-e, hogy az üzletben kapható árukat kínálja? S ha az üzletben elfogyott — mint jelen esetben is — az áru, akkor miért nem veszik be a kirakatból, megkímélve a vsárlókat is és az üzlet dolgozóit is az ilyen kellemetlenségektől?

A VASIKER igazgatójától a következő választ kaptuk: „A kőszegi játékboltban vevőnk ottjártakor valóban egy darab volt abból a KRESZ-játékból. A vevő kérésére be kellett volna venni a kirakatból, mivel ezt nem tette, a boltvezetőt figyelmeztetésben részesítettem. A kirakat a bolt tükre, az eladók helyett is kínálják az árut. Előfordul, hogy a boltban valamely áruból csak az az egy van, ami a kirakatban van, ennek oka az, hogy a megrendelésre a nagykereskedelem nem küldi időben az árut.

Gondoskodtunk arról, hogy boltunk soron kívül kapjon a keresett KRESZ-játékból. Egyidejűleg panaszost is értesítettük intézkedésünkről.

Regős Ferenc
igazgató"

Korokhay József
üzemvezető helyettes"

★

Ezek szerint az újságírót a vasvári ÁFÉSZ-nél nem tájékoztatták helyesen a szerződésben rögzített javítási határidőről. (A szerk.)

lletékesek

s?

Burkon Dénes részére leszállított falazókövet. Megállapította, hogy a kő minősége megfelelő, megegyezik a kőbányából mások részére is leszállított kő minőségével. Mivel félreértést senkivel szemben sem óhajtunk, ezért

ben című cikkünkben munkatársunk a vasvári Zöldfa vendéglőben történt húsrom-

izenetek

Tar Gábor tokorcsi olvasónknak üzenjük:

Haladéktalanul keresse fel a Vas megyei Hadkiegészítési és Területvédelmi Parancsnokság érdekvédelmi előadóját (Szombathely, Thököly Imre u. 14.). Ügyében érdemben ők tudnak in-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 JUL 1.
VAS NÉPE

Csonka Ernő, festőművész
/ 1021

Július 3-tól

Vasi festők kiállítása az MMIK-ban

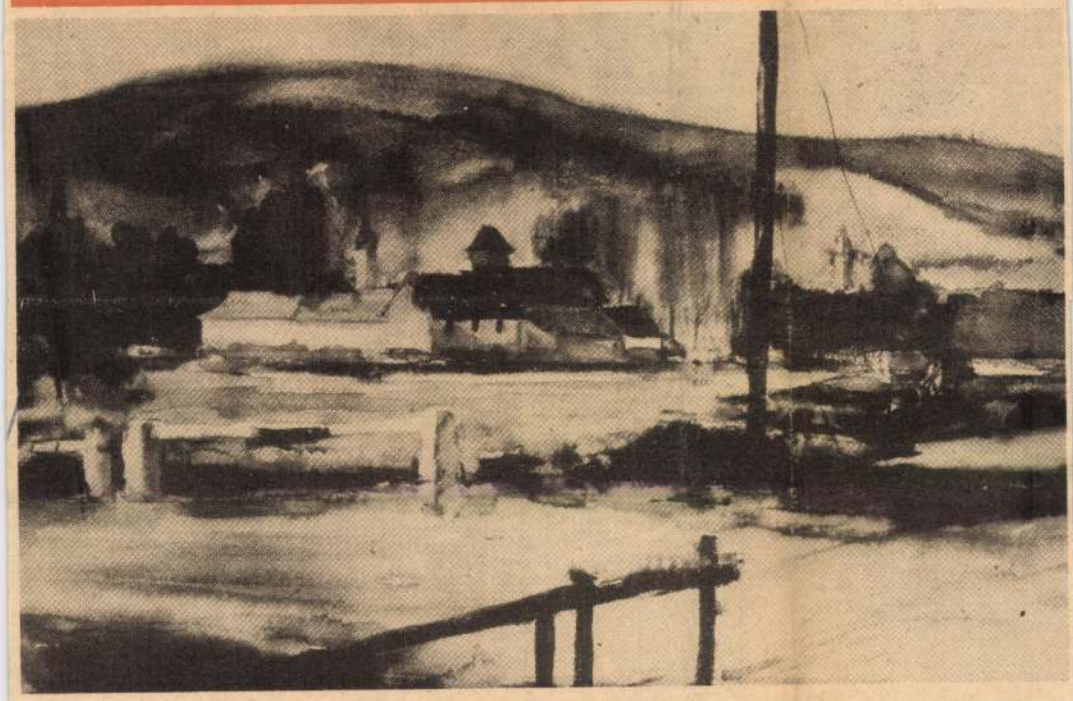

Két vasi festő, Csonka Ernő és Simon János képeit láthatjuk július 3-tól július 25-ig Szombathelyen, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ galériáján. Változatosnak, tartalmasnak ígérkezik a két festőművész kiállítandó anyaga: a szűkebb haza, vagy éppenséggel a távolabbi tájak elevenednek meg Csonka Ernő vásznain. Bozsok, Kőszeg, Herény, egy faluvég a Rábánál... Simon János alkotásai is élményt ígérnek a látogatóknak.

A kiállítást a megyei tanács művelődési osztálya, az MMIK-val közösen rendezte. Az ünnepélyes megnyitóra július 3-án, pénteken délután öt órakor kerül sor: a Vas Népe főszerkesztője, Pozsgai Zoltán köszönti majd a közönséget, a művészeket, röviden áttekintve munkásságukat, megyénket gyarapító tevékenységüket.

A kiállítás naponta reggel nyolc és este hét óra között nézhető meg. Felső képünkön: Csonka Ernő Kőszegi látkép című műve, míg a másikon: Simon János Kosárfonója.

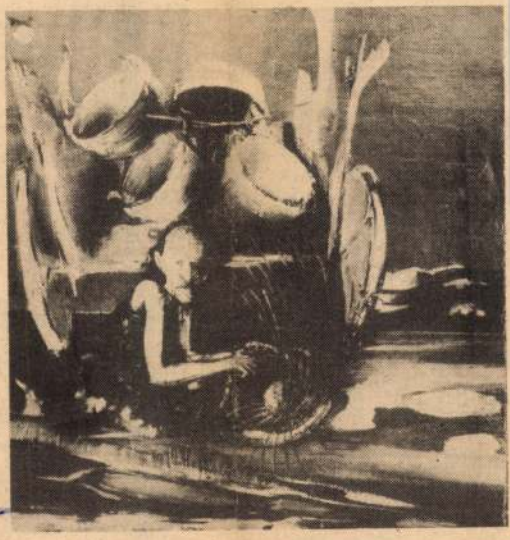

yi hírek

n Sándor és Csorba Klára.
ner László és Hegedüs Ág-
Magdolna, Fábián Lajos és
kes Ágnes, Kéméndi Sándor
Szép Zsuzsanna, Németh Ta-
s és Rosta Judit Mária, Amb-
István és Kopcsó Mária
na, Leiner Tibor Géza és
os Magdolna, Molnár Tibor
Polgár Katalin, Bodorkós
enc Péter és Kiss Mária Er-
bet, Holdosi István és Hé-
cs Ibolya, Szakács Péter Ár-
i és Csidei Judit Mária, Ló-
th Péter és Kercza Etelka.

alálozás: Sárközi Antal, Fá-
n Lajosné sz. Kuntner Jo-
a, Poór József, Odor János.
gyar Lajosné sz. Wella Ág-
, Hajdu Ignácné sz. Kutasi
rgit, Sas János, Mihályka
zlóné sz. Mihályi Ilona, Di-
Márton István, Németh Ist-
, Marosits Ferencné sz. Nagy
sébet, Schlamadinger Mária
lia, Skrapits Károly, Szán-
Istvánné sz. Henger Kata-
Magyar József, Horváth
ula.

elldömölk

ületés: Koloszár Ferenc és
y Etelka Irén fia: Levente,
r Imre és Németh Márta
ya: Márta, és fia: Imre
ek), Kemendi János és Var-
Zsuzsanna fia: Gábor János,
la József és László Zsuzsan-
fia: József, Móritz Dénes és
ga Andrea Tímea fia: Ta-
, Buti Károly és Nagy Ce-
Magdolna leánya: Mónika,
y László és Figel Irén leá-
: Kármen.

ázasság: Göcsei Tibor és
dány Anna, Orsós László és
es Katalin, Talián Sándor
Horváth Mária.

Kőszeg

ületés: Talasz Tibor és Ha-
ia Judit leánya: Ramóna,
s Huba és Tóth Anézia Ka-
leánya: Edit Mária, Varga
e Zoltán és Kálmán Zsu-
na fia: Zoltán, Kerdouci
amed és Tóth Judit fia: Sze-
Kiss István és Baranyai
sébet leánya: Andrea, Ken-
Ernő és Kőhegyes Ágota
ya: Anita, Barabás Imre és
án Angéla fia: Kornél, Pál-
Árpád és Szántó Teréz
ya: Klaudia, Horváth And-
és Kámpits Irén Erzsébet
ya: Andrea, Lukács Ferenc
Salánki Márta fia: Levente,
czér István és Szalai Anna
ya: Tünde, Pünkösty Botond
er és Stekovics Emília Er-
et fia: Botond András, Hor-
Ernő és Kovács Mária leá-
Annamária, Juhász László

Baksa Györgyi
lya, Bráder T
Julianna Judit
Petkovits Pál
Magdolna Mári
Márta

Házasság: Gal
Tóth Edit Mári
és Horváth Klár
ló és Tóth E
István és Tóth
László Pál és
Kratochwill László Béla és
Zwaller Mária, Horváth Károly
és Luxl Andrea Ilona.

Halálozás: Naisz Gergelyné sz.
Bencsics Anna, Baranyai József,
Rákosi Györgyné sz. Keresztényi Margit, Papszt Jánosné sz.
Schwahoffer Róza, Boros Sándorné sz. Oravetz Ottília.

Körmend

Születés: Doncsecz József és
Orbán Teréz fia: Gábor, Kerecsényi Sándor és Török Éva
leánya: Nóra, Labricz Ferenc
és Gyécsek Mária fia: Zsolt,
Németh István és Stuhl Anna
fia: Szilveszter, Németh János
és Déri Mária leánya: Nikoletta, Horváth Rudolf és Vajda
Julianna fia: Róbert, Cserpnyák
Antal és Kropf Piroska fia:
Gábor, Molnár Gábor és Szabó
Ágnes leánya: Anita, Antal Tibor és Gerencsér Erika fia:
Balázs, Tandl László és Kajbinger Erzsébet fia: Zsolt, Mosolits
József és Petrovics Klára leánya: Viktória, Krisztina, Déri
Emil és Tóth Mária fia: Zoltán, Schrammel István és Kocsis
Zsuzsanna leánya: Anikó, Nagy
István és Tóth Piroska Mária
leánya: Krisztina, Horváth Tibor László és Újvári Mária leánya: Judit, Horváth Rezső és
Antal Gyöngyi fia: Szabolcs, Jáger János és Suborits Margit
leánya: Ildikó, Páptalan Csaba
és Farkas Ibolya fia: Csaba,
Sebők Ferenc és Schek Sarolta
fia: Szabolcs, Gaál Ferenc és
Doncsecs Györgyi leánya: Mónika, Gampel István és Varga
Edit fia: András Ádám.

Házasság: Bártfai Ervin és
Gaál Hajnalka Rozália, Hajba
István és Ábrahám Gizella,
Horváth Antal és Németh Mária, Varga Antal és Hirschmann
Gyöngyi, Eichinger Attila és
Papp Erika, Jandrasits József és
Lex Mária.

Szentgotthárd

Halálozás: Csernák Gézáné sz.
Rothdeutsch Viktória, Hegyi
Imre.

Vasvár

Házasság: Nagy János és
Varga Rozália, Molnár, Ferenc
és Gámpel Anna.

Halálozás: Iványi Sándorné sz.
Kiscsatári Veronika, Nyári La-

Kalandjai 8. — 10.36 Válaszolunk hallgatóinknak. — 10.51
Zongoraszonáták. — 12.35 Házunk tája. — 12.50 Operaslágerek. — 13.20 Dzsesszmelódiák. —
14.13 Kóruspódium. — 14.29
Maupassant: Sali. Elbeszélés. —
15.10 Filmdalok. — 15.21 Levelesköny v: Csehov levelei. 2. r. —
16.10 Kritikusok fóruma. — 16.20
Viski János: Hegedűverseny. —
16.50 Kemény Egon dalaiból. —
17.07 Nemcsak javítunk. Riport.
— 17.32 Művészlemezek. — 19.15
Gondolat. A Rádió irodalmi
lapja. — 20.00 Népi zene. —
20.23 Évszázadok mesterművei.
— 21.09 Összeállítás Bálint
György írásaiból. — 22.20 Tíz
perc külpolitika. — 22.30 Régi
hires énekesek műsorából. —
22.45 Végzősök gondokkal. —
23.00 Perényi Miklós gordonkázik.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 A Szamocveti e. felvételeiből. — 8.20 Tíz perc külpolitika. — 8.33 Idősebbek hullámhosszán. — 9.28 A diadalmas
asszony. Daljátékrészl. — 11.33
A Szabó család. — 12.03 Népi
zene. — 12.33 Tánczenei koktél.
— 13.30 Színes szőttes. — Kettőtől négyig... Zenés délután. —
14.00 Sudlik Mária áriákat énekel. — 14.15 Zenekari operettrészletek. — 14.35 Slágermúzeum.
— 15.26 Fúvószenekari hangverseny. — 15.47 Nóták. — 16.35
Néhány perc tudomány. — 16.40
Barátság slágerexpressz. — 17.10
Szimfonikus könnyűzene. — 17.30
Hol—mi? — 18.33 Operettrészletek. — 19.25 Prizma. Külpolitikai műsor. — 19.45 A beat kedvelőinek. — 20.33 139-660 Automata közönségszolgálat. — 22.30
Behár György szerzeményeiből.
— 23.15 Nóták.

3. MŰSOR

9.00 Francia muzsika. — 10.20
Moniuszko: A grófnő. Részl. —
11.05 Egy pálya vonzásában. —
11.25 A Krokus e. felvételeiből.
— 12.00 Barokk muzsika. —
13.07 Mai kanadai zene. — 13.37
Operakórusok. — 14.00 Kamarazene. — 14.51 Zenekari muzsika. — 16.14 Motetták. — 16.34
Beszélgetés az urbanisztikáról. —
17.04 Öt földrész zenéje. Fülöpszigetek. — 17.10 Magnóról magnóra. — 17.55 Wagner: Lohengrin. Háromfelv. opera. — Közben: 20.31 A Hortobágyon.
Hangjáték. — 22.02 Magyar zeneszerzők kamarazenéjéből.

GYŐRI RÁDIÓ

17.00 Műsorismertetés. Hírek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR. 18
Vas Népe

Csonka Ernő festő

1021

Vasi tavaszi tárlat '74

A gyors közvéleménykutatás, az első benyomás és az alapos szemlélés mérlege azonos: a megye képzőművészei a korábbi évek termésénél szebb, változatosabb alkotásokkal szerepelnek az idei kiállításon a szombathelyi Művelődési és Sportházban. A sokszínűség nemcsak a kiállítók nagy számának köszönhető, bár hozzájárult az is, hogy a már ismert festőkön kívül több új névvel találkozhattunk. A legfontosabb azonban mégis az, hogy sok alkotó képes volt a megújulásra.

A kiállításra bárki elküldhette művét. A zsűri negyven festő, illetve szobrász alkotását ítélte nyilvánosság elé vihetőnek.

Tematikailag a tájképek és a csendéletek uralták a bemutatót. Ezen belül a szülőföldnnek a néző számára is ismerős hangulatait, vidékeit festette meg például Csonka Ernő. Nagy István egyik képéhez a kőszegi hegyek adtak élményt. Különösen szép volt Pirchala Imre téli Szentmártona. Érett, jól megragadott hangulatú képekkel jelentkezett Zentai Pál (Tél, A Szeren). V. Tóth László, Jaksa István, Artner Ferenc, Pünkösty Csaba és Várkonyi György balatoni, Duna-menti, erdélyi vidékeket örökítettek meg.

A vasi tárlatokon már többször láthattuk ugyan képeit, de most, kellett igazán felfigyelni Hatos Csabára. A fényhatások, a megvilágítás újszerű használata, a kompozíciós készség tette összetéveszthetetlenné Hatos Csabát, tematikailag egyébként szokványos, képeit (Vépi ház, Festőállvány, Csendélet).

Az egyetlen képpel szereplők között is igen egyéni és további reményekre jogosító műveket láthattunk. Krieg Ferenc Jégtorlasza dinamikus rajzú, színben is remek kép. Bár a tárlatlátogatókat Bartha Lászlóra emlékeztette és a Bartha-festmények hiányát juttatta eszünkbe, Magyar János borongós színhatású Vizimalma, Simon Jánosnak a Kopernikusz emlékére készített ikonszerű olajképe is igen jelentős teljesítmény. Kéky Éva színes rézkarca, a Három kis virág finom rajzú, dekoratív hatású.

Marosfalvi Antal is a kellemes meglepetést szerzők közé tartozott. Házam című olajfestménye a történelem a múlt, a szellemi örökség, az örömök és az élmények háza mindaz, amiről akadozva szólunk, ha a hazáról kell vallanunk.

Vértesi Péter Tisztelet Szentendrének című képével, a folthatású és ikonszerű festményei előtt értetlenül állókkal is el tudja fogadtatni stílusát. Élmény, művészi látás és technika művészien ötvöződött ebben az alkotásban.

Bensőséges hangulatú festményeik hozták egy csoportba Várnai Valériát, Mészáros Józsefet, Horváth Jánost, Szokolszky Miklóst. Horváth János a Csendélet-tel remekelt. Szokolszky Miklós ecsetétől lírával telitődtek a tragédiák. Ez a líraiság jellemezte most látott képeit, amelyek közül a Szőlőben sikerült a legjobban. Mészáros József három olajfestménye közül a Karácsonyfa csendje a legmegkapóbb. A magány hangulata meghittség vágya egyszerre van jelen a képen.

A grafikusok között Rasperger József Kafka-illusztrációja jelezte a legnagyobb igényű vállalkozást. Rasperger sikerült az Elődök jelei-vel, a napjainkban divatos és biztos sikert jelentő népi, ősi motívumok témájában is hatásosat rajzolnia. Pozsonyi János Árpádkori dísz-ej azonban nem lettek többek dísznél. Simon Iván tűsrajzai jók, de egyben a megtorpanás, az önismétlés jelei is.

Németh Mihály nagyméretű gipszszobrai a plasztikai alkotásban egyébként is mindig szegény megyei tárlat látványosságai. Hogy szépek és erőteljesek a művei, ezt már korábban is elmondtuk. Ezen a kiállításon szereplt alkotásaira is érvényesek a szavak. Azonban az újat, a mást, a korábbinál jobbat Németh Mihálynál is hiányoltunk. Majthényi Károly sokalakos plasztikája a Tavasz ünnepe, ekkora méretben nem érvényesült, túlzsúfoltnak hatott.

Hiányzott a tavaszi kiállítók sorából Bartha László festőművész és nem láthattunk egyetlen Geszler-kerámiát sem. Velük vált volna teljessé az összhatásban így is szép kiállítás. S ha már a biztató jeleket számba vettük, hadd említsünk egy feltűnő és általános érvényű hiányosságot is: Benkő Marianna portréin, R. Kovács Árpád Vasöntők-jén, Szokolszky Miklós és Szücs István egy-egy rajzán kívül nincs ember a képeken. Hangulatos tájak, csendéletek és motívumok — úgy tűnik, ez a vasi festőket összekapcsoló közös jegy. S bár az alkotások nívóját nemcsak a stílus határozza meg, de a realista-naturalista festésmód, amely a kiállítók többségét az idén is jellemezte, szükségszerűen a természetfestésbe való merüléshez, egyfajta zsákutcához vezet. Nagyobb újító, kísérletező kedvvel — az idén kiállítottak alapján — jelentősebb alkotásokat várhatunk a megye képzőművészeitől.

Budai Rózsa
Fotó: Jákfalvi Elemér

Mészáros József: Karácsonyfa

Rasperger József: Elődök jelei

Ismét a Szovjetunió jégkorong válogatottja vezet

Az ez évi jégkorong világbajnokság A csoportjának Helsinkiben folyó küzdelmei során kedden a késő esti órákban még egy mérkőzésre került sor, s ezen a Szovjetunió válogatottja „leléptе" a lengyel csapatot. Ezzel a győzelemmel a Szovjetunió ismét a táblázat élére került — igaz, csak jobb gólkülönbségével.

Szovjetunió — Lengyelország 16:0 (6:0, 7:0, 4:0). Góldtök: Lebegyev, Kapusztyin és Anyiszin (3—3), Szidelnyikov, Mihajlov és Malcev (2—2), Sadrin és Jakusev.

A táblázat állása:

1. Szovjetunió	8	7	—	1	58:16	14 pont
2. Csehszlovákia	8	7	—	1	52:12	14 pont
3. Svédország	7	3	1	3	22:16	7 pont
4. Finnország	7	2	2	3	21:27	6 pont
5. Lengyelország	8	1	1	6	17:55	3 pont
6. NDK	8	1	—	7	15:59	2 pont

Kosárlabda

Az elmúlt héten — hosszú idő után először — ismét külföldön szerepelt a magyar férfi kosárlabda válogatott. A csapat Kolozsvárott négyes nemzetközi tornán a második helyen végzett.

Az első fordulóban a román válogatott volt az ellenfél, s a magyarok a rendes játékidőben 78:78-ra végződött találkozó után hosszabbításban győztek 84:82-re. A második napon is sikeresen vette az akadályt az együttes: az NSZK elleni győzelem 75:73 (45:39) arányú volt. Mindössze az utolsó napon szenvedett vereséget a csapat a Minszk néven indult Bjelorusz válogatottól 88:83 (44:31)-re.

A torna végeredménye: 1. Románia 5 pont, 2. Magyarország 5 pont, 3. Minszk 5 pont, 4. NSZK 3 pont.

A magyar férfi kosárlabda-válogatott itthon legközelebb május 10—12 között Sopronban szerepel.

Barátságos mérkőzések

Haladás—Köszegi LATEX 5:0 (2:0). — Rohonci u. vezette: Horváth Gy.

Haladás: Szarka (Mursits) — Kereki, Horváth A. Németh L. Kabak — Bokor (Farkas), Király, Kulcsár — Fehérvári (Biró), Szabó, Hauzer.

Az erős szélben nem alakulhatott ki jó játék. Főleg az első félidőben dolgozott ki sok helyzetett az NB I-es csapat. *Góllövők:* Szabó (2), Bokor, Horváth Á. Biró.

★

A Haladás tartalékcsapata tegnap délután a Tóth Károly utcai pályán az Építőkkel játszott edzőmérkőzést. Az eredmény 8:1 volt.

Röplabda

Lehel SC — Szombathelyi Spartacus 3:1 (17:15, 10:16, 15:5, 15:11). Szombathely, NB I-es női mérkőzés. V.: Fonyódi. Szombathely: Tóth, Lisztes, Dallos, Horváth K., Kőszegi, Brasnyó, csere: Lakner, Veszprémi. Edző: Keresztúri József.

Vasárnap a BSE-től 3:0-ás vereséget szenvedett szombathelyi együttes játékosai abban reménykedtek, hogy szerdán az egyik kiesési rivális ellen megszerzik első NB I-es győzelmüket. Erre az első játszmában 13:5 -ös Lehel vezetés után fel is csillant a remény, mert kétszer is volt játszmalabdájuk. A második játszmában végig vezetve egyenlítettek, de azután a harmadik és negyedik játszmában hibát-hibára halmoztak és az alacsony színvonalú mérkőzést biztosan nyerte a Lehel SC. A szombathelyi együttes ezúttal sajnos mélyen tudása alatti teljesítménnyel veszített.

★

Bp. Spartacus — Styl SC 3:0 (15:8, 18:16, 15:4). Szombathely, NB I-es férfi mérkőzés. V.: Ormai. Styl: Borhy, Simon, Lenk, Komáromy, Baumgartner I., Király, csere: Bedőcs, Horváth Cs., Petró, Dalmi. Edző: Janzsó István.

A kitűnő erőt képviselő fővárosi együttes ellen a második játszmában 14:9-es vezetésnél háromszor is játszmalabdája volt a Stylnek, sőt még 16:15-nél is. A befejezés azonban nem sikerült. A Bp. Spartacusnak a második játszma megnyerése után már nem okoztak gondot a kedvüket veszített szombathelyiek. Jók: Lantos, Nagy, illetve Komáromy.

K. A.

NSZK—M

Szalay Péter, az MTI tu dósítója jelenti Dortmund ból:

Szerdán este az új dortmundi stadionban húsz esz tendő alatt hetedszer találkozott egymással az NSZK és Magyarország labdarúgó válogatottja. A világ egyik legszebb arénája zsufolásig megtelt erre az összecsapásra, 54 000 néző előtt futottak ki a pályára a csapatok a belga Robert Schaut bíró vezetésével.

Igy kezdték a mérkőzést:

NSZK: Nigbur — Vogts, Benckenbauer, Schwarzenbeck, H. Kremers — Hoeness, Cullmann, Wimmer — Grabowski, Müller, E. Kremers.

Magyarország: Mészáros — Fábián, Bálint, Horváth,

Szomb

sport

Két napos lovasverseny rendezett húsvétkor a Szombathelyi Allami Tangazdaság sportköre. Kilenc egyesület 37 lovast küldött viadalra, s a dunántúli verseny nemzetközi lett, hiszen osztrákok is indultak. Háromburgenlandi versenyző halóval képviselte a szomszédos Ausztriát.

Az első napon az olad parkerdő 3600 méteres pályáján randevúztak a lovasok. A 17 akadállyal nehezített terepen nyolcan kiestek. Vasárnap a díjugratás pályáján 10 akadály volt elhelyezve, a rendezők 85 másodperces szintidőt állapítottak meg. Ami különörvendetes, *kettős szombathelyi siker született, hiszen az egyéni és a csapatversenyt egyaránt hazai lovasok nyerték. Az összetett*

F.k.: Orbánné dr. Horváth Márta

SZ.GY. 89. 14073

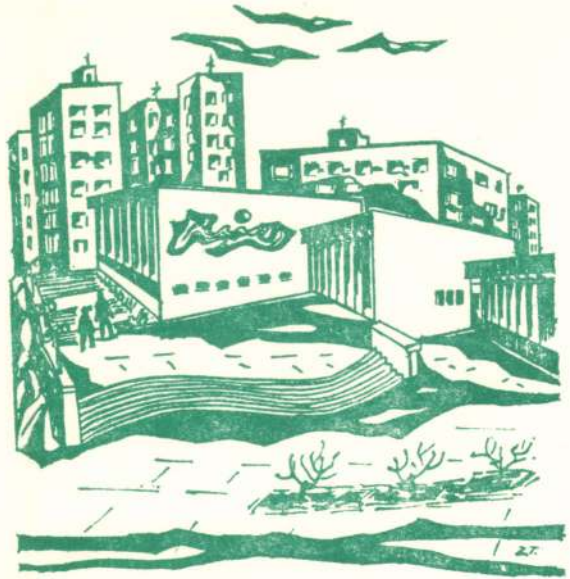

Meghívó

A kiállítást megnyitja: VINKÓ JÓZSEF
író

A kiállítás megtekinthető:

1990. szeptember 12-től
szeptember 28-ig

hétfőtől-péntekig 14-18 óráig

Csonka Ernő

A Győri Városi Könyvtár
Herman Ottó u. 22. sz.

tisztelettel meghívja

CSONKA ERNŐ
festőművész

Pannon tájak című kiállításának
megnyitására

1990. szeptember 11-én, kedden 17 órára

Gyászol a város, gyászol az ország

Nehéz lenne olyan embert találni **Kőszegen,** aki ne érezné úgy, hogy valakit elvesztett. Megint kevesebben lettünk. Gondtalan pihenés közben legyintette meg a kiránduló diákokkal teli buszt a sors keze. Miért? Nem kérdezi senki. Csak gyászolunk. Gyászol a város, gyászol az egész ország. Napok óta szaporábban vesszük a levegőt, várjuk a híradásokat, nehezen jön az álom, a mécsesek remegő lángjai sem tudnak megpihenni. A fekete zászlók a házakon, a gyászszalagok a gallérokon, az autók antennáin a kettétört sorsokra emlékeztetnek, és figyelmeztetnek arra, hogy lehettem volna én is, de lehettél volna te is, aki ott, akkor... amikor "megroppant az ég".

Hófehér koporsók, dermesztő hideg, enyhülni nem akaró fájdalom, kavargó gondolatok: sikeres zenész, vállalkozó, tanár, élsportoló... anya, apa válhatott volna belőlük.

Másképpen kellett, hogy legyen. Talán így születnek az angyalok, s talán így születnek a csodák is. Élni kell tovább mindannyiunknak: a túlélőknek.

T. F.

Tóthárpád Ferenc

Széttört sor(s)ok

Zúgnak, zúgnak,
megint zúgnak...
csak a harangok ocsúdnak...
Gyászol a város,
fekete város.

Uram! Uram!
Hová zuhan
ennyi lélek ártatlanul?
Hová, aki él...
s aki még remél?

Álmok, vágyak...
szétziláltak.
Elvesztette jelentését,
semmibe vesző
a tér s az idő.

Most már csend van,
őrült csend van,
de amikor megnyílt a föld...
megroppant az ég...
minden véget ért.

Uram! Segíts!
Ki ne taszíts!
Élőknek is, holtaknak is
adj nyugodalmat!
Adj nyugodalmat!

Cs. Pataj Mihály: Elmúlás

Keres Emil

Léthé partján

Múltnélküli árva lett a jelenem.
Egy kokottos szépség a műtőben várt.
Álmot szórt, hogy titkát hitesse velem:
Minket az a távol onnan egynek lát.

A helyemért cserébe, – sírva eseng –
hidegnek, mindennek ígérve nyarát
s míg bánatát mezteleníti a csend,
ájultságomban vágyódás ver tanyát.

Csecsemősen a mellére tapadok,
meleg áram ismertet magamra,
fényeket vallatnak nehéz illatok.

Verejték szendereg a tejes arcon
és a semmi nőies nyugalma
kavicsot csillogtat a folyóparton.

Gyászhírek

Tímár József életének 47.,
Barnák Jánosné (Szombathely) 63.,
Péter Mihály (Szakoly) 72.,
Off Magda 75.
évében meghalt.

* * *

Schirilla György 60.,
Mező Lajos Ybl-díjas építész,
Óbuda díszpolgára 69.,
Czine Mihály 70.
életévében elhunyt.

Emléküket
tisztelettel megőrizzük.

Csonka Ernő: Temető (Székely Anikó fotója)

1999. április 10-én, szombaton 9,30 órakor a VI. kerület Csengery utca 68. szám alatt, a Fáklya Klubban tartjuk évi rendes

KÖZGYŰLÉSÜNKET.

Határozatképtelenség esetén a közgyűlésre a meghirdetés napján 10 órakor kerül sor.

Napirend:

1. Buza Barna örökös tiszteletbeli elnök megnyitója
2. **Beszámoló az 1998. évi tevékenységről, az ezévi feladatokról.** Az 1999. évi költségvetés. Előadó: Geröly Tibor.
3. **A Számvizsgáló Bizottság jelentése az 1998. évi gazdálkodásról.** Előadó: Túri Istvánné, a bizottság elnöke.
4. **A Művészeti Tanács elmúlt évi tevékenysége és az idei tervek, feladatok.** Előadó: Kürthy Sándor alelnök.
5. A beszámolók megvitatása és elfogadása.
6. Az Egyesület Alapszabályának módosítása. Előterjeszti dr. Kollmann J. György az egyesület titkára.
7. A tisztségviselők megválasztása. Előadó: dr. Györgypál Katalin a Jelölő Bizottság elnöke.

Az egyesület taglétszámának alakulása

Taglétszámunk 1998 márciusában:	865 fő
Új belépő:	73 fő
Meghalt:	21 fő
Töröltünk:	66 fő
Taglétszám 1999. februárjában:	815 fő

1998. évi pénzforgalmi elszámolás

Bevételek:	'98 évi terv	tény	'99 évi terv
Költs. vet. tám.	2.000.–	400.–	2.550.–
Alapítványi tám.	850.–	565.–	1.500.–
Tagsági díj	400.–	602.–	600.–
Kiadványok ért.	100.–	75.–	140.–
Tagok adománya	300.–	63.–	800.–
1%-os támogatás	70.–	29.–	100.–
OTP kamat	10.–	5.–	10.–
Összesen:		1.739.–	5.700.–

1998. január 1-i egyenleg: 416.–
Devizaszámla egyenlege 1998. január 1-én: 1.000 CHF

Kiadások:	'98 évi terv	tény	'99 évi terv
Áramköltség	60.–	31.–	100.–
Bérleti díj	450.–	345.–	450.–
Utazás, szállítás	150.–	88.–	200.–
Nyomdaköltség	1.400.–	616.–	3.100.–
Posta, telefon	750.–	376.–	600.–
Reprezentáció	40.–	51.–	50.–
Banki költség	20.–	14.–	25.–
Nyomt., irodasz.	40.–	36.–	50.–
Alkotótáborok	400.–	279.–	300.–
Egyéb költségek	150.–	255.–	825.–
Összesen:		2.091.–	5.700.–

Záróegyenleg 1998. december 31-én: 64.–
Devizaszámla egyenlege: 1.060 CHF

Budapest, 1999. január 31.

Késmárkiné Fürjes Piroska
könyvelő

Észrevételek az elmúlt évi gazdálkodásról

Tisztelt Tagtársak!

A korábbi Számvizsgáló Bizottság elnöke, Láng Miklós valahányszor azzal kezdte jelentését, hgoy a kiadási tételek takarékos gazdálkodásra vallanak. Az 1998. évi költségekre ugyancsak a megfontoltság volt jellemző.

Mint tudjuk, szinte minden év kezdetén baráti kölcsönnel sikerült az egyesületi programok folyamatosságát biztosítani. 1998. kivétel, mert pályázat újtán sikerült a Közjóért Alapítványtól 300 ezer forintot nyerni, melyet 1997. december végén utaltak számlánkra. Így történt, hogy az 1998. január 1-i egyenleg meghaladta a 400 ezer forintot. Ugyancsak kedvezően hatott az 1998-i bevételek alakulására az a tény, hogy a Művészeti és Szabadművelődési Alapítványtól 1997-ben nyert két szerény pályázati összeget, összesen 90 ezer forintot a tárgyév februárjában utalták az egyesület számlájára.

A Lakiteleki Alapítvány az alkotótábor költségéhez 176 ezer, a Nemzeti Kulturális Alap a Művészet és Barátai című lap nyomdaköltségéhez 200 ezer forinttal járult hozzá. A Parlament költségvetéséből az igényelt 2 millió forinttal szemben 400 ezer forinttal részesedett az egyesület.

A tagság közösségünkhöz való ragaszkodását mutatja, hogy a tagdíjbevétel 150%-os volt. Ez az egyesület életében példanélküli.

A jövedelemadó 1%-os támogatásából több bevételre számítottunk, de valószínű, jónéhányan Alapítványunk adószámát jelölték meg, ahová viszont a vártnál nagyobb támogatás érkezett.

Előző évi beszámolómban kritikával illettem a naplófőkönyv vezetőjét Gombai Károlynét. Valószínű, ez is közrejátszott májusi lemondásában. Az elnök és a főtitkár személyében történt változások következménye volt, hogy a naplófőkönyv vezetésére Geröly Tibor Késmárkiné Fürjes Piroskának csak novemberben adott megbízást. Szerencsére a kiadások és bevételek dokumentumai havi rendszerezésben voltak, így megfelelő segítséggel – melyért elsősorban Király Lajosnak jár köszönet –, január közepére naprakész lehetett a naplófőkönyv.

Mintegy 25%-os túllépés mutatkozik a reprezentációs költségeknél, mely egyrészt az áremelkedéssel, másrészt a 25 éves jubileumi események óriási vendégforgalmával magyarázható.

Az egyesület saját erejéből szerény helyisége fönntartására, ott kiállítások rendezésére és azok társadalmi munkában vállalt őrzésére képes. Minden egyéb feladathoz az anyagi föltételek megteremtésére is szükség van. Ez csak pályázatok segítségével lehetséges, melyek esetleges bevételek, így az egyesület munkájának folyamatosságára is állandó veszély leselkedik. A tagság önzetlensége mellett a tisztségviselők leleményességére nagy szükség van.

Túri Istvánné

A Művészet és Barátai Alapítvány pénzforgalma 1998-ban

Nyitóegyenleg, 1998. január	923.–
47 fő befizetése	71.–
Kamatok	139.–
Adó 1%-a	28.–
Összes bevétel	238.–

Kiadások:	
Bank és posta	22.–
Művészet és Barátai	130.–
Könyv	150.–
Összes kiadás	302.–

Egyenleg 1998. december 31-én: 859.–

Király Lajos
a Kuratórium titkára

CSONKA Ernő festő

VAS NÉPE

A pannon táj festője

Csütörtökön nyílt meg Csonka Ernő festőművész kiállítása (Pannon tájak) a kapuváni Rábaközi Művelődési Központ kiállítótermében. A Szombathelyen élő alkotó legfőbb ihletforrása a természet örök törvényeit követő, mindig új köntösbe öltöző pannon táj. Lelkialkatából fakadóan inkább a részletek világa vonzza, a látványos panorámák valamelyest távolabb álnak tőle. Nagy-nagy technikai tudása és kivételes színérzékenysége a magyarázata annak, hogy a mégoly lebegő, atmoszférikus hatásokat tükröző képei is anyagszerűek, ami meggyőzővé, elhihetővé teszi mindegyes alkotását.

A kiállítás november 18-áig tart nyitva. Vasárnap és hétfő kivételével naponta 9—17 órág látogatható.

oktatás, az anyanyelvi ismeretek hasznosítása a román nyelvtanulásban, a nyelvek kölcsönhatása. Ádám Zsigmonddal és Balázs Jánossal együtt szerkesztette a *Helyesen románul* c. munkát (1960. 3. kiadás 1971). Doktori értekezését Szovát Kolozs megyei község kétnyelvűségéről készítette (kéziratban, 1969).

Balázs Márton (Szilágysomlyó, 1867. szept. 22. — 1948. júl. 25., Sepsiszentgyörgy) — néprajzi és népköltészeti gyűjtő. 1893-tól Kézdivásárhelyen polgári iskolai tanító, majd igazgató. 1937-től Sepsiszent- [illegible] rabot felölelő tárgyi néprajzi gyűjteményéről tájékoztat[illegible] anyagát a sepsiszentgyörgyi és kézdivásárhelyi múzeumok között osztotta szét.

Balassa Iván: *B. M. Adatok Háromszék vármegye néprajzához.* Ethnographia. Bp. 1943. — Faragó József: *Székely néprajz.* Pásztortűz 1944/1.

Balázs Márton (Lövéte, 1929. júl. 17.) — matematikai szakíró. Líceumi tanulmányait Székelyudvarhelyen végezte, a Bolyai Tudományegyetemen szerzett matematika-fizika szakos képesítést. Szakpályáját ugyanitt az általános fizika tanszékén kezd-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 22

VAS NÉPE

Csonka Ernő, festő

1021

Alkotók műhelyében

Látogatás Csonka Ernőnél

Műterem a megyeszékhely kellős közepén. A nyitott ablakon beárad az utcai lárma, az autódudák bömbölése, a fékcsikorgás, betolakszik a kipufogógáz, belopakodik a szomszéd lakásból a készülő vacsora illata. Katonás rend a négy fal között, szemmel láthatóan nem a látogató kedvéért; itt ez a természetes állapot. A művésznek nincs lobogó sörénye, torzonborz szakálla, nem visel pettyes csokornyakkendőt. Olyan magunkféle, amilyenből éppen tizenkettő ad egy tucatot, s akinek az utcán sem fordul utána senki.

— Vasárnapi festő — legyintene a kávéházi műítész.

Nem tehetek róla; világéletemben a vasárnapi festőkhöz vonzódtam, akik sohasem kötöttek múzsájukkal érdekházasságot, s megőrizték magukban az alkotás iránti alázatot.

★

Vármegyei altiszt volt Csonka Ernő apja. Ma hivatalsegédnek neveznénk, akkortájt hajdúnak hívták. Egyenruhát viselt, leste az alispán parancsát.

Gyerekeinek más életet álmodott az öreg, s nem kis áldozat árán, mindhármat taníttatta.

— Harmadik gimnazista koromban, 13 éves fejjel már első díjat nyertem egy tehetségkutató versenyen — emlékezik Csonka Ernő.

A biztató kezdetnek azonban egyelőre elmaradt a folytatása. Nem sokkal a sikeres érettségi után be kellett vonulnia katonának, majd követte apját és bátyját a frontszolgálat felé vezető úton. A háború poklát a hadifogság követte, ahonnan 1947-ben tért haza. Néhány évig a kereskedelemben dolgozott, alkalmazott grafikusként, majd a Moziüzemi Vállalatnál helyezkedett el hasonló munkakörben. Jelenleg a Centrum Áruházban a dekorációs csoport vezetője.

Ennyit a kenyérkeresetről, mely a hétköznapok egyhangúsága árán megteremtette, megteremti a „vasárnapi festőnek" a lehetőséget arra, hogy szabad óráiban élvezhesse az alkotás örömét. Nagy sikerrel egyébként sohasem kényeztette a sors a meglehetősen visszahúzódó, szerény festőt. 1948-ban jelentkezett először egy kollektív tárlatra amelyre azonnal be is válogatták több munkáját. Azóta minden közös kiállításon szerepel, s 1962-ben elnyerte a megyei tanács által kiírt pályázat második díját. Ugyanebben az évben egyéni tárlatot rendezett számára a Képcsarnok Vállalat. Azóta csend körülötte. Nem annyira az elfelejtettség, mint inkább a termő, érlelő évek csöndje.

Dolgozik.

★

Képek a falakon, a falaknak támasztva, a padlóra fektetve, képek az asztalon, a széken, a festőállványon, mindenütt. Egy készülő, régóta esedékes kiállítás anyaga közt botladozunk. Mint már annyiszor, rabul ejt a bőség zavara, a következő gondolatot viszont már a kétkedés sugallja: hogyan fogadja mindezt a közönség, ha a kiállító teremben együtt látja? Csonka Ernő képein ugyanis majdnem mindig ugyanazt találjuk: a tájat, melyben élünk. Dombsorok, erdők, patakok, házak, pompázatos fák, vasárnapias csendben szendergő falusi porták, többnyire csak egy-egy földrajzi névvel utalva a téma forrására: Doroszlói részlet, Egervári pince, Cáki házsor... Igen, a „vasárnapi festő" barangolásának nyomvonalát látjuk itt megfestve, ahogyan a maga „szerelmes földrajzának" a tanítása szerint feltérképezte szűkebb pátriáját. Az is kétségtelen viszont, hogy a tájat — éppen, mert szereti — úgy tudja képein humanizálni, emberarcúvá varázsolni, mint a mesterek közül is csak kevesen. Egymáshoz hasonlító képei ezért nem válhatnak unalmassá, még egyhangúvá sem.

A fogadtatást bajos lenne megjósolnunk, de bízunk a látványosságtól mentes sikerben. Csonka Ernő kiállítása július 24-én, csütörtökön délután 6 órakor nyílik Szombathelyen, a Berzsenyi Könyvtárban.

— kulcsár —

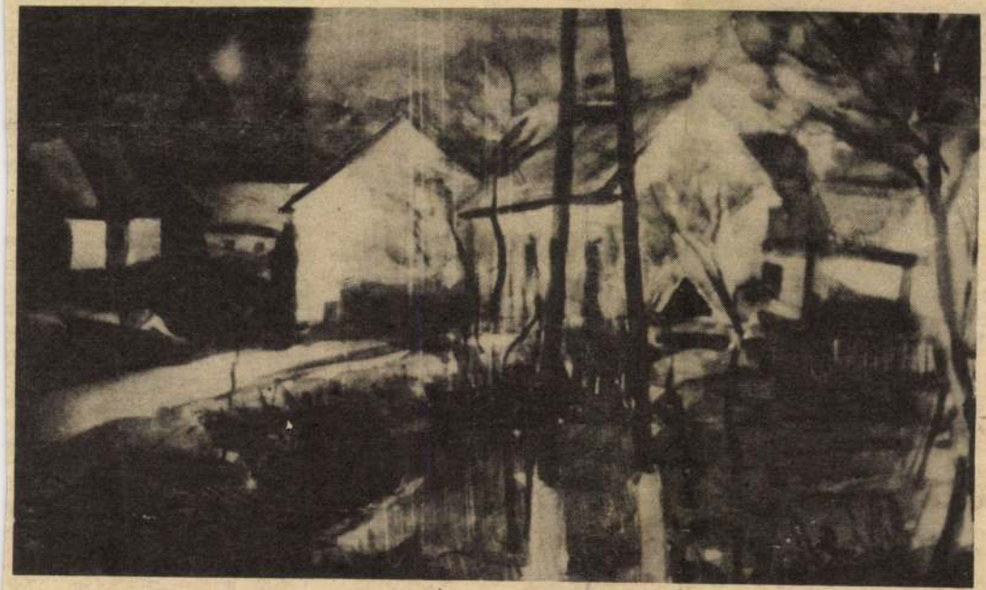

Csonka Ernő: Cáki házsor.

(Fotó: Tóth Imre)

SPORT

Változások a labdarúgásban

Az NB I-ben nincs kieső

Az MLSZ intézőbizottságának kérésére az OTSH megváltoztatta a bajnoki rendszert. Tizennyolcra emelik az NB I-ben szereplő csapatok számát. A 16. és 17. helyen végzett két csapatot az OTSH elnöke besorolta az 1976—77. évi NB I-es csapatok közé. Az NB I-ből tehát nincs kieső, s a Dunaújváros és a Dorog az újonc.

Az MLSZ vezérkara ragaszkodik az irányított átigazolásokhoz. Az átigazolás időpontja az I. osztályban: június 27—30, a többiekben július 1—14.

Az MLSZ úgy írja ki az NB III-as bajnokság rendjét az 1976—77. évre, hogy abból a következő bajnokságban hússzal kevesebb csapat és eggyel kevesebb csoport legyen.

A fiatalok szerepeltetését célozza az az utasítás, amely előírja, hogy az NB I. tartalékbajnoki mérkőzéseken egyszerre öt, huszonegy. évnél fiatalabb játékosnak a pályán kell lennie. A jövőre kiírandó Felszabadulási Kupában az NB I-es és NB II-es csapatok csak 21 éven aluliakat szerepeltethetnek.

A Magyar Népköztársasági Kupa lebonyolításában többszörös körmérkőzések lesznek, így a csapatok az eddiginél jóval több mérkőzést játszanak majd.

A bajnokság sorsolását irányítottam készítik el. A sorsolás várhatóan olyan menetrendet ad majd, amely nem zárja ki, hogy egy csapat például háromszor játszik otthon és négyszer idegenben.

A nyári szabadságok után a csapatoknak négy hét tiszta felkészülésük lesz, túrára egyetlen csapat sem utazhat. A Budapest—Vidék válogatott mérkőzést augusztus 17-én rendezik.

A bajnoki mérkőzések szerdán és szombaton lesznek. A bajnokság december 20-án fejeződik be.

Új átigazolási szabály készül, amely a jelenleginél jóval rugalmasabban segíti majd év közben is a tehetséges labdarúgók célszerűbb klubcseréjét.

Az NB II-ben két hely felszabadul, erre a két helyre az NB III-as csoportok négy második helyezettje kupamérkőzéseken pályázik. Ugyanezt a helyet a megyei I. osztályok második helyezettjeiből töltik fel.

Három mérkőzés — három vereség

A teniszbajnokság tavaszi idénye vasárnap befejeződött. A Haladás NB. I. B-s női és férfi csapata nagyon fontos mérkőzéseken szenvedett vereséget. Különösen fájó a női csapat győri és a férfiak Nyiregyháza elleni veresége.

Eredmények. Nők. Rába ETO—Haladás 5:4. Győr. **Győzött:** Kocsis, Lakatos, Simon és a Simon—Halász páros. Sajnos Szabó Éva még nem heverte ki az érettségi vizsgával kapcsolatos idegfáradalmát és így egyéniben és párosban is vereséget szenvedett. A női együttes 50 százalékos teljesítménnyel — 3 győzelem, 3 vereség — zárta a tavaszi idényt.

Férfiak. Nyíregyházi Spartacus Petőfi—Haladás 7:2. Szombathely. A kiesés szempontjából sorsdöntő mérkőzésen, hazai pályán súlyos a 7:2-es vereség. **Gy.:** Koczor, Koltai.

Kecskeméti SC—Haladás 7:2. Szombathely. **Győzött:** Koczor és a Koczor—Unger páros. A férfiak így 1 győzelemmel és 7 veréssel zárták az első félévet.

Kiss Árpád

Az NB III-ban

Két győzelem, egy döntetlen

Répcelaki Bányász—Bauxitbányász SE 4:2 (3:1). NB. III-as labdarúgó-mérkőzés, Répcelak. 1000 néző. **Vezette:** Félix.

Répcelak: Németh II., Priszuupa, Németh I., Szabó, Kámán — Molnár (Kovács B.), Horváth, Gáspár — Soós, Győrvári, Kovács László. **Edző:** Lengyel Antal.

A 17. percben Soós lövését a kapus kiüti, Győrvári elcsípi a labdát és 8 méterről higgadtan lő a hálóba 1:0. A 19. percben Németh I. szerelés előtt elcsúszik. A Bauxitos Németh elhúz melpercben Hegedüs beadását Somogyi 5 méterről elhamarkodottan mellé gurította. A 42. percben Zaharovics közeli lövését Fata bravúrral védte. A 69. percben Horváth A., Nagy Zoltán volt a labda útja, a beállós hosszú keresztlabdáját Horváth Z. egyből lőtte, a felső sarokba csavarodó labdába Takács csak beleütni tudott, és az a léc alatt vágódott a hálóba 1:0. A 78. percben eldőlhetett volna a mérkőzés sorsa, de Nagy Zoltán beadását Horváth Z. most kapásból a felső lécre lőt-

Kerékpáro Szomba

Szombathelyen és környékén bonyolították le vasárnap Dunántúl kerékpáros időfutam bajnokságát, amelyen hat szakosztály 64 versenyzője állt rajthoz.

Eredmények: Felnőttek (42,5 km) 1. Asztalos (Videoton), 2. Göllei (Rába ETO), 3. Szijj (Videoton). *Juniorok* (40 km): 1. Fekete (MÁV DAC), 2. Nyerges (Videoton), 3. Bai (MÁV DAC). — *Ifjúságiak* (30 km): 1. Zsenák (Rába ETO), 2. Németh Z. (Videoton), 3. Tánczos (MÁV

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL 11
VAS NÉPE
Csonka Ernő, festő
1021

Festői bara

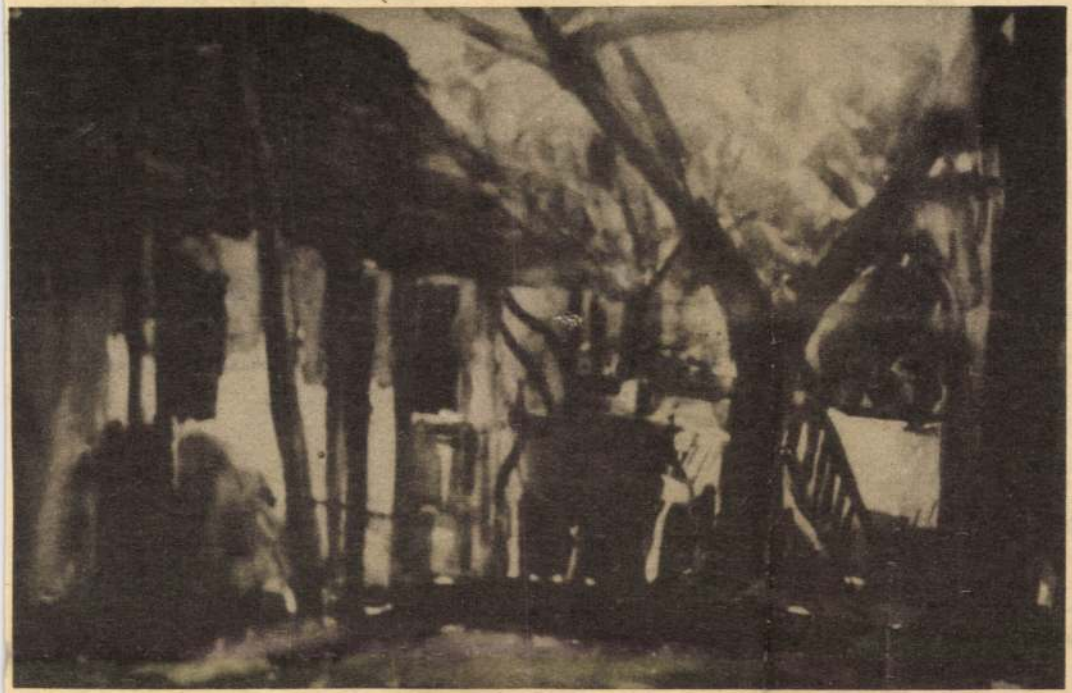

Egervári pince

A megye képzőművészeinek tavaszi, őszi tárlatain rendszeresen találkozhatunk Csonka Ernő képeivel. Szombathelyen, a megyei könyvtárban most önálló kiállítása nyílt és a könyvtárlátogató százak nem is mulasztják el megtekinteni a vasi, a balatoni korképet, Csonka Ernő barangolásának emlékeit.

Hangulatos és meglepetés nélküli a kiállítás. Csonka Ernő az akvarrel mestere. Ez a tájak, jellegzetességét, hangulatát hűséggel és gyorsan megörökítő festési mód felel meg legjobban egyéniségének. Hosszabban áll a szemlélő a Cákot, Bucsut, Zsi-

dány
mat
Here
előtt
rős,
még
olaj
kám
vare
lósá
lálóa
let,
vasz
nek.
ségr
örön
dék
képe

ngolás

t, Kőszeghegyalját, Doz-
ot, Toronyt, Bozsokot,
ényt idéző vízfestmények
. S bár ugyanaz az isme-
hazai tájat mutatják,
is gyengébb hatásúak az
festékkel készült oladi,
i, györöki részletek. Ak-
lljei a hagyományos, va-
ghű stílus szép őrzői. Ta-
n kiválasztott falurész-
a táj, az ősz, a tél, a ta-
ad témát Csonka Ernő-
Színei is természethű-
e törekvőek. A ráismerés
nével, harmóniával aján-
ozzák meg Csonka Ernő
ei a nézőket.

B. R.

fotó: T. I.

k vették bir-
ízű pályát,
a gyakorlók
magyar kül-
elynek a na-
inden prob-
lott nincs te-
álya a lehe-
szülési hajrá

VÁRJÁK
ARANYAT

n részéből
ók munka-
a Montreal
ő Place des
bb épülete,
nnak déli
emelet. Ti-
méretű lift
alá a már
nyüzsgő,
tudósító-
rsenyzőkhöz
lják a na-
y gyorsab-
lius 17-e, a
biai játékok
itója.

ág, Európa teljesen átvette a vezető szerepet. A jelenleg érvényes 27. világcsúcsból csak 2 van más földrész tulajdonában, a hajdanában

Atlétika

Edzőtáborozás

Öt Haladás atlétát hívtak meg az IBV keretbe. Hétfőtől a hó végéig edzőtáborban készül Horváth Zsolt, Németh László, Németh Ferenc, Csonka Ildikó és Szabó Katalin is. A névsorban mindössze a két serdülő korú atléta tűnik meglepetésnek; Szabó Katalin és Németh László, akik eddigi jó eredményeikkel kerültek a „nagyobbak" közé.

baria—Csorna
loiannisz—To
V. fordul
—Bakony Ve
Bp. Postás—
VI. fordu
Csorna—Bp.
Zalaegerszegi
VII. ford
Bakony Vegy
—Zalaegersze

Sportmusor

Atlétika: Országos ifjúsági egyéni-csapatbajnokság döntője, 14,30, Népstadion. — Vidéki serdülő B összetett bajnokság, Tata, 9.30.

Labdarúgás, Nyári TOTO Kupa nyugati csoport: Bauxitbányász—Körmendi FMTE, 17, Büki, MOTIM TE—Kőszegi LATEX, 17, Andorka, Répcelaki Bányász—Zalaegerszegi Dózsa, 17, Máté.

Tájékozódási futás: Jurisich Kupa, országos verseny, 8.00, Sárvár, Farkaserdő.

„Négy megye—négy évszak: megyei döntő (atlétika, úszás, lábtenisz) Városligeti pálya 9.

ívészetek

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	

„A Gyöngyös-part az én Barbizonom”

Csonka Ernő felsőőri kiállítása elé

A művészről — aki sohasem volt tolakodó módon jelen művészetünkben — és képeiről már szinte mindent megírtak, elmondtak.

Bereczky Lóránt: „Csonka Ernő par excellence tájképfestő... briliáns technikájú akvarell-festő... Olajképei szorosan megkomponált, ragyogó színvonalú alkotások... Csonka Ernőnek sohasem lesz gondja a közönséggel, képei nyugalmat, derűt, harmóniát, hangulatot árasztanak.”

Salamon Nándor: „Alkotómunkájának alapja a mérhetetlen természetszeretet, a rácsodálkozás képessége a hétköznapok csendjére, s az egyéniség kifejezésének bátorsága. Mert igenis bátorságra, elszántságra van szüksége annak, aki manapság vállalja a „kivonulás” következményeit, a táj megfigyelését, tanulmányozását, a természet hamisítatlan szabadságának ábrázolását... Ritka képessége a szelíd természetű, tűnődő festőnek a személyes emberi hang... Harsogás helyett finom harmóniákat üt meg gondosan körülírt formáival, érzékeny átmeneteket megvalósító színeivel.”

Vinkó József: „Csonka Ernőt megvédte ihletadó témája, a Vas megyei táj. Mintha még mindig a nagybányai iskola korát élnénk, ő veszi a vásznat, a palettát, veszi az ecseteit, s egy hangulatért, a februári felhőkért, a márciusi hóért, az októberi sétányért képes hetekig járni a vidéket... az embernek a gyerekkora jut eszébe, s újra csak meghökken: lehet, hogy elvesztett valamit, aminek Csonka Ernő még birtokában van? ... túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ma a pannon tájnak minden bizonnyal ő az egyik legjobb akvarellfestője.”

Életéről, pályájáról: már négyéves korában rajzolt; 1933-ban egy országos tehetségkutató kiállításon első díjat nyert; egyetlen mestere tanára, Radnai Rezső volt a szombathelyi premontrei gimnáziumban; húszévesen bevonult katonának, huszonhét volt, amikor hazajött a fogságból; az üvegnagykernél bögrék pöttyözésével kereste meg az első civil ruhára valót;

A fiatalember...
(Önarckép 1953-ból)

sohasem csinált titkot mély vallásosságából, és abból, hogy a Magyar Néphadsereg felső katonai vezetése is szívesen vásárolta képeit; megélhetést nem a művészet adott számára.

☆

— Nem időmilliomos, időmilliárdos vagyok — hallom lemondóan halk hangját a telefonban.

Találkozunk. Órákig tartó beszélgetések. Múltról, halálról. Az asszonyról, akinek nevetését, szerető szavait már egy esztendeje nem hallja. Mi sem látjuk őket békés egyetértésben, kart karba öltve Szombathely utcáin.

— Tartaléklángon égek — tör föl belőle. — A földi dolgok egyáltalán nem érdekelnek. A pénz, az elismertség... Ugyan! — legyint lemondóan. — Az igazi értékek, elsősorban a szeretet, most kerültek igazán helyükre bennem.

Szaggatott, szomorú szavak. Hiányzik az öröm az emberből. Az alkotás öröme a művészből.

Egy esztendő alatt mindössze négy képet festett Csonka Ernő. Az egyiken fehér arcú, kalapos szépleány. Halálba merevült felesége portréja. A 19 évesé, ahogyan első látásra szerelemre lobbantotta. Most *„A pillanat villanyszék trónusán még ott az arc...” (Pilinszky)*

Az élete kútjába tekintő művész mesél.

Szerény körülmények, gyermekkor. Majd 1956 ősze. Amikor bátyja az utcán szónokolt, ő behúzódott a házba, édesanyja portréját festette. Háború, hadifogság után volt. Ahonnan az emberi eszmények megtipratásának élményével tért haza. Az amúgy is visszahúzódó, csendes gyermekből — számos nemzedéktársához hasonlóan — szomorú felnőtt lett. A történelem elrabolta fiatalságát.

Kukoricakazlak (48x38, akvarell)

... és a fehér kalapos szépleány

Megtiporta az embert. A művész a természet felé fordult, amely nem csak arra tanít fő törvényével, hogy az erősebb győz. A természet egyensúlyt teremt. Ettől rokonfogalma a művészetnek, hiszen mindkettő rend és szabadság. A táj, a természet látványa, egyben diszharmonikus harmónia. Ezért látható Csonka Ernő képein aranyló ősz, sáros út, őszi színek. Ahogyan egy útszéli gyalogbodzának is vannak időszerű, megragadható pillanatai, a művészt is megragadja „Gyöngyös-parti Barbizonjában” valami. Invenció a tájban.

☆

Básthy Tamás, Kőszeg polgármestere: „Már akkor nagy tisztelője voltam az embernek, akkor nagyon szerettem Csonka Ernőt, Ernő bácsit, amikor képeit még nem tudtam eléggé értékelni. A jó Isten áldja meg azt a nemes lelkű művészt, aki saját sorsát, gondjait félretéve, helyzetét veszélyeztetve nyújtott segítő kezet, adott munkát 1954-ben és 1955-ben sokat szenvedett családjával együtt a társadalom perifériájára sodródott barátnak, magasrangú katonatisztnek. Ez a katonatiszt édesapám volt, aki négy gyermekről gondoskodott, s aki hosszú évek után Csonka Ernő mellett talált másfél évre kenyeretadó munkát, annyira vágyott emberséget.”

„Ülünk az ég korlátain, mint elítélt fegyencek.” (Pilinszky)

Az ember teheti. A művész? Az örömöt adó...?

Pénteken, a Páneurópai Unio Vas megyei és burgenlandi szervezete által megrendezett felsőőri (oberwarti) kiállításán újra találkozik képeinek szerető közönségével Csonka Ernő. Ez az élmény talán átlendíti majd „az ég korlátain”. Még akkor is, ha a hivatalosan Színes pannon föld című kiállítását legbelül Márta asszony emlékkiállításának érzi.

Némethy Mária

Rempei (Fülöp) Géza: Egy hónap sitt

Március 15. után Baracska

Olvasóink rendszeresen találkoznak lapunkban varsói tudósítónk, Fülöp Géza nevével, aki többnyire „rempei”-ként írja alá cikkeit. A Nemesrempeholóson született újságíró-mérnök, s néhány éve diplomata, ezúttal igazi szenzációval rukkolt ki: magyarul jelentette meg könyvét Varsóban... Ilyen jellegű kiadásra Lengyelországban 1945 óta nem volt példa. Ezek után érthető, hogy Fülöp Géza *Egy hónap sitt* című könyve feltűnést keltett itthon. Nemrég a rádió Gondolat—Jel műsora sugárzott vele interjút, május 27-én pedig az Írószövetség klubjában találkoznak vele, hivatalosan itt lesz könyvének premierje (előtte néhány nappal a szombathelyi Életünk szerkesztőségében tart író-olvasó találkozót).

Varsói tudósítónk, aki büszke vasi kötődéseire, ugyanakkor az újjáéledő magyar-lengyel barátság egyik zászlóvivője munkahelyén, a varsói magyar kulturális intézetben — érdekes témát dolgoz fel. 1973 március idusán Budapesten tüntetett az egyetemi ifjúság, s e tüntetést — Kádár János távollétében — Biszku Béla rendőrei szétverték. Szerzőnk ekkor ismerkedhetett meg közelről a „ politizáló rendőrség” fogalmával, mivelhogy letartóztatták, egy hónapra Baracskára „száműzték.” Itt többnyire ideológiai fejtágítókon vett részt... Állásából kirúgták, diplomával villanyt szerelt, majd lassan rendeződtek dolgai. Könyvében ezen élményeit írja le élvezetes stílusban, bő humorral.

Néhány napja sikerült vele röviden beszélgetni Vasváron. Reggel indult Varsóból, másnap már ment is vissza. Mint mondta, megszokta már a strapát.

— Könyvemmel is így voltam — kezdte. — Számítógépbe írtam, ám valamit nem nyomtam le, és a felénél a szöveg „elszállt”. Kezdhettem elölről... Az is elszállt... Hát, harmadszorra sikerült, itt van.

— *Könyvének több poénja is van...*

— Egyik az, hogy lengyel kiadás, a másik, hogy a legnevesebb lengyel festőművész tervezte címlapját, a harmadik pedig az, hogy idén október 23-án lengyelül is kiadják. Úgy veszem észre, a lengyeleknek nagyon fontos, hogy mi volt és mi van nálunk. Ragaszkodnak régi barátságunkhoz.

— *Lesz folytatás?*

— Igen, második könyvem tervezett címe Egy magyar Varsóban, valójában az Egy amerikai Párizsban parafrázisa. Jókedvű és humoros könyv lesz, ha megint el nem száll...

— *Miként jellemezné a mai lengyel helyzetet?*

— Amikor kimentem, húsjegy volt. Most meg vadkapitalizmus van. És hús is...

(Fülöp Géza könyve a szombathelyi Savaria könyvesboltban kapható, a Savaria Szálló mellett).

-kor

Filmjegyzet

Káin ébredése

A film megtekintése olyan, mint az ESZO (majd szépen megkeresi mindenki, hogy mit jelent eme kifejezés, nehogy már megint megszóljanak), ha az első tíz perc után nem mégy el, akkor minden lehet. Mert meglehetősen zaklatottan indul a dolog, hogy aztán tovább kavarogjon, tekeredjen, és végül kiderüljön a nagy igazság. Azt döntse el a néző, poénra veszi az egészet, vagy halálosan komolyra. Mert a rendező mindkét változatot támogatja.

Mire a másfél órás lidércnyomás, libabőröztetés véget ér, kiderül, hogy a főhősnek úgy elhasadt a tudata, mint a hajnal. Az egy ember tulajdonképpen öt vagy hat, időnként átalakul, gyilkolászik. Az ének szorgalmasan harcolnak az illetőben, időnként átveszik az uralmat. Olyankor képszakadás van, a főszereplő megsokszorosítja önmagát. Becsületére legyen mondva a cafrangos tudatú hősnek, a leggonoszabbat legyilkolja. Végez magával, majd elsétál a helyszínről. Lásd még Karinthy álmát arról, hogy két macska volt és játszott egymással. Vagy magával. Vagy magával és a másikkal. Gyöngyen bele lehet gabalyodni a *kivagyokén* kezdetű kérdésbe, a rendező pedig mindent elkövet, hogy a néző ne értsen semmit, ellenben a frász törje ki néhány képváltástól. A főszereplő, aki hat, de tulajdonképpen egy, csak a szerepei, az arcai keltek életre, enyhén emlékeztet egy ősrégi mozira, amikor Jekyll volt Hyde és fordítva. A modern időkben a tudathasadás sem egyszerű. Mit lehet elmondani még a filmről? Azt, hogy látni kell, mert mesélni nehéz róla. Mert legfeljebb azt lehet ragozni, mekkora színészi teljesítmény több szerepet eljátszani, például azt, hogyan beszélget az ember a gonoszabbik énjével. Mister Káin szekrény tetején ülve, bőrdzsekiben, piával a kézben adja a tanácsait. Állítólag, ilyen metálos beütésű gonosz ördög mindenkiben van, a baj akkor kezdődik, amikor az ember *látni* kezdi. Amikor már beszélget Káinnal, az a vég. Olyankor végleg elmennek otthonról, jobb, ha az ember hozzászokik, hogy ezentúl emelkedett társaság veszi majd körbe.

Mondom, hogy az egész poén-e, gyilkosságokkal, mocsárba fojtással, lándzsára való felnyársalással, szúrkálással, miegyebekkel, nehezen kideríthető. Hiába zökkennek helyre időnként a képsorok és térnek vissza a szereplők a különböző idősíkokból a valóságba, az ember feladja annak kiderítését, hol kezdődik a realitás, hol a képzelet. Akár úgy is fel lehet fogni, hogy egy-egy eseményt melyik én hogyan fejezne be, de ebbe szép csendesen belehülyül az ember. Pattogatott kukoricát szór a fejére, kimegy a moziból, áthatóan értelmes tekintetével belegúvad a századvég enyhén fülledt magyar valóságába és megkérdi, úgy négy vagy hatszemközt magától: mi van? És hányan vagyok? Amúgy nincsen semmi baj.

töti

Ajánló a rádió és a tv mai műsorából

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10 Törvénykönyv. 8.40 Napközben. 11.05 A 101 Strings zenekar játszik. 11.25 A Szabó család. 12.00 Déli krónika. 12.30 Ki nyer ma? 13.05 Vendég a háznál. 13.15 Pongrácz Zoltán: Magyar régiségek. 13.30 Tanúim lesztek. Egyházi műsor. 14.05 Klaszszikusok mindenkinek. 15.05 Válogatott perceink. 15.40 Éneklő Ifjúság. 16.00 Délutáni krónika. 16.20 Zenefórum. 17.05 Önkormányzatok fóruma. 18.00 Esti krónika. 18.30 Ráadás. 19.05 Sportvilág. 19.40 Magyar mesternovellák. 20.05 Hagyományápolók. 20.30 Határok nélkül. 21.05 Névjegy. 22.00 Késő esti krónika. 22.30 Diákok a barikádokon.

URH-n: 16.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.30 Szlovák, 19.00 román, 19.30 német, 20.00 horvát, 20.30 szerb nyelvű műsor. 23.00 A BBC magyar műsora.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 A tegnap slágereiből. 9.10 Zene-szó. 11.03 Családi persely. 11.15 Egyik kutya, másik eb. 12.00 Válogatás magyarnóta-lemezekről. 13.00 Hírpercek. 13.10 Tökéletes alattvaló. Szathmári Sándor elbeszélése. 13.21 Muzsikáló természet. 13.26 Kvízpróba. 14.00 Kabarécsütörtök. 17.05 Telefonos játék. 17.32 Gordiusz. 18.30 Szociálpolitikai magazin. 19.05 Fülönfogva, avagy így hallgassunk zenét! 19.35 Táncházban. 20.00 Country zene. 21.00 Hírpercek. 21.10 Daráló. 21.40 Jazz-tour-mix.

BARTÓK RÁDIÓ

9.05 Pódium. 10.05 Karambol. 11.01 Caccini: Euridike. Egyfelvonásos opera. 12.05 Hangverseny délidőben. 13.45 Régi fúvószene. 14.05 Német nyelvlecke. 14.20 A széthajtogatott feket doboz. 4. rész. 14.40 Kamarazene. 15.20 Muzsikáló erdélyi városok. 16.05 In memoriam Zoltán Kodály. 17.00 Szabad sáv. 18.05 Francia kamarazenei hangverseny. 19.05 Rádióhangversenyekről. 19.35 A Budapesti Tavaszi Fesztivál hangversenyeiből. 21.05 Operarészletek. 22.05 A zene üzenete. 22.20 Katedra. 22.50 Napjaink zenéje.

GYŐRI RÁDIÓ

7.00 Budapesti krónika. 7.30 Nyugat-magyarországi krónika. 8.00 Önkormányzati híradó, reggeli telefon, postazsák, nyugdíjas percek, babamama, slágernaptár, zenekalendárium.

TV 1

8.35 NAPKÖZI. 9.00 Kedves Celine. 10.00 A klinika. 11.00 Játék. 11.15 ZOOM. Your English Magazine. 12.05 Képújság. 16.00 Délutáni egyenleg. 16.10 Telesport. 17.00 Northwood. 17.30 Menedzser magazin. 18.10 Pénzvilág. 18.20 NAPKÖZI. 18.40 Esti mese. 19.00 Álljunk meg egy szóra! 19.10 Zeneszalon. 20.00 Híradó. 20.40 Két hekus Belleville-ből. 22.00 Apropó, álarc...! Kepes András műsora. 23.00 Mestersége, operatőr: Bornyi Gyula. 23.40 Híradó. 23.50 BBC-Híradó.

TV 2

14.45 Kirakat. 15.25 Keresztények. 16.20 Ötöd-ölő. 16.35 Meg kell a búzának érni. 17.06 Prizma. Életmódmagazin. 17.45 Gyerekeknek. 17.50 Elektor kalandor. 18.00 Híradó. 18.10 Regionális híradó. 18.25 Regionális magazin. 19.00 Mentőosztag. 19.54 Magyar novellák. Kosztolányi Dezső: Alfa. 20.22 Lyukasóra. 21.06 Össztűz. Vitafórum. 22.00 Esti egyenleg. 22.27 6-os számú kórterem.

ORF 1

9.05 Ezer mestermű. 9.15 Therese. 10.45 Eugen Vavcar-portré. 11.15 Komolyzene. 12.15 Vigyázat, hamisítvány? 13.00 Hírek. 13.10 Család minden mennyiségben. 13.35 Harvey.15.20 Tolvaj szarka. 15.45 Abrakadabra. 15.55 Rómeo és Júlia és Co. 16.45 Minihírek. 16.55 Bingo Bongo. 18.30 Malibu vízi mentői. 19.30 Híradó. 20.00 Sport. 20.15 Vissza a jövőbe. 22.05 A számok világa. 22.15 Álomházasságok — házassági álmok. 22.45 A szerelem művészete. 0.30 Hírek.

ORF 2

13.10 Csipkerózsika. 15.35 Régészeti magazin. 16.10 A sárkány. 16.55 Koncert. 18.05 Család minden mennyiségben. 18.30 Ausztria-kép. 19.00 Tartományi élet. 19.30 Híradó. 19.50 Esküvő a templomban. 20.15 Zengő Ausztria. 21.20 Otto Schenk a színpadon. 22.40 Sport. 22.50 Jane Doe.

MOZI

Savaria: Fenegyerekek, 4, 6. Káin ébredése, 10, 8. **Mini:** Otthonom, Idaho, fél 6, fél 8.

SZOMBATHELYI VÁROSI TV

19.00 TV 4 műsorismertetés.
19.10 Sráckarika.
19.45 A sebesség világa.
19.50 Sláger és horoszkóp.
20.15 Az amulett (amerikai film).
21.45 Cine—java.
22.30 Az amerikai álom.
23.00 Műsorzárás.

CSONKA Ernő festő

Működő vulkánok (III.)

Tűzhányót tapostunk Itáliában

A Lipari-szigetek legdélebben fekvő tagja Vulcano. Az alig pár négyzetkilométer területű szigeten levő tűzhányók kisebb megszakításokkal az emberi történelem egész folyamán működtek. A görögök Thermissa néven ismerték, és a tűzisten, Hephaisztosz kovácsműhelyének kéményeként tartották számon. A rómaiak számára azonban maga Vulcanus, a tűzisten volt. Később a nevét is innen kapta a sziget.

Először az időszámítás előtti V. század végén a történetíró Thuküdidész említi. Az egyik legjelentősebb kitörést Eutropius örökítette meg, i. e. 183-ban. Ekkor a szigettől két kilométerrel északra tengeralatti vulkán kezdte meg működését. Az új tűzhányó három kráteréből szinte minden irányba lávafolyások indultak, a felszínre kerülő magma lassan összekapcsolta az új vulkánt a szigettel. A keleti felén levő kisebb kráter azóta elmosta a tenger, de a nyugati oldalon levő kráter falában a magmás kőzetek egymásra rakódott rétegeiben gyönyörködhetünk. A *Vulcanell*ónak nevezett kráterroncsot ma is keskeny földhíd köti a főszigethez. A hajdani tűzhányó erősen lepusztult, alig magasabb 100 méternél.

Vulcano aktív tűzhányókból és azok maradványaiból épült fel. A legősibb időkből származó *Lentiá*ból csak lankás dombok maradtak. A domboldalakon az esőzés több helyen a hajdani hasadékokat kitöltő keményebb, magmás kőzetekből álló teléreket, dejkeket tárt fel, amelyek nyugati irányba egészen a tengerig futnak. Később a *Vulcano del Piano*nak nevezett rész működött. Kráterének maradványai a sziget délkeleti részén 500 méterre magasodnak. A déli oldal meredek, néhol függőleges leszakadásaiban impozáns magmás teléreket figyelhetünk meg. A vulkán működésének egy hatalmas robbanás vetett véget. A robbanás teljesen átalakította a szigetet, a kráter is beomlott, összeroskadt. A beszakadás helyén keletkezett a *Vulcano della Fossa*, a ma is aktív tűzhányó. Az első időkben csak egy kráterből állott, de időszámításunk előtt 500 körül egy másik is képződött. Átmérője kb. 500-600 méter, pereme 400 méterrel emelkedik a tenger színe fölé. Falai nem meredekek, mintha egy szélesen szétterülő tölcsér oldalai lennének.

Vulcano a robbanásos kitörést produkáló tűzhányók mintapéldája. E tűzhányók lávája sokkal viszkózusabb, nyúlós. A rendkívül heves kitöréseket gyakran kísérik ismétlődő robbanások, amelyek magát a vulkáni felépítményt is szétrombolhatják. A robbanások ereje több tonnás vulkáni bombákat is kilökhet, a kisebbeket pedig akár kilométerekre elrepítheti. Kráterük fölé kilométer magas füst- és hamuoszlopokat tornyoznak, amelyekből örvénylő karfiol alakú felhők képződnek. Az izzó, gomolygó füstfelhők kisebb bombákat és sok vulkáni port és hamut sodornak magukkal, s nagy területen hintik szét. A kráter közelében ma is találhatunk szobányi nagyságú „kenyérhéj-bombákat". Nevüket onnan kapták, hogy kenyércipóhoz hasonlítanak. A frissen kidobott bomba felülete a gyors lehűlés következtében üvegessé szilárdul. A forró belső részből

Vulcano tálszerű krátere. A háttérben a Tirrén-tenger gyöngyszemei, a Lipari-szigetek.

felszabaduló gázok így nem tudnak elillanni, s egyre táguló szivacsos szerkezetet hoznak létre. Ez a belső tágulás repeszti szét azután a külső kérget, s alakul ki a kenyérhéjszerű felület.

☆

Porto Levante lakói hosszúra nyúlt ebéd utáni pihenőjüket töltötték, a kicsiny utcákon csak turisták lézengtek. A parányi kikötő fölé vöröses kúpként magasodott a vulkán, a „della Fossa", ahogy a helybéliek nevezik. Ebből a távolságból is tisztán kivehető volt a vulkán oldalát átszelő hasadékrendszer, amelyből fehéres füst gomolygott elő. Az alvó vulkán hatalmas tömege uralkodott a tájon, a tetején lebegő felhők csak növelték fenyegető hatását.

A kikötő közvetlen szomszédságában az ókorban művelt kénbányák barlangszerű, zegzugos járatai, tátongó kürtői sárgállottak. A régmúlt időkben működő kigőzölgések környékén kivált ként rabszolgák termelték ki a kőzet repedéseiből. A nyers ként gödrökben meggyújtották, az olvadt ként vödrökkel merítették ki. A gyilkos munkahelyen ezrével haltak meg a szerencsétlenek. Az 1800-as években is működött egy üzem a szigeten, amely a vulkáni utóműködés termékeit, bórsavat, gipszet, szalmiáksót, ként választotta szét és tisztította meg. A hírhedt Stevenson-telepen is rabok dolgoztak. A ként ekkor már a kráter peremén termelték ki. A munkások szerpentinen kapaszkodtak fel a kráterig és kénnel megrakott kosarakkal tértek vissza. Az afrikai hőségben a meredek utat a 30-40 kg-os kosarakkal naponta többször megtenni a halállal volt egyenértékű. Az ókori bányákból napjainkra csak a sötétlő üregek maradtak meg, a Stevenson-féle üzemet a vulkán 1888-as kitörése pusztította el.

A bánya környékén a sziklákat behálózó hajszálvékony repedéseken keresztül a mélyből azóta is felszálló melegvizes oldatok újra vastag sókéreggel vonták be a kőzet felületét. Néhol csak amorf sótömeg borítja a sziklát, néhol azonban csillogó kristálytűk milliárdjai követik ragyogva a repedések vonalát.

A kikötő tőszomszédságában található Vulcano egyik attrakciója, egy parányi tavacska. Tejszerűen zavaros vize 41 fokos, bór- ammónia- és kénvegyületekkel telített. A tavacska környékén a sziklák repedésein keresztül forró gázok és gőzök törnek sisteregve a felszínre. A levegőt ammónia-vegyületek jellegzetes bűze tölti meg. A buborékok közelében a víz is forró. A tavacska kénes iszapja gyógyítja az ízületi betegségeket és a bőrt is szebbé teszi. Helybéliek és idegenek kisebb csoportokba verődve, vagy magányosan álldogáltak a térdig érő vízben. Testüket fehér kéregként borította a bőrükre száradt iszapréteg. Nekünk különös látványt nyújtottak, de a helyiek számára ez a sziget megszokott életéhez tartozik.

Az a nagy hasadék, amely a tavacskát is élteti, a tengerben is folytatódott. Néhol a tenger is meleg volt a feltörő forró gázok hatására, s a felszín felé törekvő buborékok azt a hatást keltették, mintha forrna a víz. A tengerparton, de távolabb is minden sistergett, fortyogott. A talaj az egyik helyen normális hőmérsékletű volt, pár centivel mellette a cipőn keresztül is égette a talpunkat. Teljesen kiszámíthatatlan volt, hol vannak forró pontok. Ahol nagyobb mennyiségű gőz tört fel a felszínre, ott iszapfortyogók, melegvizes bugyogók képződtek. A növényzet nélküli talajt mindenfelé a kivált sók és kénvegyületek sárgája színezte.

☆

A hajnal első fényeinél már talpon voltunk. A vulkán irányába tartó kövezett út gyorsan elfogyott a lábunk alól, s egy vízmosás meredek oldalában kapaszkodtunk felfelé. A hegyoldalban mindenütt figyelmeztető, tiltó táblákkal találkoztunk: „Vigyázat, aktív tűzhányó!", „A vulkáni gőzök belélegzése életveszélyes!". A savas-sós oldatokkal átitatott kaolinos talaj veszélyesen csúszott a bakancsok alatt, s kezünk alig talált fogódzót a mállékony sziklákon. Elvétettük az utat, így kicsit cifrábbra sikeredett a feljutás. Ahogy felértünk egy kisebb platóra, holdbéli táj fogadott bennünket, mintha nem is a Földön járnánk. Mindenfelé egymásra szórt kőhalmok, hatalmas sziklatömbök. A krátert átszelő hasadékrendszerből kitóduló kénes gázok sivító hangja töltötte meg a levegőt. Vulkáni bombák között botorkáltunk, kerülgetve a mérgező füstöt okádó repedéseket. Pár száz méteres bukdácsolás után megleltük a „normál utat", amely körbevisz a kráter peremén. Még egy kapaszkodó és fent álltunk a kráter legmagasabb pontján. Előttünk terült el a tálszerűen mélyülő kráter, oldalában-aljában füstölgő repedésekkel. A kráterfalat felépítő világosabb színű kőzetek az 1880-as kitörés előtti erdeti kúp maradványai. Ezekre rakódott rá a legutolsó kitörésből származó szürkés-feketés vulkáni törmelék. Vastagsága a legnagyobb tömegű felhalmozódások helyén sem több pár méternél. A téli, tavaszi esőzések mély csatornákat vágtak a laza kráterfalba. A lefelé szivárgó csapadékvíz folyamatosan feloldja a falra kirakódó sókat és a kráter fenekére szállítja őket. A lassan feltöltődő fenéken beszáradt sómező fehérlett. A reggeli nap verőfényében ragyogott a táj, a legkisebb kő is hosszan elnyúló fekete árnyékot rajzolt a szürkés talajra. A kigőzölgések közelében a talajt vastagon terméskén borította. A sárga minden árnyalatát megtalálhattuk, amit szemünk meg tudott különböztetni egymástól. Az alvó vulkánokra jellemző aktivitás egyik megnyilvánulása a 100-300 fokos kénes kigőzölgés, a szolfatára. Attól függően, hogy milyen hőmérsékletű a felszínre törő gőz és gáz, a szolfatárák jelentősen különböznek egymástól. Az alacsonyabb hőmérsékletűek közelében kiváló elemi kén tűszerű kristályaiból öt-tíz centiméter magas kürtők, apró kémények képződnek, melyeken át süvítve távozik a gáz. Ha a repedések mentén a köveket felforgatjuk, aljukat millió és millió kéntű borítja. A magasabb hőmérsékletű kigőzölgésekben kén olvadt állapotban is előfordul; a hőmérséklettől függően különböző módosulatokban. Néhol hígan folyós, aranysárga változatban, máshol a viszkózus, mélyvörös módosulatban. Tucatnyi fényképet készítettünk a különböző alakú szolfatárákról. Meglepetésünkre a kigőzölgések egyes esetekben a vulkáni bombák repedésein is áthatoltak és a tömbök tetején jelent meg a gőz és gáz, a sziklatömb közvetlen közelében azonban semmilyen aktivitást nem észleltünk. Szerencsénkre elég erős szél fújt és elsodorta a mérgező gőzöket. Szélcsendes időben itt csak gázálarcban lehetne tartózkodni. A talaj forró volt, a bakancs vastag talpán át is égetett. A kigőzölgések közelében mintagyűjtés közben egyik lábunkról a másikra kellett ugrálni, hogy elviseljük a meleget. Gondosan megvizsgáltunk minden egyes követ, mielőtt felemeltük volna, nehogy elégesse a kezünket.

Dél felé jól kivehető volt a sziget fő tömegét alkotó Vulcano del Piano és a hajdani kráterek szerkezete. A sűrű mediterrán növényzet mélyzöld színétől élesen elváltak a kráterroncs erodálódott vöröses-barnás kibukkanásai. A sziget déli partvonalát a Saraceno és az Aria vonulatai takarták el. Azután hosszan csak víz és víz. Messze a távolban, alig láthatóan egy másik szörnyeteg bújt meg a tenger fölött lebegő párafüggönyben, a Szicília fölé magasodó Etna. Talán csak sejteni lehetett alakját. Északi irányban, közvetlenül előttünk emelkedett Lipari, tőle balra Salina. Jobb felé az apróbb szigetek láncát a Stromboli füstölgő kúpja zárta le. Mintha a tengerre visszahulló, megdermedt vízcseppek lennének ezek a szigetek, a Tirrén-tenger gyöngyszemei. Nehéz tudomásul vennie a szépségüktől elbódult szemlélőnek, hogy a szigetek mélyén romboló erők pihennek! Milyen varázslatosan békés hátteret rajzolt ennek a pokoli világnak a tenger kéksége! Tűz és víz örök harmóniája és ellentéte. Lereszkedés közben egy horzsaköves-obszidiános lávaárat kereszteztünk. A fehér horzsakőbe fekete obszidiánrétegek ágyazódtak. Talán ez az egyetlen obszidiánár, amelyik az emberiség történelme során keletkezett, a vulkán 1771-es kitörése során.

Magas hőmérsékletű kénes kigőzölgések a Vulcano della Fossa kráterperemén.

Az alvó tűzhányó közelsége ellenére a sziget egyre népszerűbb, újabb és újabb területeket parcelláznak fel. Mintha az új telektulajdonosok fel sem fognák, milyen veszély leselkedik a hegy gyomrában. Közel száz éves ritmust fedezhetünk fel a vulkán aktivitásában. Legutolsó, 1888-90-es kitörése során rombadöntötte a szigeten található épületeket és mindenkit elűzött. A száz év már eltelt, vajon mi lesz a sorsa a sziget virágzásnak indult életének? Egyértelmű a szolfatára-tevékenység fokozódása. Vajon egy újabb kitörés előjátékaként fogható ez fel? Egy kitörést rengeteg apró változás előz meg. A kigőzölgések hőmérsékletének emelkedése, a kiáramló gáz és gőz összetételének változása mind-mind figyelmeztető jel. Vulcanót éber műszerek figyelik, remélhető, hogy egy újabb kitörést a kellő időben előre tudnak jelezni a vulkanológusok.

Hajónk éjszaka indult vissza Nápoly felé. Ahogy távolodtunk a szigetektől, a Stromboli csúcsa időről-időre vörösen felvillant, mintegy búcsút intve. Majd lassan, az egyre halványuló fény beleveszett a Tirrén-tenger sötétjébe.

Dr. Vig Károly

Bajor Gizi ezer arca

Bajor Gizi játszotta Juliát, Zíliát, a kaméliás hölgyet, Lady Milfordot. A Nemzeti Színház örökös tagja száz esztendeje: 1893. május 19-én született. Az évforduló napján nyílt meg a Bajor Gizi ezer arca című fotókiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban.

A magyar színpad ünnepelt művészének pályafutásáról vallanak a szerepfotók, a korabeli színházi újságok színes címlapképei.

A rockitól a gombaismeretig...

Nyári napközis táborok

Még tart az iskolaév, de a művelődési központok már meghirdették nyári napközis táboraikat. A kínálat bőséges, lehet válogatni kedv és pénztárca szerint.

Az MMIK-ban szervezett táborokat anyagilag is támogatja a megyei, illetve a szombathelyi önkormányzat. Különösen az alsó tagozatosoknak kedvez a program: két rock and roll-tábort indítanak, úszásoktatással egybekötve: a sakktáborban az oktatás mellett sok szabadidős program várja a gyerekeket, kirándulás, strandolás, szabadtéri játékok, múzeumlátogatás... A csiribiri-táborba az 1. és 2. osztályosokat várják, ez személyiség- és kreativitás-fejlesztő tábor. Játékosan ismerkedhetnek a kicsik a német és az angol nyelvvel. A nagycsoportos óvodásoknak és az 1—2. osztályos diákoknak írás-, olvasás-, készségfejlesztő tábort indítanak. Nyelvgyakorló tábor lesz angolból és németből is. Az alsó tagozatosokat várják a szövőtáborba, a bélyeggyűjtő-táborba, a kis piktor-táborba, meséket, verseket illusztrálnak és játszanak el, bábokat készítenek, vetélkedőket rendeznek az Egyszer volt... táborban, minden korosztálynak ajánlják a gombaismerő tábort.

A szombathelyi Gyermekek Háza két csoportot fogad. Mire jó a windows? — ezt a tábort háromszor ötnapos turnusokban szervezik meg az információtechnika iránt érdeklődő hatodik-nyolcadikosoknak. A délelőtti szakmai foglalkozásokon szövegszerkesztést tanulnak és grafikai alapokkal ismerkedhetnek a gyerekek IBM PC AT gépeken. Már harmadszor rendezik meg a népszerű törp-tábort az alsósoknak — étkezéssel, változatos programmal.

Jelentkezni lehet június 4-ig, illetve 5-ig az intézményekben.

— lyé —

Ismét kedvezményes könyvvásár

Már tíz forintért is!

Feleslegessé vált könyveiből ismét kedvezményes vásárt rendez a Szakszervezetek Vas Megyei Könyvtára. Az érdeklődők több ezer kötetből válogathatnak. A szépirodalom kedvelői klasszikus és mai regényeket, versesköteteket vásárolhatnak, de széles a szak- és ismeretterjesztő irodalom választéka is: a művészetektől kezdve, a műszaki irodalmon keresztül az útikönyvekig.

Évről évre legnagyobb keletje a gyermek- és ifjúsági irodalomnak van. Az idén számos mesekönyvből, ifjúsági regényből és fiataloknak szóló ismeretterjesztő könyvből válogathatnak a szülők és a tanulók.

Már tíz forintért is lehet vásárolni, a legdrágább kötet száz forint körül lesz. A vásárt a Szakszervezeti Székházban (Szombathely, Széchenyi utca 4—6.) tartják május 22-én, szombaton reggel 9-től délután 3-ig, valamint 24-én és 25-én 9-től délután 5-ig.

„Színház íze van"

Volt idő, amikor sokat beszéltek róla, de nem volt. Színháza ugyan most sincs Szombathelynek, de az évek óta működő Ifjúsági Színház — mint a Vasvármegye és a Helyőrségi Klub színháza, amelynek előadásait szponzorok támogatják — szerdán este megtartotta első bemutatóját a klub színháztermében. Az előadást nem hirdették plakátok, jegyeket sem lehetett venni — ötszáz meghívót küldtek szét a szervezők. Kár. Persze, ez az este egy kicsit a „hivatalosságnak" is szólt (akik eljöttek): „Itt vagyunk, létezünk."

A színlap vígjátékot hirdet, pedig Carlo Niccodeni Hajnalban, délben, este című darabja inkább csak érzelmes — hol laposabb, hol fölfűtöttebb — dialógus-gyűjtemény, szerelemről, féltékenységről, egymásra találásról.

A két szereplőnek — egyúttal főszereplőnek — *Kalocsai Andreának* és *Bartók Lászlónak* már csak azért sem okozhat nagy gondot Anna és Mario megformálása, mert „az életben" is férj és feleség.

Kalocsai Andrea csillogó szemmel játszik, kellemes hangjára, szép beszédére kell odafigyelni. Bartók László mintha karikírozná a hősszerelmest („spanyolos" öltözéke, a párbajra készülődés is ezt az érzést erősíti). Valamivel több árnyalat nem ártana, bár a szerző szép mondatait megtanulni is elég lehet.

A hófehér díszlet (kerítés, kerti bútorok) — Balikó József munkája — erősítik az ártatlan, romantikus hangulatot.

Persze, a kerítés a dramaturgia része. Elgondolni is szörnyű, mi történik, ha nem dől el — nagy robajjal — az a botféle szerszám, és nem adja fel a kerítés tövében lapuló Annát. Utána kezdődhet el a beszéd...

Hiszen minden, ami *történik,* kívül van a színpadon. Még a mellékszereplőknek is csak a hangját halljuk — az előadás a két főszereplőre épül. Ezért nekik nagyon erős egyéniségeknek kell lenniük, hogy végig megtartsák — a szerző jóvoltából nem túl biztos lábakon álló — darabot.

Anna mondja a Mario számára kedvesnek vélt női névről, hogy „színház íze van".

Mint az Ifjúsági Színház bemutatójának, *Kiss József* rendezésében. Színház íze van (a helyőrségi klubnak egyébként meglepően „színházi" a hangulata), de hiányzik még a sava-borsa.

via

Fotó: Kaczmarski Zoltán

Varázsigék, mesék, csillagok

Hétfőtől: Gyermekkönyvhét

„Fákon, fákon fakanál,
félénk foka falon jár"

— csak ennyit kell mondani a falon átsétáláshoz. De ha mégsem sikerül a varázslat, akkor a varázsige lejegyzőjét, Békés Pált kell megkeresni. Körmenden, Celldömölkön vagy Jánosházán érhető majd utol az idei Gyermekkönyvhét vasi rendezvényeinek egyik vendégeként. Az író mellett dr. Juhász Erika geológus, Kóka Rozália mesemondó (előadóművész), dr. Pénzes Bethen állatokkal foglalkozó szakíró és Zombori Ottó csillagász találkozik a legkisebb vasi olvasókkal.

A november 29-étől december 9-éig tartó rendezvénysorba bekapcsolódik falu és város egyaránt: Bajánsenyétől és Bögöttől kezdve Vasszécsenyig és Vasvárig bezárólag. Az író-olvasó találkozók mellett december 3-án értékelik a megyei könyvtárban a szombathelyi rejtvényfüzetre érkezett megoldásokat, másnap, 4-én pedig — szintén a rendezvénysor főszervezőjénél, a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárban — horvát és szlovén megyei nemzetiségi szavalóversenyt tartanak.

Vasi sikerek Szegeden

A szombathelyi rokisok ismét sikeresen szerepeltek országos versenyen. Egy eredetileg nem tervezett pontszerző versenyt rendeztek Szegeden. A szombathelyiek is jelen voltak, hisz a legtöbb pontot gyűjtők mehetnek el minden alkalommal az Európa- és a Világbajnokságra. A többlet utat a szombathelyi önkormányzat és a megyei sportigazgatóság támogatta. Megérte. Íme a szombathelyi MMIK rokisainak eredményei:

Junior II. kategóriában: 1. Sütő Zoltán—Szovák Andrea, 2. Füzessy Balázs—Horváth Veronika, 3. Vajda Tamás—Nádas Ágota, 5. Kolman Krisztián—Tóth Szegedi Barbara.

C. kategóriában: 1. Jósa Miklós—Patona Borbála, 3. Koszogovits Norbert—Koszogovits Andrea.

Feltáratlan irodalmi értékek

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézete Feltáratlan értékek a magyar irodalomban címmel kétnapos irodalomtörténeti konferenciát rendez.

A hétvégi tanácskozás egy konferencia-sorozat második rendezvénye, amelynek célja, hogy kapcsolatot teremtsének a magyarországi és a határainkon kívüli irodalomtörténeti műhelyek között — mondta a konferencia egyik házigazdája, Szabó B. István irodalomtörténész. A téma a magyar irodalom feltáratlan értékeinek vizsgálata.

Szó lesz a régi magyar irodalom és napjaink irodalma rejtett kincseiről is. Előadások hívják fel a figyelmet a lappangó irodalmi hagyatékokra, mint például a KGB irattárában fellelhető írói hagyatékokra, és a mellőzött életművekre. A kétnapos konferencián több mint 50 előadás hangzik el.

Csonka Ernő kiállítása elé

Csillagösvényen ballag az idő

Számolok, de elvétem a házszámot. Egy, kettő, három emelet, még pár lépés, s már nyílik is az ajtó. Csonka Ernő festőművész szombathelyi lakásán akvarellek, olajképek kínálják magukat „lapozásra". A házban szokatlanul nagy a csend. Mi meg lapozunk a kiállításra szánt alkotások, az újrateremtés csodái között.

Az idő elnyújtózik a délutáni csendben. Úgy, ahogy a fák árnyéka nyári alkonyatban. Bár vihar-roppanással néha kettétörnek a jegenyék, miként álmaink is, s olyankor megáll az ecset.

Sokáig hallgattam — emlékezik Csonka Ernő. — Több mint egy évi hallgatásomat a nyári, berettyóujfalui meghívás törte meg. A település önkormányzata és a Művészetbarátok Egyesülete által szervezett alkotótáborba hívtak. Nagy nehezen rászántam magam az útra. Nem bántam meg. Csodálatos vendéglátásban volt részem, még csodálatosabb emberekkel találkoztam. Köztük Jáki Ferenc és Kardos M. Zsöte költővel, Osváth Miklós festővel. Feri fafaragásai nagy hatással voltak rám. No és a táj. Talán a képeimen is tükröződik ez a derű, nem csak az ihletett tájon. Mondhatni Hencidától — ez a Berettyóujfaluhoz közeli település neve — „Boncidáig" bebarangoltuk a környéket. Jól jött ez a tábor. Mert néha megáll az ember kezében az ecset. És ilyenkor Jeremiás sirámait súgja egy belső hang. Miként Jáki Ferenc barátom énekelt a próféta panaszkönyvből a berettyóujfalui református szószékről — meséli élményeit a festő.

S tovább gombolyítjuk az emlékezés fonalát. Ha megáll az ecset a kézben, a természetbe kapaszkodik a festő. A tájtól remél vigaszt a lélek, újult erővel kapaszkodva a természet csendjébe. A tó tükrébe, a hegyek kékjébe, a szikrázó Gyöngyös vizébe. Mert ragaszkodik az „ecset" a kézhez, vászonra feszül az ég kékje. Lapozunk a képek és az élmények között. Szikráznak a csendek. A festő „épp most" gázolt át a fagyos télben. Magával vitte a vászonra feszült tájat. Miként Csók István, Fényes Adolf gázoltak át időn és téren, s hágott fel Szőnyi kedvenc zebegényi dombjára.

„Nekem a sötét, a nonfiguratív festészet nem ad nyugalmat. A természet, a harmónia megkomponálása, az igen. S úgy érzem, csak annak van joga a nonfiguratívhoz fogni, aki műveli a természetelvű piktúrát is."

Csonka Ernő festői hitvallására gondolok, miközben kilépek a novemberi téli utcára. Magamnak is megfogalmazok valami hasonlót. Csak a harmónia örök, az enyészet a históriás lapokra szorul. Bár csillagösvényen ballag az idő, jól tudom, álmainkban ott kísért Bosznia.

❁

Csonka Ernő festőművész kiállítása vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor nyílik Szombathelyen, dr. Dragomán Pál fogklinikájának galériájában, a Trébelyben.

- bodorkós

-Fotó: H.Cs.

Filmelőzetes:

Made in America

Sarah Matthews (*Whoopi Goldberg*), a független, fekete bőrű asszony álmában sem gondolná, hogy dédelgetett, sugárzóan okos és mellesleg lélegzetelállítóan gyönyörű lányának apja egy fehér férfi. Pedig igen. Erre maga a lány derít fényt egy iskolai biológiagyakorlat alkalmával: rájön, hogy A-s vércsoportú anyjának és A-s vércsoportú elhunyt apjának semmiképp sem lehet AB-s gyermeke. Nemsokára kiderül a sokkoló igazság is: amikor meghalt Sarah férje, az asszony spermabankhoz fordult azért, hogy kiválassza a legmegfelelőbb tulajdonságokkal rendelkező donort. Csak a bőrszínt felejtette el ellenőrizni. A felfedezésből iszonyatos kalamajka keveredik. A lány megkeresi apját... A színes amerikai filmet feliratosan mutatja be a Savaria mozi november 26-tól december 3-ig.

Kickboxer 2.

Az út visszafelé

A Sloan testvérek kiváló kickbox-harcosok: Edzőjük halálos harcra kényszerül a távolkeleti gyilkossal... Zsarolás, bosszúállás, gyújtogatás, lövöldözés, brutalitás, a becsületért folyó küzdelem — minden együtt van ebben az akciófilmben, amely amerikai, színes, és feliratosan vetíti a Savaria mozi december 1-jén és 2-án este 8-kor.

Ajánló a rádió és a tv mai műsorából

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10 Törvénykönyv 8.40 Napközben 11.05 Cigányfélóra 11.35 Titkos fegyverek 12.00 Déli krónika 12.40 Falurádió 13.15 Törvényhozó 13.30 Az Úr közel 14.05 Klasszikusok mindenkinek 15.05 Kerengő 15.35 Hitélet és történelem 16.00 Délutáni krónika 16.20 Népzenei-portré 17.05 Magyarországról jövök... 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.40 Összeállította: Janikovszky Éva 20.05 Magyar daloskert 20.30 Határok nélkül 21.05 Parlamenti ütköző 22.00 Késő esti krónika 22.30 Riportműsor

URH: 6.55-9.00 Körzeti információs magazinok 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Nemzetiségi műsorok 23.00 A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI RÁDIÓ

9.10 Zene-szó 11.03 Családi persely 11.18 Szép volt, de szép... 13.10 Mit üzen a Rádió? 13.35 Dalaim 145.00 Péntektől péntekig 17.05 Ziccer 18.00 Kölyökrádió 18.30 Visszajátszás 19.05 Sztárkereső 19.35 A családban marad 20.00 Bravó! 20.30 Fűtől fáig 21.10 Az órangyal 21.39 A Special EFX együttes felvételeiből 22.00 Oscar díjas filmdalok 1956-65.

BARTÓK RÁDIÓ

9.05 Pódium 10.05 Elfeledett irodalom? 10.20 Derűre is derű 10.45 Zenekari muzsika 11.40 Magyar régiségek. 12.05 Hangverseny délidőben 13.05 Magyar operákból 14.05 Science int the News 14.20 Halálfiai 15.13 Vonószenekarok felvételeiből 16.05 Kamarazene 17.00 Musica sacra 18.05 Márta 19.13 Philip Jones rézfúvós együttesének felvételeiből 19.35 Kapcsoljuk a BBK-t kb. 21.25 Csembalómuzsika 21.40 Angol madrigálok 22.05 A kamarazene kedvelőinek 23.00 Korkóstoló

GYŐRI RÁDIÓ

7.00 Budapesti krónika. 7.30 Nyugat-magyarországi krónika. 8.00 Önkormányzati híradó, reggeli telefon, postazsák, nyugdíjas percek, jogszabály-magyarázat, zenekalendárium, slágernaptár.

TV 1

7.00 Nap-kelte. 9.00 Napközi. 10.30 Dallas. 11.30 Játék. 12.00 Hírek. 12.07 SOrSok 12.47 Viaje al espanol. 13.02 Képjúság. 15.20 Új Reflektor Magazin. 16.00 Híradó. 16.10 A magyar puszta. 17.00-18.55 Péntek délután. Benne: 17.00 Évgyűrűk. 17.30 Téka. 17.40 Ablak melléklet. 18.0 Ablak. 18.59 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Telesport. 20.20 Dallas. A győztes 21.15 Panoráma. 22.20 Beethoven ciklus. 23.05 Godard-sorozat: Passiójáték. Francia-svájci film. 0.30 Híradó. 0.35 BBC-híradó.

TV 2

14.25 Alpok—Duna—Adria. 14.55 Iskolák — túl az Óperencián. 15.45 Gyerekeknek. 16.15 A Nyugat diadala. 17.05 Világvédett lehetne. 17.15 Segítőtárs. 17.45 Tipplista. 18.00 Körzeti híradók. 18.13 Van öt perce? 18.30 Ideális család. 19.35 Kerekek és lépések. Dél-alföldi szőlővidék. 20.25 A rózsa lelke. 20.35 IS Pillanat. 20.55 Gratulálunk...! 22.00 Híradó. 22.25 24 óra. 22.50 Magyarország—Lengyelország. Női kézilabda VB.

DUNA TV

16.05 Hullámzó vőlegény. 17.45 Hajdú táncegyüttes. 18.15 Postabontás. 18.30 Mesesarok. 18.45 Dunahíradó. 19.00 Közép-európai magazin. 20.00 Premier Plan. 20.20 Szindbád. 21.50 Évforduló. 21.55 Meghökkentő mesék.

ORF 1

9.05 Cosby show. 9.30 Hitec. 10.00 X-Large riport. 10.30 Te vagy a muzsika. 12.00 Az állatok paradicsoma. 12.15 Belföldi jelentés. 13.00 Tv-híradó. 13.10 Mi — állampolgári szolgálat 13.35 Csodálatos évek. 14.00 Trapper John főorvos. 14.45 A holnap mesterei. 15.15 Tim és Struppi. 15.50 Curiosity show. 16.15 A forró nyom. 16.35 A Flintstone család. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Tv-híradó. 18.05 Mi-aktívak. 18.30 Áldott team. 19.30 Tv-híradó. 20.15 Derrick. 21.25 Queen. 22.55 Esti sport.

ORF 2

8.30 Időjárás-panoráma. 14.20 Sport. 15.00 Hársfa utca. 15.40 Euroturizmus. 15.55 Egy gyermek sorsa. 17.30 Veszélyes élet. 18.00 Cosby show. 18.30 Szerencsekerék. 19.00 Tartományok ma. 19.30 Tv-híradó. 20.15 Csillagok háborúja. Tíz évvel később. 21.15 Schilling. 22.00 Tv-híradó. 22.35 Teljesen bolond tv.

MOZI

Savaria: Made in America, 10, 4, 6. Sliver, 8. **Mini:** Igaz történet férfiakról és nőkről, fél 6, fél 8.

SZOMBATHELYI VÁROSI TV

10.05 A nagyvilág érdekességei. 10.30 Mai magyar képzőművészet. 10.40 Kapásjelző. 10.50 ATV Euroshop. 10.55 07 Magazin. 11.00 Új Pop-Rock lexikon. 11.20 ATV film. 12.45 Vágás nélkül. 13.10 ATV Euroshop. 13.15 Rocktükör. 15.05 Indiai képeslapok. 15.10 Power kapitány. 15.35 A Nobel-díj évszázada. 16.30 A víz az élet forrása. 17.00 Évadnyitó a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban. 18.25 Színház. 19.00 Mese az irigy borzról. 19.15 Nap-Szám. Közgyűlésről sajtótájékoztató — Szocdemek és a Király — Véradó ünnep — Repülők érkeztek Szombathelyre. 20.00 Jó estét! Magazin. Vasvármegye Ifjúsági Színház — Gráf L. Balázs könyvpremier — Moziajánló. 20.00 Rinaldo Rinaldini. 20.35 Manuel (kanadai dráma).

Gyógyítónak születni kell!

Beszélgetés Béky László bioenergetikus-természetgyógyásszal

Természetgyógyásznak lenni szinte divat manapság — mondják az emberek általában. Kivéve, akiket erre jelölt a sors: akik erre születtek.

— Gyerekkorom óta gyógyító akartam lenni — mondja *Béky László*, az országosan ismert (és elismert) mester. Szokványosan hangzik, tudom, de nálam ez valóban így van! S ez nem véletlen. Ugyanis előző életeim során kettőben már gyógyító voltam. Egyszer Kis-Ázsiában, egyszer pedig Angliában. Az utóbbinak kollégáimmal közösen jártunk utána. Én megadtam a helyet, az akkori nevet, az időpontot, az eseményt, ők meg visszakeresték az adatokat korabeli dokumentumok alapján. Megtalálták leírva, hogy valóban kivégeztek (egy) John Smith nevű gyógyítót Angliában, a megadott időben és helyen.

— *Akkor ugorjunk egy nagyot — a jelenbe! Hogyan lett természetgyógyász?*

— Fiatalon évekig dolgoztam kórházban. Voltam műtős, gipszelő, vérátömlesztő asszisztens... Egyszer, amikor leültem egy beteg ágya mellé és rátettem a kezemet a gipszelt, fájó részre, behunytam a szememet, és elképzeltem a gyógyulást. A fájdalom azonnal megszűnt. Alig akart elengedni a „páciensem". Aztán hívtak — egyre többen. Azt mondták, olyan jó, amikor a kezem rajta van a fájó lábukon, kezükön. Mikor levették a gipszet, akkor meg ösztönösen elkezdtem a masszázstechnikákat. De olyanokat, amelyek merőben mások voltak, mint az akkori masszőr-fizikoterápiás dolgok. Miért? Mert mindig máshonnan közelítettem meg a dolgot — valamilyen belső látással, úgy hiszem. Akkor még nem volt akupunktúra, akupresszúra, bioenergetikai masszázs. Csináltam ösztönösen. No ebből a 18-19 éves kori saját masszázstechnikából fejlesztettem ki mára, 54 éves koromra a teljesen egyéni technikámat. Nem az benne az egyéni, hogy „csak én tudom" — hiszen tanítom tanfolyamokon —, hanem maga a módszer.

— *Tehát gyógymódokon ténykedett, miközben agrármérnökként kereste kenyerét.*

— Ellenkezőleg. Állami gazdaságban, termelőszövetkezetben, majd agráripari rt-ben dolgoztam vezetőként, gyógyítás nélkül, iszonyatos lelki konfliktusok közepette. Nem tudtam feldolgozni az olyan tényeket, hogy például egy alkoholista orvos segíthet a betegen (már ahogy éppen tud), én meg nem tehetek semmit. Ez az óriási belső feszültség aztán oda vezetett,

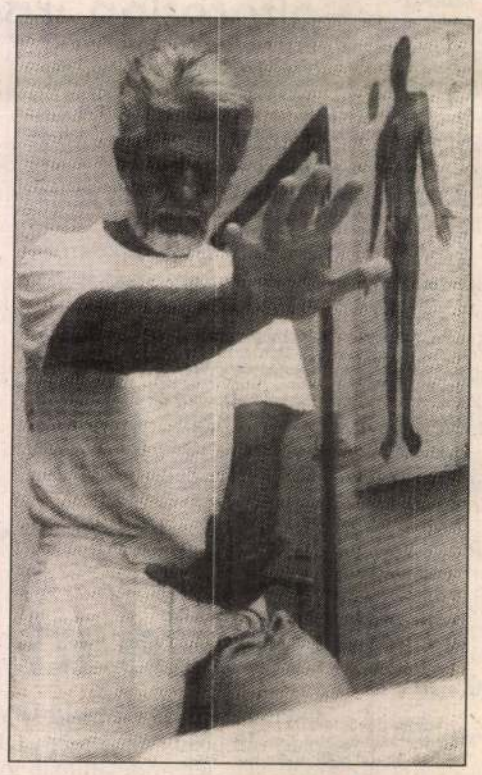

hogy engem is ellepett a betegségek halmaza — de csőstül! Kezdtem az emésztéssel, aztán jött az idegrendszeri megbetegedés, a májgyulladás, az allergia, az asztma és a többi a soksok pszichoszomatikus tünettel együtt. Így ment ez évtizedeken át. 46 éves koromban aztán betelt a pohár: azt mondtam, ez így tovább nem megy! Tenni kell valamit önmagammal — önmagamért. Akkor fordítottam az életemen. Vegetárius lettem, és végiggondoltam, mikor voltam sikeres, és mikor sikertelen. Kiderült, hogy akkor volt sínen az életem, amikor a természet törvényei szerint éltem. Amikor pedig ilyen vagy olyan indokkal megváltoztattam azt, a sors benyújtotta a számlát — az egészségemnek. Mindezt el is mondtam egy barátomnak, aki már akkor természetgyógyászattal foglalkozott. Az alvászavaraimra azonnal azt mondta: lehet, hogy az ágyam rossz helyen van. Be is mérte ingával, hogy állítása igaz. Hirtelen eszembe jutott a nagynéném, akit annak idején úgy, de úgy kinevettünk mikor mondta, vízér húzódik az ágya alatt... Most meg itt a barátom mozgatja az ingát jobbrabalra! Az említett következtetések után sem vettem még komolyan a dolgot. Mondtam: ilyent én is tudok csinálni!

— Csinálj! — hangzott a válasz. — Fogsz egy darab cérnát, meg egy hatos anyacsavart, máris kész lesz a saját ingád! Tréfás kedvem lévén — megcsináltam. Csak ezután jött a döbbenet. Az inga valóban működött! Felkerestem ezek után Lajos atyát (Szabó Lajos), hogy további életmódtanácsokat kérjek tőle. Megkérdeztem az ingázást is. Az atya néhány dolgot megnézett rajtam, majd közölte: alkalmas vagyok arra is, s odaadta Mermet abbé könyvét. Ez volt az első, ingázással kapcsolatos írás, amit olvastam.

Közben kapcsolatba kerültem a Magyar Természetgyógyászok Egyesületével, amelyet dr. Oláh Andor főorvos úr vezet, és elvégeztem egy radiesztéziás tanfolyamot is. Az olyan jól sikerült, hogy a következőt már nekem kellett tartani. Közben kijártam lakásfelmérésekre. Ám ott meg mindig az derült ki, hogy a felmérés önmagában nem elég! Erre elkezdtem bioenergetikai „mérleget" készíteni, gyógynövények összeingázásából életmód-tanácsokat adni... Végül Oláh főorvos úr, ezeket látva, felkért, kezdjek el rendelni az egyesületben. Az első perctől kezdve sikerrel jártam: zsúfolásig megtelt nap mint nap a rendelő. Aztán jöttek a tanfolyamvezetések. Először radiesztéziát tanítottam. Tanítványaim azonnal ki is nevezték önmagukat radiesztétának! Akkor áttértem a bioenergetikára. Írta is nemsokára az újság, hogy ma már egyre több bioenergetikus működik! Erre kifejlesztettem egy komplex, háromlépcsős bioenergetikai-önismereti és önfejlesztő tréninget.

— *Az orvosokkal még nem kerültek nyílt összeütközésbe?*

— Nem. Sőt, hallgatóink között is nagyon sok az orvostanhallgató, illetve az orvos! Ők ugyanis a természetgyógyászatot beleépítik saját gyógyító programjukba. És ez így helyes! Hiszen mindkettőre egyformán szükség van. Csak tudni kell differenciálni: egy balesetnél például természetes, hogy azonnal orvos kell, de náthánál vagy tartós stresszhatásnál „elég" a gyógytea vagy éppen a bioenergetikai szféra.

— *Beszélgetésünk elején említette, hogy változtatni akart az életén. Sikerült?*

— Teljes mértékben! Testsúlyom normalizálódott, fizikai erőnlétem ismét a régi, közérzetem kitűnő... Persze nap mint nap keményen dolgozom mindezért. Másfél óra jóga (naponta), súlyzózás, torna (hetente kétszer, háromszor), nyáron kajak, kenu, szörf — következetes rendszerességgel, pontossággal. Aztán szigorúan vegetárius módon élek. Csak olyan gyógynövényteákat iszom, amelyek számomra megfelelőek. Rendkívül alaposan megrágom az ételt. Nagyon sok gyümölcsöt és gabonát fogyasztok, és így tovább. A természet rendje szerint élek.

— *Beszéltünk bioenergiáról, életmódról. Ám a tanfolyam végén láttam valami mást is...*

— Igen. A Krisztusi vagy kozmikus (nem is tudom, hogy nevezzem) energiát. Én már réges-rég ezzel dolgozom. De ezt nem lehet tanítani! (Bioenergia, érintés nélküli masszázs, belső erő fejlesztése, meditációs gyakorlat szerepel egyebek között a tematikámban.) Ez nem olyan, hogy no, akkor eljárok még egy tanfolyamra, és akkor én is tudom. Ezt az ember kapja! Ha megérdemli... Mert szent meggyőződésem, ha érdemtelenné válnék rá, ugyanúgy visszavenné tőlem az a magasabb intelligencia, amely számomra megadta!

Ha méltó leszek, így talán még nagyon sokáig tudok embereken segíteni, azaz gyógyítani.

Nagy Ildikó

Hová lett Fodor Ági?

Egy havazós vasárnap délután a minap, már besötétedett, épp nyuszikat rajzoltunk a szemben ülő kislánnyal a párás ablakra, mikor vonatunk bepöfögött a csákánydoroszlói vasútállomásra. Egy anyuka-kinézetű hölgy szaladt át lélekszakadva a diákokkal zsúfolt kupén, s valószínűleg végig a vonaton, mert még sokáig hallottuk a kiáltozását: Fodor Ágit keressük! Nincs itt? Fodor Ágit keressük, nincs itt?

Talán egy gyermekét kereső anya volt valóban? Aki mondjuk nem igazán hitte el, hogy Ági visszamegy az iskolába, otthonról ugyan elindult azzal, hogy az állomásra megy, de ott aztán találkozott a fiújával, akivel közös megegyezéses alapon egy ellenkező irányba tartó vonatra szálltak, hogy a szülői béklyótól megszabadulva egy másik életet kezdjenek.

Vagy talán egy váratlan esemény küldte lánya után az édesanyát: mikor még integettek neki az állomáson, úgy tűnt, minden rendben van, ám a vonat begyorsult, s valamelyik családtagnak eszébe jutott, hogy Ági ittfelejtette a pénztárcáját, vagy az elemózsiás csomagját, vagy a füzeteit, vagy a múlt heti lógást fedező orvosi igazolást, szóval valami olyasmit, ami nélkül Ági nem lehet meg egész héten — nosza, start autóval a vonat után, hátha valamelyik állomáson elérik Ágit, hogy átadják neki a péntekig nélkülözhetetlen holmit.

De az is lehet, hogy Ági nem diáklány, hanem mondjuk egy látogatóba érkező vendég, rokon, akit le kellett volna szedni a célállomáson, és kocsin hazavinni, ahogy illik; teljesen biztos, hogy rajta van ezen a vonaton, csak valamiért nem szállt le a megfelelő állomáson — mert elaludt, mert nem ismerős errefelé, és elszámolta a megállókat, mert a sűrű hóesésben nem vette észre, hogy már megérkezett, mert úgy belemerült egy vadidegennel folytatott beszélgetésbe, hogy most azt sem tudja, hol van, vagy épp az ellenkezője: egy régi ismerőssel találkozott, és esze ágában sincs mostanában megválni tőle, mert mondjuk ő volt a legnagyobb szerelme, és különben is a vonaton jó meleg van; ki ne bírná a farkasordító télben a kettős fűtést...

Esetleg még az is megtörténhetett, hogy a vonaton végigrobogó hölgy egy ápolónő volt, aki az utcákon bolyongva hírt kapott arról, hogy az intézetükből megszökött Ágit látták az állomás felé igyekezni, valószínűleg felszállt a legelső, bármerre induló vonatra. Legalábbis a személyleírás illett rá, meg kell próbálni, utol kell érni, az ápolónőt köti a felelősség, nem lehet elveszíteni csakúgy egy embert. Persze, valószínűleg szó sincs arról, hogy Ági őrült, hogy a zárt osztályról szökött volna; lehet, hogy csak egy hirtelen feleslegesnek vélt orvosi beavatkozás elől lépett meg a kórházból (nem kell, hogy a műtét abortusz legyen). Lehet, hogy mondjuk arról van szó, hogy önhatalmúlag szabadságot engedélyezett magának a gyermekei után már régóta vágyódó anyuka, s nem várva zárójelentést, megunva a sok nővéri utasítást, diétát, ágyban maradást, a rövid látogatásokat, egyszerűen hazautazott, és persze nem gondolt arra, hogy keresni fogják...

Persze, ezek itt mind csak feltevések — mint kisfilmek peregtek végig a vonatablak mögötti hallgatag sötétben, a rohanó árnynak maradt téli táj díszletei között. Az igazi történet bizonyára érdekesebb.

M.T.

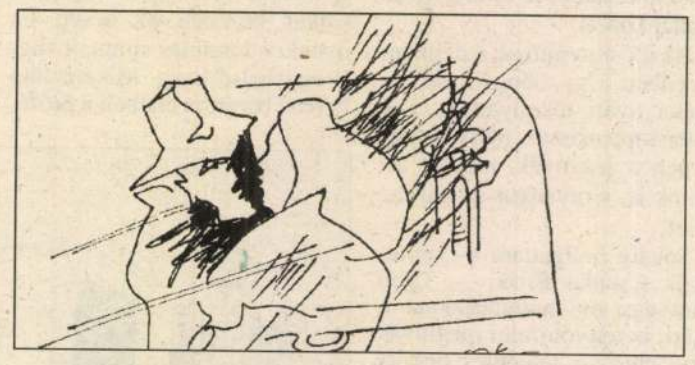

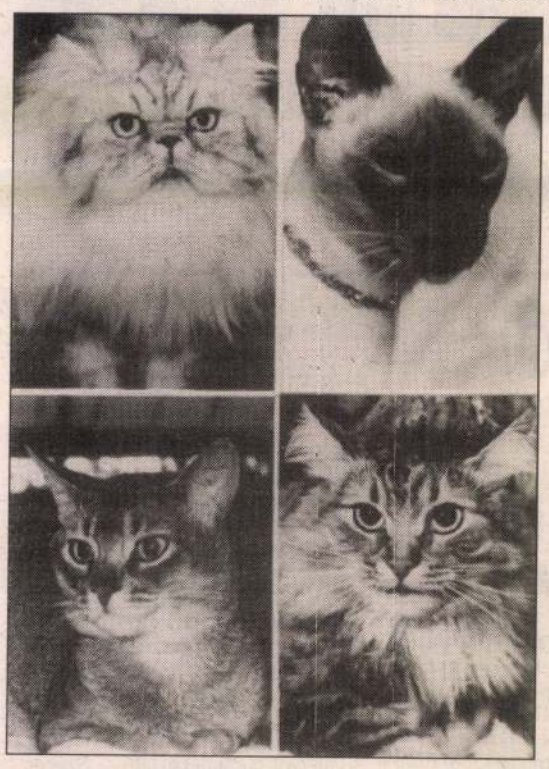

A Londonban, 1871-ben rendezett első macskakiállítás óta eltelt 122 év során több mint hetven szép macskafajtát tenyésztettek ki a bársonytalpú négylábú rajongó hívei. Sok fajta visel földrajzi nevet. Ezekből adunk most kis ízelítőt.

A macskavilág arisztokratái

A két legrégebben nyilvántartott arisztokrata, a perzsa (régi nevén angóra) és a sziámi macska.

A perzsa Perzsiából (ma Irán), a sziámi Sziámból (ma Thaiföld) került Európa nyugati részére. A hosszú szőrű perzsa már a XVI. századtól kezdve díszítette a fényes nagyúri paloták termeit, míg a sziámi macskát az európaiak csak a XIX. században fedezték fel, noha e különleges fajta a Távol-Keleten az 1300-as évektől kezdve nagy becsben állt a buddhista kolostorokban.

Egymás tökéletes ellentétei: a perzsa macska dús, hosszú bundájú, kerek fejű, apró fülű, rövid törzsű és lábú állat (bal felső kép), míg a sziámi macskán minden megnyúlt, a fej, a törzs és a lábak, a farok pedig ostorszerűen elhegyesedik (jobb felső kép). A sziámi macska ragyogó kék, mandulavágású szemmel büszkélkedhet, a perzsa macska viszont akkor felel meg a fajtaelőírásnak, ha a szeme mély sárga vagy barna.

Nemcsak küllemük tér el jelentősen egymástól, hanem jellemük is. A perzsa macskák vidám és gazdát mulattató gyermekkor után méltóságteljes, kimért állatokká növik ki magukat. S mert szeretnek hosszasan merengeni a világ dolgain, tökéletes szobadíszek. E látszólagos lustaság azonban félrevezető, mert a perzsa macska igen gyors mozgású és éber, már persze akkor, ha éppen cserkészésre vagy üldözésre szottyan a kedve.

A sziámiak viszont örökmozgó, játékos és fecsegő macskák, különleges, macskára nemigen emlékeztető hangjukon szívesen folytatnak párbeszédet gazdájukkal, akit kutyához illő hűséggel követnek mindenüvé. Könnyen viselik a pórázt, és szívesen megtanulnak apportírozni is. Aki megismeri e fajtát, nehezen tudja elképzelni az életet nélküle.

A sziámi macskákra a bunda különleges mintázottsága a legjellemzőbb. A törzs világos, az arc, a fülek, a lábak és a farok pedig sötétek. A sziámi macskákat ma már sokféle színben tenyésztik, van közöttük fókabarna, kék, lila, cirmos mintájú, vörös teknőctarka és sok más árnyalatú egyed is.

Az abesszín macskák Etiópiából (régi nevén Abesszínia) származnak, s ez a fajta külleme őrizte meg legjobban az ősi mivoltát. Az afrikai szavannás térségeken kitűnő rejtőzködést nyújtott e fajta számára a rőt vöröses, rövid szőrű bunda, amely leginkább az őz bundájára emlékeztet. Kecses, táncos lábú macska, elegáns, méltóságteljes, mégis éber természetű. Hívei, akik számosan vannak a világban, egyenesen az óegyiptomi szent macskától vélik származását (bal alsó kép).

A félhosszú szőrű Maine Coon (jobb alsó kép) Észak-Amerika büszkesége. Nevét a keleti parton fekvő Maine államról és arról a tévhitről kapta, hogy származásában szerepe lett volna a mosómedvének (angol nevén racoon). Merthogy dús szőrzetű farka a mosómedvére emlékeztető. Eredeti színváltozata a cirmos volt, de e fajta is sok más színben pompázik manapság a kiállításokon. Kedves, szeretetreméltó természete és szépsége miatt nem véletlenül a világ egyik legkedveltebb macskafajtája.

A perzsa macskák bundája sok törődést igényel, ha azt akarjuk, hogy igazi pompájában bontakozzék ki. Ez napi egyszeri gondos fésüléssel elérhető. A Maine Coon félhosszú szőre ritkább fésüléssel is könnyen rendben tartható, az abesszín és sziámi macskák pedig heti egyszeri átkefélésnél többet nem igényelnek.

Az előkelő származású pedigrés macskák közül sok mártózik meg a kiállításokat övező dicsfényben, s a tulajdonosok erre joggal büszkék. Vannak közöttük bajnokok, nemzetközi nagybajnokok, de még Európa-bajnokok is. Otthon azonban ők is csak olyanok, mint minden más macska. Pákosztosak, játékosak, egykedvűek vagy éppen hízelgőek, kinek épp milyen a kedve vagy a jelleme.

A Hét Krajcár Kiadó könyvei

Nagy úr a divat, manapság látjuk csak igazán, milyen nagy hatalom, most tanulmányozhatjuk a DIVAT természetrajzát minden részletében, okait és következményeit, mivel nagyhatalom, ezért nehéz neki ellentmondani, miként a diktátoroknak. Mivel a DIVAT korunkban maga is cézárként viselkedik, csupán módszerei, eszközei látszanak egészen természetesen – alig észrevehetően – a környezetbe belesimulónak. De ha kell, ha szükségét látják a divatot mozgató érdekeltek, akkor erőt, erőszakot is alkalmaznak. Nem kell sietni a meglepődéssel és fanyalgással, mert ha ekként vesszük szemügyre ezt az óriásira nőtt korjelenséget, azonnal nyilvánvaló még a vaknak is, hogy a divat már régtől nem csak az öltözködés új s mindig újabb fazonjait jelenti. Manapság a DIVAT vezényli az élvezeti, fogyasztási, használati cikkek milyenségét, reklámozásukat, izlésünk és gondolkodásunk minden moccanását, a slágerdalokat, a rock-arénák zenekarainak hangszerelését és decibeljét, a néhány évente egymást váltó táncokat, a világot informáló médiákat, rádiók, televízióadók napi témáinak nagyobb részét és ideológiai, manipuláló eszméik alaptéziseit. A művészetek izmusait a divat hajtja egyre gyorsabb iramú tülekedésében, melyben mára talán a képzőművészet jutott el a leglátványosabb, tragikus fázisába, a reduktívizmusba. Vagyis a teljes önlefokozásig, szerepvesztésig, a művészet szférájából való önkirekesztésig.

Amilyen normaszegően feltűnő, gúnykacajt provokáló manapság a farmer világegyen-szerelés közegében megjelenni hagyományos férfiöltönyben, éppoly kockázatos, elavult, mosolyt keltő, szóval nem divatos a myagyar irodalom örökségét vállalva Móricz Zsigmond, Nagy Lajos, Kosztolányi, Illyés Gyula, Németh László, Veres Péter ars poeticáját folytatva megszólalni. Egyenesen botránkoztató ez a tárgytalanított, kisbetűsített, inkább elírásokkal és – idétlenkedve – ki sem javított írógéphibákkal megtűzdelt és jelentéktelenségekkel játszadozó, mindenáron az eredetiséget hajszoló közegben megszólalni. Mondjuk Móricz Zsigmondnak Bethlen István miniszterelnökhöz 1926 április 23-án írt leveléhez méltó tárgyban és erővel. Az általa megírt jelenségekkel, országos bajokkal ma is hadakozik a magyar társadalom, azoknál súlyosabbakkal is. Van hát miből válogatni; csak éppen Móricz Zsigmond méretű írók nincsenek ma. Akik az ő tudásával, tárgyismeretével és fejedelmi önérzetével, erkölcsiségével, az igazság erejével tudnának megszólalni, a ma megírandó levelekben.

Vannak persze számosan, akik napjainkban a felsorolt mesterek nevével körvonalazott realizmus körébe sorolhatóan írnak. Az Írószövetség Móricz Zsigmond Köre az Írószövetség 1985-ös közgyűlése után, az első irodalmi társaságok egyikeként alakult, Cseres Tibor, Göncz Árpád, majd ismét Cseres Tibor elnökletével (közelmúltbeli haláláig). Oly sok viszály után címmel 1989 októberére jelentettük meg közös kötetünket, hitet téve az 1956-os forradalom harcai és eszméi mellett. A következő években született meg a Móricz Zsigmond Alapítvány, aztán a Hét Krajcár Könyv- és Lapkiadó. Az év végére tervezzük SORS című folyóiratunk megindítását.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium s más támogatóink segítségével ez év januárjától a könyvhétig jelent meg a Hét Krajcár Kiadó első három kötete. Tamási Lajos: Hazatérés című, válogatott verseivel indultunk. Az 56-os forradalom költőjét, a Piros a vér a pesti utcán költőjét ezzel szerettük volna köszönteni január elsején, 70. születésnapján. Fájdalmunkra, egy hónappal előbb elment. A Móricz Kör és az Írószövetség által közben kijelölt januári napon mégis úgy ünnepeltük őt s ezzel a könyvével, mintha közöttünk ült volna húsz éve megőszült Barátunk, s valamit morrantott is volna ránk a bőven szaporázó, méltató szavakkal keltett zavarában. Pedig hát szavaink jogosak voltak: mert hiszen őt is rég elhantolták a magyar

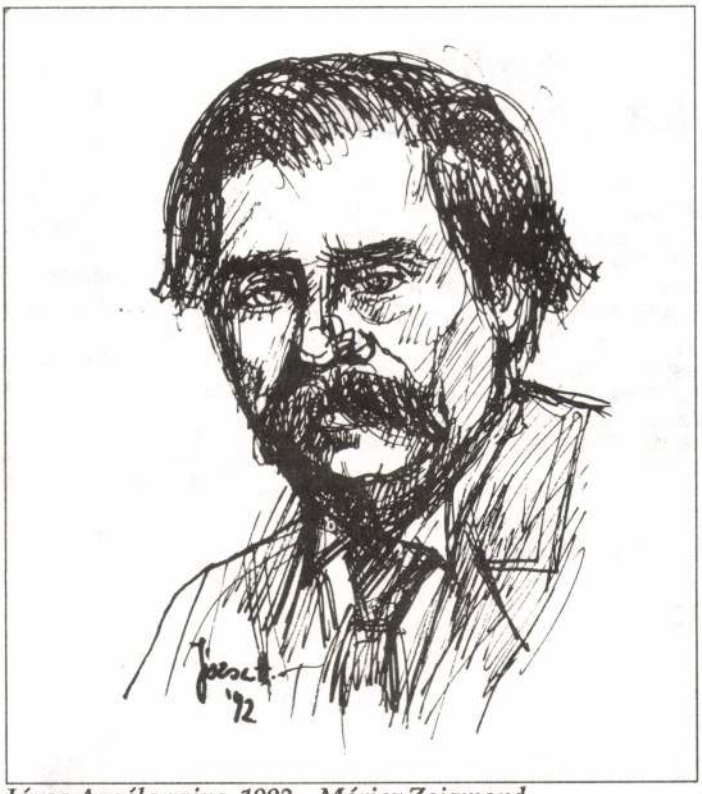

Józsa Angéla rajza, 1992 – Móricz Zsigmond

költészet kertjének soros őrzői. Talán ha arra az egy versére még emlékeznek a most divatos zsenik is; de ugye – mit lehet kezdeni az egyverses poétákkal? . . . Aki látni akarja a Divatok Korának pusztításait az irodalom mezején is, vegye kézbe a Hazatérést, hogy maga ítélhessen: lázadó, soha meg nem alkuvó, nagy költő volt Tamási Lajos, érdemes arra, hogy kortársunkként közöljük, olvassuk verseit halála után is.

Másodiknak következhetett az ars poeticánk és ambícióink mesterének tekintett Móricz Zsigmond: Hét Krajcár című novelláskötete. A Nyugat 1909-es példányának fakszimile kiadásában. Az akkor harmincéves író mögött már néhány kötet és még több újságcikk sorakozott, mégis a Hét krajcár volt Móricz irodalmi belépője. Olyan, hogy egyenesen a Nyugat vezetői közé emelkedett, attól kezdve minden sorával az irodalom elsői közé számítottak haláláig. Egy a Nyugatból addig hiányzó határozott,erős hang volt az övé, vele a nehéz magyar sors szereplői vonultak be az irodalomba novellák, karcolatok, riportok, levelek és regények lapjairól. Olyan erejű sereglés volt az, hogy az ország miniszterelnükének tizenhét évvel később írt nyílt levél egyenrangú önérzetét,fejedelmi rangját ők adták tudtára a megszólított Kegyelmes Úrnak.

Harmadikként a könyvhétre jelent meg körünkben a fiatalabbak közül az élre került Benke László: A kihalt játszótér című verseskötete. Kereste, keresi ő is mindig a helyét. Jól érezte, hogy a somogyi faluból hozott élettapasztalata, indulatai Móricz igazság-szerelmének világában találhatnak otthonra. A prózaíróként óriásira nőtt Móricz Zsigmond egy mondatba sűrített ars poeticáját – "Semmit sem érdemes leírni, csak ami igaz." – követi Benke költőként, de novellák és regények, riportok írójaként is. Lapunkban már több versét közöltük, aki legközelebbi és atyai költőmesterének Tamási Lajost tekinti.

A Hét Krajcár Kiadó a néhány száz között igen fontos ügy képviseletét vállalta. Az ország, a nép ügye ez, ahogyan annak jelen kell lennie a DIVATOK által dirigált korunkban is. A zavarában tévelygő, útkereső századvég kivételesen fontos szerepe ez. Kell, hogy legyen hozzá tehetség, erő és baráti pártfogás, összeszövetkező ügyszeretet.

1991 július 25.

Gergely Mihály

ALKOTÓTÁBOR BERETTYÓUJFALUBAN

Berettyóujfalu önkormányzata és a Művészetbarátok Egyesülete 1993 július 22-én, a Keleti-főcsatorna partján, az önkormányzat pihenőházában megnyitotta művészeti alkotótáborát. A meghívottak: B. Altai Ilona, Csonka Ernő, Ferencz Márta, Osváth Miklós, Tömösváry Aranka festőművész, Kardos M. Zsöte költő és Jáki Ferenc fafaragó művész vendégeket Szeifert Ferenc polgármester és Csapóné dr. Gombos Piroska alpolgármester fogadta.

A tábor gondnoka, Bányai József és Pintérné Évike a háziasszony szívélyesen és nagy hozzáértéssel gondoskodott a vendégek kényelméről és nagyon ízletes házi koszttal a konyháról. A művészek felüdülésként meglátogatták a város és a környék nevezetességeit, a múzeumot, Bessenyei György bakonszegi emlékházát, a nagykereki Bocskay-várat, az előző rendszer kormányának vadászkastélyát. Baráti szívvel fogadták őket a város művészei közül otthonukban Soltész Erzsébet, Kurucz Imre, Nagy Sándor és Tóth Sándor.

A tábor augusztus 4-ig tartott. Ebben a két hétben sok vízfestmény, vers és fafaragás került ki a művészek ecsetje, tolla, vésője alól. A gazdag anyagból augusztus 3-án Harasztosi Sándor hozzáértéssel kiállítást rendezett a város művelődési házában. A látógatókat és a művészeket itt is a város polgármestere és alpolgármestere fogadta. Geröly Tibor, az egyesület főtitkára, megnyitójában méltatta a város áldozatkész művészetszeretetét és a kiállító művészek buzgalmát. A táborzáró vacsorán a város vezetői ígéretet tettek, hogy az első ilyen tábor sikerén felbuzdulva hagyományt teremtenek, és a jövőben is megrendezik, ha lehet még kényelmesebb körülmények között.

A tábort és a kiállítást többek között meglátogatta a város "Pro Urbe"-érmes szülötte, egyesületünk alelnöke, Dancsházy Nagy Márton is, aki odaadóan fáradozott, hogy ez az alkotótábor megvalósuljon. A meghívott művészek nagyon jól érezték magukat és a városnak felajánlott műveikkel köszönték meg, hogy résztvevői lehettek e kéthetes találkozónak, amely valóban "alkotó" tábor volt.

J.F.

Egy lap Osváth Miklós vázlatfüzetéből

MŰTEREMLÁTOGATÁS MEISZTER KÁLMÁNNÁL

Immár hagyománya van, hogy nyaranta kőbányai kertes házába invitálja az érdeklődőket Meiszter Kálmán festőművész. Hirtelen nem is tudjuk, hogy július 16-án hányadik alkalommal került sor erre a baráti összejövetelre. Egy híján nyolcvanan népesítettük be a házat és a keretet. A rekkenő melegben jól esett a sokféle szomjat oltó ital és a hagymával tálalt zsíroskenyér, mely Margit asszony leleményességét dicsérte.

Elismeréssel nyugtázta a "közönség", hogy a múlt évi találkozó óta is sok új képpel gazdagodott a műtermi kínálat, mely a házigazda változatlan alkotókedvét bizonyítja.

A találkozón ott volt Obersovszky Gyula, az Igazság Baráti Társaság elnöke és Nádudnari Nagy János, költő is. A szokásos tombolát – melynek többségét Meiszter Kálmánék, töredékét az egyesület biztosította, rögtönzött műsor előzte meg. A találkozó résztvevői nagy figyelemmel hallgatták Sellei Zoltán előadóművészt, majd Végh Gusztáv színművész mondta el Kanizsa József helyszínen született verssorait. A pompás vendéglátásért Geröly Tibor mondott köszönetet. A találkozó kedves pillanatait Biró Endre videokamerája rögzítette.

G.T.

Csonka Ernő, a Pannon Föld festője

A Szombathelyen élő Csonka Ernő képeivel már számtalan kollektív tárlaton találkozhattunk, ez év májusában pedig huszonötödik önálló tárlatát rendezték meg a burgenlandi Felsőőrsön. Képei sikert, elismerést hoztak, mint ahogy 1987-ben a Honvédség budapesti, Stefánia úti Művelődési Házában, majd a következő évben Szentendrén, s egyesületünk szervezésében 1989-ben a Jurta Színházbeli tárlaton is.

1933-ban egy országos tehetségkutató pályázaton figyeltek fel kézügyességére, rendkívüli színérzékére. Terveit átírta a történelem. Húszévesen katona, majd hadifogoly, huszonhét éves, amikor hazakerül. Fiatalságát elvette a békétlenség és gyűlölet. Tehetsége senkit sem érdekelt, bögréket pöttyözött, (festett) egy nagykereskedelmi vállalatnál, hogy keressen egy tisztességes öltönyre valót.

Társainál csendesebb, visszahúzódóbb gyermek volt. Miután rendesen megtaposta a kíméletlen embertelenség, szomorkás felnőtté vált. A természet felé fordult. A táj, a természet látványa és diszharmóniája boldogsággal tölti el. A természet hamisítatlan szabadsága fontos tényezője.

Képei nem rikítanak. Érzékeny átmenetek vezetnek egyik színtől a másikba: Aranyló ősz, Sáros út, Februári felhő, Márciusi hó, Októberi színek pillanatai ragadják meg.

Vinkó József így vall róla: "Csonka Ernőt megvédte ihletadó témája, a Vas megyei táj. Mintha még mindig a nagybányai iskola korát élnénk, ő veszi ecsetjeit s képes hetekig járni a vidéket. Az embernek a gyermekkor jut eszébe, s újra csak meghökken; lehet, hogy elvesztett valamit, aminek Csonka Ernő még birtokában van? ... Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ma a pannon tájnak minden bizonnyal ő az egyik legjobb akvarellfestője."

Egy esztendeje nagy megpróbáltatás érte: percek alatt ragadta el a halál Márta asszonyt, akivel békés egyetértésben, szeretetben hosszú éveket éltek. Sokunknak hiányzik Márta mindig vidám tekintete, érdeklődő kérdése, vigyázó figyelmeztetése. Hatványozottabban Ernőnek.

– Időmilliárdos vagyok. Nem találom a helyemet a világban. Tartaléklángon égek – mondja. – A felsőőri kiállítást egy kicsit társam emlékének is szántam. Tudom, dolgoznom, élnem kell. Kimozditanak a bénultságomból az új kollégák és régi barátok, ismerősök. Ebben segített a Keleti-Főcsatorna partján szervezett művészeti táborban töltött két hét is, ahol több képet festettem, mint az egész elmúlt esztendőben.

Geröly Tibor

Komédiások Vasváron

Ahogy általában, Vasváron mostanában is történik valami. Az amatőr színjátszás vasi „fellegvárában" decemberben háromnapos színházi találkozót rendez a vasvári művelődési ház.

A színes program december 17-én délután egy órakor a városházán „disputával" kezdődik: nemcsak a megye színházi élete kerül majd szóba, hanem az is, mit lehet és kell tenni azért, hogy Szombathelynek mihamarabb színháza legyen. A találkozón a megyei színjátszókon kívül marosvásárhelyi, szabadkai műkedvelők és hivatásosok is részt vesznek.

A nyitóelőadás december 17-én délután négy órakor kezdődik a vasvári művelődési házban: a Vasvári Tánckar Hair-adaptációját mutatja be, amellyel sok szép sikert aratott már, mondhatni országszerte. A kar vezetője *Ambrusné Szita Katalin*. Utánuk, öt órakor a Vasvári Játékszín következik, Páskándi Géza Új Magyar Lúdas Matyijával. A rendező *Gergye Rezső*, a művelődési ház igazgatója és a találkozó legfőbb rendezője. Este a Szabadkai Népkör Művelődési Egyesület színjátszói komédiáznak a színpadon, őket egy Mrozek-összeállítás követi, *Sajnár György*, a marosvásárhelyi színiakadémia negyedéves hallgatója előadásában. A találkozó első estéjét diszkó zárja a ház előterében.

Másnap, 18-án reggel a Vasvári Pajtaszínház lép fel, aztán a nádasdi Forgószél Színjátszó Kör, Moliere Dandin György című komédiájával. Utána ismét a Pajtaszínház lép színre, Lope De Vega Szószátyárok című komédiájával. A második napon — délután két órától — fellép még a szombathelyi Ludens Kör, Örkény István Tóthékjával, a csehimindszenti színjátszók egy Móricz-darabbal, a Szombathelyi Színpadikusok egy Tabi László-komédiával, a szombathelyi Ferrum Bereményi Géza Kutyák című darabjával. Késő este két szólista, a szabadkai Kasza Éva és Sejber Aurél mutat be egy monodrámát, illetve összeállítást Villon verseiből.

A harmadik napon, december 19-én a Sitkei Színkör Moliere-előadásával — Képzelt beteg — és szakmai értékeléssel, díjátadással zárul a vasvári színházi találkozó. **ö. l.**

„Lappangó" Zsarát..

Ha valakinek manapság pénze van, azt a legkevésbé költi — sajnos — irodalomra, művészetekre. Nem is azért, mert nem érdekelné: sokkal inkább azért, mert napi megélhetési gondokkal küzd. S e folyamban a kultúrának egyre kisebbek a lehetőségei, szűkül a játéktér...

E társadalmi, remélhetőleg átmeneti kényszer-környezetben duplán kell becsülnünk azokat, akik művészeti célú lapalapításba fognak. Akadnak persze támogatók, de a legnagyobb teher a lapgazdára hárul. Aki egyszerre kiadó, szerkesztő, szervező és szerző. Ezek, a köz kultúráját a nehéz időkben tovább éltető kis kiadványok nem sok emberhez jutnak el. S ha mégis eljutnak — csodálkozunk: lám, ilyen is van. Példa lehet e nemes kezdeményre a Győrben megjelenő *Zsarát* című irodalmi lap.

Harmadik évfolyamát tartom a kezemben, egészen pontosan a legutóbbi számokat. A kiadványt a mindenes *T. Porubszky Ildikó* jegyzi, aki már több rangos lapban is publikált verseket. Az egyszerű kivitelű, de jól tördelt lapban a régió verselői kapnak teret. Ismerős és ismeretlen nevek egyaránt akadnak. A versek színvonala változó, akad jó néhány feljegyzésre érdemes is. A lapban rendszeresen mutatnak be szerzőket, a szeptemberi számban például *Nagygábor Margitot*, az előadóművészt és verselőt, aki „keményen és szívósan harcol a kultúráért". Jók a lap antológia-kritikái, kulturális hírei. Még jobbak a verselemzések, mondjuk *Hajdú Endrétől*. A lap októberi számában a nálunk sem ismeretlen *Kanizsai Józsefet* ajánlják a szerkesztők, teret adva karikatúráknak is. A verselő rovatban — mind a három számban — felfedezhetjük a Vas Népében is publikáló szombathelyi *Dobosi Valéria* költeményeit. Hozzá hasonlóan eleinte mások is kis lapokban, majd megyei napilapokban jelentkeznek, hogy aztán néhányuk országosan is ismert költővé nője ki magát...

Tulajdonképpen ez is a célja a Zsarátnak és a hozzá hasonló lapoknak: az utánpótlás felmutatása, képzése. Ezen összefüggésben csak sajnálhatjuk, hogy Porubszky Ildikóék anyagi helyzete egyre reménytelenebb. Mind több alkalmi irodalmi kiadvány szűnik meg, ezáltal fakul a sokszínűség és valahol csorbul a független kiadók garantálta demokrácia is. Mivel ezen lapokat-kiadókat semmiféle politikai-köznapi események nem befolyásolják, nincs mitől tartaniuk. Nos, a Zsarát már azzal is elégedett , ha a könyvtárak rendelnek belőle... Néhány hónap túlélésre ez is elég lehet. Igazán kár lenne, ha ez a nem csak Győrre kisugárzó irodalmi, művészeti lap kihunyna. Az megintcsak az önmagukat csalhatatlannak minősítő kulturális monopóliumokat erősítené. **-kor**

Kadmiumsárgák hóesésben

Csonka Ernő kiállítása ürügyén

Odakinn kavarja a novemberi szél a havat. Az apró, jégkristályos hópelyhek úgy olvadnak szét az ablak melegén, mint kockacukrok a kávéscsészében. Távolban a szombathelyi ferences-templom és rendház kadmiumsárga színei finom pasztellé oldódnak a közeli fák havas ágai „között". Az egész egyszerre lesz hamvas Ripp-Rónai-s, és Gulácsy Lajos századelőjét idéző varázslatos látomás. A kiállítótérben és a galéria ablakán túl. A magasba törő templomtorony vigyázza a szokatlan novemberi hóesést. Az egész olyan, akár egy sanzon. Időutazásra csábító. A templomtorony — miként az ódon házfalak is — állhatnának akár Nagyszombatban, Poszonyban, vagy Nagyszebenben. De a torony itt áll Szombathelyen. Valahol „középfélúton", szibériai szelek és csapadékot hozó mediterrán felhők találkozási pontján. A geográfia tanítása szerint az Alpok és a Kárpátok között. Abban a tájban, mely nekünk fontos, szívünkhöz nőtt.

A kadmiumsárga színek másutt is feltnnek. A kiállítótérben, Csonka Ernő festményein. A Kertalja és a Patakpart akvarelljein, de megvillannak az Alpokalja zöld lankáin, félúton a hegyi út, és az égbe kapaszkodó fenyőfák között. Kapaszkodnak a fák. Jegenyék, erdei fenyők, patakparti fűzek, ahogyan az ember ragaszkodik emlékeihez. Keretbe zárt valóság, miként a 35 éves festő olajportréja is. Kalaposan, piros sállal, fiatalos arcéllel, meleg szemekkel. A szemek nem változtak, tán a kalap is megvan a sublót mélyén az ifjonti emlékekkel, lángolásokkal társbérletben. Csak a nagy rendező tréfál meg bennünket. Hisz a fiatalkori portré szomszédságában álló tükörben fel-feltűnik a festő őszhajú alakja is. Képei között jártában-keltében. Kép a képben, táj az időben, idő... a végtelen emlékek országútján. Ezüst és aranyszínű képrámába zárt végtelen. A tél ezüstcsillogása, a nyár aranyhídjának szikrázó villanásai az alkotások. Briliánsan megfestett akvarellek, pasztózus olajképek. A születő művek és az emlékek között félúton pedig ott áll, töpreng a festő, és a keretbe zárt világban gyönyörködő tárlatlátogató. Bámul, gyűjti magába a meleg sárgák ragyogását, a ferences-templom tornyának kadmiumsárgáját, a hamvas hóesést. A karácsonyelőt idéző felmelegedésben, a határtalan csendben része van Csonka Ernő festményeinek, a fények és színek meleg játékának is. A világ egy pillanatra elhallgat, csak a képek beszélnek. Eszünkbe juttatva a francia festőnek, Paul Cézanne-nak szavait. „ A táj bennem gondolkodik, én vagyok a táj tudata."

❁

Csonka Ernő tárlata december végéig tekinthető meg Szombathelyen, a Trébely Galériában.

- bodorkós -
Fotó:H.Cs.

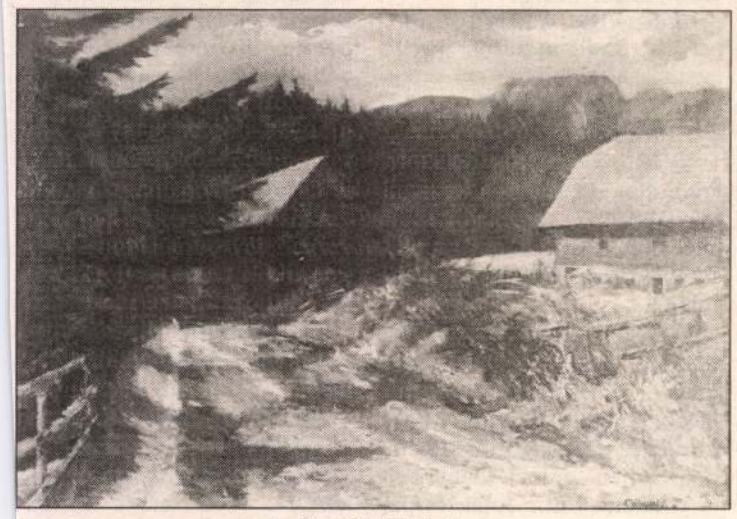

Az Alpokból (olaj)...

Zenés gyermekműsor a Kalákától

Hétfőn délelőtt és délután telt ház előtt adott műsort Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban a Kaláka együttes. A zenés gyermekbérlet harmadik előadásán nemcsak a színpad, a nézőtér is „élt": felcsendült a Tengerecki Pál, a Pinty és ponty, a Cinege cipője sok ismert dallama, s a népes gyermeksereglet sok új dalt is hallott, tanult a nagyszerű, népszerű együttestől, amely a hóakadályokkal, hóláncok segítségével sikerrel megküzdve érkezett a vasi megyeszékhelyre. A havas-hideg télbe igazi meleg hangulatot varázsolva...

Képeink az előadáson készültek. —lyé—
Fotó: — dóra —

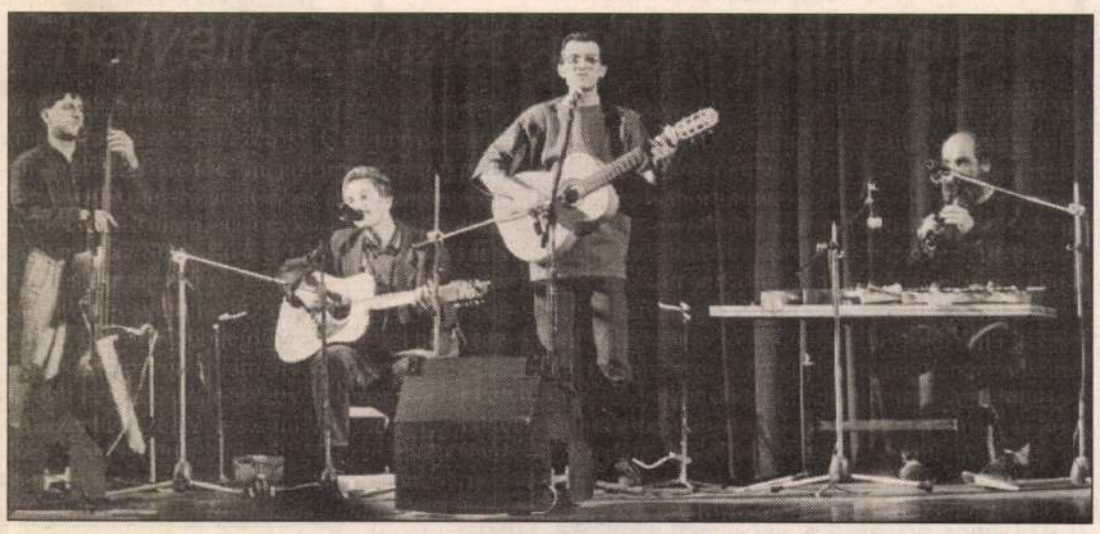

Ajánló a rádió és a tv mai műsorából

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10 Törvénykönyv 8.40 Napközben 11.05 Ki kopog? 11.35 Titkos fegyverek 12.00 Déli Krónika 12.40 Falurádió 13.15 Gyülekezeti énekek tára 13.30 Dicsérjétek az Urat! 14.05 Klasszikusok mindenkinek 15.05 A Határok nélkül naplója 16.00 Délutáni Krónika 16.20 Kapcsoljuk a stúdiót 17.05 Hírvidék 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.40 És nem vesz rajtuk erőt a halál 20.05 Népzenei emlékeim 20.30 Határok nélkül 21.05 Fültanú 22.00 Késő esti Krónika 22.30 Riportműsor **URH:** 6.55-9.00 Körzeti információs magazinok 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Nemzetiségi műsorok 23.00 A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 Egy férfi és egy nő 9.10 Zeneszó 11.03 Családi persely 11.15 Szív küldi... 12.00 Nóták 13.00 Hírpercek 13.10 Derűre is derű 13.36 A Petőfi válaszol 14.00 Szieszta 17.05 Ziccer 18.00 Kölyökrádió 18.30 Drogambulancia 19.05 A rock gyermekei 20.00 Amikor egy popénekesnő rádióműsort vezet 21.00 Hírpercek 21.10 „...a gyerekeidnek is el kell majd mondanod..." 22.00 Bors Őrmester Szívklubjának Magányos Zenészei

BARTÓK RÁDIÓ

9.05 Pódium 10.05 Rádiószínház 10.49 Operaslágerek 11.40 Magyar daloskert 12.05 Hangverseny délidőben 14.05 En francais 14.20 Rutois 15.10 Rigoletto 16.10 Bozay Attila műveiből 17.00 Metronóm 18.05 A magyar zene évszázadai 19.15 Közvetítés a Berlini Staatsoperből. Heinrich Graun: Caesar és Cleopatra. Háromfelvonásos opera 22.58 Rádiószínház. Áramszünet

GYŐRI RÁDIÓ

7.00 Budapesti krónika 7.30 Nyugat-magyarországi krónika 8.00 Önkormányzati híradó, reggeli telefon, postazsák, nyugdíjas percek, jogszabály-magyarázat, zenekalendárium, slágernaptár

TV 1

6.05 Falutévé - géptippel, munkaügyi tippel, növénydoktorral 6.25 Határtól határig 6.35 Üzlet 6.45 Híradó 7.00-9.00 Nap-kelte 9.00-12.00 Napközi 9.30 Riviéra 10.30 Az égbolt lovagjai 11.30 Játék 12.00 Hírek 12.07 Maholnap 12.21 Pneumatika 12.30 Sorstársak 12.45 Fűben fában 13.00 Képújság 16.00 Híradó 16.10 Nemzeti értékeink 16.25 Hatalom és szenvedély 17.10 Telexpo '96 17.35 Kapcsolj be! 17.41 Rímfaragó 17.55 Oscar Junior 18.15 Hostess-vetélkedő 19.00 Keresztény életkérdések 19.07 Esti mese 19.30 Híradó. 20.05 Telesport 20.15 Kisváros 20.55 Miss Universe Hungary '93 21.10 AIDS — Cselekedj! 22.15 Új Világ 23.00 24 óra 23.25 Híradó 23.30 BBC-híradó

TV 2

16.20 Gyerekeknek 17.20 A tudás a jövő kulcsa 18.00 Körzeti híradók 18.13 Körzeti magazin 19.05 Petrocelli 19.55 Magyar félmúlt 20.50 Útmutató 21.25 Mindent vagy semmit! 22.00 Híradó 22.25 Női kézilabda VB.

DUNA TV

16.05 A bajkeverő 17.35 Dinoszaurusz — sarkvidéki expedíció 18.30 Mesesarok 18.45 Dunahíradó 19.00 Bemutatjuk... 19.10 Nagy remények 20.05 Évforduló 20.10 Gazdakör 20.40 Dózsa György 21.40 Kodály: megkésett melódiák 22.25 Hír-összefoglaló

ORF 1

9.05 Cosby-show 9.30 A birodalmi bevetés 10.15 Tudományos magazin 10.30 Tv-film 12.10 Külföldi jelentés 13.00 Tv-híradó 13.10 Mipiac 13.35 Csodálatos évek 14.00 Trapper John főorvos 14.45 A Föld gyümölcsei 15.00 Cippeticupp 15.30 Épp így volt történetek 15.50 A kalandokkal teli hátizsák 16.15 Időzónák forgataga 16.35 A Flintstone család 17.10 Wurlitzer 18.00 Tv-híradó 18.05 Mi-nők 18.30 Áldott team 19.30 Tv-híradó 20.15 Amikor virágzik a puszta 22.00 A mixer. Az Eaton Place-i ember 22.45 Hazatérés

ORF 2

8.30 Időjárás panoráma 15.00 Hársfa utca 15.40 Mindennapi kultúra 16.10 A kölcsönadott nagyapa 17.00 Szakképzés 17.30 Föld és emberek 18.00 Cosby-show 18.30 Csak semmi gátlás 19.00 Tartományok ma 19.30 Tv-híradó 20.15 Érvek 21.30 Feketén fehéren 22.00 Tv-híradó 22.30 Tv-híradó da capo 22.35 Esti sport

MOZI

Savaria: Made in America, 10, 4, 6 Kickboxer 2., 8 **Mini:** Igaz történet férfiakról és nőkről, fél 6, fél 8

SZOMBATHELYI VÁROSI TV

19.00 Gyermekeknek: A kis nyuszi nem akart aludni. 19.15 Nap—Szám — Városi hó — Határátkelők — Gyermek Liga — Modellező kiállítás 19.30 Jó estét magazin — A hét kérdése... — Az AIDS — Sok kicsi nagyra nőj! — Befektetési tanácsadó — Király Zoltán 20.00 Európa pályaudvarai. 9. rész. 20.30 A szerelem nem szégyen (francia vígjáték)

Szeged: bontás a Dóm téren

Megkezdődött a Szegedi Szabadtéri Játékok Dóm téri nézőterének lebontása. A város lakóinak több évtizedes óhaja teljesül azzal, hogy az egyik legszebb terét, a Dóm teret elcsúfító hatalmas szerkezetet lebontják, s helyére olyan nézőtér épül, amelyet a szabadtéri nyári évadjának befejeztével az év tíz hónapjára raktárba lehet vinni.

A vállalkozó kft. a jövő év áprilisának első felében Szegedre szállítja a mobil nézőtér elemeit, s megkezdi az összeszerelést.

Már Bitnitz is tudta

„Hazánkban nincsenek Vandalusok"

A Vas Népe 1993. november 26-ai számában „Ez a harc nem a végső" címmel meglehetősen egyoldalú és félrevezető tájékoztatás jelent meg a magyarországi szlovénekről.

Már Bitnitz Lajos szombathelyi történész, akadémikus, szociográfiai hitelességű írásában (1819) is megírta, hogy a „vendek" nem „vandálok", hanem szlovének, s magukat is így nevezik.

„A´ mái Vendek pedig Sláv eredetűek, a´ Vandalok´ elköltözése, sőtt vég romlása után lettek itt a´ Mura, Dráva és Száva köztt nevezetessek, honnét szomszédjaikat gyakor izben nyughatatlanitották. Hihetőleg, azon földön telepedvén meg, hol néha a´ Vandalok laktak, a´ nevek hasonlatossága miátt nevezettek ezen Vendek Vendaloknak is, mert a´ Vandal vagy is inkább Vinidil névvel igen könnyen felcseréltethetett a´ hasonló hangzatú Vinid név, mellyel a´ régi Vened név helyett néha ezen Slávok neveztetnek. Ök pedig valamint soha sem nevezték magokat sem Venedeknek, sem Vinidiknek, úgy Vandaloknak sem, Vindileknek sem, hanem anyanyelvökön, mint még ma is Sloveneknek, melly név is a´ Sláv származásra mutat, akár azután a´ Selo akár a´ Sláva szótól származtassák ezen nevet a´ Sláv philologusok." (A´ Vass és Szala Vármegyei Tótokról. Tudományos Gyűjtemény, Pest, 1819, 62. o.)

Figyelmesen elolvasva az elfogultsággal nemigen vádolható Bitnitz sorait, nem kétséges, hogy a vend csak szinonimája a szlovénnek, és ugyanarról a népcsoportról van szó. A magyarországi szlovénekről az első világháború előtt megjelent írások többsége is így foglal állást.

A „vend" (magyarországi szlovén) egyébként olyan archaikus nyelvjárása a szlovénnek, mint mondjuk a „csángó" (moldvai magyar) a magyar nyelvnek. Az alábbi moldvai magyar mondat is nehezen érthető ugyan, de senki nem mondaná, hogy nem magyar: „Sze nem es hallgatok soha, mert ha magamra vagyok, alhatnám. Örökké dönnögök valamit. Amég elalítom e bubát es, örökké mondok. Máccor iénekelni fogok, s büögésre menen ki." (Kallós Zoltán, Új guzsalyam mellett. Bukarest 1973, 6.o.)

A vendek szlovén voltát — a Magyarországra nézve kedvezőtlen — trianoni békeszerződés után (1921) kezdték egyes publikációkban kétségbe vonni. A „vend" szó a Murántúl (akkori nevén Vendvidék — ami az egész Rába és Mura közötti terület megnevezése) elcsatolása és visszacsatolása idején, politikai kifejezésként kapott pejoratív értelmet. Különösen a második világháború alatt.

A „vendek nem szlovének" elmélet az utóbbi években, a rendszerváltás után bukkant fel újból, amikor ismét a politika figyelmének középpontjába kerültek a trianoni békeszerződés alapján Magyarországtól elcsatolt területek (Erdély, Felvidék, Burgenland, Délvidék és a Murántúl).

A Vend Szövetség tevékenységének — minden jó szándéka ellenére — csak egyetlen „eredménye" lehet: a teljes asszimiláció. A következő népszámlálásnál az emberek sem vendnek, sem szlovénnek nem fogják vallani magukat, hanem magyarnak, ami a szülőföldjükhöz ragaszkodó emberek természetes önvédelmi reflexének tekinthető. Hátuk mögött az ötvenes évek kitelepítéseinek, előttük a délszláv szomszédok testvérháborújának rémével inkább az asszimilációt fogják választani. Kinek lesz ez jó? Csak a politikának, mert ami nincs, azzal nincs gond.

Kozár Mária
néprajzkutató
Savaria Múzeum

Robin Hood és a Toalett-kacsa

Robin Hood (utó nevei között emlegetik még a Farkú Cserép titulust is) boldogan éldegélt a sörvúdi erdőben népes kompániájával együtt. Időnként szarvasra vadásztak, néha pedig megrohantak egy-egy karavánt, hogy kulturáltan és európai módon töltsék el a szabadidejüket. Épp néhány gazdag kereskedőt ütöttek-vertek a Bakker-katalógusból válogatott japán cserjék tövében, amikor az egyik kalmár térdre esett:

— Kegyelmezz, nagyuram — és azzal átnyújtott egy csomag kávét, és hozzátette: Tchibo. A legtöbb, mi adható.

Little John utálkozva szagolgatta:

— Nem Douwe Egberts, te kutya? Ez gőzölögjön az ünnepi asztalomon? — s máris beledöfte hatöles kardját a kereskedő torkába.

Akkor lépett ki az egyik fatörzsből egy egyenruhás, bukósisakos zsaru, bilinccsel a kezében:

— Zsaru. Lebilincselő hetilap. Traffipax-menetrend, falirendőrök és feltöretlen mackók.

— Állj, állj — szólt kőzbe Robin, a Hódfarkú —, arról volt szó, hogy Postabank-reklám lesz. Plusz két százalékkal nagyobb pofont kap az első áldozat.

Ekkor az egyik megtámadott, félig agyonvert kereskedő felkapott szárnyas betétkönyvére, és lassú szárnycsapásokkal megkezdte röptét Nottingham felé.

— Lelőni — adta ki a parancsot Robin —, de hol van Tuck barát?

Az egyik fickó egy kosár tojással jelent meg a színen. Boldog ének szűrődött elő a tojásokból:

— Öt tojásból egyben biztos benne vagyok. Öt tojásból...

Robin idegesen kicsapta a szeméből a Drei Wetter Taft-tal kezelt haját:

— Na, mi van, majd az oldalkocsis Barbie dolgozik helyetted? — érdeklődött mérgesen, és a Kinder-meglepetésből előbújó Tuck barát máris varázsolni kezdett számtalan Knorr mintájú mágikus eszközével.

— Pásztorleves, magyaros burgonya, na ez jó lesz. Mindennap új varázslat — jelentette be a köréje gyűlt erdei embereknek.

De a gaz pénzes pre-kapitalista szemét továbbszállt.

— Na, most mi van? — érdeklődött békésen Robin Hódfarok, miközben bal lábával a levágott fejeket rugdosta egy kupacba.

— Az új Always szinte láthatatlan. Nem szivárog át semmi — jelentette Tuck barát.

A zsaru közben egy újságíróval vitatkozott, aki lágytojást formált a hóna alatt lévő lapból, és azzal ütögette a rendőr fejét:

— Népszabadság. Magyarország legkedveltebb napilapja. Talán nem véletlenül — verte le a maradék festéket a sisakról a helyszíni tudósító.

A notthinghami városbíró éppen teát főzött:

— Hát, igen. Oroszlánszagú Suzuki Richárd a sz**acénok fogságában, én meg már a királyok italát, a Liptont kotyvasztom magamnak. Nemsokára a legkedvesebb feleségem lehet a királynő.

— Géza, mit piszmogsz — visította egy földöntúli hang a szoba mélyéből —, siess, mert ki kell porszívóznod a Sulák szőnyeget. Tudod, amit a viennai IKEÁ-ban vásároltunk.

A kalmár szárnyasbetétkönyvéből épp akkor fogyott ki az elem, amikor behussant az ablakon. Ezért aztán a lezuhanó pénzember szilánkokra törte a legújabb irodabútort.

— Nem megmondtam, hogy vegyen G.P. elemet — csóválta a fejét a városbíró—, ha jót akar. Vagy Duracellt. Öt hétig verheti egyfolytában a dobot. Mi történt?

— Robin Hood rajtunk ütött a sörvúdi erdőben, ott, ahol az Amstel-koncerteket rendezik. Lemészárolt mindenkit, csak én menekülhettem.

— Az alávaló, de most emberére talált. Azonnal indulunk Sir Donald of Stockival, a hős Toalett-kacsával, és bosszút állunk. Maga meg addig nézzen tévét. Tessék — rántotta félre a függönyt, itt van. Grundig. Made for you. Ha leszól a konyhára, akkor meg lesz borjú for you, a`la bécsi szelet.

Sir Donald és serege már az udvaron felsorakozva várta a városbírót. A rettenthetetlen Toalett-kacsa úgy feszített a lován, mint hat tonna nyersvas.

— Jó napot, városbíró uram. Sörvúd az útirány?

— Igen, igen — hagyta rá a polgármester —, jó erőben vagy Sir Donald? Mit reggeliztél?

— Először ettem egy kis Pedigree Palt, mert az a bajnokok eledele. Majd Chappyvel folytattam, így bennem van a leghatásosabb ötösfogat.

— Na de a Darling se kutya — jegyezte meg a fegyverhordozója.

— Igazad van — böffent rá az ura —, Darlingot mindenkinek.

A sereg üdvrivalgásban tört ki, és konzervdobozokkal a kézben megindultak Sörvúd felé. Távolról már látszottak az üres ládahegyek.

— Látom, Robinék otthon vannak — jegyezte meg az egyik lovag.

Hirtelen kicsi sárga emberke bukkant fel. Az egyik lovag tisztelettudóan megcsiklandozta a ferde szemű egyén torkát a lándzsájával.

— Felakasszuk — érdeklődtek a lovagok —, vagy csak kiraboljuk?

— Kérjetek tőle váltságdíjat — mondta kurtán Sir Stocki.

A megrémült utazó valamit nyújtogatott a városbíró felé, és közben folyamatosan magyarázta:

— Mit su bishi. Mitsubishi. Három gyémánt, vagy egy kedvező Lancer-lízing?

Otthagyták. A sörvúdi erdőben a Steffl-tisztáson került egymással szembe a két sereg. Hódfarkú Robin elképedve nézte a városbíró hadát:

— Ha az ember gondol a jövőre, álmodozhat. Vagy a legrosszabb is az eszébe juthat. Vajon honnan van ennyi pénze a városbírónak NN életbiztosításokra?

Közben a lovag csapatai támadtak, Robinék pedig védekeztek. Kárpótlási jegyekből sáncot emeltek, és kamatlábakkal verték a páncélosok fejét.

— Jöjjön, aminek jönnie kell — ordította Little John, és parancsot adott az elrejtőzött tartaléknak. Waswellás parasztok támadták hátba a lovagokat.

Megingott a városbíró serege. Hirtelen hírvivő rohant Robinhoz.

— Robin! Sir Donald a barlang bejárata alá szorult embereinket gyilkolja.

— Hát az meg hogyan lehet? — komorult el Hód of Farok.

A futár csodálkozott:

— Te nem tudtad, hogy a Toalett-kacsa a perem alatt is megöli a baktériumokat?

Little John a városbíróval vívott halálos párbajt. Már tizenhetedszer ütötte agyon, loccsantotta szét a polgármester koponyáját, de Nottingham ura mindannyiszor bekapott egy fehér tablettát, és vigyorogva feltápászkodott:

— Calgonnal a mosógép is tovább él — vetette oda a hüledező Little Johnnak, aki tizennyolcadszor is szétverte a fejét.

A csata továbbra is tombolt, de Robinék fokozatosan visszaszorították a notthinghami hadakat.

Ekkor vágtatott a színre Oroszlánszagú Suzuki Richárd.

— Nem ér — vísította a városbíró —, Ambipurral mindez virágillatú. Nem ő a király — és frissítőket kezdett hajigálni Richárd irányába.

De a sereg megfutott, és halálra tiporta a városbírót és a megfékezhetetlen Toalett-kacsát, aki még akkor is küzdött, amikor lejárt a műsoridő.

— Éljen, hurrá — örvendezett Robin fáradt, ám győztes csapata. Suzuki Richárd a mi autónk — és máris megkoronázták az Oroszlánszagút egy dísztárcával, kezébe adták a Szent Menedzserkalkulátort és a Szentséges Zafír Befektetési jegyet, és elmentek privatizálni Notthinghamba. Azóta is mindenki által tisztelt vállalkozók, és boldogan élnek, ha meg nem haltak.

töti

(A fenti írás kimondottan a szponzorok, valamint egy leendő ÁVÜ-forgatókönyv kedvéért született. A hírekkel ellentétben csak huszonnyolcezerbe került. Szavanként.)

ÚJDONSÁG!

Márkás műszaki termékek
(TV, video, rádió, háztartási gépek, hűtők)
vására!

Ön katalógusunkból kiválasztja, s a lakásán átveheti a terméket a fogyasztói ár alatt.

Ajánlatunkból:

VR 4773 ITT video	29.990,—
ITT TV-k	34.900-tól
SAMSUNG TV-k	31.900-tól
LEHEL hűtőládák	32.900-tól

Címünk: SÖGO KFT.,
Szombathely, Fő tér 29. I. emelet.
Tel.: 94/329-525.

(55576)

Az APPORT KFT. mint a TRIAX Ipari Szövetkezet (Szentgotthárd, Kossuth L. u. 20.) felszámolója nyilvános értékesítés keretében eladásra kínálja a Szövetkezet alábbi eszközeit:

— a társasüzemi tulajdoni egységekre átalakított Szentgotthárd, Kossuth u. 20. szám alatt található központi telephelyét (irodaépületét, műhelyét és raktárépületeit),
— a Szentgotthárd, Tótfalusi úton működő ládaüzemi ingatlanokat, a komplex ládaüzemi gépsort és az itt található egyéb gépeket, berendezéseket, késztermékeket,
— a központi telepen található gépeket, berendezéseket, berendezési tárgyakat,
— a megmaradt építőipari készleteket, alkatrészeket és egyéb eszközöket.

A pályázatokat, ajánlatokat kérjük az APPORT Kft. címére (9700 Szombathely, Engels u. 34.) eljuttatni.

Beadási határidők:
— Ládagyár ingatlan gép vásárlására: 1994. január 15.
— Kossuth L. u. 20. telephely, egyéb eszközök: 1993. december 15.

A hirdetésben szereplő eszközökről tájékoztató füzet fenti címen átvehető!
További felvilágosítást a 94/316-750 telefonszámon kérhetnek.

(55529/III)

URÁNIA
Ruházati Kereskedelmi Kft.

téli vásárt tart.

A vásár ideje alatt **20—50%-os** engedménnyel kínálunk
— télikabátokat
— férfi, női és gyermek modelleket,
— gyermek dzsekiket és nadrágokat,
— divatsálakat, férfiing-garnitúrákat (ing, nyakkendő, mellény)
és sok kisebb ajándékozási textilárut.

1993. december 1-jétől, amíg a készlet tart.

Olcsóbban is, kényelmesen is vásároljon az URÁNIA Diszkontban, az Uránia udvarban.

(55577/1H)

NINTENDO KÖLCSÖNZŐ
nyílik 1993. december 03-án
az oladi lakótelepen a Kodály Zoltán u. 19. szám alatt.
Hordozható Game Boy, TV-re kapcsolható Nintendó és Super Nintendo gépek, videójáték-programkazetták kölcsönözhetők az egész család szórakoztatására.
ÓRIÁSI PROGRAMVÁLASZTÉK, A LEGÚJABB 3 DIMENZIÓS PROGRAMOK!
Nyitva tartás: - hétköznap 14 - 20 óráig
- szombaton és vasárnap 9 - 20 óráig SZÜNNAP NINCS!
A NYITÁS NAPJÁN JELENTŐS KEDVEZMÉNY!

(55336/1K)

Kutyamarta autók

Öt autót mart össze egy kóbor juhászkutya a horvátországi Opatija fürdővárosban. Az állat egy kandúr üldözésére indult. Amikor a macska egy autó alatt keresett menedéket, a feldühödött juhászkutya nekiesett a kocsinak. Szabályszerűen szétlépte a hűtőházat, szétharapdálta az ékszíjat, majd a motor felületi részeit. A macska mégis elmenekült, ám a kutya nem hagyta annyiban. Folytatta az üldözést, és eközben négy más autó esett át az elsőhöz hasonló kozmetikai változásokon. A helyszínre érkezett rendőrök csak az okozott károkat mérhették fel. A juhászkutya a hivatalos közeg érkezte előtt távozott.

CSONKA Ernő

AS

Szombathelyen született.	**1921**	Born in Szombathely.
Elnyerte az Országos Tehetségkutató Kiállítás első díját.	**1933**	Won first prize at the National Talent Exhibition.
Érettségizett a szombathelyi Premontrei Gimnáziumban. Rajztanára, első és egyetlen mestere Radnai Rezső volt.	**1939**	Final exam at Premonstrant Grammar School in Szombathely. His drawing teacher, Rezső Radnai was his first and only master.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

SOLO EXHIBITIONS

Szombathely, Derkovits Terem	**1962**	Szombathely, Derkovits Gallery
Szombathely, Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár	**1976**	Szombathely, Berzsenyi Dániel County Library
Pápa, Művelődési Központ	**1977**	Pápa, Community Center
Kőszeg, Lovagterem	**1978**	Kőszeg, Hall of the Knights
Szombathely, Művelődési Központ	**1984**	Szombathely, Community Centre
Szombathely, TIT Galéria	**1985**	Szombathely, TIT Gallery
Sárvár, Thermál Hotel	**1987**	Sárvár, Thermal Hotel
Budapest, Jurta Színház	**1989**	Budapest, Jurta Theater
Marcali, Művelődési Ház	**1989**	Marcali, Community Center
Győr, Városi Könyvtár	**1990**	Győr, City Library
Kapuvár, Művelődési Központ	**1990**	Kapuvár, Community Center
Szombathely, Művelődési és Sportház	**1991**	Szombathely, Cultural and Sports Center
Kőszeg, Sigray Palota	**1992**	Kőszeg, Sigray Palace

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

COLLECTIVE EXHIBITIONS

1948 óta rendszeresen állít ki hazai és külföldi kiállításokon.

Since 1948 regular appearance in national and international exhibitions.

Geboren in Szombathely.	**1921**	Nato a Szombathely.
Gewann er den ersten Preis der Landesausstellung für Talentforschung.	**1933**	Ha vinto il primo premio dell' Esposizione dei talenti dell' Ungheria.
Machte er das Abitur in dem Prämontratenser Gymnasium in Szombathely. Sein Zeichenlehrer, sein erster und einziger Meister war Rezső Radnai.	**1939**	Ha fatto l'esame di maturità in Ginnasio "Premontrei". Il suo professore primo ed unico era Radnai Rezső.

EINZELAUSSTELLUNGEN

ESPOSIZIONI PERSONALI

Szombathely, Derkovits-Saal	**1962**	Szombathely, Sala Derkovits
Szombathely, Komitatsbibliothek Berzsenyi Dániel	**1976**	Szombathely, Biblioteca Berzsenyi Dániel del comitato
Pápa, Kulturzentrum	**1977**	Pápa, Centro di cultura
Kőszeg, Rittersaal	**1978**	Kőszeg, Sala delle cerimonie
Szombathely, Kulturzentrum	**1984**	Szombathely, Centro di cultura
Szombathely, TIT Galerie	**1985**	Szombathely, Galleria TIT
Sárvár, Hotel Thermal	**1987**	Sárvár, Thermál Hotel
Budapest, Jurta-Theater	**1989**	Budapest, Teatro Jurta
Marcali, Kulturzentrum	**1989**	Marcali, Centro di cultura
Győr, Stadtbibliothek	**1990**	Győr, Biblioteca della città
Kapuvár, Kulturzentrum	**1990**	Kapuvár, Centro di cultura
Szombathely, Kultur- und Sporthaus	**1991**	Szombathely, Centro di cultura e dello Sport
Kőszeg, Sigray-Palais	**1992**	Kőszeg, Palazzo Sigray

GRUPPENAUSSTELLUNGEN

ESPOSIZIONI DI GRUPPO

Seit 1948 stellt er in Ausstellungen in In- und Ausland regelmäßig aus.

Dal 1948 sistematicamente espone nelle esposizioni ungheresi ed esteri.

ALPESI TÁJ
1991. 60 X 80 CM OLAJ, FAROST

ALPINE SCENARY
1991. 60 X 80 CM OIL, WOOD-FIBRE

ALPENLANDSCHAFT
1991. 60 X 80 CM ÖL, HOLZFASER

IL PAESAGGIO DELLE ALPI
1991. 60 X 80 CM OLIO, LEGNO COMPRESSO

OKTÓBERI SZÍNEK
1992. 60 X 80 CM OLAJ, FAROST

OCTOBER COLORS
1992. 60 X 80 CM OIL, WOOD-FIBRE

FARBEN IN OKTOBER
1992. 60 X 80 CM ÖL, HOLZFASER

I COLORI DI OTTOBRE
1992. 60 X 80 CM OLIO, LEGNO COMPRESSO

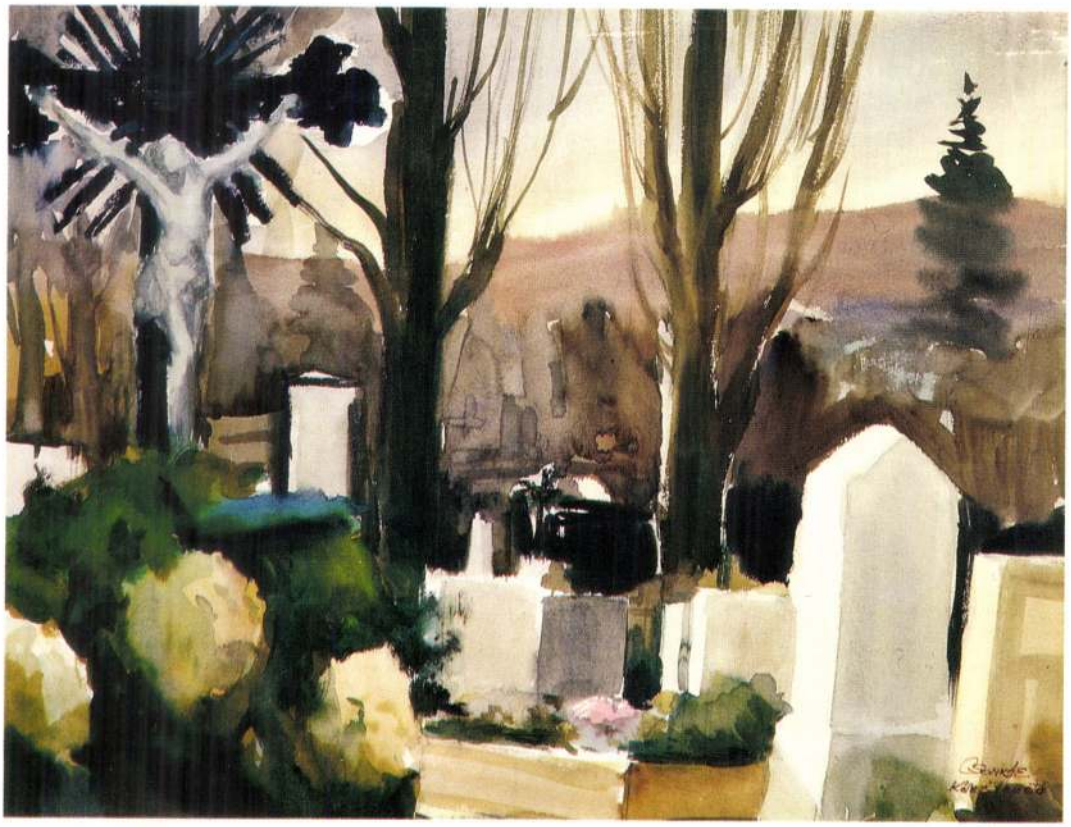

KŐSZEGI TEMETŐ
1975. 42 X 55 CM AKVARELL, PAPÍR

CEMETERY IN KŐSZEG
1975. 42 X 55 CM AQUARELLE, PAPER

FRIEDHOF IN KŐSZEG
1975. 42 X 55 CM AQUARELL, PAPIER

IL CIMITERO DI KŐSZEG
1975. 42 X 55 CM ACQUERELLO, CARTA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 OKT 1 0
KÉPES ÚJSÁG

(Fotó: Karff)

CSONKA ERNŐ: *Faluvég a Rábánál*

Mostanában sokat beszélünk a külsőről, ama házak külső képéről, mikben lakunk: élünk, élni szeretnénk. Ahol lakunk, ott nem biztos, hogy élni is tudunk. Mert ami bennünk lakozik, azt keressük — kivetítődni, visszatükröződni — életünk külső képében, kívülső lehetőségeinkben, tárgyi környezetünkben is.

Azzal is, és akkor is, ha valamivel s valamitől elhatároljuk magunkat.

Ezen a képen — Csonka Ernőén — a Rába a határ. A túlsó parton a faluvég. Házak. Süllyedő világ. Süppedő múlt. Élni itt már nehéz. Volna.

Tartok tőle, hogy a házak csak kívülről látszanak üresnek, és sorközük néptelennek. Bent a falak között ott élnek az emberek: azok az emberek, akik váltig áhítják a tisztaságot, az egyszerűséget, a föld illat közelségét, a szekrény tetejére tett birsalmák tüdőbe hatoló, lélegzetpezsdítő fanyar, nehéz leheletét: mi magunk.

Ezek a házak: a múlt, honnan jöttünk, s melytől a vízpartig húzódó kerítéssel, szüntelen folyó folyóval, de elválasztjuk magunkat. És csak magunknak engedjük meg, hogy időnkint vissza-visszatérjünk: egy pillantás erejéig: emlékezni, hogy tudjuk: mi volt, mi lett. S hogy milyen ez az élet: a múltbeli, mely a kertek alatt, a kerítések tövében átfolyik: mává, holnappá egyaránt, mindig.

S. GY. F.

CSONKA Ernő festő

Vari Horism. Kál. 1996/3.

Bpest, 929. V. 20.

Kedves dárdás !

Kétségbeesett vélekedéseidből persze nem igaz egy szó sem. Fatális és kényszerű véletlen volt, hogy se soraidat el nem olvashattam, se természetesen nem válaszolhattam reájuk.

Engesztelésűl egyszer lemegyek Szombathelyre érted magadért. Majd menesztek előre vagy egy lapot vagy egy sürgönyt, várj kinn az állomáson.

Ez az „egyszer" mostanában lesz.

Majd akkor elmondom, amit nem tudhatsz.

Változatlan, régi szeretettel

Sándor bátyád

Bpest, 929. VIII. 27.

Kedves Sanyikám! Már megint tévedsz, mint mostanában annyiszor. „Összeköttetésünk" nem szakadt meg, mert Az Erő „in partibus in fidelium" is barátja minden igaz magyar diáknak.

Arról, hogy csodagyereknek tartanak-e az újságírók vagy sem éppúgy nem lehetett „alkalmad meggyőződni", mint a hátad közepéről. Én nem „azt hiszem", hogy csodagyereknek tartanak, hanem tudom. És azt is tudom, hogy az Írás nem téved, amikor azt mondja, hogy ócskát nem lehet újhoz varrni. De ez nem akar lebeszélés lenni, csak magánvélemény.

Küldött három versedből kettőt közlök. A harmadik (Anziksz) nem sikerült.

Szeretnék már egyszer megint találkozni veled.

Légy szíves ne csinálj többet olyan elméletet, amelynek keretében elkerülöd házam táját. Mert én bizony nem tudom, mikor keveredek Szombathely felé megint.

No szervusz! Jó vakációt a még hátralévő rövid időre.

Szeretettel gondol rád

Sándor bátyád

SALAMON NÁNDOR

„SZÍNES VASI FÖLD"

– CSONKA ERNŐ FESTÉSZETÉRŐL GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA KAPCSÁN –

Szakmai ártalom lehet, mióta tüzetesebben megismertem Csonka Ernő festészetét, műveinek jelentős hányadát, Kőszegre, Sárvárra, Zsennyére kerekezve, a vasi utakat róva, idevetődött idegenként, az ő képein keresztül fedezem fel, látom ismerősnek a vasi tájat. Egy-egy fasor, ligetes pagony, hideg pocsolya, csendesen folydogáló patakot rejtő lombok, áthidaló bürü, útforduló mögött felkéklő szelíd hegyvonulat, völgyben összebújó házak látványa köszön rám a „már láttam valahol" felismerésével. Igen, az a salköveskúti lapályos rét a párába feloldódó fákkal, a mindig szemből köszöntő, hóba temetkezett sárvári hegyi templom, a tavaszváró mező meg az Őrség képpé formált fogalma nekem már mindig úgy őrződik emlékezetembe, ahogy ő megfestette, ahogy ő látnunk engedte.

A felismerés örömét a végletekig fokozta a *Szombathelyi Képtárban* kiállított, a munkásságát reprezentáló gyűjtemény, amelyet *75. születési évfordulóján* mutatott be. Olajfestmények, kiváló technikával megoldott akvarellek és dokumentumok rajzolták elénk gyermekkorától szinte egyenletesnek látszó pályáját, amely közel sem a hagyományos „szabályok" betűit követte. Noha, ezúttal festészetének számos elágazását figyelhettük meg, az összhatás egyértelműsítette a róla szóló sztereotípiák igaz voltát. Kettőt mindenképpen! Szinte valamennyi méltatója megegyezik abban, hogy nem érdemtelen az „akvarell mestere" minősítésre. Tegyük hozzá, legjobb lapjai kiállják az összevetést a műfaj hazai nagyjainak, Szőnyi István, Elekfy Jenő vagy Diósy Antal, a tatai Dobroszláv Lajos művészi teljesítményével.

Ám, alig vitatható a „vasi táj festője" jelző sem. Csonka Ernő ugyan vizuális élményekre nyitott szellemmel járta be Európa vonzó vidékeit, képekkel, vázlatokkal – és tanulságokkal! – tért meg az ország más tájairól (a Balatonról, a pár éve felfedezett Alföldről), de a szeretet, rajongás, átélés, odaadás és hűség jegyeivel felruházott munkái a kőszegi hegyek, a Sorok patak, a Gyöngyös, a fénnyel parolázó Rába mentén születtek. „..barangolásának nyomvonalát látjuk itt megfestve" – írta két évtizede Kulcsár János lelkesült jegyzetében (Vas Népe, 1976. jún. 22.).

Csömötei tél (olaj)
Fotó: Székely Anikó

Megfigyelése most is helytálló. *A szülőföld szépségét feltáró vágy* festészetének alapeszméje. Pákovics Miklós szerint: „Azon fokon, amelyen ő haza-hazatér feltehetően legkedvesebb falvaiba, elzarándokol hegyeihez, felkapaszkodik páratlan látvánnyal kecsegtető magaslataira, az ábrázolás filozófiává válik" (Kisalföld, 1990. szept. 21.).

Mielőtt patriotizmust, honismeretet (is) hordozó – a mottóul választott „színes vasi föld" arculatát megörökítő „ képeit a jóértelmű provincializmus és egyetemesség nézőpontjából tüzetesebb elemzés alá vetnők, foglaljuk egybe a „festő ember" életrajzának meghatározó, fontosnak vélt adatait. Tesszük ezt azért, mert már ezekből kiviláglik Csonka Ernő festészetének eleve elrendeltetése, sorsszerűsége, távlatai és korlátainak eredői. Látványos fordulatok nélküli ez a pálya, amelynek szakmai fokmérője *közel harminc önálló kiállításának* hullámokat keltő sikere. A többi szinte szokványos, tragikus elemeket is őrző közép-európai férfisors, megpróbáltatás, küzdelem és ....munka!

Szülővárosa Szombathely, ahol 1921. április 9-i érkezését jegyezték be az anyakönyvbe. Gyermekkora meghitt családban, a természet közelségében telt. Jószerivel gyermek még akkor is, amikor első díjat nyert – 1934-ben – az országos tehetségkutató kiállításon. A „mag" csírába váltott, növekedésnek indult. Középiskolás éveit a premontrei gimnáziumban töltötte. Ösztönzést adó, tehetségét ápoló rajztanára a természetelvű festészetet képviselő Radnai Rezső, akit egyetlen mestereként emleget. 1939-ben érettségizett, papi és rajztanári pályára készült. Tehetsége igen, elhivatottsága kevésbé inspirálta, így eltérő okból mindkét elképzeléséről le kellett mondania. Sem a tanulás, sem a munka kapui nem nyíltak meg számára. Bevonult tényleges katonai szolgálatra. A vérzivataros éveket hadifikként átvészelte, a szovjet hadifogságot azonban nem úszta meg. 1947-ben tért haza valami jobb sors reményében. Házasságot kötött és bekapcsolódott a művészeti életbe. Alkalmi munkákból élt, majd 1952-től különböző vállalatoknál dekorációsként dolgozott, alkalmi grafikákat tervezett. S közben megtanulta, kimunkálta saját festői technikáját, kereste az önkifejezés alkatához illő formáit.

1948-ban szerepelt először a vasi művészek közös kiállításán. E kapcsolat mindaddig élt, amíg e tárlatformára igény élt a művészekben, a közönségben. Első önálló bemutatkozására a helyi Derkovits Terembe került sor 1962-ben. A szakma figyelmét felkeltő „vasárnapi festő" még ezévben egy II. díjat nyert a megyei pályázaton tájképeivel. 33 évvel később a szombathelyi Tavaszi Szalon közönség díja jelezte: az eszményeihez, művészi elveihez hű művész a csúcsra ért. Közben művei számos kiállítóhelyen kaptak falat. Pápán (1977), Budapesten (1987, 1989), Szentendrén (1988), Győrött (1990), Székesfehérvárott (1995) s néhány kisebb városban rendezett önálló tárlatot a „pannon táj ihletett ábrázolója". Ugyancsak ismerősként fogadták több alkalommal szülővárosában és más vasi településeken. (Sárvár, Kőszeg, Körmend, Celldömölk stb.). Felsőőrön (1933) egy ízben bizonyította, hogy érzékeny festője a szubalpi tájnak is. Munkáit európai, amerikai, kanadai gyűjtők, hazai közületek és műbarátok szerezték meg. Kisebb gyűjteményét – karakteres olajokat, akvarelleket – szándékai szerint a képtár megőrző gondjaira bízza végrendeletében. Tárlatainak fogadtatása, a közönség reagálása, a helyi és fővárosi sajtóban megjelent méltatások megerősítették hitében a festőt, hogy választása helyes volt. „A harmóniának, rendnek valamely olthatatlan vágya uralkodik mibennünk mindhalálunkig" – mondja Füst Milán esztétikájában. Csonka Ernő, a szelíd természetű művész e sóvárgás forrását megtalálta a természetelvűségben, a hazai, szűkebb táj kimeríthetetlen változatosságában, a kis részletek rejtőző szépségében, a

Kovácsudvar (olaj)
Fotó: Székely Anikó

hangulatok ismételhetetlen egyszerűségében. Vállalkozásában a mozgató erő a felfedezés izgalma, noha nem kell az „ismeretlen" bizonytalanságával viaskodnia. Párszáz méternyi út, néhány kilométer megtétele után letűzheti állványát s szembesülhet a motívummal. Minden képe felér egy vallomással ama szellemi élvezetről, amelyet a költők megénekelte *nyugat-pannóniai táj* nyújt számára évtizedek óta.

Milyen hát e kiesnek mondott vidék, amelynek karakterjegyeit képtelenség egyetlen mondatba sűríteni? – Nagy kilengésektől mentes, mégis mozgalmas felszíni alakzatok, hullámzó domb- és hátságok sora, források, patakok, folyók hálózzák, tagolják. „Csermely violás völgye" (Berzsenyi) rejti a csörtető vadat. „A hegy boltozatin néma homály dereng" (Berzsenyi), odább meg tavasz nyíltával „virág-szőnyeget visz a folyó" (Weöres S.). A Kemenesalján bolyongó Bárdosi Németh János meg úgy látja, „szelíd lankások őrzik az időt. Kicsi falvak, piros háztetők, lombok fölé nyújtózó tornyok, omladozó kastélyok, udvarházak gazdagítják

a táj romantikáját, színezik a látványt. Festőnk számára fontosak a „kéklő halmok" rajzolatai, a legfontosabb mégis, hogy „itt lakik a képzelődés, *képekben* elmerülve" (Berzsenyi).

Csonka Ernő kellő bátorsággal mozdítja meg a képzeletet, de méginkább vállalja a megörökítő, az elmúlót átmentő szerepét. E föld megigézte s ő képpé formálja a varázst. Egyszerű látványt választ mindig, kedvére való a természetes világítás, szórt fény. Példaképei, kedvencei nyomán – őket a 19. század nagy tájfestői közül választotta! – alakította ki azt a képi rendszert, amely általában biztos kompozícióban fogja össze a motívumokat, táji elemeket, színtömegeket és a gondolatot. A klasszikus képszerkezet sémájának alapja a horizontális, több rétegre bontható felépítés. Festményei oldal irányba nyitottak. A középtérben találjuk – rendszerint – a fő motívumot. Nézőpontjának kijelölésében távlatot adó rálátásra törekszik (Tömördi háztető, 1988.). Gazdagon részletezett első- és középtér kínálja a kiemelés eszközeit. Aláhajló patakpart (Téli világ), csillogó, tükröződő vízfelület (Sorok patak), felszántott mező, kanyargó út (Pogány hegy) szolgálja a „felvezetést". Az imigyen „terelt" tekintet találhat rá azután a völgyben megbújó falu tetőinek sorára (Cáki Alpokalja), hómező és elnyúló kerítés mögé szorult havas tájra (Szerdahelyi tél), a töltés túloldalán felnyújtózó fák alatt csendet őrző vízparti házcsoportra (Víztükör). Miközben tüzetes látleletet ad a kis formákban rejlő szépségről, érzékelteti a táj emberléptékűségét, gondosan ügyel az „egészben" megnyilvánuló harmóniára.

Árnyaltan megfestett facsoportok, mélyen zöldellő erdőtömbök, dombsorok alkotják a következő térréteget, a hátteret. Váltakozó méretű égbolt kék, szürke vagy felhőkkel „bodorított" síkjával társítva teszi teljessé, befejezetté, egyensúlyossá a művet (Rába ártér, Alpokból stb.)

Már Kulcsár János észrevette festészetének sajátosságát, a témák, a képek hasonlóságát. Természetes ez egy olyan művész esetében, akinek élete, mozgástere, ideje – leszámítva a tanulmányutakat – szoros kötődésben, szűk határok közé kényszerült. A megértés kulcsa lehet kijelentése: „... a Kőszegi hegység az én Barbizonom". Azonosulását, makacs hűségét jelzi e hivatkozás s az analógia nem véletlen: képépítése, színvilága gyakran idézi emlékezetünkbe az elődöket. Horizontja ennél azért nyitottabb. A mindennapi alkotó cselekvés határai valahol a megyei „sorompók"-nál húzódnak. Számára a „színes vasi föld" testesíti meg azt a közeget, amelyet francia példaképeinek a fontainebleaui erdő. Ezzel magyarázhatjuk, hogy egyaránt otthon van az Őrség vidékén, honnét érzékletes, jellemző tájfelvételt mutatott be (Őrség, 1987) vagy a Gesztenyés völgy barnás szürke borulatba temetkező, újabbkori jeleket is viselő lejtős

Hídvégi ártér (olaj)
Fotó: Székely Anikó

bejáratánál. Két kép, két eltérő, mégis számos rokon vonást tükröző változat! Példák sorát idézhetnénk arra, hogy gyakran visszatér a megkedvelt „lelőhelyekhez". A Rába árteréről Camille Corot szelíd, bensőséges hangulatú festészetével rokon, kiforrott műveket hozott (Hídvégi faluvég stb.). A Gyöngyös part télen, ősszel egyként belefeledkezésre készteti. A Püspökmolnári tó a sokszínű vidék alföldies jellegű részletét dolgozza fel, megcsillantva az ég kékjét, felhőit a zsombékos part karéjában nyugvó víz tükrében. Néha fölénk boltozza a házak, dombok építményét (Olad, 1984), majd meg ragyogó rétre, gyöngyház fényű fák ligetébe csábít, kétséget nem hagyva a helyszín valódiságáról (Szentkirályi papkert).

Elérkeztünk példáink sorolásával Csonka Ernő festészetének lényeges eleméhez, a *topográfiai hűséghez.* Egy vendégkönyvi bejegyzés képeinek szürkeségét, őszies hangulatát veti szemére, mintegy a „szomorú festészet" minősítését sugallva. A cáfolatot a tudás és a tapasztalás kínálja. Művészetének forrása, tárgya és témája – márcsak földrajzi ismér-

vei okán sem – forró, ragyogó, mélytüzű színeket, éles kontrasztokat megelevenítő vidék. Elegendő a megidézett költőkre hivatkoznunk. Az erdők, vizek felett remegő pára, a völgyekből kiszivárgó hűvösség inkább tompít, fátyolossá teszi a látványt. A csend, a megnyugvás, sejtelmesség hangulatai inkább jellemzőek. Az elvonuló záporok után talán keményebbek a kontúrok, tisztábbak a színek, de hőfokuk változatlan. Alkotónk ősszel, télen festett vásznai, nyári erdők, ligetek mélyén készült munkái hitelesen adják vissza e különös plein air színvilágát, harmóniáját.

Hasonlóan vélekedünk alkotásainak valóságtartalmáról. Látásmódjában az időszerűség ellenében egy nosztalgiát sem nélkülöző álláspont viaskodik, valamilyen látványmentő igyekezettől, feloldódástól nyerve hajtóerejét. A *genius loci*, a helyszínen megszerzett élmény dominanciája uralja választását, de ecsetjárását is. Számára fontos, hogy az udvarkép Perenyén, a kastélypark Bozsokon, a házak Szelestén vagy Toronyban, a temető Kőszegen került vászonra, papírra. Nem közömbös, hogy a tél Csömötén, az ártér Kám alatt avagy az utcakép Gencsen, Kőszegen készült, az emlék meg Sághegyen ragadta magával, a Deák utcát pedig ablakából örökítette meg egy havas, pocsolyás téli délutánon. Ragaszkodása mégsem görcsös, inkább az alázat vezérli a képalkotás közben. Szerencsés alkat, aki rendelkezik azzal a képességgel, hogy azonosulni tud az éltető forrásul elfogadott tájjal s a kötött látványból mértéktartó transzponálással egyetemesebb érvényű gondolatokat tud kibontani. Megörökít egy-egy vonzó részletet, közben biztosítja lelkének nyugalmát s megszólítja a vele és mellette dübörgő kort: lám mennyi szépséget rejt e kedves tájék! De munkál benne, hogy e képeivel az elkövetkezendő idő földijei számára is közvetítse üzenetét: *Ilyen volt hajdan szülőföldünk,* amikor még sértetlen zúgtak az erdők, nem tarolták le fasoraink, patakjai a természet szeszélye szerint szabadon kanyarogtak csalitos medrükben, állt még egy-egy vízimalom búzát őrölve, békesség, tisztesség honolt a falvégi házban, gyermekeit várta az elhagyott ősi birtok és tiszta levegő, buzogó forrásvíz szolgálta az életet.

Nem szűkítjük le – természetesen – festészetének lényegét, ha érdeméül róva hangsúlyozzuk, hogy nagyvonalú, biztos alapozású mesterségbeli tudást, megjelenítő erőt kifejező művei szolgálatot teljesítenek. Aligha tévedünk sikereinek titkát kutatva, ha állítjuk, hogy a közönség mindenkor megérezte a művészetében rejlő élmény melegét, az alkotó lélek emelkedettségét, mívesen traktál színvilágának hamvas fényét és azt *az erőt, amely a szülőföld, a simogató vasi táj, a természet szeretetére ösztönöz* – alkotót és befogadót egyképpen ...

Kecskeméti Kálmán

Textilmesék

Van a magyar festészetnek egy méltatlanul másodvonalba sorolt irányzata, amely mélységesen természetközeli, ugyanakkor nem marad meg a felületes ábrázolásnál, hanem a látvány analízisét nyújtja. Szerkezeteket, összefüggéseket keres és tár fel, de nem hiányzik belőle a megrendülés, a pantheizmus sem. Az internacionális absztrakció korában megmaradt jellegzetesen magyar stílusnak – talán ezért is szorult időről-időre háttérbe a csillogóbb divatok mögött. Ámos Imre rajzai, Gadányi Jenő és Bene Géza életműve, Szántó Piroska legjobb munkái jegyzik ezt az irányzatot.

Organikus világszemlélet áll az említett festők mögött. Ugyanezt az organikus szemléletet vélem felfedezni *Széles Judit* nagyméretű kárpitjain.

Az emberiség ősi leleménye ahogy a len és a kender rostjaiból áztatás, tilolás, gerebenezés, szövés útján textilt állít elő. A textil varázslatos lehetőségei végtelenek, és Széles Juditot gyermekkora óta fogva tartja ez a varázslat.

Nagy faliképein a legkülönfélébb technikákkal találkozhatunk: festéssel, hímzéssel, kötéssel, horgolással, varrással, ragasztással. Ezek a nagy faliképek szinte mindig természeti formákból épülnek fel – ettől kimeríthetetlen motívumgazdagságuk és szuggesztívitásuk.

A hetvenes években a közfigyelem a textilművészet felé fordult A velemi textilműhely alkotói ekkor megérdemelt, nagy népszerűségre tettek szert. S ahogy ez már nálunk lenni szokott, munkáik kizárólagos mércéül szolgáltak a hivatalos zsűriknek. Aki valami mást csinált, az kizárta magát a kiállítótermekből és a piacról.

Széles Judit azonban nem akart eltérni a maga elé tűzött céltól. Konokul ragaszkodott műhelyének személyére szabott, saját maga által felállított követelményeihez. Nem érte be a természeti formáknak direkt alkalmazásával, a lenyomatok sokszorosításával, hanem sajátos absztrakciós rendszert, szuverén világot hozott létre.

Egyedi művek ezek, határesetei a táblakép festészet-nek. Nem igazán hálás tevékenység ez, mivel sok munkát, nagy elmélyülést igényel, és nem sokszorosítható. Nem kerül szériagyártásra, nem lesz tömegtermék, csak kevesek számára hozzáférhető. Kiállításokon látható csak, márpedig kiállításokra nem sokan járnak.

Talán ezért is oly kevesen ismerik Széles Judit nevét, pedig diplomáját 1966-ban szerezte az Iparművészeti Főiskolán. Nehezen találta meg egyéni hangját, kitérővel indult a pályán. Diplomáját nyomott-anyag tervező és kézifestő szakon szerezte. Diploma munkáját a Budakalászi Lenfonó és Szövőipari Vállalatnál kivitelezték. Azzal csábították oda tervezőnek, hogy új színeket, modern mintákat várnak tőle. A valóságban azonban rózsákat kellett festenie a Hungarotex igényei szerint. Álmaikat így eltemethették a fiatal iparművészek. Tervezési feladatot nem kaptak. Másolták az ízléstelen mintákat, adaptálták más színben és más szélességben.

1968-ban megismerkedett Ágh Istvánnal, a kitűnő költővel. Házasságot kötöttek, és a közös albérletben született meg az első nagyméretű falikép. Méreteinél fogva csak a kertben lehetett kifeszíteni és megfesteni. Később a zuglói lakásban is csak az erkélyen volt lehetőség nagyobb munkán dolgozni. Így rákényszerült a kisebb méretekre. Kapóra jött ekkor a Móra Ferenc Könyvkiadó megbízása, hogy Ágh István Struga manó csöngölödzik című mesekönyvéhez tervezzen textil illusztrációkat. Ekkor 16 textilkompozíció született. Többnyire színes, nyomott anyagokból készült kollázsok.

A könyv sikere nyomán 1985-ben újabb megbízást kapott. A Felekirály című mesekönyvhöz ezúttal 56 kisméretű textilkompozíciót készít. Ezek a munkák önálló képek, túllépik az illusztráció műfaji kereteit, egyenrangú elemeivé válnak a könyvnek. Kiállításokon is mint önálló művek szerepelnek. A textus tehát textillé lőn Széles Judit műhelyében

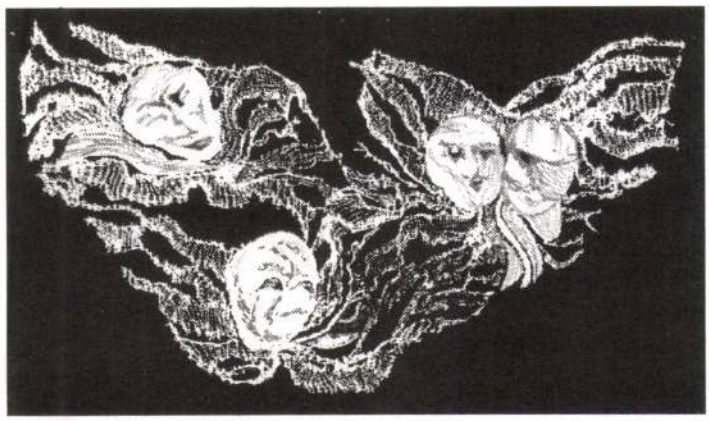

Széles Judit: Textil-kép

Antalfy István

Ha este jön

Ha az este közénk tolakszik,
beburkolózunk önmagunkba,
és tekervényes utakon
elkóborolt régi idők
vársáncaival körbevéve
várunk új éjszakára,
amikor elbúcsúzunk,
ki-tudja-meddig-reggelig,
amikor, úgylehet, fehér
arcú magunkat meglelik.

Kísérget engem

Kísérget engem árnyalak,
kezében mécses, pisla lánggal.
"Senki többet? – Én láttalak!"
Torzít a tükör. Nincs madárdal.

Letelik lassan, "ami jár",
Nem érdemem, s nem vétkem.
Talán utolsó koranyár
És talán – nem hiába éltem.

Ősz

A Nap fénye már fátyolos.
A fák közt gyenge szél jár,
meg-meglibbenti lombjukat.
Lám, oda van a szép nyár!

A Törvény, ím, érvényesül:
szelídebbek a fények,
a nyárra ősz – mert ez a rend,
– és elhalkul az ének.

Talán, talán az ember is
kissé riadva ébred...
Az én szívem is csendesebb:
én már az őszben élek.

Betűk árnyéka

Álszent hazudozó az élet.
Minden percében mást tanít.
Ha "abszolúte-relatíve..."
tekergeti mondatait.

Nem hiába! Ha menekülnél,
az árnyék utánad oson.
Lehetetlen. Hiába futnál
keresztül, át a városon.

Betűk árnyékában, nyomorúság,
És mindennapi balladák.
Mégis: hinni a szeretetben,
s tudni – az élet igazát.

"Színes vasi föld"

Szakmai ártalom lehet: amióta tüzetesebben megismertem Csonka Ernő festészetét, műveinek jelentős hányadát, Kőszegre, Sárvárra, Zsennyére kerekezve, a vasi utakat róva, idevetődött idegenként, az ő képein keresztül fedezem fel, látom ismerősnek a vasi tájat. Egy-egy fasor, ligetes pagony, hideg pocsolya, csendesen folydogáló patakot rejtő lombok, áthidaló bürű, útforduló mögött felkéklő szelíd hegyvonulat, völgyben összebújó házak látványa köszön rám a "már láttam valahol" felismerésével. Igen, az a salköveskúti lapályos rét a párába feloldódó fákkal, a mindig szemből köszöntő, hóba temetkezett sárvári hegyi templom, a tavaszváró mező meg az Őrség képpé formált fogalma nekem már mindig úgy őrződik emlékezetembe, ahogy ő megfestette, ahogy ő látnunk engedte.

A felismerés örömét a végletekig fokozta a Szombathelyi Képtárban kiállított, a munkásságát reprezentáló gyűjteménye, amelyet 75. születési évfordulóján mutatott be. Olajfestmények, kiváló technikával megoldott akvarellek és dokumentumok rajzolták elénk gyermekkorától szinte egyenletesnek látszó pályáját, amely közel sem a hagyományos "szabályok" betűit követte. Noha, ezúttal festészetének számos elágazását figyelhettük meg, az összhatás egyértelműsítette a róla szóló sztereotípiák igaz voltát. Kettőt mindenképpen! Szinte valamennyi méltatója megegyezik abban, hogy nem érdemtelen az "akvarell mestere" minősítésére. Tegyük hozzá, legjobb lapjai kiállják az összevetést a műfaj hazai nagyjainak, Szőnyi István, Elekfy Jenő vagy Diósy Antal, a tatai Dobroszláv Lajos művészi teljesítményével.

Ám, alig vitatható a "vasi táj festője" jelző is. Csonka Ernő ugyan vizuális élményekre nyitott szemmel járta be Európa vonzó vidékeit, képekkel, vázlatokkal – és tanulságokkal! – tért meg az ország más tájairól (a Balatonról, a pár éve felfedezett Alföldről, a Művészetbarátok Egyesülete által szervezett Berettyóújfalui és Lakiteleki alkotótáborok heteiben), de a szeretet, rajongás, átélés, odaadás és hűség jegyeivel felruházott munkái a kőszegi hegyek, a Sorok patak, a Gyöngyös, a fénnyel parolázó Rába mentében születtek. "...barangolásának nyomvonalát látjuk itt megfestve" – írta két évtizede Kulcsár János lelkesült jegyzetében (Vas Népe, 1976.). Megfigyelése most is helytálló. A szülőföld szépségét feltáró vágy festészetének alapeszméje. Pákovics Miklós szerint: "Azon a fokon, amelyen ő haza-hazatér feltehetően legkedvesebb falvaiba, elzarándokol hegyeihez, felkapaszkodik páratlan látvánnyal kecsegtető megaslataira, az ábrázolás filozófiává válik" (Kisalföld, 1990.).

Csonka Ernő: Önarckép, akvarell, 50x60

Mielőtt patriotizmust, honismeretet (is) hordozó – a mottóul választott "színes vasi föld" arculatát megörökítő – képeit a jóértelmű provincializmus és egyetemesség nézőpontjából tüzetesebb elemzés alá vetnők, foglaljuk egybe a "festő ember" életrajzának meghatározó, fontosnak vélt adatait. Tesszük ezt azért, mert már ezekből kiviláglik Csonka Ernő festészetének eleve elrendeltetése, sorsszerűsége, távlatai és korlátainak eredői. Látványos fordulatok nélküli ez a pálya, amelynek szakmai fokmérője közel harminc önálló kiállításának hullámokat keltő sikere. A többi szinte szokványos, tragikus elemeket is őrző közép-európai férfisors, megpróbáltatás, küzdelem és – munka!

Szülővárosa Szombathely, ahol 1921. április 9-i érkezését jegyezték be az anyakönyvbe. Gyermekkora meghitt családban, a természet közelségében telt. Jószerivel gyermek még akkor is, amikor első díjat nyert – 1934-ben – az országos tehetségkutató kiállításon. A "mag" csírába váltott, növekedésnek indult. Középiskolás éveit a premontrei gimnáziumban töltötte. Ösztönzést adó, tehetségét ápoló rajztanára a természetelvű festészetet képviselő Radnai Rezső, akit egyetlen mestereként emleget. 1939-ben érettségizett, papi és rajztanári pályára készült. Tehetsége igen, elhivatottsága kevésbé inspirálta, így eltérő okból mindkét elképzeléséről le kellett mondania. Sem a tanulás, sem a munka kapui nem nyíltak meg számára. Bevonult tényleges katonai szolgálatra. A vérzivataros éveket hadfiként átvészelte, a szovjet hadifogságot azonban nem úszta meg. 1947-ben tért haza valami jobb sors reményében. Házasságot kötött és bekapcsolódott a művészeti életbe. Alkalmi munkákból élt, majd 1952-től különböző vállalatoknál dekorációsként dolgozott, alkalmi grafikákat tervezett. S közben megtanulta, kimunkálta saját festői technikáját, kereste az önkifejezés alkatához illő formáit.

1948-ban szerepelt először a vasi művészek közös kiállításán. E kapcsolat mindaddig élt, amíg e tárlatformára igény élt a művészekben, a közönségben. Első önálló bemutatkozására a helyi Derkovits Teremben került sor 1962-ben. A szakma figyelmét felkeltő "vasárnapi festő" még ezévben egy II. díjat nyert a megyei pályázaton tájképeivel. Harminchárom évvel később a szombathelyi Tavaszi Szalon közönség díja jelezte: az eszményeihez, művészi elveihez hű művész a csúcsra ért. Közben művei számos kiállítóhelyen kaptak falat. Pápán (1977), Budapesten (1987, 1989), Szentendrén (1988), Győrött (1990), Székesfehérvárott (1995) s néhány kisebb városban rendezett önálló tárlatot a "pannon táj ihletett ábrázolója". Ugyancsak ismerősként fogadták több alkalommal szülővárosában és más vasi településeken. (Sárvár, Kőszeg, Körmend, Celldömölk stb.). Felsőörsön (1993) egy ízben bizonyította, hogy érzékeny festője a szubalpi tájnak is. Munkáit európai, amerikai, kanadai gyűjtők, hazai közületek és műbarátok szerezték meg. Kisebb gyűjteményét – karakteres olajokat, akvarelleket – szándékai szerint a képtár megőrző gondjaira bízza végrendeletében. Tárlatainak fogadtatása, a közönség reagálása, a helyi és fővárosi sajtóban megjelent méltatások megerősítették hitében a festőt, hogy választása helyes volt. "A harmóniának, rendnek valamely oltathatlan vágya uralkodik mibennünk mindhalálunkig" – mondja esztétikájában Füst Milán. Csonka Ernő, a szolíd természetű művész e sóvárgás forrását megtalálta a természetelvűségben, a hazai, szűkebb táj kimeríthetetlen változatosságában, a kis részletek rejtőző szépségében, a hangulatok ismételhetetlen egyszeriségében.

Nem szűkítjük le festészetének lényegét, ha érdeméül hangsúlyozzuk, hogy nagyvonalú, biztos alapozású mesterségbeli tudást, megjelenítő erőt kifejező művei szolgálatot teljesítenek. Aligha tévedünk sikereinek titkát kutatva, ha állítjuk, hogy a közönség mindenkor megérezte a művészetében rejlő élmény melegét, az alkotó lélek emelkedettségét, mívesen traktált színvilágának hamvas fényét és azt az erőt, amely a szülőföld, a simogató vasi táj, a természet szeretetére ösztönöz – alkotót és befogadót egyképpen.

Salamon Nándor

CSONKA ERNŐ

Kecskeméti Kálmán

Textilmesék

Van a magyar festészetnek egy méltatlanul másodvonalba sorolt irányzata, amely mélységesen természetközeli, ugyanakkor nem marad meg a felületes ábrázolásnál, hanem a látvány analízisét nyújtja. Szerkezeteket, összefüggéseket keres és tár fel, de nem hiányzik belőle a megrendülés, a pantheizmus sem. Az internacionális absztrakció korában megmaradt jellegzetesen magyar stílusnak – talán ezért is szorult időről-időre háttérbe a csillogóbb divatok mögött. Ámos Imre rajzai, Gadányi Jenő és Bene Géza életműve, Szántó Piroska legjobb munkái jegyzik ezt az irányzatot.

Organikus világszemlélet áll az említett festők mögött. Ugyanezt az organikus szemléletet vélem felfedezni *Széles Judit* nagyméretű kárpitjain.

Az emberiség ősi leleménye ahogy a len és a kender rostjaiból áztatás, tilolás, gerebenezés, szövés útján textilt állít elő. A textil varázslatos lehetőségei végtelenek, és Széles Juditot gyermekkora óta fogva tartja ez a varázslat.

Nagy faliképein a legkülönfélébb technikákkal találkozhatunk: festéssel, hímzéssel, kötéssel, horgolással, varrással, ragasztással. Ezek a nagy faliképek szinte mindig természeti formákból épülnek fel – ettől kimeríthetetlen motívumgazdagságuk és szuggesztívitásuk.

A hetvenes években a közfigyelem a textilművészet felé fordult A velemi textilműhely alkotói ekkor megérdemelt, nagy népszerűségre tettek szert. S ahogy ez már nálunk lenni szokott, munkáik kizárólagos mércéül szolgáltak a hivatalos zsűriknek. Aki valami mást csinált, az kizárta magát a kiállítótermekből és a piacról.

Széles Judit azonban nem akart eltérni a maga elé tűzött céltól. Konokul ragaszkodott műhelyének személyére szabott, saját maga által felállított követelményeihez. Nem érte be a természeti formáknak direkt alkalmazásával, a lenyomatok sokszorosításával, hanem sajátos absztrakciós rendszert, szuverén világot hozott létre.

Egyedi művek ezek, határesetei a táblakép festészet-nek. Nem igazán hálás tevékenység ez, mivel sok munkát, nagy elmélyülést igényel, és nem sokszorosítható. Nem kerül szériagyártásra, nem lesz tömegtermék, csak kevesek számára hozzáférhető. Kiállításokon látható csak, márpedig kiállításokra nem sokan járnak.

Talán ezért is oly kevesen ismerik Széles Judit nevét, pedig diplomáját 1966-ban szerezte az Iparművészeti Főiskolán. Nehezen találta meg egyéni hangját, kitérővel indult a pályán. Diplomáját nyomott-anyag tervező és kézifestő szakon szerezte. Diploma munkáját a Budakalászi Lenfonó és Szövőipari Vállalatnál kivitelezték. Azzal csábították oda tervezőnek, hogy új színeket, modern mintákat várnak tőle. A valóságban azonban rózsákat kellett festenie a Hungarotex igényei szerint. Álmaikat így eltemethették a fiatal iparművészek. Tervezési feladatot nem kaptak. Másolták az ízléstelen mintákat, adaptálták más színben és más szélességben.

1968-ban megismerkedett Ágh Istvánnal, a kitűnő költővel. Házasságot kötöttek, és a közös albérletben született meg az első nagyméretű falikép. Méreteinél fogva csak a kertben lehetett kifeszíteni és megfesteni. Később a zuglói lakásban is csak az erkélyen volt lehetőség nagyobb munkán dolgozni. Így rákényszerült a kisebb méretekre. Kapóra jött ekkor a Móra Ferenc Könyvkiadó megbízása, hogy Ágh István Struga manó csöngölödzik című mesekönyvéhez tervezzen textil illusztrációkat. Ekkor 16 textilkompozíció született. Többnyire színes, nyomott anyagokból készült kollázsok.

A könyv sikere nyomán 1985-ben újabb megbízást kapott. A Felekirály című mesekönyvhöz ezúttal 56 kisméretű textilkompozíciót készít. Ezek a munkák önálló képek, túllépik az illusztráció műfaji kereteit, egyenrangú elemeivé válnak a könyvnek. Kiállításokon is mint önálló művek szerepelnek. A textus tehát textillé lőn Széles Judit műhelyében

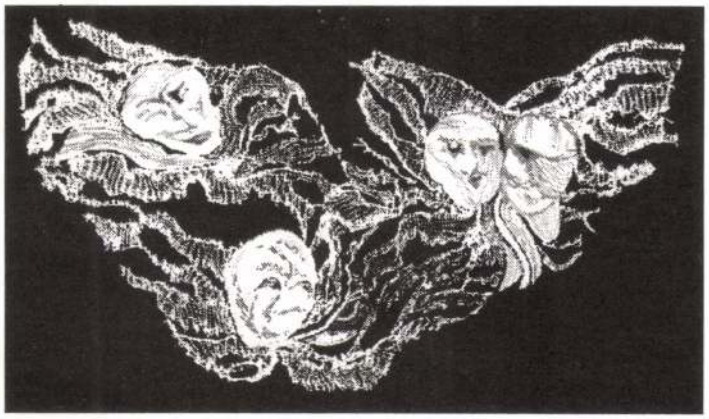

Széles Judit: Textil-kép

Antalfy István

Ha este jön

Ha az este közénk tolakszik,
beburkolózunk önmagunkba,
és tekervényes utakon
elkóborolt régi idők
vársáncaival körbevéve
várunk új éjszakára,
amikor elbúcsúzunk,
ki-tudja-meddig-reggelig,
amikor, úgylehet, fehér
arcú magunkat meglelik.

Kísérget engem

Kísérget engem árnyalak,
kezében mécses, pisla lánggal.
"Senki többet? – Én láttalak!"
Torzít a tükör. Nincs madárdal.

Letelik lassan, "ami jár",
Nem érdemem, s nem vétkem.
Talán utolsó koranyár
És talán – nem hiába éltem.

Ősz

A Nap fénye már fátyolos.
A fák közt gyenge szél jár,
meg-meglibbenti lombjukat.
Lám, oda van a szép nyár!

A Törvény, ím, érvényesül:
szelídebbek a fények,
a nyárra ősz – mert ez a rend,
– és elhalkul az ének.

Talán, talán az ember is
kissé riadva ébred...
Az én szívem is csendesebb:
én már az őszben élek.

Betűk árnyéka

Álszent hazudozó az élet.
Minden percében mást tanít.
Ha "abszolúte-relatíve..."
tekergeti mondatait.

Nem hiába! Ha menekülnél,
az árnyék utánad oson.
Lehetetlen. Hiába futnál
keresztül, át a városon.

Betűk árnyékában, nyomorúság,
És mindennapi balladák.
Mégis: hinni a szeretetben,
s tudni – az élet igazát.

"Színes vasi föld"

Szakmai ártalom lehet: amióta tüzetesebben megismertem Csonka Ernő festészetét, műveinek jelentős hányadát, Kőszegre, Sárvárra, Zsennyére kerekezve, a vasi utakat róva, idevetődött idegenként, az ő képein keresztül fedezem fel, látom ismerősnek a vasi tájat. Egy-egy fasor, ligetes pagony, hideg pocsolya, csendesen folydogáló patakot rejtő lombok, áthidaló bürű, útforduló mögött felkéklő szelíd hegyvonulat, völgyben összebújó házak látványa köszön rám a "már láttam valahol" felismerésével. Igen, az a salköveskúti lapályos rét a párába feloldódó fákkal, a mindig szemből köszöntő, hóba temetkezett sárvári hegyi templom, a tavaszváró mező meg az Őrség képpé formált fogalma nekem már mindig úgy őrződik emlékezetembe, ahogy ő megfestette, ahogy ő látnunk engedte.

A felismerés örömét a végletekig fokozta a Szombathelyi Képtárban kiállított, a munkásságát reprezentáló gyűjteménye, amelyet 75. születési évfordulóján mutatott be. Olajfestmények, kiváló technikával megoldott akvarellek és dokumentumok rajzolták elénk gyermekkorától szinte egyenletesnek látszó pályáját, amely közel sem a hagyományos "szabályok" betűit követte. Noha, ezúttal festészetének számos elágazását figyelhettük meg, az összhatás egyértelműsítette a róla szóló sztereotípiák igaz voltát. Kettőt mindenképpen! Szinte valamennyi méltatója megegyezik abban, hogy nem érdemtelen az "akvarell mestere" minősítésére. Tegyük hozzá, legjobb lapjai kiállják az összevetést a műfaj hazai nagyjainak, Szőnyi István, Elekfy Jenő vagy Diósy Antal, a tatai Dobroszláv Lajos művészi teljesítményével.

Ám, alig vitatható a "vasi táj festője" jelző is. Csonka Ernő ugyan vizuális élményekre nyitott szemmel járta be Európa vonzó vidékeit, képekkel, vázlatokkal – és tanulságokkal! – tért meg az ország más tájairól (a Balatonról, a pár éve felfedezett Alföldről, a Művészetbarátok Egyesülete által szervezett Berettyóújfalui és Lakiteleki alkotótáborok heteiben), de a szeretet, rajongás, átélés, odaadás és hűség jegyeivel felruházott munkái a kőszegi hegyek, a Sorok patak, a Gyöngyös, a fénnyel parolázó Rába mentében születtek. "...barangolásának nyomvonalát látjuk itt megfestve" – írta két évtizede Kulcsár János lelkesült jegyzetében (Vas Népe, 1976.). Megfigyelése most is helytálló. A szülőföld szépségét feltáró vágy festészetének alapeszméje. Pákovics Miklós szerint: "Azon a fokon, amelyen ő haza-hazatér feltehetően legkedvesebb falvaiba, elzarándokol hegyeihez, felkapaszkodik páratlan látvánnyal kecsegtető megaslataira, az ábrázolás filozófiává válik" (Kisalföld, 1990.).

Mielőtt patriotizmust, honismeretet (is) hordozó – a mottóul választott "színes vasi föld" arculatát megörökítő – képeit a jóértelmű provincializmus és egyetemesség nézőpontjából tüzetesebb elemzés alá vetnők, foglaljuk egybe a "festő ember" életrajzának meghatározó, fontosnak vélt adatait. Tesszük ezt azért, mert már ezekből kiviláglik Csonka Ernő festészetének eleve elrendeltetése, sorsszerűsége, távlatai és korlátainak eredői. Látványos fordulatok nélküli ez a pálya, amelynek szakmai fokmérője közel harminc önálló kiállításának hullámokat keltő sikere. A többi szinte szokványos, tragikus elemeket is őrző közép-európai férfisors, megpróbáltatás, küzdelem és – munka!

Szülővárosa Szombathely, ahol 1921. április 9-i érkezését jegyezték be az anyakönyvbe. Gyermekkora meghitt családban, a természet közelségében telt. Jószerivel gyermek még akkor is, amikor első díjat nyert – 1934-ben – az országos tehetségkutató kiállításon. A "mag" csírába váltott, növekedésnek indult. Középiskolás éveit a premontrei gimnáziumban töltötte. Ösztönzést adó, tehetségét ápoló rajztanára a természetelvű festészetet képviselő Radnai Rezső, akit egyetlen mestereként emleget. 1939-ben érettségizett, papi és rajztanári pályára készült. Tehetsége igen, elhivatottsága kevésbé inspirálta, így eltérő okból mindkét elképzeléséről le kellett mondania. Sem a tanulás, sem a munka kapui nem nyíltak meg számára. Bevonult tényleges katonai szolgálatra. A vérzivataros éveket hadfiként átvészelte, a szovjet hadifogságot azonban nem úszta meg. 1947-ben tért haza valami jobb sors reményében. Házasságot kötött és bekapcsolódott a művészeti életbe. Alkalmi munkákból élt, majd 1952-től különböző vállalatoknál dekorációsként dolgozott, alkalmi grafikákat tervezett. S közben megtanulta, kimunkálta saját festői technikáját, kereste az önkifejezés alkatához illő formáit.

1948-ban szerepelt először a vasi művészek közös kiállításán. E kapcsolat mindaddig élt, amíg e tárlatformára igény élt a művészekben, a közönségben. Első önálló bemutatkozására a helyi Derkovits Teremben került sor 1962-ben. A szakma figyelmét felkeltő "vasárnapi festő" még ezévben egy II. díjat nyert a megyei pályázaton tájképeivel. Harminchárom évvel később a szombathelyi Tavaszi Szalon közönség díja jelezte: az eszményeihez, művészi elveihez hű művész a csúcsra ért. Közben művei számos kiállítóhelyen kaptak falat. Pápán (1977), Budapesten (1987, 1989), Szentendrén (1988), Győrött (1990), Székesfehérvárott (1995) s néhány kisebb városban rendezett önálló tárlatot a "pannon táj ihletett ábrázolója". Ugyancsak ismerősként fogadták több alkalommal szülővárosában és más vasi településeken. (Sárvár, Kőszeg, Körmend, Celldömölk stb.). Felsőörsön (1993) egy ízben bizonyította, hogy érzékeny festője a szubalpi tájnak is. Munkáit európai, amerikai, kanadai gyűjtők, hazai közületek és műbarátok szerezték meg. Kisebb gyűjteményét – karakteres olajokat, akvarelleket – szándékai szerint a képtár megőrző gondjaira bízza végrendeletében. Tárlatainak fogadtatása, a közönség reagálása, a helyi és fővárosi sajtóban megjelent méltatások megerősítették hitében a festőt, hogy választása helyes volt. "A harmóniának, rendnek valamely oltathatlan vágya uralkodik mibennünk mindhalálunkig" – mondja esztétikájában Füst Milán. Csonka Ernő, a szolíd természetű művész e sóvárgás forrását megtalálta a természetelvűségben, a hazai, szűkebb táj kimeríthetetlen változatosságában, a kis részletek rejtőző szépségében, a hangulatok ismételhetetlen egyszeriségében.

Nem szűkítjük le festészetének lényegét, ha érdeméül hangsúlyozzuk, hogy nagyvonalú, biztos alapozású mesterségbeli tudást, megjelenítő erőt kifejező művei szolgálatot teljesítenek. Aligha tévedünk sikereinek titkát kutatva, ha állítjuk, hogy a közönség mindenkor megérezte a művészetében rejlő élmény melegét, az alkotó lélek emelkedettségét, mívesen traktált színvilágának hamvas fényét és azt az erőt, amely a szülőföld, a simogató vasi táj, a természet szeretetére ösztönöz – alkotót és befogadót egyképpen.

Salamon Nándor

Csonka Ernő: Önarckép, akvarell, 50x60

Egy művésztanár ars poeticája

A festészet mindnyájunkat magasabb régióba emel

Eszmélésem óta hittem az igaz piktúra semmi mással nem pótolható varázsában. Abban, hogy valamennyiünket – épp az általa kínált katarzis révén – *magasabb régióba emel.*

Ezek a gondolatok villantak fel bennem, amikor *Csonka Erzsébet* művésztanárral, az egri *Balassi Bálint Általános Iskola* nevelőjével beszélgettem.

Az apropót az adta, hogy megnéztem a millecentenárium tiszteletére készített két freskójának színes reprodukcióját. Rögvest felszakadt belőlem a verdikt: *ígéretes tehetség...*

Ennek felfedezése, felismerése *olyan tüneményes érzés, amely szinte megtisztítja az embert.* Érthető, hiszen a meglelt közös hullámhossz révén maradéktalanul érvényesül a folyvást ismétlődő csoda, a tündökletes átlényegülés. Ha nem lennének ilyen percek, teljesen elszürkülne a lét.

Sorsának stációit idézzük, pásztázva a meghatározó jellegű motívumokat.

– A későbbi elhatározás *már általános iskolás koromban felsejlett bennem.* Oktatóim észrevették kézügyességemet, s a méltatás természetesen tovább sarkallt. Ez a magyarázata annak, hogy szülővárosomból, Balassagyarmatról a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába pályáztam, hiszen már ekkor – nem szeretném, ha nagyképűségnek hangzana, mert nem egyáltalán annak szántam – *áthatott a képi látásmód.*

Kudarcok is érték, hiszen a szakfőiskolára – kétszeri nekibuzdulás után – sem vették fel. Szüleinek köszönhetően a második menetben már az egri felsőoktatási intézménybe is belépőt óhajtott szerezni.

– Sikerült. Mindmáig értékelem az itt nyújtott útravalót. Különösképp *Lóránt Jánost méltatom,* aki értő adagolásban sajátíttatta el velem a nélkülözhetetlen fortélyokat, az anatómia, a térábrázolás, s az egyes műfajok kötelmeit.

A megyeszékhelyen maradt. A tanítás ezernyi szépsége szintén megbabonázta, ám egykori álmát nem adta fel.

– Szinte mindennapi metamorfózis ez. *A Teremtő olyan adománya, amely folyvást hálára kötelez.* Nagyszerű dolog az, ha valaki formába öntheti gyötrődését, alkalmi konfliktusait, örömét. Ilyenkor a jelképes léghajó utazókosarából kihullanak a visszahúzó terhek, és szinte szállunk felfelé. Mindezt hatványozza az, hogy a festészet barátai is ide emelkedhetnek, ha *erre a „szellemi rezgésszintre" hangolódnak.* S ezért, bizony, érdemes dolgozni.

Na meg az utánpótlásért is.

– Egyik gyerekem kivételes adottság. Amikor erre rádöbbentem, majdhogy felvillanyozódtam. S azóta is reménykedem, hogy egyszer majd befut, megbirkózik a rá váró nehézségekkel, s ő is a nemes értelemben vett lélekidomárok táborát gyarapítja majd.

Otthonában elbűvölnek vásznai, *amelyek szinte mindegyike egyéni világlátásról, a vele összefüggő kompozíciós eredetiségről, az egyéniségről valló sajátos színkezelésről tanúskodnak.*

A jövőre célzok, de szerényen hárít, ezért hát vállalom a jós szerepkörét, s megfogalmazom, hogy sokszor találkozunk még, mert vezérlő csillaga egyre magasabbra ível majd.

Pécsi István

jes nyugalma mondja, hogy ő az úrnő a szöveg fölött. Pillanatra talán fejedelemasszony is, tartásából sugárzik valami, hogy nagy erők fölött uralkodik szikár magassága ellenére a törékeny termet. Most ő tartja kezében a vers titkait, és a feszült várakozást azzal oldja fel, hogy halkan, fegyelmező csenddel indítja útjára a verset, megsúgja a szép titkot. Így szaval a pódiumon Popovits Zoltánné, és amikor verset mond, küldetést teljesít, úgy érzi, evangéliumot hirdet.

Beszélgetésünk során egy élet bomlik elénk a mindennapok szürkének látszó eseményeivel, de ahogy haladunk előre a történetben, drámaivá válik a színtér, ahol a görög hősnők példájára valaki élet vagy halál közt választ.

Popovits Zoltánné – Ilonka – szülei egyszerű emberek voltak, vallásosak, gyermekeiknek éltek. Ilonka a kilencedik

marad anya nélkül, mert a 14 éves nővérkéje, *Margitka*, mesterségesen táplálta, akit sohasem tudott nevén szólítani, csak *kismamának*.

Így jegyezte fel Margitka (Hering Józsefné) édesanyjuk végső búcsúját az élettől:

„Egy alkalommal kijött az orvos, engem kiküldtek a szobából, de minden szót tisztán hallottam. Mondta anyának: – Minek magának ez a gyerek, hadd vegyem el. – Mennyivel élek tovább? – kérdezte anyám. Az orvos szavát nem hallottam, talán nem is szólt. – Nem. Azért, hogy tovább éljek, nem leszek gyermekem gyilkosa – szólt anyám... 1924. január 14-én itt hagytál bennünket, 4 éves kis öcsémmel és két és fél hónapos Ica kis húgommal és 80 éves anyai nagyanyámmal..."

A kis Icából Ilonka lett, és evangéliumi küldetéssel hirdeti versekkel beszélve, hogy leg-

cat keresi a versekben, hogy elmondja az embereknek, csak a szeretet teszi széppé a világot.

Szigorú erkölcsű apja az angolkisasszonyokhoz adja iskolába, ahol *Máter Tóth* tanárnő nyitja fel szemét a versmondás titkaira, belé oltódik a küldetés csírája.

Nővére korán férjhez megy, apja megnősül, de hála Istennek, jó anyukát kapott. A polgári befejezése után torontáli szőnyeget sző, fényképészetből *Garay Gittánál* kitűnő szakképesítésben részesül, elismert portréfényképész, mégsem marad a pályán, beleszól életébe egy ismeretség, amelyből házasság lesz.

Popovits Zoltán, az udvarias kereskedő vezeti oltárhoz 1943-ban, és ebből a frigyből születik három fiúgyermek: *Zoltán, László és Lajos*. Férjének méltó társa a bajokban is. Így emlékezik:

pénztárban dolgoztam, majd a Volán vállalat személyforgalmi részlegéhez kerültem magasabb fizetésért. Két éven át 24 óráztam is. Nyugdíjazásom előtt saját kérésemre, a nagyobb keresetért, kalauz voltam a Debrecen–Hajdúszoboszló vonalon. Nyugdíjba vonultam 1979-ben."

A boldog házaséletet beárnyékolja férje betegsége és halála (1990), de a versmondás elveszett fonala újra emberek közé vezeti. Utoljára '41-ben mondott verset, de most újra párbeszédet kezd a világgal.

„Férjem halála után 2 évvel veszek részt a közösségi életben. A Caritas Szeretetszolgálat tagja vagyok, versmondóként képviselem az egri Életet az éveknek nyugdíjasklubot a megyei és országos szavalóversenyeken. Szeretem a szép verseket, választott költőim: Sík Sándor, Mécs László, Áprily Lajos, Várnai Zseni, Túr-

Erről tanúskodik a 17 díszoklevél, emléklap, számos első helyezés és jutalom, de a hivatalos elismerés csak tisztelgő meghajlás, a *közönség nagydíja* ott csillog a szemekben.

Felejthetetlen élményt nyújtott a nyugdíjasok versmondó versenyén *Reviczky Gyula Imakönyvem* című költeményének tolmácsolásával. Előadásmódjának varázsát fokozta személyes kötődése a vershez. Édesanyja arannyal bevont imakönyvére kulcsolt kézzel mondta a sorokat, tényleg sárgák voltak a lapok, még a hajtincs sem hiányzott belőle, mindenki maga előtt látta az anyát, akié volt az imakönyv. Ezt a képet varázsolta elő a szavaló kegyeletőrző, édesanyát idéző, melegen simogató, vallomástevő hangvétele.

„Lélekből mondom a verset, szívből, amit magamévá tudok tenni, átérzem. Nem szeretek testközelben szavalni, szeretem

a színpadot, mert az távolabb van a közönségtől, ilyenkor érzem, hogy magam vagyok, teljesen át tudom adni magam a versnek... Vers nélkül nem tudok élni, ez tölti ki az életem, úgy érzem, így nem vagyok elhagyatott. Én versmondással evangelizálok, a hangommal tolmácsolom azt, amit megírt a költő, örülök, ha ez sikerül..."

És Popovits Zoltánné versmondásával így fogja az emberek kezét, hogy vezesse őket a tiszta fények világa felé.

Gál Elemér

ápr egyes
Centrum

Csonka Ferenc

SPORTUSZODA A MARGITSZIGETEN.

Tervezte *Csonka Ferenc.* A főváros e legújabb uszodája fejlődő vizisportunknak és a nyári strandélet fokozott igényeinek kielégítésére épült. A tervező feladata az volt, hogy a nagyközönség nyári fürdőzésére, de sportversenyek megtartására is egyaránt alkalmas nyílt uszodát létesítsen. Csonka Ferenc a fedettuszoda fölötti területen, azzal szerves összefüggésben tribünökkel körülvett medencét tervezett, azonban úgy, hogy a tribünök a strandolók számára egyszersmind napozónak is szolgáljanak. Érdekes, hogy a fedettuszodából beúszó segítségével a fürdőzők rossz idő esetén is kiúszhatnak a nyitott medencébe s annak temperált vizében kedvükre fürödhetnek s ha visszaúsznak a fűtött helyiségbe torkolló beúszón, úgy nincsenek megfázásnak kitéve.

Magyar Kulturszemle
1939. 1. sz. 52. l.

Csonka Ferenc
épitész

~~Cserba Dezső~~ és
Csonka Ferenc

mint
cód

a budai ferencrendi
templombővítés terop
III. díj.

MMÉEKözl
1939. 170. l.

29a. OLASZ TÁJ.

:PART.

26.

Brochozki.

ılra: Joseph Buchetmann pinxit 1841.

jobbra: J. Büche.

széles nézőtér a sülyesztett zenekartól kezdődően fokozatosan emelkedik 9 méter magasságra. Ez a kagylószerű emelkedés szélvédetté teszi a helyet, biztosítja a jó akusztikát és azt, hogy minden néző jól ellát az előtte ülő feje fölött. A páholyokban kényelmes karosszékek vannak, míg a többi, felcsapható összeszerelt kertiszék.

A kertészeti munkákról is közölhetek néhány érdekes adatot. 4500 darab bokrot és 20.000 tő virágot kellett ültetni. 8000 négyzetméter területet gyepesített a kertészet. Virágcserepek, ereszek és egyéb bádogosmunkákra 2000 pengőt adtunk ki.

A színpad tulajdonképpen egy gyönyörű tisztás. 50 méter széles és 150 méter mély. Az egyik oldalán egy domb emelkedik szép fehértörzsű nyárfákkal. A másik oldalán évszázados ostorfák óriásai állnak. A színpadot, hogy a nézőtér minden pontjáról jól látható legyen, fel kellett tölteni. 10.000 köbméter földet hordattunk oda a szomszédból, ahol napvilágra kerültek Szt. Margit egyik kápolnájának romjai. Érdekes, hogy a színpad alatt pedig régi lovagtemető maradványaira bukkantunk. A színpad két oldala virágmezőbe fut bele. Ez a virágmező átöleli az egész nézőteret. A virággal szegélyezett zenekari-hely zöldre festett deszkával van

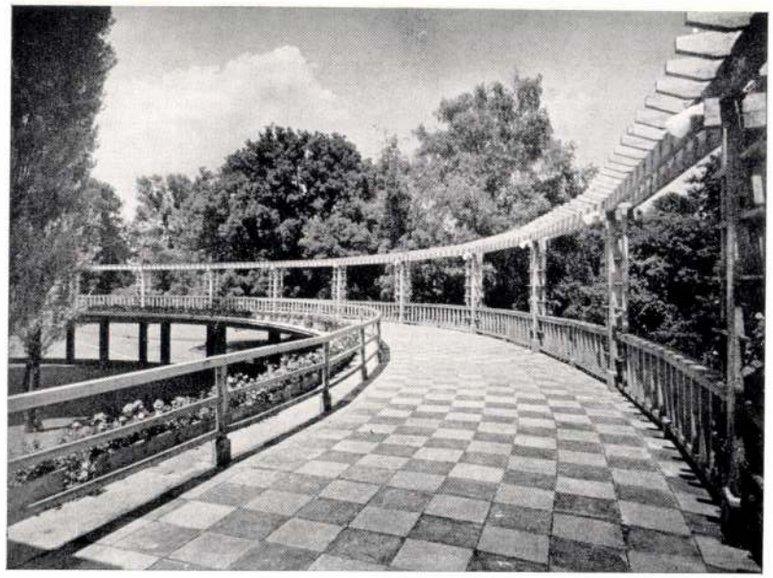

Foto: Seidner.

A fedett sétány és a terraszok. Villanyszerelés: Szommer Miklós.

burkolva s az öltözők felől földalatti folyosó fut bele. A földalatti folyosók építésével voltak nehézségek, mert a szigeten rendkívül magas a talajvíz.

Negyven darab tökéletesen felszerelt öltöző van. A statiszták öltözője 200 személyes. A színpadra hat járat vezet. Az ostorfák tetején, a lombok között, 10 méter magasan, egy kis rejtett színpad is épült.

A világítási berendezés lényegesen nagyobb, mint az Operaházé, tehát az ország legnagyobb és legmodernebb színház-világítóberendezése . . . A felsővilágítást a víztorony tetejére helyezett, 40 méter magasan lévő reflektorok szolgáltatják, amelyek egyrészt a színpadot, másrészt szünetben a nézőteret, érkezéskor és induláskor a behajtó utat világítják meg. Ezenkívül tökéletesen berendezett mozivetítőkamra is van a víztoronyban. A színpad kétoldalán fák közé bujtatva emeletes reflektortornyok állanak, a legmodernebb világosító berendezésekkel. El sem tudja képzelni a laikus, hogy milyen komplikált elektromos berendezés kell ahhoz, hogy egy ilyen nagyméretű szabadtéri színház világítása tökéletes legyen.

Ny. M.

Sportuszoda a Margitszigeten

Tervezte: **Csonka Ferenc** Kivitelezte: **Sorg Antal RT.**

A Margit-szigeti nyitott versenyuszoda tervezésénél három szempontot kellett figyelembe venni.

1. tömegfürdési lehetőséget, strandjelleggel;
2. sportszempontokat;
3. a fedettuszodával való szerves kapcsolatot, melyek az alábbiak szerint oldattak meg.

1.

A tömegfürdési lehetőséget és strandolást csak úgy biztosíthatta a tervező, ha az aránylagosan kis terület rendelkezésre bocsájtása mellett a közönség a fürdési idő alatt a tribünökön is kényelmesen elhelyezkedhetik, napozhat; ezért alacsony tribünöket tervezett, mely a medencekörüli vízszintes térrel közvetlenül és kényelmesen elérhetően össze van kapcsolva. Természetesen az előbb említett szempontok nem befolyásolhatták a versenyközönségnek a tribünökről való jó látási lehetőségét és a versenytlátogató közönségnek a tribünökön való jó elhelyezkedhetését.

A tribünök végén helyeztetett el az egyik oldalon a funkcioná-

Tér és Forma
1938-8-9. sz.

A Margit-szigeti sportuszoda alaprajza
Tervezte: **Csonka Ferenc.**

Sportschwimm Bassin auf der Margareten-Insel in Budapest.

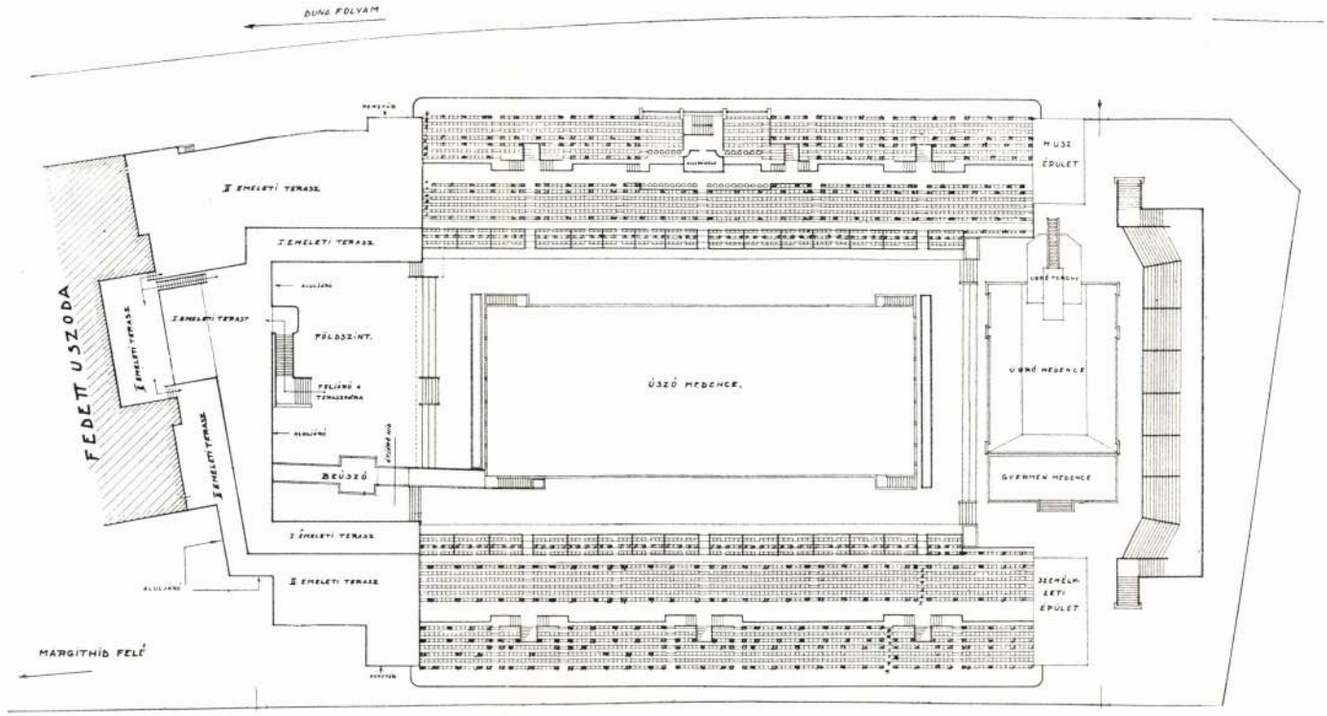

rus épület, a másik oldalon a személyzeti lakóépület, mely épületek egyúttal a tribünök végeit is lezárják, a tribünök másik végeik a fedettuszodához csatlakozó bővített épületekhez záródik.

2.

Sportszempontból a látási viszonyok vétettek elsősorban figyelembe és teljes mértékben a tervezés vezérfonalát is szolgálták. Az ülőhelyes tribünökön 4200 személy fér el, az állóhelyen kb. 2000, tehát összesen 6200 személyt képes befogadni.

Különösen jó az ugrótoronynak unszimetrikus elhelyezése, ami az ilyen versenyuszodáknál szokásos elhelyezéstől eltérőleg oldalt helyeztetett el, ami által az ugrások oldalról való látását nagyobbszámú közönség nézheti.

3.

A nyitottuszoda szerves kapcsolatba hozatott a fedettuszodával, mert a fedettuszoda két hátsó lépcsőháza, minden emeleten, a földszinten is, bekapcsolódott a fedettuszodához csatlakozóan épített öltözőkhöz, vendéglőhelyiséghez és napozó terraszokhoz.

Olyan időjáráskor, mikor a nyitott medencét rendes körülmények között használni nem lehetne, mert a fürdőzők megfázásnak vannak kitéve, akkor a nyitott medencét a fedettuszodából egy nyitott beúszóval lehet megközelíteni. Ezen beúszó fűtött térből indul ki és így a fürdőző fűtött helyiségből úszhat ki a nyitott medencébe.

Az építésnél meglehetős nehézségekkel kellett megküzdeni, különösen az alapozást kellett nagy körültekintéssel elkészíteni, mert az egész építmény feltöltött talajon készült és több helyen

Csonka Ferenc

folyós homokrétegen. Nagy elővigyázatossággal és sűrű fúrási adatok beszerzésével kellett az épület biztonságát biztosítani s így az épület a viszonyokhoz mérten megfelelő alapozással láttatott el.

A tribünök szerkezetének helyes megválasztását bebizonyította már az üzembevett uszoda, mert a legnagyobb létszám mellett is a nyitott medence körül nincs csoportosulás s a közönség tényleg a tribünökön helyezkedik el, ami napozásra kitűnően alkalmas.

A vendéglőhelyiség terraszáról pedig az egész uszodára és úszóközönségre kitűnő kilátás nyílik úgy, hogy étkezés közben az egész uszoda közönségét át lehet tekinteni. Ezen terraszra a fedettuszodából közvetlen kijárat van, míg a nyitottuszodából külön feljárólépcső vezet fel.

A tervezésnél sikerülten oldatott meg az a probléma, hogy a fedettuszoda tengelye, a nyitottuszoda tengelyével nem esik össze és ezenkívül pedig szög alatt is találkozik ezen két tengely. Ezen nehézség a terraszok sikerült elhelyezésével és beállításával oldatott meg.

A tervezésnél figyelembe kellett venni, hogy sportuszodáról van szó és a komoly jelleget épp az egyszerűség adta meg, csupán a színezés az, ami a komolyságot hangulatossá teszi. Cs. F.

Piscina sportiva nell isola Margherita di Budapest. Arch : **F. Csonka.**

Mintha Olaszországban, Toszkána földjén lenne, úgy áll a topolyfás bükki tájban a bélapátfalvi egykori ciszterci templom, amely arányával, alakjával élénken emlékeztet régi magyar kultúránk itáliai kapcsolataira.

Ifj. Kotsis Iván fényképe.

Szekfű Gyula írja: „. . . Néhány év távlatából visszatekintve, nem tarthatjuk véletlen dolognak, hogy Trianon után nagy számmal előállt középületeink a barokk stílus jegyeit hordozzák magukon. Tőlünk nyugatra a világháború húzta meg azt a vonalat, melyen innen a modern emberek és nemzetek nem hajlandók többé építkezéseikben idegen, régmult korszakok mintáit másolni, mivel rájöttek végre, hogy szellemük gyökeresen más, mint a barokk, reneszánsz, gótikus, román embereké, akik azért szültek nagy művészi alkotásokat, mert saját lelküket akarták azokban kifejezésre juttatni. A barokk művészet nem gótikus formákat használt, hanem a barokkot, mert ez fejezte ki az ő akkor modern lelkiségét. Egyedül a dekadens XIX. század kezdte meg régi kultúrák szolgai utánzását és hozta divatba a neoromán, neogót, neoreneszánsz, neomór építészetet, melyekhez semmi lelki kapcsolata nem volt. A harmadik nemzedéknek Trianon után uralomra jutott korosztálya már magával hozta a másolás és utánzás e megrögzött szokását, de a minta kiválasztásában mégis keble szózatát követi: Trianon neobarokk építészetének a társadalom neobarokk gondolkodásmódja felelt meg.

(Három Nemzedék és ami utána következik. 410. oldal.)

A MÉRNÖKI ÉPÍTMÉNYEK ESZTÉTIKÁJÁRÓL.

MENYHÁRD ISTVÁN

Midőn annak a megtisztelő felhívásnak akarok eleget tenni, hogy kifejtsem az *Építészet* hasábjain a tervező mérnök álláspontját a mérnöki építmények esztétikai vonatkozásait illetően, kénytelen vagyok elsősorban néhány, úgy látszik művelt közönségünk körében is elterjedt s a kérdés lényegébe vágó téves nézetre utalni s ehhez csatlakozóan fejteni ki álláspontomat, mely úgy hiszem nagyjában a mérnökök együttes álláspontja, lévén a mi tudományunk, mesterségünk vagy művészetünk, ahogy tetszik, erősen kollektív és majdnem személytelen.

A közelmultban például egyik elterjedt szépirodalmi lapunkban cikk jelent meg korunk vasbetonkultúrájáról. Az ismertnevű szerző arról írt, hogy a vasbetonépítés (mely ma a mérnöképítészet főrésze) adta lehetőségek szinte korlátlanok, *a statika törvényeinek áthágását is lehetővé teszik*, s ennek a szabadságnak, szemben a mult kötöttségével, következménye korunk stílustalansága.

Az utolsó száz év stílusbomlási folyamatát a vasbeton teljesítette be. Ilyen értelemben tehát csakugyan kifejező jelképe életformánk széthullásának és minden vonatkozásban mutatkozó káoszának — írja a szerző, s ezzel mintegy a vasbeton, átvitt értelemben tehát az építőtudomány: a statika és anyagismerettan fejlődését állítja be korunk stílustalansága okaként.

A tétel természetesen téves. A vasbeton mint építőanyag, kétségkívül nagyszerű és új lehetőségeket nyujtott az építés egész területén, de lehetőségei korlátozottak, s a statika törvényeinek áthágására módot nem adnak. A statika törvényei természeti törvények, így azokat nem léphetjük át. Sőt tovább mehetünk: hogy is állunk az építőtudomány, tehát a statika és anyagismeret törvényeivel? Valljuk be, főkép empiriából élünk. A klasszikus statika, a merev testek statikája, ugyan néhány axiomán felépíthető, ez a tudomány azonban mégsem több mint alkalmazott matematika és geometria. De a gyakorlati statika: a szilárdságtan és az anyagismeret már csaknem tiszta empiria. Az anyagnak bizonyos elképzelt és kísérletekben többé-kevésbbé igazolt tulajdonságát próbáljuk matematikai formákba öltöztetni és a tapasztalat és kísérlet határain belül ezekből levezetni a *statika és szilárdságtan törvényei*. Valójában az építőtudomány lehetőségei végtelen terjedelműek, de ennek csak kis részét ismerjük. Az idevágó ismereteinket a kutatók kollektíve igyekeznek bővíteni s ezzel újabb és újabb lehetőséget nyujtani az építészet számára.

A tervező mérnök elsősorban a meglévő ismeretanyagot használja fel feladatai megoldásában, s amikor számít és szerkeszt, képletei és számítási módszerei segítségével tulajdonképen interpolál az empiriával megszerzett ismeretanyag határain belül. Az építő tudomány fejlődése pedig extrapoláció, feltételezzük, hogy elméleteink terjedelme a már biztosan ismert érvényességi határokon tovább is érvényes, egy lépést teszünk előre, kísérleteket végzünk, tapasztalatokat szerzünk, és ha ezek elméleti meggondolásainkkal ellenkeznek, új elméletet, tehát interpolációs képletet csinálunk, olyat, mely az új területen a tapasztalattal eléggé megegyezik. Néha fordított az út, intuitív alapú kísérlettel, próbálkozással indulunk s az elmélet azután következik.

Ez tehát az építőtudomány útja. Keserves és emberi út, mint minden út, mely a természet megismerése vagy törvényeinek felhasználása felé tör, perspektívái azonban beláthatatlanok.

Kötetlenségről, korlátlan lehetőségekről, természeti törvények áthágásáról tehát szó sem lehet s elképzelhetetlen, hogy az építőtudomány eddigi fejlődése kiölje az embernek azt a természetes törekvését, hogy szépet alkosson.

A mi alkotásaink szépsége azonban más mint a festészet, szobrászat, vagy az elmult korok néhány díszítő építőstílusának szépsége. Építményeink formáit a megismert és felhasznált természeti törvények vaslogikája szabja meg. Egy nagynyílású kábel, vagy ívhíd vonalát hiába akarjuk *esztétikai* okokból körívalakúra csinálni, annak alakja rajtunk kívül álló okokból megszabott s ha azon erőszakot teszünk, a feladatot csak tökéletlenül, vagy egyáltalán nem tudjuk megoldani.

Ha pedig feltesszük, hogy az építőstílus az építőtudomány valamely állapotának egységes művészi megjelenési formája, akkor nyugodtan mondhatjuk: mi megtaláltuk a kifejező formát, illetve keresnünk sem kellett. Nekünk ilyen problémáink nincsenek. A mérnöképítészet akkor mérnöki építészet, ha tárgyias. Ez a tárgyiasság a mérnöki létesítményben, ha tiszta, keresetlen és önmagából adódó, a dolgok belső természeténél fogva szép és esztétikus. Csak nem kell alkotásainkon díszt keresni.

Margitszigeti nyitott uszoda. Ugrótorony. Tervezték Csonka Ferenc és Folly Róbert okl. mérnökök.

Építészet 1942. 2. füzet.

Egyéni alkotásokról csak addig lehet szó, míg a fejlődés folyamán valami új építőanyag, vagy szerkezet el nem terjed, s ezáltal a mérnöki társadalom közkincsévé nem válik. A mi építészetünk tehát erősen kollektív. Éppen ezért ritkák a mérnöki tervpályázatok s csak különleges szokatlan feladatok esetén van értelmük.

A tárgyiasságból és ismereteink kollektív voltából következik a mérnöki alkotások személytelensége. Ugyanazt a feladatot azonos munkakörben dolgozó mérnökök nagyjából azonos módon oldják meg. Ha nagy eltérés van az egyes megoldások között, akkor vagy a feladat fogalmazásával van baj, vagy a feladat szokatlan és újszerű.

Hogyan keressük tehát a szépet a mérnöki alkotásban?

Nézzük a mérnöki alkotást a maga tárgyiasságában, kollektív és személytelen voltában úgy, mint az építőtudomány tiszta és világos kinyilatkoztatását, mint egy repülőgépet, autót, lokomotívot már meg szoktunk nézni, s meg fogjuk találni szépségeit tiszta, logikus vonalaiban, abszolút célszerűségében és egyszerűségében, s ne képzelegjünk és siránkozzunk a technikai fejlődés kultúraromboló hatásán.

Ami pedig korunk szellemi zűrzavarát illeti, ha a szellemtudományoknak az a része, mely káoszba jutott, példát venne a tiszta mérnöki logikától, alighanem hamarosan rendet teremthetne saját portáján. Talán ez az idő is elérkezik.

Most még egy gyakorlati kérdést szeretnék érinteni, a mérnök és építész együttműködését érintkező munkaterületükön: az ipar és mezőgazdaság üzemi magasépítményeinek munkaterületén. Ezeknek az építményeknek a tervezését egyaránt végzik mérnökök és statikus építészek is. Külső megjelenésükben *épületek*, s ennél fogva tehát az építész munkaterületébe vágnak, annak ellenére, hogy céljukat tekintve tisztán mérnöki létesítmények.

Ilyen feladatot a mérnök úgy old meg, hogy megtervezi az épületet elsősorban használati céljának legmegfelelőbben, kiválasztja a körülményeknek megfelelő építőanyagot és szerkezeteket s végül tervezetét esztétikai szempontoknak megfelelően felülvizsgálja, az első két fontos követelmény kielégítése után még megmaradt szabadsági kereteken belül. Ha helyesen járt el, legtöbbször már az első két követelmény kielégítése alapjában jó tömegelosztású nyugodt és harmonikus képű építményt eredményez s ha a tervező jóízlésű, gyakorlott és iskolázott szemű, lényeges baja a külső megjelenési formát illetően sem lesz. Célszerű azonban — hogy szükséges-e, az egyéni kérdés és a feladattól függ — tervezetét vele harmónikus gondolkozású építésznek megmutatni és azokat a kérdéseket, melyek esztétikai szempontból szabadon választhatók, vele megbeszélni és véleményét kikérni. Az építész homlokzati kérdésekben való jártassága folytán sokszor egészen egyszerű eszközökkel rendet teremt zavarosnak látszó homlokzatokon, helyes nyílás arányokra hívja fel a figyelmet s olyan kérdéseket old meg, amit a mérnök esztétikai oldalról helyesen megítélni nem tud. Ezt a tudást a mérnök is megszerezheti, ha készsége megvan hozzá és képezi magát. Korunk azonban a specializálódás kora, igen kevés az univerzális ember, nem is várhatjuk tehát mindenkitől, hogy építész és mérnök legyen egyszemélyben.

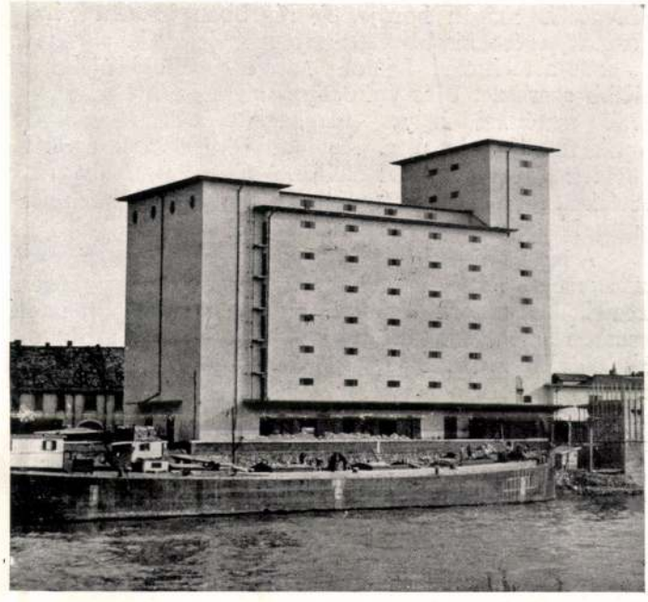

Győri tárház. Tervezte: Folly Róbert okl. mérnök.

Padányi Gulyás Jenő írja: „Ha . . . a térformáló ember — bármelyik osztályról hozta is oklevelét — úgy vezeti az utakat, úgy emeli a hidakat, úgy állítja fel a természetes tájban az alkotó ember dicsőségét hirdető, stafétát álló villamos távvezető oszlopokat, úgy telepíti, úgy rendezi a városokat, úgy szabályozza utcasorait és úgy emeli épületeit, hogy ezek mind valamennyien a Teremtő téralkotó tevékenysége közvetlen folytatásának tűnjenek; ha mindig és mindenhol ügyel arra, hogy amit az ember a természethez hozzáad, ne rontsa, ne bontsa, hanem fejlessze, gazdagítsa a környező világ isteni összhangját: akkor ez az ember építőművész. Ha pedig minderre nem ügyel, ha e törvény ellen vét, akkor építőművész soha nem lehet. Ez az ösztön, ez a hivatásérzet különbözteti meg az építőművészt a *csak* mérnöktől; ez okozza, hogy egyik a másiknál magát többnek, de mindenesetre *másnak* érzi. (A Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványai. V. kötet, 8. füzet.)

Dr. Czakó Adolf mondta: „Pedig a statika — szilárdságtani oktatásnak nem kevésbbé fontos célkitűzése az is kell, hogy legyen, hogy a tervező építész, mint az egész műnek alkotója, ha a részletes számításokat nem is maga végzi, a kellő értelemmel és ítélőképességgel vehessen részt a szóbajöhető statikai megoldások mérlegelésében és ne legyen kénytelen csupán passzív szemlélője lenni a mások által koncipiált szerkezeti megoldásnak."

(Idézte dr. Csonka Pál 1942. január 20-án tartott búcsúztatójakor.)

Helyreigazítás. Folyó évi 1. füzetünkben foglalt ismertetésünkben a 6. oldalon tévesen feltüntetett Domanovsky Endre: Szőnyegterv (Szt. László élete) megjelölésű mű valójában *Fónyi (Friml) Géza: Freskóterve (Szt. László élete)*. A 10. oldalon ismertetett óbudai Árpád Gimnázium tervezői: *Hidasi Lajos és Pap Imre építészek*. A sajnálatos hibákért elnézést kérünk.

A HIDAK ESZTÉTIKÁJA.

DR. SZÉCHY KÁROLY.

Ha esztétikáról beszélünk, akkor általános érvényű és örök állandóságú szabályokat csak az Isten alkotta természet szépségeire állapíthatunk meg.

Az építmények mind koruk szemléletét és felfogását tükrözik vissza. Értékelésük tehát csak korukba való beilleszkedés alapján lehetséges. Csakis ilyen szemlélettel magyarázható a *klasszikusan szép* fogalma, ahol a fejlődés már ki van zárva. Ízlésünk az építési technika és az építőanyagok fejlődésének és a kor felfogásának megfelelően állandóan változik, formálódik. Bár a hidak szépségének megítélésében nagy szerepet játszik a cél elérésére rendelkezésre álló lehetőség, vagyis valamely nyílás áthidalásából folyó műszaki kényszer, mégis a híd mint építmény külső megjelenésével kora építészeti törekvéseinek, tehát esztétikai felfogásának jellegét is magán hordja. A régebben kialakult hídformák ezért kisebb változásoknak lesznek alávetve, viszont a technikai fejlődés során kialakuló újabb és újabb szerkezetek és építőanyagok megannyi új tartóalak esztétikai helyes megjelenítésének megoldását vetik fel újra és újra. Az alábbiakban csak egészen röviden a hídszerkezetek alakjának megválasztásában ma kialakult szempontokat tudjuk vázlatosan előadni, mégpedig kizáróan hazai példák bemutatásával.

A híd tartószerkezet, mely valamely természeti, vagy mesterséges akadályt áthidalva a vasúti vagy közúti közlekedés folytonosságát biztosítja. A hidat tehát minden esetben meghatározott térbe kell beilleszteni, melyet két oldalról a partok (csatlakozó pályatest, illetve városrészek) felülről a pályaszín, alulról pedig a természeti akadály terepalakulata (vízfolyás vízszintje) határoznak meg. Ez az a tér és környezet, melybe a hidat céljának és a gazdaságosság követelményeinek megfelelően szépérzékünket kielégítő módon bele kell illesztenünk.

A híd, mint építmény, önmagában véve is több részből áll: 1. magából az áthidaló tartószerkezetből, 2. a tartószerkezetet alátámasztó pillérekből, vagy oszlopokból és 3. a partokhoz csatlakozó hídfeljárókból. Mindenekelőtt tehát ezeknek az elemeknek kell egymással összhangban állanick, úgy az arányok és a tömegek elosztása, mint az anyagok és azok megdolgozása, megjelenési formája tekintetében.

A hidak tartószerkezetét nézve háromféle típusú hidat különböztetünk meg: *gerendatartós-*, *ívtartós-* és *függőhidat*. Mivel mindegyiknek jellegzetesen más alakja van, a tartó szerkezet megválasztása már önmagában véve döntően befolyásolja a híd esztétikáját. Bármilyen tartórendszerű is a híd, megjelenése a legkedvezőbb akkor, ha a reá ható erők által statikailag megkívánt helyes alakot mutatja. Ebben a vonatkozásban *Le Corbusier* megállapításából kell kiindulnunk, hogy a statikailag helyes méretek által megszabott alakban maga a természet jut kifejezésre, mert hiszen a statikai törvények az erőhatások természet által megszabott felismerését jelentik. Minden hídnál tehát a *szerkezetileg helyes alakból kell kiindulnunk*, a szerkezetet és annak részeit nem kell *szégyelnünk*, hanem mutatni kell. *Ez az alak egyszerű és határozott legyen.* A gerendatartó legtermészetesebb alakja ma is a párhuzamos övű gerenda, a boltozott hidé a hídfőkre támaszkodó körív, a függőhídé pedig a természetes láncgörbe. Ne keverjük ezeket az elemeket egyazon szerkezeten belül, inkább hozzunk némi áldozatot a statika által megkívánt gazdaságosság kárára az egyszerű, határozott alak betartása érdekében. Ma már borzadással tekintünk a 40—50 év előtt, főkép Németországban épült hidakra, ahol a hídfőkön valóságos középkori lovagvárak épültek tornyocskákkal, kapuzatokkal és a nagyhatású szerkezeteket minél több aprólékos díszítésekkel igyekeztek eltakarni. Hasonlóképen szerencsétlen alakoknak minősíthetők a Lohse-tartók, valamint a többtámaszú

1. kép. A szendrőládi Boldva-híd. (1928.)

gerendatartók övvonalainak folytonosságát megszakító és a felső övnek a láncvonalhoz hasonló görbületéből középen felpuposodó ívbe átcsapó vonalazású úgynevezett *ichthyosaurus* tartóalakok (melyek a Gerber-tartók középső befüggesztett tartóinál fordulnak elő és *behunyt szemmel* követik a többtámaszú gerendatartó maximális nyomatéki ábrájának alakját). De nem kedvező a felsőpályás háromcsuklós íveknek a negyedekben és a kétcsuklós ívnek kifliszerűen középen kivastagodó — bár statikailag indokolt — alakja sem. Ezeket enyhén

2. kép. A ferihegyi repülőtérre vezető út felüljárója. (1941.)

módosítani lehet. A híd komoly szerepéhez és ezzel kapcsolatban a tagadhatatlanul magában hordozott monumentalitásához az édeskés és aprólékos felfogás nem méltó, tehát nem kelthet kedvező benyomást a szemlélőben. (1. kép). *A szerkezetek számításának fejlődése* magával hozza a tartóméretek fínomabb arányait is. Merészebbé, len-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest

1021 — 11

1021
Csonka György

Csonka György rajzai

pályája megrajzolásának, s egy negyedszázad
barátainak és harcostársainak memoárjai. D
publicisztikájából hosszú évek óta is csak egy
Kiadó irattárában.

A mártírhalál negyedszázados évfordulójá
mint inkább az adósságtörlesztés alkalmának t

A fentieket azért kellett elmondanunk, m
kovszky Loránt és most legutóbb Lázár Vilm
Ez alkalommal Lázárnak a *Valóság* ez évi júliu
hez és jegyzeteihez szeretnénk észrevételeket
I—II. Találkozások Bajcsy-Zsilinszky Endréve

Lázár Vilmos úgy érzi: hibázott, amikor k
magát „kompetensnek" az emléksorok megírás
országgyűlési képviselő Upor-kávéházbeli asztaltársaságában ismertem meg, Bajcsy-Zsilinszkyről is tudott sok érdekeset — ha sok vitára ingerlőt is — írni. Utólag főleg azért sajnálom, hogy visszaemlékezés-töredékei nem kerülhettek a memoárkötetbe, mert azoknak a szerkesztővel és Zsilinszky volt munkatársaival, barátaival történő megvitatása számos Bajcsy-Zsilinszkyvel kapcsolatos kérdést tisztázhatott volna. Mivel erre — fájdalom — nem kerülhetett sor, Lázár emlékezéseinek megjelenése *után* kell ezt a munkát elvégeznünk.

Rátérve először a bevezetésre: Lázár úgy véli, hogy a szerkesztő ebben a tanulmányban „tévesen tájékoztat", és néhány lényegtelen, általa vélt hibából általánosít. Treitz Péterről valóban azt írtam, hogy Ede, de Lázár sem pontos, amikor azt állítja róla, hogy geológus volt, mert — bár ez sem lényegbevágó — *agrogeológusnak* tüntetik fel a lexikonok id. Zsilinszky Endre barátját. Az ifjú Zsilinszky Endre katonaéveit hiába igyekszik Lázár egy önkéntesi esztendőre korlátozni, mert 1909-től 1911-ig teljesített katonai szolgálatot! Egy más helyen én az ellenforradalom nap szerinti (augusztus 6.) hatalomra jutása helyett 1919 őszéről beszélek, s ezt is a szememre hányja Lázár Vilmos, holott Horthy és a „szegediek" budapesti bevonulására valóban akkor került sor.

Feljebb már vázoltam szerkesztői szándékomat a mártírhalál negyedszázados évfordulója alkalmával megjelent kötetről, ezért csak utalnom kell ezekre a megállapításaimra, amikor Lázár azért bírálja bevezető tanulmányomat, mert azon „átvonul Zsilinszky »megvédését«, illetve politikai megnyilatkozásait »szépíteni« akaró szándék!" Egyébként a szerkesztői munkáról Lázárnak az a véleménye, hogy a visszaemlékezés-kötetbe — egy kivételével — helyesen kerültek bele azok a barátok és harcostársak, akik „értékes, az utókor számára hasznos adalékokat szolgáltatnak".

Vas Vilmos békéscsabai orvos írása az a kivétel, amelyről Lázárnak az a véleménye, hogy Áchim-ellenes elfogultsága miatt „komoly szépséghiba" volt leközölni. Ennek ellenére azt vallom, hogy a Vas-féle visszaemlékezésnek helye van a kötetben, mert — minden gyengéje ellenére

Csonka, ötvös

Rombathoz 1657

l.

Horváth Tibor

30. l.

Csonka ? festőművész

Nemzeti Szalon őszi tárlatán - képével vett részt

8 órai Ujság 1931.IX.20

MDK.

Csonka -

Kiállitási kritika

Vas Népe 1965 dec.25.lap 11.

Dr Csonka

MDK

Kihajlási és stabilitási kérdésekkel foglalkozott.

Z 100. o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

CSONKA BÉLA (fotó)

Multunk, jelen időben c. kiállitása Kaposvárott, 1984.nov.

Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

Csorba Béla

SZOT öntöndi 1984–85

Nepszava 1985. X. 25.

Csonka Ernő

MDK

Szerepelt a Vas-Zala Megyei Képzőművészek Munkacsoportjának 1958 őszi kiállitásán.

"Sét majorja"

Horváth Ferenc: Uj szinek, uj foltok.
Vas Népe, 1958. dec. 25. 8. l.

Csonka Ernő MDK

"Olad tavasszal"

A vasmegyei tanács végrehajtó bizottságának figurális kompozicióra és jellegzetes vasi tájakra kiirt pályázatán

A vasi táj cimen kiirt pályázaton

II. dijat és a vele járó 2500 Forint pénzjutalmat nyerte.

--: Odaitélték a vasi képzőművészeti pályázat dijait.

VAS MEGYE 1962 máj. 30.

MTK.

Csonka Ernő

Kiállitási kritika

xMagyxxxNemxetx Vas Népe 1967 ápr.16.

Csonka Ernő

Az 1971. évi vasi tavaszi tárlaton szerepettek művei. „Tél a város szélén – „Esős hangulat" c. akvarellje. (említve.)

Bertalan Lajos: Tavaszi tárlat '71

Vasi Szemle, 1971. 4. ~~729~~ 530. old.

Bonka Esnő

Festménye szerepel Szombathelyen

Kulcsár János: Tavaszi Táseat, 1971

Vas Népe 1971 V. 1

Csonka Ernő

festő

M.D.K.

Szombathelyen tartott tárlatot.

— : Írók

Művészet, 1962. július – 38 lap.

Csonka Ernő, festő

CSONKA ERNŐ ÉS SIMON JÁNOS, két vasi festőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap Szombathelyen, a megyei művelődési és ifjúsági központban. A tárlaton a két művész újabb alkotásait mutatják be.

—: Kü

8

Népszabadság Bp. 1981. júl. 4.

Csonka Ernő festőművész

az idei szombathelyi tavaszi tárlatot holnap bontják le. Városunk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére pályázatot hirdetett a megyei tanács. A beküldött 85 pályázat közül 52 került a közönség elé.

A művész művei: „Tél Bozsokon" – „Téli csend" c. akvarelljeit láttuk a kiállításon. (emlékre)

Szakály Éva: Az idei tavaszi tárlatról.
Vas Népe, 1980. ápr. 12.

Csonka Ernő

CSONKA ERNŐ festőművész kiállítása tegnap nyílt meg a kőszegi Jurisich-vár galériájában. A kiállításon a művész 37 legújabb alkotását láthatja a közönség. IV 13

Magyar Hirlap 1977/86/8

Csonka Ernő

CSONKA ERNŐ festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Pápán, a Jókai Mór Művelődési Központban. A vasárnap megnyitott kiállításon a festőművész öt olajfestményét és 21 akvarelljét tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1977-28o-9

Csonka Ernő

Szombathelyen megnyílt a Vas m.-i tavaszi tárlat, melyen szerepelnek a felszabadulási pályázatra készült művek is – Kőszegi tájak, utcarészletek – témájú képeit látjuk, valamint melegbarna akvarelljeit.

Budai Rózsa: Vasi tavaszi tárlat.

Életünk, 1975. 2. 167. old.

CSONKA ERNŐ, festő

ESŐ UTÁN c.képe.-Jellegzetes szemlélődő,nyugalmas leíró jellegű festészet ez,amelyben a tájlíra bensősége uralkodik,szemlélete:lehetőleg valósághű mását,vagy felismerhető utánzatát adni annak,amit a szem lát,az érzék magába fogad. 275.old.

1967.-Szombathely, Vasi Képzőművészeti kiállítás.

BERTALAN LAJOS: Kiállítási napló, 1967 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968.Szombathely

Csonka Ernő festő

Minden látványkincset gyűjtenek. Vas megye képzőművészei. Csonka Ernő bozsóki őszt, Benkő László kőszegi impressziókat.

Losonci Miklós: A vasi műhely.
Vasi Szemle, 1976. 4. 55 ho.

Csonka Ernő

KÉT FESTŐMŰVÉSZ, Csonka Ernő és Simon János alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap Szombathelyen, a megyei művelődési és ifjúsági központban.

Magyar Hirlap 1981/7/4/9

CSONKA ERNŐ, festő

1967. Szombathely, Vasi Képzőmův. Kiállítás.
BALATONGYÖRÖK c. képe. - Jellegzetes szemlélődő, nyugalmas leíró jellegű festészet ez, amelyben a tájlíra bensősége uralkodik. Szemlélete: lehetőleg valósághu ~~akxxxxxx~~ mását, vagy felismerhető utánzatát adni annak, amit a szem lát, az érzék magába fogad. 275. old

BERTALAN LAJOS: Kiállítási napló, 1967 274. old

VASI SZEMLE, XXII. évf. 2. szám, 1968. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

1967. Vasi Képzőmüv. Kiáll. - Csonka akvarelljei, finom ecse kezelése/Balatongyörök, Eső után/, Benkő László halaszképe, K. Kovács Árpád Soproni udvara, Simon Iván ötletes szinhatásu tájai/Torun, Téli udvar/, Zentai Pál sági képe, Pozsonyi János monotipiai/Falun, Házak/, stilushan ugyan elütő de azonos tőből fakadt, azonos irányba tartóirányról tanuskodnak. 275. old

BERTALAN LAJOS: Kiállitási napló, 1967 274. old

VASI SZEMLE, XXII. évf. 2. szám, 1968. Szombathely

CSONKA ERNO, festő

Szombathelyen 1971-ben tarlaton müvei.
"ESOS HANGULAT"c.akvarellje.-~~Axképek~~ Az egészséges termé
mészetszemlélet,a taj és környezet humanizalasara mutató
törekvések törekvések atszövik a legtöbb müvet.Sok tech
niaki megoldassal,tárgyvalasztassal,rokon vonasokkal ta-
lalkozunk a tajképeken,mint pl.Csonkanal. 530.old

BERTALAN LAJOS: Tavaszi Tárlat 71 528.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyen 1971-ben tarlatok mivei.
"Tél a varos szélén"cimü akvarelljei.-A képek többsége tajkép,stb.Az egészséges természetszemlélet,a taj és környezet humanizalasara mutató törekvések átszövik a legtöbb müvet.Sok technikai megoldassal,targyvalasztas sal,sok rokon vonassal talalkozunk a tajképeken,mint pl. Csonka akvarelljein:"Tél a Varos szélén"v."Esős hangil lat"cimü képén. 530.old.

BERTALAN LAJOS: Tavaszi Tarlat 74 528.old

VASI SZEMLE,XXV.évf. 1971. 4.szam, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-A festészet lirája az akvarell,a hangulatok anyaghoz-technikához mért rögzitése,a látvány kivitelezhetőségének állandó,megoldásra váró kérdése és száradási időn belül való rögzitésének művészi gondja,mindez a tájat az tájban az embert szemlélő,vizsgáló művészhez-Csonka Ernő egyéniségéhez találó. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művést.-Maga a technika nem teszi lehetővé a gondos szerkesztéssel, előtanúlmányokkal megalapozott témák születését. A futó festék összefolyó lágy szerkezetének már a papir érintése előtt meg kell lennie, hiszen az akvarell technikája nem, vagy alig türi a módosítást. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

1934-ben a szombathelyi kultúregyesület tehetségkutató pályázatán tünt fel, mint harmadikos gimnazista. A Főiskolára való bejutási tervének az anyagi nehézségek és állltak útjába. De az 1939-ben érettségizett fiatalember nek máig is érzett megrázkódtatásokat okozott a háború. 78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1. szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi müvész.-A feetészet nem lehetett élethivatása,de emberi önbecsülésének és alkotói kifejezési vágyának mégis első eszköze,annak a legtisztább öröm az alkotás.Legnagyobb ellentmondása,hogy önmagának kell lennie a kényszeritő eszköznek is,másoktól elkülönitve a sajátosat fellelni az alkotásra mareat időben. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész,-Művészportréjának megrajzolása után,hozzá kell még adnunk,hogy a tehetség igazolása után a teljes és az eddigieknél erőteljesebb alkotói skála megteremtése,a még szunnyadó témák kivetítése, az életmű kiteljesedése vár Csonka Ernőre. 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész,-Nagyon sok kiállításról ismert képét láthatjuk otthonában.Az alkotói megbecsülés és ragaszkodás marasztalja valamamennyit,hiszen nem túlzottan termékeny,kenyeret másutt kereső festőről van szó. 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék,Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXXXI.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"ROVINJI SIKÁTOR", c. müve.-Hangulatteremtő erejéről, a valóság müvészi szintü visszatükrözéséről árulkodik a jugoszláviai középkori városrész egymásra boruló házait egymásba tekintő ablakainak világát ábrázoló képe.
Szombathelyi müvész. 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Önálló kiállitással 1962 januárjában a Képcsarnok Vállalat rendezésében állt a közönség elé.-A 24 kép valóban küzdelmes önmérlegelés sok szempontu vizsgálódás után foglalta el helyát a tárlaton. Az egykori látogató a látásmód,a technika és a kompozició fejlődését állapithatja meg. 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék,Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"TANULMÁNYFEJ", című műve.-Néhány grafikája az alkotói folyamat, művészi alapállás és emberi tartás lelkiismereti fényképe.-Tanulmányfej című grafikáján, ami szépségben, finomságban az életúton visszatekintő idős asszonyban maradandó a néző előtt.-Szombathelyi művész 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"GYERMEKFEJ", című müve.-Néhány grafikája az alkotói folyamat, művészi alapállás és emberi tartás lelkiismerti fényképe.-Gyermekfej című grafikáját tanúlmányozva a részletesen megmunkált kép hiven tükrözi vissza az egy szerü fizológiai életfolyamat természetes báját.-Szombathelyi müvész. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Erno 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Jugoszláviai útjának vázlatkönyvéből egy-másfél év multán "kiszinesednek" ,kitelnek az emlékek. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"VÖRÖS SZIGET", c. műve. -Jó érzésekkel fogalmazott, színei ben is a korábbi alkotások fölé emelkedik a jugoszláv tengerpart hangulatát áraszto "örös sziget cimü akvarel lje is. -Szombathelyi művész 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Néhány grafikája az alkotó folyamat, művészi alapállás és emberi tartás lelkiismereti fényképe. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"ÖNARCKÉP", című műve.-Néhány grafikája az alkotói folyamat, művészi alapállás és emberi tartás lelkiismereti fényképe.-Önarcképéről az folyton vizsgálódó, szigorú megfigyelő néz vissza a szemlélőre.-Szombathelyi művész 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Az 1965 júniusában a kőszegi várban kiállitott 16 kép, vagy a zeneiskolában otthont kapott kamaratárlat képei, a legújabb alkotásokon is a látogató a látásmód, a technika és a kompozició fejlődését állapithatta meg. 83.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam, Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Tanúlmányfej, ceruzarajz, 35+30 cm.
Fekete repr. 83.old

CSONKA CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
---------- 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Csonka Ernő jól ötvözi a modernség és a tárgyi tudás alapkövetelményeit, szigorú választ- vonalat igyekszik húzni a tehetség és a sarlatánság egymassal valóban összeférhetetlen földrészei közé. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő, 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

/CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Akvarelljei megformálásukból is, témikból is alkotójuk lírai alkatáról árulkodnak, akinek egyéniségéhez vitathatatlanúl vág az anyag és technika. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő, 77.ol

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Egyetlen alkalmat sem mulasztott el a tisztességes tehetséget igazolni, jól tudva, hogy neki sokkal többet kell bizonyítani, igazi művésztehetsége megmutatásához, mivel nem szerzett diplomát. 77.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő, 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

önarcképén valami szörnyü tisztesség,szándéka,csökönyössége és az alkotást is kétségekkel megnehezitő, mindig jelenlévő mériegelése mutatkozik ezen az ~~ar~~ arcon. 77.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő, 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

1934-ben a szombathelyi kultúregyesület képzőművészeti csoportjának tehetségkutató pályázatán az akkor harmadikos gimnazista feltünt. Akadt mestere is Radnai Rezső személyében. 78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő, 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-1948 óta évről-évre szerepelnek művei a megyei tárlatokon,s minden értékelés,mérlegelő jegyzet érzékenyen méltatja a lírai alkatu akvarellist Csonka Ernőnek egy-egy képét. 79.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"Szántódi rév", című művén a vihar utáni, a tejhefér víz és a hargvó ég festékszikkadásnyi idő alatt létrejött kifejező feszültségét ábrázolja.-Szombathelyi művész. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"OLAD ŐSSZEL", című művének térdeplő háza, a nyargaló időnek versenyt rohanni képtelen Aranyos-patak fölötti fahíd látványa egyszerre fejezi ki a nyugalmat és a belenyugvást.-Szombathelyi művész. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-A könnyünek tünő akvarell-technikával az évszakváltók egy-egy impresszióját,a kertek,a házak és udvarok hangulatát könnyedén őrizteti meg szineivel,egymásba kapaszkodó-simuló foltjaival. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Akvarelljei a tételes münek csupán akkordjai,de mindig az alapmotivumot,a lényegeset találják meg,amelynek további variánsai teltebbé igen,de kifejezőbbé ritkán teszik a művet. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA Ernő, festő

Csonka Ernő: Olad ösvel, akvarell, 35+45 cm.
Fekete repr. 78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Szántódi rév, akvarell. 30+50 cm.
Fekete repr. 63.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: önarckép, ceruzarajz, 40x30 cm.
Fekete repr. 77.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"BUCSUI DOMBOK", cimü müvének kerekded ritmusai mögött az ember kezenyomát viselő tájat, ábrázolja lenyügöző erővel. 82.old -Szombathelyi müvész

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

"Balatonföldvári móló", cimü müvének szines vitorlásai a nyugodalmas viz szárnyas tüit örökiti meg.-Csonka szombathelyi müvész. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

CSONKA ERNŐ: Gyermekfej, ceruzarajz, 20+25 cm.
Fekete repr. 82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Moszkva, akvarell, 35.50 cm.
rekete repr. 80.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Rovinji sikátor, akvarell, 45+30 cm.
Fekete repr. 80.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Balatonföldvári móló, akvarell, 40+30 cm.
Fekete repr. 79.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Csonka Ernő: Vörös-sziget, akvarell, 50+30 cm.
Fekete repr. 79.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Annyi idő azonban csak hosszú évek után marad, amikor az ujj, a szem, a kéz olyan gördülékenyen cselekednek, fölösleges mozdulatok, ecsetvonások nélkül, a látványt újrateremtő alkotónak engedelmeskedve.
82.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi müvész.-Amit a külföldi képtárak tanúlmányozásából magával hozhatott élményben,tanulságban,azt eddig mind hazahozta.Müvészete is ~~itthon otthonos~~ itt ot honos a kedvelt vasi földön,ami már elkobozhatatlan tőle,kitörölhetelen vésznaiból,pairjaiból. 81.old

<u>CSIKÓS JÓZSEF</u>: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő 77.old

<u>VASI SZEMLE</u>, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-Látását finomitották a nagy külföldi képtárakban tett látogatásai turistaútjainak sok-sok óráját őrzi a moszkvai Tretyakov, a párizsi Louvre, s a többi, nagy európai képtárak folyosója, kiállitóterme.
81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi müvész.-A harmónia kereső ember kivánsága süt át a müvészkéz rendezte papiron, a tárgyak, a dolgok és összefüggéseik egymással és a világgal is egyensúlyukban határozott, biztos helyet lelnek. Ez Csonka Ernő művészete. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

A Derkovits Gyula Képzőművészeti Körnek egyik alapitó tagja volt. A képzőművészek Vas megyei Munkacsoportjának annak megszünéséig tagja volt. Az előbbiben ő is felismerte a közös tanulás, a jó mester keze alatt végzett alkotó munka örömét. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Autodidakta, a szó nemesebb értelmében, hogy amit mások készen kapnak a főiskolán mestereiktől, azért neki keményen, a megélhetést sokszor egészen máshol biztositó tevékenység mellett, nap mint nap meg kellett és ma is meg kell küzdenie. 81.old

GSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKKAERNŐ, festő

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-1962-64-ben elvégezte a Marxista-Leninista Esti Egyetem Művész Szakát,nem kevés fáradtsággal és jeles eredménnyel a fővárosban inditott iskolát gazdag esztetikai ismeretekkel gyarapodva fejezte be. 81.old

OSZKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-1962-64-ben Marxista-Leninista Esti Egyetem Müv.Szakát végezte.-Külsőlegesen nem sokat belül a művészi indulat megszületésében és alkotássá való felnevelésében annál többet adott a tanúlmányokkal töltött három év. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi művész.-1962-64 között a Marxista-Leninista Esti Egyetem Művész Szakát végezte el.-Vivódásai között az alapelvek fokozódó biztonságtudatát, a látásmód és az ítélkezés újfajta esztetikai törvényeit hozták magukkal ezek az évek. 81.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Szombathelyi müvész. 1949 óta minden évben kiállit. Ezek a tárlatok is igazolást jelentenek mindig, elsősorban önmaga számára, ha nem is önelégedettséget, de minden bizonnal az alkotói tevékenységnek értelmet adó pillanatnyi sikerélményét. 79.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA Ernő, festő

1947-ben hazatért Szombathelyre és alig egy esztendővel később már szerepelt is az egyik első közös megyei tárlaton 1948-ban, amikor a társadalmi, gazdasági gyökeres változások, az új országépitás tevékeny láza a müvészeti élet pezsdülésében is érezhető volt. 78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művésznportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Katona, majd hadifogoly 1947-ig. A kaukázusi körzetben hadifogoyltársak tábori levelezőlapjain ma őrzik a pert rékat. Nemrégiben Szegedről szaladt be egy "reklamáció" a tábori ceruzarajzot az alkotó csaknem 20 év multán fixálta a biztos megmaradás számára. 78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő 77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Mivel nincs diplomája, visszafogott sikervággyal, energia veszteséggel is járó önfegyelmezéssel, de fokozott alkotóképességgel saját maga számára kell ébren tartani az alkotói hatalmat, a valaszadásra folytonos készenlétben.
78.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

CSONKA ERNŐ, festő

Azzal a "tiszta eséllyel" vág neki minden útjának, készülő
elő képeihez, amellyel a diplomát nem szerzett tehetségek
mozgatnak meg óriási energiákat önmagukban: a vasi képző
művészet egyik képviselője, a megyei képzőművészeti "szót
tesben" saját szemmel felismerhető alakja. 77.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Csonka Ernő
77.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám, 1969. Szombathely

Csorba Ervin

ne ve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

304. old

CSONKA ERNŐ, festő

1960.nov.26.A képzőmüv.Szöv.Vasmegyei Csoportja kiállitása.-Tájképi és helyi élményhatásokat nyujtanak Csonka Ernő müvei. 111.old

SZENTLÉLEKY TIHAMÉR: A magyar képzőművészek szövetsége Vasmegyei Munkacsoportjának 1960.évi kiállitása 107.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, 1961. I.köt. Szombathely, 1961

CSONKA ERNŐ, festő

Burány Nándor és Radnóti Kovács Árpád festőművészek által vezetett 10 éves szombathelyi Derkovits Képzőművész Kör tagjai munkáinak szombathelyi kiállitása, 1959. jun. 20 jul. 19. ig.
CSONKA ERNŐ mü is szerepelt azon. 67. old

--- A szombathelyi Derkovits emlékkiállitás 66. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I. köt
Szombathely, 1959

Csonka Ernőről:

Csikós József: Vasi művészportrék. – Vasi Szemle, 1969. 1. sz. 77-83. l.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért.1972.4.sz.295-328.l.

3o4.l.

CSONKA Ernő festő

1921 Szombathely
1933 Országos Tehetségkutatás Kill. első díj

1984. jún 8. Csorna, Vásárt Hiv. Kap. Kiáll.

Csonka Ernő festő

Csonka Ernő festőművész kiállítása a Művelődési és Sportház galériáján: 1991. május 15. – június 6. / a katalógust tervezte Csonka Ernő. – Szombathely, 1991. – 12 p.: ill.
Hc. 832

BODOŘKÓS András: A nagy viharokat igyekeztem távol tartani. Beszélgetés Csonka Ernő festőművésszel. = VN. 126. sz. 5. p.
A négy évtizedes alkotói pályafutásról. Fényképpel.

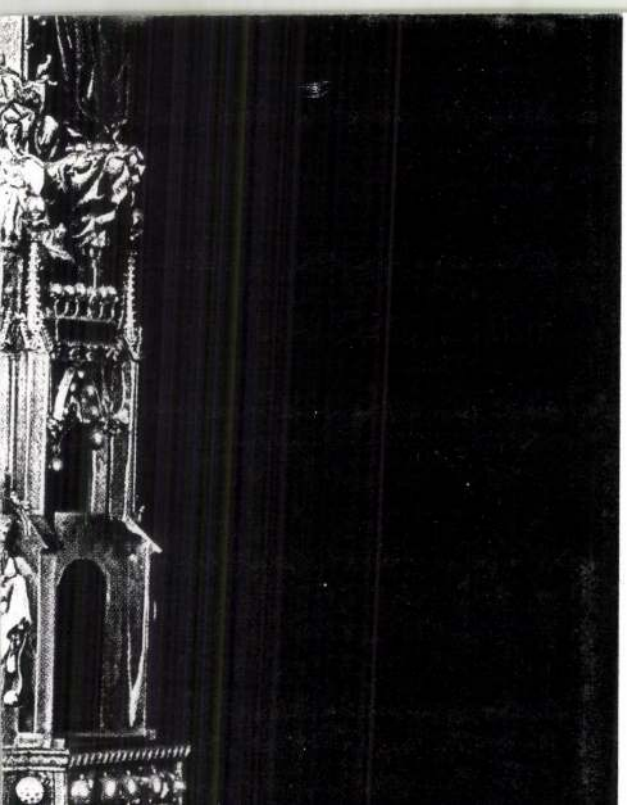

CSONKA ERNŐ

Csonka Ernő festő

Salamon Nándor: Kinos Vasifold.

C.E. fenntelhetőről gyűjteménye kiállítása

kapcsán.

Vasi Honismeleti és helytörténeti közlemények

1996/3. 80–86

	N	4	Dr.Horváth
	N	5	Dr.Horváth
neti	N	5	Huff E.Béla
svindli	N	4	Dr.Horváth
	N	5	Dr.Horváth
otói ürügyén	N	4	Dr.Horváth
	N	4	Dr.Horváth
ny	N	5	Dr.Horváth
	N	5	Dr.Horváth
s évektől	N	5	Dr.Horváth
őselem	N	5	Dr.Horváth
	N	5	Huff E.Béla
	N	5	Dr.Horváth
	N	5	Dr.Horváth
végén	N	5	Dr.Horváth
	N	5	Dr.Horváth
tése	N	5	Kéri Elemér
pló	N	4	Dr.Horváth
	N	5	Kéri Elemér
	N	4	Dr.Horváth
	N	4	Huff E.Béla
	N	5	Huff E.Béla

Csonka Ernő

CSONKA ERNÓ FESTŐMŰVÉSZ kiállítása tegnap nyílt meg a szombathelyi Berzsenyi Dániel könyvtárban. A július 15-ig nyitva tartó tárlat a művész 37 alkotását mutatja be.

Magyar Hirlap 1976/149/1o

Csonka Ernő festő

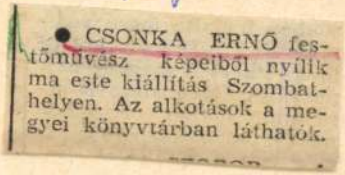

• CSONKA ERNŐ festőművész képeiből nyílik ma este kiállítás Szombathelyen. Az alkotások a megyei könyvtárban láthatók.

— :o Csonka Ernő 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 24.

CSONKA Ernő

Geréby Tibor: Csonka Ernő, a Pannon Föld festője. = Művészet és Barátai, 3, 1993, 4. 18.

Plutó

Medve András m

Azt hiszem, minden, szakmájára adó művész
ténész és kritikus zavarba jön, ha Medve
rásról elfogultságmentesen kell írnia. Tudniillik
András — és felesége, *Baksa-Soós Krisztina*, aki
csak kiváló művész — azon kedves és rokonszenv
berek közé tartozik, akikről író- és költőbarátoknak
ne meghitt sorokat írniuk. Medvétől azért is zavar

CSONKA Erzsébet

1989.okt. 13-tól volt kiállitása a Vilati egri gyár kiállitótermében Csonka Erzsébet és Ferenc tamás fiatal müvészeknek.

ld. Hevesi Szemle 198914.sz. 86.p.

6320. sz. jegyzék

974: tom. 9. 1975: tom. 10.
976: tom. 11. 1977: tom. 12.
978: tom. 13. 1978: tom. 14.
980: tom. 15. 1982: vol. 17.
983: vol. 18. 1984: vol. 19.
o. 2-4. F. 1985: vol. 20.
986: vol. 21. no. 1-2. F. no.
-4. F. 1977: vol. 22.

974: 2. sz.F. 1977, 1978,
979, 1980, 1981, 1982,
983.

968: 102. évf.

Csonka Ferenc

építész

Miskolczi Lászlóval

közösen dolgozik

lásd többi cé-

duláját

Miskolczi Lás-

lónál.

Csonka neve

gyakran Csonka

László-ként

is előfordul.

Dobai János

M. KIR. UDVARI
CSERÉP-ÉS PALAFEDŐ CÉG

BUDAPEST

IX. RÁDAY-UTCA 24.

Budapest, 1924. okt. 27.

ágos Bizottságának,

Budapest.

művezető uruk szives felszólitására

Csonka Ferenc

Nemzeti Sportcsar-
nok II. díj.

MMÉKözl
1938. 121. l

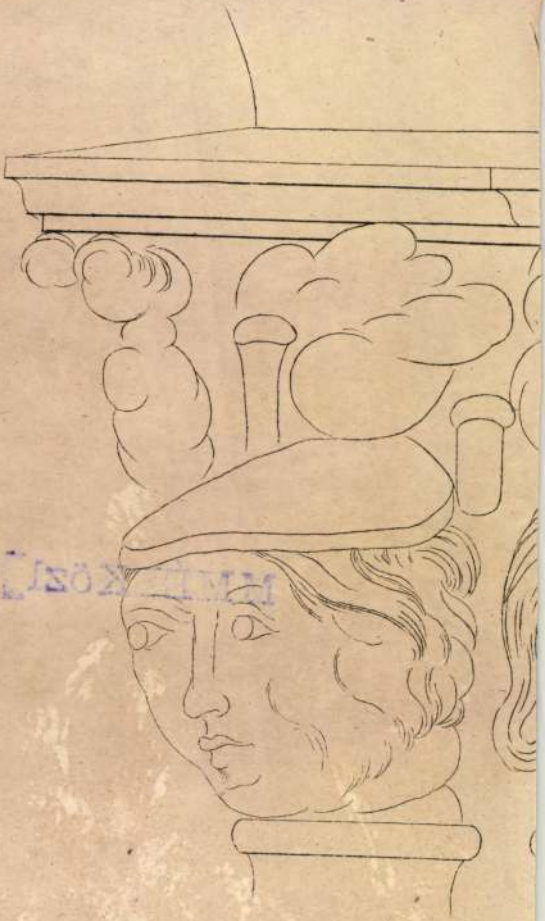

Csonka Ferenc

épitész

wód

z

Kertész 1940

221. l

222. l

Könyvismertetés: Vértesy Sándor: A mis-
kolczi ref. főgimnázium könyvtárának
szakkatalogusa. Miskolcz, 1913. (Harsányi
István) VII. 268 — 270.

Csonka Ferenc

építész

Miskolczy László

közösen tervezte

a Kékes Szálló ki-

bővítését.

F. Sz. A Kékes Szálló

kibővítése. Tér és Forma

1938. 11. szám.

ARCHÆOLOGIAI ÉRTESITŐ.

A M. TUD. AKADÉMIA ARCH. BIZOTTSÁGÁNAK
ÉS
AZ ORSZ. RÉGÉSZETI S EMB. TÁRSULATNAK

KÖZLÖNYE

SZERKESZTI

HAMPEL JÓZSEF.

M.D.K.

Csonka Ferenc, építés

tervei szerint a hazai-
sugeti fedett uszoda mellett
elhósnilt nyitott verseny-
uszodát ismerteti a lap
egy fényképpel

Vállalkozók Lapja. Bp. ~~XXXX~~. LIX. évf.
1938.
jun. 30. sz. 6. old.

Csonka Ferenc építész

Tér és Forma 1938. 242-244.

A Margitszigeti sportuszoda

Csonka Ferenc, építész M.D.K.

és Cserba Dezső körös terve harmadik díjat nyert a budai Ferenc rendi templom bővítésére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. IX. évf.
máj. 25. sz. 8. old.
† jul. 6. " 4. "

M.D.K.

Csonka Ferenc, építész

az egyik 2000 P-ös
díjat nyerte el a Nem-
zeti Sportcsarnok terv-
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

ápr. 14. sz. 8. old.

M. D. K.

CSONKA Ferenc építész

Kékes-szálló

Miskolczy László

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1958. 378. l.

M.D.K.

Csonka Ferenc, építész

terve az 5 ott. 2000 p-ös díjat cejzét nyerte el a Nemzeti Sportcsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

ápr. 24. sz. 8. old.

M.D.K.

Csonka Ferenc, építész

és Cserba Dezső körös terve harmadik díjat nyert a budai ferencrendi templom bővítésének tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

máj. 25. sz. 8. old.

M. D. K.

CSONKA Ferenc építész

A mátrai Kékes-szálló

(Miskolczy Lászlóval)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 376,

MDK

Csonka Ferenc építész

1937 ben építette a Margit szigeti Nyitott nosodát.

Derzsény - Szivós: Margita. 230.

Sonka Ferenc
építén

~ és Miskolczy Lánló közös műve a
mátrai Kékes nálló.

A magyarországi műv. tört. I. 494.
Corvina 1971.

Bonka Ferenc

Fejvei alapján épült fel 1937-ben a Margitszigeti Sportuszoda mellett egy 50 m-es nyitott uszoda.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3661

CSONKA CSUTORÁS IMRE, csutorásmester

1734. jul. 4-én Sümegen erősitette meg Acsády Ádám veszprémi püspök a veszprémi csutorás céh Articulusait. A kérelmezők között volt: Csonka Csutorás Imre "Weszprém Városunkban lakó Becsületes Csutorás czébeli Mester" is.
244. old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

CSONKA CSUTORÁS IMRE, csutorásmester

CSONKA Géza

MIKLÓSI-SIKES Csaba: Adatok az erdélyi fényké-
pezés történetéhez = Fotóművészet, XXXIII.évf. 3/4.sz. 1990
25 p

Marosvásárhely

Csonka György

"Rajzolt film" cimmel Vadas József ir a magyar rajzfilmek alkotóiról: Heinzelmann Emma, Richly Zsolt, Ternovszky Béla, Lisziák Elek, Kovásznai György, Csonka György, Papp Miklós, Jankovich Marcell müvészeket sorolja fel filmjeikkel, s azok ismertetésével együtt. Az itt szereplő müvészekre vonatkozó kritikát lásd: Heinzelmann Emma névénél, cédulájához mellékelve, fent idézett cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 13. lap.

Csonka Gjöngy

„Altató"

Menyhárt László: Az ötlet még nem művészet
Művészet, 1975. november – 25. oldal

./.

Csonka I.–V.
Csonkáné

CSONKA Ibolya festő
Felső-dunatáli Új Hírek

Totális színház a Bagolyvárban

A szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola tizenhárom német szakos hallgatója – osztrák lektoruk, *Ingrid Mitterecker* vezetésével és a Bécsben élő Don Q rendezésében – német nyelven vitte színre *Rabindranath Tagore A postahivatal* című darabját. A fiatal rendező a totális színház megjelenítési módját alkalmazta. A nézők is benne lehettek a játéktérben, így a „színészek" minden apró rezdülésének tanúja, empatikus együttérzője lehetett a publikum is.

Annak ellenére, hogy a darabot nem anyanyelvükön – magyarul –, hanem németül adták elő a főiskolások, láthatóan nem zavarta őket, de a hallgatóságot, sőt, az Ausztriából a darab megtekintése miatt átruccant osztrákokat sem. Egy pillanatig sem lehetett érezni, hogy bármelyik szereplő a szövegmondás technikájával lenne elfoglalva.

A darab főszereplője, a gyógyíthatatlan Amal életének utolsó evilági tapasztalásairól, a halálához vezető úton az élet szépségeinek véletlenszerű megízlelésének eseményeiről szól a mű. A soha kiegyezni nem tudó tejesasszony és férje, a gyerekkel való beszélgetés hatására indulhat el egy boldogabb, új életbe. A falu őre, felismerve, hogy a kis Amalnak már nincs sok hátra, előkészíti számára a halál országába való eljutás lényegét, amit senki sem kerülhet el. A virágárus lány dalra – magyar népdalra – fakad a menthetetlen Amallal, Benny baba és Menny cica esküvőjéről álmodoznak, s megmagyarázhatatlan szerelem szövődik köztük rövid idő alatt. A nincstelen utcagyerek magánkívüli játékba kezd a beteg gyerektől kapott babákkal. A faluba érkező fakír a csodaszép Papagájszigetről regél, s levelet ígér a királytól Amalnak, mely a lázálomban meg is elevenedik. Mielőtt bekövetkezne a feltartóztathatatlan halál, a barátok és barátnők az oly áhított királyi pár látogatásának játékával ajándékozzák meg a mennyországba költözőt.

A beteg Amal állapotváltozásait hárman formálják meg a különböző állapotfázisok szerint. Szinte megmagyarázhatatlan, hogy az előadás idején, mint valami deus ex machina, a halál pillanatában villám dördült az égből is, és az erős szél, mintha a kaszás jött volna el, bevágta az ajtót és ablakot. Valamennyi résztvevőben megmerevedett az idő néhány pillanatra. Senki sem fogta fel, mi is történt valójában. A véletlen – ha beszélhetünk véletlenről – a mesteri játékot a természet erőinek játékával is megajándékozta.

Miután a halott Amalt elvitték, s a darab hosszú vastaps kíséretében befejeződött, a közönség és az előbb még színészek azonban együtt ülték a halotti tort, mert mindenkit kenyérrel, tojással, sóval és borral kínáltak. Hát lehet-e ennél szuggesztívabb befejezés?

A produkció hamarosan turnéra indul és Ausztriában is megtekintheti a közönség.

PUSKÁR

SZŐNYI G. SÁNDOR A KI MIT TUD?-RÓL

Mezítláb, de sarkantyúban

Kezdődik az országos válogató

Nekünk mindig szerencsénk volt a Ki mit tud? rendezvényeivel. A kiírásokat, a felhívásokat követően valami épülni kezdett, össze is állt, erőt mutatott, energiát sugárzott. Kétségtelen, hogy más az idei, nem hasonlítható a hajdan voltakhoz, de az első szakaszt követően – a megyei döntők zárták le – elmondhatjuk, a közvélemény ösztönösen a továbbjutott versenyzők felé fordul, akik megmérettetnek művészi, de emberi érettségből is. A fiatalokban az eddigi tapasztalatok szerint valóban együtt volt alázat és önbecsülés, azokban szintén, akik nem jutottak tovább. A jelszót tudják: mezítláb, de sarkantyúban. *Szőnyi G. Sándortól,* a Ki mit tud? elődöntőinek, döntőjének a rendezőjétől Győrött két dolog után érdeklődtünk: a vetélkedősorozatról, illetve új beosztásáról.

– Az idei vetélkedő legnagyobb élménye az, hogy teljesen helyi kezdeményezésre mozdultak a településeken – körülbelül háromezer levelet küldtünk ki –, szerveztek fordulókat, támogatták a fiatalokat, adtak lehetőséget a tehetség felfedezésére, a közösséget gazdagító produkciók bemutatására. Szóval nagyon jól kezdődött a vetélkedő, nagyon jól folytatódott. Olyan energiákat lehetett látni a fiatalságban, hogy ez imponáló. Van bennük kedv, kezdeményező erő, ki akarják magukat fejezni, s ez egy optimista dolog. Immár túl a válogatókon, a városi, kerületi, megyei döntőkön, már bizonyos, hogy nem lesz könnyű dolga a zsűrinek. Az országos előválogató májusban lesz, ez még nem televíziós szereplés, tizedikén kezdődik, július első hetében az elődöntők következnek, nyolc héten keresztül tartanak, ezt követi a három döntő, a legvégén pedig a gála. Tizenkét műsor lesz a televízió nyilvánossága előtt. Sokan jelentkeztek a vetélkedőre a határokon túlról – szándékunk szerint –, attól függetlenül, hogy bekerülnek-e az elődöntőbe, egy dokumentum jellegű műsort állítunk össze a produkcióikból, ami a későbbiekben képernyőre kerül. Nem akarom elkiabálni, de az idei Ki mit tud? már győzelem. Szeretjük ezt a vetélkedőt. Miközben sokan szidják a fiatalokat, itt azért más látszik. Alapjában véve ez a vetélkedő optimista dolog, reméljük derűs is lesz majd, az önbizalmunk, az országos önbizalmunk megerősítését segíti.

– Korábban a rendező osztálynak voltam a vezetője, pár hete a televízió drámai stúdiójának vagyok a vezetője. Tulajdonképpen a televíziós játékok, a színházi ügyek, közvetítések, színészportrék tartoznak hozzám. Az új struktúra lényege az, hogy jobban szakmai szakszerkesztőségekre épít. Sok tervem van, de egyik sem olyan még, amire ráütötték a királyi pecsétet. Egy biztos, nagyon szeretném megszaporítani a színházi közvetítések számát, több színészportrét bemutatni – persze, ez szintén pénzkérdés -, kibővíteni valami olyasmi műsorral, hogy Akik a Thália szekerén ülnek. Mert nagyon sok kiváló, jelentős színészegyéniség van Pesten kívül is. Szeretném továbbá a vidéki stúdiókat az ilyen munkába jobban bevonni, színesíteni a palettát. De, mondom újra, ezek csak tervek, ezek még álmok.

JOÓ

TOM ITT VOLT

Természetesen: *Tom Hutchinson.* A Project English és a Hotline könyvek szerzője. Az előbbi sorozat – újszerű megközelítésű nyelvtanításáért 1986-ban a Project English nagydíjat nyert – a tíz-tizennégy éves gyerekeket juttatja el kezdő szintről a középhaladóra, az utóbbi a kilencvenes évek középiskoláiban használható eredményesen. A világhírű író az Oxford University Press és az IHH Nyelviskola szervezésében érkezett Győrbe, magyarországi előadókörútjának első állomására. Tom itt volt. Nem öltött mintás inget, nem kötött nyakkendőt, mintha csak a Manchester United meccsére készülődött volna. Az angoltanárok igen várták az Észak-Angliából származó egyetemi tanárt, tankönyvírót – öt gyereke van, gitározik, szereti a golfot –, akinek a kedvéért még Bécsből is érkeztek hallgatók. Minden és mindenki a helyén volt. Tom vidám fickó, olyan, mint egy holland focicsapat kapitánya a győztes mérkőzés után. Sokat dolgozik, az idő múlása nem látszik rajta s ahogy errefelé mondják: szolid csontstruktúrájú. Gondolom, lehet annyi idős, mint a walesi herceg, esetleg fiatalabb Károlynál, aki *A lochangari öregember* címmel írt mesekönyvet, walesi és gael nyelven is a két testvérnek, Edwardnak és Andrásnak.

Tom Hutchinson:

– Azzal, hogy tankönyveket írok, az egymás közti megértésben segítek, abban, hogy a kultúrák, az emberek még közelebb kerüljenek egymáshoz, egymást jobban megértsék. Azután – ebben hiszek – az angolt tanulók, az angolt tanítók életét teszem szebbé azzal, ha élvezetes tankönyveket írok. Örömmel találkoztam a magyarországi, pontosabban a régió angoltanáraival, véleményeket ismertem meg, hallottam elképzelésekről, igényekről. Tehát nemcsak tanítás volt ez, hanem tanulás is. Magyarországon az angol nyelv oktatása rendkívül magas szintű, összehasonlítva más országokkal, a környezőkkel éppúgy, mint a nyugatiakkal. Nagyon képzett, nagyon jó pedagógusok vannak itt. A tanulóközpontúság nálam azt jelenti, a tananyag érdekes, olyan, ami figyelembe veszi a gyerek érdeklődési körét, következésképp: nem unalmas. A tanár ugyanakkor könnyen használhatja a könyvet, nem ütközik külön nehézségbe annak a megfejtése, hogy mit akar a szerző, ez a Hutchinson. Fontos az érthetőség, a világosság.

Tom itt volt.

Beszél németül, horvátul, franciául, valamennyit spanyolul. Őrült perceiben néha arra gondol, megtanul magyarul. Azután elrémül. A középiskolásoknak szóló könyvét befejezve – a Hotline-sorozat magyarországi angoltanárok, diákok részvételével alakult ki – a fiatal felnőtteknek való mű megírásába fog. Azt mondta, a Manchester United bajnokságot nyer, örül, hogy ennyien hallgatták az előadását – Szlovákiából szintén érkeztek angoltanárok a győri városháza dísztermébe –, azt mondta, imádja a rock and rollt. Mi tagadás, ebben a bolond világban van olyan jó, mint egy pompás őzgerinc. Tom Hutchinsont hosszan ünnepelték Győrött. Azzal a bizonyos tudattal, hogy látják, hallják még.

J. J.

Fotó: NAGY OTTÓ

Veszprémi művész országos biennálén

Szolnokon, a zsinagóga épületében nyitották meg az amatőr festőművészek országos biennáléját, amelyre ötezer pályamunka érkezett. A kiállított képek között van *Csonka Ibolya* veszprémi pedagógus-festőművész több képe is. Veszprémben a Gizella-napok keretében is találkozhatunk munkáival, május 10-én a Városi Művelődési Központban a Nyitott ajtók kiállításon mutatja be ikonjait. Ugyanebben az időpontban a veszprémi Hemo kiállítótermében pasztellképeit láthatják.

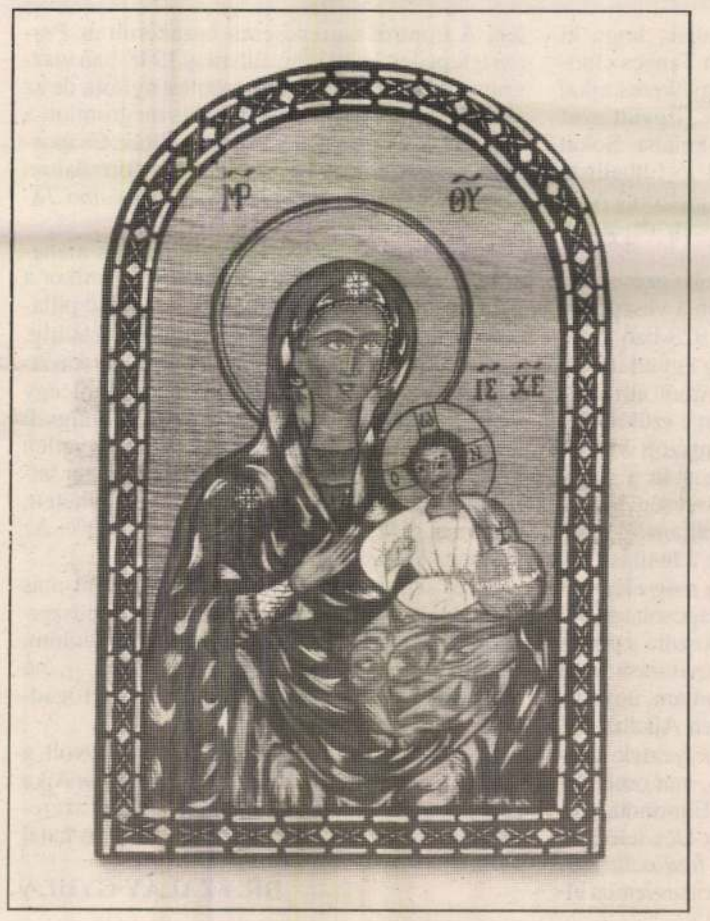

Óvodák és a szakszervezet

Mostanság a társadalombiztosítási önkormányzati választásokra készülődve, a szokásosnál több szó esik a különféle szakszervezetekről, azok törekvéseiről, tevékenységéről. A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete nemrégiben tartotta III. kongresszusát, ahol külön tanácskozott az óvodai szekció.

Megállapították, szükség volna arra, hogy az PDSZ óvodai csoportjának képviselői évente egyszer – az egész országból összegyűlve – vitassák meg közös dolgaikat, és a megyék szintjén is össze kellene hangolni az egyes csoportok tevékenységét. Hasznos lehetne egy-egy fórum, ahol az eddiginél részletesebben megismerhetnék a szakszervezet jogait, a kötelmeket, és megvitathatnák: mit tehet a PDSZ az óvodákért.

Természetesen ezen a rendezvényen is szóba került a középfokú végzettségű óvónők dolga. Az új rendelkezések értelmében ugyanis az óvodai szakközépiskolai végzettséget nem ismerik el óvónői szakképesítésnek. Ez – a szekció tagjainak véleménye szerint – érthetetlen és elfogadhatatlan, ugyanis utólag nem lehet egy végzettséget visszaminősíteni.

Javaslatként szóba hozták, hogy a középfokú végzettségű óvónők felsőfokú képzésének költségeit központi vagy önkormányzati keretből fedezzék. Mostanság ugyanis vannak települések, ahol nem támogatják az efféle önképzést.

Kérték azt is, hogy a középfokú végzettségű óvónők kaphassanak C kategóriás besorolást, mivel a jelenlegi helyzetben csupán a B fizetési osztályba lehet őket besorolni, ugyanoda, ahova a nyolc általánost és három hónapos továbbképzést végzett dajkákat. A PDSZ óvodapedagógiai szekciójának tagjai kérték, hogy a vállalkozó óvónőket anyagilag, munkaidő-kedvezménnyel támogassák az óvodai területhez kapcsolódó, például logopédus, gyógytornász, pszichológus, nyelvtanár másoddiploma megszerzésében. Még számos fontos javaslat elhangzott a képzéssel, a közoktatási törvénnyel kapcsolatban és ezek bekerültek a PDSZ programjába.

Természetesen a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete is felszólította arra tagjait, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a társadalombiztosítási önkormányzati választásokon.

N. E.

A magyar orvostudomány vezéregyénisége volt

Száz éve halt meg Markusovszky Lajos

A szombathelyi, regionális feladatokat is ellátó megyei kórház az ő nevét vette fel 1955-ben, s azóta minden évben megemlékeznek róla halála évfordulóján, április 21-én. Idén nagyszabású ünnepséget tartottak halála centenáriumán. Vas megyei kötődése okán Szombathely és Vas megye magáénak vallja őt, s méltó módon ápolja emlékét.

Markusovszky rendkívül sokoldalú orvos volt: a magyar orvostudomány vezéralakja, a hazai közegészségügy egyik úttörője, izzó lelkületű hazafi, aki tábori főorvosként részt vett az 1848/49-es magyar szabadságharcban is.

Markusovszky Lajos a Felvidéken, a Liptó megyei Csorbán született 1815. április 25-én, ahol édesapja evangélikus lelkész volt. Gimnáziumi tanulmányait Késmárkon és Rozsnyón végezte, majd jogi tanulmányokat folytatott a pozsonyi jogakadémián, ahol diplomát is szerzett. Érdeklődése azonban az orvostudomány felé vonzotta, ezért a pesti egyetemen kezdte meg orvosi tanulmányait, ahol 1844-ben avatták orvosdoktorrá. A diploma megszerzése után Párizsba utazott, majd 1845-ben Bécsbe került állami ösztöndíjjal. Itt tanult akkoriban *Semmelweis Ignác* is, akivel életre szóló barátságot kötött.

Bécsben érte a magyar forradalom előszele, s nem volt többé maradása. Hazajött, s *Balassa*, a híres sebész mellé került segédtanárnak. Aztán 1848. március 15-én Balassával és *Korányi Frigyessel* együtt ő is csatlakozott a forradalomhoz. Magukkal ragadták az események. Először a honvédorvosi tanfolyamon sebészi kötszer- és műszertant adott elő, majd tábori orvosnak jelentkezett, s szolgálataiért tiszti rendelvényt és fizetést is kapott 1848. december 21-én. A szabadságharcot nemzetőr őrnagyi rangban, tábori főorvosként harcolta végig egészen Világosig *Görgey Artúr* dunántúli seregében, az ún. Muraközi Hadseregben, amely Vas és Zala vármegyében állomásozott, s azt a feladatot kapta, hogy a nyugatról jövő császári, illetve a délről várható horvát támadásokat feltartóztassa és visszaverje.

Markusovszky így került Vas megyébe, ahol huzamosabb ideig tartózkodott különböző tábori kórházakban. Hegyfalu, Keményegerszeg és Nagygeresd községek területén. Itteni működése idején ismerkedett meg Keményegerszegen (a mai Vasegerszegen) *Kiss Zsuzsannával*, a híres evangélikus irodalmár-püspök, *Kiss János* unokájával, akit később feleségül is vett. Így szerette meg Vas megyét, s élete során gyakran ellátogatott második hazájába.

Az ácsi csatában (Komárom megye) megsebesült, mégsem hagyta el csapatait. A forradalom bukása után Pestre jött. A megtorlás őt sem kerülte el: Balassával együtt megfosztották egyetemi állásától, s csak mint magánorvos dolgozhatott. Rendkívüli szónoki képességével, sziporkázó nyelvtehetségével – hat nyelvet beszélt tökéletesen! –, valamint fölényes nyugalmával meg tudta nyerni barátjának *Trefort Ágostot, Horváth Boldizsárt, Deák Ferencet, Andrássy Gyulát* is. Kilencévi hallgatás után, 1856-ban végre engedélyt kaphattak a helytartótanácstól az *Orvosi Hetilap* megindítására, melynek szerkesztésével őt bízták meg. Érdemes megemlíteni, hogy Európában negyedikként indult nálunk orvosi szaklap, megelőzve ezzel számos, nálunk fejlettebb országot!

Amikor pedig *Eötvös József* is hazatért müncheni emigrációjából, s 1867-ben ő lett az Andrássy-kormány közoktatási minisztere, Eötvös meghívta Markusovszkyt a minisztériumába az egyetemi ügyek intézésére. Itt első dolga volt az egyetemi oktatás reformjának előkészítése, majd korszerűsítése. Így öt éven belül az eddigi 13 tanszék helyett 23-at szervezett, s egymás után építtette a klinikákat, így 1881-ben már Közép-Európa legmodernebb orvosi intézményeivel büszkélkedhetett fővárosunk.

Markusovszky a pesti egyetemet az elmaradottságból európai színvonalra emelte, s nagyrészt neki köszönhető, hogy előbb Kolozsvárott, majd Pozsonyban újabb egyetemek is létesültek. Úttörő szerepet vállalt *Fodor Józseffel* és *Korányi Frigyessel* együtt a magyar közegészségügy megszervezésében. Az Országos Közegészségügyi Egyesület alelnöki tisztét töltötte be. 1863. január 13-án levelező, majd 1890. május 8-án tiszteletbeli tagjává választotta a Magyar Tudományos Akadémia.

Roppant munkabírású embernek ismerték, s ha elfáradt, akkor mindig Vas megyébe jött haza, keményegerszegi kastélyába megpihenni, ahol gyakran meglátogatták hazai és külföldi barátai is. Sokszor járt itt nála Trefort Ágost, Deák Ferenc és Horváth Boldizsár. Egészségi állapota 1880-tól kezdve egyre romlott, s ezért egyre több időt töltött keményegerszegi kúriájában. Kora tavasztól késő őszig itt pihent, s csak télre költözött fel Pestre. 1893 tavaszán tengeri levegőre vágyott. Felesége és barátja, Korányi Frigyes kísérte el Abbáziába, Fiuméba (a mai Rijekába), ahol 1893. április 21-én, négy nappal 78. születésnapja előtt halt meg. Kívánsága szerint Vasegerszegen temették el.

Halála után száz évvel, ma is időszerű Markusovszky néhány megállapítása. *Várjunk-e jobb időkre, s bízzuk a gondot hivatásunk becsületéről és polgártársaink egészségéről másokra és a jövőre, vagy lássunk most a dologhoz?... Igen sok üdvösségest, minek bekövetkezését magunknak kellene előmozdítani, még mindig a kormánytól, az államtól várunk, sok mulasztásért pedig az államot vagy a kormányt szeretjük vádolni!... Oly államban, mely a gyámságot lerázván, önálló akar lenni, minden egyes polgárnak dolgoznia és ismét dolgoznia kell, hogy a munka nem teher, de erőkifejtés, mely hatalmat, vagyont, függetlenséget, nemes életet biztosít neki és hazájának.*

SZERDAHELYI PÁL

„Második Mohács"

Kajetán Endre Második Mohács című könyve eszünkbe juttatja azokat a lekicsinylő megjegyzéseket, amelyek nálunk manapság a *pamfleteket* és a pamfletírókat érték. A Szenci Molnár Társaság kiadásában Budapesten most megjelent könyv három tragikus év – 1918, 1919 és 1920 – keserű kommentárokkal fűszerezett krónikája. A kommentárokat a szerző írja: ezek kötik össze a kor fontos szereplőinek, tanúinak visszaemlékezéseit.

A pamfleteken végigrohan egy nagysodrású gondolatmenet, s a gondolati reflektorfényben válik világossá, elfogadhatóvá az esetleg sajátosan újnak ható, meghökkentő következtetés. Itt – *minden fordítva történik.* Kajetán Endre legfőbb érdeme a frappáns szemelvények *összeválogatása,* közlése. Egy részük ugyanis – mint például *Tormay Cecile* Bujdosó könyve – évtizedeken át *tiltott irodalomnak* számított.

Mi nem számított annak? Az őszirózsás forradalomról és lehangoló következményeiről a *Károlyi Mihály*-emlékiratok jelentették a kitüntetetten „legjobb" forrást, a tizenkilences tragédiát a *népbiztosok tálalásában* ismerhette meg az érdeklődő, magyar, 1920-ról, Trianon esztendejéről nem nagyon olvashatott olyan hiteles mondatokat, amelyeket a magyar küldöttség nemzetközi formátumú személyisége, Apponyi gróf mondott el Párizsban, amikor végre meghallgatták Magyarország képviselőjét is.

A röpirat valódi „meséje" az első világháborús osztrák–magyar hadsereg olaszországi veréségétől *Trianonig* tart. A folyamat felelőseit könyve alcímében nevezi meg a szerző, s a névsor önmagáért beszél. A vétkesek: *Jászi Oszkár, Károlyi Mihály, Kun Béla.* A magyar társadalom *erőinek elhamvasztásában, a nemzeti tartás elporlasztásában* egymással vetélkedve szereztek hervadhatatlan „érdemeket". Oroszlánrészük van abban, hogy egy *katonai kudarcból nemzeti, társadalmi összeomlás lett.* Ugyanakkor egy bizonyos politikai kurzus *megkövetelte,* hogy szentként tiszteljék őket mindazok, akik sorsuk romlását is nem kis részben nekik köszönhetik.

A nemzet elerőtlenítésének nagymestereit – tettük méltatásával egybekötve – valójában a *kortársak leplezik le.* A már említett Tormay Cecile, *Asztalos Miklós és Pethő Sándor* történészek, a sokak által pökhendinek tartott *Vix* alezredes, *Herczeg Ferenc, Owen Rutter* író-újságíró, *Horthy Miklós* – és egy-egy rövid idézet erejéig megszólalnak még sokan mások, köztük az alcímben jelölt főbűnösök és kisebb vétkesek.

Az *Új Kincsestár* sorozatban megjelent könyv nem pótol annyi más, még mindig hiányzó kiadványt, tankönyvet, pamflettől nem is lehet ilyesmit várni. Ám meggyőzően cáfol egy – a gumipitypang-kísérletekkel egy időben a fejekbe sulykolt – közhiedelmet, miszerint mindennek szükségképpen így kellett történnie, ahogyan az *elvégeztetett.* Persze, a történések végzetszerűen így esnek meg, ha a nemzetből kipusztítják az ellenállást, az akarás szellemét, s a pusztítók odaerőlködik magukat a bakra – *parádéskocsisnak.*

K. I.

A forradalom ajkai vezetője

Ma már egyre kevesebben tudják, hogy ki volt *Ajkán* az 1956-os Forradalmi Tanács elnökei: *Szekér Géza*, okl. tanító, tősgyökeres ajkai lakos. 1915 februárjában született. (Együtt gyerekeskedtünk és jártunk elemi iskolába. Sokat rúgtuk a rongylabdát, s Gézából jó futballista lett, az ajkai üveggyári csapatban játszott.) Apja szabó volt, később kocsmát nyitott, de korán meghalt, a '20-as években.

Az elemi iskola 5. osztályának elvégzése után elváltak útjaink: ő a tatabányai, én a veszprémi piarista gimnáziumba kerültem. 1928-ban aztán ő is átjött *Veszprémbe* és egy ideig együtt is laktunk albérletben, de a gimnáziumból átiratkozott a polgári iskolába, s hazament a szülői házhoz és bejáró diákként naponta utazott Veszprémbe. A négy polgári elvégzése után a *pápai* tanítóképzőbe került, melyet sikeresen elvégzett, de utána nem tanított egy pillanatig sem. Valahogy nem érezte hivatásának a tanítást. Ha jól emlékszem 1937-ben, amikor még elég nehéz volt elhelyezkedni, rokoni kapcsolatok révén a postához került. *Szentesen* kezdte a postai szolgálatot, majd *Erdély* visszacsatolása után *Désre* helyezték. Ott meg is látogattam, ugyanis én meg vasutas lettem, s 1941-ben Ajkáról Erdélybe, *Bánffyhunyad* állomásra helyeztek. Utána – a háborús események miatt –, már csak *Budapesten* találkoztunk 1946-ban. Elmondta, mikor a szovjet csapatok közeledtek Dés felé, önként jelentkezett a *Szent László hadosztályba,* hogy fegyverrel védje hazáját a bolsevizmus ellen. A frontról szerencsésen hazakerült és *Pesten* telepedett le, itt is nősült meg. 1948-ban visszament Ajkára, s egy szövetboltot nyitott, de az üzlet nem jött be (a feleségével is megromlott a viszonya), gyerekük nem volt, elváltak. Csaposként kereste a kenyerét, s mikor a forradalom kitört, azonnal megszervezte a *Forradalmi Tanácsot* és élére állt.

A forradalom legázolása után neki is menekülnie kellett Ajkáról: itt-ott bujkált, s amikor a pufajkások már halálra keresték, az utolsó pillanatban egy motorkerékpáros elvitte a határig, ahol – az éj leple alatt – sikerült átjutnia Ausztriába. *Nyugat-Németországba* ment, ahol egy ideig pincérkedett, majd *Amerikába* emigrált tovább. Édesanyjának öreg napjaiban egyetlen kívánsága volt, hogy Géza fiát még egyszer láthassa. Ez sikerült is. Mivel ő haza nem jöhetett, anyjának *Münchenben* adott „randevút". Az utolsó találkozásuk volt.

Géza sem velem és tudomásom szerint más barátjával sem tartott kapcsolatot. A rendszerváltozás óta már volt itthon Ajkán, s gondolom, családtagjai, rokonai – akik még élnek –, no meg ismerősei, barátai nagy szeretettel fogadták.

Szekér Géza markáns, forradalmi alkat volt, a Kádár-rezsim által kiadott *Fehér könyvben* Ajka „ellenforradalmi" tanácsának elnökeként szerepel, ami azt jelenti, ha itthon marad, biztos halál vár rá.

DR. SZALAY GYULA

HÁRS ERNŐ ADÓSSÁGOT TÖRLESZTETT

Emlékezzünk régiekről

A Mosonmagyaróvárott született ***Hárs Ernő*** *– 1976 óta szabadfoglalkozású író, költő, műfordító, idén* ***József Attila-díjjal*** *tüntették ki – újabb könyvével (Emlékezzünk régiekről), amely a győri* ***Hazánk Könyvkiadó Kft.*** *gondozásában, a megyei önkormányzat támogatásával jelent meg, valóban régi adósságot törlesztett. Mégpedig azzal, hogy a régmúltba nyúlt vissza, sorsokra vetített éles fényt a határhelyzetű tájakhoz kapcsolódva, egyértelműen mutatva fel a tanulságot: a történelemben – és nem csak a fordulópontokon – a szembesítésekből ismerszik meg az ember igazán és mélyen, tudja meg, hol van a helye a világban, valójában mennyit ér az erőszakban, a gyűlöletben fogant igazság.*

A négy darab – ***Hany Istók, Béla király a Bükkben, Jeltűz Hegyalján, Marcus Aurelius halála*** *– nevezetes pillanatokat örökít meg, s annak, aki csak a napi gondokkal törődik, a jelennel, a közeljövővel, a Hanság díszletei között drámát talál a halkölyökről, az emberről és ördögről, s ez már nem csak egy más tájjal való találkozás, hanem visszafelé tapasztalás, mai kérdés: miért fordulhat a szeretet gyűlöletbe? A cselekmény bűvöletében élő olvasó – a legendát sokan ismerik – talán a türelemre, a szeretetre többször gondol, a másságra, mindazokra, akiknek sorsa a vízi világ vagy éppen a föld maradt.*

A mai helyzet előzményét is láthatjuk a következő elbeszélő költeményben. Ma sem több egy erdőnél az ország, legfeljebb nincsen Batu kán, sokan szövögetik az álmot, mint egykor Béla király: ***„szűnjenek a gyilkos pártviszályok, a széthúzást váltsa fel a hűség!"*** *Mert igaz, az örömünket sok minden rontja, nehéz úgy a helyére igazítani mindent, hogy közben kerékkötői akadnak a haladásnak. A legfőbb cél, akárcsak a versben: hazateremtés. Ott „újrarakni falat, kaput, bástyát", itt értelemmel, bölcsességgel növelni a föld termését, szándék szerint mindig jót akarni, segíteni a lelki és szellemi kibontakozást, megállítani az elnyűvődést, mindig azzal a reménnyel, hogy nem hull porba István koronája. Hihető, hogy megfogan a mű. Tényekre, jelképekre emlékezünk a jeltűzben, mindarra, ami a Hegyalján történt, mikor hajnali kakasszóra felkelt a nép. Az útirány: Újhely, Tokaj, Patak. Verses történelemkönyvet írt Hárs Ernő, áradó szavakkal, őszinte költői ábrázolással alakokat rajzolt, valódi szereplőket,* ***Tokaji Ferencet, Kabay Mártont, Szalontai Györgyöt,*** *a Szerencsen vadászó* ***Rákóczit,*** *ki az ügyhöz nem pártolt, ám száján a szavak:* ***„Érett a kín, de számomra az óra / nem jött el még, s ki tudja, meddig késik. / A szív marad, mi hajt, csupán eszem."***

Ha úgy tetszik, kilóg a sorból az adósságot törlesztő szerző utolsó darabja, a Marcus Aureliusról szóló dráma. Jól fölépített, tisztán kirajzolódó a filozófus-császár alakja, indulatokat, érzéseket fakasztanak föl a jelenetek, növekedhet a rémület, ha rádöbbenünk, ez a kor olyan, ***„mikor a legnagyobb jóakarat is visszájára fordul, s tevékenységünk kerékfogai a semmit őrlik, vagy recsegve törnek az ellentétek mozgásán össze".*** *Drámaivá az emeli a művet, hogy megtelünk kételyekkel a jövő iránt.*

Hárs Ernő kötetét – a borítót Borbély Károly festőművész tervezte – történelmi dokumentációként olvashatjuk. Elszakadva egy időre a dolgok köznapi rendjétől, úgy nézve a múltat, mint egy színjátékot, amelyben a Hany, Kapuvár vára, a bujdosó szegény király, a szökött jobbágy, a horpadt hasú talpas, Wachsmuth őrparancsnok, azután Aurelius veje, Pompaeianus – egyszóval az ember: parány. Csak az idő örök, s a végtelen tér. Ami persze nem azt jelenti, hogy el kell felednünk a régieket.

J. J.

Fölszállott a páva - tűzzománc

A kiállítás támogatói:
Veszprémi Egyetem, Veszprém
Mónika Cukrászda, Veszprém

CSONKA IBOLYA

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk
Önt

CSONKA IBOLYA

festőművész
ikonok és tűzzománcok
kiállításának megnyitójára

2000. október 24-én, 17 órára
az Veszprémi Egyetem Aulájába

A kiállítást megnyitja:
Dr. Semjén Zsolt
egyházügyi helyettes államtitkár

Közreműködik:
KÖVI SZABOLCS
fuvolaművész

A kiállítás megtekinthető
2000. október 24 - október 31-ig
naponta 10-18-ig.

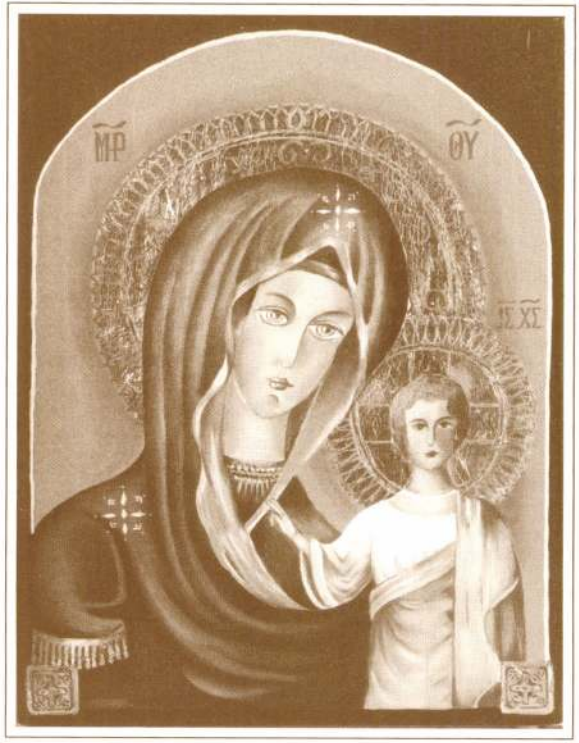

Hodegetria - ikon

Csonka István

debreceni ötvös

XVIII. sz.

vrod

Bárányné

573. l.

gyermekgyógyászat mai vezetőinek egy részével személyesen is megismerkednie és tudományos törekvéseikbe bepillantást nyernie. Ashvilleből Bostonba hazautazva, útbaejtette és hosszabb-rövidebb időt töltött Baltimoreban Park professzor gyermekklinikáján, New Yorkban Mc. Intosh, Van Slyke és W. H. Eddy professzorok intézeteiben. New Havenben meglátogatta Powers professzor gyermekklinikáját, valamint Peters professzor belklinikai laboratóriumát. Ezeken a helyeken az intézetek vezetőivel és saját tudományos kutatásaival rokontermészetű körben dolgozó doktorokkal keresett személyes kapcsolatokat és általában igyekezett megismerkedni ezeknek a hírneves amerikai intézeteknek felfogásával, különösen a csecsemőpathológia, anyagcserebetegségek és diaetétikai kérdéseket illetőleg. Tanulmányútja utolsó három hetét Londonban töltötte, ahol számos gyermekkórházat és élettani intézetet tekintett meg. Legtöbb időt a Hospital for Sick-Childrenben töltött el a Great Ormond streeten, ahol dr. Ellis, dr. Thursfield és dr. Paterson kórtermi vizitjein vett részt. Ezenkívül behatóan tanulmányozta a L. Findlay professzor vezetése alatt álló shadvelli gyermekklinikát, a London Hospitalban Maitland-Jones professzor gyermekosztályát, a St. Thomas Hospitalban Goldblatt

583 **Stephanus Csonka,** e. 1744—1745.

a) Az ötvösök céhserlege. — *Zunftpokal der Goldschmiede m. Inschrift:* „A Debrẽ N; Ötvös Czeh maga szãm csinãl ez Pohart .... 1744."

b) Hentescéh kis serlege. — *Kleiner Pokal d. Metzgerzunft.* „1745."

a—b) Mus. Nat. Hung.

c) Kenyérosztó tányér. — *Hostienteller.* — „1745."

Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Kenderes. Expos. 1934 : IV, 45, 32 (Csányi).

Hasonló jegy négyszögű keretben — *Ähnl. Zeichen in Viereck:*

d) Kehely hatkaréjú talppal. — *Kelch m. Sechspaßfuß.* „1732."

Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Kunhegyes. Expos. 1934:IV, 44, 2 (Csányi).

Jegy nélkül — *Ohne Meisterzeichen:*

e) Helyreállítás XVII. századvégi hólyagos serlegen. — *Renovierungsarbeit an einem Buckelpokal vom Ende d. XVII. Jh. Mit Inschrift:* „RENOVALTATOTT ... CSONKA ISTVAN ALTAL ANNO 1745." *(Renoviert durch István = Stefan Csonka.)*

Ref. egyház, Debrecen — *Ref. Kirche, Debrezin.*

Mihalik Sándor: A magyarországi ref. templomok műkincsei.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1934.194.l

Csonka István debreceni ötvös XVIII. z

A tiszántúli ötvösök azonban nem követik vakon az általános típusokat, hanem sok esetben függetlenítik magukat és így önálló műformákat is hoznak létre. Egyik ilyen nagyjelentőségű tettük a tiszántúli refotmátus kehelytípus kialakítása is, melynek révén a magyar művészettörténelemben őket egy különálló fejezet illeti meg. Ők a XVII. században közkedvelt s főleg a nürnbergi és augsburgi műhelyekben nagy számmal gyártott harangvirágserlegekből indulnak ki s a XVIII. században díszítési és formai változtatások után előállítják s általánossá teszik azt a kehelyformát, mely joggal nevezhető magyar nemzeti református kehelytípusnak. A debreceni református egyház ilyen megoldású kelyhét Csonka István 1745-ben állította elő egy régebbi edényből. Ettől kezdve az ilyen típusú kelyhek főelőállítási helye Debrecen marad, ahol Büttösi Sámuel, Büttösi István és Békési István műhelyeiben számtalan példányban készítik.

Ced

Modern Photography 155
Picture making by Children 155
Publicité 1934. 156
Német grafikai folyóiratokról 156
Válaszúton a magyar plakát 156
A könyv. Írta Rovó Aladár 161
Zádor István: Egy hadifestő emlékei 1914—1918 161
Kapossy János: Magyarországi ötvösök a XVIII—XIX. században 208
Undi Mária: Magyar hímvarró-művészet 208
Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930—34. 213
Szeged templomai 213
A Szőv. Közs. Iparrajziskola évkönyve 213
Uxa József: A budavári királyi kápolna .. 213

PÁLYÁZATOK

Budapest Székesfőváros szignetpályázata.... 34
Az Ex-libris pályázat eredménye 35
Pályázat textilmintákra 72, 112
A Györgyi Kálmán Emlékkiállítás plakátpályázatának eredménye 73
A Budapesti Nemzetközi Vásár 73
Pályázat plakettre 112
Egy érdekes pályázatról 154
Pályázat a „Magyar Iparművészet" 1935. évi címlapjára 154

Csonka István

debreceni ötvös

1742-ben ezüst poharat készített a hajdúhadházi ref. templom részére

Nagy Sándor. Hajdúhadház története. Hajdúhadház, 1928

137. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 13
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)
Gorka Gyula
1021

ESZTERGÁLYOS

ASZFALTOZÓ

BENTES

puhított húst, megreggelizett, ivott rá egy kupa lótejet, frissítónek, és elindult Szvatopluk ellen.

Magyar Melinda régész a Törjék le a Városiak a Kukoricát Tsz földjén honfoglaláskori leletet talált. Egy kocsit, a belelőtt hét nyíllal, melyről megállapította, hogy legalábbis törzsfőnök tulajdonát képezhette. A leletről írt egy tudományos cikket a Régen is Éltek Emberek című folyóiratban, egyet a Látjátok Feleim-be; a Tudjátok Ti, hogy mi mindennel Traktálnak Társaság rendezésében hét folytatásból álló előadást tartott róla. Majd megírta az említett téesz történetét a téesz-elnök rövid, de részletes életrajzával és fényképével a Honfoglalástól napjainkig címmel. A kapott tiszteletdíjak fejében — eladta még édesapja használaton kívüli stráfkocsiját is — vásárolt magának egy utánfutót a gépkocsijához, és országjáró körutazásra ment

Falusi Janival. Még az ötvenes években jött fel vidékről a városba. „Nekem elegem van a falusi életből, komám — mondta akkor. — Tudod, mi megy ott? Reggeltől estig túrja az ember a földet. Kaszál, kapál, kötözi a szőlőt, a paszulyt. Aszalódik a napon, fázik az őszi nyirkosságban. Élet ez, komám?"

Falusi Jani most büszkén mutatta vízhólyagos tenyerét: „No, nu ez, komám? Ugye nem tudod? Vettem egy kis hobbikertet. Olyan kis szikes, semmi terület. Tudod, az embernek kell egy kis kikapcsolódás. A természet lágy ölén, komám, ott aztán az ember visszanyeri a munkakedvét! Egy kis kapálás, kaszálás az árok partján hajnali harmatban. Van pár sor futóbabunk, ahhoz karó kell, felkötözi az ember, s észre sem veszi, elmegy a vasárnap. És az a jó levegő, komám! A nyári meleg! Az őszi hűvösség! Vegyél egy hobbikertet!"

mit kér számon tőlünk, amiről mi is csak késve szereztünk tudomást. Éppen ezért igyekszünk résztvenni, bekapcsolódni minden olyan intézmény munkájába, ahol hasonló természetű kérdések fölvetődhetnek. Egyébként a magunk munkájának hatékonyabbá válását a fokozott társadalmi igénytől és felelősségérzettől várom. Ezért a legkülönfélébb módokon próbáljuk fölhívni munkánkra a figyelmet: ankétokkal, kiállításokkal, pályadolgozatok meghirdetésével. *Be kell csempésznünk a környezetvédelem szükségességének fölismerését a közgondolkodásba!*

— *Térjünk vissza a konkrét feladathoz. Hadd említsek néhányat, amelyek megoldása biztosan a város egész lakosságának közérzetét kellemesen érintené: például a városi parkok, fasorok, fák védelme, vagy ha kivágásuk elkerülhetetlen, megnyugtató pótlásuk, a hangyák, lók elleni hatásos védekezés, a*

[illegible] tanácsunk az említetteknek? Fokozott takarítást, ne hagyjanak fedetlenül élelmiszert, hulladékot lehetőleg ne tároljanak, s ha kontaktmérges irtáshoz folyamodnak — ez látszik a leghatásosabbnak — úgy azt lehetőleg az egész házban egyszerre végeztessék el.

— *A környezetvédelmi munka felelőssége — s mint láttuk, munkaterülete — sokkal nagyobb annál, minthogy egyrészt esetleges problémafölvetéssel, másrészt mindenfajta operatív beavatkozás lehetősége nélkül eredményt lehetne várni tőle. Ebből a fölismerésből született az elmúlt év decemberében a városi tanács mellett működő — tizennyolc tagból álló — környezetvédelmi bizottság, amely szerencsésen egyesíti a közvetlen igény-felvételt, a szakértelmet és a hatósági beleszólási jogot. Elnöke: Prágai Tibor, a városi tanács elnökhelyettese. Tőle kérdeztük, mi várható az új bizottságtól?*

— Feladatunk a MTESZ és

nem lehet őrt állítani ... A megoldás lehetőségét két dologban látom: *a közgondolkodás megváltoztatásában és a környezetvédelmi célokra szolgáló anyagi alap megteremtésében.*

*

Hogyan illeszkedik a társadalmi munkamegosztásba a környezetvédelem? Úgy érzem, ahhoz, hogy ebben a kérdésben megnyugtató választ lehessen adni, a gazdasági élet szabályozóinak is változniok kellene. Ez pedig — legalábbis részben — megint csak a közgondolkodástól függ.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 13
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csonka János

1021

CIPÉSZ

TANULÓ

NAPOZÓ

Csonka János rajzai

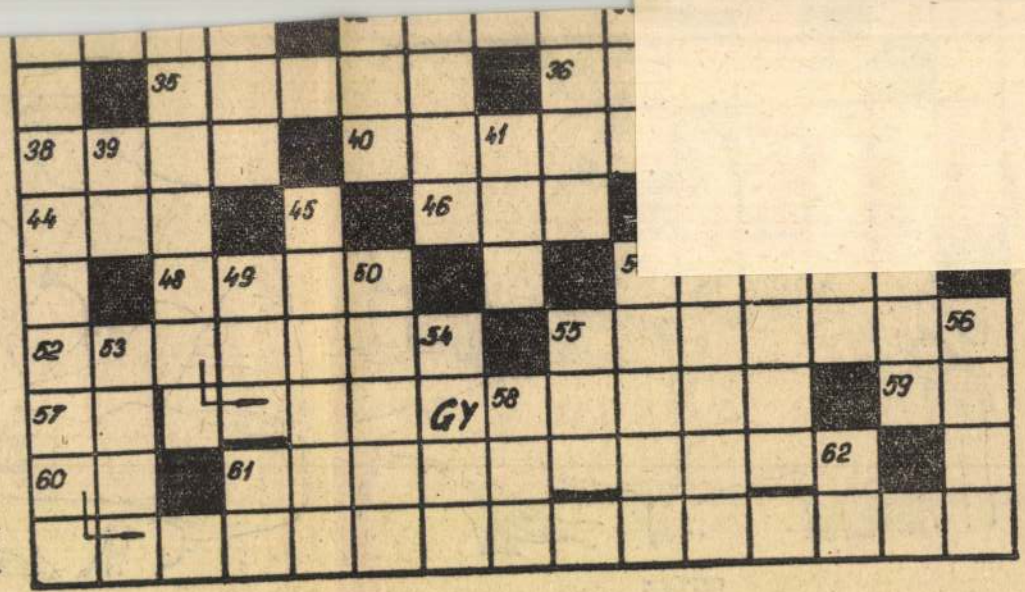

...gedélyezés rövidítése. 30. Könnyed elegancia, divatos szokás, ford. 32. Trópusi gyümölcs. 34. Kétes! 35. A rendező-mozdony teszi. 36. Tengeri ragadozó. 38. Testrész. 40. Bortól kissé ittas. 42. Fán is, földön is termő gyümölcs, ford. 44. -nek párja. 46. Halkan mond. 47. Járművek feljárójánál levő állóhely. 48. Az egyik értékes labdarúgó kupa, névelővel. 51. Fővárosunk egyik oldala. 52. Az Adriába torkolló jugoszláviai folyó. 55. Szállítottunk. 57. Fordított kettős mássalhangzó. 59. Személynévmás. 60. Hamis. 61. Tündökölni.

FÜGGŐLEGES: 1. Mondai vízi szörny. 2. Tavaszi virágok. 3. Fordított határrag. 4. Birtokos névmás, a birtokotokban levő. 5. Ritka női név. 6. Gáztűzhely. 7. Legnagyobb közlekedési szervezetünk, névbetűi. 8. Cesar közepe. 9. ...falud, Vas megyei község. 10. Megérkezve, régies alakban. 11. ÖÖÖ. 12. Árhatár, korlátozás. 17. Norvég, olasz és vatikáni gépkocsik jelzése. 20. Az idézet negyedik sora (Zárt betű: I.) 22. Záloga egynemű betűi. 24. Nép, ... római számmal.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 17., 1., függőleges 30. és 20. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény megfejtése: A könyvpropaganda szolgálata, Supka Géza, Az írók támogatása.

A megfejtők közül sorsolással nyertek és személyesen vehetnek át vásárlási utalványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban, ahol azonnal vásárolhatnak is érte: Zemkó István, Szeged, Tolbuhin sgt. 34., Oldal István, Szeged, Fürj u. 51., Rovó István, Szeged, Osztrovszkij u. 17/A., Hoppenthaler János, Szeged, Mikszáth Kálmán u. 10/C., Lovászi József, Szeged, Cserepes sor 6/3.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: Délmagyarország Szerkesztősége, 6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 2 9
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csonka János

5

1021

CSONKA JÁNOS: PIHENÉS

Ne sírjon a baba

Csak az első gyerek a „kísérleti" gyerek — mondják, s valóban sok aggodalom, töprengés forrása. Jó csinálom-e, s ha igen — hiszen mindent úgy végeztem, ahogy a „nagykönyvben" írták —, akkor mi a baj? Akkor most miért sír?

Eszünk **és szívünk szerint csináljuk — de akkor nem a nagykönyvben van a hiba?**

Azt a legendás nagykönyvet néha átírják a kutatók, tapasztalt gyermekorvosok.

E sorok írója — nézzék most el a személytelenséget — har-

hogy a mamát közelben tu
önmagát biztonságban é
Nem igaz az, hogy az első
fokozottabb gondoskodását
baba okvetlen csak ölben
ülni, hiszen az egészséges k
csemő előbb-utóbb intenzív
deklődik a környezete irán
foglalja magát. Ezzel szem
magára hagyott csecsemő
den újjal, amit csak felf
képes, bizalmatlan, szor
pedig nőttön nő. Ki nem s
né azt, hogy a baba gyerm
rában is majdnem felnő
önálló, magabiztos, barátk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-708, 340-786

1978. OK. 8

DÉLMAGYARORSZÁG

Csonka János

1021

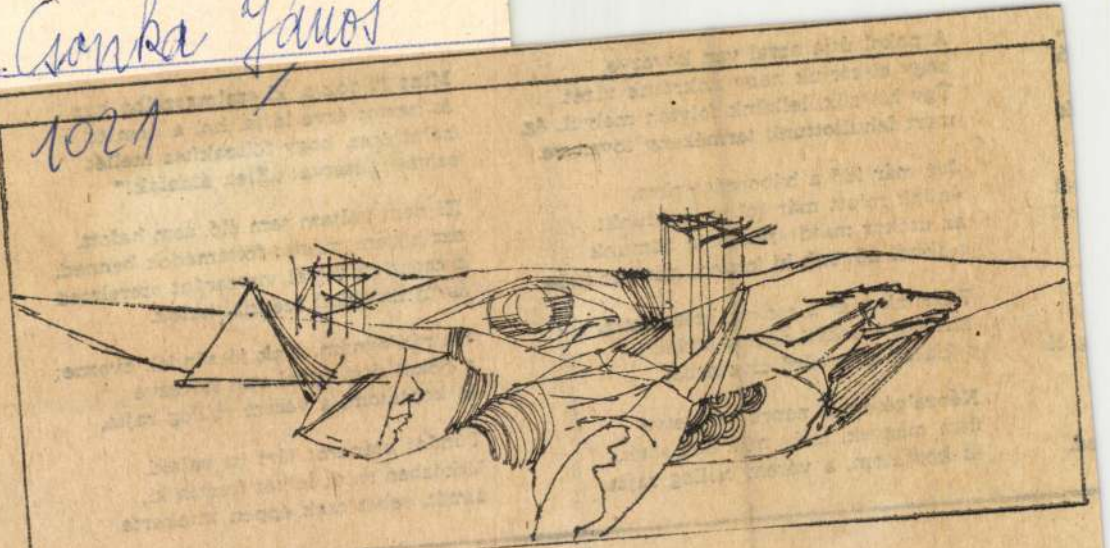

CSONKA JÁNOS RAJZA

A pokol útja azzal van kövezve,
hogy elszórjuk nagy szikráink tüzét.
Úgy hisszük, lelkünk folyton mélyül, ég,
mert lehullottunk termékeny fövenyre.

Jut már idő a háborgásainkra,
énünk miatt már föl is lázadunk;
az utókor maid szétszórja hamunk
s abból növünk ki ketten, mint az inda.

Ráérünk már a csókra, szerelemre,
fürkészni titkát, onálos ködét,
s kiállni érte sűrű zivatarba,

Képzelgésem a napra teregetve
útra megyek, mely nélküled sötét,
és koptatom, a vérem csillog rajta.

és koptatom, a vérem csillog rajta,

Tűnődj utánam: járt itt valaki.
Útközben saját lelkét fosztja ki,
álmát, sebét csak éppen kitakarta.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 FEB 8
DÉL-MAGYARORSZÁG

Csonka János

1021

CSONKA JÁNOS RAJZA

Szegedi

Gera Sándor forradalmi útja

Levéltári források, bírósági és ügyészségi iratok, továbbá ma még szerencsénkre élő tanúságtevők nyújtanak megközelítő képet a mai és későbbi nemzedékek számára a Csongrád megyei és szegedi munkásmozgalom elszánt, s dicső küzdelmeiről, s azok harcosairól. Arról az elszánt, s öntudatos osztályharcról, amelyet a magyarországi fasizmus ellen, a dolgozó tömegek politikai, szociális és kulturális elnyomásának felszámolásáért vívtak.

Ilyen engesztelhetetlen ellensége volt a fasiszta diktatúrának, a népelnyomás uralmának, a dolgozó nép sorsáért rengeteg megpróbáltatást, s áldozatot vállaló Gera Sándor. A kisemmizett parasztság és munkásság nyomorúságos szociális helyzetének, vala-

csendőri nyomozó szervek. 1930. május 12-én mintegy 12 személy — akik már nem értesülhettek időben a rendőrségi nyomozó szervek jelenlétéről — megérkezett a tervezett illegális összejövetel színhelyére. Közülük három makói elvtársat tudtak a helyszínen letartóztatni. A szegedi királyi ügyészség elnöke 1930. június 12-én a királyi főügyésznek címzett jelentésében a május 18-i kommunista szervezkedésről „az állam és a társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló bűntett miatt vádolt Rosner Jenő és társai elleni bűnügyben 25 személy ellen indított politikai bűnügyről" számol be. A 25 vizsgálat alá vont személy: Rosner Jenő (ismeretlen helyen tartózkodik), Gladics József, Gera Sándor, Gombai Mihály, Batik Rácz János, Kákonyi József, Ladvánszky

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Csonka János

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)
1976 NOV 28

1021

CSONKA JÁNOS: CSEND

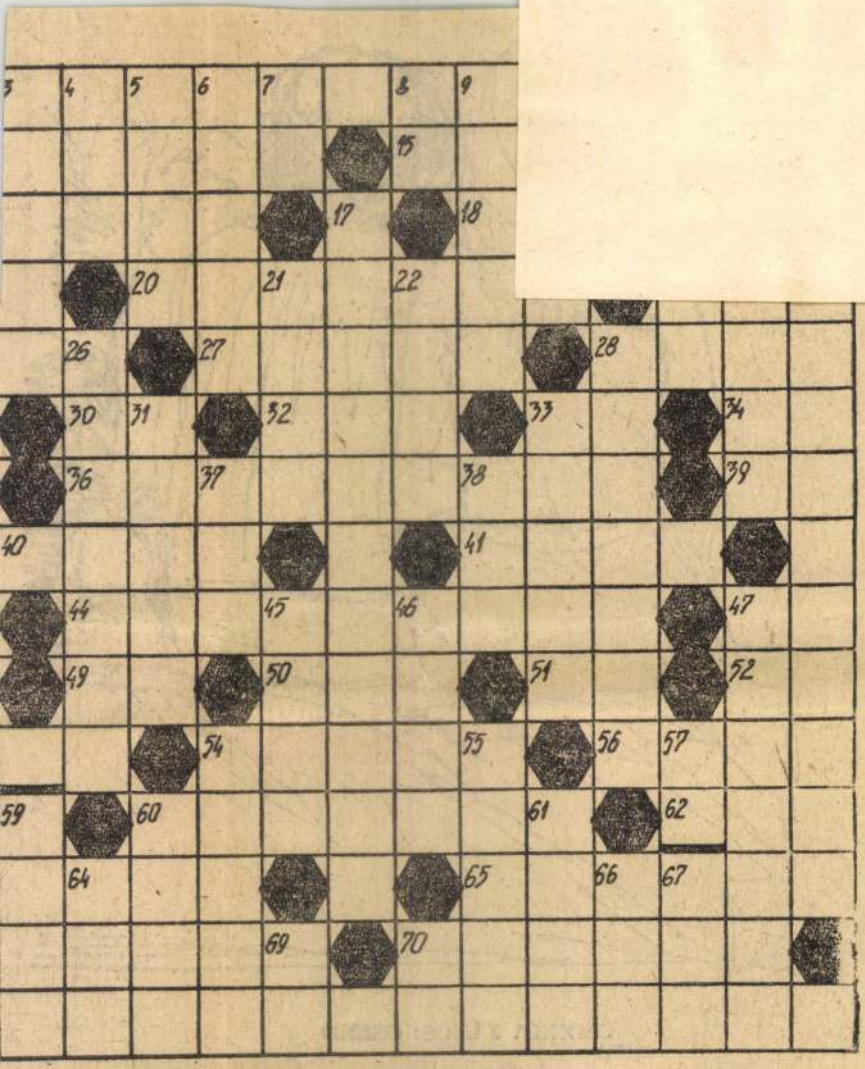
3
4
5
6
7
8
9
15
17
18
20
21
22
26
27
28
30
31
32
33
34
36
37
38
39
40
41
44
45
46
47
49
50
51
52
54
55
56
57
59
60
61
62
64
65
66
67
69
70

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 JAN 2 3
DÉL MAGYARORSZÁG
Csonka János

AZIN

1021

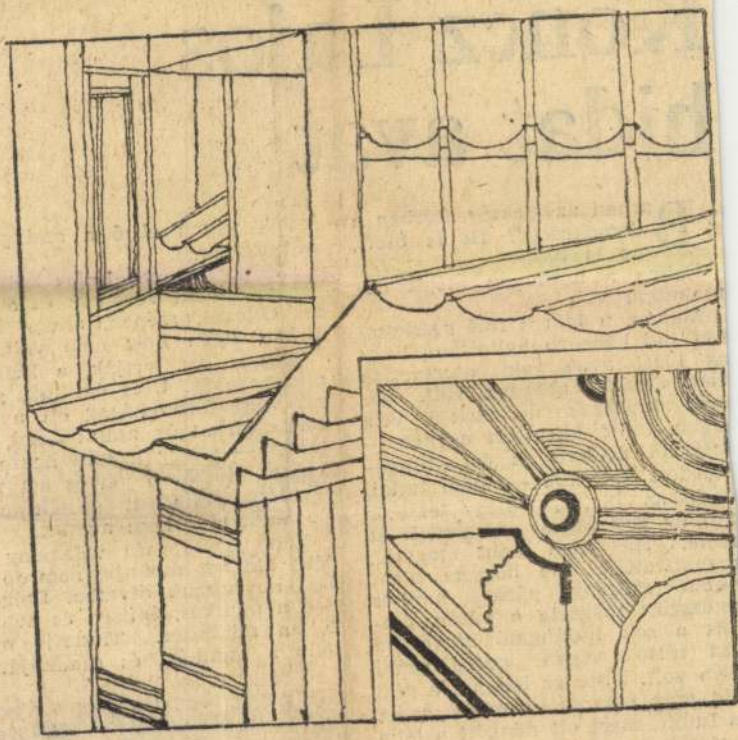

CSONKA JÁNOS RAJZAI

DM MAGAZIN

Koncz Lajos hidat avat

Borban az igazság. Sörben a demokrácia? Ez is blöff, az is blöff.

Ebben a hordóban mégis demokrácia van.

Makón, a Maros fölé szerkesztett híd közepén hallottam, hogy az igazi avatásnak szertartása van. Jobban mondva volt. Nomád hidászok áldoztak-e vele régen, mint Ábrahám egykor — Izsákról áttérve az összegubancolódott kecskére —, nem tudni, csak az biztos, hogy először mindig egy birkát eresztettek át rajta. Ha nem ment magától, megbiztatták, de hogyne ment volna szegény pára, amikor nyüzsgött mögötte a vásár, ömlött a sok hujángató ember, a híd túlsó végén pedig senki nem volt. Vitte az irháját, a régi híd még porzott is utána. Azért is futott, mert ott döngött a lába nyomában az akós hordó, tele sörrel.

lettel, vágná el ő a szalagot a híd szájában.

Előállott Koncz Lajos kubikos, jóhírű brigád vezetője, és elvágta. Ollóval, szépen, ahogy illik. Éljen! Ilyen még nem volt.

Régóta azt tartják, a kubikos mindenre jó. Utat építünk, gyárat vagy toronyházat, ott a kubikos. Árkot ás, zsalut ácsol, betonoz — ahogy a sora hozza. A hídhoz először ő jön és megy el legutóbb. Mindent csinált már, de hidat még nem avatott.

Van persze más vélemény is. Van aki azt mondja, nem jó ez így, ne hozzuk divatba. Dolgozzon a munkás, építsen és avassa föl a miniszter. Tisztelje meg vele a munkást és munkáját.

olló nélkül. Koncz Lajosnak l tartotta a párnát?

— Micsoda párnát? Nem tartotta azt senki.

— Hát az ollót?

— Az ollót se.

— Honnan vette?

— Nem értem, mit izél vele Belenyúltam a zsebembe és ki vettem. A jobb zsebembe, h tudni akarja. Otthon tettem bele a saját ollómat.

Ennyivel egyszerűbb, ha kubikos avat.

— Első föllépése volt, hogyan készült rá? Mikor kelt föl?

— Negyed hatkor.

— Izgult ugye? Fél tizenkettőkor volt az avatás, alhatott volna még.

— Nem sok valamit tud ilyenkor csinálni az ember. Fölkel, megborotválkozik, fölöltözködik, de csak úgy, hogy a vőlegénynyel össze ne tévesszék, zsebbe az ollót, aztán bejön. Jött a munkásbusz, jöttem vele, mint máskor.

— És itt?

— Beültünk a barakkba, be-

1976 OKT 24

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 OKT 24

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csonka János

öt forint erejéig

1021

CSONKA JÁNOS RAJZA

... előtt ke...
...gyűjtem. A túl vékony ...
...osszul beérett, betegségektől ...
...egyéb mechanikai hatástól sérü...
vesszőket és a fattyúvesszőket n...
szedjük le. A leszedett vessz...
hossza 40 cm legyen. Az össze...
gyűjtött dugványokat kötegeljük
és a téli időszak előtt elvermel-
jük. A tartós tároláshoz vermelő gödör készítése szükséges. A vesszőkötegeket döntve helyezzük a gödörbe, homokkal kitöltjük a közöket, majd 20—30 cm-es szalmatakarót helyezünk rá, s az egészet 20—30 cm vastag földdel is lefedjük. A dugványozásra tavasszal kerülhet sor, amikor a talaj 8—10 Celsius fokra felmelegedett.

A leggyakoribb oltási mód az angolnyelves párosítás: az alany szárpólusával ...

... lakásban A fűtésnek ez a módja nagyon könnyít az életükön, de nem előnyös az arcbőrnek: szárítja. Nem veszélyes, de figyelembe kell venni, és pótolni a szükséges anyagokat a bőrbe. (Pl.: aludttejjel, ami kitűnően pótolja a bőr vízveszteségét.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csonka János

AZIN DM

1021

Pillanatképek rajztollal

Csonka János vázlatkönyvéből

Böngésző újdonságok között

könyv

A Tiszatáj olvasói bizonyára találkoztak már Veress Miklós fordításában *Gencso Hrisztozov* verseivel. Hrisztozov, aki nemcsak költő, irodalmunk nagyszerű tolmácsolója, hanem minden külföldön járó idegenhez hasonlóan hazája „utazó nagykövete" is, egy beszélgetés alkalmával az ugyancsak bolgár Penjo Penovot idézi, amikor mintegy az útlevél fejlécére írja, hogy „... az ember akkor ember, akkor szabad, ha úton van."

Utazzunk hát most térben és időben is egyszersmind egy olyan nagyszerű jármű segítségével, mint amilyen a könyv!

A Német Demokratikus Köztársaság Leipzig könyvkiadója, és a Corvina közös vállalkozásának eredményeként veheti kézbe az érdeklődő azt a képzőművészeti albumot, amelyben a Kolombusz előtti konkvisztádoroktól és európai „kultúrától" még érintetlen Amerikába látogathatunk el. Az eredetileg német kiadvány címét — Die Frau in alten Amerika — egy kis magyartalansággal fordította ugyan Szántó Tamás, de a színes nőábrázolások felejthetetlen élményben részesítik a primitívnek nevezett művészet iránt érdeklődőket.

Erdődy János Küzdelem a tengerekért című könyve már az elszigeteltségtől megfosztódott amerikai földrész, a Nova Terra birtoklásáért folyó kíméletlen küzdelmeket mutatja be. Az ismeretterjesztő jellegű mű beszámol az új földrész bennszülött őslakosságát írtó hadjáratokról, Dél-Amerika indián birodalmainak megsemmisítéséről, az emberiség pótolhatatlan értékeinek barbár földúlásáról. Megismerhetjük az Afrikából ültetvényekre hurcolt négerek nyomorúságos sorsát, sort kerít a szerző a kirobbanó rabszolgalázadások tárgyalására is. Mindezt illusztrációk teszik szemléletessé, a történelmi események közötti tájékozódás megkönnyítése érdekében pedig jól használható időrendi táblázatok állnak szolgálatunkra. A könyvet, jóllehet elsősorban a 12—14 éveseknek és a serdülőkorúaknak ajánljuk, haszonnal forgathatják a felnőttek is. Vitathatatlan sikerére jellemző, hogy harmadik alkalommal adták ki.

S ha már a tengereknél tartunk, hadd említsük meg itt az *Adriai tengernek múzsája* című kiadványt, amely a dalmát tengerpart költészetét mutatja be a középkor főleg latinul és olaszul verselő költőitől a mai, nemzeti nyelveken író alkotókig. A délszláv költészet értékeiből válogató Csurka Zoltán kitűnő címválasztásával a Zrínyiek — a magyar Miklós és a horvát Péter — által fémjelzett irodalmi, kulturális, nemzeteket átölelő testvéri kapcsolatokra utal. E művelődéstörténeti közösség, amely nem utolsósorban a közös történelmi sors eredménye is, jóval korábbi keletű, mint ahogy azt talán eddig sejtettük volna. A reneszánsz, még latint használó Antun Sosin aranyszárnyú, tollait pompával kibontó pávája és szétomló hajú, táncos tündére a mi Balassink Celia feledéséről írt soraival mutat rokonságot. A régi délszláv költészet ilyen gazdag bemutatása mellett ízelítőt kapunk szomszédunk mai irodalmából is. Az igazán kiváló Ivan Slamningon kívül Antun Soljant is olvashatjuk, akinek korábban az Árulók című kisregényét ismerhettük meg az Európa Könyvkiadó gondozásában. A gyűjtemény híven képviseli ugyan a „délszláv költészet sokszólamúságát", de — főleg a modern írók körében — az egyenletesebb színvonalat biztosító alkotók kiválogatása még emelte volna a műfordító nagyszabású vállalkozásának értékét.

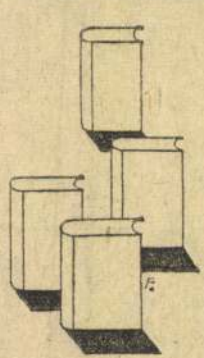

Idegen szemmel látni önmagunkat! Lehet-e ennél izgalmasabb?! Az intellektuális töltetű novellák szerzőjeként ismert Franz Fühmann Huszonkét nap, avagy az élet útjának fele című könyve is ezt a lehetőséget kínálja. A mű nehezen szorítható műfaji kategóriákba, a legszemélyesebb titkokat őrző napló látszólag párosul itt a magyarországi élményeket, külső történéseket regisztráló látogató élményeivel. Fühmann mesteri kézzel vázolja föl pillanatképeit, a könnyed megállapítások, fintorok, a nyelvünkkel való játékos bajmolódás közben gyakran lát meg izgalmas rétegződéseket a nemzeti jelleg mélyebb vonulataiban.

TÉGLÁSY IMRE

Múzeumi hónap

rejtvé

Az utóbbi években minden októberben „Múzeumi Hónapot" rendeznek. A magyar múzeumok nemcsak fontos tudományos műhelyek, hanem egyre növekvő jelentőségű... (Folyt. a rejtvényben.)

VÍZSZINTES: 1 Az idézet harmadik része (Zárt betűk: E, E, T, Ö, N.) 14. Futni hagyja. 15. Feltételezi, hiszi. 16. Építőanyag. 17 Mutatószó. 18. Dalol 21. Hideg tél. 23. Mássalhangzó, fon. ford. 24. Az állomány egyik faja. 27. Angol elöljáró szó. 28. ...-beat, haladó politikai tartalmú, szövegű zeneszám. 30. Kiváló színészünk (Dezső). 32. Folyó az NSZK-ban. 33. Finom apró pehely. 35. Szép levelű dísznövény. 37. Alkotó munka eredménye. 38. Néhány helyen. 39. Svéd és német gépkocsik jelzése. 40. Nagyapáink világának tréfás jelzője. 42. A katonai fegyver ilyen csövű. 44. Kettős mássalhangzó. 45. Az idézet második része. 48. Helytelenít, hibáztat 50. Indulj, gyerünk (-'). 51. Elrekesztő szerkezet. 53. ... iraki, mocsár Dél-Afrikában. 54. Ragos kérdő névmás. 56. Középen borzol. 57. Elér egynemű betűi. 58. A tv-mesék népszerű alakja. 61. Kóró belseje. 62. Mennyei. 64. Udvariasan felszólít. 65. Aki a másiknál régebben él. 67. Hírhedt Borgia hercegnő. 70. Az eszme, a gondolat.

FÜGGŐLEGES: 1. A vietnami háborúban sokat szerepelt folyó. 2. Határozószó, is, előtag is. 3. Igekötő. 4. A függőleges 38. számú sor fordítottja. 5. Régi játékszer, ford. 6. Ipari növény, rostmályva (+'). 7. Világhírű amerikai feltaláló. 8. Sír. 9. Edények javítását végző vándoriparos. 10 Fényképészeti előhívószer. 11. Minisztérium 12. Figyel. 13. Kérdő névmás, ford. 18. Az idézet első része. 19. Bizony, igazán. 20. Déli határfolyónk (-'). 22 Írországi város (TR mert angol hosszmérték. Kodály-mű. 29. Visszahív. elfogója 33. Több orosz c szállít. 35 Az idézet negy betűk: :Z, T, É.). 36. Las közeleg, névelővel. 38. I mássalhangzó. 41. Zama olimpiai tornászbajnoka. ... uru, Japán kikötő vár 49. A Durance mellékfol gyar munkásmozgalom (Ernő). 54. Mária idegen v ga mögött hagyja. 58 Kezc eszköz. 59. Kossuth-díjas t ford (—') 60. A nyílt t röv. 64. Vágó szerszám. t Visszaér! 69. Rangfokozat.

BEKÜLDENDŐ: függőle tes 45., 1., függőleges 35 megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — N

A két héttel ezelőtt me megfejtése: Ki, ki bátra Oly szoros e fal között! fuvalatra Ime, ime vissza

A megfejtők közül sors és személyesen vehetnek á ványt a szegedi Móra F boltban (Kárász utca), ahc rolhatnak is érte: Nagy Odessza 2/B, Csamangó F szék 838 K. 460., Hollós Pusztaszeri u. 10., Tulkán Budapesti krt. 10/C, Bar ged, Április 4. útja 42.

A megfejtéseket post kérjük beküldeni. Beküld megjelenéstől számított ha 6740 Szeged, Tanácsköztárs

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 APR 25
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csonka János

6

DM MAGAZIN

1021

CSONKA JÁNOS: ERDŐSZÉLEN

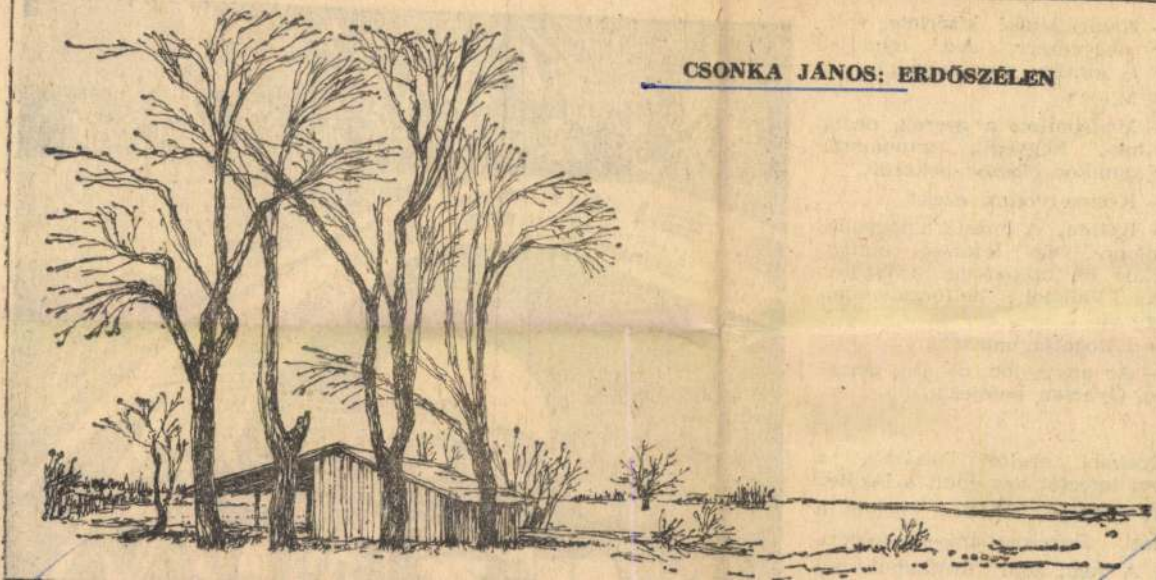

— Határátlépési kísérlete volt.. nár negyedszer. Azt mondja, gy is kimegy, ha szabadul.

— Miért?

— Megbomlott a gyerek, pedig rtelmes. Negyedik gimnazista olt, amikor először bekerült.

— Ketten voltak ezek?

— Ketten. A másik, a nagyobb, amionos, de letették onnan, mikor ez másodszor próbálkoott. Valahol belforgalomban olgozik.

— Látogatja valaki?

— Az anyja jön, de alig beszél ele. Gyorsan befejezik.

*

Évekkel ezelőtt bezárták a gyevi temetőt, ott épült a lakóteep: Tarján. Előtte visz el a nűút Békéscsabára—Debrecenpe. A régi, zöld drótkaput jól

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL 18
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)
Csonka János

1021

CSONKA JÁNOS: MAGÁNOSAN

…zdaságban a szabad-
…termesztés fejleszté-

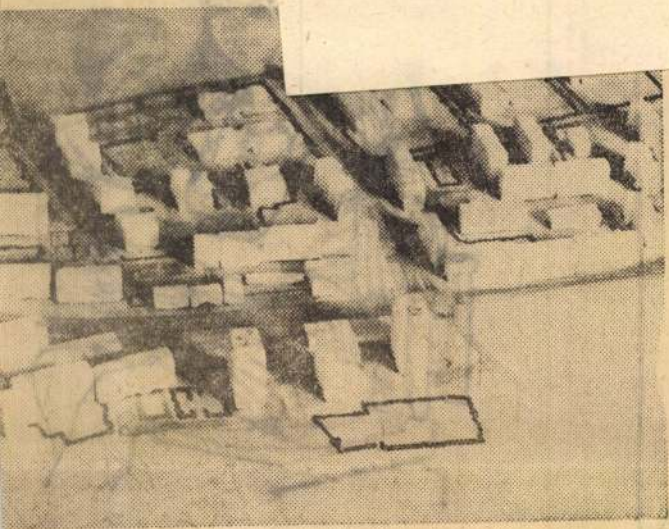

…konstrukciós tervének makettje

Csonka János fertő

Karácsonyi kiállítás Dombóváron

Kortárs festők alkotásaiból nyílik kiállítás december 9-én, csütörtökön este 6 órakor Dombóváron a művelődési házban.

Az **Ambrus Imre, Galambos Tamás, Herpai Zoltán, Markó Erzsébet, Mág Tamás, Oszter Dezső, Szabados János, Schéner Mihály, Szász Endre, Vati József, Várkonyi János** és más neves művészek képeit bemutató tárlatot kollégánk, **Szeri Árpád** nyitja meg.

A december 10-én és 11-én 9-től 18 óráig, december 12-én 9-től 12 óráig tekinthető meg.

Dr. Hegedűs Éva előadása Nagymányokon

Tüdő és légúti megbetegedések címmel dr. Hegedűs Éva tart előadást – a korábban közölttekkel ellentétben – december 8-án, 17 órakor a nagymányoki művelődési házban.

Farkasházy Tivadar a Sing-Singben

A szekszárdi Liberális Klub vendége december 9-én farkasházy Tivadar lesz. Az összejövetelt este fél nyolctól a Sing-Sing étteremben tartják. A házigazda: Kocsis Imre Antal polgármester.

József Attila szavalóverseny Bonyhádon

A József Attila szavalóverseny bonyhádi elődöntőjét – amelyen XIX. és XX. századi költők művei hangzanak el – december 10-én, pénteken 16 órakor tartják a városi művelődési központban.

Kedvezmény szekszárdi nyugdíjasoknak

Kedvezményes ruha, szalámi és kolbász vásárt rendez a szekszárdi Nyugdíjasok Területi Érdekszövetsége Szekszárdon, a Hunyadi utca 4. szám alatti fogadóhelyiségben 1993. december 13-án, hétfőn reggel 8-tól délután 2-ig.

Ugyanezen a napon termelői áron száraztésztát is vásárolhatnak az egyesület tagjai. A szövetség ezúton is köszönetet mond az EKHO Utazási Irodának, hogy kétszázötvem tagját ingyen szállította Szabadkára.

Társkeresők klubja Pakson

Ismerkedési estet tartanak a magányosoknak Pakson december 11-én, 18 órától a városi művelődési központban. „Tegye meg az első lépést, a többi magától jön" – bíztatják a szervezők az egyedül állókat, akiknek azt ígérik: nem érzik majd egyedül magukat. Mindenkit várnak, aki nem akar egyedül színházba, moziba, táncolni menni.

A kezdeményezők reményei szerint sor kerülhet egy egyesület megalakítására is.

Miniszteri látogatás után

Vállalat, melyre szükség van

Szabó Tamás privatizációs miniszter – ahogyan arról korábban már beszámoltunk – a múlt hét végén felkereste a Szekszárdi Húsipari Rt. vezetőit. Waffenschmidt János a megbeszélés részleteit felidézve elmondta: a miniszter a kormányhatározat alapján megerősítette, hogy a húsiparra szükség van.

— A vállalatot természetesen „fel kell javítani" ahhoz, hogy működőképes és privatizációra alkalmas lehessen – folytatta Waffenschmidt János. — Első lépésben az történne, hogy a vállalat banki tartozásainak a kormányhatározatban rögzített nagyságrendjét az állam átvenné. Ezt követően pályázat alapján születne meg a végleges döntés a teljes elengedésről, az ütemezésről, esetleg a két forma kombinálásáról. Azt mondhatnám, ezeknek a pénzügyi akcióknak a műhelymunkáiba avatott be bennünket a miniszter úr.

— Milyen információk hangzottak el a privatizáció ügyében?

— Egyetértettünk abban hogy mindenképpen érdemes lenne egy konzorciumot szervezni. Ugyanis ha a vállalat működésében érintett és érdekelt felek – elsősorban a belföldiek – össze tudnak fogni, akkor az elősegítheti a hazai és a részvénytársasági privatizáció minél hamarabbi megvalósulását.

— Információink szerint a vállalatnál már jobb a hangulat és több a munka.

— Az természetes, hogy a kormánydöntés már önmagában jobb légkört teremtett a korábbinál. Jelenleg élőállatokhoz is valamivel elfogadhatóbb pénzügyi feltételekkel tudunk hozzájutni. A tevékenységünket az eddigiekhez képest hozzávetőlegesen a másfél-kétszeresére futtattuk fel. Például a heti ezerkétszázas sertésátvételt sikerült négyezerre emelnünk. Felmerült az is, hogy bizonyos helyekre új munkaerőt kellene felvenni.

— Személy szerint ön most már nyugodtabb a húsipari jövőjét illetően?

— Annyiban igen, hogy talán sikerül a környezet számára bizonyítani: a csőd ellenére sem lehetetlenültünk el, s igyekszünk a szállítóinkat a lehető legjobb feltételekkel kifizetni. A kishitelezők kifizetése pedig mostanra már megtörtént.

— Mi az, ami ezek után még hátra van?

— A maradék hitelezők kifizetése. Valamivel több, mint ötven fős a kör, személyenként egy-kilenc millió forint a hátralékunk. S nem köztudott, de tény: pénz tulajdonképpen nem került hozzánk.

–szá–

Órás üzlet: belépés csak esernyővel!

Hidrofóbia

Szakácsné vödröket rak a „kritikus" helyekre

Annyi bizonyos, hogy a Szekszárd központjában található Szechenyi-üzletház nem tartozik az építészeti remekek közé. Tavasszal megírtuk, hogy az alagsort elöntötte a szennylé – mely ugyebár nem sorolható a vevőcsalogató látványosságok közé –, most meg, a változatosság kedvéért, az emeleten van baj: olvad a hó, beázik a födém. Ez a „változatosság" azonban Szakács Györgyék életében állandóságot, kudarcsorozatot jelent, merthogy amikor alulról jött a nafta, akkor még ott volt az órás üzletük, aztán pánikszerűen felköltöztek, s tessék, most meg a plafon „könnyezik".

Fóliákkal takargatták le a karácsonyi árukészletet, meg a Szieszta gázkályhát is, melyet fűtéskiegészítésre használnak. A boltban lévő keskenyke radiátor ugyanis csak 14-16 fokot szolgáltat.

— Ezt kaptuk 1,3 millióért – fakad ki a feleség –, egy hideg burkolatot, egy meszelt falat, egy üzletet, ahol esernyő alatt lehetne csak dolgozni.

Már-már a hidrofóbia kerülgeti őket. Keresik, hogy ki térítené meg a kárukat – a biztosító?, az építtető?, a kivitelező? –, de e cégek egymásra mutogatnak, a hólé meg csak csöpög, csöpög. Kint és bent.

– Wy –

Fotó: Degré

A Pécsi Nemzeti Színházban

Balettest és „Húsdarab . . ."

Két bemutató is volt nemrégiben a Pécsi Nemzeti Színházban. November 26-án a Brahms, Dvorak és Bach műveiből összeállított **Balettestet,** december 2-án a Kamaraszínházban pedig Jean Daniel Magnin **Húsdarab, avagy a tékozló fiú visszatérése** című darabot mutatták be.

Brahms III. szimfóniájának és Bach Zenekari suite-jének koreográfiáját Hercog István, Dvorák: Requiem című művét Dévai Katalin készítette. A Brahms szimfónia főbb szerepeit Korfia Emilia, Kovács Zsuzsanna, Visekruna Ljiljana, Neskov Aleksandar, Lovas Pál és Lencsés Károly alakítják. A Requiem főszerepét Tesanovic Branislav formálja, míg a Bach darab két főtáncosa Korfia Emilia és Neskov Aleksandar. A színpadképet Dévay Katalin, a jelmezeket – Hammer Edith közreműködésével – szintén ő tervezte, asszisztens: Hajzer Gábor, szcenika: Csonka Tamás.

A Balettestet legközelebb **december 11-én, majd december 15-én** láthatja a közönség, mindkét alkalommal 19 órától.

A Kamaraszínházban bemutatott francia mű, a **Húsdarab, avagy a tékozló fiú visszatérése** az avantgard kedvelőinek ajánlható leginkább. A (Hús)darabot Xantus János fordította és állította színre, munkatársai voltak Ditzendy Attila, Nagy Ildikó, Magyar Gizella, Jakabos László.

A díszletet Vayer Tamás, a jelmezeket Gerlóczy Sári tervezte. A darab szereplői: Molnár Csaba, Stenczer Béla, Vári Éva, Fábián Anita, Bánky Gábor.

A kétrészes színművet ma és holnap, valamint december 21-én játszák a Pécsi Nemzeti Színház kamaraszínházában, este fél nyolctól.

–háj–

Kisgazdák a Dunamelléken

Az Egyesült Kisgazdapárt immár regionális háttérrel is rendelkezik, hiszen a múlt hét végén, szombaton létrejött a párt Dunamelléki Régiója. A megalakulás helyszínének kiválasztásakor Szekszárdra esett a választás, s nemcsak azért, mert a megyeszékhely földrajzi központnak is nevezhető: egyfajta elismerésről is szó van, mely Tolna megye kisgazdáit illeti.

— Bács-Kiskun, Fejér és Tolna megyék kisgazdái – a torgyáni politikát el nem fogadó kisgazdák – adtak egymásnak találkozót ezen a rendezvényen – tudtuk meg dr. Hadházy Árpádtól. — A Dunamelléki Régió hosszabb távon a választási kampányra való felkészülésben nyújthat segítséget, legközelebbi feladatként pedig a következő országos nagyválasztmányra egyezteti az álláspontokat. A szervezet vezetésére, a tennivalók koordinálására a Tolna megyei kisgazdák kaptak megbizatást, s ez megtiszteltetés számunkra. Politikánk igazolásának érezzük mindezt: mi mindig kiálltunk – még az eltelt két kusza esztendőben is – a szélsőségektől mentes, tisztességes kisgazda eszmék mellett.

–szá–

A tamási művelődési ház programjai

A decemberi rendezvények között most is található koncert. Ezúttal a 100 Folk Celsius együttes látogat művelődési központba. December 8-án, szerdán délelőtt 10 és délután fél három órai kezdettel a „Miki Manó és a dinoszauruszok" című előadást élvezhetik a gyerekek.

A német nyelvet tanulóknak jó nyelvgyakorlási lehetőséget biztosít a Szekszárdi Német Színház előadása, melyre december 10-én 10 órakor kerül sor.

December 8–tól 19-ig „Karácsony a Tamási Galériában" címmel kiállítás látható. Erre tárlatra a Tamásiban már bemutatkozott művészek anyagaiból válogattak össze egy kiállításra valót.

A most már hagyományossá váló „Aranycsengő" karácsonyi vásár december 11-én nyílik és december 23-ig várja az érdeklődőket.

Ossza meg örömét!

Olvasóink írják

Faddon, szeretett férjem, ifj. Póti Miklós december 6-án ünnepli névnapját. Szeretettel köszönt: szerető feleséged.

Édesapám, ifj. Szentes Ambrus december 7-én ünnepli névnapját. Ez alkalommal kívánunk neki egészséget és sok boldogságot. Nagyapámnak, id. Szentes Ambrusnak szintén sok boldogságot kívánunk névnapja alkalmából, valamint nejének, Vilmának, aki december 5-én ünnepelte névnapját: Lívia, Krisztián, Kati, Márton és Gizella.

Dombóváron Govnik Ernő és Govnik Ernőné december 7-én ünnepli házassági évfordulóját. Ez alkalomból szerető szívvel gratulálunk és egyben Govnik Ernőnének születésnapja alkalmából hosszú, boldog, örömteli életet kívánunk: lányotok, Gréta, Szakályból apu, anyu.

Kisdorogon Jókai Renáta és Roland december 6-án ünnepelte 2. születésnapját. Jókai Éva december 26-án, Jókai János december 27-én ünneplik névnapjukat. Sok örömet és boldogságot kívánunk nekik: Ambrus mama és papa Simontornyáról.

Zombára Beke Miklósnak névnapja alkalmából sok örömet és boldogságot kíván: felesége, lányai, fiai, menyei és kis unokája, Ramóna.

Dunaszentgyörgyre Badics Miklósnak névnapja alkalmából sok boldogságot és szép gyermekkort kívánnak szülei: anyu, apu, testvérei, Viktor és Gábor.

Faddon, a Széchenyi u. 24-ben Póti Miklós, a szeretett édesapa és após, december 6-án ünnepelte névnapját, felesége december 2-án ünnepelte születésnapját, mindkettőjüknek jó erőt, egészséget, és hosszú boldog életet kíván: fiuk, Miklós, menyük, Erzsi.

Nagyon sok szeretettel köszöntjük fiunkat, Szili Jánost, 23. születésnapja alkalmából. Kívánunk neki boldog születésnapot, jó egészséget és örömteli, hosszú, boldog életet: anyu, apu, Csaba, Zoltán és Robika Gerjenből.

Dunaszentgyörgyön, a Széchenyi u. 21-ben Horváth Józsika december 7-én ünnepli 11. születésnapját. Ezúton köszönti őt sok szeretettel és minden jót kíván: a mama.

Jövő évi kenyerünk a hó alatt

(Folytatás az 1. oldalról.)

Szerencsére kevés – ilyen kései időpontban vetni vágyó – gazdálkodót érintett a korai havazás, hiszen az őszi vetésű növények magvainak 95 %-a Tolna megyében optimális időben került földbe — tájékoztatta lapunkat a fentiekről dr. Bea József, a Tolna megyei Földművelésügyi Hivatal vezetője. A hivatalvezető elmondta még, hogy a korábbi éveknek megfelelően mintegy 45 000 hektáron őszi búzát, 11 000 hektáron őszi árpát, rozsot és repcét pedig nagyjából 1000-1000 hektáron vetettek a megyében. Dr. Bea József szerint a havazás jókor jött, minden pelyhe eredményt hoz, igaz ugyan, hogy az enyhülő időjárás miatt az „egészséges, jó hótakaró" kopik, de még mindig „tisztességes". A télbe történő indulásként a szakma sem kívánhatott volna kedvezőbbeket, viszont – lévén, hogy a naptár még csak a tél elejét jelzi – a jelenlegi helyzetből messzemenő következtetéseket nem lehet levonni. A havazás kétségtelen hátránya viszont, hogy gátolja bizonyos őszi munkák, elsősorban az őszi szántás elvégzését, amellyel megyénk gazdálkodói – a hivatal adatai szerint – eddig mintegy háromnegyedrészben – 120 000-ből 80 000 hektárral – végeztek.

A gyakorló gazdák szavai is megerősítették a hivatalvezető vélekedését. A megkérdezett mezőgazdasági szakemberek arról tájékoztatták lapunkat, hogy mindannyian időben végeztek a vetéssel, a hó tehát számukra nem volt vetésgátló tényező. Mindegyikük cégénél van viszont szántás-hátralék, és itt-ott némi hófödte kukorica és cukorrépa betakarítani-való is. A szakemberek jónak ítélték a vetések állapotát, de többségük hangsúlyozta, hogy ez csak a kezdet, korai lenne még a hó jótékony hatásáról beszélni. A megyében egyébként még mindenütt jelentős hótakaró fedi az őszi vetéseket, Simontornya környékén például 40-45 centis a fehér lepel. A szakemberek a havat elsősorban, mint jelentős mennyiségű, jól hasznosuló csapadékot üdvözölték. Vetésvédő szerepe egyelőre háttérbe szorult, mivel az idei fagyok valószínűleg még nem károsították volna a fiatal növényeket.

A városházán hallottuk

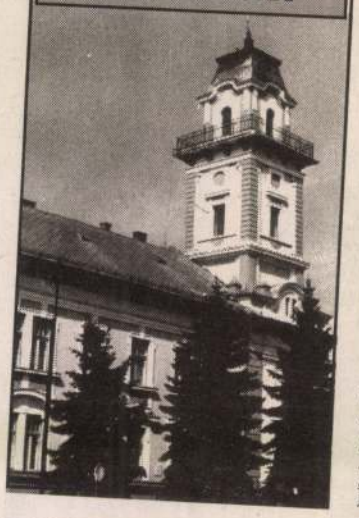

Mielőtt még valaki rosszra gondolna, sietünk leszögezni, hogy a cím nem jelzőként értendő, csupán arról van szó, hogy két hírünk is a háztartási hulladékgyűjtéssel kapcsolatos.

Szemét-ügyek

Az egyik, hogy sok a fizetési hátralékos, ezért a városgazdálkodási vállalat peres úton kötelezte őket a díj megtérítésére, amely akkor is kötelező, ha az ingatlantulajdonos azzal, hogy megfelelő tárolóedényt nem biztosít, meghiúsítja az elszállítást. Miután az ügy kapcsán sok panasz érkezett a jelenlegi mentességi kérelmek elbírálására, ezért ez jövőre átkerül az önkormányzathoz. Az ezzel kapcsolatos szabályok megállapítása után tájékoztatjuk az olvasóinkat.

A másik e témához kapcsolódó hír már pozitívabb, hiszen egy kelet-német kisváros, Stollberg két darab LIAZ típusú, két illetve hároméves kukásautót ajándékozott a városnak, ami legjobbkor jött az elöregedett gépkocsipark lecserélésére. Az illetékesek nem tartják kizártnak, hogy egy leendő partnerkapcsolat kezdetéről van szó.

Már írtunk róla, hogy a képviselő-testület a szakmunkásképzés gyakorlati munkahelyeinek biztosítása végett döntött a LAKISZ-telephely megvásárlásáról. Jó hír, hogy a megpályázott két központi támogatásból az egyiket már elnyerték, így reális esély van a testületi döntés realizálására. A témára még visszatérünk.

Folyik az önkormányzat költségvetési koncepciójának az előkészítése, amely egyrészt az intézményi tervezésnél, másrészt a várható bevételek számbavételénél tart. Az már biztos, hogy nominálisan alig 5%-kal nő az induló összeg, ezen belül az intézményi feladatok ellátására járó normatíva csökken. A szakmai előkészítés nem javasol hitelfelvételt beállítani a működéshez, persze egyelőre még „sötét ló", hogy a költségvetési törvény mit szán a közalkalmazotti bérrendszer bevezetési forrásaiból az önkormányzatoknak, így ezzel még nem tudnak számolni.

Vörösmarty-hét Pincehelyen

A pincehelyi Vörösmarty Mihály Általános Iskola diákjai és tantestülete névadójukra – annak születésnapjára – emlékezve úgy hajtottak fejet a nagy költő előtt, hogy egész héten át különböző, a nagy költő munkásságát idéző programokat szerveztek. Az 1975-től immár hagyományos rendezvénysorozat az elmúlt héten, hétfőn kezdődött, amikor a diákok megkoszorúzták a költő szobrát. Majd szellemi vetélkedővel folytatták, az alsó- és felsőtagozatosok részvételével. De volt idézetkeresés, rajzoltak versillusztrációt, majd felüdülésül sportoltak is.

A Vörösmarty-hét szavalóversennyel zárult, ahol az alsósok egy szabadon választott, míg a felső tagozatosok egy kötelező és egy szabadon választott verset szavaltak el. Az ötven gyermek produkcióját zsüri értékelte. A diákönkormányzat támogatásával zajló rendezvénysorozatot dr. Tóth László polgármester értékelte, majd kihirdette a szavalóverseny végeredményét.

Az alsósoknál, az 1-2. osztályban: 1. Schilli Csaba, 2. Kovács József, 3. Ocsovai Anikó. A 3-4. osztályban: 1. Bekő József, 2. Szirmai Ottó, 3. Lambert Szilárd. A felsősöknél, az 5-6. osztályban: 1. Szabó Ágnes, 2. Egervári Timea, 3. Farkas Tibor. A 7-8. osztályban: 1. Turzai Erika, 2. Miszlai Nikoletta, 3. Takács Beáta.

Kelemen Beáta Weöres Sándor verset szavalt

Népes közönség a szavalóversenyen

Tisztázatlan kérdések az önkormányzati munkában

A napokban tartotta soros ülését a pincehelyi önkormányzat képviselő-testülete, amelyen az 1994. évi költségvetés koncepcióját tárgyalták. Az előterjesztésből egyértelműen kitűnik, hogy jövőre közel azonos, sőt kevesebb pénzből kell gazdálkodni. További feszültséget okoz, hogy január 1-jétől érvénybe lép a közalkalmazotti bérrendszer, és a többlet finanszírozása még tisztázatlan. A tervezést az is nehezíti, hogy nem tudják, dologi bérre mennyi támogatást kap az önkormányzat a TB-től.

A helyi adóról is szó esett, amelynek összegét tovább már nem lehet emelni, és nincs olyan kör, ahonnan plusz bevételre lehetne számítani. Ezek után úgy tűnik, hogy beruházásra nem lesz lehetőség. A jegyző által összeállított, 1994. évre szóló költségvetés tervezetet a továbbiakban a bizottságok véleményezik.

Az ülésen módosították az általános iskola költségvetését is. Az ősszel már jól látszott, hogy az iskolának nem lesz elegendő a korábbiakban tervezett összeg. A iskola kidolgozta a módosítást, amit számlák, bérek kifizetésére fordítanak. A testület az eredeti összeget megemelte és szakmai vizsgálatot kért arról, hogy az intézményben foglalkoztatottak létszáma a gyereklétszámmal arányos-e, és megfelelnek-e a szakmai előírásoknak.

A testületi ülésen döntöttek arról, hogy a közel 650 hatvan éven felüli lakosnak fejenként 500 forintot ajándékoznak karácsonyra. December 17-én 15 órakor pedig a művelődési házban műsorral is kedveskednek nekik. A segélykeret elfogyott ugyan, de a költségvetési maradvány terhére az óvodások és általános iskolások – összesen 300 gyermek – 1.000 forintos vásárlási utalványt kap karácsonyra. A Tamási önkormányzat kezdeményezésére a pincehelyi kórház fenntartását biztosító együttműködési megállapodást támogatva, az önkormányzat 450 ezer forintot fogadott el költségvetése terhére.

Mikor jó az ital?

Dr. Csizmadia László: Az italok értékesítése és ajánlása c. kötete nyomán az italok az alábbi hőfokon a legélvezetesebbek:

— fehérborok 10–12 C°–on
— vörösborok 16 C°
— tokaji aszu, szomorodni édes temperálva kb 16–18 C°–on
— vermutok, ürmösborok 10–12 C°–on
— sherry, madeira, portói, malaga kb. 16 C°–on
— gyöngyöző borok 10–12 C°
— habzóborok és pezsgők 4–6 C°–on

Megváltozott a falu arculata

Az elmúlt héten közmeghallgatást tartott Ozorán az önkormányzat képviselő-testülete. Értékelték az 1993-as év munkáját, majd a helybéli többszörös véradóknak adták át az emléklapokat, megköszönve nélkülözhetetlen, sokszor életmentő segítségüket.

Az 1993-as év értékeléséből megtudhatta a nagylétszámú és igen érdeklődő hallgatóság, hogy az önkormányzat 50 millió forintból gazdálkodhatott. Ennek nagy részét intézményeik működtetésére fordították. Szerény keretek között ugyan, de jutott fejlesztésre is. Így például járdát építettek, és az óvodások új fajátékoknak örülhettek. A nyáron – mint lapunkban is beszámoltunk erről – jól működött a fafaragó-tábor. Az év eleje óta sok gondot okozott az önkormányzatnak a 23 közmunkás foglalkoztatása. Azóta a fegyelmezett munka, ha nehezen is, de beindult.

Schranz Istvánné polgármester tájékoztatójában szólt a testület munkájáról is. Az év során hat ülést tartottak. Beszélt az általuk hozott rendeletekről is, többek között a szociális és a helyi kommunális adórendeletről. Mindkettő talán a legközvetlenebbül érinti a lakosságot. A helyi adók sorába tartozik a magánszemélyekre kirótt adó, a vállalkozói kommunális adó, valamint az iparűzési adó. Ez utóbbi a gazdálkodó szervezeteket érinti. Valószínűleg az önkormányzat adórendeletében változások várhatók, amelyeket folyamatosan vezetnek be.

Az utóbbi években megváltozott a falu képe. A gyerekek nagy örömére bővült a faragott játékok száma a játszótéren, fákat, virágokat ültettek faluszerte. A közmunkások egyik fontos feladata pedig, hogy rend és tisztaság legyen a településen.

A várakozáson felül kellemes hangulatban zajló közmeghallgatáson az emberek többsége úgy vélekedett, hogy a megszépült környezetben otthonosabban érzik magukat.

Csonka Sándor képei Pincehelyen

A Dombóváron élő Csonka Sándor, aki a megyében igen sok településen szervezett és szándékai szerint szervez is alkotásaiból kiállítást, most Pincehelyen mutatkozott be. Egyéni stílusa, látásmódja érzékelhető a vidéki tájképek, a balatoni alkotások és csendéletek szemlélésekor.

Pincehelyen, a Közösségi Házban kiállított képeket ezen a héten, péntekig még megnézhetik az érdeklődők.

20 éves Tamásiban a nyugdíjas-klub

A tinédzser nagymamák

Minden „évjárat" képviselteti magát

Ha azt mondom nyugdíjas-klub, akkor mindenki egy olyan társaságra gondol, melyben csupa öreg, az életben megfáradt, mozgásképtelen ember van. Pedig, hogy mennyire nem ez a jellemző, azt misem bizonyítja jobban, mint a Tamásiban működő nyugdíjas-klub. Ez a barátságos, bennsőséges hangulatú társaság közel 120 főt számlál. A klub ebben az évben ünnepli 20 éves fennállását. Sok mindenen keresztülmentek már a klub tagjai, míg elérték ezt a kerek számot.

Vezetőjükkel, dr. Topán Lászlónéval beszélgettem.

— Valójában egy lakossági igény kielégítése volt a városi nyugdíjas-klub megalakulása 1973 decemberében – kezdte Ica néni. — A jellegéből adódóan a mai napig nem változott meg sem a klub célja, sem pedig a helye. Rendszeresen, minden hét keddjén a művelődési központban – mely ezzel is támogatja a klubot – jönnek össze az idősek. Minden réteg képviselteti magát, hiszen az eredeti foglalkozástól függetlenül valamennyiünknek szüksége van egy kis melegségre, megértésre és barátságra. Ezeket mindenképpen megkapják a keddi találkozó alkalmával. Rendkívüli módon összetart a társaság, hiszen a klub célja is éppen ez, és népszerűsége is ebben rejtőzik. Természetesen nemcsak ezen az egy napon figyelünk egymásra, hanem egy héten többször is ellátogatunk egymáshoz, főleg, ha valaki támogatásra szorul. Az anyagiak ugyan egyre csökkennek, de a lelkesedés összekovácsolta a csoportot.

— Miről beszélgetnek, mi a téma általában?

— Mindenről beszélgetünk. A legfőbb témánk a főzés, kertészkedés, kézimunkázás és szóba kerülnek a napi gondok is. Ismeretterjesztő előadásokat hallgatunk, de szívesen nézünk meg egy-egy régi videofilmet és ugyan a tornászásra nem tudtam rávenni a tagokat, de gyakran táncolunk. Évente kétszer megyünk kirándulni és ezek a kiruccanások is nagyon jól sikerülnek. A „vén öregek" úgy mozognak, akár a tinédzserek.

— Milyen korosztály jár a klubba?

— Úgy érzem, hogy minden „évjárat" képviselteti magát, a hatvanasoktól egészen a nyolcvanasokig. Az átlagéletkor közel 70 év. A legidősebb tagunk Kovács József, aki már a 83. évében jár. Nagyon érdekes dolog, ahogy ez az idősekből álló társaság egymást „doppingolja", egymást buzdítja. Soha nincsnek problémák, mindig szeretettel, emberséggel vagyunk társainkkal szemben. Persze vannak hangadók is a csoportban, de hol nincsenek. Számunkra az a legfontosabb, hogy érezzük a valahova tartozás tényét. Klubunk családias hangulatú, közösségi jellege miatt az egymással való törődés az egyik legfontosabb mozgatórugó. Úgy gondolom, ha valahová szeretetet viszünk, ott viszont is kapjuk ezt az érzést. Tudniillik nem az anyagi megbecsülés hiányzik a legjobban. Az idősek néhány elismerő vagy baráti szónak jobban örülnek, mintha anyagiakat kapnának . . .

-Garay E.-

Csonka Sándor festő

Új étterem a szociális otthonban

A gyönki Módszertani Szociális Otthonban új konyhát és éttermet létesítettek. Ennek ünnepélyes átadására október 20-án 11 órakor kerül sor, az intézményben.

Szombaton: választás Tolnán

Önkormányzati képviselőt választanak október 16-án (szombaton) Tolnán. Kaposvári Ferenc lemondott, helyére ketten pályáznak: Kenessei Istvánné (SZDSZ támogatással) és Pálinkás János (függetlenként).

A 2-es körzetben lakók reggel 6-tól este 6-ig adhatják le szavazataikat az I-es iskolában. A választás érvényes, ha a választásra jogosult polgárok 40 százaléka megjelenik az urnánál. (Az adott körzetnek jelenleg 936 nagykorú lakosa van.)

Ha valami oknál fogva nem lenne érvényes a képviselő-választás, egy héttel később, október 24-én (vasárnap) tartják meg a második fordulót.

Jótékonysági bál Faddon

Alsótagozatos szülők és pedagógusok szervezik azt a jótékonysági bált Faddon, melyre október 15-én 20 órától kerül sor, a község művelődési házában. A zenét a Parrag Band szolgáltatja. A bevételt az oktatás feltételeinek minőségi javítására, eszközvásárlásra fordítják.

Buszmegálló-megszüntetés

A posta előtt nem lesz „öböl"

Felröppent a hír, és a hír igaz: október 16-tól megszűnik a szekszárdi posta előtti buszmegálló, hét helyi járat stációja. Ahogy az illetékesek mondták, ez a lépés bizonyos mértékig sérti az utasok érdekeit, mégis szükség volt rá, forgalomtechnikai, forgalombiztonsági szempontból. Azért, hogy a buszok ne akadályozzák a főút forgalmát, azért, hogy „működhessen" a zöldhullám.

Ágh Erzsébet a Gemenc Volán Rt. személyforgalmi osztályvezetője arról tájékoztatott, hogy az ilyen országos közutak mentén lévő megállók létesítésére, áthelyezésére, megszüntetésére, a területileg illetékes közlekedésfelügyelet hoz határozatot, az érintettek (pl. a Volán) véleményének kikérését követően.

A megyei közlekedésfelügyelet közúti és vasúti osztályvezetője Varga Béla pedig arról informált, hogy az 56-os út korszerűsítése során a buszmegállók mindegyikét igyekeztek úgy kialakítani, hogy a tömegközlekedés járművei ne akadályozzák a forgalmat. De a posta előtt nincs lehetőség ilyen „sávon kívüli megálló", úgynevezett „öböl" építésére, a helyszűke miatt. Kérik az utazóközönség megértését, hogy ezentúl kissé többet kell gyalogolniuk, ha például piacról jövet buszra akarnak szállni.

– Wy –
Fotó: Degré

Összemegörömét!

Díszhelyet kapott a borvidék

Az Alpok-Adria Nemzetközi Vásáron, amely idén Pécs egyik nagyszabású rendezvénye volt, és most a hét végén, vasárnap fejeződött be, a szekszárdi történelmi borvidék rangos elismerésben részesült.

A következő évben ismét megrendezik ezt a közkedvelt nemzetközi kiállítást, melyen a szekszárdi borvidék lesz a díszkiállító.

Ez történetesen azt jelenti, hogy a díszkiállítói cím birtokosa negyven négyzetméter területen, a díszhelyen mutathatja be legszebb és legjobb minőségű termékeit, főként persze a a messze földön híres szekszárdi borokat, valamint a tájegység jellegzetességeit.

Testületi ülés Tamásiban

Kevés napirend, gyors döntések

Már a szokatlanul kevés napirend – alig nyolc – is sejtette, hogy rövid lesz Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének október 11-i ülése, amely 17 órakor kezdődött a városházán. A lejárt határidejű határozatok beszámolója után a polgármesterre átruházott szociális, egészségügyi, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi hatáskörökből adódó feladatok ellátását tárgyalta a testület. A hatáskör áttelepítést megnyugtatónak, a hivatal munkáját jónak ítélték, ellentétben a lakosság egy részének romló szociális helyzetével.

A köztisztviselők bérhelyzetéről szóló tájékoztató felett sem volt különösebb vita, az egyhangú döntés értelmében még ez évben meg kell alkotni a közszolgálati jogviszony helyi szabályait megállapító rendeletet.

Módosították az idei költségvetést, majd döntés született a háziorvosi szolgálat jogi helyzetéről is.

Szintén módosításra került az SZMSZ, majd a helyben lakó és tanuló diákok ingyenes tankönyvtámogatásához szavazták meg a szükséges 1,2 millió forintot.

Elvi felhatalmazás született egy alapítványi kórház létrehozásának jogi, pénzügyi feltételeinek tisztázásához, majd néhány aktuális téma ismertetése után alig két óra elteltével az ülés véget ért.

A MÉH sosem megy csődbe

(Folytatás az 1. oldalról.)

Oláh Sándor, hogy egyrészt hasznos – környezetvédelmi szempontból –, másrészt „szinte meg lehet belőle élni".

A leggazdaságosabb „cikk" az újságpapír, melynek kilójáért 4 forintot, és a vas, melyért 2 forintot fizet az átvevő.

A kellemetlennek szánt kérdésre – hogy gyakoriak-e a lopások –, azt felelte a telepvezető, hogy a vásárlókör korrekt. Motozás igaz nincs, azt nem tudhatják, hogy hányan sétálnak ki 20-30 dekás cuccokkal a zsebükben; nagyobb tételek eltulajdonítására azonban csak elvétve tesznek kísérletet egyes látogatók. (Éjjel kutyával őrzik a területet.)

A jövő? Hát igen, a MÉH is része az átalakuló magyar gazdaságnak, itt is zajlanak a folyamatok. A 19 fős kollektívát – az előzőekben vázoltak miatt – nem fenyegeti ugyan a munkanélkülivé válás réme, mégis szeretnék már ha letisztulna a kép, világosan látszódna, hogy mi lesz a dél-dunántúli rt. négy megyében lévő egységeinek sorsa. Azt követően kerülhet csak sor – a 20 éve e szakmában dolgozó Oláh Sándor szerint – a nyugati példa követésére, a gépi felszereltség javítására, és a szekszárdi telep rendezésére, burkolására.

– Wy –
Fotó: Degré Gábor

Szüreti felvonulás Újdombóváron

Szombaton délelőtt a zuhogó eső elszomorította a szüreti felvonulásra készülődő újdombóváriakat. A delet jelző harangszóra azonban felszakadozott a felhőzet és ragyogó őszi napsütés fogadta az iskola előtt gyülekező színpompás népviseletbe öltözött embereket, a díszesen feldíszített hintókat. Fél háromkor a Kapos-kamara tánckar táncosai adtak ízelítőt tudásukból a nagyszámú érdeklődőnek. Ezt követően elindult a tíz fogatból, négy hintóból és a közel kétszáz résztvevőből álló menet. Másfélórás útjuk során több helyen megállva a kisbíró humoros, szelíden pikáns rigmusaival köszöntötte és hívta meg az esti mulatságra a település polgárait. Az iskola

A hintón a bíró és a bíróné

alsósai vidáman ropták táncukat, míg a cigányasszonyok – az iskola beöltözött pedagógus hölgyei – korommal jelölték a kiválasztott férfinépet és jósoltak szebb napokat. A menet visszatérte után fél hétkor kezdődött az aprók bálja, majd ezután az esti szüreti mulatság. A bálon műsorral szerepelt a nyugdíjasok műkedvelő kultúrcsoportja, mely után a Balassa zenekar húzta a talpalávalót.

A több mint harminc éves szünet után megrendezett szüreti felvonulás nagy sikert aratott, sok néző érkezett a város távolabbi részeiből is, sok kisgyereket hoztak el a szülők a szép és hangulatos felvonulásra. Dicséret és köszönet illeti a rendezőket, hogy nem kis munkával újra életre keltettek egy már elfeledettnek hitt – legalábbis itt – régi szép hagyományt.

tilinger

A szerencsét hozó „cigányasszony"

Szolgáltató szerelők

Hívásra házhoz mennek

CS & CS Elektro Szervíz –, áll a felirat Dombóváron, a Hunyadi téri társasházak egyik garázsának ajtaján. A szervíznek nem túl nagy helyiség szinte zsúfolásig tele különböző, javításra váró háztartási gépekkel. Van itt a mosogatógéptől kezdve a hűtőszekrényen át a boylerig és a színes televízióig mindenféle fajtájú és gyártmányú készülék. A parányi műhelyben két férfi. Az egyik „CS" Csősz Béla, a másik Csizmadia Gyula, mindketten a Gelka dombóvári kirendeltségének volt dolgozói. Csizmadia Gyula 27 évig dolgozott az állami cégnél, tanítványa, Csősz Béla 13 évig. A váltás okáról mindketten ugyanazt mondják.

— Privatizálták a dombóvári kirendeltséget, a volt főkönyvelőnő vette meg a szervízt, váltanunk kellett.

A műhelyt Csősz Béla garázsában alakították ki, a hely tehát adott volt. A munkamegosztás úgyszintén, mert míg Csizmadia Gyula elsősorban a színes televíziókra specializálta magát, addig fiatalabb társa a többi háztartási gépet javítja.

Bár a szervíz nincs frekventált helyen, nem a forgalmas főútra néz, az ügyfélforgalom mégis jó.

— Az első egy-két hónapban még keresték az emberek, hogy hol vagyunk, de most már idetalálnak –, mondja a két vállalkozó. Amúgy az önálló kezdés számukra, akik korábban is a szakmában dolgoztak és nemcsak a várost, hanem a városkörnyékét is járták, nem jelentett túl nagy traumát. Hiszen akinek egyszer jól, gyorsan és elfogadható áron megjavították a rossz háztartási készülékét, az ismét bizalommal fordul hozzájuk. A körzetük most, hogy nemcsak a város környékét járják megnőtt, Baranyajenőtől Várongig tart.

Raktározási gondjaik a helyszűke miatt vannak, éppen ezért igyekeznek minél gyorsabban dolgozni. Amelyik készüléket lehet, azt a helyszínen megjavítják, csak amihez nincs alkatrész éppen, azt viszik be a szervízbe. Telefonhívásra házhoz mennek, hűtőládák meghibásodása esetén megpróbálnak azonnal, egyéb gépeknél tartják a két napos határidőt. A két szakembernek az anyagbeszerzés sem jelent különösebb gondot, hiszen ismerik az ország minden alkatrész árusító boltját. Hűtőgépmotorért például Sárospatakig mennek, mert ott a legolcsóbb.

A tanulság? Vállalkozni annak és arra érdemes, ki, mihez ért. A CS & CS Elektro Szervízben mindez adott, itt igazi, szolgáltató szerelők dolgoznak.

f. kováts

Fotó: Gottvald

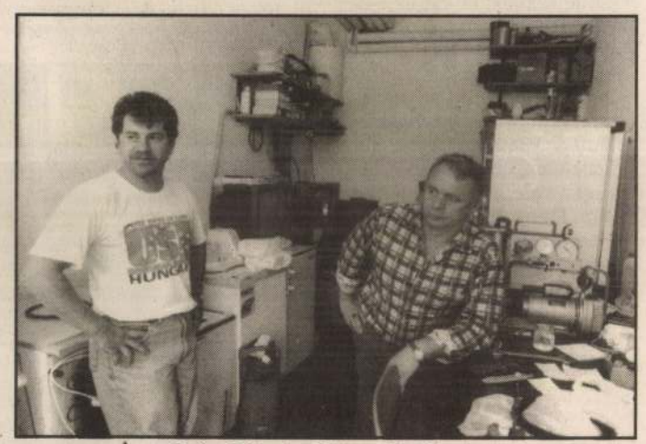

Csősz Béla és Csizmadia Gyula

Krimikrónika

Felgyújtotta

nyult, mert pénzt nem találtak, a mintegy 4 millió forint értékű kárpótlási jegyet pedig ott hagyták. . .

Rendőrkézen a szorgos betörő

Csonka Sándor képei Kocsolán

Csonka Sándor festményeiből nyílik kiállítás Kocsolán e hét péntekjén. A községi házasságkötő teremben bemutatásra kerülő kiállítást 15 órakor Bárdosi Sándor polgármester nyitja meg. A dombóvári illetékességű festő képeit egy héten keresztül láthatják.

Híreiket, információikat továbbra is várja az oldal szerkesztője: F. Kováts Éva

D Csonka Kálmán,
viter
Jestő

vitéz Csonka Kálmán. Nemzeti Szalon

1931 Őszi tárlat.
Börzsönyi hegyek között,olajf,
Börzsönyi völgyben,past.
Szobi Dunakanyar,past.

1932 Őszi tárlat.
Dunamentén,temp.
Augusztusban,olajf.

Csonka Katalin – festő

ZAIK

Zalai Hírlap

1996. október 18., PÉNTEK

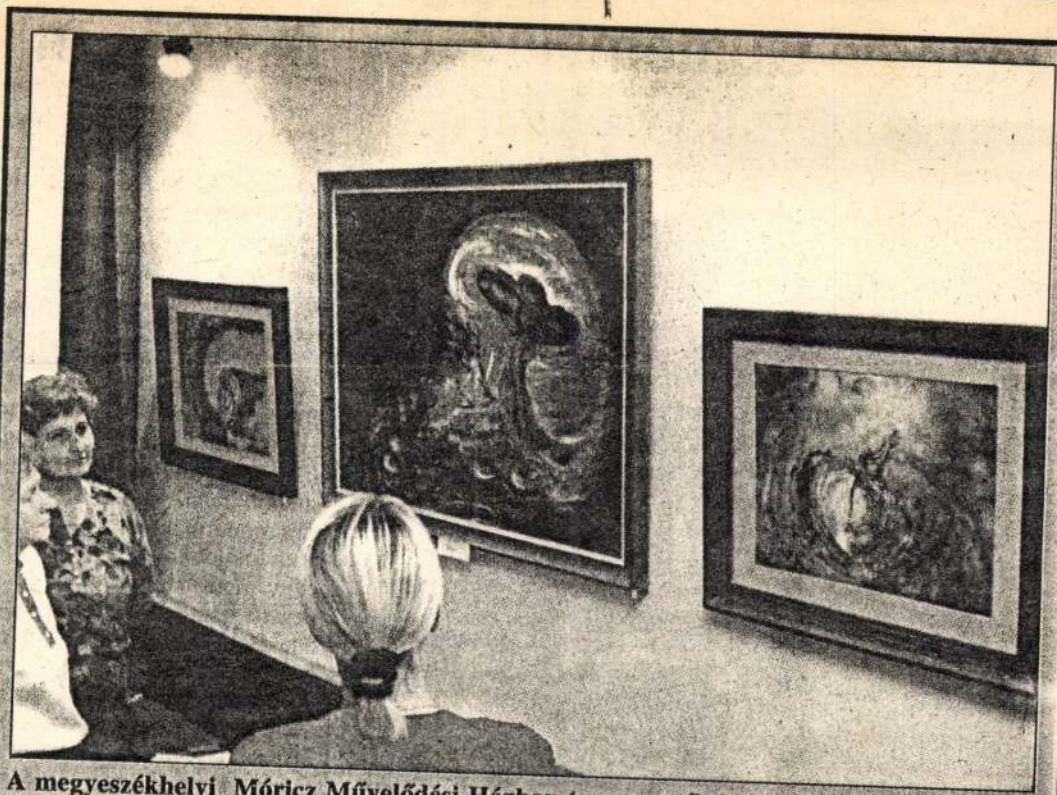

A megyeszékhelyi Móricz Művelődési Házban tegnap nyílt kiállításon két helyi alkotó mutatkozik be munkáival. *Csonka Katalin* selyemre festett képei és *Baranyainé Pálhidai Vali* kisplasztikái november 10-ig várják az érdeklődőket. (Mészáros T. László felvétele)

delkező galéria egyetlen szervezeti és gazdasági egységet képez és egyetlen – hamar kiismerhető – labirintust alkot a főteret uraló, középkori városháza boltozatos pincéiben. A funkciók természetesen elkülönülnek, de a kétféle intézményt látogató közönség szociális összetételében ez nem érződik. A hivatalos megnyitó vendégei, közöttük – horribile dictu – sok képzőművész kolléga, a beszédek és a protokolláris koccintások után kitartóan döntötték magukba a krusovicei söröket a Caesar „mázhaus"-ának bordás keresztboltozatai alatt. A kiállításnak pedig másnap és harmadnap is voltak látogatói, számosan. Az egyetemet, Pécset, a magyar képzőművészetet (mint egymással harmonikus fedésben álló és konvertibilis fogalmakat) a PTE aktív művésztanárainak munkái – *Gaál Tamás* négy szobra, *Pinczehelyi Sándor* hét festménye, *Tolvaly Ernő* két monumentális táblaképe és *Valkó László* négy munkája képviselte.

Semmi kétség, szerettek minket: az egyetemet, Pécset, a magyar képzőművészetet, filmet, zenét, konyhát, zusammen. Szeretni persze mi is nagyon tudunk, s az olmütziek nagyon szerethetők. (Egyetem, város, múzeum stb.) Ehhez azonban áldozatot is kellene hozni. Rajtunk a sor.

V. Gy.

2004. április 5-23.
Pécs, Művészetek Háza
Csonka Károly jubileumi kiállítása

Egy fotográfus hatvan éve

„Az, hogy valamit szépnek látunk, szükségképpen azt jelenti, hogy tévesen látjuk."
Nietzsche

Csonka Károly fotográfus hatvan éves. Önmagában ez a meglehetősen neutrális megállapítás pusztán arról szól, hogy vannak a világban dolgok, amelyek keletkezési időpontját ismerjük, következésképpen koruk kiszámítható. Ilyen dolog Csonka Károly. A kerek évfordulókat pedig ebben a kultúrkörben ha pozitív érzelmek tapadnak hozzájuk, ünnepelni, ha negatív, gyászolni szoktuk. Csonka mindenképpen a pozitív kategóriába tartozik, de azt azonban be kell látnunk az ünneplés hevében is, hogy hatvan évvel ezelőtt, 1944-ben, e jeles évben Csonka világra pergésével párhuzamosan egyéb fontos mozzanatok is történtek Európában, amelyek mellett nem szabad szó nélkül elmenni. A teljesség igénye nélkül megemlítendő példának okáért, hogy éppen hatvan éve született *Krug Gusztáv*, a Vas Megyei Polgárőr Szövetség elnöke, továbbá *Ailo Gaup*, norvégiai lapp költő, *Chikán Attila*, az egykori Fidesz-kormány gazdasági minisztere, vagy, hogy egy kicsit közebb kerüljünk a vizuális szférához: *Beke László* művészettörténész. De szemezgethetünk a tárgyak világából is: 1944-ben látott napvilágot a JS-II (*JS=Joszif Sztálin*), a második világháború egyik legmarkánsabb tankja, amelyet erős motorja tett az átlagnál virgoncabbá, s repítette országunkon át hosszában oly sebesen, mintha csak keresztbe menne. Ha figyelembe vesszük azt is, hogy ekkor számolt össze Budapesten *Rácz Vilmos*, a Párbajkódex szerzője több mint 150 olyan emléktárgyat otthonában, amelyeket egy-egy párbaj levezetéséért, vagy lovagias ügy kedvező jegyzőkönyvi elintézéséért kapott, elmondhatjuk, hogy minden említésre méltó fontos eseményt számba vettünk. Következésképpen nem lehet okunk panaszra az évjárat tekintetében: Csonka Károly jól választott, amikor kitűnő érzékkel éppen 1944 egyik szép és békés napjára időzítette a szülőcsatornából való kiszabadulása pillanatát. Gondoljuk meg, ha egy évvel előbb születik, akkor már alig emlékeznénk a Művészetek Házában megrendezett jubileumi fotókiállítására, ha pedig eggyel később, akkor éppen mostanság készülne rá, s nem volna még miről *alig emlékezni*.

Lehetne arról is elmélkedni, hogy a hatvan sok vagy kevés. Ha csak Csonkát mint biológiai lényt vizsgálgatjuk önmagában, nem olyan sok, ha azt, hogy mi, kortársai is vele együtt öregedünk, akkor rengeteg, s kéretik egy kicsit visszatáncolni az időben, kedves Károly. A hatvan ahhoz képest persze igen szerény, hogy mint arról a napokban értesült a világ, egy százéves nénike ünnepélyes keretek között belépett a Fideszbe, és *Orbán Viktor* személyesen adta át neki a tagfelvételi igazolványt. Ha pedig valaki százévesen belép egy pártba, az feltétlenül ráébreszti a hatvanévest arra, hogy van ideje bőven, alkothat még eleget, s a kialakulóban lévő hazai hagyományoknak engedelmeskedve csak negyven év múltán kell kiválasztania azt a pártalakulatot, amellyel a végső megnyugvás előtt össze kíván borulni.

Csonka Károly hatvan éves születésnapja alkalmából fotókiállítással emlékezett önmagára, külső tanácsnak – *Várkonyi György* művészettörténésznek – engedelmeskedve tárgyfotókat akasztva a paravánokra. Valamilyen szempontból számára fontos tárgyakat, olyanokat, amelyekhez Rácz Vilmos *párbajos* ajándékainál jóval szorosabb szálak kötik, mint például a fényképezőgépe, a biciklije, az autója, az építőkockái, a pincéje, a szőlője és természetesen a felesége, utóbbi ezúttal étkészletté nemesedett alakzatban. Az ötlet önmagában elfogadható alternatívát kínál, hiszen Csonka nem emberábrázolásairól híresült el, sokkal inkább épület- és tárgyfotói révén, így kézenfekvőnek tűnik, hogy amikor önmagáról kíván vallani, akkor marad a jól bevált fotográfiai világánál; bár így kétségkívül fenyegeti annak veszélye, hogy ő maga nyomtalanul tűnik el a tárgyak mögött. A kísérlet azért is érdekes, mert az ilyen alkalmakkor megszokott, már az unalomig ismert életműből való válogatás helyett új alkotások bemutatásával örvendeztethette meg a látogatókat.

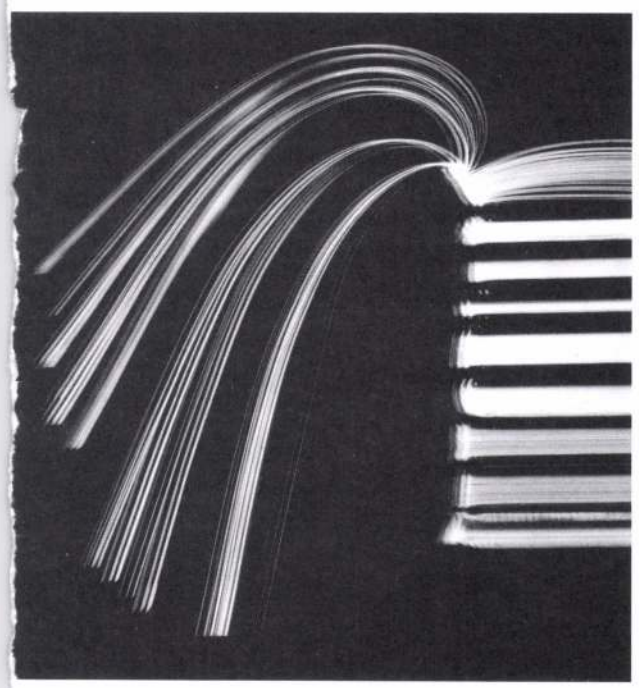

Csonka Károly: „Könyveim..."

„A tárgyak lassacskán magukhoz emeltek engem" – választotta Csonka a kiállítás mottójául azt a *Goethe* idézetet, amely *Brassai* ars poeticája is egyben, csakhogy mintha a tárgyak ellenálltak volna. Ez az anyag valahogyan nem állt össze egységes egésszé sem tartalmi, sem formai vonatkozásban. Már az első pillanatban feltűnik, hogy új, erre a különös alkalomra készült és régi képek elegyéről van szó, talán ezért is kerültek a fekete-fehér matt felvételek mellé színes, fényes felületűek, az ismeretlenek mellé ismertek, s vált a képanyag a tudatosság és az esetlegesség halmazává, egy kicsit szedett-vedetté. Nem észlelhető például semmiféle felismerhető, tudatos koncepció, amely indokolná az egyes munkák színes vagy fekete-fehér mivoltát. De nem fedezhető fel a tárgyak kiválasztásában sem rendszer. A többségében tisztességesen leképezett tárgyillusztrációk mellett az anyagba bekerült például a „Hitem" című kép (ebbe a kategóriába tartozik az „Őrangyalom" is), amely egy aranyozott Krisztus-fejet ábrázol, s olyan információt közöl, amely nem feltétlenül a közre tartozik, miután a hit legbensőbb magánügy. A művészet eszközeivel közkinccsé lehet ugyan tenni, ám a keresztény valláshoz való kötődés tényének puszta közlése legfeljebb statisztikai adat lehet, vagy a figyelem felhívása arra az egyébként érdektelen tényre, hogy a művész még véletlenül sem zsidó, muzulmán vagy ateista. Néhány felvétel nem lépte túl a közönséges reklámfotó szintjét, mint például az autójáról vagy a fényképezőgépéről készültek. A játékkockákat ábrázoló nosztalgikus kép viszont túlságosan bárgyú, az „Unokám" pedig súlyos melléfogás, hiszen a piros-fehér-zöld színű, bohócsapkás gyermeket ábrázoló idétlen kesztyű egy fotóművész számára, az unokájához való erős érzelmi kötődés ellenére sem képezhet lefényképezendő tárgyat.

A jubileumi kiállítás tehát nem a tárlatokon szokásos tárgyfotókat sorakoztatja föl, hanem a fotós által hangsúlyozott, hozzá kötődő, személyes jellegű tárgyak képmásait, amelyek mintegy reprezentálják a művészt magát, így a tárgyaknak Csonka szándékai szerint voltaképpen nem csak önmagukról kell szólniuk, hanem gazdájukról is. Ám erre a fotográfia, mint műfaj alkalmatlan. „A fénykép a felszínre összpontosítja a tekintetet. Épp ezért sötétbe borítja azt a rejtett életet, mely úgy villan át a dolgok körvonalai között, mint egy árnyjáték. Ezt még a legélesebb lencse sem képes felfogni, csak a megérzés tapogathatja le" – tudjuk *Kafkától*. Csonka tárgyai voltaképpen a fotográfusról csak nagyon felszínes információkat árulnak el, pusztán annyit, hogy ha nem akar többet mondani, mint amennyit a fotográfia eszközeivel lehet, jó fényképésszel állunk szemben. Bizonyítják ezt a székről, a szemüvegről, a csészéről, a pohár borról vagy a könyveiről készített kiváló felvételei. Születésnapi kiállítási anyagának zöme így azonban szegényes leltár csupán. A legtartalmasabb talán az Apám és az Anyám címet viselő képe: egy amerikai magániskola bizonyítványa és egy orosz tábori levelezőlap reprodukciója. Ezek sem képiségük révén ragadják meg a nézőt, hanem verbális tartalmuk miatt. Talán azt a finoman ironikus világot kellett volna választania, amelyet a „Barátom Sz. K. I." képvisel Unicumos üvegével vagy a „Feleségem" az ezüst étkészlettel.

Ám lehet, hogy sokkal jobban járt volna a szerző a kiállítás-látogatókkal együtt, ha olyan épületfotók kerülnek falra, mint amilyenek például a Szeged című kötetében sorakoznak. Mert azok kifogástalanok. Feltehetően azok lesznek még akkor is, amikor Csonka Károly százévesen pártot választ magának. Kívánjuk, hogy így legyen.

Cseri László

Echo a Kalamárisban

Április 6-án este *Rippl Béla* vendéglős meghívta az Echo szerkesztőségét, a lap korábbi kiadóját, a Baranyai Alkotótelepeknek a vezetőit és legfőbb támogatóit, hogy a Kalamáris étteremben fehér asztal mellett tekintsék át a múlt eseményeit, a jövő lehetséges teendőit, programjait. Rippl Béla nem először látott vendégül bennünket, ezúttal azonban különösen választékos étel- és italkínálattal, a pécsi-baranyai konyha és pincék legkívánatosabb választékával teremtett kedvet a szellemi természetű tennivalók meghatározásához.

A vacsora közben a főszerkesztő bevezetője összefoglalta az elmúlt év meghatározó jelentőségű fordulatait, utalt a nehézségekre és a lap megújulását jelentő eseményekre, az Echo témabővülésére, amennyiben a májusi számtól már az irodalmi események értékelésével is színesíteni fogja kínálatát. Ez után élénk vita bontakozott ki a rovatok vezetői, a fenntartók és mecénások között arról, hogy mely különösen lényeges kulturális témákon dolgozzon a lap az elkövetkezendőkben, miként tegye alkalmassá magát az internetes reprezentációra, miként keltse fel önmaga iránt fokozottabban a közönség érdeklődését. Nagy örömünkre szolgált – és mindez az Echo fenntartása szempontjából feltétlenül garanciaként hat –, hogy a város, a magánemberek, szervezetek, intézmények, akik és amelyek az Echo alapítványának létrehozásánál bábáskodtak, ma sem fordulnak el a laptól. Tevékenységét elismerik, irányvonalát, beszédmódját, témaválasztásait időszerűnek tekintik, és figyelemmel várják megjelenéseit. Az est során a vendégeknek átadtuk a lap 2002–2004 között megjelent számainak kötetbe összeállított újabb gyűjteményét.

Olvasónk írja

Vendégségbe jön a világ – Folkloriáda Pécsett

2004. augusztus 12. és 22. között Magyarországon rendezi meg a CIOFF (néptáncfesztiválok világszövetsége) a világ legnagyobb folklórtalálkozóját, a Folkloriádát. Mivel a fesztivál abban az évben van, mint az olimpia és minden ország hivatalos a rendezvényre, nevezik a néptáncosok és népzenészek olimpiájának is.

A Folkloriádán nincs verseny, itt csak a részvétel a fontos. Persze minden ország a legjobb csoportját küldi, hogy hagyományait méltón képviselje a világ előtt. A világ jön vendégségbe hazánkba és Pécsre is, mivel a megnyitó és az első négy nap minden eseménye Pécsett és Pécs környékén zajlik. Közel 80 ország 2000 résztvevője ad majd páratlan, soha meg nem ismétlődő élményt a közönségnek.

Nem véletlenül esett a választás Magyarországra. Hazánk – Bartók és Kodály országa – folklórnagyhatalom mind a csoportok, táncosok, zenészek, népművészek számát, mind a tudatos hagyományőrzés, a színpadra formált néptánc és a népművészetről való gondolkodást illetően. Itt született meg Martin György és néptánckutató társai, majd tanítványai révén az európai hírű néptánctudomány. Hazánkban valósult meg az első táncház, amely a mai kor fiataljainak ad értelmes és egyben szórakoztató visszakapcsolódási lehetőséget a hagyományba.

A magyarországi Folkloriádát nagy várakozás előzi meg világszerte. Az első – Hollandiában – még nem volt igazi világfesztivál. A második Japánban helyi széthúzások miatt csak fél siker lett. Mindenki hazánkra tekint és a megnyitó városára, Pécsre: milyen lesz a mi világfesztiválunk? Érdemes jól felkészülni és összefogni, hogy sikerüljön, mert nem lesz több lehetőség...

Nem véletlenül esett a választás Pécs városára.

Pécsre érkezik tehát a világ vendégségbe, nemcsak a szereplők, hanem az eseményre kíváncsi közönség is. Lehetne az események centrumát, szívét máshová helyezni, mint a város középkori központjába? A Plaza, Metró vagy Interspar áruházak parkolói, a városi focipálya, a jobb időket látott, a legforgalmasabb autóút mellett fekvő Balokányliget vagy a város más perifériái jobb választást jelentenének? Ne csodálkozzunk a kérdésen. A Folkloriáda pécsi programjainak művészeti vezetőjeként ilyen elképzelésekkel is szembesültem.

Toscana és Firenze persze messze van és biztos sokan nem is jártak még arrafelé. Pécsett – köszönet érte elődeinknek – sok párhuzam vagy hasonlóság fedezhető fel építményekben, helyek hangulatában vagy a Hamvas által is leírt szellemiségben azzal az olasz tájjal. És nemcsak Firenzében, Pécsett is létezik a vallási és a világi élet központja és az ezt összekötő utcákon áramló emberek: a város igazi érverése. Ami Firenzének a Piazza del Duomo, az Pécsnek a Dóm tér, ami ott a Piazza della Signoria, az nálunk a Széchenyi tér a Városházával. ezek azok a helyszínek, ahová a szellemiséggel ellenkező dolog rockkoncertet vagy autóversenyt helyezni, persze ma még megtörténik, a kövek, az ezeréves kövek ezt is kibírják.

Vendégeinket viszont ide kell hívnunk, ahol valami a város lényegéből látható. A szereplők, a közönség a helyszínek között ezeken az utcákon fog táncolni, zenélni, vonulni, nézelődni. Az amúgy is nyitott város még jobban kinyílik: az utcákat, tereket színes, soha nem látott viseletű emberek, soha nem hallott zenékkel töltik meg.

Menjünk tehát világgá! Ha délről érkeznénk a centrumba, a Széchenyi térre, Ázsiával találkozunk, Törökországtól Japánig! A dzsámi előtti színpadon táncosok és zenekarok. Körülöttük a téren a mesés Kelet tárgyi kultúrájából kapunk ízelítőt és egzotikus falatok várnak majd kóstolásra. Sétáljunk tovább észak felé! Alig öt perc után a Káptalan utcai szabadtéri színpadra érkezünk, ahol Latin-Amerika fogad minket, minden kellékével a tüzességnek, legyen az ritmus, életkedv, fűszer avagy a női bokákról felhúzódó mélyvörös színű szoknya... Fáraszt már a latin forgatag? Irány a Dóm tér, nyugat felé öt perc járás. Itt van Európa, sok és sokféle ország, népművészet, temperamentum. A Dóm hatalmas tömege és lenyűgöző látványa minden szónál beszédesebben vall eredendő európaiságunkról... Először azokat az országokat látjuk, ahol többet és melegebben süt a Nap, majd tovább sétálva a Barbakán várárokban Európa hűvösebb fele bizonyítja, hogy a vér ereinkben mindenütt hevesebben áramlik, ha a táncban kedvesünkre tekintünk...

Néhány helyszínen és kontinensen már voltunk, menjünk most valami egészen különleges helyre! Afrika! A fekete kontinens, ha csodás élővilágát ugyan nem tudja elhozni a Tettyére, titokzatosságából és ősi hagyományaiból ízelítőt ad. Itt lesz még Észak-Amerika és Új-Zéland is. Ellentétek és hasonlóságok paradéja! Lesz tehát esténként hová mennünk. De ha nem is tudnánk a Folkloriádáról: napközben is sok meglepetés érhet az utcán, dolgunk után sietve: hol olasz zászlóforgatók, hol közép-afrikai dobosok tűnhetnek föl színes kavalkádban, hol meg táncba hívnak szép mosolyú lányok valami tüzes zene ütemére... a Folkloriáda nemcsak színpadokon zajlik és kizárólag üldögélő nézőket kíván. Erre a pár napra kinyílhatunk és belevegyülhetünk ebbe a délolasz farsangot idéző forgatagba. Erre a pár napra Pécs a tánc és zene fővárosa, sőt világközpontja lesz. Ki ne akarna a központba kerülni?

Szávai József koreográfus, a Tanac művészeti vezetője

Az ANTIKART
és
MODERNART
Galéria

egy művészeti vállalkozás, amely feladatának tekinti, hogy a magyar és egyetemes művészettörténet legjobb teljesítményeinek bemutatásával szélesítse azoknak a körét, akik az érték és azonnali piaci haszon között különbséget tudnak és kívánnak tenni. Akik a befektetés és értékőrzés lehetőségeit egyaránt mérlegelik. A galéria ellenpéldát kíván adni, amennyiben a kizárólag kereskedelmi céllal létrehozott „műtárgyakkal" szemben megmutatja azon festményeket és szobrokat, bútorokat, amelyekkel a jóhiszemű közönség közösséget vállalhat. Amelyek nem talmiak, amelyeknek esztétikai és történeti értéke nem vonható kétségbe.

Gábor Jenő (1893–1968)
Önarckép gitárral, akvarell

MODERNART
GALÉRIA
7626 Pécs, Király u. 85.
Telefon: (72) 324-051
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9-17 óráig,
szombaton 10-12.30 óráig.

Internetes médiapartnerünk:
www.epiteszforum.hu

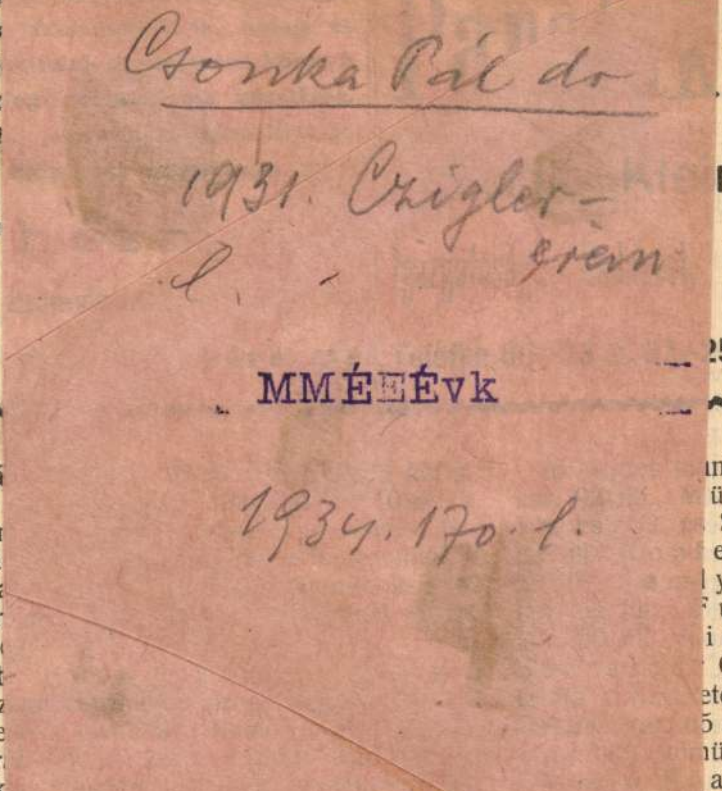

9; kőrös—belovár—verőcei 93.38 és dugo-
—novska—banova—jarugapakraci 113.12 km.
ulán levő szolgálati hivatalok és őrházakban
lyezett óráinak (a vonatkisérő és mozdony-
nélyzet zsebóráinak kivételével) jókarban
sát, javitását és szabályozását az 1909.
us 1-től—1912. május 31-ig terjedő időre
ázat utján biztositani óhajtván, felhivatnak
alkozni szándékozók, hogy 1 kor. bélyeggel
ott ajánlataikat á p r i l i s 15-én déli 12

15.511 kor. 50 fill.
25 fill., M e l o c c
fill., H ä m m e r l e
kor. 50 fill.;
a padozati munka
g y á r a k 7755 ko
a vas munkára:
ajánlat) 3135 kor.
á r u s i t ó r.-t. 2
az asztalos mun

erőátvitel, jelző csengők, távszólók és villámháritók berendezései
jótállás mellett készittetnek. — Ivlámpák, motorok, távszólók
ása. — Csillárok átalakitása és csiszolása. — Villamos készüléke
ktára. — Wolfram lámpák kaphatók ; 70% áram megtakaritás.

á p r i l i s 19-én
yalást tartanak esz-
jánlathoz az ajánlati
5 bánatpénznek a
atalnál történt leté-
landó. A müszaki
a marosvásárhelyi
:ola igazgatóságánál
a vonatkozó nyom-
-ezhetők.

c i k k e k s z á l l i-
endőri és tüzoltói
1909. évben szük-
ersenytárgyalás hir-
szállitást elnyerni
yeggel ellátott ajánl-
végösszegének meg-
: anyag mintája is
g Csongrád község
Részletes feltételek
megtekinthetők. A
db. nyári posztó
5 zubbony, 32 db.
32 db. téli posztó
:öpönyeg.
s z á l l i t á s.) Bars-
1909/910—1910/11.
nek biztositása cél-
rmegyeház nagyter-
e. 10 órakor ver-
Felhivatnak részt-
r. bélyeggel ellátott
alispánjához a ki-
:ráig adják be. Az
z csatolandó.
t i c i k k e k s z á l-
idu személyzete ré-

gazdasági hivatalnál Sarajevoban megtekin
tők. A részletes szállitási feltételek ugya
megtudhatók. Vállalatnyertes köteles 600
óvadékot letenni.

c) **Adás, vevés, bérbeadásra.**

Besztercebánya. (F a e l a d á s.) A beszt
bányai m. kir. erdőigazgatóságnál á p r i
19-én d. e. 10 órakor a karámi és dob
m. kir. erdőgondnokságban az 1908.
kezdve 5 éven át a m. kir. kincstár rés
termelendő és rakodókon átadandó, éver
mintegy 46,000 köbm. legfőképen luc
jegenyefenyő, de emellett juhar, kőris és
haszonfa eladása iránt versenytárgyalás
tartatni. Kikiáltási árak a következők:

A) A zólyomjánosi gőzfürész rakodóin
A fenyőféléknél: 1. Erdei léc 5—8 cm.
átmérővel drb.-kint K —.25. 2. Vékony
12 cm.-ig terjedő középátmérővel fm.-
K —.08. 3. Haszonfa 12—19 cm. közé
mérőig köbm.-ként K 9.—. 4. Haszonfa 20
cm. középátmérőig köbm.-ként K 13.—. 5. Has
fa 29 és több cm. középátmérőig köbm.-
K 16.—. *b*) Juhar, kőris és szilfánál: 1. Hasz
21—34 középátmérőig köbm.-ként K 1
2. Haszonfa 34 és több cm. középátm
köbm.-ként K 23·50.

B) A karámi erdőgondnokság alsó része
erdei rakodókon átadandó fenyő tutajfa
1. Erdei léc 5—8 cm. alsó átmérővel dara
ként K —.20. 2. Vékony rud 12 cm.-ig ter
középátmérővel fm.-ként K —.06. 3. Hasz
12—19 cm. középátmérőig köbm.-ként K
4. Haszonfa 20—28 cm. középátmérőig köl
ként K 11.—. 5. Haszonfa 29 és több
középátmérőig köbm.-ként K 14.—

Takács Győző

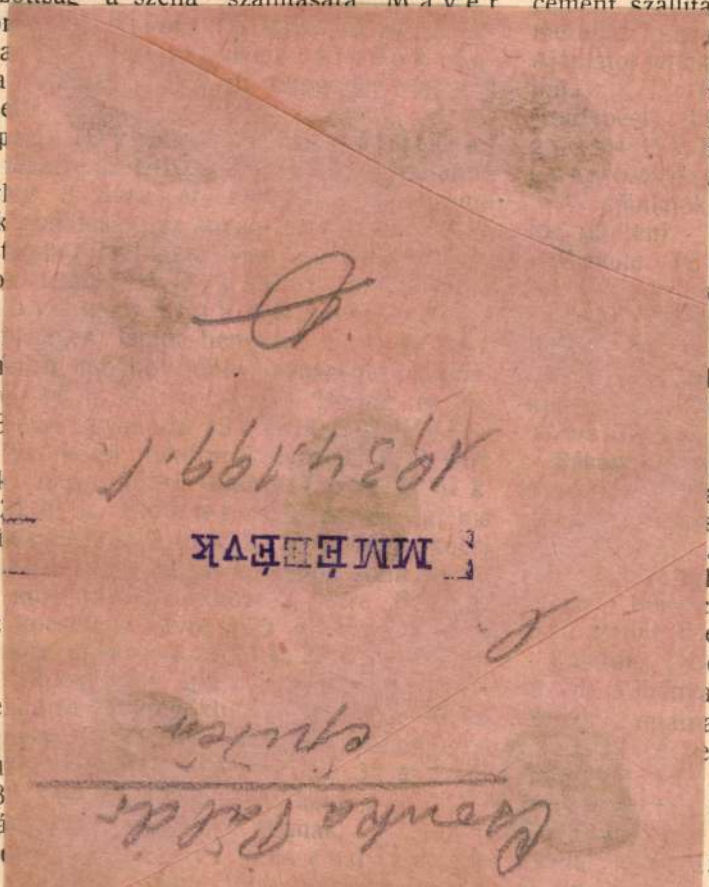

la ugyanarra 9·68 k, 13 k, 11·80 k, Stéger
roly 10·17 k, 11·27 k, 10·17 k-val q-ként.
A bizottság a széna szállitására Mayer
lamor
ára a
ára
ács e
Budap
máv.
esetl
yagok
akoszt
ánlato
oni
z sz
gfinon
ngerr
vagy 3
yula
·80 k
évre
csi tü
körre
lára
yanaz
sa 1
0 k,
npahe
f, 3
finom
évre 3
Az ajá
Budap
álli
zésének. Megeszítésénez szükséges szerszámpek, készülékek, tüzhelyek, közlőművek, vil-

gátjának házi kez
munkálataihoz sz
cement szállitásár
al j
: B
Bud
95 l
Bra
val.
fel
e m
veze
s
B
k é
co
(Á
a.)
szü
a s
hér
csab
ejté
é n
ahiv
ai k
en
sz
b a
J
5·2
ta
Schmidek és
16 k-val q-ként

MMÉEÉVK
1934.199.1
Csonka Pál dr.
épitén

s füstfelszívó berendezéseket,
árak mellett
zaki vállalat
Budapest,
IX., Czuczor-utca 5.sz
TELEFON 103—99

nkára: Kopfen-
ly) 1593 k 42 f,
Szente Lajos
dor 1023 k 05 f;
steiner Gyula
de 1102 k 32 f,
f, László Sán-

pfensteiner
ler Ede 24 707 k
k 10 f, László

opfensteiner
r Ede 495 k 27 f,
László Sándor

detz József 5586
80 k 47 f;
nsteiner Gyula
Ede 1428 k 57 f,
Trummer János
ndor 1012 k 74 f;
mschein Ignác
einer Gyula 1780
3 k 08 f;
ella N. és unoka-
locco Péter r. t.
ál 14743 k 24 f,
) f, László Sán-

cco Péter r. t. 5911
er Gyula 6257 k
k 80 f, Szente
ló Sándor 4992 k

A fütés berendezésére és a kályhás munk
nem érkezett be ajánlat.

Az ajánlatokat átszámitás és javaslatt
végett kiadták Wälder Gyula tervező épité
nek.

Mindszent. (Iskola átalakitás és v
vezeték épitése.) Mindszent község e
járósága junius 30-án árlejtést tartot
gazdasági ismétlő iskola átalakitására, valan
a községházba és jegyzői lakásba bevezetei
vizvezeték épitésére. A következő mindsz
cégek pályáztak:

az iskola átalakitására (7211 k 55
Szakál Gáspár és tsa 17·5%, Fülöpl
15% árengedéssel;

a vizvezeték épitésére (447 k 60 f): Berg
Lajos 30% felülfizetéssel, Bakay Lajos
előirányzattal.

Döntés még nem történt.

Sarud. [Heves m.] (Községház épité
Sarud község előljárósága julius 10
tartotta meg az árlejtést a községház és jegy
lakás épitésére. A következők pályázt
Sándor István (Poroszló) 30494 k 2
ifj. Windt István (Eger) 30406 k 94
L. Kis, Áy és társai (Karcag) 32197 k 7
Nagy Emánuel (Jászárokszállás) 3588
26 fillérrel.

Sándor István nyerte el a munkát.

Pécs. (Terraszok épitése.) A p
városi közkórház igazgatósága a kórház
különitő épületének déli oldalán tervezett he
terraszok épitésére julius 5-én árlejtést ta
melynek alapján a munkára — a redő
kivételével — Károlyi Emil és tsa
[illegible] 8401 k 10 fill

Csonkapál dr
1932. Holland-dy
MMÉ Évk
1937. 152. l.

feltételek a zsilvölgyi m. kir. kőszénbányahivatalnál megtekinthetők esetleg postán is megküldetnek.

Besztercebánya. (Egyenruha, irodaszerek és anyagok szállitása.) Zólyomvármegye alispánja árlejtést hirdet a vármegyénél alkalmazott hajduk és szolgák egyenruházatának, valamint a vármegyei közigazgatási és árvaszéki hivatalok irodai és a könyomda részére szükséges irodai és könyomdai szerek szállitására. Az ajánlatokat az alispáni hivatalhoz d e

-T.
er
4. sz.
ánya.

Parafa-asbest padló
ruganyos, meleg, könnyen tisztán
:: :: :: tartható. :: :: ::
Földfeletti jégvermek
sörhütők, borpincék
tervezése.
Műszaki iroda
a parafakő anyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések
. . . . . kivitelére. . . . . .

(Központi városháza, II em. 246.) kell beadni. A versenytárgyalás a kitüzött időben a tanácsi VI. ügyosztály bizottsági üléstermében (IV. ker., Központi városháza, II em. 235. ajtó) fog megtartatni. A szállitási feltételek és ajánlati minta a tanácsi VI. ügyosztályban (IV., Központi városháza, II. em. 246.) dijmentesen megszerezhető és ugyanott a szállitásra vonatkozólag netán szükséges szóbeli felvilágositás is nyerhető.

Budapest. (Mozdonyszén szállitás.) A máv. igazgatósága az 1909. és 1910. évekre évenként még szükséges 725.000 tonna mozdonyszén szükségletét biztositani óhajtván, eziránt árlejtést hirdet. Az egy kor. bélyeggel ellátott ajánlatok december 23-án déli 12 óráig beterjesztendők, a bánatpénzek pedig a meg-

Csonka Pál dr

Cród

Hock István:

A soproni nyári cserem és annak építési vonatkozásai

MMÉEKözl

1939. 160 l.

707. HÉT TÁNYÉR, porcellán, rozsdavö

708. KÉT DISZTÁL, porcellán, kék rozs

ET, porcellán, piros diszü alapon szines virágos médail-
cukortartó és két csésze aljjal. Pirkenhammer, 1850 k.

k formákkal, piros alapon arany diszités. Pirkenhammer,

T, porcellán, kék mázzal, fekete, arany és piros diszitéssel.

ekkel. Pirkenhammer, 1850 k.

nélyedéssel, közepén fogantyu, piros levelekkel és arany

rális, domboru és arany diszitéssel, közepén szines virág-

án és peremén aranydisz felett szines virágok. Schlaggen-

os és arany diszitéssel. (Egyik ragasztott.) Klösterle, 1860.

észe fémfényü mázzal, fent szines virágokkal. Cseh, 1830 k.

porcellán szobrocska, négyszögü talapzaton. Elbogen, 1854.

ttel, Jézus bemutatását a templomban ábrázolja. (Lippert

nén arany szőlőlevélkoszoru. Egy kanna fedővel, egy tejes

VII.

Kirándulások és mérőgyakorlatok az 1937/38. tanév folyamán.

I. Mérnöki és Építészmérnöki Kar.

A) **Mérnöki Osztály.**

Oltay Károly ny. r. tanár a *III. éves mérnök-hallgatókkal* Nógrádverőce község határában tartotta a kötelező geodéziai külső mérőgyakorlatokat. E gyakorlatok kiterjedtek alappont meghatározásokra (háromszögelés, pontkapcsolások, sokszögelés, továbbá szintezés) és részletmérésekre (derékszögű és poláris koordinátamérés, tahimétria, mérőasztal-felvétel). A magassági részletmérés begyakorlására hossz- és keresztszelvényeket vettek fel, különböző redukáló tahiméterekkel rétegvonalas térképeket készítettek, továbbá barométeres magasságméréseket végeztek. A vízszintes mérés eredményeit, valamint a hossz- és keresztszelvényeket grafikusan is feldolgozták.

Ugyancsak Nógrádverőcén a geodéziai tagozat *IV. éves mérnök-hallgatói* szabatos lécmérőberendezéssel 6 pontból álló sokszögmenetet mértek, a törésszögeket normálteodolittal határoztak meg. A menet kezdő- és végpontját fölös számú pontkapcsolásokkal határozták meg a nógrádverőcei helyi rendszerben. Az oldalhosszakat lécméréssel (ingás szintezős hajlásméréssel), szabatos prizmás tahiméterrel. Zeiss-féle mikrométercsavaros távmérővel, tangens távmérővel és a távmérő szögnek szorzó szögméréssel való követlen mérésével határozták meg. Ezenkívül külön kísérleteket is végeztek a fenti távmérő berendezések pontosságára és gazdaságosságára.

Nógrádverőcén az önként jelentkező *II. éves építés- és IV. éves gépészmérnök-hallgatók* részére is tartottunk külső mérőgyakorlatokat, amelyeken kedvezőtlen terepen fekvő, szabálytalan alakú telkeket mértek fel különböző módszerekkel, kiterjeszkedve a tereppontok magasságának megállapítására és a felvétel grafikus feldolgozására is. Az általuk készített térképbe bejegyezték a magasságokat és megszerkesztették a rétegvonalakat. A telkek területét a koordinátákból számítással, a rajz után pedig méréssel (planiméterekkel) állapították meg.

Dr. Kossalka János ny. r. tanár személyes vezetésével, illetőleg a tanszék segédtanszemélyzetének vezetésével a IV. éves mérnök-hallgatók megtekintették az összekötő vasúti hidat és az állami gépgyár hídműhe-

lyét. A tanulmányi kirándulásokon a hallgatók közvetlenül megismerték a hídszerkezeteket, a munkagépeket, a különböző megmunkálási módokat, az összeszerelést.

Dr. Mihailich Győző ny. r. tanár vezetése alatt a III.—V. éves mérnök-hallgatók megtekintették a következő vasbetonépítkezéseket: 1. Az Aerodinamikai Intézet légcsatornáját. 2. Az Ásványüzem töltőházát a Margit-szigeten. 3. Az angyalföldi szivattyútelepet.

Rohringer Sándor ny. r. tanár vezetésével a C-tagozatos mérnök-hallgatók június 27—28—29-én háromnapos tanulmányi utazás keretében megtekintették a békésszentandrási duzzasztógát építkezését, a békéscsabai rétöntözéseket, Debrecen város közüzemeit a szennyvízöntözéssel, a nagyhortobágyi kísérleti öntözőtelepet és a hortobágyi tógazdaságot, majd meg Tiszafürednél az öntözés céljait szolgáló szivattyútelep alapozási munkáit.

A IV. éves mérnök-hallgatók meglátogatták a Székesfővárosi Vízművek káposztásmegyeri telepét, a soroksáriúti szennyvíztelepet, a Kvassay-hajózózsilipet, a földmívelésügyi minisztérium Vízrajzi Intézetének hitelesítő állomását, a Budapesti Országos Kereskedelmi és Ipari Kikötőt, az építés alatt álló Szabad Kikötőt és a nyergesújfalusi Eternit-művek ipartelepét.

A III. éves mérnök-hallgatók külső gyakorlatokat végeztek. 1938. évi április hó 22—26-án vízsebességmérési műszergyakorlatokat a Dunán, a Műegyetem előtt; május 13-án mederfelvételt szondirtachigráffal a Műegyetem előtti Dunaszakaszon; május 19., 20. 21., 23-án vízmennyiségmérést az óbudai Dunaágban és patakfelvételt az Aranyhegyi patakon; május 31-én és június 1-én mederszelvényfelvételt és vízmennyiségmérést Nagymaroson.

Méhes Zoltán ny. r. tanár a IV. éves mérnök-hallgatókkal 1938. évi május és június hónapokban a gödöllői határban fekvő Szárító-puszta mellett, út- és vasútnyomozó gyakorlatokat tartott. E gyakorlatok tárgyát az utak és vasutak nyomozásánál alkalmazott eljárások ismertetése és a már megállapított vonal nyomjelzési munkálatainak gyakorlati végrehajtása alkották.

Dr. Jáky József ny. rk. tanár vezetésével IX. féléves D-tagozatos mérnök-hallgatók megtekintették a m. kir. államvasutak esztergomi vonalán az óbudai hegesztett hosszúsínes kísérleti szakaszt, a BSzKRt ferencvárosi pályafenntartási főműhelyét és BHÉV cinkotai kísérleti szakaszát.

B) Építészmérnöki Osztály.

Sándy Gyula ny. r. tanár vezetésével a II. és III. éves építészmérnök-hallgatók 1938. évi május hó 16-án megtekintették az „Eternit"-művek nyergesújfalusi gyártelepét, ott a műpala-tetőfedő-, cső- és egyéb épületszerkezeti anyagok készítését.

Dr. Csonka Pál ny. rk. tanár vezetésével a II., III. és IV. éves építészmérnök-hallgatók megtekintették: a Közmunkatanács Madách-úti székházának, a Pénzintézeti Központ Szabadság-téri bérházának, az OTI Fiumei-úti baleseti kórházának építkezését, a Váci-utcában a Corso mozgóképszínház átalakítási munkálatait és a Logody-utcában egy bérvilla alapmegerő-

József nádor 1937/38.

sítési munkálatait. E kirándulásokon az építészmérnök-hallgatóknak alkalmuk nyilt többek között az alábbi szerkezetek tanulmányozására: acél- és vasbetonvázas épületek szerelése és betonozása, különféle betonozási eljárások, hegesztett, illetőleg szögecselt acéloszlopok és kiváltó gerendák készítése, idomtestes vasbetonfödémek készítése az építés különböző szakaszaiban; falak, pillérek, illetőleg alapok kiváltása és utólagos megerősítése; óvóhelyek építése.

Dr. Vendl Aladár, a vegyészmérnöki osztály ásvány- és földtani tanszéke ny. r. tanárának vezetésével az I. éves mérnök- és építészmérnök-hallgatók geológiai tanulmányi kirándulásokon vettek részt. 1. Óbuda környékén a Hármashatárhegy északkeleti tövében a csuszamlásra hajlamos agyaglejtőkön a kiscelliagyag, lősz, Dunakavics, forrásvizi mészkő előfordulását, a talajvíz helyzetét tanulmányozták a helyszínen, megtekintve a víztelenítő aknákat és árkokat. 2. Pomáz határában a Dunántúli középhegység mészkő, homokkő és a Visegrádi hegység jellegzetes andesit előfordulásait tekintették meg. 3. A Gellért-hegy dolomit, márga és mésztufa kőzeteinek hévforrások által elváltoztatott módosulatai, valamint ugyanezeknek a kőzeteknek üde változatait keresték fel. Ugyanitt a hegy szerkezettani alapfogalmakkal törésekkel és gyűrődésekkel közvetlen megfigyelés alapján ismerkedtek meg. 4. A Velencei hegység gránit területén lévő kőfejtőket a helyszínén tanulmányozták; gránit-, andesit- és kontaktpalabányákat láttak. 5. Budafok környékén a főváros egyik legfontosabb építőkőzetét, az úgynevezett durvamészkövet földalatti és külszíni fejtésekben keresték fel és ugyanott a fuller föld kitermelését is megnézték. 6. Kunszentmiklós határában a szikeseket kézifúrások alapján tanulmányozták. 7. A Műegyetem épületében alkalmazott terméskőveket és azok időállását, továbbá az első éves építészmérnök-hallgatók a főváros néhány nagyobb középületének (Országház, Kúria, Királyi vár, Mátyás-templom, stb.) terméskövét hasonló szempontból figyelték meg.

II. Gépész- és Vegyészmérnöki Kar.

A) Gépészmérnöki Osztály.

Dr. Misángyi Vilmos ny. r. tanár vezetésével a III. éves gépészmérnök-hallgatók 1937/38. tanév I. és II. félévében rendszeres gyárlátogatásokat végeztek. A látogatott gyárakat és az egyes gyárak által a látogatásról készült leírás jutalmazására kitűzött díjak összegét, valamint a nyertes gépészmérnök-hallgatók neveit az alábbi *a)* és *b)* kimutatások tüntetik fel:

a) *Gyárlátogatások:*

I. félév.

1937. szept. 23. Ganz és Társa rt. Vagóngyár (Budapest).
„ szept. 30. Egyesült Izzólámpagyár rt. (Újpest).
„ okt. 7. Hubert és Sigmund Vas- és Fémárugyár (Budapest).
„ okt. 14. M. Á. V. Északi Főműhely (Budapest).
„ okt. 21. Hoffherr-Schrantz-Clayton-Shuttleyorth Magyar Gépgyár rt. (Kispest).

1937. okt. 28. Dávid Károly és Fia Dobozgyár (Budapest).
„ nov. 4. Präciziós Szerszám- és Gépgyár rt. (Budapest).
„ nov. 11. Magyar Fogaskerékgyár (Budapest).
„ nov. 18. Hydroxigén rt. (Budapest).
„ nov. 25. Hangya Ipartelepei és Pincegazdasága (Budafok).
„ dec. 9. Szék- és Faárugyár rt. (Budapest).
„ dec. 16. Wolfner Gyula és Társa Bőrgyár (Újpest).

II. félév.

1938. jan. 26. Első Magyar Gyapjúmosó rt. (Budapest).
„ febr. 9. Dr. Dorogi Testvérek Műanyagárugyár (Budapest).
„ febr. 16. Meinl Gyula Csokoládégyár rt. (Budapest).
„ febr. 23. Első Magyar Kártolószalaggyár rt. (Pestszentlőrinc).
„ márc. 16. Kender-, Len- és Textilipar rt. (Budapest).
„ márc. 23. Hungária Jaquardszövőgyár rt. (Kispest).
„ márc. 30. Meinl Gyula Csokoládégyár rt. (Budapest).
„ április 27. Pamuttextilművek rt. (Budapest).
„ május 11. Trunkhan Posztógyár rt. (Budapest).
„ május 18. Eternit-Művek (Nyergesújfalu).

b) *A gyárlátogatásról készült leírásokat jutalmazó gyárak névsora a jutalom és a nyertes feltüntetésével.*

A gyár neve	Kitűzött pályadíj	Nyertes hallgató neve
Hangya Ipar R.-T.	20·— pengő	Nyáry Dezső
Első Magy Gyapjúmosó és Finomítógyár R.-T.	Egy öltönyre szövet	Bella Andor
Dr. Dorogi Testvérek R.-T.	20·— és 10·— pengő	Mike Géza, Bella Andor
Meinl Gyula csokoládégy.	20·— és 10·— pengő	Gombos Imre, Koronka Lajos, Pongor Barna á 10·— P
Első Magyar Kártolószalaggyár R.-T.	3 × 20·— pengő	Valatin János, Győry E. András, Bella Andor á 20·— P
Kender, len, textilipar R.-T.	30·—, 20·—, 10·— P	Tilly Hugó, Bella Andor, Pongor Barna.
Hungaria Jaquardszövőgyár	30·—, 20·—, 10·— P	Gombos I., Bella A., Halász J.
Pamuttextilművek R.-T.	20·—, 10·— pengő	Halász J. 20·—, Tilly H.
Trunkhahn posztógyár R.-T.	Egy öltönyre szövet, 30·—, 20·— pengő	Halász J. (szövet), Kövesdy L., Barcza J.
Eternit művek	30·—, 20·—, 10·— P	Győri E., Halász J., Gombos I.

Vitéz Verebélÿ László ny. r. tanár 1938. évi május 19-én hallgatóságának 30 tagját tanulmányi kirándulásra vezette Bánhidára, az országos állami villamos erőmű és az Államvasutak villamos üzemének megtekintésére.

50 árúcsoport a VÁSÁRON

Minden egyes hirdetett cikk különleges vásári csúcsteljesítmény, ezért is kérjük a csoportokat a legnagyobb figyelemmel átolvasni.

Kb. **1500** darab
Divat kendősál
krepdesin, krepszatén vagy **divatkockás anyagból,** elegáns mintákkal vagy kockás kivitelben. A vásár szenzációja
csak **158** fillér

Kb. **180** darab
Matrózöltöny
sötétkék seviotból, 3—10 éves fiúk részére. Elegáns kivitelben. Igazi vásári olcsóság, bármely méretben
csak **675** fillér

Kb. **80** darab
Hubertusz kabát
férfiak részére, sötétzöld színben, jó meleg, bolyhos anyagból
csak **790** fillér

Kb. **900** darab
Munkaköpeny
férfi és női, főleg fehér és szürke színben. Kissé piszkos vagy kis hibás, visszamaradt darabok a legerősebb minőségekből
rövid ..... csak **295** fillér
hosszú ..... csak **395** fillér

Kb. **480** darab
Kávéskészlet
műselyemmel átszövött, igen ízléses, kockás kimintázással. Egy abrosz négy szalvétával. A pénzt igazán megéri
csak **475** fillér

Kb. **270** darab
Flanellpongyola
jó meleg bársony-flanellból, főleg sötétzöld a'apú mintákkal. Az olcsóbbnál is olcsóbb ára
csak **295** fillér

Kb. **1850** darab
Gumi esőgallér
gyönyörű egyszínben, vagy pettyes mintákkal, kis szépséghibával. Nevetségesen olcsó egységára
Gyermek méret .... csak **98** fillér
Női méret ..... csak **138** fillér

Kb. **1350** darab
Rövid nadrág
férfiak részére, **rayé köperből** vagy **zefirből, gombos** kivitelben. Valóban olcsón
csak **98** fillér

Kb. **4700** darab
Női kombiné
erősszálú, tartós műselyemből, legszebb fehérnemű színekben, vagy **extra nagyméretű, bolyhos meleg női nadrág,** csíkos műselyemből, továbbá **flanell női hálóing,** valamennyi kis szépséghibával. A vásár meglepetése
csak **168** fillér

Kb. **1300** darab
Flanell joppe
jó meleg, kockás vagy csíkos bársonyflanellből, ízléses kivitelben, 2 évestől 12 évesig. Bármely méretben
csak **198** fillér

Kb. **1800** pár
Bélelt női kesztyű
jó meleg bélésű svéd imitáció és **gyapjú** fehér gyermek **kötött kesztyű.** Muszáj megvenni
csak **98** fillér.

Kb. **2300** pár
Női bőrkesztyű
finom kivitelben, elegáns színekben, divatformákban, vagy férfi nyersbárány bőrkesztyű. Többet ér, mint az ára,
csak **290** fillér.

Kb. **210** darab
Férfi öltöny
elegáns kimintázásban, erős kivitelben, kabát és mellény bélelve. Alig hihető árban
csak **1980** fillér.

Kb. **370** darab
Női divatruha
finom kimintázású imprimé **krepdesinből,** sima **marokénből** vagy ízléses **szövetből,** elegáns divatfazonokban. Bámulatosan olcsó egységárban
csak **750** fillér

Kb. **2900** darab
Férfiing
divatos **fresko, oxford** és **flanell**anyagokból, **férfi hálóing,** díszítéssel v. fehér **puplinmellű ing** komplett méretben. Különlegesen olcsó vásári ár
csak **275** fillér

Kb. **1000** darab
Fiúing
sarmőz-szerű műselyemből, kis hibával, **fresko** vagy **zefir anyagokból,** bármely nagyság
csak **195** fillér

Kb. **1200** darab
Férfi divating
divatmintás **puplinetből** vagy kis hibás **puplinból,** ezenkívül **sarmőzszerű** műselyem ing, kis hibával, vagy **színes férfi hálóing,** nanszuból. Lenyűgöző olcsó egységárban
csak **375** fillér

Kb. **6900** méter
Női ruhaflanell
jó meleg bársonyos minőség, főleg sötét mintákban. Kockás és csíkos nehéz minőségű teniszflanellek. Rendkívüli egységára
csak **78** fillér.

Kb. **5800** pár
Férfi és női kesztyű
svéd imitáció, szürke, barna és drapp színben. Csak úgy hiszi el, hogyha látja
csak **58** fillér.

Kb. **16.800** darab
Zsebkendő
Valóban különlegesen olcsón.
3 darab **női** ..... csak **39** fillér
3 darab **férfi** ..... csak **48** fillér
3 darab **női** vagy **férfi** batiszt..... csak **58** fillér

Kb. **3800** pár
Zokni és harisnya
Erős, jóminőségű, egyes párok, **pamut** vagy **makó** minőségben, kis hibával, valamint **jégzokni** kis hibával. Vásári csúcsteljesítmény
csak **48** fillér

Kb. **9500** pár
Harisnya és zokni
Köztük **Derby kötésű** férfizokni, **bordás női harisnya, műselyem** v. **makó** női harisnya, férfi **gumis térdharisnya, makó férfizokni** részben k. hibával. Igazi vásári teljesítmény
csak **68** fillér

Kb. **6500** pár
Zokni és harisnya
Köztük **férfi sportharisnya, Derby kötésű** és sima **férfi flór zokni, férfi vadász** és **térdharisnya,** női **flór** vagy **bordás harisnya,** erősszálú **műselyem** vagy **makó női harisnya,** nagyobbrészt kis hibával. Ennél többet nyujtani nem lehet,
csak **88** fillér

Kb. **12.000** pár
Harisnya és zokni
Finom flór férfi gumis térdharisnya, férfi erős minőségű **lábfejes vadászharisnya,** női **flór bordás harisnya,** férfi **jaquard sportharisnya, cotton szövésű női műselyem harisnya,** részben kis hibásak. Több mint szenzáció
csak **108** fillér

Kb. **1350** darab
Kötött női blúz
hosszú ujjal, elegáns, szép minták, továbbá **ujjnélküli férfipullover,** kötött **gyermekmellény** 5 évesig és meleg **bolyhos gyermek kötött ing.** Az egész tétel kis hibával. Nagy szenzáció
csak **198** fillér

Kb. **1850** darab
Divat női blúz
finom kimintázású kötött anyagból, hosszú ujjal, a legszebb elegáns színekben, valamint **férfi mintás pullover, gyermekmellény** 6—10 évesnek, férfi **kötött bélelt sporting,** szép színekben, kis hibával. Csodálatosan olcsó egységárban
csak **295** fillér

Kb. **650** darab
Mackóöltöny
világos színek, kissé piszkosak, sötét színek, kis hibával, 2—10 éves gyermekek részére. Eddig még sohasem volt,
egységárban csak **295** fillér

Sokezer darab
különféle szépséghibás
Fayance és üvegáru
a szokottnál is sokkal olcsóbb vásári áron

Kb. **600** darab
Fregoli pullover
kétoldalt viselhető, ujjnélküli divatkülönlegesség, vagy **női divat kötöttkabát, golffazonban** és jó erős **férfi kötöttmellény,** továbbá **gyapjú korcsolya szvetter,** gyermekszámokban. Vásári csúcsteljesítmény
egységára csak **490** fillér

Kb. **1800** darab
Reformnadrág
Leánykák részére, kis hibával, részben műselyemből, részben meleg kivitelben és sváji kötésben. Igazán csekélység
csak **68** fillér

Kb. **5300** darab
Női nadrág
Svájci kötésű, vegyes táncfazónú műselyem vagy **gyermek csíkos bélelt műselyemnadrág,** belül meleg bolyhozással és műselyemmel átszövött, erős leányka reformnadrág, részben k. hibával. Alig hihető olcsón
csak **88** fillér

Kb. **6400** darab
Bélelt női nadrág
kívül csíkos műselyem, belül melegen bolyhozva, k. hibával, továbbá **sarmőz női reformnadrág,** legszebb színekben, ezenkívül **svájci kötésű** és **műselyem női kombiné** kis hibával, szép színekben. Aminél többet nyujtani már nem is lehet,
csak **138** fillér

Kb. **13.000** méter
Krepdesin imprimé
elegáns, finom divatminták, pettyes, csíkos és virágos kimintázásokban. Csodálatos olcsó egységára
csak **168** fillér.

Kb. **4600** méter
Crepon és flamisol
gyönyörű kimintázásokban, **fashoné** és egyéb **női divat ruhaanyagok,** valamint **ruhaszövetek.** Alig hihető ára
csak **188** fillér.

Nagy tömeg
karácsonyról visszamaradt
Gyermekjáték
rendkívüli mértékben leszállított árakon

Kb. **2700** pár
Gyermekcipő
különböző vegyes minőségek és többféle kivitelben **fiúk, leányok részére, barna, fekete** vagy betétes. Felgyülemlett maradék-tételek
19—26-ig ..... csak **275** fillér
27—32-ig ..... csak **475** fillér
33—36-ig ..... csak **575** fillér
37—40-ig ..... csak **675** fillér

Nagy tétel
raktáron megsérült vagy szépséghibás
Zománcedény
minden kategóriában
Igazi vásári áron

Kb. **16.000** darab
vegyes könyv
ifjúsági, képes, mese és szépirodalmi művek kiárusítási árban
9, 18, 35, 50, 75
filléres árakon

Többszáz darab
kissé sérült
Divatretikül
férfi és női pénztárca, aktatáska stb. a vásár szenzációja

Kb. **780** da ab
Kötöttáru
Férfi pullover síma színekben vagy jó meleg **férfi kötöttmellény, női szmokingkabát, férfi bélelt trikóing** bármely nagyságban, kis hibával. Az ár mindennél többet mond,
egységára csak **385** fillér

Kb. **4300** darab
Meleg sál
kötött vagy szövött vagy műselyem anyagokból, szép, ízléses mintákban vagy síma színekben, kis gyári hibával
I. csoport ..... csak **48** fillér
II. csoport ..... csak **58** fillér

Kb. **1450** darab
sarmőz kombiné
legjobb fehérneműszínekben, gyönyörűen hímezve, kis gyári hibával, **millefleurs műselyem kombiné** szép rátéttel, **hosszú ujjú flanell női hálóing** és nanszu hálóing hímezve. Csoda olcsó ára
csak **268** fillér

Kb. **730** pár
Férficipő
erős kivitelben, **magasszárú vagy fél, fűzős, barna** és fekete színben. Mult leltári évről visszamaradva. Bámulatosan olcsón,
csak **850** fillér

Kb. **200** darab
Edzőruha
Hölgyek részére elegáns, pettyes felsőrésszel, divatos kivitelben. Szenzációs ára
csak **590** fillér

Kb. **500** pár
Bélelt cipő
35-től 42-es méretekben, posztó- vagy bőrszárral, meleg béléssel. Fűzős vagy csatos kivitelben
párja csak **490** fillér,
ugyanez bárány béléssel
párja csak **690** fillér

Kb. **1350** pár
Női hócipő
csak 35- és 36-os méretben, kis gyári vagy szépséghibával, gombos vagy húzózáras kivitelben, részben meleg béléssel, alacsony vagy magas sarokhoz
párja csak **375** fillér

Kb. **900** pár
Női gumi hócsizma
gyári vagy szépséghibával, **csak 35, 36, 37-es méretben,** húzózáras kivitelben, félmagas szárral
egységára csak **750** fillér

Kb. **280** pár
Férfi hócipő
lakkozott gumiból, gombos vagy húzózáras kivitelben, részben meleg béléssel, **csak 40, 41, 42-es számokban**
egységárban csak **675** fillér

Kb. **600** pár
Gazdasági csizma
gumiból, igen erős kivitelben, közvetlen a lábra viselhető, kis szépség vagy gyári hibával, eddig nem ismert olcsó árban
fiú méret ..... csak **980** fillér
női méret ..... csak **980** fillér
férfi méret ..... csak **1480** fillér

Kb. **2900** pár
Női bőrcipő
fekete vagy barna bőrből, vagy antilopszerű kivitelben, alacsony, magas vagy kubán sarokkal, **elegáns és jókivitelű visszamaradt tételek.** Ha látja feltétlenül megveszi. Árban, minőségben a legnagyobb teljesítmény
csak **675** fillér

A felsoroltakon kívül 23 kirakatunkban még számos olcsóság látható — felkérjük tehát, saját érdekében nézze át azokat.

Vidékre utánvéttel szállítunk a portóköltség felszámításával

Hilléres divatház
BAROSS TÉR 23.
AZ OLCSÓ ÁRAK ÁRUHÁZA

Uj lakástipus Budapesten!

Szakértők nyilatkoznak a karzatos-lakás előnyeiről, hátrányairól és jövőjéről

Néhány nappal ezelőtt rendkivül érdekes elvi kérdést tárgyalt a főváros városrendezési szakbizottsága *Kempelen* Ágoston tanácsnok, a városrendezési ügyosztály vezetőjének elnöklésével. Arról volt szó, adható-e engedély olyan lakásoknak az épitésére, *amelyeknek a légtere ketté van osztva, ugy hogy a lakás felső részébe lépcsőn lehet feljutni.*

A szakbizottság *elvileg engedélyt adott* ilyen lakások épitésére. A kettéosztott lakásokat rendszerint kisebb villákban már eddig is ismerték, most azonban arról volt szó, *szabad-e ilyen lakásokat épiteni bérházakban is?*

A külföldön eszerint a rendszer szerint már nem egy lakást épitettek. Az ujfajta lakástipus hivei azt állitják, hogy *ugyanakkora területen, amekkorán eddig egy szobát és a szükséges mellékhelyiségeket helyezték el, háromszobás lakást lehet épiteni.* A lakószoba, a konyha és a mellékhelyiségek területét lakószobák céljára lehet kihasználni a karzatos kiképzéssel. A lakásrészeknek közös légterük van és az emeletre az alsó lakásrészből lépcsőn lehet feljutni. Természetesen lent és fent egyaránt gondoskodnak a lakás szellőztetéséről és világitásáról.

Ezt az elvi kérdést, amelyet a városrendezési szakbizottság letárgyalt rövidesen a közmunkák tanácsa is megvitatja és itt dől el, hogy vajjon engedélyt adnak-e a vállalkozóknak ilyen tipusu épületek, illetve lakások épitésére.

Kétségtelen *hátránya ennek a karzatos lakástipusnak, hogy a háziasszonynak igen sokat kell szaladgálnia a lépcsőkön, különösen, ha kisgyerek van a házban* és igy az asszonyok, főleg pedig a családanyák bizonyára *nem lesznek elragadtatva,* ha a férj netán egy ilyen lakásba akarna költözni.

A *Nemzeti Ujság* munkatársa több szakértőhöz fordult, mondják el véleményüket az ujtipusu lakásról, amelynek engedélyezési kérdése rövidesen eldől.

SCHODITS LAJOS

okleveles épitész, felsőipariskolai tanár, a főváros városrendezési szakbizottságának tagja ezeket mondotta:

— *A megosztott lakástipussal külföldön már próbálkoztak. Igy elsősorban Németországban, Hollandiában, Svájcban, Belgiumban és Franciaországban. Nálunk villalakásokban ezelőtt is alkalmazták ezt a megoldást s megállapitható, hogy épitési kötség szempontjából az uj rendszer valamivel olcsóbb. Higienia szempontjából kivánatos az ilyen lakások épitése. Utalok itt a munkáslakásokra, ahol a szülők egy szobában vannak hét-nyolc gyermekkel. Tehát levegőzés és fütés és a gyermekek elkülönitése szempontjából praktikusnak látszik. Föltétlenül előnyös a szobák elkülönitése, ha beteg van a háznál s mert a beteget szeparálni lehet a felsőrész egyik szobájában. A megosztott lakástipussal nagyon szép beosztást lehet elérni. Emeletes házaknál, ahol emeletenkint három-négy lakás van, a két összevont emelet magassága 4.75 méter, ebből 35 centiméter esik az emeletet elválasztó szerkezeti részre s igy a szobáknak mindkét szintben 2.20 méter a belvilága. A fővárosi kislakásépitési akció kapcsán kisérletezni fognak a megosztott lakástipussal. Ha majd átadjuk rendeltetésének az uj lakástipust, kiderül, megfelel-e a követelményeknek, alkalmazhatók lesznek-e a jövőben is.*

MOLNÁR FARKAS

épitész, a modern épitészet egyik kiválósága kérdésünkre a következőkben válaszolt:

— Helyeslem az uj lakástipust. Minden lakásban különböző alapterületü helyekre van szükség, viszont a különböző alapterületü helyiségek megfelelő magasságot kivánnak. Egy kisebb alapterületü helyiségnek kevesebb lesz a belvilága, mint egy nagyobb terjedelmünek. Igy a tért sokkal gazdaságosabban tudjuk kihasználni, mivel fürdőszoba, vagy egy éléskamra belvilága elég, ha 2.40 méter. Ezzel szemben a nagy szobák, amelyekben állandóan sokan vannak, megkivánják a három-négy méter magasságot. *Ilyen módon olyan lakástipusok keletkezhetnek, ahol egy-egy nagyobb lakószoba magassága két emelet.*

— Kétféle tipusa ismeretes általában ennek a lakásfajtának. Az egyik, amelyben a magas, kétemeletes lakószobák vannak kombinálva az alacsonyabb belvilágu kevésbé fontos mellékhelyiségekkel, mig a másik tipus a közönséges villalakáshoz hasonlít. *Itt egyszerüen egy mennyezettel van kettévágva a lakás,* az alsórészben foglalnak helyet a társadalmi jellegü és a mindennapi életet szolgáló helyiségek, mig az emeleten a kis hálószobák. Az utóbbi annyival inkább előnyös megoldás, mert ezek a kis hálószobák nemcsak az éjszakai nyugodalmat biztositják fokozottabban, hanem napközben is visszavonuló helyéül szolgálhat annak a családtagnak, aki dolgozni, olvasni vagy tanulni szeretne, vagy esetleg rövid időre lepihenni.

— Az uj tipus *az épület külsejére gazdagitólag fog hatni.* Emeletenkint változnak az ablaktipusok, vagy emeletpáronkint. *Ezzel a tipussal könnyen megoldható, hogy a gyermekek is különszobát kapjanak,* sőt, az épittető közönséget arra fogja serkenteni, hogy szobát épittessenek a gyermekek számára is. *Épitési költség szempontjából olcsóbb ez a tipus a* közlekedési járatok, helyiségek csökkenése miatt, a felső részbe felvezető lépcső ellenére is s azért is, mert sokkal gazdaságosabban osztható be. Azokban az ilyen tipusu lakásokban, ahol nincs lift, ajánlatos, hogy a sürübben lakott vagy állandóan használt szobák az alsó emeleten legyenek. Előnyei mellett hátrányai is vannak ennek a tipusnak. Ezt a hátrányt elsősorban *„rendetlen"* emberek fogják megérezni, azok, akik szanaszéjjel hagyják mindenüket. Lenn van mondjuk az alsórészben, rá akar gyujtani cigarettára s akkor jut eszébe, hogy tárcáját fenhagyta a dohányzóban. Hátránya az is, ha valakinek telefonja van, akkor mindkét épületben kell tartani a telefont, vagy legalább is házi elosztó készüket. *A nyugati államokban terjedt inkább ez a lakástipus, ott, ahol nyugodtabb, rendezettebb viszonyok között élnek az emberek.*

Dr. CSONKA PÁL

müegyetemi tanár a konstrukció szempontjából világitotta meg a kérdést:

— **Az uj lakástipus ugynevezett sorházaknál jól alkalmazható. Külföldön ilyen sorháztelepitési akció során sürün használják a megosztott lakás-tipust. Frankfurt am Mainban például egész városrészek épültek fel olyan sorházakból, amelyekben a házak legfeljebb egy vagy két emelet magasak. Hat-hét méter széles telken lehet már épiteni az uj tipus szerint ugy, hogy mondjuk a földszinten van egy szoba előszobával, az első emeleten még egy szoba, a második emeleten egy nappali és a mellékhelyiségek, esetleg egy kis tetőterrasz. A házak mögött hatméteres sávot hagyunk, kis konyhakertnek, vagy gyermekjátszótérnek.**

— **Konstrukció szempontjából semmi nehézséget nem okoz az uj lakástipus. Az eddigi szerkezeti rendszert nem bontja meg. A vázas épitési rendszer olyan szabadságot ad a tervezőnek, amilyent máshol sehol. Oda tesz válaszfalat, ahová akar. Fütés, különösen az etáge-fütés szempontjából sincs semmi hátránya, hangszigetelés szempontjából pedig előnyös. Öröklakásoknál, olyan családban, ahol mindenki fiatal és birja a lépcsőjárást, az uj tipust hamar meg fogják kedvelni. De gondoljunk arra, hogy egyszer minden ember megöregszik s öröklakásához kötve, nem szivesen járja a lépcsőfokokat. Hasonló értelemben vett nehézségek mutatkoznak a bérházaknál is.**

Berendezés szempontjából is érdekes problemát vet fel a kérdés. A megosztott lakás berendezésére vonatkozólag

BAKOS ISTVÁN

belső épitész-tervező a következőket mondotta:

— **A téma nem uj. Le Corbusier, a „modern épitészet atyja", a hires svájci épitésztanár, akinek Párisban atelierje van, oldotta meg először ezt a témát. A megosztott lakás térhatása más butort igényel, mint amilyenek raktárainkon vannak s ezért azt mondhatjuk, hogy raktári butorokkal nem rendezhető be. Ilyen lakás berendezésénél vigyázni kell, hogy a modernség párosuljon a puritán egyszerüséggel s ezért a megosztott lakás egyéni jellegü lakásforma. A modern esztétikát szolgálja impozáns térhatásával s ezért megfelelően kell bebutorozni. A megosztott lakás, mint uj berendezési forma, berendezésében csak egyéni tervezés alapján oldható meg. Természetesen, a raktári butorok mindig olcsóbbak, mint az egyéni tervezés alapján a rendelkezésre álló helyhez szabott butorok s ezért valahogyan — szerintem — magán hordja a fényüzés bélyegét.**

— **Mivel a megosztott lakásnak közös légtere van, a berendezés esztétikailag remekül oldható meg. Kiküszöbölli a hallos lakásokból a tapasztalat szerint feleslegessé vált hallt, ami csak drágitja a lakásokat, mivel a háziurak szobának számolták föl, a lakók viszont alig használták. Berendezés szempontjából szem előtt tartandó az a körülmény, hogy a megosztatlan lakásokban egy-egy szobát alig használnak, mig van szoba, amely állandóan zsufolt. A lakásberendező szempontjából itélve meg a kérdést, az alsó részen helyezendő el a konyha, a tálaló s az étkező, általában azok a helyiségek, amelyet inkább nappal használunk, mig a felső részen a háló, a dolgozószoba és a szalon. Ennél a megoldásnál vigyázni kell a közös légtérre, nehogy a konyhából az étel szaga felmenjen a hálószobába és a szalonba. Az a véleményem, hogy a megosztott lakástipust a kényelemszeretők hamarosan meg fogják kedvelni.**

Végül

A BUTORSZÁLLITÓ

is nyilatkozott s kérdésünkre elmondotta, mi a véleménye a kérdésről:

— *Villalakásokban — mondotta — eddig sem volt fennakadás a butorok szállitásában. Legtöbb helyen olyan széles lépcső vezet fel az emeleti részbe, hogy a fordulókban is könnyen tudják szállitani a butort. Nem igy van azonban a bérházaknál, különösen a modern bérházaknál, ahol olyan keskeny lépcsősor visz fel az emeletre, hogy ha két kövér ember találkozik szembe egymással, még ki se tudnak térni egymásnak. Ezért sürgetjük mi annyira, hogy a nagyobb bérházakban mindenütt épitsenek butorszállitó teherliftet, amely nemcsak megkönnyiti a szállitást, de megkiméli a szállitó munkásokat is a felesleges erőpocsékolástól, a butorokat a rongálástól. Ebből a szempontból tárgyalhatjuk, mi butorszállitók, a felvetett kérdést is. A megosztott lakástipusnál az az elv, hogy minden csepp helyet gazdaságosan kihasználjanak s ezért valószinüleg a feljáró lépcsőt tulkeskenyre fogják épiteni. Hogy viszünk fel ilyen lakásba például egy zongorát, nem is emlitve, ha például a megosztott lakás a hatodik emeleten van. Mit tehetünk ilyenkor? Legfeljebb azt, hogy az ablakon kilógatott csigán huzzuk fel és eresztjük le a butorokat. Persze, a kockacukor nagyságu ablakoknál ez is lehetetlenség. Mi lesz a vége? A válasz: ami már Amerikában is van, falbaépitett butorokkal rendezik be a lakást. Csak ezt ne, mert akkor elveszik a kenyerünket.*

(K—cz K.)

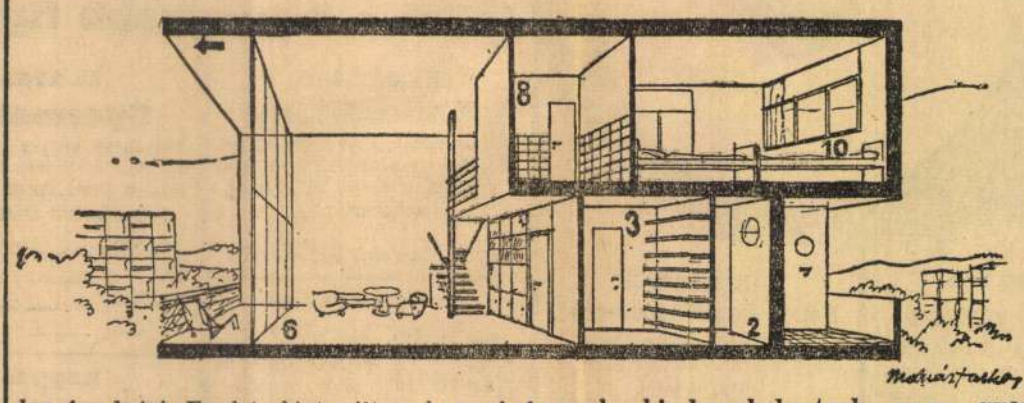

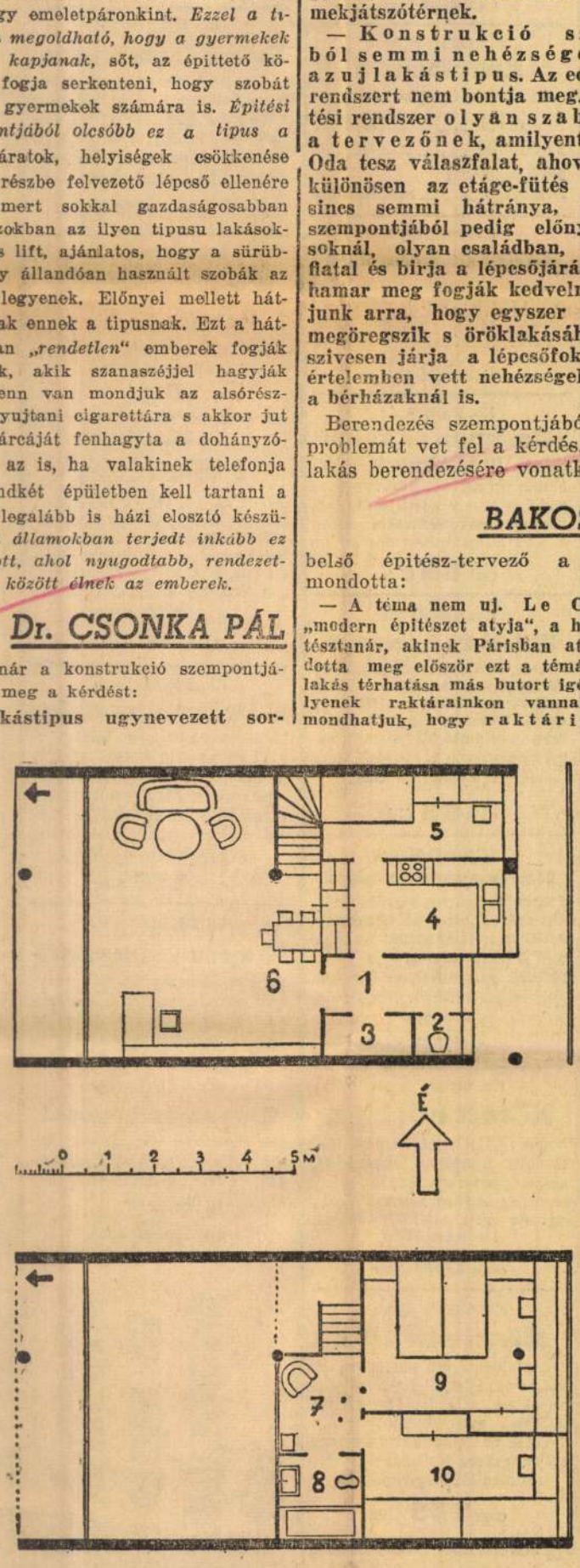

A kétszoba hallos lakásoknak megfelelő nagyságu kettős emeletes lakás terve. 1. Előtér. 2. W. C. 3. Kamra. 4. Konyha. 5. Cselédszoba. 6. Lakótér. 7. Belső erkély. 8. Fürdő. 9. Szülők szobája. 10. Gyermekszoba. A lakás előtt terrasz vonul végig, a szoba üvegfala télen a nyil irányában a korlátig tolható előre, igy a lakótér megnövekszik. *(Molnár Farkas müépitész terve.)*

Szabó Lajos

a megszünt Kemény és Társa szerszám- és szerszámgépgyár, X. Bánya-utca 1. volt társtulajdonosa, ezuton is értesiti i. t. Üzletfeleit és az érdekelteket, hogy **önálló** szerszám- és szerszámgépgyárát

X. Bánya-utca 1. alatt

megnyitotta.

Telefon 148—887.

Rendelet a biztositási szaktanácsról

A kormány rendeletet adott ki a biztositási szaktanács szervezete és hatásköre tárgyában. A rendelet szerint a felügyelő hatóság mellé fontosabb ügyekben szakvélemények előterjesztése céljából biztositási szaktanácsot kell alakitani. *A szaktanács megbizatása három évre szól.* Elnökét és alelnökét, valamint tagjait a pénzügyminiszter nevezi ki, tagjai száma huszonöt. Három osztályra tagozódik: jogi, biztositás-technikai és üzemgazdasági, valamint biztositás-matematikai osztályra.

A kormányrendelettel kapcsolatban a pénzügyminiszter a megalakitandó biztositási szaktanács ügyrendje tárgyában kiadott rendelete értelmében a biztositási szaktanács tagjait az elnök osztja be az egyes osztályokba. A tanács az elébe utalt ügyeket vagy teljes, vagy pedig szakosztályi ülésben tárgyalja. Ha az elintézésre váró egyes ügyek természete szükségessé teszi, az elnök a tanács tagjain kivül más szakértőket és hivatalos személyeket is meghivhat az ülésbe, ezeknek azonban csak tanácskozási joguk van. A szaktanács vagy az osztály véleményét szótöbbséggel mondja ki, *magánosokkal és hatóságokkal csak a felügyelő hatóság utján érintkezik.*

Fővárosi költségvetés

Irta: ÉBER ANTAL

A polgármester kimutatja, hogy útburkolási és csatornaépítési járulék, valamint ingatlanátruházási illeték fejében 10.3 millió pengő hátralékkövetelése van a fővárosnak. Ez a hátralék 1928-ban még csak 2.3 millió volt, azóta szaporodott fel rohamosan 4½-szeresére. A polgármester előterjesztése így adja meg ennek a szaporodásnak a diagnózisát:

»Megvizsgálva a hátralékok növekedésének okait, arra a meggyőződésre jutottam, hogy azok nagyrészt *a gazdasági helyzet alakulásában* találhatók... A válság ideje alatt a vagyon értékének és jövedelmezőségének, úgyszintén a kereseti tevékenységből származó jövedelmeknek csökkenésével egyidejűleg *a válság leküzdése céljából behozott újabb adók* a közterheket emelték... *Nem az adózók fizetőkészsége, hanem az adósok fizetőképességének csökkenése* volt a főoka annak, hogy ilyen nagyösszegű hátralékok maradtak fenn.«

Amennyire szóról szóra igazak ezek a megállapítások, annyira sajnálattal kell konstatálnunk, hogy azok nem érvényesültek kellőképpen az 1936. évi büdsében. Községi közszolgáltatásokban 76.3 millió pengő van preliminálva, összesen 186.000 pengővel, vagyis ¼%-kal kevesebb, mint 1935-re. Ezzel szemben az önálló vagyonkezelésű intézmények üzleti fölöslege címén 6.9 millió helyett 8.9 millió, vagyis 2 millió pengő van előirányozva. Amikor »nem az adózók fizetőkészsége, hanem az adósok fizetőképességének csökkenése« a hátralékok rohamos emelkedését okozza, akkor nem a közterhek és a közüzemi szolgáltatások terhének csökkentésével, hanem azok együttes összegének emelésével találkozunk és úgy hírlik, hogy a deficit eltüntetése is ezen az úton von kontemplálva.

Nem is lehet másként, amíg a fővárosi adminisztráció kóros túltengésén nem segítünk. A közigazgatási alkalmazottak személyi kiadásai 1936-ra 14.2 millió pengővel (1935-tel szemben +41.000 pengő) vannak előirányozva. Ugyanez a tétel az utolsó békeév zárszámadása szerint 6.7 millió koronát tett ki, vagyis körülbelül a felét a mostani kiadásoknak. Ezeknek a személyzeti kiadásoknak a megkettőzése ugyanakkor, amikor a lakosság vásárlóképessége megfeleződött: ez az az olló, amely nyirbálja a fővárosi polgár gazdálkodását. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a nyugdíjteher 200.000 pengő plusszal 7.3 millióra emelkedik, aminek magyarázata az indokolás szerint »a nagyobbszámú nyugdíjazás«. Érthetetlen, hogy amikor ily nagyobb nyugdíjazás folytán a személyzet létszáma apad, ugyanakkor újabb és nagyobbszámú személyzet beállításával sietnek a hézagot kitölteni. Holott a hátralékok rohamos megduzzadásának jól magyarázott okaival szemben az volna a teendő, hogy a nyugdíjazás folytán megüresedő helyeket csak részben töltsék be és az annyira szükséges és annyiszor beígért racionalizálással segítsék elő a szörnyűségesen megduzzadt személyzeti tehernek fokozatos, nagyobb szociális bajok nélkül keresztülvihető csökkentését.

Végre is úgy nem mehetnek a dolgok tovább, hogy a lakosság fizetőképessége folyton csökkenjen, a hátralékok összege folyton emelkedjék, az adófoglalások, árverések és transzferálások folyton szaporodjanak és viszont úgy a személyi fizetések, mint a nyugdíjak tétele emelkedjék.

Kétségtelen, hogy 1930 óta a közigazgatási alkalmazottak személyi kiadásai csökkentek. A kiadások csökkenése azonban nem az alkalmazottak létszámának csökkenésére vezethető vissza. Ellenkezőleg, 1930-tól 1935-ig — mint a Stud kimutatta — az alkalmazottak száma 6705-ről 6939-re emelkedett. A költségvetési kiadás azáltal csökkent, hogy az átlagos javadalmazás 3396 pengőről 2867 pengőre ment vissza. Csakhogy az ilyen csökkentés csak átmeneti eredményeket biztosíthat. A csökkentett illetmények alacsony színvonalukon csak ideig-óráig tarthatók fenn. Ennek az átmenetnek most vége van, ezért azután a megduzzadt személyzet összjárandósága újból kezd emelkedni, vagy legalább is tovább nem csökkenthető. Holott nyilván lehetetlen azt az állapotot fenntartani, hogy a fővárosi polgár fővárosi közszolgáltatási terhe a békeidő óta megduplázódott, aminek másik oldala a közigazgatási alkalmazottak személyi összkiadásainak megduplázása.

Szendy Károly néhány év alatt csendes, organikus munkával rendbehozta a főváros közoktatásügyi büdséjét, amely már-már veszélyeztette a főváros anyagi egyensúlyát. Ugyanez a munka vár reá a fővárosi adminisztráció pénzügyi szanálása terén. Az ő robusztus egyéniségéhez méltó feladat végre egyszer helyreállítani a harmóniát a fővárosi polgár lerongyolódott szegénysége és a hivatalos főváros büdségazdagsága között. Ezt a nagy feladatot sürgetik félreérthetetlen beszédükkel a költségvetés számoszlopai.

A költségvetés indokolása az elviselhetetlenül felduzzadt városi igazgatás racionalizálásáról — sajnos — nem beszél. Ellenben a vezetőség jelentős cselekedetéül említi fel a 21 milliós kölcsönből eszközölt és végzendő beruházásokat. Ujabb kölcsönöket és újabb beruházásokat ígér, mert »ezek hatása szükségképpen a termelő munka fokozásában és a munkanélküliség csökkenésében fog mutatkozni«. De ennek a beruházási politikának további szükségképpeni konzekvenciájáról az indokolás megfeledkezett. Tudniillik *a főváros adósságainak és kamatterheinek fokozásáról.*

Az ostendei egyesség óta, tehát rövid tíz év alatt, beruházások céljaira a főváros a következő súlyos adósságokat kontrahálta: 1927-ben 20 millió dollár, 1930-ban 6.8 millió dollár és 250 ezer font, 1932-ben 10 millió pengő, 1935-ben 21 millió pengő. Emellett az átmenetiségében állandósult »forgótőke« előlegkölcsön is mintegy 20 millió új adósságot jelent.

Mindezeknek az impozáns összegű új adósságoknak kamat- és törlesztési terhével szemben a kölcsönökből eszközölt beruházások jövedelme aránylag elenyésző és alig fedezi az új teljesítmények fenntartásával járó személyi és dologi kiadásokat. *A beruházások munkaösztönző hatása a munkák bevégeztével megszűnik, ellenben megmarad az adósság állandó évi terhe, amely ólomsúllyal nehezedik a polgárság amúgyis túlterhelt vállaira.*

A mult évben felvett 21 millió kölcsön még nincs kimerítve, ezért 1936-ra még csak ½ millió pengő szükséges kamat- és tőketörlesztés céljaira. Mihelyt azonban a 21 millió fel lesz használva, az évi teher 1 millió pengőt jól meg fog haladni, újabb súlyos megterheléséül a leszegényedett és agyonadóztatott polgárságnak.

Az új költségvetés emelkedő adóhátralékokról, az adózók fizetőképességének csökkenéséről, a közterhek és közüzemi szolgáltatások terhének újabb megfeszítéséről, a közigazgatási alkalmazottak és nyugdíjasok kiadási tételének emelkedéséről, a főváros adósságainak és kölcsönterheinek megszaporodásáról számol be. Ezzel a beszámolóval szemben egyetlen biztatást, egyetlen programot kér és sürget a főváros polgársága az autonómiától. Biztatást arra, hogy a polgárságot agyonterhelő adókon és közszolgáltatásokon sürgősen fognak könnyíteni. Programot arról, hogy az elviselhetetlen közterheket mely eszközökkel fogják végre is lebontani.

RAB OROSZLÁN

Regény

Irta: MÓRICZ ZSIGMOND

85

Fanyar mosollyal nézett maga elé s szokása szerint sétálni kezdett a szobában. A mosolyban a fanyarság annak szólott, hogy Juluka az utolsó hónapokban lényeges változásokat mutat. Kozmetikál. Gondozza magát.

Azelőtt a világért sem használt volna semmi szépítőszert. Egy kis púder, egy kis kölni, no, egy kis parfőm is volt, de igazán a legártatlanabb: gyöngyvirágillat. Most ez is valami éles, modern keverék. Isten tudja ki tanácsolta neki. Azelőtt az volt az elve, hogy nem akar másnak látszani, mint amit a természet adott, de ez már régen volt. Most, ha kimegy hazulról, nem lehet kivárni, míg elkészül. Ajtaját becsukja magára s oly gonddal dolgozik magán, semmi sem sietteti, semmi meg nem zavarja. Ha színházba mennek, ő tükön ül, soha egy jó elmenésük nincs, Juluka a legutolsó pillanatig nem bír megválni a tükörtől s emiatt csak a legeslegutolsó percben érkeznek. Azért nem késik el; csoda.

Ő ezt nem helyesli. Ő paraszt maradt ízlésében és szereti a testszagot. Ezt már többet nem kapja Julukánál.

Míg türelmetlenül sétál a szobában, — a türelmetlenség nem indokolt, hiszen Anniehoz mennek vacsorára, igaz Annie kikötötte, hogy korán ott legyenek, legkésőbb kilencre. Már ugyan negyed tíz, de hiszen a többiek még jobban fognak késni. Egy politikai vacsora nem kezdődik tíz előtt... Szóval azon tünődik, hogy milyen különös a nőknél, ahogy ezek bizonyos korban és bizonyos körülmények közt harcba szállanak a természettel. Ha elvirágzott a szépségük, azzal ámítják magukat, hogy segíteni tudnak rajta. S elvárják, hogy a mesterkedésüket senki észre ne vegye.

De mért festi magát Juluka? Kinek akar tetszeni?... Tudja, hogy neki ezzel nem imponál, őt csak bosszantja: tehát másokért teszi? a társaságért? az emberekért? az asszonyokért?

Nevetséges. Csak kiteszi magát a pletykának. Nem sajnálja, hogy elveszíti a régi tekintélyét?... Már ő is csak annyi akar lenni, amit a többi asszony jelent?... Szeptemberben megnyuzatta magát. Valami hámlasztókenőcsöt kapott és azzal egész lemaratta az arcbőrét. Egy orvostól meg is kérdezte a kaszinóban, mi az s az orvos egész ijedten magyarázta meg, hogy veszélyes dolog, kuruzslás, örökre tönkreteheti magát... Elmondta Julukának óvatosan, mintha nem azért mondaná, mert észrevette nála, s Juluka nem válaszolt, fölényesen kicsit mosolygott s ő tudja, hogy büszke, hogy új bőrt kapott.

Egyáltalán Juluka átváltozott. A nagyvirágos pongyola régen eltűnt a láthatárról, mindig csinos és mindig gondozott. Az élet folyik a régi szép rendben, de köztük van egy árnyalatnyi távolság, amit többet nem lehet megszüntetni. Hiszen nem is ambícionálja. Ha Juluka jól érzi így magát, nem ronthatja el a kedvét.

S nincs is joga. Nem érzi, hogy joga lenne beleavatkozni a dolgokba. Nyár óta ő is átalakult sok mindenben. Cigarettára gyujtott. Régebben Juluka rossz néven vette a dohányzást, most nem szól. Úgy tesz, mintha észre sem venné.

Cigarettázva sétálgat a szobában. Az ablakok be vannak zárva, mert már hűvös van. Az ősz ugyan csodaszép, de azért este, éjjel, már hideg van, reggelre, azt mondják, derek vannak.

A kislány ma nagyszerű volt. Már negyedik szükségmunkás van a hivatalban. A második egy ocsmány teremtés volt, piszkos és lompos, akkor még Ella után minden lány kellemetlen volt neki, de aki ez után jött, az egy helyes kis cica volt s egyszer, minden előkészület nélkül bezárta az ajtót rá s a lány nem tiltakozott. Természetesnek találta a dolgot.

Azóta ő egészen más ember lett. Nyugodt és kielégült. Nem kínozta Julukát ok nélkül s inkább fesztelenebb s bizalmasabb lett kettejük közt a viszony. Vajjon sejt erről valamit Juluka... Nem jelezte soha.

Sokkal többet mennek moziba, mint azelőtt. Vacsorázni is elmennek. Kettesben nem igen, mert fáradtak a nagy csevegésre, bár Juluka ebben is megváltozott: szeret rosszat mondani. Már csaknem olyanokat mond az éttermekben megjelenő nőkről, mint Ella. Élesen kritizálja a nála fiatalabbakat. Különösen a nagyon kifestett nőket utálja. Ő olyankor csak mosolyog és hallgat. Juluka nem hajlandó észrevenni, hogy tudva van, hogy ő is korrigálja a szépségét.

— Lehet telefonálni! — kiált ki Juluka s ő a telefónhoz megy.

Valami hiányzik: azelőtt ezt Juluka úgy kiáltotta volna, hogy: »szívem«.

— Halló, kérek egy kiskocsit. Vágrándy tanácsos.

— Igen, Reviczky ucca...

— Úgy van... már tudja, kisasszony?

— Igen, tanácsos úr...

— Nagyon kedves.

— Örömmel, tanácsos úr.

Milyen kellemes hangja van ennek a lánynak. Gyöngéd és kedves. Nagyon reagált a hangokra. Egy ilyen édes hangba bele lehetne szeretni... Biztosan csinos is... Egy finom, kellemes lány: a hangban az egész jellem benne van s ő hiábacsak a gyöngéd és nemes lelkeket szereti, azokat a vékonyvonalú női alakokat... de ilyen kedves hangot régen hallott... hogy kellene vele megismerkedni?

(Folytatása következik.)

Evelyn Waugh nagybátyjánál, a Fürj uccában

Percival B. Waugh magyarul beszél az „Egy marék por" világhírű írójáról

A világ igazán kisebb, mint az ember általában gondolni hajlandó... Itt van például Evelyn *Waugh*, ez a kitűnő fiatal angol író, akinek most jelent meg magyar fordításban »*Egy marék por*« című regénye. Ami ebben a súlyos és gazdag, de boszorkányosan könnyű és biztos kézzel odavetett regényben talán legmegkapóbb számunkra, az *két, nekünk idegen világ varázslatos rajza:* a mai Angliáé és a még mindig titokzatos, fülledt homályban lihegő délamerikai őserdőké. Az első világ csupa józanság és fanyar irónia, csupa hűvös fehér fény, a másik csupa részeg forróság, csupa homályos indulat. Evelyn *Waugh* a hivatott művész vakmerőségével, kegyetlenségével és biztonságával emeli ki hősét a vidéki angol úriház halk és letompított életéből és löki a trópusi táj izzó katlanába... *Innen, Budapestről nézve milyen csodálatosan távoli és különös színjáték ez!* Milyen távoli és különös jelenség maga az író is, ahogy a fényképről reánk tekint, gyermekesen fiatal arcával, merengő szemével, amely annyi vidéket és embert látott már...

Evelyn Waugh

Nos, *Evelyn Waugh nagybátyja itt lakik Budapesten.* Közelebbről Budán, a Németvölgyben, a Fürj uccában. És több mint tíz éve itt lakik már. Csak látogatóba jár haza Londonba. *Itt épített házat magának,* szép kertes házat. Magyarul is beszél, igaz, hogy közben még mindig nagyon angolosan mozog a szája. Ami a világjárást és a távoli földek és népek ismeretét illeti, Mr. Percival B. *Waugh* igazán nem marad el az unokaöccse mögött. Mint *bányamérnök* kora ifjúságától fogva egyik országból a másikba, egyik kontinensről a másikba vándorolt és adott szakvéleményt egy nagy angol pénzcsoportnak a legkülönbözőbb bányák és ásványvízforrások felől. Többek közt *Abesszíniában* is megfordult. Az unokaöccse most mint *haditudósító* tartózkodik ott, a Daily Mail közli riportjait... Nyugat-Afrikából, a »*fehér ember temetőjéből*« Konstantinápolyba, a testvéréhez ment üdülni és szórakozni Percival B. *Waugh*, s mikor kipihente és kimulatta magát, *Erdélybe látogatott el.* Ilyen kis kirándulásokkal telt az élete mindaddig, míg Budapesten végleg megtelepedett.

— *A, Evelyn?* — mondja, mikor meghallja, hogy unokaöccséről szeretnék hallani tőle valamit. Könnyű gyengélkedése miatt ágyban fekszik, érdekes, hosszúkás, férfias arcéle élesen rajzolódik ki a párna fölött. — *Evelyn?* — és nevet.

Evelyn minden bizonnyal afféle *csodagyereknek és fenegyereknek* számíthat a családban. Hogyne! ilyen ártatlan, érettségiző diákarccal és a vállon két X-szel világhírt szerezni! Evelyn *Waugh* ugyanis ma harminckétéves. De már öt-hat évvel ezelőtt olvasták a könyveit az öt világrészben. Mindenütt, ahol angolok élnek. *Most már ott is, ahol nem angolok laknak.*

— *Evelyn csecsemőkorától kezdve az irodalomban nőtt fel,* — meséli a nagybátyja. — Édesapja ugyanis, Arthur *Waugh*, a legnagyobb angol kiadócégek egyikének, a Chapman & Hallnak a vezérigazgatója és irodalmi kritikusa. Házukban, mely a Hampstead Garden Cityben áll, *szinte még a bútorok is irodalommal vannak átitatva.* Nem csoda, hogy író lett Evelynból. Különben *a bátyja, Alec,* szintén író, nagyon tehetséges. Emlékszem, — mosolyodik el Mr. *Waugh* — mikor egyszer régen náluk jártam, *kettős hintalovon »nyargalt« egymással szemben a két fiú...*

Miután a hintalónak búcsút mondott, a fiatal Evelyn *Waugh* Londonban elvégezte a középiskolát, majd az oxfordi Hartford College-ban folytatta tanulmányait. De nemcsak azokat a tanulmányokat, amelyeket az iskola előír. Szorgalmasan figyelte diáktársait, azt *a háborúutáni angol ifjúságot,* amelyet minden érzésével és gondolatával, minden szomorúságával és hóbortjával senki sem ismer jobban és senki sem írt meg ragyogóbban nála. Azután festészetet is tanult Londonban, majd mint helyettes tanár működött. De ez a nyárspolgári élet csak egy évig tartott. Elkapta *két nagy szenvedélye:* az utazás és az irodalom. A jó és a rossz szenvedély. Ő maga legalább is ezt írta: »*Gyönyörűségeim:* evés ivás, rajzolás, utazás. *Amiket legjobban utálok:* szerelem, társalgás, színház, írás, Wales.«

— Minthogy hamar megkezdtem a világjárást — mondja Mr. *Waugh* — és Evelyn is hamar megkezdte, többnyire csak *útközben* találkoztunk. Két hely van, — nevet — ahol mindig mindenkivel találkozik az ember: *Szuez és Charing Cross...* Az Evelyn könyveit nagy érdeklődéssel és élvezettel szoktam olvasni. Finom, jellemző humora van.

Mr. Percival B. *Waugh* különben magyarországi tudósításokat ír az egyik legnagyobb angol napilap, a *Morning Post* számára. *A magyar népélet és népművészet* rendkívül érdekli, ezeknek az eseményeiről **részletesen be szokott számolni.**

Élelmiszerhalmozás és árdrágítás Ausztriában

Hivatalos hirdetményt adtak ki az alaptalan háborús ijedelem leküzdésére

Bécs, október 8.

Hivatalos hirdetmény felhívja a figyelmet arra, hogy nyilvánvalóan a háborús bonyodalmak teljesen alaptalan benyomása alatt *sok fogyasztó a rendes mértéket messze meghaladó arányban vásárolt be közszükségleti cikkeket, különösen élelmiszereket.* Másrészről viszont egyes helyeken ezt a körülményt, úgy látszik, gazdaságilag megokolatlan *árdrágításokra* használták ki. Ez az eljárás — mondja a hirdetmény — teljesen ok nélküli, illetőleg meg nem engedhető, mert az Ausztriában magában, úgyszintén annak környezetében rendelkezésre álló élelmiszerkészletek és a közszükségleti cikkek készletei általában *teljesen elegendők arra, hogy a lakosság ellátását bőségesen biztosítsák.*

A szövetségi kancellári hivatal mindamellett utasította az illetékes hatóságokat, hogy *lépjenek fel ezek ellen a szórványosan megnyilvánuló jelenségek ellen* és a jogosulatlan árdrágítások esetén haladéktalanul tegyék meg a megfelelő hivatalos lépéseket.

A hirdetmény végül figyelmébe ajánlja a lakosságnak, hogy hagyjon fel ezekkel a semmiképpen sem indokolható készletfelhalmozásokkal, mert ha továbbra is ijedten vásárol, ezzel felveri az árakat és igen könnyen maga károsodik.

Uj magántanárok a József nádor egyetemen

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

1. mérnöki és építészmérnöki karán

a) a mérnöki osztályon:

dr. *Jáky József* egyetemi adjunktus, megbízott előadónak »A földépítmények mechanikája«, dr. *Tátray* István kir. műszaki főtanácsos, megbízott előadónak a »Földrajzi helymeghatározások és dr. *Feimer* László okl. mérnök, megbízott előadónak a »Mozgatható hidak és hídprovizóriumok« című tárgykörből,

b) az építészmérnöki osztályon:

dr. *Medgyaszay* István okl. építésznek »Előadások a népművészet köréből«, dr *Szmodits* Hildegárd okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktusnak a »Projektív geometria«, dr. *Kotsis* Endre okl. építész, megbízott előadónak »A mezőgazdasági építészet«, dr. *Rados* Jenő egyet. adjunktusnak »A magyar kastély- és lakóházépítészet történeti fejlődése« és dr. *Csonka* Pál okl. építésznek »A vasbetónlemezszerkezetek szilárdságtana« című tárgykörből,

2. a mezőgazdasági és állatorvosi karán:

a) a mezőgazdasági osztályon:

dr. *Réthly* Antal, a Meteorológiai és Földmágnességi Intézet megbízott igazgatójának az »Éghajlattan (klimatológia)«, dr. *Ballenegger* Róbert m. kir. kertészeti tanintézeti rendes tanárnak a »Talajtan«, dr. *Augusztin* Béla, a m. kir. Gyógynövénykísérleti Állomás igazgatójának »A gyógy- és vegyipari növények természetrajza«, dr. *Hérics-Tóth* Jenő m. kir. gazdasági főtanácsos, nyug. m. kir. kísérletügyi főigazgatónak a »Mezőgazdasági technológia«, dr. *Ehik* Gyula m. kir. nemzeti múzeumi őrnek »A kisebb háziállatok (eb, házinyúl) és a szőrmés állatok tenyésztése«, dr. vitéz *Bittera* Miklós m. kir. gazdasági akadémiai rendes tanárnak »A talajerő fenntartása trágyázással«, dr. *Jugovics* Lajos főiskolai rendes tanárnak a »Gazdasági ásványtan«, dr. *Gesztelyi-Nagy* László, a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatójának »A mezőgazdasági politika, figyelemmel az Alföld viszonyaira«, dr. *Boros* Ádám m. kir. kísérletügyi főadjunktusnak a »Mezőgazdasági növényismeret«, dr. *Lengyel* Géza m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatónak »A vetőmagismeret és a vetőmagvizsgálat«, dr. *Császár* Elemér kir. m. Pázmány Péter tudományegyetemi magántanár, adjunktusnak a »Gazdasági fizika«, dr. *Konkoly-Thege* Gyula miniszteri osztályfőnök, a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal alelnökének» Válogatott fejezetek a mezőgazdasági statisztika köréből«, dr. *Ormándy* János m. kir. gazdasági főtanácsos, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatójának a »Mezőgazdasági kettős számtartás«, dr. *Buzágh* Aladár egyetemi adjunktusnak a »Mezőgazdasági kolloidkémia« és dr. *Unger* Emil m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi főadjunktusnak a »Halgazdaságtan«;

b) az állatorvosi osztályon:

dr. *Köves* János m. kir. gazdasági főtanácsos, nyug. állategészségügyi főfelügyelőnek »A sertések fertőző betegségei«, dr. *Konkoly-Thege* Sándor, m. kir. gazdasági főtanácsos, c. főiskolai rendkívüli tanár, az OMGE főtitkárának az »Állattenyésztési politika«, dr. *Csortos* János m. kir. főállatorvosnak »A madarak fertőző betegségeinek kór- és gyógytana«, dr. *Marcsi* Árpád, m. kir. állategészségügyi tanácsosnak a »Serológiai diagnosztika«, dr. *Megyaszai* Gyula m. kir. főbakteriológusnak a »Bakteriológia diagnosztika«, dr. *Szélyes* Lajos, a Phylaxia Rt. igazgatóhelyettesének az »Immunitástani propedeutika«, dr. *Mócsy* János egyetemi adjunktusnak »A belorvostani diagnosztika«, dr. *Vajda* Tódor okleveles állatorvosnak a »Parasitológiai diagnosztika és therápia« és végül dr. *Semsey* Géza, székesfővárosi főállatorvosi közvágóhidak igazgatóhelyettesének, »A bakteriológiai húsvizsgálat« című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és őket ebben a minőségükben megerősítette.

Gyomor- és bélzavaroknál, hasüregbeli vérpangásnál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felböfögésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes »**Ferenc József**« keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a **Ferenc József** vizet még a hosszú idő óta fekvő betegek is nagyon szívesen **isszák és általánosan dícsérik.**

Angol-spanyol-portugál hármasszövetség készül?

Madrid, október 8.

A minisztertanács foglalkozott Monteiro portugál miniszter küszöbönálló látogatásával; Monteiro Genfből hazautaztában Madridban látogatást tesz.

Monteiro ismertetni fogja az angol kormány elgondolásait hármasszövetség létesítése dolgában és közlései nyomán látogatása alatt ennek módozatait itt meg fogják vizsgálni.

Világosság derült a 15 év előtti danzigi többmilliós zloty-lopásra

Danzig, október 8.

Mintegy 15 évvel ezelőtt a danzigi kikötőben *az egyik angol hajóról többmillió értékű ezerzlotys bankjegy tűnt el.* A bankjegyeket annakidején Londonban állították elő és éppen Lengyelországba készültek szállítani.

A nagymennyiségű bankjegy eltűnéséra eddig nem derült világosság. Annakidején az eset miatt Lengyelországban *kivonták a forgalomból* mindazokat az ezerzlotys bankjegyeket, amelyeket Londonban állítottak elő és e bankjegyeket érvénytelenneknek jelentették ki.

Néhány nappal ezelőtt a danzigi rendőrség *őrizetbe vett egy asszonyt,* aki az egyik bankban két darab ezerzlotys bankjegyet akart beváltani. Kiderült, hogy a régebben eltűnt ezerzlotys bankjegyekhez hasonló pénzekről van szó. Később megállapították, hogy az asszony valutahalmozás céljából még a danzigi forint aláértékelése előtt *Lubfanitzkiné* állampolgárság nélküli Zsidóasszonytól vásárolta. *Lubfanitzki* asszony, aki *Bernstein* newyorki maceszsütő leánya, előbb tagadni próbált, majd bevallotta, hogy a bankjegyeket férjével, az ugyancsak állampolgárság nélküli Lubfanitzkivel szándékosan hozta forgalomba.

A házkutatás alkalmával a rendőrség Lubfanitzki lakásán *további 37 darab ezerzlotys bankjegyet talált,* amelyek mind az annakidején elkövetett tolvajlásból származtak.

A rendőrség folytatja a nyomozást.

Szívenlőtte magát és meghalt Nagy Ádám földbirtokos

Miskolc, október 8.

Nagy Ádám földbirtokos, *Nagy* Emil volt igazságügyminiszter fia hétfőn éjszaka *agyonlőtte magát.*

Nagy Ádám, aki nyolc évvel ezelőtt került a borsodmegyei *Jákfalva* községbe, fiatal feleségével, egy angol ezredes leányával, hamarosan az úri társaság legelső vonalába került.

Londoni előkelő társaságban ismerte meg a rendkívül csinos fiatal leányt, aki Priccard ezredesnek volt a leánya. Clower *Priccardnak* hívták a menyasszonyt. (Clower — négylevelű lóherét jelent magyarul; ezt a furcsa nevet a gyarmatokon kapta az előkelő angol kisasszony, aki Indiában született.) A nagy szerelem már a házasság első hónapjaiban meglazult. A legelőkelőbb londoni társasághoz szokott fiatal angol hölgy *nem tudott beleilleszkedni a magyar vidéki környezetbe.* Nagy szenzációt keltett a társaságban az a hír, hogy *Nagy* Ádám és felesége válik. A válópör befejezése után mind több és több anyagi nehézsége támadt a földbirtokosnak, aki 1932-ben és 1935-ben jelöltette magát az országgyűlési választásokon és *rengeteg pénzt költött a korteshadjáratra.* Apróbb kölcsönöket vett fel, gazdaságát azonban már nem tudta rendbehozni és legutóbb egész vagyonára árverést tűztek ki, amelyre hétfőn még nyolcnapi haladékot kért. A határidőt már nem várta be a földbirtokos: *hétfőn éjszaka szívenlőtte magát.*

Iskolai békétlenség...

Igazlátó nap

Nem tudom, hogy az alábbi történetből szabad-e, lehet-e tanulságot levonnia az újságírónak. 1990 Magyarországán a dolgok annyira összekuszálódtak, hogy csaknem lehetetlen próbálkozás, kívülről érkezve átlátni egy-egy közösség ügyeit. Az emberi, szakmai kapcsolatok totális átrendeződésének idején nyilván az iskola sem lehet mentes a konfliktusoktól. Naiv ábránd azt hinni, hogy a társadalmi ütközések teljes egészükben távol tarthatók. Mint látható, a következő történetnek nincsenek direkt-politikai tartalmai, s csak áttételesen fedezhetők fel a társadalmi békétlenség, a viselkedési minták iskolai megfelelői...

Jó két héttel ezelőtt, hárman kerestek meg az érdi Vörösmarty Mihály Gimnáziumból. Az iskola volt tanára, *Egyed* László, s egyik tanítványa, valamint annak édesapja akik kérték, hogy nevüket ne hozzam nyilvánosságra. Egyed László elmondta, hogy félállásban, szerződéssel jó *tizenhárom éve* tanított rajzot és művelődéstörténetet az iskolában. Ez a kapcsolat idén nyáron megszakadt, mert mint mondta: *„kirúgtak úgymond tanárhoz méltatlan magatartás miatt".*

Túlságosan népszerű?

Nos, ha a szerkesztőségbe valaki bejön és önmagára nézve kellemetlen állításokat hoz az ember tudomására, kétségtelen, hogy őszintesége bizalmat kelt, sőt érdeklődést ébreszt. Egyed László szerint eltávolításának valódi oka az volt, hogy *túlságosan nagy népszerűségnek* örvendett a diákok között, s ez bántotta a tanártársakat. Távozása egyébként nagy vihart kavart a gimnáziumban. Még szeptember elején a diákok *142 aláírással* ellátott petíciót intéztek az iskola igazgatónőjéhez, ám erre érdemi választ nem kaptak, ellenben különböző fenyegetések hangzottak el, amelynek címzettjei azok a negyedikesek voltak, akik a többieket mozgatták. Egyed László önmaga állítása szerint is *más mentalitást képviselt* ebben az iskolában, mint tanártársai. A diákok viszont kedvelték s ő többször is szervezett összejöveteleket a tanulóknak saját lakásán. Ezzel összefüggésben különböző pletykák és ellenőrizhetetlen híresztelések születtek, amelyeket e sorok írója nem kíván közreadni, mert tisztában van azzal, hogy még *valótlanságuk esetén is bélyegként maradnak azon, akire ráfogták.*

Nos, térjünk vissza a történethez, amely szeptember óta egy egész közösséget tartott lázban, Érden. A diákok különböző fórumokhoz fordultak sérelmük miatt, és úgy döntöttek, hogy a nyilvánosság előtt próbálják tisztázni mi is történt valójában. A szerkesztőségben megjelent képviselőjük elmondta, hogy az iskola vezetése mereven elzárkózik a konfliktus rendezésének nyilvános módjától, igyekeznek úgymond szőnyeg alá söpörni az ügyet. A diákok hozzáláttak egy úgynevezett *„igazlátó nap"* szervezéséhez, amelyre vendégeket is meg akartak hívni, ám ezt az iskolavezetés nem tartotta kívánatosnak.

Mit mond a másik fél?

Vázlatosan ennyi hangzott el, minek utána e sorok írója telefont ragadott és felhívta *Rózsa* Józsefnét, az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium igazgatónőjét. A cél nyilvánvaló; *meghallgatni a másik felet.* Világos, hogy az ilyen szituációkban mindig az van előnyösebb helyzetben, aki az alapinformációt szállítja. S mellesleg: túlságosan is sok történetet hallhat az ember manapság hatalmaskodó és ostoba iskolavezetőktől, pozíciójukhoz mindenáron ragaszkodó igazgatókról.

Ehhez képest a valóság *kicsit másnak* bizonyult. Legnagyobb meglepetésemre Rózsa Józsefné beszélgetésünk elején nagyonis dicséretes dolgokat mondott Egyed Lászlóról, akit — annak ellenére, hogy *nem volt pedagógus képesítése* — hosszú éveken át foglalkoztattak, mert tehetséges embernek tartották, olyannak, aki értékeket tud átadni a tanítványoknak. Tény, viszont, hogy Egyed László nem fogadta el az oktatás néha bürokratikusnak tűnő formai kötöttségeit: eléggé könnyedén bánt a tantervvel, a füzetvezetéssel és más ehhez hasonló előírásokkal. Az igazgatónő szerint ezekről az ügyekről ő kötelességszerűen, időről-időre *elbeszélgetett* Egyed Lászlóval, ám változás nem történt, viszont ő maga sem érezte annak szükségét, hogy emiatt megszüntesse az egyébként gyümölcsöző együttműködést.

Idén tavasszal viszont új helyzet állt elő, visszatért a gyermekgondozási időről az a kolléganő, akit Egyed László helyettesített, s már csak ezért sem lehetett megújítani a szerződést. Igen ám, de ez az időszak egybeesett egyéb konfliktusokkal is, nevezetesen azzal a ténnyel, hogy Egyed László iskolán kívül összejöveteleket szervezett diákjainak. És itt most ismét nehéz helyzet adódik. Mint már megjegyeztem, ezen összejövetelekről dokumentálható vallomások nincsenek, pletykák viszont vannak, amelyeket nem volna szabad felemlegetni. Hasonló dilemmába került a gimnázium vezetése is, hiszen ha nyilvánosságra hozza kellően alá nem támasztott gyanúját tanár és diák esetlegesen kifogásolható kapcsolatáról, akkor óhatatlanul elterjed Érd városában a hír, hogy *micsoda állapotok* uralkodnak ebben az iskolában!

Kell-e a nyilvánosság?

Apropó, iskola. Az érdi gimnáziumról tudni kell, hogy több területen is országos beiskolázási joggal rendelkezik, volt olyan osztályuk az elmúlt esztendőben, ahonnan a gyerekek *nyolcvankét százaléka tanult tovább* felsőoktatási intézményben. Az itt dolgozó pedagógusoknak jó tízéves munkája fekszik abban, hogy az eredetileg periferikus helyzetű iskola szakmai tekintélyt vívott ki. Sokat elárul az itteni légkörről az is, hogy az egykori diákok közül ma tizenhatan tagjai a tantestületnek. Ez az iskola tehát *veszithet* — mégpedig sokat — jóhíréből, amennyiben botrányok közé keveredik. Az igazgatónő és a tantestület ezért a diákok és a nyilvánosság előtt is lehetetlen helyzetbe került. Megpróbálták a lehetetlent: saját erőből házon belül megoldani a konfliktust, ám ebben hibákat követett el, a legnagyobbat akkor, amikor lebecsülte a tanulók önszervező képességét. Létrejött tudniillik egy úgynevezett *koordináló csoport,* amely szeptembertől kezdve folyamatosan napirenden tartotta Egyed László ügyét. A tanári kar gyanította *és nem alaptalanul,* hogy a csoport mögött külső személyek — egyes vélemények szerint maga az érintett — állnak, ők gerjesztik az indulatokat, s nem hagyják nyugvópontra jutni az ügyet. Ebből kiindulva egyre akadozóbbá vált diákok és pedagógusok párbeszéde, az ügy kezdett presztízsjelleget ölteni. Mindenki ragaszkodott vélt igazához, miközben a dolgok elmérgesedtek. Megosztottá vált a diákság is, hiszen közülük sokan úgy gondolták, hogy a koordinátor csoport tagjai önmagukat képviselik csupán, hiszen nem választotta őket senki.

A felnőttek játszmája

Az igazgatónő eredetileg ezért nem akarta megtartani az *igazlátó napot,* mert félt, hogy a diákok egymás torkának esnek ami lássuk be, végképp lehetetlen helyzetet eredményezett volna. Csakhogy a hólabda már elindult. Másfél héttel ezelőtt megrendezték az igazlátó napot, ahol végülis több meghívott is részt vehetett. Vajon tisztázódott-e ennek nyomán bármi?

Aki azt hiszi, hogy a konfliktusok kezelésének legjobb technikája a nyílt párbeszéd, az most kissé csalódhatott. Kiderült ugyanis, hogy a résztvevők, diákok és tanárok egyaránt, nemigen vannak tisztában a szabályokkal. A diákok *nyeglék,* és olykor *felkészületlenek,* a pedagógusok pedig gyakran ebben a helyzetben is *a katedrán érzik magukat* ... De hát ne csodálkozzunk: miért is tudnák ők jobban a párbeszéd iratlan előírásait, mint a magyar Országgyűlés tagjai. Ebből tehát sejthető, hogy bizony az igazlátó nap nem sok jót hozott. A hivatalos része kurtán-furcsán véget is ért. (Az ezt követő beszélgetésen aztán már fel-felsejlett valami abból, amit párbeszédnek hívnak ...)

Vannak ügyek, amelyeket elmérgesedés után már nem lehet megnyugtatóan tisztázni. Egyed László ügye szerintem ilyen. Bizonyíthatatlan állítások az egyik oldalon, amelyek mégis bogarat tesznek az ember fülébe; *hátha van bennük valami* ... Sértettség a másikon, egészen addig, hogy egyesek, legkevésbé a gyerekek érdekeire vannak tekintettel, hiszen beleviszik őket a felnőttek játszmájába, amely bizony nem a lovagiasság szabályai szerint zajlik.

Remélhető, hogy a konfliktus lassan lecsendesedik. Senkinek nem lehet jó érzése, hiszen nem tisztázódott és nem oldódott meg semmi. Marad a tanulság; az idejében elkezdett párbeszéd esetén nagyobb eséllyel tisztázhatók a konfliktusok. S hogy ehhez bátorság kell? *Természetesen!*

Dénes D. István

ANYANYELVÜNK

Nyelvtörvény

Mikor gyermekként először jártam az akkoriban visszacsatolt Kassán s Kárpátalján, a vasúti kocsik ablakában a magyar *Kihajolni veszélyes* s a német *Nicht hinauslehnen* fehér zománctáblácskája mellett még vagy három előttem ismeretlen nyelven is ki volt írva ugyanez (én már elfelejtettem szövegüket, de Karinthy egyik szellemes kis karcolatában mindet felsorolja): a hazai nemzetiségek nyelvén, ahogy a Corvin Mátyás arcképével díszített magyar százpengősön is ott volt körben idegen nyelven — még cirill betűkkel is — a pénz értéke. Meg lehet nézni! Pedig Magyarország nemzetiségeinek száma elenyészően kicsi volt a határainkon túlra került magyarság lélekszámához képest. Persze lehet, hogy hasonlóan megvolt ez a többnyelvűség a vasúti kocsikban s a bankjegyeken a szomszédságokban is, legalábbis a demokratikusnak tartott Csehszlovák Köztársaságban.

Újabb élményeim az 50-es, 60-as évekből származnak.

Egy kicsit messzebb kell kezdenem: 1963-ban, kaukázusi kirándulásomon egy városkában, az Abház Autonóm Köztársaságban, a helyi viszonyokat ismertető köpcös orosz vezető többek között büszkén közölte azt is, hogy az oroszok számaránya itt 30%, ezért „konnyecsno" — természetesen — a hivatalos nyelv az orosz. Számomra nem volt ennyire természetes. Ésszerű ugyanis ilyen számarány mellett legalábbis a kétnyelvűség lett volna.

Aztán néhány évvel később az akkor még Csehszlovák Köztársaság dél-keleti részein járva a jelentős magyar lakosságú város papírüzletében magyarul kértem néhány írószert. Láttam, hogy érti az eladónő, de elbámult — utasításszerűen — a semmibe. Átnézett rajtam, mintha nem is lennék. Ekkor kapcsoltam, s németül kértem, amire szükségem volt, s akkor — csodák csodája! — kiszolgált. Furcsán éreztem magam, hasonlóan kicsit ahhoz, ahogy izraelita hazánkfia érezhette magát a nyilas korszakban a „Zsidókat nem szolgálunk ki" feliratú tábla előtt. (Különben éppen a szélsőséges szlovák nacionalista röplap egyenlőségjelet tett közénk a 30-as évek végén: „A zsidók: magyarok!" S úgy is bántak el velük, velünk.)

Hasonlóképpen jártam Erdélyben — akarom mondani Transylvániában — is a 60-as évek elején: nem sokkal a határ átlépése után a különben bájos magyar származású helyi vezetőnő erélyesen, rendreutasítón szólt rá egy útitársunkra, aki történetesen Erdély nevét használta: — Nincsen Erdély! — S este ugyanő a váradi *Transsylvania* étterembe vitt vacsorázni, ahol akkor még — 1963-ban — három nyelven énekelt a táncdalénekes. Vagyis *Erdély — Ardeal* — csak nyelvileg nem létezik, egyébként annál inkább. A kolozsvári főpostán azután szinte egy az egyben megismétlődött a komáromi jelenet: hiába kérdeztem magyarul, hogy mennyi bélyeg kell külföldre a levelemre, a hölgy elnézett a semmibe. Ekkor angolul kérdeztem, s erre már hajlandó volt válaszolni.

Abházia s valamennyi kaukázusi köztársaság el akar szakadni a Szovjetuniótól. Talán ha az a 30%-os nyelvtörvény nem jut érvényre, ma ott is más a helyzet.

Attól a MÁV-felirattól éppúgy nem szlávosodtunk el, ahogy a szlovákok s a románok nem magyarosodnának el a magyar, illetve a kétnyelvű táblától a magyar, illetőleg a vegyes lakosságú helységekben. Viszont emberi gesztust látnának benne, az emberség, az európai humanizmus íratlan törvényének megnyilvánulását, ami önmagában is jóérzést vált ki, tiszteletet ébreszt. S tőkének — erkölcsi tőkének — ez sem utolsó.

Szilágyi Ferenc

NAPLÓ

Világhírű vendégek szereplése várható november 28-án, szerdán este a Budapest Kongresszusi Központban: a Chicagói Szimfonikus Zenekar Solti György vezényletével ad hangversenyt. A műsoron három Bartók-mű szerepel: a Táncszvit, Schiff András közreműködésével a III. zongoraverseny és a Concerto. Az előzetes hírek szerint a Magyar Televízió élő adásban közvetíti e jelentős zenei eseményt.

◆

Századunk magyar történelme, asszonyi ágyakban elbeszélve — ez Stephen Vizinczey — alias Vajda András — önéletrajzi elemekkel átszőtt, negyedszázad alatt világsikert aratott regénye, az „Érett asszonyok dicsérete". A filozofikus részletekben is gazdag művet az ez évi, már negyvenegyedik kiadás szövege alapján kiválóan fordította Halász Zoltán (a verset Mészöly Dezső). Lehet persze a könyvet úgy is olvasni, hogy valaki csak arra figyeljen, ami amaz ágyakban történik; valójában azonban a könyv még a legpajzánabb részekben is a háborús idők, az „ötvenes évek", majd a forradalom és az emigrálás megrázó története, személyes (ám olykor szemérmetlen) vallomás alakjában. Élvezetes és mélyen megrázó olvasmány. A Londonban élő szerző könyvét — a borító idézeteinek bizonysága szerint — világlapok méltatták, de teljesen megérteni a magyar olvasó tudja. (—ó)

Kutrucz a templomban

Ökumenikus baráti társaságban a Bosnyák-dossziéról

Rövid ideje munkálkodik Budapesten és vidéken egy lelkes orvos, dr. *Gaizler* Gyula ötletének és szervező erejének köszönhetően a *KÖT.* Azaz: a *Keresztény/Keresztyén Ökumenikus Baráti Társaság.* Amint az nevéből is sejthető — amely név még a keresztény szó kétféle írásmódjából származó vitákat is szeretné elkerülni, ezért mindkét alakot fölvette titulusába — krisztusi szellemű,

baráti szeretetből

fakadó közösség

kialakítására törekszik ez a társaság. A különböző hagyományú testvér egyházak kölcsönös megismerését, közeledését szolgálják, mert meggyőződésük, hogy a népnek a *„talpra álláshoz múlhatatlanul szüksége van a keresztény-keresztyén értékekre".* Négy munkacsoportban dolgoznak. Ezek közül kettő inkább elméleti tevékenységet folytat, kettő pedig gyakorlati munkában hasznosítja magát. Az *Emberségünk, magyarságunk krisztushívő szemmel* című előadás-sorozat főbb témái: az élet szeretete, az emberek kölcsönös megbecsülése, a családi élet tisztsága, a szociális gondok enyhítése, az élet elesettjeinek a segítése, a tisztességes munkavégzés jelentőségének tudatosítása. A *hebraisztikai-judaisztikai munkacsoport* az *Összetartozás* tudományos és időszerű kérdéseivel, valamint a zsidóság és a kereszténység kölcsönös tiszteletének az elősegítésével foglalkozik; kapcsolatban áll a zsidó—keresztény párbeszédet szorgalmazó szervezetekkel és személyekkel. Az úgynevezett *erdélyi munkacsoport* a Romániában élő magyarokat segíti, de kiterjeszti gondoskodását a többi, határainkon kívül élő magyarra is. A mindéken működő *iszákosmentő és drogosokat segítő* csoportjuk pedig, mint elnevezéséből is kiviláglik, a szenvedélybetegségek rabjait igyekszik támogatni.

Előadóik között nagynevű tudósok, művészek, papok, rabbik egyaránt megtalálhatók. Legutóbbi összejövetelükön azonban a fővárosi Tömő utcai, római katolikus lelkészségen különös vendéget üvözölhetett a hebraisztikai-judaisztikai munkacsoport. *Kutrucz* Gizellát, aki az oltár elé felállított előadói pulpitusnál azzal kezdte bemutatkozását, hogy elmondta, római katolikus vallásban nevelkedett, de

gyermekkora óta

kommunistának vallja magát.

Olyan embernek, aki a társadalmi egyenlőtlenségek leküzdésére tette föl életét. Gyermekévei óta most van újra s először templomban, hogy a sokak által ugyan ismert, de különféle hatalmi tilalmak miatt mégsem közismert *Bosnyák-ügyről* beszéljen..

A hallgatóság körében csak néhány kéz emelkedik a magasba, amikor ez a törékeny, egyenes tekintetű s harcos asszony — akit az utóbbi tíz évben csak *„a Kutrucz"* néven emlegettek egykori elvtársai és későbbi ellenségei — azt kérdi, ki tudja, mi is az a *Bosnyák-ügy?* De honnan is tudnának többen, hiszen a dokumentumfilm, amelyet *Ember* Judit készített 1985-ben erről az esetről, elkoboztatott, és csak egyetlen, véletlenek folytán megmentett munkakópiája utazott ide s oda titokban a világban. A könyv pedig, amelyben Kutrucz Gizella közzéteszi tíz esztendei kutatómunkáját a Bosnyák-ügyről, csak ezután lát majd napvilágot.

Bosnyák Zoltán — legfeljebb az idős emberek emlékeznek még rá — a *Harc* című antiszemita lapnak volt a főszerkesztője, a *magyar zsidókérdéskutató-intézetnek* a vezetője. A második világháború után nemzetközi körözést adtak ki ellene, amely igen sokáig érvényben volt, hiszen ellentétben a többi háborús bűnössel, Bosnyák Zoltánnak nem akadtak a nyomára. Úgy tudták, úgy mondták, „nyomtalanul eltűnt". Kutrucz Gizella, egy csillebérci kis telek bérlőjeként a hetvenes években bizonyos *Vida* nevű ügyvéd értesítése révén ébredt rá, hogy a Bosnyák család tulajdonában kertészkedik hét végéken. (Mint mondja, csak két esztendeje tudja, hogy az ügyvédi fölszólítás aláírója ugyanaz, aki a Nagy Imre-per ügyésze volt.) 1980-ban több évtizedes pártközponti munkája után nyugdíjazták, így „magánnyomozást" indíthatott a nyomtalanul eltűnt, de a földhivatalban mégis számon tartott Bosnyák Zoltán ügyében. Elvtársai, munkatársai mind akadályozták-ellenezték ezt a nyomozást, a véletlenek és a hivatalok kis tisztviselői azonban segítették. Így derült ki, hogy a Budapest IX. kerületi anyakönyvi hivatal rendelkezik egy halotti bizonyítvánnyal, amely szerint 1952-ben Budapesten, a Kozma utca 13-as szám alatt — a Gyűjtőfogházban meghalt Bosnyák Zoltán.

„A halál oka:

törvényes kivégzés."

Ezen a nyomon elindulva — krimikbe illő fordulatok után — *Horváth* István belügyminiszter tudomására hozta a kitartó Kutrucz Gizellának, hogy 1945-ben Bosnyák Zoltán Romániába távozott, ott álnéven élt, 51-ben azonban lelepleződött, Magyarországra hozták, és egy év múlva — titokban — kivégezték.

Később *Kulcsár* Kálmán igazságügy-miniszterként engedélyezte, hogy betekinthessen Kutrucz Gizella az *Igazságügyi Minisztériumban* föllelhető *Bosnyák-dossziéba.* Abban azonban igen sovány kivonatok találhatni, melyből nem világlik ki az igazság. Megpróbálta fölkeresni s szóra bírni Kutrucz Gizella Bosnyák Zoltán rokonait, utódait és egykori munkatársait. Ezek a vallomások — ha vállalták az emlékezést az illetők — bizonyos részleteket ugyan tisztáztak, a lényeget azonban nem: mi érdeke fűződött a magyarországi kommunistáknak ahhoz, hogy Bosnyák Zoltán azonosítását, perbefogását és állítólagos elítélését titokban tartsák. Egyesek tudni vélnek egy kétszázoldalnyi tanulmányról, amelyet Bosnyák Zoltánnal írattak 51 és 52 között *Feljegyzések a zsidókérdés megoldásáról* címmel. Szakértőként alkalmazták volna a nemzetközileg körözött háborús bűnöst, aki a harmincas évektől a németeknek dolgozott, és több alkalommal is találkozott Hitlerrel? És ha szakértőként alkalmazták, kiknek állt ez érdekében? Az ötvenes évek magyarországi vezetőinek? Másoknak? Csak szaporodnak, és nem ritkulnak a kérdőjelek a *Bosnyák-ügy* körül.

Kutrucz Gizella vázlatos beszámolója után nem minden felhangjában baráti beszélgetés alakult ki a *Bosnyák-ügyről.* Vannak, akik reménytelen és a jelen szempontjából fölösleges vállalkozásnak tartják a kutatást e negyvenéves, kusza és zavaros históriában. Mások a megbocsátás gesztusára hivatkoznak. A többség azonban érzi s érti,

modell értékű esetre lelt

Kutrucz Gizella, amikor a Bosnyák-ügynek nyomába eredt. Modell értékű esetre, amely a magyarországi kommunizmus jellegzetességéhez szolgálhat fontos kiegészítőkkel, ha csakugyan sikerül egykor kideríteni a színtiszta igazságot. De akárminthogy is fordulnak ismereteink a jövőben Bosnyák Zoltán 1945 utáni életéről és rejtelmes haláláról, van abban valami megnyugtató s reményt keltő, hogy az internacionális kommunizmus e sötét fejezetéről éppen egy kommunista ember igyekszik csökönyös elszántsággal kideríteni a valót az őszinte megbánás tudatában, akár a föloldozás esélye nélkül is.

(lőcsei)

Kis olvasmány

Fekete bárányok

Három fekete bárány kucorodik össze a képen, rozsszalmán, gyönge, sárga fényben, ikonszerűen. A bizánci bárányok szőrébe némi hűvös, gótikus ragyogás szövődik. Nem érzem a bárányok szagát, csak tudom, valahol Európa már-már Kis-Ázsiába hullámzó, jobb alsó sarkában alszanak, éhesen és túlvilágian. Laza csönd halmozódik föl a festményen, és nem egészen értem, miért éppen rozsszalmán.

Kellene még egy élet, villamosjegyek és OTP-kölcsön nélkül, túl a politikai pártokon, új időszámításban — hosszú, bölcs latolgatással minden mozdulat előtt, amely még nem oly önkéntelen, gépies, mint a rovaroké.

Baloldali keresztény

— Tizenháromszoros világbajnok vagyok a vereségben — mondja somolyogva az öregúr —, Cousteau fölületes felszegúszó az én mélypontjaimhoz, és fogalmam sincs, miért csak a diadalokat ékesítik díszítő jelzőkkel. Nekem a kudarcaim a ragyogóak, uram! Na, bocsássa meg ezt a hosszú prolegoménát, bevezetőt, azt akartam csak mondani, hogy ne feledkezzenek meg a baloldali keresztényekről sem, ők azok, akik mindig boldogan alulmaradnak, örökké — mások helyett — elégedetlenek. Nincs az a hatalom, amely ne pillogna rájuk laposan. Még a jóindulatú hatalmak is... Kérem, ne feledkezzenek meg a baloldali keresztényekről.

Hallomásból elégtelen

Sebő bácsit bolondnak nézik, mert paprikapiros kalapot visel. Az ördög tudja, honnét van néki veres kalapja, ilyet még soha, semmiféle kalapgyár nem készített. Sebő bácsi imádja, hogy ő is föltűnik végre valamivel, évtizedeken át ugyanis nem sikerült neki, míg be nem szerezte ezt a fejrevalót — ez helyettesíti az egyéniségét, azóta olyan büszkén feszít az utcán, mint a szép lábú lányok miniszoknyában. A kalapja miatt elvárja, hogy kikérjék a véleményét mindenről. Mostanság a sajtóról. Van is neki véleménye, mégpedig éles, határozott. Sebő bácsi ugyanis írástudatlan. És persze, olvasástudatlan. Amit a sajtóról tud, azt mind hallomásból tudja — és versenghet némelyekkel, kik szakértőknek tudják magukat. Maholnap ő lesz az írástudatlanok olvasókörének szóvivője.

Látástól vakulásig

Egyszerre két kollégám fekszik a szemészeti klinikán. Szeretnék nem rájuk gondolni, s minden percben eszembe jutnak: belényilallnak a szemembe. Soha semmi porcikámat nem féltettem jobban a szememnél. Lábamról, kezemről, karomról, hallásomról ezerszer könnyebben lemondanék, mint a látásról. Holott, persze, nem mindig öröm, amit látok.

Remélem, meggyógyulnak hamarost, s ha eszembe jutnak, nem sajog a szemem, a félelmem.

Micsoda kemény, vacogtató magyar szó: világtalan. Talán nem is a világosságból ered, abból, hogy megszűnik a fény — hanem arra utal (tragikusan) a nyelv, hogy a Világot, a Világegyetemet oltja ki a vakság.

Ennél borzongatóbb és reménytelenebb csak a belső világtalanság. És hány, jó szemű ember képtelen arra, hogy látva lásson — hiába minden biztatás.

Költői név

Papp Bonifác tizennégy éves kora óta költőnek készül. Most harminchárom. A készülődés abból áll, hogy költőnevet keres magának. Számára a Papp túlontúl közrendű, a Bonifác meg nevetséges. Gyönyörű neveket barkácsol hát magának. Ízlésének változásai az elmúlt közel két évtizedben kitalált nevek egymásutánjából kikövetkeztethetőek. A szocreál rokokótól a népi abszurdig minden volt már. A mappában nyolcvanhét név, nyolcvanhét kéziratlapon: Papp Bonifác keresi az egyéniségét. Az életmű ráér. Majd azután.

Nem csodálkozom. Már pártok is vannak, amelyek létét megelőzi a nevük. Politikatörténetünket is megelőzi majd a pártnevek etimológiai története.

A zsidózó székelyek

Nem antiszemitizmusról van szó. Hanem azokról a szombatos székelyekről, akik — mert vallásuk nem fogadtatott el — zsidókká lettek. Deportálták is őket kegyetlenül, csak a hitük szerint, hiszen „fajilag" igazán semmi közük nem volt a zsidókhoz.

Akik megmaradtak, azok jó része végül bizony kivándorolt Izraelbe. Kiváló kibucosok lettek.

Megrázó történetüket a ma Sepsiszentgyörgyön élő Kovács András írta meg. Kitűnő könyve előbb a Kriterionnál, majd a Magvetőnél is megjelent.

Most elkészült a folytatással: a 297 gépelt oldalnyi kézirat máig követi a „zsidózó székelyek" történetét. Máig, amikor falujuk — vízmű, gát építése miatt — végleg és örökre eltűnik.

Csak éppen kiadója nincsen még a szenzációs és szomorú könyvnek ...

Haszonállat, haszonember

Úgy beszélnek róla, az emlékezőtehetségéről, a tudásáról, a tehetségéről („és három idegen nyelvet beszél"; „kitűnően kezeli a filmező kamerát is"; „jók a nyomdai ismeretei, sokáig törődelt"; „a rádióban is dolgozott"; „gyorsan ír"; „ötletes ember") — ahogyan valamikor a rabszolgapiacon a feketék izmait tapogatták. Ám mégis, voltaképpen jólesik hallani: milyen elismerően szólnak emberek a kolléganőjükről. Nyilván most veszik fel az illetőt. Avagy kitüntetésre terjesztik fel, előléptetik. Elküldik washingtoni tudósítónak ...

Tévedtem. Korkedvezményes nyugdíjazottjukról beszélgettek. Azt már lehet a háta mögött dicsérni. Majdnem annyit ér, mintha szidnák.

Bodor Pál

CSONKA Pál épitészmérnök

Csonka Pál és Győrffy Barna

A tudomány politikai áldozatai

„BECSÜLETE a halottnak is van" — érvelt *Fodor* András, a TDDSZ akadémiai választmányának és rehabilitációs bizottságának tagja *Kosáry* Domokoshoz, az MTA elnökéhez írt levelében, amiben kezdeményezte: *tegyék lehetővé, hogy Győrffy Barna, a hazai genetika történetének kiemelkedő alakja posztumusz tagja lehessen a Magyar Tudományos Akadémiának.*

Szakmai körökben közismert tény, hogy Győrffynek szakmai és emberi kvalitásai alapján méltán lett volna helye a hazai tudományosság vezető személyiségei között, de politikai okok miatt megakadályozták akadémikussá választását. „Lehetséges-e megújulás addig, amíg korábbi igazságtalanságok nem nyernek orvoslást, amíg a tudományos meggyőződésükért meghurcoltakat nem rehabilitálják?" — kérdezi Fodor András, s a Magyar Tudományban egy korábban írt cikkében még inkább konkretizálja indokait: *„A hazai liszenkói idők feltárása, a liszenkóisták hazai áldozatainak rehabilitálása nemcsak az igazságtalanul üldözöttek sérelmeiért nyújtott erkölcsi elégtétel, hanem nagyon is aktuális tudománypolitikai tennivaló lenne, mert az önmagukat túlélt liszenkóisták máig tartó uralma a kontraszelekció záloga biológus vonalon."*

A tudományos elemzés igénye nélkül két dolgot kell tudni ebben a témakörben. Szakmailag azt, hogy a sztálini időkben Micsurin nevében Liszenko és társai „burzsoá áltudománnyá" minősítettek a *mendel—morgan—weismanni* alapokon álló genetikát, s ideológiai alapon üldöztek mindenkit (nálunk persze nem *annyira*, halálbüntetés terhe mellett, mint a Szovjetunióban), aki a tulajdonságok öröklődésének biológiai alapjait hirdette. Politikailag pedig azt, hogy *a Magyar Tudományos Akadémia személyi ügyeibe* — mind a tisztségviselők, mind az akadémikusok megválasztásába — *közvetlen beleszólása volt az MSZP vezető testületeinek.*

Ez a beavatkozás esetenként csupán „elvi irányítás" volt, de megnyilvánult a párttag akadémikusok számarányának meghatározásában is. Felhasználták az akadémiai pártcsoportot a tudományos élet befolyásolásában, s igényt tartottak a párt számára kívánatos személyek tudományos karrierjének előmozdítására, illetve a nemkívánatosak előmenetelének megakadályozására is.

Részlet a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 1967. március 28-i ülésének jegyzőkönyvéből, amelyen a IV. napirendi pontként az akadémiai rendes és levelező tagok elnökségi jelöléséről való előterjesztést *Kónya* Albert főtitkárhelyettes adta elő.

„IV. osztály, Műszaki tudományok osztálya: ...nem hoztuk pozitív javaslattal *Csonka* Pált. Ennek az állásfoglalásnak van bizonyos, ez esetben politikai színezete is. Ismeretes, hogy Csonkának az ellenforradalom alatt is voltak olyan megnyilvánulásai, amiért jogosan vonták felelősségre. Az azóta eltelt hosszú idő alatt ilyen ugyan nem fordult elő, de *általában a megfelelő pozitív cselekedet is hiányzik részéről. Kivéve szakmai munkáját, mert az nagyon szép terjedelmű és általában pozitív.* Mindezek együttes hatására úgy hisszük, hogy *nem volna helyes, ha személyére vonatkozólag előterjesztést tennénk."*

„A VIII. osztálynál is rövid indoklást adhatok. *Kaszab, Szabolcsi* és *Tigyi* személyére tesz a bizottság a szavazatarányok figyelembevételével javaslatot. Bár szótöbbséget kapott Győrffy Barna, bizottságunk mégsem tett előterjesztést. Adott esetben *neki van bizonyos hátránya, illetve ennek is van egy bizonyos politikai, ideológiai háttere. Ismeretes a genetikai vitában való állásfoglalása, amely keveredik bizonyos mértékű politikai állásfoglalással. Úgy érezzük, hogy az ő most történő beválasztása zavart okozna, vagy őt tekintenék zászlónak olyan irányzatok és személyek, akiknek a felelevenedése a tudományos életben nem lenne kívánatos."*

Kíván-e még valaki szólni? — kérdezte *Rusznyák* István elnök, s minthogy senki nem jelentkezett, folytatták az előterjesztéseket, majd *az elnökség úgy határozott, hogy a fent nevezett két tudóst nem terjesztik elő támogatólag az 1967-es MTA közgyűlésen levelező taggá történő megválasztásra.*

A JEGYZŐKÖNYVI idézettel végül is két tudós politikai diszkriminációja tanúsítható. Csonka Pál *a magyar építészet klasszikus alakja volt*, a vékony falú vasbetonszerkezetek, héjszerkezetek nemzetközi hírű szakértője. Az ő jelölését az MTA levelező tagjává 1967-ben, a műszaki tudományok osztálya javasolta az Elnökségnek, Győrffy Barnát pedig a biológiai tudományok osztálya támogatta. (Az akadémikusok választásának rendes menete ugyanis az, hogy *a tudományos osztályok* szakterületük kiváló tudós egyéniségei közül — két akadémikus ajánlása alapján — *javaslatot tesznek az akadémiai elnökségnek* levelező, illetve rendes taggá való jelölésre. Győrffy Barna ajánlói *Straub* F. Bruno és *Szentágothai* János voltak. Az elnökség különbizottsága ez ajánlások ismeretében bizonyos szempontok mérlegelésével — mint például a betölthető helyek száma, az osztályok közötti arányok érvényesítése — tesz javaslatot az elnökségnek arra, hogy mely tudósok tagfelvételét javasolja *a közgyűlésnek, ahol a tudós testület végül is titkos szavazással választja meg új tagjait.)*

E folyamatba épült bele a tudomány körein kívül eső lépcsőfok: „valahonnan" politikai vétó érkezett Csonka Pál és Győrffy Barna személyét illetően. Kik álltak e mögött? Olyan emberek — konkrétan Győrffynél —, akik a liszenkóizmus révén az ötvenes években hatalmi pozícióba kerültek, s évtized múltán is tartottak Győrffytől? Vagy olyanok, akik helyette akartak bekerülni az Akadémiára? A „letiltás" pontos forgatókönyve ma már kinyomozhatatlan. Hiszen történt mindez 1967-ben, amikor is a liszenkóizmus — amellyel szemben Győrffy Barna oly erkölcsi bátorsággal, elvitathatatlan szakmai tekintéllyel kiállt, Magyarországon egyértelműen — legalábbis hivatalosan — megbukott. (Már 1963-ban hivatalos egyetemi jegyzetben olvasható, hogy „...Liszenkóék kárt okoztak..." Azt viszont *Szabó* Gábor professzor még 1987-ben, a Magyar Genetikusok Szövetségének első kongresszusán mondott nyitóbeszédében is elismerte, hogy — főként agrárvonalon — mindmáig ható nyomokat hagyott Liszenkó örökösége.)

Mindenesetre — legalábbis Győrffy Barna esetében — ritka kivételként írásos nyoma is van a politikai vétónak. A szokásnak megfelelően az MTA elnökségi ülése előtt az MSZMP KB agitációs és propagandabizottsága tárgyalta az Akadémia személyi ügyeit, s úgy foglalt állást, hogy a biológiai tudományok osztályán a jelöltek közül Győrffy kapott többséget ugyan, de *„...megválasztását tudományos és politikai okok nem indokolják".* Ezt követően a Politikai Bizottság március 7-i ülésén már úgy határozott, hogy „nem foglal állást" az Akadémia személyi kérdéseiben, az előző szint azonban már elegendő volt az Akadémia elnökségének, hogy ne terjessze támogatólag a közgyűlés elé az érintett tudósok megválasztását. Annak persze nem lelni írásos nyomát, hogy e hatás mily módon, mely személyeken keresztül érvényesült, legfeljebb az összekötő kapcsot nevezhetjük meg *Nagy* Miklós, az MSZMP KB tudományos, közoktatási és kulturális osztályának munkatársa személyében, aki jelen volt az MTA elnökségi ülésén.

IDÉN ŐSSZEL az MTA elnöksége 1990. szeptember 25-i ülésén a TDDSZ akadémiai választmánya és rehabilitációs bizottsága kezdeményezésére foglalkozott Győrffy Barna rehabilitációjának ügyével, miután a posztumusz tagságának elismertetésére tett javaslatot magáévá tette az MTA genetikai szakbizottsága is, s a biológiai tudományok osztálya ugyancsak támogatta a kérést. (Az 1967-ben akadémikussá választott Tigyi József, az Akadémia volt alelnöke viszont nem.) Az elnökség a dokumentumok alapján Csonka Pál ügyét is catolta a genetikuséhoz. Az elnökség állásfoglalásáról kérdeztem Kosáry Domokost:

— Az ügyre vonatkozó, forrásértékű dokumentumokból egyértelműen megállapítható, hogy 1967-ben a politika miként avatkozott be a „szakmába", azaz miként akadályozták meg Győrffy Barna és Csonka Pál akadémikussá választását. Véleményük szerint *ezt a külső politikai beavatkozást alapszabály-ellenesnek kell minősíteni, s mint illetéktelen lépést, vissza kell utasítani.* Egyszersmind törölni kell az ahhoz fűződő hátrányos következményeket. Ezért az elnökség azt javasolja az MTA következő közgyűlésén, hogy *a közgyűlés nyilvánítsa illegitimnek a politikai beavatkozást és helyezze hatályon kívül az elnökség 1967-s határozatát,* amelyben elzárkózott attól, hogy támogatólag terjesse elő a közgyűlés elé az illetékes tudományos osztályok javaslatát. Emellett a következő közgyűlésünk határozatban nyilvánítsa ki azt is, hogy az illetékes tudományos osztályok által 1967-ben levelező tagságra jelölt Győrffy Barnát és Csonka Pált úgy tekinti, mint akiket az 1967. évi május 5-i közgyűlés az Akadémia levelező tagjává választott.

— A rendelkezésre álló forrásértékű irataink — a fenti két eset kivételével — *nem találhatnak olyan adat, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az elnökség 1957-től a legutóbbi időkig az illetékes tudományos osztály pozitív javaslatával szembehelyezkedett,* s nem javasolta a megválasztásra jelölt személyt politikai-ideológiai ok miatt. Legalábbis nem találtunk ilyen dokumentumot. Így ezen az alapon nem tudunk elégtételt szolgáltatni másoknak, akiket különböző szinteken sokféle méltánytalanság érhetett, biztosan ért is, s akadályoztatva lehettek tudományos előmenetelükben. De ha esetleg más tudósok esetében is előkerülnek bizonyító erejű dokumentumok, természetesen foglalkozunk az üggyel.

Montskó Éva

„Mindenki hősiesen halt meg..."

A mosonmagyaróvári per

„Rövidesen bíróság elé kerülnek a mosonmagyaróvári gyilkosok" — adta tudtul a megye népének a *Kisalföld* 1957. május 10-én. — Nyomozó hatóságaink hosszú hónapokig tartó fáradságos és sokoldalú munkával fényt derítettek az ellenforradalom napjaiban Mosonmagyaróvárott lejátszódott események részleteire és a lincselő gyilkosok az uszítókkal együtt rövidesen, még e hónapban bíróság elé kerülnek... A győri és mosonmagyaróvári ellenforradalmárok vezérei október 15—26-a táján elérkezettnek látták az időt, hogy szabaddá tegyék a nyugati országhatárt a túloldalon szervezkedő disszidens cinkosaik előtt. Ugyanis ez időre már javában bandákba verődtek nyugaton a fasiszta magyar emigráns ellenforradalmárok... Éppen ezért az ellenforradalom győri és mosonmagyaróvári szellemi, valamint gyakorlati irányítói teljes energiával a határőrség ellen fordultak..." — írta a *Kisalföld*, amely másnap *Somogyvári* László aláírással részletes tudósítást közölt. *„Készül a vádirat a mosonmagyaróvári bűnperben"* címmel. Jellemzően a vádlottakat „hétpróbás alakoknak", „priuszos bűnözőknek" állította be, ahogyan 1956-tal kapcsolatosan hosszú évekig a „börtöntöltelékek", a „csőcselék", az „alvilág" lázadásáról beszéltek és cikkeztek. A jellemző fogás ez ügyben is megmutatkozik. Ezt olvashatjuk... „A mosonmagyaróvári gyilkosság főszereplői — még a református lelkész úr is — már megjárták a bírósági székeket (sic!). Legnagyobb részük bűntetett előéletű, s ezek a hétpróbás alakok vallották magukat ‚hazafiaknak'."

Népünk nem kegyelmez

Az 1957-es sajtóra jellemző a *„fegyveres ellenforradalmi lázadás"* koncepcióra felépített vád. Az új hatalom megszilárdítását követően egyre kíméletlenebb a sajtóhadjárat a népfelkelésben részt vettek ellen, azon törekvést bizonyítva ugyanakkor, hogy *bekövetkezett a „konszolidáció" és csupán az „aktív", tudatos ellenforradalmároknak" van mitől tartaniuk, a megtévedt tömegeknek aligha.*

Elsőfokon Győrött, a megyei bíróság különtanácsa előtt, gyorsított eljárással lefolytatott pernek 14 vádlottja volt. Sorrendben: *Földes* Gábor, a győri Kisfaludy Színház főrendezője, *Tihanyi* Árpád győri tanár, *Gulyás* Lajos levéli református lelkész. Őket a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalom bűntettével; *Kiss* Antalt, *Weintráger* Lászlót, *Szalai* Ferencet, *Czifrik* Lajost, *Zsigmond* Imrét, *Molnár* Ferencet, *Kórodi* Károlyt, *Jurik* Antalt, *Fekete* Istvánt, *Sipos* Dezsőt egy-, két-, illetve három rendbeli gyilkosság bűntettével vádolták.

Az ügyész, dr. *Grátz* Endre vádbeszéde 1957. június 4-én hangzott el — *„tekintettel az óriási érdeklődésre"* — a győri városi tanácsház nagytermében. A tanácsháza előtti téren tömeg gyűlt össze, s ezért hangszórón közvetítették az ügyész beszédét. ...„Légyen a különtanács tudatában annak, hogy a legfelsőbb kötelesség megvédeni a népet minden ellenségtől, és ez az ítélet is állítson meg mindenkit, *aki még egyszer októbert akar Magyarországon"* — fejezte be három órás, *Visinszkijhez* méltó vádbeszédét az ügyész.

Búcsúlevél

„Nincs e bűnösök számára mentő körülmény, csak súlyosbító körülmények vannak — mondotta az ügyész. — Ha a különtanács visszavonul és ítéletet mond a fővezér, Földes Gábor fölött, *jusson eszébe a leszerelt határőrség, a nyitott határ, a börtönből kiszabadított bűnözők, a félrevezetett tömeg, a sztrájkok, a szabotázsok, országunk siralmas és kétségbeejtő akkori állapota.* Népünk nem kegyelmez és a legsúlyosabb büntetést, a halálbüntetést kéri arra, aki őt elárulta és az ellenség csatlósává vált."

Földes Gábor 34 éves volt, amikor Győrben fölakasztották. (1923. május 31-én született Budapesten, édesanyja *Fürst* Erzsébet.) Ő is a Győrben kivégzett sorstársaival együtt a sopronkőhidai rabtemető szélében nyugszik, jeltelen sírban.

Kommunista volt, a Magyar Dolgozók Pártja tagja. A bíró, dr. *Gyepes* István emlékezete szerint Földes kezdetben „hadakozott", vitázott az ellene fölhozott vádakkal, ám a végére „beletörődött". A halálos ítélet kihirdetése után nem kért kegyelmet. A bíró szerint az utolsó szó jogán ezt mondta volna: *„Én kaptam kitüntetést a kormánytól, azt is lehajtott fejjel vettem át, a halálos ítéletemet is lehajtott fejjel veszem tudomásul."* Mások szerint Földes az utolsó szó jogán megjegyezte: *„A népi demokráciában a legelső figyelmeztetés az akasztófa".*

Az újságokban „horthysta vitéznek" gúnyolt Tihanyi Árpád Győrött, a Liszt Ferenc utcai fiúiskolában tanított. Felesége, *Czéh* Sándorné szerint 1957. december 31-én hajnalban húzták bitóra Győrben a bíróság udvarán három társával együtt, utolsóként.

Tihanyi Árpád magyar—történelem szakos tanár 1916. január 7-én született. Szüleivel vitéz *Tihanyi* Ferenccel és édesanyjával *Rakovszky* Cecíliával, valamint öt testvérével együtt Téten élt. Fölakasztása előtt írott, megrendítő búcsúleveléből idézek:

„Édes drága Kis Máriám / drága Gyermekeim Árpika és I cika!... Utolsó soraim, am ket Hozzátok intézek. A ha nem félek, hat hónap alatt a lális cellában, és a sok-sok végzett, az itt létem alatt kb. 4 45 személy kivégzése, megismer kedtetett és hozzászoktatott a halálhoz és annak gondolatához. Hiszen közvetlen a cellámból kettőt végeztek ki, körülöttem pedig aratott a halál... Nem izgulok, nem remegek. És még eddig senki sem félt. *Mindenki hősiesen halt meg.* Az édes Jézus nekem is adott erőt és bőséges kegyelmet a sors elviseléséhez. Tudjátok, *az igazságért meghalni dicsőség.* Krisztusnak is azért kellett meghalnia, mert az igazságot hirdette a zsarnokság, a gazság felett... Mindenszentekkor valahol égessetek értem gyertyát, s pár szál virágot tegyetek a sírra. Ha egyszer mód lesz rá, vitesd haza holttestemet..."

Az ügyész Tihanyi Árpádról: *„...jusson eszükbe az 1919-es fehérterror és hozzák kapcsolatba ezzel az elvetemült emberrel, aki fegyveresen tört a néphatalomra és ne ismerjenek kíméletet, mint ahogy ők sem ismertek.* Erre a fasisztára is halálbüntetést kér a nép."

A harmadrendű vádlott Gulyás Lajos református lelkész fölött a Grátz Endre vádló ügyész ezeket mondta a bíróságnak: „...a szétvert végrehajtó bizottságokra emlékezzenek, a megnyitott határra, a határőrtisztek összefogóira, azokra, akik megtagadták a határőrtisztek megmentését, de gondoljanak a Hegyeshalomban kért amerikai segítségre, és arra, hogy *ez az ember gyűlöli a népet, gyűlöli a szocializmust és a régi rothadt világot akarta visszaállítani.* Népünk sújtson le az árulóra és halállal büntesse meg gaztetteiért."

Épül a szocializmus

Dr. Grátz vádja beteljesedett, azóta *Gulyás Lajos háromgyermekes lelkész is a sopronkőhidai rabtemető jeltelen sírjában nyugszik.* Három lánya közül ketten ma is Győrött élnek, a harmadik külföldön, miután itt ellehetetlenedett a helyzete az apja sorsa miatt.

Befejezésül Polgár Miklós újságíró „vádbeszéd alatti gondolataiból" idézek.

„...Látszólag, külsőre olyan a kép, mint azokban az október végi napokban. De csak látszólag. Akkor a „forradalmi nemzeti tanács" vezetői ültek az elnöki emelvényen, most — a népköztársaság bírái és ügyészei, *munkások és parasztok fiai mondanak ítéletet a munkások és parasztok ellenségei felett.* Akkor — vandál kezek első dolga volt, hogy levegyék a tanácsterem faláról a nemzetközi munkásosztály halhatatlan vezéreinek képeit, ma — és ismét az ő jóságos, de kemény vonásaik néznek le a bírákra, kiknek ítéletet kell mondaniuk... — Most — sokan itt vannak, vagongyári munkások, textilgyári asszonyok, akiket már előre halálra szánt az ellenforradalom, akikre ugyanaz a sors várt, mint a mártír határőrtisztekre. Akkor — *nyugati rádió- és sajtótudósítók ólálkodtak itt, mint vérszagra gyűlt sakálok* — ma egy sincs itt közöttük. Pedig — ha nem is hiányoznak itt nekünk — jó lett volna, ha akad közöttük, aki eljött volna erre a vádbeszédre, aki az októberi ‚hőbörgés' helyett ezt rögzítette volna hangszalagra, aki a nép nevében elhangzó vád szavait juttatta volna el a belga bányászokhoz, a francia vasmunkásokhoz, az olasz textilmunkásokhoz, az osztrák értelmiségiekhez...

Vége a vádbeszédnek. Lassan kiürül a terem, oszlik a nép a téren. Dolgukra sietnek az emberek. Ki a gyárba, az esztergapad, vagy a szövőgép mellé, ki a hivatalba, ki ceruzát fog és új terveket készít...

Hétköznap van, békés, dolgos hétköznap. A vörös csillagos gyárak műhelyeiben tovább épül a szocializmus."

A mosonmagyaróvári per vádlottai elmenekülhettek volna, ha a legrosszabb álmukban is gondolják, hogy hóhérok várnak rájuk majd egy hideg hajnalon. Halál és a több évtizedes totális felejtés.

S már 33 éve mindnyájan egy elhagyott rabtemető majdnem örökre elfeledett lakói...

Dr. Borbély József

Háromdimenziós kép a Napról

Ulysses útja

OKTÓBER ELEJÉN a Discovery amerikai űrrepülőgép sikeresen útjára indította az Ulysses nevű műholdat, amely a nyugat-európai és az amerikai űrkutatási szervezetek, az ESA és a NASA közös programjának keretében eddig *ember és műhold nem látta területek felderítésére szolgál.* Az *Ulysses*, magyarul *Odüsszeusz, Homérosz* legendás ithakai királyáról kapta nevét, aki a trójai háború után hosszú és kalandos bolyongás eredményeképpen ért haza. A tetteit, viszontagságait leíró hősköltemény címe maga is fogalommá vált, az odisszea kalandokban gazdag bolyongást, hányattatást jelent. A műhold jövőbeni útja, feladatai miatt kapta a görög király nevét, de a repülés előtörténete is meglehetősen hányatott, igazi odisszea volt.

Az eddigi műholdak, űrhajók mind a földpálya síkjában, az *ekliptikában* repültek, az Ulysses lesz az első, amely elhagyja az ekliptikát. Ilyen repülés ötletét már 1959-ben, két évvel az első Szputnyik repülése után felvetették amerikai tudósok, de a megvalósítás műszaki feltételei csak a hetvenes évekre alakultak ki. 1974-ben az ESA és a NASA kettős küldetést tervezett, az egyik hold először délre lépett volna ki az ekliptikából s a Nap déli pólusa felett elrepülve fordult volna északnak, míg a másik hold éppen ellenkezőleg, előbb északra indult volna. Így sztereofelvétel készülhetett volna a Napról és környezetéről. 1978-ban részleteiben is jóváhagyták a tudományos programot és az indítást 1983-ra tűzték ki. 1980-ban a fellövés tervezett időpontja két évvel távolabbra tolódott, majd 1981-ben a NASA lemondott a saját műhold megépítéséről és az ESA-hold fellövését 1986-ra halasztotta. Az ESA alapos elemzés után úgy döntött, az állandóan és kedvezőtlenül változó körülmények ellenére sem lassítja le a fejlesztő munkát, befejezi a műhold építését, majd a kész eszközt tárolják, míg a fellövés lehetővé válik. A műhold 1984-ben elkészült, a program többszöri névváltoztatás után ekkor kapta az Ulysses nevet. *Minden készen állt ahhoz, hogy a Challenger űrrepülőgép 1986 májusában útnak indítsa fedélzetéről, de januárban bekövetkezett a Challenger emlékezetes katasztrófája.* A műholdra még egy hosszú tárolási szakasz várt, míg hat évvel elkészülte után nemrég útjára indulhatott.

A KÖZÖS ESA—NASA programban az ESA építette a műholdat és a rajta levő kísérleti eszközök mintegy felét. A NASA biztosította a pályára állítást, a kísérleti eszközök másik felét és műholdkövető hálózatának az igénybevételét. Az öt évre tervezet program első tizenhat hónapjában a műhold az ekliptika síkjában marad, míg el nem éri a Jupitert. *A Jupiter gravitációs tere lendíti majd ki a szondát az ekliptika síkjából, hogy áthaladhasson a Nap déli pólusa felett, majd keresztezve az ekliptika síkját 1995 májusában a Nap északi pólusa felett is elrepüljön.*

A 370 kilogrammos műhold műszereinek az energiaellátása nem oldható meg a szokásos módon, napelemekkel, mivel a Naptól távol ezek már nem biztosítanak elegendő energiát. (A Jupiternél a napsugárzás intenzitása már csak huszonötöd része a földi intenzitásnak.) *A műholdon radioaktív izotóp bomlása biztosítja az energiaellátást.* Érdemes felfigyelni arra, hogy a több száz kilogrammos műszeregyüttes csak annyi energiát fogyaszt, mint négy háztartási villanykörte. Az energiaellátó rendszer teljesítménye idővel csökken, hiszen a plutónium izotóp közel 90 éves felezési idővel bomlik. Az energiaellátás ilyen megoldását az engedélyezés előtt kilenc évig ellenőrizték, vizsgálták az energiaügyi minisztérium felelősei, mégis nagy viták kísérték az indítást. Hasonló energiaellátó rendszere volt a szintén a Jupiter felé haladó Galileo műholdnak, amelynek tavalyi indítását környezetvédő csoportok bírósági úton próbálták megakadályozni, sikertelenül. A bíróság szerint a tervezők minden emberileg lehetőset megtettek a biztonság érdekében, ezért nem gátolták meg az indítást. A NASA szerint csak a kilencvenes évek végére lehetnek olyan napelemek a birtokunkban, amelyek a Jupiter környezetében is elegendő energiát szolgáltatnak. Addig nincs más, mint a nukleáris megoldás és navigare necesse est...

Ha a Jupiter „kibillentette" pályájáról az Ulyssest, *az űrszonda bolygóként fog keringeni a Nap körül, keringési síkja merőleges lesz a valódi bolygók, köztük a Föld keringési síkjára.* Az ekliptika síkjában már sok ismeret gyűlt össze a Nap közelebbi és távolabbi környezetének a jellemzőiről, de az óriási adattömeg birtokában sem sikerült egységesen értelmezni, megérteni a Napban és környezetében lezajló folyamatokat. Ezért kulcsfontosságú az Ulysses küldetése, hogy végre *háromdimenziós képünk legyen arról a csillagról, amelynek a földi életet köszönhetjük,* s amelynek ma még nem teljesen értett s főként előre nem jelezhető napi változásai mindennapi életünkre is hatással vannak. A Nap koronájából, az 1 millió foknál is forróbb felszíni rétegekből állandóan elektronok és ionok lépnek ki nagy sebességgel, intenzitásuk és sebességük állandóan változik. Ennek a *napszélnek* a terjedését nagyban befolyásolja a bolygóközi mágneses tér, eredetét, összetételét pedig a Napon lejátszódó folyamatok. Más műszerek a bolygóközi térben szállongó port analizálják. De a szonda műszerei nemcsak befelé, a Nap felé fordítják érzékelőiket, egyes műszerek a Naprendszerbe kívülről érkező kozmikus sugárzás összetételét, változásait fogják tanulmányozni. Vizsgálják a csillagközi térből a Naprendszerbe kerülő semleges gázatomok tulajdonságait is. Más pályán mozgó műholdak adataival összevetve *az Ulysses mérései segíteni fognak a galaxisunkban időnként intenzív gammasugárzást kibocsátó csillagászati objektumok azonosításában.*

AZ ŰRSZONDA segítségével talán gravitációs hullámokat is megfigyelhetünk. A gravitációs hullámok létéről az elméleti fizikusok meg vannak győződve, de kísérleti igazolásuk mindeddig sikertelen volt. Egy szupernova robbanásnál vagy egy fekete lyuk születésénél keletkezett gravitációs hullám parányit módosítaná a műhold és a Föld közti távolságot, ez a változás a műhold és a Föld között váltott rádiójelekből kiolvasható.

Az űrszonda feladatainak, tervezett útvonalának ismeretében értjük meg igazán, valóban találó nevet kapott. Ulysses, vagyis Odüsszeusz, a trójai háború után kalandos úton érkezik haza, de hamarosan újabb útra indul, a Napon túli lakatlan vidékekre. *Dante* ír erről az Isteni Színjátékban, a pokol huszonhetedik énekében. *Babits* Mihály fordításában idézzük a vonatkozó sorokat. Ulysses szavait:

„Ó társak, bár veszélyek ezre
vijja
sziveteket, mégis Nyugatra
hágtok:
ha látástokból, bármi sok a hija,
Őriztek" — szóltam — „még egy
csöppnyi lángot,
ne sajnáljátok megkeresni tőle
a Nap útján, a néptelen világot!
Gondoljatok az emberi erőre:
nem születtetek tengni, mint
az állat,
hanem tudni és haladni előre!"

Jéki László

Csonka Pál, építés

Nagyapáink, unokáink – és a koloniál, avagy az élet mint tévészerkesztő

Az élet, ha úgy tetszik, a véletlen olykor eredetibb szerkesztő, mint mi, akiknek ez a mesterségünk.

Vegyünk egy tévépéldát. A múlt keddi *Unokáink is látni fogják* — tévénk ritkán jelentkező, egyetlen igazán építészeti programja — a 90 éves Csonka Pál professzor portréját mutatta be, Osskó Judit szerény, ám kitűnő asszisztálásával. A korát meghazudtoló élénkségű, egykori műegyetemi „prof."-ról megnyilatkoztak tanítványai, a szakmabeliek is. Farkasdy Zoltán és Makovecz Imre, akik sem szóban, sem „épületben" soha nem voltak restek a véleményüket kifejteni, továbbá a jelenlegi építésügyi miniszter, Somogyi László is. Emlékezetük — Farkasdy szinte kíméletlenül elevenbe vágó szavával — úgy jellemezte Csonkát, a tanárt, az előadót, a nevelőt, hogy manapság nincs is hozzá hasonló a műegyetemen. Csonka Pál ugyanis Csonka Jánosnak, a karburátor feltalálójának a fia, noha seregnyi szilárdságtani munkát írt, az úgynevezett héjszerkezetek, például: kupolák fejlesztésében pedig világviszonylatban is kiemelkedő eredményekre jutott — igazában az egyetemi katedrán megjelent alakjában feledhetetlen, mármár egyedülálló. És hallgatva a ma is oly elegánsan egyszerű megjelenésű és szavú professzor előadását, persze hogy rábólintunk az öregdiákok hálát sugárzó véleményére.

És akkor, az éjszakai órán, fölelevenedik az esti *Híradó* tudósítása egy parlamenti bizottság üléséről, amint Szabó Kálmán — vajon közgazdászi vagy professzori minőségében, netán mindkettőben — éles bírálatot mond a vétkesen elnéző egyetemi oktatásról, amely csupán a kibocsátandó mérnökök és más szakemberek *létszámára* ügyel. A minőségükre pedig . . . ? Majd kijelenti, hogy ilyen gyakorlat mellett hogyan is lehetne jobb a termelés *minősége*!

Az igazsághoz tartozik, hogy némelyek vitába szállnak vele, állítván, hogy előbb az alap- és középfokú oktatás színvonalát kell emelni, ami nyilvánvalóan igaz, de ez mit sem változtat Szabó Kálmán véleményének szomorú igazán. Amit immár betetőz az egyenes tartású és beszédű, 90 esztendős Csonka Pál a képernyőn, hogy megjelenésével jól az eszünkbe vésse: kiválók nem véletlenül teremnek, hanem az ilyen kiválóságok keze alatt!

Volt egy mellékzöngéje is ennek a tévéestének, bár egyáltalán nem mellékes, szintúgy a Csonka Pál megjelenésével összefüggésben. Aki csak egy kicsit is körülnézett a professzor szobájában, láthatta a nemesen puritán antik bútorokat, a finomságot sugárzó karosszéket, feltehetőleg az édesapát mintázó mellszobrot a kecses posztamensen, az egész környezet visszafogott eleganciáját, beleértve az agg férfiú ma is hibátlan — és Makovecz által is fölemlegetett — szépséget sugárzó öltözékét is.

Ám alig félórácskát visszacsavarva az időben föltűnik a *Stúdió '86*-ban, egymást követően, három dolgozószoba is, vezető műszaki tekintélyek szobája, akik történetesen *a kultúra oszthatatlanságáról*, tehát a humán és a műszaki műveltség, a művészetek és a tudományok végül is megbonthatatlan egységéről nyilatkoznak. És látni a szobák egyenruházatát, a csupán pompázatosságukban eltérő koloniált, talptól tetőig csavart oszlopokat asztalon, széken s persze a könyvespolcokon is. Látni, sőt mást se látni, mint mindenütt e koloniált, a harmincas éveknek ezt az egyébként soha nem létezett pesti stíluskitalációját, amely mindenáron „méltóságos" kívánt lenni, de most már annak is csupán mai visszfényét, hiszen a jó asztalosmesterek, akik még legalább faragni tudtak, immár sehol sincsenek.

Így múlik el — mondhatnánk — a világ dicsősége, de nem: *így* visszahozni a dicsőséget, aligha lehet. A Csonka Pál módján sokkal inkább.

BALOG JÁNOS

31.

K III/19

7.00 is).

3. műsor: Hírek, hétfőtől péntekig: 9.00, 13.00, 19.00, 23.30, szombaton és vasárnap 8.00, 13.00, 19.00, 23.30.

kertje. 10.05: Diákfélóra. 10.49: Kocsis Albert és Szabó Csilla felvételeiből: Kadosa, Brahms. 11.35: Robert Musil: A tulajdonságok nélküli ember 11. 13.00: Zenekari muzsika: Chabrier,

17.30: Idősebbek hullámhosszán. 19.15: Magyarország '86: Salgótarján. 20.15: Örökzöld dallamok. 21.00: Népdalfeldolgozások. 23.00: Mesterművek: Haydn, Bartók.

PETŐFI:

8.05: Joan Sutherland felvételeiből. 12.30: Népi muzsika. 13.05: Pophullám. 14.00: Péntektől — péntekig. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Fiataloknak! 20.00: Nóták. 21.05: A repülés első évtizedeiről. 22.19: Slágerről slágerre. 23.20: Archie Shepp.

3. MŰSOR:

9.08: Iskolarádió. 9.38: Két kvartett: Hidas, Messiaon. 10.40: Operarészletek. 11.27: Zenekari muzsika: Mendelssohn, Chopin, Richard Strauss. 13.05: Görgey Gábor: Komámasszony, hol a stukker? 14.39: Mozart: Szöktetés a szerájból. 17.00: Nyitnikék. 17.30: Az indiai klasszikus zene. 18.05: Bach: I. brandenburgi verseny. 19.05: Martha Argerich zongorázik: Schumann, Chopin, Liszt. 20.00: Csehszlovák Rádió zenekara: Bohác, Csajkovszkij, Dvořák. 22.32: Karvezetők: Párkai István.

Szombat

KOSSUTH:

8.25: Családi tükör. 9.00: Népi muzsika. 10.05: Ismét — a javából! 12.30: Déli zeneparádé. 13.30:

9.00: Gőz. 10.10: Wilhelm Furtwängler vezényel: Beethoven, Liszt, Richard Strauss. 11.00: Gondolat-jel. 12.15: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.55: Operettfelvételek. 13.30: Szonda. 14.10: Művészlemezek. 14.57: Dosztojevszkij: Örök férj. 16.05: Benjamino Gigli emlékirataiból, lemezeiből. 17.00: Az oktatás eszközellátottságáról. 17.30: Az Állami Népi Együttes. 18.40: Ilf-Petrov: Történik a Szovjetunióban 1930-ban. 19.40: Leoncavallo: Bajazzók. 21.05: Örökzöld dallamok. 22.25: Mozart-hangverseny.

PETŐFI:

7.05: A református egyház félórája. 8.05: Gábor Éva: Igazmese Delfinekről — Arionról. 9.35: Szivárvány — a szélről. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 14.00: Többet ésszel. 15.05: Táskarádió. 16.00: Poptarisznya. 21.05: Ida Haendel hegedül. 21.35: Társalgó. 23.10: Könnyűzene.

3. MŰSOR:

6.00: Népszerű muzsika korán kelőknek. 8.11: Komolyzenei zsákbamacska. 10.00: Új Zenei Újság. 11.00: Haydn: A teremtés. 13.15: Kamarazene: Mendelsshon, Bach. 14.10: Chris Barber és Rod Mason. 15.00: Gershwin: Porgy és Bess. 16.05: Farkas Ferenc műveiből. 16.48: Dvořák-művek. 17.50: Berlioz: Harold Itáliában. 18.30: Na maternjem jeziku. 19.05: In der Muttersprache. 19.55: Mrożek: Mészárszék. 21.35: Remekművek: Bach, Gluck. 22.35: Rockújság.

Mi is a helyzet azokkal az üvegdobozokkal? Már a korai modernisták látomásai között is vissza-visszatér a fényben lebegő, áttetsző épületkubus. Ez a vágyakozás olyan sodró erejű volt, hogy a csupa üveg, csupa beton ház előbb-utóbb valósággá kellett váljék, annál is inkább, mivel eljövetele egybe vágott a gazdasági mozgatóerők logis kájával. Ha a telek kicsi volt és egyre drágábban megszerezhető, a magasház lett a kifizetődő válasz. A magasház azonban könnyű kellett legyen. A könnyű köpenyű váza. épület tehát olyan mindennapi megoldás, amibe az ipar is megtalálta a maga számítását. Az ilyen épület működtetése persze energia igényes. Ám az olaj olcsó volt- A szállítást is győzték a tankhajók. Sőt! Mennél több olaj fogyott, annál több pénzt fiallt újabb üvegdobozok építésére, amiből viszont megint csak több pénz tellett újabb tankhajók vízre bocsátására. És így tovább...

Felmenti-e napjaink utókora az üvegházak tervezőit? Szemet huny-e afelett, hogy az építészek nemcsak felszálltak a fogyasztói társadalom körhintájára, hanem hajtották is azt?

Természetesen nem! Mert ugye ha már a rövidlátó politikusok és a közgazdák nem voltak rá képesek, legalább az építészek kellett volna lássák és belássák az előre nem láthatót. Azt, hogy ez az út olyan zsákutca, amelynek végét a modernista építészet értékvesztése fogja eltorlaszolni — egyéb bajokról (mint az olaj és energia válság, a környezet szennyeződés) nem is beszélve.

Hogyan lehet most már az építészet ismét része a társadalmi kommunikációnak? A modern építészet úttörői makacsul hittek abban is, hogy a közönség előbb-utóbb befogadja az új építészet világot megváltó tanait, és magától értetődőnek tartották, hogy az építész feladata a közönség nevelése, építészeti kultúrájának fejlesztése is.

A modernistákat kritizáló mai építészek már szkeptikusak. Szerintük olyan építészetet kell csinálni, amely részévé válhat a tömeg kultúrának, annak a kultúrának, amelyeknek már nem a színház felszentelt csarnoka, hanem a szupermaket.

És mit árusítsunk az építészeti szupermarketben? Jelenleg a klasszicista kellékeket tartják eladhatónak, de helyes, ha emellett a szűk szellemi elit igényeit is szemmel tartjuk ezért a „kiszerelés" ne legyen mentes az iróniától, sőt a groteszktől — esetleg — a karikatúrától sem.

Megoldás, vagy cinikus hitvesztettség? A figyelmeztető tény az, hogy a politikusok, a közgazdák és az építészek is jönnek-mennek. Maradnak viszont a házak és a számlák...

Az elmúlt 50—60 év építészeti fejleményei drámai erővel bizonyítják, hogy az építészet milyen szorosan és milyen sok szállal kötődik a társadalomhoz. Ezt ugyan tudták a modernista építészet éllovasai is, de úgy gondolták, hogy a folyamat megfordítható. Úgy hitték, hogy az építészet változtatja meg majd a társadalmat és ebben a színjátékban az építész szükségszerűen központi figurává lép elő. Ha a modernisták valamiben tévedtek, talán ez volt a legnagyobb melléfogásuk. St. Louis példája egyértelműen megmutatja, hogy a néger gettók problémáját pusztán építészeti eszközökkel nem lehet megoldani.

Hogy az épített környezet valóban hat az emberre, a társadalomra nem igényel bizonyítást. De hogy milyen legyen ez a környezet, lényegét tekintve eldől még mielőtt a megbízás a tervező építész kezébe került. A társadalom nemcsak az igényeket közli, de meghatározza a fölhasználható eszközök körét is. A lehetőségek és az igények szembeállítása azonban még egy kimondott, vagy ki nem mondott — de mindenképpen perdöntő — állásfoglalást is tartalmaz — az adott társadalom az építészettel, az épített környezet minőségével kapcsolatban felállított mércéjét. Az igények és a lehetőségek közötti tér az alkotó építész játéktere. Ha ez a tér viszonylag tágas — félreértés ne essék nem pénzről van szó — remekművek jöhetnek létre. Ha ez a tér szűk, vagy — szélsőséges esetben — megszűnik, nyilvánvaló, hogy az adott társadalomnak nincsenek építészeti igényei, az épített környezet minőségének nem tulajdonít jelentőséget.

Író írhat fiók számára, zenész és festő nem szükségszerűen él álomvilágban, ha értőbb korok eljövetelében bizakodik. Az építészeti terv azonban a jelenben kell helytálljon, a tegnap vagy a tegnap előtt szempontjait közvetítő bírálat tüzében. Ami ezen a rostán áthullik abból sem jó sem rossz építészet nem lesz, mert nem valósul meg. A felépült alkotást viszont mindig az okosabb — és kívülálló — utókor (a gyorsan változó világban már 10—15 év is annak számít) minősíti.

Az építészet tehát tükrözi — és nemcsak művészi szinten! — kora társadalmát. E képben kirajzolódnak a megelőző kor tévedései, sőt bűnei is. Gyakran tűnik úgy, hogy a társadalom hiú, öregedő szépasszony módjára indulatosan taszítja el magától a tükröt. A fiatalság édes botlásainak emlékét már csak a mélyülő ráncok őrzik! Lehet, hogy ezért vált népszerűtlenné az építészet gyorsan változó világunkban? Lehet, hogy nem is az a baj, hogy ez az építészet nem beszél, hanem az amiért és ahogyan hallgat?

Minthogy sokan úgy vélik, hogy a szakma válságba került, megjelentek a piacon a minden-baj-ellen jó csodaszerek is.

Vannak akik a klasszicizmussal történő öblögetést ajánlják — mások a gotika párlatával történő inhalálást. Polgárjogot látszik kapni a groteszk, sőt — az építészetben teljesen új fordulat — a karikatúra is. Kicsit gyanús, persze hogy ezeket az ötleteket éppen akkor dobják a piacra, amikor is az építész irodák kilincseit éppen nem adják egymás kezébe a nagyvonalú megbízók, s ha mégis, arab sejkek körében kell keresni őket. A konkurrencia éles és a csodadoktor abban érdekelt, hogy a bajt, ami ellen egyedül az ő javallata hatásos, minél nagyobbnak lássák.

Charles Jencks az Architectural Design c. folyóirat Posztmodern Klasszicizmus (1980. 5/6) különszámához írt előszavában a vásári kikiáltó rábeszélőképességével védelmezi a klasszikus hagyományokkal való bűvészkedést azokkal a vádakkal szemben, amelyek ezt a felfogást egyszerű divatáramlatként értelmezik és igyekszik szétoszlatni a III. Birodalom pőre klasszicizmusához fűződő titkos lelki vonzalom gyanúját is. Szerinte a posztmodern klasszicizmus csupán a szószedetet és nem a mondatokat hasznosítja amikor a „leszűkített" modernista formanyelv helyébe a klasszikus retorika gazdagságát állítja azért, hogy az építészetet ilyen módon ismét részévé tegye a társadalmi kommunikációnak.

Leon Krier az Architectural Review 1980 augusztusi számában másként érvel. Szerinte nem a klasszicizmushoz való viszonyunk a kulcskérdés, hanem az, hogy az építészetet kiszabadítsuk az iparosítás kalodájából, abból amibe a modernisták feszítették. Szerinte az iparosítás nap mint nap megfojtja a kreativitást. A hétköznapi építészetet vissza kell adni a jóízlésű iparosok kezébe akik képesek uniformis helyett jól szabott öltönyöket készíteni — méretre. A középületek viszont — éppen most a köz számára épülnek — legyenek monumentálisak. A klasszicizmus felidézése tehát logikus következmény, ugyanúgy mint a hagyományos városi térszerkezethez való visszatérés.

A vita tart, sőt csak most kezdődött. Finnországban 1980 augusztusában egy kis halászhajó fedélzetén építészeti szimpóziumot rendeztek „a modernizmus jövője" (The Future of Modern Movement) címen. A huszonöt kiváló építész — 9 amerikai, 9 finn és 7 nyugat-európai — sem jutott természetesen közös nevezőre. Abban azonban többen egyetértettek, hogy a demarkációs vonal az Atlanti Óceánon húzódik: az építészet helyzete Amerikában lényegesen különbözik attól, ami Európára jellemző. A posztmodernizmus előretörése Amerikában az elvesztett nemzeti azonosság tudat egyenes következménye, amit nem utolsó sorban erősít az a tény is, hogy a modernizmus amelyből ott az ún. „nemzetközi stílus" kifejlődött olyan európai import, ami szinte kitörölte a helyi építészeti hagyományokat.

Ugyanakkor finn építészek nem alaptalanul vélekednek úgy, hogy az európai modernizmus koncepciója mindig is sokkal szélesebb volt az amerikainál és különösen Alvar Aalto és a „modernizmus második hagyományainak" egyéb képviselői — ahogy Huhani Palldosmaa fejtegette az építészeti felfogást sok olyan elemmel gazdagította, amit az amerikai posztmodernek még csak most keresnek. Kiemelte, hogy különösen az északi országokban a modernizmus ma már hagyomány, mondhatni életfelfogás, amit értelmetlen volna megkérdőjelezni. Ha az építészet alacsony színvonalú ez más kérdés, ám ez független a stílus problémájától.

Bármiként is értékeljük azonban a legújabb építészeti fejleményeket a változás, a változás szükségességének érzete általánosnak mondható. Nem azért, mert a modern építészeti gondolkodás terméketlenné vált, hanem sokkal inkább azért, mert a világ ma alapvetően más, mint hatvan évvel ezelőtt volt: bonyolultabb, ellentmondásosabb. Az akkori megállapítások egy része ma is igaz, más része, továbbfejlesztendő, megint más részét túllépte az idő, dogmává merevült. A modernizmus ellentmondásai ma ott a legélesebbek, ahol kimosták, vagy eladták belőle a szellemet, azt a szellemet, amely képessé teheti arra, hogy szolgálja és kifejezze nemcsak a rációt, de az ember, a társadalom teljes, az értelmen túli valóságát is.

Néhány éve, amikor lelkes fiatal pécsi építészek egy csoportja „tulipán" motívumokkal gondolt mosolyt fakasztani a panelházak faarcán, fellángoltak a szenvedélyek. Azután egy kis csend következett. Most már azonban korinthusi oszlopfőket is láthatunk elvétve — igaz, egyelőre csak papíron.

Az elkötelezett modernistáknak azonban nincs okuk az aggodalomra és azoknak sem, akik a szocreál időkben kapták meg a védőoltást a historizmus ellen. Amíg házgyáraink gyártósorait alkalmassá teszik az ilyenszerű architektúra gyártására — sok víz fog lefolyni a Dunán. De ne csüggedjenek a posztmodernisták sem, hiszen erre az időre szükség is lesz. Meg kell szerezni az új építészeti formákhoz az ÉMI minősítést, ki kell munkálni az új műszaki-gazdasági normatívákat, meg kell határozni és jóvá kell hagyatni az irányszámot, hogy a lakások néhány százaléka részesülhet klasszicista kezelésben. És a legfontosabb: át kell nevelni a közvéleményt, a sajtót, hogy ezután más lesz (más is lesz) a „modern vonalú". Mert, ha ez a lépés kimarad az egész akció értelme vész el: maradunk ahol voltunk: nem értik majd...

Ami viszont a világ építészetét illeti, előbb utóbb elrendeződnek a dolgok modernizmus és a posztmodernizmus hívei között. Így most már csupán egy megválaszolatlan kérdés marad: jóllehet elég lényeges. Mi történjék azzal a mintegy három milliárd emberrel, akinek a feje fölé 20 éven belül hajlékot kellene emelni? Legalább a létezési minimum normája szerint.

Borvendég Béla

CSONKA PÁL

Magyar Építőművészet 1981/3

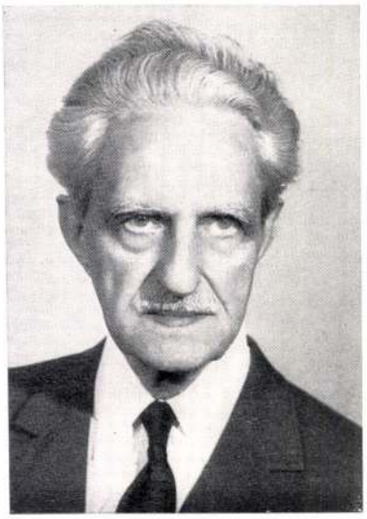

Csonka Pál nyolcvanöt éves

„A szép emberi környezet, az épített világ" magyar munkásai, mesterei, művészei figyelmébe ajánlja ez az írás egy építész érdemes életét és munkásságát. A negyven évesnél fiatalabbak a neves elődnek kijáró kíváncsisággal, az idősebbek — volt tanítványok, munkatársak — a közös emlékezés őszinte érzésével olvashatják a tisztelgő sorokat.

Csonka Pál életrajza — az évszámok, események, művek nyolcvanöt évnyi füzére, — önmagában is méltatás. 1896. VII. 8. Budapesten született. Apja, a porlasztót és számos egyebet feltaláló Csonka János volt. Nagyapja, Tsonka Vincze „gépépítő" hírében álló, jónevű kovácsmester volt Szegeden a múlt század közepén.

1914—20. Az ifjú Csonka Pál, miután jelesen érettségizett a Lónyai utcai gimnáziumban, az első világháború kitörésekor iratkozott be a Budapesti József Műegyetem Építészeti Osztályára. 1916—18. években frontszolgálatot teljesített az orosz, majd olasz fronton.

1920. Kitűnő minősítésű oklevelet szerzett.

1920—25. Kezdő építészmérnökként öt évig építésvezetőként dolgozott.

1925—27. Két évig a Magyar Magas- és Mélyépítő Részvénytársaság igazgatója volt.

1927. Állását feladva fizetéstelen gyakornokságot vállalt a Műegyetem Alkalmazott Szilárdságtani Laboratóriumában.

1928. Az elméleti továbbképzés mellett gyakorlati tudását is gyarapította: építőmesteri képesítést szerzett.

1928—36. Meghívott előadóként nyolc évig oktatta a Matematika c. tárgyat a Műegyetem Építész Osztályán.

1930. Kitűnő minősítésű műszaki doktori diplomát szerzett.

1930—36. A Műegyetem Alkalmazott Szilárdságtani Tanszékén dolgozott adjunktusként. Egy év múlva helyettes tanárként megbízták a tanszék vezetésével. 1933-ban magántanárnak, majd 1936-ban nyilvános rendkívüli tanárnak nevezték ki.

1939. Kinevezik az Alkalmazott szilárdságtani Tanszék nyilvános rendes tanárává.

1942—43. Dékán a Mérnöki és Építészmérnöki karon.

1946—47. Dékán az Építészmérnöki Karon.

1945—57. Tanszékvezető tanár a Műegyetem Építészmérnöki karán.

1951. A műszaki tudományok doktorává avatják.

1957—69. A Magyar Tudományos Akadémia Szilárdságtani Kutató Csoportját vezetve fejt ki magas szintű elméleti munkát.

1969. Nyugdíjasként tovább dolgozik a Szilárdságtani Kutató Csoportban. Tanácsadó munkája mellett az MTA Acta Technica és Műszaki Tudomány c. elméleti szakfolyóiratok technikai szerkesztését végzi.

Műszaki, tudományos munkássága az ifjúkori szárnypróbálgatások (gimnáziumi, egyetemi pályaművek, harctéri műszaki feladatok) után városrendezési sikerekkel indul. 1921-ben II. díjat nyer a Margitsziget rendezési pályázatán. A következő két évben helyezéseket ér el Székesfehérvár és Szombathely rendezési terveivel. 1923-ban munkásságát a Székesfőváros építészeti jubileumi díjjal jutalmazza.

Egyidejűleg érdeklődéssel fordult a *mérnöki mechanika és a technikai szilárdságtan* megoldatlan problémái felé. Az összefüggésekben gondolkodó építész az építő tevékenység fejlesztését tűzte célnak maga elé különös tekintettel a tartószerkezetekre.

A rugalmasságtan, képlékenységtan, csavaráselmélet, stabilitáselmélet, keretszerkezetek, gerendasorok, membránhéjak sajátos elméleti, matematikai kérdéseit mindenkor az alkalmazás hasznosítása szempontjából kutatta. Egy építési szerencsétlenség okait kutatva legelsőként alkalmazta a képlékenységtan elveit vasbeton keretszerkezet erőtani vizsgálatára (1928). A csavaráselmélet és a héjszerkezetek problémáinak rokonságát kutatva számos olyan megoldást talált, melyekkel gazdagította az építészeti térlefedések viszonylag könnyen kezelhető változatainak körét.

Könyveit, szakdolgozatait nem sorolhatja fel ez a méltatás. 500-nál több közleményt, köztük több mint 200-at idegen nyelven is publikált; különböző egyesületekben, egyetemeken és konferenciákon 184 tudományos előadást tartott, közülük 64-et külföldön. Egész életében aktív tagja volt a műszaki közéletnek. Számos szabványt alkotott, több méretezési előírást dolgozott ki. A Magyar Tudományos Akadémia újjászervezése után az Építési Főbizottság tagja, majd elnöke lett. Később az MTA Elméleti Mechanikai Bizottság tagjaként tevékenykedett. Szakértőként több építési szerencsétlenség kivizsgálásában és megelőzésében vett részt.

Tervező munkássága is számottevő. Kevesen gondolnak arra, hogy a Műegyetem központi épületének harmadik emeletét az Ő tervei alapján építették. Az esztergomi bazilika háborus sérült kupoláját, a budapest bazilika tűzkárt szenvedett szerkezetét az Ő tervei szerint állították helyre. Több gyárépületet, ipari csarnokot tervezett. A Ferihegyi repülőtér 50 + 50 m fesztávolságu hangárát is ő tervezte.

Munkásságát hazai és külföldi fórumok is elismerték. 1931-ben a Magyar Mérnök Építész Egylet Czigler éremmel, 1932-ben Hollán-díjjal jutalmazta. 1954-ben Kossuth-díjjal tüntették ki. 1966-ban az IASS nemzetközi héjegyesület végrehajtó bizottsági tagjává, 1967-ben tiszteletbeli taggá választották. 1969 óta a Lengyel Elméleti és Alkalmazott Mechanikai Társaság külső tagja. 1975-ben a Drezdai Műszaki Egyetem tiszteletbeli doktorrá avatta.

Oktató, nevelő munkája nem kisebb értékű műszaki, tudomá-

nyos munkásságánál. A tanár és pedagógus sokakban mélyebb nyomokat hagyott, mint a tudós. Az oktató-tanítvány kapcsolat emberi áramkörein harminc éven át építészgenerációk gyarapíthatták tudásukat.

A harmincöt éves Csonka Pál 1930-ban, az akkori Alkalmazott Szilárdságtani Tanszék adjunktusaként, mint a tanszékvezetés várományosa, saját költségén több, mint 10 egyetemet, főiskolát meglátogatott Európában, hogy tanulmányozza az ottani oktatási módszereket. Tanszékvezetőként (1931-től) megreformálta az építész hallgatók statika-szilárdságtan oktatását. Addig az építészmérnök nem vállalkozott arra, hogy az általa tervezett építmény tartószerkezeteit is megtervezze. Az új módszerekkel, új tartalommal oktató Csonka Pál lankadatlan munkája nyomán ötven év óta a műegyetemen végzett építészmérnökök olyan összetett ismeretekkel rendelkeznek, hogy képesek az építmények tartószerkezeteinek megtervezésére is.

Kotsis Iván az építészeti tervezés rendszerelvű oktatását vezette be a Műegyetem Építész Osztályán, Csonka Pál az építész-statikus képzést reformálta meg. A két, bátran újító építész-tanár a harmincas években vállalata ezt az úttörő munkát.

Csonka Pál oktató módszerét a szuggesztív élőszó, egyszerűség, világos okfejtés, az önálló gondolkodásra nevelés, a hallgatók folyamatos munkájának biztosítása és ellenőrzése jellemezte. Ennek megfelelően irányította tanszékét. Személyesen tartotta előadásait hangos szóval, tagoltan, szép magyarsággal. Jegyzetei, tankönyvei, a tanszéki mintalapok ugyanilyen oktató szemléletet tükröztek.

Az építészeket óvta attól, hogy öncélú tartószerkezeteket tervezzenek. Arra törekedett, hogy a későbbi építészmérnökök már az egyetemi évek alatt megszokják az összefüggésekben való gondolkodást. Vallotta és hirdette, hogy a tartószerkezetek szerepe építési feladatonként változó, ezért mindig megfontolásra intette a tervezőket. Az építmények alkotóelemeinek kölcsönhatását hirdetve az építésben résztvevők kölcsönösen megértő együttműködésére is utalt. A külföldi héjépítészetről írt egyik cikkében, a római Kis Sportpalota (Palazzeto dello Sport) méltatása közben saját tervezői felfogását közli P. L. Nervi szavaival: „*A szerkezettervezés több, mint tudomány és technika:* sok köze van a művészethez, a józan gondolkodáshoz, az érzékhez, a tehetséghez, a nagy vonalakban való alkotás öröméhez, mely alkotáshoz a tudományos számítás csak a végső simítást adja, igazolván azt, hogy a szerkezet egészséges és a követelményeknek megfelelő erősségű."

Hallgatóinak nevelője is volt. Példájával s az idősebb bölcs türelmével formálta a felnőtté váló hallgatókat.

Példamutató személyisége hatással van azokra is, akik csak futólag ismerik. Az önfegyelem szorgalommal párosul egyéniségében. Lankadatlanul tanult; nyelvismerete átlagon felüli. Pedagógiai képességeit meggyőződéses hivatástudattal a tanításra irányította. Ismereteit, tudását készséggel, őszintén továbbadta tanítványainak. Alapos volt a kutatásban is, oktatásban is. Mindennél többre becsülte az embereket. A hozzáfordulókat minden szakmai tudásával segítette, segíti ma is. Magyarságát tudatosan vallotta s vállalta.

A második világháború alatt, más tanárokkal együtt, nyilvánosan szembehelyezkedett a műegyetemisták nyugatra hurcolását elrendelő kormánybiztossal. Nem fogadta el később a Troy-i egyetem (USA) tanári meghívását sem (1949). Harminc éven át minden energiáját a magyar építészmérnök képzésnek szentelte. Egész eddigi élete szakadatlan munkában telt. Fáradhatatlanul dolgozik ma is. Az Akadémiai Kiadó gondozásában 1981-ben megjelenik „Héjszerkezetek" című 1000 oldalas 500 ábrás tudományos könyve, melyben összefogalja életművének egyik kedvelt szakterületét. Ez a könyv jelkép és bizonyság. A példamutató, érdemes élet jelképe s annak bizonysága, hogy az alkotó munka a kortól független s mindig gyümölcsöző.

A nyolcvanöt éves Csonka Pálnak tisztelői őszinte szeretettel azt kívánják, hogy folytassa tevékeny életét, jó egészségben az építésügy és az egész magyar nép javára.

Mentes Endre

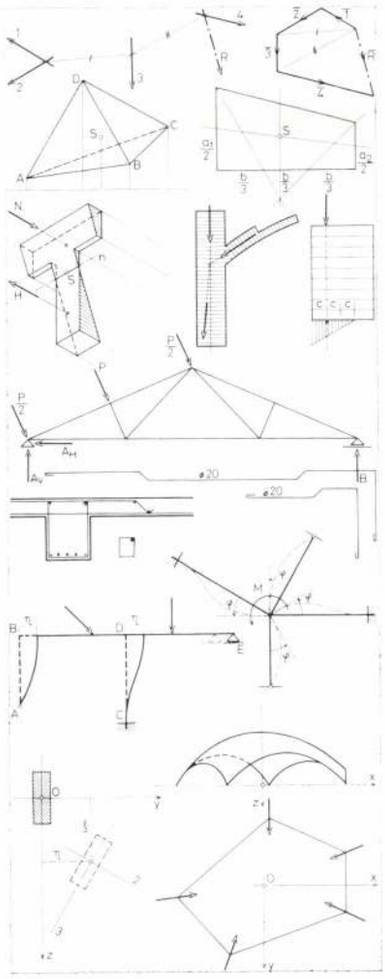

A Heves megyei Rendőrfőkapitányság székháza Egerben

Eger egyik gyújtópontjában, a Széchenyi utca és a Kossuth utca találkozásánál a székesegyház és a líceum közvetlen közelében, ott, ahol valamikor az érsekségi tisztségviselők kétszintes barokk házai és a gazdálkodók földszintes beépítése találkoztak, ott, ahol a századvég városiasodó bérházépítése párkányainak magasságával máig érvényes és hangadó léptéket teremtett, a Főkapitányság céljait szolgáló irodaépület létesítése vált szükségessé. Ritkán jut ma építésznek osztályrészül, hogy alkotása Hild József és Fellner Jakab műveinek társaságában állhat. A feladatot Botos Barna (Heves megyei Tanácsi Tervező V.) kapta, s már elemzésünk elején megelőlegezhetjük azt a megállapítást, hogy jól oldotta meg. Építészeknek és a városukat féltő egrieknek egyaránt tetszik az új irodaház. S úgy hallottam, meg van elégedve az épülettel az építtető is, aki az építkezés kezdetétől teljes megértést tanúsított a kényes építészeti feladat jó megoldásából fakadó követelményekkel kapcsolatban.

Két régi kanonoki épület helyére került a Főkapitányság négyszintes új irodaépülete, két olyan épületnek a helyére, melyek az utca rendezési vonalától letértek, s a városias utcakép követelményeinek avult jellegükkel sem feleltek meg. Első és legfőbb érdeme, hogy minden nézőpontból gondos kompozícióról tanúskodik: A Kossuth utcát mintegy rendezetté vasalta, mert a késő-eklektikus bérházak folytatását képezi. A Kossuth utca keleti oldaláról nézve pedig határozottan, de artisztikusan lép a két megújhodott kis barokk palota elé. Ezek színpompás homlokzatokkal emlékeztetnek a múltra, mögöttük — virágágy szőnyege felett — az új irodaépület oldalhomlokzatának említett kiállása jó utcakép-lezárást biztosít. A látvány ízelítőt ad a két kor harmonikus együtteséből. A kapcsolatot hangsúlyozza a régi és az új váltópontjába beépített régi kapu, melyet a bontott épületek mellől mentettek meg. Még kedvezőbb az épület látványa, ha a Széchenyi utca felől közelítjük meg. Az utca tengelyében az új irodaépület bal oldali, nagyobbik rizalitja látszik. Ebből a döntő jelentőségű nézőpontból valóban együtt él a líceum tiszteletre méltó architektúrája és az irodaépület bátor, egyértelműen 20. századvégi megjelenése. A székesegyház előtti teraszról nemkülönben harmonikus az épület városképi megjelenése, sőt még a régi Egerre emlékeztető szűk Tárkányi utca végén is megfelelő léptékű lezárást biztosít az irodaépület főtömbje. Homlokzatán a két rizalit a két elbontott régi épületre akar utalni, azok ritmusát kívánja a városképben megőrizni, de tervező e meggondolásával szemben én fontosabbnak tartom, hogy a két rizalit, azáltal, hogy nem egyforma nagyok, előnyösen tagolják a főhomlokzatot. Még további finom alakításokat is találhatunk az épületen, melyek mind hozzájárulnak eleganciájához: így a műkőelemekből összeépített, lábazati hatást keltő földszinti ablaksort és a homlokzat felületi „szövetét" képező ablaksarok-lekerekítéseket emelném ki. A lábazat szalagmintája jól illik abba a műkőkeretbe, melynek térplasztikai formálása bizonyára a maximum, amit a műkőből ki lehet csiholni. Tervező szerint vájataival a líceum épületének hasonlóképpen letompított sarkaival rokon. Nemcsak dekoratív, de egyben hasznos is: távolságtartásra ösztönzi a gyalogjárót. Az emeleti ablakok lekerekítéséből fakadó motívumrendszer rajzon bizonyára könnyebben volt leolvasható, mint a fákkal takart és ezért távolról csak részleteiben élvezhető homlokzaton. De éppen azáltal, hogy a motívumok egyszerre csak egy-egy szakasza látszik, sejtelmessége még hatásosabbá teszi. Ezek a kis ablak-lekerekítések, melyeket a fémablakszerkezet elé helyezett műkőkáva hív életre, a szalagablakoknak a századkezdet avantgardizmusára jellemző racionális merevségét a 20. századvég könnyedebb architektúrája felé hangolja. Nemkülönben figyelmet érdemel a tető egyenes gerince. A rizalitok tetőfedése az általános tetősíktól eltérő hajlásszöggel ugyanebbe a gerincbe futó élekkel mutatkoznak. Itt az ácsmesterség évszázados hagyományaitól, a tetőkiközepelés mesterségétől tért el a tervező, hogy az ablakok említett motívumaival szemben higgadt komolysággal zárja az épületet. A sima és egyenes gerincű tető mintegy kontrasztban áll nemcsak az épület tagoltságával és oldottságával, de a város barokk környezetével is: a 20. század racionalizmusa itt keresztültört és egyszerű megjelenésével a fantáziának megálljt parancsolt.

Az épület a szélesebbik rizalit alatt elhelyezkedő üvegfalban levő bejáraton át közelíthető meg, a kapuk mellett szép formájú sárgaréz fogantyúsor díszíti és védi az üvegfelületet. A kapu elé az úttest és a járda közötti zöldfelületbe vágott kis díszúton lehet kocsival hajtani. Amennyire ez tetszetős, annyira értelmetlen, hogy az áthelyezett barokk kapu elé is virágot ültettek, s így még a városképi illúziója is elveszett annak, hogy ott valaki is bejárhatna, behajthatna.

Külön kell szólni az irodaépülettel egyidejűleg kiegészített telektömbnyi komplexum Tárkányi utcai új épületszárnyáról. Arányos szép homlokzatával, osztás nélküli nagy ablakainak sorával a funkciónak megfelelően jelenik ez meg az utcaképben: itt a tervező a régi Eger léptékét követte és szinte észrevétlenül csempészte be az ósdi külvárosi házak helyére ezt a megnyerő homlokzatszakaszt.

Az épületnek még további érdeme a jól megválasztott szín (banánzöld), mely diszkrét és fiatal egyben. A bejáró oldalfalába helyezett felirat ugyancsak szerény és nem rontja el a homlokzatot. Az oldalhomlokzaton, a Tárkányi utcában, a lábazat nagy ablakainak sora a mellékhelyiségek bevilágítása céljából szerény méretű nyílásrendszerre vált át.

Az épület belsejében a jó arányú, szerény méretű előcsarnokot, a lépcső gondosan megtervezett korlátját, a kultúrterem egyszerű, de megnyerő faburkolatú kialakítását és a főkapitány irodájának ízléses kialakítását kell kiemelni. A tárgyalóterem hátfalának az ablakosztáshoz való csatlakoztatásánál ugyan „nem jött ki a lépés", de ennek a teremnek is kulturált belsejét kell elsősorban említeni. Ami a belsőben nekem legjobban tetszett, a széles ablakoknak jó megvilágítást és zavartalan kitekintést nyújtó megoldása. Az, ami kívülről csak homlokzati motívumnak, esztétikai meggondolásokból fakadó formatervezésnek tűnik, az belülről kiváló funkcionális megoldásnak bizonyult. Különösen a rizalitok sarokablakai látványosan tárják az irodákban dolgozók elé Eger szép utcaképeit.

Az épület tanulságként szolgál a szerkezettervezés szempontjából is. Ismét bizonyítja, hogy korszerű megoldások könnyed megjelenést tudnak biztosítani, az irodaház nagyságrendjében is. Az épület alagútzsalus módszerrel épült, ami a Kossuth utca és a Tárkányi utca találkozásának hegyesszögét tekintve a tartószerkezet gondos elrendezéséről tanúskodik.

Hild József és Fellner Jakab csodálatos szépségű és értékes alkotásainak társaságában tehát a 20. század végének magyar építészete megfelelő reprezentálással jelentkezett. Különös érdeme ez Botos Barnának és munkatársainak, a Heves megyei Tanácsi Tervező Irodának is. Megerősítette bennem azt a meggyőződést, hogy csak városát szerető és féltő építész tud ennyi gondot, energiát, részletképzésbe fektetett munkát egy épülettervezésbe ölni. Csak az, aki minden nap ennek a városnak utcáit rója, akinek a város megjelenése, arányai, egy-egy fontos nézőpontból szemlélt látványa berögződött emlékként él tudatában, az juthat ilyen megoldásokhoz. S főként aki az építkezés idején kötelező vagy nem kötelező tervezői művezetés során lépésről-lépésre figyeli elképzelésének megvalósítását, aki minden kis részletre azonnal tud a kivitelezőnek tanáccsal, magyarázattal szolgálni, csak az tudja elérni, hogy végül is a legutolsó részletig elképzelésének feleljen meg a kivitelezett alkotás. Bizonyára Hild és Fellner is ott álltak a székesegyház, illetve a líceum építésénél, figyelték a falak emelkedését, a homlokzat díszes vakolatának készítését. Rá is fért Egerre megint ez a gondosság, nehogy megismétlődjék a technika házával okozott ökölcsapás, a várostól idegen raszterszerű tömb, de méginkább egy ormótlan lépcsőfeljáró építése. Szerencsére egy egri séta meggyőzheti a látogatót, hogy a fiatal egri építészek ma már valóban gondját viselik városuknak, a sürgő építőtevékenység közepette sokféle tetszetős épületek emelkednek, s a patinás városmag közelében korunk méltó alkotásokkal képviselteti magát. Botos Barna főkapitányság épülete ennek a várost gondozó alkotótevékenységnek kimagasló érvényű példája.

Dr. Kubinszky Mihály

Tisztelt Szerkesztőség!

Egy tövénytervezet margójára

A kormány évek óta a lakáshitelkamatok emelésére tör. Indok: azok élvezik az olcsó kamatot, akik gazdagok és az infláció miatti kamatteher-növekményt az OTP-nél a költségvetés fedezi mindannyiunk pénzéből. Tetszetős — de hamis (félrevezető) érvelés. Például hiányzik a nagyságrendi hitelek megkülönböztetése.

1. A fizetések negyven éve úgy vannak megállapítva, hogy lakást az állam ad — tehát a reálisnál kisebb bérből-nyugdíjból élőknél ez járandóság lett volna.

2. Mikor az állam nem tudott eleget tenni propagált ígéretének, azt mondta: „építs magadnak!", én adok olcsó kamatú hitelt — hosszú lejáratra! Az emberek nekifogtak, mindenüket pénzzé tették — kalákában szinte, OTP-hitel segítségével (ez körülbelül húsz-huszonöt százalékát fedezte a tényleges költségeknek) megépítették a lakásukat, és ezzel tehermentesítették az államot — tehát mindannyiunkat!

3. Mikor az állam részben szociális költségvállalások, részben presztízsberuházások, részben a kistudású vezetők ténykedése révén (kontraszelektált, megbízható pártkáderek) már csak hitelből tudta fenntartani magát — elindult az infláció és tart ki tudja meddig.

4. Ezt minden évben növelte, hogy a költségvetési hiányt (dotációk — kamattörlesztéshez) fedezze, inflációs politikát folytatott.

5. Azt mondja a kormány: csak az 1990. évi alap és az 1991. évi inflációs különbséget kívánja, és ez tizenöt százalékos kamatot jelent. Ez például 100 000 forint hátralék esetén körülbelül havi 800 forint törlesztést jelentett 3,5 százalékos kamat mellett 25 év esetén. Most ez körülbelül havi 800 forint emelést jelent, tehát legkevesebb havonta 1600 forint lesz a törlesztés! — de a nyugdíjasoknál ez már a „csirkeláb" elvesztését is jelenti! (gáz, villany, víz, tüzelő, telekadó stb.).

6. Teljesen figyelmen kívül hagyják, hogy az az egymillió-kétszázezer bérlakásban élő ember, akinek havi lakbére kisebb volt, mint a havi kamata az építőnek! Ez azt jelenti, ha az építő nem épített volna, de megtakarítását befekteti (telek-, valuta-, gépkocsi-befizetés stb.), akkor jobban jár és még lázonghat is: hol a lakás? Tehát, aki épített, nem elvett a közösség pénzéből: hanem adott, mert neki a havi lakhatóság relatív duplájában van, eddig is!

7. Míg az építési kölcsön kamatát 15 százalékra kívánják emelni — addig a kisemberek (főleg nyugdíjasok) a megtakarításaikon vett „kötvények" után 11 százalék kamatot kapnak 5-7 éven át, és kivenni se tudják a pénzüket „értékáron" se, csak 50-80 százalékban. Miért nem fizet a bank ezekre reálkamatot, illetve hová lesz a különbözet? Nem kettős erkölcs ez? tisztelt PM? Hol itt a reálkamat?

Egry Tamás
Budapest

Ki és mennyi biztosítást fizessen?

Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás címmel a Magyar Nemzet 1990. december 30-i számában *Frimmel* Gyula okl. mérnöknek igen értékes cikke jelent meg, amellyel egyetértek, az alábbi módosítással:

Az első súlyosabb baleset okozásakor a vétkes gépkocsivezetőnek évente ne 1000 forintot, hanem 5000 forintot, a második súlyosabb balesetnél ne 5000 forintot, hanem 10 000 forint többlet kötelező biztosítási díjat kelljen fizetnie (javaslat 3—4. pontja). A javaslat szerinti összegek túlságosan enyhék ahhoz, hogy a gépjárművezetőket óvatosabb vezetésre kényszerítse.

Első alapelvként ki kell mondani, hogy a gépjárművezetők által okozott károkat kizárólag a járműforgalomban résztvevőkezzettetnének be, mint amennyi a balesetekből okozott kár.

Kérdés, hogy az egyes gépjármű-tulajdonosok mennyit fizessenek a kötelező biztosításra. Második alapelvként ki kell mondani, hogy az fizessen több biztosítási díjat, akinek nagyobb esélye (valószínűsége) van a baleset elkövetésére és az fizessen kevesebbet, akinek erre kevesebb az esélye. Ebből a szempontból döntő szempont az, hogy ki mennyit megy járművével, és hogy ki milyen vezető. Ebből a szempontból többet kell fizessen az, aki járművével évente több km-t fut és kevésbé biztonságos vezető (balesetet már okozott), és az fizessen kevesebbet, aki évente kevesebbet megy, meg aki biztonságosabb vezető (balesetet még nem okozott).

nyit mennek, és nagyobb a baleseteket elkövetésének a valószínűsége. *Vajon igazságos-e, hogy a kisjövedelműeknek kell fizetnie a gazdagok biztosítási díját?*

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy milyen adminisztrációba és költségbe fog kerülni az új rendszerű biztosítás. Hogyan fogják tudni ellenőrizni, hogy ki fizette be a biztosítási díjat, és ki nem. A beérkező külföldi járművek biztosítását is külön kell megoldani, ami szintén problémákat fog felvetni.

Mindent összevetve helyesebb és igazságosabb volna a gépjármű-felelősségbiztosítást az eddigi módon az üzemanyagárba beépítve megoldani. S ha fentiek nem győzték volna meg az illetékeseket ennek helyességéről, legyen szabad a következőket javasolnom. Közvéleménykutatás során, például a magyar Gallup Intézet bevonásával kérdezzék meg az autósokat, hogy melyik biztosítási módszert tartják igazságosabbnak. A taxisblokád talán meggyőzte a kormányzatot arról, hogy jobb az emberek többségének véleményét figyelembe venni.

Altnéder János,
nyugdíjas mérnök

Csonka és Győrffy, Kónya és Rusznyák

A tudomány politikai áldozatai című írásuknak *(Montskó* Éva) lapjuk 1990. november 19-én megjelent száma adott helyet, nagyon helyesen, elrettentő példaként. Nem akarom a korabeli helyzetet menteni, de még olyan tudósokkal is úgy jártak el, aki(k) korábban az apparátusban szolgálták őket, mint *Csizmadia* Kálmán, a közgazdaság-tudományi egyetemnek volt professzora.

Csonka Pál (1896—1987) statikatudós, Kossuth- és állami díjjal is elismerten, mindig talpig becsületes, önmagát megvalósító ember volt, aki még 1944-ben is ellenszegült a németeknek a Műszaki Egyetem leszerelésében. Olyan kitartó és jó munkabírású szülőktől származott, mint Csonka János, a hazai motor- és autógyártás úttörője, aki még Szegeden látta meg a napvilágot, 1852. január 22-én (s ezen a napon veszi fel a jelenlegi Rózsa Ferenc Szakközépiskola a nevét), az Alsóváros főutcáján, a Földműves utca 8. szám alatt, ahol édesapjának, Tsonka Vincének (1835—1905), az ezermester kovácsnak állott, talán még céhjellegű műhelye. Csonka János tulajdonképpen ebben a patriarchális közegben szerette meg a gépet, a fémet. De ugyanilyen becsületes jellemű ember volt a fiatalabb Csonka János, és a Buffalóban jelenleg is élő Csonka Béla, mindhárman mérnökök. A mérnöknek mindig a haladás ügyét kell szolgálni, mert az előrejutásnak időfüggése van, s a mérnök tudja, hogy mit jelent a kinetika. Azért, hogy ma itt állunk, annak is eredménye, hogy saját hazájában a magyar mérnök véleményét vagy elhallgatták, vagy meg sem hallgatták.

Hogy mit jelent, mit jelentett *Győrffy* Barna a magyar tudományos életben, és talán elsődlegesen a genetikusok számára, azt tőlük, például *Barabás* Zoltán akadémikustól tudom. Öneki is van szegedi kötődése. Tízéves korában került Szegedre, itt járt iskolába, és végezte egyetemi tanulmányait, és lehetséges, hogy találkozott is *Rusznyák* Istvánnal. Szegedet 1939-ben hagyta el a tihanyi Biológiai Kutató Intézetért. Közben volt ösztöndíjas Berlinben. Csak a második világháború befejeződése után jegyezhette el magát igazán a genetikával, Mosonmagyaróvárott és Budapesten. Igazán méltó tudóstípus volt ő is, számos eredményt felmutatva. Hanyagolása valóban méltatlan. Édesapja volt *Győrffy* István (1880—1959) akadémikus, 1921 és 1940 között szegedi egyetemi tanár, akinek ha mást nem is köszönhetnénk, de a 20 hektáros egyetemi botanikus kertet mindenképpen. Tehát jelen esetben sem értek semmit ezek az érdemek.

Kónya Albert (1917—1989) fizikus, akadémikus, egyetemi tanár, aki 1935-től a szegedi tudományegyetemen tanult, itt kapott állást, majd 1940-ben ment el innen Kolozsvárra, az egyetemre, s 1945-ben került a Műszaki Egyetemre. Szegedi gyökereiből is táplálkozva, csak másként kellett volna viselkednie. De azt hiszem, a kenyérféltés, a saját kenyerük féltése tette ezeket az embereket olyanokká, mint amilyenné váltak.

Rusznyák István (1889—1974) orvos, akadémikus, egyetemi tanár, a szegedi tudományegyetem belgyógyászati klinikájának igazgatója 1931 és 1945 között. Ő is hogyan tehetett ennyire dúvadlelkűen? Csak emlékeznie kellett volna arra a tényre, hogy amikor már bevagonírozták a zsidó származású orvosokat is Szegeden, Szent-Györgyi Albert és Győrffy István mentették meg őket, *Purjesz* Bélával együtt.

Bátyai Jenő

A magyar ornitológia európaiságához

Abban a természetes helyzetben vagyunk, hogy európaiságunkat nem kell külön „ráfognunk" életünk és történelmünk „kisebb" területeire sem. De azért nem árt felidézni többek között a magyar madártan *korai* bekapcsolódását az ilyen irányú európai folyamatokba.

Anglia és Németország után Európában *harmadikként* alakult meg a múlt század 80-as éveiben, akkori nevén a „Királyi Magyar Ornithológiai Központ" a híresneves *Herman* Ottó kezdeményezésére. De már ennek előtte a múlt század első harmadában élt és működött a „Brehm-időszakban" a tudományos magyar ornitológia megalapítója: *Petényi* Salamon János.

Ám jóval előtte az első magyar összefoglaló mű szerzője: *J. Grosinger* már 1754-ben tanulmányozta a Velencei-tavat (is), megcsodálván annak akkor még páratlanul gazdag madárvilágát. Így ír: „Midőn körüljártam a pákozdi, mások által velenceinek, vagy Kisbalatonnak nevezett tavat, nem csekély csodálkozással néztem a madárfajokat, melyek szeptemberben ott éltek. *Volt ott 100 000 madár is!* Különféle récék, ludak, hattyúk, búvárok, kanalasgémek, gödények, sirályok, búvárrécék, szárcsák, a parton pedig gémek, darvak, székicsérek, szalonkák, bíbicek."

Visszatérve Herman Ottóra, egyik érdeme, hogy több európai országnál korábban bevonta hazánkat a nemzetközi *madárgyűrűzési* hálózatba és ugyancsak Európában az elsők között hívta életre — a múlt század vége felé — az *Aquila* című hazai tudományos madártani Évkönyvet. Jellemző, hogy az agárdi Madárvártán nemrégiben járt idősebb külföldi szakemberek közül többen felismerték az ottani Aquilákat. Elmondották, hogy részben azon nevelkedtek fel. Ugyanis a hosszabb tanulmányok teljes egészükben, vagy rövidebb összefoglalásként német és angol nyelven is megjelentek (és megjelennek) bennük.

A magyar ornitológia európaiságának, elismertségének fontos jele volt földrészünk nagy városait (London, Párizs, Berlin, Bécs) követően a *Budapesten* 1891-ben megrendezett *IV. nemzetközi ornitológiai kongresszus.* Ennek nagy népes csoportját Herman Ottó a Velencei-tóhoz is lehozta. Akkor itt még valóban paradicsomi állapotok (Vogelparadies) uralkodtak. El is vitték hírét szerte Európába *(B. von Landbeck, E. F. v. Homeyer,* Othmar *Reiser, lovag*

akkor gazdag madárvilágú tájakat, különösen az *Adonyi-sziget* gémtelepeit.

Chernel halálával nem szűnt meg a hazai madártan aktivitása. 1927-ben Budapesten megrendezték a *II. nemzetközi zoológiai kongresszust,* melynek ornitológiai szekciójában világhírű szakemberek is jelen voltak. (*E. Hartert, E. Stresemann).* De meghívás alapján ott volt *Temesvárról* a román *Lintia* Dénes és Dicsőszentmártonból *Dobay* László.

Új korszakot jelentett hazánkban az 1928-ban megalapított *Magyar Ornitológusok Szövetsége* (MOSZ), mely társadalmasította a magyar madártan ügyét. A *Kócsag* című négynyelvű folyóirata (magyar, német, angol, olasz) európai hírnévnek örvendett. Mivel a MOSZ 1944-ben (II. világháború!) megszűnt, folyóirata sem jelent meg. Ma kemény valutát adnak az itt-ott fellelhető példányokért.

A Herman Ottó alapította, ma *Madártani Intézet* néven működő ornitológiai intézmény állhatatosan és folyamatosan végezte-végzi széles európai kapcsolatokon nyugvó munkáját, és még a nagyhírű Aquilát is meg tudja időnként jelentetni, melyet oly szívesen várnak külföldi szakemberek is.

Újabban a MOSZ jogutódja: a *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület* (1984) közel 20 000 tagjával végzi földrajzilag szélesen, szakmailag igen szervesen beépülve, a hazai és európai ornitológiai kutatásokat.

Radetzky Jenő,
az agárdi „Chernel István"
Madárvárta vezetője

Egyszerűsítsék a gyűjtéseket

Egyszer már szóltam e rovatban arról, hogy eredményesebbek lennének a — sajnos, sokszor nélkülözhetetlen — gyűjtések, ha azokhoz készen kaphatna a közönség befizetési lapokat. Erre pedig — naiv elgondolásom szerint — a leghivatottabb szerv a Vöröskereszt lenne; a befizetési lapokra az adakozó ráírná, mely célt szolgál az adomány. Esetleg — a nemes cél érdekében — a posta a visszajelzést portómentes levelezőlapokon biztosíthatná.

Most elég bürokratikusan történik az OTP-fiókokban az adományok átvétele, várakozni is kell, az adakozó olykor siet, fáradt is lehet, öreg is. Számomra érthetetlen, hogy a különböző

NAPI KRÓNIKA

— **Göncz Árpád,** a Magyar Köztársaság elnöke.— Antall József miniszterelnök javaslatára — Bárdos Balázst január 16-i hatállyal a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkárává nevezte ki. Január 17-i hatállyal Szabó Tamást, a Munkaügyi Minisztérium politikai államtitkárát e beosztásából felmentette, egyidejűleg őt a Pénzügyminisztérium, Schamschula Györgyöt pedig a Munkaügyi Minisztérium politikai államtitkárává nevezte ki.

— **A Püski Könyvesház** tájékoztatja az olvasóközönséget, hogy Claire Kenneth, korábban New Yorkban, most változatlan kiadásban Budapesten is kiadott két könyve: a Különös kaland és a Felhők felett tartalmazza a Magyar Világ Kiadó által most kiadott: A rubin kereszt című könyv három kisregényét. Függetlenül a Magyar Világ Kiadóval több Kenneth-könyv kiadásáról a bíróság előtt folyó jogvitánktól, ugyanazon kisregények más című könyvben való megjelentetése jogosan váltotta ki az olvasóközönség felháborodását.

— **Tapolca,** a bauxit fővárosa, a jövőben a Balaton-felvidék egyik idegenforgalmi központja kíván lenni. A gyógyító hatású tavasbarlang, a város területén több helyen feltörő meleg víz éppúgy vonzhatja az idegeneket, mint a környék szőlővidékeinek kiváló bora. A város közelében norvég tőkével üdülőközpont épülne ki 500 hektárnyi területen.

— **Új városi bíróságot** avattak csütörtökön, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Encsen. Az intézmény, amelyhez 42 környékbeli község is tartozik, a város egykori pártbizottságának székházában kapott helyet.

— **Polgárőrség Egyesület** alakult csaknem száz alapító taggal Balassagyarmaton. Az egyesület létrehozását a városi önkormányzat kezdeményezte, miután a hosszabb ideje romló közbiztonság javulását nem ígérte belátható időre a rendőrkapitányság. A polgári védelem helyi vezetőinek segítségével létrejött polgárőrség tagjai gyalogosan vagy gépkocsival, elsősorban az éjszakai órákban teljesítenek járőrszolgálatot az körzetekre osztott városban.

— **Városi önkormányzati rendőrség** felállítását tervezi Miskolcon a polgármesteri hivatal és a Városi Rendőrkapitányság. Tavaly 70 százalékkal emelkedett a városban az erőszakos bűncselekmények száma, amelyeknek nagy része a belváros 1,6 négyzetkilométeres területén történt. A 25 főnyi rendőri alakulat fenntartásának költségeit négyötödrészben az önkormányzat fedezi a város költségvetéséből, de tervezik egy ilyen célú alapítvány létrehozását is.

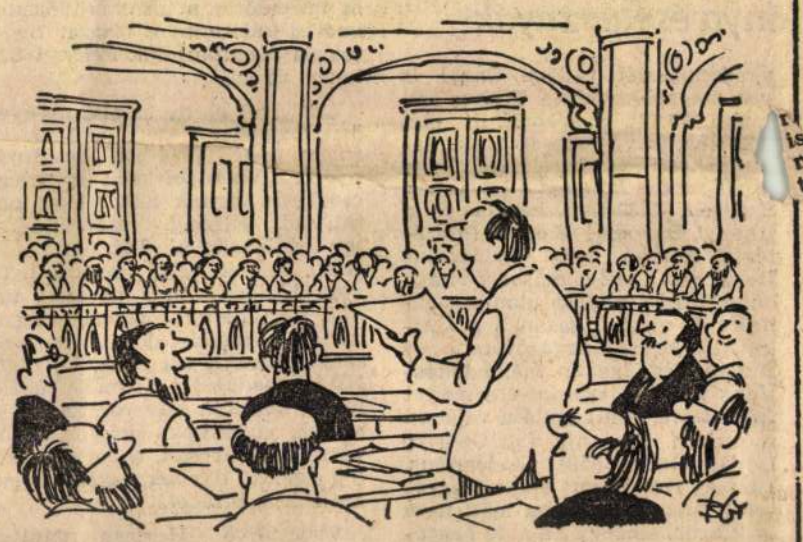

— Egymást közt vagyunk, uraim, akár latinra válthatnánk!
(Brenner György rajza)

— **Országos vizsgálatot** kezdenek a kereskedelmi felügyelőségek arról, hogyan tesznek eleget az élelmiszerboltok és a vendéglátóhelyek a lakosság számára nélkülözhetetlen ártájékoztatási kötelezettségeiknek. Rövidesen az Országgyűlés elé kerül az a törvénytervezet, amelynek alapján a kereskedelmi és piaci felügyelőségek helyét az önkormányzatokkal együttműködő fogyasztóvédelmi felügyelőségek veszik át.

— **Megjelent a Harang** januári száma. A tartalomból: Pethő Tibor: Európai tűnődések; Siklós László: Lórév nekünk a világ közepe; Somlyói Tibor: Szabadfogású birkózás Istennel; Gaál Péter: Régi Naptárak; Takács Béla: Énekmutató táblák; Halász Lajos: Hongkong; Bégh Béla: A lámaizmus; Domán István: Bűn volt-e az öngyilkosság a Biblia korában? Riportok, cikkek: Bosch-kép a XX. századból; Az írás eredete;

— **Dr. Horváth József** Győr-Moson-Sopron, Vas és Komárom-Esztergom megyék köztársasági megbízottja, csütörtökön mutatkozott be Tatabányán, a megyei önkormányzat közgyűlésén. Tájékoztatta a képviselő-testületet arról, hogy mindhárom megyében megkezdték a magyar jogban eddig teljesen új intézmény, a köztársasági megbízotti hivatalok szervezését.

— **Átépítik** a tiszaugi közös vasúti és közúti Tisza-hidat, mert az átkelőhelyen a pályaszerkezet elavulása miatt veszélyes a közlekedés. A szolnoki közúti igazgatóság elkészítette a híd átépítésének terveit, a kivitelezésre pedig versenytárgyalást hirdetett meg. A rekonstrukció idejére terelőutat jelölnek ki, a gyalogosforgalomra továbbra is lehetőség lesz a hídon.

— **Az Agrotek** külkereskedelmi szakemberei folyamatosan tárgyalnak alkatrészek szállításáról a magyar mezőgazdasági üze-

A színházak pénteki műsora

Operaház: Balettest (Klemperer bérl. 3. ea. 7) — **Erkel Színház:** Carmen (Bérletszünet, 7) — **Nemzeti Színház:** Csongor és Tünde (7) — **Vígszínház:** Tartuffe (7) — **Katona József Színház:** Vízkereszt (7) — **Madách Színház:** Gettó (7) — **a Stúdióban:** Bernarda Alba háza (fél 8) — **Madách Kamara:** Roncsderby (7) — **Vígszínház:** Az ügynök halála (Karácsonyi III. bérl. 1. ea. 7) — **Pesti Színház:** Régi pesti kabaré (7) — **Fővárosi Operettszínház:** A cirkuszhercegnő (7) — **a Zsebszínházban:** A lepkegyűjtő (fél 8) — **Thália Színház:** Kalkulk Marci (7) — **a Stúdióban:** Jöjjön fel egy kávéra hozzám (fél 9) — **Játékszín:** Libikóka (7) — **József Attila Színház:** Naftalin (7) — **Radnóti Színház:** Pygmalion (7) — **R. S. 9. Stúdiószínház:** Beckett-szinopszis (8) — **Vidám Színpad:** Az utolsó bölény (7) — **a Kis Színházban:** Zanatórium (fél 8) — **Mikroszkóp Színpad:** A zsupszfalvi tűzoltók (de. 10), Kiló a jóláb (fél 8) — **Ódry Színpad:** Kötéltelen a Niagara fölött (bemutató, du.

A lottó nyerőszámai: 12, 14, 25, 50, 85

— **Az Országgyűlés** külügyi bizottságának képviseletében Mózs József (SZDSZ) és Roszik Gábor (MDF) január 11—17. között hivatalos látogatást tett Albániában. A két parlamenti képviselő találkozott Reis Malile külügyminiszterrel, valamint a Népi Gyűlés külügyi bizottságának képviselőivel. A magyar képviselők több alkalommal megbeszéléseket folytattak az Albán Demokrata Párt vezetőivel, köztük Sali Berishával. A találkozón az albán tárgyalópartnerek kedvezően fogadták a magyar küldöttség javaslatát magyar és más nemzetiségű megfigyelők részvételéről a március 31-i albániai választásokon.

— **Részvénytársasággá alakul a** Petőházi Cukorgyár. A cégbírósági bejegyzés előtt álló vegyes vállalat 3,7 milliárd forintos alaptőkével kezdi meg működését. Ebből 2,6 milliárd forinttal a Petőházi Cukorgyár, s 30 százalékkal, azaz csaknem 200 millió schillinggel az osztrák Agrana Beteiligung AG részesedik.

— **Komárom-Esztergom megye** négy városának szennyvíztisztító telepei a nagymarosi vízerőmű építésének felfüggesztése ellenére a tervekben megfelelően épülnek. Elsőként a leginkább megterhelt tatabányai telep 24 ezer köbméteres napi kapacitását növelték hatezer köbméterrel. Oroszlányban napi 5 ezerről 9 ezer köbméterre növelik a víztisztítótelep kapacitását. Esztergomban és Komáromban ez idáig nem volt szennyvíztisztító telep. Itt 350, illetve 450 millió forintot fordítanak e célra.

— **A Magyar Országgyűlés,** valamint a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselőcsoportja és országos elnöksége tudatja, hogy január 14-én, képviselői hivatásának teljesítése közben elhunyt Demény Pál. Temetése 1991. január 23-án, szerdán 13.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. Demény Pált a Magyar Országgyűlés és a Magyar Szocialista Párt saját halottjának tekinti. Az elhunyt képviselőtől tisztelői, barátai, harcostársai és ismerősei 13 órától vehetnek végső búcsút a köztemető ravatalozójában.

— **Dr. Zala Tamásné született Szabó Györgyi** életének 59. esztendejében, gyógyíthatatlan betegségben, de a hozzá illő méltósággal és szívében békével távozott e földi világból. A

Nemzeti konzultatív tanácsra van szükség

(MTI) A Munkáspárt tiltakozott az éjszaka kitört Öböl-háború ellen csütörtöki sajtótájékoztatóján. Ezzel kapcsolatban nyilatkozatot adtak ki, amelyben leszögezik: a háború annak ellenére robbant ki, hogy nem merültek ki a tárgyalásos megoldás lehetőségei.

Az ország belpolitikai helyzetét értékelve, *Udvarhelyi* László, belpolitikai titkár kifejtette: szükség lenne egy — a köztársasági elnök mellett működő — nemzeti konzultatív tanács megalakítására, amelynek tagjai között érdekképviseleti szervek, parlamenten kívüli politikai erők képviselői is lennének. Figyelmeztetett ugyanakkor a parlamenten belüli ellenzék — elsősorban az SZDSZ — felelősségére és megengedhetetlennek, valamint veszélyesnek minősítette, hogy az SZDSZ — úgymond — „lepaktált" az MDF-fel.

A jelenlegi költségvetésről kijelentette, hogy azt valójában nem a magyar parlament, hanem a Nemzetközi Valutaalap készítette saját érdekei szerint, az Országgyűlés pedig csak rábólintott. A sajtótájékoztatón elhangzottak szerint a Munkáspárt szükségesnek tartja a hiteltörlesztés újratütemezését, mert úgy véli, hogy a jelenlegi törlesztési feltételekbe „beleroppan" az ország.

Az MTI tudósítójának kérdésére válaszolva Udvarhelyi László kifejtette: a Munkáspárt nem látja biztosítottnak, hogy a jelenlegi kormánypolitika mellett előbb vagy utóbb kilábalhatunk a problémákból. Véleménye szerint megbomlóban a társadalom stabilitása és az országban teljes anarchia fenyeget.

A TÉT tétjei

A társadalmi robbanást tárgyalásokkal kell megelőzni

Lakossági kerekasztal összehívását kezdeményezte A Lakossági Érdekvédelmi Tömörülés (A LÉT), a Polgári mozgalom a köztársaságért és az Állampolgári Kezdeményezések Fóruma.

A Fővárosi Gázművek Köztársaság téri székházában tegnap országos és helyi lakossági érdekeket képviselő szervezetek megbízottai létrehozták a Társadalmi Érdekegyeztető Tanácsot. E tömörülés a munkaadói és munkavállalói érdekvédelem feladatkörének kisajátítása nélkül kívánja a háromoldalú érdekegyeztető kerekasztalt kibővíteni. A soros elnök — *Szabó* Miklós, A LÉT vezetője — kiemelte: *a társadalmi robbanást tárgyalásokkal kell megelőzni, ez azonban nem jelenthet megalkuvást.* Szabó Miklós a halmozottan hátrányos helyzetűek nehézségeire hívta föl a figyelmet. *Fekete* János, a Józan Élet Szövetség titkára időt kért a beterjesztett program áttanulmányozására, ugyanis azt higgadtan kell megbeszélnie tagságával. A TÉT-nek azonban még ki kell verekednie a felső szintű tárgyalásokban való részvétel jogát, így egyelőre csak szándék, hogy a szervezet követelése nem marad pusztába kiáltott szó. A nyolc szakbizottság munkájába továbbra is bekapcsolódhatnak jelentkezők. Nagy a tét, hiszen a következő hetekben, hónapokban dől el, tudja-e legmagasabb szinten negyedik oldalként képviselni az új ernyőszervezet a lakosság legkülönbözőbb érdekeit.

— Egy olyan konzultatív testület születésére várunk, amely a legkülönbözőbb szociális és társadalompolitikai szervezeteket képviseli — mondta el kérdésünkre *Morvayné Bajai* Zsuzsanna, aki a három vagy több gyermeket fölnevelő családok szövetségének vezetőségi tagja. Morvayné reméli, hogy a lakosság azon szeletét képviselik majd, akik eddig semmiféle fórumon nem kardoskodhattak igazukért. A helyi és országos igényeket szakszerűbben képviselheti egy olyan tömörülés, mint a TÉT.

(haller)

Prága—Pozsony—Budapest

Kulturális központok az eszmék szabad áramlásáért

Három fővárosban, három egymást követő napon tartottak sajtótájékoztatót. Prága és Pozsony után tegnap Budapesten ismertették a *Cseh és Szl*

vitájának kívánnak fórumot nyújtani Prágában, Pozsonyban és Budapesten egyaránt. Vége annak a korszaknak, amikor az

Csonka Pál, építész, egyetemi tanár.
(1896–1987.)

Magyar Építőművészet, 1988. 3. 58–60.

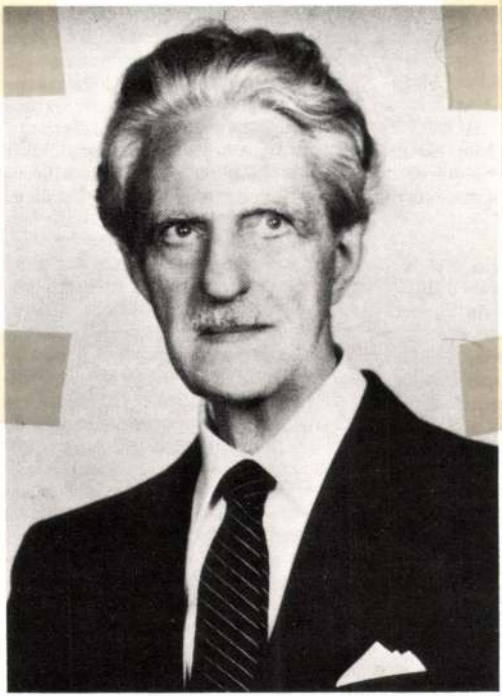

Csonka Pál
1896—1987

1987. XII. 9. — Farkasrét

Sokan állunk itt megilletődötten, egykori tanítványok és munkatársak, mesterünk, tanárunk ravatalánál. A halál házában botladozik a gondolat és késlelteti a búcsúzást.

Csonka Pál kilencven éves.

Csonka Pál, építész

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 63-old.

Csonka Pál kilencven éves

Nemzetközi hírű magyar tudós, aki az utóbbi tudatos és következetes vállalásával érdemelte ki az előbbi rangot.

Az építészet művészet, mesterség és tudomány együtt. Az arány változhatik — változik is — de ha csak az egyik hiányzik, már nem építészet. Csonka Pálban mindhárom jelen van, legtöbb a tudomány, a másik kettő meglétével ezt erősíti. Építész a legnagyobbak közül.

Visy Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 18
TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Csonka Sándor

1021

(Tudósítónktól).

Dombóvári amatőr képzőművészek alkotásaiból rendeztek kiállítást a Láng Gépgyár dombóvári gyáregységében. Csonka Sándor három olajfestménye váltotta ki a legnagyobb tetszést. Győrffy László Balaton-témájú képeit nézve leginkább a színek játékában gyönyörködhettek a látogatók. Varga Ágnes Család című szürrealista próbálkozása a megdöbbenés erejével hatott mindenkire. Pásztor János biztos vonalvezetése, érett technikája művészi élményt nyújt. Máté Zita, Somfalvi Ákos és Csullog Zsolt linómetszeteiről a markáns kifejező erő sugárzik. Varga Géza fotómontázsai is vitatémává váltak a látogatók körében. A vendégkönyv tanúsága szerint nagy az érdeklődés a kiállítás iránt. A láng-gyári munkáskollektíva örömmel fogadta a helyi amatőr képzőművészek alkotásait.

Oszlánczi János
Fotó: Borza

készle
tar
(40

Soros hirdetés

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Szekszárd—Sárköz és Vidéke ÁFÉSZ a Szekszárdon épülő szövetkezeti nagyáruház elnevezésére pályázatot hirdet.

Pályázati feltételek:

— a pályázaton bárki részt vehet;

— az épülő áruház elnevezése rövid, közérthető és könnyen megjegyezhető szó legyen, utaljon:

az áruház általános profiljára;

szövetkezeti jellegére;

működési helyére;

— a javasolt névhez kapcsolódjon jelkép (embléma), amely reklámtárgyakon is alkalmazható;

— az elnevezési és a hozzákapcsolódó jelkép javaslatát a pályázó írásban, részletesen indokolja;

— a pályázatokat jeligésen kell beküldeni. A pályázat mellé zárt borítékban kell elhelyezni a pályázó nevét és pontos címét.

A pályázatokat a Szekszárd—Sárköz és Vidéke

kirakatából. — Öregek. Zenés összeállítás. 19.00: Német nyelvű műsor. Kulturális magazin: Hírek. — Köszöntünk kikelet. Zenés irodalmi összeállítás a tavaszról. — Baranyai német fúvószene. 19.30: Műsorzárás.

MAGYAR TV

7.59: Idősebbek is elkezdhetik. (Színes). (Ism.) 8.05: Iskolatévé. Angol nyelv. (Középisk. IV. oszt.) 10.05: Magyar irodalom. (Ált. isk. 8. oszt.) 11.05: Fizika. (Ált. isk. 8. oszt.) 12.05: Francia nyelv. (Középisk. II. oszt.) 14.55: Iskolatévé. Magyar irodalom. (Ism.) 15.55: Fizika. (Ism.) 16.38: Hírek. 16.45: Irány az egyetem! Előkészítő a felsőfokú felvételi vizsgákra. 17.25: Látókör. XVI 11. 18.10: Öt perc meteorológia. 18.15: Vendégünk a tudósító. 19.00: Reklámműsor. 19.10: Esti mese. 19.20: Idősebbek is elkezdhetik. (Színes). 19.30: Tv-híradó. 20.00: Ki mit tud? (Színes). Középdöntő. 22.00: Delta. 22.25: Tv-híradó. 3. 22.35: Iratlan költészet. Népköltészeti sorozat. VI. (Ism.)

II. MŰSOR

20.00: Még egyszer! 20.01: Nemzetközi Stúdió. 1977 várható világpolitikai fejleményei. 21.05: Tv-híradó. 2. 21.25: Harsányi Gábor kuplékat énekel. 21.35: Görgey Gábor: Nem lőnek, csak fúj a szél. (Színes). Tükördráma televízióra.

JUGOSZLÁV TV

17.10: Magyar nyelvű tv-napló

Csonka Sándor fertő

Orvosok pályázhatnak

A múlt héten a bátai képviselő-testület úgynevezett pótülést tartott, melyen döntöttek arról, hogy az orvosi állást megpályáztatják; július 1.-i munkába állással. A jegyzői tisztség azonban továbbra sem lesz betöltve, ugyanis nincs megfelelő jelentkező.

Gál Zoltán Bonyhádon

A Magyar Szocialista Párt Tolna Megyei Szövetségének szervezésében április 16-án, pénteken 18 órától politikai fórumot rendeznek a bonyhádi művelődési házban. Az esemény vendége lesz Gál Zoltán, az MSZP parlamenti frakciójának a vezetője.

Előadás a főiskolán

Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola, a Magyar Történelmi Társulat Tolna megyei csoportja és a megyei önkormányzat Pedagógiai Intézete szervezte azt az előadássorozatot, melynek utolsó témája: „A német egység kérdései 1945-1990-ig". Az előadásra április 14-én, szerdán 14.30 órától a szekszárdi főiskola 109-es tantermében kerül sor. Előadó: dr. Németh István, az ELTE tudományos főmunkatársa.

Előadás, filmklub, koncert

Április 15-én, csütörtökön a „Te is tudod, én is tudom" című gyermekelőadást láthatják az érdeklődők a bátaszéki művelődési házban. A Vidám Színpad társulata 10 és 14 órakor tart előadást.

Ugyancsak a bátaszéki művelődési házban nézhetik meg az érdeklődők Bereményi Géza filmjét, az Eldorádót. A vetítésre pénteken 18 órakor kerül sor a Filmklub keretében.

Vasárnap 17 órától a Charity Singers együttes ad koncertet ugyanitt.

Szavalóverseny

Április 17-én 10 órától jubileumi szavalóversenyt rendeznek a bátai művelődési házban.

Halsdolfiak Bonyhádon

A bátai népi együttes meghívására Magyarországon tartózkodó német halsdolfi táncegyüttes ma este a bonyhádi művelődési házban ad műsort 19 órától. Fellép még a bonyhádi Német Nemzetiségi Táncegyüttes, valamint a bonyhádi Német Ének-Zenei Egyesület.

Drog stop

Április 17-én, 13 órától este 22 óráig Bűn Drog Stop napot tartanak a szekszárdi sportcsarnokban. A rendezvényen lesz többek között drogtanácsadás, plakátpályázat eredményhirdetés, kommandós bemutató, rendőri technikai kiállítás, detoxikáló akupunktúra. Este 18 órától musical-bemutatóra kerül sor: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról, majd disco-val zárul a program.

Eszembe jut . . .

. . most egy régi emlék. Dédnagymamám megbetegedett és vagy másfél évig nálunk lakott a gyógyulásáig. Mire hazavittük, megszűnt a „lyukas" kétfilléres, amiből otthon volt még neki egy jókora erszénnyel a szűkösebb napokra eltéve. Mamikánk akkor előszedett egy fonalat és azt mondta:

— Fűzzétek ezt fel gyerekek, majd ha játszotok olyan királyosat, jó lesz nyaklánc-nak. De jusson eszetekbe, hogy ezért vásárolni is lehetett! Ti még fiatalok vagytok, de majd rájöttök arra, hogy mennél több pénzt vonnak ki a forgalomból, annál kutyább világ lesz. De az is lehet, hogy kutya jó világ lesz, oszt' már nem is lesz szüksége az embereknek ilyen vacak fillérekre.

Amikor olvastam az MNB elnökének, Bod Péter Ákosnak a nyilatkozatát, mi szerint: „Filléreket már nem veretünk, bár forgalomban maradnak, amíg a kereskedők és a vásárlók igénylik. Gazdasági indoka nincs újat veretni. Elárulom, hogy a húszfilléres nekünk már régen körülbelül egy forintba került. Ha igényelné a gazdaság, akkor gyártanánk tovább, de a kereskedelem egyre inkább elhagyja, a vásárlók nem szeretnek bíbelődni vele".

Hát ezt megkérdőjelezném! Én legalább is szívesen elbíbelődnék a fillérekkel még egy darabig, mint vásárló. Félek – és nem alaptalanul –, hogy a kereskedelemben a fillérek elhagyása újra csak a vásárló rovására megy. Gondolom, az a mondat, hogy: „a húszfilléres nekünk már régen körülbelül egy forintba került" – a gyártására értendő. Mert bizony NEKÜNK, a „használóinak" sem húsz fillér a húsz fillér már régen.

Mint említettem, ez a régi kis történet jutott az eszembe. És most találgatom csak – mivel Mamikám már rég elment örökre –, hogy most akkor ez mi lesz? Kutya világ, vagy kutya jó világ?

Elek Ágnes

Wolfart János kisebbségi kérdésekről

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Egyesület – az előzetes értesítéstől eltérően egy nappal később – április 15-én, csütörtökön 17 órakor rendezi klubestjét. Az est vendége: Wolfart János államtitkár, az Országos Nemzetiségi és Etnikai Kisebbségek Hivatalának elnöke és Heinek Ottó elnökhelyettes. A téma: Kisebbségi kérdések Közép-Európában. Az előadásra Szekszárdon, a Vállalkozók Háza (Augusz Imre u. 1-3.) második emeleti nagytermében kerül sor. A szervezők várják az érdeklődőket. Az előadás után 19 órakor a Szekszárdi Polgári körben, (Garay tér 16.) kerül sor batyubontással, énekléssel, kötetlen beszélgetéssel egybekötött baráti találkozóra.

Az igazi tét maga a választás

A SZEF áll a megmérettetés elé

A SZEF, azaz a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma a közalkalmazottakat és a köztisztviselőket tömöríti. A közel fél millió tagot maga mögött tudható szerveződés önállóan indul a május 21-én tartandó társadalombiztosítási választáson. Az előkészületek egyik állomásaként tegnap délelőtt Szekszárdon, a Szakszervezetek Háza kistermében Fehér József, a SZEF országos koordinációs és szervezési bizottságának vezetője tartott tájékoztatást a Tolna megyei feladatokról. A megjelenteket – a tagszervezetek képviselőit – Bartos László, a közalkalmazottak szakszervezetének megyei titkára köszöntötte, majd átadta a szót a fővárosból érkezett vendégnek. Fehér József bevezetésként rámutatott arra, hogy a SZEF valamennyi szervezete már kezdettől fogva elutasította a választást, mint felesleges és költséges procedúrát, jóllehet ez nem jelenti azt, hogy bárki is megkérdőjelezné a társadalombiztosítás új – önkormányzati irányítási – rendszerének jogosságát. A műsor azonban nem erről, hanem egyfajta szakszervezeti legitimációshatalmi érdekekről szól – vélekedett Fehér József, majd hozzátette: — A SZEF mindenesetre készséggel áll a megmérettetés elé, a kampánynyitó rendezvény április 17-én lesz Budapesten, Göncz Árpád részvételével.

Az igazi tét ezen a május 21-i napon az, hogy elmegy-e szavazni 1,8 millió állampolgár, vagy nem – húzta alá az előadó. Az elmúlt évek választás iránti apátiáját figyelembe véve nem teljesen alaptalanok az ezzel kapcsolatos aggodalmak. Hátráltató tényező a tájékozatlanság, az érintett állampolgárok előtt nem világos, hogy 600 milliárd forint sorsáról, működtetéséről, saját szociális biztonságuk megalapozásáról döntenek. Ezzel együtt segítői, létrehozói lehetnek a magyar demokrácia egyik új intézményének.

Az ülés zárásaként a résztvevők megválasztották a SZEF Tolna megyei koordinációs és szervezési bizottságának vezetőjét Fülöpné Szűcs Mária személyében. *–szá–*

Közmeghallgatás Várdombon

(Folytatás az 1. oldalról.)

Rács László elmondta, hogy az idén 35 millió 830 ezer forintot kell beosztani. A költségvetés legnagyobb részét, mintegy 48-49 százalékát az iskolára, az oktatásra fordítják. 1990 szeptemberétől Alsónána község képviselő-testületének döntése alapján a felsőtagozatos gyerekeket visszavitték Alsónánára. Ez komoly anyagi hátránnyal járt Várdombon. 1992 szeptemberétől az alsónánai felsőtagozatos gyerekek ismét Várdombon tanulnak.

Az egészségügyi szolgálat a község költségvetésének mintegy 6-8 százalékát használja fel. Az orvosi rendelőben átalakították a fűtést, számítógépet, különböző orvosi műszereket vásároltak. A község közműhelyzetéről Rács László elmondta, hogy 1991-től lakossági összefogással befejeződött a teljes gázközmű hálózat kiépítése, utak, csapadékvíz elvezető árkok épültek, parkoló készült a temető mellett. A művelődési ház körül és még több utcában korszerűsítették, bővítették a közvilágítást, míg Újberekben új autóbuszmegálló és út épült.

A polgármester szólt a „Várdomb jövője" alapítványról, annak munkájáról, célkitűzéseiről. Ezt követően részletesen beszélt a művelődési házban folyó eseményekről. Elmondta, hogy talán soha nem volt annyi rendezvény, mint az eltelt két év alatt. Az elmúlt időszak szociálpolitikájáról szólva Rács László arról beszélt, hogy a képviselő-testület tevékenységének kezdetén azt a célt tűzte ki maga elé, hogy olyan szociálpolitikát folytat, mely lehetőleg a lakosság legszélesebb rétegét érinti. A polgármester beszámolójában szólt a segélyezésekről, az intézményes szemétszállításról, illetve a közétkeztetésről is. Az ez évi feladatok felsorolásánál kiemelte, hogy fejlesztési feladatként végre megvalósul a vas-mangántalanító víztisztítómű beruházása. Folytatódik a pinceprogram, többek között vízelvezető árok épül, és lakossági összefogással a község is bekapcsolódik az országos távhívásos telefonhálózatba. Szólt még egy feladatról, ami a költségvetésbe sehogyan sem fér bele, így számítanak a lakosság áldozatvállalására. A művelődési házhoz szükség lenne egy vizesblokk kialakítására, ami kiváltaná a régi hagyományos mellékhelyiséget. Rács László végezetül tájékoztatta a lakosságot a szociális törvényről, a feladatokról. *(pt)*

Kinek a herceg, a pénz, kinek a helyi járat

(Folytatás az 1. oldalról.)

alakítani ugyanezzel a kilométer kerettel, tehát ugyanennyi pénzből, ugyanezzel az eszközállománnyal egy nagyvárosi jellegű közlekedéssé – vágott a közepébe a hölgy. – Ennek lényege: a kereszt- és hosszirányú járatok, valamint az azt összekötő körjáratok. Így a járatszámok csökkenésével és a vonalak meghosszabbításával, annyi kilométerkeret szabadulna fel, hogy napi 20 órában 19 percenként – csúcsidőszaki besűrűsítésektől eltekintve – lehetne végigküldeni a járatokat.

— Első hallásra pofonegyszerűnek tűnik a dolog, s laikusként úgy gondolom, a Volán kapva kapott az ötleten. Mit szóltak a szakembereik?

— Az önkormányzatnál, a meghallgatáskor kifogásként részükről felmerült „problémák": olyan területek is ellátásra kerülnek, melyek eddig nem voltak ellátottak. Ebből, szerintük, az következik, hogy nincs is rá igény . . . Ezt én erősen vitatom! Aztán a másik kifogás az volt, hogy most jobbról-balra menjen a körjárat, vagy balról-jobbra. Ezenkívül a sofőröknek a személyi szükségleteik az elvégzéshez nem lenne hely a végállomásokon. A körjárat nem minden esetben érinti a vasútállomást, ami problémát jelent az ő ellenőrzésükben. Soroljam még? Úgy gondolom, hogy a Volánnak nem érdeke a tömegközlekedés fejlesztése, sőt, a menetrendeket figyelve, inkább a leépítés felé haladnak, ugyanis nekik ezen semmiféle hasznuk nincs. A személyszállítás és ezen belül a helyi járat közlekedés mindig is ráfizetéses ágazata volt a közlekedésnek. Ők a teherforgalomból tartják el magukat és a mai világban, amiért nem fizetnek, azt nem érdemes csinálni.

— Tehát Ön egy komplett tervvel rendelkezik ez ügyben?

— Azt azért hangsúlyoznám, hogy ez nem egy kidolgozott menetrend. Például a csúcsidőszaki besűrűsítésekhez nekem nincs elegendő adatom, hogy kidolgozzam ezeket. Ha lennének adataim, nagyon szívesen, persze segítséggel.

— Visszatérve az elképzelésemhez, a jelenleg működő tizennégy féle közlekedési variáció lecsökkenne kettőre; a munkaszüneti és a munkanapokon történő utazások figyelembe vételével.

— A könnyebb érthetőség kedvéért próbáljuk vázolni, hogy honnan hová is akar eljutni, az Ön terve szerint, Szekszárd helyi járat közlekedése?

— Amikor húsz évvel ezelőtt kialakult, valójában egy sugaras irányú rendszer működött, tehát bizonyos területek ellátását és vasútállomással történő összeköttetését biztosította. Később ugyan megjelentek a körjáratszerű elemeket tartalmazó járatok, ezek viszont semmiféle átszállási lehetőséget nem biztosítanak egyik járatról a másikra, miután nagyon ritkán közlekednek. Az általam kidolgozott tervnek a lényege nagyvonalakban a következő lenne: a jelenlegi 2-es vonalat összekötné az 5-ös vonallal, és végigengedné a városon, a 9-es járat vonalát összekötné a 6-ossal és a TÁÉV-től továbbengedné le a déli városrész felé, az 1-es járat maradna ugyanúgy, azzal a kiegészítéssel, hogy egy ipartelepi hurokfordulót kellene kialakítani a vasútállomáshoz visszacsatlakozással az Agroker és Mátyás király utcai részek bekötésével. Ezeken a kereszt- és hosszirányú járatokon kívül egy, esetleg kettő körjárattal, az átszállási pontok mindenhol vasútállomás, újvárosi templom, Béla tér és a Csatári torok, tehát ugyanazok, mint jelenleg.

— Sokan elégedetlenek a jelenlegi menetjegy árakkal.

— Jelenleg egy buszjegy huszonkét forintba kerül, ezért pontosan 6,2 kilométert utazhatunk. A huszonkét forint nem számít drágának, de ha megnézzük, hogy a nagyvárosi közlekedésben mindenhol húsz kilométer, sőt a feletti távolságok vannak egy-egy járathossznál, ehhez képest a hat kilométer, amit én Szekszárdon a huszonkét forintomért kapok, az nagyon kevés. A járatok összevonásával átlagosan 10-14 kilométer közötti távolságok alakulnának ki. Ebben az esetben felszabadulna annyi kilométer, hogy a jelenlegi napi 2805,4 kilométerből 19 percenként lehetne egy-egy vonalon járatot indítani. Egyidejűleg megszűnne az az áldatlan állapot, ami most van, hogy a vasútállomás és a központ között 11 járat jár, de az átszállási lehetőség nem biztosított.

— Pénteken a városi televízióba hivatalos, ahol az önkormányzat és a Volán képviselője is jelen lesz. Mit vár ettől a beszélgetéstől?

— Túl sokat nem várok. Csak annyit, hogy akik látják ezt a műsort, azok megpróbálnak valamilyen módon változtatni Szekszárd város helyi járatú közlekedésén, ugyanis ez előbb-utóbb elkerülhetetlenül szükséges lesz.

— A rossz példákat, a sehonnan sehova vezető utcákat látva, nagyon szeretném én azt látni, hogy tíz év múlva ki fog itt közlekedést csinálni.

KRZ
Fotó: Ótós Réka

Nézzen a naptárra!
Április, tehát megjelent a Lakáskultúra.

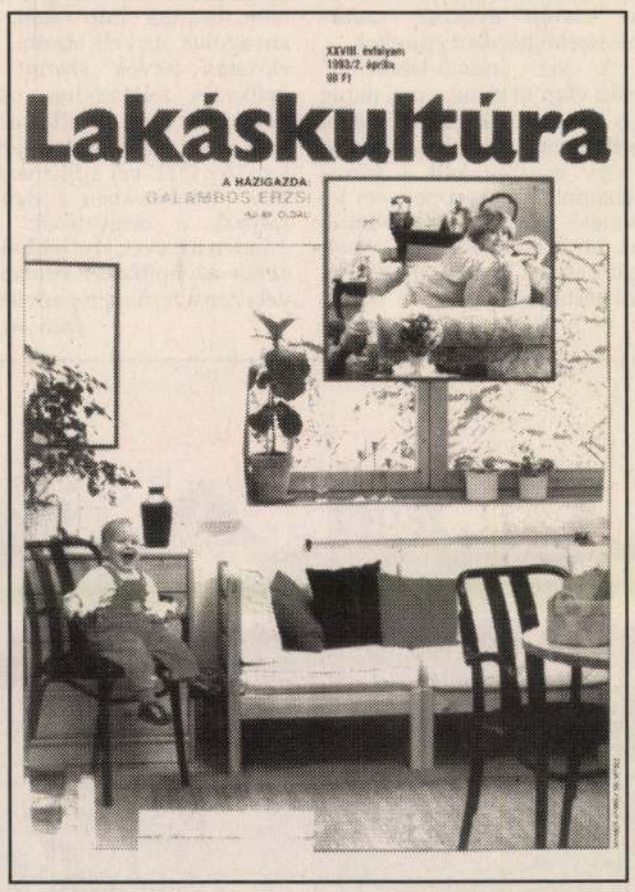

Benne:
Alaposan átalakított kislakás;
A világra nyitott otthon;
Faház gerendákból - finn módra;
Beszámoló a kölni bútorvásárról.
A ház asszonya: Galambos Erzsi.

Ötletek, pályázat, játék a friss Lakáskultúrában!

Csibrákon újra indították a gattert

Többszöri átalakulás után ismét termel a fűrészüzem

A kis falvakban, lett légyen az az ország bármely részén, egyáltalán vagy alig van munkaalkalom. Csibrák évekig kedvezményezett helyzetben volt a többi hasonló településhez képest, hiszen a falu központjában működött a Gyulaji Erdő- és Vadgazdaság Fafeldolgozó Üzeme, ahol több, mint száz embert foglalkoztattak. A prosperitás éveiben emeletes irodaházat, üzemcsarnokokat, raktárakat, építettek, gépeket vásároltak, három műszakban dolgoztak.

A rönkfát fűrészáruvá feldolgozó kisüzem a község fejlődésére is pozitív hatással volt. Az erdőgazdaság segítségével, a gazdasági egység területén épült meg például az a törpevízmű, amelyik jelenleg is biztosítja a község vízellátását.

Az elmúlt időszak gazdasági változásai itt is gyökeres változásokat hoztak. A gazdaságosság jegyében az üzemet 1992. februárjában kft.-vé alakították – ekkor már csak 85 főt foglalkoztattak –, de ez a gazdasági forma sem működött túl sokáig, a céget még az év végén felszámolták, decemberben az összes dolgozót elbocsátották. Idén februárban a Für-Fa Bt. élén Nyitrai Miklós vezetővel újraindította a termelést, de már csak 29 fővel. A betéti társaság az erdőgazdaságtól bérli az üzemet a fűrészgépekkel, a gatterekkel együtt.

— Naponta húsz-huszonöt köbméter keményfarönköt dolgozunk fel, tölgy, akác, cser fűrészárut, szélezetlen deszkát, gerendát, bútorlécet, csaphornyos parkettát, készítünk –, mondja Ludvig Pál műszaki vezető. Ami a megrendeléseket illeti, hosszabb távra még nincs lekötve a kapacitásuk, jelenleg egy műszakban dolgoznak az emberek. A legfontosabb a talpon-maradás, mondja a műszaki vezető.

F. Kováts Éva
Fotó: Ritzel Zoltán

Húsz-huszonöt köbméter keményfát dolgoznak fel naponta

Körfűrészen készül a parketta

ERRŐL – ARRÓL

Hírek – információk – események

Filmklub

Április 15-én, csütörtökön 18 órakor kerül sor Dombóváron, a művelődési házban a filmklub következő összejövetelére. Az esten a francia új hullám rendezői sorozatának egyik filmjét vetítik.

Hímző találkozó

Hosszú évek után április 17-én, szombaton ismét sor kerül a Dombóvár és környéki népi hímzők összejövetelére a művelődési házban. Az esemény előkészítése a május 1-én nyíló hímző kiállításnak.

Tejtermék kóstoló

Kóstolóval egybekötött tejtermék-bemutató lesz április 16-án, pénteken 14 órakor Hőgyészen, a művelődési házban, a tamási tejüzem termékeiből. Az érdeklődőket szeretettel várják a rendezők.

Kabarépa

A bajai Odeon színtársulat lép fel április 20-án, Hőgyészen. Délután 14 óra 30-kor zenés meseelőadás lesz gyermekeknek, Fazekas Mihály Lúdas Matyija kerül színre.

Este 7 órai kezdettel Kabarépa címmel vidám estre kerül sor, ugyancsak az Odeon társulat előadásában.

Székelybál

Székelybált rendeznek a hőgyészi művelődési házban április 24-én. A 20 órakor kezdődő bál műsorral, a székely hagyományok felelevenítésével kezdődik. A zenét a dombóvári Dominó-trió szolgáltatja.

Zita győzelme

A zeneiskolák közötti Országos Kodály Zoltán Népdaléneklési és Szolfézsversenyen április 4-én szép eredményt ért el ***Darázsdi Zita***, a dombóvári zeneiskola hatodik osztályos tanulója. Zita az első korcsoportban az írásbeli feladatok megoldásában elért eredményéért különdíjat kapott, míg az összesített eredmények szerint a versenyben hetedik helyen végzett. Felkészítő tanára Szeles Jánosné volt.

Mentők

Vagy hatott az egészségügyi felvilágosítás, vagy gyengébb italokkal kínálták húsvét hétfőjén a locsolókat Dombóváron, mert a mentőknek idén senkit nem kellett a detoxikálóba szállítaniuk.

Kedves olvasó! Köszönjük figyelmüket. Híreiket, információikat továbbra is várja az oldal szerkesztője:
F. Kováts Éva

Park felvonulási terület helyett

Dombóvár központjában, a négysávos úttól a Hunyadi utca irányában fekvő területen az elmúlt években szebbnél-szebb házakat építettek.

A kis „minta-lakótelep" előtt viszont mind a mai napig ott láthatók a kivitelezők által otthagyott építési anyagok. Hogy meddig kell a városközpontban a cseppet sem felemelő látványt szemlélniük az ott lakóknak, arra a polgármesteri hivatal illetékesétől kértünk választ.

— A DOM Rt. felvonulási területe ez a rész – válaszolta Ábrahám Mária. – Amíg az építkezés folyik, addig sajnos nem tudunk mit tenni, az anyagokat itt kell tárolni. Az előzetes tervek szerint az építkezés folytatódna, csakhogy ennek jelen pillanatban még nincs meg az anyagi háttere. Az OTP-vel a finanszírozási kérdésekben jelenleg folynak a tárgyalások. Ha minden a tervek szerint halad, akkor az építkezés befejeztével ezen a területen park lesz.

fotó: ritzel

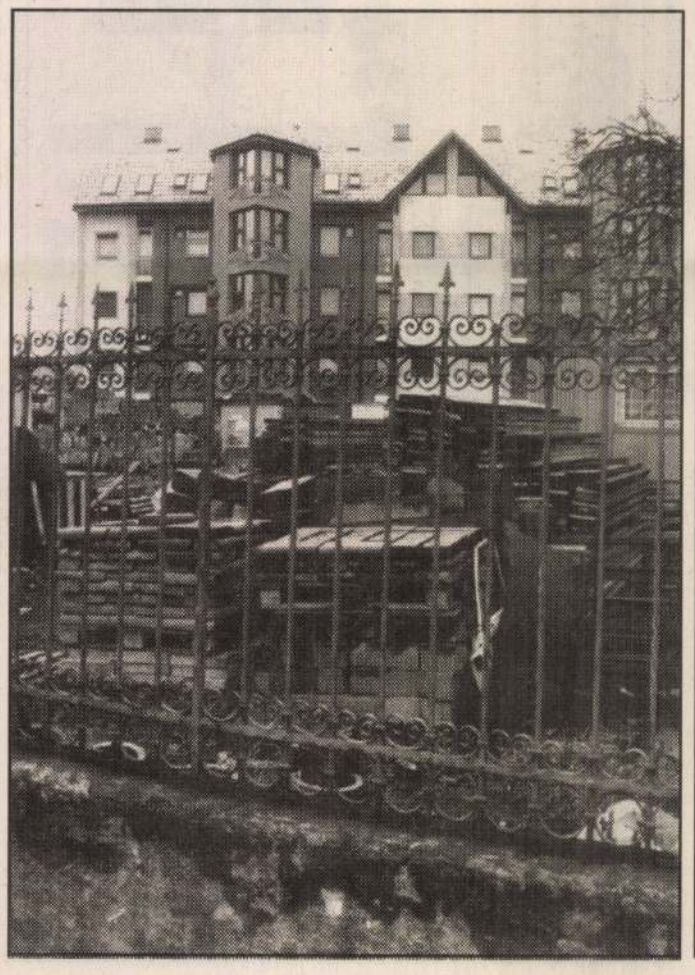

Csonka Sándor képei Kurdon

Csonka Sándor festő képeiből nyílt kiállítás a húsvét előtti héten Kurdon, a községi művelődési házban. A kiállítás számos érdeklődőt vonzott, a képek egy hétig voltak megtekinthetők.
– til–sa –

Minden szerepet el kell vállalni

Dr. Fazekas István dombóvári polgármester némi meglepetéssel olvasta Szigethy István alpolgármester múlt heti nyilatkozatát. Az interjúra reagálni kívánt, véleményét az alpolgármesteréről az alábbiakban foglaltuk össze.

– Szerintem nem egészen arról van szó, hogy a betegsége miatt jár be kevesebbet Szigethy István, ennek azért más oka is van, s nem is csak az, hogy „megcsömörlött a hivatali bürokráciától". Fontos és pontos dátumhoz kötődik az ő „visszavonulása": mégpedig ahhoz, hogy akkor kényszerült lemondani a Simbex Gunarasról, akkor jött a népszavazást kezdeményező aláírásgyűjtés, és ekkor vették kritika alá az egész vállalkozási tevékenységét. A cikkből olyasfajta sértődöttség sugárzik, mintha az a hivatalban alkalmazott közgazdászhoz kötődne, holott erről nem lehet szó, mert a közgazdász alig egy hónapja dolgozik, nem decembertől. Az SZMSZ világosan meghatározza az alpolgármester felügyeleti jogkörét, ami az egész vállalkozási szférára vonatkozik, ezzel a képviselőtestület bízta meg. A közgazdászt éppen az ő munkája megkönnyítésére vettük fel, mert azt azért be kellene ismernie, hogy neki ahhoz nincs szakképzettsége. Mint a cikkből kitűnik ő sikeres vállalkozó, de a közgazdasághoz olyan mélységig nem ért, ahogy ezt egy polgármesteri hivatalban művelni kell.

Azt meg a hivatal dolgozóival kell tisztáznia, hogy mi az a sok üresjárat, mert aki oda rendszeresen bejár annak látnia kell, hogy a hivatalban milyen kemény munka folyik. Éppen tőle nem várták volna ezt a negatív megítélést, akinek olyan sokat segítettek a munkája során. Szerintem azért nem találja a helyét az alpolgármester a hivatalban, mert a modell annak idején meg lett erőszakolva. Amikor a szakemberek azt mondták, hogy kell egy gazdasági és egy humán manager, komolyan is gondolták. E helyett lett két alpolgármester társadalmi megbizatással, a humán már korábban lemondott. Szerintem mindketten rájöttek arra, hogy ez így nem működik. Főállású alpolgármesterre egy ekkora városban szükség lenne.

Azt is mondja az alpolgármester, hogy helyettesíti a polgármestert, ha az nincs ott, de szerintem ehhez azért néha találkoznunk is kellene.

Arra senki sem számíthatott, hogy ez a poszt valamiféle ünnepi körmenet lesz, s csak kellemes élményekben lesz részünk. Azzal meg végképp nem tudok egyetérteni, hogy ha valaki egy ilyen funkciót elvállal, akkor bármilyen oknál fogva visszavonuljon. . . a feladatoktól, vagy azok között csemegézni kezdjen. Ez így nem tisztességes, ha visszavonulok, akkor visszavonulok az egésztől. Magam is sokat gondolkodom azon, hogy meddig lehet, és érdemes-e csinálni. . .?

Úgy látom, hogy városunkban elharapóztak a zenei hasonlatok, korábban volt a karmester meg a kisdobos, most meg a hegedűs és a kórista. Nem tudom mire vélni, mert szerintem az alpolgármesterségben éppen olyan kezdő, mint mindannyian a saját posztunkon, ebben nincs olyan múltja, hogy bármiféle régi dicsőségre lehetne hivatkoznia. Sok, más területen ismert ember került be az önkormányzatokba, ahol a régi sikereket nem méltányolják. Ami meg zenei szerepeket illeti, aki választott tisztséget vállal, annak minden szerepet el kell játszania. A polgármesternek nemcsak karmesternek, hegedűsnek, kóristának kell lennie, de még koldulnia is kell. Azt már nem is mondom, hogy szükség esetén még énekes koldusnak is be kell állni.

Iharosi

Lyuk a járdán

A Népköztársaság utcában hosszú ideje éktelenkedik egy lyuk. Este, sötétben, lábtörésre alkalmas. Nem kéne megvárni az első áldozatot.

Tömje be az illetékes!

Tilinger Sándor

Fametszés

Tavaszi fametszés a dombóvári Bezerédj utcában. Bár ahogy a fát elnézzük, tulajdonképpen inkább fanyírbálást kellene írnunk . . .

fotó: tilinger

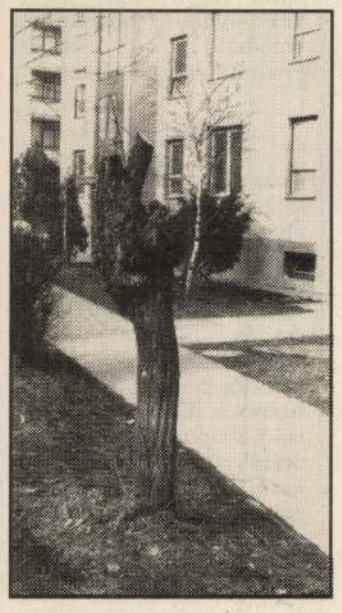

Budapest Bank-irodaház: a bíróságnak megfelel

A Pénzügyminisztérium és az Igazságügyi Minisztérium együttes döntéséig nem értékesítik a Budapest Bank Rt. volt tamási fióképületét – reagált érdeklődésünkre a PM illetékese az ingatlant birtokló, állami kézben lévő Fakultás Invest Kft. ügyvezető igazgatójának lapunkban tegnap megjelent nyilatkozatára.

A kft. ügyvezető igazgatója január 11-én azt közölte: a társaság a közeljövőben nyilvánosan meghirdeti az ingatlant. Az irodaház rendeltetéséről azonban – dr. Dávid Ibolya országgyűlési képviselő kezdeményezésére – a Pénzügy- és az Igazságügyi Minisztérium tárgyalást folytat, az épület ugyanis alkalmas lenne a Tamási Városi Bíróság elhelyezésére, amelynek felújítása mintegy kétszáz millió forintba kerülne. Székács Péter, a Pénzügyminisztérium bankkonszolidációs osztályának vezetője tegnap kérdésünkre azt mondta: a két minisztérium együttes döntéséig nem értékesítik a volt banképületet. A Pénzügyminisztérium megvizsgálja, mennyiben alkalmas bíróság céljára. Dr. Erdős Tibor, a Tamási Városi Bíróság elnöke szerint az irodaház kisebb átalakításokkal megfelelne bírósági épületnek.

Három igénylő, egy tulajdonos

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az igény kielégítése, vagy a kártalanítás az egyházi ingatlanokról szóló törvény szerint a kormányra tartozik. A rend mindenesetre bejegyeztette a 10 évre szóló terhelési és elidegenítési tilalmat. Tamási a lemondó határozatában kikötötte, hogy Pincehely köteles legalább 10 évre a megyei önkormányzatnak használatot biztosítani, és a beszerezni az elidegenítési tilalom jogosultjának hozzájárulását. Mint kiderül a tilalom alól, a bejegyzett egyházi szervezet egyetértésével a művelődési miniszter adhat felmentést, s ennek beszerzése még a döntés előtt, nem az átvevő, hanem az átadó feladata lett volna.

A helyzet persze ennél azért bonyolultabb, mert a pincehelyi kórház területén lévő raktárat a a Népjóléti Minisztérium javára bejegyzett ingyenes használati jog terheli.

A vagyonátadó bizottság ülésén a megyei önkormányzat képviselője bejelentette, hogy igényüket nem változtatják meg, de nem zárkóznak el attól, hogy tulajdonuk bejegyzése után a kórház működéséhez nem feltétlenül szükséges ingatlanok – mint például a szolgálati lakások – a helyi önkormányzat tulajdonába, vagy pedig használatába kerülhessenek.

Pincehely továbbra is ragaszkodik az ingatlan tulajdonjogához. Tamási, amennyiben ez szükséges hajlamosnak mutatkozik említett határozatuk megváltoztatására. A vagyonátadó bizottság határozata ellen a Belügyminisztériumhoz lehet fellebbezni.

Iharosi Ibolya

Már egy éves korban lássa fogorvos a gyermeket

Először 12 hónapos korában kell a gyermeket fogorvoshoz vinni, ha vannak fogai. Az első vizsgálat már akkor időszerű, amikor a fogak kinőnek, tanácsolják a gyermekfogorvosok.

Aki ezt a gyermek életének első évében elmulasztotta, az legalább három éves koráig pótolja. Ebben a korban a gyerek még nem azonosítja az orvost a fájdalommal.

Sohasem szabad a gyerekeknek hazudni, vagy elhallgatni előttük a kezelésekkel együttjáró esetleges fájdalmat. Ahhoz, hogy a kicsik bízzanak a fogorvosban, mindig pontosan meg kell magyarázni nekik, hogy mi történik.

A fogorvos felkeresésének fontos pillanata a hat éves kor, amikor az első végleges fogak jönnek. Fontos elmenni az orvoshoz nyolc éves korban, amikor az első fogszabályozási problémák felmerülhetnek, ha a fogak állása nem megfelelő.

Nem sztrájkolnak a VOLÁN-nál az autóbuszsofőrök

Aláírták a bérmegáll

Tegnap, délelőtt 10 órakor írták alá Budapesten azt az egyezséget, amely két hónapi folyamatos tárgyalások után, a figyelmeztető sztrájk árnyékában jött létre a Volán-társaságok és a munkavállalók között.

FOTÓ: GOTTVALD K

A pénteki országos egyeztető tárgyalásokon Amrein Károly, a Gemenc Volán Rt. vezérigazgatója is részt vett. A részletek felöl őt kérdeztük.

— A most aláírt szerződés előmegállapodása már pénteken megszületett. Mekkora béremelést tudtak kiharcolni a Közúti Közlekedési Szakszervezet vezetői?

— A béremelés mértéke 16 százalékos lesz, ezt a javaslatot a munkáltatók közül már pénteken mindenki aláírta. Természetesen a tárgyalások középpontjában a szakszervezet vezetői a 20 százalékos béremelést helyezték, de a jelenlegi gazdasági viszonyaink között ennek nem volt meg a reális alapja.

— Tudnak-e valamilyen garanciát biztosítani arra, hogy a 16 százalékos emelést meg is kapják a buszsofőrök, illetve az év második felében visszatérnek-e a tárgyalásokban az eredményfüggő 4 százalékos további béremelésre, ahogy azt a szakszervezet is szeretné?

— Természetesen a megállapodásunk alapján a 16 százalékos béremelést garantálni tudjuk, ami azt jelenti, hogy már január 1-től meg is előlegeztünk 14 százalékos emelést, májusban pedig visszamenőleg minden érintett megkapja majd a különbözetet. Ami a további 4 százalékos emelést illeti, a munkáltatók ajánlatában erről nem esett szó.

— Jelenleg mennyi Tolna megyében a buszsofőrök fizetése és mennyi lesz a béremelés után?

— Átlagosan 49.850 forint körüli egy buszsofőr havi fizetése, a béremelés után pedig 58.000 forint körül lesz.

— Hány autóbusz vezetőt foglalkoztat a megyei Volán?

A megyei közgyűlés elnöke volt a postás

Könyvek egy szép este

(Folytatás az 1. oldalról.)

Tegnap délelőtt Bach József a megye közgyűlésének elnöke és Fekete Katalin a megyei önkormányzati hivatal külföldi kapcsolatokért felelős munkatársa adta át Tolna németországi testvérmegyéje, Bautzen ajándékát a csillogó szemű kömlődi kisdiákoknak, Herczeg József Paks polgármestere, és Miszler Jánosné az iskola igazgatója jelenlétében. A történet tavaly tavasszal kezdődött – mesélte el lapunknak Fekete Katalin – mikor Bautzen közgyűlésének küldöttsége megyénkben vendégeskedett. A megyei önkormányzat külföldi kapcsolataiban elhatározott szándék - és ez Bach József személyes törekvésével is egybevág –, hogy minél több tolnai településsel, elsősorban kis falvakkal kapcsolatot teremtsenek a külországiak. Így esett tavasszal a választás a Pakshoz tartozó Dunakömlődre, ahol partnert találtak a Faluház vezetőiben. Igen kedves, családias hangulatú rendezvényt szerveztek a német küldöttségnek a látogatás utolsó estéjén, a falu apraja-nagyja kitett magáért, pél-

A legfontosabb a bűnmegelőzés

(Folytatás az 1. oldalról.)

Bűncselekményeink közel hetven százaléka Dombóváron történt, s ez olyan mutató, ami évek óta nem változott jelentősen. Éppen ezért azt kellett megcéloznunk, hogy Dombóvár legyen a korábbinál biztonságosabb város.

– *Mi eredményezi ezt az arányt?*

– Dombóvár a megye második legnagyobb városa, s a bűnügyi és közbiztonsági helyzetet is tekintve Szekszárd után a második legrosszabb helyzetben lévő település. Ehhez képest ez a kapitányság van a legrosszabb ellátottsági, technikai körülmények között. Ugyanakkor az egyik legkisebb létszámmal működő kapitányság is éppen a dombóvári. Amikor az eredményekről beszélünk, ezeket a tényezőket is érdemes figyelembe venni. Egészen pontosan a létszámot és ellátottságot tekintve a nyolcvanas évek végén lett volna még elfogadható az a helyzet, ami ma is jellemzi a dombóvári kapitányságot.

Majd az új épület átadásakor ezen komolyan el kell gondolkodni, s nem csak gondolkodni, hanem változtatni is, hiszen az itt jelentkező munkához kevesen vagyunk. Az állomány lényegesebben leterhelt, mint máshol, s ezt mutatja a bűnügyi nyomozókra jutó esetek magas száma is. Úgy is fogalmazhatnék, hogy kollégáim az elmúlt évben már teljesítő képességük határán dolgoztak.

– *Ez a megfeszített munka mit eredményezett?*

– Valójában nem szeretem a más kapitányságokkal való összehasonlítást, éppen ezért magunkhoz mérem a kapitányságon folyt elmúlt évi tevékenységet. Azt örömmel mondhatom, hogy azok az intézkedések, amelyeket bevezettünk tavaly sikeresek voltak, hiszen önmagunkhoz képest jelentős előrelépést könyvelhetünk el. Közel kétszáz bűncselekménnyel kevesebb vált ismertté a kapitányság illetékességi területén, mint 1996-ban, ez azt jelenti, hogy összesen 1620 bűncselekmény történt. Ezek zömmel vagyon elleni bűncselekmények voltak, s szerencsére a városban történt komolyabb betöréseket a Tolna Megyei Rendőr–főkapitányságtól kapott segítséggel zömmel fel is derítették.

A legnagyobb sikert a betöréses lopásoknál értük el, hiszen az 1996-os 606 cselekménnyel szemben tavaly csak 444 esetet regisztráltunk. Ez pedig tipikusan városi bűnözés eredménye.

Ez azért jó, mert sikerült elérnünk, hogy az itt kialakult 2-300 fős bűnözői mag jelentős részét tudtuk „kivonni a forgalomból". Ezt folytatni szeretnénk.

– *Ennek egyik módja a gyorsított eljárás.*

– Ebben is előreléptünk, hiszen az 1996-os évben ilyen bíróság elé állítás egyszer fordult elő, míg tavaly már 11 ilyen esetünk volt. Idén pedig már két nyolc napon belüli bíróság elé állítást készítenek elő. Ennek valóban lehet visszatartó hatása.

– *A körzeti megbízotti hálózat mennyiben tudta meggátolni, hogy elérjék a várost a bűnözők?*

– Ezt pontosan nem tudom megmondani, de az bizonyos, hogy a korábbitól eltérően tavaly már csak a bűncselekmények 60-65%-a történt Dombóváron. Ez jelentheti, hogy a megváltozott szolgálatszervezés, a Dombóváron erősített rendőri jelenlét szorította ki valamelyest a bűnelkövetőket a városból, de az is magyarázata lehet, hogy a megerősített körzeti megbízotti hálózattal az eddig a város környéken rejtve maradt bűncselekményeket is jobban sikerült felderíteni. Ha az előbbiről van szó, akkor erre reagálni fogunk.

– *Milyen eredményességgel derítették fel a bűneseteket?*

– Eredményességünk is javult, s ez igaz a megszüntetett eljárások számának csökkenésében, a vádemelések számának emelkedésében. Összességében az 1996-os 39,7%-os felderítési eredményességünk 1997-ben már 59,8%-ra javult. Ismeretlen tettes elleni felderítési mutatónk is javult. Míg tavaly előtt száz tettesből 33-at fogtunk meg, addig tavaly ez a szám 55-re változott.

Azonban e mellett továbbra is a bűnmegelőzés a kapitányság legfontosabb feladata. Nekünk nem az az elsődlegesen fontos, hogy minél több bűncselekményt derítsünk fel, hanem az, hogy évről évre igyekezzünk az ismertté vált bűneseteket számát csökkenteni, mert igazán evvel tudunk az állampolgároknak segíteni, bár a mostanihoz hasonló, jelentős előrelépés nem várható.

– *A közlekedési bűncselekmények száma hogyan változott?*

– Bár attól tartottam, hogy a város közlekedésbiztonsága romlik a gáz közmunkák, vagyis a feltúrt város miatt, ez nem következett be. Tavaly 69 esetben kellett nyomozást kezdeményeznie kollégáimnak közlekedési bűncselekmény miatt. Ezek döntő része továbbra is a relatív gyorshajtás, valamint az ittas vezetés. Remélhetően a relatív gyorshajtások száma csökkenhet, hiszen úgy tűnik, hogy februártól sikerül egy trafipaxos autót szolgálatba állítanunk a városban, s a gyorshajtókkal szemben keményen el fogunk járni.

Nagy László

Csonka Sándor festményei „láncszemként" az iskolában

Gondolat szól a néma képekből

Csonka Sándor, a Dombóváron élő, de világot járt festőművész 81. kiállítása nyílt meg hétfőn délután igazán ünnepélyes keretek között a dombóvári 516. számú Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskolában. A tárlatot dr. Dávid Ibolya, országgyűlési képviselő nyitotta meg, s a ceremónia hangulatához Balogh István tangóharmonika játékával járult hozzá.

Mint azt megnyitó gondolataival dr. Dávid Ibolya elmondta, életében a képzőművészet, s elsősorban a festészet olyan szigetet jelent, amelyben megpihenhet, s Csonka Sándor festőművész – akihez immár hét éves ismeretség fűzi – tájképeit, csendéleteit szemlélve ilyen szigetre talál.

A témáiban, és színvilágában is változatos, önmagukért beszélő alkotások – mondotta – a már egyre inkább feledésbe merülő, vagy éppen sorvadó falusi, tanyasi lét apró, de mégis jelentőségteljes szilánkjai mellett, a tájat, a természetet mutatják be, s a művész Várakozás című képe – amely a legkisebb ugyan a kiállítottak közül, mégis a legsúlyosabb – a doni áttörés 55. évfordulója után egy-két nappal most talán még mélyebben értelmezhető.

Szükség van egy megállóra – idézett egy gondolatot dr. Dávid Ibolya –, ahol a vándor megpihenhet, s ahol mások szívét, hangulatát megismerheti. A gondolatokat némán kimondó képek, a hangulatokról mesélő festmények, vagyis a kiállítás éppen erre alkalmas – mondta végezetül.

A kiállító művész pedig – mint mondta meghatottan – arról szólt a szép számú érdeklődő előtt, hogy Vida János, a tárlatnak helyet adó tanintézmény igazgatója kezdeményezésével – vagyis a decembertől immár harmadik kiállítást felvonultató sorozattal – olyan láncot indított meg Dombóváron, amelynek nem szabad megszakadnia akkor, amikor beszűkültek az arra hivatott intézmények lehetőségei egy-egy tárlat megrendezésére.

Egy a számos szép tájkép közül

A tájképeket, csendéleteket, valóban elidőzésre, s szemlélődésre érdemes alkotásokat az érdeklődők január 23-áig, munkanapokon 9-17 óráig tekinthetik meg. *nagy*

Testületi ülés Dunaszentgyörgyön

Dunaszentgyörgy község önkormányzatának képviselőtestülete soron következő ülését ma délután 14 órakor tartja a polgármesteri hivatal tanácskozótermében. Az ülés napirendjén szerepel az 1993. év első félévi költségvetési beszámolója, és javaslat hangzik el a második félév feladataival kapcsolatban. Megtárgyalja a testület az óvoda és az általános iskola fűtésrendszere korszerűsítésének lehetőségeit, szó lesz még az önkormányzat vagyonának, vagyontárgyainak hasznosításáról, a község közbiztonságáról valamint egy társadalmi összefogással megvalósítandó útépítésről.

Borfesztivál Budapesten

Szeptember 8. és 12. között kerül sor a fővárosban a II. Budapesti Nemzetközi Borfesztivál és a VINFEST '93 rendezvényeire.

Az eseményt az Magyar Szőlő- És Borkultúra Alapítvány, az ISM Marketing & Sales Promotion Ltd. valamint az Interkoncert Budapest Művészeti Részvénytársaság szervezi, s támogatja többek között a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma, és a Földművelésügyi Minisztérium is.

A rendezvény programjában szerepel szakmai borkiállítás és vásár, szakmai bemutatók, nemzetközi kereskedelmi fórum, muzeális borok árverése. A borkiállításon mintegy 30 hazai és külföldi cég vesz részt.

A szakmai programok mellett kulturális élményben is lehet része a vendégeknek – bizonyára megyénkből is akadnak majd látogatók, illetve meghívottak ezen a nívós eseményen, lévén Tolna megye neves bortermelő vidék. Lesz tehát gálaműsor az Operaházban, a Nemzeti Színházban fellép az Orosz Balett, az Arany János Színházban pedig bemutatják a Csárdáskirálynőt, hogy csak néhányat említsünk a műsorok közül. Természetesen nem maradhat el a szüreti felvonulás sem.

A véradás életet ment

Intézeti véradó napot tartanak augusztus 31-én, kedden, Szekszárdon, a Tolna Megyei Önkormányzat Kórháza Vértranszfúziós Állomásán 9-től 15 óráig, melyre minden önzetlen, 18 és 60 év közötti egészséges állampolgárt várnak. Ugyanezen a napon 12 órától 15 óráig várják a véradókat Bátán, a művelődési házban.

Szeretik a mozit Bölcskén

Megyénkben mindössze hat kistelepülésen üzemel filmszínház, ebből az egyik Bölcskén. Vetítésenként 200-300 néző ül a széksorokban, Mérges István mozigépész „vendégeként", aki több mint 30 éve látja el a faluban ezt a feladatot. A bölcskei mozi léte nincs veszélyben, jelzi ezt az is, hogy a község önkormányzata a filmszínház felújításáról határozott.

Bizonytalanság tankönyv ügyben II.

Iskolakezdés kérdőjelekkel

Az előző részben a megyeszékhely helyzetével foglalkoztunk. Sajnos, akkor nem sok jóval biztathattuk a több gyerekes, alacsony keresettel rendelkező szülőket, hiszen beiskolázási segélyre Szekszárdon csak a 8000 forintnál kevesebbet keresők jogosultak. Úgy tűnik, vidéken sokkal kedvezőbb a helyzet.

Bátaapátiban minden általános iskolás után 2000 forintot, szakmunkásképzős és középiskolás diák után pedig 3000 forintot biztosít az önkormányzat – mondta a polgármester. Hogy az óvodás korúak se érezzék magukat mellőzve, nekik egy hónapra átvállalja az önkormányzat a térítési díjakat.

Az oktatási intézményekre szánt kiadások a teljes évi költségvetés 15 százalékát teszik ki.

Dalmandon 135 tanuló várja a tanévnyitót. Az érintett családok gondjait enyhítendő, az önkormányzat magára vállalta mind a füzetek, mind a tankönyvek megvásárlását. És emellett a nagy családosok részére 2000 forint beiskolázási segélyt is biztosítanak. Szeptember 1-től pedig egy felújított iskola várja a diákokat.

Gyönkön Fekete József polgármester kérdésünkre elmondta, hogy a testület már döntött a beiskolázási segély mértékéről, így 2000 forintot kapnak egy gyerek után azok a szülők, akik anyagi nehézségekkel küszködnek. Minden iskolásnak viszont átvállalta az önkormányzat a tankönyvek megvásárlásának költségeit. A községben 230 tanuló van, és minden pedagógusállást betöltöttek.

Hőgyészen 400 kisdiáknak vásárolta meg az önkormányzat a tankönyveit. Emellett beiskolázási segélyben is részesülhetnek azok a családok, ahol az anyagi rászorultságuk ezt indokoltá teszi. A községben 300 munkanélküli van, így várhatóan többen is fognak ezzel a lehetőséggel élni. Az iskola felújítására az idén nem került sor, bár, a polgármester szerint, hamarosan elkerülhetetlenné válik egy nagyobb méretű tatarozás.

Kocsolán a szociális bizottság állásfoglalása szerint mind a 125 általános iskolás részére megvásárolják a tankönyveket. Az iskola élt a lehetőséggel és kért a minisztériumtól is támogatást, de mind ez idáig ezt még nem kapták meg. A faluban élő 20 középiskolás pedig 1600 forint segélyt kaphat, ha ösztöndíjban nem részesülnek.

Mucsiban minden tanuló tankönyvét és füzetcsomagját az önkormányzat fizeti, mondta Balogh Árpádné polgármesterasszony, sőt, a tanév megkezdése után a gyerekek ingyen tízórait is kapnak. Ez egy szerencsés falu, hiszen itt az önkormányzat a gyermekek megszületésének a pillanatától igyekszik gondoskodni róluk. Ez azt jelenti, hogy minden gyermek után ezer forintot kapnak a szülők. A polgármesterasszony azt is elmondta, hogy nincs minden állás betöltve, olyan pedagógus-házaspárt várnak falujukba, amelynek legalább az egyik tagja testnevelő tanár. Szolgálati lakást is biztosítanának számukra.

Nagymányokon 285 diák készül a tanév megkezdésére, mindnyájan ingyen tankönyvet kapnak majd. Beiskolázási segélyt is lehet kérni az önkormányzattól, ha a szülők anyagi helyzete ezt indokolttá teszi. Sajnos, a faluban egyre több a munkanélküli, mivel a brikettüzem leállt, a termelőszövetkezet átalakulása pedig jelentős létszámcsökkentéssel járt, mondta a nagymányoki polgármester.

Udvariban nem döntött még a képviselő-testület arról, hogy az idén a beiskolázási segély mértéke mekkora legyen. A helyzetet bonyolítja, hogy a faluban elég sok tanuló „bejárós" Gyönkre, illetve Sárszentlőrincre.

Az érintett diákok ez évi buszbérlete 1700 forint lesz, és ha a testület jóváhagyja, akkor ezt az összeget és a tankönyvek árát is, az önkormányzat átvállalná.

Mauthner

A figarónál

Férfiember elsősorban azért jár fodrászhoz, hogy tanulmányozza a fehér köpenyes hölgyek mozgáskultúráját, s vessen néhány diszkrét pillantást az ollócsattogtató hajadonok (hajdani hajadonok) sminkjére, dekoltázsára, randibugyijának vonalvezetésére. Persze, ha már ott van, hajat is vágat.

A művelet végén, amikor ott éktelenkedik a kedves vendég fejebúbján az a bizonyos frizura, amikor Adonisz helyett Quasimodo bámul rá a tükörből, a tettes barátságosan érdeklődik: „Jó lesz így?" vagy: „Megfelelő ez a fazon?". És a kuncsaft megadóan bólint.

A minap én is betértem egy borbélyműhelybe, túrtam a megpróbáltatásokat halvérű aszkéta módjára. Arra a forradalmian új kérdésfeltevésre azonban csak fel kellett figyelnem, ami a szerszámok nyugalomba helyezését követte: „Elegendő lesz ez a hosszúság?".

Meghökkentem egy pillanatra, de aztán vettem a lapot, s úgy válaszoltam, mint aki érti a viccet: „Nem, egy kicsit hosszabbra szeretném!" . . .

Wessely

Munkanélküliből vállalkozók lesznek

Nem kapják, fonják a kosarat

A fűzfavessző bizony nem olcsó áru

(Folytatás az 1. oldalról.)

is tanulnak a résztvevők. A volt TÁÉV munkásszállásán rendezett tanfolyam vizsgával zárul, s aki sikeresen szerepel, úgynevezett ágazati szakmunkásbizonyítványt szerez, s akár fő-, akár mellékállásban dolgozhat tovább, kosárfonóként.

A megyében még nem volt ilyen tanfolyam, s igyekeztek a résztvevőket úgy összeválogatni, hogy a megye szinte minden részéből érkezzenek. A kosárfonás rejtelmeiben elmélyedő „tanulók" között éppúgy akad nyolc általános iskolát végzett fiatal, mint egyetemi diplomával rendelkező értelmiségi.

A tanfolyam vezetője Varga Péter, és munkatársa Bellus Mária szakoktató, Békés megyéből érkezett. A Körösök vidéke ugyanis a szakma „őshazája", lévén sok fűzfa arrafelé. Mindketten a Békéscsabai Erdőgazdasági Fűz- és Kosáripari Vállalat alkalmazottai. Mint mondják, a kézügyesség alapvető ebben a szakmában, s nagyon elégedettek a Tolna megyei csoporttal, mert első perctől kezdve lelkesek, aktívak, s nem utolsó sorban igen ügyesek. Egymást serkentik a minél jobb munkára. A kosárfonás kevés munkaeszközt igényel, az sem túl drága, inkább az alapanyagnak, a fűzfavesszőnek borsos az ára. Az is a szakma mellett szól, hogy mind kistelepülésen, mind városban van keletje a kosaraknak, szennyestartóknak, s egyéb használati tárgyaknak, tehát az elkészült áru forgalmazása sem ütközik áthidalhatatlan nehézségekbe.

A kosráfonó tanfolyam végeztével a tervek szerint kiárusítják az elkészült termékeket, s a befolyt összegből a résztvevők „tanulmányi kirándulást" tesznek Békés megyébe, a szakma fellegvárába, ahol megtekinthetik a fűz feldolgozását, előkészítését, s egy kosárfonó üzembe is ellátogatnak.

venter – ótós

A késztermékek és az alapanyag

Ossza meg örömét!

Olvasóink írják

Bonyhádra Molnár Gyulának és feleségének házassági évfordulójuk alkalmából jó egészséget és hosszú boldog életet kíván, valamint Bonyhádra Molnár Barbarának és Molnár Gyulának születésnapjuk alkalmából sok boldogságot és jó egészséget kíván:

Zombáról Rózsi

✉

Dunaszentgyörgyön Apáti Janikát 5. születésnapja alkalmából kicsit megkésve, de annál nagyobb szeretettel köszöntjük, jó erőt, egészséget és gondtalan gyermekkort kívánunk szívünk minden szeretetével, s ezzel a kis verssel:

Születésnapodra kívánunk sok szépet,
Legyen számodra boldogság az élet,
Utadra a boldogság gyöngyvirágot hintsen,
Szívből azt kívánjuk, áldjon meg az Isten.

Kaiser család és a kis Rózsika

✉

Szentgálszőlőhegyen Decsi Lajosnak 70. születésnapjára és édesanyánknak névnapjára minden jót és hosszú életet kívánunk:

fia János, menye Erzsi és unokájuk Marika

✉

Drága szüleinknek Szuhai Józsefnénak és Szuhai Józsefnek Nagyszokolyban a Damjanich u. 190. sz. alá a tizennegyedik házassági évfordulójukra nagyon sok boldogságot, jó egészséget és hosszú, békés éveket kíván:

két gyermekük: Aranka és Józsika

✉

Pakson Szendy Józsefné augusztus 22-én ünnepelte 73. születésnapját. Ezúton is szeretettel köszöntjük és jó egészséget, boldogságot, hosszú életet kívánunk neki:

négy gyermeke és családja unokái és két dédunokája: Bianka és Árpika

✉

Sok-sok szeretettel köszöntjük Diósberényben Balaskó Tibornét, aki augusztus 20-án ünnepelte születésnapját. Sok boldogságot és jó egészséget kíván:

férje, fia, lánya és kis unokája

✉

Szajki Józsefnek Szekszárdra a Patak utcába, aki augusztus 22-én ünnepelte születésnapját, ezúton is köszönti szerető felesége, aki megköszöni a fáradozását, amit néha még erején felül is vállal, azért, hogy életünk mindig boldogabb és szebb legyen. Kívánok neki jó egészséget és hosszú életet. A mosolygós arcodat a bánat és a fájdalom mindig elkerülje.

szerető feleséged Zsuzsa

✉

Szekszárdra Bauer Szilvinek 11. születésnapja alkalmából – amit augusztus 21-én ünnepelt – jó egészséget és sikeres tanévkezdést kíván:

anyu, nevelőapja, testvérei: Margit, Lacika, Zsoltika és a pici Mónika

✉

Sok szeretettel köszöntjük kis unokánkat Skrila Zoltánt a 7. születésnapján, amit augusztus 23-án ünnepelt, és kívánunk neki sok örömet és jó egészséget, jó iskolakezdést az első osztályban.

Zombáról mama és papa

✉

Faddon Béda Lászlóné augusztus 24-én ünnepelte születésnapját. Ezúton kívánok neki nagyon sok boldogságot és erőt egészséget:

szertő lánya Gyöngyi

✉

Kurdra Dávid Simonnak és feleségének Simon Máriának ezúttal kívánunk sok boldogságot és hosszú életet 25 éves házassági évfordulójukra, mely 1993. augusztus 24-én volt.

Szekszárdról Simon és Kiss család

✉

Faddon Béda Lászlóné augusztus 24-én ünnepelte születésnapját.Ezúton kívánok neki nagyon sok boldog születésnapot.

Anita

✉

Orsós Ferenc és felesége Gyöngyi augusztus 24-én ünnepelték házassági évfordulójukat Uzdon. Ezúton kívánunk nekik hosszú, boldog éveket és sok örömet, boldogságot a további életükre:

Nagydorogról Józsi, Józsika, Kriszti

✉

Dunaszentgyörgyre Böcz Henriettának és ifjabb Böcz Ferencnek születésnapjukra kívánunk nagyon sok szépet. Legyen számotokra boldogság az élet, utatokra a boldogság gyöngyvirágot hintsen, számunkra ez lesz az élet legfőbb kincse.

mama és papa

✉

Magyarkeszin Kiss Lajost köszöntjük abból az alkalomból, hogy augusztus 25-én ünnepli névnapját. Nagyon sok boldogságot, jó erőt, egészséget, kíván:

felesége, gyermekei, unokái, dédunokái

✉

Dalmandon kislányunk Tóthné Hetesi Márta augusztus 25-én ünnepli 28. születésnapját és a napokban várja második gyermekét, akit szintén nagy-nagy szeretettel várunk. Mindkettőjüknek jó egészséget és minden jót kívánunk:

anyu és apu Dalmandról

✉

Barátom Molnár Lajos és édesapja augusztus 25-én ünneplik névnapjukat Aparhanton. Ezúton kívánunk nekik jó egészséget, hosszú életet és boldog ünnepet:

Andi és a Balogh család

✉

Tamásiban kedves jó barátom, Sándor Lajos augusztus 25-én ünnepli névnapját. Ezúton szeretnék neki nagyon-nagyon sok boldog névnapot kívánni:

Egy jó barát

✉

Holler Lajosnak Gerjenbe névnapja alkalmából sok boldogságot kívánnak:

édesanyád, testvéred, sógornőd, sógoraid, fiaid, menyed és unokád Dórika

✉

Rózsa Józsefné Lengyelen augusztus 25-én ünnepli születésnapját. Ez alkalomból nagyon jó egészséget, hosszú boldog nyudíjas éveket kívánnak:

fia, lánya, menye, veje és unokái: Gábor, Boglárka, Lidike, Mónika, Zsoltika, Máté

✉

Szeretettel köszöntjük Faddon Molnár Jánosnét közelgő 48. születésnapja alkalmából. Kívánunk neki boldog születésnapot és hosszú boldog életet:

húga Marika, sógora János és a gyerekek Gerjenből

✉

Mucsfán augusztus 26-án ünnepli születésnapját Szabó Mihályné. Nagyon sok boldogságot és jó egészséget kíván fia, menye és unokái:

Gábor, Lidike és Zsoltika

Hírharsona

Ami volt és ami lesz

Ülést tart a képviselőtestület

Holnap délután öt órától ülést tart a képviselőtestület.

Ezúttal is sok témában kell döntést hozniuk. Közvetlenül nem érinti a lakosságot, de közvetve annál inkább, hogy milyen módon születnek meg a határozatok, rendeletek, vagyis milyen a testület működési rendje. Az szervezeti és működési szabályzatot hozzá kell igazítani az új helyzethez. Módosítani kell a két alpolgármesterrel kapcsolatos szabályokat, mert most hivatalosan is csak egy van, illetve a polgármester személyének változása miatt módosítani az összeférhetetlenségi szabályokat. Megváltozik, tizennégyről tizenháromra csökken – a testület összlétszámának csökkenése miatt – a minősített többség is. A korábbi alpolgármester ugyanis nem volt képviselő.

Közvetlenül érintik az állampolgárok maghatározott körét a képviselői kérdésekre adott polgármesteri válaszok, ezek többnyire konkrét lakóterületi problémákról szólnak.

Szó lesz az ülésen a Kommunális Szolgáltató Vállalat átalakulásáról, az utódszervezetek feladatairól, és az ezekhez tartozó vagyoni kérdésekről.

Nyilvánvalóan sok dombóvári polgárt érdekel, miként gazdálkodott a testület a város pénzével, illetve miként alakultak a bevételek az elmúlt félévben, de még ennél is jobban, hogy az áfa módosítása miatt mennyit kell majd fizetni a helyi járatú autóbuszon. A tervezet szerint a bérletek áremelkedése nem éri el az áfa növekedésének mértékét, a négy százalékot.

Az ünnep képei Dombóvárról

Az új kenyér

Sajnos igen kevesen vettek részt az államalapító Szent István király, az alkotmány és az új kenyér ünnepén rendezett műsoros megemlékezésen Dombóvárott, a Galéria udvarán, ahol dr. Szabó Imre polgármester mondott beszédet.

Az új kenyeret jelképesen, a termelők nevében Szőke Géza, az Alkotmány Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Szövetkezet elnöke adta át a városnak és Farkasdi András plébános szentelte meg.

Dr. Szabó Imre, polgármester kínálja, . . .

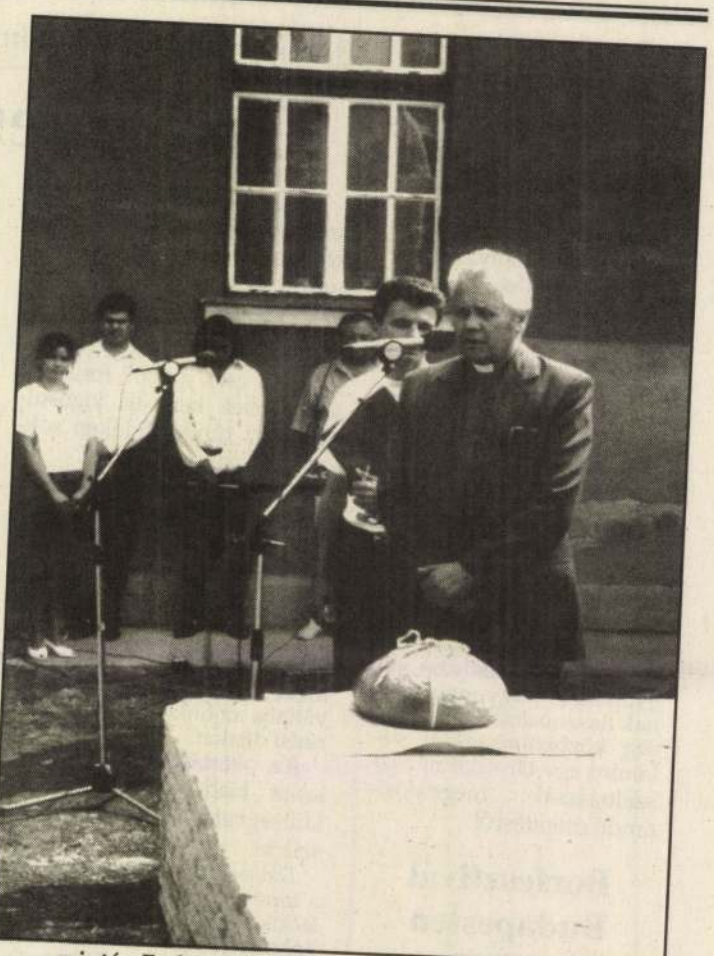

. . . miután Farkasdi András megszentelte az új kenyeret

Az oldal fotóit Tilinger Sándor készítette

Tíz éves a Bujáki cukrászda

Hatezerkétszázötven adag fagyi fogyott

A tizedik születésnapját ünneplő Bujáki cukrászda tulajdonosa Bujáki Attila cukrászmester vasárnap gyorsasági és mennyiségi fagylaltevő versenyt rendezett – nagy sikerrel. Az időjárás is a versenyzőknek kedvezett, mivel a kánikula fokozta a versenyezni vágyók étvágyát. Hatalmas reklámfagyi lebegett a tér felett, szólt a zene, videósok, fotósok várták a verseny kezdetét.

A nevezésért nem kellett fizetni, így a 6-12 éves korúak gyorsasági versenyében 53 fő indult. Ebben a versenyszámban 6 gombócot 2 perc alatt kellett elfogyasztani. E versenyszám győztese Fekete Vera lett, ő 54 másodperc alatt tüntette el az adagot.

A következő menetben 15 gombócot 3 perc alatt kellett elfogyasztani, ebben a kategóriában 12 éven felüliek indulhattak. A 11 vállalkozó közül a felnőtt Dankó Mihály szerezte meg az első helyet.

Az utolsó versenyszám mennyiségi fagyievés volt. Ekkorra már igazi szurkolócsoportok is kialakultak a versenyzők bíztatására. Itt már nem volt időkikötés, csupán az elfogyasztott gombócok száma számított. Az idő múlásával egyre többen hagyták abba az evést – olvadt fagyi ivását – csak két férfi egymást bíztatva lassan, de biztosan tüntette el a gombócokat.

A hatvanadik gombóc eltüntetése után már csak Czakó Árpád maradt versenyben és végül 63 adag elfogyasztása után vette át az első helyezettnek járó díszes tortát és a summetrolim tablettát.

A győztesek egy erre az alkalomra készült pólót is kaptak ajándékba. A születésnapi rendezvényen 250 kg, azaz 6250 gombócot fogyasztottak el a megjelentek, természetesen ingyen.

Til-sa

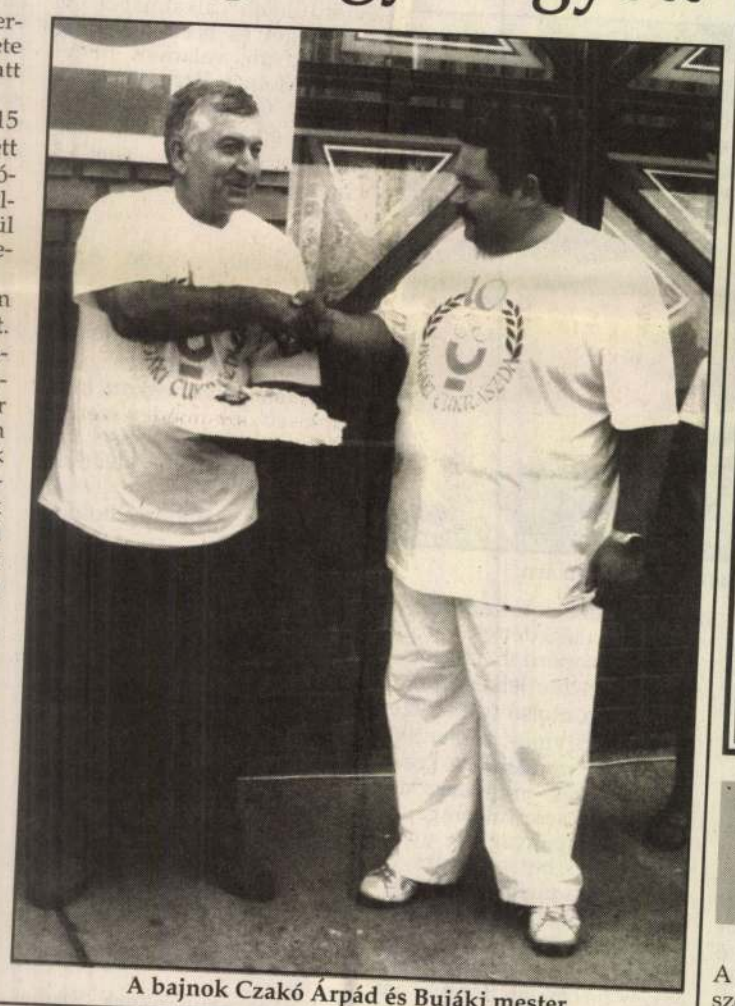

A bajnok Czakó Árpád és Bujáki mester

Szerveződő nyugdíjasok

Csatlakoznak a tiltakozáshoz

A dombóvári Nyugdíjasok Egyesülete az elmúlt hétvégén tartotta soros összejövetelét.

A rendezvényen részt vett Mayer Rezső a Tolna Megyei Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szövetségének elnöke, aki rövid előadásában ismertette a szövetség céljait, eddig elért eredményeit. Már huszonkét, nyugdíjasokat tömörítő szervezet tartozik a szövetséghez, de más csoportokkal is a jó kapcsolatok kialakítására törekednek. Mint érdekvédelmi szervezet jogi tanácsokkal, a szociális nehézségeken pedig olcsó áruvásárlási akciókkal segítenek.

A legközelebbi ilyen lehetőség Dombóváron augusztus 27-én lesz, amikor a tagok olcsóbban vásárolhatnak alapvető élelmiszereket. A jelenlévők úgy határoztak, hogy csatlakoznak a megyei érdekvédelmi szervezethez, és ahhoz az országos akcióhoz, melyre augusztus 30-án 20.00 órakor kerül sor, amikor is 3 percre minden elektromos áramot fogyasztó gépet kikapcsolnak. Így kívánnak tiltakozni a kormány azon intézkedései ellen, mely őket érinti a legérzékenyebben.

Ezen az összejövetelen került sor az új tagok felvételére. Az egyéni kérdésekre adott válaszok után kötetlen jó hangulatú beszélgetéssel töltötték az időt a szép számban megjelent – zömében asszonyok.

tilinger

Kiállítás Szakcson

A szakcsi művelődési házban szombaton, mintegy másfél órás késéssel kezdődött meg a Csonka Sándor képeiből rendezett kiállítás, mivel Nagy János polgármester nem érkezett meg. Helyette dr. Varga Zoltánné tanárnő nyitotta meg a tárlatot. A megjelenteket Mikolovics Endre fuvolajátéka után a festő kalauzolta, majd egy-egy pohár saját termésű borral kínálta meg az érdeklődő helybélieket.

Dr. Varga Zoltánné, Csonka Sándor és Mikolovics Endre

Százéves cukrászat

Gábor Sándor Sarokház cukrászdájában emlékezett meg arról, hogy a városban száz évvel ezelőtt létesült az első cukrászda. A centenárium alkalmából száz szeletes emeletes tortát sütött, s ingyen kínálta a város érdeklődő polgárainak, a szakma emlékeit gyűjtő szakember. Az önkéntes adományokat a Szemünk Fénye Alapítvány számlájára utalta át a cukrászmester.

Alkalmi újság is megjelent a centenáriumra

Felújítják a hőgyészi templom orgonáját

Hatvanhat év múltán megvalósul a terv

Az 1799-ben épült hőgyészi római katolikus templom orgonáját 1927-ben építették. A pécsi Angster orgonagyár ezerhuszadik orgonájaként készült. Akkor pénz hiányában két regiszter építése elmaradt, és azokat a későbbiekben sem pótolták. Klein Mihály esperes tájékoztatása szerint a közeljövőben befejeződő felújítás során ezeket is megépítik. Valójában most lesz kész a hőgyészi orgona. A szeptember 26-i szentmisén Mayer Mihály pécsi megyéspüspök fogja megáldani.

A felújítást Szabó András kisszőllősi orgonaépítő mester és két munkatársa egy éve végzi. Angster József, az eredeti gyár tulajdonosának a fia, a helyszínen irányította a munkát. Az összköltség mintegy hétszázezer forintot tesz ki. Ebből háromszázötvenezer a munkabér, a többi anyagköltség. A szükséges pénz a hőgyészi hívek egyházi adóiból és perselyadományaiból jött össze.

Érdemes még megemlíteni, hogy Szabó András ajánlata mellett másik kettő is volt. Mindkettő magas költséggel számolt: az egyik elfogadása estén egymillió hétszázezer, míg a másiknál kétmillióba került volna az orgona felújítása. Szabó András és munkatársai alapos vizsgálódás után tettek javaslatot arra, hogy milyen legyen a két pótlandó regiszter. Angster József ebbe a helyszínen beleegyezett, majd otthon elővette az eredeti terveket, és kiderült, hogy a mesterek pont azokat a megoldásokat javasolták, amelyek az eredeti tervben is szerepeltek.

A vállalkozók tehát mesterei szakmájuknak.

A javításhoz 25 négyzetméter speciális, Németországban vásárolt orgonabőrt használtak fel, és ugyancsak onnan hozták a szükséges ötszáz membra nevű alkatrészt is. A régi orgonák kilencszáznyolcvan sípja van. Az újonnan megépült regiszterekbe közel kétszázat építenek be, ezeket most készíti egy magyarországi orgonasíp-készítő mester.

Stefán György

Csonka Sándor Tolnai Népújság 1994. X. 5

Kiállítás és könyvbemutató

Egy héten keresztül látható a döbröközi Judit vendégházban Csonka Sándor dombóvári festő kiállítása. A kiállítást Domján Károly, a dr. Homoki-Nagy István Vadásztársaság titkára nyitotta meg, aki ebből az alkalomból bemutatta a Hegyen-völgyön című könyvet, mely a hasonló című film 180 jelenetét mutatja be. A falusi-tanyai hangulatú kiállítás és a bemutatott könyv így egységes szemléletet tár a nézők elé. ***(til-sa)***

as tgk-t vagy
Tel.: 74/316-

nűszakival el-
12-090.

ös Zastava és
el Rekord ol-
lődni: Szek-
. 13. 3/27.

ombira cserél-
tú VW Trans-
nás ponyvás,
eherautó és
én. Decs, Váci

ines, 1980-as,
eladó. Szek-
t u. 12. II/9.

1.6 benzines,
al 350.000 Ft
65-087.

1.6 D eladó.
sa u. 36., 16

ejárt műszaki-
os, V. u. 179.

mbi jó állapot-
ladó vagy el-
rc, Fő u. 57.

ygépkocsit és
zt készpénzért
6-30/431-095.

10 éves korig
S, 2107 Ladát,
t. Rögtön kp-
.: 76/351-105.

Golf motorral,
val eladó. Tel.:
álosné.

zek (gumik is)
4/317-933.

Vállalkozói igazolvánnyal rendelkező viszonteladókat keresünk Tolna megye területén, tejtermékek nagykereskedelmi forgalmazásához. Feltételek: hűthető raktárér és hűthető fuvareszköz. A jelentkezéseket 1016 Budapest, Derék u. 14. Külkereskedelmi Iroda címére kérjük megküldeni.

Oktatás

Magyar Ip. Szöv. Oktatási Kft. őszi tanf. indulnak: manikűr-pedikűr, masszázs, virágkötő, kutyakozmetika, műkörömépítő. Érdeklődni: 06/74/312-634, VALENTIN Virágbolt.

Ingatlan

200 n-ölön hagyományos szőlő eladó. Kurd, Hunyadi u. 56.

3 szobás, összkomfortos családi ház eladó. Kisebb lakást beszámítok. Szekszárd, Prantner J. u. 17.

500 nöl hagyományos művelésű csemege és borszőlő eladó. Kurd, Hunyadi u. 40.

Alkotmány utcai 1+3 félszobás lakás eladó. Szekszárd, Alkotmány u. 15. III/8.

Családi ház eladó. Alsónyék, Templom u. 5.

Felújított családi ház eladó. Majos V. u. 38. Érdeklődni délután.

Gazdálkodásra alkalmas

INDULÓ TANFOLYAMOK

A KREátor KFT. SZERVEZÉSÉBEN

1994. október 25-én indul a számviteli-ügyintézői,
1994. október 26-án a mérlegképes könyvelői,
1994. október 27-én a vámkezelői tanfolyam.

Jelentkezéseket még 1994. október 20-ig elfogadunk.

Szekszárd, Mikes u. 6.
Telefon: 74/314-080. 74/311-383, 74/316-078.

(57903)

TÉGLAAKCIÓ!

Égetett téglák közvetlenül a gyártótól!

Kisméretű tégla	9,40,- Ft/db
B-30-as blokk	24,- Ft/db
Kettősméretű tégla	15,- Ft/db

Befizethető: Bonyhádi Téglagyár, tel.: 74/351-723
Dombóvári Téglagyár, tel.: 74/366-456

Házhoz szállítást kedvezményes áron vállalunk!
Az árak az áfát tartalmazzák!
PANNON TÉGLA KFT.

(57608)

DRÁVA PIÉRT EGY PÁRATLAN AJÁNLAT

Pedig benne minden páros: a Dráva Piért Rt.
–hat megyében– minden páros hét szerdáján
2 hét időtartamra, négy terméke árát
páratlan mértékben csökkenti.

kerámikus MKT

CSONKA ZSUZSA

Csonka Zsuzsa

1956 január 3-án születtem Budapesten.
1974-ben érettségiztem a Képző és Iparművészeti Gimnázium szobrász tanszakán.
1980-ban védtem diplomámat a Magyar Iparművészeti Főiskola porcelán szakán Cskovszky Árpád és Schrammel Imre növendékeként.
1981-től önállóan dolgozom saját műhelyemben. Porcelánból, fajanszból készítünk használati és dísztárgyakat, egyedi alkotásokat.

Kiállítások:
1981 Vigadó Galéria, Budapest
1983 Vigadó Galéria, Budapest
1984 Duna Galéria, Budapest
1985 Vigadó Galéria, Budapest
1987 Műcsarnok, Budapest; Magyar Intézet, Prága
1990 FIS "Iparművészek Budapest Lilliputban", Vigadó Galéria
1990 Handwerkskammer Hamburg (Thiemann-gyűjtemény)
1991 "Peep show" Fiatal Iparművészek Stúdiója (FIS), Budapest
1992 Kerámia Biennálé, Pécs; Csók Galéria, Budapest
1993 "Arte fiera", Bologna

Közintézményekben elhelyezett munkák:
Seregélyesi kastély, Vasszécsényi Kastély, Fertődi Kastély, Korona Szálló Budapest, Hédervári Kastély

I was born in 1956 in Budapest. I passed my final exams at the Secondary School of Fine and Applied Arts in 1974, sculptural branch. In 1980 I graduated from the Hungarian Academy of Applied Arts porcelain branch. My master was Árpád Csekovszky, and Imre Schrammel. Since 1981 I have been working as an independent artist in my own studio. (I make clay and fayance)

Exhibitions:
1981 Vigadó Galéria, Budapest
1983 Vigadó Galéria, Budapest
1984 Duna Galéria, Budapest
1985 Vigadó Galéria, Budapest
1987 Műcsarnok, Budapest; Magyar Intézet, Prága
1990 FIS "Iparművészek Budapest Lilliputban", Vigadó Galéria
1990 Handwerkskammer Hamburg (Thiemann-gyűjtemény)
1991 "Peep show" Fiatal Iparművészek Stúdiója (FIS), Budapest
1992 Kerámia Biennálé, Pécs; Csók Galéria, Budapest
1993 "Arte fiera", Bologna

MDK

Csonka István, díszlettervező

A győri színház előadásához

a díszleteket tervezte.

Falus Róbert: Az Oidipusz három előadásáról

7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 5.

Ø Csonka István

ácsmester

Pécsett 1782.

szabadult fel.

irod

Cserkuti A.: A

pécsi ácsok. cehe.

Pécsi Napló

1913. nov. 30.

MINDENNEMÜ ÉPITÉSI ANYAGOT
RAKTÁRON TARTUNK.

Tekintetes

Miemlékek Orsz

Hivatkozással

Csonka István

ötv. Stephanus

l,

Kőmagyötvj.

583. z

94. l.

VASÁRNAP

3

Kath. F Farsangv.
Prot. F. Esto mihi

HÉTFŐ

4

Kath. Kázmér
Prot. Kázmér

KEDD

5

Kath Özséb
Prot Adorján

Izr. 30. Ros Khodes

SZERDA

6

Csonka István

debreceni ötvös

a debreceni ötvös céh
és a debreceni kéntes céh
céhpoharai. Fenti művei

Repr.

Magyar művelődéstört

TV. 223,640. 1 -

XXXIX.

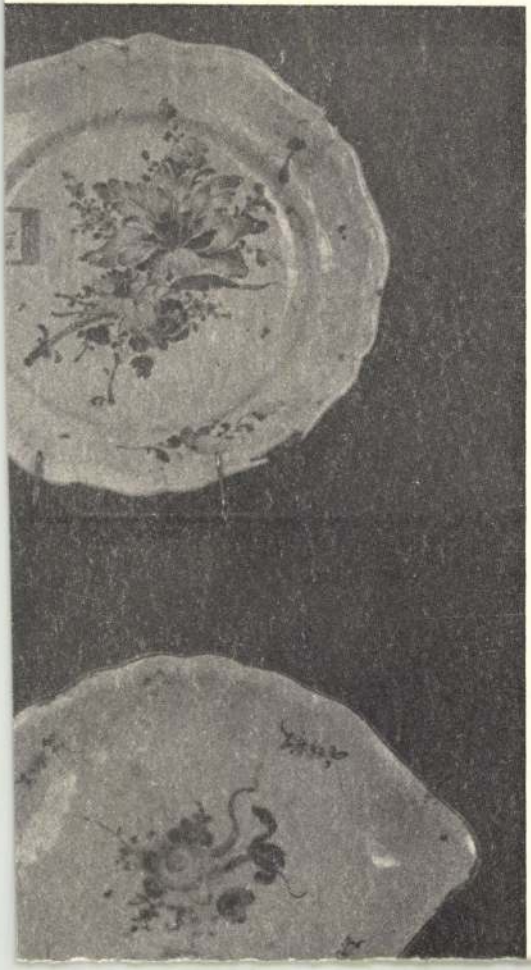

Csonka István

ötvös

Debrecen 1744-75

Révai XXI. 668. 1.

Csonka István

debreceni ötvös

l.

A szepmüvészek könyve.

Bp. 1940

1121. l.

Kulcs h. n. VII. 194.

Csonka István

ötvös, Debrecen

1731 — † 1753

l.

Zoltán Debr. 18. l

Bére

XXIII

Csonka István

ötvös, Debrecen 1731–
1753.

l.

Zoltötv Debr. 21, 22. l.

Dãmôs, rom

XIX

Csonka István

özvegy

l.

Zoltán u. Debr. 58. l.

Csonka István

özvegy

l.

Zoltán Péter

69. l.
70. l.

Csonka István

ötvös

l.

Zoltötv Debr. 78 l.

Tóalmás, kastély

151
Kép 138

Csonka István

ötvös

l.

Zoltötv Debr.

79. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM 1802

KÖZGYÜJTEMÉNYEK
ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE

BUDAPEST, IV. REÁLTANODA-UTCA 2.

240-1940. sz.

A Müemlékek Országos Bizottsága

tekintetes Elnökségének.

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10.

Csonka István

ötvös

l.

Zoltáto Debr. 80. l.

(többször is eml.)

82. l

Vecsés, r. k.

160

Csonka István

ötvös

Céhpohár 1736

Debreceni Déri-

Múzeum

Tul

Hólyagos pohár

XVIII század

Renoválta Jenti

1745-ben

Debreceni ref. kis

templom tulajd.

Tul

~~Római agyagégető Kemencre~~

~~V. 244.~~

Csonka István

Ötvös

Ötvös céhserleg 1744

M. Nemzeti Muzeum

tulajd.

Jml.

Talpas pohár 1745

Debreceni Déri Muzeum

tulajd.

Jml.

Hentes céh kis serlege

1745

M. N. Muzeum

Jml

Római fülönfüggők V. 243.

Csonka István, ötvös
sz. 1700 k, mh. 1753.
Debrecenben, hol 1731.
nyert polgárjogot

1736. készítette a debreceni
szappanos céh, Talpas 1745. a de-
breceni hentes céh kis poha-
rat 1744. a debreceni
ötvösök céh terlegét
az utolsó kettő a Nemzeti Muzeum
Tört tárcnak tulajdona.

Egy kelyhe (1732) a
kunhegyesi, egy tenyér-
osztó tányérja (1745) a ken-
deresi ref. egyház tu-
lajdonában van.

Ezüst
pohára
(1742) a hajdu-
hadházi,
egy általa
1745.
renovált
kehely a
debreceni

Fékét ötvösnek a debreceni
Déri Muzeum

érvényesitve tisztelettel

Budá

MDK

Csonka István

pécsi ácsmester

1782. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4. l.

Csonka István

Ötös Debrecenben.
1736. a szappanosok új poharát készítette.

Csonka István ötvösmester

A szappanoscéh pohara /repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen Képjegyzék 16.

M.D.K.

Csonka István

A győri Kisfaludy Szinház "Civilek és katonák" c. előadásához tervezett diszleteket.

Kürti László: "Egyfelvonásosok, operett, musical" c. kritikája.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. május 25.
21. sz. 10. lap

M.D.K.

Csonka István, aranyműves

nevét a jelentősebb XVII.
századi magyar mesterek kö-
zött említi a szerző

Information Hungary. Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 971. old.

M.D.K.

Csonka István, Asztalos m.

Veszprémi mester. +1856-ban 54 éves korában.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

249.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém,

1963

M.D.K.

Csonka István, asztalos m.

Veszprémi mester, Csonka István asztalos és Szombati Sára fia. Adatok: Szül: 1838. V. 13. utolsó adat: 1873.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok, 249. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém, 1963.

Csonka István ötvös

A debreceni szappanos cék
pokazát 1736-ban kémitette.
SCS monogrammal.

A képzőművészetek Debrecenben, 1966

24 oldal.

Csonka István ötvös M.D.K.

a debreceni Kistemplom kelyhét restaurálta 1745 ben. repr: 72.

1732 ben a kunhegyesi tplom,
1745 " a kendereri " részére
készitett kelyheket (repr: 73).
valszinüleg az ö müve az abádszalóki kehely.
(repr: 74 o.)

S. Mihalik: Die ungarischen Beziehungen des Glockenblumenpokals. Acta Historiae Artium 1959 (VI.) 73, 74

CSONKA ISTVÁN, ötvös

Az 1740-es években ifj.Diószegi Sámuel postamester is mehlehetősen sok dragaságot mondhatott magának.Köztük Csonka István által készitett:Tizenkét par ezüstnyelü kés.Csinalta Csonka István/Debreceni/ötvös 47 6/16 lat lat ezüstből.Tiz ezüstkanal,amaz ezüstkésekhez való 35 1/2 lat.Két par ezüstnyelü kés,két par ezüstkanal. Harom ezüstkapocs. 363.old

P.BRESTYANSZKY ILONA: Debreceni ötvösmüvek Csongrad megye egyhazaiban 361.old

A Debreceni Déri Muz.Evkönyve, 1973. Debrecen, 1975

Csonka István, jelmeztervező

Az Iphigeneia Aulisban előadásához
a jelmezeket tervezte.

– l. Euripidész – Gordiumban

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 13.

Csonka István, „Jelmeztervező"

A jelmezeket tervezte a Madách-műhöz.

Hamvas Ervin: Az ember tragédiája képről

7.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 13.

Csonka István, díszlettervező

A győri minkás előadásához a díszleteket és a jelmezeket tervezte.

Havas Ervin: Vitézek és hősök 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 15.

Csonka István, díszlettervező

A győri szinház Vörösmarty-előadásához a díszleteket és jelmezeket tervezte

M. G. P.: Salamon 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 16.

Csonka István, díszlettervező

A előadáshoz a díszletekt tervezte.

Bányai Gábor: Arbuzov. bemutató
Győrött 7,

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. dec. 5

Csonka István

A szlovákiai Magyar Területi Szinház mutatta be Felkai Ferenc Madách-drámáját. Kovács Győző kritikájában igen komoly elismeréssel nyilatkozik a Győrből vendégként résztvevő müvész kitünő jelmezeiről.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. ápr. 15.
XVI. évf. 16. sz. 10. lap.

Csonka István

A győri Kisfaludi Szinház együttese bemutatta Grillparzer"Medeá"-ját Fertőrákoson.
Hegedüs Géza: "A fertőrákosi Medea" cimmel részletesen ismerteti az előadást és igen magasra értékeli Baráth András diszleteit és müvésztársa Csonka István szinpompás jelmezeit, melyeket felvételen, -a kritika illusztrációjaként-hoz a lap.
Repr.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juli. 22.
XVI. évf. 3o. sz. 4-5. lap.

Csonka István, díszlettervező

A győri „ősbemutatón" a díszleteket és jelmezeket tervezte.

(monday): Vörösmarty: Salamon 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jan. 3.

CSONKA István ötvös

P.SZALAY Emőke: A bakonszegi református egyház urasztali edényei. In: Bakonszeg története és néprajza. Szerk. Ujváry Zoltán. Bakonszeg : Bakonszeg Tcs., 1990 443 - 453.p.

XVIII. sz. ötvösművek

unserer Anstalt ein weitergehender u. darüber hinaus
barer Wirkungskreis eröffnet, der Ihrem natürlichen Dran
dem allgemeinen Wohl zu dienen u. Ihrem patriotischen Pflich
gefühl in Lauf der Zeit, so glaube ich, immer noch Befriedigu
gerechten Dienstes, denn meiner Überzeugung nach liesse si
bei ausdauerden guten Willen die gewissenhafte Erfüllung
Lehramtspflichten mit der Ausübung Ihres künstlerischen Be
fes recht gut vereinen, wie dies ja genug Beispiele zeigen. U
wenn sie sich, theurer Freund, dieser Auffassung nicht verpflic
ten wollen, so käme es nur auf ein-zwei Probejahre an, die
ähnlicher Berufung in den Amtsdienst der definitiv
im Anstellung beiderseitigen Interesse immer voranzugeh
pflegen.

Schreiben Sie mir recht bald, lieber Freund, ob es
gelungen ist, Ihre Skrupel und Bedenken der Hauptsache na
zu beheben, damit ich dann, auf Grund Ihrer Entschlüs
meine Vorschläge an das k. ung. Ministerium für Kultus u. U
terricht unverweilt einreichen könne. Denn die in Frage s
hende, nunmehr erledigte Lehrkanzel ist für unsere Anst
zu wichtig um ein lange ausdauerndes Provisorium mit int
mistischen Hilfskräften uns zufallen. In den unteren zwei Kl
sen leitet gegenwärtig die Unterricht Prof. Const. Várdai, e

Eronka János, grafikus

Lárd: Dér István.

Tandi L.: Kiállítási ---- 89-92.

TISZATÁJ, Szeged 1975. augusztus XXIX/8.

CSONKA JÁNOS, nyomdász

A nyomdászok a területi egyletekben tevékenykedtek. A szombathelyiek a pozsonyihoz tartoztak, Szombathelyen is volt fizetőhely.-1903-ban a pozsonyi egyletnek 15 szombathelyi tagja volt.-Csonka is tagja volt. 96.old

-KUNTÁR LAJOS: Nyomdászmozgalmak Szombathelyen / 1892-1914 / 89.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Csonka Jakab grafikus

a KPVDSZ-hez tartozó vállalatok grafikusainak képzőművészeti kiállítása tegnap nyílt meg, melyen szerepeltek művei. Különdíjban részesült a művész.

T.L.: Képzőművészeti kiállítás.
Délmagyarország /Szeged/ 1944. okt. 13.

Csonka János

Szeged

Rajzóra, cerceza, 30 x 46

Országos diák képzőművészeti
kiállítás. Hódmezővásárhely 1965.
Kat. bev.: Orosz László

8.

MDK.

Csonka János

Gyulai diákrajzkiállitáson dijat nyert

Délmagyarország 1965 máj.18

Csonka Lajos

Született Gyulán 1927-ben. 1952-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát mestere Kovács Gyula és Gádoros Lajos voltak.

Magyar Képző- művészek Szövetsége belső építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

5 l

Csonka Lajos

Legjelentősebb munkái: EMKE eszpresszó, bisztró, étterem (1959), Üllői úti lakótelep üzletsora (1962), Budapest Köztársaság téri üzletsor.

Magyar Képzőműcészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

51

Csonka Lajos

„Halló" éterem és bár Budapesten (1965) Miskolc-Bulgárföldek üzletsora (1967), Csepel városközpont üzletei (1968), budapesti „RAVILL" bemutatóterem (1969).

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

5 f

Csonka Lajos

Balassagyarmati üzletsor (1970), Budapest
Varga J. lakótelepi üzletsor (1970), Tiszai
Vegyi kombinát Pilvaxkoži bemutatóterme.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-
építész szakoszlályának kiállítása, Budapest,
1970

Csonka Lajos

Flach János irányításával több évig dolgozott a Középülettervező Vállalatnál a Budai Vár helyreállítási terveinek készítésében.

Magyar Képzőművének szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

Csonka, Lajos

Megyei tanácsház várakozó helyiség, Főisk.diplm.

" " nagy tanácsterem, " "

tervrajzok

Ernst Muzeum. I. iparmüvészeti kiállitás. 1952.

4 l.

29

319

ítása mellett van szerencsém hitrokoni
t jelenteni 's magamat Tiszt. Uraságod
tába ajánlani.

Olaszországban
n 1871

Kossuth Lajos

relési tárgyai között figyelmet érde-
yérosztó tányérral, ezüst, aranyozott
lluszteres szárral és kihajló csészé-
irat:
res gente Kubinyi Usu pro populi Seniore
dányi quarente ferente sub anni Sto me-
Samsonhazini Anno 18o9".

Csonka Lajos.

Ipesti iparművészeti iskolában végzek.

1952. I. Iparművészeti kiállításon

Megyei tanácsház várakozó helyiségének és tanácstermének terve

Nagybecsű felszól
álltal kibocsájtandó sz
elkészitésére vonatkozó
12 drb. három szi
ugyan az négy
Ehhez hozzájárul
Ezen árajánlatu
a multban kiad
az intézetünkben
legjutányosabb ár
Becses megrende

CSONKA Pál

1944 ben a Tastélyban földalatti folyosóval Tapasztódó óvóhelyet tervezett a gödöllői Tastélyban

Mv. 1994/1. 4.

MDK.

Csonka János

A szegedi Dankó Pista szobrot restaurálja

Csongrádmegyei Hirlap 1965 juni.26.lap -

MDK

vitéz Csonka Kálmán, festö

Börzsönyi hegyek között.	Olajf.
Börzsönyi völgyben.	Pasztell.
Szobi Dunakanyar.	"

Nemzeti Szalon. -Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

vitéz Csonka Kálmán, festö

Dunamentén.	Tempera.
Augusztusban.	Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

Csonka Kálmán

festő.

Nemzeti Szalon
Őszi tárlat 1931. 3 kép

U. o. 1932. Őszi tárlat
2 kép.

M. D. K

CSONKA Lajósné belső építész

A helyreállított Gellért-nálló belső kikészítésének munkatársa

Tervező: Flach János

Rest.

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 14-18.

Csonka Lajosné

és Weiszer József, Gábriel Frigyes, Flach János, Kisszebeni Marcellné.

Gellért szálló belső kiképzése, 1956-1960, Terve

A fel szabadult Budapest művészete.

Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960.

14 l.

MDK

Csonka Lajosné építész

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 196o.

M. D. K.

CSONKA Lajosné belsőépítő

A Gellért szálló reprezentációs helyiségei (Repr.)

Társtervezők: Flach János, Gabriel Frigyes, Weiszer József, Kisszebeni Marcellné, Tesszel Alajos, Czoczek László

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 190-191. l.

MDK

Csonka László

II.dijat nyert a Palatinus-strandfürdő tervpályazatán.Miskolczy Lászlóval közös terv.

Hoepfner Pál dr.: A Szent Margitszigeti Palatinus-strandfürdő tervpályázata.

Tér és Forma 1936.10.sz. 279.l.

M.D.K.

CSONKA László épitész

Kékestető, szálloda

Társtervező: Miskolczy László

Rados Jenő: Magyar épitészettörténet Bp. 1961. 325.l

MDK

Csonka László és Miskolczy László, építészek

ill ép.mérnökök

a MÉSZ ezidei mesterdiját kapták meg a
"Kékes Szálloda" megtervezésének munkájáért.

A Magy. Építömüvészek Szövetségének vezetősége.
Pesti Napló. 1939. jun.lo.

MDK

Csonka László épitész

Miskolczy László épitészmérnök a M.Epitő-
müvészek Szövets.mesterdiját a"Kékes szál-
loda" tervével elnyerték.

Cikk:Jánszky...

Magyarország,1939 jun.lo 12 l.

MDK

Csonka László és Miskolczy László épitészmérnökök az alanti Társ. mesterdiját kapták a Kékes Szálloda megtervezéséért.

Magy. Épitőművészek Szövetsége... 8 Órai Ujság, 1939. jun. 10. 10 1.

Tata (Komárom).

Béke-tér 8. Ház, földszint
ives kapuval, 1800 körül.

(Tata V. és MV. Bp. 7952, 4. l)

Csonka László
építész

~ – Miskolczy László: kékestető i
szálló

Rados: Magyar építészettört 336.
Műszaki kiadó 1971.

Csonka László
építész

Miskolczy Ferenc Csonka László
vállalatánál mint tervező és
építészmérnök munkálkodott.

Bossányi Ervin: Ők is Bácskából indultak .
Müvészet,1975.junius - 41.oldal.

MDK

Csonka L. é. Miskolczy építének

Kékes, gyógyszálló

Weichinger K: L'architecture Kongrois au XX. siècle. Műegyetemi Közlemények. 1948 2. 77 l.

Csonka M.

egy csomó illusztrá-
ciót készített az
Arch. Ért. 190–1922
évf. részére –

Pl. Oroszlán Zoltán
cikkéhez is.
Megkérdezni öt
ki volt ez
a kaveset szereplő
rajzoló –

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csonka Mihály

1805-ből egy kétajtós írószekrényt rajzol.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormű-vészet a 18-19. század fordulóján, Budapest, 1972

1061

MIHÁLY CSONKA, asztalos

Debrecenben dolgozott. Kétségtelen, hogy az 1. tipusu kétajtós, angol befolyásra visszavezethető irószekrények/tabernákulumok/, az előtte nálunk divatos "Sekretärekkel" együtt váltak kedveltté és a 2. tipus megszünt. Ezt bizonyitják Csonka tervei is 1805-ből. 100. old. 16. jegyz

SZABOLCSI, HEDVIG: Die Formentwicklung der Schreibschrancktypen am Ende des 18. Jahrhunderts 89. old.

Az Iparmüv. Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

D Csonka Pál

építész

Szül. Budapest 1896.

Oklevelet nyert 1920.

Vérjegyzőműegyetem 5. l.

Csonka Pál

vod

Gerő L.: A bazilika kupolája. Budapest. 1947. 289. l.

Csonka Pál

okl. építész

Szombathely r. t. város szabályozási tervpályázatán 2-ik díjat nyert.

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye 1922.

48-49. sz.

Csonka Pál dr

Dr. Csonka Pál műépitész — műegyetemi magántanár. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Csonka Pál okl. épitész, műegyetemi adjunktusnak a „Vasbeton-emezszerkezetek szilárdságtana“ cimü tárgykörből müegyetemi magántanárrá történt képesitését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezettet ezen minőségben megrősi-

Vállalkozók Lapja

1933 ápr. 27

A MŰEMLÉKEK ORSZA

BUDAPEST, IX.

Ad 178/1913 szám.

Csonka Pál dr

József műegyetem
Egyet. ny. r. tanárának az 1943/44. évre
a mérnöki és építőmérnöki Karon
dékánná történt megválasztását - a kultuszminiszter tudomásul vette

MMÉTKözl

1943. 127. p

Csonka Pál dr

a Ferihegyi II. sz.
hangár esztéi terve.

I. díj.

1943. 175. l.

Csonka Pál

II. díj

Palásthy Béla és Winkler Vilmos

megvétel

Papp Gyula és

Szabolcs Ferenc

III. díj

Radvánszky Jenő

megvétel

Wälder Gyula és

Warga László

I. díj

az alábbi tervpályázaton 1922-ben

ÉIÉM. 1924. 7-8. sz. 20. l. (Szombathely városrendezési tervpályázatának kiállítása.)

mány átkutatása megint lehetővé vált,
ltal mintaszerüen vezetett ásatások
t napvilágra hoztak, 4. ~~közel~~ ézen fekvő volt,
mesterek körüli irodalmi hagyomá-
kérdésével kapcsolatba hozzuk. Ez a
helyzetbe juttatott minket hogy a formák és a
áttér eredetét, jelentőségét és fej-
módszerekkel megvizsgáljuk. ~~Ikxenx~~
a magyar müvészettörténet ujra ~~és~~ meg ujra
Ujabb ásatások a Margit-szigeten.
mat a "Technika" 1938.évi 6.számából.
1938.
ani kölcsönökért folyamodjék ~~azxégekx~~
a klasszika archiaelogiához és a leg-
sorolására és ~~rövid~~ lehárosenü leirására szorit-
a ~~szolid~~ szilárd alapra épitsen. Nem kizáró

Gonka Pál dr.

mügyetemi tanár terverte az 1944-ben erősen megrerült esztergomi bazilika helyreállítását. A nagy kupolát közel negyvencer találat érte.
1948-ra már helyreállították és vörösrezlemezekkel fedték.
A homlokzat egyik elpusztult hatalmas oszlopát alápalazták.
A teljes helyreállítást 1949-re terverték.

Borb-Fabr

43 l.

(Több mint 3 milliós kár érte az esztergomi Bazilikát.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csonka Pál dr

az Ipari Anyaggazdálkodási Tanács tagjává kinevezték

MMÉEKözl
1943. 152.

Csonka Pál
mérnök és
Winkler Vilmos
volt városi fő-
mérnök

Mint
led

Székesfehérvár város-
rendezési tervpályá-
zatán II. díj

Fejérmegyei Napló
1922. febr. 11. (A
városrendezés terveiz)

~~Budán~~

~~Gellérthegy~~ (VII. 249, 250, 251, 252, 253, 255,

Csonka Pál

épitem

l.

Bud Épitom

II. Évk. 236. l.

Csonka Pál dr.

Epitéssmérnök

a Mérnöki Tanács

tagjava kineveste

az iparügyi mi-

nisztér

MMÉEKözl

1943. 88. l.

Csonka Pál dr

okl. építészmérnök

kinevezték az Igazságügyi Műszaki Tanács tagjává

MMÉE Közl.

1942. 136. l.

Csonka Pál

építész

l.

Siklóssy FKT tőr

572. l.

573. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csonka Pál

Csonka Pál dr. építészmérnök,
egyet. tanár, XI. Horthy Miklós-út 31.
269-416

műegyetem

Bptávb 1940 szept.
" 1942 jan.

Csonka Pál dr

okl. építész, műszaki doktor, az alkalmazott szilárdságtan ny. rk. tanára. 1936 jul. 28 tól.

Programmja, A m. kir. József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem az 1937/38. tanév első félévére. 10. l.

G l i s c a v i d

Il palazzo e la cappell

di

Prof.Tiberio Gere
della R.Università di B
Presidente della Sovrai
ai Monumenti d'Ungheria

Dai documenti e dalle c
da molto che i Re Arpadiani avevar
dal secolo X fino alla metà del XI
1256 regalò il palazzo reale all'a
Questi documenti ci hanno conserva
cappella, ma fino agli ultimi anni
frammento, finché nell'anno 1934 l
Ungheria ha cominciato gli scavi s
sul Danubio e dove sorge la Basili
alcuni mesi di lavoro vennero in l
palazzo reale.

Il primo palazzo venne
padre del Re Santo Stefano, e cont
I resti di quest'epoca sono pochi.
le prime costruzioni architettoni

Csonka Pál dr., okl. építész, műszaki doktor, az alkalmazott szilárdságtan ny. rk. tanára. Egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá kineveztetett 1936. július 28-án. XI., Horthy Miklós-út 31. Távbeszélő a lakáson: 269—416, a tanszéken: 258—633.

Pr. Józsefmüegy 1938/39. 9.
l.

Csonka Pál dr

rakteristischen rumänischen Rundtempel
wegen vom Orient, von Armenien über die
bürgen gelangt, wo ihm dann bis tief ins
ben beschieden war. Die Kirchenarchitekt
ist aber im Allgemeinen mit dem westlic
fert einen unumstösslichen Beweis, dass
Rumänen sich erst später angesiedelt ha
früh, um III. drei Jahrhunderte vor den
Urbewohner gelten können wird in glänz
logische Erbe belegt, vornehmlich im He
der Nähe gefundenen zahlreichen Grabfu
teristisch -ungarischen Beigaben, denen
die Seite zu stellen vermag. Das Rumäne
- welche ein Teil erst in XVIII. Jahrhu
des griechischkatholischen Bekenntniss
Jahrhundert außerhalb der westlichen

Dr. Csonka Pál adjunktus vezetése mellett a II. és III. éves építész-hallgatók 12 ízben tekintettek meg fővárosi családiház-, ill. bérház-építkezést. (Családi házak: Bécsi-út 125. sz. Kökörcsin-utca és Vincellér-utca sarok. Bérházak: Pozsonyi-út és Korall-utca sarkán, Pozsonyi-út és Sziget-utca sarkán, Ujpesti-rakpart és Korall-utca sarkán, Budafoki-út és Lágymányosi-utca sarkán, Lenke-út és Tass vezér-utca sarkán.) Ezenkívül a II. éves építész-hallgatók a Melocco féle cementárugyárat, a III. éves építész-hallgatók pedig az új ügetőversenypálya tribünépítkezését tekintették meg. — E gyakorlatokon az építész-hallgatóknak többek közt a következő szerkezeteket volt alkalmuk tanulmányozni: lemezes és cölöpös vasbeton alapozások építése; vasbeton épületváz szerelése, zsaluzása és betonozása; vasbeton koszorú készítése; vasbeton kiváltógerendák, lépcsők, erkélylemezek, párkányok készítése; üreges tégla- és vasbeton-födémek készítése az építkezés különböző fázisaiban. (Ujlaki ultrasejt-tégla-födém, Székely-féle vasbetétes tégla-födém, vasgerendák közötti vasbetonlemez-födém, felülbordás vasbeton-födém stb.)

Józsefvárosi 1933/34. 65 l.

Csonka Pál dr

Csonka Pál dr., okl. építész, műszaki doktor, az alkalmazott szilárdságtan ny. rk. tanára. Egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá kineveztetett 1936. július 28-án. *XI., Horthy Miklós-út 31.* Távbeszélő a lakáson: 269—416, a tanszéken: 258—633.

Józsefnádor tájék

1940/41. 9. l.

Első rész.

Dr. Csonka Pál ny. rk. tanár: 1. *A német óvóhelyszabályzatról.* (Légoltalmi Közlemények, 1937.) 2. *Épületvázak erőjátéka.* (Előadás a Légoltalmi továbbképző tanfolyamon.) 3. *Ujabb szerkesztési elvek a vasbetonépítészetben.* (Előadás a soproni Nyári Egyetemen.) 4. *Szabványok előadói tervezetei.*

József nádor 1937/38.
120. l.

Csonka Pál dr

B) **Építészmérnöki Osztály.**

Alkalmazott szilárdságtani tanszék. Tanár: *dr. Csonka Pál* ny. rk. tanár.

A tanszék a hallgatók oktatására szolgáló, már az előző években megindított mintalapsorozat és ábragyüjtemény szerkesztését ebben az évben is tovább folytatta, s részt vett különböző hatóságok és testületek szabályzatelőkészítő munkájában.

József nádor 1937/38.

139.l

más tahiméterrel és kísérleteket végeztünk egyéb távolságmérési eljárások pontosságának és gazdaságosságának megállapítására. A már megtervezett invardrót-komparátor elkészítése csak lassan halad, mert a szükséges műszerrészek, főleg szabatos mérőmikroszkópok berendezésére megfelelő fedezet még nem áll rendelkezésre.

I. sz. hídépítéstani tanszék. Tanár: *dr. Kossalka János* ny. r. tanár.

A tanszék laboratóriumában ívszerkezetekre és rudakra vonatkozó kihajlítási kísérletek, továbbá a tisztán hajlításra igénybevett vasanyagú próbatestek nyúlásának vizsgálatára vonatkozó kísérletek folytak.

II. sz. hídépítéstani tanszék. Tanár: *dr. Mihailich Győző* ny. r. tanár.

A betón- és vasbetónépítési laboratóriumban végzett kutatómunkák: 1. A vibráló betonkészítő eljárás tanulmányozása a legkedvezőbb vízcementtényező, szemszerkezet és vibrálási idő meghatározása céljából. 2. A normális körülmények közt jól megszilárdult bauxitcementtel készült és 35°-os vízben, valamint 35° levegőn tárolt habarcs- és betóntestek viselkedésének vizsgálata. 3. Vasbetónfödémbe beépített mennyzet-fűtés hatásának tanulmányozása két próbafödémen, az egyenlőtlen fölmelegedés okozta elhajlások, elváltozások és vasfeszültségkülönbségek megállapítása céljából. 4. Útépítésekkel kapcsolatban festett betónok vizsgálata.

Csonka Pál dr

Dr. Csonka Pál ny. r. tanár: 1. *Általános ismeretek a vasbeton héjszerkezetek köréből.* (Előadás az 1941. évi Mérnöki Továbbképző Tanfolyamon.) 2. *Csavarásra igénybevett vasbetonszerkezetek méretezése.* (Előadás az 1941. évi Mérnöki Továbbképző Tanfolyamon.)

József nádor 1940/41

78.l.

megalapozása és fejlesztése érdekében hozott.

A Soproni Nyári Egyetem az idei év sikeres bezárásával egyidejűleg tulajdonképen első jubileumát is tartja, mert ezidén fejeztük be Nyári Egyetemünk első, 5 évre tervezett ciklusát. A Nyári Egyetem Tanulmányi Bizottsága erre az 5 esztendőre tervszerűen kidolgozott programmot állapított meg olymódon, hogy Egyetemünk 5 fakultása közül az 5 esztendő leforgása alatt mindegyik fakultásnak sorrendben módja nyíljék arra, hogy a Nyári Egyetem azévi előadássorozatán a nagyközönség számára bemutassa a Kar által művelt tudományszakok időszerű kérdéseit és fejlődését. Örömmel jelenthetjük, hogy a Tanulmányi Bizottságnak ez a terve a gyakorlatban igen kitűnően bevált. Az egymást váltogató karok eltérő, de egymást kiegészítő tudományszakai a Nyári Egyetem programmját minden évben új, változatos és színes előadásokkal gazdagították. Amidőn a Mindenhatónak hálát mondunk azért, hogy első 5 éves programmunkat sikerült megvalósítanunk, egyszersmind

Csonka Pál

~~Csát Gépn~~

~~Csat[illegible]~~

Csonka Pál dr

építészek

tovább

~~Borb. Fabr. 56. l~~

Ujjáépítés terve-
zői

Borbíró V. – Fabritzky

A. : Az Építés- és Köz-
munkaügyi Minisztérium ujjáépítési munkássága. 1945–48. Bp.
1949. 56. l.

F Romokból élet.

CSONKA Pál épitész

ERÉNYI Iván: Menyhárd István.Bp.
Akad.K.,1990 121-122.p.

A Magyar Nemzeti G
rosan megkezdődött a Sz
ja munkásságának rekons
gyüjteményes kiállitáso
rült sor 1964-ben együt
Müvészetük a Nyolcak és
gához csatlakozott; de
annyira a müvek hatotta
tuációban, mint az a vi
tásokból átütő erővel s
désekben megmutatkozó a
megismerés intellektuál

A megujulás lassan

MDK

Csonka Pál dr. építész

Pr Józsefmüegyet. 1939/40. I. 1o l.

M.D.K.

Csonka Pál dr. épitészmérnök

A Bud.Mérnöki Kamara választmánya elrend.a kamarai nyilvántartás kiigazitását: Csonka Pál épitészmérnök, kamarai tag dr.Csonka Pálra.

Cikk: Névváltozások és szakcimkiegészitések.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közl.LXIV.k. 39-40.sz. 340.o.

Csonka Pál, építész, egyetemi tanár (1896–1984).

A Magyar Építőművészek Szövetsége (továbbiakban: MÉSZ) volt rendes tagjának, a nemzetközi hírű tudósnak és több építésznemzedék tanító-mesterének:

CSONKA PÁL

professzornak a tiszteletére és emlékezetére

CSONKA PÁL-ÉREM

kitüntetést alapít. Jelképezni hivatott ez az érem névadójának — életművével hitelesített — felfogását a mesterség, művészet és tudomány egységében élő, mindenkor az embert szolgáló, ennek érdekében művelőitől szilárd erkölcsi tartást igénylő építészetről. Ezt a kitüntetést ezért azok kapják, akik a fenti szellemben élve és dolgozva

— alkotó módon működnek együtt mint építész- és tartószerkezet-tervezők, és ennek nyomán magas színvonalú építészeti alkotások valósulnak meg, továbbá

— akik az építész- és tartószerkezet-tervezők képzésével és továbbképzésével, végül

— akik tudományos tevékenységükkel az első alapvető célt, nevezetesen az építész- és tartószerkezet-tervezők alkotó együttműködését jelentősen

Magyar Építőművészet, 1988, 4-5, 114-old.

gatták, hanem egy emélyiség valóságzt a város építészeti történetében. *Edu*ki 1905-től 1955-ig lgármestere, higiée révén került közel problémaköréhez. ia urbanisták társaakítását, támogatta lmat (Habitation à = Olcsó lakások), nökölt a „Városok ', mely az *Urbanis*ellett működött. modern városának an Lyon különösen terep volt. A városáit már a múlt szátették a nemzetközi ő *La Construction* 79-1914) című fozámoltak a lap hasszusokról, a világgyanakkor élesen osi vezetés fejlesz1912-ben *E. Herri*hogy tanulmányter-

heves elméleti viták folynak, Lyonban csöndesedik az építészeti harc, legalábbis a sajtóban.

Nehezebb megmagyarázni az avantgarde áramlatokkal szembeni ellenállást. Mint láttuk, *T. Garnier* bizonyos fokig a modernség előmozdítója volt, ugyanakkor kétségtelenül fékezte is az avantgárdistább áramlatok betörését. Nem ez a legmegfelelőbb hely a *Cité Industrielle* és a megvalósult épületek közötti különbség elemzésére: annyi biztos, hogy az utóbbiak bősége és oktatói tevékenysége terén *T. Garnier* az egész korszakra rányomta bélyegét és arrafelé terelte, amit „klasszikus modernség"-nek nevezünk. Általánosabban fogalmazva azt mondhatjuk, hogy tevékenységének fő iránya nem idegen a lyoni építészetre *Soufflot* óta jellemző józanságtól és masszivitástól. Ugyanitt hivatkoznunk kell Lyon ősi gyanakvására a nagy nemzeti és nemzetközi áramlatokkal szemben. Már a gótikából a reneszánszba való átmenet is igen lassú

Jegyzetek:

1. *J. C. Vigato:* A modellek játéka, a működő modellek. Nancy, C. E. M. P. A. Nancy Építészeti Iskola, 1983.
2. *N. Raynaud, D. Laroque, S. Rémy:* Roux-Spitz, Brüsszel, Mardaga 1983.
3. Az *A. Lagier, P. Rivert* és *M. Roz* vezette G.E.R.A.U. csapata 1978 és 1982 között kutatta a Tony Garnier archívumot egy CORDA szerződés keretében, melyet a Direction de l'Architecture finanszírozott. A kutatás eredményeit egy kis példányszámú beszámolóban tették közzé: Tony Garnier, G.E.R.A.U. 1982: valamint a Technique et Architecture 1980. június—júliusi, 17 számában „Tony Garnier, da Roma a Lione" címmel.
4. *Vigato* értelmezésében.
5. V.Ö.: *M. Roz* „La Scuola di Bella Arti e la scuola de Tessitura a la Croix-Rousse". Rassegna idézett száma, 68. lap.
6. Közli a szürrealista *Manomètre* 1925, 7. száma.
7. *A. S. Clémençon:* Réglementation et Architecture dans les années 1930. Les grattes-ciel de Villeurbanne" (Irányítás és építészet a harmincas években. A Villeurbanne-i felhőkarcolók) In: Bulletin de la Société de l'Art Français (megjelenés előtt).
8. *R. Quincevot* fontos cikket szentelt a

CSONKA PAL, épitész

Szombathelyen a varos rendezési trevének palyamüveit biraltak 192z-ben. Felbontvan a jeligés leveleket, megallapitottak, hogy a 70.ooo koronas II.dijat Csonka Pal okleveles épitész, Budapest nyerte. 434.old.

HORVÁTH FERENC: Szombathely város harmadik városrendezési terve 429.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 1970. 3.szám, Szombathely

Csonka Pál

tervei alapján készült 1937-ben a margit-
szigeti Nemzeti Sportuszoda versenymeden-
ceje.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973 13357

8340

MDK

Csonka Pál épitész

Egyleti Közlemények. MMÉEKözl. 1929. IV.14. 1o3 l.

M.D.K.

Csonka Pál, építész

és Winkler Vilmos körös terve 20.000 K-ás második díjat nyert Szekes fehérvár renderésére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1922. XLIII.évf.

febr. 4. sz. 4. old.

M.D.K.

Csonka Pál, építész

második díjat nyert Szombathely városrendezési pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1922. XLIII. évf.
nov. 29. sz. 4. . old.

MDK

Pályázat, Megvételre kerültek

Csonka Pál épitész

Magyar Nemzet 1947. ápr. 15.

M. D. K.

dr CSONKA Pál építészmérnök

A Bazilika 1947-ben légett kupolájá-
nak helyreállítása Kismarty-Lechner Je-
nővel

Ybl Ervin: Ybl Miklós 98.,

MDK

Csonka Pál építész

MM és ÉE, 1929. jun. 23. 158. l.

MDK

Csonka Pál dr. építész

a helyreállitási munkát végzi

Gerő László: A bazilika kupolája. Budapest 1947, 288-289 l. képpel

MDK

Csonka Pál

Póttagul kiküldetett a pécsi városrendezési tervpályázat biráló-bizottságába.

Cikk: A mü- és középit.szakoszt.müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz.302.o.

MDK

Csonka Pál dr. építészmérnök

Építészmérnöki osztály. Pr József müegyetem 1939/40
II. 1o l.

MDK

Csonka Pál

A mű- és közép. szakoszt. ...ülésének jegyzőkönyve.
MMÉKözl 1929. VI.9. 147. l.

dr. Csonka Pál

tervei alapján állították helyre az esztergomi székesegyház kupoláját.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-1959) Budapest, 1960.

1181.

MDK

Csonka Pál

Szt. István plébániatemplom. Bazilika.
Szt. István tér.
Hild József kezdte épiteni. első tervei 1845-47.
1851-67 között ő vezette a munkát.
1868-ban Hild halála után a kupola összeomlott!
1867-89 között Ybl Miklós folytatta az épitkezést
főképen saját tervei alapján.
Ybl halála/1891/ után az épitkezést befejezte és
a belső kiképzést készitette Kauser József.
1905-ben szentelték fel.
Kupolája 1947-ben leégett. 1948-49-ben
~~Csonka~~ Csonka Pál, id. és ifj. Kismarty-Lechner
Jenő helyreállitotta.
Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp.1961. 124.l.
Repr.225. kép.

Csonka Pál, építész

M.D.K.

a Szent Margit sugel rendezésére kiírt terepályázaton második díjat nyert (35.000 K.)

Építőipar - Építőművészet, Bp.1921 évf. 41-42 sz.

147. old.

MDK

Csonka Pál, ep.

Az Orsz.Lakásépitö Tanács hat áll.berházra hat csop.-ban
jelölte ki a építészeket.
Fenti a VI.csop.-ba tartozik.

?: Az áll.lakásépitö akció.
MÉM 1925. XXV.évf. 1-3.sz. 30.l.

MDK

Csonka Pál

Székesfehérvár szab.kir.város városrendezé-
sére kiirt tervp.-án a II. dijat 20.000 K.
n. Csonka Pál és Winkler Vilmos nyerte meg.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1922.febr.15.
27.láp

MDK

Csonka Pál

A Székesfehérvár városrendezésére kiirt tervp.-on II. dijat nyert Csonka Pál és Winkler Vilmos terve.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1922.márc.15. 43.lap

Csomka Pál, építész NDK

A biráló-bizottság ugy döntött, h. f.hó 24-én beérkezett 9 pályamüről ,egyuttal a tavalyi tervpályázati felhivásban megállapitott pályadijak helyett ezek háromszorosát javasolta. Ezek szerint 10.000 korónás volt a II. dij, melyet tervével elnyert.

A szombathelyi városszabályozási tervpályázata.
Ép.Ip.- Ép.Müv. 1922. 171.l.

Csonka Pál

A Shanley-féle alapgondolatból kiindulva – kimutatta, h. ha a rád kigörbülése a terhelés növelésével egyidőben követ kezik be, akkor a szimmetrikus szakaszon csökkenő jelenültség van, míg ugyanazon a szakaszon a jelenültség növekvő.

Dr. Vajda Pál: A magyar lidépítés Bp. 1964

450.-

MDK

Csonka Pál

Épitő Ipar - Épitő Müvészet. 1931. febr. 15.
32.l.

MDK

Csonka Pál mérnök

1897-ben lett a m.iparműv.társulat rendes tagja.

Cikk:Hiv.tudósitások

Magy.Iparművészet,1897/98 416 l.

Csonka Sámuel MDK

asztalosmester.

1780-1800 évek között a debreceni asztaloscéh bejegyzett mestere.

Sternegg Mária: Irószalmáriumok Debrecenből. Ip.müv.Muz.Évk. III-IV. 1960. 35-48.l.

45.l. 15. jegyz.

CSONKA Sámuel asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 124. p.

mesterrajza 1770-ből

Csonka Sándorné

M.F.: Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum, Szarvas. - Építész: Módos Ferenc, munkatársak: Csizmadia Károlyné, Petrik Károly; belsőépítész: Garayszky József, statikusok: Lisztes István, Kovács Gyula, Csonka Sándorné, mélyépítő: Rácz Tamás.

Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 36-38.1.

Csonka Vilmos

„Általános épület-
szerkezetek c. sorozatos
közleménye
1941. áprilisától
megjelent a
Magyar Építőművészet
1941. évfolyamában

HIRLAPBIZOMÁNYOS
MOHOL, TOMPA-UTCA 78.

Csonka Vilmos

Általános épület-szerkezetek c. folytatásos, szakrajzokkal dúsan illusztrált közleménye 1943-ban és minden füzet mellékleteként megjelent a Magyar Építőművészet-ben.

IV. Károly, de különösen kancell
jártak Avignonba és hosszabb időt töltöt
lik könyveik tekintélyes részét. Ha Mag
könyvimportra — bár ez a követségek,
avignoni könyvfestés-stílus a pápai búcs
hozzánk. Templomok, kápolnák, kolost
búcsúkkal való élesztésére számtalan ada
vári Szent-Mihály templomban még m
ben kiadott pápai bűnbocsánat levelet
sárkányt ledöfő Szent Mihály színes ill

Avignon volt a nagy kohó, mely
találkozott, az egyik gócpont, ahonnan e
nizmus és művészeti stílusa a XIV. s
fénye vetekedett burgund hercegeinek
élénk személyi kapcsolatai révén hazá
szellemét és formáját.

A budai udvar külföldi kapcsolat
van. Nagy Lajos uralkodásának elején
leányát Margitot, kevéssel halála előtt p
trón várományosát — Zsigmondhoz IV.
házasság között azonban Buda és Prága
háború határán járó ellentét jegyében ál

IV. Károly kétízben is hosszabb

Csonka Vilmos

építész

a Magyar Építőművészet

1942. évfolyamában

minden számban

külön mellékletekben

közölt általános

épületszerkezeti cí-

men magyarázatokkal

ellátott rajzokat.

Szerepének jellemzésére elég talán idézn
számát, a váradi káptalani iskola hírét és
Báthori András (+ 1345), Futaki Demet
Janus Pannonius mutatják azt az előkelő h
szellemi életben betöltött.

Báthori András, mint a váradi széke
figyelmet, Futaki Demeter pedig nemcsak
letére emelt székesegyházat fejezi be, han
György, Szent Istvánt, Szent Lászlót és

Színesebb és hányatottabb életű K
Róbert Károly törvénytelen gyermekének t
zása ellenére, már korán váradi kanonok,
rá esztergomi prépost és a következő, 1
Érdekes és jellemző az a szerep, amit Kálm
azt a különbséget is, ami Róbert Károly é
között mutatkozik. Résztvett Kálmán a n
a viszony közte és a király között elhidegült
elfogatja és börtönbe záratta. Az akció h

Csonka Vilmos

épitész

l.

Kotsiskiscsal

lapszám

nincs

Nagytekintetű

Műemlekek O

f. évben
templom hely rea
Oszkár műépítés
tán a formázó
mely munka

MDK

Csonka Vilmos

Tervpályázati eredmény. Magyar Kurir, 1941. szept. 12. 5 l.

41. Csonkapapi, ev. ref. fatemplom.

1733. „Ligneum ad instar prioris." (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.). „Synagoga lignea reformatorem, neoerecta." (O. L.; C. P. D. A. 1733. jún. 18. No. 1.)

1795. a fatemplom helyén kőtemplomot és tornyot emeltek. (Lehoczky IIIb. p. 205.)

Lásd még: Balogh p. 132.

(Bereg m.)

Domfalép.

Más volt a lefolyása a Dunántúlon, mint Erdélyben és más az Alföldön, mint a Felvidéken. A Dunántúlon például már a hazai kereszténység legkorábbi évtizedeiben is nagy számban épültek kőtemplomok. Itt tehát, ha a gazdasági és kulturális változások idején — amilyen a török uralom is volt — a faépítkezés nagyobb méreteket is öltött, soha sem jutott olyan nagy szerephez, mint Erdélyben vagy a Felvidéken. Sőt valószínű, hogy itt a reformációnak és az ezt követő ellenreformációnak nagyobb jelentőséget kell tulajdonítanunk a török dúlásnál, mint az ország más vidékein, mert a kőtemplomok kevésbbé pusztultak el, mint a fatemplomok, újak viszont inkább csak az újhit terjedésével váltak szükségessé. Dunántúlon a templomépítkezésnél a fát csak másodsorban alkalmazták. Sokkal kevesebb is az adatunk ilyenekről ezen a területen, mint máshonnan, bár nem volt fában szegény vidék. Mivel pedig a nyugati hatások nagyrészt a Dunántúlon keresztül érték hazánkat így azokat a faépítészet is korábban vette át.

Az egyházi faépítészetnek Erdély után a Felvidék a legjelentősebb területe. A nyugati hatások minden időben erősen érték, sokkal jobban, mint Erdélyt. Ez utóbbi a

Csonkavár

Udvarhelyszék

l.

Gaali I. 47. l

Cserba Dezsö és Csonka Ferenc,ép.-KPK

a müemléknek nyilvánitott templomot a rend bövi-
teni és korszerüen átalakittatni akarja.
Megtörtént a döntés a beérkezett pályamunkák
felett.

A III dijat fentiek közös müve nyerte el.

Eldölt a Margit-köruti Ferences-templom bövi-
tési tervpályázata.
Pesti Napló. 1939. jun.2.

MDK

Csorba Dezső és Csonka Ferenc, ép.-k

a ferences egyházközség margit-körüti templomának kibővítésére kiírt pályázaton a zsüri

a III. dijat fentiek közös pályamüvének itélte oda.

Az országuti ferencesek egyházközség margit-körüti templomának....
Pesti Napló. 1939. máj. 6.

Csonka István

Koppamos cék pohoda (szepció)

A kájzőmű vénetet Debrecenben, 1961

16 kép

Csonka Vilmos
építész
az Orsz. Lakásépítési Hi-
telszövetkezet által kis
családi lakóházak épi-
tésére kiírt tervpályázaton
tervét megvették

MMÉEKözl.

1941. 164. l

MDK

Csonkáné Pottyondi Margit

Csonkáné Pottyondi Margit /bútor/ résztvett a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960. Jan. 31 Kat.

MDK

Csonkáné Pottyondi Margit, butor

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

MDK

Csonkáné Pottyondi Margit

butor

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Csonkáné Pátyondi Margit
iparművész

H.D.U.

A Gellért szálló berendezésében részt vett.

Molnár Károly: A Gellért Szálló új berendezése.
Művészet, 1960. Október – 26 lap.

MDK

Csonkáné Potyondi Margit

Bútor. Repr.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

M.D.K.

Ifj. Csonok József, debreceni építész

terve 500 K-ös megvétel nyert a debreceni temető építkezésének pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXVII. évf.

febr. 20. sz. 3. old.

Csonok,
Szent Ferenc

Csont Ferenc

Színházi Élet 1936.

5.17.26.1.

Tízéves külföldi tartózkodás után most jött haza Budapestre Csont Ferenc festőművész. Tíz év alatt bejárta a fél világot, s most gyűjteményes kiállítást rendez itthon

j. Horváth Pál« premierjen a Nemzeti Színházban
mre, Somlay Arthur, Makay Margit és Jávor Pál
a függöny előtt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (Veszprém)

1962 SZEP 28

Csont Ferenc művészetéről

Csont Ferenc: Műtermi tanulmány

Néhány hónappal ezelőtt jelentettük: Csont Ferenc visszanyerte életkedvét, rajzait rendezgeti, dolgozik. Munka közben értük tetten a mestert, akinek 74 esztendő nyomja vállát, de kezének szorításában fel-feltámad a régi erő. Ma is így van! Legjobb műveinek — ifjúkori rajzainak — kiállítására érkezett, ezúttal Keszthelyre; s mi reméljük: így érkezik meg nemsokára majd Budapestre is. Öreg fiát fogadja majd a főváros, aki fölött elszálltak az évek, de műveit nem kell halottaikból föltámasztani: fiatalok maradnak, javarészük nem merülhet feledésbe, értéküket nem szállíthtja alább az idő.

*

Csont Ferenc megismerte az országot, azután bejárta Európát. Ment volna messzebbre, tengereken túlra is. Nem rajta múlott, hogy nem mehetett. Meglátta Rómát és Berlint. Lakott Firenzében és Párizsban, végül megint — ahova mindig vissza-visszatért — tanulóéveinek és lázongó, harcos fiatalságának városában: Budapesten. Életének utolsó állomása: Balatongyörök. Itt él, innen mozdul ki, ha elhívják egy kis beszélgetésre, eszmék kicserélésére a fiatalok. Feltámadt életkedvét nekik köszönheti. Ők akarták, hogy Feri bácsi ne csak emlékeivel bibelődjék: lépjen a nyilvánosság elé, mert van mivel! Ezt tette. Mindenkit megelőzve jelent meg Keszthelyen és várta, ölelésre kitárt karokkal fogadta az érkezőket. Volt olyan, akit vizsgadrukkal telve, kétszer is üdvözölt: — Köszönöm, hogy eljöttetek! Mondjatok véleményt. Csak bátran. Ki vele!

Milyen megrendítő lámpalázasnak látni egy művészt, aki mögött már felsorakozik az életmű! Csont Ferenc boldog izgalmát nem lehet elfelejteni. Látjuk, hogy arca fiatalossá szellemül. Ilyen boldog talán csak akkor volt, amikor a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Uitz Bélával és a többiekkel a Ferenczy mesteriskola légkörében kereste az újat. Ebből tört ki. Még több fényre, még szabadabb levegőre vágyott. Nemcsak készülődött a nagy-nagy utakra, rájuk is lépett. A többszöri elvágyódást nem a bohémság, nem a felelőtlen kalandvágy szülte, hanem az újabb, a forradalmibb iránti igény: ifjonti hévvel akart korának társadalmi problémáira a képzőművészetben feleletet találni. És mert sikerült neki, úttörővé válhatott. Vállalta az új kifejezés, a formakeresés veszélyeit. Meg-megtorpant, el-eltévedt az izmusok útvesztőiben, de el nem veszhetett: annál sokkal eredetibb egyéniség és tehetség volt.

Rajzai most Keszthelyen láthatók. Ugyanezekből nem egyet már 1910-ben, a Műcsarnokban rendezett kiállítás közönsége is látott. A későbbieknek pedig a „Nyolcak" örültek. Ők nevezték Csont Ferencet a „kilencediknek". Modernségét a Fészek klub forradalmi művészcsoportja üdvözölte. Boldogan fogadták maguk közé. De leverte a túlerő a Tanácsköztársaságot: a baloldali művészek baráti köre is elhallgatott, vagy száműzetésbe vonult. Megtorpant — úgy látszott: véglegesen — Csont Ferenc is. Most már kényszerből választotta a vándorlást: 11 évig járta a világot, alkotott, tanult. Olaszországban a freskók (Giotto és Botticelli művei) ihlették. Párizsban elsősorban Matisse grafikái hatottak művészetére. Sokat tanult, de nem az utánérzők, a másolók, hanem az eredeti tehetség gazdagságával érkezett haza. 1938-ban, a Vigadó Nemzetközi Klubjában még megrendezik gyűjteményes kiállítását, azután az újabb háború közelsége pontot tesz egy hosszú fejezet végére. Új csak most kezdődik. Ennek a feladata, hogy összegezzen.

Az összegezés — a keszthelyi kiállítás — feltárja a tragikumot. Abban a társadalmi rendszerben, amelyben Csont Ferenc fiatalsága telt: így hullhattak szét a művészi álmok. Csont Ferenc álmaira azonban nem mondhatjuk, hogy szétfoszlottak. Igaz: nem freskókban — mint tervezte —, rajzokban váltak valósággá. Hatvan rajz bizonyítja, hogy az élet értelmét alkotójuknak sikerült megörökíteni. Művészi dokumentumok ezek a rajzok. Nem egy közülük — mint a Züzü, a Két lány a fa alatt, a Két római harcos és a Michelangelo szobraira emlékeztető Madonna — valóságos kis remekmű.

*

Az értékes életmű — hisszük — egy-egy kései alkotással még ezután is gazdagodik. Ezután is: bár mindenképpen befejezett, egész. Keszthelyen nem holt anyagot ébresztgettek a kiállítók: ma is élő művészetre mondtak igent. Nem ért véget a pálya! — mondjuk most mi is. A művész, aki forrongó, nyugtalan éveiben gyakran indult a feltáratlan felé, nyugodt lehet: az általa és társai által felfedezett úton ma fiatalok menetelnek. Ugyanolyan szenvedéllyel keresik a kifejezőbbet, mint valamikor ő kereste. Indulás előtt erőt merítenek a 74 éves mester ifjúkori rajzaiból. Érthető, hogy egyesek megittasulnak. Lelkesen, tehetséges fiatalokhoz méltó őszinteséggel — mint Zentai Pál — ilyeneket írnak a vendégkönyvbe: „De sokat kell még tanulnom!"

Cserhát József

Művész-szemmel Nyugaton

címmel tart élménybeszámolót A. Tóth Sándor tanár, festőművész, kéthónapos nyári útjáról Pápán, a Hazafias Népfront székházában **október 2-án, kedden délután 18 órai kezdettel.**

Egy hét Bécsben, öt hét Nyugat-Németországban (München, Karlsruhe, Freiburg, Stuttgart, Mainz, Heidelberg, stb), 3 nap Svájcban (Basel, Zürich) és 10 nap Párizsban — műemlékek, múzeumok, képtárak rendkívül gazdag benyomásaiból nem könnyű vetített képekkel sem fogalmat adni egy órán belül. Érthető hát az érdeklődés, ami az előadást, illetve élménybeszámolót megelőzi.

LŐ

A MEGYEI TANÁCS LAPJA

Péntek, 1962. szeptember 28.

...kmunkás után-
...és feladatairól
...nács

szélése, együttműködése nélkül adnak a tanácsok ipari foglalkoztatási engedélyt

— holott nem egy termelőszövetkezet (még ott is ahonnan iparba mennek dolgozni) munkaerőhiánynyal küzd. Csomai Károly (Nagyalásony) a termelőszövetkezetek ösztönző premizálási rendszeréről beszélt. Az ésszerű ösztönzés jól érvényesül termelőszövetkezetünkben — mondta. Jó a munkafegyelem nálunk. A minap is közel 100 asszony szedte szorgalmasan a burgonyát. Méth Alfréd (Veszprém) megemlítette, hogy az utóbbi időben nagyban csökkent a falvakból az iparban munkát kereső fiatalok száma. Néhány, jól dolgozó termelőszövetkezetben azt tapasztalni, hogy visszatérnek az iparba ment fiatalok. Megemlítette a felszólaló, hogy különböző öszöndíjakkal szükséges segíteni a továbbtanulni akaró fiatalokat.

Simon István (Veszprém) megemlítette, hogy mindent el kell követni a mezőgazdaságban előforduló balesetek csökkentéséért. 1962. első felében több mint húszezer munkanap esett ki a termelésből a mezőgazdasági balesetek következtében.

Nincs még elég becsülete a termelőszövetkezetekben a munkásvédelemnek

— mondotta. Benedek Mihály, a gépállomások megyei igazgatója felszólalásában elmondotta: a traktoros hiány akadályozza, hogy a megyében áttérjenek a kettős műszakra. Mintegy száz traktorral dolgoznak kettős műszakban a megyében, pedig a munka na-

Új krétabánya Hegyesden

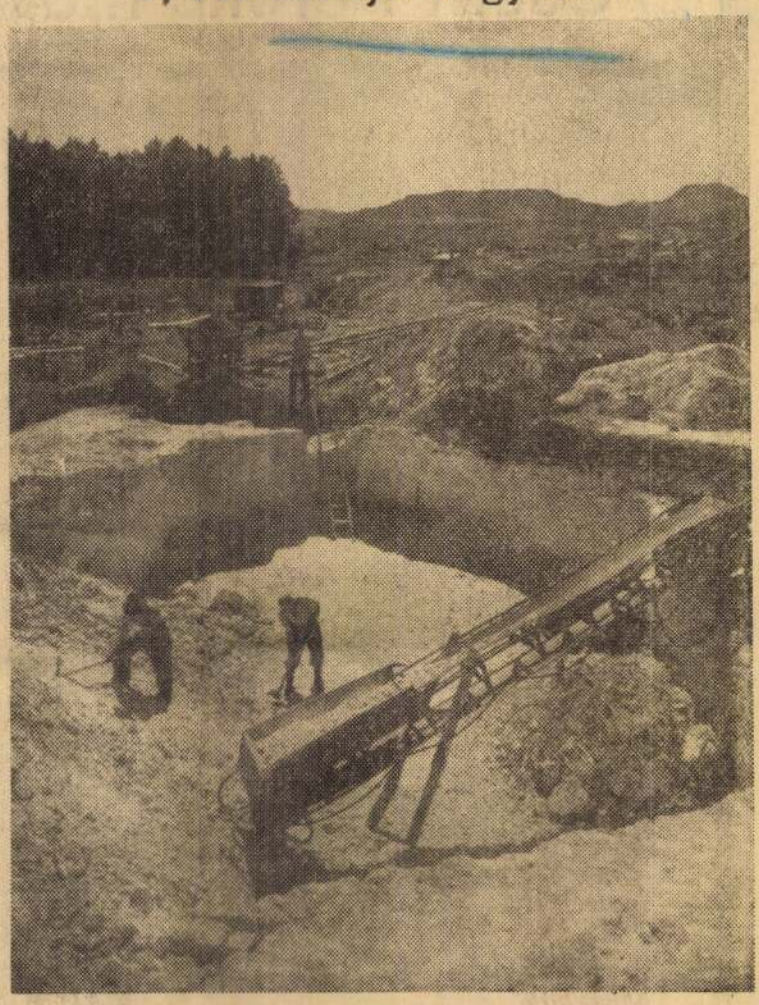

A Dunántúli Ásványbánya Vállalat eredményes kutató fúrások után üzembe helyezte a hegyesdi krétabányát.
(MTI Fotó — Mező Sándor felvétele)

Rendkívüli ülést tartott a megyei tanács végrehajtó bizottsága

A megyei tanács végrehajtó bizottsága tegnap rendkívüli ülést tartott. Az ülésen a megye 1963. évi tervjavaslatát vitatták meg és hagyták jóvá. A javaslat ezek után kerül az Országos Tervhivatal elé, s amennyiben a Tervhivatal a javaslatot jóváhagyja, elkészítik a a megye végleges tervét az 1963. évre.

A Szovjetunióban felbocsátották a Kozmosz 9-et

Moszkva (TASZSZ)

1962 szeptember 27-én a Szovjetunióban újabb mesterséges holdat bocsátottak fel, amely a Kozmosz—9. elnevezést kapta.

A mesterséges holdon tudományos műszereket helyeztek el annak az űrkutatási programnak a folytatására, amelyet a TASZSZ ez év március 16-i közleménye ismertetett.

Az új szovjet mesterséges hold kezdeti keringési ideje 90,9 perc, a Föld felszínétől való legnagyobb távolsága 353 kilométer, legkisebb távolsága 301 kilométer, pályasíkjának az Egyenlítő síkjával bezárt hajlásszöge 65 fok.

A mesterséges hold rádióadója 19,994 megaherz frekvencián dolgozik. A mesterséges holdban elhelyeztek egy rádiórendszert a pályaelemek pontos mérésére, valamint egy rádiótávmérő rendszert, amely a műszerek és a tudományos berendezés munkájára vonatkozó adatokat továbbít a Földre.

A mérési eredmények elemzése azt mutatja, hogy a mesterséges hold műszerei kifogástalanul működnek. A koordinációs számítóközpont folyamatosan feldolgozza a kapott értesüléseket. (MTI)

...baráti est Keszthelyen

...nő, aki most tért haza kínai, bulgáriai és izraeli hangversenykörútjáról. A baráti estet a Hazafias Népfront keszthelyi járási bizottsága és városi bizottsága rendezi.

...séről tanács-
...lis bizottság

lés között megszűnjék. *Megszűnjék az a kettősség, amely helyrehozhatatlan károkat okozhat a felnövekvő új generáció egyes képviselőinek jellemében, világnézeti szilárdságában.*

Éppen ezért nem túlzás azt állítani, hogy az ifjúság nevelésének, a szocializmus teljes, a tudat szempontjából is teljes felépítésének szinte alfája az asszonyok, az édesanyák világnézeti fejlettsége. Ezért a tanácskozás — második részében — az iskolai szülői munkaközösségek ilyen irányú tevékenységével foglalkozott.

A nők körében végzett és végzendő világnézeti nevelő munka természetesen — és ezt az értekezleten elhangzottak nyomatékosan hangsúlyozták — nem kizárólag a nőmozgalom, a nőtanácsok feladata, hanem feladata minden, a tudatformálással és kulturális tevékenységgel foglalkozó párt-, állami és tömegszervezeti intézménynek.

Szombaton tanácskoznak a nyugdíjas mezőgazdasági szakemberek

A Megyei Népfrontbizottság mellett működő és nyugdíjasokból álló mezőgazdasági akcióbizottság tagjai szombaton délelőtt tanácskozást tartanak Veszprémben.

A tanácskozáson megvitatják a szövetkezetek mellett működő úgynevezett konzultánsok feladatait. A konzultánsok tanácsokkal és gyakorlati útmutatással segítik az egyes szövetkezeteket a terméshozamok fokozottabb emeléséért folyó munkájukban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Csont Ferenc
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1964 APR 26.
1021

Révbe ért a „kilencedik" is

Csont Ferenc budapesti kiállításáról

— írja róla *Artner Tivadar* műtörténész —, *hogy távollétének, hallgatásának hosszabb szüneteiben is megőrizze nevét modernjeink sorában. Mindez nem menti fel a minden jelentős mű számontartására hivatott szakembereket, akiknek ez esetben bőven akad pótolnivalójuk...*"

Igaz szavak. Csont Ferenc művészetének megbecsülésében és számontartásában még igen sok a pótolnivalónk nekünk is. Ideje, hogy a mesternek, akit tehetsége igazolt, akit véglegesen az őt megillető művészi rangra emeltek, jegyezzük meg, *ne felejtsük el mi sem a nevét.*

Cserhát József

Harmadszor is felfedezték. És kegyetlenül igaz, hogy éppen a felejteni tudó rokonok a legbuzgóbb „felfedezők". Mintha mindeddig nem is tudták volna, hogy él, balatongyöröki magányában örlődik, betegséggel és gondokkal küzd az idős mester: *Csont Ferenc.* Ő az, akit a magyar képzőművészet történetében új fejezetet nyitó Nyolcak neveztek *kilencediknek.*

Fiatal volt, alig huszonkétéves, amikor a Műcsarnokban rendezett első kiállításán a főváros tárlatlátogató közönsége megjegyezte a nevét. A második budapesti bemutatkozására a Vigadó Klubban 1938-ban kerül sor. Megszólalnak a fegyverek, az ötvenesztendős Csont Ferenc pedig elhallgat. Gyűlöli a háborút. Pályája éppen úgy, mint a Tanácsköztársaság, bukása után megszakad.

Pedig merész, sokat ígérő pályának ígérkezett a Csont Ferencé. Tehetségét valamikor *Ferenczy Károly* tanítványaként *Uitz Bélával* és *Czigány Dezsővel* együtt Nagybányán fejlesztette. Modernségére, eredeti művészetére felfigyeltek. A kor nagyjai: *Ady, Kosztolányi, Uitz, Kernstock, Pór* és a többiek tüntették ki barátságukkal.

Csont Ferenc számára Nagybánya és Budapest után a nagyvilág következett, bejárta szinte az egész Európát: *szenvedett és tanult.* A tanultakat azonban mindmáig nem tudta gyümölcsöztetni. Illetve — mégis... Túl a férfikoron, mélyen a keserű öregségben voltak, akik vissza tudták adni már-már alig kitapintható munka- és életkedvét. A fiatalok, *a KISZ Veszprém megyei Bizottságának munkatársai kezdték* el élesztgetni az életuntat, szítani a hamvadó művészi becsvágyat. Akkor derült ki, hogy voltaképpen egy igen értékes, sokak által már igen régen ismert és elismert életmű kallódik. **Az** elhagyogatott alkotásokat, a szélrózsa minden irányában szétszórt fiatalkori rajzokat felkutatták az önzetlen emberek és rendezgették a gondos kezek.

Csont Ferenc kilépett a feledésből. 1962-ben *Keszthelyen*, majd pedig *Kaposvárott* rendeztek ifjúkori műveiből egy-egy kiállítást. Új barátai: *Martyn Ferenc, Takáts Gyula* és veszprémi tisztelői mindent elkövettek, hogy a páratlan élményt, Csont Ferenc optimista művészetének szépségét láthatóvá tegyék. Az életet, egészséget, emberi szépséget sugárzó rajzokból egymás után közölt a Művészet, az Élet és Irodalom, a Jelenkor, az Életünk, a Szocialista művészetért. És jelentkeztek, megszólaltak a szakemberek, a régi tanítványok is.

Megható volt a legutóbbi, a harmadik budapesti bemutatkozás. Amikor *dr. Pogány Ödön Gábor* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója a Derkovits Teremben a kiállítást megnyitotta, a mester éppen az 1919-ben alkotott Plakátterv című rajza előtt állt; könnyben úszó szemmel, lámpalázasan, mintha legelső felfedezésének, ifjúkori sikerének pillanatait varázsolták volna elő a rendezők. „*Csont Ferenc mostani sikere igazságszolgáltatás*" — mondotta dr. Pogány Ödön Gábor. — *Életműve nemzeti érték...*

Így indult meg a számbavétel. A most kiállított Csont-rajzok javarésze alatt ezt a szövegű cédulácskát olvashatja a látogató: „*A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.*" Csont Ferenc révbe ért. Sok-sok hányódtatás után küzdelmek nélkül élhet, akinek ifjúsága is küzdelmes volt. „*Ritka kiállításainak sikere önmagában nem volt elegendő*

jkacsingerben

felügyelőség vezetője és *Bácskai Béla*, a KISZ Veszprém megyei Bizottságának munkatársa. Értékelték az elmúlt év eredményeit és az idei versenyfelhívásról adtak tájékoztatót. Ez évben összevont versenyt tartanak a baleseteltárításért és a műszaki fejlesztésért. Ezután a megjelent fiatalok és gazdasági vezetők baráti beszélgetésen vettek részt.

üdülőhelyi okat szerveznek

és üdülőhelyek tanácsai szervezzék meg a tanácsok gyógy- és üdülőhelyi állandó bizottságait, hogy öntevékeny munkájukkal tovább javítsák ezeknek a helységeknek a gyógyítási

Megkezdődtek az idei szőlő- és borszerződéskötések

A Magyar Állami Pincegazdaság Badacsonyvidéki Üzemének felvásárlási osztályvezetője, *Szakács József* adott tájékoztatót lapunknak arról, hogy megkezdődtek az idei szőlő- és bortermések szerződéskötése. Elmondotta, hogy az eddigi jelek szerint az idén termelőszövetkezeti tagok és egyéni termelők is többen kötnek szőlő-eladási szerződést. A tapolcai, zánkai és a balatonfüredi szőlőfeldolgozó üzemek bírják kapacitással és várják az őszi szőlőszállítást.

Elmondotta az osztályvezető, hogy egy kiló szőlőre átszámítva egy forint 20 fillérrel többet kap a termelő, mintha borban adná le szőlőtermését. Ezenkívül természetesen megtakarítja a feldolgozás költségeit is.

A felvásárlásra kerülő borszőlő, must és bormennyiség nagy százalékát szerződéses úton veszi át a pincegazdaság. Borszőlőre és mustra szeptember 1-ig, borra december 31-ig lehet szerződést kötni. A termeskilátásoktól függően az eredetileg lekötött mennyiségnél nagyobbra, pótszerződés köthető; borszőlőre és mustra november 15-ig, borra december 31-ig. A termelőszövetkezetek és az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetek a lekötött ténylegesen átadott mennyiség után 10—20—30 százalékos felárban részesülnek, aszerint, hogy termésük 60 százalékáig, 60—80 százalékáig és 80 százalékon felüli hányadát adják az államnak szerződés alapján. A termelőszövetkezeti tagok és egyéni termelők a szerződés alapján ténylegesen átadott mennyiségtől függően 3 hektoliterig 10 százalék, 3—5 hektoliter között 15 százalék, 5 hektoliteren felül pedig 20 százalékos szerződéses felárban részesülnek.

nek szerint

nk mély emgazságot szolyoknak, megenlőtlenséget. tétel: nálunk ból fényűzően oló tőkések, ozó rétegek. társadalmát, sségei szerint ősége, bonyoán részesedik ár volna taelv a hétközegyszer csorakadnak nákiforgatva az ájízük szerint ak: minél kebbet kapni a nális munkáliségének, haa is megtalálraiban, a lórenélők és az formájában. életbiztosításalú „eltartási épi államunk úgolódnak, ha csúcsforgalom en gazdag vána áru az üzyvet, ha nem nyeik vannak en, de önmalezettségeikkel ytelenek.

elelősségteljes tetni, segíteni negfeledkezett osító szó, az ál, az eddigiekhez szükséépfront kongszámolójában ll ezekkel az a szocialista unkáért minikáért semmik nemcsak a ivatolja minm azt is szi dolgozik, ne

a lógást ma és az igazomérjük, mint etművészeket g a kétkezi álkozhatunk fizetésért beа munkahehogy dolgozn." Jutalomegyéb kedal gyakran cinikus felintézmények,

ahol polgárjogot nyert a másodállások, a magántervezések, a szakértői díjazások rendszere. Minden tiszteletet és elismerést megérdemelnek azok a mérnökök, technikusok, közgazdászok, akik ilyen körülmények között is teljes tehetségüket, szorgalmukat és legjobb tudásukat — nem egyszer szabad idejüket is — a gyár, a vállalat, a szövetkezet ügyeinek lelkiismeretes intézésére áldozzák.

De vajon nem bántó igazságtalanság-e velük szemben, hogy hasonló beosztásokban és hasonló fizetéssel mások „lázas semmittevéssel" töltik idejüket? És nem a munka szerinti elosztás elvének megsértését jelenti-e, hogy amíg a darabbérben és teljesítménybérben dolgozókat naponta elszámoltatják a végzett produktum mennyiségével és minőségével, addig az órabéres és havibéres alkalmazottaktól gyakorta csak a pontos megjelenést kérik számon?

„Nincs rá keret, az átlagbérezés nem teszi lehetővé az átlagon felüli kiemelkedő teljesítmények díjazását" — halljuk igen gyakran. Valójában azonban semmiféle egyenlősdi nem következik az átlagbérezésből. Viszont bátrabban kellene nemet mondani az alaptalan keresetemelési igényeknek, próbaidővel szabadna felvenni magas bérrel dolgozókat műszaki és egyéb beosztásokba és esetenként alkalmazni lehetne a fizetéscsökkentéseket is.

Érthetetlen, hogy üzemeinkben és intézményeinknél csak elvétve alkalmazzák a kereset-csökkentést, mint a munka értékelésének egyik módját. Pedig az a dolgozó, aki ismételt figyelmeztetés ellenére sem végzi el lelkiismeretesen, gondosan munkáját, nem csupán prémium és más kedvezmény elvonására szolgált rá, hanem a fizetéscsökkentésre is. Ezt egyébként jogszabályaink lehetővé tennék. Népszerűtlen dolog azonban figyelmeztetni a dolgozót, hogy elégedetlenek feladatának ellátásával és méginkább népszerűtlen, ha a kereset csökkentésében kell az ilyen éles bírálatot konkretizálni. A gyakorlatban legtöbbször, ha egy-egy osztályon béremelésre kerül sor, előbb-utóbb még az arra érdemteleneket is jutalmazzák, ahelyett, hogy megmondanák: ezért a munkáért a pillanatnyi fizetési besorolás is méltánytalanul magas. E liberalizmus velejárója azután az a munka szerinti elosztással gyökeresen ellenkező egyenlősdi, amely sok vállalatnál és intézménynél tapasztalható.

Minimális munkáért minimális bért, maximális munkáért maximális bért. A két szélsőség együtt adja az átlagot, mint ahogy a munka szerinti díjazás elvének következetes alkalmazása hol ilyen, hol olyan konkretizálást igényel a produktumtól függően. Persze, nincs szükség sem a bérezési formák, sem a személyi keresetek rendszerének gyökeres megreformálására, csupán a meglevő elvek konzekvensebb alkalmazására. Ahol ténylegesen a végzett munka mennyisége és minősége szerint fizetik nemcsak a prémiumot, hanem az alapbéreket is, ott kevesebb a lógós és dologkerülő s a mások munkájának gyümölcseit élvező „életművész."

Kovács József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Csont Ferenc
VAS NÉPE
1964 JUL 15

1021

„A kilencedik"

Bemutatjuk Csont Ferencet

A mester. *(Zentai Pál rajza)*

Hetvenhatéves. Huszonhat éve, hogy utoljára 1938-ban a budapesti Vigadó Klubban bemutatta alkotásait. Képei akkor nagy feltűnést keltettek. Érthető is, hiszen olyan korban élt, amikor az élet sürgető változásaira a művészet sajátos egyéni kifejezés módjával reagált. Ady, Kosztolányi, Uitz Béla, Nemes-Lampérth József, Kernstock Károly, Pór Bertalan, Kassák Lajos barátja, a Franciaországot és Olaszországot bejárt művész, Matisse, Cézanne és Van Gogh tisztelője; Csont Ferenc sem vonta ki magát a mindig változó, új utakat kereső képzőművészet kezdeményezései alól. Képei szigorú kompozíciós rendje, vonalai artisztikus ritmusa, lényeglátása, egyáltalán egyéni művészete méltán kelt ma is gondolatokat nemcsak a fiatal művészekben, de kiállításának látogatói körében is.

Csont Ferenc 1888-ban Budapesten született. Első kiállítását 22 éves korában a Műcsarnokban rendezte meg. A kiállítás, amely az úttörő törekvéseket, a modern művészet útkeresését bizonyította, — nagy feltűnést keltett. Érthető is, hiszen ekkor már az impresszionizmus erősen hanyatló tendenciát mutatott. A posztimpresszionizmus képviselői: Cézanne, Van Gogh, Gaugin és Toulouse Lautrec új irányzatok alapjait rakták le. A belőlük táplálkozó *„vadak"* (Les fauves) híre, a modern művészet legizgalmasabb és legtermékenyebb korszaka nehéz feladatok elé állította a szépre, igazságra szomjas fiatal művészt.

Nagybánya után, ahol Ferenczy Károly irányításával dolgozott, Párizsba ment. Itt ismerkedett meg Toulouse Lautrec, Degas és Matisse művészetével. (Matisse hatását a vonalasan megoldott képei, lágy líraiasság, az elrajzolás határáig elmenő tudatosság bizonyítja.) Párizst Róma és Firenze követte. A reneszansz művészet klasszikusai Cimabue, Giottó, Botticelli, és Michelangelo nagy hatással voltak művészi fejlődésére. Hazatérte után az új törekvéseket követő Nyolcak fogadják barátjukként és elnevezik *„A kilencediknek"*. A Tanácsköztársaság bukása után tíz évig szemlélődik a világban. Mint Martyn Ferenc írja róla: *„Kikötött itt is, ott is Európában"*. Művészeti koncepciója az expresszionizmus, futurizmus, kubizmus, dadaizmus, konstruktívizmus jegyében változott, de a sajátos *„csonti"* jegyeket viselte magán. 1938-ban újra kiállított Budapesten. Alkotási kedvét a második világháború és az egyre jobban eluralkodó betegsége — a magas vérnyomás —, nagymértékben lelohasztotta. Szinte alig dolgozott. Visszavonultan élt. Nevéről a hivatalos körök már megfeledkeztek. Csak a Balaton parti parasztemberek tudták, hogy él valahol Balatongyörökön egy *„bolond, gyanús gondolatot hirdető, szegény ördög"*. Már-már a feledésbe süllyedt Csont Ferenc, amikor a fiatalok, a KISZ Veszprém Megyei Bizottsága, élén a mester nagy tisztelőjével, Németh Jánossal újra felfedezték. Immáron harmadszor. A 1910-es évek rajzaiból 1962-ben Keszthelyen rendeztek kiállítást. A ma is korszerű rajzok Keszthelyről a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumba kerültek. Az ottani kiállítás sikere Budapesten is visszhangra talált. Ez év áprilisában mutatták be ma már örökbecsű rajzait a Derkovits teremben. A budapesti kiállítás sikere is igazolja Csont Ferenc művészi tevékenységének igaz voltát. Rajzai ötven év távlatából is frissen, üdén hatnak, példamutatóul szolgálhatnak a ma művésznemzedékének.

Zentai Pál

Emlékező. *(Csont Ferenc rajza)*

Párizsi nő.
(Csont Ferenc rajza)

Falusi spartakiád-eredmények

KÖRMENDI JÁRÁS

Atlétika

Női: 100 m: 1. Mihály Eszter (Körmend), 2. Szabó Márta (Szarvaskend), 3. Horváth Mária (Pankasz), 400 m: 1. Simon Elza (Ispánk), 2. Tóth Piroska (Ispánk). Magas: 1. Mihály Eszter (Körmend), 2. Zsoldos Ilona (Szarvaskend), 3. Tóth Rozália (Szarvaskend). Távol: 1. Mihály Eszter (Körmend), 2. Nagy Margit (Szarvaskend), 3. Németh Piroska (Nádasd). Súly: 1. Németh Piroska (Nádasd), 2. Nagy Margit (Szarvaskend), 3. Kovács Béláné, (Pankasz). Gránát: 1. Déry Ilona (Szarvaskend), 2. Babits Piroska (Csákánydoroszló), 3. Horváth Ilona (Pankasz).

Férfi. 100 m: 1. Tóth István (Körmend), 2. Murai László (Nádasd), 3. Németh Ferenc (Csákánydoroszló). 400 m: 1. Rákovics Sándor (Csákánydoroszló), 2. Simon László (Ispánk), 3. Zsoldos József (Csákánydoroszló). 800 m: 1. Németh Ferenc (Csákánydoroszló), 2. Tolvaj Rezső (Ispánk), 3. Kovács László (Nádasd). 1500 m: 1. Déry László (Nádasd), 2. Simon Győző (Ispánk), 3. Fölnagy László (Pankasz.) Magas: 1. Musics József (Csákánydoroszló), 2. Szabó István (Körmend), 3. Murai Vilmos (Nádasd). Távol: 1. Kocsik István (Pankasz), 2. Kovács László (Pankasz), 3. Horváth Sándor (Körmend). Súly: 1. Papp Gyula (Katafa), 2. Murai László (Nádasd), 3. Unger György (Körmend). Gránát: 1. Zsoldos József (Csákánydoroszló, 2. Rozanecker József (Körmend), 3. Horváth Rezső (Pankasz).

Kispályás labdarúgás

1. Körmend, 2. Pankasz, 3. Kemestaródfa.

Kézilabda

Férfi: 1. Körmend. 2. Csákánydoroszló, 3. Pankasz. Női: 1. Nádasd, 2. Szarvaskend, 3. Pankasz.

Röplabda

Női: 1. Pankasz, 2. Ispánk, 3. Iváne. Férfi: 1. Pankasz I, 2. Pankasz II.

1:0-as miskolci vezetésnél a Győri MÁV-DAC 11-eshez jut, de a büntetőt a kapu mellé lőtték a győriek.

1:0-as BVSC vezetésnél Varga nem hibáz: közelről a hálóba bombáz a kimozduló kapus mellett.

tenészek és n
nem minden
a Heves, a S
ket magasran
pánjai, akikre
ségeket. A le
annakidején
bácsival büsz
tekintélyű m
ténelem, például Ottó ispánét sem, helyette a nemzetség
nagy becsben álló személyiségéről, Ottó édesapjáról
Győrről nevezték el északnyugati megyénket.

Sokhelyütt csak hosszas viták után sikerült többékevésbé megnyugtató módon tisztázni, hogy a helyi határ — a mezsgye — övezte vár kinek, vagy minek a nevét őrzi. A régebbi feltevésekkel ellentétben ma már biztosra veszik, hogy a Baranyai név nem a kaput jelentő bragne szóból származik. Előkerült egy okmány, amelyből kitűnik, hogy annak idején élt a környéken egy Baranya nevű ember, minden valószínűség szerint ő lehetett a megye első ispánja. Komárommal kapcsolatban a vélemények megoszlanak, hogy a megye a kellemetlen csípésű szúnyograj (komár), vagy a hasonló nevű ispán emlékét őrzi-e. Egészen világos azonban Csongrád (Csernigrád) és Nógrád (novigrád) nevének származása. Mindkettő szláv eredetű, feketevárat és újvárat jelent.

***Hajdú legifjabb megyéink egyike a hajdúktól,** Somogy pedig buján termő somtelepeiről kapta nevét, akárcsak Almágy, vagy Szilvágy község saját gyümölcseiről. Pest neve kemencét jelent. Az ország, vagy legalábbis a nyugati országrészek vaselosztó központja viszont Vas megye volt, ezt a feltevést legújabban megerősítette az is, hogy nemrég kohómaradványokat találtak a megye területén.*

Tolna nevének elemzésében a nyelvészek munkája volt a legfontosabb. Ime az eredmény: a név a latin teloniumból származik, amelynek többesszáma telonia, illetve telona. Jelentése: vámkezelő hely, nem véletlen tehát, hogy a megyében a Vámos családnév sem ritka.

Végül Zala, amely ABC sorrendben az ország utolsó megyéje, nevét tekintve összes megyéink között rangidős. Elnevezését a Zala folyótól vette át, a folyó neve pedig a honfoglalás előtti korból maradt ránk. Ez olyan régen volt, hogy a szó eredeti jelentését alig lehet megállapítani.

S még egy kérdés a nyelvészekhez és történészekhez: mi a magyarázata annak, hogy Magyarország valamennyi megyéjének neve mássalhangzóval kezdődik? Erre a tudósok is csupán azt tudják válaszolni, hogy a mássalhangzó hegemóniája e\ben az esetben merő véletlen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 DEC 9.

Hagyaték szivárványból?

„SOHA OLYAN ÉKES SZIVÁRVÁNYT: ABRONCSKÉNT FOGTA AZ EGET."
(ADY)

Meghalt egy öregember, aki nem a halálra, hanem az újabb télre készült. Tüzelőt vásárolt: fát és szenet. De lángjánál-parazsánál már nem ő fog melegedni.

Elköltözött hát a „kilencedik" is — így nevezték őt ama híres Nyolcak — írók, költők, a Holnaposok barátja távozott. Hagyatékából leltár készült. „Vagyona" a lelakatolt-lepecsételt házban. A házban, amely már régóta nem az övé. Havonként eltartási díjat, meghatározott összeget kapott érte. Pontosan kapta. Tőle tudom, hogy őt a „vevők" soha sem akarták kisemmizni.

Mit hagyott örökül?

Nagy-nagy magányban, özvegységben, fiatalkori barangolásaira emlékezve Csont Ferenc rajzait rendezgette. Múzeumot varázsolt a lakásából, annak az őre volt. Rajzokat mutogatott a látogatóknak, s kijelentette:

— *Nincs annyi pénz, amennyiért én ezektől megválnék!*

S meg kellett válnia. A pápai kórházban, 1966 szeptember 24-én, délután 14 óra 10 perckor elsuttogta a muzsa, a feleség nevét: *„Margitom"*. A kezelőorvos pedig megállapította a halál okát: *„agyvérzés"*.

Csont Ferenc személyében olyan ember távozott, aki a Nemzeti Galériában őrzött értékeket hagyott az utókorra. S nagyon sok Csont-képet őriznek a magánosok is. *A hagyatéki leltárban szereplő képek Csont Ferenc legdrágább legféltettebb alkotásai voltak.* Amíg élt, nem akart, „semmi pénzért" nem tudok róluk lemondani.

Könyvek is voltak a legféltettebb kincsek között. Én még most is látom, vissza tudom idézni azt a lelkendező mozdulatot, amellyel Csont Ferenc az Ady által neki dedikált kötetet kinyitotta.

— *Olvasd!* — Mutatott az egyik versre.

Megríkattam a sorokkal: *„Soha olyan ékes szivárványt: — Abroncsként fogta az Eget. — Soha olyan szent abroncsot még. — Olyan szélest, olyan ölelőt, — De, íme, esteledett..."*

— *Számomra ez az Ady-vers. A szivárvány halála a legszebb* — mondotta.

Későbbi éveiben is hányszor gondolhatta a sok harcot kiállt művész, hogy *„Nem valók az izzadt mezőkre — Eféle bolond és nagyszerű. — Szent, égi komédiák."*

A felszabadult nép szakított a délibábélettel, már egy „rongy szivárvány" látására nem lágyul el a szinesodától, elkezdte, **kijózanodottan kezdte el a való életet élni.**

Csont Ferenc ifjúkori rajzainak bemutatásával: Budapesten, Keszthelyen, majd Kaposvárott jelentkezett a „munkára". S az Ady-vers szerint *„folyton szebb lett, ahogy bukott"*.

A halál azonban nem jelenti a végső bukást: Csont Ferenc hagyatéka nem tevődik össze sem délibábból, sem pedig szivárványból.

A leltár

A hagyatéki leltár a balatongyöröki tanács gondosságát, körültekintését dicséri. A felsorolásában még a nagyon sok éves mázas edények is szerepelnek. Külön a tulipános láda, stb. A leltározók megjegyzik, hogy *„az előszobában lévő tárgyakat dr. Lehoczky Mária már korábban megvásárolta az elhúnyttól"*. A hagyatéki terhek összege 3000 forint. *Tiszta érték: 14 570 forint.* Ennyi maradt. Ennyire jelentette be két budapesti lakos az igényét. Állításuk szerint Csont Ferenc anyja apjuknak testvére, nővére volt.

A fentieket megdönteni látszik az a levél, amelyet *dr. Tőkés Gyula*, Csont Ferenc sógora írt a balatongyöröki tanácsnak. Csont Ferencnek dr. Tőkés véleménye szerint *„még távolabbi vérrokona sincs, aki örökösödési szempontból számításba jöhetne?"*

Kié legyen a hagyaték?

Mégis: kik „jöhetnek számításba?" Az az érzésünk, hogy a kérdésekre szakemberektől kaphatnánk megnyugtató választ, akik az *egyébként igen jóhiszemű leltárt felülvizsgálnák, s az abban foglalt értékeket ismét felbecsülnék.* Mert nem csupán csak „könyvek"-ről, nem csupán csak „képek"-ről van szó, hanem olyan könyvekről is, amelyek közül az egyiket Ady Edre dedikálta, olyan képekről és rajzokról, amelyek közül nem is egy a pályatársaktól származik.

Nem délibábból, nem szivárványból tevődik össze egy értékes hagyaték. *Csont Ferenc életműve nem kezelhető „Csáky szalmájaként". Egy nagy művész hagyatéka nem kerülhet „ebek harmincadjára".*

Ezt hallottam a községi tanács elnökétől. Ő mondta, hogy *Balatongyörök ifjúsága ápolni fogja a művész emlékét.*

Mi várható a közeljövőben? Az, hogy az új tulajdonos — jogosan — birtokba akarja venni a házat. A lelakatolt és lepecsételt házban azonban *irodalomtörténeti és művészettörténeti ritkaságok sorakoznak.* A Veszprém megyei Múzeumok Igazgatóságának segítségét kérjük, hogy a Csont-hagyaték **megőrzése végett** intézkedjék.

Cserhát József

veket készítenek a gázolaj tályhákhoz.

...ően szükséges volt... a III-as gép gyors kicse... még a téli csúcsidőszak... állta előtt.

De hogyan, hiszen eg... sonló gépóriás megsze... felszerelése az eddigi ta... talatok alapján, két év...

Töpreng a vezérkar

A műszaknak már ... Este 6 óra felé jár az idő, de az erőmű vezérkarát még mindig ott találni az igazgatói szobában. Töprengenek, vitatkoznak, érvelnek. *Tóth István* igazgató, *Rolicsek József* főmérnök, *Vincze József* üzemvezető, *Gyarmati Jenő* a Ganz Villamossági Művek közben már elkészített egy egységet a Kelenföldi Hőerőműnek. Hosszas tárgyalások, utánjárások után, a hőerőmű átengedte a generátort, azzal a fenntartással, hogy év végére kapnak helyette másikat. A Ganznak szerződés szerint év végén lengyel rendelést kell kielégíteni. Újabb tárgyalások

Két millió forint

— *Egy méterrel meg kell hosszabbítani az alapot.*

— *A kábeleket ide tegyük.*

— *A tekercselő hol van?*

— *Nagy elvtárs, az üzemvezető keresi.*

Mint a felbolygatott méhkas, olyan a hatalmas terem. Az építők, szerelők egymás mellett dolgoznak. És, szinte eltűnnek a szakmák is. A villanyszerelők segédmunkát végeznek, a szakmunkások betanított munkán dolgoznak. Nem nézik kinek, mi a beosztása, egy a cél, az új turbógenerátor minél előbbi elindítása.

A *Kandó Kálmán szocialista brigád*, amely már negyedszer nyerte el a kitüntető címet, élcsapata ennek a csatának. A 25 tagú brigád szinte egyemberként marad benn műszak után is, ha kell.

— *Ha később mentem haza, a férjem már nem is szólt* — emlékezik vissza *Torma Imréné*. — *A III-as gépnél voltam. Kellett a munka.*

— *Tudtuk, ha most helytállunk, akkor le z igazán becsületünk az egész erőműben* — jegyzi meg csendesen *Fret Mihály*.

S igaza lett. Ma már, ha brigádról esik szó az erőműben, elsőnek a Kandó brigádot említik.

A csopakiak új útja

Megépült a csopaki új út, és szidják a község lakói, kétségbeesetten. Azt mondják: *halálra ítéltek a falut.* A falu „össztársadalmi" hangja tulajdonképpen nem az új út ellen fordult, nem ellene hirdetnek összefogást, hanem az ellen, hogy a BM és a KPM illetékes szervei úgy döntöttek: *lezárják a régi utat*, amely a községen fut át, korlátot raknak a sorompó helyére is. De ezzel elzárják a külvilágtól. Mint a hozzánk küldött jegyzőkönyv panaszolja: „Az új út építésénél figyelmen kívül hagyták a község érdekeit, háromfelé szakították a települést, hátrányos helyzetbe hozták a lakosságot, s ha lezárják a régi utat, megszűnik az autóbuszforgalom is. Amikor tiltakoztunk, a kiküldöttek olyan kifejezéseket használtak, ami a községre nézve hátrányos és lenéző, meg, hogy: a Mari néni két-három kilométert nyugodtan gyalogolhat az autóbuszállomásig..."

E tiltakozás mögött mindenek előtt a község idegenforgalmának féltése van. A faluban nagy és veszélyes volt a gépkocsiforgalom. Az új út gyorsítja a tranzitforgalmat a Füred és Tihany felé igyekvőknek. Ez jó. Csopak viszont mégiscsak a Balaton partján marad, kedvelt a strandja és még kedveltebbek a borai. De ha nehezen, csak néhány kilométeres gyaloglás után lehet a közelébe jutni. (mert az új út kikerüli a falut, s felső vége kilométerekkel arrább torkollik a főútvonalba), *máshová megy a vendég.* Az idegenforgalomban pedig „revíziós" törekvések vannak: fellendíteni a kis üdülőhelyeket is, mentesíteni a már most nagyforgalmú, zsúfolt üdülőközpontokat, Almádit, Füredet és Tihanyt. Csopak, ha tovább fejlesztik — s van lehetőség erre — afféle *„szputnyik" üdülőfalu lehet.* A kocsiknak pedig út kell a faluban is, mert kilométerekre nyúlik a falu felső vége. És nem kellemes a nyári kánikulában a strandra „Mari néninek" meg több tucat munkásnak pedig téli hófúvást taposni a legközelebbi autóbusz megállóig, ha a busz elkerüli a falut. A tanács gyalogjárdát építtet, az új út a forgalom nagy részét elterelni, *a baleseti veszély tehát minimálisra csökken.*

Megértjük a csopakiak lokálpatriotizmusát és tiltakozását. Ne zárják le még a csopaki aktát és a régi utat.

Birkás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ

1963 OKT - 1

2 1021

„Hervad már ligetünk...“

Őszelejei beszélgetés Csont Ferenccel

A sündisznó-külső leválik a koppanástól; tüskéivel és vattafehér belsejével nem védi már a magot: a vadgesztenye lábunkhoz gurul. Azután megint egy, majd kettő is egyszerre koppan az asztalunkon. Fehérpillantású, barnára politúrozott gesztenyeszemek jelzik, hogy Balatongyörökre is „beszökött az ősz...“

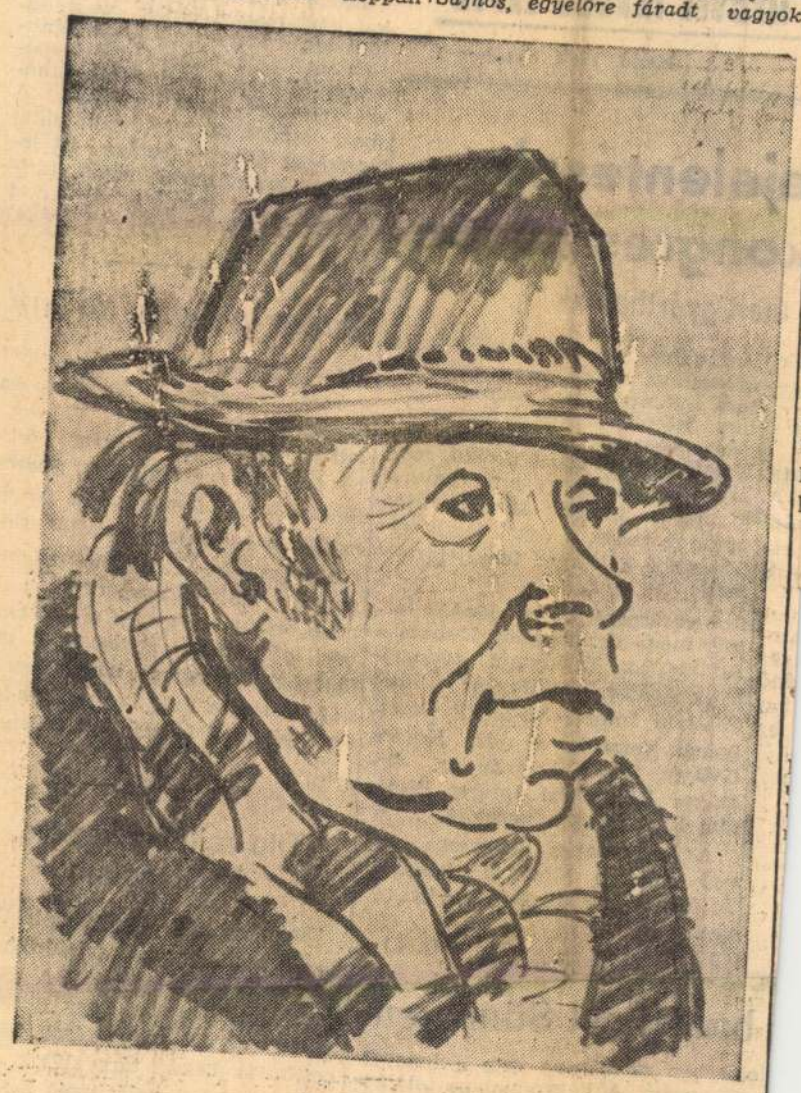

A MESTER

(Zentai Pál rajza)

A kilencedik

— *Nekem ez a hetvenötödik* — néz rám a „Nyolcak“ ma is élő társa, *Csont Ferenc* festőművész, a sokat emlegetett, azután már-már elfelejtett *kilencedik*.

Elfeledkeztek róla? Nem, csak el-eltűnt a közfigyelem elől, mint Martyn Ferenc írja róla: „*kikötött itt is, ott is Európában.*“ Aztán jött az özvegység, a vesztegléss és a betegség. Most is beteg. A magas vérnyomás ellen szedett gyógyszertől tűzben ég a szeme, mint az erdőből kibolygatott vadé. Úgy hat rá az orvosság, hogy szólni is alig tud.

Csont Ferenc mégis beszél, mert élet -és alkotókedve visszatért. „*Újra él*“, ahogyan tavalyelőtt megírtuk róla.

— *Addig dacból is kitartottam* — mondja. — *Azóta már csak így futja a szuszból, hogy érzem az igaz emberek: a költők, a festők, a fiatalok segítségét.*

Igaz is. Az itthoni szélnek egyszer-egyszer még odakínált „*györöki öbölben behúzott vitorla*“ talán sohasem moccant volna többé, ha nem kap bele a művészt tisztelő fiatalok lelkesedése.

Egy éve múlt, hogy Keszthelyen, a Balatoni Múzeumban Csont Ferenc grafikáit kiállították. Azután meghódították, emlékeztették azok a fiatalkori rajzok a kaposvári Rippl-Rónay Múzeum tárlatlátogató közönségét is. Feri bácsi azóta érzi, hogy ismét felfigyelnek rá. Rajzaiból a legtekintélyesebb irodalmi és művészeti orgánumok (Élet és Irodalom, Művészet, Jelenkor) mutattak be már nem is egyet.

— *Tüskés Tibor barátom, a Jelenkor főszerkesztője, most is rajzokat kér tőlem* — mondja. — *Sajnos, egyelőre fáradt vagyok. Majd talán, ha rendeződik az ügyem...*

Miféle ügye lehet egy hetvenöt éves művésznek? Erről az asztalra kirakott dokumentumok beszélnek. Az egyik egy beadvány. Tárgya: Csont Ferenc nyugdíjügye. A másik egy ajánló levél: „*Igen, én régóta ismerem Csont Ferencet és munkásságát, aki szembeszállva a múlt rendszer művész-politikáját kiszolgáló hivatalokkal, mindig a haladó művészet vonalán működött, bensőséges művészetét ezért nem hangos sikerek, hanem a haladó művészet barátainak és kiváló művelőinek csendes elismerése és megbecsülése kísérte mindvégig...*“ írja *Bartha László*, Munkácsy- és Egry-díjas festőművészünk.

Segíteni a mestert

Mindenki segíteni akar az idős festőművészen. *Petrovics Elek, Berény Róbert, Szőnyi István, Pátzay Pál, Bernáth Aurél* és mások elismerő véleményéhez csatlakoznak, akik Csont Ferenc nyugdíjának felemelését támogatják. „*Megtiszteltetésnek veszem, hogy véleményemmel és legőszintébb meggyőződésemmel hozzájuk csatlakozhatom.*“

És még egy idézet. *Dr. Sági Károly* múzeumigazgató így pártfogolja az ügyet: „*Csont Ferenc jelentős tagja és képviselője művészetünknek...*“ *Ha nemcsak művészetét ismernénk el, hanem anyagi gondjait is enyhítenők, akkor „nemcsak szociális, de kultúrtörténeti missziót végeznénk.*“

Az idős mestert barátai és tisztelői látogatták meg a nyáron: *Takáts Gyula, Nagy László, Szécsi Margit, Martyn Ferenc* és *Zentai Pál* „öntöttek bele lelket“.

Hátrapöccinti zsíros-zsinóros erdészkalapját és előrehajolva mondja:

— *SOS-t akartam kiáltani, amikor már úgy éreztem, hogy nem bírom tovább a néma truccot. Azután szólnom se kellett...*

Ügye jó kezekben van

Így volt. Csont Ferenc helyett mások kezdtek beszélni. A györöki őszben, amikor már megint „*kit erre, kit arra kergetnek a szelek*“, a mester nem a most kezdődő lombhullásra figyel. Akinek az ügye jó kezekben van, bármilyen idős is, azokat a helyeket látja az ágakon, ahol majd kifakadnak a rügyek.

Cserhát József

egyesüljetek!

APLÓ

MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

ÁRA 50 FILLÉR — Kedd, 1963. október 1.

tudományos bejelentések iredi biológus-kongresszuson

mal tartósítanak, szintetikus ételt gyárthatnak

szerte szigorú feltételekhez kötik. **A szervezetbe jutva ugyanis hamarosan rezisztenssé tennék az embert a gyógyászati antibiotikumokkal szemben,** s ilyen áron nem engedhető meg az élelmiszeripari felhasználás. A kutatók azonban olyan antibiotikumokat állítottak elő, amely alkalmazható például a szárnyasok

Hazánkban is megkezdődött a szintetikus élelmiszerek előállítására indított kutató munka. Nálunk jelentős a kenyérfogyasztás, de a népszerű étel fehérjéje biológiailag nem teljes értékű, mert hiányzik belőle egy aminósav-féle. Ezt a „hiányt" kémiai úton pótolják majd, s ezzel teszik értékesebbé a kenyér fehérjetartalmát.

A vasárnapi ülésen előadást tartott még dr. Tasnádi Kubacska András, az őslénytani tudományok doktora, a Magyar Állami Földtani Intézet Múzeumi Osztályának vezetője és dr. Kontra György, főiskolai tanár, az Országos Pedagógiai Intézet Biológiai Tanszékének vezetője.

A háromnapos kongresszus az esti órákban biológiai könyvek és folyóiratok kiállításával ért véget.

(j. f.)

baráti est Sümegen

lezésében szombaton este a lengyel- k Sümegen. A hagyományos találko- e rendezett, lengyel tárgyú filmvetí- ste, a művelődési házban műsoros es- János, a Hazafias Népfront Sümeg üdvözölte az egybegyülteket. A ta- a Lengyel Népköztársaság budapesti

sak a művelődési házban kiállítás zemléltetik a baráti ország gazdasági A Lengyel Kultúra által megrende- kan látogatták meg és bejegyezték vbe.

—víz 12:12

irödtek a Balatonban

bátrabbak azért megpróbálkoztak a fürdéssel. A hideg, szeles időben valósággal mutatványszámba ment a vízben való megmártózás, de Siófokon és Balatonfüreden mégis akadtak vállalkozók. A siófoki mólónál Kálmán Lajos ipari tanuló úszómutatványa közben lett libabőrös a nézőközönség háta. Érdekes, hogy a külföldi vendégek, akik a hidegebb tengervízhez szoktak, nem annyira kényesek, mint a hazaiak. Nekik láthatóan ízlik az őszi, kései vízkóstoló.

A tópart utolsó nyaralói, akik október 2-án hagyják el az idén két héttel tovább nyitva tartó SZOT üdülőket, vasárnap leginkább kirándulással töltötték az időt. Sokan rándultak át a déliről az északi partra. A MAHART hajói ezen a napon ötezer utast vettek fedélzetükre.

A tó idei utolsó vendégeit különjáratú autóbuszok vitték leginkább Tihany és Badacsony környékére. A híres borvidék közönsége nem igen érezte a metszó, hűvös szelet. A kiránduló hajók és buszok érkezése után nem sokkal, az évszakhoz képest szokatlanul forró lett a hangulat! Úgylátszik a nemrégen még hűsítő italok manapság már hevítenek...!

(j.)

Dominikában megszüntették az ostromállapotot

Dominikában vasárnap megszüntették az ostromállapotot és a kijárási tilalmat, amelyet az ultrajobboldali katonatiszti csoport a szerdán végrehajtott államcsíhy után elrendelt. Az intézkedés feloldását már a kormányfőnyi polgári „ideiglenes kormány" tette közzé.

Bosch, a megbuktatott Dominikai köztársasági elnök washingtoni hírek szerint a francia fennhatóság alatt álló Guadeloupe-sziget felé tart a dominikai haditengerészet egyik hajóján. A most hatalomra jutott dominikai vezetőség feltételezhetően itt jelölte ki száműzetési helyét, tartva attól, hogy más latin-amerikai országban politikai tevékenységet folytathatna.

Gagarin Dauville-ban

Jurij Gagarin, az első szovjet űrhajós vasárnap Normandián keresztül vezető útjába [illegible] tott az Atlanti-óceán partján fekvő Dauville városába. A város főterén nagy tömeg várta türelmetlenül a szovjet űrrepülőt. Üdvözlő beszédében a város polgármestere kijelentette: „Városunk nagy örömmel fogadja azt az embert, aki elsőnek jutott el a világűrbe". A város megtekintése után Gagarin és a kíséretében levő személyek visszatértek Párizsba.

Tito sajtóértekezlete Santiagoban

Tító Jugoszláv elnök chilei látogatása alkalmából sajtóértekezletet tarott Santiagoban. A többi között kijelentette, hogy a nukleáris kísérleti robbantások teljes betiltását békés tárgyalások útján meg lehet valósítani. Fontos szerepet játszhat a világközvélemény, a nukleáris erő háborús célokra való felhasználásának egységes elítélése — mondotta. Rámutatott, hogy az el nem kötelezett országok szerepe jelentős, de hozzátette, hogy „az el nem kötelezett" kifejezés ma már túlhaladott; a világ országainak nagy többsége e tekintetben azonos nézeteket vall.

Letartóztatások a birminghami merénylet ügyében

Az alabamai kormányzói hivatal hétfőn hajnalban bejelentette, hogy két fehér embert letartóztattak, s vizsgálat folyik ellenük a szeptember 15-én végrehajtott birminghami templom robbantás ügyében. Mint ismeretes, a fehér fajüldözők dinamitos merényletének akkor négy néger iskoláslány esett áldozatul, s a robbantást követő tüntetések során még két néger fiatal vesztette életét.

Gizenga megmentéséért

A Szovjetunió Központi Szakszervezeti Tanácsa nyilatkozatban követeli Gizenga haladéktalan szabadlábra helyezését, az üldözések beszüntetését, a kongói nép demokratikus jogai és szabadsága tiszteletbentartását. Az afrikai népekkel való barátság szovjet társasága szintén határozottan követeli, hogy vessenek véget az imperialisták és uszályhordozóik féktelenkedésének Kongóban. Gizenga megmentéséért szállt síkra nyilatkozatában a szovjet ifjúsági szervezetek bizottsága is.

Csont Ferenc: Rajz – Dessin – Рисунок

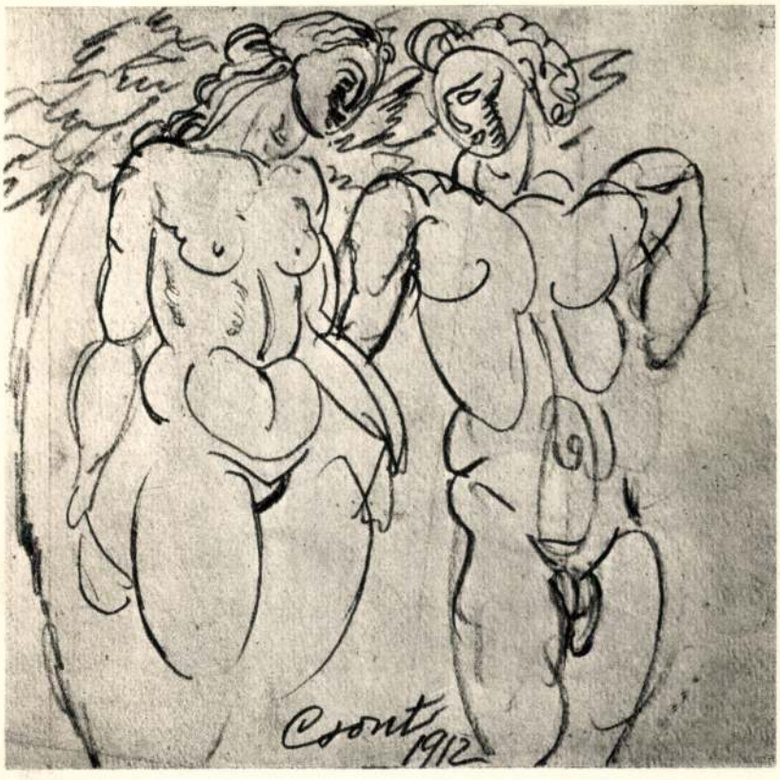

Csont Ferenc: Rajz – Dessin – Рисунок

gel szemben a felszabadított atomenergia békés gyümölcsöztetésének távlatait vetíti vászonra, a fehérváros vonzó látomásában.

Újabb festményeinek témája általában a város. Egyfajta hüpermodern urbanizmus él képzeletében, ahol a lakosság vízszintesek és függőlegesek között él, nyurga felhőkarcolók felső emeletei fölött kutatja tekintetével a világűrt, a gondolatok és vágyak kozmikus szárnyalásának végtelen tájait. Itt-ott óriásméretű mesterséges bolygók tűnnek fel a geometrikusan elvont lakótelepek peremén, fenyegető tűzgömbök figyelmeztetik a szemlélőt, hogy fejük felett az élet vagy a halál jelképe lebeg, az életet megszépítő tudás, vagy a mindent megemésztő atomhalál.

Úgy látszik, a lírai bölcselet a piktúrában is megnyilatkozhatik. Jaroslav Paur a lét végső kérdéseire keres vizuális választ, de miközben az emberiség sorsán töpreng, racionális formarendszerek jelennek meg lelki szemei előtt. Építészeti ihletettségűnek nevezhetnők festészetét, ábrázoló eljárásaiban az architektonikus statika kapja a legdöntőbb szerepet. Képeinek varázsa éppen az a fajta kolorisztikus feloldás, mely a technikai jellegű motívumokat a megejtő színek harmóniáiban egyenlíti ki, az utópisztikus látomásokat, az emberi együttélés kubisztikus kereteit gyengéd tónusokkal teszi meghitté. Mintha egy világraszóló falansztert az impresszionisták spektrumgazdagságával lehetne emberivé szelidíteni.

Érdemes lenne részletesebben szólni Jaroslav Paur festményeinek rafinált faktúrájáról. Csillogóan olajos festékkel dolgozik általában, de az elgondolkoztató témák esetében mattabb megoldást választ. Többnyire a klasszikusan kompakt felületmegmunkálás gyakorlatát követi, haloványan és vékonyan festi színeit, viszont helyenként plasztikus dudorokkal, pasztózus anyagpazarlással töri meg a vászonfelület egyenletességét, rücskös disszonánccal ellenpontozza a nyugodt, gyengéd részleteket. Pedáns, aprólékos munka mindegyik kompozíciója, a viszonylag kis méretek ellenére rengeteg finomságot, szerteágazó körültekintést, mindenre kiterjedő gondosságot tapasztal az, aki közelről is megvizsgálja Jaroslav Paur műveit. Aki az egész földteke problémáit feszegeti, annak a szakmája „mellékes" problémáit is lelkiismeretesen kell megoldania.

A magyar—csehszlovák együttműködési, barátsági és kölcsönös segélynyújtási egyezmény aláírásának tizenötödik évfordulóján mutatkozott be nálunk Jaroslav Paur. Az ünnepi alkalom a baráti ország képzőművészetének egy valóban érdekes törekvésével ismertette meg hazai közönségünket.

Tibély Gábor

Csont Ferenc rajzai

A műbarátoknak most két éve meglepetéssel elegy örömben volt részük, amikor megismerkedtek — akkor még csak vidéken, két kedves dunántúli városunk múzeumaiban — Csont Ferenc műveivel. Meglepetést a felfedezés újdonsága okozott, az, hogy egy hetvenöt évet megélt mester szinte az ismeretlenségből lépett legbecsülnivalóbb művészeink közé — örömet pedig az, amit a jó művészet élményének köszönhetünk, felejthetetlen képek friss atmoszférájának, bátor tettek izgalmas hatásának.

Pedig ezek a rajzok, melyeket most már a fővárosi közönség is megismerhetett a Derkovits-teremben, szinte egytől-egyig vagy félévszázada készültek, amely idő éppen elegendő szokott lenni a mégoly divatos műtárgyak elporosodására, reménytelen elavulására. Nem kell csodálkozni azon, hogy ezek a lapok ma is elevenek, érdekesek, nyugtalanítók, hiszen századunk haladó szellemű képzőművészetének alapvető tulajdonságait őrzik, a szerkezetességet, a monumentalitást, a klasszikus hagyományok korszerű továbbélését.

Műtörténeti törvényszerűségnek kell tartanunk, hogy a szocialista művészet megteremtésének a korszakában nálunk egyre jelentősebb szerepet tölt be a Nyolcak és aktivisták úttörésének a tanulsága. A képépítés nagyvonalúsága, a kompozíció fontossága, a modern jelképalkotás sürgető igénye most érleli termő gyümölccsé a hatvan esztendeje kivirágzott struktív módszereket. Cézanne legjobb magyar tanítványai azidőtt egy forradalomtól terhes országban az eszmék kifejezésének lehetőségéhez és kötelességéhez kaptak impulzust francia példaképüktől; új formanyelvet, ékes beszédet kellett kialakítania annak, aki a tömegekhez akart szólni a képzőművészet eszközeivel.

1904 [illegible]
1021

KIÁLLÍTÁSOK

Jaroslav Paur budapesti kiállítása

Különös ellentétek feszülnek Jaroslav Paur művészetében. Tudatosság és érzelmesség, szerkezetesség és színesség, a technicizmus bűvölete és az emberség igénye — csupa olyan tulajdonság, mely csak első látásra tűnik ellentmondásosnak, tulajdonképpen pedig szerves egységgé válik műben és alkotójában. Egyetlen festőművész se ez vagy az, kizárólagos érvénnyel, előre összetákolt kategóriák szerint, hiszen élnek benne gondolatok az érzések mellett, hivatásának teljesítése közben nem csak a szakma iskolás vívmányait alkalmazza, de szóhoz engedi intuicióját, ecsetjárása átveszi idegeinek a remegését, szívesen áldoz érzékei játékának, költői vallomást tesz a világról, a világ sok bajáról, szépségéről.

Jaroslav Paur korunk tipikus művésze, mert rendkívül összetett egyéniség. Érzékenyen reagál napjaink eseményeire, átérzi a tömegek félelmeit és reményeit, bízik a modern életformát kialakító emberi tudásban, de számít a jóakaratra, a jámbor szándékra, arra, hogy a boldogság vágya győz a rombolás szenvedélye fölött.

Mindezt a sok felismerést, szorongást okosan megkonstruált, tiszta színű képekben tükrözi vissza Jaroslav Paur. Századunk második felének sajátos — ezúttal nem kell félni a szótól — divatos formanyelvén mondja el művészi reflexióit mindarról, amit aktuálisnak, korszerűnek, jövőbe mutatónak tart. Valamiféle közép-európai tasizmust művel, felhasználja a nyugatiak formai kísérleteit, hogy közlendőit még hatásosabban, a mai társadalmi, történelmi, világnézeti problémák szellemében fejezze ki.

A művészi kifejezésnek ezt a célratörő, érzékletes, nyugtalanító, szokatlan módját Jaroslav Paur nélkülözhetetlennek tartja mondanivalója hitelesítéséhez. Nem akar mesélni, anekdotázni, bő lére eresztett utalásokkal cselekményeket, helyzeteket leírni, de nem elégszik meg a puszta riogatással, misztikus fenyegetésekkel, apokaliptikus sokkokkal sem. Festményeit a megjelenítés eszközeinek tekinti, láthatóvá kívánja tenni általuk a sorskérdésekre keresett válaszait, megpróbálja összeállítani életérzése vizuális megfelelőjét.

Semmi érthetetlen szeszély nincs ilyetén megoldásaiban. Megnyilatkozásai valószerűek, mindenki számára hozzáférhetők. A dekadens foltistáktól éppen humanista filozófiája miatt különbözik, az anarchista összevisszaság helyére az ő műveiben rend, következetesség, konstrukció lép. Mert minden stiláris meglepetést, alaki újítást mondandóinak a szolgálatába állít.

Mondandója viszont nem kevés. A műszaki tudományok nagyszerű eredményeit az emberiség jólétének biztosításában látja igazoltnak. A modern, komfortos, gondtalan városi élet lehetőségeit latolgatja, racionálisan felépített, de intim életforma kialakítására alkalmas létfeltételeket képzel el mindenkinek. A nukleáris fenyegetettség-

Jaroslav Paur: Ház – Maison – Дом

Csont Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

1966 APR 16.

1021

„Álljunk meg Györökön...”

— *Álljunk meg!* — mondom. Tóni már csavarint is a kormányon, s megállunk *Csont Ferenc* festőművész háza előtt. Tudakolódzunk: vajon megébredt-e már a Mester? Ha még alszik, ne zavarjuk. De Csont Ferenc a nyolcvan felé közeledő nagy öreg, már szépítkezni indult. Nincs otthon. *„Borbélyhoz mentem!”* — szól hozzánk az ablakba tett cédula. Ismerem ezeket az előre megírt cédulákat. Sok van belőlük. Tájékozatnak, merre jár Balatongyörökön egy világot bebarangolt művész, a *Nyolcak között a „kilencedik”*. Egy éve sincs, hogy ebédelgetni naponként Keszthelyre utazott.

Keszthelyre, ezúttal, mi visszük őt. Legyen étvágya, igazítsák meg a fogát. *Dr. Gelencsér*, az SZTK igazgató-főorvosa azonnal érti a kérésünket. Értik a padokon várakozó betegek is, köszöntik Feri bácsit, mert ismerik, szeretik.

Csont Ferenc integet: „Gyertek el máskor is!”
(Foto — Péterfay)

Alkotni szeretne még

Györökön az üzlet még zárva. Feri bátyánkat Keszthelyen borotválják. Percekbe se tellenék, hogy sörtéitől megszabaduljon, de ő az általa megszokott személyhez ragaszkodik. Kivárja inkább a negyven percet. Kiszabadulva a nyakát csiklandozó borotva alól, délceggé válik. Belekarolnék, de elutasítja mozdulatomat. Gyerünk a Muskátliba! Megyünk.

Leányok, asszonyok köszöntik. Otthonosan mozog, rendel. Azután a „lelkemre köti”, köszönjem meg a megyei tanács illetékes osztályának, hogy gondoltak rá, képeket vettek tőle.

— *Nem várhattam, nem várhatok többé... Most már csak a melegebb időt várom. Dolgozni is kellene.* Üdvözlöm, ölelem.”

Mikus Gyula műtermében

Mikuséknál a megszokott rend fogad. A padló ragyog. Csúszkálni lehetne rajta, olyan tiszta. Ajtónyitáskor a művész fia, Gabika rohan ránk. Aztán következik a szédület. A lelkiállapot kifejezésére pontos ez a kijelentés, mert a falakon látható és a leállított Mikus-művek a bűvöletet árasztják. Azt, amelybe a művész a látvány megragadásakor esett. Mennyi vajudás, vívodó elmélyülés! Csupa optimizmus? Nem. Az egyik legélettelibb színekkel dolgozó művészünk, a Balaton egyik legjobb meglátója és értője is felvillant olyan jelképeket, amelyek szenvedés, a megpróbáltatás szülöttei. Az azonban igaz, hogy *Mikus Gyula alakjait nem az árnyékban, hanem elsősorban a fényben kell keresnünk.*

Mikus Gyula a Goldmark-ház előtt.

Sok virág, sok vitorla. Tájak. Több közöttük a rügyet és virágot bontó, mint a ködös, a jeges és havas. De a befagyott víz, a fogakat vacogtató Bece vagy Szigliget is rügyeket igérő fákat kínál felénk. *Mikus legszeretettebb modellje — a mosónő* — sok-sok változatban jelenik meg előttünk, egymaga, majd pedig társaival sulykolja, mossa a ruhát a Balatonban.

— *Becéhez nem lettem hűtlen, visszatérek hozzá, de egyelőre szerelmem: Szigliget...*

A „zsákmány”-ra éhes Mikus ujja gyakran dermedoda az ecsethez, hogy az imádott táj szépségeit hazavihesse. Keszthely festője a Helikon ünnepségeit ábrázoló képek, rajzok mellé lerakja a legújabbakat. És ezek is, mind-mind a tájról, az emberekről egy teljesen eredeti festői nyelven szólnak. Meg is hökkentenek.

— *Kísérletezem* — vallja Mikus. — *Ne beszéljem el ugyanazt, ugyanúgy, ahogyan mások már elmondták.*

S nem is úgy mondja.

Mikus Gyula *felkészült a Balatoni Nyári Tárlatra.* Képei, amelyekkel pályázik, most jutottak a zsüri elé. Ez azonban még nem minden. A városnak külön meglepetést tartogat. *Kiállítást akar rendezni* a nyári tárlattal egyidőben. A hatvanadik életévét megért művész legjobb, legválogatottabb alkotásaival tisztelegne a helyi műértő közönség előtt. Képkiállítását a Balatoni Múzeumban rendeznék. Biztosak vagyunk, hogy ennek a jubileumi bemutatkozásnak nem lesz akadálya.

Találkozik a két művész

Mikusné üdvözletét küldi Feri bácsinak. Gabika szeretne velünk viharozni, de apja visszaparancsolja. A nagy találkozás a Goldmark-ház előtt, mindenki szemeláttára zajlik le. A sportsapkás, szemüveges *Mikus öleli öreg barátját, Csont Ferencet.* A járókelők nem mosolyognak, nem csodálkoznak. Látták ők már ugyanígy a két ölelkező embert. Csakhogy akkor még Feri bácsi be-bejárt Györökről Keszthelyre ebédelni...

Kezet fognak a barátok. Nézem az alkotók kezét. Az egyiké még életerős, a másiké egy kicsit már reszketeg. Művészkezek.

Most már nem kell mondanom, hogy: „álljunk meg Györökön”. Mindannyiunk számára tudott, hogy a házban vár ránk a pohár bor, hogy ott a remekművek tanuskodása közben koccintanunk kell a Mester egészségére.

Kortyocskát iszik. A Nyolcak „kilencedik” tagjának sokat alkotó kezéből asztalra koccan a pohár. Hozzák közben a kései ebédet. Valamelyik szomszédból hozzák. Csont Ferenc alig eszik belőle. Nem csodálkozom étvágytalanságán, életkedvén sem. Életkedve határtalan. Lábai néha már cserben hagyják, de a kezei nem. A kiskapuban felemelt kézzel senki nem fejezhetné ki jobban, menynyire tud örülni a györöki ház lakója a látogatóknak.

Csont Ferenc integet utánunk. Azután felbotorkál a lépcsőn és megír egy újabb cédulát. Azt most már állandóra teszi ki az ablakba. *„Látogassatok meg, máskor is!”* Igérem, kedves Feri bátyám meglátogatunk, s elviszünk Keszthelyre is, hogy köszönthesd a Muskátliban a lányokat, asszonyokat, hogy a Goldmark-ház előtt megölelhesd Mikust.

Cserhát József

A Központi Statisztikai Hivatal jelenté

ról)

reskedelem

nind | import és 2,6 százalékos
vitel | export növekedés jutott.
nőtt, | A tervidőszak egyes évei-
em- | ben a külkereskedelmi for-
ékos | galom a következőképpen
alatt | növekedett:
ékos |

rgalom alakulása 1960. év százalé-

behozatal	kivitel
100	100
105	118
118	126
134	138
153	155
156	173

a | termékimport az átlagosnál
vise- | valamivel kisebb mérték-
ész- | ben növekedett.

zatal összetétele

zatal léká-	Százalékos részesedés az összes behozatalból az 1961-1965. években
157	29
163	5
151	57
182	9
156	100

lül a | tékben nőtt a mezőgazda-
llyal | sági és élelmiszeripari ter-
átla- | mékek, továbbá az ipari fo-
dett. | gyasztási cikkek kivitele.
mér- |

vitel összetétele

el az léká-	Százalékos részesedés az összes kivitelből az 1961—1965. években
149	35
207	21
175	33
185	21
173	100

for- | élelmiszereket exportál-
ázalé- | tunk. A Szovjetunióból
ágok- | származó import mintegy
ejlett | kétharmadát anyagok és
ágok- | körülbelül egyharmadát ter-
. Az | melési rendeltetésű gépek
for- | és gépi berendezések tették
tette | ki.
ó or- | A fejlett tőkés országok-
Szov- | ba irányuló kivitelben 22
; ösz- | százalék volt az ipari kész-
ázalé- | termékek és 78 százaléka

traktorekéből 15 000-et, míg a 8000 silókombájnból 5100-at a termelőszövetkezetekben állítottak munkába. Többszázezer nagyüzemi állatférőhelyet létesítettek, ezek egy része a régi kisüzemi férőhelyeket pótolta.

A közlekedés fejlesztésére, a lakosság kereskedelmi és kommunális ellátásának megjavítására öt év alatt számos új létesítmény készült el és több meglévő jelentősen bővült. A tervidőszak folyamán megkezdődött úthálózatunk korszerűsítésének programja: Elkészült az E5-ös nemzetközi útvonal Budapest—tatabányai szakasza és a balatoni műút budapesti bevezető szakasza. A fővárosban és több vidéki városban (Cegléden, Hatvanban, Hódmezővásárhelyen, Egerben, Kaposvárott, Miskolcon, Székesfehérvárott, Vácott) új autóbuszpályaudvarokat és korszerű forgalmi telepeket adtak át rendeltetésüknek. Elkészült az új debreceni vasútállomás. Villamosították a Füzesabony—miskolci vasútvonalat. Felépült az Erzsébet-híd, a szolnoki Tisza-híd és Magyarországot Jugoszláviával összekötő letenyei Mura-híd. Átadták rendeltetésének az Astoria-aluljárót.

Budapesten és vidéken új távbeszélő főközpontokat létesítettek és többet bővítettek. A tervidőszakban készült el a kékesi, szentesi, kabhegyi és a tokaji televíziós adóállomás.

A kereskedelmi hálózat fejlesztésére több új korszerű szaküzletet és ABC áruházat létesítettek. Budapesten és a Balaton partján, valamint több vidéki városban új szállodák épültek. Budapesten felépült a Római-parti Lídó Sportszálló és a rózsadombi Ifjúsági Szálló. A Royal, az Astoria, a Park, a Szabadság Szállókat jelentősen korszerűsítették és bővítették. Vidéken új szállók épültek Kecskeméten, Sopronban, Egerben, Zalaegerszegen, Salgótarjánban. A Balaton partján négy nagyszálló építése fejeződött be.

Öt év alatt 3100 általános iskolai és 870 középiskolai osztálytermet, valamint 18 ezer 100 óvodai férőhelyet építettek. A munkásszállók befogadóképessége 36 600 férőhellyel bővült. Számos új kollégium és diákszálló épült Budapesten és több vidéki városban (például Békéscsabán, Debrecenben, Esztergomban, Szegeden, Pécsett, Szombathelyen stb.)

Csaknem 6200 kórházi és gyógyintézeti betegágy, 380 új körzeti rendelő, 39 szakrendelőintézet létesült öt év alatt. Ezek közül jelentősebb a miskolci új rendelőintézet és kórház; Zalaegerszegen, Győrött, Tatabányán, Pécsett és Nyíregyházán új TBC kórházak, Fehérgyarmaton és Veszprémben általános kórházak épültek.

A tervidőszak elején befejeződött a budapesti Madách Színház építése. Elkészült a kaposvári, székesfehérvári, egri színházak átépítése.

A lakosság jövedelmei és vásárlásai

A munkások és alkalmazottak egy főre jutó reáljövedelme — amely az átlagkeresetek, a fogyasztói árak, a foglalkoztatottság és a pénzbeni társadalmi juttatások változását együttesen fejezi

juttatások és 1965-ben kb. egyharmaddal haladták meg az 1960. évi szintet. A lakosság összes jövedelmének csaknem egynegyedét teszik ki a társadalmi juttatások.

Egyes élelmiszerek egy főre jutó fogyasztása és kereske mi értékesítése (előzetes számítások alapján)

	Az 1965. évi kiskereskedel fogyasztás az 1960. év százalékában	ela
Kenyér, liszt és tésztafélék (cereáliák)	100	1
Hús és húsfélék	110	1
Tej és tejtermékek	95	1
Vaj	115	1
Tojás	115	1
Burgonya	90	
Gyümölcs, zöldség	95	1
Cukor	110	1
Kakaó, csokoládé	180	1

A kiskereskedelem iparcikk eladása öt év alatt kb. 23 százalékkal nőtt. Ezen belül az u. n. tartós fogyasztási cikkek forgalma csaknem a másfélszeresére emelkedett. Öt év alatt együttvéve pl. 742 000 televíziót, 201 000 hűtőszekrényt, 48 000 személyautót

A társadalmi juttatá
közül nyugdíj cí
1965-ben 7,7 milliárd fo
tot folyósítottak, kereke
milliárd forinttal töb
mint 1960-ban. 1965 vé
1,1 millió nyugdíjjogos
volt, kb. 300 000-rel tö
mint öt évvel azelőtt.

1965-ben csaknem 600
család részesült családi pótlékban, csakn
másfélmillió gyermek ut
A kifizetett családi pót
meghaladta a másfél mi
árd forintot. A két gyerm
kes családok családi pót
kának 1965 évi emelése
kb. 500 millió forinttal
velte a lakosság pénzjö
delmét.

Az egészségügyi jutta
sokra (kórházi ellátás, tá
pénz, szülési segély, gyó
szerköltség-térítés st
1965-ben több mint 10 m
liárd forintot fordított
ami csaknem 40 százalé
kal több, mint 1960-b
volt. (A társadalombizto
tásba bevontak száma
tervidőszak folyamán nö
kedett.)

A parasztság e
főre jutó fogyasztásár
reálértéke öt év alatt kb.
százalékkal növekedett.

Az egész lakosság
gyasztása öt év alat
tervezett 22—23 százal
helyett 21 százalékkal n
Az összfogyasztáson be
nőtt a vásárlások aránya
saját termelésből való
gyasztás terhére. A me
gazdasági népesség átára
lása és a termelőszövet
zetek kialakulása növel
igényeket támasztott a k
ponti árualapok iránt. (19
ban a lakosság pl. öss
élelmiszerszükségletének
százalékát, 1965-ben cs
nem 60 százalékát szere
be a kiskereskedelemtől.

Öt év alatt a belkeresk
delmi forgalom 30 százal
kal emelkedett. Az élel
szereladás 36 százalék
nőtt, a lakosság élelmisz
fogyasztása ugyanezen
alatt azonban csak kb.
százalékkal emelkedett.

adtak el.

A tervidőszak folyan
a lakosság összes pénzjö
delmeinek kb. 3 százalé
(15 milliárd forintot) ta
rékbetétek formájában t
talékolta. A takarékbe
állomány 1965 végén m
haladta a 20 milliárd
rintot.

Szolgáltatások, lakáshelyzet

A lakosság által igénybevett szolgáltatások értéke 1965 évben kb. 30 százalékkal haladta meg az 1960. évit. Az összes szolgáltatás csaknem fele ingyenes volt, növekedésük a tervidőszakban ugyancsak kb. 30 zalékot tett ki.

A tervidőszak folya
az egészségügyi, valar
az oktatási, kulturális s
gáltatások értéke egya
kb. 30 százalékkal nőtt.

A pénzfizetés ellené
igénybevett szolgáltat
közül a fűtés, világ
víz-, gázszolgáltatás eg
tesen öt év alatt min
80 százalékkal nőtt. 1
ben a háztartások villan

energiafogyasztása 80
zalékkal, a gázfogyaszt
50 százalékkal volt nagy
mint 1960-ban. A tartó
gyasztási cikkek javítá
ra fordított kiadás töb
egynegyedével nőtt,

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (Veszprém)

1962 OKT 10

1021

1962. október 10.

Csont Ferenc képkiállításán — Keszthelyen

Mint már hírt adtunk róla, Keszthelyen nagy érdeklődés övezte megyénk nemrég „újra felfedezett" nagytehetségű, idős festőművészének, Csont Ferencnek gyűjteményes kiállítását. Képeink a kiállításon készültek.

A megnyitó ünnepélyes pillanata. Németh János elvtárs, a KISZ Veszprém megyei Bizottságának kultúr-felelőse a „felfedezők" és a kiállítás rendezői nevében megnyitja a kiállítást.

Az idős mester maga is részt vett a megnyitón, s hosszasan elbeszélgetett a fiatal festőnemzedék egyik tehetséges tagjával, a tapolcai Zentai Pállal. (Fotó: Péterfay Endre)

és Gáspár Jolán fia; Zsolt János: Ba-

S P O R

A partvonalról láttuk

A V. Haladás került az NB. III. élé

Nagy sikert értek el vasárnap NB III-as labdarúgóink: m az öt csapatunk győzött. Ilyen eredményről eddig még soha n számolhattunk be. Különösen a V. Vasas teljesítménye értékes, eddig veretlen éllovas Z. Dózsát fektette kétvállra idegenben. dekesség: öt csapatunk 11 rúgott góllal szemben csak egyet kap A megyei I. osztályban a két ajkai együttes biztosan győzött, növelte előnyét a rivális Füzfő és Nyirád előtt.

CSAK AZ I. FÉLIDŐBEN

elégített ki a V. Haladás játéka, szünet után átengedte a teret az Sz. Dózsának. Igaz, ez is elég volt a győzelemhez, s ahhoz, hogy a Z. Dózsa veresége után az élre kerüljenek, a játék azonban nem volt méltó az éllovashoz. A soronkövetkező öt nehéz mérkőzésen sokkal többet kell nyújtaniuk, ha előkelő helyen akarják befejezni az őszi idényt.

OKOS TAKTIKÁVAL JÁTSZOTT

a V. Vasas Zalaegerszegen. Aspirány gyors gólja után nagyobb gondot fordítottak a védekezésre, s előretolt csatárai több gólveszélyes akciót indítottak. A Dózsa sokat támadott, de a Vasas védelem ezúttal kitűnően állta a sarat. Érdekes: a Vasas idegenben mindig jobban játszik, mint otthonában.

LASSÚ A JAVULÁS

a P. Textilesnél. A négygólos győzelem ellenére sem elégedettek a szurkolók, mert egy nagyon gyenge Sz. Vasast győztek le. A Textiles támadósora még mindig nem elég gólerős, átütő. Sok a rövid átadás, lassú a támadásépítés. A javulás azonban kétségtelenül látható, de ennél még többet — és főleg gyorsabban — várnak a vezetők, szurkolók.

FOLYTATTA JÓ SZEREPLÉSÉT

a Várpalotai Bányász, amely, ha elmaradt mérkőzését megnyeri, a negyedik helyre törhet fel. Szombathelyen, bár a Pamut gyenge játékerőt képvisel, nagy küzdelmet vívtak, s Borbély jól sikerült lövésével végeredményben megérdemelten győztek.

BIZTOS GYŐZELEM

A Keszthelyi Előre lelkes, jó játékkal biztos győzelmet aratott a tavaly még NB II-es SVSE felett. A keszthelyiek mindig fel tudnak nőni a nagyobb feladatokhoz: ezúttal is kitűnő teljesítményt nyújtottak, s kis szerencsével nagyobb arányban is nyerhettek volna. Keszthelyen örülnek, hogy Forró dr. ismét jó formába lendült, s úgy látszik gólképességét is visszanyerte.

BOTRÁNY PADRAGKÚTON

A megyei I. osztályban ismét verekedést, botrányt okozott néhány izgága néző. Maróthy játékvezetőt bá mazták mérkőzés után. Tűrhete hogy egyesek magukról megfelec ve, a sportpályákat a játékvez megverésére használják fel. A me labdarúgó szövetség szigorú inté déssel vegye elejét, hogy máskor sonló eset ne ismétlődhessen meg

HOSSZÚ ÉVEK ÓTA

először győzött az A. Bán Veszprémben az AKÖV otth ban. A listavezető azonban r biztosan nyert a csak szünet u jól játszó közlekedési csapat el Nehezen győzött hazai pályán Ajkai SE, az utolsó tíz perc lőtte góljait Pápának. Seml pályán igazságosan osztozkodo pontokon a T. Előre—Füzfő. tapolcaiak valamivel közelebb tak a győzelemhez.

Vízilabda eredmény szüle Urkúton: tizenegy gól esett. urkúti támadósor jól kihaszn a zirci védelem megingásait. az első félidőben háromg előnyt szerzett, s ezt a fordu után jól hajrázó T. Honvéd c csökkenteni tudta.

AZ UTOLSÓ PERCBEN

rúgott góllal nyert Peremarton, a lyák kiállítása miatt 10 főre olv Balatonfüred ellen. A K. Honvéd kesebben és jobban játszott Inotán idegenből is megérdemelten vitte e két bajnoki pontot. Inota lelkese nélkül, balszerencsével is küzdött.

Érdekességek — eredmények

— AZ A. BÁNYÁSZ—PÁPAI SPARTACUS 1:0 arányban végződött megyei ifi bajnoki mérkőzés eredményét a szövetség megsemmisítette és a mérkőzés két pontját 0:0 gólarányval

Apróhir

Apróhirdetések postautalványon is hirdetések ára hétköznap 1,— forint Az első sz

ÁLLÁS

TAPOLCA és Környéke Sütőipari Vállalat ipari könyvelésben jártas képesítéssel rendelkező könyvelési csoportvezetőt keres. Illetmény havi 2000 Ft plusz 62,50 természetbeni juttatás. Jelentkezés írásban vagy telefonon Tapolca 322, illetve 324-es számon. (3667)

VILLAMOSSÁGI TELEVÍZIÓ ÉS RÁDIÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

ajkai gyáregysége felvételre keres

ELEKTRO- ÉS GÉPÉSZTECHNIKUSO-

VESZPR Autóközle felvesz V hellyel r lauzokat, Pápa főn zetőket, V kodókat. gk. vezet rakodókat, ket és Jelentkezé ken.

HÁZ -

CSOPAK lek 195 n latonhoz Pápa, Cz utca 14. C

BALATO lőhegyen sel, villan ték 3 perc verandás 50.000 kr

1910–1924.

CSONT FERENC
grafikái

CSONT FERENC

grafikai kiállitás

1962.

A kiállítást rendezte:

A KISZ Veszprém megyei Bizottsága

és a

Megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya

A katalógust összeállította és az előszót írta:

Martyn Ferenc

A címlapon:

„Gótika" ceruzarajz

Felelős kiadó: Vundele György

Ifjúsági nyomda 4906—62.

Csont Ferencről

Valami igazság volt az elgondolásban, ahogy régente látták a művész alakját, a társadalom peremén felcserek, utazó komédiások között, bolond, gyanús gondolatot hirdető, szegény ördögöt. No persze, az akadémia egy-két tagja „más volt", azok cilinderkalapot viseltek és rangosan éltek.

Csont Ferenc a hóbortosok közé tartozott és 1910 körül a múzsák egy-egy rajzát mosollyal fizették.

Balatongyörökön szomszédok vagyunk. Nyaranként találkozunk; megint egy nyár — Csont Ferenc oly keveset változott, mint kertjének egy-egy fája. Pedig majdnem háromnegyed század a vállán.

De hogyan megírni élettörténetét? Két világháború, rossz világok elsüllyedése, új születése és a föld háborgásában kicsiny vitorlás az övé. Kikötött itt is, ott is Európában, néha megállt, mint komédiás testvérei, kirakta holmiját, tett-vett egyetmást. Nem fogadták ünnepélyesen sehol, nem írtak róla könyvet, még pénzt sem szerzett. Igaz, mindezzel vajmi keveset törődött. Úgy látszott, hogy amikor végül, a györöki öbölben behúzta a vitorlát, önmagára vonta a felejtés szürke fátyolát. A régi, lobogókedvű barátok, az ifjúkori muskétások közül alig él már valaki — ő maga partrahúzott bárka a Balaton partján. Ki emlékezzék Csont Ferencre?

És íme, 1962-ben valahonnét előkerít 59 pompás rajzot. Régi, ötven esztendős csokor, de a művészet varázslatában oly friss, szinte harmatos, mintha éppen szakajtották volna. Láttukra visszalapoz az emlékezet, a „Nyolcak" világa megéled a szem előtt, olyan csillagoké, mint Rippl-Rónai, Henri Matisse és még távolabb a messzeségben olasz mestereké a renaissance-ból. Meg a századeleji Budapestünk, olyan induló nevek, mint Kassák, Nemes Lampérth, Czóbel — kócos legények éppen sorozás idején —, akik aztán később helyt álltak a világban, tisztesen el is számoltak.

A mi világunk megbecsül minden becsületes törekvést, mely a múltban a társadalmi haladást, a közösség érdekeit szolgálta — így tekintélyes sorban képzőművészeink századeleji lelkességét, építeni akarását. Történetíróink már számba vették ennek a kornak a művészeit, kitárták munkásságukat a világnak. De amikor a „Nyolcak" történetét írták, az író, mint pontos karmester észrevette, hogy valaki hiányzik az együttesből.

A hiányzó: Csont Ferenc volt.

Amikor a KISZ Veszprém megyei bizottsága és a Veszprém megye Tanácsa létrehozta, megrendezte Csont Ferenc keszthelyi kiállítását, mint gondos őrök megmentették a múlt néhány szépen faragott emlékkövét.

Balatongyörök, 1962. VI. 26.

MARTYN FERENC

A KIÁLLÍTÁS KÉPEINEK JEGYZÉKE

1.	rőtli	900,—	Ft
2.	ceruza	800,—	Ft
3.	toll	800,—	Ft
4.	ceruza	1000,—	Ft
5.	ceruza	700,—	Ft
6.	vízf.	1000,—	Ft
7.	toll	800,—	Ft
8.	ceruza	800,—	Ft
9.	tus	800,—	Ft
10.	toll	900,—	Ft
11.	rőtli	800,—	Ft
12.	rőtli	900,—	Ft
13.	rőtli	700,—	Ft
15.	vízf.	1000,—	Ft
16.	pasztell	1200,—	Ft
17.	pasztell	1200,—	Ft
18.	pasztell	1300,—	Ft
19.	kréta	800,—	Ft
21.	tus	900,—	Ft
22.	tus	900,—	Ft
23.	tus	1000,—	Ft
24.	tus	900,—	Ft
25.	tus	700,—	Ft
26.	ceruza	1000,—	Ft
27.	kréta	800,—	Ft
28.	tus	800,—	Ft
29.	tus	800,—	Ft
30.	kréta	700,—	Ft
31.	vízf.	900,—	Ft
32.	tus	1100,—	Ft
33.	tus	700,—	Ft
34.	tus	700,—	Ft
35.	tus	mtul	
36.	tus	1100,—	Ft
37.	ceruza	700,—	Ft
38.	ceruza	1000,—	Ft
39.	tus	900,—	Ft
40.	rőtli	800,—	Ft
41.	tus	mgtul.	
42.	ceruza	700,—	Ft
43.	ceruza	700,—	Ft
44.	toll	700,—	Ft
45.	ceruza	1000,—	Ft
46.	ceruza	1000,—	Ft
47.	ceruza	1100,—	Ft
49.	toll	1100,—	Ft
50.	ceruza	700,—	Ft
51.	ceruza	1000,—	Ft
52.	ceruza	700,—	Ft
53.	tus	600,—	Ft
54.	tus	600,—	Ft
55.	tus	900,—	Ft
56.	olaj	1600,—	Ft
57.	tus	800,—	Ft
58.	rőtli	800,—	Ft
59.	tus	900,—	Ft

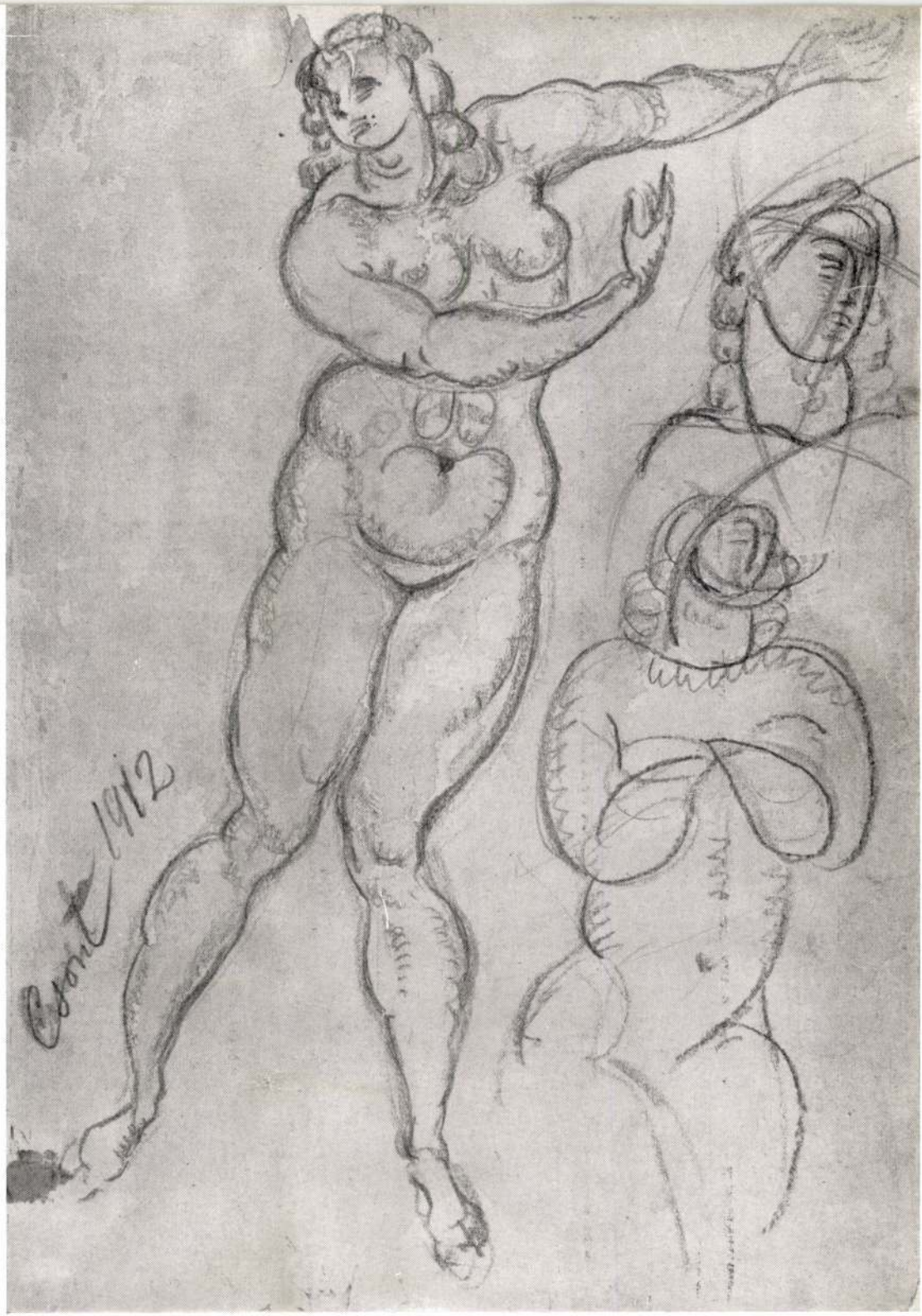

Mozdulattanulmány

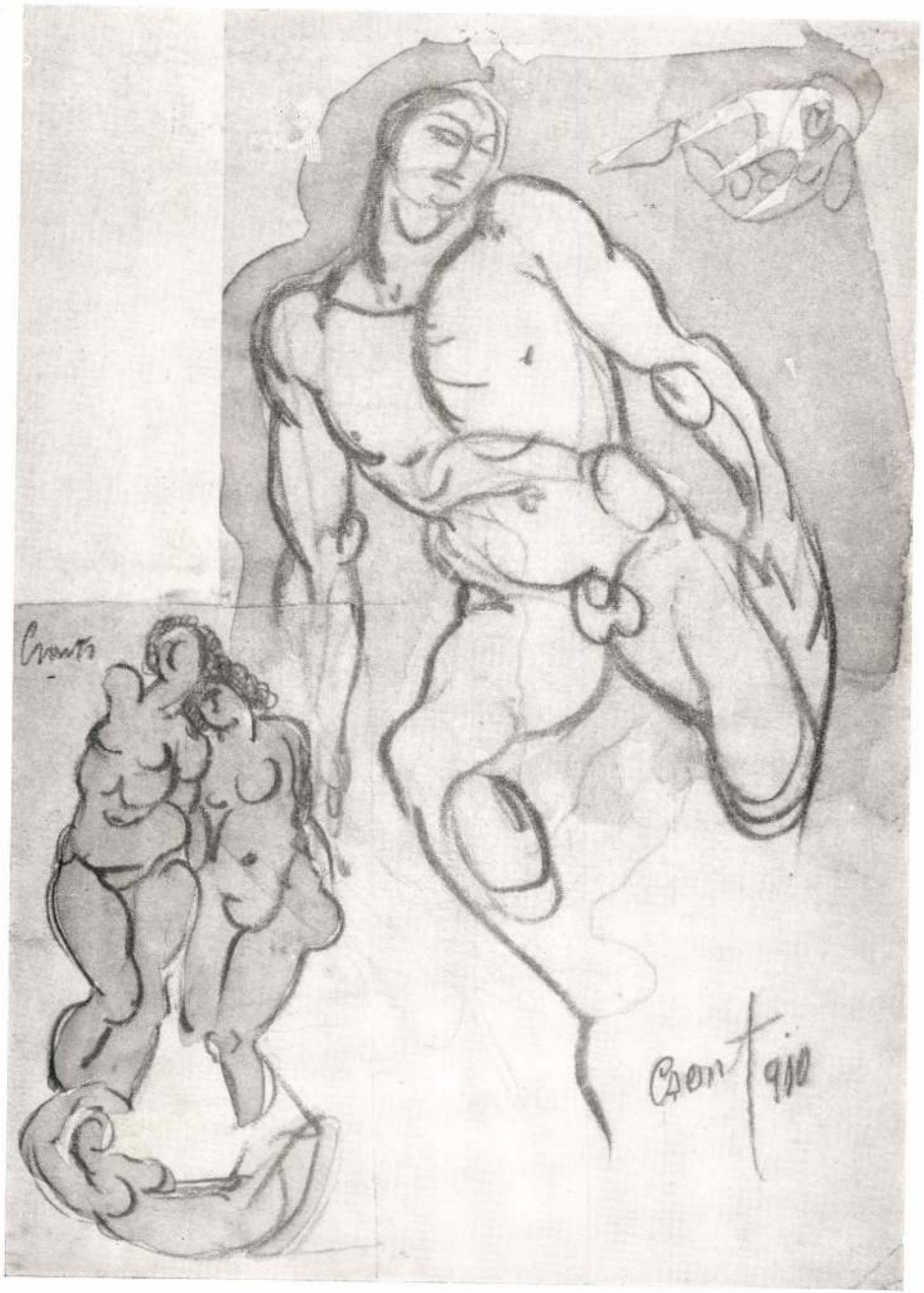

Tanulmány

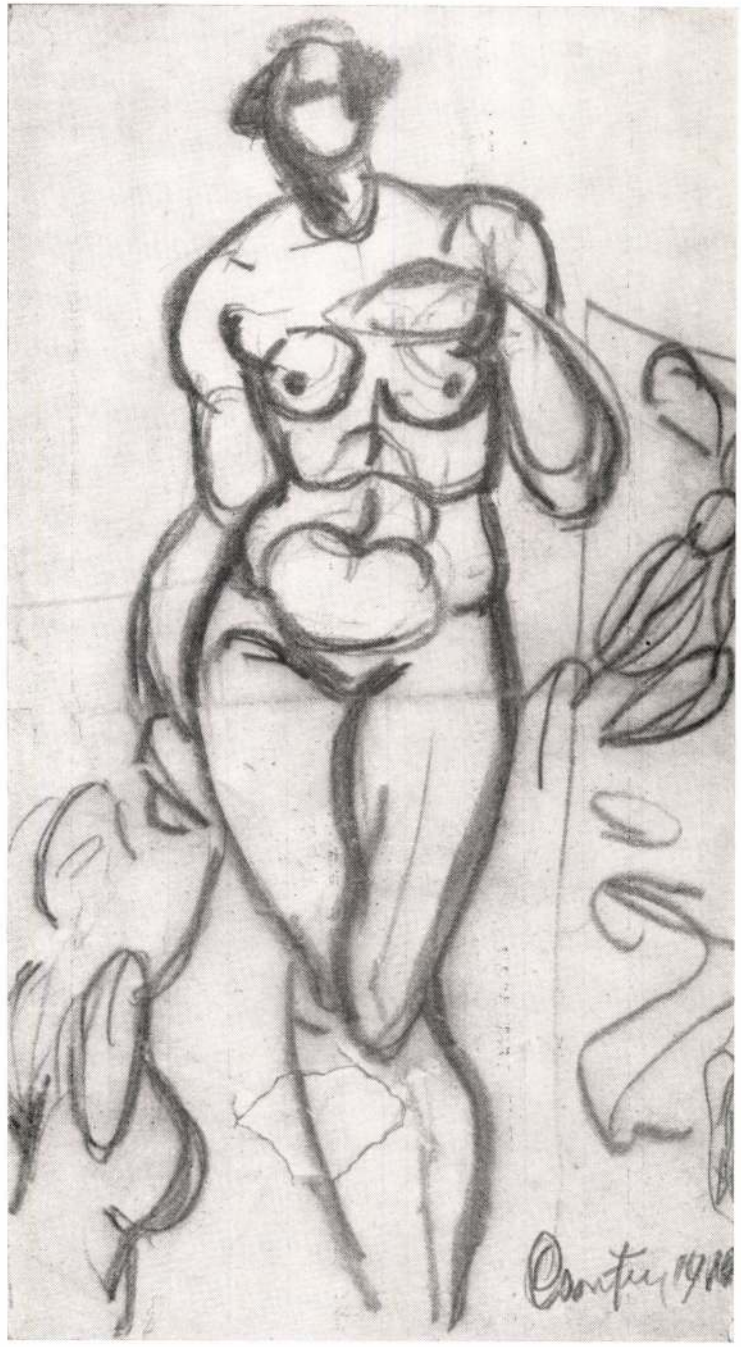

Női akt tanulmány

Párizsi nő

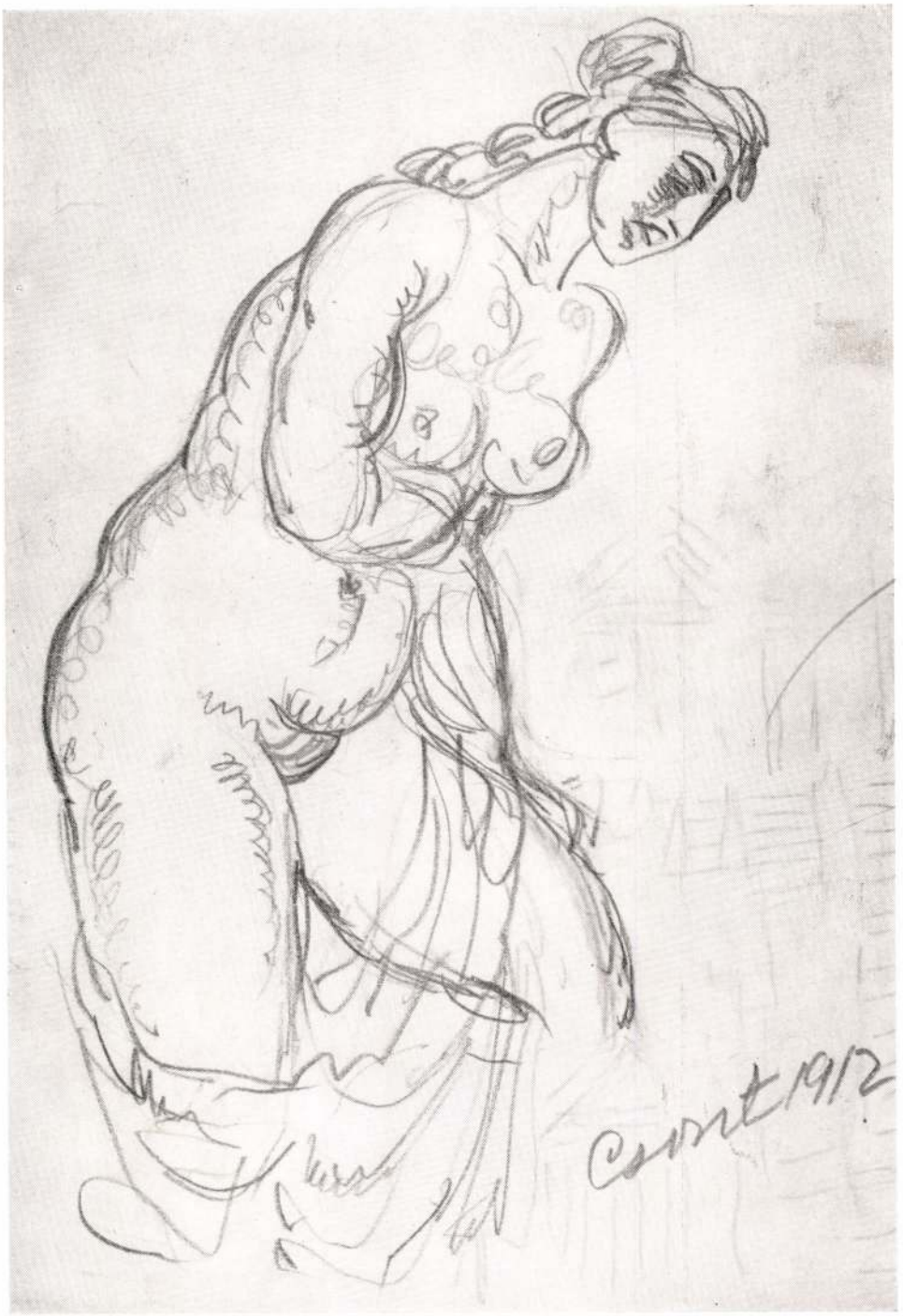

Törülköző

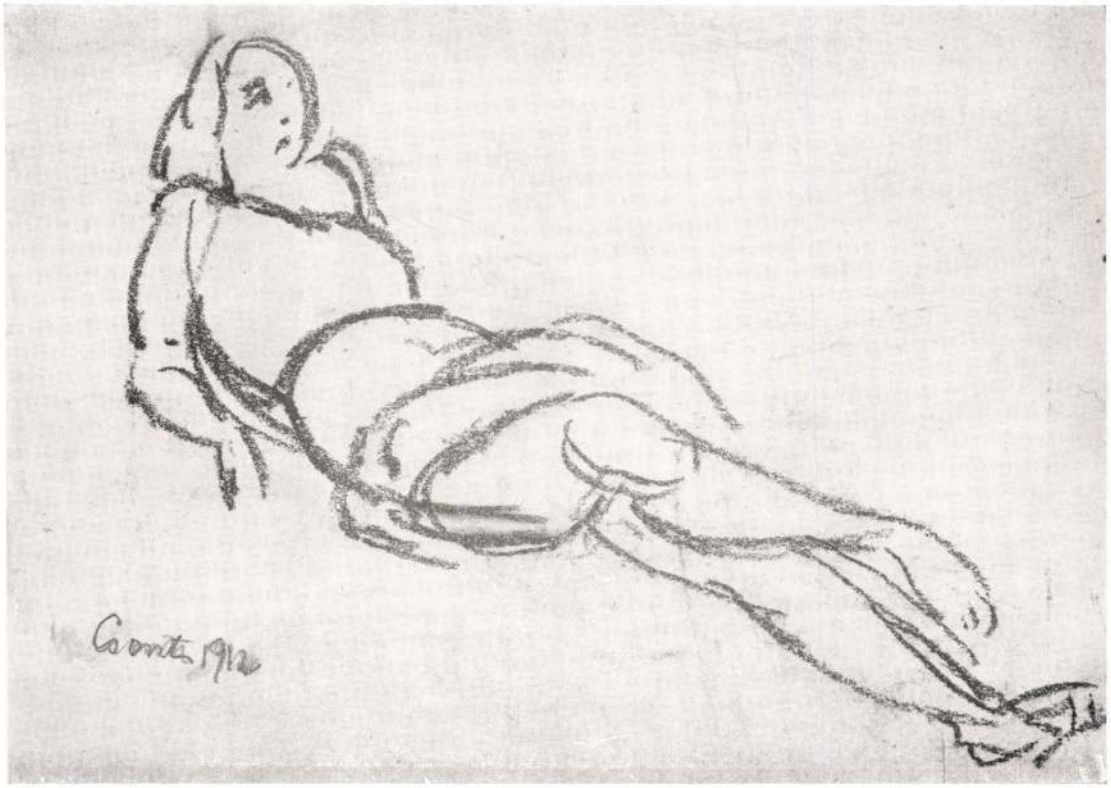

Szabadban

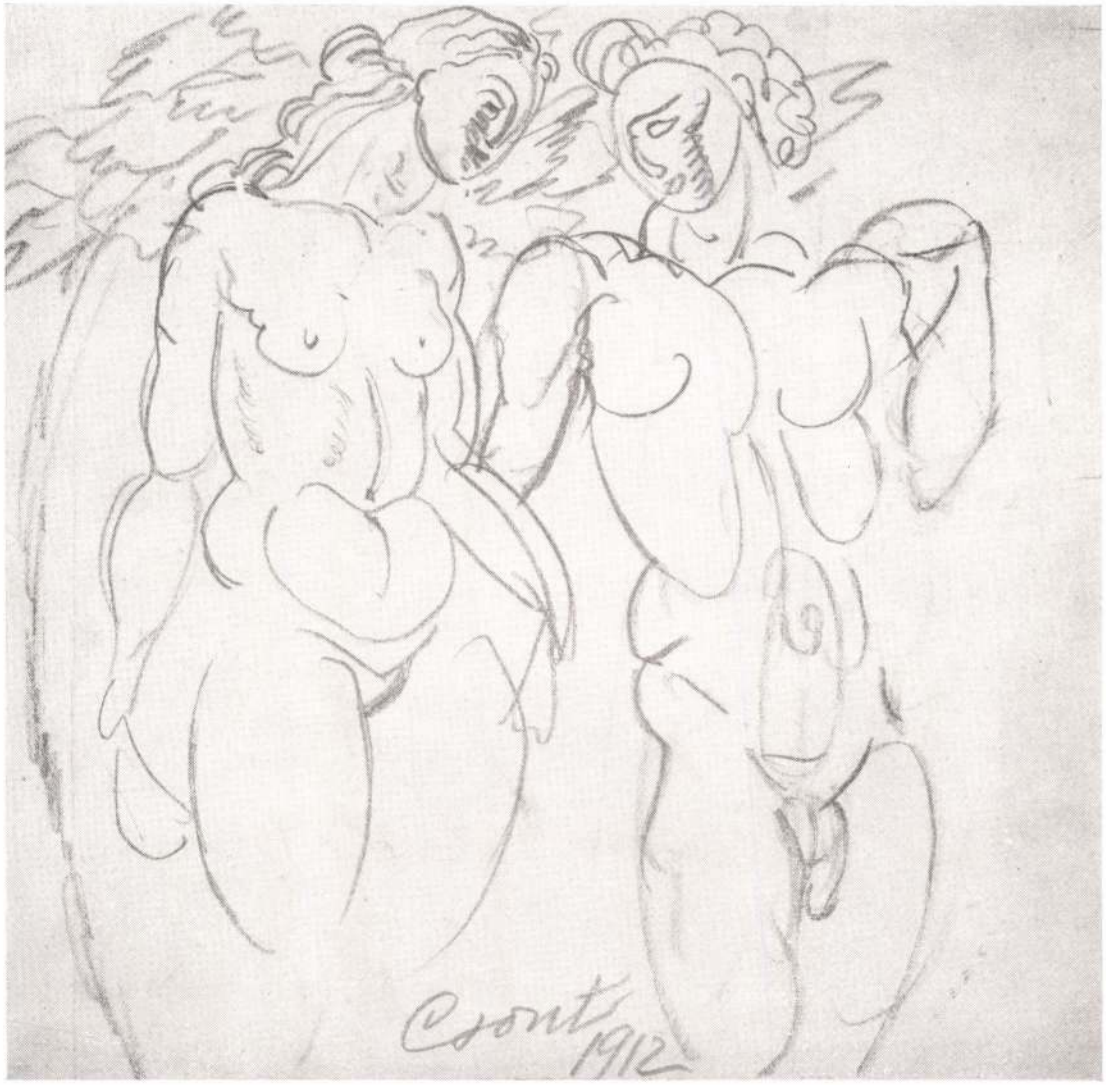

Képterv

Emlékező

Mozdulattanulmány

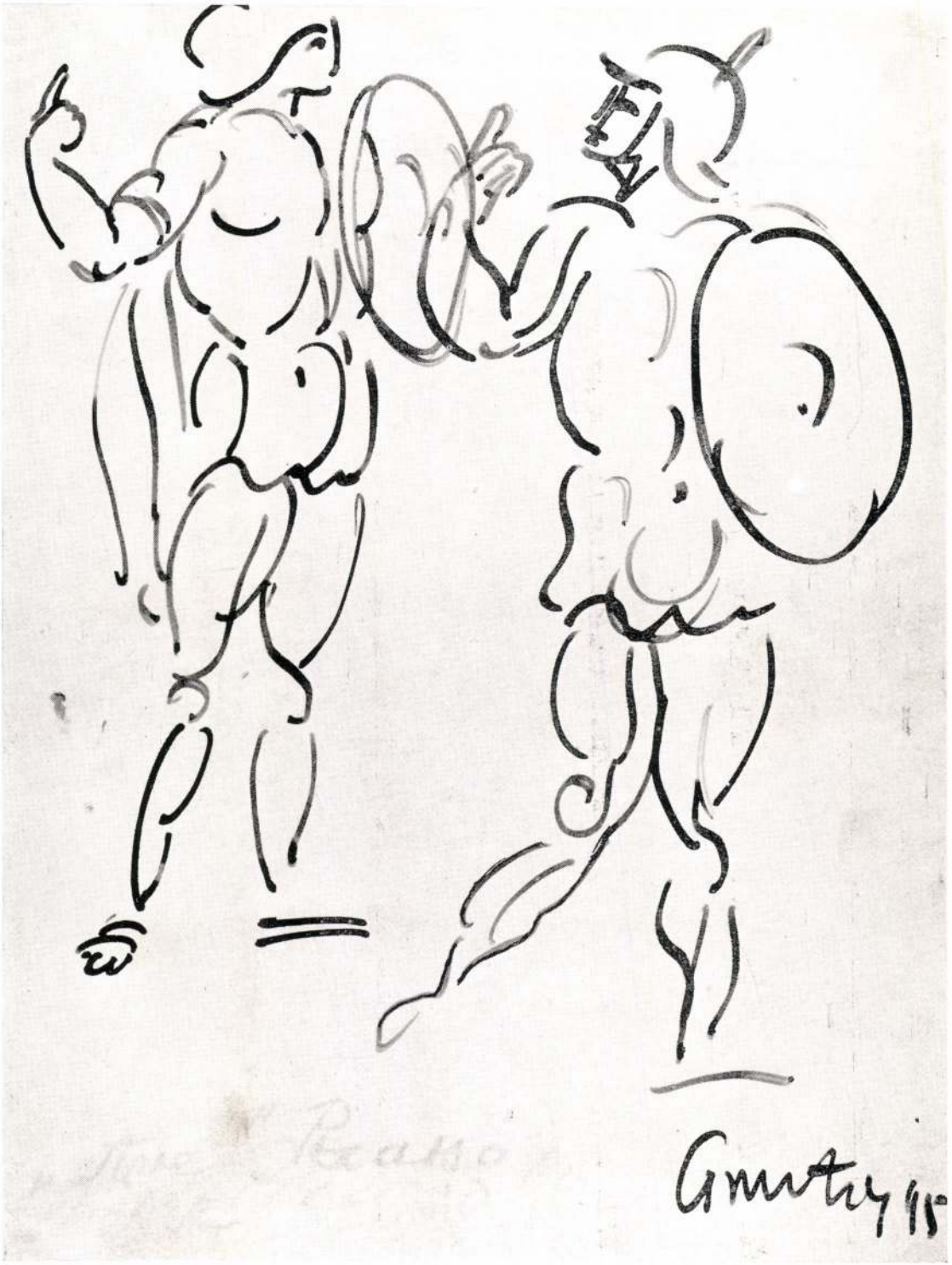

Római katonák

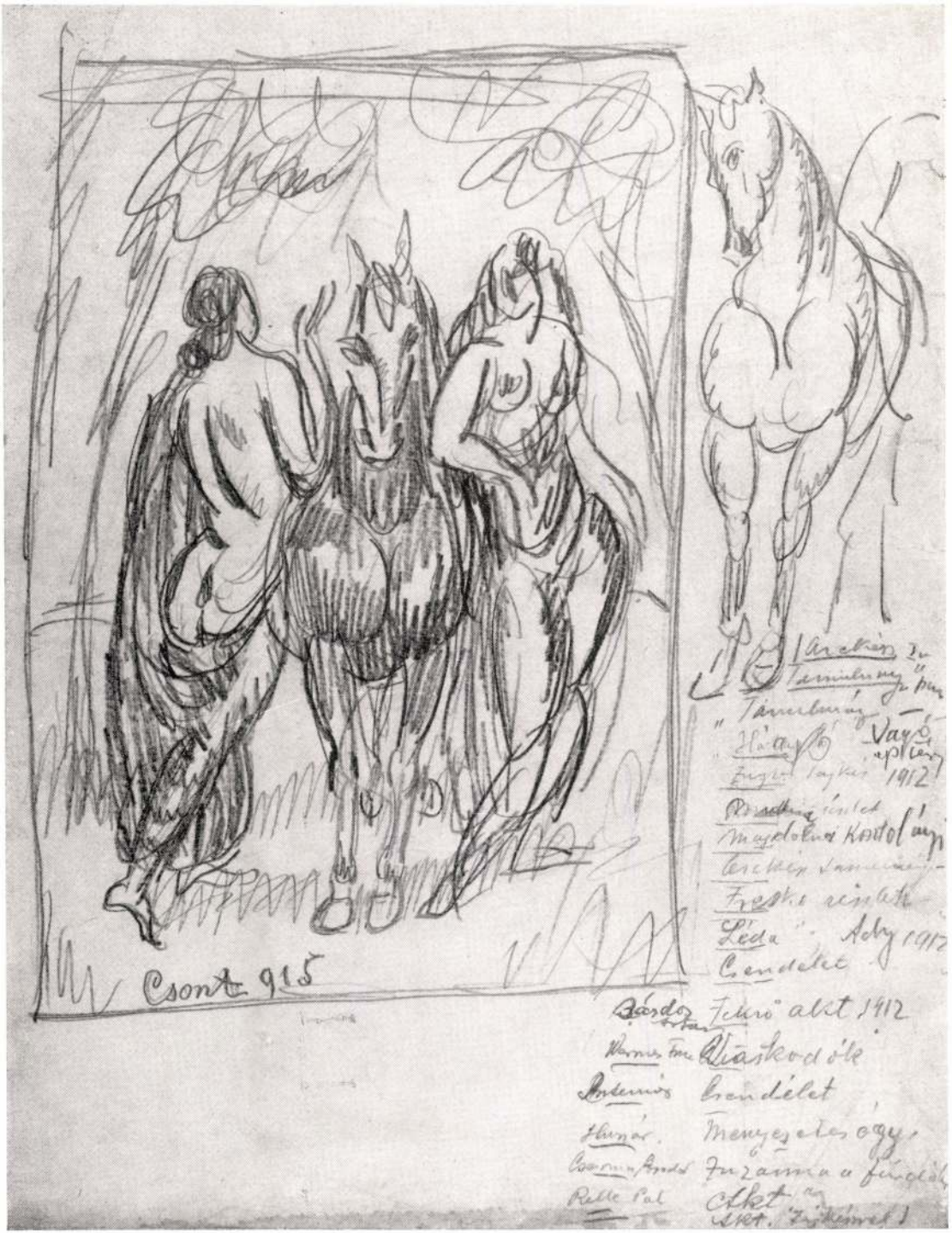
Csont 915
Vagó
1912
Fresko részlet
Léda
Ady 1912
Csendélet
Fekrő akt 1912
Csendélet
Menyeselés ügy
Akt

Kompozíció

Fiatal lányok
a fa alatt

Festményterv

Plakátterv

ÁRA: 5,— Ft

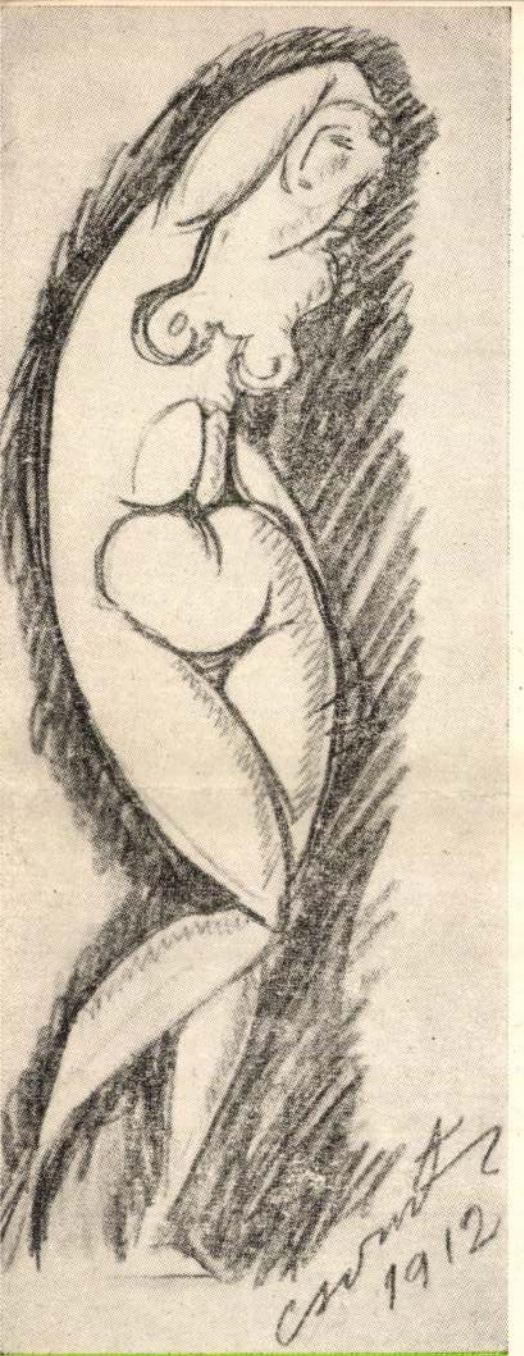

a fiatalság erejének, a törhetetlensége, az elementáris tehetség céltudatossága, az újszerű, mindent legyűrő szenvedélyessége teszi azokat üdítően elevenekké, „maiakká".

A művész „legdúsabb virágzásom érett gyermekeinek" nevezi a fiatalkori grafikáit, nagyon találóan, mert üdítő frissességük mellett ezek a zömmel fél évszázada készült rajzok meglepően, mondhatnám klasszikusan érettek. A képi kultúra forradalmi éveinek, a nyugtalan légkörében alkotó, alig huszonegynéhány éves fiatal művész ritka fejlett minőségérzékkel merítette inspirációit, az akkor legértékesebb, immár az idő által is igazolt forrásokból.

Minden egyes rajza magán viseli születése korának bélyegét; összességükben a Nyolcak stílusának szellemiségét őrzik, — egyéni változatban. Lapjain felismerhető Matisse grafikáinak a hatása, némely grafikája Rippl Rónai rajzstílusának, az egyéni átérzésére vall, mások pedig nyíltabban vagy rejtettebben a régi nagy mesterek műveinek reminiszcenciáit őrzik. Mert Csont Ferenc a századelő legmodernebb törekvéseit követve sem fordított hátat a művészettörténet klasszikusainak. Elmélyülten tanulmányozta a műveiket, élte őket, — azért volt képes az új megoldásokat harmónikusan egyesíteni, például a reneszánsz stiláris ösztönzéseivel. Alkotásaiban szétbogozhatatlanul eggyé szövődött Michelangelo és Botticelli, Matisse és Uitz Béla hatása, Ezek az összetevők persze csupán, a mélyebben vizsgálódó szakavatott szemnek tárulnak ki, a műélvező csupán a megvalósult szintézis, egyéni zamatú varázsát élvezi, a kiállítás pompás Római katonáiban és háromszögbe komponált aktjaiban, Madonnáiban és lenyűgöző hatású falképkompozícióiban.

Nagy kár, hogy a kitűnő grafikákat nem követték újabbak. Reméljük, hogy rendezvényünk, a biztos erkölcsi és anyagi sikeren túl, ösztönzően hat az idős mesterre, újra munkára serkenti és kiváló tehetségének gyümölcseként még mindig lappangó alkotó vénáját ösztönözni fogja.

Artner Tivadar

A kiállított művek: TUS, RŐTLI ÉS CERUZARAJZOK.

F. k.: Dr. Balázs Istvánné — 400 db — 64.83098 Közlekedési Nyomda

DERKOVITS TEREM

BUDAPEST VI. LENIN KRT. 63.

1964. április 18-tól május 2-ig

csont ferenc

festőművész

kiállítása

*

Két évvel ezelőtt, 1962-ben Keszthelyen és Kaposvárott a helyi múzeumban bemutatták Csont Ferenc festőművész grafikáit. Ezek a kiállítások, melyeknek létrejöttében oroszlánrésze volt a kiváló Martyn Ferencnek, felhívták a figyelmet modern művészetünk eddig kellően nem méltányolt mesterére. Annak, hogy a mai közönség — de még a fiatalabb szakemberek is — alig, vagy egyáltalán nem ismerte Csont Ferenc nevét, objektív okai vannak. Mesterünk pályája ugyanis nem egyenes vonalú, tele van kitérőkkel és megtorpanásokkal. Ifjúsága nehéz volt és küzdelmes. Sokat időzött külföldön, úgyhogy a hazai közvélemény csak időnként figyelt fel eredeti művészetére. Ritka kiállításainak sikere önmagában nem volt elegendő, hogy távollétének, hallgatásának hosszabb szüneteiben is, megőrizze nevét modernjeink sorában. Mindez nem menti fel, a minden jelentős mű számontartására hivatott szakembereket, akiknek ez esetben bőven akad pótolnivalójuk.

Csont Ferenc 1888-ban született Budapesten, Erdélyből ideszármazott mérnökcsaládból. Pályakezdése egybeesik a modern művészet vajúdásának, felettébb izgalmas korszakával. A főiskola elvégzése után, alig 22 éves korában kiállítást rendezett a Műcsarnokban, ahol újszerű, merész alkotásai általános feltűnést keltettek. A tehetséges fiatal művész mihamar megértő társakra talált; Uitz Bélával együtt Nagybányára siet, hogy Ferenczy Károly irányításával képezze magát. Az erdélyszéli művésztelep szabad légköre, serkentőleg hatott rá, akár modern pikturánk olyan egyéneségeire, mint Czóbel Béla, Czigány Dezső és társaik: de hozzájuk hasonlóan, ő is mihamar szűknek érezte a nagybányai természetelvű festészet költői harmóniáit. 1911-ben Párisba utazik, hogy közvetlen közelről megismerkedhessék a századelő forrongó francia művészetének az eredményeivel, a késői impresszionizmus kimagasló képviselőinek — a modern művészet kialakító munkásságával. Itt nagy hatással volt rá Toulouse-Lautrec, Degas, Matisse művészete; főként az utóbbi mester érzékeny vonalú grafikái bűvölték meg. Sokat tanult ebben az időben polgárjogot nyert expresszionista mesterektől. Párisból Itáliába siet, s itt Rómában, Firenzében és Assisiben a reneszánsz mesterek alkotásai igézik meg. Szomjasan issza magába Cimabue és Giotto áhitatos festészetének, Botticelli érzelmes kompozícióinak a szépségét, mindenekelőtt pedig a titáni Michelangelo freskóit és szobrait bámulja. A reneszánsz óriásainak a művei irányítják figyelmét, a falképfestés problémái felé, s ugyancsak Michelangelo hatására kezd itthon foglalkozni a szobrászattal is.

Hazatérése után szoros kapcsolatba kerül a híres Nyolcakkal, akik fegyvertársukra ismernek benne, közeli rokonukra és elnevezik „a kilencediknek". Ady és Kosztolányi, Uitz Béla és Kernstock, Pór, Kassák és Moholy-Nagy baráti köréhez tartozik, az ő társadalommegváltó eszméiknek a híve és hozzájuk hasonlóan művészetében is szenvedélyesen keresi az újat. Nem csoda, hogy a hivatalos körök mellőzik, hogy a Műcsarnok kapui bezárulnak előtte. Pályájának bíztató fellendülését azonban megakasztja a háború. A mélységesen emberi érzésű művész lelkivilágát alapjaiban felkavarják az első világháború milliókat érintő szenvedései, s ez megtorpanást okoz a művészetében is. Aktivitása csak a háború végén tér vissza, amikor a Fészek Klub,

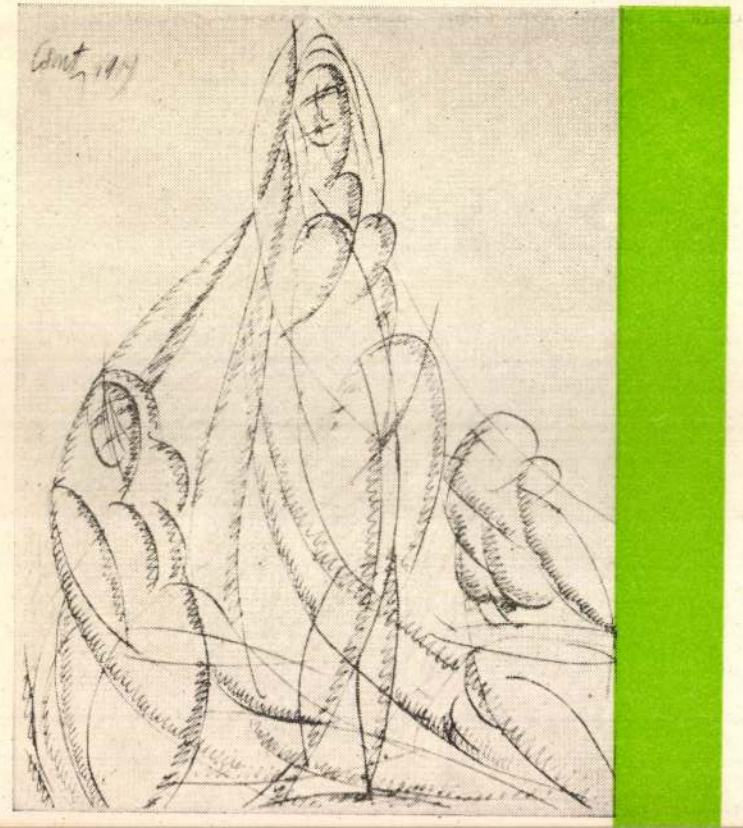

forradalmár alkotói között találjuk. A Tanácsköztársaság bukása után azonban nem lelvén helyét, a fehérterror nyomasztó légkörében, újra külföldre távozik. Tíz évig bolyong, bejárja Európa több fővárosát, megfordul Stockholmban és a Weimari Köztársaság idején az eleven életű Berlinben; — nyugtalanul keresve az új művészet különféle irányzatai közül, egyéniségének leginkább megfelelőt. Méginkább megismerkedik az expresszionizmussal, a futurizmussal és a kubizmussal, végigpróbálja a dadaizmus és konstruktivizmus formáit, de egyik irányzatnak sem lesz kizárólagos híve. Egy időben komolyan foglalkoztatták, a zene és a képzőművészet összefüggéseinek esztétikai kérdései. Ez a problémakör utat talált a művészetébe is; megpróbálkozott a „látható zene" képi kifejezésével. Ilyennemű alkotásait többek között, Bartók Béla muzsikája inspirálta; az „Allegro Barbarohoz" zenei ritmusú vázlatokat készített.

Hazatérése után, az 1938-ban, a Vigadó Klubban megrendezett tárlatán nagy feltűnést keltett újszerű alkotásaival. Újra „felfedezték", az idő azonban nem kedvezett, pályája további kibontakozásához. Közeledett az új világégés, melynek embertelensége, akárcsak a negyedszázaddal azelőtti háborúé, most is megtorpantotta művészi pályáját. A felszabadulás óta, Csont Ferenc visszavonultan élt Balatongyörökön. A legszebb magyar táj, lelki nyugalmat kínáló közelségében pihent sokáig, elfeledten, amíg két éve, a figyelem ismét rá nem terelődött. Művészetét újra „felfedeztük", immár harmadszor, s ha a siker, melyet keszthelyi és kaposvári tárlatai arattak, fel is üdítette az idős mestert, enyhítette magányosságát; nehéz anyagi körülményein csak keveset változtatott.

Csont Ferenc művészete, hányatott életútja miatt torzó maradt, — legalább is abban az értelemben, hogy álmai csak részben válhattak valóra. Legnagyobb tervei: monumentális ihletű falképei csupán vázlatokban maradtak fenn, ezek a vázlatok azonban kárpótolnak bennünket mindazért, amit fájlalva bár, de hiába kérünk számon a mestertől, mert meg nem született alkotásokért elsősorban a kor a felelős. Az a mintegy hatvan, 1910—1924 között készült grafika, melyet kiállításunk bemutat, elsősorban frissességével vonz. Olyanok ezek a szigorúan konstruált, érzékletes vonalú, expresszív fűtöttségű, mozgalmas és mégis klasszikusan harmónikus rajzkompozíciók, mintha tegnap készültek volna. Vajon miben rejlik frissességük titka? Elsősorban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 MAR 30

1021

Csont Ferenc grafikái

Szép kiállítású katalógus került a kezembe *Csont Ferenc* grafikáiról. A művész nevét kevesen ismerik. A lexikon néhány sorban említi; annak a modern művészetükben olyan serkentő hatású mozgalomnak a számba[illegible]vői, amelyhez tartozott [illegible] a Nyolcak szakemberei — alig-alig beszélnek róla, így hát kollégája, a kiváló Martyn Ferenc ásta ki műveit a feledés ködéből, s az erre hivatott intézmények helyett a Veszprém megyei Tanács és KISZ szervezet rendezte meg a tárlatát, tavaly nyáron, Keszthelyen. A művész idén lesz hetvenöt éves; világvándorlások után a balatongyöröki gyümölcsfás otthonban békélt meg magával, a világgal — és tán már régóta a művészetével is. A mintegy hatvan grafikát soroló tárlata legalábbis arra vall, hogy régóta búcsút mondott a múzsának. Alkotásai mind a tizes, a huszas években termettek, félévszázadosak tehát, de az ifjúság szenvedélye, a rátalálás elementáris öröme nem-avulóvá teszi őket. Pompás ceruza- és tusrajzai egyszíntűek közismert nagy kortársainak java munkáival. Martyn Ferenc szóra bírta a balatongyöröki remetét, most már jó lenne, ha a fővárosi közönség tárlaton is megismerkedhetne Csont Ferenc grafikáival.

A. T.

Csont Ferenc: Festmény-terv

Az idegen bajnok

Moldova György elbeszéléseiről

MI FOGTA MEG annakidején az induló Moldova olvasóit? Élményünk — visszagondolva — többsíkú lehetett. A világ, amelyet előtárt, Gelléri, Mándy Iván után is szűzföldnek számított: a nagyváros határán rejtőző, mitikusan zárt periféria, proletár- és lumpenlakóival, heroikus és galambelkű vagányaival, az osztály (vagy inkább a közösség, a „nagy család") iránti hűség és a kiemelkedés elágazásaival. Ezt az alig-ismert világot különös nevek és illatok szuggerálták, életmód, magatartásformák, szerelem és halál mesés idegensége. De ez csak „tematika" volt, az egzotikum sikere. Megbízhatóbb ígéretnek látszott, aki a tematikát hozta: Moldova meghökkentő erővel, a tapasztalat hitelével és a képzelet szertelenségével áradozott nyers, erőszakos és tiszta világáról.

S mit adnak ezek a novellák évek múltán, az akkorihoz képest színvonalasabb, sokszínűbb irodalmi közegben? Nem okoznak csalódást, állják az időt. Ezek a korai elbeszélések ma is gazdagságukkal hatnak leginkább. Prózaíróknál alig túlbecsülhető erény ez; nemcsak élménybőséget jelent: a világ látásának és láttatásának gazdagságát még inkább. Moldova első novelláiban ezt az epikus telítettséget cselekményvezetés, mondatépítés, az emberi mozgásformák és beszédárnyalatok rajza egyaránt hitelesíti.

„ÉN MINDIG A NAGY SZIMBÓLUMOKAT kerestem. Szerintem az írásnak az a feladata, és nemcsak az írásnak, hanem minden művészetnek, hogy megteremtse a modern ember új mítoszát": az *Idegen bajnokban* olvasható ez a nem szeríti, a küzdelemben győz, vagy bukik, de heroikus vagy szánandó példája megmarad, átvilágítja a szürke közönyt. Emberi kapcsolatokat nemigen tud kiépíteni, de minden esetben egy gyermekien tiszta, romantikus szerelem részese; s a többnyire alulról jött hősök, a Ljubomirok, Ráfaelok, Flóriánok mellett a Margitok, Emmák, Zsófiák mindig a „fenti" világot, a származás, neveltetés másfajta, idegenebb rétegét képviselik.

Milyen eredményt hoz ez a mítoszképző epika, ez a különös hőstípus Moldova novelláiban? A „nagy szimbólumok" keresése a gyakorlatban tágas cselekményt jelent, az élet sorsdöntő eseményei iránti érdeklődést, látványos összecsapások ábrázolását. S valóban, az eseményesség egészen sűrített szinten valósul meg elbeszéléseiben. Korai elbeszélései gelléris líráját, naiv áradását levetkőzve a mesterség szabályait kifogástalanul ismerő és alkalmazó íróvá érett, aki a párbeszédtelen, személytelenül közlő-leíró, „objektív" elbeszélő modort éppoly hatásosan alkalmazza *(Menekülés, Tolvaj Ferdinánd)*, mint a jelenidejű, csupa-dialóg filmformát *(Éjszakai villamos)*, vagy a kettő keverését *(Magányos pavilon)*. Ugyanakkor egész írói elgondolásában van valami önellentmondó, nehezen megoldható. A tudatos mítoszteremtés eredménye egy furcsa, félig valóságos, félig mesés világ. Moldova valósághoz mitsem ber feltétel nélkül megadja magát.

DE EGYMÁS UTÁN OLVASVA a lényegében közös képletű írásokat, nyilvánvalóvá lesznek ennek a mitológiának a veszélyei is. A valóság mítoszszá növesztésének célja nyilván a köznapi esetlegesség elkerülése, a fényképhűség átlagának távoltartása. Az igény érthető, a megvalósulás nem mindig szerencsés: a romantikus túlzások pátoszából nehéz a valóságba visszakövetkeztetni. Kisebb hiba, hogy látványosságának-hatásosságának láthatóan az író is tudatában van, s erényeivel gyakran visszaél. A *Szentháromság pusztulása* például nemcsak ironikus alcímében ponyvaregény: Moldova itt kedvére kiéli zabolátlanságát, mesét-valóságot vegyítve adja elő hajmeresztően mulatságos, de végül is se-füle-se-farka történetét, s nehéz eldönteni, ebben a modern péhowardiádában mi a fontosabb, az író önirónia-e vagy öngyönyörködése. Már bosszantóbb, hogy olyan keményen kidolgozott elbeszélésekben, mint az *Éjszakai villamos*, vagy a *Menekülés*, sem tudja visszaparancsolni nagyotmondó hajlamait: Fernandel rendőr blődlije, vagy Fáber atya meggyilkolásának képtelen titokzatossága az elbeszélések egységes atmoszféráját feszélyezik. Mindez azonban szépséghiba, az önkontroll kihagyása. Meggondolandóbb, hogy a kedvvel rajsajátosan naiv romantika színezi, s éppen legjelentősebbnek szánt elbeszéléseiben van bizonyos valószínűtlenségi százalék. S itt nem a köznapi valóság, hanem a művek belső valósága iránti hűségre gondolunk. A kötet legnagyobb igényű, alighanem legjobban megírt elbeszélésében, a *Magányos pavilonban* sem annyira a mítosszá növelt történelem az „irreális", mint inkább, hogy az 56-os szabadító Smidth Flórián jelleme-egyénisége túlságosan ködbevesző. Mindent tudunk róla, s megint csak kitűnő tálalásban, mégis: a hős önmaga mítoszának egyrétű jelképe, inkább szimbólum, mint hús-vér ember.

EGY ÖNARCÚ VILÁG gazdag és hiteles felépítése, s egy ugyancsak önarcú hőstípus grandiózus, de zárt, nem-mozduló, tudatosan romantikussá növesztett figurája: körülbelül itt tart ma Moldova. Néha ugyanannak a novellának a bonyodalmai egyszerre juttatják az ember eszébe Faulknert, vagy Bábelt, s Rejtő Jenőt, sőt idősb Dumast. Kötete így, furcsa felemásságával is jelentős teljesítmény; egyetemes igényű témái, nagyívű szerkesztése, gazdag színskálája fiatal elbeszélőink legjaván belül is eléggé elkülönítik. Amire lassan szüksége lesz, egész írói koncepciójának bizonyos gondolati tisztázása-felülvizsgálása. Nem mintha Moldova figurái szégyenlenék, hogy fej is van a nyakukon: az *Éjszakai villamos*, vagy a *Magányos pavilon* intellektuális párbeszédeiből sok kortársa tanulhatna. De ennek a gondolati elemnek nincs egységbe foglalt célja-rendeltetés-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 JUL 20.

1021

Csont Ferenc: Tanulmány

örgy plakettje: Joli

vesem

tve lebeg,
núló időben.
boltak tőlem
kalandok, kezek...

lik a száj,
erülne végképp:
szavak születését,
nindazt, ami fáj...

ál valaha,
árnyatlan ének
n az évek,
vak éjszaka.

CID A KÖR

CORNEILLE DRÁMÁJ
egyike azoknak a darabokn
melyek valóban világtörtén
összeütközést ábrázolnak.
azért válik döbbenetes ere
vé, mivel a dráma legfon
sabb szereplői mást akarn
és mást cselekszenek. Az
fánsnő Don Rodrigot aka
férjéül, ugyanakkor egyeng
Rodrigo és Xiména házassá
nak útját. Rodrigo legszí
sebben megölelné Xiména
ját, de meg kell ölnie. Xim
szereti Rodrigot, de mivel
ja gyilkosának életére tör
Rodrigo vesztét kívánja. A b
ső konfliktusok egyre éles
bek, szélsőségesebbek. Mié

Azért, mert hatnak még az
az elvek, melyek a középk
lovagi erények megőrzését
vetelik, ám ezek az erény
már lényegében elavult
Így válnak antagonisztiku
a dráma kulcsszereplői szám
ra a kötelesség és a vágy,
becsület és a szerelem, s
válik ellentétessé jog és s
kásjog. Mindegyik csak a m
sik rovására elégülhet ki,
mindegyik halálba rántja
hősöket. Megnyugtató meg
dás csak akkor születhet,
egyszer közös nevezőre jut
lovagi becsület parancsa és
emberek történelmileg fejlő
új érzésvilága. S ez a kö
nevező: a haza védelme.
államérdek, Kastilla meg
delmezése a mórok ellen. Í
oldódnak fel végül
az ellentétek. Így nye
el Rodrigo Xiména k
zét, így mond le az infáns
szerelméről. Ha a lovagi er
nyek az állam védelmét sz
gálják, akkor nem anakroni
tikusak: az erkölccsi fejlőd
más és új viszonylatban me
őrzi a régi értékeket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Csont Ferenc
DEC 25
NAPLÓ (VESZPRÉM)

1921

Csont Ferenc karácsonya

Balatongyörökre, a Kossuth utca 73-ba, levél érkezett. A címzett: *Csont Ferenc, festőművész.* Rövidke a levél. Száraz, tárgyilagos. Most, az ünnepek előtt, még csak azt sem írták alá, hogy „üdvözlettel". Tehát nem is levél, hanem csak egy értesítés, amit a mester kapott.

Az értesítés arról értesít, hogy *hat Csont-grafikát az illetékes minisztérium a Nemzeti Galéria részére megvásárolt.* Ha most meggondoljuk, hogy Csont Ferenc műveinek javarésze már a Galéria tulajdona, akkor azon sem csodálkozhatnánk, ha az osztályvezető, aki *„egyidejűleg a Képzőművészeti Alapnál a tiszteletdíj kifizetéséről intézkedett"*, ráadásul még jókívánságokat is mellékelt volna az értesítés mellé. Mondjuk, ennyit: „Kívánunk a mesternek erőt, egészséget".

Portré — Párizs 1911

Gyengélkedik a mester. A nagysikerű kiállítások — a keszthelyi, kaposvári, budapesti — óta csak a szél nyomja be rá az ajtót. *Nagyon szeretné, ha (akik ígérgetik) meglátogatnák.* Akinek nem inge, ne vegye magára ezt a panaszt. Azt azonban meg kellene érteni, hogy — maradjunk a közmondásoknál — az öreg Mohamed már nem tud elmenni a hegyhez...

Itt az ünnep. Nyakunkon az év, az új. Nem írjuk le, hogy Csont Ferencnek ez már hányadik. Sok-sok évet megélt már. És csodálkozhatunk-e, ha élni szeretne még, tovább is, közöttünk? Mi adhat az élethez kedvet? A munka, a család, az ajándék.

Sorrendben az elsőt a mester már nem művelheti. A másodikról is le kellett mondania, mert immár göcsörtösen-odvasan egymaga áll, mint egy viharvert fa. *Mindenki kidőlt körülötte.* Három hónapja sincs, hogy hugát is eltemették.

Marad az ajándék. Azt már ő sem küldheti el a hugának. Nem várhat ő sem — senkitől, semmit. Mégis kapott ajándékot. Nem aranytallérokkal tele zacskót talált a halott testvér párnája alatt, nem háztartási hagyatékot — lisztesládát és gyúródeszkát — örökölt, hanem egy utolsó lehetőséget. Bebarangolhatta a budapesti lakást. Még a padlásra is feldöcögött. Érdemes volt, mert ott találta meg ifjú életének elfelejtett, de a jó nőtestvér által megőrzött darabkáit.

Nem pusztultak el a pazarlóan szétszórt fiatalkori kincsek. Az áldott öreg padlás visszaadta, karácsonyi ajándékként adta vissza Csont Ferencnek az ötven évvel ezelőtt megrajzolt-megfestett műveket. Olyan modern alkotásokat, mint amilyenekkel legutóbb Budapesten, a Derkovits Teremben megrendezett Csont-kiállításon találkoztunk. *Közkincsekről van szó.* Méltóak, hogy a Nemzeti Galéria őrizze őket. Egyelőre még nem szállították el egyiket sem. Arra valók, hogy egy megfáradt ember előtt az 1965-ös esztendő küszöbét beragyogják.

Cserhát József

Lejjebb a parton megmozdul a „fatörzs", kívánszorog a vízből, az iszap sebesre marta lábát a csizmában, de menni kell, neki a megerősített új határnak. A két őrbódé között száz méter, s alig van már köd is: Radványi Géza összeszorítja a fogát, ezt az utolsó rohamot még ki kell bírni...

Lövések tépik a hajnalt, darabokra szakad a csend, de a célttévesztett golyók már magyar területen víjjogták körbe a menekülőt...

4

A fehér Magyarországon azonban nem sokáig lehet bújkálni. Hamar átveszik a cseh körözést, alig néhány hét és a volt zászlóaljparancsnok a miskolci börtönben van. A halálraítéltek cellájában. Kereszttel megjelölt cellában.

— *Salgótarjáni bányászokkal voltam együtt Miskolcon. Bak Dénesnek hívták a cellatársamat, kivégezték. Néhányunkat 22-ben kicseréltek. Huszár Istvánnak és Körtvélyesi Gyulának emlékszem már csak a nevére. Ők a Szovjetunióba kerültek. Nemrég keresőlevelet írtam a salgótarjáni pártbizottságra, hátha tudnak róluk, hátha megvannak még, jó lenne tudni róluk...*

„Szerencsés" huza-vona az ítélet körül: halál, vagy életfogytiglan? Két évet és három hónapot tölt Radvá-

[illegible] igen, magyarok".

— *Befogadtak maguk közé, aztán ott történt a követ velük együtt... Jó rejtekhely volt.*

5

Nyugodalmasabb esztendők következtek ezután a fáradhatatlan szökevényre, de a vándorlás nem maradt abba: egy volt iskolatárs Törökországban dolgozik, odamegy hát és alkalmazzák a Bagdad—Aleppo közti vasútvonalon. Nem elégíti ki a hivatali munka, feltámad a régi szerelem a technika iránt, műszaki feladatot kér. Áthelyezik a vállalat belgrádi részlegéhez, és itt, 1924-től 28-ig elvégzi a Sorbonne itt működő műszaki fakultását, mérnökké avatják. Utána ismét Törökország: három évig szakaszmérnök a vasútnál, megtanul arabul is. Végül visszakerül Belgrádba 1931-ben, majd hat nyugalmas esztendő után bekövetkezik a fordulat:

— *Egy „jóbarátot" segítettem sokáig, akivel együtt ültem Miskolcon. Havi 2000 dinárt adtam neki, mert nem tudott dolgozni, megvakult. Harminchétben zsarolni kezdett: feljelent, ha nem adok többet. Kidobtam. Fel is jelentett a cseh konzulátuson. Persze rögtön kiadatási kérelem, aztán ki is cseréltek két életfogytiglan elítélttel, meg azzal a feltétellel, hogy a halálos*

[illegible] tett vá[illegible]
szovjet
szomsz[illegible]
— *N[illegible]*
szú vá[illegible]
ott is [illegible]
birtak
a mag[illegible]
is felej[illegible]
A há[illegible]
tudtak
az új e[illegible]

sabb őrök megengedték a hírcserét a közös sétákon. 1944 végén már németek tartják megszállva a várbörtönt: itt őrzik az ősszel levert Szlovák Nemzeti Felkelés még életben hagyott vezetőit is.

— *1945-ben, úgy húsvét táján, akkor szólalt meg először a front. Távoli dübörgés volt, de mi egymásra néztünk lopva a sétán: hát idáig már vagyunk ..*

Az egyik hajnalon aztán körbement a hír: „pakolnak már a németek!" Befutott egy szerelvény és válogatni kezdték a foglyokat, először a felkelés „bűnöseit" hajtották a vagonokba, irány: Németország. A front akkor már közvetlen közelben dörgött, sőt villámlását is látni lehetett már a melegedő éjszakákon. Befutott a második szerelvény: „*most tehát mi következünk, az ittmaradtak, reggel minket is elindítanak, és ez a vég...*"

— *De azon az éjszakán a szovjet [illegible] megtalálták a hidat. Hallottam, ahogy iszonyút reccsent az elzu-*

[illegible]
[illegible]
[illegible]

CSONT FERENC
FESTŐMŰVÉSZ
GYÜJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSA

Külföldi, 11 éves tanulmányutam után rendezek első gyüjteményes kiállításom megtekintésére tisztelettel meghívja

Csont Ferenc

1938. FEBRUÁR 2—20
NEMZETKÖZI KLUB
VIGADÓ
V., DEÁK FERENC-U. 2

ÁRA 50 FILLÉR.

CSONT FERENC
FESTŐMŰVÉSZ
GYŰJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSA

1938. FEBRUÁR 2—20
NEMZETKÖZI KLUB
V I G A D Ó
V., DEÁK FERENC-U. 2

ÁRA 50 FILLÉR.

ÁRAD A DUNA

CSONT FERENC

Ha van művész, akinek kiállítása elé efféle konferánsz jogosan kívánkozik, úgy Csont Ferenc bizonyára az. Hiszen csak két éve, hogy hazajött külföldről, ahol 11 évet töltött egyfolytában! Szinte csak véletlenül hallottunk róla néha-néha, mikor a neve felbukkant a külföldi lapokban, melyek hírt adtak egy-egy kiállításáról. Páris, Róma, Stockholm, Berlin voltak ezek az állomások, meg Firenze, úgy, hogy idehaza csak azok nem feledték el, akik még a Művészház kiállításaiból emlékeztek rá, vagy művésztársai, akikkel együtt indult Nagybányán a boldogemlékű Ferenczy Károly oldalán.

Látni fogjuk alább — de egyébként itt kiállított képei is tanuskodnak róla — hogy Nagybánya és Ferenczy

kitörölhetetlen nyomot hagytak Csont Ferenc palettáján. De milyen nagy és hosszú kerülő útat tett a művész addig, míg ide visszatalált! Előbb neki is át kellett élnie a festői kalandok korát, a háború előtti évek »kereséseit«, mikor a harcos ifjúság — Csont Ferenc is — az újság ingerétől megmámorosodva, szinte extatikus lázzal és fanatikus szenvedéllyel vetette magát a postimpresszionizmus akkor nálunk még zavaros, kiforratlan problémáira. Az utolsó boldog békeévek túlérett kultúrájában nőttek fel ezek az ifjú művészek, akiknek állandóan a fülükbe harsogták a kubisták, futuristák, sőt utóbb már a dadaisták is a maguk harci jelszavait; akik ott álltak lenyűgözve az 1913-iki nemzetközi postimpresszionista kiállítás programmvalló képei előtt, melyek »nem akarták az életet utánozni, hanem az élet ellenértékét akarták megtalálni«; melyek »tiszta absztrakt formai nyelvet akartak teremteni: látható zenét«; hallották a nagyképű esztétikai fejte-

KERTEK ALJÁN

VERANDA

getéseket az orphizmusról, mint »a kubizmus utolsó tendenciájáról«; látták a »Nyolcak« s a »Blaue Reiter« felvonulását s hallották az apodiktikus parancsot, hogy az új művészi világnézet csak a naturalizmus csődjén épülhet fel.

Ezekben az években: 1909—1913-ig, Csont Ferenc is postimpresszionista képeket festett, melyek máig is ott porosodnak a műtermében. Pedig ezek a képek kitűnő tehetségre vallottak s a művésznek a kiállításokon szép sikereket is hoztak. A kollégák dicsérték, sőt gyakran érte az a tisztesség is, hogy »levágták« a kritikusok, ami akkoriban többet jelentett a dicséretnél. Ezidőtájt rossz idő járt a »konzervatívekre« (akik alatt a naturalistákat értették) s szinte dogma számba ment, hogy csak az elvont spekulációban nyilvánulhat meg a nagy fajsúlyú tehetség.

De jött a háború s a művészeket »elefántcsonttornyukból« (ami azonban inkább laboratórium volt!), kizavarta a lövész-

árokba. Csont Ferencet is. A szörnyű 4 év alatt a művész nem látott mást, csak a kegyetlen realitást, s mikor a gonosz békében újra békés polgárrá és művésszé válhatott, rá kellett eszmélnie, hogy immár az élet sem az a boldog révület, melyben ifjúsága művészálmait szövögette, hanem egy újabb, talán még az igazinál is kegyetlenebb lövészárok, ahol a művésznek szinte a puszta exisztenciájáért is kegyetlen harcot kell vívnia. Látnia kellett, hogy ebben az új világban hogyan fogytak az esztétalelkek s hogy az új világ kijózanodott emberének nem kellenek a művészi álmok: a művészetben is a kézzelfogható valóságot akarja.

Csont Ferenc nem találta a helyét idehaza s 1924-ben megkezdte a külföldi magyar művész keserves kálvária-útját. Berlinben az expresszionista özönvizet találta, Rómában a neo-klasszicizmust. Egyik sem illett az ő egyéniségéhez, egyiknek a karjaiba sem vetette magát. A honvágy és a

SIESTA

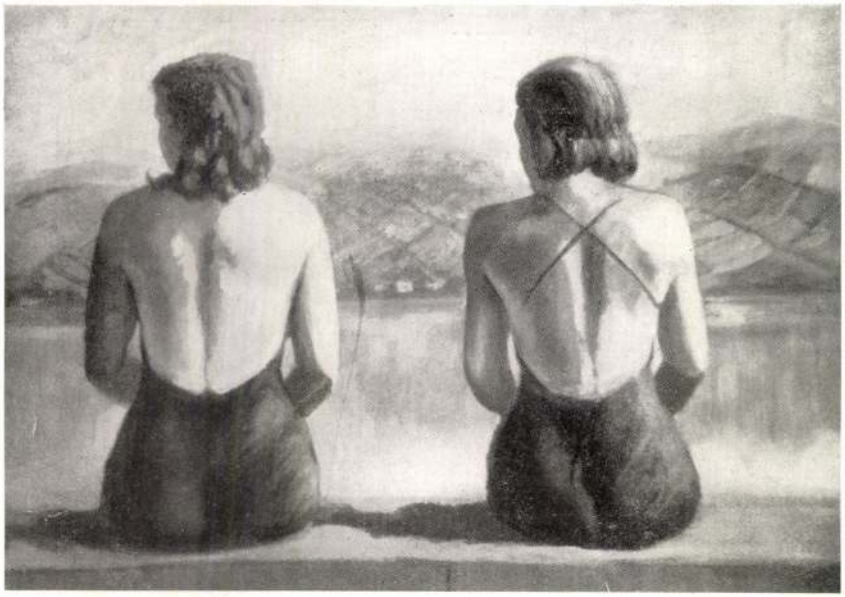

nosztalgia a hazai föld után végre is hazakergette. És itthon nagy meglepetésére egy új jelszó fogadta, mely Nagybánya és Ferenczy óta amúgyis gyakran felborzolta művészi lelkiismeretét: vissza a természethez! Boldog felszabadulással látta, hogy idehaza művészeink legjobbjai is »visszatértek« s hogy nemcsak a hivatalos, de a művészi »közvélemény« is a »nagybányai hagyományokhoz« való igazodást sürgeti. Megfordult a világ kereke: most nem a naturalisták számítanak konzervatíveknek, hanem azok a »konzervatív Don Quijotte«-ok, akik »konokul ragaszkodnak a tegnapi festői forradalom elavult eszményeihez«.

Pedig ennek a »tegnapi festői forradalomnak« is, mint minden forradalomnak, meg voltak a maga értékes vívmányai. Se Cézanne, se Van Gogh, se a kubisták és expresszionisták nem éltek hiába s az új, a mai festőiség az optikai látványból nemcsak a természet formagazdagságát és színessé-

gét akarja átmenteni a vászonra, hanem meg is szerkeszti a képet, mely a kereten belül önálló életet él. Az új naturalisták — vagy inkább talán romantikus realisták — vizuális képzeletüknek megfelelően átalakítják a természetet, átköltik, átszellemítik a látványt vízióvá, vagyis újra keresik azt a magasabbrendű absztrakciót, amit Csont Ferenc egyszer már sutba dobott, de amit majd újra meg kell neki is keresnie. Ám egyelőre még csak mézesheteit éli a hazai földdel, melyre boldogan tért vissza, hogy belőle Anteusként új erőt meríthessen s ez a boldogság elemi erővel nyom el benne minden intellektuális spekulációt. Mintha egy régi lidércnyomás alól szabadult volna fel, szinte tüntetően vallja meg vásznain, milyen újjongó érzéki örömet okoz neki a természet szemlélete. Ahova néz, festői szépséget talál s boldog, hogy ezeket a hazai motívumokat lefestheti. Annyi külföldön töltött esztendő után most mindent szépnek lát idehaza: a magyar Dunát, a

VIRRADAT

szelíd verőfényt, a partmenti fákat, a jellegzetes magyar majorokat, a szép testű napozó nőket — az egész magyar életet. S ha egy-egy képén — mint a »Papagályok«-on — szóhoz jutnak is dekoratív törekvései, vagy mint »Fekvő akt«-ján, ízelítőt is ad abból a finom erotikából, mely minden festői kultúrának szinte elmaradhatatlan járuléka, ez az egy-két kivétel csak megerősíti a szabályt, hogy e pillanatban a plein-air levegőjében érzi magát legotthonosabban.

De ha Csont Ferenc e percben visszatért is oda, ahonnan elindult s ha a naturalista »korszellem« rég elhangzott

dallamokat idéz is fel most lelkében, hol visszafájnak boldog nagybányai ifjúságának rég elsüllyedt emlékei, mi mégis úgy hisszük, hogy Csont Ferencnek ez a mai etape nem utolsó szava. Ha látványszomjas szeme betelik majd a született festő mindenkori érzéki örömeivel, nyilván fel fog szabadulni a tárgyiasságnak ma őt még annyira lenyűgöző varázsa alól s igyekezni fog átírni a materiális valóságot a maga külön optikai nyelvére. Elsüllyedt multjából fel fognak merülni az általa egykor oly naiv és becsületes hittel kergetett »művészi délibábok« s akkor egy magasabbrendű szintézisbe összefoghatja majd multját és jelenjét, hogy kialakithassa végleges művészi jövendőjét. A tudása és a tehesége feljogosit bennünket erre a reményre.

RÓZSA MIKLÓS.

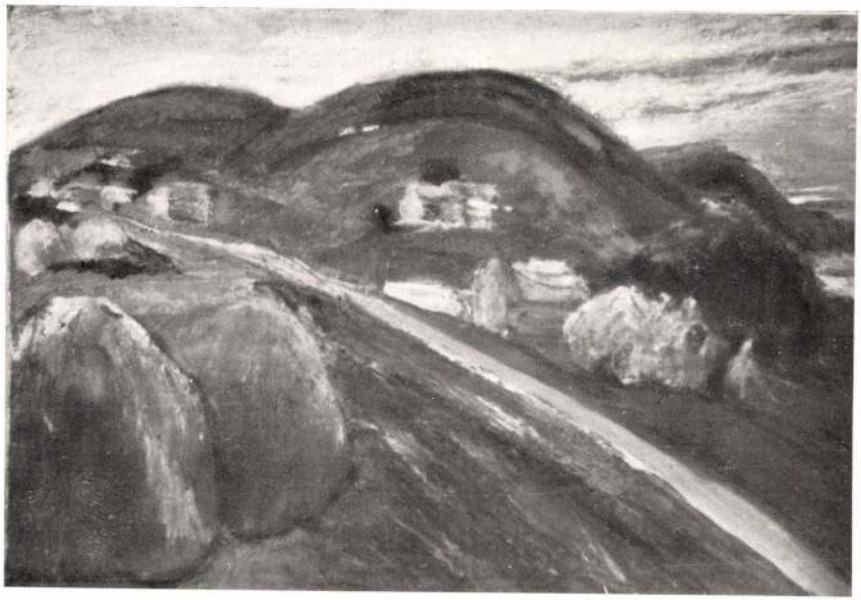

KÜNN A HATÁRBAN

SZÉNAKAZLAK

KÉPEK JEGYZÉKE:

			Pengő
1.	Dömösi kanyar I.	olaj	800.—
2.	Dunaparton	olaj	800.—
3.	Szérüskert	olaj	600.—
4.	Siesta	olaj	450.—
5.	Szegedy Róza háza	olaj	400.—
6.	Alkony	olaj	400.—
7.	Barna föld	olaj	400.—
8.	Napnyugta a tengeren	olaj	400.—
9.	Balaton	olaj	350.—
10.	Vonyarc-Vashegyi házak	olaj	250.—
11.	Györöki utca	olaj	200.—
12.	Cyprusok	olaj	150.—
13.	Bartha Margit arcképe	olaj	mgt.
14.	K. Liber Etelka arcképe	olaj	mgt.
15.	Vörös vitorla	olajtempera	500.—
16.	Hegyestető	olajtempera	400.—
17.	Dünák	olajtempera	400.—
18.	Virradat	olajtempera	400.—

		Pengő
19. Calvin-tér	olajtempera	400.—
20. Árad a Duna I.	olajtempera	350.—
21. Interieur	olajtempera	350.—
22. Kertek alján	olajtempera	350.—
23. Künn a határban	olajtempera	350.—
24. Badacsonyról	olajtempera	350.—
25. Veranda	olajtempera	350.—
26. Papagályok	olajtempera	350.—
27. Visegrád	olajtempera	250.—
28. Fürdőzők	olajtempera	250.—
29. Csónak a Dunán	olajtempera	250.—
30. Visegrádi dombok	olajtempera	200.—
31. Virágcsendélet	olajtempera	200.—
32. Szénakazlak	olajtempera	150.—
33. Vízparton	olajtempera	150.—
34. Tabán	tempera	400.—
35. Hármas domb I	tempera	150.—
36. Vihar	tempera	150.—
37. Borospincék	tempera	150.—

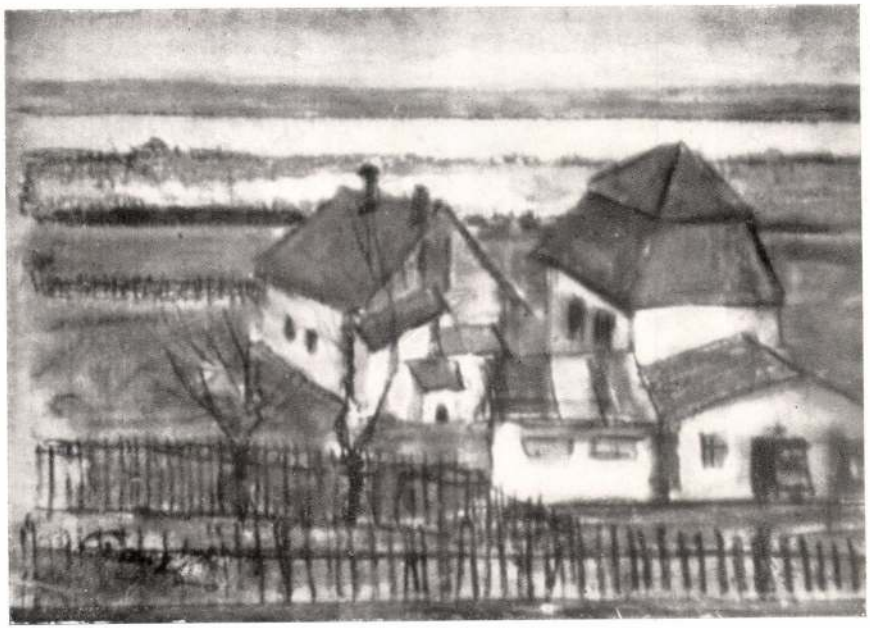

FALUSI HÁZAK

VIRÁGCSENDÉLET

		Pengő
38. Pilisi dombok	tempera	150.—
39. Bánya a Dunánál	tempera	150.—
40. Színhangulat	tempera	150.—
41. Árac a Duna II.	tempera	150.—
42. Telegráf-pózna	tempera	150.—
43. Dömösi kanyar II.	aquarell	200.—
44. Kilátás és csendélet	aquarell	150.—
45. Vitorlások	aquarell	150.—
46. Piros tetők	pasztell	150.—
47. Falusi házak	pasztell	150.—
48. Hármas domb II.	pasztell	150.—
49. Vályogház	pasztell	150.—

FELELŐS KIADÓ: CSONT FERENC

ELBERT ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJA, BUDAPEST

Csont Ferenc

festő

Csont Ferenc

CSONT FERENC

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES

KIÁLLITÁSA

ÁRA 50 FILLÉR.

1938. FEBRUÁR 2—20

NEMZETKÖZI KLUB

V I G A D Ó

V., DEÁK FERENC-U. 2

CSONT FERENC

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES

KIÁLLITÁSA

1938. FEBRUÁR 2—20

NEMZETKÖZI KLUB

VIGADÓ

V., DEÁK FERENC-U. 2

ÁRA 50 FILLÉR.

CSONT FERENC

Ha van művész, akinek kiállítása elé efféle konferánsz jogosan kívánkozik, úgy Csont Ferenc bizonyára az. Hiszen csak két éve, hogy hazajött külföldről, ahol 11 évet töltött egyfolytában! Szinte csak véletlenül hallottunk róla néha-néha, mikor a neve felbukkant a külföldi lapokban, melyek hírt adtak egy-egy kiállításáról. Páris, Róma, Stockholm, Berlin voltak ezek az állomások, meg Firenze, úgy, hogy idehaza csak azok nem feledték el, akik még a Művészház kiállításaiból emlékeztek rá, vagy művésztársai, akikkel együtt indult Nagybányán a boldogemlékű Ferenczy Károly oldalán.

Látni fogjuk alább — de egyébként itt kiállított képei is tanuskodnak róla — hogy Nagybánya és Ferenczy

kitörölhetetlen nyomot hagytak Csont Ferenc palettáján. De milyen nagy és hosszú kerülő útat tett a művész addig, míg ide visszatalált! Előbb neki is át kellett élnie a festői kalandok korát, a háború előtti évek »kereséseit«, mikor a harcos ifjúság — Csont Ferenc is — az újság ingerétől megmámorosodva, szinte extatikus lázzal és fanatikus szenvedéllyel vetette magát a postimpresszionizmus akkor nálunk még zavaros, kiforratlan problémáira. Az utolsó boldog békeévek túlérett kultúrájában nőttek fel ezek az ifjú művészek, akiknek állandóan a fülükbe harsogták a kubisták, futuristák, sőt utóbb már a dadaisták is a maguk harci jelszavait; akik ott álltak lenyűgözve az 1913-iki nemzetközi postimpresszionista kiállítás programmvalló képei előtt, melyek »nem akarták az életet utánozni, hanem az élet ellenértékét akarták megtalálni«; melyek »tiszta absztrakt formai nyelvet akartak teremteni: látható zenét«; hallották a nagyképű esztétikai fejte-

KERTEK ALJÁN

VERANDA

getéseket az orphizmusról, mint »a kubizmus utolsó tendenciájáról«; látták a »Nyolcak« s a »Blaue Reiter« felvonulását s hallották az apodiktikus parancsot, hogy az új művészi világnézet csak a naturalizmus csődjén épülhet fel.

Ezekben az években: 1909—1913-ig, Csont Ferenc is postimpresszionista képeket festett, melyek máig is ott porosodnak a műtermében. Pedig ezek a képek kitűnő tehetségre vallottak s a művésznek a kiállításokon szép sikereket is hoztak. A kollégák dícsérték, sőt gyakran érte az a tisztesség is, hogy »levágták« a kritikusok, ami akkoriban többet jelentett a dícséretnél. Ezidőtájt rossz idő járt a »konzervatívekre« (akik alatt a naturalistákat értették) s szinte dogma számba ment, hogy csak az elvont spekulációban nyilvánulhat meg a nagy fajsúlyú tehetség.

De jött a háború s a művészeket »elefántcsonttornyukból« (ami azonban inkább laboratórium volt!), kizavarta a lövész-

árokba. Csont Ferencet is. A szörnyű 4 év alatt a művész nem látott mást, csak a kegyetlen realitást, s mikor a gonosz békében újra békés polgárrá és művésszé válhatott, rá kellett eszmélnie, hogy immár az élet sem az a boldog révület, melyben ifjúsága művészálmait szövögette, hanem egy újabb, talán még az igazinál is kegyetlenebb lövészárok, ahol a művésznek szinte a puszta exisztenciájáért is kegyetlen harcot kell vívnia. Látnia kellett, hogy ebben az új világban hogyan fogytak az esztétalelkek s hogy az új világ kijózanodott emberének nem kellenek a művészi álmok: a művészetben is a kézzelfogható valóságot akarja.

Csont Ferenc nem találta a helyét idehaza s 1924-ben megkezdte a külföldi magyar művész keserves kálvária-útját. Berlinben az expresszionista özönvízet találta, Rómában a neo-klasszicizmust.

A honvágy és a nosztalgia a hazai föld után végre

SIESTA

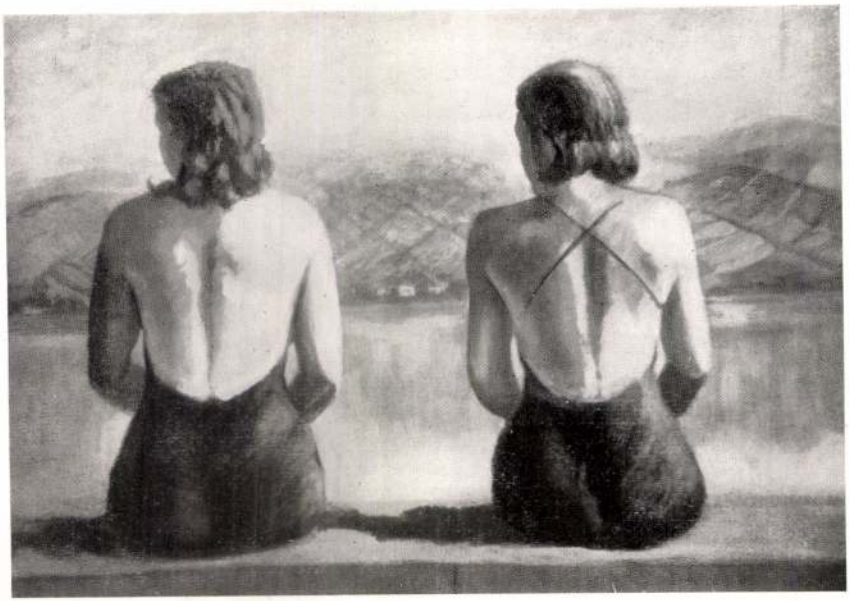

is hazakergette. És itthon nagy meglepetésére egy új jelszó fogadta, mely Nagybánya és Ferenczy óta amúgyis gyakran felborzolta művészi lelkiismeretét: vissza a természethez! Boldog felszabadulással látta, hogy idehaza művészeink legjobbjai is »visszatértek« s hogy nemcsak a hivatalos, de a művészi »közvélemény« is a »nagybányai hagyományokhoz« való igazodást sürgeti. Megfordult a világ kereke; most nem a naturalisták számítanak konzervatíveknek, hanem azok a »konzervatív Don Quijotte«-ok, akik »konoku! ragaszkodnak a tegnapi festői forradalom elavult eszményeihez«.

Pedig ennek a »tegnapi festői forradalomnak« is, mint minden forradalomnak, meg voltak a maga értékes vívmányai. Se Cézanne, se Van Gogh, se a kubisták és expresszionisták nem éltek hiába s az új, a mai festőiség az optikai látványból nemcsak a természet formagazdagságát és színessé-

gét akarja átmenteni a vászonra, hanem meg is szerkeszti a képet, mely a kereten belül önálló életet él. Az új naturalisták — vagy inkább talán romantikus realisták — vizuális képzeletüknek megfelelően átalakítják a természetet, átköltik, átszellemítik a látványt vízióvá, vagyis újra keresik azt a magasabbrendű absztrakciót, amit Csont Ferenc egyszer már sutba dobott, de amit majd újra meg kell neki is keresnie. Ám egyelőre még csak mézesheteit éli a hazai földdel, melyre boldogan tért vissza, hogy belőle Anteusként új erőt meríthessen s ez a boldogság elemi erővel nyom el benne minden intellektuális spekulációt. Mintha egy régi lidércnyomás alól szabadult volna fel, szinte tűntetően valija meg vásznain, milyen újjongó érzéki örömet okoz neki a természet szemlélete. Ahova néz, festői szépséget talál s boldog, hogy ezeket a hazai motívumokat lefestheti. Annyi külföldön töltött esztendő után most mindent szépnek lát idehaza: a magyar Dunát, a

VIRRADAT

szelíd verőfényt, a partmenti fákat, a jellegzetes magyar majorokat, a szép testű napozó nőket — az egész magyar életet. S ha egy-egy képén — mint a »Papagályok«-on — szóhoz jutnak is dekoratív törekvései, vagy mint »Fekvő akt«-ján, ízelítőt is ad abból a finom erotikából, mely minden festői kultúrának szinte elmaradhatatlan járuléka, ez az egy-két kivétel csak megerősíti a szabályt, hogy e pillanatban a plein-air levegőjében érzi magát legotthonosabban.

De ha Csont Ferenc e percben visszatért is oda, ahonnan elindult s ha a naturalista »korszellem« rég elhangzott

dallamokat idéz is fel most lelkében, hol visszafájnak boldog nagybányai ifjúságának rég elsüllyedt emlékei, mi mégis úgy hisszük, hogy Csont Ferencnek ez a mai etape nem utolsó szava. Ha látványszomjas szeme betelik majd a született festő mindenkori érzéki örömeivel, nyilván fel fog szabadulni a tárgyiasságnak ma őt még annyira lenyűgöző varázsa alól s igyekezni fog átírni a materiális valóságot a maga külön optikai nyelvére. Elsüllyedt multjából fel fognak merülni az általa egykor oly naiv és becsületes hittel kergetett »művészi délibábok« s akkor egy magasabbrendű szintézisbe összefoghatja majd multját és jelenjét, hogy kialakíthassa végleges művészi jövendőjét. A tudása és a tehesége feljogosít bennünket erre a reményre.

KÜNN A HATÁRBAN

SZÉNAKAZLAK

KÉPEK JEGYZÉKE:

			Pengő
1.	Dömösi kanyar I.	olaj	800.—
2.	Dunaparton	olaj	800.—
3.	Szérüskert	olaj	600.—
4.	Siesta	olaj	450.—
5.	Szegedy Róza háza	olaj	400.—
6.	Alkony	olaj	400.—
7.	Barna föld	olaj	400.—
8.	Napnyugta a tengeren	olaj	400.—
9.	Balaton	olaj	350.—
10.	Vonyarc-Vashegyi házak	olaj	250.—
11.	Györöki utca	olaj	200.—
12.	Cyprusok	olaj	150.—
13.	Bartha Margit arcképe	olaj	mgt.
14.	K. Liber Etelka arcképe	olaj	mgt.
15.	Vörös vitorla	olajtempera	500.—
16.	Hegyestető	olajtempera	400.—
17.	Dünák	olajtempera	400.—
18.	Virradat	olajtempera	400.—

		Pengő
19. Calvin-tér	olajtempera	400.—
20. Árad a Duna I.	olajtempera	350.—
21. Interieur	olajtempera	350.—
22. Kertek alján	olajtempera	350.—
23. Künn a határban	olajtempera	350.—
24. Badacsonyról	olajtempera	350.—
25. Veranda	olajtempera	350.—
26. Papagályok	olajtempera	350.—
27. Visegrád	olajtempera	250.—
28. Fürdőzők	olajtempera	250.—
29. Csónak a Dunán	olajtempera	250.—
30. Visegrádi dombok	olajtempera	200.—
31. Virágcsendélet	olajtempera	200.—
32. Szénakazlak	olajtempera	150.—
33. Vízparton	olajtempera	150.—
34. Tabán	tempera	400.—
35. Hármas domb I	tempera	150.—
36. Vihar	tempera	150.—
37. Borospincék	tempera	150.—

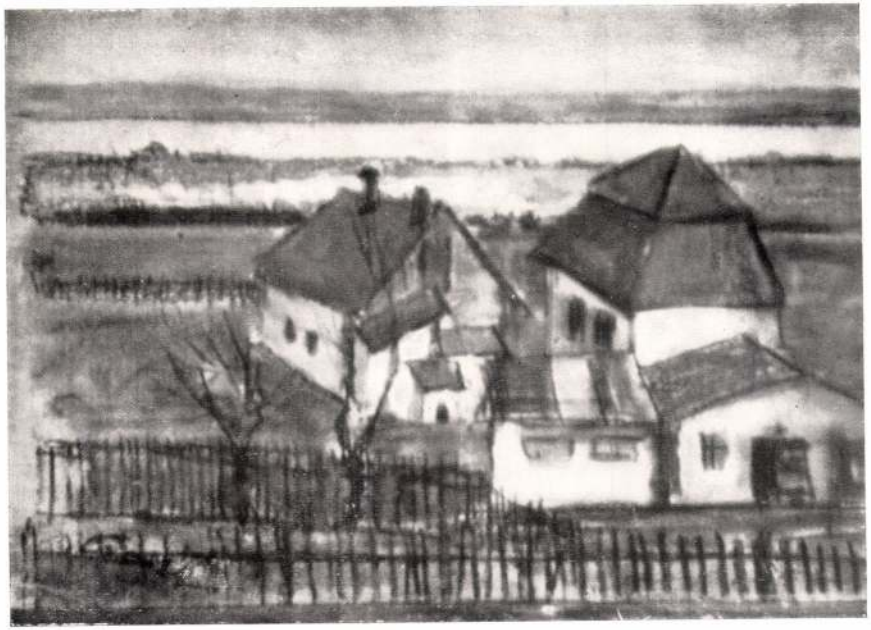

FALUSI HÁZAK

VIRÁGCSENDÉLET

		Pengő
38. Pilisi dombok	tempera	150.—
39. Bánya a Dunánál	tempera	150.—
40. Színhangulat	tempera	150.—
41. Árad a Duna II.	tempera	150.—
42. Telegráf-pózna	tempera	150.—
43. Dömösi kanyar II.	aquarell	200.—
44. Kilátás és csendélet	aquarell	150.—
45. Vitorlások	aquarell	150.—
46. Piros tetők	pasztell	150.—
47. Falusi házak	pasztell	150.—
48. Hármas domb II.	pasztell	150.—
49. Vályogház	pasztell	150.—

FELELŐS KIADÓ: CSONT FERENC

ELBERT ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJA, BUDAPEST

CSONT FERENC

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES

KIÁLLITÁSA

1938. FEBRUÁR 2—20

NEMZETKÖZI KLUB

V I G A D Ó

V., DEÁK FERENC-U. 2

ÁRA 50 FILLÉR.

ÁRAD A DUNA

CSONT FERENC

Ha van művész, akinek kiállítása elé efféle konferánsz jogosan kívánkozik, úgy Csont Ferenc bizonyára az. Hiszen csak két éve, hogy hazajött külföldről, ahol 11 évet töltött egyfolytában! Szinte csak véletlenül hallottunk róla néha-néha, mikor a neve felbukkant a külföldi lapokban, melyek hírt adtak egy-egy kiállításáról. Páris, Róma, Stockholm, Berlin voltak ezek az állomások, meg Firenze, úgy, hogy idehaza csak azok nem feledték el, akik még a Művészház kiállításaiból emlékeztek rá, vagy művésztársai, akikkel együtt indult Nagybányán a boldogemlékű Ferenczy Károly oldalán.

Látni fogjuk alább — de egyébként itt kiállított képei is tanuskodnak róla — hogy Nagybánya és Ferenczy

kitörölhetetlen nyomot hagytak Csont Ferenc palettáján. De milyen nagy és hosszú kerülő útat tett a művész addig, míg ide visszatalált! Előbb neki is át kellett élnie a festői kalandok korát, a háború előtti évek »kereséseit«, mikor a harcos ifjúság — Csont Ferenc is — az újság ingerétől megmámorosodva, szinte extatikus lázzal és fanatikus szenvedéllyel vetette magát a postimpresszionizmus akkor nálunk még zavaros, kiforratlan problémáira. Az utolsó boldog békeévek túlérett kultúrájában nőttek fel ezek az ifjú művészek, akiknek állandóan a fülükbe harsogták a kubisták, futuristák, sőt utóbb már a dadaisták is a maguk harci jelszavait; akik ott álltak lenyűgözve az 1913-iki nemzetközi postimpresszionista kiállitás programmvalló képei előtt, melyek »nem akarták az életet utánozni, hanem az élet ellenértékét akarták megtalálni«; melyek »tiszta absztrakt formai nyelvet akartak teremteni: látható zenét«; hallották a nagyképű esztétikai fejte-

KERTEK ALJÁN

VERANDA

getéseket az orphizmusról, mint »a kubizmus utolsó tendenciájáról«; látták a »Nyolcak« s a »Blaue Reiter« felvonulását s hallották az apodiktikus parancsot, hogy az új művészi világnézet csak a naturalizmus csődjén épülhet fel.

Ezekben az években: 1909—1913-ig, Csont Ferenc is postimpresszionista képeket festett, melyek máig is ott porosodnak a műtermében. Pedig ezek a képek kitűnő tehetségre vallottak s a művésznek a kiállításokon szép sikereket is hoztak. A kollégák dicsérték, sőt gyakran érte az a tisztesség is, hogy »levágták« a kritikusok, ami akkoriban többet jelentett a dicséretnél. Ezidőtájt rossz idő járt a »konzervatívekre« (akik alatt a naturalistákat értették) s szinte dogma számba ment, hogy csak az elvont spekulációban nyilvánulhat meg a nagy fajsúlyú tehetség.

De jött a háború s a művészeket »elefántcsonttornyukból« (ami azonban inkább laboratórium volt!), kizavarta a lövész-

árokba. Csont Ferencet is. A szörnyű 4 év alatt a művész nem látott mást, csak a kegyetlen realitást, s mikor a gonosz békében újra békés polgárrá és művésszé válhatott, rá kellett eszmélnie, hogy immár az élet sem az a boldog révület, melyben ifjúsága művészálmait szövögette, hanem egy újabb, talán még az igazinál is kegyetlenebb lövészárok, ahol a művésznek szinte a puszta exisztenciájáért is kegyetlen harcot kell vívnia. Látnia kellett, hogy ebben az új világban hogyan fogytak az esztétalelkek s hogy az új világ kijózanodott emberének nem kellenek a művészi álmok: a művészetben is a kézzelfogható valóságot akarja.

Csont Ferenc nem találta a helyét idehaza s 1924-ben megkezdte a külföldi magyar művész keserves kálvária-útját. Berlinben az expresszionista özönvízet találta, Rómában a neo-klasszicizmust. Egyik sem illett az ő egyéniségéhez, egyiknek a karjaiba sem vetette magát. A honvágy és a

SIESTA

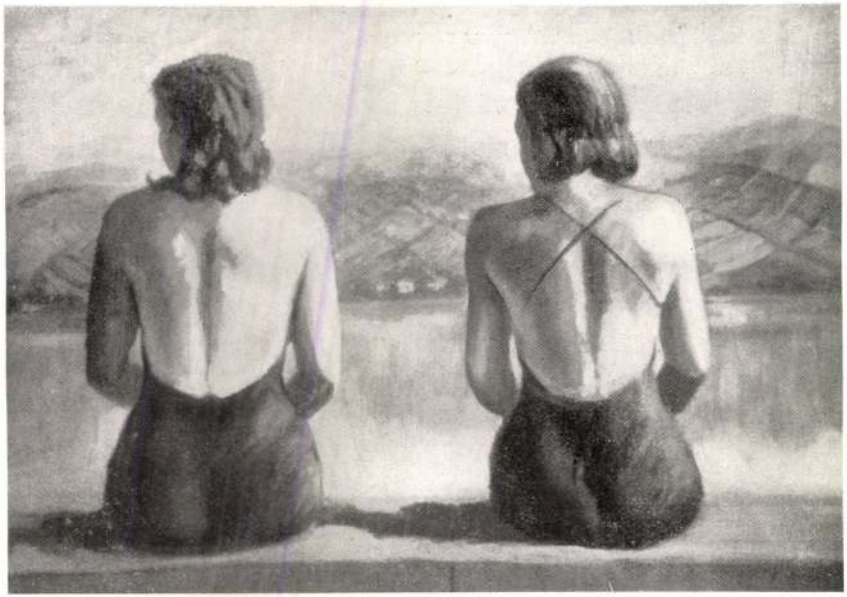

nosztalgia a hazai föld után végre is hazakergette. És itthon nagy meglepetésére egy új jelszó fogadta, mely Nagybánya és Ferenczy óta amúgyis gyakran felborzolta művészi lelkiismeretét: vissza a természethez! Boldog felszabadulással látta, hogy idehaza művészeink legjobbjai is »visszatértek« s hogy nemcsak a hivatalos, de a művészi »közvélemény« is a »nagybányai hagyományokhoz« való igazodást sürgeti. Megfordult a világ kereke; most nem a naturalisták számítanak konzervatíveknek, hanem azok a »konzervatív Don Quijotte«-ok, akik »konokul ragaszkodnak a tegnapi festői forradalom elavult eszményeihez«.

Pedig ennek a »tegnapi festői forradalomnak« is, mint minden forradalomnak, meg voltak a maga értékes vívmányai. Se Cézanne, se Van Gogh, se a kubisták és expresszionisták nem éltek hiába s az új, a mai festőiség az optikai látványból nemcsak a természet formagazdagságát és színessé-

gét akarja átmenteni a vászonra, hanem meg is szerkeszti a képet, mely a kereten belül önálló életet él. Az új naturalisták — vagy inkább talán romantikus realisták — vizuális képzeletüknek megfelelően átalakítják a természetet, átköltik, átszellemítik a látványt vízióvá, vagyis újra keresik azt a magasabbrendű absztrakciót, amit Csont Ferenc egyszer már sutba dobott, de amit majd újra meg kell neki is keresnie. Ám egyelőre még csak mézesheteit éli a hazai földdel, melyre boldogan tért vissza, hogy belőle Anteusként új erőt meríthessen s ez a boldogság elemi erővel nyom el benne minden intellektuális spekulációt. Mintha egy régi lidércnyomás alól szabadult volna fel, szinte tüntetően valija meg vásznain, milyen újjongó érzéki örömet okoz neki a természet szemlélete. Ahova néz, festői szépséget talál s boldog, hogy ezeket a hazai motívumokat lefestheti. Annyi külföldön töltött esztendő után most mindent szépnek lát idehaza: a magyar Dunát, a

VIRRADAT

szelíd verőfényt, a partmenti fákat, a jellegzetes magyar majorokat, a szép testű napozó nőket — az egész magyar életet. S ha egy-egy képén — mint a »Papagályok«-on — szóhoz jutnak is dekoratív törekvései, vagy mint »Fekvő akt«-ján, ízelítőt is ad abból a finom erotikából, mely minden festői kultúrának szinte elmaradhatatlan járuléka, ez az egy-két kivétel csak megerősíti a szabályt, hogy e pillanatban a plein-air levegőjében érzi magát legotthonosabban.

De ha Csont Ferenc e percben visszatért is oda, ahonnan elindult s ha a naturalista »korszellem« rég elhangzott

dallamokat idéz is fel most lelkében, hol visszafájnak boldog nagybányai ifjúságának rég elsüllyedt emlékei, mi mégis úgy hisszük, hogy Csont Ferencnek ez a mai etape nem utolsó szava. Ha látványszomjas szeme betelik majd a született festő mindenkori érzéki örömeivel, nyilván fel fog szabadulni a tárgyiasságnak ma őt még annyira lenyűgöző varázsa alól s igyekezni fog átírni a materiális valóságot a maga külön optikai nyelvére. Elsüllyedt multjából fel fognak merülni az általa egykor oly naiv és becsületes hittel kergetett »művészi délibábok« s akkor egy magasabbrendű szintézisbe összefoghatja majd multját és jelenjét, hogy kialakíthassa végleges művészi jövendőjét. A tudása és a tehesége feljogosít bennünket erre a reményre.

ROZSA MIKLÓS.

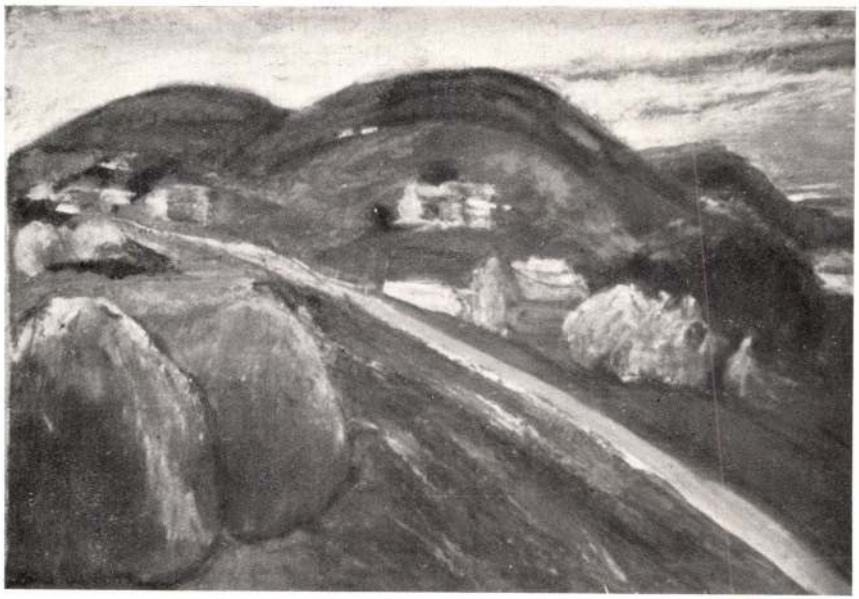

KÜNN A HATÁRBAN

SZÉNAKAZLAK

KÉPEK JEGYZÉKE:

			Pengő
1.	Dömösi kanyar I.	olaj	800.—
2.	Dunaparton	olaj	800.—
3.	Szérüskert	olaj	600.—
4.	Siesta	olaj	450.—
5.	Szegedy Róza háza	olaj	400.—
6.	Alkony	olaj	400.—
7.	Barna föld	olaj	400.—
8.	Napnyugta a tengeren	olaj	400.—
9.	Balaton	olaj	350.—
10.	Vonyarc-Vashegyi házak	olaj	250.—
11.	Györöki utca	olaj	200.—
12.	Cyprusok	olaj	150.—
13.	Bartha Margit arcképe	olaj	mgt.
14.	K. Liber Etelka arcképe	olaj	mgt.
15.	Vörös vitorla	olajtempera	500.—
16.	Hegyestelő	olajtempera	400.—
17.	Dünák	olajtempera	400.—
18.	Virradat	olajtempera	400.—

			Pengő
19.	Calvin-tér	olajtempera	400.—
20.	Árad a Duna I.	olajtempera	350.—
21.	Interieur II.	olajtempera	350.—
22.	Kertek alján	olajtempera	350.—
23.	Künn a határban	olajtempera	350.—
24.	Badacsonyról	olajtempera	350.—
25.	Veranda I.	olajtempera	350.—
26.	Papagályok	olajtempera	350.—
27.	Visegrád II.	olajtempera	250.—
28.	Fürdőzők	olajtempera	250.—
29.	Csónak a Dunán	olajtempera	250.—
30.	Visegrádi dombok	olajtempera	200.—
31.	Virágcsendélet	olajtempera	200.—
32.	Szénakazlak	olajtempera	150.—
33.	Vízparton	olajtempera	150.—
34.	Tabán	tempera	400.—
35.	Hármas domb I	tempera	150.—
36.	Vihar	tempera	150.—
37.	Borospincék	tempera	150.—

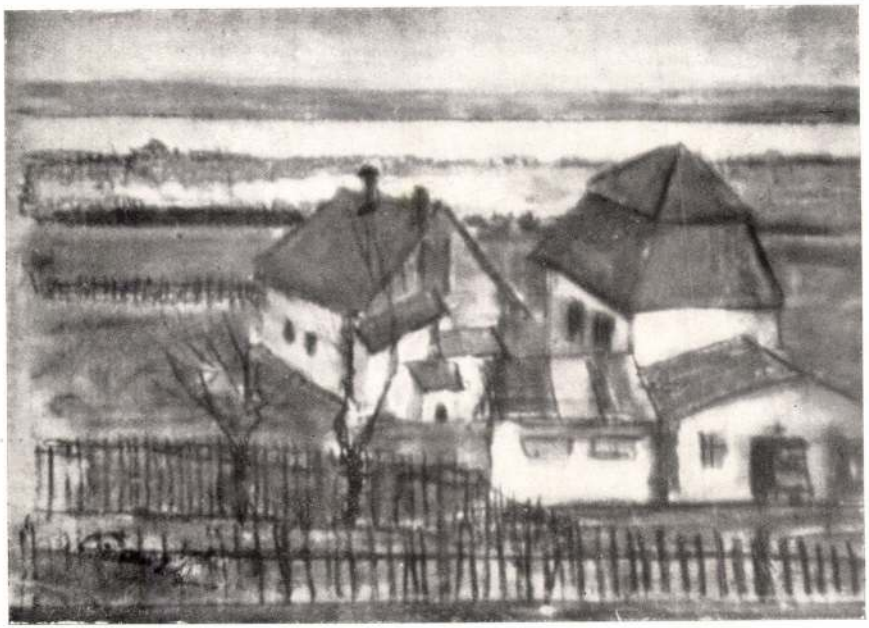

FALUSI HÁZAK

Csont Ferenc

VIRÁGCSENDÉLET

			Pengő
38.	Pilisi dombok	tempera	150.—
39.	Bánya a Dunánál	tempera	150.—
40.	Színhangulat	tempera	150.—
41.	Árad a Duna II.	tempera	150.—
42.	Telegráf-pózna	tempera	150.—
43.	Dömösi kanyar II.	aquarell	200.—
44.	Kilátás és csendélet	aquarell	150.—
45.	Vitorlások	aquarell	150.—
46.	Piros tetők	pasztell	150.—
47.	Falusi házak	pasztell	150.—
48.	Hármas domb II.	pasztell	150.—
49.	Vályogház	pasztell	150.—

FELELŐS KIADÓ: CSONT FERENC ELBERT ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJA, BUDAPEST

Csont Ferenc

sősorban színessége felől közelíti meg: a sárgák, kékek, vörösek és származékaik fölötte izgató változatossággal küzdenek egymással, valósággal harsognak, de összhangzóan egyesülnek ragyogásukban. Megérezhetjük, hogy Bényi valósággal dédelgeti őket. Nemcsak világosak, hanem sugárzóan sötétek is, amiképp az az árnyékolásban gazdag témáihoz illő. Bizonyos az, hogy sohasem bágyadtan fakultak, mikor a Balaton-vidék, vagy az olasz tájak elborulását láttatják, ugyanaz az elragadtatott öröm élteti őket is, mint azokat, ahol ízzó felhőtlenségük fényét csodálja. Bényi festményeiről derűs, sőt forró életöröm árad, az élet és világ feltétlen ünneplése. Ezzel az életigenléssel vallja meg humánumát.

Készakarva kerültem ebben a rövidre szabott jellemzésben minden felsorolását annak, hogy Bényi László ábrázolásmódja miféle hatások között alakult ki, mert csak azt vélem lényegesnek, hogy ma már teljesen sajátos, szenvedélyes színességével, másoktól különböző, erőteljes egyéni tehetség. De talán kissé közelébb férkőzünk hozzá, ha felismerjük, hogy festészetünknek ahhoz a vonalához tartozik, amely nem zárkózott el az eleven színek ünneplése elől sem, akár ha magával az emberrel, akár ha a környezetével foglalkozott. Bényi Rippl-Rónaira, Csókra, Kosztára és utódaikra következett. Ő is, mint ezek, az életnek tetőpontjait rendkívüli mozzanataiban szereti megfigyelni. Ebből a hajlandóságából születik az, hogy még a leghétköznapibb jelenségben is felfedez valami szokatlant, s ha épen nem talál benne, vagy csak alig, a saját lelki exotikumát önti belé s így formálja rendkívülivé. A legteljesebben azonban akkor nyílik ki lelke, a legszabadabban akkor szárnyal, ha a természet feszült pillanatai közé elegyedik, ha viharba tekint, vagy a felhők közé lebukó naplementét csodálja, vagy ha Itáliába vándorol, hol még ragyogóbb az égbolt, még forróbb a színek kavargása és minden egyéb is szinte elvarázsolt, és elég egyetlen szempillantás akármerre is, hogy lelke megteljék alkotásra ösztökélő gyönyörködéssel.

Bényi nyughatatlan, mohó vágyakozásban él, folyvást új és újabb élményekre szomjazik, s ezért is sokat utazik. Emlékezünk franciaországi, hollandiai, a Szovjetunióban, Bulgáriában, Romániában készült karakteres útiképeinek budapesti kiállításaira és az elmúlt évi kaposvári kiállításának széleskörű visszhangjára. Újabbfajta jelentőséget látunk azonban abban, hogy végülis megvetette lábát Csopakon, ahol pedig éppen nem a Balaton ismert, elfogadott és ünnepelt szépségei nyilatkoznak meg, hanem olyanféle rejtettebb természeti igazságok, amelyeket nem a látvány felületén, hanem a mélyebb emberi élmények felől kell megközelíteni. A bensőséghez való visszatalálás alighanem a maradandó életművek fémjele, – és mint az önmagába visszatérő görbe: gyermekkori élményekhez való visszatérést is tartalmaz. Bényi László gyermekkora a Rákospatak malma mentén zajlott, és a csopaki öregmalom mellett csörgedező patakhoz érkezett el. Festészetének színbeli gazdagsága mellett ez a bensőség, ez a tartalmi telítettség kezeskedik majd életművének marandandóságáról, emberi, művészi hiteléről. Nyilvánvaló azonban, hogy ez a visszatalálás a gyengéd és szép érzésekhez nem történhetett meg Bényiben másutt, mint olyan emberi-táji környezetben, ahol szívének és gondolkodásának rokonaira talált: Ez a táj: a Balatonvidék. Bényi László csopaki, tihanyi, füredi, palóznaki, veszprémi képei az itt élő emberek világát, szavait, tetteit, álmaikat és megvalósult reményeiket tükrözik közvetve és elevenen, gazdag élményt nyújtó átütő erővel.

FARKAS ZOLTÁN

CSONT FERENC RAJZAI

Csont Ferenc rajzaiból rendezett kiállítást a Derkovits-terem. A hetvenhat éves, jelenleg Balatongyörökön élő művész 1910 és 1924 közti éveinek terméséből maradtak meg ezek a lapok, tanúiként annak, hogy egykor – fiatal éveiben – ő is a konstruktív előadásmód híveként dolgozott.

A századforduló óta, különösen Cézanne munkássága nyomán az európai s azon belül a magyar művészetben is egyre általánosabb lett a konstruktív előadásmód iránti vágy. A cézanne-i reminiszcenciák természetesen más – szecessziós, expresszív, barokk, reneszansz – stíluselemekkel is találkoztak a későbbi nemzedékek kezén, s velük közösen hatottak az első világháború előtti, alatti és bizonyos mértékig az utána következő idők művészetére. Ennek a folyamatnak a magyar pikturában a Nyolcak voltak a legpregnánsabb képviselői. 1909 és 1912 közt rendezett kollektív és egyéni kiállításaikkal, írásban vagy előszóval előadott megállapításaikkal, vitáikkal a hazai irodalmi és zenei élet progresszív erőivel tartott kapcsolataikkal valóban szép és maradandó tetteket vívtak ki. Az sem véletlen, hogy elsősorban közülük, majd a nyomukba lépő s már valóban forradalmi művész-csoportosulásból, az Aktivista képzőművészek köréből (Uitz Béla, Nemes Lampérth József, Kmetty János) toborzódtak a Tanácsköztársaság művészei. (A direktórium első szakreferense Berény Róbert, a második Pór Bertalan volt).

A Nyolcak és az Aktivista képzőművészek munkásságának története ma már nagyrészt tisztázott. A Magyar Nemzeti Galériában elhangzott előadások, az ott bemutatott grafikai anyag, a megjelent részlet-publikációk (Horváth Béla munkái), a nagy összefoglaló monográfia kézirata (Passuth Krisztina műve) után jutott el a kutatás addig, hogy ezt a megállapítást megtehessük.

A fenti munkák ismeretében úgy tudjuk, hogy Csont Ferenc nem tartozott a Nyolcak köréhez. A csoportot alkotó nyolc művészen kívül Fémes Beck Vilmos, Vedres Márk szobrászok és Lesznai Anna szerepelt, mint vendégművész a közös kiállításokon. (Ezen kívül még két kevéssé jelentős művészről, Jakabovits Arturról és Lehel Máriáról szólnak a korabeli adatok.) Ha pedig ezekkel az ismeretekkel, mint tényekkel számolunk, akkor fenntartással kell fogadnunk az olyan megállapításokat, melyek néhány újabban megjelent művészeti cikkben Csont Ferencnek a Nyolcakkal való „szoros kapcsolataira" utalnak.

Ahelyett, hogy a másokkal való „szoros összefonódásának" kérdését vizsgálnánk, próbáljuk meg felvázolni Csont Ferenc pályáját és elemezni művészetét önmagában. Bátran megtehetjük, mert most kiállított grafikái magasszintű, maradandó megoldásokat mutatnak, s munkásságának más korszakai is érdemesek arra, hogy a műtörténet szempontjából mérlegeljük azokat.

*

Az érettségi bizonyítvány megszerzése után a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára iratkozott be. Saját közlései szerint Ferenczy Károlynál és Révész Imrénél tanult. Nagyobb külföldi tanulmányútra indult, minden valószínűség szerint 1911-ben. Hazatérte után, 1912-ben az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállításán volt három műve, s ugyancsak a Társulat tárlatain találkozott vele a közönség az 1917–18–19-es években. Közben, 1913-ban, a Művészház nemzetközi posztimpresszionista kiállításán szerepelt, ahol számos vezető külföldi és magyar mester is kiállított. (Köztük a Nyolcak hét tagja, de ekkor már a csoport felbomlott.) 1915-ben a Nemzeti Szalonban rendezte első gyűjteményes kiállítását. Ezt tekinthetjük pályája első igazán jelentős állomásának. Az 1910 és 1915 között készült és fennmaradt rajzain már biztos vonalvezetést, nagy szerkezeti és dekoratív erőt látunk, s több igen biztató jelét annak, hogy fiatalos kifejező készségét szerencsésen tudja összehangolni a klasszikus hagyományból – elsősorban az itáliai mesterek munkásságából – és a modern európai képzőművészek eredményeiből levonható tapasztalatokkal. Kétségtelenül szépen alakult tovább előadásmódja, ahogy ezt az 1924-ig készült grafikai művei ma is igazolják.

Az első világháború alatt katona volt, s nagyobb anyagot csak 1918-ban az Ótátrafüreden gyógyuló katonaművészek kiállításán mutatott be. Katonaportrék, tájképek, tátrai, balatoni részletek, fürdőző nők, történelmi jelenetek, néhány kompozíciós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-507
1964 – 7
JELENKOR

Csont Ferenc

vázlat az 1916. évi koronázási ünnepségekről adták anyagát. (Az utóbbi téma megoldásán szinte minden korabeli művész dolgozott: Székely Bertalan, Rippl Rónai József, Kernstok Károly stb.) 1919-ben a Hadviselt Művészek tárlatán és az ugyancsak ebben az évben rendezett Egyházművészeti Kiállításon kerültek bemutatásra művei. 1921-ben műteremkiállítása volt Budapesten. Elek Artur az Újság 1921. évi novemberi számában a következőket írja: „Tíz-tizenkét éve lehet, hogy Csont Ferenc neve először tűnt szembe... Akkoriban és azóta is az olasz, főként a velencei festőművészek motívumkincse hatott reá, megtermékenyítően... A háború és ami utána következett, nem kedvezett Csont Ferenc fejlődésének. Még mindig az az ígéret, kinek kiteljesedését régen várjuk: ugyanaz az ösztönösen finom színérzékű és térérzékű festő, ki érdekes kompozícióit a vázlat állapoton nem igen fejleszti túl..." Műtermi kiállítása után még három évig idehaza dolgozott. Rajzi felfogása nem mutat törést. A Derkovits-teremben kiállított anyaga egy sokszólamú, a különböző grafikai lehetőségeket elmélyülten tanulmányozó, a végső következtetésekben egységesen látó művészt igazolnak. Fájlalhatjuk, hogy nem maradt ezen az úton.

1924-ben külföldre ment, számos világvárosban dolgozott. Amikor hosszú külföldi tartózkodása után először kiállított idehaza, szemléletének alapos megváltozásáról adott számot. Nyomát sem találjuk az expresszionizmus, a futurizmus, a kubizmus stb. korábbi szerepének. 1938-ban a Nemzetközi Klub (Vigadó) helyiségeiben rendezett kiállításához Rózsa Miklós írt először. Nagybányát és Ferenczy Károly intencióinak „kitörölhetetlen nyomát" említi, s a katalógusban közölt reprodukciók is erre utalnak hol több, hol kevesebb intenzitással. „De mily hosszú kerülő utat tett a művész addig, míg ide visszatalált. előbb neki is át kellett élnie a festői kalandok sorát" – írja tovább Rózsa Miklós, majd megállapítja, hogy nála is a „vissza a természethez" jelszó győzött. „Boldog felszabadulással látta, hogy idehaza művészeink legjobbjai is visszatértek, s hogy nemcsak a hivatalos, de a művészi közvélemény is a nagybányai hagyományokhoz való igazodást sürgeti." (Kétségtelen, hogy a harmincas évek művészetpolitikai tendenciái, különösen az évtized vége felé, ezt az orientációt mutatták, de nem tudjuk, hogy Rózsa Miklós spontán meggyőződésből vagy a hivatalos művészetpolitika keltette csalódásaiból és lemondást kiváltó lépéseiből tette-e megállapításait? E pillantban nem is szükséges e kérdés eldöntése. Különben ezek alapján Csont Ferencet a posztnagybányai mesterek közt is emlegethetnék mai aposztrofálói.) – Még említhetünk néhány kiállítást, melyen részt vett. Ilyen volt a „Magyar Művészetért Kiállítás 1940", a „Művészeti Hetek Kolozsváron" kiállítás 1942", A „Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás 1944." s ezzel tulajdonképpen végére is értünk kiállításai, illetve művészi fejlődése történetének.

Nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy egész munkásságából az 1910 és 1924 közti korszak volt az, mely számunkra a legtöbb érdekességet jelenti. Bizonyára több, s talán a most megismert kvalitásnál is magasabb szintet képviselő műve készült abban az időben, s igazán sajnálhatjuk, hogy java része elkallódott.

BAKI MIKLÓS

TAKÁTS GYULA

ÍRNI A MÉSZKÖVÖN

Az öblök felett az első fehér fecskét nézem. Az első vitorlást. Nemrég még itt jégprizmák ragyogtak. Gúlákba rakták a Balatont a sziporkázó tó dermedt sivatagján. De nem a makacs és a buta gőg úgyis szétolvadó hiúsága rakatta ezt a sok gyémántprizmát. Csak gúlákba rakták, okosan, hogy a szánok a náddal fedett vermekbe vigyék nyárra a jégkockákká hasogatott tavat.

És táncol már a víz... Hegyes és büszke szelecskék apró ritmusára. Furcsa kis hullámok rezegtetik a jégen nem is oly rég tolókaszákkal levert nádasok vízből kiálló torzsáit. Szakasztott úgy rázzák a kis hullámok, mint amikor az apró keszeg falkában vonul és játszadozva az orrával veri a torzsát. Rezeg, rezeg a nádtő a tavaszi szélben. Aztán, mint egy nagy tükör, billegni kezd a víz lapja Somogy és Veszprém keretében öt, tíz és húsz kilométeres távlatokban. Minden égtáj felé, felváltva nagy síkokban meg-megbillen, ahogy a márciusi szél nyomja a víz tömegét. Hol itt, hol meg ott emelkedik a tükör és ragyog a partok előtt, ahol végignyalta a fövenyt, a betont és a nádat. Lassan már tavaszodik a tavon.

Sárga, egyre világosabb az öblök világa. Végtelen hosszú aranyfésű rácsozza a vizet, és közben egyre szőkül a tavasz fényeiben és a víz kékjében a tavalyi nád. Napokig álldogálok a hegyen. Hajdan Fonyódon, ma szemben, a Becén állok és nézem az öblök partfutásának színes változását. A tavasz óráról-órára átfesti a partjainkat. Már nem is szőke a nád. Halványzöld vibrálással kevert, mert egyre jobban serken az új nád. Mélyül alatta a kék, sötétül a víz indigója, aztán másnapra már aranyzöld lándzsáival felszökik a győztes a víz fölé. És diadalmas vonulással kanyarog végig Keszthely és Szigliget öbleiben ez a vibráló zöld szín...

Akkor aztán a tó víze is megváltozik, mert ahogy a partokon kezdődik a mandulával és végződik a galagonyával a fák szerelme, épp úgy a vizen a csukával is elindul a halak szerelme. Indul, és aki sokat állt már a hegyen, és van szeme, és ismert még néhány öreg berki pákászt és falusi orvhalászt – mind az volt a réginek a java –, az tudja jól, ilyenkor más lesz a tó színe. Más, akárcsak a virágzó gyümölcsösökkel a Balatonfelvidék déli lejtője. Nem mindenütt, csak ott, ahol virágzanak a fák és ott, ahol vonulnak a halak. Csuka-iváskor a nádasok táján a koratavasz tiszta ragyogásában tigrissárga és olajzöld fénnyel szikrázik a víz a felszín alatt. Amerre a dévér ívik, a tóban lila és rózsaszín folyó hömpölyög sűrű, tömött hullámaival, míg aztán a partok előtt megtorpan, és láthatatlan szétárad, és beleolvad a tó tavaszi ragyogásába... És a nagy pontyok?... Mézsárga napok, arany gömbök sütnek és hömpölyögnek át a hínárokon, mert a hínár is napra verte már a szárát a víz fölé. Nagy és duzzadt, kemény szájak és piros-fekete tűztől vak halszemek, ikrától szétfeszült uszonyok, tömör koshátak és holdszínű pontyhalak örvénylése forgatja a vizet a partok körül. És messze-messze Badacsony és Tihany felé rózsaszín és kék barna fel-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ (Veszprém)

1962 JUN 8
1021

CSONT FERENC ÚJRA ÉL

Megérkeztem a művész birodalmába. Egy kertes, balatongyöröki ház ajtaja nyílott ki előttem. Földszintes házban vagyok vendég, mégis: magasságban érzem magam, a rejtett értékek padlásán. Itt már az is elég, ha a tekintet csak átfésüli a látványt. Fogvatart, lenyügöz az összkép. Megrendít: mennyi értékre telepszik a por! Közönséges porról beszélek, nem a feledés poráról. Az itt csak egyes daraboknak árthat. A teljes mű — ragyog.

Miért nem tagja a munkacsoportnak?

Tíz éve lesz, talán már el is múlt, hogy Csont Ferenc még a Veszprém megyei képzőművészek munkacsoportjának is tagja volt. Ma nem az. Kiállított műveit azóta sem láttuk. Nem törte magát senki — senki a hivatásosak közül —, hogy az öreget ismét felfedezze. Nem kell őt felfedezni, nem igaz, hogy művészete kimúlt. Csont Ferenc újra él: kedvet öntöttek belé a fiatalok. A KISZ Veszprém megyei Bizottsága és a megyei tanács művelődésügyi osztálya figyeltek föl rá. Keszthelyen pedig — a művelődési ház igazgatójának tollából — levél született: jöjjenek a legszigorúbb szakértők, nézzék meg, értékeljék Csont Ferenc alkotásait. Jöttek, megnézték. B. Supka Magdolna műtörténész, Würtz Ádám, Gacs Gábor grafikus- és festőművészek tartottak tüzetes vizsgálatot: „razziáztak" az anyagban. Jó anyag. Különösen a 60 kiállításra váró grafika. Csont Ferenc éppen most rendezgeti őket.

— Legdúsabb virágzásom érett gyümölcsei — mondja. — Ezek az én életművem legmagasabb csúcsai: fiatalkori rajzaim. Ezekből mutatnak be majd hatvanat, a Balatoni Múzeumban, Keszthelyen. Nyáron lesz a kiállítás. Megnyugtattak, hogy a keszthelyi budapesti is követi...

Budapest? Ott született a művész, az Erdélyből „bevándorolt" mérnök fia. Ott élt. Ott volt a Képzőművészeti Főiskola növendéke: 1910-ben ott kapta meg a diplomát. És két év múlva már a régi Benczúr-iskolában, Ferenczy mesteriskolájában Uitz Bélával és másokkal tanult tovább. Nagybánya után ízlelte meg a kivándorlók kenyerét. Előbb Párizsba ment, majd Olaszországban töltött három hónapot. Itthon a közeledő háború légköre nyomasztólag hatott rá: alkotni már csak elvétve tudott.

— Első külföldi utam után — emlékszik vissza Csont Ferenc — alkotásaim az olasz reneszánsz hatására konstruktív irányba tértek. Figurális grafikáimra a korai olasz művészet volt hatással.

Bevezet a szobákba. Minden szoba egy-egy műterem abban a házban. Az, még az előszoba is. Régi-régi kályhák, erdélyi tányérok, korsók, botok, ostornyelek, fa- és cserépkulacsok, kőrajzok és metszetek gyűjtője is volt valamikor Csont Ferenc. Szívesen mutogatja értékeit: a régi tékát, az 1797-ből származó úgynevezett jezsuita ládát, a faragott asztalokat és székeket. A székek támlája még azt is elmondja: ki ült rajtuk. Az egyiken — 1863-tól fogva — Dániel ült. Ki lehetett az a Dániel, ma már senkisen tudja.

Alkotások között

A barokk-motívumokkal ékes reneszánsz-láda fölött Dugonics András Etelka című regényének címlapja azért van bekeretezve a falon, azért takarja üveg, hogy a rajzot: a magyar könyvkiadás egyik legrégebbi rézkarc-nyomatát őrizze. Ugyanígy látjuk Csobánc képét is egy színes kőrajzon.

Ilyen környezetben él Feri bátyánk. Tíz éve már — teljesen egyedül. Öregember, túl a hetvenen. Mostanában már betegségekkel, magas vérnyomással is küzd. Fiatalsága vereséget szenvedett. Művészete nem szenvedhet vereséget. Kiállításra készül Csont Ferenc: rendezget, rakosgat. Tele van ismét életerővel.

Míg az alakotásokat nézegetjük, előkerülnek bőven az emlékek is: Párizsról, Rómáról, Firenzéről és Stockholmról beszélnek. Tizenegy esztendőn át voltak a fiatal Csont Ferenc szállásadói. Fanatikus szenvedéllyel ezekben a városokban járta meg az izmusok útját. Elsők között volt ő futurista, kubista, sőt dadaista is. A „látható zenét" igyekezett megfesteni. De nem a földhözragadt valóság tolmácsává szegődött: új nyelven beszélt. Ahogyan egyik régi kritikusa írja: nem az elvont, öncélú spekulációk, nem az elavult műcsarnoki naturalizmus híve volt.

Ha a „nyolcak" látták a naturalizmus csődjét, ő — mint a „kilencedik" — azt is látta, hogy a hazai „elefáncsonttornyok laboratóriumai" nem alkalmasak modern művésznek a kísérletezésre. A kivándorlást — többek között — ezért is választotta. Expresszionista „özönvízen át" jutott messzebb. Megjárta az utakat többször is, oda-vissza. És amikor hazaért: újabb háború viharai közeledett. Balatongyörök fölött is sötétedtek a felhők. Elborultak a Kertek alján, a Veranda, a Virradat, a Dunaparton, a Györöki utca, a Balaton, a Szeged-Róza háza és a napfényes Virágcsendélet színei. A tó: a Balaton vonaglani kezdett. Ezt a vonaglást, csapkodó hullámaival — már nem festette meg...

Elhallgatott-e?

Nem mondhatjuk, hogy kiátkozott, elkallódtatott művész volna. Az az igaz, hogy egyre kevesebben törődtek vele. Egy kicsit más azok is elfelejtették, akik ismerik és becsülik művészetét. Volt így már egyszer. Akkor döbbentek rá, hogy Csont Ferenc is és amikor sokévi bolyongásaiból hazatért. Hazaérkezett akkor is az egykori Művész ház kiállító művésze: társai, akikkel Nagybányán is együtt tanult, kitörő lelkesedéssel fogadták. Nagy, gyűjteményes kiállítása azonnal megihozta számára az itthoni sikert. Akkor mondták róla először: Csont Ferenc végre tehetsége igazi birodalmának határához ért. Nem egyedül ő a hibás, hogy ez a határt teljesen azóta sem lépte át.

Most ismét kiállítást rendeznek művéből. Fiatalok és nem fiatalok szedegetik össze az öreg mester képeit, aki itt él közöttünk. Újra él. Nem feledjük, hogy a modern képzőművészet egyik legelső úttörője volt.

Cserhát József

re a helyekre a megjavított készülékeket. Ezt is csak a helyiség probléma akadályozza. Valóság lesz a tervekből, ha az illetékes helyi tanácsok segítségünkre lesznek.

— Érzik-e már az új adó „szelét"?

— Inkább a kereskedelmi ellátottságot, a részletakciót. De véleményem szerint *az új adóval 40 százaléknyit fog ugrani a készülék tulajdonosok száma.* Emellett sok vevőnél el kell intézni a készülék átállítást.

— Van-e egyéb akadály munkájukban, mint a helyiség-hiány?

— Az alkatrész ellátás nem javul a kereskedelmi forgalommal együtt. *Az előforduló hibák között például gyakori a nagyfeszültségű tekercs hibásodása a feszültségingadozás miatt — kapni mégsem lehet.* Tájékoztatásunk szerint egyelőre nem is várhatunk belőle. Ha tartalékunk elfogy, ak-

a kulcsátadásig

zük — mondották a ktsz vezetői.

A kimutatásokat vizsgálva nem is dolgoznak rosszul. Alig akad közületi munkájuk, inkább csak a lakosságnak dolgoznak. Az idén átalakítási munkával, vízvezetékszereléssel, parkettázással, festéssel már mintegy 120 ezer forintot kerestek. Az első negyedévi tervet 114 százalékra teljesítették, de ezen belül a lakosság részére történő építési tervet 128 százalékra.

Tavaly egyhavi keresetnek megfelelő nyereségrészesedést fizettek a tagoknak. Az idén ugyanennyire számítanak. Éppen ezért új bérezési rendszert alkalmaznak április elsejétől. Tavaly termelési érték szerint történt a bérezés, most pedig darabbérben dolgoznak a tagok, s ezt igazságosabbnak és egyben ösztönzőbbnek is tartják.

Az iskolareform szellemében ké bírálták a Veszprém megy

A Tankönyvkiadó Vállalatnál készülnek már az iskolareform szellemének, oktatási rendszerünk fejlesztése követelményeinek megfelelő tankönyvek.

A tankönyvírók és szerkesztők olyan tankönyveket igyekeznek kiadni, amelyek megfelelnek a korszerűség követelményeinek, de amelyek egyszersmind aránylag időtállóak, sok éven át lehet belőlük majd tanítani.

E tankönyvek kéziratáról bírálatot mondani, javaslatokat tenni bizonyos változtatásokra, módosításokra még a megjelenés előtt s így segíteni a szerkesztők munkáját — erre elsősorban azok hivatottak, akik majd használni fogják a könyveket, akik tanítanak belőlük: maguk a pedagógusok.

Ezért a készülő tankönyveket, pontosabban azok kéziratait

szervezett formában, a pedagógus szakszervezet szervezésében az egész pedagógus-társadalom elé terjesztik bírálatra, megvitatásra.

A pedagógus szakszervezet Veszprém megyei bizottságára ennek az akciónak keretében az a feladat hárult, hogy 25—25 tagú bírálóbizottságokkal vitattassa meg az általános iskola I.—II.—III.—IV. osztályos ének, a VIII. osztályos számtan, fizika, kémia, élővilág és ének, valamint az V.—VI.—VII.—VIII. osztályos történelem tankönyveket.

Az első ilyen tankönyv-bírálatra illetve vitára tegnap, Veszprémben került sor.

A megye valamennyi járásából és városából meghívott alsó tagozatos pedagógusok a II. osztályos ének tankönyvet vitatták meg. Megjelent a vitán a Tankö adó képviselője, Papp Géz társ, valamint a könyv szerzője, Hegyi József elvtá

A bírálóbizottság tagjai, tán otthon alaposan tanulmányozták a sokszorosított kéziratot, általában elismeréssel nyilatkoztak róla.

A tankönyv két részből — egy a dalokat tartalmazó részből és egy munkafüzetből — áll; négyszínnyomású illusztrációkkal a korszerű didaktikai követelményeknek megfelelően sokkal jobb az eddigi tankönyveknél.

Élményt nyújt, kedvet ébreszt az énekléshez, lehetővé teszi kiküa tanítóknak semmiféle egyéb kézikönyvre, mint eddig, stb.)

A bíráló bizottság sok értékes javaslattal egészítette ki, illetve módosította a kéziratot;

e javaslatokat a tankönyv írói és szerkesztői figyelembe veszik.

Így joggal bízhatunk abban, hogy annak idején a második osztályos tanulók korszerű, jó tankönyvet vehetnek majd kézbe; olyat, amely érzelmi életüket, esztétikai, ízlésbeli kultúrájukat gazdagítja.

A tanév utolsó politechnikai foglalkozásán készült ez a fénykép — Vonyarcvashegyen. Az iskolával szemben lévő kertet gondozták a fiatalok... Vajon lesz-e gazdája a nyári szünidőben?

(Fotó: Péterfay Endre)

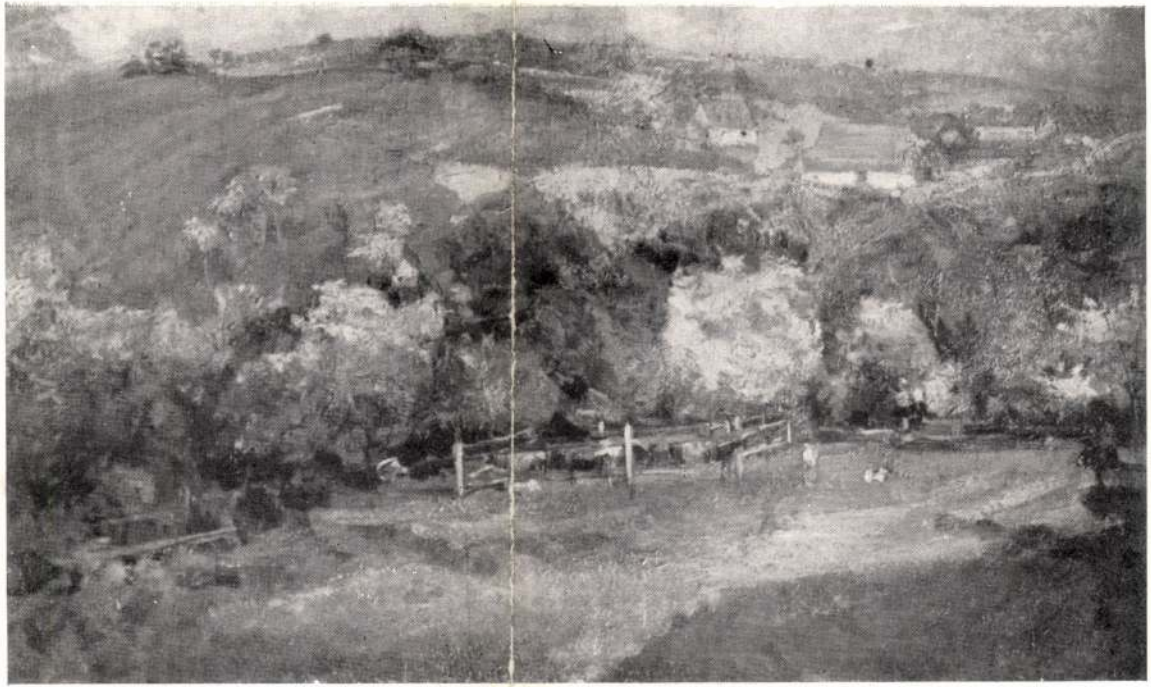

28. Burghardt Rezső: Virágzó fák.

99. Csont Ferenc: Duna mellett.

Kultúrs. Magyar művészet
1940–41.

CSONT FERENC

MEGHÍVÓ

Fk. Dr. Balázs Istvánné – 5638 fnyv 1

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
MEGHÍVJA ÖNT

CSONT FERENC

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1964 ÁPRILIS 18-ÁN
SZOMBATON DÉLI 1/2 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

DERKOVITS TEREM
BUDAPEST VI, LENIN KRT. 63

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

Szocialista Művészetért

1964 APR —

1021

CSONT FERENC, a századeleji „Nyolcak" ma is aktív tagja műveiből április 18-án kiállítás nyílik a Derkovits Teremben. Képünk: Fiatal lányok a fa alatt

Kunt Ernő: Cirkusz

Scholz Er
(E két kép a „I
szerep

— Milyen módon kezdett hozzá a lektorátus feladatainak megoldásához?

ZSŰRIZÉS UTÁ

Csont Ferenc

Pesti Napló 1938. febr. 2.

— Csont Ferenc képeinek gyüjteményes kiállítása. Idestova tizenöt esztendeje lehet annak, hogy az akkor még ugyancsak fiatal *Csont* Ferenc utoljára szerepelt tárlaton Budapesten. A kritika szívesen fogadta bemutatkozását és nagy jövőt jósolt neki. A művész azután különböző külső körülmények következtében elkerült az országból, bejárta Párizst, Rómát, Stockholmot, Berlint és Firenzét, és az időnként hazaérkező hírek szerint mindenütt becsületes visszhangja volt munkásságának. Most visszatért és a *Nemzetközi Klub* vigadóbeli helyiségében bemutatja az utolsó esztendő termésének színejavát. Csont Ferenc rokonszenves festő, néhány olajfestménye merész felfogásával csakúgy megkap, mint gazdag színeivel és érdekes megoldásaival. A tárlat legjobb képei a *Dömösi kanyar*, *Szegedy Róza házának* harmonikus képe, a katalógusban nem szereplő *Szénakazlak* a maga friss színeivel, valamint érdekes *Ciprusai*. Temperáit kevésbé érezzük meggyőzőeknek és sajnáljuk, hogy a kiállítás semmit sem mutat be arról az útról, amelyet a művész az idegenben megtett. Perspektívába állítva mindenesetre többet és alaposabban láthatnánk. De még így is, ebben a kényszerű töredékességben figyelemreméltó művészi oeuvre körvonalai tűnnek elénk.

(—m—)

FRANKLIN-TARSULAT KÖNYVKERESKEDÉSE

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

NAGYMÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

Dr Szentiványi Gyula urnak

16

H

XI. Budafoki ut 16/c

Csont Ferenc
festő
kiáll.
Budapesti Hírlap
1938. Dátum
febr. hónapja

* (Csont Ferenc ujabb festményei.) A Nemzetközi Klub helyiségeiben Csont Ferenc mutatja be ujabb festményeit. A különböző „izmusokon" való kalandozások után a művész ismét közvetlen kapcsolatba lépett a természettel. Valószinü, hogy ebben a hazai közszellemnek is része volt, amely a maga józan valóságérzésével kevéssé támogatja az elvont, spekulativ törekvéseket. Legtöbb képén dunai és balatoni benyomásait tárja elénk világos plein airben. Vékonyan, higan keni fel vászna az olaj-tempera festéket, fejlett technikával könnyedén, mégis tömören adja a lényeget. A visegrádi Dunaforduló és egy zebegényi részlet ennek a stilusnak legfejlettebb bizonyítéka, viszont erőteljesebb szinharmóniákat üt meg a Vaszary János modorára emlékeztető, északi tengeri bárkás képében. Előadása itt markánssá, még összefoglalóbbá válik. Egy kis hullámzó tengerképe szinte romantikus lendülettel és megkapó igazsággal ábrázolja a tajtékzó habokat. Ez a festmény a kiállítás legjobb darabja. Néhány képén végül dekorativ célzattal állítja egymás mellé a felfokozott szinfoltokat.

. jan. 10-én 89291/901.sz.a. kelt

tézett rendeletének másolata:

adi vár vízzel való ellátása

sz.a. hozzám intézett nagybecsü

ásul, hogy Nagyméltóságod a m. kir.

ságát az eddigi vízmennyiségnek

és a vízkibocsátási szelep, illető-

erülő költségeket a hölcs vezetése

ltóztatott.

tem szerint oly értelmü rever-

alasd vízéhez kizárólag a vasolvasz-

Csont Ferenc

51815. –

Pesti Hírlap

1938. febr. 6.

Mucs cid –

— **Három kiállítás.** *Csont Ferenc* festőművész, hosszabb külföldi munkássága után hazatérve, a *Nemzetközi Klub* termeiben mutatja be gyűjteményes kiállítását. Dunai és tengeri tájak levegőjének és fényhatásainak keresője Csont Ferenc, aki egy-egy munkáján tetszetős könnyedséggel, hatásosan oldja meg feladatát. — *Tobisch Ilona* a *Műteremben* állította ki képeit, amelyek közül az olajfestmények meglehetősen kezdetlegesek, annál meglepőbb, hogy grafikái nemcsak finomak, hanem érdekesek is. — *Radnay Miklós* újabb festményeinek kiállítását a *Fészek* termében látjuk. Friss színörőm hatja át ezeket a szerény mondanivalóju képeket, amelyek közül különösen két nyári virágcsendélete keltheti fel a közönség érdeklődését. *(—y)*

Wilhelm Aba-Novák : Die «kleine» Schaubude. Farbige Beilage.
Wilhelm Aba-Novák : Cefalu 130
Wilhelm Aba-Novák : Perugia 130
Wilhelm Aba-Novák : Stadt in Sicilien 131
Wilhelm Aba-Novák : Viterbo 131
Wilhelm Aba-Novák : Gegend in den Abruzzen 132
Wilhelm Aba-Novák : Stadt am Meeresufer 133
Wilhelm Aba-Novák : San Vito 133
Wilhelm Aba-Novák : Umbrische Stadt 134
Wilhelm Aba-Novák : Città Vecchia 134
Wilhelm Aba-Novák : Selbstbildnis 135
Wilhelm Aba-Novák : Dorflehrer 138
Wilhelm Aba-Novák : Prozession in Felsőbánya 139
Wilhelm Aba-Novák : Wirtshaus im «Auwinkel» 139
Wilhelm Aba-Novák : Die «grosse» Schaubude 140
Wilhelm Aba-Novák : Dorfzirkus 141
Wilhelm Aba-Novák : Beköstigung 141
Wilhelm Aba-Novák : Kunstreiterinnen 142
Wilhelm Aba-Novák : Vor der Vorstellung 143
Wilhelm Aba-Novák : Seiltänzerin 143
Wilhelm Aba-Novák : Red's Band 145
Wilhelm Aba-Novák : Dorf Sóskút 145
Das Brevier des Hl. Hieronymus. Corvina. Paris, Bibliothèque Nationale 148
Titelblatt des Kodex des Hl. Ambrosius. Corvina. Paris, Bibliothèque Nationale 149
Seiten des Codex Cassianus. Corvina. Paris, Bibliothèque Nationale ..... 152—153
Ptolomaeus : Geographie. Corvina. Paris, Bibliothèque Nationale 154
Eine Seite der Werke Aristoteles. Incun. Corvina. Paris, Bibliothèque Nationale 155
Elfenbeinaltar. Paris, Louvre ..... 156—157
Grabmal der Clemence de Hongrie. St.-Denis 158, 160
Bartolommeo Vivarini : Johann Capistrano. Paris, Louvre 159
Taikwan : Der «Haha» Vogel 168
Seiho : Kaiserliches Kastell in Tokio 168
Suppo : Seeufer 169
Yossai : Die Ebene Musashi 169
Tensen : Mondhelle Nacht 171
Senjin : Morgenröte am See 171
Shoen : Wäschetrocknen 174
Sokwa : Kartenspielerin 174
Suiun : Konzert der Gelsen 176
Kyoson : Die Gurke 176
Seikoku : Schneebedeckte Landschaft bei Dämmerung mit Fuchs 177
Shonkyo : Der Fluss Hozu 177
Ladislaus Mészáros : Jüngling 184

Csont Ferenc

Csont Ferenc kiállítása. Tizenöt év után most jelentkezik újból *Csont* Ferenc a Vigadó épületének második emeletén. Hosszú külföldi tartózkodása alatt aktív részt vett a stíluskereső áramlatokban, ezen belül azonban ő maga hatalmas belső fejlődésen ment keresztül s talán éppen most tart ott, hogy legtökéletesebben tudja magát kifejezni. A dunai, a balatoni tájak szépsége, a magyar levegő íze, illata, meleg, bensőséges hangon rezeg *Csont* Ferenc festményeiben. A természeti valóság érzéki örömét nem tagadja s azt sem, hogy éber szemmel figyeli a fények változását, játékát — azonban ha végignézzük az értékes kollekciót, azt láthatjuk, hogy egyre jobban szabadul a természet béklyóitól s ma már a vérbeli festő adottságával egyszerűsödik le és alakítja, formálja át témáit egy melegszívű optimista művészlélek képére. *dr. d. m.*

Magyarország
1938 febr. 8.

WEINWURM ANTAL

fényképész

az Angerer-féle sokszorosító eljárásnak Magyarországon egyedül jogositott tulajdonosa,

készít mindennemű fényképet és horganyedzésű duczokat, rajzok, iratok, érmek, czímlapok hirdetések, árjegyzékek stb sokszorosítására ajánlkozik.

Budapest, IV., Károly-utcza 3. szám.

Csont Ferenc

Új Magyarság 1938 febr. 2.

* **Csont Ferenc kiállítása.** A nemzetközi klub helyiségeiben (pesti Vigadó) nyílt meg *Csont Ferenc* gyüjteményes kiállítása. Csont Ferenc már a békeidőkben ismert nevet szerzett magának és hosszú ideig azért nem állított ki nálunk, mert évtizednél is tovább élt a külföldön, Párisban, Rómában, Firenzében, Berlinben. A kitünő festő gyüjteményes tárlata művészi esemény. Csont Ferenc a nagybányai művészek közé tartozott és a nagybányai hagyományok (elmerülés a természetben és a finom stilizálás) most is észrevehető művein. Izgató, érdekes munkákat állított ki, amelyeken rajta van az egyéniség bélyege, a téma nagyszerű megválasztása és a témába való elmerülés. Színei ragyogóan tiszták, harmónikusak és ez különösen tájképeinél jut érvényre, amelyek megkapó közvetlenséggel mutatják be művészetét. Dunaparton című festménye egyszerűségével és nyugodt hangulatával a gyüjtemény legérdekesebb darabjai közé tartozik.

* Éjjeli kabaré a Vigszínhá[illegible]

Csont Ferenc

Csont Ferenc képeit ehhez képest játék megérteni. A Vigadó kiállító helyiségében 50 kellemes festménye függ. Csont Ferenc már 50 éves. A nagybányai csoportból indult el, Ferenczy Károly híve volt. Aztán elment külföldre, végig vándorolta Európát, végig kinlódta a háborút, végigpróbálgatta az utolsó két évtized izmusait s aztán visszatért Nagybányához, Pesthez és a természethez. Megkönnyebbülten mondott le az agymunkáról és belenyugodott, hogy jó az is, amit a szem lát, jó

Vh

Móricz Virág dr.:
Képzőművészeti kiállítások Budapesten.
Tátra 1938. II. 3.

Csont Ferenc festő

Az Ujság

Vasárnap, 1918. julius 14.

** **Tátrai müvészek kiállitása.** Az Országos Hadigondozó Hivatalnak *Pekanovics* István dr. ezredorvos vezetése alatt álló alsó-tátrafüredi gyógyintézete *Teleki* Pál gróf, gróf *Teleki* Sándorné (Szikra) és *Kiszely* Árpád ny. főispán, min. biztos védnöksége alatt a tüdőbeteg katonák javára az ó-tátrafüredi kurszalonban kiállitást rendez *Csont* Ferencz, *Gellért* Imre festőmüvészek, *Fodor* László rajzolómüvész, *Dán* Rudolf iparmüvész és *Némethy* László szobrászmüvész kollekciójából. Kiállitásra kerülnek még az OHGH alsó-tátrafüredi intézete betegei által készitett népmüvészeti tárgyak. A kiállitás megnyitása julius hó 25-én, délelőtt 11 órakor lesz.

mincs céd, továbbitani

35

tést váró szükségletei, szünetelő vagy megszüntetett tanszékek helyreállítása, új tanszékek szervezése, intézeteik felszerelésének kiegészítése, helyiségeinek javítása, egyesek kibővítése vagy átalakítása, továbbá, és ez különösen régi nagy hiány, a segédszemélyzet szaporítása és jövőjének, előrehaladásának támogatása tekintetében.

Az egyetemünket alkotó főiskolák méltóan megállták helyüket a világversenyben, nemzetünk érdeke is követeli, hogy továbbra is megtarthassák sok fáradsággal és áldozatok árán kivívott, világszerte elismert jó hírnevüket, hogy egyetemünk a haladásban minden téren az elsők között legyen. A tudomány haladásában megállás nincsen; az az egyetem, mely a haladással lépést nem tart, kiesik a versenyből, e téren a megállás is már visszaesést jelent.

Jól tudjuk és érezzük, hogy a világtörténelem különösen nehéz korszakában élünk és hogy, másfelől örvendetes események következtében, ma minden igyekezetnek elsősorban egy más elsőrendű feladatra, a honvédelem fejlesztésére kell irányulnia, az anyagi erőforrások minden nélkülözhető részét ez meríti ki; e miatt a messzemenő takaré[illegible]

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1964 ÁPR 30.

F 1021

Csont Ferenc rajzai

a Derkovits-teremben

Mikor két évvel ezelőtt a kollegiális segítőkészség kimozdította *Csont* Ferencet a balatongyöröki refugiumból, mindnyájan csodálkoztunk, micsoda rejtett kincs bukkant fel a század elejének igazán még fel nem tárt Atlantiszából. Örültünk szép rajzainak, és annak, hogy a jó mű el nem vész.

Most, hogy a budapesti tárlatlátogató is közelebbről megismerkedhet a *Nyolcak* és az *Aktivisták* nemzedékéhez és stílusköréhez tartozó mester munkáival, érthető kíváncsisággal kérdezi, hol volt és mit csinált azóta? A művészettörténet már számba vette munkásságát, és megtudhatjuk, hogy Nagybányáról indult, most kiállított rajzai a 10-es évekből valók. Megjárta az első világháború poklait, majd a 20-as évek elején jó évtizedre elhagyta a hazát. Amikor 1938-ban visszatért és kiállított, a siker új lendülettel, a hazatalálás örömével töltötte el. Fáradhatatlanul dolgozott, számos kiállításon részt vett, és egyéni kollekciókkal is szerepelt.

A jó ítéletű *Rózsa* Miklós értő szavakkal elemzi stílusváltását, miszerint véghez vitte a »vissza a természethez« Nagybányáról hozott jelszavát és a nemes szerkezetek, a pompás összefoglaló formák után az érzékelés örömének, a látvány szépségének hódolt. Ám remélte is a méltató, hogy a művész létrehozza azt a szintézist, amelyben legjobb kvalitásai összegeződnek. (Festményeit sajnos nem ismerjük, s csak néhány reprodukció ad hírt festői felfogásáról.) A kiállításán látható, 1912 és 1924 között készült rajzai mindenesetre erőteljes művészt képviselnek, olyat, akit előnytelen körülményei sok megtorpanásra késztettek. De ha az idős mester is úgy véli, hogy a 10-es években jó úton já., ez az út járható ma is.

Oelmacher Anna

kulturális életü
mert képviselője
— Az MSZM
resszusa számba
rális forradalm
nyeit és kijelölt
adatainkat —
Ezek jelentőség
aláhúzza az a körülmény,
hogy — a KB referátumát
idézve — »*társadalmunk fejlődésében olyan szakaszhoz értünk, amikor a forradalom teljes győzelmének egyik legfőbb feltétele a szocialista kultúra erőteljesebb kibontakozása*«.

Évtizedes munka

— Oktatásügyünk továbbfejlesztéséről szóló törvényünk megszületése óta igen rövid idő, mindössze két és fél esztendő telt el, a munkának még csak az elején tartunk. Figyelembe kell venni, hogy az oktatásügy reformjának teljes megvalósítása nem má

egyéb intézkedések is érezte-
tik majd hatásukat.

Igazságos ösztöndíjrendszer

— Megváltoztattuk a hall-
gatóknak nyújtandó állam
támogatásunk rendszerét is
Véleményünk szerint a jelen
legi *minden eddigi ösztöndíj rendszernél igazságosabb* mert figyelembe vesszük
család szociális helyzetét,
mert a juttatás másik rész
a tanulás eredményességétő
függ.

— Az általános iskolákban
1958—1959-ben került sor
gyakorlati foglalkozás cím
tantárgy bevezetésére. Egy
idejűleg megkezdtük az isko
lai tanműhelyek és gyakorló
kertek létesítését, felszerelé
sét is. Jelenleg a felső tago
zatos tanulók 76,3 százalék
vesz részt gyakorlati foglalko
záson, 2650 iskolai műhely lé
tesült, 1644 iskolának van gya
korló kertje. A munkaoktatá
gyorsan meghonosodott az ál
talános iskolákban, *és ahol a feltételek megfelelőek, ott a gyerekek túlnyomó többsége megkedvelte.*

— Sokkal több a vita és a
tisztázatlan kérdés a gimná-
ziumok szakmai foglalkozása-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Csont Ferenc

1966 SZEP 27

1021

1966. szeptember 27.

Búcsú a kilencediktől

Meghalt Csont Ferenc festőművész

Hirtelen jött és szíven ütött a hír: megint meghalt egy Nagy Öreg. Néhány éve szomszédja, művésztársa és méltatója mondotta, hogy „amikor a »Nyolcak« történetét írták, az író, mint pontos karmester észrevette: valaki hiányzik az együttesből. A hiányzó: Csont Ferenc volt..."

Most már majd örökké hiányzik nekünk, akit vele induló kortársai „kilencediknek" ismertek el, a fiatalok mesterükként tiszteltek, akiről azonban igen sokan azt sem tudták: él-e, hal-e? Keszthelyi, majd Pedig budapesti kiállítása után ki kellett mondanunk: „Csont Ferenc újra él". Csaknem négy évig sütkérezhetett még a rátűző elismerés napsütésében, boldog volt, kapuját nyitva tartotta, mindig várt, nagyon várt a látogatókra. „Rögtön jövök" feliratú cédulácskát tűzött az ajtóra, nehogy valaki a barátok közül az ő reszketős kézfogása, erőtlen ölelése nélkül távozzék. Szeretetre vágyott, arra, hogy megmaradt életművéből fel-felmutathasson még valamit, mint 1962-ben azt az 59 rajzot, amelynek javarésze nemzeti tulajdonná, közkincsé vált.

Ma délelőtt, 9 órakor temetik a „kilenceditket". Kertjének egy-egy fájáról ezekben a pillanatokban leperegnek a maradék levelek. A györöki öbölben egy sokat emlegetett bárka jelzi, hogy tulajdonosa most már valóban bevonta a vitorlát, partra szállott.

Csont Ferenc el- és leszámolt. Elszámolt a világgal, amelynek jó megfigyelője, szerelmese és megörökítője volt. Leszámolt a családásokkal, amelyek váratlanul érték. Bebarangolta a világot, s hazatért. A temetés csak a több mint háromnegyed évszázadot megélt, nagyon elfáradt embernek szól. A művész igazi élete, életművének számbavétele most kezdődik.

(cs. j.)

1968. szeptember 27

Itt az őszi csúcsid

Egy hónap alatt másfél millió tonna áru
Kétezer gépkocsi a közutakon
Kirakatlan „AKÖV-vagonok" Várpalotán
A VTRGY nem jelentkezik — A sümegi mészmű ezúttal gyors volt — Gépesített kőszállítás Ajkán — Rakodás vasárnap

Közel hárommillió tonna árut kell megmozgatni, elszállítani az előzetes felmérések szerint az őszi csúcsforgalomban Veszprém megyében. Igaz, ez az őszi forgalom már tavasszal, májusban megkezdődött, azonban a tetőpontot kétségtelenül szeptemberben, októberben éri el. A nagyobb feladat a vasútra, illetve a vasúton fuvarozókra vár, hiszen a közúti közlekedés ez évi számottevő fejlődése nagyban megkönnyíti a gépkocsikon történő szállítást. Megyénkben mintegy kétezer különböző raksúlyú gépkocsit tartanak nyilván és ezekkel már nagyrészt képesek megbirkózni a rájuk váró feladatokkal az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, ipari üzemek és az autóközlekedési vállalat.

A vasút viszont, amelynek vagonparkja évek óta változatlan, csak a vasúti kocsik gyorsabb kiürítésével, kirakásával tud helytállni a duplájára emelkedett őszi forgalomban. A fuvaroztatók segítsége és jó munkája nélkül ez elképzelhetetlen, hiszen csak a rakodás, kiürítés folyamatosságával, időben történő elvégzésével biztosítható, hogy minden megérkezzé rendeltetési helyére, s hogy mindenkor elegendő vasú kocsi álljon rendelkezésr

Cement a sínek mellett

— *Halló Várpalota!*
— *Igen tessék!*
— *A vasárnapi rakodás-*

vel azonban az említett v gonokat délután 5 órak állítottuk be, egyikhez s

Csont Ferenc

— **Csont Ferenc kiállítása a Vigadóban.** A Nemzetközi Klub vigadóbeli helyiségeiben *Csont* Ferenc festőművész állította ki az utolsó néhány termékeny esztendejének gyümölcseit. Nemcsak a környezet, de a képek is európai levegőt hoznak. Párizs, Róma, Stockholm, Berlin és Firenze után *Csont* Ferenc most itthon pihent meg és újra felfedezte művészete számára a Duna, a Balaton s a magyar falu szépségeit. Sok hasznothajtó kalandozás után a megtisztult naturalizmus kikötőjében kötött ki. »Veranda« című képe már teljességét adja kiforrott izlésének. Lelke minden impressziót befogad és ecsetje egyénien dolgozza fel a benyomásokat. Szép, becsületes kiállítás, amelyet érdemes megtekinteni. *(p. ö.)*

Az Est, 1938 febr. 6.

Csont Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1962 OKT 10
NAPLÓ (Veszprém)

Október: múzeumi hónap

Októbert országszerte múzeumi hónappá nyilvánították az idén. E hónapban mindenütt sűrítik a kiállításokat, a művelődő közönség figyelmét fokozottabban igyekeznek a múzeumok hasznos és tanulságos anyagára irányítani.

Megyénkben három városban rendeznek e kampány időszaka alatt különleges kiállításokat. Veszprémben és Pápán október 7-én kezdődött a múzeumi hónap. A megyeszékhelyen — Tihany és Keszthely után — most nyitották meg a balatoni nyári tárlatot (az anyag a nyáron természetesen csak a Balaton-part üdülővendégeinek kulturális igényeit volt hivatva kielégíteni). Pápán ugyancsak ma két kiállítás is nyílik. A Néprajzi Múzeum közös rendezésében exotikus ékszereket mutat be a helyi múzeum; ezt követően XX. századi magyar festők műveinek reprodukciós tárlatát nyitják meg, a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalatával közös rendezésben.

Jövő vasárnap, október 14-én a veszprémi Bakonyi Múzeum az 1960—62. évekből származó új szerzeményeit tárja a közönség elé; illetve ezzel együtt a múzeum egyébként elzárt aranykincseit is. Keszthelyen ugyanezen a napon nyílik meg a „Képek a rovarábrázolás történetéből" című kiállítás. Csütörtökön, október 18-án Keszthelyen az „Új Herend" című porcelánkiállítás kerül a múzeumlátogatók elé, s ugyanitt egész hónapon át megtekinthető Csont Ferenc festőművész gyűjteményes kiállítása. Az egyik legnagyobb érdeklődésre számot tartó kiállítás nyilván a Veszprémben október 21-én megnyíló kiállítás lesz: a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi-Erdődy kincseit mutatják be.

Előadások is gazdagítják a múzeumi hónap programját. Október 10-én Keszthelyen Szij Béla művészettörténész tart előadást „A nyolcak"-ról, kapcsolódva itt a már említett Csont Ferenc féle kiállításhoz. 18-án Pápán dr. Bodrogi Tibor múzeumi főigazgató az exotikus ékszerekről tart előadást. A Rákóczi-Erdődy kincsekhez kapcsolódó előadás a megnyitó alkalmával (majd később megismételve a Batsányi János szabadegyetem történeti fakultásának hallgatói előtt) H. Kolba Judittól, a Magyar Nemzeti Múzeum tudományos munkatársától hallhatjuk. A múzeumi hónap keretében nyitják meg — október 20-án Veszprémben — a Várban nemrég feltárt Szent György kápolnát.

— Itt Szalay Miklós, a Gépállomás igazgatója! G másunk idáig mintegy 120 nyi területről takarította silót. Jelenleg is hat nagy sítményű és három kisebb tású gépünk dolgozik, így ralevő kétszáz holdat a hé re minden bizonnyal befe Segítséget jelentett, hogy a termelőszövetkezetek is kaptak három nagy teljesítményű silókombájnt, hanem őszintén szólva, ez a se-

elvtárs Marcaltőn

kapcsolatban másnomán sok pa naszt hallottunk, nálunk a magyar gyártmányú gépek is jól állták a sarat. Legkésőbb október 20-ra végzünk.

— Itt a Keszthelyi Gépállomásról Varga főmezőgazdász! Csak a sármelléki termelőszövetkezetnél nem végeztünk még a fővetésű silóval. Lápi talaj, itt később is lehetett nekifogni. Munkánkban akadályt jelent a szállító járművek hiánya. Sem a termelőszövetkezetek, sem a gépállomás nem tud elegendő szállító járművet biztosítani, éppen ezért a műszakilag kevésbé biztonságos NDK-gépeket le kellett állítanunk és csak a kitűnő szovjet siló kombájnokkal dolgozunk. Karmacson például a másodvetésű silót kaszálják és folyamatosan etetik a jószággal.

— Itt Vesztróczy igazgató a Nemesgulácsi Gépállomástól! Végeztünk a silózással. 750 hold fővetésű takarmányt vágtunk le, most egyes gépeinkkel már a Keszthelyi Gépállomás segítségére sietünk.

— *Köszönjük a tájékoztatást! (Sajnos a csóti és berhidai gépállomásokkal nem tudtunk kapcsolatot teremteni, mert minden vezető a határban van!)*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ (Veszprém)

1963 JAN 26

Csont Ferenc rajzai Kaposvárott

Megjelent Csont Ferenc Balatongyörökön élő festőművészünk ifjúkori rajzainak művészi kiállításáról a pécsi Jelenkorban Martyn Ferenc festőművész írt hangulatos, együttérző méltatást. Csont grafikáit jelenleg Takáts Gyula költő és múzeumigazgató gondozásában a kaposvári közönség is megismerheti. Hír szerint a kaposvári kiállítás után Csont Ferenc műveinek bemutatására Budapesten is sor kerül.

A Tanács Va
Szolgáltató Váll
Ernő igazgató v
sekre.

— *Milyenek a*
nyeik?

— Éves tervünket 100 százalékra teljesítettük, viszont teljes egészében behoztuk az évközben hozzánk került veszprémi vállalat 600 ezer forintos elmaradását. A pontos éves mérleg még nem készült el, de eredményeink az elő-

ben
zen b
14 sz
zolgálta
évinel
marosa

megkezdi a munkát. Van is má
bőven megrendelés. A Gáz- é
Szénsavértékesítő Vállalattól
ebben az évben vesszük át
propán-butángáz készülékek b
kötési és karbantartási munk
ját. Február elején ez a részl

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ (Veszprém)

1962 JUN 24

1021

Csont Ferenc:

Műtermi tanulmány (1928)

Évadzá
a megy

A megyei labdarúgó szö
elnöksége csütörtökön délut
totta a megyei elsőosztályú és a vele párhuzamos ifjúsági bajnokság évadzáró és díjkiosztó ünnepségét Veszprémben. A sportkörök képviselői és a szövetség különböző aktivistái előtt Szelényi Dezső főtitkár ismertette az elmúlt év értékelő beszámolóját.

MAGASABB SZINVONAL

A beszámoló megállapította, hogy a csapatok többsége hétről-hétre lelkiismeretesen készült a bajnoki küzdelmekre, ami *a szinvonal emelkedésében is megmutatkozott.* A megyei bajnokságban sok tehetséges labdarúgó játszik, akik magasabb osztályban is megállnák helyüket. A gyengébb képességű együttesek — különösen vidéken — a túlzott védekezés taktikáját választották, emiatt az ilyen mérkőzések egyoldalúak voltak, s csupán a gólarány volt kérdéses. *Néhány csapatnál az elégtelen felkészülés, az edzések elhanyagolása is tapasztalható volt,* — elsősorban a hajrában.

A bajnoki mérkőzések *általában sportszerű légkörben folytak.* Nézőnben azt mutatják, hogy a sportkörök vezetőinek sok tennivalójuk van a közönség és a játékosok nevelésében. Sajnos, még *sportvezetőknél is előfordultak szabálysértések, ami miatt néhányat el kellett tiltani a vezetéstől.* A múlt évhez viszonyítva csökkent a kiállított játékosok száma. A megyei elsőosztályban 37, az ifjúságiban 49 (!) játékost állítottak ki. Ez még mindig igen sok, a jövőben feltétlenül törekedni kell a játékosok sportszerűbb magatartásra való nevelésére.

JAVULT AZ EDZŐK, JÁTÉKVEZETŐK MŰKÖDÉSE

A labdarúgó szövetség elnöksége megállapítása szerint *az edzők a felnőtt csapatokkal általában jól, az ifjúsági játékosokkal kevésbé foglalkoztak.* Ezen feltétlenül változtatni kell. A játékvezetőknél is fejlődés tapasztalható. Általános megállapítás, hogy *a megyebeli játékvezetők jobban működtek, mint a más megyékből kért cserejátékvezetők.* A szövetség véleménye, hogy néhány me-

Élre törtek a P. MÁV tekézői

Legutóbb a 12. fordulót bonyolították le a megyei teke csapatbajnokságban. A Pápai MÁV igen szépen szerepelt az utóbbi időben, s jó teljesítményével sikerült elfoglalnia a tabella első helyét. Fölényesen győzték le a Herendi Építők csapatát is. A Tapolcai MÁV IAC viszont több esetben nem állt ki ellenfelei ellen.

Javított a Pápai Vasas B), valamint a Pápai Spartacus is a helyezésén.

A forduló eredményei: V. Dózsa—P. Textiles 1:7 (2247:2385). Ld: Burdon F. 412, Kovács 403, illetve Fodor 422, Egyed 409. — **Peremarton—V. Meteor 2:6 (2266:2363).** Ld: Kerpel 408, Morvai 391, illeve Praczkó 427, Nagy 410. — **V. Haladás 5:3 (2435:2407).** Ld: Friebert 434, Piller 408, illetve Bognár L. 430, Gurszky 422. — **Péti Kőolaj—Péti MTE 1:7 (2415:2542).** Ld: Antal 445, P. Tóth 412, illetve Léber 457, Balai 432, **P. Vasas B)—KDT Széntröszt 8:0 (2526:2201).** Ld: Léhner 441, Kiss 436, illetve Ughy 384, dr. Székely 383.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Pápai MÁV	11	26802	66
2. Herendi Építők	11	27057	62
3. Péti MTE	10	24970	58,5
4. Veszpr. Haladás	11	27028	51
5. Pápai Vasas B)	11	26785	49
6. Pápai Spartacus	11	26440	49
7. Peremarton	11	26117	48
8. Veszpr. Meteor	10	23556	38
9. Pápai Textiles B)	11	26483	37,5

Csont Ferenc

festő

balatoni ösztöndíjas
volt 1938-ban
Ekkor készültek az alábbi
tárlaton kiállított képei

o Szénakazlak, olaj temp.
o Győröki határ "
— Győröki dombok olaj.
— Balatoni szél olaj.
— Balaton-győröki öböl, olaj.
— Pressház, olaj.
Reggeli hangulat temp.
Badacsony, temp.
Esős hangulat "

Nemzeti Szalon 1939-máj
90. csop. kiáll.

van, annak a szent munkának áldozzuk, hogy a magyar művészet fejlődése ne álljon meg a mai történelmi idők más irányú nemzeti erőfeszítéseinek közepette sem.

Büszke hivatástudatunk szerény jele ez a kiállítás is. Hisszük, hogy munkánk nem hiábavaló: ezekben a zivataros időkben segítünk átmenteni a magyar művészetet a már pirkadó boldogabb magyar jövendő számára.

Csont Ferenc.

rítkozzanak és ha az ilymódon szinte kollektívvé vált munkának vannak is előnyei valamilyen stílus könnyebb kialakíthatásának szempontjából, másrészről az uniformizálódás veszélye fenyegeti az ilyen kényszerű együttélést és a szabad iskolákra emlékeztető közös munkát. A *Balatonfüredi Művésztelep* nem zsúfolja össze egyetlen helyre a művészeket, hiszen a meghivott festők mintegy ösztöndíj gyanánt kapják a telep kedvezményeit s a magyar tenger partjain ott állíthatják fel festőállványaikat, ahol akarják. Senki sem korlátozza őket munkahelyük megválasztásában; *Balatonfüred, Badacsony, Szentgyörgy, Szigliget, Györök, Tihany, Arács* a festői *Dunántúl* szelid lankái s a *Bakony* regényes erdőségei egyaránt pazar bőségben ontják elébük a nagyszerű motivumokat, a természetnek és a magyar életnek bensőséges jeleneteit, s azt a *reális szépséget,* melyre a magyar művészi géniusz mindíg szomjúhozott, mely már Mészöly Géza óta nemes balatoni hagyomány s mely éppen ma megint a legkorszerűbb magyar művészi gondolat. Ennek a gyönyörű tájnak pazar szinjátéka, mely a dolgokat, a tárgyakat és az embereket is csodálatos fényfürdővel önti le, s mely e fénykáprázat mellett is megőrzi erős és tömör plasztikáját, a maga sokrétű színskálájában, nemes és rejtett finomságaival a problémák százait adja fel naponta a festőnek, de éppoly gazdagon kínálja a művészi kielégülés gyönyörét is.

Boldogok vagyunk, hogy a *m. kir Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr,* valamint a *Balatoni Intézőbizottság* és a *Balatonfüredi Gyógyhelybizottság* áldozatkészségéből részesei lehetünk ennek a művészi gyönyörűségnek és mélységes hálával adózunk mindazoknak, akik a művészet önzetlen szeretetétől vezéreltetve, lelkes és agilis segítségükkel évről-évre produktívabbá emelik a Balatoni Művésztelep nemzeti kultúrmunkáját. Hálánk e kitünő férfiak iránt nemcsak szavakban nyilvánul, de abban is, hogy egész alkotókészségünket, mindazt a teremtő erőt, mely bennünk

Nemzeti Szalon 1939. máj.

90. csoport. kiáll -

Csont F.

Előszó.

A mi nemzedékünk számára már nem egyéni élmény, hanem a magyar művészhistória egy fejezete művésztelepeink kialakulásának története. Hiszen már negyvenhárom éve, hogy a nagybányai kolónia megszületett: Hollósy hazatérése és Ferenczyék diadalmas bevonulása a »magyar Barbizonba« a dicsőséges millenáris esztendőnek volt egyik jelentős mozzanata. 1901-ben Nagybánya mellett már új hajléka volt az impresszionista festők egy csoportjának; a szolnoki művésztelep, s nem sokkal utóbb művészteleppé fejlődött Gödöllő is Körösfői-Kriesch Aladár vezetése alatt. 1911-ben Kecskeméten létesült új művésztelep, azóta pedig Miskolc és Szentendre váltak művészeti gócpontokká. Valamennyien szép kultúrmunkát végeztek és végeznek részben még ma is; egész sora a kitünő mestereknek és jeles tanítványoknak fémjelzi ezeket a telepeket; nem egy már hagyományt jelent a magyar művészi életben; multjuk és munkásságuk irányt mutató példaképe lehetett volna minden új alakulásnak és a Balatonfüredi Művésztelep mégis egészen új csapáson indult el.

A *Balatonfüredi Művésztelep* a teljes művészi szabadság jegyében valósult meg. Ha egyetlen helyhez rögzítik le a művészeket, elkerülhetetlen, hogy ne azonos motívumokra szo-

KÉPZŐMŰVÉSZET. A Műcsarnokban megrendezett *XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás* mind a szak-, mind a nagyközönség zömében csalódást váltott ki. *Havas* Lujza a Népszavában, *Rózsa* Gyula a *Budapester Rundschau*ban és a *Népszabadság*ban joggal tette szóvá, hogy egy sor olyan alkotó maradt távol a tárlatról (Schönberger Armand, Korniss, Bálint Endre, Martyn, Bolmányi Ferenc, Gyarmathy Tihamér, Ország Lili, Keserű Ilona stb.), akik nélkül modern magyar képzőművészetről aligha lehet beszélni. Egyes kiváló művészek ugyan résztvettek a kiállításon (így Anna Margit vagy Barcsay Jenő), de távolról sem művészi jelentőségük arányában: Barcsay újabb táblaképeiből például egyet sem láthattunk. A kiállítás rendezői helyesen döntöttek úgy, hogy a legutolsó — 1966-os — országos tárlat óta elhúnyt művészekről (Ferenczy Béni, Megyeri Barnabás, Kohán György, Zilahy György stb.) megemlékeznek e mesterek egy-két munkájának szerepeltetésével, — mulasztást követtek el azonban, amikor Csont Ferencről, Czimra Gyuláról és főként: Kassák Lajosról megfeledkeztek.

A tárlaton volt néhány kifejezetten gyenge, nem odavaló darab (Boda Gábor Krúdy-mellszobra, Pető János epigon grafikái stb.), az anyagra azonban nem ezek voltak a jellemzőek, hanem az olyan középszerű, banális munkák, mint *Fenyő A. Endre, V. Bazsonyi Arany, Szentgyörgyi Kornél, Vati József, Tamás Ervin, Breznay József, Ridovics László, Xantus Gyula, Dabóczi Mihály* és mások képei, szobrai, rajzai. Nem rosszak ezek a művek, — csak éppen menthetetlenül híjával vannak az önálló arculatnak, a kommerciális műgyakorlattól való elzárkózásnak, a valódi műalkotásból kiáradó fluidumnak, varázserőnek. *Keszler* József, a századforduló nagytekintélyű és csípősnyelvű

tett szert: a Larousse-kiadó *Dictionnaire de l'art contemporain* című kötete és a *Knaurs Lexixon der modernen Plastik* külön címszóként tárgyalja munkásságát, s a Knaur lexikon közli egyik munkájának reprodukcióját is.

A művész — mint Budapestre eljuttatott munkáiból kitűnik — természetelvű szobrászként indult. E korszakának szép terméke az 1949-ből való, bronz „Női portré". Később az absztrakció felé fordult, de teljesen nonfiguratívvá sosem vált: munkái mindig utalnak a természeti alakzatokra, az emberi test, a növény- és állatvilág formáira, amelyek inspirációjának forrásai („Termékenység", „Tűzmadár", „Őslény"). A kiállított szobrok azt is elárulják magukról, hogy Szabó plasztikai felfogása egyrészt a történelemelőtti korok és az ún. „primitív" népek művészetével (Willendorfi Vénusz, óceániai szobrászat stb.) másrészt a kubizmusból kiinduló modern szobrászattal (Longuet, Loth, Volti) tart rokonságot. Fémből, fából, feketegránitból készült, nagy mesterségbeli elmélyültséggel megalkotott munkái monumentális hatásúak, erőtől feszülők. „A hegyek szelleme" című kompozícióját a francia állam vásárolta meg, egy másik munkája Henry Moore gyűjteményébe került, — megérdemelt elismeréseként a művész eddigi munkálkodásának.

Szabó László kis budapesti kiállítása is arra figyelmezteti művészeti életünk és múzeumügyünk irányítóit, hogy vegyék alaposan fontolóra s valósítsák meg mielőbb *Lukácsy Sándor* irodalomtörténésznek — a *Népművelés* című folyóiratban — nemrégiben felvetett gondolatát: „Meg kellene végre-valahára rendezni a külföldre szakadt magyar művészek *nagy csoportos kiállítását* Budapesten. Vasarely, Schöffer Miklós, Hajdú István, Pán Márta, Kolozsváry és a többiek aligha zárkóznának el; talán még arra is lehetne gondolni, hogy műveikből *állandó tárlat* nyílnék fővárosunkban. A Szépművészeti Múzeum mo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

VIGILIA

1968 JUN

színházi kritikusa mondotta állítólag egy bemutató előadás végén: *„Jó darab, jó darab, — de nem premierre való..."* A XI. kiállításon szereplő munkák legtöbbje sem való „premier"-re, azaz: egy *reprezentatív* tárlat falaira, posztamenseire. (Itt jegyezzük meg, hogy *Kokas Ignác* egyetlen kiállított műve nem győzött meg bennünket arról, hogy éppen e művész a leghivatottabb a magyar piktúrának az 1968-as Velencei Biennálén való képviseletére.)

Persze, a többszáz semmit (vegy keveset) mondó munka között van néhány emlékezetes is, — így Kondor Bélától „A tengerész álma" című olajpasztell, Borsos Miklóstól a „Férfi és női formák" című vörösréz-relief, Czóbel Béla kancsós—rózsás csendélete, Kiss Kovács Gyulának a kései Babitsot, a „Talán a vízözön...", az „Ezerkilencszáznegyven", a „Jónás könyve" költőjét szuggesztíven megjelenítő kisplasztikája, Erdős János „Dalmát város"-a, Gábor Marianne „Kikötő"-je, Borbás Tibor Ferenczy Béni-büsztje, Berki Viola „Régi orosz város" című festménye, Tassy Béla „Kodály Zoltán emlékére" című monotypiája vagy Ábrahám Rafael „Mesterségek dicsérete" című litográfia-ciklusa. E művek azonban csak ritkán felbukkanó oázisok a termeket megtöltő hatalmas anyag tikkasztó szaharájában.

A rendezőség a felmerült kifogásokra azt felelheti, hogy „gyenge volt a kínálat", azaz a művészek tartózkodtak a beküldéstől, illetve nem a legkülönb munkáikat küldték be. E védekezést azonban nem érezzük elfogadhatónak: olyan (osztatlan tekintélyt élvező) személyekből kell a jövőben a zsűrit összeállítani, s olyan — egészséges — művészeti közszellemet kell teremteni, hogy legjava alkotóink készséggel és örömmel vegyenek részt az ún. „nemzeti kiállítások"-on. Ha a művészek és műbarátok számottevő részének ez az óhaja megvalósul, úgy a következő országos tárlat — ellentétben az ideivel — hű képet fog adni jelenkori képzőművészetünkről, amely — szerencsére — nem olyan szürke és fáradt, mint amilyennek az idei tárlat mutatta.

* * *

zajlik le. Mindez nagyszerű alkalom az Nemzeti Színház kitűnő gárdája bőségesen ket. Szinte elkápráztatták a nézőközönséget a jobbnál jobb kabinetalakításokkal. A legemlékezetesebb mégis Wojciech Siemion József alakítása volt. Mindannak, ami a darabban történik, ez a figura adta meg az értelmét. Gyermeki naivitas, szívjóság és az állandó készség a mások szolgálatára, jellemezték ezt a Józsefet, akinek életre keltésénél az író (és a rendező valamint a művész is) jócskán merített nem csak az ószövetség, hanem az újszövetség ihletéséből is.

A magyar olvasó számára nem sokat mondana, s ezért nincs is értelme a népes szereplőgárda fölsorolásának. Amit dicséretükre elsősorban el lehet mondani, az egyébként is mindnyájukra egyformán áll. Nagyszerű a mozgáskultúrájuk. Mintha mindnyájan pantomim- és balettiskolát is végeztek volna. Artisztikus, kifejező gesztusaikkal, arcjátékukkal a nyelvet nem értő nézők számára is követhetővé és élvezhetővé tették az előadást. Ebben persze jelentős szerepe volt Dejmek egész rendezői koncepciójának.

Említettem, hogy a keleti tájakon, és Lengyelországra ez még fokozottabban áll, az inkább profán jellegű reneszánsz közbeiktatása nélkül, közvetlenül követte egymást a késő gótika és a barokk egymással rokon lelkivilága. És Dejmek innen merítette ihletét. Alakjai, színpadképei olyanok, mintha egy aranyozott szárnyas oltár tablói elevenedtek volna meg. Nemcsak a kosztümök és a rajtuk uralkodó tompa arany szín teszik ezt, hanem minden mozdulatnak sajátos artisztikuma, amely hitelesen idézi régi, oltárokat és szószékeket faragó művészek jámbor hitét, népi ihletését és hamiskás humorát. Persze a díszleteket és szellemes kosztümöket tervező Andrzej Stopka személyében kitűnő és konzseniális munkatársra lelt Dejmek.

Külön meg kell emlékezni az előadás zenei keretéről, amelynek fontos dramaturgiai szerepe van. Zene, kórus és táncbetétek választják el egymástól az egyes jeleneteket (jó sok van belőlük), s ezzel az egész játékot mintegy magasabb szinte szakrális szintre emelik. Amellett külön örömet szereznek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

SOMOGY MEGYEI NÉPUJSÁG
1962 DEC 16

1921

CSONT FERENCRŐL

Grafikai kiállítása alkalmából)*

Valami igazság volt az elgondolásban, ahogy régente látták a művész alakját a társadalom peremén felcserek, utazó komédiások között, bolond, gyanús gondolatot hirdető, szegény ördögöt. No persze, az Akadémia egy-két tagja »más volt«, azok cilinderkalapot viseltek, és rangosan éltek.

Csont Ferenc a hóbortosok közé tartozott, és 1910 körül a múzsák egy-egy rajzát mosollyal fizették.

Balatongyörökön szomszédok vagyunk. Nyaranként találkozunk; megint egy nyár — Csont Ferenc olyan keveset változott, mint kertjének egy-egy fája. Pedig majdnem háromnegyed század a vállán.

De hogyan megírni élettörténetét? Két világháború, rossz világok elsüllyedése, új születése, és a föld háborgásában kicsiny vitorlás az övé. Kikötött itt is, ott is Európában, néha megállt, mint komédiás testvérei, tett-vett egyet-mást. Nem fogadták ünnepélyesen sehol, nem írták róla könyvet, még pénzt sem szerzett. Igaz, mindezzel vajmi keveset törődött. Úgy látszott, hogy amikor végül a györöki öbölben behúzta a vitorlát, önmagára vonta a felejtés szürke fátyolát. A régi, lobogó kedvű barátok, az ifjúkori muskétások közül alig él már valaki — ő maga partra húzott bárka a Balaton partján. Ki emlékezzék Csont Ferencre?

És íme, 1962-ben valahonnét előkerít 59 pompás rajzot. Régi, ötvenesztendős csokor, de a művészet varázslatában olyan friss, szinte harmatos, mintha éppen szakajtották volna. Látukra visszalapoz az emlékezet, a »Nyolcak« világa megéled a szem előtt. Olyan csillagoké, mint *Rippl-Rónai, Henri Matisse* és még távolabb a meszszeségben olasz mestereké a reneszánszból. Meg a század eleji Budapestünk, olyan induló nevek, mint *Kassák, Nemes Lampérth, Czóbel* — kócos legények éppen sorozás idején —, akik aztán később helytálltak a világban, tisztesen el is számoltak.

A mi világunk megbecsül minden becsületes törekvést, amely a múltban a társadalmi haladást, a közösség érdekeit szolgálta — így tekintélyes sorban képzőművészeink század eleji lelkességét, építeni akarását. Történetíróink már számba vették ennek a kornak a művészeit, kitárták munkásságukat a világnak. De amikor a »Nyolcak« történetét írták, az író mint pontos karmester észrevette, hogy valaki hiányzik az együttesből.

A hiányzó Csont Ferenc volt.

Martyn Ferenc

*) A kiállítás[illegible] KISZ Veszprém megyei Bizo[illegible] és Veszprém megye Tanác[illegible]ta létre, és rendezte meg [illegible]zthelyi Balatoni Múzeumban. [illegible]t ezt a grafikai anyagot a R[illegible]ói-Rónai Múzeum mutatja be képtárában megyénk közönségének.

SZIRMAY ENDRE:

mégy. Valóban, Kocsisné el is távozott. A többiek azonban nem lettek hűtlenek a KMTE-hez, hanem azt mondották: »Ha nem sikerült a feljutás az idén, próbáljuk meg jövőre!« Kocsisné távozása után Vinczéné Szereczné és Balogh Margit mellett Gundiné játéka került előtérbe. Korábban megírtuk, hogy a fiatal asztaliteniszezőnő beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Ha szüksége volt rá a csapatnak, akkor az »örökös tartalék« Kovácsné is ütőképes játékosnak bizonyult.

A KMTE női csapata balról jobbra: Szerecz Lászlóné, Kovács Gézáné, Androsits Imre edző, Balogh Margit, Gundi Richardné, dr. Vincze Tiborné.

Most már öt kiforrott női versenyző alkotja a KMTE asztaliteniszcsapatát. Az NB II-ben az idén páratlan sikert értek el. Valamennyi őszi mérkőzésüket megnyerték, s fölényes biztonsággal vezetnek. Nem kétséges, a csapat ma már valóban első számú bajnokesélyes. Persze az idei hosszú, háromfordulós bajnokságban még el lehet veszíteni a megszerzett előnyt. A kaposvári sportközvélemény azonban bízik a KMTE csapatában, s azt várja, hogy a tavaszi folytatás ugyanolyan jó lesz, mint amilyen sikeres volt az ősz első harmad.

SAKK

Ez a helyzet a mai mérkőzés megkezdése előtt

A sakkozók Maróczy Kupa játéksorozatát fej fej melletti, mindjobban élesedő küzdelem jellemzi. Jelenleg a Csepel áll a bajnoki táblázat élén. Persze a sorrend egyik fordulóról a másikra alaposan megváltozhat. Még a 11. helyen

Zalaegerszegi röplabdázók Kaposváron

A Somogy megyei Röplabda Szövetség meghívására Zalaegerszeg férfi és női röplabdacsapatai szerepelnek ma Kaposváron, a Tanítóképző tornatermében. Az egész délelőttöt betöltő program keretében a ZTE férficsapata a Kaposvári Vasassal és a K. Dózsával mérkőzik. A zalaegerszegi női csapat ellen a Munkácsy Mihály Leánygimnázium—K. V. Lobogó vegyes csapata szerepe. A reggel nyolc órakor kezdődő röplabdaműsorban két megyei bajnoki mérkőzést is lebonyolítanak majd.

Somogyi Néplap

Az MSZMP Somogy megyei Bizottsága és a Somogy megyei Tanács lapja

99. Csont Ferenc: Duna mellett.

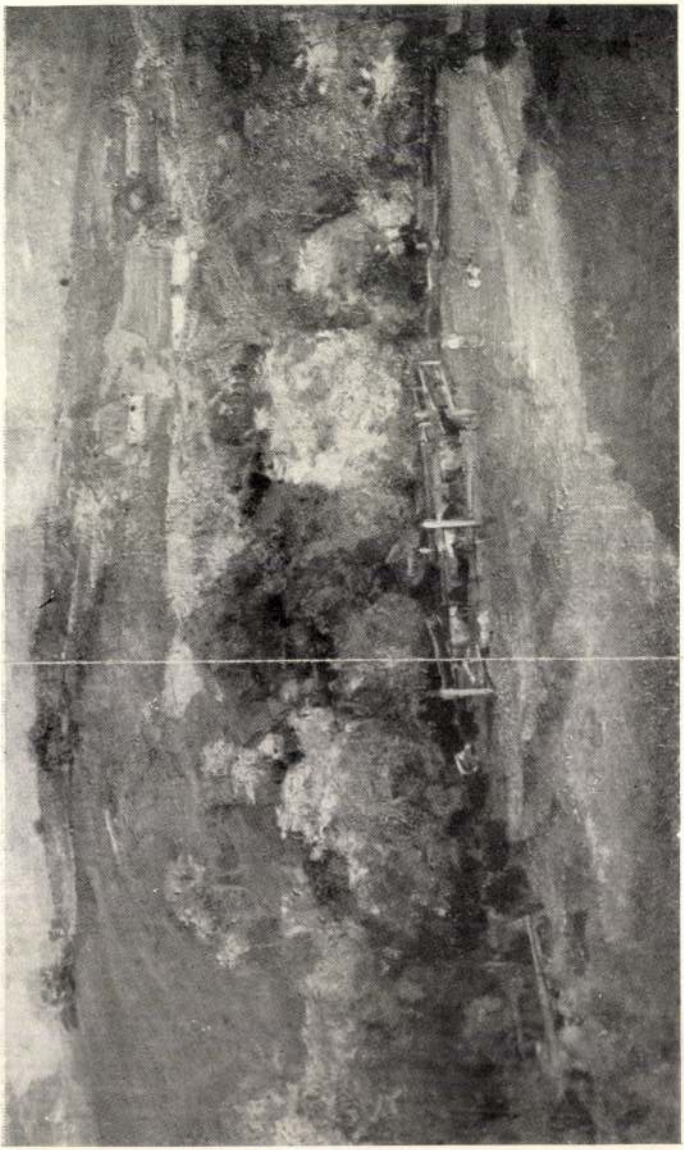

28. *Burghardt Rezső: Virágzó fák.*

Kultúra Magyar Művészet

1940–41.

Csont Ferenc.

1914. Téli kiáll.

Tanulmány.szin.ceruzar. III-IV
" " "

1915 tav. szerint.

1919 Egyházmüvészeti kiáll.

A koronázás 1916-ban,olajf.

A Mátyástemplom előtt,szin.r.

1920 jan-febr: l. külön lapon

1920 Öszitárlat.

Tanulmány.paszt. V
Női akt.olajf.

1939 máj.) ~~l. külön lapon~~

~~1940 90 csoport kiállitás/Balatoni/~~

Szénakazlak,olaj-temp.
Györöki határ," "
Györöki dombok,olajf.
Balatoni szél,olajf.
Balatongyörőkiöből,olajf.
Présház,olajf.
Reggeli hangulat,temp-
Badacsony,temp. III
Esős hangulat,temp.

1940 Magyarvárosok kiállitása.

Sümegvára,olajf.
Visegrád,temp.

1944. Téli

Badacsony III, el temp.

Gont Ferenc

Nemzeti Szalon

1914

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JAN

Szocialista Művészetért

Csont Ferenc

— CSONT FERENC, nemrégiben elhunyt festőművész örökségének sorsával foglalkozott a veszprémi Napló december 9-i számában „Hagyaték szivárványból?" címmel **Cserhát József.** A cikk szép példája annak, hogy egy megye miként védi nagy művész fiának örökségét . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Csont Ferenc

1966 OKT 2

1021

Plakáttery (1919.)
(Csont Ferenc rajza)

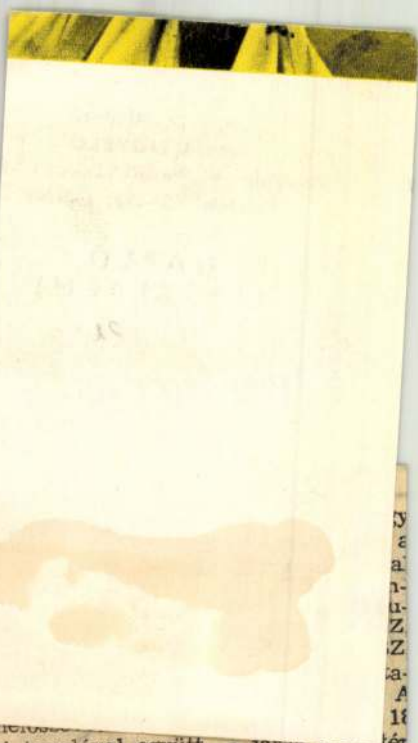

ipari tanulóval együtt a járás
összesen 90 ipari tanulót számolnak.

(di.)

is nehezen adott hozzá járművet, s így emiatt, meg a nagy passzivitás miatt meg sem próbáltak többet hasonlót. Istentől elrugaszkodott hely ez, a tanító is menekülni akar innen.

— *Majd ha lejár a büntetése, mer' büntetésbül van itt...* — mondják többen is rosszmájúan. Vagy igaz, vagy nem, *a tanító mindenesetre tagadja.*

Huszonhat iskolás gyerek van. Osztatlan iskola, ami azt jelenti, hogy mind a nyolc osztály egyszerre okosodik a tanteremben, s ez valamelyest utalás arra is, hogy ez az okosodás nem megy itten feszített tempóban.

A legnagyobb létszámú osztá-

Csont Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 ÁPR 30

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Csont Ferenc kiállításáról

1021

Budapesten a Derkovits Teremben dr. Pogány Ödön Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg Csont Ferenc festőművész képkiállítását. Képünkön a mester megköszöni a neves műtörténész jókívánságait.

Csont Ferenc fiatal festőművész-jelölteknek beszél küzdelmes ifjúságáról: a nagybányai, budapesti és a nagy európai városokban töltött évekről. „Boldog a mester?" — kérdezik a fiatalok. A válasz: „Az vagyok, köszönöm, hogy eljöttetek..."

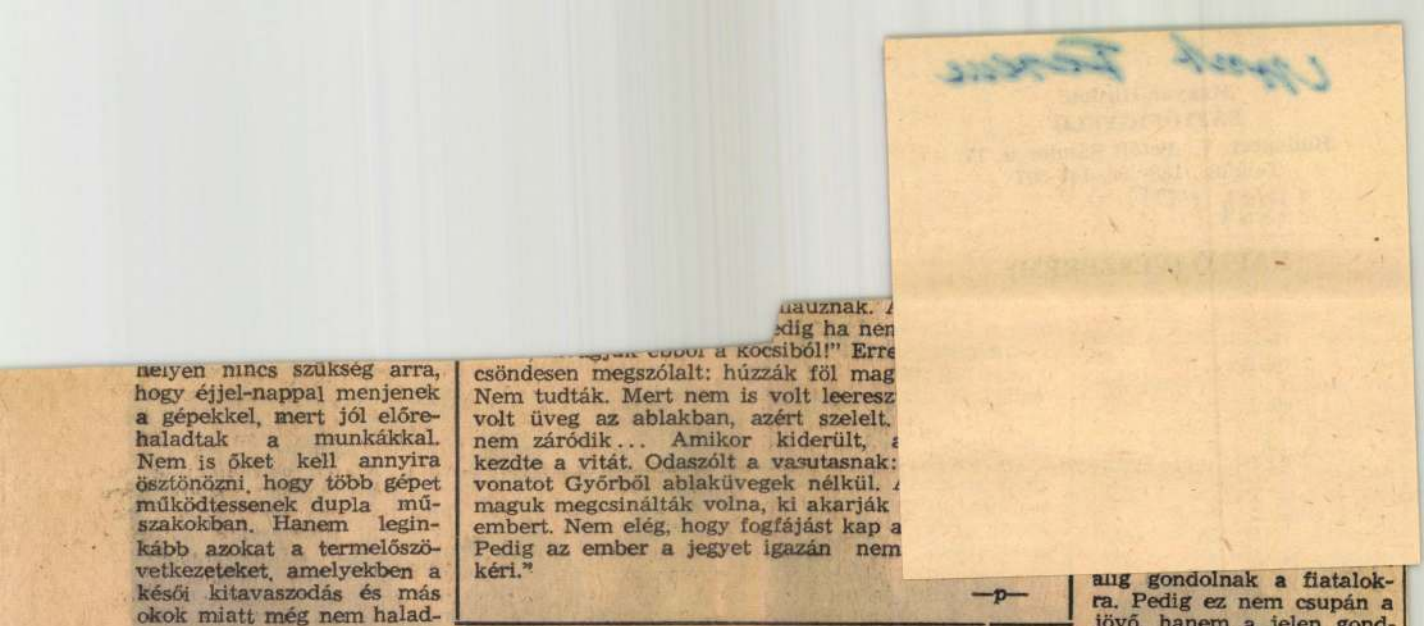

nauznak. A
dig ha nem
ebből a kocsiból!" Erre
csöndesen megszólalt: húzzák föl mag
Nem tudták. Mert nem is volt leeresz
volt üveg az ablakban, azért szelelt.
nem záródik... Amikor kiderült, a
kezdte a vitát. Odaszólt a vasutasnak:
vonatot Győrből ablaküvegek nélkül. A
maguk megcsinálták volna, ki akarják
embert. Nem elég, hogy fogfájást kap a
Pedig az ember a jegyet igazán nem
kéri."

—p—

nelyen nincs szükség arra, hogy éjjel-nappal menjenek a gépekkel, mert jól előrehaladtak a munkákkal. Nem is őket kell annyira ösztönözni, hogy több gépet működtessenek dupla műszakokban. Hanem leginkább azokat a termelőszövetkezeteket, amelyekben a késői kitavaszodás és más okok miatt még nem halad-

nak vizsgálniuk kellett volna, hogy a sérült mennyi ideig és milyen mértékben szorult ápolásra és ez milyen megterhelést jelentett anyjára, tehát mennyiben jogos a napi 30 forint felszámítása.

Munkabérről

munkabér a munkaviszony mellőzhetetlen tartalmi eleme, arról érvényesen lemondani nem lehet. A törvényben biztosított munkabér a dolgozót megilleti, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy nem kívánatos és jogpolitikai szempontból sem

— Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint — hangzik a határozat — a gyermektartásdíj alapjául általában az apa utolsó egy évi jövedelmének havi átlagát kell figyelembe venni. Más az eset, ha lényeges jövedelemmel járó munkahely változtatás történt. Ilyenkor a korábbi

ang gondolnak a fiatalokra. Pedig ez nem csupán a jövő, hanem a jelen gondja is. (A jövőről könnyebb megfeledkezni, a jelen pedig sürget.)

Kétségtelen, hogy a parasztfiatalokban van valamiféle elvágyódás. Inkább lennének bármik, csak „a földet ne kelljen túrni." Ebben az okoskodásban s az ebből eredő elpártolásban némi hiba van. Az, hogy a földtúrás nem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUL 4

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

Csont Ferenc

1021

Balatoni különszámot adott ki a Jelenkor

A Dunántúl folyóirata, a pécsi Jelenkor tavalyi balatoni száma országszerte osztatlan tetszéssel találkozott, s ez joggal késztette a szerkesztőséget arra, hogy az idén is balatoni kiadással kedveskedjék az egyre növekvő olvasótábornak. Tegyük hozzá: illő is, hogy a Dunántúl irodalmi folyóirata így hódoljon egyik legszebb természeti kincsünknek, a múlt és jelen annyi művészeti alkotása ihletőjének.

A gazdag szám írásainak legtöbbje a Balatonról szól. Borsos Miklós és Takáts Gyula rajzzal is illusztrálta vallomását, s a Balatonról ír Tatay Sándor, Bernáth Aurél, Bárdosi Németh János, Szij Rezső, Lipták Gábor, Antalffy Gyula, Illyés Gyula, Volly István, Csordás János, Passuth László. A Balatonról szól a szokottnál is nagyobb számú vers legtöbbje. Keresztúry Dezső, Jankovich Ferenc, Hunyadi István, Stetka Éva, Hárs Ernő, Galambosi László, Fodor András, Rózsa Endre, Bodosi György, Orbán Ottó, Takács Imre, Ambrózy Ágoston új verseit közli a folyóirat, s a balatoni különszámba kívánkozott Szabó Lőrinc 1918-ban írt, kiadatlan verse is, hisz életének utolsó évtizedei egybeforrtak a magyar tengerrel.

Novellát Rónay Györgytől, Dallos Sándortól és Bertha Bulcsutól közöl az új szám, s közülük hadd emeljük ki a régóta hallgató Dallos Sándor nevét.

A korszerű művészet kérdéseiről folytatott vitát Szederkényi Ervin tanulmánya zárja le, Fenyő A. Endre és Bényi László kiállításáról Martyn Ferenc, illetve Farkas Zoltán számol be, Baki Miklós pedig Csont Ferenc rajzait méltatja.

A Szemle rovatban Fónay Tibor és Harcos Ottó könyvkritikáit olvashatjuk. A Jelenkortól immár megszokott szép kiállításhoz ezúttal Borsos Miklós, Ferenczy Béni, Bálint Endre, Varga Hajdu István, Redő Ferenc, Szentiványi Lajos, Fenyő A. Endre, Takács Gyula, Bernáth Aurél, B[illegible] László és Szigethy István járultak hozzá.

vállalat igazgatójának, 1964. július 20-ig. Szekszárd, Marx Károly u. 11. sz. (41)

„Dunántúli munkahelyen alkalmaznánk felső-, vagy középfokú kertészeti képesítéssel rendelkező szak-

Bútoroz... személy... Mőzs, Bé... u. 31.

Bútoroz... Cím: Sze... ben.

Olvassa, terjessze
A TOLNA MEGYEI
Népújságot!

Szekszárdi Vasipari Vállalat keres

lakatos, esztergályos szakmunkásokat, valamint

A Bátaszéki Épületkarbantartó Ktsz

kőműves szakmunkásokat és segédmunkásokat

azonnali belépéssel felvesz. Felvesz: kőműves-, ácsipari tanulókat. Jelentkezés: július 6-ig.

(151)

A Bonyhádi Gépállomás tervezésben jártas

villanyszerelő technikust

és

csoportvezető villanyszerelőt

felvesz. Fizetés megegyezés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUL 14

NAPLÓ

Csont Ferenc

PLO 1021

Igazságszolgáltatás

„Csont Ferenc mostani sikere művészettörténeti igazságszolgáltatás" — írja Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria igazgatója a Művészet júliusi számában közölt cikkében. A folyóiratban, amely két Csont-rajzot is közöl, még ezeket olvashatjuk a balatongyöröki idős mesterről: „Ezért a sűrítésért, ezekért az elegáns zengzetekért kell felidéznünk Csont Ferenc egykori kezdeményezéseit, képzőművészetünk történetének egyik nagyrahivatott irányzatát szívünk egész melegével dédelgetnünk."

A felidézés Keszthelyen kezdődött, Kaposvárott folytatódott és Budapesten még most is tart. A Derkovits-teremben rendezett kiállítás visszhangja felerősödik: Csont Ferencet — mint a Százados úti művésztelep egyik alapító tagját — a Budapest Főváros Tanácsa, a történeti múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria által most rendezendő kiállításra képeivel, rajzaival hívják. A gyümölcs beért. A századunk alapvető tulajdonságait őrző életmű elporosodás, „reménytelen elavulás" helyett monumentalitásában tovább él.

(cserhát)

Mintegy 34
bénulás

Csökkent a f
Többe

Komoly járvány-megelő-
ző munkát végez megyénk-
ben a KÖJÁL. Az első fél-
év járványügyi mérlege azt
mutatja, hogy eredményes-
sen fejti ki tevékenységét.
Csökkent a béleredetű és a
léguti betegségek száma, az
utóbbi arányszáma lénye-
gesen jobb az 1963 év első
félévi országos átlagánál.

A fertőző májgyulladás-
ban megbetegedett 225 em-
ber környezetének védel-
mére 5,187 ml Gamma glo-
bulint [illegible] fel (Egy

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1964 JUL 3

1021

1964. július 3.

Szúnyogok

Ketten ülünk a balatongyöröki part egyik padján. A többi padon négyesével-ötösével ülnek. Gyűjtenők az inspirációt, de az ihlető forrás — a Balaton — nem élvezhető most ezekben az estébe hajló, szunyogokkal ostromolt pillanatokban. Hóhérként dolgoznak a szunyogok.

Nagy mesterek műveinek utánérzéséről, gyönyörű nők derekának ringásáról, szavuk zamatáról, soha el nem múló inspirációjukról van szó. Tőszomszédom a padon üldögélésben céltudatosan, az elementáris erőt, vulkáni izzást magában szunnyasztó tehetséggel a képi kultúra befogadására oktat. Ezt így, azt úgy kell nézni. Most hunyorítsak, most pedig kegyeskedjek szemet kimeresztve a messzibe csodálkozni. Odafelé, ahol a hullámokat csipkeverésre ösztönzi a szél...

Legyen. Minden úgy történjék, ahogyan ő akarja, a Mester, akinek a bokáját már nem csapolgatják annyira mohóan a szunyogok; nem csípik akkora rajokban, mint az enyémet.

— Tudod, 1912-ben, a budapesti fűzfák alatt még az én véremre is szomjasak voltak a szunyogok. Mint a Százados úti művésztelep lakója, Pór Bertalan tőszomszédjaként én is majd megvesztem a szunyogok rohamától. Most már nem vagyok nekik kapós. Nyugodtan irogathatom a visszaemlékezéseket. Veszprémbe készülök, ahol talán műveimet még kiállítják, előadást is tartok a művész klubban.

Az előadás megtartására a vegyipari egyetem hallgatói kérték fel Csont Ferencet. —cs—

1964. július 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ

1963 NOV 29.

1021

— CSONT FERENC balatongyöröki festőművész Párizsi nő és Gótika című rajzait közli az Életünk. Az idős mester, aki hosszú évek után a KISZ Veszprém megyei Bizottsága támogatásával rendezhette meg keszthelyi és kaposvári kiállítását, tavasszal Budapesten is bemutatkozik ifjúkori műveivel. A kiállítás a Derkovics teremben lesz, megnyitására Artner Tivadar történész vállalkozott.

[illegible] is akkora
álaszték, mint nyáron volt.
z AKÖV az előző napi rende-
seket szállítja. Ezzel kap-
olatban megkérdeztük Kiss
vtársat: vajon a többi vi-
éki telepen is ilyen kedvező
helyzet?
Nem mondhatnám. *Tapolca*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1983 OKT 10.

Csont Ferenc

8 1021

Csont Ferenc festőművész képei Budapesten

A nagysikerű keszthelyi, kaposvári kiállítások után Csont Ferenc Balatongyörökön élő festőművészünk alkotásait Budapesten is bemutatják. A Magyar Képzőművészek Szövetsége javaslatára a Művelődésügyi Minisztérium a Derkovits-teremben biztosítja a kiállítási lehetőséget az idős mester számára. Osztatlan elismerést erősít meg a hír. Csont Ferenc a katalógus előszavának irójára és a kiállítást megnyitó személyre vonatkozó javaslat megtétele végett a fővárosba utazott.

— csj —

A döntetlenek napja volt

a veszprémi vegyesmester sakkverseny 8. fordulója.

Eredmények: dr. Magyar—Nagy 0,5:0,5, dr. Kovács—dr. Vécsey 0,5:0,5, Bárczay—Demény 0,5:0,5, Ozsváth—M. Kovács 0:1, Forintos—Sápi 1:0, Filep—Csom függő.

Magyar és Nagy már a 16. lépésnél kiegyezett. Bárczay és Demény dultak elő. E téren különösen a dr. Kovács—Vécsey parti emelkedett ki, ahol a kölcsönös durva elnézések egymást váltogatták. A függőjátszmában Csom futó és két gyalogjával nyerésre áll Filep ellen, akinek csak futója van.

Sorrend a 8. forduló után: M. Kovács 7, Filep 5,5 (1 függő), Bár-

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1982 SZEP 21

NAPLÓ (Veszprém)

— CSONT FERENC festőművész grafikai műveiből rendez kiállítást Keszthelyen a Jankovics Lajos kulturális szemle szervező bizottsága. Az idős, Balatongyörökön élő, kitűnő művész képkiállítását vasárnap, szeptember 23-án délelőtt 10 órakor a Balatoni Múzeumban Németh János elvtárs, a KISZ MB kultúrfelelőse nyitja meg.

yi Húsipari Vállalat ter-
ékének csak 60 száza-
obi pedig munkaigényes
. A harmadik lényeges
Vágóhíd
ezért
át tart
ságos
ország
helyi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

SOMOGY MEGYEI NÉPÚJSÁG
1962. SZEP 7

Egy feledésbe merülő festőművész kiállítása

Csont Ferenc festőművész műveiből kiállításra készül a keszthelyi Balaton Múzeum. Képzőművészetünk század eleji harcos és tehetséges tagjára már csak az idősebb nemzedék emlékezik. 1910-ben a Műcsarnokban megrendezett kiállításával tűnt fel, szoros kapcsolatban állt a Nyolcakkal is. 1919-ben a Fészek Klubban tömörült művészcsoportnak volt egyik számottevő tagja. A fehérterror idején külföldön élt, majd a felszabadulás után Balatongyörökön telepedett le. Itt ván értékes műgyűjteménye is. Munkássága alatt kapcsolatot tartott Rippl-Rónai Ödönnel, a híres kaposvári műgyűjtővel. Csont Ferenc kiállítását szeptember 15-én nyitják meg.

onisfa

Szavai süket fülekre találtak. A parancs szerint még aznap este el kellett hagyniuk Marseille-t, és egy napon belül Franciaországot.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

ESTI HIRLAP

1937 APR 16.

CSONT FERENC festőművész kiállítása szombaton fél egykor nyílik meg a Derkovits Teremben.

Count Feyen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NÉPSZAVA

1964 ÁPR 19.

— **Csont Ferenc festőművész** munkáiból állították össze a Lenin körúti Derkovits-teremben a Képcsarnok Vállalat új kiállítását. A tárlatot május 2-ig tekintheti meg a közönség.

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 APR 1 9

MAGYAR NEMZET

∞

Csont Ferenc festőművész grafikáiból szombaton kiállítás nyílt a Bernovits-teremben.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 MÁJ 2

1021 KIÁLLÍTÁS

Litasi Napló

Csont Ferenc

Szokatlan tárlatot láttunk a *Derkovits-teremben:* körülbelül félévszázaddal ezelőtt készült rajzok gyűjteményét. Ezek a rajzok magukon viselik a korukbeli magyar és francia művészeti irányok hatását, érezzük, hogy a festő Michelangelót is tanulmányozta, de nyilvánvaló, hogy a képek a magyar művészettörténet egyik klasszikus alakjának munkái. Csak eddig a nevét sem ismertük.

Hatvan tus-, ceruza- és vöröskrétarajzot — férfi és női aktokat, állatfigurákat, kompozíciós vázlatokat állítottak ki. Izgatott lendületet, hatalmas erőt mutatnak a rajzok, ugyanakkor minden vonásuk artisztikus. Magával ragadóan bravúros a rajztudása, előadása — gondoljunk csak a rövidülések könnyed megoldására — és minden darabja, minden lapja mégis hiteles, mert művész víziója van mögöttük. Kitűnő az alak vagy a csoport építése, a komponálási készség. A monumentalitásra hivatott művész freskóvázlatai, sajnos, csak tervek maradtak.

Csont Ferenc munkásságára Martyn Ferenc festőművész hívta fel a figyelmet két évvel ezelőtt. A kiállítás katalógusának előszavában most Artner Tivadar tájékoztat a festő életéről, művészetéről. 1888-ban született, Nagybányán és Párizsban tanult. Hazatérése után úgy emlegették, mint a híres *Nyolcak* művészcsoportja mellett a „kilencediket". Utóbb, megint hosszú időt töltött külföldön, 1938-ban jött újra vissza, akkori kiállítása sikeres volt. Ma visszavonultan él Balatongyörökön, úgy tudjuk, most már csak keveset dolgozik. „Művészetét" — mondja az előszó — „újra »felfedeztük«, immár harmadszor".

Csont Ferenc rajzsorozatát nézegetve bizonyos irigy nosztalgiával emlékezünk a század elejének művészeti aranykorára, amikor a nagy hagyományainkat jelentő művészek pályájukat kezdték, amikor ilyen etikus és magasfokú volt az alkotás

... és ibi. Kiöltöztek, mint
a paradicsommadarak. Mi az,
gyerekek, ti nem motoroztok
rdezte tőlük Vili bácsi. Á, hová
ıdolni — felelték —, ilyen idő-
is zuhi volt az éjjel, félméteres
et az ócska falusi országútakon.
k?

d már a fenébe a nyavalyás pisz-
t, áztasd be a melegítőket, addig
n a szappant, szódát.

ez a jeges, sáros lé, a kazán még
gedett fel, különben is a nagyját,
ó, fekete salakszemcséket hideg
kiszedni.

ndultunk, három motorral. Én
verekedtem, hogy magukkal vi-
islányom, nyugodj meg és ma-
kel — agitált Vili bácsi —, mit
yerekjáték novemberben moto-
tudod te, micsoda utakon me-

rtana, ha gyorsabban mozognál.
eggondolhattad volna, hogy va-
a hétfő jön. De mire is gondol-
vel is törődtél... te, te utolsó!

ıentem, elmentem, elmentem,
olt a tegnap, nem akarok más-
jó ez a gőz, ez a forró, sűrű
a a remegésemet, nem sírok,
: még ráz a hajnali hideg, de
eg, ötven fehér focinadrág ázik
lében, gyökérkefével sikálom,
kete salakfoltokat, végül is hó-
ıind az ötven hófehér.

entem. Kicsi beleszólt a vi-
godtan vihetjük, nem lesz vele
e jut kényeskedni. Ismerem. S
ıint akárki a fiúk közül."

sokkal idősebb nálam. Mégis
í. Talán azért, mert a legügye-
galmasabb köztük. Kicsi ma-

nként elfelejtem, hogy lány
közben gyakran érzem, bejárok
elpepecselek a gépek körül, de
yzik belőlem, talán a tudás.
m a motor, mint a fiúk közül
csak különös öröm. Gépíróis-
az anyám, mert lánynak szü-

napok... Ilyenkor nem mara-
ttük, a hideget is jól bírom, s
an gyorsan szerelek defektet,

eregetni az első rakomány ru-
nű korlát szegélyezi a pályát,
fehér nadrágokkal és lilacsíkos
kel. A blúzom ujját elfelejtet-
gőzcseppecskék remegnek a ka-
tek, fáznak. Nem is figyeltem
lyen vékony a karom. Talán
l hamar. De azért erős, jó ka-
gyot alszom az ilyen mosóna-
másnap kutyabajom. Mégis va-
undor és rettegés él bennem,
yekről álmodom, s ahogy kö-
ük, szétomlanak s nagy halom
lruha marad a helyükön.

l már jóval elmúlt, nem me-
rek szólni, hogy enni kellene.
Igaz, nem is ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csont Ferenc

NAPLÓ (VESZPRÉM)

APR 14.

Csont Ferenc kiállít Budapesten

A Képcsarnok Vállalat balatongyöröki festőművész alkotásaiból kiállítást rendez Budapesten, a Derkovits-teremben. A kiállítás ünnepélyes megnyitása ma, déli fél 1 órakor lesz. Megnyitó beszédet mond: Dr. *Pogány Ö. Gábor* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója. *Csont Ferenc* képkiállítását 1964. április 18-tól május 2-ig tekinthetik meg a láto-

4602/

Nyir

A közelmúltban számol-
tunk be arról, hogy a har-
madik ötéves terv elején
újjászületik Keszthely: 500
lakást, iskolát, bölcsődét,
üzleteket építenek a Bala-
ton fővárosának szívében.
A tervek szerint a megye
egyik legnagyobb város-
építési munkáját a Zala
megyei Építőipari Vállalat
dolgozói végeznék. Ebben
az alkalomból

Csont Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1964 ÁPR 16.

* 1

CSONT FERENC festőművész kiállítása szombaton fél egy órakor nyílik meg a Derkovits Teremben.

1014

vel falatoznak majd ott a gye-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DEC 19

ESTI HIRLAP

Csont Ferenc

1102 A

□ A „NYOLCAK" festőtársaságának elfelejtett tagja, Csont Ferenc 59 rajzát bemutató kiállítás nyílt a keszthelyi Balatoni Múzeumban.

Jemen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 MÁJ 8

Csont Ferenc

Csont Ferenc: Lányok a fa alatt

1021

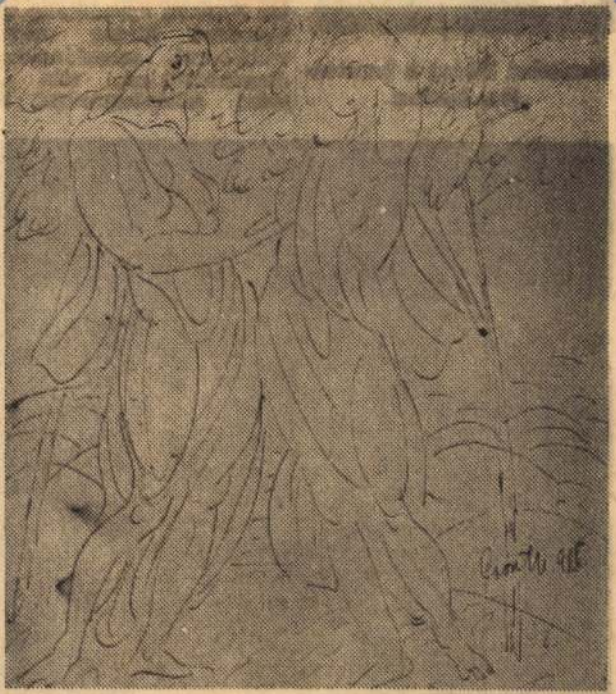

Mezítelen lábbal a
éles kardon

szám különlegessége: az

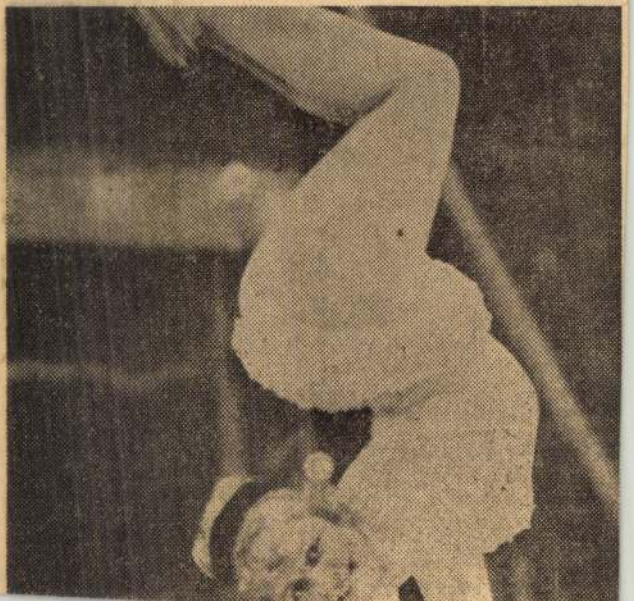

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-896, 188-307
KISALFÖLD

1964 FEB 2
1021

Néhány szóban

az Életünk harmadik számáról

Kettős terjedelemben jelent meg Szombathelyen a három megye közös gondozásában kiadott irodalmi és művészeti antológia 1963. évi harmadik száma, és a folyóiratok megszokott formáját bontó túlméretezettsége ellenére is örömmel kellene üdvözölnünk ezt a kezdeményezést, ha a magas számok mögött gondos válogatást, alapos szerkesztői munkát érezhettünk volna. Ötven költő és író, valamint hat képzőművész felsorakoztatása igen nagy előkészítést igényel, a jó szándék azonban nem menti azt, ami az anyag összeállítása során elmaradt.

A korábban megjelent Életünk-példányokkal történő összehasonlítás csak fokozza a hibás mércéről és a gondosság hiányáról tapasztalt észrevételeinket. Elsősorban az antológia főszerkesztőjének, Palkó Istvánnak kellett volna megszívlelnie az elmúlt évi balatonfüredi irótalálkozáson elhangzó kritikát az antológia céljáról és az írások terjedelméről. Ennek ellenére teljes harminc oldalon hozza Csongor és Tünde tanulmányát, mintha aktuálisabb téma nem akadna jelenlegi élő irodalmunkban. Önigazolásként ugyan a tanulmány alcíméül hangzatos szólamot alkalmazott („A műalkotás védelmében"), de vajon ki ellen kell megvédenie Csongor és Tünde verses vigjátéki jellegét? A színházak ellen, ahol felújították? Még bizarabban hatott biztosíték a harimnc oldalnyi tanulmány védelmére Petrován Oszkár állásfoglalása a Palkó kontra Gegesi vitában (?!). Igy aztán még vidékiesebbnek hat a — teljes írói plénum állásfoglalása ellenére elkövetett — sorozat folytatása.

Ugyanezt a „megmagyarázást" érzem Csingiz Ajtmatov elbeszélésének közlése mögött. Az Életünkben közölt műfordítás a Román Népköztársaságban megjelent elbeszélésből készült, és — függetlenül attól, hogy az említett mű közben Magyarországon, a szovjet írók legújabb elbeszéléskötetében is megjelent más műfordítótól, gondosabb kidolgozásban — mégis bennmaradt az antológiában, holott már a Magyar Rádió közlése előtt is értesülhetett volna a szerkesztő „Az első tanító" itthon tervbevett közléséről.

A bő anyag és a korlátozott terjedelem miatt nem akarok a teljes antológiával, csak a prózai írások egy részével foglalkozni. A kiadvány legjobb elbeszélésének Farkas Imre Napfogyatkozását tartom, melynek vonzó és érdekes ízét az adja, hogy az író egészen a legfinomabb rezdüléseki ábrázolja a gyerekvilág megkapóan szép ábrándjait, a párbeszédekben ugyanakkor gyerekek hétköznapi fogalmazásával szól. A buktató csak az, hogy egy vagy két helyütt a párbeszéd is a felnőtt következtetésével és az intellektuell hangvételű író nyelvén hangzik.

Pozsgai Zoltán Nehéz találkozás című elbeszélésében hitelesen, légkört adóan sikerült az indítás, és művészi az alakok rajza. A továbbiakban is jól bonyolítja a drámai cselekményt, melynek forrpontját a különleges helyzet, a soha vissza nem térő lehetőség adja, azonban a feszültség végső feloldása kissé színpadias. Az elnöknek a saját érzelmei előtt történő fejethajtása (most a valóságosról, nem a benne korábban lejátszódó nagyon is őszinte vivódásról beszélek), valahogy túl messze következtetést enged a falu megváltozott szemléletéről.

A prózai írások között Bakó József mély humánumot tartalmazó Két rigó-ja és Ferenczy Károly Önvádja érdemelnek még nagyobb figyelmet. Morvay Gyula Kőfejtők című elbeszélése az író hírnevét igazoló szép munka, de nem értem, hogy a felvidéki falu első világháború idején lejátszódó tanító-problémája milyen összefüggésben van az Életünk mára vonatkozó feladataival? Örömmel olvastam Szamos Rudolf regényrészletét, mely mai nyelven irodott. Kár, hogy a kiszakított rész csak egyoldalú megvilágításban — a részletből következően erotikus oldaláról — mutatja be a regény hőseinek jelen életünkbe ágyazott, bonyolult figuráit. Vágvölgyi László Asszony egyedül elbeszélésében pontosan meg kellett volna határoznia az írónak a műfajt. Dávid József elbeszélésére is ez áll. A téma — és a feldolgozás módja is — anekdóta, ehhez mérten túl hosszúra nyújtott a terjedelem. Még több hasonló példát lehetne felsorolni a kiadványból.

A Tanulmányok rovatban Cs. Nagy István méri fel tartalmasan Gazdag Erzsi eddigi költői pályafutását. Érdekes adatokat tartalmaz — kár, hogy oly szűkre szabott — Grábics Frigyes írása dr. Kovács Pál szerepéről Petőfi életében, viszont csak helytörténeti jellegű Jakab Géza adatgyűjtése „A sajtóélet első száz éve Zalában" címmel, amely inkább szemlébe, mint antológiába kívánkozott volna. A kisebb prózák és a versek között is akad olyan, amely a veszprémi és győri szerkesztőrészleg megkérdezése nélkül került a lapba. A vidékiesség teljes betetőzése ugyanakkor, hogy Csont Ferenc 1911 és 1912-ben készült, ma is korszerűnek ható rajzai mellett olyan alkotások kerülhettek a kiadványba, mint Vadon P. J. Áhítat és Rejtély című rajzai. Utóbbi megfelelt volna a „Szempillád zizzenésére" című bábjáték plakáttervének, de semmiesetre sem egy antológia művészi követelményeket támasztó díszítőelemének. Talán ennyi is elég a bizonyításra.

Gondosabb válogatást, gondosabb szerkesztést várunk az Életünk-től.

Rácz Ernő

Krómozást,
nikkelezést,
kadmiumozást
rövid határidőre vállalunk.

Győri Finommechanikai
és Mérlegjavító Vállalat
műszerjavító részlege
Győr, Árpád út 71 szám

SZANY ÉS VIDÉKE VEGYES KISIPARI SZÖVETKEZET

építésztechnikust

VESZ FEL.
Jelentkezni lehet:
SZANY, VEGYES KTSZ. ADY E. U. 38.

Sopron és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet Igazgatósága azonnali belépésre keres

boltvezetőt

és vegyesbolti eladót

Jelentkezés: a szövetkezet kereskedelmi osztályán, SOPRON, Előkapu 9. sz. alatt.

ÖNRAKODÓS
és ÖNÜRÍTŐS

dömperre

gépkocsivezetőt

azonnal felveszünk. Szeszipari Országos Vállalat Győri Szeszgyára,
GYŐR,
Mártírok útja 7.

Nagy gyakorlattal rendelkező

villanyszerelőt

keresünk SOPRONI MUNKAHELLYEL.
Jelentkezés a vállalat műszaki osztályán,
GYŐR,
Gorkij u. 34. sz.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett férj, édesapa, nagyapa és rokon,

Forinda Árpád

életének 65. évében hirtelen elhunyt. Temetése február 4-én délután negyed 4 órakor lesz a győri új köztemetőben.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Ezúton mondunk köszönetet mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, akik szeretett halottunk,

---

Fiatalkorút
állandó
munkára

felveszünk.
PAPÍRNAGYKERESKEDELMI VÁLLALAT
II. sz. lerakata
GYŐR,
Alkotmány u. 4.

Vízügyi Építő Vállala

GYŐR KÖRNYÉKI MUNK

kubikosokat és segéd
felvesz

Jelentkezés: a vál
szentmiklósi, rajkai, fertőr
helyein, valamint Győr, S

A VÍZÜGYI ÉPÍT
keres GYŐR körny
ÉPÍTÉSI GYAKOR

mérnököket, techn
munkavezetőket,
egy szállítási felel

továbbá egy
HEGESZTŐVIZSGÁVAL RI
Jelentkezés: GYŐR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Csont Ferenc

1962 OKT 7.

Magyar

NAPLÓ

Október 7

Az országos múzeumi hónap keretében ma nyílik meg Veszprémben az idei Balatoni Nyári Tárlat. Jövő vasárnap a Veszprém megyei Múzeum új szerzeményeit és a múzeum aranykincseit mutatják be. Október 21-én a Nemzeti Múzeum Történeti Múzeumával közösen a Nemzeti Múzeum Rákóczi—Erdődy kincseit állítják ki. A kincsekről H. Kolba Judit tart előadást. A múzeumi hónap egész tartama alatt megtekinthető Csont Ferenc festőművész gyűjteményes kiállítása.

r Nemzet

zerkesztőség!

SZ és a roller

r vetkezményeképpen comb-
el nyaktörést szenvedtek és nem
- is keltek fel többé a beteg-
j ágyból. Olyan apró balesetek-
- ről, mint egy-egy feltépett ha-
- risnya, elpiszkolt cipő, nem is
a szeretnék ehelyütt szólni. De
- arról már igen, hogy milyen
- veszélyben forognak maguk a
li rollerozó gyerekek, hiszen,

Cseh István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1980 MÁR 9.

ORSZÁG-VILÁG

Cseh István festőművész műveiből legutóbb Budapesten és Cegléden rendezett kiállítást. Képeit aztán Hódmezővásárhelyen állítja ki. A művész itt közölt önarcképét a Fővárosi Tanács vette meg

117

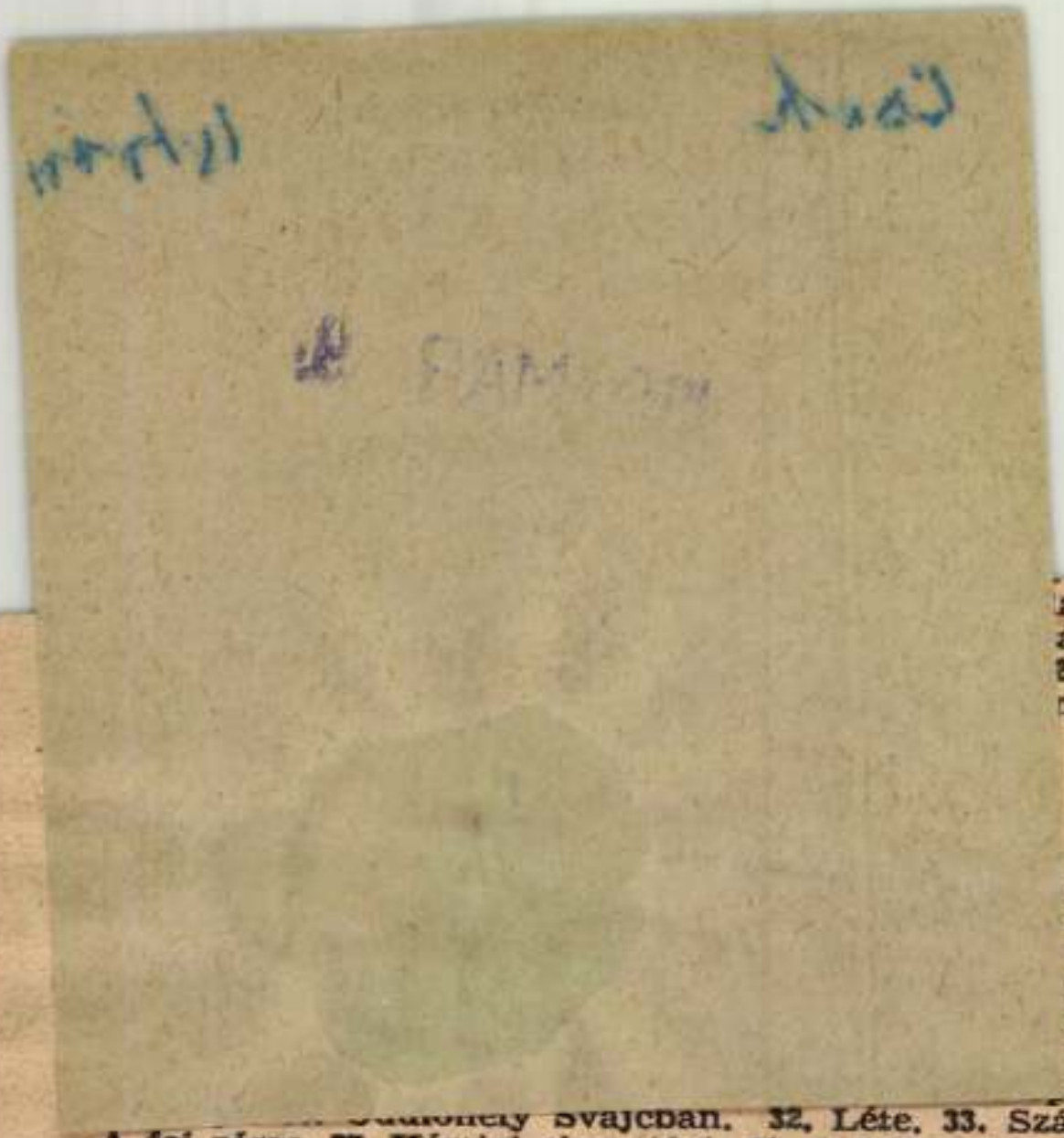

A fej része. 37. Kémiai elem (As). 39. A ház »szeme«.
franciául. 42. Mezőgazdasági munkások. 44. Két egyf
hangzó. 45. Fordított távirdai ő. 46. Nagy szovjet ír
49. Franciaország marsallja (1633—1707). 50. Ritka férfi
56. Ruházati Bolt. 60. Tanintézeted. 63. Rotterdam
humanista író (1466—1536) Desiderius. 66. Kocsinak
67. Európai nép. 68. Pontos, rendes. 69. Mitológiai alak
72. Hindu költő Rabindranath (1861—1941) utolsó k
ékezet. 74. Mint a 80. szám. 77. Tágas. 79. Költői
Fürdenek benne. 82. Hogyan — oroszul. 85. Húst k
87. Római 50 és 450. 91. A porzó közepe! 93. Helyrag.
Határközségünk kisebbik fele! 97. Doktor.

CSONT Ferne festő M;D.K.

A keszthelyi Bslaton Muzeumban 59 grafikáját állitották ki.
Balatongyöröki kertjében visszavonultan él.

Napló

Magyar Nemzet 1962. november 11. 8.1.

C s o n t /Ferenc/ festő

A Müvészház kiállitása, 1914

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
137-141.

mdk

Csont Ferenc

rajza. ülő nő. Páris 1912
A Nyolcak hoz tartozott.

Martyn Ferenc Csont Ferencről
Jelenkor, 1962 6. sz. 805.-806. l

MDK

Csont Ferenc
festő

A művész 1888-ban született.
A főiskola elvégzése után elő-
ször Nagybányára ment, majd
1911-ben párizsi utat tett meg,
utána Itáliát bejárja be.

Keitler Károly: Csont Ferenc
Művészet, 1966. november - 24 lap

MDK

Csont Ferenc

Művészet 1918. 6.l.

MDK

Csont Ferenc

Nekrológját irta Heitler László

Müvészet 1966 nov.p.23.

Csont Ferenc, festő és grafikus sz. 1888

jul. 12. Bpesten. 1906–11.

a képzőművészeti főiskolában, majd Nagybányán Ferenczy Károlynál tanult. Pályája elején azok közéz ilyen művészek köze tartozott, akik elszakadva a természetből, az absztrak fornák keresésével bajlódtak – 1909–13. posztimpressziomista képeket festett. 1914–18. katona volt. 1915. a Nemzeti Galoubas volt gyűjt. kiállítása. 1921. nov. bek. Bécsben taj-és. csendéletképeiből aktos kompozícióiból, archepeiből volt ~~rendezett~~ szűkebben kiállítása ~~Bpesten~~. 1924. Kufoldra tanozott. 11 évig alatt

F 1918. Ötlsó tatrafüreden vagyuló fiatal katona művekner a Tátrában évszent készült munkásból Ó tátrafüreden rendezett kiállításan.

Nagytekinte

Csatoltan bátork
hajdani szentdomon
helyre állítási munk
vits cég II számú ke
37 millió 456592 ko
nól, tintelettel felterje
öneg sürgős kiutalás

luczamosabban tartozko-
dott Párczban, Romában
Stockholmban Berlinben
ks. Firenzében. 1936. jöt
harasnyra felfederte
művészete számára a Du-
na, a Balaton s a m-
falu szépségeit. Az abs-
trakción már tuljutott
s a nagybányai hagyo-
mányok utjára tért -
1938. balatoni öztön-
dijban részesült.

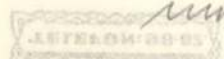

Klapitva 1889.

Weszely Fotokemigrafiai Részvény

Budapest. V.,

WESZELY L.
FOTOKEMIGRAFIAI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KLISÉ
BUDAPEST
V. DOROTTYA U. 11.
TELEFON: 98-82.

Pékmeletes.

Mücu

Nagybecsű fiesza

az önök álltal kibo

Csont Ferenc 4

1921-ben műtekem kiállítása volt. 1924-ben Eulföldre ment. 1938-ban a Nemzetközi Klub ban rendez kiállítást. Rentvett a Magyar Művészetért (1940) a Művészeti Hetek Kolozsváron (1942) és a Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon (1944)

Baki Miklós: Csont Ferenc Jelenkor, 1964, 7 sz., 669 o.

Csont Ferenc

festő

rőd

Erdélyi Árpád:

Csont Ferenc kiállítása.
Művészet. 1938. 42. l.
képekkel.

151. kép. *Salzburgi festő 1450 körül: Epitáfium.*

MDK

Csont Ferenc

Heverő nő, repr.

Művészet 1917. 9o.l.

Csont Ferenc MDK

Akt horizonttal, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Csont Ferenc MDK

Történelmi aktus, olf.
A Mátyástemplom előtt

Egyház és müvészet kiállitás
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Csont Ferenc

Tanulmányfej, paszt.

Női akt, of.

N.Szal. őszi tárl. 192o. szept. 7. l.

MDK

Csont Ferenc

Szinvázlatok, of.

Nyár I. of.

Fürdés után, of.

Tátrai Művészek kiáll. 1918. jul.

MDK

Csont Ferenc

Hátas ló. Olajf.
Kompozició. "

Műcsarnok, 1912.tav.kiáll. 73.lap

MDK

Csont Ferenc

Magyar tengerészek, r.

Akt, r.

Léda, sz.r.

Tátrai Müvészek kiáll. 1918.jul.

MDK

Csont Ferenc

Balaton partján, of.

Fürdőző nők, of.

Tátrai Művészeti Tárlat 1918. jul.

Csont Ferenc festő

P. H. 1923. XI. 29

— **Néhai Liber Endre alpolgármester arcképének felavatása.** A főváros Csont Ferenc kiváló festőművésszel megfesttette néhai *Liber Endre* alpolgármester arcképét, amelyet a *József Fiúárvaházban* helyeznek el. Ugyanekkor az intézet volt növendékei emléktáblával jelölik meg azt a helyet, ahol mint árvaházi kis növendéké, Liber Endre ágya állott. Az avató ünnepséget november 30-án, kedden tartják meg, amellyel kapcsolatban fél 10-kor megkoszorúzzák Liber sírját a kerepesi temetőben. Féltizenkettő órakor *Szendy Károly* polgármester avatja fel az arcképet, majd leleplezik az emléktáblát.

Pesti Hirlap

Csont Ferencz, festő Budapesten. A Képzőművészeti Társulat 1912. évi tavaszi kiállításán következő műveivel vett részt: Akt horizonttal, pastell. — Hátas ló, olajf. — Kompozicziő, olajf.

Kiáll. tárgymutató.

Czont Ferenc

Művészház. 1914. évi
nagy Kiáll.:

Tájkép aktokkal,
Alvó nő, Veronika,
Tanulmány II
Menyasszonyi ágy.

Gmelt

Csont Ferenc

1912, tav.

Hátas ló I, of
kompozicia I

Akt horizonttal, pant.

1917-18 téli

Heverő nő, pant.

1918 tav Fürdő nők, of

1918-19 téli

Tan. fej IV, pant.

1919 márc. Hadviselt

Tájkép II, of

M.Kir. Vallás- és K

112.516/1924.szám.-

III.a.

Értesitem a tek.

let és ügyszám alatt a M

folyó évi december hónap

harmincegyezer /731.000/

re Háromszázhatezer /306

adására Tizmilliótizenhá

összesen tehát Tizenegym

nát a Pesti Hazai Takaré

jának kiutaltam.-

Budapest, 1924.év

Csont Ferenc

Heverő nő c. képe

repr.

Művészet 1917. 90 l.

Csont Ferenc

szül. Budapesten 1888
jul. 12. sk.
1910/11. II. ötödéves tovább-
képző művésznövendék a
képz. főisk. - Kimaradt.
Magyarország Ferenczy Karoly

1928-36. külföldön élt
Paris, Roma, Stockholm
Berlin, Firenze

1936. jött haza

Maros-Torda vármegye VI. 226, 227

CSONT *Ferenc*, festő és grafikus. * Budapest 1888 júl. 12. A bpesti képzőműv. főiskolán végezte tanulmányait. 1915. főleg grafikai munkáiból gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban. Leginkább arcképeket, aktkompozíciókat fest.

Sz. Gy. I, 223/

Rózsa M.: Cs. F. Nth

Club Cs. F. (Nyt) Mall Natal, Clö-

Szava, Bp. 1938.

Keferrel

1247/22

30/06 по рр 1.80

APISZBOI
ELŻETVE 10

Csont Ferenc

A Nyolcak hortársa. Vattay Elemér gyűjteményében egy női akt tűsrajza van.

Dávényi Imám: A „hites fotografus" műhelyében; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 13. l.

CSONT FERENC, festő, /188-1966/

A magyar aktivizmus Kmetty János, Schönberger Armand, Nemes Lampért József, Uitz Béla, Galimberti Sándor, Dénes Valéria, Mattis Teutsch János és Csont Ferenc, fiatal festőművészek nevével fémjelzett, sok irányú és csak az újító szemléletük azonos lépcsőben egységes csoportjának megfelelő szobrászati vetülete nem volt. 569.old

HECKENAST JÁNOS: Kumi Kajki István szobrászművész
564.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

Csont Ferenc, [festő]

„Ma ezt az utcát Csont Ferenc utcának hívják, a nagybányai iskola Balaton-györökön megöregedett és eltemetkezett s félig már elfelejtett festőművésze után."

Bertha Bulcsu: Balaton 996-1005.

Jelenkor, Pécs, 1971. november. XIV/11.

CSONT FERENC, grafikus

A pécsi Modern Magyar Képtárnak a Művelődésügyi Minisztérium törzsanyagából sikerült 42 darab grafikai művet megszerezni. Igy CSONT-nak két művét is. 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

CSONT FERENC, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatarozott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1979. 215.sz.-CSONT FERENC: " LOVASOK", cimü müve. p.akv.tus. 255+310 mm. 296.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Museum Évkönyve. XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Csont Ferenc grafikai kiállitás
Keszthely 1962. Kat. Bev.: Martyn Ferenc
Bp. 1962.

2 lev. 14 l. 1o. db.

CSONT Ferenc /

Reprodukciók /2

8. Mozdulattanulmány
9. Római katonák
10. Kompozíció
11. Fiatal lányok a fa alatt
12. Festménytérv
13. Plakáttérv
14. Gótika, ceruza /a címlapon/

Csont Ferenc grafikai kjállítás Keszthely 1962. Kat. bev.:
Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

a kiállítás ~~kép~~ képeinek jegyzéke /8

55 ..... tus 900.—
56 ..... olaj 1600.—
57 ..... tus 800.—
58 ..... rötli 800.—
59 ..... tus 900.—

Csont Ferenc grafikai kjállitás Keszthely 1962. Kat. bev.:
Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

Reprodukciók/1

1. Mozdulattanulmány
2. Tanulmány
3. Női akt tanulmány
4. Törülköző
5. Habadban
6. Képtervo
7. Emlékező

Csont Ferenc grafikai kiállitás Keszthely 1962. Kat. bev.: Hartyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

a kiállítás képeinek jegyzéke /7

47..... ceruza 1100.- /megj.: a 48. sornál a katalógusban kimaradt /

49..... toll 1100.-

50..... ceruza 700.-

51..... ceruza 1000.-

52..... ceruza 700.-

53..... tus 600.-

54..... tus 600.-

Csont Ferenc grafikai kiállitás Keszthely 1962. Kat. bev.: Hartyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT FERENC /①

a kiállitás képeinek jegyzéke/1

1. ..... rötli 900.–
2. ..... cenura 800.–
3. ..... toll 800.–
4. ..... cenura 1000.–
5. ..... ~~vitf.~~ cenura 700.–
6. ..... vitf. 1000.–
7. ..... toll 800.–
8. ..... cenura 800.–

Csont Ferenc grafikai kiállitás Keszthely 1962.
Kat. bev.: Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

a kiállítás képeinek jegyzéke/2

9..... tus 800.–
10..... toll 900.–
11..... rötli 800.–
12..... rötli 900.–
13..... rötli 700.–
14.5.... vízf. 1000.–
15.6.... pastell 1200.–

/megjegyzés:
a katalógusban
a 13. sornám után
a 15. következik!/

Csont Ferenc grafikai kiállítás Keszthely 1962.
Kat. bev.: Martyn Ferenc Bp. 1962.

MONT FERECA

CSONT Ferenc /

a kiállitás képeinek jegyzéke /3

17.....	pantell	1200.—
18.....	pantell	1300.—
19.....	kréta	800.—
20/1....	tus	900.—
22.....	tus	900.—
23.....	tus	1000.—
24.....	tus	900.—

/megjegyzés: a katalógusban a 19. szám után a 21. következik /

Csont Ferenc grafikai kiállitás Kecskemét 1962.
Kat. bev.: Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

a kiállítás képeinek jegyzéke/4

25..... tus 700.–
26..... cerura 1000.–
27..... kréta 800.–
28..... tus 800.–
29..... tus 800.–
30..... kréta 700.–
31..... vízf. 800.–

Csont Ferenc grafikai kiállítás Keszthely 1962.
Kat. bev.: Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc / a kiáll. képeinek jegyzéke / 5

32 ..... tus 1100.—
33 ..... tus 700.—
34 ..... tus 700.—
35 ..... tus mtul.
36 ..... tus 1100.—
37 ..... cenura 700.—
38 ..... cenura 1000.—
39 ..... tus 900.—

Csont Ferenc grafikai kiállitás Keszthely 1962.
Kat. bev.: Martyn Ferenc Bp. 1962.

CSONT Ferenc /

a kiállítás képeinek jegyzéke /6

40..... rőtli 800.–
41..... tus nagtul.
42..... ceruza 700.–
43..... ceruza 700.–
44..... toll 700.–
45..... ceruza 1000.–
46..... ceruza 1000.–

Csont Ferenc grafikai kiállítás Keszthely 1962. Kat. bev.:
Martyn Ferenc Bp. 1962.

M.D.K.

Csont Ferenc festőművész

Mütermében fényképfelvételen mutatja be a lap a művészt és a következő képeinek repr.-it: "Szénaboglyák", "Siesta", "Kertek alján" és "D "Dömösi kanyar" cimekkel.
A művész több mint tiz évig külföldön élt, - irja a lap- Párizsban, Rómában, Berlinben, Firenzében és Stockholmban.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. márc. lo. III. évf. 11. sz. 49. lap

. . .

Csont Ferenc

festő

Nemz képzm kiáll

1944 jun. (kinos)

Csendélet, of

V

~~Műcs. kiáll, 1912 tól~~

~~Pipics 111.1.~~

Kifüggesztésére vonatk
Tört. Képcsarnokban.

+ Neuillyben 1893. február 21-én

Át. Képt. ~~[illegible]~~ 284.

Ao Kápz 284

a néz. Fehér keztyüs jobbkezében,
t ~~[illegible]~~; balkezében pedig, szürkésbarna
orgóval diszitett meggyszinü kalpagot
és bajusza szürkés, arcza leberetvált.
tos nyakkendője fekete, atillája
zöld, ujjai hasitottak, derekát
liszkard lóg. A forgó alján a csa-
ágyarország czimere látható. A hát-
zabadba nyerünk kilátást. Jelzése alól
Vienne.

cm.—

ak kezdeményezésére 1889 ~~[illegible]~~ oktober 3-án
tus 27-én a 27942 sz. leirat a visz-
november 6-án megtörténtén (170/90),
6-án 2801 sz. a. az átvételt elismerte

fond. Csongrádmegye letete.

CSONT FERENC

26. Badacsony, olajtempera 1500.-

Nemzeti Szalon

1944 jan.-febr

téli tárl.

80. kép. *Giovanni di Pa*

Vászon, olaj, 128 × 102 cm.
Az Erba—Odescalchi-gyüjteményből.
Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1916.
—ó: Az esztergomi Herczegprímási kép tár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. - Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. U Magyar Sion, XVI., 1885., 763. l. - Maszlaghy II., 112. szám. (Guido Reni — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. — Gerevich PA, 241. l. (Artemisia Gent leschi.) — Nagy, Zoltán: La mostra del pittura napoletanal Corvina, 1938., 585. (Képe 586. l. után.)

GIAMPETRINO (milánói festő, működöt 1510—1530 közt)
Madonna Jézussal (79. kép)
Fa, tempera és olaj 64 × 50 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

CSONT FERENC

20. Sümeg vára, olajf.
21. Visegrád, temp.

Nemzeti Szalon

Magyar városok
1940. jan.

Csont Ferenc

1915. ápr. máj. kiáll. N. halon
24 különféle műve, főleg
grafika.

1919. egyházmův. kiáll. u.o.

A koronázás 1916. ban, olaff. 4000.–
A Mátyás templom előtt,
vonés rajz 2000.–

Mutschenbacher Viktor-féle csiga-, kagyló-,
kováll- és rákgyűjtemény V. 183.

Csont Ferenc

Műcsarnok

1917 – 18. téli kiáll. 41. ✓

1918. tav. kiáll. 315 ✓

1918 – 19. téli kiáll ✓

1919. hadviselt művészek ✓

kiáll. 227

nem volt harctéren

~~Agyagtál, római VII. 193~~

Csont Ferenc

1920 jan.-febr.

kiáll. Nemzeti szalonban

Tanulmányfej II, olajf. 1500.–

+ Akt II, vmás rajz 800.–

St. E. urhölgy arckepe, olajf.

Zichy H. grófnő olajf.

O Tanulmányfej III, pasztell

1920. szept.

kiáll. Nemzeti szalonban

Tanulmányfej, pasztell 5000.–

Női akt, olajf. 12.000.–

Lelet, zalaszentgróti VI. 80.

Csont Ferenc

Csendélet II of
Léda I
Arckép tanulm.
Tan fej I.
Magdolna II.
Interiens I.
Szomorú szemű
lány, pasz.

Rajz I-IV.
Isoldosok
Ó kori hadvezér
Keleti csarnok
Tanulm. az Olymposhoz
Thürzó kőrg nádor
Tanulm a hátaslóhoz
Pius pápa és II. József találkozása
Grsig 1597-ben
Holttestek és holttestek (szines)
Grosz fogly ok (szines) I.
Tájkép I.
M tenzeresset, toller.
Tollrajz

Kolt kiállítás
Nemzeti Salon
1915. tavasz.

lásd

a N. Salon
kis alakú
időkori kata-
logusai körött
Nagy sajami
Dan
rajzok

EMLÉKI BIZOTTSÁG!

BUDAPESTEN

jelentem. hogy a Pozsonyi Szent Já-
alkalmával a külső lábazatok burko-
kemény-mészkő-munka szállitása vált

t H o l d a m p f S. utódai Süttő-
számláját 1226 K.81 fill. végösszeg-
ni, kérvén miszerint azt kiutalvá-

Csont Ferenc

Föv. képt: Tájkép
Tanulmány fej
Viharos tenger
Tanya
} of

Tájkép
Tenger
} past.

Dunai táj, of

máj)

1943. (M. Művészfest
Téli Balaton, of.
Falu vége, of.

Kálvin-tér 3.

Préshász a
Népmatur.

Kaiserlautern

alispán.

M.D.K.

Csont Ferenc

"Veranda" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap, a"Magyar müvészetért" cimmel, a régi Mücsarnokban rendezett kiállitásról.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. febr. 18. III. évf. 8. sz. 4-5. lap

Csont Ferenc

festőművész

gyűjt. kiáll.

Nemzetközi Klub

Vigadó

1938 febr. 2-20.

lásd

Könyvtáremben

Gutenberg-

sok

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

Csont Ferenc

Árverési Csarnok aukció Kat.

31. sz. 1926. febr. ✓
39. sz. 1927. okt. ✓
41. sz. 1928. febr. ✓

Kossuth Lajos:

Szobra.

Mellig, ki
Körszakált hord.
Ki van vagva s

Gypsz, ke
Az 1848-

Csuka Ferenc

Részt vett a Műcsarnokban rendezett
"Magyar művészetért" c. kiállításon.

Nemzeti Újság 1942. VI. 7.

Csont Ferenc

1910/11

Terképszám főiskolák

1932-33. 74. l.

Csont Ferenc

festő

koll. kiáll Nemzetközi Klub helyisége Vigadó

irod

Ujság 1938. febr. 4.

(e.a. Cs. F festmé-nyei)

MDK

Csont Ferenc

Papagájok, o .

A Duna Dömösnél, of.

Visegrádi utcarészlet, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

17 1.

M.D.K.

Gont Ferenc
festő

65) Női akt
66.) Női akt
67) Léda
68) Léda

Egyéb körtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

5 l.

Csont Ferenc
Tanulmányfej, paszt.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 12 l.

Csont Ferenc MDK

Faluvége, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c. kiáll.

Csont Ferenc MDK

Téli Balaton, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Gont Ferenc

a bűvészház 1913. évi kiállí-
tásán részt vett.

Gál György Sándor: „Dies Irae"
Új Élet, Bpest, 1971. nov. 1.

Csont Ferenc

kiáll -

Nemzeti halon

1939. máj

För. képt

Kültüszmin, vásárl, bi[illegible]

1941 (trópen)

Présház

M. Kuvért — Csont Fer

1940 febr Veranda II / of
(r lines)

1940-41 lines
Dúna mellett / of
Nyár II

1942 jun (h o)
Grég város / of
Veranda III

1943 máj (h o)
Téli Balaton / of
Falu vége

M. Kir. Vallás és Közok

4233/1924.Eln.szám.

A magyar királyi ko
1897. évi XXXV.t.c. értelmében
évkönyv egy példányát betekint
ton megküldön.

Budapest, 1924. évi

Csont Ferenc

VII. Nemz. képzőm. kiáll.

ONIKT. 1944. jun.

Csendélet III. díj.

Csont Ferenc.

Mátyás király vára, Olajfa

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. VI. 6.

Aukciók:

Ernst XXI.: Női akt, pont

Áro Csaru.

1926 febr 31. Önarchép, kr

~~1927 okt. 39~~

~~1928 febr 94~~ ~~akt, of~~

~~1938. 6. rk~~

~~Papagályok~~

~~Az Ebrahi tegen~~

~~& Dunc Dömösnél~~

~~Visegrádi utcarinket~~

of

Csont Ferenc

Lind

Rajalotfela 27.1.

Tátrai mübérek

Néphiáll. 1918 kl.
(btátrefüred)

Tárcia bronzból VI. 243

Csont Ferenc

Művészház, 1913. ntk.
posztimpressionista
kiáll.: Kompozíció, II
Női aktok.

1913. Palota felavató

Lovag
Tanulmány I.
Csendélet I.
Magdolna I.
of

Hátasló II. temp

Csont Ferenc
Sümeg vára, olajf.
Visegrád, temp.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január. 6 l.

13. kép: *Aradi ismeretlen mester, 1450 körül: Bemutatás a templomban.*

MAGYAR (?) FESTŐ, 1445 körül
1. *Szent Pál* (11. kép)
(Belső kép.)

2. *Három alvó apostol* (12. kép)
(Külső kép.)
Fa, tempera, 81·5×39·5 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
A festő a salzburgi Konrad Laibhoz áll közel.
Ipolyi, Biharvármegye, 140. szám. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 14. szám. — Gerevich IPGY, 86—87. l. (1. kép, 98. l.) — Genthon RMF, 46. l. (1. kép=26. kép.)

MAGYAR (?) FESTŐ, 1447-ből
Cholenperger Henrik epitáfiuma
Fa, tempera, 105×88 cm.
Felirata: Anno domeni milesimo CCCC quadragesimo septimo obiit hainricus cholnpger in vigilia sancti andree hic sepultus est pie memorie.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 372. l. — Ipolyi, Biharvármegye, 72. szám. — Gerevich PA, 212. l. — Benesch Belved, 68. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 72. szám. — Gerevich IPGY, 87. l. — Oettinger, Karl: Könyvismertetés. Zeitschrift für Kunstgeschichte, VII. kötet, Berlin, 1938., 261. l.

MAGYAR (CSEGÖLDI) FESTŐ, 1450 körül
Mária és Erzsébet találkozása (13. kép)

Csont Ferenc

Csaporthállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

N. U. 1939. V. 7.

Csont Ferenc MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Csont Ferenc

Veranda, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.

lo. 1.

MDK

Csont Ferenc

Csont Ferenc festőm. kiáll. Derkovits Terem, 1964. ápr.

MDK

Csont Ferenc, festő

384. Öreg város. Olf.

387. Veranda. "

Bp.Mücs.-"A Magyar Művésbetért."Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.16.1

MDK

Csont Ferenc

A Duna Dömösnél, olaj
Visegrádi utcarészlet, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

18 1.

~~Szabó~~ Vladimir

Csont Ferenc

Balatongyörökön telepedett meg.

F.T.: Festőművészekről és a Balatonról.
Középdunántuli Napló. 1958. jul. 6.

MDK

Csont Ferenc

Orosz foglyok, r.

5 drb helyszini rajz a koronázásáról

Tátrai Müvészek kiáll. 1918.jul.

MDK

Csont Ferenc

Szines tollr.

Mohó vágy, sz.tus

Tanulmány Kédához, r.

Tátrai Müvészek kiáll. 1918.jul.

MDK

Csont Ferenc

Budai dombok, of.

Hó és jég, paszt.

Reggel, of.

Tátrai Művészek[illegible] 1918. jul.

MDK

Csont Ferenc

Lomnici csucs, of.

Ótátrafüredi kápolna, paszt.

Tarpatak, paszt.

Tátrai Müvészek kiáll. 1918. jul.

MDK

Csont Ferenc

Valfré di Bonzo, r.

Z.M. grófnő, r.

Tanulmányfej, r.

Tátrai Művészek kiállítás. jul.

MDK

Csont Ferenc

Felhőtenger, of.

Szinskála Csorbatónál, of.

Naplemente, of.

Tátrai Művészek 1918. jul.
kiáll.

Csont Ferenc

festőművész nekrológja. (1888-1966.) — Gerhát József, Napló (Veszprém) 1966. dec. 9. — Heitler Sándó, Művészet, 1966. 7. évf. 11. sz. 24. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

283. l.

Csont Ferenc (meghalt)

Szerepel a Bokonyi Mukenni jubileumi táslatán

Raffai István: Nagyedbiázad alkotásai.

Napló 1970 VI. 20.

MDK

Csont Ferenc

Györöki dombok, of.

T.D: Balatoni képkiáll. a N.Szal.-ban.
Esti Ujság, 1939. máj. 11.

Csont Ferenc MTK

Akt horizonttal, pastell

Műcsarnok 1912. Tav. kiáll.

MDK

Csont Ferenc, festö

Présház.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásaiXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX1938 jul.1.-aug.1. XXXXXXX.
Kat. 19.1.

MDK

Csont Ferenc

T.D: Balatoni képkiáll. a N.Szal.-ban.
Esti Ujság, 1939. máj. 11.

MDK

Csont Ferenc

Szénakazlak, olaj-temp.

Györöki határ, olaj-temp.

Györöki dombok, of.

XC. Csoport kiáll. kat. N. Szal. 1939. máj.

MDK

Csont Ferenc

Rónay K.:A Balatonfüredi Művésztelep kiáll. a N.Szalonban. Képes Krónika 1939. 21 sz.

MDK

Csont Ferenc

Reggeli hangulat, temp.

Badacsony, temp.

Esős hangulat, temp.

XC. Csoport kiáll. kat. N. Szal. 1939. máj.

MDK

Csont Ferenc

Balatoni szél, of.

Balatongyöröki öböl, of.

Présház, of.

XC. Csoport kiáll. kat. N. Szal. 1939. máj.

Csont Ferenc

Reprod. (egén oldalon): Rajz. 1912.

Százados uti művénlelep ziálli lása.
Szat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965

l. n.

Gout Ferenc (grafika)

Rajz 1912. Cer. p. 12,2 x 17.6 cm. J.K.l.: Gout 1912. M.N.G. Ltn. 63.57.1.

Vázlat 1912. Tus, p. 23,3 x 21 cm. J.n. M.N.G. Ltn: 63.57.2.

Vázlat 1912. Cer. p. 24,5 x 17 cm. J.j.l.: Gout 1912. MNG. Ltn: 63.57.5

Vázlat 1912. Vörös Vétap. 28 x 19,7 cm. J.K.b.: Gout 1912. M.N.G. Ltn: 63.57.10

Szárados uti művén telep kiállítása, katalógust összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta, Bp. 1965.

65

Csont Ferenc festőm.

1888-ban n. Bp. A K. F. végrett, volt Nagy-bányán, majd Párisban utan. A. Horatóle után baráti Kapcs. Merult a „Nyolcat" lapjával. 1924-34-véjig utan. Európát. Gyűjt. Ziák. Bp. 1938 és 1964-a Derkovits Sem-ben. Ely évig élt a Művéntelepen, az alapító tagok, rizé tart.

Százados uti-művéntelep kiállítása. Kat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer Brigitta. Bp. 1965.

13.

Csont Ferenc (1888-)

Kastély.
Olj f.49.5x64.5 vászon.Ltsz:210.Sign.

Kertek alján.
Olj f.70x50.5 fa.Ltsz:3880.Sign.1937.

Aktok.
Olj f.100x70 vászon.Ltsz:5056.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Csont Ferenc

Női akt, toll

Ülő nő, toll

Akt tanulm., toll

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Csont Ferenc

Női akt, o.

" " "

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Csont Ferenc

Léda, o.
" "

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Csont Ferenc

Kastély, o.

Kertek alján, o.

Aktok, o.

Fővv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
ép. 1952

M.D.K.

Csont Ferenc /1888-

123. Kastély.Olajf. 49.5x64.5 vászon.
124. Kertek alján. Olajf. 70x50.5 fa.
125. Aktok. Olajf. 100x70 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 9. l.

M.D.K.

Csont Ferenc /1888-

65. Női akt. Olajf. 40x30
66. Női akt. Olajf. 72x103
67. Léda. Olajf. 72x80
68. Léda. Olajf. 39x35

Elvesztek. /Somogy-megyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
5. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Csont Ferenc /1880-

549. Női akt. Tollrajz. 15x14 papir.
550. Ülő nő. " 33x25 "
551. Akt tanulmány.Tollrajz. 28x19 papir.

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
37. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Csont Ferenc

Visegrádi utcarészlet, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

17 l.

MDK

Csont Ferenc

Papagájok

Az Északi-tenger, of.

A Duna Dömösnél, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

17 l.

MDK

Csont Ferenc

Papagájok, of.

Az Északi-tenger, of.

Visegrádi utcarészlet, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 15 l.

MDK

Csont Ferenc

A Duna Dömösnél, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 15 l.

MDK

Csont Ferenc

Tájkép, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
18 l.

M.D.K.

Csont Ferenc

festő

549) Női akt

550.) Ülő nő

551) Akt tanulmány

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

36 l.

MDK

Csont Ferenc

Balatoni festők a N. Szalonban. Pesti Hirlap. 1939. máj. 9.

Csont Ferenc MDK

Tanulmányfej, pasztell

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Csont Ferenc

Akt horizonttal, pászt.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 72.l.

Csont Ferenc

MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiál

Csont Ferenc MDK

Duna mellett, vepr.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Csonk Ferenc MDK

Duna mellett, Depr.

Miscellaneous Info A magyar mivelodesben c. Kiadl.

Csont Ferenc MDK

Duna mellett, olf.

Mücsarnok 1940/41 A magyar müvészetért c.kiál

MEK

Csonk Ferenc

Duma mellett, ott.

M.D.K.

Csont Ferenc

Alkotása a MNg grafikai gyűjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965

163. l.

MDK

Csont Ferenc

Csendélet, of.

7. nemzeti képsőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Csont Ferenc

Öreg város, olf.

[redacted]

Műcsarnok 1942 A magyar művészet ért c.kiáll.

CSONT Ferne festő M.[illegible].K.

Gyüjteményes kiállitása Veszprémben

N apló

Magyar Nemzet 1962. október 7. 9.1.

MDK

Csont Ferenc

Duna mellett, o.f.
Nyár, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat. Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941.Jan.12. 8.1.

MDK

Csont Ferenc

Csendélet.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 24.1.

MDK

Bató József, Bér Dezső, Csont Ferenc festőm.-k

Kerecnázási emlékalbum eredeti rajzainak és vízfestményeinek albotéi a többiek között. Bp.1917.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Arv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 75.l.

Csont Ferenc MDK

Veranda, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Csont Ferenc, festöm.

A Duna Dömösnél. Olf. Jelz.

Árv.Közl.194o.1.rk.sz. 19.1.

MDK

Csont Ferenc, festö

Téli Balaton. Olajf.
Faluvége. "

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-3o. Kat. 22.1.

MDK

Csont Ferenc

Tátrai müvészek kiáll. Az Ujs. 1918. aug. 9.

Csont Ferenc MDK

Kompozició, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Csont Ferenc MDK

Hátas ló, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Csont Ferenc MDK

Heverő nő, pasztell

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Csont Ferenc

MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Csont Ferenc

A MA törzsgárdájához tartozott, monumentális ihletettségű, szerkesztes rajzai révén sorolható az aktivizmushoz.

Nemeth Lajos: Modern magyar [illegible] Corvin 1968 59. l.

Csont Ferenc

Cserhát József: "Álljunk még Györökön..." /Csont Ferenc, Mikus Gyula festőművészekről/ - Napló /Veszprém/ 1966. ápr. 10.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /MűvtörtÉrt. 1968. 3.sz. 243-284.l./ 255.l.

Csont Ferenc

Emlékre

Alapjaiban megindult képzőművészeti
életünk. Napló Veszprém
1970 jún. 16

2) Csont Ferenc
festő

Teutsch – Moholy-Nagy – Bortnyik
ványzat hangvételébe.

Szabó Júlia: Magyar rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 55. képnek.

Csont Ferenc
festő

„Fekvő nő" Repő 1919.
Tinta, tus és akvarell, papír, 230×290 mm.
Jelezve fent jobbra: „Csont 1919"
A MNG. tul. Ltsz. F. 64-134.

Szabó Júlia: Magyar rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 55. kép.

MDK.

Csont Ferenc

Nekrolog

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

Csont Ferenc

Neve említve

Napló (Veszprém) 1966. jún. 17.

M.D.K.

Csont Ferenc, festőművész

Kiállitása a Keszthelyi Balatoni Múzeumban 1962-ben
Más szervekkel közösen rendezve. 23.o.

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1962-évi munkájáról. 23.o.

A Vezsprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

Csont Ferenc

Született 1888. Festő. Tanulmányai: a budapesti Képző művészeti Főiskolán. (:1924-34:) között körutazást tett Európában. Balatongyörökön él. A Nagybányai művésztelep volt tagja.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

61 l.

1) Csont Ferenc

festő

Kerestek a Nyolcak művészetének határain elhelyezhető Csont Ferenc művészetét.

A 10-es évek végén, mélyen a futurizmus határa alatt érdekes egyéni stílust teremtett, mely jól illett a Mattis-Szabó-féle: Magyar művészet 1890-1919 Bp. 1969 Corvina

Csont Ferenc

Undi Imre: A "Képzőművészet" c. rovatban beszámol a Nemzeti Szalonban rendezett hadviselt művészek alkotásairól. A művészek névsora egymásután, folyamatosan szerepel a névszerinti cédulákon.
Festőművészek:

Kóber Leó,

Gellért Imre,

Csont Ferenc,

Darvassy István művészeket megemlítve igen magasra értékeli mindegyikük munkáját.

A beszámolóban szereplő teljes művésznévsort lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.

Élet, Bp.1919. márc. 16.XI.évf. 11. sz. 259-260. lap.

MDK

Csont Ferenc

-rp-:"A magyar művészetért" kiállítása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Csont Ferenc

V. D.K.

Csont Ferenc
grafikus

Rajzait állította ki a
Szarados úti művésztelep
Sárlatán.

Frank János: A szarados úti művésztelep
Élet és Irodalom, 1965. febr. 6 - 7 lap.

Csont Ferenc, festöm. MDK

néhány aktot is látunk itt, szerzőik Szülc Péter, Jávor Pál és Csont Ferenc.

A téli kiállitás. - Szépm.Maz. 1917-18.
Müvészet .1917. 5o.1.

Csont Ferenc
festő

Miltóbis

Pogány Ó. Gábor: Pór Bertalan
Művészet, 1970. október - 5 lap.

Csont Ferenc
grafikus

H.D.K.

A Derkovits teremben volt kiállítása, ahol alkok ábrázolását, mozgását jelenítette meg műveni.

Pogány Ö. Gábor: Csont Ferenc rajzai
Művészet, 1964. julius — 38 kgs

Csont Ferenc, festő MDK

A Csont-műgyűjteményt közszemlére bocsájtja a Keszthelyi Balaton Múzeum. A művén kapcsolatban állt a Nyolcakkal. A fehér terror idején emigrációba ment.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 11.

M.D.K.

Csont Ferenc
grafikus

Rajz (1919)
Rajz (1912)
} reprók

Pogány Ö. Gábor: Csont Ferenc rajzai
Művészet, 1964. július – 38 lap.

Csont Ferenc festő.

76 éves. Balatongyörökön él:
A Derkovits tehemben rajzaiból
kiállítást rendezett. 1910–24
tartó időből származnak.
A bp-i Képzőművészeti Főiskolán
tanult. Ferenczy Károlynál és
Révén Imrénél tanult.
Bak. Miklós: Csont Ferenc rajzai

Jelenkor, 1964, 7 sz., 669 old

Csont Ferenc

1911-ben kül földi tanulmányutat tet. 1912-ben nagyobb a képzőműveszeti Társulat kiállításán 3 művel. 1913-ban a Művészház nemzetközi pásztinyzemionista kiállításán is szerepel.
1915 Nemzeti Szalon ban első gyűjteménye kiállítása
Baki Miklós: Csont Ferenc
felenkor, 1964, 7 n., 669 old.

Csont Ferenc. -3-

A I. Világháborúban Katona volt. 1918-ban magyarok ungarot mutatott va. Ó tátrafüredén a Katonaművének kiállításán: tájak, tetszetős kompozíciók, az 1916-os koronázás. 1919: Szekepela Hadvizelt művének és az Egyházművészeti kiállításon

Baki Miklós: Csont Ferenc

Jelenkor, 1964, 7 ü., 669 o.

Csont Ferenc, festő

A „Nyolcak" elfeledett tagjának, Csont Ferencnek 59 rajzát kiállítják Kerthelyen.

— : Ma hallottuk

2

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 19.

MDK

Csont Ferenc

Rónay K. : A Balatonfüredi Művésztelep kiáll. a N. Szalonban. Képes Krónika 1939. máj. 21.

M.D.K.

Csont Ferenc
festő

1962 nyarán Keszthelyen volt
tárlatra. – „Testmény-terv"
(vegyv)

A.T.: Csont Ferenc grafikái
Élet és Irodalom, 1963. március 26 – 5 kep

Csont Ferenc, grafikus

MDK

Rajza jelent meg a Jelenkor
februári számában.

— : Közlemények 11. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. márc. 7.

milk

Csont Ferenc

rajza

Jelenkor, 1963, 2. sz 106. l

M.N.M.

Csont Ferenc

1912-ben résztvesz a Müvészház csoportkiállitásán

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 100.l.

M.D.K.

Csont Ferenc festő

A Müvészhá z 1913-as zsürimentes trálatán szerepel

Pssuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 100.l.

M.D.K

Csont Ferenc
festő

Veszprém megyében több helyen
állította ki grafikai műveit -
„Várlat" (repro)

Kaczagh Ákos: Csont Ferenc
Művészet, 1963. április – 38 kap

M.D.K.

Csont Ferenc

festő

A Derkovits teremben tartott
tárlatot a művész.

Frank János: Csont Ferenc
Élet és Irodalom, 1964. május 2 - 9 lap.

Csont Ferenc MDK

Tanulmányfej, pasztell

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Csont Ferenc festő

Kiállítása nyílt a Derkovits teremben

Négmara, 1964, ápr. 19, 10 oldal

M.D.V.

Csont Ferenc
festő

1924 től 1936 ig Párizsban, Rómában, Setockholmban és Berlinben elt. Ebből az időből szarmazó képeit a Vigadó Klubban lettek bemutatva.

Heitler László: Csont Ferenc
Művészet, 1966. november - 24 lap.

M.D.K.

Csont Ferenc
festő

Balatongyörökön élt visszavonultságban
20 esztendeig. 1962-ben Keszthelyen, 1964-
ben Budapesten, 1962-ben Kaposvá-
ron rendezett tárlatot fiatalkori rajzaiból

Heitler László: Csont Ferenc
Művészet, 1966. november - 24 lap.

M.D.K.

Csont Ferenc
festő

Alkotásai a magyar képzőművészet haladó törekvéseinek megbecsült darabjai – A művész 1966 szeptember végén lett örök nyugalomra.

Hetler László: Csont Ferenc
Művészet, 1966. november – 24 lap

MDK

Csont Ferenc, festő

79 éves korában Balatongyörökön elhunyt.

— : Htr 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. szept. 27.

Csont Ferenc M.D.K.

Nagybányáról indult.

Az első világháborúban katona, a 20-as évek elején jó évtizedre kivándorolt.

1938-ban tért haza.

Oelmscher Anna: Csont Ferenc rajza a Derkovits-teremben

Magyar Nemzet 1964. április 30. 4.1

Csont Ferenc festő M.D.K.

Grafikáiból szombaton kiállitás nyilik a Der-

kovits-teremben

Napló
Magyar Nemzet 1966. április 19. 10.1.

Csont Ferenc

∞

Csont Ferenc festőművész kiállítása április 18-án nyílik meg a Derkovits-teremben. A tárlatot dr. Pogány Ö. Gábor nyitja meg.

Magyar Nemzet

1964 IV. 16

Gont Ferenc, festő MDK

Kp. 18-án kiállítása nyílik
a Derkovits Teremben.

–: Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG Kp. 1964. aug. 16.

Csont Ferenc festő

MDK

Ápr. 18-án nyílik meg kiállítása a Derkovits Teremben.

– : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 18.

Csont Ferenc festő M.D.K.

Kiállitása ápr. 18-án nyilik a Derkovits-teremb

Napló

Magyar Nemzet 1964. április 16. 4.l.

MDK

COVnt Ferenc, festöm.

nyári képet küldött a kiállitásra.

Mücsarnok. - Kiállitás ?

Művészet.1913. 6.1.

Csont Ferenc, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg ápr. 18-án a Devkovits Teremben.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 16.

M.D.K.

Csont Ferenc

Fényképét közli a lap "Csont Ferenc a fiatal, talentumos festőművész" megjegyzéssel.

Szinházi Élet. Bp. 1918. nov. 3-10. VII. évf. 44. sz. 31. lap.

M.D.K.

Csont Ferenc

festő

Tanulmány

Élet és Irodalom, 1963. július 20 - 7 lap

Csont Ferenc, festő

Művészet, 1938. III. évf. 16 sz. 42. l.

Erdélyi Árpád: Csont Ferenc kiállítása.

Táblakép – Tájképek – Csonti Ferenc

Művészet, 1938. III. köt. 16 sz. 42. l.

Erdélyi árnyak: Csonti Ferenc kiállítása.

Műtermi kiállítás, Gout F.

Pesti Hirlap. 1921. okt. 30. 6

Gout Ferenc képei ...

Nagybánya

Művészet, 1938. III. évf. 16. sz. 42. l.

Erdélyi Árpád: Csont Ferenc Kiállítása.

Csont Ferenc Kiállítása. — Bp., 1938.

Művészet, 1938. III. évf. 16 sz. 42. l.

Erdélyi Árpád: Csont Ferenc kiállítása.

Csont István
—"— János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hevesi Sz.
1974 JUN —

Csont István

1021

HSZ
8

Csont István illusztrációja

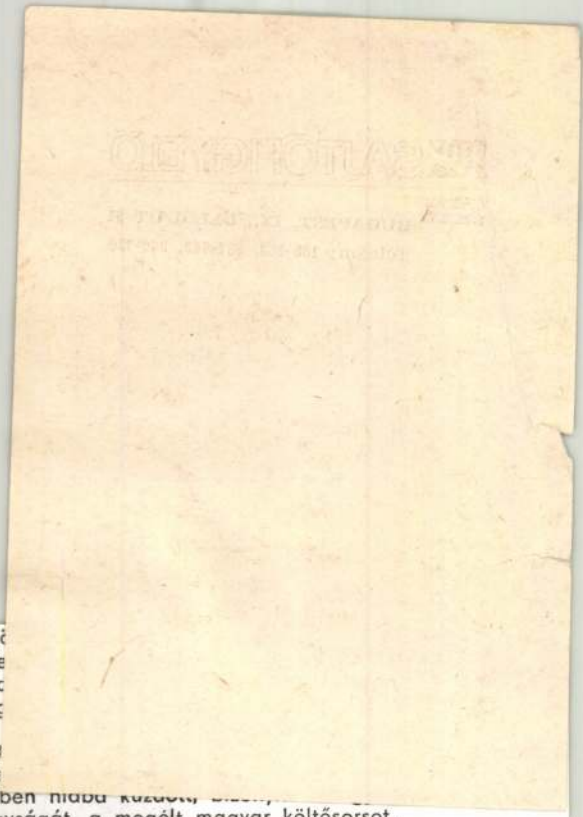

zága ma is élvezhetővé teszi írásait.

V.

Molnár Albert Zsoltárai és metrikájuk kétszeresen is vügye lehetett Németh Lászlónak. Egyrészt a zsoltárok emelkedő szerepe, amely a magyar irodalom régmúltjá-ól a protestánsokon, Pázmányon át Adyig húzódik — mert. Másrészt írónk bibliás-zsoltáros nagyszülei személyes példát is mutattak a zsoltárok szeretetére, amelyeknek zépségeit Németh László mély esztétikai érzékenysége ha-nar felismerte.

Nem véletlenül kerül elő műveiben többször is a zsol-ár. Az Emberi színjátékban a levert 1919-es forradalom után a terror által meghurcolt Boda János, a volt vörös-katona úgy énekli a zsoltárt, „mintha egy levert forradalom ndulóját bömbölné bele, bujdosó kuruc, az ellenséges ren-

zék, a végek
majd a szemmel öld
megközelíthetetlen fe
hiába ostromolt kec
gazdag élet összefog
a versben.

Balassi nem éget
helytállni egykor, me
amelyért egész életében hiába küzdött, [illegible]
emberi és költői nagyságát, a megélt magyar költősorsot, amelyben összeforrt a kard és lant szimbóluma, költészetünk ősrégi jelképe.

Így emelte erkölcsi példaképpé Németh László a végvári vitézt, a hazáért Esztergom falainál hősi halált halt Balassi Bálintot, tudván-tudva, hogy az írás szent dolog, a könyv az élő lelkiismeret egy darabja, nem öncélú, de hasznos akarat foglalata.

HEVES MEGYEI NÉPUJSÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

csik és motorkerékpárok üzembentartóit, ho
szavatossági biztosítás díját — saját érdekük
fizessék be.

Felvilágositást fiókjaink adnak.

ÁLLAMI

A valódi
GYÜMÖLC
MEGŐ
a nyári gyümö
ízét, aro

Étvágytalansá
ellen igyon rege

kenyének segédkeznek, a sze-
et ád, pedig gény nemesek és plébánosok

1921

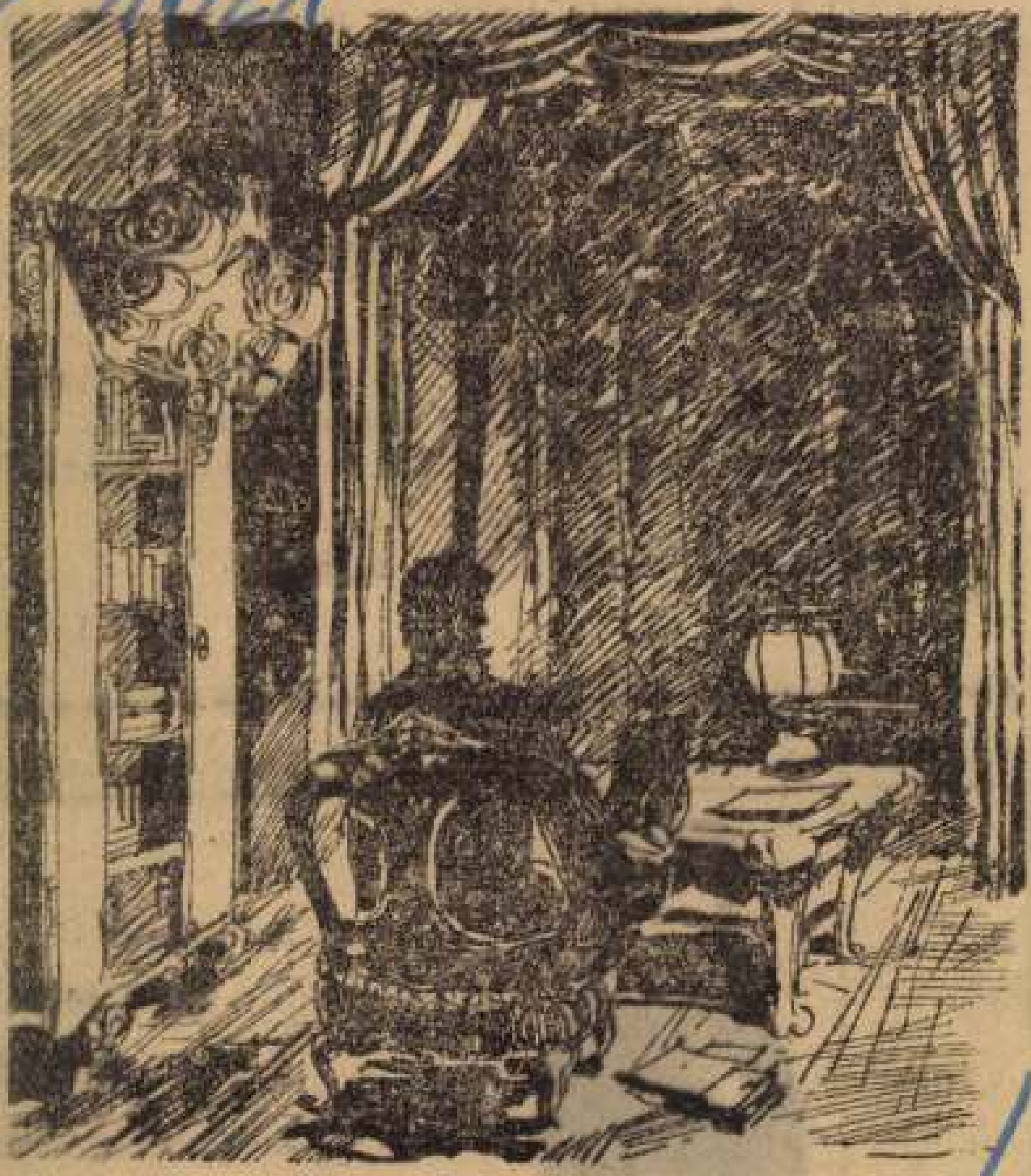

Csont István illusztrációja

a
nagy most már nem merik felülket a tudat-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1963 SZEP - 8

Csont István

FORUM NAPLÓ
irodalmi rovata

Csont István: Napernyő alatt

1021

****

Ismét Veszprémben szerepelnek a Hallei Wissenschaft labdarúgói

A Főiskolás Sport Központ, a Veszprémi Vegyipari Egyetem és a V. Haladás Petőfi SC vendégeként nyolcnapos magyarországi vendégszereplésre érkezik a jövő héten a Hallei Wissenschaft, az ottani egyetem jóképességű labdarúgó csapata.

A két egyetem sportolóit többéves sportbarátság fűzi egymáshoz. A Wissenschaft évekkel ezelőtt járt már Magyarországon. Három mérkőzést játszott itt, köztük egyet Veszprémben. Nem ismeretlen a veszprémi szurkolók előtt. A veszprémi találkozón a vendégek nyertek 3:2 arányban. Az akkori vendégeskedést a veszprémi egyetemi csapat a következő évben viszonozta. A 3:2-es itthoni vereségért Kelet-Németországban ugyancsak ilyen arányban visszavágott. A két találkozó eredménye tehát 5:5 arányú eldöntetlen.

A hallei fiúk a mostani magyarországi turnéjukon kétszer lépnek majd pályára és egy hétig lesznek a veszprémi egyetem, ill. a Haladás Petőfi vendégei. Veszprémben az NB II-es Haladás Petőfivel szemben 12-én, csütörtökön mérkőznek a MÁV Előrepályáján. Ezenkívül még egy mérkőzést játszanak magyarországi tartózkodásuk alatt. A tervek szerint ezen a találkozón is Veszprém megyei élcsapat lesz az ellenfelük, itt a megyében játszanak majd.

A Hallei Wissenschaft együttese a keletnémet bajnokság II. osztályában játszik. Ennek az osztálynak állandó tagja, s ott évről évre váltakozó sikerrel szerepel. Játszottak már az I. ligában is. A II. osztályban a jobb csapatok közé tartozik, többször álltak az I. liga kapujában, rendszerint a bajnokság élcsoportjában tanyáznak. Az első veszprémi szereplésük óta, akárcsak a veszprémi gárda, alaposan kicserélődött az együttes. A csapat főként egyetemi fiatalokra épül. Átlagéletkoruk az NDK II. ligás csapatai között a legfiatalabb.

A labdarúgó Napló Kupáért

Fűzfő—Ajkai Bányász 2:2 (1:0)

Ajkacsingervölgy, 300 néző. V: Józsa (Veszprém). **Fűzfő:** Horváth — Somogyi László I., Bogdán — Zalaváry, Király — Borzas, Marton, Hegedüs, Dunai, László II. Cs: Marcsik, Molnár, Áfrány, Izsó. Edző: Botos József. **Bányász:** Németh — Hanságí, Máté, Pápai I. — Fejes, Pápai II. — Gaál, Bader, Magyar, Nagy, Cseh. Cs: Biber, Gyenese, Jank, Pem. Edző: Háry László. **Szögletarány: 2:5 (0:3).**

Az első percekben mindkét kapura veszélyes támadások gördültek, a védelmek azonban idejében tisztáztak. A 12 percben Cseh beadását Magyar ügyesen átlépte, Nagy fölé durrantott. **Meglepetésre Fűzfő jobban játszott, szépen, laposan adogatott.** A 24. percben Gaál elől Horváth kifutással mentett. A másik gól mindkét csapatot felrázta. A vendégek meginl többet támadtak. Gaál a 80. percben közelről a kapusba lőtte a labdát. — **A döntetlen eredmény igazságos. Fűzfő meglepetésre sokkal szebben játszott, viszont a Bányász több biztos gólhelyzetet hagyott ki.** G: László II. 2, ill. Biber, Pem. Jó: Borzas, Király, László I., Horváth, ill. Pápai I., Nagy, Jank. **(K. J.)**

A kupa állása

1. Ajkai Bányász	4	2	1	1	11:7	5
2. Pápai Textiles	3	2	—	1	6:6	4
3. Fűzfői AK	3	—	1	2	5:9	1

Az Ajkai Bányász—Pápai Textiles 1:2-es mérkőzést a megyei szövetség beszámította. — **Hátralevő mérkőzés:** Pápai Textiles—Fűzfői AK.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Csont István
Hevesmegyei Népujság,
1965 JUL 1

1021

(Csont István

mi) iskola 8 osztályát
mg. szakmai gyakorlat
keznek. Jelentkezési ha
gusztus 31. Bővebb fel
a mg. technikum levele
ad. Személyes érdeklő
lágosítás minden pén
előtt, Gyöngyös, Zrínyi
alatt.

Eladó 3 szobás, ös
családi ház. Azonnal
Cím: Gyöngyös, V
u. 64.

Költségmegtérítéssel 1 szoba, konyhás lakást keresek Egerben. „Sürgős" jeligére, egri Magyar Hirdetőbe.

Ötszobás villaház eladó. Eger, Lenin út 9. Érdeklődni, udvarban.

Családi ház eladó 450 négyszögöl telekkel, 50 ezer Ft. Füzesabony, Dózsa György út 2.

Értesítjük kedves ügyfeleinket, hogy a

Gáz és Hűtőgép Szerviz

Széchenyi u. 8. szám alól elköltözött, Eger, Almagyar u. 2. szám alá, Telefon: 20-73.

Vas és Fém Ktsz vezetősége

Biztosító fiókjainál.

A Magyar Hirdető kirendeltsége

Eger, Dobó tér 8 szám alól elköltözött, Eger, Széchenyi utca 8. szám alá. Telefon: 18—49.

NÉPÚJSÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Heves megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja.

Főszerkesztő:
PAPP JÁNOS.

Szerkesztőség:
Eger, Beloiannisz utca 3.
Telefon: 12-57, 12-73. Postafiók: 23.

Kiadja:
a Heves megyei Lapkiadó Vállalat.

Felelős kiadó:
TÓTH JÓZSEF.

Kiadóhivatal:
Eger, Bajcsy-Zsilinszky utca 1.
Telefon: 22-44. Postafiók: 23.

Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizetési díja egy hóra 12,— Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kézbesítőnél.

kiló

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csont István

NÉPÚJSÁG
Eger

1972 JAN 8

Betű és könyv

Kamarakiállitás a Megyei Könyvtárban

1021

Pénteken Betű és könyv címmel kamarakiállítás nyílt a Megyei Könyvtárban. A jó érzékkel megválasztott anyag érzékelteti egyrészt az írás kialakulásának főbb állomásait, másrészt betekintést nyújt a magyar könyvkiadás történetébe.

A tablók az írás kialakulásának leglényegesebb szakaszait illusztrálják, az érdeklődő teljes képet kap a betű történetéről és változatainak formálódásáról. Sokszínű, változatos a kiállított könyvanyag is: a vitrinekben a magyar könyvkiadás értékes produktumai találhatók, a XVI. századtól napjainkig. A gyűjteményt a Megyei Könyvtár és a gyöngyösi Tudományos Könyvtár anyagából válogatták össze.

A kiállítást *Rátkai István*, a Megyei Könyvtár munkatársa állította össze jó érzékkel, arra törekedve, hogy a gyűjtemény érzékeltesse mind a betű, mind a könyvkiadás történetének lényeges állomásait. A kifejező fotókat *Molnár István* készítette. A grafikai munka *Csont István* ötletességét, igényességét tükrözi.

Kilenc önkéntes esküt

méteres ágynemű
kanavász
pannónia
damasz
angin stb

Csont István
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPÚJSÁG
1021

IVAN BUNYIN:

Éjféli hold...

(Csont István illusztrációja)

Éjféli hold néz rám a puszta
égről, s hogy gőzösünk halad
a vízen barázdát húzva,
a Kaspi tükre felhasad
s mint tört szilánk, villog a fény
feszes kötelek rengetegén,
s a víz, mely messzi nyúlik el,
akár millió halpikkely
ezüstben ragyog és remeg.
És túl azon? A lelkemet
Ott lelheted.

1904. *(Kovács Sándor fordítása)*

A kitűnő író és költő születésének 100. évfordulóját ünnepli a világ.

...i mérkő...
...i Dózsa
...alan, Vigh helye...

...az utolsó előtti fordulóhoz érkezett el a labdarúgó NB I. B mezőnye. Az már bizonyos — hetekkel ezelőtt eldőlt —, hogy az Egyetértés az őszi első, s minden jel arra mutat, hogy az Egri Dózsa lesz a második. Az egri csapat tehát nem kis bravúrt hajtott végre — a 10. helyről tornászta fel magát az élvonalba, hétről hétre szívósan csökkentve hátrányát.

Ma délután utolsó idei hazai mérkőzését a riválist Győri MÁV DAC ellen vívja az együttes, előreláthatóan nagy számú szurkoló előtt — legalábbis erre enged következtetni az elmúlt vasárnapi négyezres nézőszám, ami a fokozódó érdeklődés egyik csalhatatlan jele.

A Ganz-MÁVAG elleni mérkőzésen sokszor csattant fel az elismerő taps a lelátón, s az egri fiúk meg is érdemelték az elismerést: lelkesedésből, taktikai fegyelemből, gyorsaságból, önlétből jelesre vizsgáztak, a találkozó egyes szakaszaiban NB I-es színvonalat láttattak a sportbarátok. Erről a szép sikerről, s a mai mérkőzés esélyeiről beszélgettünk *Kovács Ferenccel*, az Egri Dózsa edzőjével.

— *A Ganz-MÁVAG ellen — főleg az első félidőben — nagyszerűen játszott a csapat, ahogy azt mondani szokták: ez már igazi foci volt! Sok mozgás, önzetlenség és hallatlanul nagy akarás jellemezte a játékot, nem csoda, hogy az együttes a közönséget is magával ragadta. Szünet után, amikor lényegében már eldőlt a két bajnoki pont sorsa, kissé alább hagyott a támadó lendület, ami felhozta a Ganz-MÁVAG-ot — ekkor is volt azonban lehetőség további gólok szerzésére.*

A győzelem feletti örömbe, sajnos, üröm is vegyült. *Tóth M.* eléggé súlyos orrsérülést szenvedett, *Marczel* „belépője" nyomán, lehet, hogy műtétet kell rajta végrehajtani! Miklóst azonban kemény fából faragták, a sérülés ellenére részt vett a heti edzéseken, s számítunk mai szereplésére is. *Szűcs* a szerdai, Trencsényi SE elleni előkészületi találkozón szenvedett térdsérülést, ami viszont elég makacsnak mutatkozik, s így nem biztos, hogy a szélső vállalhatja a játékot. Ez esetben *Tóth M., Bánkúti, Vigh, Kovács F., Tóth T.* lesz a támadósor összetétele, s a hátsó alakzaton nincs okom változtatni.

Ami az ellenfelet illeti: az elmúlt szombaton Budapesten megnéztem a BKV Előre—MÁV DAC mérkőzést. Nos, a második helyre törő győriek körülbelül olyan rossz napot fogtak ki a Knopp Imre utcai pályán, mint annak idején mi. A győrieket ért vereségből és a gyenge produkcióból nem szabad messzemenő következtetéseket levonni, hiszen a csapat eddig elért eredményei a legjobbak sorába emelik a győri gárdát. A kapott gólok száma azt mutatja, hogy a volt NB I-es Tóth kapussal az élen, kitűnő a védelem, elől pedig a gólerős Gyömörei és Pálos vezeti a veszélyes, rajtaütésszerű ellenakciókat. Mindez ellenére bizom abban, hogy

A vasárnap spo...

Kosárlabda: Egri Tanárképző—Bp. Spartacus. NB I-es női mérkőzés. Eger, Szilágyi Gimn., 10.30, Egri Finommechanika II.—Nagykállói ME-

Miskolci morzsák

Az I. junior ökölvívó Európa-bajnokságon felavatott miskolci sportcsarnokban keresve sem lehet hibát találni! Nemcsak a küzdő- és nézőtér, de az öltöző, a fürdő és más kiszolgáló helyiségek is a leg-

...aggteleki kirándulásra hívta meg őket. Persze a „kikapcsolódás" csak részben sikerült, mert ahol a csapat megjelent, ott az autogrammgyűjtők sokasága vette őket körül. A

KALÁSZDI ISTVÁN:

KÉRDEZZ!

Kérdezz a szeretetről:
meglátod, szavaim
elgyengülnek, lefonnyad róluk a szín,
mert beszélni csak akkor szabad,
ha elkerülhetetlen.
Én inkább megsimogatok egy virágot.

Kérdezz a szerelemről:
meglátod, szemeim
mondják a legszebb választ;
parányi rebbenés, lélekből kikukkanó,
de benne mindent megtalálsz,
amit másképpen nem is lehet
elmondani.

Kérdezz a hazáról:
meglátod, izmaim
vallomása a legszebb,
a sejtek szép összjátéka, a mozdulatok,
biztos egymásutánja, a munka,
mert a hazáról csak a kezemmel tudok
szépet mondani.

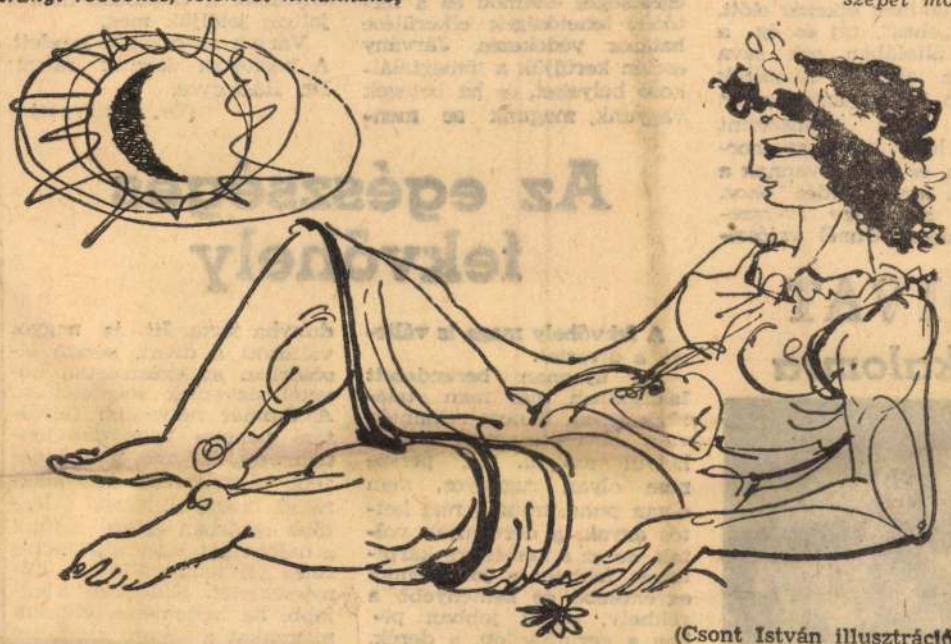

(Csont István illusztrációja)

FODOR JÓZSEF:

Táguló körök

1.

Melletted emberek vannak, kiknek szeszélyed
Bánat vagy öröm!
Egy létünk van itt, e melléd rendelt kis élet
És nincs más külön: —
Örjöngésed vagy jód veled-rángva viselőd
Tőled szerencsétlen vagy boldog a sír előtt.

2.

Száz lehetőség, sors, ember bukkan eléd, mint
Tárul a világ,
S várod — égve tán — ki társkeresve feléd int,
Rossz az árvaság.
És mily láncba léptet jó avagy balcsillagod,
Lágy kényszer játékán, ember, nem gondolhatod.

3.

Mint vesszőző had, ver száz baj, s lényünk ezek közt
Szisszenve forog,
S mely forró mérget hűt, a társban lelni eszközt
Oly szokott dolog
Mint rabokba vásnak mással-köz bilincseik,
Egymásban a jók más rosszát is így szenvedik.

4.

Egy léted van itten, — s perc az ember élete, —
Örülj vagy riadj.
Kin múlik, milyen, az legfőképpen társa: te,
Ki mellette vagy,
Rossz sors és gond: s oly sokszor en-szenvedély
Egymásban főbb próba, és ezzel eszedben élj.

5.

Rossz, baj ellen kapcsot keres az ember, —
Hány, míg él, keres! —
És fojt az üresség, mint hab, ha nyílt vízen ver
És a szél heves.
Mint űrbe s a szélbe, kapkodhat a léghiány,
Így fogódzik egybe sokszor két nehéz magány.

6.

Két sors így lesz, s jobban egy: s együtt — s a világgal
Font kapcsolaton
Így függ, rajtad át, s hű ember-kötelmed által
Lét, társadalom.
Példádon is, mint lágy hu'lám hullámtól lökött:
Növő emberség, mely élőt jobban összeköt.

KÁTAY ANTAL:

Mert ki lehajtja . . .

Igazad van. Amint elfut az óra,
véle rohannak köz-, s ünnepnapok,
és ránktelepül súlyos belenyugvás,
s ólomnehezékeivel az idő
belenyomna a sárba, ha hagynád!
Igazad van! A tél is ránehezül
a házra, csupasz akácok ágaira,
kerítésekre, kutyaólra, fenyőre,
s a föld is görnyedve lehajtja fejét
ha súlyaival meggyötri a gond,
de az ember... Jaj, csak az ember
le ne hajtsa fejét! Ne szakítsa
jajgás soha negyobbra a szánkat!
Mert a viharban, hófúvások
embert zabáló rengetegében
elvész, ki egyszer behúnyja szemét,
mert ki lehajtja fejét a viharban
megvakul, vagy belepusztul a csendbe!

HEVES MEGYEI
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

szükséges, a gyomorsavat. E... kezelőorvosa bizonyára e... rendeli, ha panaszát részlete... sen elmondva hozzá fordul...

B. L. gyöngyösi olv... sónk azt kérdezi, hogy ... influenza ellen a „C"-v... tamin hatásos-e?

Az influenza vírusfertőzé... ből eredő betegség, amel... néha járványszerűen jelen... meg. Biztos gyógyszert az i... fluenzavírus ellen nem ismer... rünk, de a szervezet ellenálló... képességének fokozása, az egészséges életmód és a fertőzési lehetőségek elkerülése hatásos védekezés. Járvány esetén kerüljük a tömegtalálkozó helyeket, és ha betegek vagyunk, magunk se men... az olvasó a jelige mellett teljes nevét és címét is közli. Olyankor a válaszban csak a jeligét jelöljük meg.

Várjuk az olvasók leveleit. A borítékra kérjük ráírni: Dr. Háziorvos.

(Dr. Háziorvos)

Étkezések után bizonyos idővel gyomorégésem van, emiatt keveset eszem, soványodok. Étvágyam sincs és szinte félek az időtől, amikor étkezni kellene, írja N. A. füzesabonyi olvasónk. — Azt mondják, vérszegény vagyok, és ez okozza a bajt.

Ha valakinek étkezés előtt, amikor „éhes", fáj és ég a gyomra, általában sok sava van. De akinek étkezések *után* van ilyen gyomorégéses panasza, arról rendszerint kiderül, hogy kevés gyomorsava van, és emiatt vannak a panaszai, amit erjedés okoz. Ha igaz az, hogy „vérszegény", akkor Önnél valószí-

Az egészséges fekvőhely

A fekvőhely maga is változik a divattal.

Az újonnan berendezett lakásokban már nem találunk ágyat, hanem rekamiét, vagy heverőt, amely fekvőhelyül szolgál. Ez persze nem olyan ruganyos, nem olyan puha, mint a régi kettős ágyak, a derékaljak voltak, de ez a keményre kárpitozott fekhely a jó! Mennél egyenesebb és keményebb a fekhely, annál jobban pihen a gerincoszlop, a derék, annál frissebben ébredünk, tehát annál egészségesebben pihenhetünk. A derék alá párnát, dunyhát tenni nagyon egészségtelen, s úgyanúgy kár a keményre tömött szalmazsákot pehely derékaljjal borítani. A fej alá sem kell két nagy tollpárna, hiszen aludni fekve, s nem ülve kell; ezért elegendő egy nagy és egy kis párna.

Takaróul régebben télen a dunyha járta. Itt is nagyot változott a divat, persze elsősorban az egészségtan követelményeinek megfelelően. A dunnát helyesebb felváltani pehely- vagy danulonpaplanra. Ez még a leghidegebb télen is elegendő takarónak bizonyul, hiszen a legtöbb lakásban estére befűtik a hálószobát, vagy a központi fűtés jól temperálja a hőmérsékletet. Különben a legjobb, ha kellemesen érezzük magunkat a takaró alatt, tehát nem izzadunk, s nem is

DIVAT
Alkalomra

Az alkalmi ruha alatt nem feltétlenül feltűnő, túldíszített ruhát kell értenünk. Az alkalomszerűség többféle lehet, baráti társaság, koncert, színház, mozi, táncos szórakozóhely. Baráti társaságba egy kis szövetruha, finomabb szoknya, pulóver, megfelelő viselet. Színházba, koncertre szép szabású, egyszerű, elegáns, finom anyagból készült ruha, komplé, vagy kosztüm a legmegfelelőbb. Táncos helyre viselhetjük a dekoltált, különleges anyagu és szabású ruhákat.

Képünkön egy kötött kosztümöt mutatunk be, amit felvehetünk baráti találkozóra, színházba, szórakozáshoz egyaránt.

VIRÁG!
A fiku

Közkedvelt dísznövény nálunk a fikusz, amely Hátsó-Indiából származott hozzánk, ahol főleg haszonfaként termelik. Nálunk harminc—negyven esztendővel ezelőtt kezdték a lakások díszítésénél használni. Jó gondozás mellett dekoratív, szép dísze a lakásnak. Legismertebb és a legkényesebb is a nagy, ovális levelű „ficus elastica". Szép, sötétzöld levelei sajnos, a legkisebb megfázásra is reagálnak. Olajszínű, barna folt és fonnyadás jelzi a betegséget. A növény a világos, 15—20 fokos szobát kedveli, a hőingadozást nem szereti, ezért szellőztetésnél óvjuk!

A téli hónapokban nem fejlődik, így vízigénye is kevesebb. Öntözéskor arra kell ügyelni, hogy a talaja csak nyirkos legyen. Túlöntözéstől

Receptek

KUGLÓF

Ünnepi reggeliknek szinte nélkülözhetetlen tartozéka volt hajdanában a kuglóf. A századforduló táján sütötték nagyanyáink az alábbi recept szerint:

17 deka vajat habosra keverünk, 14 deka porcukorral. Hozzáadunk egy kevés citromlevet és négy tojás sárgáját. Tovább keverve beledobunk még 4 deka mazsolát, ugyanannyi kimozott, szeletelt mandulát és két kávéskanál sütőport. Végül hozzákeverjük a négy tojás keményre vert habját és 28 deka lisztet. Kikent, kilisztezett kuglófformába öntve, közepes tűznél világosra sütjük. Mielőtt kivennénk, kötővel nézzük meg a közepét, ha nem ragad rá a tészta, készen van. Vaníliás cukorral meghintve tálaljuk.

SÖRÖS PALACSINTA

Ital mellé különleges süteménnyel kedveskedett a régi háziasszony vendégeinek. Receptje a következő volt: A szokásos módon sós palacsintatésztát kevert, de tej helyett sört adott hozzá. Sonkát, vagy gombát vágott apróra, s belekeverte a tésztába. A palacsintasütőben zsírt, vagy olajat forrósított, s evőkanállal adagolta a tésztát a zsírba. Egyszerre öt kanálnyit lehet sütni belőle a palacsintasütőben. A f... zsírban a palacsinta ... fánkszerűre sül. Term... sen melegen tálaljuk.

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

1021

Nemzetközi nőnap 1968

(Csont István rajza)

ökről — nőknek.
ai témák, mai
ılok.
kolarádió.
isha Elman
egedül.
z aranyember.
ülpolitikai
zyelő.

8.20 Verbunkosok, csárdások.
8.54 Bozó László: Négy fal között. Rádiójáték.
10.10 Óvodások műsora.
10.35 Magyar történelmi operákból.

se Pécsről.
20.00 Tv-híradó.
20.20 Péntek esti tv
ház. Az irnol
kálváriája.
21.35 Epilógus. Emlé
Gát Józsefre.
22.05 Tv-híradó.

Dobzs
tov fi
Tv-hír
Filkés
Egy 2
ősbem
Egy r

VT TV VIDEOTON
rádió - televizió

minden 7 en 6 napon át Né

ményesek a Népújság-ban köz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1968 NOV 8

1021

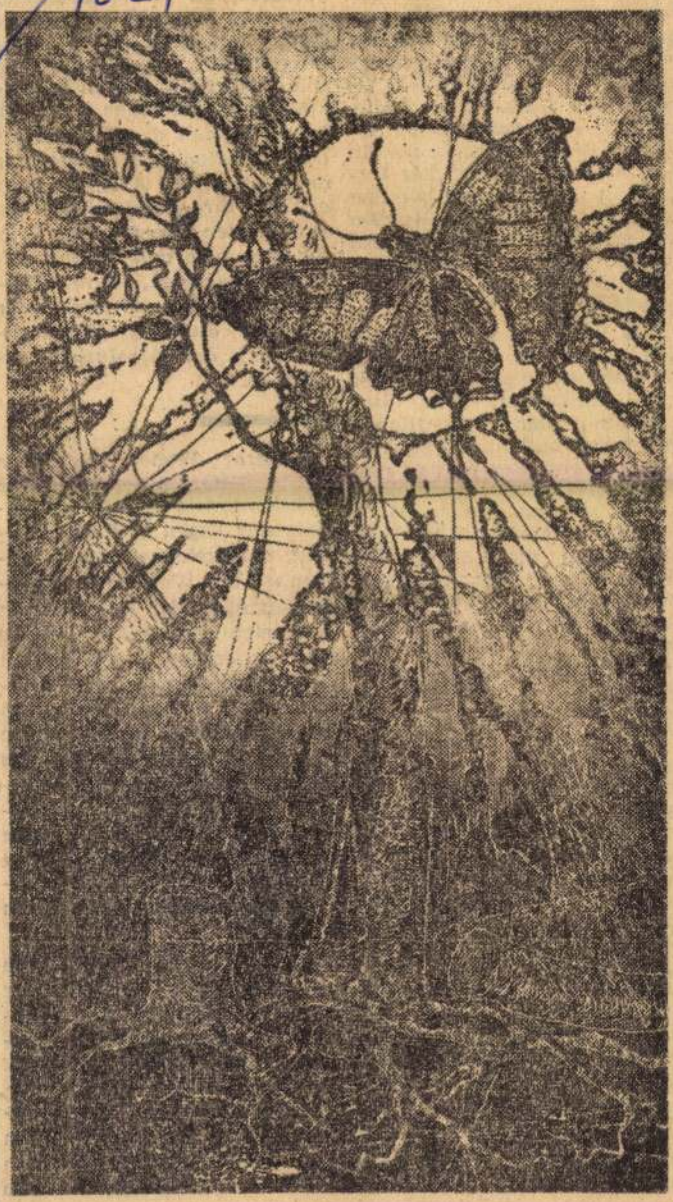

Csont István

István Csont: Illustration zu Radnótis Gedichten

Nach dem Sieg der R
tion festigt sich in Bu
und in den Provinzs
bald die Ordnung, aufre
halten von einer Br
macht aus Soldaten un
gliedern — vornehmlich
beitern — der Volkswac
den Schulen beginnt d
terricht, die Geschäfte v
geöffnet, die Theater s
wieder. In den Dörfern k
es aber noch oft zu revolutionären Bewegungen und Ausschreitungen.

Das Károlyi-Kabinett sieht sich einer Flut dringendster Maßnahmen gegenüber. Der erste Ministerrat setzt das Programm der bürgerlichen Revolution auf. In der Proklamation, von Regierung und Nationalrat gemeinsam herausgegeben, macht sich jedoch die Angst bemerkbar, das Volk könnte sich nicht mit den bürgerlichen Errungenschaften begnügen: *„Wir haben gesiegt, Bürger, Arbeiter, Soldaten, wir haben alles erreicht, was wir erreichen wollten, wir haben keinen Grund, den Kampf fortzusetzen!"*

Die Massen fordern den sofortigen Bruch mit der gescheiterten Sache der Habsburger. Die Zeitungen berichten über Großkundgebungen, auf denen sich die Arbeiter für die Republik einsetzen. Der Beschluß der Kundgebung auf dem Kálmán-Tisza-Platz — dem heutigen Platz der Republik —, an der vor allem Arbeiter aus Ujpest und Csepel teilnehmen, *„... protestiert dagegen, daß die aus dem Nationalrat gebildete Regierung ihre Tätigkeit aufgrund eines dem König geleisteten Eides beginnt. Die souveräne Macht des Nationalrats beruht auf dem arbeitenden Volk Ungarns, auf den Arbeitern und die Republik und gegen all jene zu kämpfen, die mit Zeitaufschub oder schwankender Haltung diese große Errungenschaft der Revolution gefährden."*

General *Weber*, Vertreter des österreich-ungarischen Oberkommandos, der sich bereits seit Tagen in Padua aufhält, unterzeichnet am 3. November die Waffenstillstandsbedingungen der Entente. Die österreich-ungarische Armee soll abgerüstet, die Waffen übergeben werden, die während des Krieges eroberten und bestimmte zur Monarchie gehörende südliche Teile des Landes müssen geräumt werden. Die Entente-Truppen sollen freien Weg durch ganz Österreich und Ungarn sowie das Recht haben, gleich welchen strategischen Punkt zu besetzen.

Da die Vereinbarung die zu räumenden Gebiete nur vom Gesichtspunkt der italienischen Interessensphäre festlegt, muß Ungarn bezüglich der Bestimmung der Demarkationslinie ein Sonderabkommen mit den französischen und serbischen Streitkräften auf dem Balkan abschließen. Zu diesem Zweck begibt sich am

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1968 NOV 8.

1021

István Csont: Kopf

Csont István

arischen Internationalisten verfaßt
m Bürgerkrieg und an der „Nauka" ein Buch he

Ungarn bei der Oktoberrevolution

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1968 NOV 2 7

1021

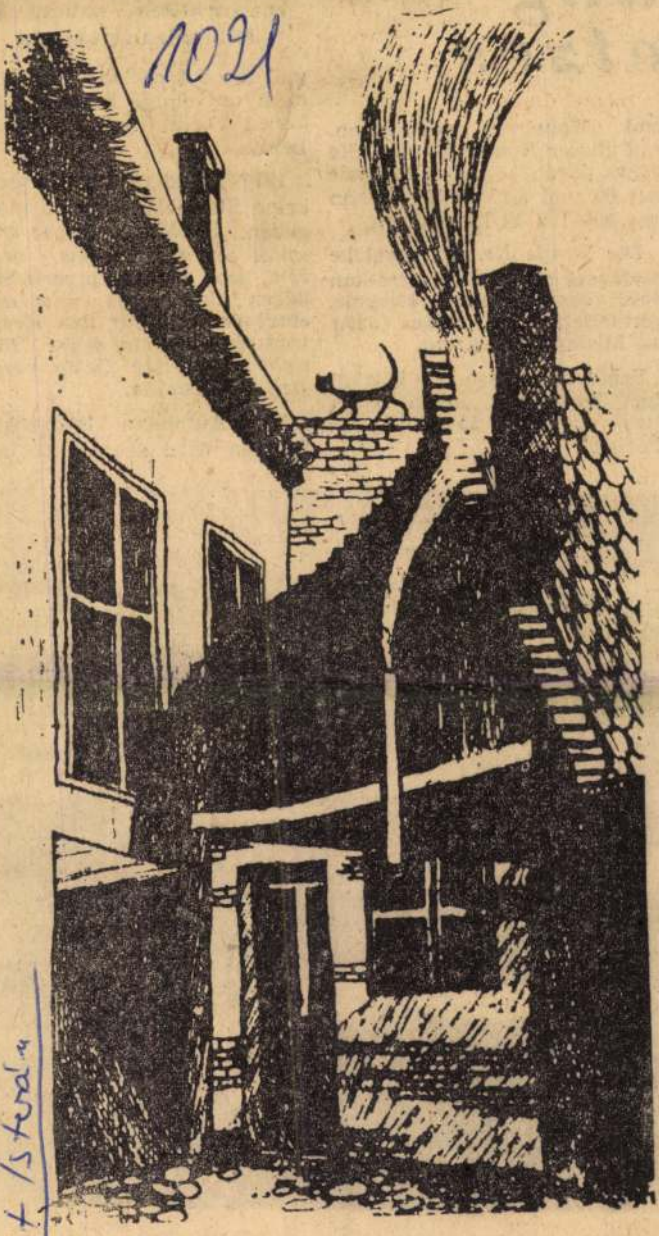

Csont István

István Csont: Altes Haus

ung etzes

und Komárom vorgesel
Auf dieser Straße können
Pkws durch bebautes Gelä
mit 60 und auf freier B
mit 80—100 St/km fahren.

Die Straße Nr. 3, wel
Budapest mit der zweitgröß
Stadt des Landes, Misk
verbindet, wird dieses J
bis Miskolc fertig sein.

Schätzungsweise beträgt
der Wert des ungarischen
Straßennetzes 50 Milliarden
Forint.

wagenverkehr in jeder Hinsicht geeigneten Belag versehen sein werden.

Die Autobahn Budapest—Balaton wird demnächst auf

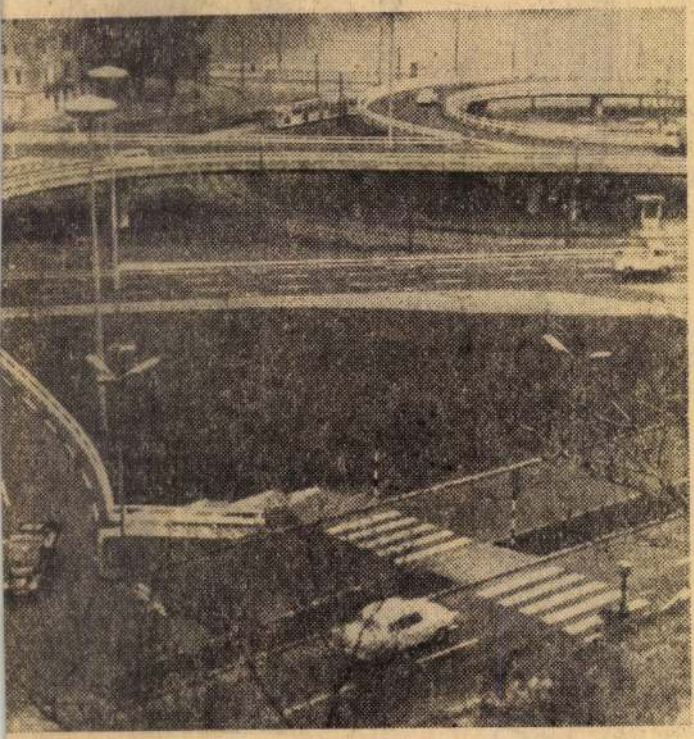

fahrt zur Elisabethbrücke in Buda

1968 OKT 13

Heves megyei Nép ujság

1021

DEMÉNY OTTÓ:

Sisak és karabély

(Csont István linómetszete)

Csont István

Korosztályokra bontva itt a lista

IGAZ LEHETLEN?

Olvastuk az Esti Hírlapban, hogy nagy forgalmat bonyolít le a HUNGAROCAMION az élelmiszer-exportunkban. A HUNGAROCAMION-autók szállítanak Angliába, Svédországba, a BENELUX-államokba stb. „Ausztráliába pedig zöldségféléket" szállítottak — írja az írás...

Bármennyire is jók ennek a vállalatnak a hűtőkocsijai, mi nem hisszük, hogy a tengereken át Ausztráliáig is elkocsikáznak... Ausztrália helyett Ausztria lesz az az ország... Igaz, hogy hűtőkocsik néha hajón is mennek, de ugyanezen cikk szerint csak Líbiáig hajóznak el. Líbia pedig Ausztráliától kb. olyan messze lehet, mint annak idején Makó volt Jeruzsálemtől...

★

A Hétfői Hírekben olvastuk, hogy nőnek az eladatlan gyöngykészletek Japánban, ezért a termelést, azaz a gyöngyhalászatot 30 százalékkal csökkentették...

Mi úgy gondoljuk, hogy nem a gyöngyhalászatot csökkentették a japánok, hanem valóban a gyöngytermelést, mert köztudomású dolog, hogy Japánban már nagyon régen nemcsak úgy halásszák a drágagyöngyöt, hanem céltudatosan tenyésztik is... A kagylók mesterséges beoltásával és tenyésztésével termelik az igazgyöngyöket. Ez a termelés bizonyulhalászat eredménye olyan bizonytalan, hogy azt nehéz volna kiszámítani, hogy mikor csökken, vagy emelkedik 30 százalékkal...

★

Olimpiai lázban égünk. Mindent elolvasunk, mindenmegnézünk, ami Mexikóvárossal kapcsolatos. Így láttuk meg a Népújságban a legmagasabb mexikói épület képét, melyet a képaláírás „A 43 emeletes Toppe-Latinamericano épületének" jelez. Lázas sietséggel olvastuk meg az emeletek számát, mi negyvenkettőt olvastunk, az újság 43-at ír, a mexikóiak pedig saját kiadású képeslapukon 44 emeletet írnak. Ez nem volna nagy baj, de az épület neve sem stimmel. A Toppe semmit sem jelent, a Latinamericano szó sem. A to-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1968 NOV 15

1021

István Csont: Schaffende Hand

Csont
Mitarb.

...ens, daß der ideologische Einfluß der Partei auf die Gesellschaft nicht stark genug ist. Aus den Märzereignissen wurden auch Konsequenzen persönlicher Natur gezogen, die aber heute kein nachdrückliches politisches Problem darstellen. Im Mittelpunkt steht heute die Ideologie.

Was ist Revisionismus?

Die polnische Partei betrachtet den Revisionismus als den Hauptverbündeten der antisozialistischen imperialistischen Strategie und der inländischen reaktionären Wühlarbeit, und mobilisiert vor allem zum Kampf gegen ihn. Aus diesem Grund wurde der moderne Revisionismus einer gründlichen Analyse unterzogen. Die Partei ging davon aus, der Revisionismus dürfe nicht allein aufgrund der früheren Erfahrungen, lediglich als ein rechtsstehender opportunistischer Flügel der Partei beurteilt werden, der gewisse Thesen des Marxismus revidieren will. Der Revisionismus wurde zu einer umfangreicheren Erscheinung, die die ganze Rechte umfaßt und die Bestrebungen sämtlicher Generationen und vielen anderen Theorien in den Hintergrund drängen. Die friedliche Koexistenz möchte er auch auf den Bereich der Ideologie erstrecken. Der Kern des Revisionismus wird von den polnischen Wissenschaftlern folgendermaßen zusammengefaßt: „Der Revisionismus ist die Gesamtheit theoretischer Begriffe und der sich aus ihnen ergebenden praktischen politischen Handlungen, die mit den grundlegenden Prinzipien des Marxismus—Leninismus, mit der marxistischen Ideologie im Widerspruch steht, die Arbeiterklasse und ihre Partei in ihrem Kampf gegen die Reaktion, den inneren und äußeren Feind schwächt und entwaffnet."

Die starke Betonung der ideologischen Themen bedeutet selbstverständlich nicht, als beschäftige man sich in Polen nicht mit der unter allen Umständen primären Frage: der sozialistischen Aufbauarbeit. Statistiken zufolge nahm die Industrieproduktion in Polen im Verlauf der letzten fünf Jahre nahezu um 50% zu und erstellt, zusammen mit dem Baugewerbe, mehr als 60% des Nationaleinkommens.

...istischen Länd... den kommunistische... beiterparteien; Solid... allen fortschrittlich... kratischen und anti... stischen Kräften; ... Koexistenz mit den ... stischen Ländern, st... Kampf zur Verhinde... Weltkrieges, in Ve... damit die Zurück... der revanchistischen ... bungen der gegen... Bonner Politik. In Polen hält man den westdeutschen Revanchismus, als erstrangige Stütze des amerikanischen Imperialismus, für gefährlich. Man ist der Meinung, eine Erschütterung der Position des Sozialismus in der Tschechoslowakei hätte die Gefahr des westdeutschen Revanchismus vervielfacht.

Für die Beibehaltung der bestehenden Außenpolitik spricht ferner, wie man in Warschau meint, daß die internationale Autorität Polens dank dieser Politik bedeutend gestiegen ist. So sehr, daß der in letzter Zeit gegen Polen geplante Boykott scheiterte. Im Artikel „Das Ganze eine Utopie" schreibt Trybuna Ludu, gewisse westliche Kreise hätten getrachtet, die wirtschaftlichen und kulturellen Beziehungen zwischen der kapitalistischen Welt und Polen zu stören, doch blieb ihnen außer der Verhinderung von ein-zwei Reisen der Erfolg versagt. „Mehrere Kommentatoren der westlichen Presse und zahlreiche Persönlichkeiten des westeuropäischen politischen Lebens betonten", so Trybuna Ludu, „die Unterbrechung der kulturellen, wirtschaftlichen und sonstigen Beziehungen zu den osteuropäischen Ländern wäre mit einer 'Selbstisolierung' des Westens verbunden, was keineswegs im Interesse des W...

...Magvető-Verlag; György Mol... dova: Taschenkreuzer Bél... Lakinger (Roman) beim Móra... Verlag und Peter Veres: Un... sere. Weisen und verschwiege... nen Vorfahren (historisch... Essays), Verlag für Belletristik

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1968 AUG 25.

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

Csont István

NYERGES ANDRÁS:

VARÁZSLAT

1021

(Csont István illusztrációja.

Fekete szemek, vörös szájak,
gyönyörű, ostoba varázslat,
naponta meggyötörsz, verejték
lep el miattad, nincs segítség,
fekete, vörös gyöngyök, gyöngyök
megyek az utcán, szembejöttök,
arany haj, vörös haj, zizeg, száll,
veletek-nélkületek egy fáj,

százszor szomjazom rátok undor
taszít, de megszomjazom újból,
vacog a fogam, láz fűt, fagy ráz,
elvetél mindig minden hajtás,
virág sosem bomlik belőle —

de mindig hiszem, hogy jövőre.

...tatási intézmények ifjú hallgatóit is. Tehát a „rendesség", illetve a „rendetlenség" nem életkori sajátosság. Persze, az óvodás gyermek másként rendetlen, mint a főiskolás fiatalember. De az is igaz, hogy aki óvodás korában rendes volt, az rendszerint egyetemista korában is rendes, — hacsak! — De ereről később!

Ha azt mondanák, hogy a gyermek olyan, amilyen a környezete, általában nem járnánk messze az igazságtól. De miért van az, hogy a családban az egyik gyermek „rendes" összerakja a játékait, könyveit, rendben rakja le a ruháit — a másik pedig „rendetlen"? Egy anyától, egy apától származnak! Ennek számos oka lehet. Először az, hogy rendszerint a házastársak sem egyformán „rendesek", vagy „rendetlenek". Hány helyen mondhatja el a családfő — illő önkritikával: — a feleségem nagyon rendes, én már kevésbé... (Ritkán — de fordítva is előfordul ez) Nos, az egyik gyermek vonzalma egy ici-picivel nagyobb a mama iránt — tehát rendes. A másik — ezért ismerünk sok „rendetlen" kislányt —

A szőnyegek és a bútorkárpit tisztítása

A szőnyegek és a bútorkárpit tisztítása talán az a munka, amelyben a legkevesebb a gyakorlatuk a háziasszonyoknak. A munka sikerének nagyon fontos előfeltétele az alapos portalanítás. Ezt ha nincs porszívó — a szabadban, alapos kiporolással és keféléssel végezzük.

A legjobban piszkolódó előszobaszőnyeget azonban legszebben úgy tisztíthatjuk meg, ha mindkét oldalán langyos ultrás habbal súroljuk meg. Utána tiszta vízzel öblítsük le és levegőn szárítsuk meg.

A szőnyegek és főként a bútorkárpit felületi tisztítására talán az egyik legkifogástalanabb szer az Extra vegyszer. Adagolása előírás szerint 1 rész Extra, 10 rész víz. Kizárólag az oldat habjával tisztítunk, s ezt szivaccsal dörzsöljük el az anyagon. A kemény, fehér habbal együtt a piszok is pillanatok alatt eltűnik az anyag felületéről. Az Express nevű ugyancsak szőnyegek és bútorkárpitok tisztítására alkal-

...lódó mamával sz... apát „nagyvonalúna... és egy kézenfekvő ... sítás — a nagyvon... szembenállónak véli... leg kínos „precizitá... tetszik neki a ren...

Lehet azután több... egy másik ok is, am... úgynevezett rendetlenség az okozata. Mégpedig az hogy a rendetlen gyermek általában fizikailag, idegrendszerileg fáradékonyabb, mint a rendes. Önkontrollja is lassabban működik. Annyira belefeledkezik a játékba — vagy akár a tanulásba —, hogy mire végez, a szó szoros értelmében nincs ereje, hogy rendet tegyen maga körül.

E két főok is lehet tehát a hiba forrása. Következésképpen rosszul akarja rendre nevelni, szoktatni gyermekét az az édesanya, aki folyton azt fújja „rendetlen" gyermekének, hogy:

...ég i... ngo... ho... gac... likh... nev... kat... ez), játékot meg mielőtt a gy... mek végképp elfáradna fújjuk le!

A szülők tehát akkor j... nak helyes úton, ha a gy... mek első munkájának a re... det, a rendcsinálást tekint... (Ehhez pedig a személyes p... dánál nincs jobb nevelőes... köz.) Ha a „rendcsinálást" ... munka rangjára emeljük, el... készítettük gyermekünket ... munka szeretetére, de cs... akkor, ha a gyermek igény... vé is tesszük a rendet, s m... kiskorától rendszeresen, a sz... mélyes példamutatással is e... re neveljük.

Dr K. L.

Horgolt kabát és köpen...

Nagy divat a horgolt kabát. A ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heves megyei Népújság

1969 JAN 12

1021

Csont István

Katkó István:

ILCSI

A negyedik napon megérkezett a negyedik: Ilcsi. Félretaposott férficipő volt rajta, agyonmosott kartonruha, s hosszú gesztenyebarna haját egy piros svájcisapkába rejtette. Madárijesztő, — gondolta Ricsi, amikor Laja maga előtt tuszkolta a lányt be a lakásba. Ilcsi valóban csenevésznek látszott, mindössze az volt a feltűnő rajta, hogy vékony karjához képest nagy vöröses színű kézfejét kissé röstelkedve próbálta a háta mögé dugni.

— Hát itt van, — mutatott a lányra Laja elégedett vigyorgással.

— Szervusz, — mondta Ricsi, aztán úgy tett, mintha tovább olvasná, de a könyv lapjai mögül fürkészte az új lakót.

A kölyök azonban Ilcsi elé huppant és szemtelenül végigmustrálta. Ő sem volt nagyon megelégedve ezzel a „nyeszlett macská"-val. Minek ide lány? Megvannak ők jól itt hárman ebben a lakásban. Nem tudja elképzelni, hogy ez bele tudjon illeszkedni a kialakult életrendbe, részt vegyen a marháskodásban. Bizalmatlanságához hozzájárult a féltékenység is. A két nagyobb fiú néha uralkodott felette, néha azonban ő tudta zsarolni őket gyerekeskedéseivel. Ösztönösen érezte, hogy ez a lány kisajátíthatja mindezeket a kedvezményeket, sőt mindenféle baj forrása is lehet.

— Hogy hívnak? — kérdezte tőle leereszkedően.

— Ilcsi, — felelte a lány halkan, s az ajtó felé lesett, mintha a kifelé vezető utat keresné.

Tüske nem tartotta fontosnak, hogy ő is bemutatkozzék, hanem odafordult Lajához.

— Hol szedted fel?

Szemtelen fellépését Laja is túlzásnak tartotta. Nyakon legyintette a kölyköt.

— Az én védelmem alatt áll. Ha egy rossz szót meghallok tőled, ellátom a bajodat.

Tüske sértődötten vonult a dolgozószoba sarkához, ahol egy atlaszt nézegetett.

Laja úgy tett, mintha nem zavarná különösebben a másik két fiú tartózkodása. Úgy bánt Ilcsivel, mint kis kölyökmacskával, akit az utcán talált. Gyengéden megtaszította, hogy üljön le a dohányzóasztalka előtt álló fotőjbe. A lány lekuporodott, s így még jobban feltűnő volt a jelentéktelensége. Nem nézett sehová, csak a padlót bámulta.

— Ezek rendes gyerekek, — mondta biztatóan Laja. — Ugye, hogy klassz ez a lakás? Az a legjobb benne, hogy csak mi lakjuk...

Nevetett, mintha jó viccet mondott volna.

Mivel sem a társai, sem a lány nem válaszolt neki, hozzálátott, hogy zsebéből mindenféle kacatot szedjen elő. Cigaretta, tűzkő, borotvapenge került elő, „mozgó raktárából", ahogy nevezte. Nézegette, számolgatta őket.

Ilcsiről mintha mindenki elfelejtkezett volna.

Laja, amikor fél órával ezelőtt észrevette a kórház kertje előtt ténfergő lányt, eszébe sem jutott, hogy megszólítsa. Csak az tűnt fel neki, hogy milyen szomorúan támaszkodik a vasrácshoz és nézi a vöröstéglás épületet. A fiú csakis azért állt meg bámészkodni, mert a kórház kapujához egy parasztszekér fordult be, a kocsis egy tíz év körüli gyereket emelt le, aki teljesen élettelennek látszott, s egyik karja vastagon be volt bugyolálva gézzel. A lány is ezt a jelenetet figyelte, ő is odajött a bejárathoz, majd amikor a portás, aki az érkezőt eligazította, feléjük fordult, akkor Ilcsi elbújt Laja háta mögé.

— Te még mindig itt vagy? — szólt a kapus és a fejét csóválta, majd azt mondta Lajának: — Már megengedtük neki, hogy végigjárja a kórtermeket, de nem találta meg az anyját. Hiába mondom neki, hogy menjen szépen haza, csak várakozik reggel óta.

(Csont István illusztrációja.)

Amikor a portás becsukta a kaput, a fiú megkérdezte:

— Itt laksz a városban?

Ilcsi megingatta a fejét.

— Messze?

— Öttelken.

A helységnév nem mondott semmit Lajának.

— Ha nincs szállásod, eljöhetsz hozzánk, — szólt hirtelen elhatározással.

Ilcsi tétován nézte a magas fiút. Bizalmatlanság és riadtság áradt viselkedéséből. Mivel nem felelt semmit Laja ajánlatára, a fiú tovább folytatta:

— Csak nem akarsz egész éjjel az utcán ácsorogni? Marhaság. Elkap az őrjárat, aztán fogdába kerülsz. Ezt akarod? Na, gyere!

Megfogta a lány kezét.

Várta, hogy Ilcsi vitatkozik vele, makacskodik, de a lány engedelmesen követte.

— Hány éves vagy?

— Tizenhét leszek.

— Tudsz főzni?

— Nem.

— Hát takarítani?

— Nem.

Válaszát Laja kedvetlenül vette tudomásul. No hiszen, ezzel is bevásárolt. Már bánta, hogy megszólította, csakhogy nem volt szíve visszavonni az ajánlatát. Majd meglátják. A piacon összeverődött egy két lánnyal, azok csínosabbak voltak és vagányabbak. De csak kinevették, amikor megpróbált velük tárgyalni. Mind kizsebelte volna, rögtön kívánságokkal álltak elő, ezt vegyen nekik, azt vegyen nekik. Ez a „nyíltság" nem tetszett a fiúnak, bár nem volt meglepve; találkoztak jó néhány nővel, aki egy darab kenyérért is félrevonult a katonákkal.

— Mi baja volt az anyádnak?

A lány tekintete megrebbent.

— Azt mondták, hogy nagy beteg lett.

— Ki mondta?

— Az úrék, ahol szolgált.

— Ők küldték a kórházba?

— Ők.

Felesleges volt tovább faggatni a lányt.

Ez a gyámoltalan ki tudja meddig álldogált volna ott a kórháznál. Talán abban reménykedett, hátha előbukkan az anyja, talán van még egy kórterem, ahová nem engedték be?

Ennek a keszeg gyermeklánynak a sorsa az övéhez hasonló: egyiküknek sincs otthona, nincsenek szülei. Laja bizonyosra vette, hogy Ilcsi anyja meghalt. Hiszen ki tartotta volna számon a harcok idején, amikor zsúfolásig megteltek a kórházak?

Gyengéden, bátorítóan irányította be a kapuba, amikor megérkeztek a házhoz.

— Gyere csak, nálunk otthonra lelsz...

Sportaktíva tanácskozott Eger minőségi sportjának fejlesztéséről

A napokban sportaktíva színhelye volt a megyei pártbizottság nagyterme: üzemek, vállalatok, intézmények, valamint a tömegszervezetek vezetői gyűltek össze, hogy megtárgyalják Eger város sportmozgalmának helyzetét, fejlesztésének lehetőségeit, — különös tekintettel a minőségi sportra.

A tanácskozáson részt vett *Fehér István*, a megyei pártbizottság osztályvezetője, *Trezsenyik Sándor*, az egri városi pártbizottság titkára *Pusztai László*, a megyei sportszövetség elnöke.

A megjelentek üdvözlése után *Trezsenyik Sándor* emelkedett szólásra és tartott előadást Eger sportjáról. Bevezetőjében megállapította, hogy a Politikai Bizottság 1967. szeptember 26-i határozata óta a város sportja jelentős eredményeket ért el, majd így folytatta:

— *Jóleső érzés, hogy 1968-ban négy szakosztályunk harcolta ki az élvonalba jutást. Ezért a legnagyobb elismerés hangján kell szólnunk a sportkörök, a sportvezetők és a sportolók munkájáról.* A város sportjái különleges helyzetet foglal el a több mint ezer sportolót foglalkoztató *Egri Dózsa*, a megye reprezentatív sportköre, amely országos viszonylatban is a legjobbak közé tartozik. Meg kell azonban mondanunk, hogy ez a sportegyesület magára hagyatva, a párt, az állami, a társadalmi és a gazdasági szervek összefogása, és hathatós segítsége nélkül hivatását nem képes hosszú időn át betölteni!

1.

A város történelmi hagyomá- labdarúgás, vízisportja

labda-csapat ne a kiesés ellen harcoljon, hanem végre elfoglalja állandó helyét az első öt együttes között!

2.

Az NB I-be újra felkerült labdarúgó-csapat az idén maradjon bent a legmagasabb osztályban, majd a következő években a középmezőnybe verekedje magát.

3.

A női röplabda-csapatnak és a súlyemelő együttesnek reális esélyei vannak az NB I-be kerülésre, ezért ennek érdekében mindent kövessen el az elnökség.

4.

Az atlétikai szakosztály állítsa vissza Eger atlétikai sportjának jó hírnevét, ne csak II. osztályú, hanem I. osztályú versenyzőkkel is rendelkezzen.

5.

Mielőbb alakuljon meg az egyesület profiljába nagyon is beleillő cselgáncs-szakosztály.

6.

Az utánpótlással való fokozott törődés biztosíthatja a szakosztályok élvonalban maradását, ezt a célt szolgálja elsősorban a sportiskola — ugyanakkor a Dózsa karolja fel azokat a fiatal tehetségeket, akik a megye kisebb sportköreiben bontogatják szárnyaikat. Cserébe szaktanácsadással, mintaedzés-bemutatókkal, edzőmérkőzésekkel és egyéb hasznos dolgokkal segítsék a kis egyesületek munkáját.

7.

A sportolók erkölcsi—politikai nevelése senki számára sem lehet közömbös. Helyes volna felújítani a „Jó tanuló, jó sportoló", a „Jó dolgozó, jó sportoló" mozgalmakat.

8.

A szurkolótábort arra kell nevelni, hogy a mérkőzések, versenyek alkalmával sportszerűen viselkedve buzdítsa a sportolókat. A nevelésnek, jó eszköze lehet a szurkológyűlés és egyéb más összejövetel.

9.

A pártoló tagság kiszélesítését, növelését állandó napirendi pontként kell kezelni. Ebben sokat tehetnek a vállalatok, intézmények, üzemek vezetői.

10.

A sportkör minden olyan eseményről tájékoztassa a közvéleményt, ami érdeklődésre tarthat számot.

Anyagi megalapozottság nélkül nehéz

Ezek lennének tehát a legfontosabb feladatok, megvalósításuk azonban csak akkor lehetséges, ha az anyagi alapok is megvannak hozzá. *Mert az E. Dózsa azok közé a sportkörök közé tartozik, amelyek mögött nincs anyagi bázist jelentő gazdasági egység. Éves költségvetésének több mint kétharmad része instabil, függvénye a rendezvények látogatottságának és természetesen az időjárásnak. Éppen ezért szükséges a megye, illetve Eger város illetékes szerveinek összefogása.*

A BM évente mintegy egymillió forinttal járul hozzá a sportkör működéséhez — ennél nagyobb összegre a jövőben sem lehet számítani, a továbbfejlődés tehát ezen a vonalon nincs biztosítva. Az E. Dózsa az elmúlt időszakban jelentős erkölcsi és anyagi segítséget kapott megyei, városi, társadalmi, tömegszervezeti és gazdasági szervektől. *Ennek a segítségnek kiszélesítése, rendszeressé tétele jelentheti a problémák végső megoldását!* E téren sokat tehet — és tett is már — a megyei és a városi tanács, valamint a szakszervezet, a KISZ és az üzemek, vállalatok, termelőszövetkezetek. Miként a *Finomszerelvénygyár, a Mátravidéki Fémművek*, vagy a *Dobó Termelőszövetkezet — hogy csak néhányukat említsük.*

Senki számára sem lehet kétséges, hogy a minőségi sportnak milyen vonzó hatása van az ifjúság tömegeire, amikor tehát most a minőségi sport támogatásáról beszélünk, ezt a tömegsport érdekében is tesszük.

A fentiekben ismertetett célkitűzések hosszabb távra szabják meg a tennivalókat, ismerve azonban a sportkör jelenlegi helyzetét, *már most szükségessé válik bizonyos anyagi támogatás.* Mert az E. Dózsa — rajta kívül álló okok miatt — nem tudta teljesíteni bevételi tervét, óriási gondot okoz a több mint ezer sportoló felszereléssel és sporteszközzel való ellátása, valamint a foglalkoztatásuk zavartalan biztosítása, lakás- és státusproblémák nehezítik a helyzetet.

Szeretnénk, ha ez a megbeszélés első lépés lenne a közös összefogás útján s ez az út hosszú időn keresztül megyénk és városunk minőségi sportjának további sikereihez vezetne — fejezte be beszédét *Trezsenyik Sándor.*

Az ezt követő vitában mintegy 15-en szólaltak fel és biztosították támogatásukról Heves megye első számú sportkörét.

(—dy)

Több, mint ezer sportoló a Dózsában

A nyolc szakosztályban 554 sportoló van nyilvántartva, ehhez csatlakozik az 500 főt foglalkoztató sportiskola. A sportegyesület 56 alkalmazottja közül nyolc főfoglalkozású. 1968-ban 1 543 000 forint volt a bevételi terv, ami megegyezik a kiadási tervvel. A sportkör munkáját 13 fős elnökség irányítja, amely havonként ülésezik és igyekszik jól megoldani a feladatát. A megnövekedett feladatok azonban ennél többet kívánnak.

Különösen fontos, hogy:

Mozgalmas napok a tardosi sporttáborban

Háztetők

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZEGEDI EGYETEM
1966 JUN 23

1021

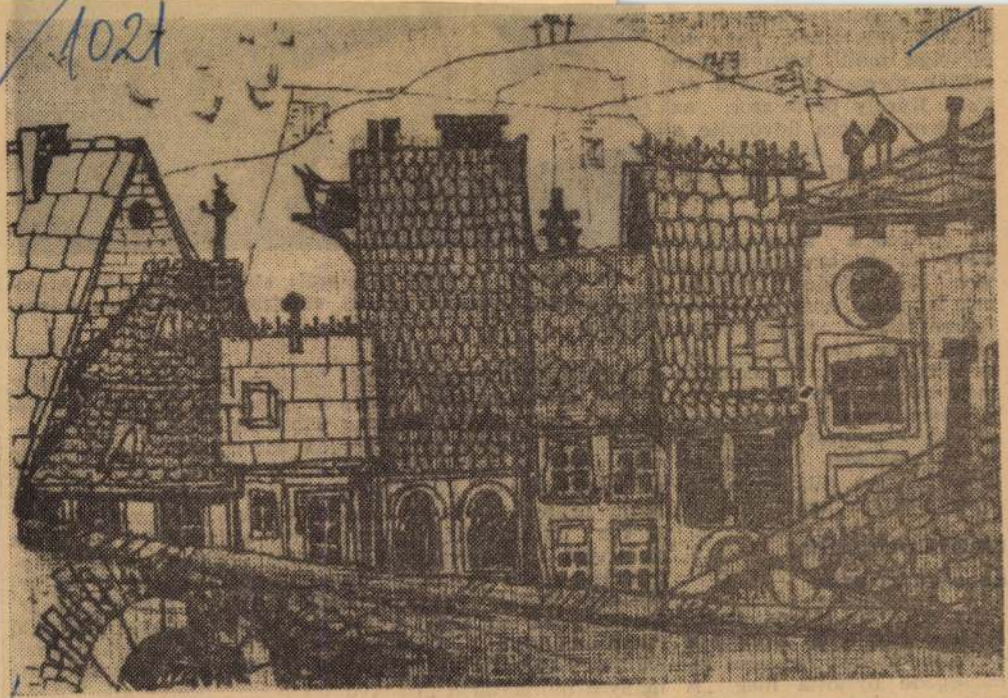

HÁZTETŐK
Csont István rajza

elnöke mondott köszönetet a SZOTE vezetőinek, hogy az üléseket méltó környezetben tudják megtartani, majd *dr. Tóth* Károly professzor, az egyetem rektora üdvözölte a vendégeket. A megnyitó előadást *dr. Obál* Ferenc egyetemi tanár tartotta. Történeti áttekintésében a kezdetektől egészen a kibernetikáig tárta fel az orvostudomány technikai fejlődését, amelynek feladata, hogy a szervezetben lezajló folyamatokat hűen tudja tükrözni. Az automatizálás terén a technika még sokkal tartozik az orvostudománynak, de mint ez az előadássorozat is tanúsítja, a keringési rendszerek vizsgálatában állandó előrelépés tapasztalható.

Ing. Heinz Fritzsch megtartja előadását a VEB Messgerätewerk Zwönitz orvosi elektronikus mérőberendezéseiről.

Orvostudomány és elektronika

Az első nap előadásait *dr. Fedina* László, a Budapesti Orvostudományi Egyetem tanársegéde nyitotta meg „A keringési rendszer vizsgálati módszerei" című felolvasásával, melyben összefoglalta a legfontosabb keringési paramétérek az [illegible] gyarországon gyártandó készülék szempontjából, majd ehhez kapcsolódva *Katona* Zoltán, a MEDICOR Művek mérnöke tartott előadást a sokcsatornás készülékek hazai fejlesztési irányairól. A vér oxigéntelítettségének az orvosi diagnosztikában és a műtét alatti ellenőrzésben játszott fontos szerepéről *Barta* Lajos, az Optikai Finommechanikai Központi Kutató Laboratórium tudományos munkatársa „In-vivó véroxigén-telítettség érzékelők" címmel olvasott fel, majd Eberhard *Mehler* dresdai mérnök a Dresden-Fried- [illegible] Sándor, *dr. Berta* Mihály, *dr. Csanády* Miklós, *dr. Gál* Tibor és *dr. Felkai* Béla — az ascorbinsav indicator-dilutiós technikai alkalmazásáról, a kardiovascularis diagnosztikában végzett kutatásairól számolt be. A két utolsó előadás az áramlásméréssel foglalkozott. *Dr. Erdélyi* András, a BOTE tanársegéde a mágneses indukció elvén alapuló áramlásmérési módszerek történeti áttekintését, illetve alkalmazását ismertette, dr. Fedina László budapesti tanársegéd az ultrahangos áramlásmérés gyakorlati alkalmazásának

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1000 MAR -6

Csont István

1021

CSONT ISTVÁN: NŐI FEJ

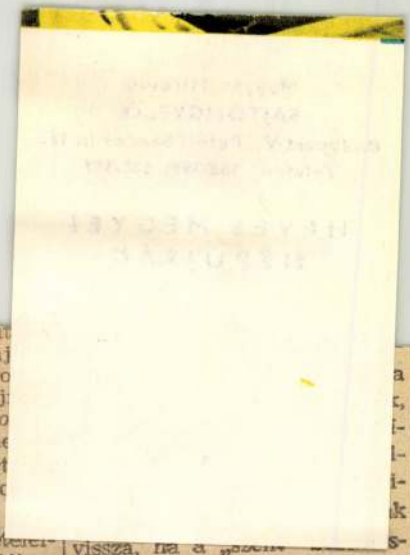

a sportkört ...
levonja a tagdíjat és átut
a sportkör részére. Saj
egyes sportköröknél nyo
sem lehet találni a tadgíj
tésnek, mint például *Ho*
és *Nagygomboson*. A he
morál, a helyes szemlélet
alakítása a jövő egyik fo
feladatát képezi.

A rendezvények bevételei-
nek elszámolása általában
rendben történik, a vonatkozó
nyilvántartások megfelelőek.
Falusi sportköröknél viszont
alig számottevő a rendezvényi
bevétel: itt inkább egyéb be-
vételek (bál) megszervezésére
találunk törekvéseket.

Összefoglalva elmondhatjuk:
a sportmozgalom 1963-ban
történt átszervezése óta a falu
sportjának még csak papíron
van meg az igazi gazdája. A
gazdasági szervek vagy nem
képeznek sportalapot, vagy
pedig a képzett alapok fel-
használása más helyen tör-
ténik. Helyes lenne tehát, ha
a megyei tanács rendelet út-
ján szabályozná és előírná a
sportalap képzését, amely nö-
velné a KÖFA-alapot és a ta-
nácsi költségvetésen keresztül
jutna el rendeltetési helyére, a
sportkörökhöz.

Somody József

a
k,
i-
l-
i-
k
vissza, ha a „szen ... s-
ről van szó.

Lehe

Nem panaszkodhatnak az eg-
ri sportbarátok: ma a megye
székhelyén néhány olyan
sporteseményre kerül sor,
amelyek méltán tarthatnak
számot nagy érdeklődésre, s
amelyek színvonalat és izgal-
makat tekintve igazi sportcse-
megét ígérnek.

*A Dózsa NB I-es női kosár-
labda-csapata* a mezőny másik
újoncát, a *Kecskeméti Dózsát*
látja vendégül. Az egriek leg-
utóbb Sopronban a vártnál na-
gyobb arányú vereséget szen-
vedtek, s ez főleg annak volt
köszönhető, hogy a második
félidő derekán — amikor kez-
dett belejönni az együttes —
több kulcsjátékosa kipontozó-
dott. Egy kis játékvezetői jó-
akarattal bentmaradt viszont a
soproniak közel két méter ma-
gas válogatott játékosa *Bakk*,
aki aztán tetszés szerint szórta

p
k
és
pa
eg
F.
dé
va
Ha
ta
he
sze
ny
ho
eli
ezi
sér
be
MI
is.
A
má
gya
gó
szá

zsák

Huszonöt ország 31 játékve-

1021

Csont István grafikája

ORSZÁGOS VIDÉKI MEGNYITÓ

Eger városában, az országos vidéki megnyitó színhelyén különös gonddal készültek a Művelt Nép munkatársai és a város művelődési intézményei a könyvhét méltó megünneplésére. A város a könyvhét tiszteletére ünnepi külsőt öltött, zászlók, transzparensek és színvonalas megállító táblák (Csont István egri művész tervei alapján) hirdették a könyv ünnepének jelentőségét. A Tanárképző Főiskolán berendezett könyvudvar állandóan műsorok, dedikálások színhelye is volt. Az udvar 8 pavilonjában egri diákok árusítottak, az alkalomra készült öltözékükön viselve az egri könyvhét emblémáját.

(folytatás a 2. oldalon)

nogy a könyvutcá[illegible] lágirodalom alkotásai között, méltó helyen láthatom a táj ősi művészetét. A nádudvari fekete kerámiák, a faragott ostornyelek, csikós szerszámok, a hímzett és rátétes szűrmunkák szerencsés kiegészítői a könyvutcának: a népművészeti pavilon és a bemutatók sajátos zamatot adnak a rendezvénysorozatnak. Országos például szolgálhat a debreceni könyvutca: ha az ország minden részében megjelennének a könyvesboltok kirakataiban, a könyvutcákban a táj népi művészetének tárgyai, sajátossá válhatnának a kirakatok, jól tükrözve a tájegység jellegét. A könyvvásár ezzel a kiegészítéssel lett igazán — és ízlésesen — vásárrá.

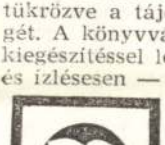

13 VÁROSBAN

Természetesen nemcsak Eger és Debrecen, hanem az ország más városai is kitettek magukért. Pécsett a Meseszínpad szabadtéri programja, Szegeden a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL

Könyvvilág

Csont Zsuzsa grafikus

(folytatás az 1. oldalról)

TÁNCOL A KÖNYVUTCA

Debrecen város könyvterjesztői, akik évről évre meglepetéssel rukkolnak elő a Gambrinus-közben felállított könyvutcában, ebben az esztendőben a népművészetet állították a program középpontjába. A könyvsátrak között helyet kapott Hajdu-Bihar népművészete is. Az egész pavilonban a táj népművészetének mesterei tartottak minden nap bemutatót: seregnyi érdeklődő szeme láttára születtek az új korsók és tálak a nádudvari ifjabb Fazekas Lajos, vagy Fazekas István kezenyomán a formázókorongon. Egy-egy jól sikerült kerámia elkészültekor — akárcsak a színpadi művészek — a népművészet mesterei nyíltszíni tapsot kaptak.

A könyvhét ötödik napjának estéjén a félórásra tervezett program két órára sikeredett. A debreceni Táncház tartott bemutatót ezen az estén, széki népdalt és táncot mutatva be a közönségnek, a Hajdú táncegyüttes közreműködésével. A programot Kardos László, az együttes vezetője olyan magávalragadóan irányította, hogy sikerült megtáncoltatnia a könyvutca több száz látogatóját. Feledhetetlen látvány volt: a sátrak között széki táncot jártak fiatalok és idősebbek egyaránt.

A népművészeti program általános sikert aratott. Fábián Zoltán, az Írószövetség titkára — Hajdu-Bihar megye könyvheti vendége — így kommentálta a Gambrinus-közben látottakat:

— Számomra nagy öröm, hogy a könyvutcában a világirodalom alkotásai között, méltó helyen láthatom a táj ősi művészetét. A nádudvari fekete kerámiák, a faragott ostornyelek, csikós szerszámok, a hímzett és rátétes szűrmunkák szerencsés kiegészítői a könyvutcának: a népművészeti pavilon és a bemutatók sajátos zamatot adnak a rendezvénysorozatnak. Országos például szolgálhat a debreceni könyvutca: ha az ország minden részében megjelennének a könyvesboltok kirakataiban, a könyvutcákban a táj népi művészetének tárgyai, sajátossá válhatnának a kirakatok, jól tükrözve a tájegység jellegét. A könyvvásár ezzel a kiegészítéssel lett igazán — és ízlésesen — vásárrá.

Tömörkény Gimnázium irodalmi műsora, Miskolcon vidám térzene vonzotta „könyvközelbe" a látogatókat. A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 13 könyvutcát létesített a könyvhétre, mindenütt gondoskodva — a helyi művelődési intézmények segítségével — megfelelő színvonalas irodalmi műsorról.

Még nagyobb jelentőségű az, hogy az ország kisebb településein (amelyekben Művelt Nép Könyvesboltok működnek) is gondoskodott a vállalat ünnepi programról. Mezőberényben a megyei lap szerkesztőivel találkozhattak a nagyközség lakói, Baján a Tóth Kálmán könyvesbolt „Házról-házra" árusítást szervezett a helyi úttörő szervezetek segítségével, Ajkán a pályaudvaron rendeztek ünnepi vásárt az ingázók részére, Pomázon új könyvesbolt nyílt az ünnepi könyvhéten, Vácott pedig a Híradástechnikai Anyagok Gyára épített önerőből új könyvesboltot a munkások könyvellátásának javítása érdekében.

Sok szó esik manapság arról, hogy a közművelődésre szánt anyagi és szellemi erők gyakran szétforgácsolódnak. A vidéki városok könyvheti rendezvényei egyértelműen bizonyítják, hogy jószándékkal, a rendelkezésre álló anyagi eszközök gondos és koncentrált felhasználásával sokat lehet tenni a művelődés érdekében.

Köves József

Árky István, a Medicina Kiadó igazgatója átveszi a Szép Könyv verseny egyik díját

13 VÁROSBAN

Természetesen nemcsak Eger és Debrecen, hanem az ország más városai is kitettek magukért. Pécsett a Meseszínpad szabadtéri programja, Szegeden a

ÁG

. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM

A MAGYAR
KÖNYVKIADÓK
ÉS KÖNYVTERJESZTŐK
EGYESÜLÉSÉNEK
LAPJA

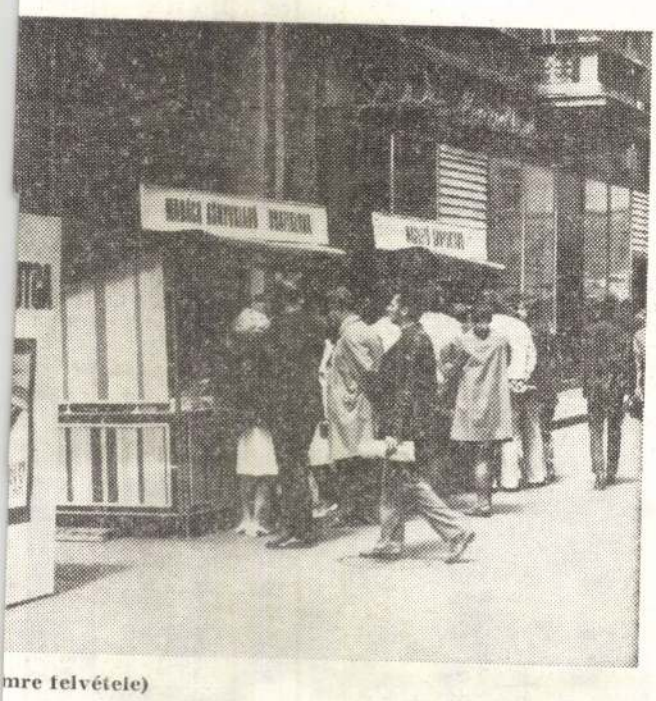

mre felvétele)

t
· könyv ünnepéhez...

nagyobb munkáslakta kerületében, Csepelen, a Tanácsház téren volt, színvonalas irodalmi műsorral, kitűnő, fiatal művészek közreműködésével. A könyvhét idején hasonló irodalmi műsor volt többek között a Váci utcában, a Ganz-MÁVAG-ban, majd a könyvhét utolsó napján újra Csepelen. A leendő könyvbarátok s a kis[illegible]

De amihez nem kellett Fortuna: minden könyvbarát, minden olvasó nyert, gazdagodott, aki a könyvhét gazdag terméséből legalább egy szép könyvet választott önmagának vagy ajándéknak. S nyertek a könyvek alkotói, kiadói, terjesztői és mindazok, akik az olvasóktól kapott bizalommal és hittel — s elsősorban rájuk támaszkodva — munkálkodnak a könyvkultúrát, a közművelődést szolgálva.

Székely Dezső

Csont István grafikája

ORSZÁGOS VIDÉKI MEGNYITÓ

Eger városában, az országos vidéki megnyitó színhelyén különös gonddal készültek a Művelt Nép munkatársai és a város művelődési intézményei a könyvhét méltó megünneplésére. A város a könyvhét tiszteletére ünnepi külsőt öltött, zászlók, transzparensek és színvonalas megállító táblák (Csont István egri művész tervei alapján) hirdették a könyv ünnepének jelentőségét. A Tanárképző Főiskolán berendezett könyvudvar állandóan műsorok, dedikálások színhelye is volt. Az udvar 8 pavilonjában egri diákok árusítottak, az alkalomra készült öltözékükön viselve az egri könyvhét emblémáját.

(folytatás a 2. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1967 AUG 17.

1021 Csont István

OSVÁTH GÁBOR:

Poézis

Álmomban a milói Vénusszal
voltam,
Csonka karjával átölelt, míg
én
Beletúrtam kőhajába és
csípőjén
Hagytam ujjlenyomatomat.
Így lettem bűnöző:
Gondjaimat
Nyilvántartásba
vételő.

(Csont István illusztrációja)

olyi Edittel együtt
nyitották tehetsé-
ő munkáját.

*

a nyerni — csak a
fordul elő a labda-
án. Hasonló eset 1942-
ásságyarmaton történt,
rületi bajnokság során
ssságyarmat együttese félidő-
ben 3:0-ra vezetett az egri MESE
ellen, mégis kikapott 4:3-ra! Szü-
net után ugyanis az egriek már
jobban alkalmazkodtak a mély,
homokos talajhoz. Különösen Ko-
váes László, az E. Dózsa tartalék-
csapatának jelenlegi edzője volt
elemében, aki egymaga négy gólt
rúgott!

*

Örök szabály: egy eseményről csak az mondjon bírálatot, aki jelen is volt az eseményen. Az Esti Hírlap ugyanis azt írja az egriek vasárnapi, egyenlítő góljáról, hogy az „lesgyanús, felülbírált gól" volt, ami miatt a Honvéd védelme kapkodóvá vált... Ez az okoskodás persze nem állja meg a helyét, hiszen Rajna gólja semmiféle vitára nem adhatott okot, s a Honvéd védelme sem émiatt vált kapkodóvá, hanem a szünet után felgyorsult egri támadósor akcióinak következtében. A Népszava még érdekesebben igyekezett megmagyarázni a fővárosi csapat vereségét. Egyszerűen megvádolta a Honvéd játékosait azzal, hogy „szabotálják" az edzőt, s szándékaik érdekében még 3:0-ás vezetés után is képesek „elveszteni" a mérkőzést....

Ez a két lap csupán az igazságot, a lényeget hallgatta el. Azt, hogy a Dózsa a második 45 percközvetlenül a távolugrás
részt, aztán pár perc mú
a 4x400 m váltó tagja, jó
járult hozzá a győzelemh
csúcsjavításhoz. A kos
egri Peterfalvi Agnes ner
a versenyre, de mivel szü
rá — készséggel a csapa
kezésére állott. 200 m-
gasugrásban és a 4x100
ban gyűjtögette a pon
— atlétáknak! Barta
szont nagyon készült a
sikfutásra, jó formában
amikor a hét közepén munkahelyén baleset érte. Mindkét lába megsérült, vasárnap mégis rajthoz állt és 3000 m-en 700 pontot szerzett. Bizony, tanulhatna tőlük a hatvani Pethő A. is, aki a válogatott viadaltól egyszerűen távol maradt, még csak nem is jelentette távolmaradásának okát. Még jó, hogy beugrott helyette az Egerben katonáskodó gyöngyössolymosi Fehér László és egyéni csúcsot futva, értékes 500 pontot ért el...

*

A hatvani labdarúgó-játékvezetők csoportja a nagy sikerű öreg fiúk válogatott elleni mérkőzés után, hétfőn újabb csemegével kedveskedik a hatvani labdarúgó-szurkolóknak: a Kinizsi sporttelepen ezúttal a magyar újságíró-válogatottat látja vendégül. Az újságírók csapatában több ismerős névvel találkozhatunk, s hogy Szepesi György, Várkonyi Sándor és a többiek nemcsak jó újságírók, riporterek, hanem jó labdarúgók is, erről mindenki meggyőződhet hétfőn. A találkozó 16.30 órakor kezdődik és előreláthatóan sok nézője lesz.

Somody József

87. Mint vízszintes
FÜGGŐLEGES: 2. Csík. 3. Véd
4. Kirostált búza törmeléke. 5. Ket
tős. 6. Véka egynemű betűi. 7
Fordítva: ezt védte a törökke
szemben Dobó István. 8. Szemé
lyére. 9. Kártyafigura. 10. Fordít
va: dzsessz — eredeti helyesírás
sal. 11. Gróf Monte Christo vár
börtöne. 12. Évszak. 13. A vízszin-

BÉLYEG sarok

Dunaújvárosban kedden, augusztus 22-én megkezdte tanácskozását húszmillió horgász nemzetközi szervezete, a CIPS. A Magyar Posta ebből az alka
lomból 11 forint + 1 for

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1969 JUL 13.

1021

(Csont István illusztrációja.)

Csont István

Fotózzon a Népújságnak!

ELSŐ DÍJ: PRAKTIKA FÉNY

A fotoszakkörök és fotoamatőrök kívánságának eleget téve, a Népújság szerkesztősége *Fotózzon a Népújságnak!* címmel fotopályázatot hirdet. A pályázaton a hivatásos fotoriporterek és fényképészek *kivételével* mindenki részt vehet. A pályázat témája kötetlen. A fényképeket (méret: 13x18-tól 30x40-ig) július 15-től december 15-ig lehet beküldeni a szerkesztőség címére. Egy-egy pályázó tetszés szerinti mennyiségben küldheti be felvételeit.

A
tozza,
pontoz
léssel

A pontozáshoz olvasóink segítségét is kérjük. Olvasóink tetszésük szerint kiválaszthatják egy-egy hónap legjobb fotóját, s nyílt levelezőlapon közölhetik a szerkesztőséggel. A legtöbb szavazatot elért fénykép külön 10 pontot kap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1960 AUG 20

NÉPÚJSÁG
Eger

Csont István

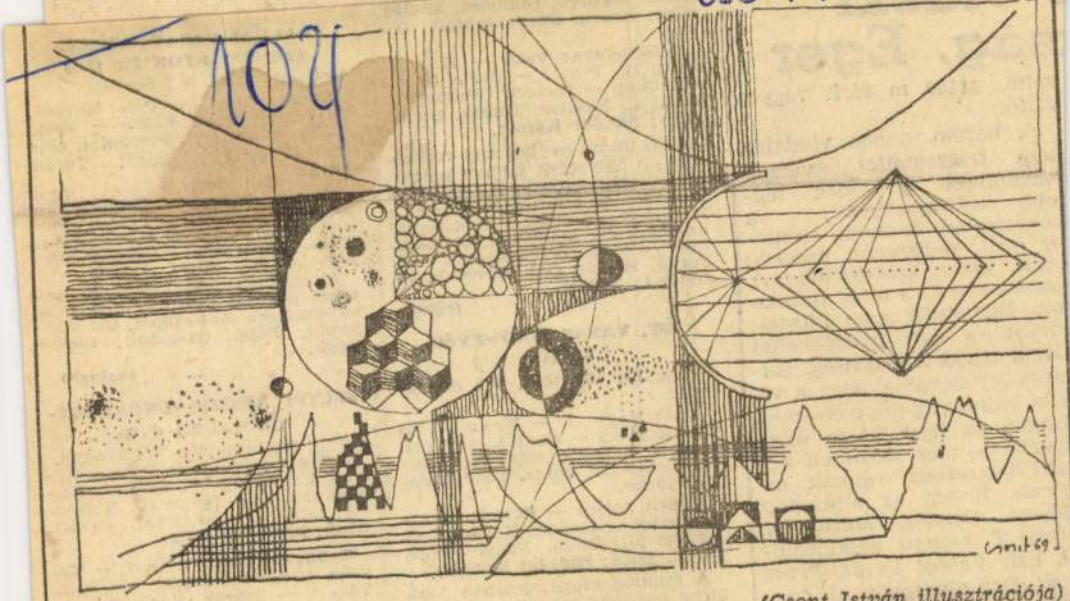

(Csont István illusztrációja)

FARKAS ANDRÁS:

Vén Pitagórász...

Vén Pitagórász,
Ó, te öreg bölcs,
Körbeszakállas
Arcod idézem!

Nagy mai zajban
Hangod idézem,
Hajdani hellén
Halk susogását.

Iskolakönyvek
Lapjain élsz még,
Tételeden rég
Túl vagyok, értem,

Nemcsak a három-,
Sokszögű élet
Gondjait élem
És viselem már,

Ám nem a számtan
Titkai fognak,
Hogyha az esti
Óra közelget,

Mégis ez egyszer
Jutsz az eszembe,
Épp te, akit rég,
Rég se figyeltem.

Mondtad-e egyszer,
Hogy csak a számok
Tartanak itt fent
Rendet, uralmat,

Minden a számo
Szögletein jár,
Minden a számok
Rendje szerint él.

Minden a számok
Tarka ruhája,
Minden a számok
Nyűge alatt áll?

Most, amikor már
Gépek is élnek
És a viharnál
Is sebesebben

Fejtik a titkok,
Fejtik a számok
Szép vonulását,
Fejtik a rendet,

Jössz, Pitagórász,
Körbeszakállas
Arcodon érzem
Halk nevetésed.

Fel, fel a Holdig
Szárnyal az ember,
Messze az űrben
Futnak a holdak,

Régi Apollók
Új fia járkál
Éteri pályán
Egy igazaddal:

Minden a számok
Szögletein jár,
Minden a számok
Rendje szerint él,

Minden a számok
Tarka ruhája,
Minden a számok
Járma alatt száll!

Ó, Pitagórász,
Ó, te öreg bölcs,
Mekkora álmod,
Képzeleted volt?!

Két ezer év is
Ismeri arcod,
S írja derűvel
Holdra, aranyba.

s vidéki ság, Eger

váltó, 4x100 m férti vegyes váltó.

A három napos viadalra nagy szeretettel várjuk városunkba a vidék legjobb versenyzőit, a békéscsabai, szolnoki, szentesi, ózdi, debreceni, szegedi, pécsi, győri, székesfehérvári, kecskeméti és a többi fiatalokat. Reméljük, szép küzdelmeket és egri győzelmeket láthat majd a közönség. Hagyomány ugyanis, hogy a vidéki bajnokság pontversenyét mindig az Egri Dózsa úszói nyerik — most azonban nehéz helyzetben vannak az egriek, hiszen az eltávozott *Hevesi, Csatlós, Mártonffy, Szabó T.* mellett nélkülözniük kell *Válent Verát, Prucz Évát, Deli Györgyöt, Ali Csabát* és *Riskó Gézát*, akik a magyar válogatott csapat tagjaiként vesznek részt az egyancsak hét végén lebonyolításra kerülő, Úszó Európa Kupa küzdelmeiben.

Az egyes számok legjobbjai a város különböző üzemei, hivatalai, intézményei által fölajánlott, értékes tiszteletdíjakat kapják s Eger Város Tanácsának végrehajtó bizottsága valamennyi győztesnek, a minőségi úszóeredmények javítása érdekében alapított, „Egri Úszó Emlékérmet" adományozza.

Csorbás, Holló — Bódi, Si**ván.**

Petőfib
Gáldi II. bi), Papp Gáldi I., Edző: Si

A jó ir zésen a náló csa ben Ples 38. perc utánrúgá lós 2, Simon, illetve Tamás. Jók: Forgó, Miklós, Gál, illetve Vakli, Gáldi I., Tamás.

(rákl)

GY. VASAS IZZÓ—FVSC
8:1 (4:1)

Gyöngyös, 100 néző, V.: **dr. Simon.**

Izzó: Nagy I. — Nemes, Tóth Gy., Koklács — Nagy S. (Mátra), Boha — Vernyik, Nagy K., Nagy L., Halmóczki, Jaros. Edző: **Zsiska Sándor.**

FVSC: Agócs — Kóródi, Nyeste, Ignácz — Gulyás, Kovács I. — Kovács II., Rícza, Nagy, Perge, Szalai. Edző: **Hidvégi Benedek.**

A minden csapatrészében jobb hazai együttes még ilyen arányban is megérdemelten nyert a tartalékos vendégcsapat ellen. G.: Nagy K. 4, Halmóczki 2, Nagy L., Boha, illetve Kóródi (11-esből). Jók: Vernyik, Nagy K., Nagy L., illetve Nyeste, Ignácz.

(dér)

HEVES—BÉLAPÁTFALVA
2:1 (0:1)

Heves, 200 néző. V.: **Czibolya.**

Heves: Petróczki — Rédei, Stolcz, Balogh I. — Budai I. Percz (Budai II.) — Balogh II., Tari, Meleghegyi, Berki, Mihics (Dávid). Edző: **Nagy Ferenc.**

Bélapátfalva: Bajzáth (Mező) — Berecz, Durzó, Sütő — Mikó I., Sas — Ipacs, Mikó II., Suba, Bársony, Bacsó. Edző: **Wéber László.**

Az első félidőben a vendégek,

Küzdelmes mérkőzésen, büntetőből szerzett góljával nyert a bajnokságra törő csapat. G.: Várkonyi, Papp (11-esből), illetve Végh.

(balogh)

SELYPI KINIZSI—GYÖNGYÖSOROSZI 2:1 (2:1)

Selyp, 200 néző, V.: Vinczepapp.

Selyp: Szűcs I. — Kékkő, Lőrinc I., Bizony — Kaszás, Cziráki (Képe) — Szűcs II., Keresztes, Lőrincz II., Pásztor, Szlávi. Edző: **Szalontai Béla.**

Gyöngyösoroszi: Tóth J. — Kovács, Ludányi, Ducza — Kiss, Tóth I. — Szorók, Végh, Butora, (Banka), Czagány, Szabó. Edző: **Ludányi Mihály.**

A tartalékosan kiálló hazaiak csak nehezen tudtak győzni a lelkesen védekező Gyöngyösoroszival szemben. G.: Lőrincz II. 2, illetve Butora. Jók: Bizony, Ka-

Kettős ha a selypi vör

A hét végén remek Heves megyei teniszsiker született Selypen: a Selypi Kinizsi NB III-as csapata szombaton a Bp. MEDOSZ-t 9:0 arányban, vasárnap pedig a veretlenül élen álló Balatonboglári MEDOSZ-t 5:4 arányban legyőzte! A selypiek kitűnő formája arra mutat, hogy az együttes az őszi idény küzdelmeit veretlenül játssza végig!

SELYPI KINIZSI—BP. MEDOSZ 9:0

Tóth M.—Béres 6:2, 6:3. Bordás—dr. Vadászi 6:4, 6:0. Gulyás—dr. Perlényi 6:0, 6:3. Szamosvölgyi—Berkes 6:4, 6:0. Nagy M.—Horváth 6:3, 6:4. Győri—dr. Merényi 6:4, 7:5. Tóth, Gulyás—Béres, Tokodi 6:0, 6:4. Bordás, Szamosvölgyi—dr. Vadászi, Berkes 6:0, 6:0. Nagy, Győri—dr. Merényi, dr. Perlényi 6:0, 6:2.

SELYPI KINIZSI—BALATONBOGLÁR 5:4

Tóth M.—Harmath 6:4, 6:2. Bordás—Harmath F. 8:6, 6:3. Gulyás—Berkes 8:6, 4:6, 5:7. Szamosvölgyi—Dominik 2:6, 3:6. Nagy M.—Szekér 6:2, 3:6, 6:2. Győri—Harmath F. 2:6, 4:6. Tóth, Gulyás—Harmath Gy., Harmath F.

Ünnepi SPORT-műsor

Tömegsport: Vasasnap, Eger, Stadion, 9 óra.

Ökölvívás: Dobó István, nemzetközi verseny selejtezői, Eger. Gárdonyi Géza Színház, 16 órakor.

Kézilabda: Alkotmány Kupa, férfi villámtorna, Gyöngyössolymos, 9 óra.

Asztalitenisz: Alkotmány Kupa torna, Gyöngyös, 1-es számú iskola, 9 óra.

Teke: Alkotmány Kupa csapatverseny, Eger, Népkerti pálya, 8 órától és 13,30 órától. Mátra Kupa döntői, Gyöngyös, Városi Sporttelep, 9 óra.

Úszás: Északi összetett verseny Gyöngyös, GYVSC pálya, 14,30 és 15,00 órakor. Alkotmány Kupa úszó versenye, Gyöngyös, GYVSC pálya, 11 óra.

Labdarúgás: Dobó SE—Mátraderecske, megyei II. osztályú bajnoki mérkőzés, Eger, bervai pálya, 9 óra. V.: Szepesi.

A serdülő bajnokság megyei döntője, Petőfibánya. Az Alkotmány Kupa gyöngyösi járási felnőtt döntője, Visznek, 9 óra. Az Alkotmány Kupa gyöngyösi járási ifjúsági döntője, Atkár, 9 óra. A Gyöngyös városi üzemi spartakiád kispályás döntői, Gyöngyös, ITSK-pálya, 9 óra. Az OSN Nyári Labdarúgó Kupa döntője, Szihalom, 9 órától, 14 órától és 16,30 órától. A közalkalmazottak kispályás Alkotmány Kupa döntői, Eger, dohánygyári pálya, 8 óra.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

CSONT ISTVÁN

1021

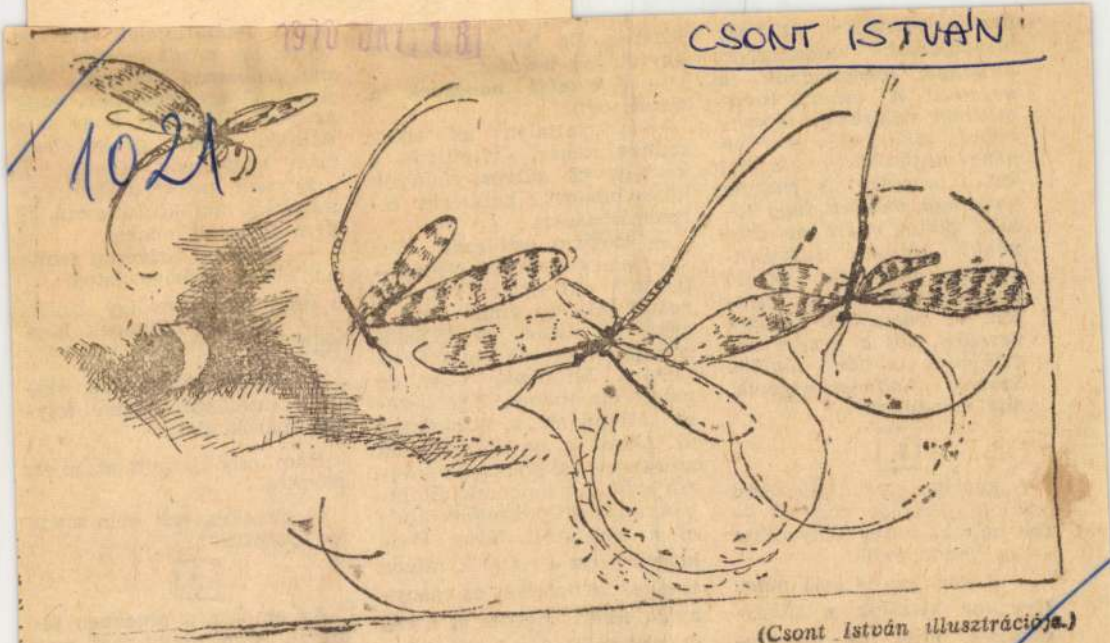

(Csont István illusztrációja.)

ban a vezetésről. Iskolák, tanfolyamok tucatjaiban tanulnak, formálódnak a vezetők. A vezetés tudománnyá válásának időszakában talán nem árt, ha néha meghallgatjuk magukat a vezetőket is. Hiszen, ha annyi minden függ tőlük, akkor miért ne tennénk? Nálunk tulajdonképpen mindenki vezető valahol, valamilyen szinten. A vezetőnek is van vezetője, sőt a vezető vezetőjének is van főnöke. Szóval, hallgassuk csak, mit mondanak?

1

A gyárigazgatót irodájában találom. Feketét szürcsöl — ma már ki tudja hányadikat — és gondolkodik.

— Látja, ezt is kell néha. Ilyenkor kiszólok a titkárnőmnek, hogy ne zavarjanak, mert gondolkodom.

lenére... D
egy furcsa
— *Mit*
vezetésben
— Egy
munka ne
komoly é
közé tart
használódá
— Hogy
— Ismer
ten túl, al
gozik? Ak
gyár, az üzem, a vállalat gondjait? Azután, ha már itt tartunk. Mindenki tudja, de mégis elmondom. Egy vezető állandóan a kirakatban ül. Akkor is, ha dolgozik, ha szórakozik, akkor is, ha levegőt szív. Az emberek általában mindent szeretnek tudni a vezetőről: Hány éves, hol varratja a ruháját, mikor emelték a fizetését és menynyire, miért engedte el a régi titkárnőjét? A vezető egy nagy kérdőjel, aki után min-

zel?

— Akkor miért szid, szapul, fricskázgat engem folyton mások előtt?

Rám csodálkozott, aztán ezt mondta:

— Érdekes. Hát nem maga az igazgató??

2.

Az elnököt a pincében találom. Nem mulat, sőt még az sem jut eszébe, hogy kézbe vegyen egy poharat és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁR 27

NÉPÚJSÁG
Eger

Megjelent Heves megye jubileumi programfüzete

Reprezentatív külsővel, több színnyomással megjelent a felszabadulást ünneplő Heves megye jubileumi programfüzete. A megyei népművelési tanács, és az idegenforgalmi hivatal közös kiadásában megjelent füzet részletesen leírja részint a felszabadulási ünnepségek, részint a lenini centenárium rendezvényeinek időrendjét és programját, ugyanakkor a megye látogatóinak és lakóinak jó tájékoztatást nyújt a nyári kulturális és sportprogramról.

A kiadványt Csont István grafikái illusztrálják.

kezetek!

áji gazdaságok!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Hevesi Szemle
1975 NOV

Csont István
102

Csont István: RATIONALE

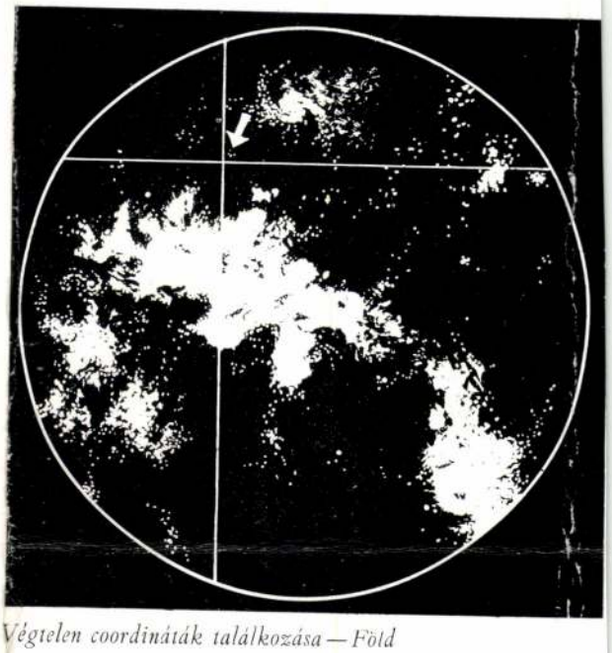

Végtelen coordináták találkozása — Föld

Misztikus absztrakció, geometrikus okoskodás, Pythagoras ihlette felmérése világunknak, játék a valósággal, számvetés a lehetőségekkel — kísérlet arra, hogy a legegyszerűbb mértani formákkal és egy középkori mester műgondjával létezésünk törvényeit foglalja egységbe. Tekintsük végig tehát ezt a legáltalánosabb filozófiai fogalmaink elemeiből felfűzött rendszert, mely művészi fantáziával próbál formát adni tudományos kategóriáknak.

A naptárszerűen négy évszakra, azon belül tizenkét egységre osztott rendben az idő és a tér — mint az anyagi mozgás létezési formái jelennek meg.

Jelzésükre a végsőkig leegyszerűsített, többnyire a legközismertebb matematikai, geometriai szimbólumokat használja.

Ezek a közismert és közérthető jelképek azonban a sorozat egymásutániságában és kiválasztásuk sajátosságában már egyedi jelentést hordoznak, és asszociációk sokaságát indítják meg a szemlélőben. A „bűvös kör", az egy központú, önmagába visszatérő görbe vonal, amely megjeleníti az időt, az időbe bezárt *semmit*, az ember számára az időbe zárt *végtelenséget*.

De ebben a körben mozognak az erők, hol a mindenség dipolaritását jelezve, hol már az osztozkodó petesejtként középen kettéváló, megvalósuló világot jelképezve.

A körbe belefér a szétváló dióhéj, amelynek egyik felében a dióbél a növényi, a másik oldalában az embrió az állati — emberi létet szimbolizálja, de belefér az Illés szekeréről elszabadult taligakerék is az abszurd mozgás kifejezésére.

Végül a sorozat lezárása, a *Finis* — mely egyben jelent célt, határt és véget — utolsó lapján a kör közepét egy parabola tükör foglalja el, melyben a sugarak oda-vissza verődnek a behatárolt térben. Kísérlet, játék, a valóság elemeinek logikus rendszerezése? — egy fiatal művész mondanivalója a világról, mellyel megpróbál a mindennapiságon átnyúlni.

F. Ludányi Gabriella

„Engem a Nap, titeket árnyaim vezérelnek"

Hevesi Szemle

III. ÉVFOLYAM

4

1975. NOVEMBER

Számunk tartalmából:

CSILLAG A MÁGLYÁN:
SUTŐ ANDRÁS DRÁMÁJA AZ OLVASÓ TOLLÁN

A LATIN-AMERIKAI IRODALOM ÉS VALÓSÁG
EGY SZÁZAD ELEJI REGÉNY TÜKRÉBEN

FŐKÖNYVELŐK A MÉRLEGEN

GYÖNGYÖS, A KAMASZ VÁROS

FRANJO SIMICS GYALOGOS HERCEGOVINÁBÓL

BARTÓK ÉS A ROMÁN NÉPZENE

AZ EGRI REUMAKÓRHÁZ TÖRTÉNETE

NOVELLÁK — VERSEK — RIPORTOK — TANULMÁNYOK

A SZEMLE KÖNYVESPOLCA — KRÓNIKA

1966 MAR 2 0.

/1021

Szentgyörgyi Kálmánné

A KOLDUS

A vasúti kocsiban megjelent egy vak koldus. Huszonöt—harminc év közötti, középtermetű férfi. Sovány, de harmonikusan szép arca volt. Mély szemgödrei, bezárt szemhéjai valahogy furcsának tűntek ebben az összhangban. A jobb kezét egy kamaszodó fiúcska vállán tartotta. A balban könnyű kis sétabotot szorongatott a háta megett. Az utasok nem várták meg, amíg odaér hozzájuk, jó előre félrehúzódtak, hogy szabaddá tegyék az átjárót.

A vak felemelt fejjel énekelni kezdett. A háború idején úton-útfélen lehetett hallani ezt a dalt. Volt benne sok ostobaság, bárgyúság, de valami nagy-nagy fájdalom is... A frontharcos sorsát beszélte el, aki levelet ír feleségének, hogy súlyosan megsebesült, elvesztette kezét, lábát, teljesen gyámoltalan. Kéri a levélben, hogy látogassa meg. A szívtelen asszony azonban azt válaszolja, hogy neki ilyen férj többé nem kell...

A rekedt, borízű éneket elnyújtva, szomorúan szállt.

A fiú, míg a vak énekelt, tiszta kézzel maga elé tartotta a sapkáját, melybe panaszosan csengve hullott az aprópénz. Ahogy haladtak át a kocsin, az emberek mindenütt betegesen elhúzódtak tőlük. Sokan a koldus iránti megvetésüket sem palástolták. Meg voltak győződve, hogy hamarosan elissza majd a kapott alamizsnát, hogy kéregetés nélkül is élhetne bizonyára jobban, tisztességesebben. Nem kellene kocsiról kocsira járkálnia, alkoholbűzt lehelve az adakozó utasok arcába.

A koldus egész megjelenése, unalmas hangja, éneke — tíz—tizenkét évvel ezelőtt hallhattunk ilyet utoljára — szomorúsággal telítette be a csodálatos nyári reggelt.

Az embereket arra kényszerítette, hogy a csapásokra emlékezzenek, orrukban érezzék a kötéseken átszivárgó vér szagát; eszükbe juttatta a kézbesítőt, aki oly sok házba bekopogott a gyászjelentéssel; eszükbe juttatta az inséges időket, amikor a dolgozó ember jegyre kapta a hatszáz grammos napi kenyéradagját; eszükbe juttatta az elárvult gyerekek szomorúan lehajtott fejét, s a szemükben bujkáló rejtett bánatot. Emlékeztek az éhesen és lerongyolódva végzett építőmunkára a háború után.

Az ének durván és könyörtelenül felszakította a régi, de még teljesen be nem gyógyult sebeket. Az emberek gyorsan dobták a pénzt a nyűtt sapkába, hogy minél hamarabb elmenjen mellőlük a koldus. Kinéztek az ablakon, és próbálták másra gondolni.

Mikor a kocsi végére ért, a fiú a pénzzel együtt a fejébe nyomta a sapkát. Becsapták az ajtót, és mindketten leugrottak a peronra.

Bent az utasok megkönnyebbülten sóhajtottak fel. A diákok lármásan vitatkozni kezdtek, a vasárnapi pihenő után munkahelyükre visszautazó bányászok a koldus bevételéről beszélgettek. A kolhoz-asszonyok kibontották kis csomagjaikat és reggeliztek a zsibongásban.

A sínpeket áthaladva, a vak egyenesen a sörkimérés felé indult. A fiú meghajolt, s egy gyors mozdulattal lekapta a fejéről a sapkáját, amelyben élénken csörgött az aprópénz. Utolsó fillérig kiöntötte a pultra.

— Halló, Mása itt vagy? — kiáltotta a vak.

— Itt. Mit akarsz megint? Beváltani az aprópénzt, vagy a szomjadat oltani?! — kérdezte a kiszolgálónő?

— Azt is, meg ezt is! Nekem, mint mindig, a „másfelecskét, kísérettel". Gyenykának pedig... megbirkózol egy nagy korsó sörrel, gyerek? — fordult a fiúhoz. A fiú halkan dörmögött egy igent. — No, akkor neki egy korsó sört.

A nő kimérte és letette a pultra a másfél deci vodkát. A vak egyetlen hajtásra kiitta az egészet. Azután segített a fiúnak. Lassacskán beszopogatták a korsó sört.

A vak, amikor ivott, sokáig élvezettel izlelgetett minden kortyot. A fiú fintorgott, de igyekezett lépést tartani vele. Ivás közben rápillogott a vakra és szemmel tartotta a pultot is, ahol éppen a pénzüket számolta át a kiszolgálónő.

— No, Gyenka, hogy ízlik a sör? — kérdezte a vak kis hallgatás után.

— Keserű ez...: — felelt homlokát ráncolva a fiú. — Jobb lett volna, ha csak úgy ideadod a pénzt!

— Ha-ha-ha! — kacagott fel a vak. — Milyen zsugori vagy! Rendben van! Ahova most megyünk, ott bőkezűek az emberek. Ha jó bevételünk lesz, kapsz egy húszkopejkást. Mennyi idő van még indulásig?

Gyenyka rápillantott a hatalmas villanyórára, amely a peronon függött:

— Majdnem öt perc! — mondta.

— Akkor gyerünk! — és zsebébe csúsztatta a gyűrött rubelt, amit Mása visszaadott neki az aprópénz ellenében. Egyik kezével rátámaszkodott Gyenykára, s megindultak a vonat felé. A botja szaporán kopogott.

Alighogy elindultak, valaki hátulról megérintette a vál'át. A vak összerándult:

— Gyenyka, ki ez?

— En vagyok:: — szólt halkan a jövevény.

A vak elengedte a fiút és kereste a levegőben a kezet, amely az imént hozzáért.

— Nyikoláj, én vagyok... — ölelt meg ismét a jövevény, s hangjában ideges felindultság remegett.

A vak végre megtalálta az idegen kezet és gyöngéden végigsimogatta. Majd az állát kezdte babrálni reszkető ujjaival.

— Sura, te vagy, ugye?! Nahát, ilyen találkozást!

Az idegen körülbelül egyidős lehetett a vakkal. Barna felöltőt viselt, a fején ugyanabból az anyagból készült divatos sapka volt. Kezében két görcsös, erős mankó. Kékre borotvált arcbőre feszesen simult pofacsontjaira. Szigorú arc benyomását keltette. Csupán melegen fénylő szemei árulták el, hogy mennyire örül ennek a találkozásnak.

— Bizony, régen nem láttuk egymást, Nyikoláj! Talán már nyolc éve is van...

— De ne álldogáljunk itt! — kapott észbe a vak. — Gyerünk be a vendéglőbe, ott asztal mellett kibeszélgethetjük magunkat.

Sura észrevette, hogy már többen őket figyelik a peronon, ezért örömmel elfogadta barátja meghívását.

Elindultak a vendéglő felé. A vak egy lépéssel előttük haladt, hanyagul kopogva botjával a kövezeten. Láthatóan otthonosan mozgott az állomáson. Sura nehezen tudott a nyomában lépést tartani, nevetségesen kacsázott és egész testével rátámaszkodott a mankóira. Utolsónak, fejét lehorgasztva ment Gyenyka. Bent a vendéglőben egy szélső asztal mellé telepedtek. A terem csaknem üres volt.

— A vendégem vagy, Sura! — mondta a vak. S minthogy barátja nem tiltakozott, örvendezve fecsegni kezdett. — Sosem hittem volna, hogy itt találkozunk! Hogyan ismertél meg? Én már a hangodból sejtettem valamit! A vállamra tetted a kezed — ez a szokásod. Hogy vagy? Hej, én nyomorult, nem tudlak megnézni sem téged! Te és Miska voltatok az utolsók, akiket még láttam. Szegény Miska, sokáig nem hittem el, hogy őt megölte... Holtában már nem láthattam. Nehezen tudtam beletörődni vakon, hogy nincs többé... De ő volt az ostoba, amikor a tűzhöz szaladt és belehajította az aknát. Te jól csináltad, mögé dobtad. Meg én is... Csak a fejemet ne emeltem volna fel a gödörből! De belém búját az ördög...

Csont István illusztrációja

Gyenyka egy félreeső sarokba húzódott... Szótlanul, lecsüngő fejjel üldögélt ott, s a sapkáját gyűrögette. Csak nagy ritkán vetett röpke, barátságtalan pillantásokat a beszélgetők felé. Néha hangosan megszívta az orrát és hozzátörölte piszkos kezefejéhez.

A pincérlány megállt az asztaluknál, s a vak rendelt. Azután újból barátjához fordult:

— Miért hallgatsz, Sura? Beszélj hát!

— Miről beszéljek? Az ostobaságainkról, hogy tizenötéves, meggondolatlan tacskók bombákat dobáltunk a tűzbe, amikor még valahol folyt a háború...?

— Ne, erről ne többet! Inkább arról, hogy hogyan élsz, mit csinálsz?

Dolgozom. Iskolában tanítok!

Gyenyka e szavak hallatára szégyenlősen elfordult, s még mélyebbre hajtotta le a fejét.

— Nem akarom, hogy koldusbotra jussak! — folytatta indulatosan Sura.

A kissé nyers hang megütötte a vakot. Enyhe maliciával kérdezte.

— A nebulók raktak-e már varrótűt a székedbe, mint mi hajdanán a Knopocskáéba? He-he!

— Nem, dehogy!

— És mennyi a fizetésed? Sok?

— Száz rubel.

A vak szívből felkacagott.

— Ej, Sura, Sura, hogy élsz meg ennyi pénzből?

Sura hallgatott.

— Meg is nősültél, mi? Eláltad magad gyerekekkel!

A vak nem figyelhette beszélgető pajtása arckifejezését, különben egy kicsit tapintatosabb lett volna. Sura némán felemelte ormótlan, görcsös mankóiról a kezét, és ujjaival mint fogókkal megragadta a barátja vállát. Odahúzta magához közel, szinte az arcába lehelve mondta:

— Megint a vén szörszá'hasogatót játszod? Eh, Kolka, ne lennél vak, most adnék egyet a képedbe. — Elengedte a vállát, és megváltozott hangon folytatta. — De most már te beszélj! Hogyan élsz? Miért hagytad abba a munkát?

A vak hátravetette a fejét, s egy darabig zavartan forgatta kezében a botot.

— Minek nekem a munka? Gyakran hat—hétszázat megkeresek így. Negyvenhatban két nap alatt tudtam ennyit összeszedni. Igaz, akkor is jól megadták, csakhogy a pénz értéktelenebb volt...

— Ki ez a fiú veled? — vágott közbe hirtelen Sura.

— Gyenyka? Csavargott szegény; Mostohaanyja van... Üti-veri, elkergeti otthonról. Kettesben jobban megvagyunk, meg többet is adnak!

Ez utóbbi szavak hallatára Sura kicsit felemelkedett a helyéről, s meginogva, nehézkesen ismét visszaült. Arcát pirosság öntötte el, megragadta a vakot gallérjánál fogva úgy, hogy az a székével együtt odacsúszott hozzá a padlón, és felindultan, fuldokolva beszélni kezdett neki. A hangja először követelő, majdhogynem parancsoló volt, de fokozatosan csökkent hevessége, utolsó szavai már képtelenek, sőt könyörgők voltak.

— Te ostoba! Te ostoba! Hogy lehetsz ilyen ostoba! Hogy nem szégyelled magad! Hogy nem szégyelled magad! Hogy nem szégyelled magad

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Sport Sport Sport

A Kilián Testnevelési Mozgalom helyzete Heves megyében

A mozgalom szép lassan előrelépett 1965-ben is, a hangsúly azonban inkább a lassan, mint a szép jelzőn van: a fejlődés nem általános és nem egyöntetű. Főleg akkor nem, ha a különböző jellegű sportkörök tevékenységén keresztül vizsgáljuk.

Rendkívül elgondolkodtató és korántsem megnyugtató például, hogy a megye közel 45 ezer általános iskolai tanulója közül csak 30 százaléka részese a mozgalomnak, a középfokú iskolákban ennél ugyan jobb, mintegy 65 százalék az arány, — de itt is sok, nemtörődömségből eredő jelenséggel találkozhatunk. A Gyöngyösi *Vak-Bottyán Gimnázium* és a *Gy. Mezőgazdasági Technikum* tanulói nem tagjai a KTM-nek — úgy látszik, 1961 óta itt még nem értek meg erre a feltételek...

Nem jobb a helyzet az *Egri Tanárképző Főiskolán* sem, ahol az utóbbi négy évben senki sem szerzett jelvényt, a gyöngyösi és a hatvani felsőfokú technikumban pedig nem is ismerik a mozgalmat.

Beszédesen tükrözi a KTM helyzetét a járások szerinti megoszlás, az alant közölt adatok híven dokumentálják, hogy hol és mi a tennivaló a szervezés és a jelvényszerzés területén.

Hol szorít a cipő?

	Részt vevők	új jelentkezők	I. félévben jelvényt szerzett	1964 július és 1965 dec. között jelvényt sz.
Eger	6963	1842	54	1718
Egri járás	5569	716	497	5523
Füzesabonyi járás	2133	489	310	1329
Gyöngyösi járás	3427	664	221	3011
Hatvani járás	2064	948	476	2752
Hevesi járás	2068	815	318	1661
Pétervásári járás	1861	250	—	570

Az iskolák területén viszonylag az egri járásban folyt elfogadható munka, mind a szervezést, mind pedig a jelvényszerzést tekintve. A sportkörökben viszont alig-alig van valami mozgás. Eger város 12 általános iskolájában, 4 középiskolájában és 1 iparitanuló-intézetében jóformán nem jutottak túl a szervezésen, 1965. II. félévében — írd és mondd — összesen 54-en szereztek jelvényt, ezek is a III. és IV. számú általános iskola tanulói közül kerültek ki. Az iskolákban — főleg a *Gárdonyi Gimnáziumban* és a *Közgazdasági Technikumban* — sürgősen változtatni kell a KTM-mel szemben kialakult helytelen szemléleten.

Megkétszereződött a létszám...

A füzesabonyi járásban fordított a helyzet. Itt az iskolák félvállról vették a mozgalmat: sem nem szerveztek, sem nem szereztek jelvényt. Örvendetes azonban, hogy a termelőszövetkezeti sportkörök megkétszerezték a kiliánosok létszámát, általában — falusi viszonylatban — fél év alatt többet fejlődött a mozgalom, mint az elmúlt négy év alatt összesen!

A gyöngyösi járásban és Gyöngyös városában csak néhány iskolában él a Kilián TM. Az iparitanuló-intézetben valamennyi tanulót beszervezték — bár a jelvényesek száma itt sem túl magas. Nem mondható ez el a *Vak-Bottyán Gimnáziumról* és a *Mezőgazdasági Technikumról*, ahol egyetlen tanuló sem tagja a mozgalomnak! Az üzemi és a tsz-sportkörökben a lehető legrosszabb a helyzet, csak az *Előrénél* tapasztalható némi mozgás. Elismerésreméltó, dicséretes munkát végeztek a gyöngyösi I., V. és II. számú iskoláinak nevelői, ezekben az iskolákban csaknem valamennyi tanuló „kiliánozik". És a többi vidéki általános iskolában? Csak *Atkáron, Mátrafüreden és Visontán...*

Önkéntelenül is felvetődik a kérdés: mit csinálnak a járás 20 községében a sportolók?

A hatvani járás — az elmúlt évekhez viszonyítva — fejlődést mutat. Igaz, hogy majdnem kizárólag általános iskolai vonalon. A Bajza Gimnáziumban mindössze 42-en szereztek jelvényt, viszont a selypi iparitanuló-intézetben 236-an tevékenykednek a mozgalomban, s ezeknek csaknem 50 százaléka már megkapta a jelvényt is!

Szomorú dolog, hogy *Heréden, Horton, Kerekharaszton* és *Selypen* az általános iskolában, a hatvani iparitanuló-intézetben és a mezőgazdasági technikumban, a Selypi Gimnáziumban nincs semmi tömegsport — de még szomorúbb, hogy a járás és a város 22 tsz- és üzemi sportkörében még csak nyoma sincs a mozgalomnak.

A hevesi járás előrelépett

A hevesi járás határozottan a fejlődés útjára lépett. A hevesi gimnáziumban minden tanuló részt vesz a KTM-ben, s 374 diák kabátjának hajtókáján csillog már a szép jelvény. De úgy hallottuk, hogy 4 tsz- és 3 üzemi sportkörben is gyűjtik a pontokat. Persze, itt is találkozunk elítélendő jelenségekkel: a hevesi II-es számú iskolában például 1961 májusa óta várat magára a szervezést. Ugyanezt a szervezést várják a járás összes alsótagozatos tanulói is...

A pétervásári járás hátul kullog a sport tömegesítésében. Itt hat hónap alatt egyetlen jelvény sem talált gazdára, s új tag is mindössze 250 került a mozgalomba. Ez bizony eléggé silány eredmény!

Általános tapasztalat, hogy sok helyen szükséges rossznak tartják a KTM-et. Maguk a járásokban létrehozott *Kilián bizottságok* sem tesznek sokat sikeréért (kivéve a hatvani járást), a pedagógusok nagy része pedig a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedik.

Pedig kicsit nagyobb ügybuzgalommal óriási eredményeket lehetne elérni Heves megyében is!

Somody József

A jövő bajnokai lehetnek

Nálunk a korcsolyázás elsősorban a tömegek sportját szolgálja. Ennek a szép, hasznos sportágnak azonban vannak szép hagyományai és számottevő eredményei is. Talán elég, ha a *Rotter—Szollás* páros régi, vagy *Almássy Zsuzsi* jelenlegi nagy sikerét említjük.

Lehetőségek hiányában korcsolyacsapatunk csaknem kizárólag a fővárosra korlátozódik — a vidék korcsolyasportja sajnos természetes függvénye az időjárásnak. Éppen ezért kell a legnagyobb elismerés hangján szólnunk azokról a vidéki korcsolyázókról, akik a hátrányos helyzet ellenére is lépést tudnak tartani a fejlődéssel, mint például az egri *Szigeti—Lőrinczy* páros, amely még sok örömet szerezhet a megye sporttársadalmának. Ez a rendkívül tehetséges, még serdülőkorú kettős (Enikő még csak 12 éves) többszörös megyei bajnok páros műkorcsolyázásban és jégtáncban.

Csillagai lehetnének a magyar jégsportnak — ha sikerülne javítani a feltételeken...!

A tartás máris kifogástalan.

Sport és dohányzás

Abbahagyni?
Jobb lenne el sem kezdeni!

Sajnos, azonban többnyire abba kell hagyni. Abba kell hagyni, mert a dohányzást az Amerikai Rák Szövetség hivatalos megállapítása szerint a dohányosok 64 százaléka (Amerikában) középiskolás korában kezdi el. Akkor, amikor még igen gyér fogalma lehet arról, hogy milyen ártalmas dolgot művel. De még ebben a korban, sőt idősebb korban is, az ilyen „kuvikolásokra" nem szoktak sokat adni. Miután azonban éppen a fiatal korral járó könyelműség jelentős szerepet játszik abban, hogy a dohányzást már nagyon sokan fiatal korukban kezdik el, a testnevelő tanárok, edzők felelősségét, a ugyanakkor nagy lehetőségeit nem lehet eléggé hangsúlyozni. Elsősorban nekik van lehetőségük (de éppen ezért kötelességük is) sportoló diákjaik cigarettázásának, dohányzásának elejét venni, vagy véget vetni.

No, de ne vágjunk elébe a dolgok sorrendjének.

Amíg ugyanis az egyik oldalon orvosok, professzorok, tudósok serege kutatja, bizonyítja, igazolja a dohányzás káros mivoltát, addig — ugyancsak Amerikában — a másik oldalon ott áll velük szemben a dohány-trösztök gigantikus óriása. Ott áll évente eladott 500 milliárd db cigarettájával, évi 3 milliárdos dohányiparával, egymillió alkalmazottjával, dolgozójával és évi 144 millió dollár értékű — hirdetéssel. S ezek a hirdetések ügyesen, ravaszul, körmönfontan mind azt propagálják, hogy a dohányzás elegáns, férfias, kellemes, sőt a modern ember életében a legtermészetesebb dolog.

Nézzük meg, hogy egy általános erőnléti edzésterv keretében mire törekszik az edző és versenyző közös kondicináló munkájukban.

1. Az izmok hajszálereinek fejlesztésére, ami az izomerő, s így az erőkifejtés és az állóképesség fejlesztésének egyik előfeltétele.

2. Erős izomzatú, egy lökésre sok vért kinyomó szívre, amely biztosítja az izmok jobb vérellátását, alacsonyabbá teszi a pihenési pulzusszámot, s így — nagy igénybevételek esetén — a szív alacsonyabbról indulhat a magas pulzusszámok felé, nagyobb az akcelerációs lehetősége.

3. Az oxigént szállító, minél nagyobb számú hemoglobinra.

4. A vitálkapacitás — a tüdő levegőt befogadó képessége — növekedésére, ami a hosszan tartó, erős igénybevételeknél nagy előnyt jelent.

5. Arra, hogy a versenyző gyorsan összeszedje, kipihenje magát, s újra teljesítőképes legyen.

6. Hogy az ideg-ingerekre izmai minél gyorsabban válaszoljanak, amire főként játékos sportokban elengedhetetlenül szüksége van a sportolónak.

... és még folytathatnánk sokáig.

A jó edzésterv, lelkiismeretesen dolgozó sportoló mindezeket és sok más tulajdonságát céltudatosan fejleszti.

A dohány elégéséből származó füst elsősorban nikotint tartalmaz, de ezenkívül több más, káros mellékterméket is (ammónia, benzpirin, collidin, furfural, kátrány stb.).

Hogy ezekből mennyi kerül a szervezetbe, az függ a cigaretta hosszától, a dohány származásától, a dohányzás módjától. A rövid, száraz, mohón szívott cigaretta árt a legtöbbet. Általában a belégzett nikotin 90 százaléka kerül a vérbe és a káros részecskék 33 százaléka a tüdő légútjaiba.

Beszélhetnénk a dohány tökéletlen elégéséből származó szénmonoxid bekerüléséről a vérbe, ami oxigénhiányra vezet.

A szívet gyorsabb és gyakran „megszaladó" verésre készteti a dohányzás. Emellett a szívet alkalmatlanná teszi arra, hogy felnőjön a fokozódó, gyakran szupermaximális igénybevételekhez. Ha pedig az ilyen szívet mégis rákényszerítjük a nagyobb igénybevételek elviselésére, idővel strukturális szívkárosodás is bekövetkezhetik.

Amíg tehát a sportoló erőnléti edzéssel igyekszik a szívét erősebbé, teherbíróbbá, állóképesebbé tenni, a dohányzással minden szorgalmát, igyekezetét tönkreteszi.

Közismerten káros a nikotin a véredényekre, az erekre, amelyeket — elsősorban a hajszálereket — szűkít. Ez felviszi a vérnyomást és idővel az érszűkület néven ismert betegségre vezet.

Ami a dohányzás „férfias" jellegét illeti, a tudományos kutatások ezt is ellentmondanak. A Harvard egyetem hallgatóival végzett vizsgálatok és statisztikai felmérések egyértelműen azt bizonyították, hogy az úgynevezett férfias vonások, tulajdonságok, a dohányosoknál jelentősen kisebb mértékben voltak kifejlődve, mint a nemdohányosoknál. A legalacsonyabb „férfiassági jellemzőket" éppen a legerősebb dohányosoknál állapították meg. A sportolót sem a cigaretta teszi férfiassá, hanem a teljesítménye, amit viszont — a férfiasságával együtt — éppen a dohányzás ront le. Nyilván azért van, hogy az erős dohányos általában rossz sportoló, viszont alig akad jó sportoló, aki dohányozna.

Hétvégi SPORTműsor

Labdarúgás: NB III-as mérkőzések: Petőfibánya—Hatvani Kinizsi 10.30, MÁV HAC—Mátészalka 15, Egercsehi—Debreceni Elektromos 15. **Megyei I. osztály:** R.-szentmárton—Sirok 15, Gy. Vasas Izzó—E. Spartacus 11, E. Honvéd—Heves 10.30, Bervai Vasas—GYVSE 15, Verpelét—Mátraalji Bányász 14.30, Gyöngyösoroszi—E. Dózsa II. 15, Gy. Spartacus—Bélapátfalva 15, Recsk—Apc 15.

Atlétika: Eger város mezei futóbajnoksága, Eger, Népkert, 10 óra.

Ökölvívás: A megye felnőtt, ifjúsági és serdülő bajnoksága, Hatvan, Vasutas Klub, 10 óra.

Asztaltenisz: E. Dózsa—Kőbányai Textiles (férfi), E. Vörös Meteor—Kiskunfélegyháza (női) NB II-es mérkőzések Eger, Gárdonyi Gimn. 8 óra. A megyei bajnokság első fordulója.

Torna: Heves megye serdülő bajnokságának I. fordulója, Eger, Főiskola, 10 óra.

Birkózás: Heves megye egyéni ifjúsági kötött- és szabadfogású bajnoksága, Eger, IV-es számú iskola, 10 óra.

Kosárlabda: E. Főiskola—VM KÖZERT, NB II-es férfi mérkőzés, Eger, Szilágyi Gimnázium, 10.30.

Kézilabda: E. Lendület—Ferencváros barátságos női mérkőzés, Eger, Lendület pálya, 11 óra. A megyei téli bajnokság utolsó fordulója, Eger, Dohánygyári pálya, 8 óra.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heves megyei Népújság

1966 NOV. 7

Csont István

1021

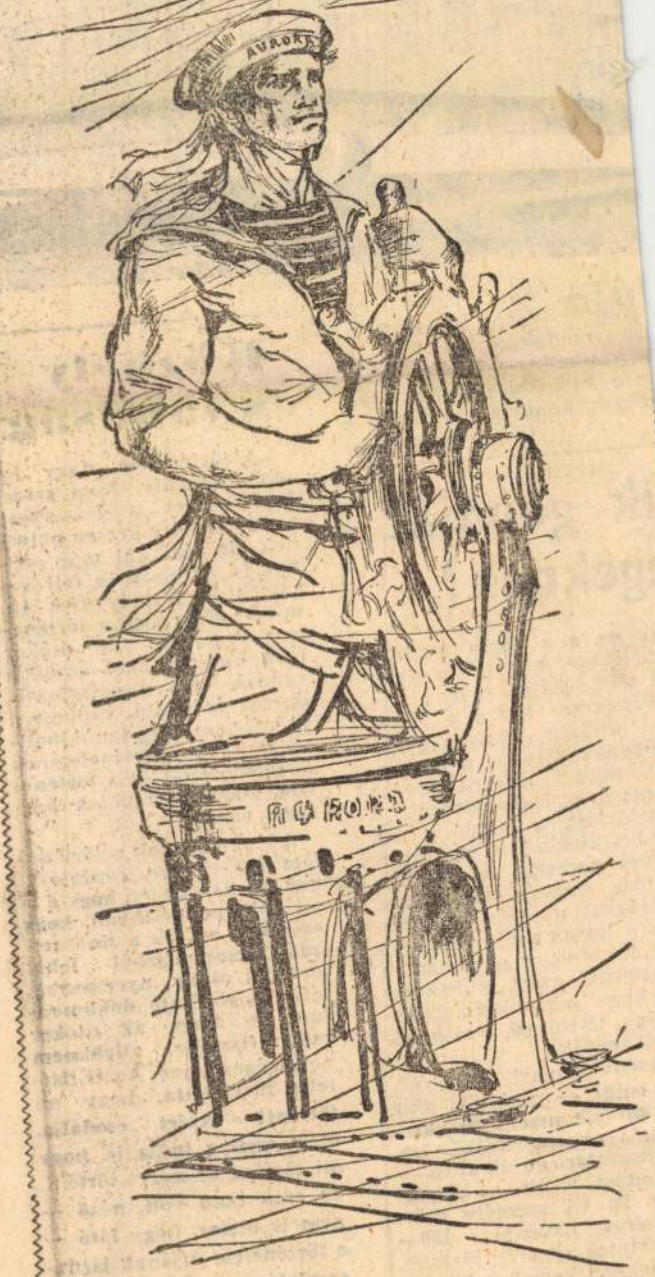

AURÓRA
(Csont István rajza.)

lója *Eger város egy újabb impozáns lé-ák rendeltetésének a 11 00 személyes építőipari mun-n a kényelmes szobák mel-iségek, könyvtár biztosítja a* (Foto: Kiss Béla)

lik gondját egeknek?

nek —, s a közös gazdaság vezetősége még üdültetésük-ről sem feledkezik meg.

Dicséretre méltó a községi úttörők figyelmessége, amelynek folytán a gondviselő nélkül maradt öregek számára szívesen elvégzik a bevásárlást, a tüzifavágást. Felolvasásokkal szereznek kedves perceket az unatkozó idős embereknek, olykor valósággal unokaként színesítik a lassan múló időt — s a „fogadott nagymamát, nagypapát" azért is felkeresik, hogy lakásukat kitakarítsák, tisztábbá, otthonosabbá tegyék.

Szerény anyagi lehetőségein belül — azoknak, akik nem kapnak nyugdíjat, járadékot, s eltartásra kötelezhető hozzátartozójuk sincs — támogatást nyújt a községi tanács is. Öt személy mindegyikének havonta 150—250 forintos segélyt biztosít. Ugyanekkor keresi a lehetőségét annak is, hogy a minden támasz nélkül maradt embereket szociális otthon-

Közhely és tanúság

„A történelem nagy tanúi". Közhely. Nem szeretem ezeket a frázisokat, mert nemcsak üresen puffognak, de ráadásul még csalnak is, hamisak is, félrevezetőek is. Mit kezdjek én, mit kezdjünk mi a történelem tanúival. Az utókor nem bíróság, ahol ülnökök vannak és paragrafusok, ügyész és vádló, védbeszéd és védelem, meg tanúkihallgatás. A történelemnek konzekvenciái és a történelem megformálásának harcosai vannak.

Aki tanúja volt a történelem egy-egy sorsfordulójának, az henceghet, hogy ő is ott volt, pontosabban, hogy volt ő is ott, az a történetírás szempontjából lehet kontroll alany, nyersanyag, félig megbízható dokumentum, de hogy az utókor ezért tisztelje, alighanem nevetséges lenne. Azért tisztelje, mert látta, hogy mi történt? Azért csodálja, mert esetleg tudta is, hogy mi történt és miért történt, de csak tanú volt, néző — nem is biztos, hogy látó — a történelem útjának járdaszegletén?

Azok, akik 1918-ban, 1919-ben, vagy még előbb, avagy utóbb történelmünk

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

1971 NOV 19.

CSANÁDY JÁNOS:

Ma is

1021

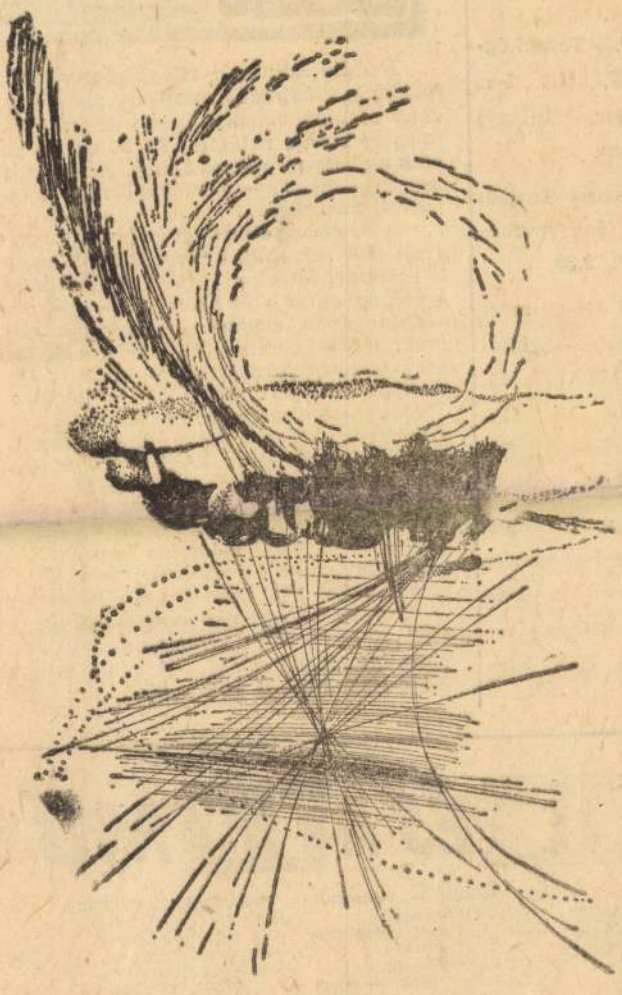

(Csont István illusztrációja.)

A hajnal itt elér, átdereng
az üvegfalra sikló függönyön,
a félhomályon átköszönve éget:
Evoé! kékülő csontok, rigófüttyök,
indulj, mindig új-indítású élet!
A szív túlfeléről felkel a nap,
a jó nap, új, égni-kész szorgalommal,
héliumlángja egek függönyén
szelídre szűrve fénylő verssorok
módjára huli a kifésült mezőkre.

Jóreggelt, ifjúság! Jóreggelt, istenek!
Ma is kell még az egek békessége,
ma is kell még a szerszám és a toll,
ma is kell még a szellem és a nagyság,
a jó harc, amely élet és halál
senkiföldjének újra nekivág,
s a kín, amely világot vált valóra,
ma is megváltjuk véle egy napunk,
mert sosem lesz megváltva a világ!

A vasárnap sportműsorából

Kosárlabda: E. Tanárképző—VM. KÖZÉRT, NB I-es női mérkőzés Eger, Szilágyi Gimnázium, 11 óra.

Teke: E. Spartacus—Szegedi Postás NB II-es férfi mérkőzés. Eger, Népkert, **9.30.**

Labdarúgás: NB III-as mérkőzések: Petőfibánya—Szuhavölgy 13, Sirok—MEAFC 13, Egercsehi—Somsály 13, Gy. Spartacus—MÉMTE 13, H. Kinizsi—Gy. Vasas Izzó 13.

Ifjúsági mérkőzések: Eger serdülő válogatott—I-es számú Általános Iskola 10 óra, Heves megye ifjúsági válogatott—Egri Dózsa 11 óra. Eger, Stadion.

IGAZ LEHETEZ?

Kodály Zoltán, a világhírű zeneszerzőnk 85. születési évfordulója alkalmából Magyarországon, pénzügyminiszteri rendelet alapján emlékpénzeket adnak ki. A pénzek 1000 és 500 forintos arany, valamint 25, 50 és 100 forintos ezüst emlékérmek alakjában jelennek meg. Az Állami Pénzverdében már verik is ezeket a — fizetőeszköznek is használható — emlékérmeket, pénzeket...

A Népújság örömmel írta meg, hogy az 1000 forintos pénzérme (900 ezrelékes aranyból) több mint 8 dekát nyom. ... Mi is örömmel láttuk a közölt fényképet alatt a 8 dekás feltárást, és a szövegben is a 84 egész, 104 ezred gramm... Ha Kodály Zoltánnak 85. születési évfordulója van, és ezt 84 grammos aranypénzzel ünnepeljük, akkor a nyilvánosság előtt mi is ez úton jelentkeznénk néhány darab 1000 forintos aranypénz megvásárlására... Mert ebben mi igen jó üzletet látunk... Ezért szívesen megvennénk sürgősen darabját (hivatalos áron) ezeréért és sürgősen eladnánk kedvezményesen már nyolcezeréért is darabját... Aki megveszi, az is jól jár, mert több száz forintot nyerhet darabonként.

Ugyanis az arany grammjának értéke, ha az Óra Ékszer Vállalatnál venni akarunk, kb. 100—120 forint körül mozog. Csak 100 forinttal számolva is grammját, a 84, 104 grammos aranypénz nyolcezernégyszáz forint 40 fillért érne! Így kár volna ezeket 1000 forintért elkótyavetyélni...

Persze, ha az emlékpénz mondjuk mégis csak 8 egész 4104 tízezredgrammot nyomna, akkor más a helyzet... Akkor nincs állami ráfizetés... A pénzt még sajnos nem láttuk, de majd csak kiderül az igazság...

(Dr. Szemes)

A RÁDIÓ ÉS A TV MŰSORA

V

KOSSUTH

8.10 Székely Mihály énekel.
8.30 Édes anyanyelvünk.
8.35 A szemlélődés kora. Rádiókomédia.
9.30 Vasárnap délelőtt.
11.05 Hangverseny.
12.35 Népi zene.
13.20 Rádiólexikon.
13.50 Mérkőzések percről-percre.
15.08 Műveszlemezek.
15.57 Visszhang.
16.27 Kovács Kati énekel.
17.05 Skandináv-műsor.
17.25 Leányvásár.
17.30 Revizsky Gyula.
18.05 Haydn: B-dúr szimfónia. No. 102.
18.48 Hősök — emberek.
19.00 Táskarádió.
19.00 Elisabeth Schwarzkopf énekel.
19.17 Liszt-művek.
19.54 Nagy idők — nagy emberek. Rádiójáték.
17.52 Népdalcsokor.
18.30 175 éves a kolozsvári magyar színjátszás.
18.53 Montreuxi Fesztivál, 1967.
21.05 Híres együttesek műsorából.
21.56 Álomital. Rádiójáték.

MAGYAR TV:

8.15 Iskola-tv.
9.35 Sakktanfolyam gyerekeknek.
10.05 Hétmérföldes kamera.
10.20 Gyermekműsor az NDK-ból.

BRATISLAVAI TV:

15.00 Torna-VB.
17.25 Gyermekműsor.
19.00 Tv-híradó.
19.45 Lidércfény és tűz. NDK tv-film. 2. rész.
21.15 Táncdalok.

H

KOSSUTH

8.15 Régi melódiák.
9.10 A pódiumon: Mensáros László.
9.25 A Magyar vonósnégyes
10.10 Óvodások énekelnek.
10.30 Operettrészletek.
11.00 Iskolarádió.
11.30 Liszt: Két magyar rapszódia.
12.19 A Rádió Hangmúzeumából.
11.00 Keringők.
11.10 Népművészek a mikrofon előtt.
11.25 Miből élnek a hideg égöv lakói?
12.00 A Magyar vonósnégyes játszik.
12.55 Gazdaszemmel.
13.10 Tánczene.
13.30 Antal Lívia énekel.
14.08 Alpár Gitta énekel.
14.20 Postára tett családi ügyek.
14.25 Fúvósindulók.
14.35 Verdi tenoráriák.
14.55 Takács Gyula versei
15.00 Délutáni frissítő!
15.39 Ifjúsági műhelysarok.
15.49 Pol-beat.
16.05 John Barbirolli felvételeiből.
16.26 Gelléri Andor Endre elbeszélése.
16.31 Magyar...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Csont István

1967 NOV - 7.

1021

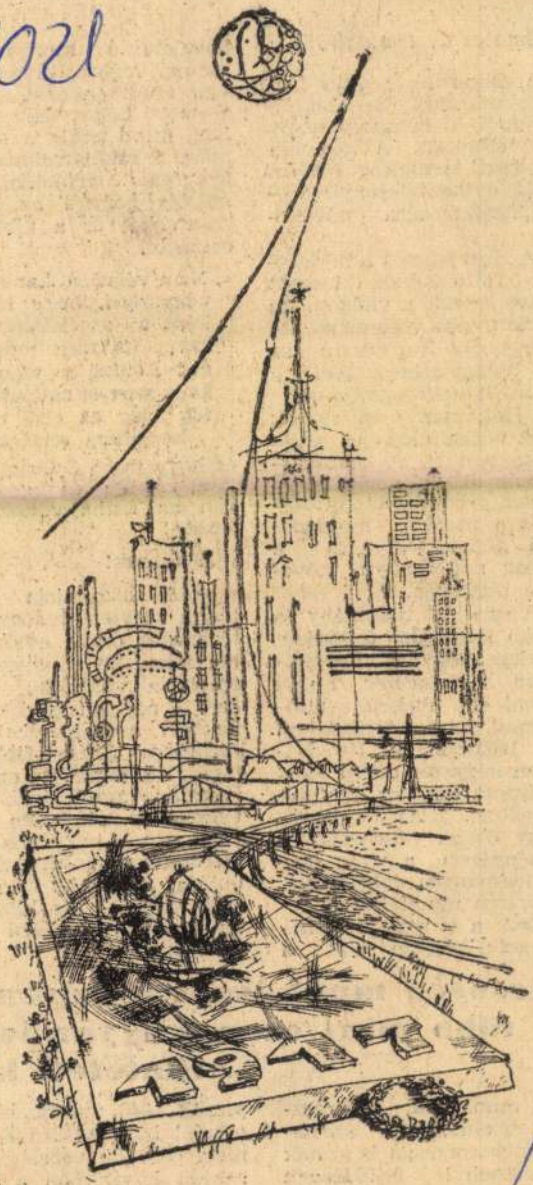

CSONT ISTVÁN: HŐSÖK ÚTJÁN

Díszünn

(Folytatás az 1. oldalról.)

latlan áldozatok árán kiemelte országát az elmaradottságból, és hatalmas nagyipart teremtett. A Szovjetunió ipari termelése 1966-ra az 1913. évihez viszonyítva — hatvanhatszorosára növekedett.

— A Szovjetunió a népgazdaság fejlődésének ütemét tekintve legelső a világon. Az ipari termelés volumenét tekintve pedig Európában az első, világviszonylatban a második helyet foglalja el.

— Hatalmas változások mentek végbe a szovjet mezőgazdaságban is. A mezőgazdaságnak az eddiginél is lényegesen gyorsabb ütemű fejlődését a modern mezőgazdasági gépgyártás, és a vegyipar nagyarányú növekedése biztosítja.

— A szovjet tudomány és technika lenyűgöző fejlődését bizonyítja, hogy a Szovjetunióban harmincszor annyi egyetemi és főiskolai hallgató tanul, mint a forradalom előtt. 1965-ben a Szovjetunióban négyszer annyi mérnök végzett, mint az Egyesült Államokban. Az ország mintegy ötezer tudományos intézményében a világ összes tudományos dolgozóinak negyedrésze munkálkodik.

— Ezek a tények is érthetővé teszik, hogyan vált a Szovjetunió atom-nagyhatalommá, hogyan ért el rendkívüli eredményeket mind az atomerő békés felhasználásában, mind pedig a haditechnika, a rakétatechnika és az űrkutatás területén, maga mögött hagyva az Egyesült Államokat és a többi tőkés országot.

Nem véletlen, hanem törvényszerű, hogy legelsőként a szocializmus országa juttatott mesterséges holdat a világűrbe, hogy szovjet emberek tették meg az első utat a kozmikus térségben,

és hogy ma a Szovjetunió állami címere és zászlaja ott van az Esthajnalcsillag felszínén!

Elvtársak!

— A szocialista iparosítás, a szovjet tudomány és technika óriási eredményei ből fakad az az anyagi erő amely a világbéke legfőbb őrét, a népek ügyének védelmezőjét, a dicsőséges szovjet hadsereget legyőzhetetlenné teszi. Napjainkban az imperializmus agresszívabb, mint valaha, de kénytelen számolni azzal, hogy ha kezdeményezne emelni a Szovjetunióra, a szovjet fegyveres erők azonnal és kiheverhetetlen ellencsapással válaszolnának.

Dicsőség munkásosztályunknak: több mint ezer magyar inter tüntetett ki

— A munkások, a parasztok és értelmiségiek szocialista Magyarországa is annak a történelmi fejlődésnek eredményeként jött létre, amely a nagy októberi forradalomban gyökerezik.

— Népünk jólesően emlékszik még arra, hogy a polgár-

jezzük 1848 művét, kivívjuk a népi hatalmat és kommunista pártunk vezetésével lerakjuk hazánkban a szocializmus alapjait.

— A Magyar Népköztársaság azért harcolta ki és őrízhette meg nemzeti független-

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

1968 JAN 14

1021

OSVÁTH GÁBOR:

Szeretetlenül

Csont István illusztrációja

Gyengéd és simogató-hűs tenyerű
asszonyokról álmodok.
Akik fölémhajolnak és
megcirógatják az arcom:
Félénk és karcsú
őzsuta-szeműekről,
Heves és pörkölő
szalma-tüzesekről,
Szőkén, gyümölcs-szájukkal
mosolygókról;
Gyönge és áhítatos tömjén-szagúakról
És hirtelen ősz-virágokkal
fejem fölött,
Egy tipegő, jóságos kalács-anyókáról,
Ki a végső simítást hordozza tenyerén —
Bódít az álom, míg egy újabb ránc hasad
a homlokomon.
Szorít a fekhely a magány fészkel
az oldalamon.

1967.

Két nehéz hónap az egri úszó

Hová szökött a meleg víz — Meddig s Hat válogatott kerettag

A 15—20 fokos hideg nem jellemzője a mi telünknek. Az nagyon is jellemző, hogy mihelyt a zérus fok alá száll a hőmérő medence fölé sűrű, átláthatatlan pára terpeszkedik.

Ez alól az idei tél sem kivétel. A jól fűtött irodahelyiség januári köntöst öltött uszodát, a kékes-zölden csillogó vizet azon egy-egy széllökés felkapja a páratömeget, fellibbenti a jó öreg

A hét elején még edzés folyt itt, az olimpiai és a válogat mára, akik a cél érdekében „vállalták a veszélyt" — utána azon levező, hogy nem lett volna értelme tovább kockára tenni eg netileg a tornaterembe szorultak a versenyzők, mert sajnos, az még a hivatalos átadás előtt használhassák a már csaknem tel dát.

Az olimpia évél

Ali Csaba.

Csatlós Csaba.

Az olimpia évében vagyunk, fokozottan szükség lenne a megszakítás nélküli munkára. *Ali Csaba, Csatlós Csaba* és *Hevesi László* tagjai az olimpiai keretnek, *Bukolyi Edit, Mártonffy Tamás, Szabó Tibor* pedig a válogatott keretnek. Nekik —, ha továbbra is kerettagok akarnak maradni — március 31-ig komoly eredményeket kell produkálni, a MUSZ szigorú, de nem elérhetetlen szinteket állapított meg számukra. Az alábbiakban ismertetjük a szintidőket és az 1967-ben elért legjobb eredményt.

Ali Csaba. 100 m mellúszás: 1:11. (1967. év legjobbja 1:12). 200 m mellúszás: 2:36.5 (2:38.6), 200 m pillangóúszás: 2:15 (2:16.8), 200 m vegyes úszás: 2:18 (2:20.6). 400 m vegyes úszás: 5:00 (5:09).

Csatlós Csaba. 100 m gyorsúszás: 56.0 (56.4). 200 m gyorsúszás: 2:04 (2:05 7). 400 m gyorsúszás: 4:28 (4:31).

Hevesi László. 200 m gyorsúszás: 2:05 (2:05.8). 400 m gyorsúszás: 4.25 (4:27), 800 m gyorsúszás: 9:15 (9:25), 1500 m gyorsúszás: 17:40 (17:53), 400 m vegyes úszás 5:05 (5:13).

Bukolyi Edit. 100 m gyorsúszás: 1:04.5 (1:05.3). 400 m gyorsúszás: 5:05 (5:12), 800 m gyorsúszás: 10:20 (10:40).

Mártonffy Tamás. 100 m gyorsúszás: 56.0 (56.8), 100 m hátúszás: 1:03.5 (1:06), 200 m hátúszás: 2:18 (2:20).

Szabó Tibor. 100 m mellúszás: 1:11 (1:14.4). 200 m mellúszás 2:38 (2:40.6).

Persze, az olimpiai kiküldetéshez és a nemzetközi válogatott viadalokon való részvételhez még ezektől is jobb időket kellene úszniuk!

Szakaszos felkészülés

A felkészülés első szakasza október 9-től november 16-ig, a második szakasz november 16-tól december 23-ig tartott, a harmadik szakasz január 8-tól március 1-ig, a negyedik szakasz pedig március 1-től március 31-ig tart. Az első szakaszban heti hat vízi, három tornatermi és három kiegészítő (vízi gimnasztika) edzés alkotta a programot, naponta 8—10 kilométert úsztak a kerettagok. A kedvező időjárás je-

csak 24 fokot mutatnak a mérések!

Valahol elhibázták...

Átlátogattunk az épülő fedett uszodába is, amelytől a: idén sajnos, hiába vártuk a téli problémák megoldását. Valahol elhibázhatták a ta lajtani vizsgálatokat, vagy statikai méréseket, mert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Csont István

JUL 31

1021

s vízzel telt pohárban megcsillantod a nyár.

(Csont István illusztrációja)

HENRI BAUCHAU:

Fiatal francia költő. Ez a vers néhány hónapja jelent meg egy párizsi irodalmi folyóiratban: a legfrissebb termésből való. A nyár és a szerelem szólal meg benne merész képekben,

félre, fel és jobbra...

Magyar szakértők szerint, pontosságra vall... És ha így nem akarnak bizonyítani. Kilen alig valami volna. Ettől igazán A baj itt az, hogy a fegyvervizs ságra szól... A 100 yard pedig 91 méter 44 cm, az amerikai m mi kicsivel kevesebb. Ez az ad nyes. De mindenesetre körülbel méter. Ugyanis 1 yard kevesebb, mint egy méter... Egy ilyen bűnperben bizony ez a mellékkörülmény is igen fontos...

★

Az Esti Hírlap megint fellövetett egy mesterséges bolygót De Gaulle jelenlétében... A francia elnök el is csodálkozhatott a nagy megtiszteltetésen, hogy egy egész bolygót lőttek fel előtte a szovjet bajkonuri űrrepülőtéren... Persze, később az sem változtatott a megtisztelő gesztus értékén, hogy kiderült, hogy a fellőtt objektum csak mesterséges hold volt.

(Dr. Szemes)

REJTVÉEY

LISZT FERENC

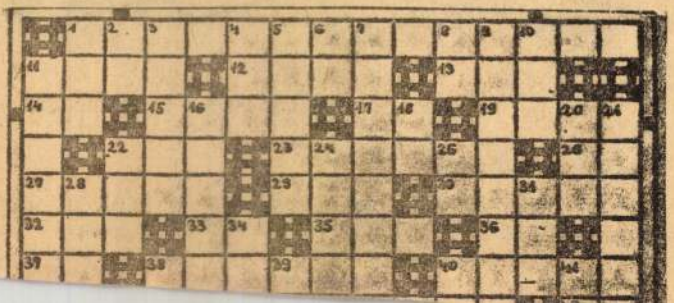

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Csont István
1968 MAR 27

1021

VÍGH TIBOR:

ELÉGIA...

(Csont István illusztrációja)

Naponta felkelsz,
s derűtlen fénybe botolsz
érdemtelenül.
Az utcán már vár a tömeg,
hogy magával ragadjon.
Végül utazol
konok ködöket tolé villamosokon,
válladra vetett táskádban
gondosan csomagolt pihenésed morong.
Naponta a kelő nappal ébredsz,
munkába mégy
dolgozol,
fáradsz
álmodozol.
Ördöngő dűhöm is előkerül
míg fűstölgő szirénabúgás között
visszasüt a gyár.
Valahogy a kőrútig eljutunk,
s rajongva mutatod meg
álmaid tengerét.
Még nem tudod,
ökölbe zárt kezekkel járok,
nincs oltár,
ahol tavi arccal imádhatlak,
ahol az ősi gyönyörig ölelhetlek,
nincs hely,
hol vásznam kifeszítsem,
s színeim okomnak összerendezzem,
csak az az egyenes derekú törekvés, mely összetart,
az abszolut tisztaságú örömök
győtrelmes útja.

Szóvá kell te

A Szombathely elleni vereség után nem sok esélyt adtak a Szegedre utazó egri labdarúgóknak. Csak nagyon kevesen voltak, akik bíztak a győzelemben — ezek közé a kevesek közé tartozott Alaxai, az egri csapat középhátvédje is. A mérkőzés előtt — még bent az öltözőben — egy összehajtott papírlapot nyújtott át Bújdosó Sándornak, a szakosztály elnökének, azzal a megjegyzéssel, hogy a papírt csak a mérkőzés után szabad felbontani.

És amikor elhangzott a játék végét jelző bírói sípszó, előkerült Alaxai papírja is. Ez állt rajta:

— Szegedi EAC—Egri Dózsa 6:2...

★

A VM KÖZÉRT kitűnő erőkből álló NB II-es férfi kosárlabda-csapata egyszer már szerepelt az Egri Főiskola csoportjában. Tavalyelőtt azonban — egyesek szerint azért, hogy a Bp. Előre együttesének utat csináljanak az NB I-be — átrakták a Középcsoportba. Nos, az Előre bejutott a legmagasabb osztályba, s helyét ismét a KÖZÉRT foglalta el, nyilván azzal a céllal, hogy az Előre örökébe lépjen. A vasárnapi E. Főiskola—VM KÖZÉRT mérkőzésen azonban az egri főiskolások magas fokú felkészültségről, kifogástalan küzdőszellemről tettek bizonyságot. Legyőzték a pestieket, pedig a két kulcsember: Cseh és Csányi, súlyosan megsérült, a legponterősebb Korepta pedig mindjárt a második félidő elején a kipontozás sorsára jutott!

★

Véget értek az ökölvívó NB I. tavaszi idényének küzdelmei. A Gy. Honvéd átszervezett csapata szépen zárta a „félidőt". Budapesten döntetlent harcolt ki a tavalyi bajnok Bp. Honvéddal szemben, s jelenleg öt ponttal a táblázat negyedik helyén áll. Ha figyelembe vesszük, hogy a ponterős Gayert nem sikerült pótolni, az olimpikon Tóth Istvánt házi fegyelmivel eltiltották, a nehézsúlyú Bánhegyi pedig sportszerűtlensége miatt két mérkőzésen nem szerepelhetett — a helyezéssel elégedettek lehetünk. A második fordulóra céltudatosan készülnek Szakács Béláék. A fiatalok mind jobban beváltják a hozzájuk fűzött reményeket, különösen Mincsik III. és Pampuk II. szereplése volt reménykeltő, s folyamatban van új szerzemények átigazolása is. Az őszi idény párosítása kedvezőnek látszik, hiszen a „rázósabb" mérkőzések Gyöngyösön kerülnek majd sorra. Talán sikerül a első három közé kerülni — e a cél vezeti most a gyöngyösieket!

★

Vasárnap elkezdődtek a megyei ifjúsági labdarúgó-bajnokság mérkőzései is. Egerben a E. Honvéd nemrég alakult újonc gárdája már reggel 9-kor birtokába vette a népkerti salakos pályát és első találkozóján, nagy meglepetésre, legyőzte a jó erőkből álló Heves MEDOSZ-t. Sárközi László, a csapat lelkes szervezője „fiai" alaposan rácáfoltak azokra, akik azt állították: Honvéd-csapatoknak nincs kedvük arra, hogy ifjúsági együttest indítsanak...

★

Sportmozgalmunk átszervezése után a hevesi járásban voltak akik aggódtak: ezután biztosan megszűnik a tanácsok támogatása. Örömmel jelenthetjük: nem így van! Egy-két kivételtől eltekintve a községi tanácsok és a termelőszövet-

400 millió ember láthatj

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Csont István
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1966 APR

VÁCI MIHÁLY: 1021

ÚT ÉS UTAS

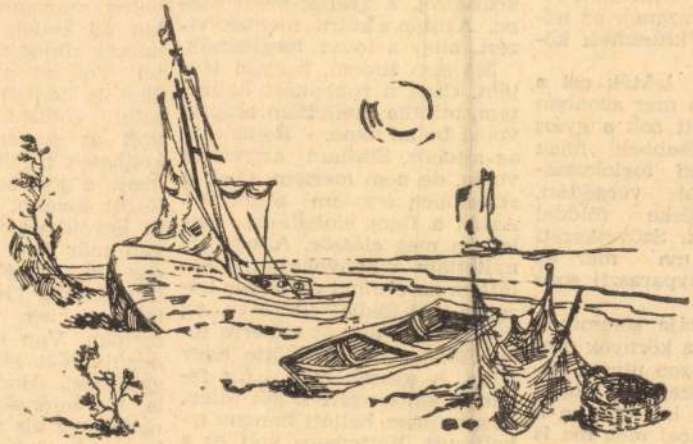

(Csont István illusztrációja)

Boldog, akit, mint a teljes valóság,
kísér, betölt a súlyos szerelem,
— lelkem büszke ragyogással hajóz át
kísérő végtelen vizeiden.

Mint az utas az útra bízza sorsát,
úgy vagyok véled s te mindig velem,
— veszélyen, csúcson szeliden hajolsz át,
kitérve óvsz — s én észre sem veszem.

A szárny az égő levegőre tárva
bárhova száll: — a szelet ölelí;
benned lélegezve, kitárva, szállva:

csak téged karollak, veled telí.
A földön, úton, ösvények porában
füved lábam, esőd arcom veri.

Fűzfa

már szinte semmi sem emlékeztet a városra. Kikoptatott, köves úton bukdácsol a kocsi, járda sincs minden kerítés előtt, a szántóföldek pedig a rövidke utcák végéig húzódnak fel. Kutya morogja meg az idegent minden portán, aprójószág kapirgál a füves árokpartokon, száradni kirakott fehérneműk hullámzanak az udvaron keresztbe kifeszített köteleken.

Földművesek lakták ezt a részt mindig, ma már azonban a fiatalok között sok a gyári munkás. Az idősebbek hűek maradtak az ősi foglakozáshoz, de az egyéni vergődést, kínlódást a kevéske földdel már elfelejtették. Szövetkezeti nagybirtokosok ma már az egykori szegényparaszti sorú felnőttek.

Kovácsék portája semmiben sem különbözik a környék többi telkétől. A házon utcára néző két ablak, közepén a konyha, abból nyílik két oldalra a két szoba. Az utcai még ma is tisztaszoba, legfeljebb a fiatalok tartózkodnak itt, hiszen ennek a szobának egyik sarkában ott áll a televízió is. A család élete mégis inkább a konyhában, illetve a hátsó, kisebbik szobában zajlik.

A ház gazdája *özv. Kovács Jánosné*. Ötven év körüli asszony, de a korát nehéz a külső után megállapítani. A fekete kendő beárnyékolja barna szemét, ami valamikor csupa fény lehetett. Ma már csak akkor villan fel, ha a gyerekeiről szól.

Amit az apjától hal
mondta ő is.

Ebből lett a baj.

Azon a reggelen alig
Nagy néha pukkant e
a környéken. Az istáll
állt a ló, az ólban a
sírt, menni kellett
őket. Az uram fogta a moslékosvedret, a gyerek ment utána. Azután a kútra mentek vízért, hogy a lovat megitassák.

Ma sem tudom, hogyan történt. Csak a robbanást hallottam, mintha mellettem csapott volna be az akna. Rohantam az ajtóhoz. Sikítani szerettem volna, de nem mertem. Csak a szívemben éreztem a görcsöt. Aztán a fiam kiabálását hallottam meg először. Ahogy kinyitottam a konyhaajtót, megláttam az uramat az udvar közepén. Ott feküdt elterülve. Az üres veder vagy öt méterre tőle. Felborulva. Körülötte nagy tócsa. A gyerek meg fut felém, a két tenyere a két fülén, és soha nem hallott hangon sikoltozott. Rettenetes volt ez a hang. Azt a hangot soha nem tudom már elfelejteni.

Nem tudtam hirtelen, az uram fekvő testéhez fussak-e hamarabb, vagy a fiamat húzzam magamhoz. Abban a percben se élő, se holt nem voltam. Még gondolkozni sem tudtam, a lábam, a karom sem tudtam mozdítani.

Az uram itt halt meg az udvar közepén. Olyan ágyúzás, lövöldözés kezdődött el akkor, hirtelen, hogy a két gyerekkel csak a bunkerba futottunk.

gyerek, talán én is végeztem volna magammal. A gyerekeket fel kellett nevelni. Apa nélkül kínlódtam végig az életet. Volt az a kis szőlő, még őket is befogtam kapálni, horolni, kötözni. Jó két gyerek volt az enyém, nem panaszkodhatok rájuk. A fiú inasnak ment a gyárba, aztán iskolázott tovább. Most a mérnöki egyetemet végzi. Nekik is van már egy kis családjuk, egy fiú. Jól élnek, a felesége is dolgozik. Ott laknak az új telepen, két szoba, összkomfortban. Van nekik már mindenük. Két éve pedig autóra gyűjtenek. Hadd legyen nekik is. Karácsonykor én is dugok nekik egy kis pénzt, hátha így hamarabb összejön az autó ára.

A lányom ott dolgozik velem a tsz-ben, az urával együtt. Brigádvezető az ura. Biztosan hallotta már a nevét, mert tavaly még az újság is megírta, hogy kitüntetést kapott a jó munkájáért. Nekik már nem olyan könnyű, mint a fiaméknak, mert építkeznek, és még maradt adósságuk is. De talán jövőre kitisztázzák. Náluk is van egy kiscsalád, egy lánygyerek. Azt mondják az emberek, rám hasonlít az a kislány. Ugyan már, ki tudja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Csont István

1967 ÁPR 16.

...üvészet

...LAGYIMIR OSZINYIN KÉT VERSE:

1021

(Csont István illusztrációja)

A munkára neve

A napokban a munkáról beszélgettünk a gyerekekkel. 10—12 évesekből állt a csoport. A kérdésre elgondolkoztató válaszok érkeztek, s nem a gyermek felfogását, a szülők helytelen álláspontját tükrözték a munkára nevelés tekintetében.

— „Nekem otthon nem kell semmit sem csinálni — mondta a 11 esztendős Marika. — A nagymamám azt mondja, elég volt az, hogy neki mindig dolgoznia kellett, már hatesztendős korában másnak a kezelába volt. Én csak tanuljak, meg játsszak, majd ha eljön az ideje, jut még nekem is munka bőven. Anyukám néha veszekszik érte, de azért igazat ad a nagymamának, apuval együtt azt mondják, hadd legyen nekem könnyebb".

Nem ritka az ilyen állásfoglalás a szülők részéről. Nemegyszer hangzik el beszélgetések során az iskolában is a mama, vagy az apa szájából: az én gyermekemnek boldog gyerekkort akarok biztosítani, elég volt nekem az életet olyan korán kezdeni. Mi nem vagyunk rászorulva arra, hogy a gyerek a nyári szünetben pénzt keressen...

De vajon helyes-e ez az álláspont. Helyes-e a gyermek munkára szoktatását elhanyagolni, ezekre az érvekre hivatkozva.

A gyermek legfontosabb munkája a tanulás. A szülőknek arra kell elsősorban ennek pontos, alapos elvégzésére szoktassák rá. Követeljük meg a gyermektől a lecke pontos elkészítését. De ezen túlmenően azt is, hogy segítsen a ház munkában Fiúknak és lányoknak egyaránt tegyük kötelezővé a ház körüli segítést, vegyenek részt a takarításban, bízzuk rájuk a bevásárlást. Szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy a fiúknak nem való a házi munka. Manapság, amikor az asszonyok zöme dolgozik, a második műszak terhét meg kell osztania a férjnek. Erre pedig már serdülő korban kell ránevelniük fiaikat a mamáknak.

Annak érdekében, hogy a gyermek elvégezze a reá bízott feladatokat, tanuljon is, segítsen is, és ne legyen túl terhelt, készítsünk házirendet. Hagyjunk időt a gyermeknek a játékra és apróbb társadalmi munkára is.

A legtöbb családban naponta beszélgetnek a szülők elfoglaltságáról. Tegyék ezt úgy, hogy a gyermek érezze, komoly dologról van szó. Legyen előtte becsülete a munkának, és szokja meg, hogy a jól végzett munkát jutalmazzuk is.

Ne felejtsük el, hogy amikor a gyermek felnő, később már nehezebb lesz alaposságra, a munka szeretetére rászoktatni.

A. L.-né

A kút gondozása

Előfordul a kút vizével, hogy rosszabb lesz, mint korábban. Ennek több oka lehet. Egyik a magas talajvíz, s az is megtörténhet, hogy a közelben lévő folyók, patakok, tavak, vagy kisebb állóvizek talajon át történő szivárgása rontja mindennapi italunk minőségét. A 20 méter távolságon belül földbe ásott emésztőgödör, vagy ól, istálló, szintén oka lehet a víz szennyeződésének, rossz ízének. A kút körül megnőtt fák, bokrok mély és szétágazó gyökérzetétől ... már a KÖJÁL vegyelemzést készít annak, aki ezt kéri.

...net ...d a lakásb...

A lakás berendezése... nem azért vannak, hog... ványosság kedvéért őri... hanem azért, hogy m... nyelmesebben éljünk ... latukkal, szolgálják tu... saikat, és ne a tulaj... legyenek a lakberende... jai. Igazi meghitt otthon... vá jólesik hazamenni, ... olyan lakás válhat, ah... kók életkörülményei ... használati tárgyak elh... logikus összefüggésbe... nak egymással.

Gyakorta megtörténi... a család egyik tagja, ... szerűen, vagy kedv... munkát végez ottho... uram bocsá', még szer... vele. Most vajon annal... igaza, aki ezen naponta... borodik, s az otthon „... re'" való hivatkozással v... gal eltíltja ezt a passzió...

A rend a lakásban cs... kor lehet elviselhető, é... lező, ha az életkörülmér... a használati tárgyak ... összefüggésére épül. ... nem az ott lakók élet... kell a rendhez igazítani, ... a rendet kell úgy megsz... ni, hogy helye és tere ... az otthoni kedvtelésekn... A családtagoknak legyen ... zuguk, legalább egy nég... méternyi sarok, ahol a m... sajátos rendjét megterem...

Sok otthonban a vend... miatt vállalják a család t... a kényelmetlen rendet... sem helyes, mert a kín... őrzött rend, ahol egyetlen ... ket sem lehet például ta... a hamutartóban, a vendég... feszélyező.

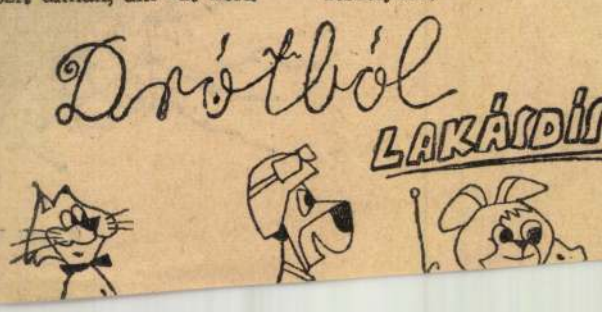

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967 JUL 9

KALÁSZDI ISTVÁN:

Gyárkémények

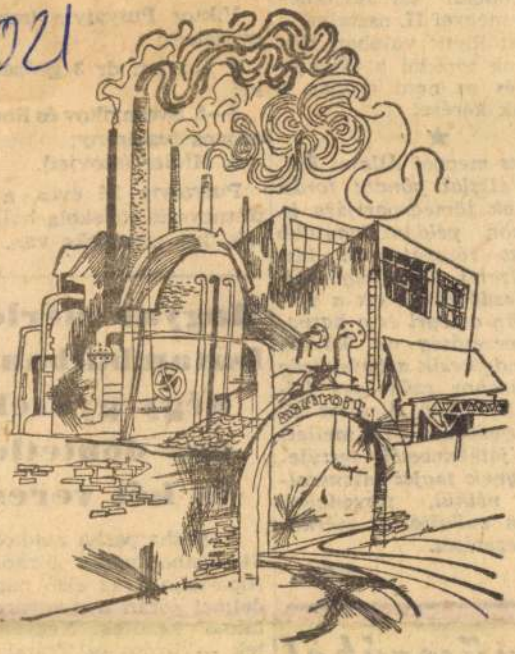

(Csont István illusztrációja)

Füstkendőt lobogtató szél!
Hazát-jelző beton-ujjak!
Külvárosok irány-mutatói:
megyek alattatok,
arcomon meleg-hajú Nap,
kezemen a munka korma,
verseimben az otthon öröme.

Megyek alattatok,
megemelem a hangom is,
ha szólok, mindenki hallja:
élni akarok, jelen lenni
a hasznosra váró mozdulatban,
amely füstkendőt sző a kémények fölé,
hogy hitemmel föllobogjon,

velük a szövetség. A Nép
is többször közli a ny
csoport állását, mint a ke
— mondják. Levelüket
fejezik be: „Hatvanban
lászik, jobban szívügyü
tartják a megyei II. osztál

Ami azt illeti: valóban
bet kellene törődni a táj
tatással és ez nem csup
szihalmiak kérése!

★

A Heves megyei Állami Építőipari Vállalat gondot fordít dolgozóinak tömegsportjára is. Gyöngyösön például legutóbb 10 csapat részvételével kispályás üzemi labdarúgó-bajnokság kezdődött, s ezt a példát nyilván az egri és a hatvani építésvezetőség is követi, amely rendelkezik a bajnokság megindításához szükséges felszereléssel. Külön dicséret illeti Gyöngyösön a JTS mellett működő játékvezetői testületet, amelynek tagjai ellenszolgáltatás nélkül, társadalmi munkában vállalták a mérkőzések levezetését.

—dg.

azonos tussarany;

6. Midler (szovjet).

Putyatyin 26 éves, a kijevi testnevelési főiskola hallgatója, nős, két gyermeke van.

Magyar mérleg Isztambulban: négy győzelem, egy döntetlen, és két vereség

A Mithatpasha stadionban a 24. szabadfogású birkózó Európa-bajnokság első napi küzdelmei során a magyarok biztatóan kezdtek. Négyen győztek — Erdős és Trázsi tussal, Bajkó és Hollósi pontozással —, Gonda döntetlenül mérkőzött, Csatári és Nyers pedig vereséget szenvedett. A 8. magyar versenyző, a pehelysúlyú Rusznyák, valószínűleg még nem szerepelt, mert a hírügynökségi jelentések eredményéről nem számolnak be. (MTI)

ortműsorából

emlékverseny második napja. Eger, Nagy János utcai pálya, 7.15 óra.

Úszás: Területi gyermek seregszemle, öt megye versenyzőinek részvételével. Gyöngyös, strandfürdő, 11 óra.

SZTREJTVÉNY

napra

kálium vegyjele. 4. Becstelen eljárás. 5. Neveletlen gyerek. 6. Szárnyal. 7. Érdemes csino-

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Csont István

1967 JUN 25.

ANTALFY ISTVÁN:

Fehérben és aranyban...

(Csont István illusztrációja.)

Amint kinyílt az ablak,
napfény pergett oda.
Cirógatott a télnek
kedves-szép mosolya.

Fehérben és aranyban
csobogott a patak.
Visszanéztem még egyszer,
de már nem láttalak...

születik. A világ népessége a múlt század 30-as éveiben egymilliárd volt, 1962-ben hárommilliárd ember élt öt világrész országaiban. A demográfusok szerint e század végén hatmilliárd ember él majd a Földön.

Mi okozza a népesség gyarapodásának gyorsulását? A tudomány válasza: ma sem több a születés, mint korábban, de kevesebb a halálozás. S ennek egyik következménye: jelenleg a Föld lakosságának csaknem fele húsz éven aluli. Másfél milliárd induló életet, a következő évek és évtizedek leendő gyermekeinek szüleit időben, minél előbb elő kell készíteni az apai, az anyai kötelezettségekre. Ez közvetve és közvetlenül egy új tudományág: a családtervezés feladata. Munkatársunkat az Egészségügyi Minisztérium illetékesei tájékoztatták a családtervezés és családvédelem problémáiról.

— Sokan, tévesen, úgy gondolják: a családtervezés kizárólag egészségügyi probléma. A családtervezés a születésszabályozásnál mindig többet jelent. Az igaz, hogy a civilizáció társadalmaiban nem jellemző a régi, sokgyermekes nagy család. Viszont az sem jellemző a XX. századra, és elsősorban a szocialista társadalomra, hogy az ember lemond a gyermekáldásról.

— A gyermekáldás természetesen nem lehet pusztán véletlen — folytatta az informátor. — A családtervezéshez

gyógyászati szakrendelés hatják fel. Felírásához szeres orvosi vizsgálat s ges. A védekezés abbah után a fogamzóképessé vartalanul helyreáll, sőt nak olyan tapasztalatok még fokozódik is. Beve vel nyilvánvalóan csök fog a művi vetélések bár ennek érdekében to is alkalmazni kell a hagyományos fogamzásgátló módszereket. Ezeknek ezután is nagy szerepük lesz a — születésszabályozásban.

— A korszerű fogamzásgátló eljárások, módszerek terjesztésével nem az a cél, hogy kevesebb gyermek szülessen. Aki partnerében a leendő anyát is tiszteli, az nem érzi tehernek a szexuális kapcsolatban a bizonyos fokú — sohasem egészségrontó! — esetleges megkötöttségét.

(László)

KÖR

Hogyan öltöztessük a bakfisokat?

Négy patmizseb és a szoknyán két hajtás díszíti.

Könnyű szintetikus szövetből készült a geometriai vonalú kis ruha. Sötétkék-fehér, rózsaszín-fehér, citromsárga-fehér változatban készült.

Egy fürdőruhával egy könnyű karton strandruhával és egy kardigánnal szinte teljes is a bakfis nyári ruhatára.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1967 FEB 5.

1021

TÉNAGY SÁNDOR:

Aggódás

(M. L-nek, a szemklinikára)

A színek árnyéka alaktalan
és sűrű, most benne kószálsz,
a külvilág végtelen út,
párlat, szorongó lecsapódás,
nyújtod a karod, a mozdulat homályba bénul,
jaj, lábad alól
félreugrik a bizonyosság,
jaj, kezed elől
elbúvik az érintés gyönyöre.

A fény, fekete vatta, kizárt a világból,
az optikai lét rádborult, fekete sátor,
ősz kisemmizetten, egyedül magadban,
a félelemben megtalált emberi rangban,
s nem tudom, amit most tudni kellene:
a vigasztalásnak van-e itt helye?

A sajnálat esetlen állat,
űsd el magadtól,
érzem, nagyon tiszták benned a tárgyak,
érzem, mennyire fénylik benned az óhaj,
s amitől a vakság visszaretten:
életem, mint fehér bot,
villámlik tétova kezedben.

(Csont István illusztrációja)

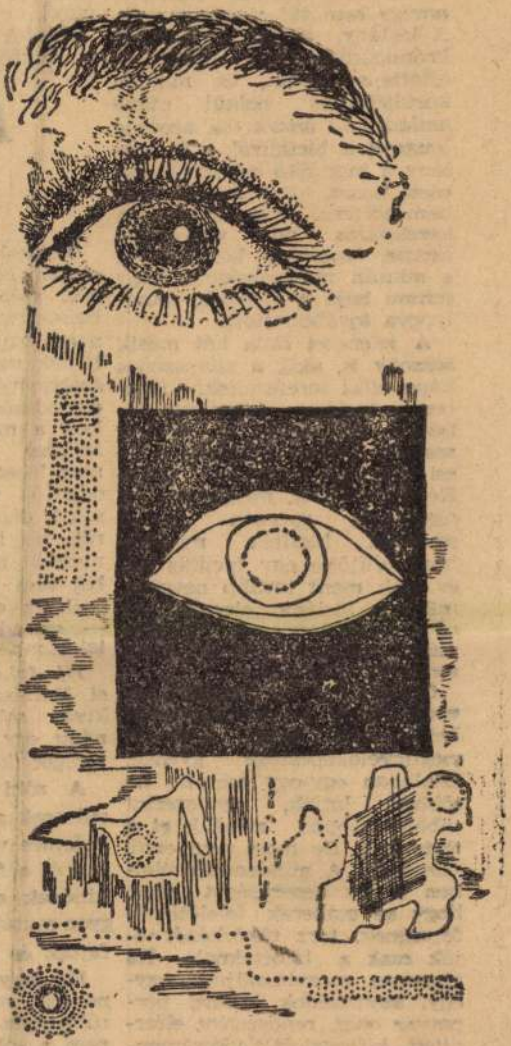

...egy labda volt. Az asszonykának eszébe jutott, hogy a gyermekek milyen bonyodalmakat okoznak a közlekedésben, azonnal lassította amúgy sem túl gyors iramát. A kislány, ahogy a baleseti krónikákban lenni szokott, kiejtette a labdát, és minden körültekintés nélkül utána szaladt. Az asszonyka azonnal leugrott a bicikliről, s a kislány a már álló kerékpár előtt esett hasra. Bár semmi baja nem történt, sírva fakadt. A kerékpáros nő vigasztalni kezdte, leporolta kötényképét, s miután meggyőződött, hogy semmi baja a kicsinek, mosolyogva továbbhajtott.

A jelenetet látta két másik asszony is, akik a szomszédos kapu előtt tereferéltek. Közben a kislány édesanyja kinézett az utcára, s ijedten szaladt, amikor meglátta a kicsi könnytől maszatos arcát. Kérdezősködött, mi történt. Az asszonyok gyorsan pergő nyelvvel kezdték mesélni, hogy elütötte egy biciklis nő, és csak ment tovább nevetve, mikor a kislány elesett. Az anya természetesen megrémülve szaladt a „gázoló" után, rendőrért kiabálva...

Csupán egy kis történet. Levonhatnánk a következtetést belőle, hogy egyes emberek megfigyelőképessége gyenge, általában egy-egy esetnél, ha többen látják, rendszerint többféleképpen mesélik el a történetet. De most nem erről van szó. A mindennapi életben is sok keserűséget okoz, hogy az emberek felelőtlenül fecsegnek, torz tükörképét adják csak a látottaknak. Ha alaposan megvizsgáljuk egy-egy, szomszédok közötti perpatvar okát, rendszerint elferdített, kiforgatott, „visszamondott" történeteket találunk

De sokszor ... zéseket a m... sára: itt látt... csinos fiúval... nyod... A ... zított vissza... kahelyek ha... is ronthatja.

...ket mond... igyekezz... szaadni. ... pletyka... egyik m...

...ás Lajosn...

LA... ...S

V... ...n

Virágok, növények nélkül el sem lehet képzelni barátságos, szép otthont. A virágok beleteartoznak életünkbe, de a ma emberének már nem felelnek meg a régi formák. A szobanövényeknek, a virágok elrendezésének, igazodniuk kell a modern kislakásokhoz. Minden bútorgarniturához meg lehet találni a megfelelő, odaillő vázát, a különböző színű díszcserepet, fülescsöbröt, kis hordót. De nem hiányozhat még a modern lakásból sem az élővirág. Néhány szál az évszaknak megfelelő, — ez ad igazi hangulatot a lakásnak.

Ifj. Juhász Jenő, a Gyöngyösi Kertészeti Vállalat technikusa, sok hasznos tanácsot adott egy beszélgetés során a virágot kedvelőknek.

A zöld szobanövények közül csak a kisebb területűeket érdemes vásárolni, a filodendron és a fikusz rövid idő alatt kinőnek egy kislakásból. Nagyon mutatósak a szanszeveriafajták és a kaktuszok.

Ne legyen sok a cserepes növény, mert gondozásuk körülményes. Az otthonos hatást nem a sok, hanem a megfelelően elhelyezett virág adja.

A modern kislakások legs... lusosabb dísze nem a mele... házból kerül ki, hanem a m... zőről, az erdőből.

Az örökzöld cserjéből e... csokor, a nádbuga, a gyékén... buzogány, a kecskerágó á... megfelelő elrendezésben a le... hangulatosabb szobadísz. ... csipkerózsabokor pirosló ág... ból, a kiöregedett szőlőtőkéb... gyökérdarabból, mohás fak... regből különleges díszeket k... pezhetünk, igen hatásos pé... dául a fatörzsbe ültetett v... rágkompozició.

A gyöngyösi virágüzlete... ben, de másutt is, szálas ... cserepes virágok mellett, ily... modern dolgokat is lehet v... sárolni. Érdekes és követés... méltó kezdeményezése a Gyö... gyösi Kertészeti Vállalatn... hogy különleges vevőszolgá... tot szerveztek, a virágbesz... zéstől a gondozáshoz szüksé... tápsóig, a beteg növények ... zeléséig mindenben segítsé... re állnak a vevőknek. Lak... rendezési tanácsokat adnak... virágok elhelyezésére. Ér... mes ezt a példát követni r... városban is.

L. Elekes Év...

Sípulóver férfiaknak

Vietnam (Csont István műve)

A KLTE-n rendezett képkiállításról következő számunkban adunk kritikát

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 12
EGYETEMI ÉLET

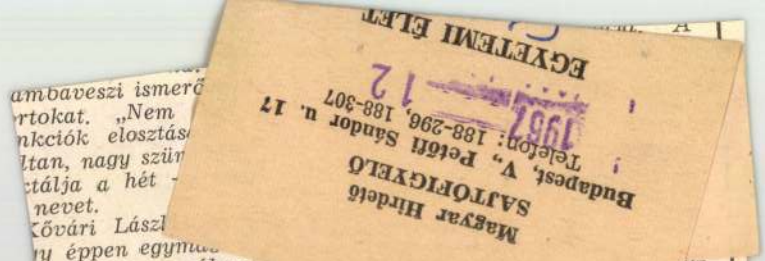

ambaveszi ismerő
rtokat. „Nem
nkciók elosztás
ltan, nagy szün
tálja a hét
nevet.
Kővári Lászl
y éppen egym
ellentétes vélem
rinte a félév nagyo
, lényegében mindenki-
a KISZ-vezetőnek is, fő
kája a tanulás, ennek el-
re a KISZ-vezetők ere-
öz mérten nagyon sokat
doztak, és mindenki meg
t velük elégedve. Marad-
ugyanez a vezetőség. An-
is inkább, mert így jövőre
kell az új gárdának újra
anulnia", a harmadik év-
egy gyakorlott kollektíva
tathatja a munkát.
nodi Zoltán régi vezetősé-
g. Nagyon komoly, rokon-
ves fiú. Szabatosan tag-
, hogy ő egészében véve
k tartja munkájukat, vi-
t néhány vezetőségi tag
ulmányi eredménye nem
t megfelelő. Javasolja,
ntessék meg azt a gyakor-
t, hogy a vezetőségi ta-
k automatikusan a csoport-
zetők közül kerültek ki. So-
lja a neveket. Ez ezért al-
lmas, az azért nem alkal-
as. Újabb hét név került a
atáridőnaplóba.

Sinka Zsuzsa „kísérlet mondanivalót" hozott. Pereg a nyelve. Nem volt jó az előző vezetőség. Munkájuk nem eléggé hatékony. Egész biztosan gondolkodott már a dolgon, mert határozott javaslatokat tesz az új vezetőkre.

Aggályaim voltak, hogy egy esetleg mesterséges körülmények közötti beszélgetés — ... y-
ölt
is
már enny...
akadt.

Kilencvennyolcszor hét név fog bekerülni a noteszekbe. A hét jelöltet legalább 30—40 konkrét javaslat fogja hitelesíteni. A beszélgetések révén, a név szerinti javaslatok, az alaposabb indoklások által egészséges felelősségmegosztás jöhet létre: nem a „felsőbb vezetőség" jelölt vagy ajánlott, tehát nem is ő a felelős az alapszervezeti munkáért. A megválasztott alapszervezeti vezetőség pedig választóinak (most már a szó igazibb értelmében vett tagoknak) és a felsőbb vezetésnek egyaránt felelős. Innen bizalmat, onnan megerősítést kapott, és ezt is, azt is jó munkával kell megszolgálni.

Érzem, a patetikusba csúszó hangot le kell fogni. A gyakorlat demokratizmusából alkalmas vezetőség születhet. De ez még nem minden. Hét ember nem csinálhat csodát. A szellemet, a szemléletet általánossá kell tenni, a kis beszélgetések őszinteség-szikráit át kell menteni a mindennapok munkájának felelősségébe.

(B)

pal (az idén március 17-től kezdve) meg kell választani (és nem „felülről" kijelölni) a jelölő bizottságokat. Ezek tagjai kötelesek mindenkivel egyenként beszélni, meghallgatni véleményüket az előző vezetőségről, és kérni név szerinti javaslatokat az új vezetőségi tagokra.

hagyományos jó munkákat említi, kultúrrendezvényeket, tanulást, kirándulást.

Amikor javasol, neveket diktál, kitapinthatóan érzik az, hogy érdeklődik. Hiszen válogatnia kell az ismerős nevek között, értékrendet állít fel, önmaga normáját tálalja ki.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI NÉPÚJSÁG

1967 ÁPR 11

végeztek, az előírtnál 25 tonnával több vasöntvényt adtak a népgazdaságnak.

— *CSONT ISTVÁN egri rajztanár 22 grafikája is szerepel Debrecenben a tudományos diákkörök 8. országos konferenciája alkalmából rendezett*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG

Csont István

1964 AUG 2
1021

Csont István: FALAK KÖZÖTT (linó)

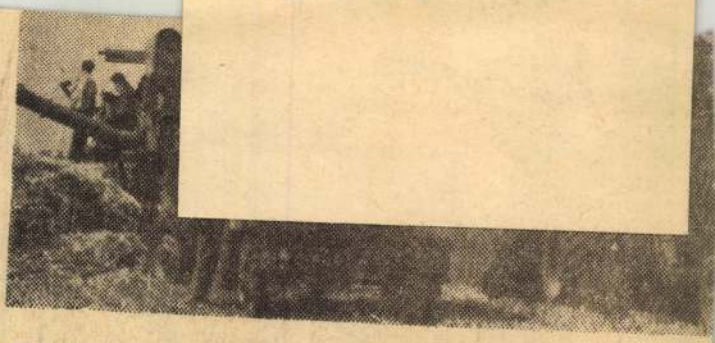

Maglárakban az idei termés. Mára a megyében mindenütt végeztek a csépléssel, az acélos szemek, a korábbi évekhez képest, jóval korábban kerül-

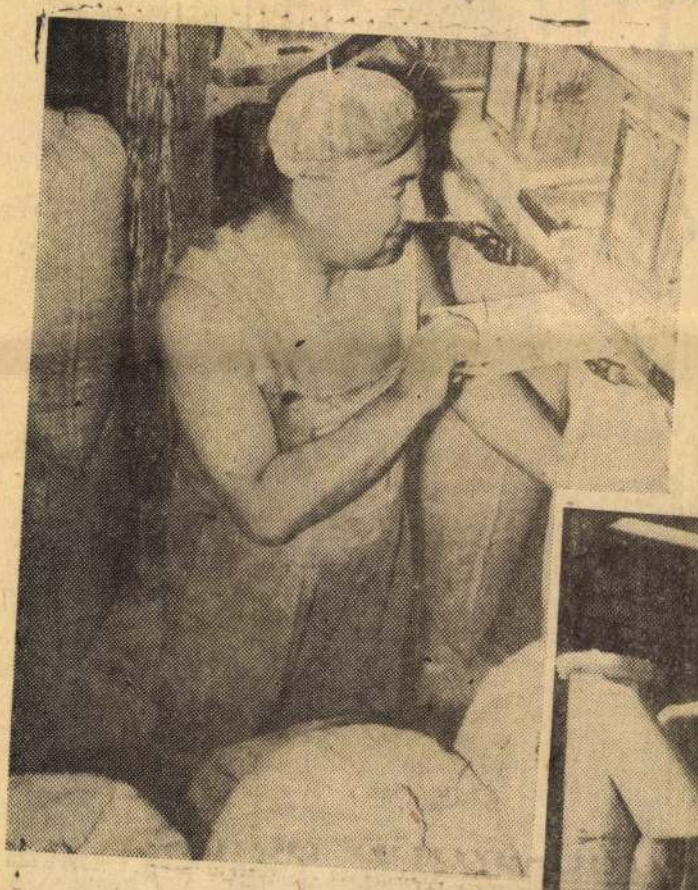

tek rendeltetési helyükre, fogyasztásra, vagy tartaléknak. A búza nagyobb részének útja a malmokba vezet, ahol hatalmas hengersorok őrlik fehér, bársonyosan puha lisztté, hogy utána pékek dagasztó kádaiban gyömöszöljék, formázzák, kemencében süssék, hol

jadó kalászokat, gazda módjára járja a ringó búzatengert és amikor elérkezik a Péter-Pál napja, évszázadok hosszú során tapasztalt lelkiismeretességgel, hagyományos tisztelettel és hozzáértéssel fog munkához.

A kombájn már megszokott tartozéka aratás idején a határnak. Széles karjaival ölel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1966 DEC 25.

1021

KASSAI FERENC:

Karácsonyi levél Vietnamból

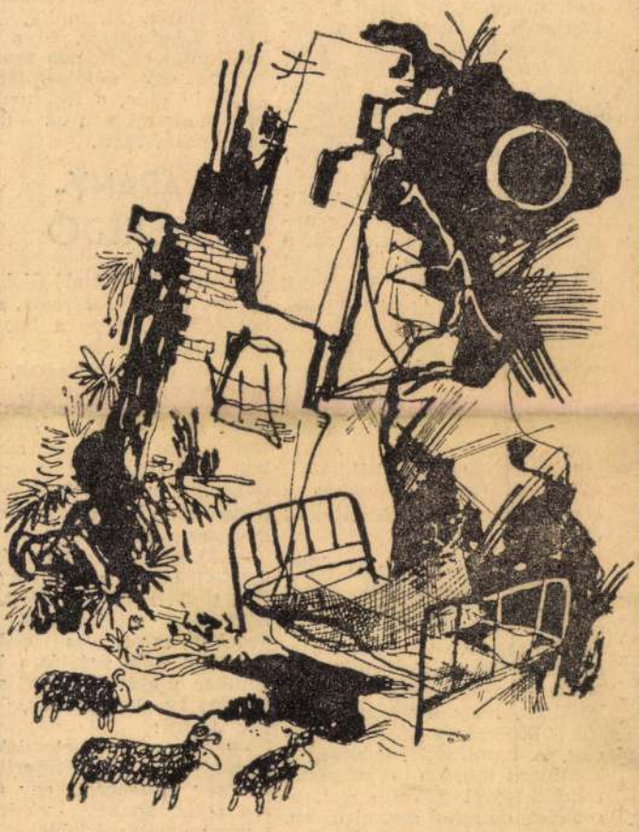

(Csont István illusztrációja)

Tudod, Betty
oly furcsák itt a fákon
az egzotikus levelek,
vontcsövű ágról
lobog rám a karácsony,
a sűrű lombon ingó pára cseppjei
mélyükben messzi tűz visszfényeivel égnek:
a dzsungel-karácsonyfa díszei.
S ami még furcsább:
boldog vagyok, hogy nem vagy itt velem,
Betty,
Betty,
sok csók a gyerekeknek.
Gyertyát gyújtani kicsi Joenkat
Betty, az istenért, ne engedd!
Ruhája könnyen lángra kaphat!
Ó, Betty,
mikor szemükben nagyra nő a félelem
s árnyéka önarcunkra ég,
mikor gyerekek szája szegletén
halál mosolyog angyal-félszegen...
Tudod, Betty, oly furcsa itt a fákon
az egzotikus levelű karácsony.

— Önnek még van öt hete az előkészületig. Július 11-én végre kell hajtania az akciót.

GÉPKOCSI A DŰLŐÚTON

Július 11-én, hétfőn, négyórás hajsza után a hamburgi rendőrség P-12-es riadóautóját egy, a repülőtér felé vezető út melletti ösvényen találták, elhagyatva. A hátsó ülésen két rendőregyenruha hevert, mellette két zsák, természetesen üresen. A zsákon a felirat: Lotto GmBH. A csomagtartóban a lottóközpont pénztárosa feküdt, összekötve, elkábítva, kimerülten.

Csak július 12-én találták meg erdei munkások, egy unterflüssi tisztás mellett azt a bútorszállító autót, amelyet 9-én este loptak el Hamburg Edelstadtban. A kocsi 110 kilométerre volt a várostól. A hatalmas jármű belsejében összekötve feküdt alsónadrágban a két rendőrőrmester, Riffert és Schank. A hivatalos rendőri tájékoztatás szerint a szokásos éjjeli ellenőrzések során mindkettőjüket egy lokál hátulsó helyiségébe csalogatták, s ott igen gyorsan elkábították őket.

A hétfő délelőtti — az előbb ismertetett terv szerint lezajlott — rablás során a lottótársaság zsákjaiban összesen 421 983 márka volt. Ezt az összeget a társaság szóvivője jelentette be. Ezzel egy időben közölték, hogy a nyomravezetők 50 000 márka jutalmat kapnak. A hamburgi rendőrség a kontinens minden országának rendőrségével felvette a kapcsolatot, de sehol semmi nyom. Csak egy a biztos: Julius Borowski nyomtalanul eltűnt. Mindenki egy helyben topog, Csak a lottótársaság intézkedik: elbocsátja a pénztárost, a rablás áldozatát. Mintha ő tehetne mindenről. Aztán látványosan lemond a lottótársaság másodigazgatója.

Ezenkívül: semmi. Az évek múlnak, s lassan valóban feledésbe merül a félmilliós rablás ügye.

VÁRATLAN FORDULAT

1965-öt írnak. Senki nem beszél már a hamburgi lottópénzről, amikor mégis fordulat következett be. Sőt, a tettes is kézre került a Német Demokratikus Köztársaságban. Az NDK népi rendőrei ügyesek voltak, s nagy fogást csináltak.

A külföldieket ellenőrző berlini határállomásnál történt. Egy Mercedes Limousine érkezett a demokratikus Berlinből az őrpontra. A határőrök ismerték, mert hetenként megfordult ezen az útvonalon. Most is, mint máskor, a vezetőt kiszállásra szólították fel, hogy a szokásos ellenőrzést elvégezzék. Ez alkalommal szigorúbban, mint máskor. A fiatalember, aki a kocsin járt, ki-

Amikor a vezetőt [illegible] tették, s a dudorokat megvizsgálták, a határőrség legnagyobb csodálatára 240, összegöngyölt 50 márkás pénz került napvilágra. Az utas nyugatnémet pénzt akart a demokratikus Berlinből kicsempészni!

Megkezdődött a fiatalember kihallgatása. Elmondta, hogy török állampolgár, és a nyugat-berlini egyetemen tanul. A kocsit egy évfolyamtársától kapta kölcsön, s fogalma sem volt, hogy mi van az ülések védőhuzata alatt.

AZ ARANY-KERESKEDŐ

Közben Paulitz elé újabb jelentést toltak. Elolvasta, s ebből értesült, hogy a kocsiban arany mérésére szolgáló speciális mérleget is találtak, valamint vegyszert, csipeszt, stb. Teljes felszerelést, olyan készletet, amit csak az arannyal foglalkozók hordanak magukkal. A főhadnagy eddig sem kételkedett, hogy a török férfi bűnös, de most egyenesen nekiszegezte a kérdést:

— Maga arannyal és pénzzel üzletel! Ugye, eltaláltam?

A török nem válaszolt. A négyórás gondolkozási idő azonban az őrizetes cellában látszólag jobb belátásra bírta. Amikor újabb kihallgatásra a főhadnagy elé vezették, már így vallott:

— Az egyik egyetemista ismerősöm itt, Kelet-Berlinben nemrég összehozott egy úrral, aki aranyrudakat vásárol, s nyugatnémet márkával fizet érte. Hónapok óta rendszeresen találkozom itt vele, s hozom neki az aranyrudat. Ma éppen 12 000-ért szállítottam le.

Egy hét múlva lehetőséget kapott arra, hogy elmenjen a megjelölt kávéházba. Természetesen nem egyedül. Paulitz főhadnagy és egy másik rendőrtiszt kis távolságban követte. A találkozás után a török üzletfelét őrizetbe vették. A férfit Eberhard Mellinnek hívták, Berlin egyik elővárosában lakott, egy régiségekkel berendezett pazar lakásban. Korábban a hambrugi lottótársaság másodigazgatója volt.

A „KÜLÖN MUNKA"

A rendőrség által előterjesztett bizonyítékok súlya alatt Mellin lassan mindent bevallott. Elismerte, hogy ő volt az, aki a lottópénz elrablását kitervelte, s az ötletet Borowskinek elmondta. A rablás előtti éjszakán ő „külön munkát" végzett. Az igazgatósági épületben őrzött két zsákból 300 000 márkát kivett, s eltett. Csak a maradékot hagyta a zsákban. Míg a hamburgi rendőrség eszeveszetten kutatott Borowski után, ő lemondott. Közben a pénzt különböző postahivatalokban feladta Nyugat-Berlinbe, majd

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JUL 18

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

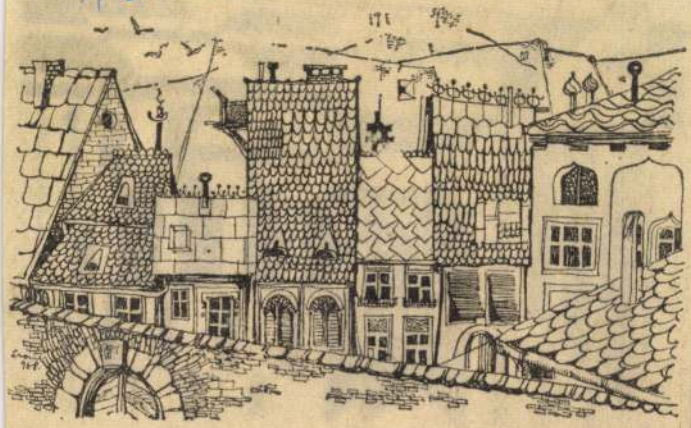

István Csont: Eger

Csont
István

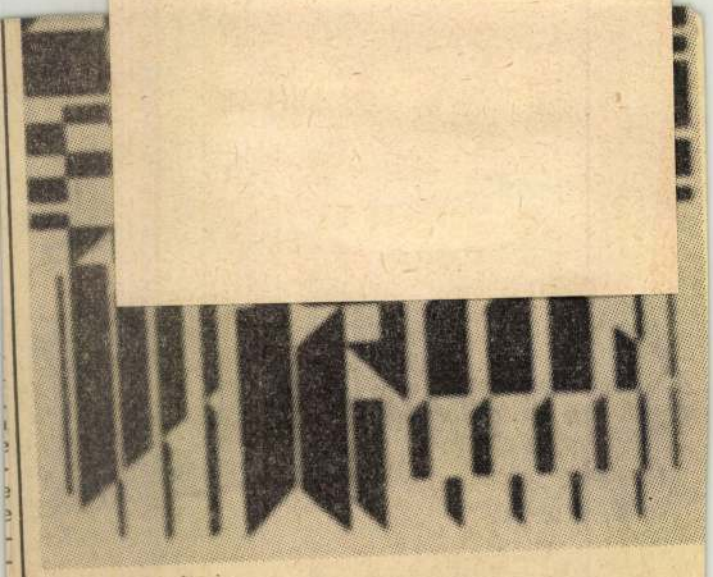

Komposition von Vasarely

Kovács Imre:

Öreg szerelmesek

Csehszlovák határőrök szóltak át a járási rendőrkapitányságnak: a folyó közepe táján, a sziget túlsó végénél alighanem hullát sodort partra a víz: ők a távcsövön is jól kivehetően egy megfeketedett emberi kezet látnak kiállni a vízből: nézzék meg közelebbről, az a rész ott magyar szakasz még.

Reggeli nyári nap volt, épp délidő. A motorcsónakon ülő két rendőr a színhelytől jó száz méterre észrevette azt a kezet. A begörbült ujjak, a semmibe kapaszkodás reménytelenségét őrizték meredten. Néhány perccel később, amikor a testet deszkákra tették, a fiatalabbik, szőke képű hatósági ember arcán iszonyat és gyámoltalan sajnálkozás ült. A másik, az idősebb volt a járási kapitány. A halánték kánál kétoldalt erősen őszülő, nyíltarcú férfi természetellenesen vékonyra feszült szájaszéle épp hogy résnyire megnyílt, amint azt mondta:

— Szakaszvezető! Terítse már le valamivel. Nézze, egész széjjelmosta a víz az arcát. Öreganyám! Maga is jól fejezte be.

Előbb a hosszú ősz hajat nézte, amit befontak holmi nyújtózkodó hínárok. Aztán a vékony aszott kézen időzött a tekintete, amit nem tudtak kiegyenesíteni sehogyan, hogy a test mellé fektessék.

A kapitánynak nem esett jól az ebéd, fiatal feleségének jóízű főztje. Az ételt otthagyta, rajtakapta magát, hogy Erzsike kezét nézi, ha nem szégyelli ellágyulását, most összecsókolta volna. Ugyan már. Még azt hinné az asszony, megbolondultam — mosolygott befelé, amint a derékszíjat fölcsatolta. De aztán, hogy elköszönt csöndesen, az asszony nagyra nyílt, kérdő szemekkel tekintett rá: nem szokta meg, hogy déli elköszönéskor a férje puha mozdulatokkal megsimoggassa a haját.

Estig sikerült megállapítani a halott személyét. A városka szociális otthonának lakója volt. Onnét tűnt el kilenc nappal előbb. Neve özvegy Takácsné, született Rávecz Anna. Életkora 69 év. Fia és leánya van, Pesten élnek, családosak. Évente kétszer-háromszor jönnek megnézni saját kocsin.

Ilyen eset még nem fordult elő a kapitány gyakorlatában. Napi útjain sokszor elhaladt a szociális otthon halványzöldre festett hosszú épülete előtt, amelynek parkjában rózsák virítottak, s a fehér padokon, hátukat egyenesre támasztva szegényes ruházatú idős férfiak, ráncos arcú asszonyok ültek az idő súlyosságával mozdulataikban. Mindig csöndességet talált ott, amikor arra járt. Mintha ez a csönd vigyázott volna az öregekre. Vagy ők őrizték a csöndet?

Nyári estéken, ha arra járt, s a lakószobák rácsos ablakai mögött villanyfény ébredt, lelassította lépteit, benézett. Külön szobában az asszonyok, külön a férfiak. Mintha egyiknek sem lenne kedve lefeküdni. Rakosgatnak valamit. Képeket? Leveleket? Mintha a múltat rendezgetnék ünnepélyes, komoly mozdulatokkal, tempós készülődéssel.

Megrázta a fejét, sietve ment tovább minden ilyen alkalommal. A sarkon betért a kisvendéglőbe. Úgy érezte, innia kell. Azután sietni haza. Megkapaszkodni erős kézzel a jelenben. Nézte a fiát, a szemefényét. Mi lesz, ha egyszer, valamikor az élet partra löki őt is, mi marad akkor a gyerek szeretetéből?

Nem gondolta, hogy egyszer még ilyen ügyben kell lenyomni a szociális otthon kilincsét, mint a mostani.

— Aggódtunk Anna néni miatt régóta — mondta az első kihallgatás alkalmával a szociális otthon igazgatónője, fontoskodó beszédmodorú, idősebb szemüveges asszony, aki nagyon komolyan vette a kapitány kérését: meséljen el mindent, amit az ügyhöz tartozónak gondol.

— Amikor idekerült, van annak három éve is, sokat sírt. A szobatársai figyelmeztettek: a szipogástól nem tudnak aludni. Próbáltam közel férkőzni hozzá, de eleinte nem beszélt. Ismerem az ilyen eseteket. A zárkózott öregek rossz hatással vannak az egész otthonra. Előfordult, hogy valaki úgy élt itt másfél évig, s úgy halt meg végül, hogy még a nevét sem tudták a szobatársai. Anna néni ilyen természetű volt, később bőven tapasztaltam ezt magam is. Amikor látta, hogy szeretettel vesszük körül, beszédesebb lett: apránként megismertem az életét. A férje nagyon szerette. Azt mesélte, nem ment el úgy hazulról, hogy a haját meg ne simogatta volna. Ha megbántódott, senki nem tudta úgy vigasztalni, mint ő. Csókolgatta a kezét: „Nem baj, anyukám, majd elfelejted az úton". Miféle úton? „Hát az élet útján, ami még előttünk van". Sok ilyen mondatát ismertük annak az embernek, pedig soha nem láttuk. Negyven évig éltek együtt.

A kapitány nem egészen erre volt kíváncsi, nem akarta azonban elhallgattatni az asszonyt. Csak azután kérdezett ismét, amikor az igazgatónő megállt a beszédben, hogy lélegzetet vegyen.

— Talán a gyerekei hagyták magára végképp?

— Bizonyára, de emiatt nem ment volna a Dunának. Tudja, az idekerülés után valami bizonyosan eltörik bennük, de az életrevalóbbak később túlteszik magukat rajta. Megpróbálnak berendezkedni, idomulni az új feltételekhez. Nem mondom, a vasárnapok félelmetesek tudnak lenni. Órákig lesik a kaput olyan nézéssel, hogy azt magának nem tudom elmondani. Amelyikhez látogató érkezik, nagy büszkén végigméri a többi várakozót: látjátok, engem még nem felejtettek el! És akinek senkije nem jön, az bemegy, sírdogál. Nemcsak az asszonyok, a férfiak is. Egyébként megfigyeltük: a legtöbb súlyos megbetegedés vasárnapra

Érdekes újdonságok a „TECHNIKA”-ban

Kétmilliárd tonna kőolaj — s ennek mind nagyobb hányada szolgálja a háztartások fűtési igényeinek fedezését, vagyis: mindennapi kényelmünket. Az olajtüzelés nálunk is (hasonlóan az iparilag legfejlettebb országokhoz) rohamosan terjed. Ahhoz, hogy olajtüzelést létesíthessünk, természetesen bizonyos előkészületekre van szükség, s erről a TECHNIKA című folyóirat igen részletes, sokoldalú áttekintést nyújt. A lakás kényelmét azonban a fűtés mellett a megfelelő légtechnikai viszonyok is meghatározzák. Nemcsak a levegő hőmérséklete, hanem portartalma, nedvességtartalma is befolyásolja közérzetünket. Ezért a klímaberendezések jelentősége — amint erről a TECHNIKA egy másik cikke beszámol — rohamosan növekszik. S hogy a klímatizálás ma már nem luxus, arról számos érdekes példa keretében győz meg a TECHNIKA színes beszámolója.

Vajon mit kínál majd a világ ipara 1975-ben? Ezt az érdekes témát boncolgatja a lap egy további beszámolója. A falra függeszthető lapos tv-készülék (remélhetőleg nem „lapos” műsorral!) s a videotelefon egyaránt mindennapi életünk megszokott tartozéka lesz az elkövetkező évtizedben, amint arról a TECHNIKA információja tájékoztat. Ehhez azonban még számos kutatási folyamatot kell végrehajtani. Éppen ezért érdemel figyelmet az a beszámoló, amely az olvasót elviszi a szovjet tudomány kutatóbázisaira, a dániai Danfoss-gyárba, az NDK-beli légtechnikai fejlesztési központba. S mivel a TECHNIKA címoldalán találkozunk a cikkel, talán első helyen kellett volna említenünk a színes információ-csokrot, melynek címe: „Autókról — innen-onnan”. Megtudjuk, mi lesz a világ autógyártásának kínálata 1970-ben. Ezzel azonban korántsem merült ki az „autós téma”. Nagy érdeklődéssel várt beszámoló keretében közli a TECHNIKA a legújabb, 50 lóerős motorral ellátott Wartburg-gépkocsi vizsgálati eredményeit. A növekvő népszerűségű autótesztrovatban megjelent Wartburg-cikk nélkülözhetetlen tanácsokat ad a helyes üzemeltetés vonatkozásában.

Hagyjuk dolgozni a ny

— Dolgozni akarok, de nem hagynak. Mit tegyek, hová forduljak, hol intézik el ügyemet?

Ősz hajú, egyenes tartású, szikár ember mondta el panaszát. Nem látszik rajta, hogy 65 éves.

— De hiszen nyugdíjas, miért akar dolgozni?

— Azért, mert a tsz-ben már nem birtam a munkát. Nyugdíjaztak, de csak 400 forintot kapok. Ebből nem lehet megélni.

Érdekes, ha nem éppen tipikus eset. Azonban biztos, hogy havi 400 forintból alighanem lehet megélni. A fia tartsa el? Hiszen ő családos, és a szülőktől távol él. De a nyugdíjasnak van egy kis darálója és fűrészgépe. Persze a termelőszövetkezet nagyobb és korszerűbb gépeket vásárolt. De a tsz darálója kint van a tanyán, a községtől távol. Ott a közös jószágállománynak darálnak, a tagoknak csak a hét meghatározott napján. Am otthon a hízónak, a tehénnek és az apróléknak naponta kell a dara. Kis mennyiséggel nem érdemes a távolabbi tsz-darálóba menni. Nincs takarmány, egyre többen lemondanak a jószágtartásról. A nyugdíjas a falu közepén lakik, mindig ráér, bekapcsolja a darálót, akár aszszony, akár gyerek hozza a terményt.

A községi tanács igazolta, hogy a háztáji állattenyésztés és a takarmányozás könnyítése miatt szükség van a darálóra, a lakosság tűzifát, alkalomadtán gerendát és deszkát is akar fűrészeltetni. Ne álljon kihasználatlanul a gép, és ne üljön tétlenül gazdája. Amíg az otthoni munkát bírja, a nyugdíjas kapjon iparigazolványt. Ezt javasolta a helyi tanács.

De előbb mondjon le a nyugdíjról, csak akkor kaphatja meg az iparigazolványt, ezt válaszolták panaszosunk kérésére. Hogyan mondjon le a 400 forintos nyugdíjról? Hiszen darálni- és fűrészelnivalót többnyire csak ősszel és télen hoznak, máskor legfeljebb csurrancseppen valami. A kereset időszakos és nagyon bizonytalan, ezért nemigen vállalkozik rá más, legfeljebb nyugdíjas ember.

Az 1968-ban hozott kormányhatározat csak a nyugdíjas szakmunkásoknak biztosítja azt a kedvezményt, hogy működési engedéllyel javító és szolgáltató tevékenységet folytathatnak, kereshetnek, és nyugdíjukat is megtarthatják. De darálásra, fűrészelésre, az úgynevezett szabadipar gyakorlására, csak akkor adnak iparjogosítványt, ha a kérelmező lemond a nyugdíjáról.

Nincs összesített adatunk, de tapasztalatból tudjuk, hogy sok nyugdíjas nagyon kis összegből, nagyon szerényen kénytelen élni. Öreg napjaikra főleg a tsz-nyugdíjasok és azok kerültek nehéz helyzetbe, akik a szükséges tíz évnél nem sokkal több éves jogviszonyt szerezhet, és alacsony átlagkereset után állapították meg nyugdíjukat.

Érthető és jogos igény, hogy nyugdíjakat emeljék fel. De hazánkban ma nagyon sok nyugdíjas él, összehasonlíthatatlanul több, mint a felszabadulás előtt és a következő években egyre többen szereznek nyugdíjjogot. Ezért a nyugdíj rendezéséhez milliárdokra van szükség. Előbb a pénzügyi fedezetet kell megteremteni, csak aztán lehet felemelni a nyugdíjakat. Addig is, amíg erre sor kerülhet, amíg 400—500 forintos nyugdíjakat kézbesít a posta, miért nem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1969 NOV. 2

héttőre virradóra történik. Szélütés, szívroham, trombózis. Nem vicc ez, kérem. Amint a vasárnap elvonul, az egyensúly mégis helyreáll. Rájönnek talán: látogatók ide vagy oda, az összezártság mindnyájuk közös sorsa. Anna néni is beletörődött ebbe.

— Akkor hát?

— Más volt itt, kérem. Szerelmi ügy. Él nálunk hatodik éve egy öregember. A Jakus Laci bácsi. Ha elkezd mesélni, mondhat akármit, körülötte mindenki elhallgat, csak őt figyelik. Furcsa ember. Nem akar semmit senkitől, nincsenek ivócimborái, senki nem jár hozzá látogatóba, mintha már nem is hiányozna neki senki. Nem tudok másra gondolni: a mi Annánkat is az vonzotta hozzá, hogy olyan szépen beszélt. Ennek az öregembernek olyan a szava, mint a simogatás.

— Furcsának találom azt a meghatározást, hogy szerelmi ügy — mondta a kapitány. — Őszintén szólva hihetetlen, hogy az ember hetven felé szerelmi életet éljen.

— Ó, hát ne úgy tessék azt érteni. Nálunk itt az otthonban szerelmeseknek nevezik azokat, akik mindig egymás mellett ülnek. Nincsenek itt már vallomások. Egymás mellett ülnek és hallgatnak. Vagy éppen zsörtölődnek egymásra, mindenféle apróságok miatt. Az asszony odateszi a húsadagját a férfi tányérjára. Ha leszakad a gombja, előkeresi a szemüvegét, s gondosan felvarrja. Kikefféli a kalapját. Rászól, miért nem borotválkozott. A férfiak pedig? Hm. Néha nem is tesznek többet, mint szó nélkül túrik, meg se köszönik. De azért volt rá eset, hogy kimenőről visszatérve került egy szál virág valamelyik asszonynak. Az ilyen virágok nálunk túlélik önmagukat a vázában. Nem tudom mit tesznek velük az asszonyok. Napokig könyörög nekik a takarítószemélyzet: ki kell dobni, elhervadt már. Ugyan, hiszen nézze milyen szép! — mondja, akinek az éjjeliszekrényén áll a váza. És őrzik, őrzik a hervadt virágokat.

— Aztán a cukornak mennyire tudnak örülni! Egy csomag mézcukrot heteig beosztanak maguknak. Naponként egy szem. Délután, jó nyári időben együtt ülnek a padon. A férfi messzire néz, mellette a nénike cukrot szopogat. Ünnep. Ünnep ez, kérem. Mintha felengedne a magányosság fojtása, ami különben úgy rájuk telepszik, hogy az ember arra gondol, emiatt görbül meg a hátuk. Szólhat a rádió is, de sokan nem szeretik. Féltik a muzsikától saját érzelmi életüket.

— Anna azzal a szép szavú öregemberrel találkozott. Mellette ült minden délután, gondozta, még pénzt is adott neki. Irigyeik nemegyszer hívtak, nézzem meg „mit művelnek ezek" együtt. Kinn ültek a padon. Fogták egymás kezét. A megnyugvás öröme ült Anna arcán. Az a keze, amelyik a férfi kezét fogta, szinte külön élt. Megbújt az erősebb kézben, amely úgy tartotta, mintha meleg testű madarat vigyázna.

— Később valami megbocsáthatatlan történt. A férfi jobb oldalán leült a padra egy másik asszony. Balfelől Anna, középen a férfi, jobbról a másik asszony. A férfi hetekig ügyet sem vetett rá, csak Anna vált furcsán idegessé. Majd beszélgetni kezdtek hármasban, ez így folytatódott pár hétig, délutánonként, magam is többször láttam. Egyszer a férfi megfogta a másik asszony kezét. Ültek hangtalan. Anna szegény nem tudott mit kezdeni többé a két kezével.

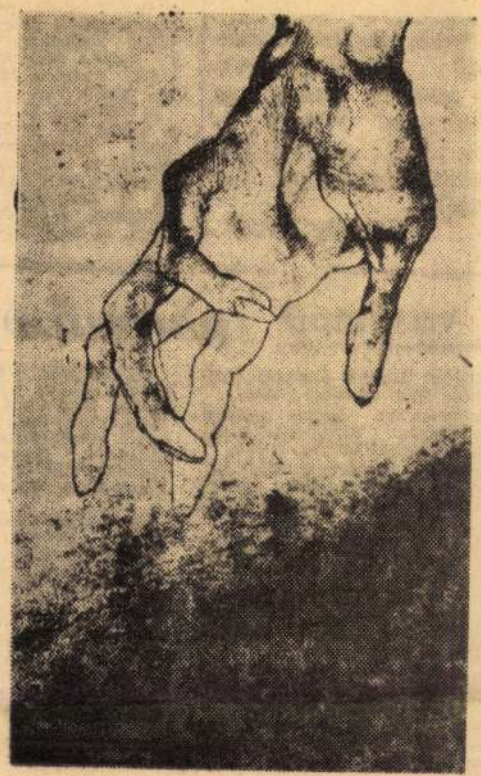

(Csont István illusztrációja.)

Aznap, amikor elment, esett délután A nagy hálószobában, az ágya körül rakosgatott, az éjjeliszekrényét rendezgette. Majd, amikor az eső elállt, a nap kisütött, a hátsó kiskapun látták elmenni. Ennyi történt.

A kapitány többet nem kérdezett. Most beírja a jegyzőkönyvbe, az öngyilkosság feltehető indokául, hogy „szerelmi ügy"? De ki hiszi el neki?!

Látta a kezet a Duna fodrozó vízéből kiemelkedni. Hiába nem akarta látni. Nehéz volt a szíve, mint a kövek, végig a part hosszában.

ger úszósportja kétségkí-
eredményes évet zárt,
edettek lehetünk a szak-
ály teljesítményével.
gy azonban ezeket az
dmérkőzéseket 1970-ben is
tani tudjuk, — ahhoz szé-
körű összefogásra lesz
ükség!

Somody József

kerelmének figyelembe vételével történik döntés.

4. A pályázók matematika és fizika írásbeli vizsgájára 1970. februárjában megyénként, a további vizsgákra március, illetve április hónapban a „Zalka Máté" Katonai Műszaki Főiskolán kerül sor.

A főiskola a vizsgák idejéről a kiegészítő parancsnokság, illetve parancsnokságuk útján értesíti a pályázókat.

Azok a pályázók, akiknek szülei a Szocialista Hazáért Érdemrend, a Szabadság Érdemrend, a Munkás—Paraszt Hata-

1970. JANUÁR 31-E.

Czinege Lajos vezérezredes s. k.
honvédelmi miniszter

A vasárnap *sportműsorából*

Atlétika: Megyei összetett bajnokság, Eger, stadion 9 óra.

Asztalitenisz: Megyei serdülő s ifjúsági Tizek-bajnokság, ger, Gárdonyi Gimn., 9 óra.

Birkózás: Területi serdülő kötött- és szabadfogású egyéni ajnokság, Eger, Malom utcai skola, 10 óra.

Vívás: Országos II. osztályú női törverseny, Eger, Dobó Gimn., 9 óra.

Kosárlabda: Egri Tanárképző—algótarjáni Kohász NB II-es érfimérkőzés, Eger, Szilágyi Gimn., 10 óra.

Röplabda: Egri Dózsa—Tatabányai Petőfi NB II-es női mérkőzés, Eger, stadion, 11 óra.

Teke: Egri Spartacus—Z. Dunyija NB I-es férfimérkőzés, Eger, Népkert, 10 óra.

Ökölvívás: Zalka SE—Újpesti Dózsa NB I-es mérkőzés, Gyöngyös, honvédségi laktanya, 11 óra.

Természetjárás: Emléktábla- és emlékliget-avatás, Tiba hegy, 10 óra.

Sportlövészet: Emlékverseny, Hatvan felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére, Hatvan, MÁV HAC és Kinizsi lőtér, 8.30 órától.

Kézilabda: Megyei férfi bajnoki mérkőzések: Füzesabony—Gáspár SE 10, Dobó SE—Dormánd 10, Egri Tanárképző—Hatvani FMGT 9.10, Gyöngyösi Előre—Heves 10, Gyöngyösi Építők—Gyöngyössolymos 10, Egercsehi—Hort 10.30 óra.

Labdarúgás: NB III-as mérkőzések: Zalka SE—Miskolci Bányász, Gyöngyös, 13.30, Tóth B. Gáspár SE—Bag, Hatvan, 13 óra, Kruj. Sirok—Albertitelep, 13 óra, Tabányi. *Megyei I. osztály:* Recsk—FVSC 13.30, Takács. Lőrinci—Bélapátfalva 13.30, Csiba.

Petőfibánya—Rózsaszentmárton 13.30, Füredi. Pétervására—GYESE 13.30, Benes. Heves—Korvin SE 13.30, Vinczepap. Bervai Vasas—Apc 10.30, Vasvári. Egri Spartacus—Selypi Kinizsi 10.30, Repás. Teljes időrduló a megyei II. osztály keleti csoportjában és az NB-s tartalékbajnokságban. Egri Dózsa—Csepel budapesti ifjúsági bajnoki mérkőzés, Eger, stadion, 10.30 Joó.

ORVOSI ÜGYELET

Egerben: Szombaton délután 2 órától hétfő reggel 7 óráig a Bajcsy-Zsilinszky utcai rendelőben. (Telefon: 11-10.)

Gyermekorvosi ügyelet: Szombaton 16 órától 17.30 óráig, vasárnap délelőtt 9 órától 10.30 óráig délután 16 órától 17.30 óráig az Egészségház utcai rendelőben. Rendelési időn kívül az általános orvosi ügyeleten. (Bajcsy-Zsilinszky utca). Hétfőn 19 órától kedd reggel 7 óráig a Bajcsy-Zsilinszky utcában.

Gyöngyösön: Szombaton 14 órától hétfő reggel 7 óráig, a II-es számú kórházban. (Jókai utca. Telefon: 16-36, 16-44.)

Gyermekorvosi ügyelet: Vasárnap délelőtt 10 órától 12 óráig a Puskin utcában. Telefon: 16-36, 16-44.

Hatvanban: Szombaton 12 órától hétfő reggel 7 óráig a rendelőintézetben. (Telefon: 10-04. Rendelés gyermekek részére is.

18.35 Delta
19.05 Esti mese
19.15 A világ térképe előtt
19.30 Zorro . . . ! 5. Monastario csapdát állít
20.00 Tv-híradó
20.20 A csütörtök. (Magyarul beszélő olasz film)
22.10 Tv-híradó
22.20 Asztalitenisz-bajnokság. (Döntők)

POZSONYI

11.15 Zenés matiné
14.00 Lóverseny-közvetítés
15.30 Film műkorcsolyázójelöltekről
19.00 Tv-híradó
19.35 Forsyte Saga: A kör bezárul. (Angol tv-filmsorozat)
21.45 Tv-híradó és sporteredmények
22.10 Hangversenytermekből

Film

EGRI VÖRÖS CSILLAG:
(Telefon: 22-33)
Az előadások kezdete vasárnap: 3, fél 6 és 8 órakor, hétköznap: fél 6 és 8 órakor
Az idő ablakai

EGRI BRÓDY:
(Telefon: 14-07)
Az előadások kezdete vasárnap: fél 4, fél 6 és fél 8 órakor, hétköznap fél 6 és fél 8 órakor
A bűntény majdnem sikerült

EGRI BÉKE:
2-án:
Bajtársak voltunk

FELNÉMET:
2-án:
Két csengetés között

GYÖNGYÖSI PUSKIN:
Zsiráf az ablakban
2-án:
Imposztorok

GYÖNGYÖSI SZABADSÁG:
2-án:
Hamu és gyémánt

HATVANI VÖRÖS CSILLAG:
Imposztorok
2-án:
A hekus és azok a hölgyek

HATVANI KOSSUTH:
Apáca

FÜZESABONY:
Maigret felügyelő csapdája
2-án:
Maraton

HEVES
2-án:
Anna Karenina

PÉTERVÁSÁRA:
A halál 50 órája
2-án:
A Pál utcai fiúk

SZÍNHÁZ

Egerben, délután 3 órakor:
ÖN IS LEHET GYILKOS
(Vörösmarty-bérlet)
Este 7 órakor:
ÖN IS LEHET GYILKOS
(Erkel-bérlet)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1960 JUN 27

1021

Csont István

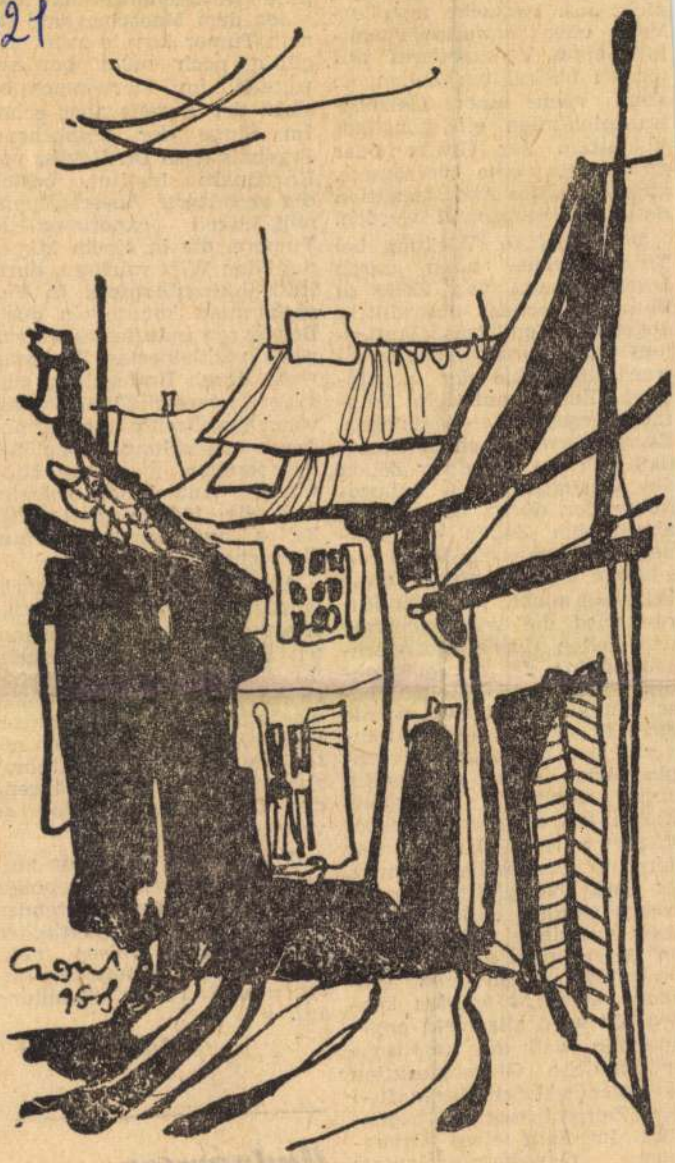

István Csont: Gasse in Eger

wirkt, löscht den A
rakter einer bestra
nicht aus. Versucht
Vor- oder Simult
lung eines Versuch
tödlich bestrahlten
kann nach einer
transplantation ein
Wachstum der Gr
gleichzeitig eine
abgeschwächte Abst
desselben beobachtet werden.

Die günstige Wirkung bei Transplantaten kann durch Direktwirkung von Zelle zu Zelle (zwischen bestrahlten, abgetöteten und transplantierten) oder indirekt durch Stoffwechselprodukte der abgetöteten Zellen, auf dem Empfängerorganismus entstehen. Es wurde mehrfach bewiesen, daß sich die einzelnen Zellen des Gastorganismus Zellprodukte der durch Bestrahlung abgetöteten Zellen einverleiben. Auf anderem Wege abgetötete Zellen besitzen diese Wirkung nicht. In Zellkulturen wird die Wachstumsrate der Zellen durch Stoffwechselprodukte der durch Strahlung abgetöteten Zellen beschleunigt. Ähnliches wurde auch in vivo, also in Rattenversuchen beobachtet. Transplantierte man gleichzeitig durch Strahlung abgetötete Zellen mit fremden Gewebestücken unter die Haut, so war deren Wachstum beschleunigt. Es muß aber gleichzeitig erwähnt werden, daß unter die Haut gespritzte „schlummernde" Krebszellen durch tödlich bestrahlte Zellen zum Wuchern gebracht werden können. Es wird allgemein angenommen, daß die aseptische entzündliche Gewebsreaktion — gleich welcher Herkunft — die Zellproliferation begünstigt. Im Falle eines Organ- oder Gewebetransplantats kann also die durch Bestrahlung abgetötete Zellpopulation

die gesteigerte Ausschaltungsmöglichkeit experimenteller Tumore, die in einem inkompatibilen Wirt wachsen, durch Bestrahlungstherapie. In Versuchsratten konnte ein durch Benzpyren induziertes, chirurgisch verkleinertes Tumorgewebe durch Bestrahlung günstiger ausgeschaltet werden, wenn gleichzeitig autochthone, durch Strahlung abgetötete Tumorzellen reimplantiert wurden. Autochthon bedeutet, daß die tödlich bestrahlten Zellen aus dem entfernten Versuchstumor stammen.

Anhand dieser Tierversuche wurde mit Hilfe tödlich bestrahlter Zellen von sogenannten Burkit-Tumoren versucht, die Abwehr des menschlichen Organismus gegen Tumorwachstum zu unterstützen. Weitere Studien sind noch nötig, um das durch Bestrahlung abgetötete Gewebe während der Organtransplantation zu verwenden.

Die von Dr. L. Révész aufgezählten Versuchsergebnisse und die daraus resultierenden praktischen therapeutischen Möglichkeiten weisen neue Wege in der Organtransplantation und Tumorbehandlung auf.

Ádám Szendei

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Csont István
1966 SZEP 1 1.

1021

IRODALOM – M

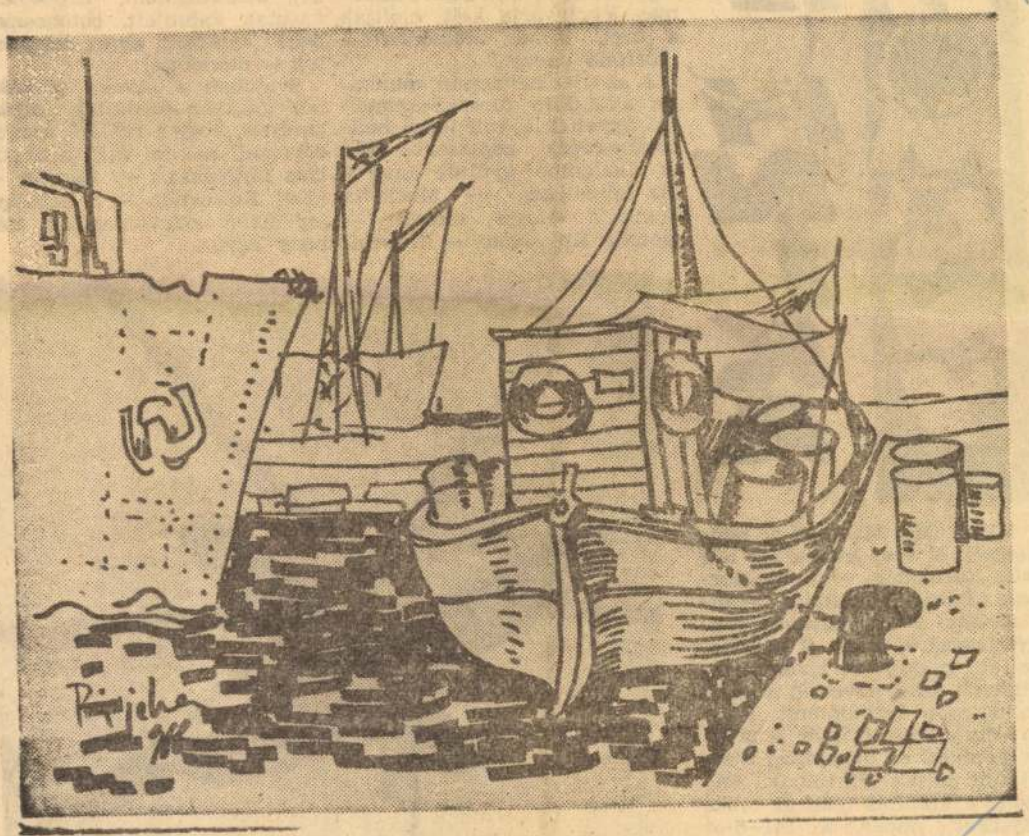

Csont István: KIKÖTŐ FIUMÉBAN

TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA

MI—6 európai körutja

Mihail Mil MI—6 nevű helikoptere 11 ezer kilométert tett meg Európában — Lengyelország, Dánia, Hollandia, Franciaország, Svájc, Ausztria, Magyarország — felett. S bármerre járt, mindenhol kíváncsi tekintetek ezrei követték a világ legnagyobb helikopterét. Nyugat-Európában először a tavalyi repülési és űrhajózási kiállításon látták Párizsban. Fél évvel a kiállítás után az orosz „Mackót", ahogy a MI—6-ot ereje miatt elnevezték, meghívták dolgozni.

jet helikopter körülbelül 10 000 liter vizet képes szállítani. A légáramlatok, amelyeket hatalmas légcsavarja kelt, eloltják a tüzet. Ennek köszönheti a „füstfaló" nevet.

A szovjet helikopter munkáját állandóan fürkész-szemekkel figyelték a különböző helikopter-cégek képviselői, akik ez alkalomból gyűltek össze a tűz körzetében. — Mackónk munkája ötösre sikerült — mondja Kolosenko. — Franciafüggesztéssel szállítottunk magasfeszültségű villamos vezetékek tartóoszlopait, drótkötélvasutak kabinjait, betonoszlopokat, mindent, amire megkértek — mondotta.

Svájcban a szovjet pilótákhoz gyakran fordultak olyan kéréssel, hogy a reklám kedvéért emeljenek fel különböző súlyos tárgyakat. — Egyszer — közli Kolosenko — a helikopter mellé odavonszoltak néhány ágyút.

A turbólégcsavaros MI—6 helikopter a levegőben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 AUG 1

Csonk István

NAPLÓ

1021

(Csonk István rajza)

sával. A két legnagyobb biztosító társaság 200 000 fontnyi jutalmat ajánlott fel a 260 000-ből.

Pénteken napközben megcsendült a Reuter hírügynökség londoni hivatalának telefonja és egy ismeretlen hang a következőket mondotta:

„A bandához tartozom. Ha a jutalmat kikerekítik félmillió fontra, holnap újból jelentkezem".

A telefonáló aztán letette a kagylót.

Az angliai vasútrablás ügyében folytatott vizsgálat kiderítette, hogy az államvasutak postavonatainak kilenc különleges kocsija volt, amelyeknek biztonsági berendezése majdnem lehetetlenné tette volna egy rablás végrehajtását.

A kocsik közül öt ismeretlen okból üzemképtelenné vált

és ennek következtében az óriási értékeket szállító postavonat közönséges, azaz minden biztonsági berendezés nélküli kocsit használt ez alkalomból, ami igen nagy mértékben megkönnyítette a rablók munkáját.

A Scotland Yard most összefüggést keres a kocsik megrongálása és a rablás között, ami természetesen csak benfentes emberek műve lehetett. (MTI)

geket Cantave tábornok veze
len, ellentmondó jelentések
saját sikereiről számol be. A
tásokba is nehéz bocsátkozni,
jelentéseit cenzúrázzák.

Az USA hadihajói „mind
partok mellett, hogy ha „az
kívánják", beavatkozzanak a
Haitiről egyelőre legfeljebb
hetjük, hogy egyik újabb biz
ingatagságának és annak, ho
USA járszalagján haladó dil
tave tábornok is erre az elég
jó ügy érdekében használja-e fel, vagy sem, azt az elkövetkező napok mutatják majd meg.

Eck Gyula

A haiti felkelők visszavonulnak

Duvalier vizsgálatot követel

Chalmers, Haiti külügyminisztere pénteken táviratot intézett az Amerikai Államok Szervezetének elnökéhez. Az ország AASZ-képviselője egyidejűleg hasonló tartalmú jegyzéket nyújtott át a szervezet tanácsának, amelyben követelte, hogy az Amerikai Államok Szervezete küldjön Haitiba vizsgáló bizottságot, s „bizonyítékok" alapján állapítsa meg a hétfői Duvalier-ellenes invázióban a szomszédos Dominika tevékeny részvételét.

A jegyzék hangoztatja: *„A tény, hogy Dominikában haiti menekültek működnek, fenyegeti a karibi körzet békéjét és Haiti biztonságát."*

A külföldi emigrációba kényszerített haiti politikusok egyébként nyilatkozatban kijelentik, hogy a felkelők kénytelenek voltak visszavonulni, s *Cantave* tábornok vezetésével egyes csoportjaik a hegyekbe szorultak vissza. Az ország északi partvidékén, ahol hír szerint az inváziós egységek pénteken partraszálltak, a korábban kiürített amerikai olajvállalati telep személyzetének engedélyezték a visszatérést. (MTI)

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Csont István

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG
1968 JAN 7.
1021

Az első lépések

CSONT ISTVÁN GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSA A SZÍNHÁZBAN

Néhány nappal ezelőtt — egy jó kezdeményezés folytatásaként — a Gárdonyi Géza Színházban kamarajellegű kiállításon mutatkozott be szűkebb körben előtt *Csont István* fiatal grafikus. Mindössze — mindössze? — huszonnégy alkotása került körben a falakra, hogy a kritikai megjegyzések tüzében megméressen a művész és alkotása. Bevezetőben *kezdeményezést* említettünk és nem véletlenül... A város fiatal képzőművészei, akik még nem — vagy csak régebben — jutottak „hivatalos" tárlathoz, mintegy távlati előzsüriként, a színház fiataljainak közreműködésével, házi bemutatókon próbálgatják oroszlánkörmeiket.

Nem véletlenül használjuk a próbálgatás kifejezést, hisz — mint Csont István grafikái is tanúsítják — már nem is annyira a tehetség megmérésére kerül itt sor, nem annak megítélésére, hogy az ecset, a toll, vagy éppen a véső arra termett kézbe került-e, vagy sem. Ezek a kamarajellegű bemutatkozások az útkeresés, a baráti és nemegyszer szakmai útmutatás lehetőségeit tárják fel, a kísérletezések publikációs lehetőségei is egyben.

Nem érett, sokszor még nem is megérlelt munkák kerültek a bemutatók szűkebb körű közönsége elé, mint inkább egy későbbi művészi hitvallás, kiteljesedés vázlatai. S hogy előfordulhat, mint ahogy elő is fordult, hogy egynémely vázlat már hellyel-közzel a teljesség igényét is megkísérli kifejezésre juttatni — az e kiállítások megszervezésének a szűkebb körű nyilvánosság megteremtésének helyességét is bizonyítja.

Bizonyítja Csont István bemutatkozása kapcsán is. A fiatal grafikusnak — az Egri Tanárképző Főiskola hallgatója — volt ereje, hogy számban ugyan nem túl sok alkotás segítségével is valljon a körülötte zajló, lüktető világról. Igaz, ezek a vallomások helyenkint még csak jobban sikerült skiccei a valóságnak, másutt nem talál még egymásra a mondandó és kifejezőköntőse, de néhány alkotása már arról tanúskodik, hogy útkeresése nem tétova és bizonytalan tapogatódzás. Kétségtelen tehetsége még nélkülözi a lényegre törés biztonságát, az eszközök gazdagságát, a tudatos formatervezést, — de minden munkáján fellelhető az élmények feldolgozásának, műfajához való alkalmazásának tudatossága.

Örömmel látnánk, ha ez a jó kezdeményezés tovább folytatódna és ilyen meg-megismétlődő kamarajellegű bemutatkozás után léphetnének a város fiatal képzőművészei a széles körű nyilvánosság elé. Ehhez megtették a jó és valóban célhoz vezető lépéseket.

Gyurkó Géza

... nem elég, akkor sok vállalat számára részletesen előírták a cikkenkénti, illetve cikkcsoportonkénti termelési, a kooperációs, és az exporttervet stb. Később külön kapott még a vállalat műszaki fejlesztési tervet, minőségi előírásokat, tervszerűségi követelményt stb. Egy időben már olyan nagy volt a tervmutatók száma, hogy alig lehetett eligazodni bennük.

A vállalatok gazdasági tevékenységének fő céljává vált a tervszámok mindenáron való teljesítése. A legjobb erőket arra állították, hogy megkeressék a rengeteg mutató teljesítésének konkrét módjait. A vállalat azon vette észre magát, hogy már csak a feladatok teljesítésének mellékes, részletkérdéseiben van önállósága, a célok, a feladatok meghatározásában vajmi kevés önállósággal rendelkezik.

Kialakult ennek a helyzetnek megfelelően egy vállalati „értékelésrendszer". A tervmutatók bizonyos rangsorba

— Apu mindent

— Hát azért mi

De ugye, azért ta

hogy egyet, s más

— Tehát apu u

sokat tud... Igaz?

— Mondjuk. Kö

— Annyit tud-e, mint egy hatodikos? — néz rám a fiam ártatlan faarccal...

— Mint egy hatodikos? Ne nevettessél, még szép, hogy legalább annyit tudok, mint te... Sőt, szerencsére azért valamivel többet is...

— Az jó.. Ha még többet is, nagyon jó — lelkendezik a fiam, s nekem megroggyan a térdem, de már késő, már érzem, hogy besétáltam a csapdába...

— S miért jó? — kérdem óvatosan...

— Meg tetszik magyarázni a számtanpéldámat!

...most elküldhetem sétálni, hogy ne hallja, mint keresek telefonon valakit, aki megmagyarázza a számtanpéldát — nekem.

(—ő)

EMBEREK — SORSOK

Egy idős

— A KISIGMÁNDI uradalomban kóstoltam bele a szakmába, 1921-ben... A géplakatos mesterséget választottam, ehhez volt kedvem. A tanoncidő után még három esztendeig maradtam a birtokon, hogy valamennyi gyakorlatot szerezzek akkorra, amikor kezembe veszem majd én is a vándorbotot. Három év után már bátrabb az ember, jobban feltalálja magát, akárhová is veti a sors... A Komáromi Lenfonógyárban jegyezte be nevét könyvembe a második munkaadóm. Üzemlakatos voltam itt

tunk a Damjanich utcai műhelyben, egy pincehelyiségben. De jól ment az üzlet, a gazdám rövidesen kétemeletes üzemet rendezett be Zuglóban... Beállítóként dolgoztam ott a sajtológépeknél, húszfilléres órabérért.

— Mennyit ért ez abban az

Csont I.

Heves Megyei Népujság
1965 AUG 29.

1021

(Csont I.: Illusztráció.)

iaágy. (Második képünk.) A
ekhely felemelhető, és az ágy-
eműtartóban kényelmesen el-
ér a két személynek szüksé-
es paplan, fejpárna, kispárna.

osan

rugyár által készített nylon-
köntös is.
Azoknak, akik az igazi ké-
yelmet szeretik, a „tv-együt-

st" ajánljuk. Anyaga, — az
vszaknak megfelelően szí-
es Krisztina, sötét mintájú
aténkarton, vagy matlasszé.
z együttes szűk szárú hosszú
adrágból, derékig érő blúzból
háromnegyedes hosszúságú
öntösből áll, amely övvel és
v nélkül egyaránt viselhető.
'sinos, s a hűvös napokra is
lkalmas.

ne legyen kemé
morzsával kibéle
lerakjuk a zöldb
három, karikára
tojást és 10 deka
gott sonkát, vagy
rá. Ezután lefed
másik felével. T
vajat, tejfelt loc
jük finomra vág
zölddel. Fél óráig

**PARADI
KARI**

Személyenként egy középnagyságú karfiolt sós vízben megfőzünk, majd rózsáira bontva tűzálló edénybe lerakjuk. A tetejét meglocsoljuk sűrű paradicsomlével, és meghintjük 5 dekányi reszelt sajttal. Sütőbe rakjuk, rózsaszínűre átsütjük és melegen tálaljuk.

két-három dekányi finomra vágott párizsit, vagy sonkát keverünk, majd a tojásfehérjét púpozottan megtöltjük vele. Ha egy kevés maradna, azt a tojások mellé teszszük. A megtöltött tojásokat tűzálló tálba rakjuk, az alját a maradék töltelékkel kibéleljük, a tetejét két deci tejfellel meglocsolva sütőben mintegy 20 percen át sütjük. Meleg, vajas, főtt burgonyával és salátával tálaljuk.

MESE

A csiga sétája

Parányi házban lakott a kis fehér csiga. Egy reggel, amikor felébredt, kidugta fejecskéjét, megnézte, felkelt-e már a nap. Az éppen akkor búját elő a felhők mögül, vérvörösre festve az égboltot. A harmatcseppek csillogtak a fűszálakon és a kis madarak olyan szépen énekeltek, hogy a kis csigának kedve támadt egy sétára a közeli kaszálóra. Gondolta, úgyis régen volt ott, és meg kellene már nézni a virágokat. De bizony hosszú poros út vezetett a kaszálóra. Előbújt házikójából, s mivel az ajtaja kiesett, hát egyszerűen otthagyta. Mert tudjátok, egy kicsit rendetlen volt ez a csiga.

Bizonyára láttatok már csigát. Tudjátok, hogy nincs lábuk, csak úgy csúsznak. De ez ám nagyon lassú mozgás. Igy aztán mire dél lett, a kis csiga a hosszú útnak még csak a felét tette meg.

Jaj! Jaj! De meleg van. Csak a nap ne sütne, sóhajtozta egész úton. Végre beborult és esni kezdett az eső. Egyre erősebben, s lemosta a kis csiga hátáról az út porát. Jólesett neki a hűs eső, egy kicsit ivott is és gyorsabban indult tova.

Egyszer csak egy nagy fekete csigát pillantott meg. De milyen más volt ez a csiga. A hátán vitte a házát is. Köszöntötte illedelmesen, s megkérdezte, miért viszi a hátán a házát.

— Nagyon egyszerű, felelte a másik. Ha meleg van, bemegyek a házamba, s megvárom, amíg hűvösebb lesz. Nagyon elcsodálkozott ezen a mi kis csigánk, mert valóban, amikor olyan nagyon sütött a nap, neki nem volt hová behúzódnia. El is határozta nyomban, hogy elmegy a házáért, és ezentúl ő is úgy jár, mint a fekete csiga.

— Ha megvársz, én is elhozom az enyémet és sétálhatunk együtt tovább.

El is indult, a beletelt vagy két óra, mire megérkezett, hátán kis kerek házával.

— Pihend ki magad, aztán majd indulunk tovább — tanácsolta a fekete csiga. Később el is indultak, együtt sétálgattak egészen estig a virágos réten. Este pedig, mivel mind a kettőnek a hátán volt a háza, azonnal nyugovóra tértek. El is határozta a kis fehér csiga elalvás előtt, hogy ezentúl mindig magával hordozza házacskáját.

Fordította:
GYARMATI ERZSIKE

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 21

MAGYAR SZÓ

Csonti Zoltán

1021

Csonti Zoltán: Környezetvédelem

labdarúgók képzéséb
an még egy szinten
ldi fiatalokkal, aztán egyszeri-
eltűnnek a süllyesztőben. Itt kel-
megtalálni a helyes pedagógiai,
mai fogásokat.

**Mennyiben tartanak lépést a fej-
ssel a magyar NB I-es edzők?**

Nagyon nehéz a magyar edzők
mai tudását felmérni. Elgondol-
ató azonban, hogy nálunk nagyon
n, egyesületi vezetők is, elégedet-
k az edzők munkájával. Ugyan-
or azok az edzők, akik idehaza
eg nem feleltek meg, külföldön le-
ák, a labdarúgás alapját, közmeg-

bátorság és megvannak annak fokozatai. Mert bátorság kell ahhoz, hogy egy magyar atlétaedző kijelentse, Moszkvában 100-tól 800 méterig minden távon magyar sprinter nyeri az olimpiai aranyérmet. De még nagyobb bátorság kell ahhoz, hogy Gyarmati Dezső, a pólósok kapitánya büszkén szálljon le a moszkvai gépről az ezüstéremmel. Még ennél is van nagyobb bátorság. A jelenlegi helyzetben elvállalni a magyar labdarúgóválogatott szövetségi kapitányi tisztjét!

BAGAMÉRY László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Csont István
1966 ÁPR 24

...üvészet

VÉSZI ENDRE:

1021

Hirtelen tavasz

Hirtelen tavasz ez,
váratlanabb,
mint hogyha éjszaka
kelne a nap,
mint egy nagy sóntésben
a rézcsapok,
nem is a napfény,
a kedvünk ragyog,
nem is a napfény, s nem
künn — odabent,
vérpiros félhomály,
kiált a csend,
szűk lett az utca s mint
gallér — szorít,
szertegurulnak a
gyerekkocsik,
összefogóznak a
fiatal fák,
fényes a folyó mint
ezüst csapágy:
hirtelen tavasz ez,
váratlanabb,
mint hogyha éjszaka
kelne a nap.

★

Februári május
februári fényes
itt vagy tenyeremben
kalimpál szíved,
én vagyok kezedben
én szívem kalimpál
februári május
februári fényes
aranykard a ködben!

(Csont István illusztrációja)

CSALÁDI

Divat

Porcelángyöngy nyárra

Divatszín: bronz, rózsaszín, tarka

Ahogyan az öltözködési divat központja Párizs, úgy a bizsu-divat Jablonecből, ebből a

háknál az előző évek hosszú, egysoros gyöngydivatját felváltotta a szorosan a nyak köré helyezkedő, többsoros, mogyoró nagyságú, de a ruha színéhez alkalmazkodó gyöngy. Ehhez ugyanilyen karkötőt ajánlanak a jabloneci tervezők.

Kleopátra a neve az egyiptomi körgallérok mintájára készített többsoros gallérszerű gyöngyfűzérnek. Ilyen gyöngysor kapható már a boltokban hófehér teklagyöngyből,

Fekete gránit és fehér tekla gyöngyökből készült hajcsat, dekoratív viselet —, alkalmak-

LAKBE

Bút

Ismerőseink nagy fába vá
ták a fejszét. Kicserélik a r
gi bútort. A nagy sötét dióhá
helyére világos, könnyed b
tordarabok kerülnek. Bár a b
torvásárlás, a bútorcsere n
már mindennapos dolog, eg
egy családban mégiscsak s
tervezgetés, számolgatás elő
meg. Szép legyen az új, m
dern, de kényelmes, tágasab
nak tűnjék a nem túl nagy
méretezett lakószoba, de ugya

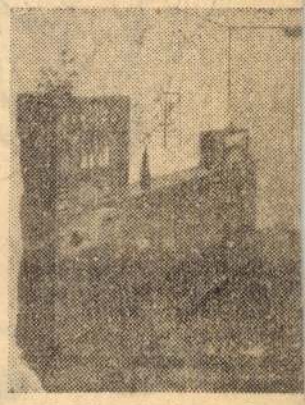

I. kép: Varia I. elneve
szobaberendezés.

Csont István

1. Radnóti III. ecloga rézkarc 8,5×6,5
2. Radnóti: VII. ecloga —u— 10×15
3. Kormos —u— 9×17,5

V. Észak-Magyarország Területi Képző-művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

Csont István

Radnóti ciminterápiai ókkal (vízkarcok)
szerepel az alábbi táblaton

Farkas András: A északmagyarországi
képzőművészek ötödik kiállításáról

Heves megyei Nézőpont 1969 IV. 20

Csont István

Radnóti: Harmadik ecloga, rézk. 8,5×65
Hetedik ecloga, –"– 10×15

Kozmosz, rézkarc, 9×17,5

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti kiállítás
Salgótarján. 1969.

Csont Istvan grafikusművész

A Kisgrafika Barátak Köre egri csoportjának tagja.

Népujság, Eger, 1971. dec. 14.

Csont István

Kiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1966 márc.

Csout István

79. Daphnis, Ľus, 19.5 x 28

Ennek M.o-i Lovületi kept. univ. Kiáll 1966
Kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Csont István

Kozmosz, rézk. 9×17,5

V. Országos Megyei Területi Képző-
művészeti Kiállítás, Salgótarján,
1969.

MDK.

Csont István

Illusztráció

Hevesmegyei Népujság 1966 márc.2o.

Csont István grafikus

Az egri Kisgrafikai Baráták Köre gondozásában megjelent a klub első kiadványa, melyben alkotásai láthatók.

Képújság, 1972. ápr. 11.

Csont István

Radnóti: Harmadik eclogа, rézk. 8,5×6,5

Hetedik eclogа, -"-, 9,1×17,5

V. Északmagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján,
1969.

MDK

Csont János
ácsoláshoz értő obsitos

A Bubik János mester által ifj. Supkégel Mozes számára épitett /1844-46/ első orosházi emeletes lakóház épületfáinak kifürészelését irányitotta /1843/.

SZABÓ FERENC: Értékes adtok egy orosház iparosmester-család feljegyzéseiben.

A SZÁNTÓ KOVÁCS MUZEUM ÉVKÖNYVE. Orosháza . 1960.

135-152. 140-141.

Csont János.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1939-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kéziratl

Csonti János

fest. 1902. Budapesten.

1902. Őszi kiáll. Nemzeti Szalon.

Lesben, pastell, 50 Ex

Szabó László, bártfai : A Hunt-Pazman nemzetségbeli Forgách-család története. V. 2, 4, 5,

Csonti Istvan

festő

1899

Einisk 1930.82.1.

Csonki István

jó eredm.

Tanár Ajtai Lajos

Iparrajziskola 1900

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csonti István

jó eredm.

Iparrajziskola 1899

Pisitva

Csonti István

díszletfestő
tanonc
6 elemi
10 honap jeles eredm.
Tanár Nagy Lázár

Iparrajziskola 1899